

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

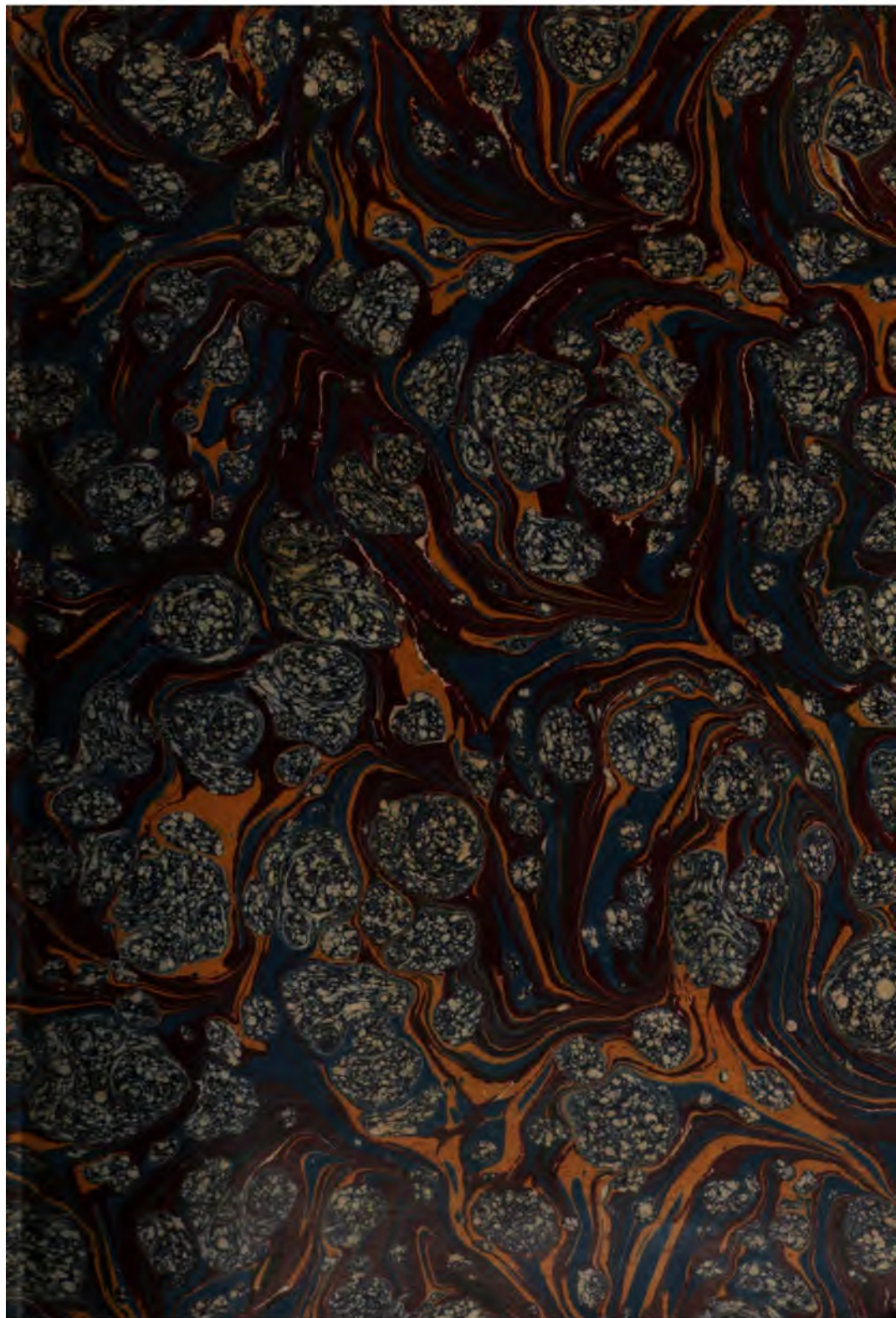
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

DF
503
S25

Sathas, Konstantinos N.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ:

Κ. Ν. ΣΑΘΑ.

Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς (Ἰωάννης).

ΤΟΜΟΣ Γ.

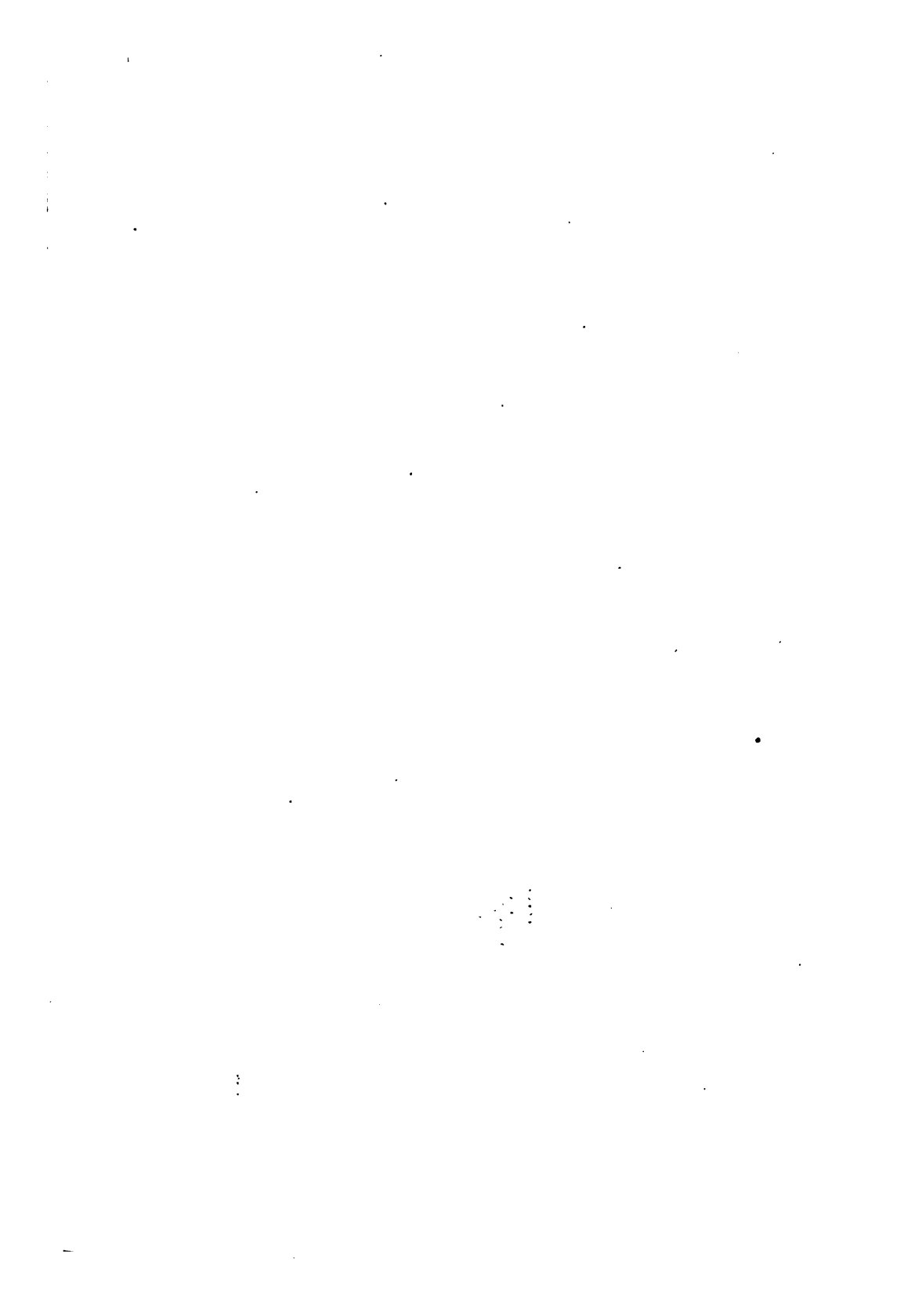
ΚΑΙΣΑΡΙΟΣ ΔΑΠΟΝΤΕΣ — ΣΕΡΓΙΟΣ ΜΑΚΡΑΙΟΣ — ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΟΡΔΙΟΣ — ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ — ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΡΝΑΒΙΤΗΣ — ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ — ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ — ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΑΡΤΥΡΩΝ.

— — — — —

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ:
ΤΥΠΟΙΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ.

1872.

West. Arch. Res
Blackwell
1-13-40
39762

© 1-15-40 J.A

ΓΕΩΡΓΙΩ. ΑΛ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΩ.

ἐνθέρμῳ ζήλωτῃ τῶν περὶ τὰς ἱστορικὰς
παράδοσεις τοῦ Πανελληνίου ἐρευνῶν,

ΕΥΓΝΩΜΟΝΩΣ ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ .

Ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία, ἡ τοσοῦτον αὐστηρῶς ἐπιτιμηθεῖσα καὶ πικρῶς χλευασθεῖσα ὑπὸ τῶν ἱστοριογράφων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, διὰ τὸν πρὸς τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα θαυμασμόν ἢ τὴν θρησκευτικὴν προκατάληψιν τούτων, κέκτηται πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὸ μοναδικὸν πλεονέκτημα τοῦ νὰ ἔχη σειρὰν χρονογράφων, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως μέχρι τῆς καταλύσεως αὐτῆς, παρέδωκαν ὡς αὐτόπται τοῖς ἐπιγινομένοις τὴν ἱστορικὴν ἄλυσιν μιᾶς ὅλης χιλιετηρίδος.

Δυστυχῶς, πρὸς ταῖς ἄλλαις καταστροφαῖς ἐπέβη καὶ αὕτη, ἴσως ἡ βραυτέρα πασῶν. Καὶ ναὶ μὲν οἱ βάρβαροι ἐπιδραμεῖς παρεδέχθησαν καὶ τὴν χρονογραφίαν ὡσπερὶ θεσμὸν ἐπίσημον (1), πλὴν ἀλλ' ὅμως οἱ θερμοὶ τὴν φαντασίαν διάδοχοι τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων, πλήρη ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν τερατωδῶν τῆς μυθογραφικῆς αὐτῶν φιλολογίας διηγημάτων, τὰ ὅποια τερατωδέστερα καθιστᾷ ἢ περὶ τὴν στιχουργίαν ἀδιάλειπτος ἐπασχόλησις, ἀντὶ ἱστορικῶν μνημείων παρέδωκαν ἀκατονόμαστὰ τινα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔμμετρα μυθάρια. Ὡς εἰκὸς δ' ἐκ τῶν λεγομένων τούτων ὀθωμανικῶν χρονογράφων, ἐν οἷς μακρὸς γίνεται λόγος περὶ τοῦ οὐτιδανωτέρου *κισλάραγα* καὶ τῶν ψιττακῶν τῶν σουλτανῶν, οὐδεμίαν σχεδὸν ἀσφαλῆ

(1) Ἐρῶτοι οἱ Βενετοὶ, διδαχθέντες ὑπὸ τῶν μετὰ τὴν ἄλυσιν τοῦ Βυζαντίου παρ' αὐτοῖς προσφυγόντων Ἑλλήνων, ὡς θεσμὸν τοῦ κράτους παρεδέχθησαν τὴν χρονογραφίαν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος.

εἶδησιν δυνάμεθα ν' ἀρυσθῶμεν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων τουρκοκρατουμένων ἐθνικοτήτων· ὥστε, ἐάν ἔλειπον αἱ πληροφορίες τῶν κατὰ καιροῦς ἀλλοεθνῶν περιηγητῶν τῆς Ἀνατολῆς, αἱ ἐκθέσεις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβων τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, καὶ πρὸ πάντων τὰ πολύτιμα ἔγγραφα τῶν Ἑνετικῶν ἀρχείων (1), ὡς καὶ τινὰ σπάνια μὲν πλὴν πολύτιμα σημειώματα λογίου τινος κληρικοῦ ἢ διδασκάλου, πραγματικῆ νεκρανάστασις ἤθελεν ἐκληφθῆ ἢ ἀναβίωσις τοῦ ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ἱστορικῶς ἐξηφανισμένου ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Καὶ διὰ μὲν τὰς δυτικὰς ἐθνικότητας προσφυῆς εἶναι ἴσως ἢ ὑπὸ τῶν πολλῶν παραδεδεγμένη ἱστορικῆ διαίρεσις· διότι πραγματικῶς ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου, ἄρχεται διὰ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ἀληθῆς περίοδος ἐπιστημονικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναγεννήσεως· ἡ Ἑλλὰς ὅμως ἀπ' ἐναντίας, ἀπολέσασα πρὸς τῇ πολιτικῇ ὑπάρξει καὶ τὸν τελευταῖον σπινθῆρα τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως, ἐφ' ἣ τέως ὑπερεῖχε τῶν ἄλλων ἐθνῶν, βυθίζεται εἰς τὸ βαθύτατον σκότος ἀποτροπαίου δουλείας.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς πολιτικῆς ὑποδουλώσεως, ἤρξατο λυσσῶδης πόλεμος κατὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. « Ἀφ' οὗ δὴ τὰ πρῶτα (γράφει ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μελέτιος ὁ Πηγᾶς) κρατήσασα ἡ πάνδημος αὐτὴ λύμη καὶ φθορά, τὰς μὲν βίβλους τῆς καθ' ἡμᾶς καὶ τῆς ἑλληνικῆς σοφίας κατακαῆναι προστάξασα, καὶ ὑπερορίσασα τὴν ἑλληνικὴν φωνὴν... τριάκοντα χιλιάδες γλωσσῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἀπετμήθησαν ἡμέρα μιᾶ, διὰ τὸ μόνον ἑλληνιστὶ λαλῆσαι ». Τούτῳ

(1) Ἵνα καταδειχθῇ τὸ πολύτιμον τῶν ἐν Ἑνετίᾳ ἀποκειμένων ἀνεκδότων ἐγγράφων, λέγω ὅτι μόνον αἱ ἐκ τῶν ἱστορικῶν Ἡμερολογίων Μαρίνου τοῦ Σανούτου ἐξηγῆναι περὶ Ἑλλάδος εἰδήσεις (1495-1533) θέλουσι καταλάβει δημοσιευόμεναι περὶ τὰς δέκα χιλιάδας σελίδων.

συνεδάδιζε λυσσώδέστερος ὁ κατὰ τοῦ θρησκευάματος πόλεμος· ἐξ ἀνάγκης μᾶλλον ἢ ἐκ φιλελληνισμοῦ, ὡς διεθρυλλήθη, προσοικειωθείς ὁ Μωάμεθ τοὺς Ἕλληνας, πρὸς συνοικισμὸν τῆς ἡρημωμένης πρωτεύουσας, καὶ διδασκαλίαν τῶν ἀμαθῶν αὐτοῦ ὑπουργῶν ἐν τῇ διοργανώσει τῆς κατακτηθείσης αὐτοκρατορίας, ἐδείχθη εὐμενῆς πρὸς τὸν ὑπ' αὐτοῦ καθιδρυθέντα πατριάρχην Γεννάδιον, τοῦ ὁποίου μέχρι τινὸς ἐθαύμασε καὶ ἐσεβάσθη τὴν σοφίαν καὶ τὰς ἀρετάς· ἀλλ' οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, φθονήσαντες καὶ τὸ ψυχίον τοῦτο τῆς γενναιοδωρίας τοῦ Πορθητοῦ, πλὴν καὶ ἅμα μὴ δυνάμενοι νὰ τὸ ἀρπάσωσιν ἀποτόμως, διὰ τὸν πρὸς τὸν δοτῆρα σεβασμὸν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξηυτέλισαν τὸν λεγόμενον οἰκουμενικὸν θρόνον, δι' ἄλλεπαλλήλων σκληρῶν φορολογιῶν καὶ ἀπανθρώπων διαρπαγῶν, καὶ τὸ οἰκτρότερον διὰ τοσοῦτων αἱμάτων ἐμόλυναν αὐτόν, ὥστε οὐχὶ ἀδίκως ἐλκυε τὸν οἶκτον τῶν ἐπισκεπτομένων περιηγητῶν τὸ ξύλινον ἐκεῖνο παράπηγμα, ἐν ᾧ ἐμόναζε ρακενδύτης γέρων, ὀνομαζόμενος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, μόλις ἀπαλλαγείς τῶν ἀλύσεων μεθ' ὧν ἐν συνοδίᾳ γιανιτσάρων περιήρχετο τὰς ὁδοῦς, ἐπαίτων τὸ ἔλεος τῶν διαβαστῶν πρὸς ἀποπληρωμὴν τοῦ νέου χαρατσίου, τὸ ὁποῖον ὁ τύραννος ἐπέβαλλεν αὐτῷ.

Στερούμενοι, ὡς ἐρέθη, πολιτικῶν χρονογράφων, ἡδυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι διὰ τῶν πατριαρχικῶν ἐγγράφων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρονογράφων, ἡδυνάμεθα νὰ διαφωτίσωμεν σελίδας τινὰς τῆς μαρτυρικῆς ταύτης περιόδου. Δυστυχῶς ὅμως πρέπει ν' ἀποβάλλωμεν καὶ τὴν ἐλπίδα ταύτην.

Ἐνεκα τῶν συνεχῶν διαρπαγῶν, τὰ μὲν ἀρχαιότερα τῶν ἐγγράφων τούτων ἐξηφανίσθησαν, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος ἀρχόμενοι χρονογράφοι, ἢ μᾶλλον πατριαρχικοὶ κατάλογοι, συντεταγμένοι δυστυχῶς ἐξ ἀπλῆς στο-

η'.

ματικής παραδόσεως, επί τοσοῦτον συγχέουσι καὶ πρόσωπα καὶ γεγονότα, ὥστε πολλάκις ἀντὶ νὰ διαλευκάνωσι τὰ ἀμυδρά, καὶ ἐπιλύσωσι τ' ἀπορούμενα, ἀπ' ἐναντίας ἐπισκοτεῖουσι τὰ πρῶτα, καὶ περιπλέκουσι τὰ δεύτερα· τὸ δὲ λυπρότερον, ὅτι καὶ πατριαρχῶν ὀνόματα ἠθέλομεν πάντῃ ἀγνοεῖ, εἰάν ἀπλῶς ἀφαιρούμεθα εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν χρονογράφων τούτων (1).

Καίριον ἰδίως τραῦμα ὑπέστησαν τὰ πατριαρχικά ἀρχεῖα κατὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους διαρπαγὰς τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐσώζοντο οὐ μόνον τὰ πλειοστά τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκδεδομένων ἐγγράφων, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ κώδικες τῆς βυζαντινῆς περιόδου. Περὶ τούτου ἀναντίρρητος ὑπάρχει ἀπόδειξις οἱ ἐν Βιέννῃ ταυτὶν ἀποκείμενοι δύο κώδικες, περιέχοντες ἐξακοσίας ἐννεήκοντα πράξεις τῶν πατριαρχῶν Ἰωάννου ΙΓ', Ἡσαίου, Ἰωάννου ΙΔ', Ἰσιδώρου, Καλλίστου Α', Φιλοθέου, Νείλου, Ἀντωνίου Δ', Μακαρίου, Καλλίστου Β' καὶ Ματθαίου (1315-1401), καὶ κομισθέντες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ καὶ ἄλλων πολυτίμων κωδίκων ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Φερδινάνδου Αὐγερίου Βουσβεκίου (2). Καὶ ἐτέραν δὲ ἀπόδειξιν ἔχομεν περὶ τῆς διαρπαγῆς ταύτης, τὴν πρὸς τὴν Ἑνετικὴν γερουσίαν ἀναφορὰν Ἰακώβου Γαλιτσίου, ὅστις « ἀποκτήσας μὲ μέγαν κίνδυνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ ἀντὶ ἀδράς δαπάνης πολλοὺς κώδικας, διατηρουμένους μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ ἐν τῷ πατριαρχείῳ, προσφέρει

(1) Ὡς Σωφρονίου Α'. τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὁποίου πρῶτος ἐσημείωσεν ὁ Μελέτιος παραλαβὼν ἐκ τινος σημειώματος ἐν τῷ Χρονογράφῳ Γεροθέου, ἢ ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ λεξικοῦ τοῦ Μορέρη. Ἀναντίρρητον περὶ τῆς ὑπάρξεως τούτου μνημεῖον εἶναι ἡ ὑπὸ Βρυχερίου δημοσιευθεῖσα ἐπιστολή, περὶ ἧς κατωτέρω.

(2) Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῶν Miklosich καὶ Müller ἐν Βιέννῃ (1860-1862) εἰς τόμους δύο.

τούτους, εἰς τὴν Μαρκιανὴν βιβλιοθήκην, ἐπὶ τῷ ὄρφ τοῦ νὰ χορηγηθῆ αὐτῷ τὸ δικαίωμα ἀπελευθερώσεως ἐνὸς καταδίκου » (1).

Οὐχ ἦντον ὁμοῦς ὑπῆρχον ἔτι ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ ἀρχαῖοι κώδικες καὶ μέχρι τοῦ 1624, ἀρπαγέντες καὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἄλλων ἐγγράφων κατὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν λεηλασίαν ἐν τῇ ἀπαγχονίσει Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως (1638). Περί τούτου ἔχομεν διπλὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου, ὅστις ἐπικυρῶν τὸ ὑπὲρ τῆς ἐν Δημισσάνῃ μονῆς σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Πολυεύκτου (966) γράφει: « Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πατριαρχικοῦ παλαιγενοῦς σιγιλιώδους γράμματος, ἐκβληθὲν παρὰ τοῦ παλαιοῦ καὶ ἀρχαίου κώδικος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ὁραθέντος παρὰ τε τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς ὑπερτελεστάτης τῶν ἀρχιερέων συνόδου, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ποθεινοτάτων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν αὐτῆς τῶν κάτωθεν γραψόντων ». Καὶ ἐν τῇ μετὰ τὸ κείμενον τοῦ Πολυεύκτου ὑποσυνημμένη ἐπιβεβαιώσῃ τῆς ἐπικυρώσεως ταῦτά ἐκ δευτέρου ὁμολογεῖ ὁ πατριάρχης: « Ἴσον γράμματος σιγιλιώδους ἐγγεγραμμένου ἐν παλαιῷ μεμβρίνῳ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας (2) ».

Συνεπεία τῶν διαρπαγῶν τούτων καὶ ἐτέρων μεταγενεστέρων, τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχεῖον οὐ μόνον ἀπώλεσε τοὺς βυζαντινοὺς κώδικας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι ληγούσης τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος ἐστερήθη ἄγνοῶ δὲ πῶς περιεσώθησαν ὀλίγα τινὰ ἔγγραφα τῶν πατριαρχ-

(1) Τὸ ἔγγραφον τοῦτο δημοσιευόμενον ἐν τέλει τῶν προλεγομένων (Α) ἐχορήγησεν ἡμῖν ἡ φιλομουσία τοῦ ἐν τῇ Μαρκιανῇ βιβλιοφύλακος Κ. Λωρέντζη, γνωστοῦ διὰ τὰς περὶ τὴν Ἑνετικὴν ἱστορίαν ἐμβριθῆς ἐρεῦνας αὐτοῦ.

(2) Δοσιθέου Νομικῆ Συναγωγῆ, σελ. 304, 305.

χῶν Ἰωσάσφ Β', Μητροφάνους Γ', Ἰερεμίου Β', Θεολήπτου Β',
καὶ ἰδίως τὸ ἀρχαιότερον πάντων τὸ τοῦ Ἰερεμίου Α' (κατ' ὀκ-
τώβριον τοῦ 1538 *).

Αἱ καταπληκτικαὶ αὗται καταστροφαὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
τούτων κειμηλίων βαθεῖαν ἐντύπωσιν προεξένησαν εἰς τὸν ἀοίδι-
μον πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Δοσίθεον, ὅστις ἀντιγράψας
πάντα σχεδὸν τὰ τότε σωζόμενα πατριαρχικὰ ἔγγραφα ἀπε-
θσαύρισε ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσῃ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κων-
σταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου. Εὐτυχῶς δὲ
ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (1680) τὰ πατριαρχικὰ ἔγγραφα μετὰ
πλείονος σεβασμοῦ διατηρηθέντα, εὐρίσκονται ἐν τῇ αὐτῇ σχε-
δὸν καταστάσει, ἐν ἧ ὁ Δοσίθεος εὔρεν αὐτά, ἀσήμαντον ὑπο-
στάντα βλάβην κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ πατριαρχείου διαρ-
παγὴν (1821), ὡς ἐξ αὐτοψίας ἐπληροφορήθη. Ἐχουσι δὲ νῦν
ὡς ἐξῆς.

Κώδηκες σιγιλλίων καὶ ὑπομνημάτων.

Α. 1538-1671 (τὰ αὐτὰ ὑπὸ Δοσιθέου ἀντιγεγραμμένα
ἐν τῇ Νομικῇ Συναγωγῇ, ὧν νῦν ἐκδίδοται ἡ περίληψις).

Β. 1691-1719.

Γ. 1688-1726, καὶ 1739-1760.

Δ. 1708 (μία πράξις) · 1738-1768.

Ε. 1769-1790.

ΣΤ. 1790-1821.

Ζ. 1821-1841.

Ἀλληλογραφία τῆς ἱερᾶς συνόδου.

Αα. 1784-1796.

Αβ. 1797-1808.

Γ. 1805-1810 (μετὰ τριῶν πράξεων τοῦ 1737 ἐν τέλει).

(*) Ἡ μηνολογία τούτου, παραλειφθεῖσα ὑπὸ Δοσιθέου, ἐξήχθη ἐκ
τοῦ ἐν τῇ πατριαρχείῳ ἀποκειμένου πρωτοτύπου.

Δ. 1817 φεβρουάριος — 1820 Ιανουαρίου. 1822 Αύγουστος — 1823 Σεπτεμβρίου (μετ' επιστολῶν τῶν 1806 καὶ 1836 ἐν τέλει).

Ε. 1823 μέχρι σήμερον ἀνελλιπῶς.

Πρῶτος χρονογράφος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχείου ἐγένετο Δαμασκηὸς ὁ Στουδίτης, μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, γράψας ἐν ἔτει 1572 « περὶ τῶν ὅσοι ἐπατριάρχουσαν εἰς αὐτὴν (τὴν Κωνσταντινούπολιν), ἀφοῦ τὴν ἔστησεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἕως τὴν σήμερον, ὅπου εἶναι χρόνοι ζ' π'. Ἰνδικτιῶνος ιε'. μηνὶ μαῦ, καὶ πόσους χρόνους ἔκαμε καθένας εἰς τὸν ὑψηλότατον πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ ποιοὶ ἐξεβλήθησαν ἐκ τοῦ θρόνου (1) ».

Μετὰ τὸν Δαμασκηὸν συνέθετο « πατριαρχικὴν ἱστορίαν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ αὐνδ' ἕως τοῦ αφοή' » Μαυνοῦλ ὁ Μαλαξὸς, κατὰ παράκλησιν τοῦ ἐν Τυβίγγῃ Μαρτίνου Κρουσίου, γνωστοῦ διὰ τὰς πρὸς τὸν πατριάρχην Ἱερεμίαν Β' καὶ τοὺς τότε λογίους σχέσεις αὐτοῦ. Καὶ ὡς μὲν ὁμολογεῖ ὁ Μαλαξὸς ἀπλῶς « μετεγλώττισεν εἰς κοινὴν φράσιν » τὸ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐγνωσμένον τοῦτο πόνημα· καθὰ δὲ ἡμεῖς κρίνομεν ἀντιπαρῆχάλλοντες τοῦτο πρὸς τὸ σύνταγμα τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ Μαλαξὸς ἀπλῶς ἀντέγραψε τὸν δεύτερον, προσθεὶς καί τινες λεπτομερείας παραλειπομένας ὑπὸ τοῦ πρώτου (2).

(1) Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο πονημάτιον ἀπόκειται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Γάφου (ἀριθ. 589) μετὰ καὶ ἄλλων δύο φιλοπονημάτων τοῦ λογίου τούτου Θεσσαλονικέως· ἕτοι ἀνεκδότου χρονογράφου ἀπὸ κτίσεως τῆς Ρώμης μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ τοῦ ἐκδεδομένου ἐν Βενετίᾳ Νέου Φυσιολόγου. Ὁ κώδικς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αὐτόγραφος τοῦ Στουδίτου, προσφωνεῖται εἰς τὸν διαβόητον Μιχαὴλ τὸν Καντακουζηνόν, ὑπερβαλόντως ἐγκωμιαζόμενον καὶ διὰ τοῦ προτασσομένου ἐπιγράμματος. Ἀμφότεροι οἱ χρονογράφοι οὗτοι ὅσον οὐκ δημοσιευθήσονται.

(2) Ἦγουν τὰ περὶ Ἀρσενίου Μονεμβασίας, τῆς διενέξεως τοῦ Ἀ-

ιβ'.

Ἡ ἐξῆς ἀντιπαράθεσις τῶν δύο κειμένων αἶρει πάντα περὶ τοῦτου δισταγμὸν.

Δαμασκηνός. « Ἔδωκε δὲ αὐτοῦ (τοῦ Γενναδίου) καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἔκαμεν αὐτὸν πατριαρχεῖον· καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐκαθέζετο ὁ πατριάρχης, μιὰ νύκτα εὐρέθη ἕνας σφαμμένος μέσα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατριαρχείου· ὡς δὲ εἶδεν ὁ πατριάρχης καὶ ἡ συνοδεία αὐτοῦ τὸν ἄνθρωπον σφαγμένον, ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, ἵνα μὴ σφάζουν καὶ αὐτοὺς ἐκεῖ· διότι ὄλος ἐκεῖνος ὁ τόπος τὸ γῦρον τοῦ πατριαρχείου ἦτον ἔρημος, ἔσσοντας ὅπου τελείως ἄνθρωποι δὲν ἐκατοίκουν εἰς τὴν γειτονίαν ἐκείνην, ὅτι ἐσφάγησαν εἰς τὸν πόλεμον· ὁμως ἐν τῷ ἅμα ὁ πατριάρχης εὐγῆκεν ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἀφῆκε τὸν ναὸν ἐκεῖνον σφαλισμένον καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἀνέφερε τὰ γενόμενα· καὶ ἐζήτησεν αὐτοῦ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν μονὴν τῆς Παμμακαρίστου νὰ τὴν ἐκάμῃ πατριαρχεῖον. Καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ σουλτάνος τοῦτο, τῆς ὥρας ἔδωκεν αὐτοῦ ὀρισμὸν, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν τὸν ναόν, καὶ πατριαρχεῖον τὸν ἔκαμεν· ὃν στερεώσῃ Χριστὸς ὁ θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου αὐτοῦ μητρὸς, ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ. Καὶ τοῦτος ὁ ναὸς τῆς Παμμακαρίστου ἦτον ὄλος ἐξῶθεν τὸ γῦρον κάτοικος, ἀνθρώπους τὰ ὀσπίτια γεμάτη ὅλη ἡ γειτονία καὶ ἐπάνω καὶ κάτω, διότι ἤφεραν σεργούνιδες ἀπὸ ἄλλα κάστρα καὶ τοὺς ἐκατοίκησαν ἐκεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ πατριάρχης, ἔσσοντας νὰ ἦναι ὄλος ὁ τόπος ἐκεῖνος τῆς Παμμακαρίστου γεμάτος ἀνθρώπους, ἐζήτησε τοῦ σουλτάνου καὶ ἔδωκεν αὐτοῦ αὐτὸν τὸν ναὸν καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ,

χρῖδῶν Προχώρου, τῆς ἐπὶ Ἱερμίου Ἀ' σωτηρίας τῶν ἐκκλησιῶν, περὶ ὧν οὐδὲν λέγει ὁ Δαμασκηνός· λεπτομερέστερον δὲ ὁ Μιχαῆλ ἀφηγῆται καὶ τὰ κατὰ τοὺς πατριάρχας Διονύσιον, Ἰωάννην καὶ Ἱερμίαν Β'. Ἡ διήγησις τοῦ Δαμασκηνοῦ τελευτᾷ ἐν σελῶι 199 τοῦ Μαλαξοῦ (ἐκδόσεως τῆς Βόννης).

καὶ ἔκαμαν αὐτὸν πατριαρχεῖον, ὡς εἶπαμεν. Ἦτον δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας αὕτη ἡ Παμμακαρίστος γυναικεῖον μοναστήριον . . . ».

Μαλαξός. « Ἐδωκέ του δὲ καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ ἔκαμε πατριαρχεῖον· καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἐκαθέζετον ὁ πατριάρχης μιᾷ νύκτα εὐρέθη ἓνας ἄνθρωπος σφαγμένος, καὶ ἐφοβήθη μέγαν φόβον, ἵνα μὴ σφάξουν αὐτὸν ἢ ἀπὸ τὴν συνοδίαν αὐτοῦ ἐκεῖ, διότι ὄλος ὁ τόπος γύρωθεν τοῦ πατριαρχείου ἦτον ἔρημος, ἔσσοντας ὁποῦ ἄνθρωποι δὲν ἐκατοίκουν ἐκεῖ, ὅτι ἐσφάγησαν εἰς τὸν πόλεμον. Ὅμως ἐν τῷ ἅμα ὁ πατριάρχης εὐγῆκεν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ἄφηκε τὸν ναὸν ἐκεῖνον σφαλισμένον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἀνήφερε τὰ γινόμενα, καὶ ἐζήτησεν αὐτοῦ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν μονὴν τῆς Παμμακαρίστου νὰ τὴν ἐκάμῃ πατριαρχεῖον. Καὶ ὁ σουλτάνος ὡς ἤκουσε τοῦτο, τῆς ὥρας ἔδωκεν αὐτοῦ ὀρισμὸν, καὶ ἔλαβε τὸν ναὸν τῆς Παμμακαρίστου τῆς ὑπεράγνου Θεοτόκου, καὶ ἔκαμεν αὐτὸν πατριαρχεῖον· ὁ στερεώσοι κύριος ὁ θεός, Χριστός ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ. Καὶ τοῦτος ὁ ναὸς τῆς Παμμακαρίστου ἦτον ὄλος ἐξωθεν τὸ γύρον κάτοικος, ἀνθρώπους τὰ ὀσπήτια γεμάτη ὄλη ἡ γειτονία καὶ ἐπάνω καὶ κάτω, διότι ἤφεραν σεργούνιδες ἀπὸ ἄλλα κάστρη, καὶ τοὺς ἐκατοίκησαν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο ὁ πατριάρχης, ἔσσοντας νὰ ἔναι ὄλος ὁ τόπος ἐκεῖνος τῆς Παμμακαρίστου γεμάτος ἀνθρώπους, ἐζήτησε τοῦ σουλτάνου καὶ ἔδωκεν αὐτοῦ αὐτὸν τὸν ναὸν καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ, καὶ τὸν ἔκαμε πατριαρχεῖον ὡς εἶπαμε. Ἦτον δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ῥωμαίων αὕτη ἡ Παμμακαρίστος γυναικεῖον μοναστήριον ».

Τῷ Μαλαξῷ παρακολουθεῖ Θεοδόσιος Ζυγομαλάς, ὁ γνωστός τοῦ πατριαρχείου πρωτονοτάριος· κατὰ παράκλησιν τοῦ αὐτοῦ Κρουσίου συνέθετο καὶ οὗτος ἐν ἔτει 1578 « ἱστορίαν

πολιτικὴν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ατ'ζ' ἕως τοῦ αφο η' ἔτους ». Καὶ καθὰ μὲν ἐν τέλει ὁμολογεῖ « ὡς εὔρε μετέγραψε, διορθώσας τὸ κατὰ δύναμιν », δὲν ὀνομάζει ὁμῶς καὶ τὸν Δαμασκηνόν, ἐκ τοῦ χρονογράφου τοῦ ὁποίου ἀντέγραψε τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν, ἀπλῶς μεταποιήσας ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον τὸ ἀπλοῦς ὄφος ἐκεῖνου.

Ἐὰν ὁ Ἀθανάσιος Ὑψηλάντης (1) ἦτο ὁ μόνος μαρτυρῶν, ἠθέλομεν ἴσως πιστεύσει, ὅτι καὶ ὁ σύγχρονος τοῖς προειρημένοις Ἰεράξ ὁ μέγας λογοθέτης τοῦ πατριαρχείου, συνέγραψεν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἐν ἧ παρατείνει τὴν διήγησιν μέχρι τῆς πατριαρχείας Μητροφάνου, Γ'. Καθὰ ὁμῶς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς περὶ τούτου μαρτυρίας τοῦ πατριάρχου Δοσιθέου (2), ἣν κατὰ λέξιν ἀντιγράφει ὁ Ὑψηλάντης μετ' αὐθιχέτου προσθήκης (3), ἀπλοῦν σημεῖωμα ἀφορῶν τὰς αὐτοκεφάλους ἀρχιεπισκοπὰς τῆς Βουλγαρίας, καὶ οὐχὶ ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ἔγραψεν ὁ Ἰεράξ.

(1) Τὰ μετὰ τὴν Ἄλωσιν, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1870, σελ. 105.

(2) « Ἰεράξ ὁ μέγας λογοθέτης, ὅστις ἤκμαζε περὶ τὸ ἐπτακισχιλοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἔτος, ἐσημείωσεν, ὅτι μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠβροίσθη σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἧ λόγος ἐγένετο περὶ τοῦ ὅτι κακῶς ἤτησαν οἱ βασιλεῖς γενέσθαι τινὰς ἐπαρχίας ἀρχιεπισκοπὰς αὐτοκεφάλους· ὅθεν ἐπειδὴ τῆς ἐκκλησίας τότε μὴ δυναθείσης τοῖς βασιλεῦσιν ἀντιστήναι, νῦν καιρὸς ἔστιν ὑποταχθῆναι τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ τὴν τε Ἀχρῖδων καὶ τὴν Τορνόβου καὶ τὸ Πάκιον, καὶ οὕτως ἐχειροτόνησαν εἰς ταύτας τὰς ἀρχιεπισκοπὰς μητροπολίτας· ἀλλ' ἡ μὲν Τορνόβος ἐνέμεινε τῇ ὑποταγῇ, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὑποσχεθεῖσαι τῇ σουλτάνῳ φόρους κατ' ἰδίαν, ἴσχυσαν τῇ ἐξωτερικῇ βίᾳ μέναι ἐν τῇ ἀρχαίῳ σχήματι ». Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, σελ. 1153.

(3) Κακῶς ἴσως ὁ Ὑψηλάντης ἀναγνούς τὸ παρὰ Δοσιθέου σημειούμενον ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος 7080, καθ' ὃ ἤκμαζεν ὁ Ἰεράξ, ἀναφέρει καὶ τὴν σύνοδον γενομένην ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1580, προσθεῖς μάλιστα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τότε πατριαρχοῦντος Μητροφάνου Γ'.

Ἄλλ' εἰάν ὁ Μαλαξῶς καὶ ὁ Ζυγομαλᾶς ἀντιγράψαντες μέρος τοῦ φιλοπονήματος τοῦ Δαμασκηνοῦ δὲν ἐτόλμησαν νὰ σφετερισθῶσιν ἐντελῶς τοὺς ἀλλοτρίους πόνους, τὴν ἀδικίαν ταύτην διέπραξεν ὁ συμμαθητὴς καὶ ὁμοπατριῆς τῷ Στουδίτῃ, Ἱεροθέος ὁ Μονεμβασίτης, ὅστις καὶ ἐτιμωρήθη ἐπὶ τῷ ἀδικήματι· διότι ὁ πασίγνωστος αὐτοῦ χρονογράφος, ὁ πλειστακίς ἐν Ἐνετίᾳ τυπωθεὶς, ἐκ τυπογραφικοῦ ἀμαρτήματος οὐδέποτε ἔφερε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐτέρου ἀνυπάρχοντος μητροπολίτου Μονεμβασίτης Δωροθέου.

Τὸ συμπλήμα τοῦ Ἱεροθέου ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν χρονογράφων οὕτως εἰπεῖν τμημάτων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνον τὴν Ἑβραϊκὴν ἱστορίαν, ἀγνοῶ πόθεν ἐλήφθη· (1) οὐχ ἦττον ὁμοίως οἱ τούτῳ προσηρηθέντες κατάλογοι τῶν βασιλέων τῆς Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πατριαρχευσάντων ἀντεγράφησαν μετὰ μικρῶν προσθηκῶν ἐκ τοῦ Δαμασκηνοῦ. Τὸ δὲ δεύτερον ἐπιγραφόμενον « Περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας » ἐλήφθη ἐκ τῶν χρονογράφων τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὡς καὶ τινος ἐτέρου ἀνεκδότου περιωρισμένου ἐν τῇ Βοδλεϊανῇ βιβλιοθήκῃ (2). Ἴδιον τοῦ Ἱεροθέου πόνημα εἶναι ἡ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κύπρου ἐν τῷ αὐτῷ δευτέρῳ τμήματι ἐπισυνημμένη διήγησις τῶν ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Παχωμίου

(1) Εἰκάζω, ὅτι τὸ τμήμα τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τοῦ Ἄνθους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης τοῦ Κερκυραίου Ἰωαννικίου Καρτάνου.

(2) Catalogus manuscr. Bodleiana, III, σελ. 70. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἄρχεται « Περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας, καὶ περὶ τοῦ Αἰνεῖα τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ὁποῖος ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς Τρωάδας. Μετὰ τὴν κατάλωσιν τῆς Τρωάδος στρατηγὸς τις ὀνόματι Αἰνεῖας . . . » Ἡ δὲ διήγησις τοῦ Ἱεροθέου ἔχει οὕτως: « Περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας, καὶ περὶ τοῦ Αἰνεῖου τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐπορεύθη εἰς Ἰταλίαν. Μετὰ τὴν κατάλωσιν τῆς Τρωάδος, ἕνας στρατηγὸς ὀνόματι Αἰνεῖας . . . »

τοῦ Α' μέχρι τῆς ἐκ Ρωσσίας ἐπανόδου τοῦ Ἱερεμίου Β' ἐπισυμβασῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκαταστασιῶν (1). τὰ δὲ παρακολουθοῦντα τῇ ἐκθέσει ταύτῃ σημειώματα περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ σουλτάνου Ἀμουράτ μέχρι τοῦ τέλους τῆς παρελθούσης ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος συμβάντων, ὡς εἰκός, εἰσὶ μεταγενέστεραι προσθήκαι τῶν κατὰ καιροὺς ἐκδοτῶν. Ἐπὶ τέλους δὲ τὸ τρίτον τμήμα ἐπιγραφόμενον « Περὶ τοῦ πότε ἐπῆραν οἱ Φράγκοι τὸν Μωρέαν » εἶναι ἴδιον τοῦ Ἱεροθέου φιλοπόνημα συντεθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τε ἐπ' ἐσχάτων ἀνακαλυφθέντος στιχηροῦ χρονικοῦ τῶν ἐν Ρωμανίᾳ φραγκικῶν πολέμων, ὡς καὶ ἄλλου τινος ἄχρι τοῦδε ἀγνώστου χρονογράφου. Προσθήκαι δὲ τῶν ἐν Βενετίᾳ ἐκδοτῶν εἰσὶ καὶ τὰ ἐν τέλει τοῦ τρίτου τούτου τμήματος ἐπισυναπτόμενα κεφάλαια περὶ τῆς Βενετίας, καὶ τῆς μεθόδου τῆς χειρός.

Τὸ χειρόγραφον τοῦ Ἱεροθέου περιελθὸν εἰς χεῖρας τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Ζώτου τοῦ Τζιγαρᾶ, πρωτοσπαθαρίου διατελέσαντος καὶ γαμβροῦ Πέτρου τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τούτου (1599) εἰς Ἀποστόλῃν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν Βενετίᾳ τὸ 1631 (2), πολλάκις δ' ὕστερον παρὰ Πινέλλῳ καὶ ἰδίως Νικολᾶφ τῷ Γλυκεῖ (3).

Ὅτι δὲ κατὰ τυπογραφικὸν ἀμάρτημα φέρει τὸ ὄνομα Δωροθέου μητροπολίτου Μονεμβασίας, ἀντὶ τοῦ Ἱεροθέου, πείθοσι τὰ ἐξῆς.

(1) Τὸ περιέργον τοῦτο μέρος, ἐν ᾧ ἀφελῶς ἐξιστορεῖ τὰ συμβάντα δ' αὐτόπτης καὶ πρωταγωνιστῆς αὐτῶν Ἱεροθέος ἀνεδημοσιεύθη ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδιάσματι περὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β'.

(2) Ἡ ἐκδοσις αὕτη ἀναφέρεται ὑπὸ Φαλλμεράϋερ (Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt, München 1827, σελ. 263, σημ.).

(3) Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ Γλυκεῖ, προσφωνουμένη εἰς Δούκαν τὸν ἡγεμόνα Οὐγγροβλαχίας, ἐξεδόθη τῷ 1684.

α) Οὐδαμοῦ τοῦ συγγράμματος μνημονεύεται Δωρόθεος μητροπολίτης Μονεμβασίας, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα πολλαχοῦ παρεντίθενται εἰδήσεις περὶ Ἱεροθέου Μονεμβασίας, τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ γινώσκῃ πᾶς ἕτερος. Ὁ τελευταῖος οὗτος παντοιοτρόπως προκινδυνεύσας ὑπὲρ τοῦ διωκομένου πατριάρχου (Ἱερεμίου Β', παρακολουθεῖ τούτῳ εἰς Ῥωσίαν (1588-1594)· κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἐπισκεφθεὶς ὁ Ἱεροθεὸς καὶ τὴν αὐλὴν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Πέτρου, ἐγνώρισε τὸν εἰρημένον πρωτοσπαθᾶριον καὶ γαμβρὸν αὐτοῦ Ζῶτον Τζιγαρᾶν, περὶ τοῦ ὁποίου διηγεῖται τινα, ἐξαίρων τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ ἀρετάς. Ὁ δὲ κάτοχος τοῦ χειρογράφου Τζιγαρᾶς οὗτος οἰκογενειακῶς μετηνάστευσεν ἐκ Μολδαβίας εἰς Βενετιαν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 1594, ὅτε ὁ Ἱεροθεὸς Μονεμβασίας ἐπέστρεψεν ἐκ Ῥωσίας, διότι ἡ ἐν Βενετίᾳ συντεταγμένη διαθήκη αὐτοῦ φέρει χρονολογίαν 4 μαρτίου 1599 (1).

β) Οὐδένα τῶν διαδόχων τοῦ Ἱεροθέου μητροπολίτην Μονεμβασίας φέροντα τὸ ὄνομα Δωρόθεος, ἀπήντησα ἐν τοῖς ἐπιμελῶς ἐρευνηθεῖσι κώδιξι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχείου. Ὁ ἀρχαιότερος τούτων εἶναι ὁ Λεόντιος (ὁ καὶ κατὰ πᾶσαν βεβαιότητα διάδοχος τοῦ Ἱεροθέου)· τοῦτον δὲ καθαιρεθέντα τῇ 9 μαρτίου 1606, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ραφαὴλ Β', διαδέχεται ὁ Ἰωάσαφ· ἀλλὰ καὶ τούτου καθαιρεθέντος ἐπὶ Νεοφύτου Β' (κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1607), ἀναλαμβάνει τὸν θρόνον ὁ Λεόντιος (2).

(1) Ἐν τέλει τῶν προλεγομένων τούτων (β) ἐπισυνάπτεται ἡ ἐνέκδοτος διαθήκη τοῦ φιλοπάτριδος Ἡπειρώτου. Τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀποστόλη (Postolin) χαραχθὲν αὐτῷ ἐπιτύμβιον πλήρες ἐδημοσίευσεν ὁ ἐλλόγιμος Κ. Ι. Βελοῦδης ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκδόσει τῆς πραγματείας αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐλληνικῆς κοινότητος.

(2) Οἱ μετὰ τὸν Λεόντιον μητροπολίται Μονεμβασίας: Γερμανὸς ΜΕΣ. ΒΙΒΛΙΟΘ. Γ΄.

β΄.

ιη'.

γ) Οὐδὲν ἄπορον, ἐὰν κακῶς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τῶν ἀλλο-
γλώσσων τυπογράφων τὸ ὄνομα τοῦ Ἱεροθέου, ὅστις, καθὰ ἐξ
αὐτοῦ τοῦ Χρονογράφου μανθάνομεν, ἦτο κακογράφος· διότι ὁ
ἐπιβάτης τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Παχώμιος ὁ Πατέστος, ἡ-
λέγχθη ἐπὶ ἀμαθείᾳ, ὡς μὴ δυνάμενος ἴ ἀναγνώσῃ τὰ παρου-
σιασθέντα χειρογράφα τοῦ Ἱεροθέου. Συνεπεία δὲ τῆς κακο-
γραφίας ταύτης καὶ ἄλλα πολλὰ ἐν τῷ κειμένῳ ἀμικρήματα
παρσιςφόρησαν, οἷον ἐν τῷ Γ' τμήματι, Κοκυτούνης ἀντὶ
Κομνηνῆς, Ξίκλι ἀντὶ Νίκλι, κλπ.

Ὁ χρονογράφος (ἢ μᾶλλον τὸ ἱστορικὸν βιβλίον ὡς
τιτλοφορεῖται) ἀπλήστως ἀναγινωσκόμενος ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ
λαοῦ, ὡς τὸ μόνον ἱστορικὸν σύγγραμμα τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀπέ-
βη μία τῶν ἐπικερδεστέρων ἐπιχειρήσεων τῶν ἐν Βενετία τυπογρά-
φων. Ὅθεν καὶ ὁ ἀντιζήλος τοῦ Πινέλλου, Ἀντώνιος ὁ Ἰουλιανός,
μὴ δυνάμενος ἴ ἀνατυπώσῃ τὸ αὐτὸ σύγγραμμα, ἀνέθετο εἰς
τὸν ἐν Βενετία παρεπιδημοῦντα Κύπριον ἱερέα Ματθαῖον Κι-
γάλαν τὴν σύνταξιν ἑτέρου· οὗτος δὲ ἀπλῶς ἀλλοιώσας τὸ
ῥφος τοῦ Ἱεροθέου καὶ ἄλλας τινὰς διηγήσεις προσθείς, παρε-
ξέτεινε τὸ ἀδίκημα διὰ τῆς ἐντελοῦς ἀπαλείψεως τοῦ ὀνόμα-
τος τοῦ Ἱεροθέου καὶ ἐκ τῆς ἀντιγραφομένης διηγήσεως, ἐν ἧ
ἐκεῖνος τὰ κατ' αὐτὸν διηγούμενος ὡς περὶ τρίτου προσώπου
παρεμβάλλει καὶ τὸ ὄνομά του. Οὕτω δ' ἐν ἔτει 1637 ταύ-
τοχρόνως ἀπελύθησαν ἐκ μὲν τῶν πιστηρίων τοῦ Πινέλλου τὸ
ἀναδημοσιευόμενον ἱστορικὸν βιβλίον τοῦ Ἱεροθέου, ἐκ δὲ
τῶν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἢ Νέα σύνοψις ἱστοριῶν τοῦ Ματθαίου
Κιγάλα, ὅστις προσφωνεῖ ταύτην εἰς τὸν προστάτην αὐτοῦ
Ἀθανάσιον Βαλλεριανόν, ὑποψήφιον τῆς (ἐν Βενετία ἐδρευούσης)
μητροπόλεως Φιλadelphείας. Ἀλλὰ τὸ μὲν συμπίλημα τοῦ Κι-

(1611). Ἀχάμιος (1616). Μητροφάνης (1620;). Νεόφυτος (1627-1649).
Σωφρόνιος (1649).

γάλα οὐδέποτε πλέον εἶδε τὸ φῶς, τὸ δὲ τοῦ Ἰσροθέου, ἐπ' ὀνόματι ὅμως τοῦ Δωροθέου, διετέλεσε προσφιλέ; ἀνάγνωσμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Μετὰ τούτου; συνέθετο κατάλογον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχιευσάντων μέχρι Παρθενίου τοῦ Α', ἀναχθέντος εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῇ 4 ἰουλίου 1639, Φίλιππος ὁ Κύπριος πρωτονοτάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (1).

Σημείωσις δὲ τῶν ἀπὸ Λουκάρεως μέχρι Διονυσίου τοῦ Γ' (1620-1671) πατριαρχευσάντων, ἐκ τῶν κωδίκων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐξηγημένη, διεκοινώθη ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Nointel εἰς τοὺς γάλλους θεολόγους τῆς λεγομένης σχολῆς τοῦ Port-Royale. Ἐν τῇ σημείωσει δὲ ταύτῃ καταριθμοῦνται ὡς ἐξῆς χρονολογικῶς οἱ πατριάρχαι τῆς περιόδου ταύτης: Κύριλλος Λούκαρης (1620). Γρηγόριος Ἀμασειᾶς (1623). Ἀθανάσιος Πατελάρος (1634). Κύριλλος ὁ Λούκαρης (1634). Κύριλλος ὁ Βερροίας (1635). Παρθένιος ὁ Γέρων (1636). Παρθένιος ὁ Νέος (1644). Ἰωαννίκιος (1646). Παρθένιος ὁ Νέος (1650). Ἰωαννίκιος (1651). Παῖσιος (1654). Παρθενούδης (1656). Γαβριηλ (1657). Παρθένιος ὁ Γέρων (1657). Κλήμης (1662). Διονύσιος (1666). Μεθόδιος (1667). Παρθένιος ὁ Γέρων (1670). Διονύσιος ὁ Γ' (1674). (2)

Ἄλλ' οὗτοι μὲν πάντες σχεδὸν ἐκ παραδόσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γράφοντες, καὶ πρὸς οὐδὲν λογιζόμενοι τὴν χρονολογίαν, ἀποτελοῦσαν τὴν βᾶσιν πάσης εὐσυνειδήτου ἐρεύνης, συνέχυσαν καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα εἰς βαθμὸν ἀ-

(1) Ὁ κατάλογος τοῦ Φιλίππου ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως ὑπὸ Νικολάου Βλαγγάρου (1679), ἐν δ' ἔτει 1687 ὑπὸ Ἑρρίκου Ἰλχρίου, καὶ τὸ τελευταῖον ὑπὸ Ἀνασελμου Βανδούρη (Imperium Orientale, I, σελ. 218).

(2) Aymon, monuments dela religion des Grecs. σελ. 314.

ιβ'.

Ἡ ἐξῆς ἀντιπαραθέσις τῶν δύο κειμένων αἶρει πάντα περὶ τοῦτου διαταγμὸν.

Δαμασκηνός. « Ἐδωκε δὲ αὐτοῦ (τοῦ Γενναδίου) καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἔκαμεν αὐτὸν πατριαρχεῖον· καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἐκαθέζετο ὁ πατριάρχης, μιὰ νύκτα εὐρέθη ἓνας σφαμένος μέσα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατριαρχείου· ὡς δὲ εἶδεν ὁ πατριάρχης καὶ ἡ συνοδεία αὐτοῦ τὸν ἄνθρωπον σφαγμένον, ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, ἵνα μὴ σφάξουν καὶ αὐτούς ἐκεῖ· διότι ὅλος ἐκεῖνος ὁ τόπος τὸ γῦρον τοῦ πατριαρχείου ἦτον ἔρημος, ἔσοντας ὁποῦ τελείως ἄνθρωποι δὲν ἐκατοίκουν εἰς τὴν γειτονίαν ἐκείνην, ὅτι ἐσφάγησαν εἰς τὸν πόλεμον· ὁμοίως ἐν τῷ ἅμα ὁ πατριάρχης εὐγῆκεν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἀφῆκε τὸν ναὸν ἐκεῖνον σφαλισμένον καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἀνέφερε τὰ γενόμενα· καὶ ἐζήτησεν αὐτοῦ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν μονὴν τῆς Παμμακαρίστου νὰ τὴν ἐκάμῃ πατριαρχεῖον. Καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ σουλτάνος τοῦτο, τῆς ὥρας ἔδωκεν αὐτοῦ ὄρισμόν, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν τὸν ναὸν, καὶ πατριαρχεῖον τὸν ἔκαμεν· ὃν στερεώτοι Χριστὸς ὁ θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου αὐτοῦ μητρὸς, ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ. Καὶ τοῦτος ὁ ναὸς τῆς Παμμακαρίστου ἦτον ὅλος ἔξωθεν τὸ γῦρον κάτοικος, ἄνθρώπους τὰ ὀσπίτια γεμάτη ὅλη ἡ γειτονία καὶ ἐπάνω καὶ κάτω, διότι ἤφεραν σεργούνιδες ἀπὸ ἄλλα κάστρα καὶ τοὺς ἐκατοίκησαν ἐκεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ πατριάρχης, ἔσοντας νὰ ἦναι ὅλος ὁ τόπος ἐκεῖνος τῆς Παμμακαρίστου γεμάτος ἀνθρώπους, ἐζήτησε τοῦ σουλτάνου καὶ ἔδωκεν αὐτοῦ αὐτὸν τὸν ναὸν καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ,

χρῖδων Προχώρου, τῆς ἐπὶ Ἱερεμίου Α' σωτηρίας τῶν ἐκκλησιῶν, περὶ ὧν οὐδὲν λέγει ὁ Δαμασκηνός· λεπτομερέστερον δὲ ὁ Μαλαξὸς ἀφηγῆται καὶ τὰ κατὰ τοὺς πατριάρχας Διονύσιον, Ἰωάσαφ καὶ Ἱσραελῖαν Β'. Ἡ διήγησις τοῦ Δαμασκηνοῦ τελευτᾷ ἐν σελίδι 199 τοῦ Μαλαξοῦ (ἐκδόσεως τῆς Βόννης).

και ἔκαμαν αὐτὸν πατριαρχεῖον, ὡς εἶπαμεν. Ἦτον δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας αὕτη ἡ Παμμακαρίστος γυναικεῖον μοναστήριον . . . ».

Μαλαξός. « Ἐδωκέ του δὲ και τὸν περιφήμον ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, και ἔκαμε πατριαρχεῖον· και ἐκεῖ ὁποῦ ἐκαθέζετο οὗ πατριάρχης μιὰ νύκτα εὐρέθη ἕνας ἄνθρωπος σφαγμένος, και ἐφοβήθη μέγχν φόβον, ἵνα μὴ σφάζουν αὐτὸν ἢ ἀπὸ τὴν συνοδίαν αὐτοῦ ἐκεῖ, διότι ὄλος ὁ τόπος γύρωθεν τοῦ πατριαρχείου ἦτον ἔρημος, ἔσσοντας ὁποῦ ἄνθρωποι δὲν ἐκατοίκουν ἐκεῖ, ὅτι ἐσφάγησαν εἰς τὸν πόλεμον. Ὅμως ἐν τῷ ἅμα ὁ πατριάρχης εὐγῆκεν ἀπὸ ἐκεῖ, και ἄφηκε τὸν ναὸν ἐκεῖνον σφαλισμένον, και ὑπῆγεν εἰς τὸν σουλτάνον και ἀνήφερε τὰ γινόμενα, και ἐζήτησεν αὐτοῦ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν μονὴν τῆς Παμμακαρίστου νὰ τὴν ἐκάμῃ πατριαρχεῖον. Και ὁ σουλτάνος ὡς ἤκουσε τοῦτο, τῆς ὥρας ἔδωκεν αὐτοῦ ὀρισμόν, και ἔλαβε τὸν ναὸν τῆς Παμμακαρίστου τῆς ὑπεράγνου Θεοτόκου, και ἔκαμεν αὐτὸν πατριαρχεῖον· ὁ στερεώσοι κύριος ὁ θεός, Χριστὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀνενόχλητον και ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ. Και τοῦτος ὁ ναὸς τῆς Παμμακαρίστου ἦτον ὄλος ἐξωθεν τὸ γύρον κάτοικος, ἀνθρώπους τὰ ὀσπήτια γεμάτη ὄλη ἡ γειτονία και ἐπάνω και κάτω, διότι ἤφεραν σεργούνιδες ἀπὸ ἄλλα κάστρη, και τοὺς ἐκατοίκησαν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο ὁ πατριάρχης, ἔσσοντας νὰ ἔναι ὄλος ὁ τόπος ἐκεῖνος τῆς Παμμακαρίστου γεμάτος ἀνθρώπους, ἐζήτησε τοῦ σουλτάνου και ἔδωκεν αὐτοῦ αὐτὸν τὸν ναὸν και ἐκάθησεν ἐκεῖ, και τὸν ἔκαμε πατριαρχεῖον ὡς εἶπαμε. Ἦτον δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ρωμαίων αὕτη ἡ Παμμακαρίστος γυναικεῖον μοναστήριον ».

Τῷ Μαλαξῷ παρακολουθεῖ Θεοδοσίος Ζυγομαλάς, ὁ γνωστός τοῦ πατριαρχείου πρωτονοτάριος· κατὰ παράκλησιν τοῦ αὐτοῦ Κρουσίου συνέθετο και οὗτος ἐν ἔτει 1578 « ἱστορίαν

πολιτικὴν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ατ'χ' ἕως τοῦ αφο η' ἔτους». Καὶ καθὰ μὲν ἐν τέλει ὁμολογεῖ «ὡς εὔρε μετέγραψε, διορθώσας τὸ κατὰ δύναμιν», δὲν ὀνομάζει ὅμως καὶ τὸν Δαμασκηνόν, ἐκ τοῦ χρονογράφου τοῦ ὁποίου ἀντέγραψε τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν, ἀπλῶς μεταποιήσας ἐπὶ τὸ ἑλληνικῶτερον τὸ ἀπλοῦκόν ὕφος ἐκεῖνου.

Ἐάν ὁ Ἀθανάσιος Ὑψηλάντης (1) ἦτο ὁ μόνος μαρτυρῶν, ἠθέλομεν ἴσως πιστεύσει, ὅτι καὶ ὁ σύγχρονος τοῖς προσηρημένοις Ἱεράξ ὁ μέγας λογοθέτης τοῦ πατριαρχείου, συνέγραψεν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἐν ἣ παρατείνει τὴν διήγησιν μέχρι τῆς πατριαρχείας Μητροφάνους Γ'. Καθὰ ὅμως ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς περὶ τούτου μαρτυρίας τοῦ πατριάρχου Δοσιθέου (2), ἢν κατὰ λέξιν ἀντιγράφει ὁ Ὑψηλάντης μετ' αὐθιρέτου προσθήκης (3), ἀπλοῦν σημεῖωμα ἀφορῶν τὰς αὐτοκεφάλους ἀρχιεπισκοπὰς τῆς Βουλγαρίας, καὶ οὐχὶ ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ἔγραψεν ὁ Ἱεράξ.

(1) Τὸ μετὰ τὴν Ἄλωσιν, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1870, σελ. 105.

(2) «Ἱεράξ ὁ μέγας λογοθέτης, ὅστις ἤμαζε περὶ τὸ ἐπταμισχιλοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἔτος, ἐσημείωσεν, ὅτι μετὰ τὴν ὀπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠθροίσθη σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἣ λόγος ἐγένετο περὶ τοῦ ὅτι κακῶς ἤτησαν οἱ βασιλεῖς γενέσθαι τινὰς ἐπαρχίας ἀρχιεπισκοπὰς αὐτοκεφάλους· ὅθεν ἐπειδὴ τῆς ἐκκλησίας τότε μὴ δυνηθείσης τοῖς βασιλεῦσιν ἀντιστῆναι, νῦν καιρὸς ἔστιν ὑποταχθῆναι τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ τὴν τε Ἀχριδῶν καὶ τὴν Τορνόβου καὶ τὸ Πάκιον, καὶ οὕτως ἐχειροτόνησαν εἰς ταύτας τὰς ἀρχιεπισκοπὰς μητροπολίτας· ἀλλ' ἡ μὲν Τόρννοβος ἐνέμεινε τῇ ὑποταγῇ, αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὑποσχεθεῖσαι τῷ σουλτάνῳ φόρους κατ' ἰδίαν, ἴσχυσαν τῇ ἐξωτερικῇ βίᾳ μέναι ἐν τῷ ἀρχαίῳ σχήματι». Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχουσάντων, σελ. 1153.

(3) Κακῶς ἴσως ὁ Ὑψηλάντης ἀναγνοῦς τὸ παρὰ Δοσιθέῳ σημεῖον ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος 7080, καθ' ὃ ἤμαζεν ὁ Ἱεράξ, ἀναφέρει καὶ τὴν σύνοδον γενομένην ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1580, προσθεὶς μάλιστα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τότε πατριαρχούτος Μητροφάνους Γ'.

Ἄλλ' ἐάν ὁ Μαλαξῶς καὶ ὁ Ζυγομαλαῖς ἀντιγράψαντες μέρος τοῦ φιλοπονήματος τοῦ Δαμασκηνοῦ δὲν ἐτόλμησαν νὰ σφετερισθῶσιν ἐντελῶς τοὺς ἀλλοτρίους πόνους, τὴν ἀδικίαν ταύτην διέπραξεν ὁ συμμαθητὴς καὶ ὁμοπατριῶτης τῷ Στουδίτῃ, Ἱεροθεῶς ὁ Μονεμβασίαις, ὅστις καὶ ἐτιμωρήθη ἐπὶ τῷ ἀδικήματι· διότι ὁ πασίγνωστος αὐτοῦ χρονογράφος, ὁ πλειστακίς ἐν Ἐνετίᾳ τυπωθεὶς, ἐκ τυπογραφικοῦ ἀμαρτήματος οὐδέποτε ἔφερε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐτέρου ἀνυπάρχοντος μητροπολίτου Μονεμβασίαις Δωροθέου.

Τὸ συμπλήγμα τοῦ Ἱεροθεοῦ ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν αὐτοτελῶν οὕτως εἰπεῖν τμημάτων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνον τὴν Ἑβραϊκὴν ἱστορίαν, ἀγνοῶ πόθεν ἐλήφθη (1) οὐχ ἦττον ὁμοίως οἱ τούτῳ προσηρητημένοι κατάλογοι τῶν βασιλείων τῆς Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πατριαρχευσάντων ἀντεγράφησαν μετὰ μικρῶν προσθηκῶν ἐκ τοῦ Δαμασκηνοῦ. Τὸ δὲ δευτέρον ἐπιγραφόμενον « Περὶ τῆς τῶν Ρωμαίων βασιλείας » ἐλήφθη ἐκ τῶν χρονογράφων τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὡς καὶ τινος ἐτέρου ἀνεκδότου περιωρισμένου ἐν τῇ Βοδλειανῇ βιβλιοθήκῃ (2). Ἴδιον τοῦ Ἱεροθεοῦ πόνημα εἶναι ἡ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κύπρου ἐν τῷ αὐτῷ δευτέρῳ τμήματι ἐπισυνημμένη διήγησις τῶν ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Παχωμίου

(1) Εἰκάζω, ὅτι τὸ τμήμα τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τοῦ Ἄνθους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης τοῦ Κερκυραίου Ἰωαννικίου Καρτάνου.

(2) Catalogus manuscr. Bodleiana, III, σελ. 70. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἄρχεται « Περὶ τῆς τῶν Ρωμαίων βασιλείας, καὶ περὶ τοῦ Αἰνεῖα τοῦ στρατηγοῦ, ὃ ὁπότις ὑπέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τὴν Τρωάδα. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Τρωάδος στρατηγὸς τις ὀνόματι Αἰνεῖας . . . » Ἡ δὲ διήγησις τοῦ Ἱεροθεοῦ ἔχει οὕτω: « Περὶ τῆς τῶν Ρωμαίων βασιλείας, καὶ περὶ τοῦ Αἰνεῖου τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐπορεύθη εἰς Ἰταλίαν. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Τρωάδος, ἕνας στρατηγὸς ὀνόματι Αἰνεῖας . . . »

ις'.

τοῦ Α' μέχρι τῆς ἐκ Ρωσσίας ἐπανάδου τοῦ Ἱερεμίου Β' ἐπισυμβασῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκαταστασιῶν (1). τὰ δὲ παρακολουθοῦντα τῇ ἐκθέσει ταύτῃ σημειώματα περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ σουλτάνου Ἀμουράτ μέχρι τοῦ τέλους τῆς παρελθούσης ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος συμβάντων, ὡς εἶδος, εἰσι μεταγενέστεραι προσθήκαι τῶν κατὰ καιροῦς ἐκδοτῶν. Ἐπὶ τέλους δὲ τὸ τρίτον τμήμα ἐπιγραφόμενον « Περὶ τοῦ πότε ἐπῆραν οἱ Φράγκοι τὸν Μωρέαν » εἶναι ἴδιον τοῦ Ἱεροθέου φιλοπόνημα συντεθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τε ἐπ' ἐσχάτων ἀνακαλυφθέντος στιχηροῦ χρονικοῦ τῶν ἐν Ρωμανίᾳ φραγκικῶν πολέμων, ὡς καὶ ἄλλου τινος ἄχρι τοῦδε ἀγνώστου χρονογράφου. Προσθήκαι δὲ τῶν ἐν Βενετίᾳ ἐκδοτῶν εἰσι καὶ τὰ ἐν τέλει τοῦ τρίτου τούτου τμήματος ἐπισυναπτόμενα κεφάλαια περὶ τῆς Βενετίας, καὶ τῆς μεθόδου τῆς χειρός.

Τὸ χειρόγραφον τοῦ Ἱεροθέου περιελθὼν εἰς χεῖρας τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Ζώτου τοῦ Τζίγαρά, πρωτοσπαθαρίου διατελέσαντος καὶ γαμβροῦ Πέτρου τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τούτου (1599) εἰς Ἀποστόλην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν Βενετίᾳ τὸ 1631 (2), πολλάκις δ' ὕστερον παρὰ Πινέλλω καὶ ἰδίως Νικολάω τῷ Γλυκεῖ (3).

Ὅτι δὲ κατὰ τυπογραφικὸν ἀμάρτημα φέρει τὸ ὄνομα Δωροθέου μητροπολίτου Μονεμβασίας, ἀντὶ τοῦ Ἱεροθέου, πείθουσι τὰ ἐξῆς.

(1) Τὸ περίεργον τοῦτο μέρος, ἐν ᾧ ἀφελῶς ἐξιστορεῖ τὰ συμβάντα δ' αὐτόπτης καὶ πρωταγωνιστῆς αὐτῶν Ἱεροθεοῦ ἀνεδημοσιεύθη ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχεδιάσματι περὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β'.

(2) Ἡ ἐκδοσις αὕτη ἀναφέρεται ὑπὸ Φαλλμεράϋερ (Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt, München 1827, σελ. 263, σημ.).

(3) Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ Γλυκεῖ, προσφωνουμένη εἰς Δούκαν τὸν ἡγεμόνα Οὐγγροβλαχίας, ἐξεδόθη τῷ 1684.

α) Οὐδαμοῦ τοῦ συγγράμματος μνημονεύεται Δωρόθεος μητροπολίτης Μονεμβασίας, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα πολλαχοῦ παρεντίθενται εἰδήσεις περὶ Ἱεροθέου Μονεμβασίας, τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ γινώσκη πᾶς ἕτερος. Ὁ τελευταῖος οὗτος παντοιοτρόπως προκινδυνεύσας ὑπὲρ τοῦ διωκομένου πατριάρχου (Ἱερεμίου Β', παρακολουθεῖ τούτῳ εἰς Ρωσίαν (1588-1594)· κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἐπισκεφθεὶς ὁ Ἱεροθεός καὶ τὴν αὐλὴν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Πέτρου, ἐγνώρισε τὸν εἰρημένον πρωτοσπαθᾶριον καὶ γαμβρὸν αὐτοῦ Ζῶτον Τζιγαράν, περὶ τοῦ ὁποίου διηγεῖται τινα, ἐξαίρων τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ ἀρετάς. Ὁ δὲ κάτοχος τοῦ χειρογράφου Τζιγαράς οὗτος οἰκογενειακῶς μετηνάστεισεν ἐκ Μολδαβίας εἰς Βενετίαν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 1591, ὅτε ὁ Ἱεροθεός Μονεμβασίας ἐπέστρεψεν ἐκ Ρωσίας, διότι ἡ ἐν Βενετίᾳ συντεταγμένη διαθήκη αὐτοῦ φέρει χρονολογίαν 4 μαρτίου 1599 (1).

β) Οὐδένα τῶν διαδόχων τοῦ Ἱεροθέου μητροπολίτην Μονεμβασίας φέροντα τὸ ὄνομα Δωρόθεος, ἀπήνητησα ἐν τοῖς ἐπιμελῶς ἐρευνηθεῖσι κώδιξι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχείου. Ὁ ἀρχαιότερος τούτων εἶναι ὁ Λεόντιος (ὁ καὶ κατὰ πᾶσαν βεβαιότητα διάδοχος τοῦ Ἱεροθέου)· τοῦτον δὲ καθαιρεθέντα τῇ 9 μαρτίου 1606, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ραφαήλ Β', διαδέχεται ὁ Ἰωάσαφ· ἀλλὰ καὶ τούτου καθαιρεθέντος ἐπὶ Νεοφύτου Β' (κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1607), ἀναλαμβάνει τὸν θρόνον ὁ Λεόντιος (2).

(1) Ἐν τέλει τῶν προλεγομένων τούτων (β) ἐπισυνάπτεται ἡ ἐνέκδοτος διαθήκη τοῦ φιλοπάτριδος Ἡπειρώτου. Τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀποστόλη (Postolin) χαραχθὲν αὐτῷ ἐπιτύμβιον πλήρες ἐδημοσίευσεν ὁ ἐλλόγιμος Κ. Ι. Βελοῦδης ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκδόσει τῆς πραγματείας αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐλληνικῆς κοινότητος.

(2) Οἱ μετὰ τὸν Λεόντιον μητροπολίται Μονεμβασίας: Γερμανὸς ΜΕΣ. ΒΙΒΛΙΟΘ. Γ΄.

ιη'.

γ) Οὐδὲν ἄπορον, ἐὰν κακῶς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τῶν ἀλλογλώσσων τυπογράφων τὸ ὄνομα τοῦ Ἱεροθέου, ὅστις, καθὰ ἐξ αὐτοῦ τοῦ Χρονογράφου μακθάνομεν, ἦτο κακογράφος· διότι ὁ ἐπιβάτης τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Παχώμιος ὁ Πατέστος, ἠλέγχθη ἐπὶ ἀμαθείᾳ, ὡς μὴ δυνάμενος ν' ἀναγνώσῃ τὰ παρουσιασθέντα χειρόγραφα τοῦ Ἱεροθέου. Συνεπεία δὲ τῆς κακογραφίας ταύτης καὶ ἄλλα πολλὰ ἐν τῷ κειμένῳ ἀμυχρήματα παρεσιέφθησαν, οἷον ἐν τῷ Γ' τμήματι, Κοκυτούνης ἀντὶ Κομνηνός, Ξίκλι ἀντὶ Νίκλι, κλπ.

Ὁ χρονογράφος (ἢ μᾶλλον τὸ ἱστορικὸν βιβλίον ὡς τιτλοφορεῖται) ἀπλήστως ἀναγινωσκόμενος ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὡς τὸ μόνον ἱστορικὸν σύγγραμμα τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀπέβη μία τῶν ἐπικερδестέρων ἐπιχειρήσεων τῶν ἐν Βενετία τυπογράφων. Ὁθεν καὶ ὁ ἀντιζήλος τοῦ Πινέλλου, Ἀντώνιος ὁ Ἰουλιανός, μὴ δυνάμενος ν' ἀνατυπώσῃ τὸ αὐτὸ σύγγραμμα, ἀνέθετο εἰς τὸν ἐν Βενετία παρεπιδημοῦντα Κύπριον ἱερέα Ματθαῖον Κιγάλαν τὴν σύνταξιν ἐτέρου· οὗτος δὲ ἀπλῶς ἀλλοιώσας τὸ ὄνομα τοῦ Ἱεροθέου καὶ ἄλλας τινὰς διηγήσεις προσθεῖς, παρεξέτεινε τὸ ἀδίκημα διὰ τῆς ἐντελοῦς ἀπαλείψεως τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἱεροθέου καὶ ἐκ τῆς ἀντιγραφομένης διηγήσεως, ἐν ἧ ἐκεῖνος τὰ κατ' αὐτὸν διηγούμενος ὡς περὶ τρίτου προσώπου παρεμβάλλει καὶ τὸ ὄνομα του. Οὕτω δ' ἐν ἔτει 1637 ταυτοχρόνως ἀπελύθησαν ἐκ μὲν τῶν πιστηρίων τοῦ Πινέλλου τὸ ἀνδρῆμοσιευόμενον ἱστορικὸν βιβλίον τοῦ Ἱεροθέου, ἐκ δὲ τῶν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἢ Νέα σύνοψις ἱστοριῶν τοῦ Ματθαίου Κιγάλα, ὅστις προσφωνεῖ ταύτην εἰς τὸν προστάτην αὐτοῦ Ἀθανάσιον Βαλλερειανόν, ὑποψήφιον τῆς (ἐν Βενετία ἐδρευούσης) μητροπόλεως Φιλadelphείας. Ἀλλὰ τὸ μὲν συμπίλημα τοῦ Κι-

(1611). Ἀχιλῆος (1616). Μητροφάνης (1620;). Νεόφυτος (1627-1649). Σωφρόνιος (1649).

γάλα οὐδέποτε πλέον εἶδε τὸ φῶς, τὸ δὲ τοῦ Ἰσροθέου, ἐπ' ὀνόματι ὁμῶς τοῦ Δωροθέου, διετέλεσε προσφιλέ; ἀνάγνωσμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Μετὰ τούτου; συνέθετο κατάλογον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχιευσάντων μέχρι Παρθενίου τοῦ Α', ἀναχθέντος εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῇ 4 ἰουλίου 1639, Φίλιππος ὁ Κύπριος πρωτονοτάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (1).

Σημειώσεις δὲ τῶν ἀπὸ Λουκάρεως μέχρι Διονυσίου τοῦ Γ' (1620-1671) πατριαρχευσάντων, ἐκ τῶν κωδίκων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐξηγημένη, διεκοινώθη ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Nointel εἰς τοὺς γάλλους θεολόγους τῆς λεγομένης σχολῆς τοῦ Port-Royale. Ἐν τῇ σημειώσει δὲ ταύτῃ καταριθμοῦνται ὡς ἐξῆς χρονολογικῶς οἱ πατριάρχαι τῆς περιόδου ταύτης: Κύριλλος Λούκαρης (1620). Γρηγόριος Ἀμασειάς (1623). Ἀθανάσιος Πατελάρος (1634). Κύριλλος ὁ Λούκαρης (1634). Κύριλλος ὁ Βερροίας (1635). Παρθένιος ὁ Γέρων (1636). Παρθένιος ὁ Νέος (1644). Ἰωαννίκιος (1646). Παρθένιος ὁ Νέος (1650). Ἰωαννίκιος (1651). Παῖσιος (1654). Παρθενούδης (1656). Γαβριήλ (1657). Παρθένιος ὁ Γέρων (1657). Κλήμης (1662). Διονύσιος (1666). Μεθόδιος (1667). Παρθένιος ὁ Γέρων (1670). Διονύσιος ὁ Γ' (1671). (2)

Ἄλλ' οὗτοι μὲν πάντες σχεδὸν ἐκ παραδόσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γράφοντες, καὶ πρὸς οὐδὲν λογιζόμενοι τὴν χρονολογίαν, ἀποτελοῦσιν τὴν βάσιν πάσης εὐσυνειδήτου ἐρεύνης, συνέχουσιν καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα εἰς βαθμὸν ἀ-

(1) Ὁ κατάλογος τοῦ Φιλίππου ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως ὑπὸ Νικολάου Βλαγγάρδου (1679), ἐν δ' ἔτει 1687 ὑπὸ Ἐρρίκου Ἰλχρίου, καὶ τὸ τελευταῖον ὑπὸ Ἀνσελμου Βανδούρη (Imperium Orientale, I, σελ. 218).

(2) Aymon, monuments de la religion des Grecs. σελ. 314.

κ'.

περίγραπτον. Εἰς τὸν ἀκάματον δὲ πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Δοσίθεον ἐπεφυλάσσετο ἡ τιμὴ τῆς σπουδαίας ταύτης ἐρεύνης· οὗτος, ὡς προερέθη, περισυνάξας καὶ ἀντιγράψας ἐν τῇ ἀνεκδότῳ Νομικῇ Συνναγωγῇ τὰ τέως παρερριμένα πατριαρχικά ἔγγραφα, ἐπὶ τῇ βίβσει αὐτῶν συνέγραψε « περὶ τῶν οὐ πολὺ πρότερον ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως » προσθεὶς καὶ ὅσας ἄλλας εἰδήσεις ἐξ αὐτοψίας ἐγίνωσκεν ἢ ἐξ ἀγνώστων σημειωμάτων παρέλαθεν (1). Ἀρχόμενος δὲ τῆς διηγήσεως σημειοῖ ταῦτα περὶ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων: « Περὶ τῶν πρὸ Τιμοθέου πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐδὲν ἔχομεν σαφὲς εἰπεῖν, ἀλλ' οὔτε εὐρίσκειται κώδιξ ἐν τῷ πατριαρχείῳ ὡς ἂν δυνηθῶμεν μαθεῖν τι πλεόν· ἀπὸ δὲ τινων εὐρισκομένων κωδίκων, καὶ αὐτῶν συγκεχυμένων καὶ χθιζῶν ὡς εἰπεῖν, οὐδὲν εὐρίσκομεν ἴδιον ἔργον πατριάρχου τινός, πλὴν ὅτι ἐν ἔτει ἐπτακισχιλιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἐβδόμῳ (πρὸ γὰρ τούτου τοῦ ἔτους οὐχ εὐρίσκειται κώδιξ) ὁ Ἱερεμίας τὰς εἰς τὴν χώραν τοῦ Βρίγχα οἰκοδομηθείσας αὐτῷ οἰκίας, ἀμπελώνας καὶ κήπους ἀφιεροῖ τῇ μονῇ τῆς Παμμακαρίστου ».

Οὐκ ὀλίγον δὲ φῶς ἐπὶ τῆς περιόδου ταύτης, τῆς τοσοῦτον σκοτεινῆς καθισταμένης διὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐπιβάσεις εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον πολλῶν φιλοδόξων καὶ ἐσυνειδήτων ἱεραρχῶν, θέλουσιν ἐπιχύσει δύο ἕτερα ἀγνωστά μοι μνημεῖα, αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Ἐφημερίδες τοῦ Ἰωάννου Καρυοφύλλου (2), καὶ ὁ ἱστορικὸς λόγος περὶ τῆς πολιτείας τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Κομνηνοῦ, συγγραφεὶς ὑπὸ τοῦ ἱεροκλήρυκος Γερασίμου τοῦ Κακαβέλα (3).

(1) Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, σελ. 1169-1181.

(2) Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο σύγγραμμα μνημονεύεται ἐν Νέῳ Μαρτυρολόγιῳ (σελ. 109).

(3) Ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1689 (Βρετοῦ Κατάλογος Α, ἀρ. 115).

Μετά τὸν Δοσίθεον, ἐπισταμένως ἐξηρεύνησε τὴν ἀπὸ τῆς τουρκοκρατίας ἱστορίαν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχείου ὁ Ἰωαννίτης Μελέτιος μητροπολίτης Ἀθηνῶν, καὶ πολλάς εἰδήσεις ἀπεθησαύρισεν ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἱστορίας (1). Καίτοι καὶ οὗτος ἀγνοῶν τὴν χρονογραφίαν τοῦ Δαμασκηνοῦ, καὶ ὡς μόνην πηγὴν θεωρῶν τὸ ὑπὸ Κρουσίου ἐκδεδωμένον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μαλαξοῦ ἀπόσπασμα αὐτῆς, οὐχ ἤττον προσέθετο εἰδήσεις πάντῃ ἐκ ταύτης ἄλλειπούσας, καὶ συνεργῶν ἔχων Χρῦσανθον τὸν συγγενῆ καὶ διάδοχον τοῦ Δοσιθέου ἐν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῶν Ἱεροσολύμων (2), παρέδοτο ἡμῖν σπουδαίας τινὰς πληροφορίας περὶ τῶν ἀπὸ Τιμοθέου Β' μέχρι Καλλινίκου τοῦ Ἀκαρνᾶνος πατριαρχευσάντων, οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἐγνωσμένας.

Μετά τὸν Μελέτιον ἀνώνυμός τις ἑλλην ἔγραψε σύνοψιν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχευσάντων ἀπὸ τοῦ 1594 μέχρι τοῦ ἐτους 1707, κατ' ἐντολὴν τοῦ γάλλου ἀββᾶ Εὐσεβίου Ρενουδῶτου (3).

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ ἡμέτεροι ἤρξαντο σπουδαιότερον διερευνῶντες τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, εἶχεν ἐφελεύσει σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῶν ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ σοφῶν ἢ ἔρευνα τῆς ἐπὶ τῶν Τούρκων καταστάσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας. Οὕτω δὲ

(1) Σελ. 330-34. 339-41. 367-72. 401-6. 429-31. 446-51. 464-71. 483-86.

(2) Πρὸς τοῦτον ἀπέστειλεν ὁ Μελέτιος πρὸς ἐπιθεώρησιν τὸ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Γέφυρου ἀποκαίμενον ἀνέκδοτον πρωτόγραφον αὐτοῦ· διότι, ὡς γνωστὸν, τὸ ἐκδεδωμένον εἶναι παράφρασις Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ἐπιδιωρωμένη ὑπὸ Γεωργίου Βενδῶτου.

(3) Ἀποσταλέσα εἰς Βανδούρην συμπεριελήφθη ἐν τέλει τῆς συλλογῆς αὐτοῦ (σελ. 1000-4).

κβ'.

περί τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος ἐδημοσιεύθησαν τρία πολυπονώτατα συγγράμματα, τὸ τοῦ ἐκ Ραγούσης Ἀνσέλμου Βανδούρη (1), τὸ τοῦ Φλαμμυανδοῦ Γουλιέλμου Κουπέρου (2), καὶ τὸ τοῦ γάλλου Μιχαὴλ Λεκιένου (3). Καίτοι δὲ οἱ σφόδρα παπίζοντες συγγραφεῖς οὗτοι μεροληπτικῶς κρίνουσι τὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ συμβαίνοντα, οὐχ ἤττον πολλὰς καὶ πολυτίμους περιεσύναξαν εἰδήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μάλιστα δύναται νὰ ἐπωφεληθῇ ὁ μέλλον τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας χρονογράφος, μετὰ περισκέψεως ὅμως παραβάλλον τὰ ὑπὸ τούτων γραφόμενα πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων χρονογράφων παραδιδόμενα (4).

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος Νεόφυτος ὁ Μαυρομάτης, πρῶν μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, συνέθετο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τε Δοσιθέου καὶ ἄλλων σημειωμάτων « Κατάλογον τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Κωνσταντινουπόλεως πατριαρχευσάντων, ἐπὶ τῆς Ἀγαρηνῆς τυραννίδος ». Καὶ καθόλου μὲν ἐξεταζόμενος ὁ κατάλογος τοῦ λογίου μητροπολίτου μικρὰν ἔχει ἀξίαν, ὑπερτερεῖ ὅμως τῶν ἄλλων διὰ τὰς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρεντιθεμένας χρονολογίας (5).

(1) Imperium Orientale, Parisiis, 1712.

(2) Tractatus historico-chronologicus de patriarchis Constantinopolitanis, Awerpiae, 1733 (Καὶ ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Βολανδιστῶν).

(3) Oriens Christianus, Parisiis, 1740.

(4) Οὐχ ἤττον σπουδαίας δύναται νὰ εἴρῃ πληροφορίας ἐν ταῖς πολυαριθμοῖς ἐκδόσεσι τῶν εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀποστέλων τῆς Ρωμαϊκῆς προπαγάνδας, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς χρονικοῖς τοῦ Ραῦνάλδου καὶ τοῦ Σπονδανῶ, ὁ μετὰ περισκέψεως ἀναγινώσκων τὰ πονήματα ταῦτα, τ' ἀποπνέοντα μῖσος ἀσπονδον κατὰ τῆς διαφοροτρόπως πολεμουμένης ἐλληνικῆς ἐκκλησίας.

(5) Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου Ἰ. Σακελλῶνος ἐν Εὐαγγελικῇ Κήρυκι τῶν Ἀθηνῶν (1862, τόμ. ΣΤ'. σελ. 442-50). ἔλλειπής δὲ

Περὶ τὰ μέσα τῆς αὐτῆς ἑκατατονταετηρίδος συνέγραψε πατριαρχικὴν ἱστορίαν ὁ Θεσσαλὸς πατριάρχης Καλλίνικος Δ', τὴν ὁποίαν ἀνὰ χεῖρας εἶχεν ὁ πολλὰ ἐξ αὐτῆς ἐρανισθεὶς Κωνσταντῖνος ὁ Κούμης (1).

Καὶ ὁ μετ' οὐ πολὺ δὲ πατριαρχεύσας Μελέτιος Β' συνέθετο « ὑπόμνημα περὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν συμβάντων » (1768-1774) (2).

Ἀξιολόγους δέ, βιογραφικὰς πρὸ πάντων, πληροφορίας περὶ πολλῶν πατριαρχῶν ἀπεθησαύρισε καὶ Καισάριος ὁ Δαπόντες ἐν τοῖς νῦν ἐκλιδομένοις δύο πονήμασιν αὐτοῦ, τῷ Χρονογράφῳ καὶ τῷ ἱστορικῷ Καταλόγῳ.

Τὰς πολυτιμοτέρας ὅμως εἰδήσεις περὶ τῆς ἐπὶ τουρκοκρατίας πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ πολυμαθὴς ἱατρὸς Ἀθανάσιος ὁ Ὑψηλάντης ἐν τοῖς ἱστορικοῖς αὐτοῦ ὑπομνήμασιν (1483-1789) (3). Κατὰ πᾶσαν βεβαιότητα ὁ φερέπονος συγγραφεὺς ἔχων ὑπ' ὄψιν τοὺς κώδικας τοῦ πατριαρχείου, χρονολογικῶς ἐξέθετο ἰδίως τὰ ἀπὸ Παρθενίου τοῦ Α' μέχρι τοῦ Προκοπίου ἐκκλησιαστικὰ συμβάντα, ἐν παρόδῳ ἀφηγοῦμενος τὰ πρὸ τούτων.

Μετὰ τὸν Ὑψηλάντην ἔρχεται Σέργιος ὁ Μακραῖος, ὁ μόνος ἐπ' αὐτῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ χρονογράφου. Οὗτος μὴ βαδί-

περὶ τὸ τέλος, διήκει μέχρι τῆς κατὰ μάρτιον τοῦ 1716 πρώτης πατριαρχείας Ἰερεμίου τοῦ Γ'.

(1) Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τόμ. 10, σελ. 397, 400.

(2) Ἐδημοσιεύθη ἐν Πανδώρα (τόμ. ΣΤ', σελ. 572-76) καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τοῦ ἀξιολόγου περὶ τῆς νήσου Ψαρῶν ὑπομνήματος τοῦ ὑποναύρχου Κ. Νικοδήμου.

(3) Τὸ τμήμα τοῦτο τῆς μεγάλης συγγραφῆς τοῦ Ὑψηλάντου ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἰλλογίμου ἀρχιμανδρίτου Κ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1870).

κδ'.

σας τὴν τετριμμένην ὁδὸν τῶν προκατόχων αὐτοῦ, ἀναμιγνυόντων ἄνευ τινὸς τάξεως, καὶ τὸ σπουδαιότερον ἄνευ χρονολογιῶν, πολλὰ καὶ ποικίλα γεγονότα καὶ ἀποτόμως διακοπτόντων τὴν διήγησιν ἵνα παρεμβάλλωσι ξένα τοῦ προκειμένου ἐπεισόδια, περιωρίσθη εἰς τὴν χρονολογικὴν ἐκθεσιν μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς πεντηκοταετηρίδος (1750-1800), ὡς αὐτόπτης ἀφηγούμενος καὶ κρίνων τὰ ἐν ταύτῃ συμβάντα (1).

Σποραδικαὶ δὲ εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχευσάντων ἀπαντῶσι καὶ ἐν τοῖς διαφόροις φιλοπονήμασι τοῦ πατριάρχου Κωνσταντίου τοῦ Α'.

Πρῶτος δ' ἐπιμελῶς συναθροίσας καὶ μετὰ τινος μεθόδου χρονολογικῶς ἐκθέσας τὰ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι Νεοφύτου Ζ' ἐκκλησιαστικὰ συμβάντα ἐγένετο ὁ πολυμαθὴς καὶ φιλοπώτατος Λαρισσαῖος Κωνσταντῖνος Κούμας (2).

Ἰδίαν δ' ἐπιστημονικὴν μονογραφίαν τῶν ἀπὸ Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου μέχρι τοῦ ἔτους 1834 προσάπτων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐξέδοτο ὁ νῦν ἀρχιεπίσκοπος Θήρας Ζαχαρίας Μαθᾶς (3). Δυστυχῶς ὅμως τὸ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις καλὸν τοῦτο ἐγχειρίδιον, ἔνεκε τῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γενομένων ἐρευνῶν, παριστᾷ νῦν τοιαύτας χρονολογικὰς ἀνωμαλίας, ὥστε εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι, ἐάν τις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πολυμαθῶν κληρικῶν ἀνετύπου ἐπεξεργαζόμενος τοῦτο, ἵνα παύσῃσι πλέον μυκτηρίζοντες τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ ἀγνοίᾳ τῶν κατ' αὐτὴν οἱ πολλοὶ καὶ διάφοροι αὐτῆς πολέμιοι. Καὶ αἱ μὲν χρονολογίαι τῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως πατριαρχευσάντων,

(1) Περὶ τοῦ νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενου πονήματος τοῦ Μακραιοῦ λόγος γενήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς.

(2) Ἱστορίαι ἀνθρωπίνων πράξεων, τόμ. Ζ, σελ. 435-40. Η, 481-533. Ι, 393-404.

(3) Κατάλογος ἱστορικῶν τῶν πρώτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἐν Ναυπλίῳ 1837.

ήμαρτημέναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δὲν παρουσιάζουσι τὴν σχεδὸν ἀπελπιστικὴν σύγχυσιν τῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τέλους τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἀναβάντων ἐπὶ τὸν οἰκουμηνικὸν θρόνον· διότι κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην ἐποχὴν οὐδεμίαν σχεδὸν χρονολογίαν, ἐγὼ τοῦλάχιστον, εὕρισκω ἀληθῆ. Καὶ ἐκ μὲν τῶν νῦν δημοσιευομένων περιλήψεων τῶν πατριαρχικῶν ἐγγράφων, κατὰ τὴν Νομικὴν Συναγωγὴν τοῦ Δοσιθέου, καταδείκνυται ἡ παρὰ Μαθᾶ χρονολογικὴ σύγχυσις. Σημειῶ δὲ ἤδη καὶ ἄλλα χρονολογικὰ ἀμαρτήματα περὶ τὴν κατάταξιν τῶν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Γενναδίου μέχρι Διονυσίου Β' πατριαρχευσάντων.

Γεννάδιος ὁ Σχολάριος δὲν ἐγκαθιδρύθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ, ἅμα τῇ ἀλώσει, ὡς λέγει ὁ Φραντζῆς, σύγχρονος μὲν πλὴν ἐξ ἀκοῆς γράφων, ὡς καὶ πάντες οἱ ἐξ αὐτοῦ παραλαβόντες τὴν εἰδησιν, ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰς Βυζάντιον ἐπάνοδον ἐξ Ἀδριανουπόλεως τοῦ Πορθητοῦ, ἦτοι μετὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1453 καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐπομένου ἔτους 1454 μεταβάσεως αὐτοῦ εἰς Προῦσαν, καθὰ ἐξιστορεῖ ὁ μᾶλλον αὐτόπτης τῶν τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει συμβαινόντων Μιχαὴλ ὁ Κριτοβούλος (1). Εὔρε δὲ τοῦτον ὁ Μωάμεθ μετὰ πολ-

(1) Ἐδημοσιεύθη ἡ ἱστορία τοῦ Κριτοβούλου ὑπὸ Καρόλου Μυλέρου (Fragmenta Historiæ Graecorum, V, 2, Parisiis 1870). Ἄπορον δὲ πῶς ὁ σοφὸς ἐκδότης ἀποφαινεται, ὅτι ὁ Κριτοβούλος εἶναι ἄγνωστος συγγραφεύς, μῆτε κατ' ὄνομά ποτε ὑπότινος σημειωθείς· ἐν ᾧ ὁ μὲν Bandini καταγράφει: « Στίχους Κριτοβούλου Μιχαὴλ τοῦ Ἰμβρίου » καὶ « εὐχὴν Κριτοβούλου τοῦ Ἰμβρίου εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν »· Catalogus Bibliothecae Laurentianae, II, σελ. 518-522. Ἐν δὲ τῷ ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου Κωνσταντινουπόλεως ἐκδοθέντι ἐν ἔτει 1799 Εὐχολογίῳ (σελ. 170-174) ἐδημοσιεύθησαν: « Εὐχὴ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν Μιχαὴλ Κριτοπούλου (γρ. Κριτοβούλου) τοῦ Ἰμβρίου »· καὶ « Μιχαὴλ Κριτοπούλου ἢ Κριτοβούλου τοῦ Ἰμβρίου, στίχοι εἰς τὸν θεῖον καὶ ἱερὸν Λύγουστίνον ». Τὰῦτα ἀναφέρων περὶ Κριτοβούλου καὶ Βαρ-

κς.

λοῦ πόνου κεκρυμμένον ἐν κόμῃ τινὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως. Δὲν πατριάρχευσε δ' ἐπὶ ἔτη πέντε καὶ μῆνας πέντε ἢ ἕξ, καθὰ εἰς πάντας τοὺς πατριαρχικούς καταλόγους σημειοῦται, ἀλλὰ μόλις ἔτη τρία· καθότι τῇ 28 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1456, οὐχὶ πατριάρχης, ἀλλ' ἀπλοῦς μοναχὸς ὁ Γεννάδιος, ἐξεφώνησεν ἐξ ὑπογυίου ἐν τῇ κατ' Ἀθῶνα μονῇ τοῦ Βατοπεδίου ἐπιτάφιον εἰς τὸν ἐκεῖσε ἀποθανόντα ἀνεψιὸν αὐτοῦ Θεόδωρον τὸν Σοφιανόν· ἐν δ' ἔτει 6966 (1457-58) ἠσυχάζων ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μενοικέως συνέγραψε τὸ « περὶ τῆς πρώτης τοῦ Θεοῦ λατρείας (1) ».

Σωφρόνιος ὁ Α', ὁ ἐν οὐδενὶ τῶν πατριαρχικῶν καταλόγων καταγραφόμενος, πλὴν τοῦ παρὰ Ἱεροθέῳ Μονεμβασίας, καὶ ἰδίως ὑπὸ Μελετίου σημειωθεὶς, ἐπατριάρχει ἤδη κατ' αὐγουστον τοῦ 1464, καθὰ μαρτυρεῖ ἡ ὑπὲρ τοῦ ἀρχοντος Γεωργίου Πόλου συστατικὴ αὐτοῦ ἐγκύκλιος (2).

Μάξιμος ὁ Β' ἐψηφίσθη πατριάρχης πολὺ βεβαίως πρὸ τοῦ παρὰ Μαθᾶ σημειουμένου ἔτους 1482, διότι τὸ ὑπὸ τοῦ Thomas δημοσιευθὲν γράμμα αὐτοῦ πρὸς τὸν δούκα τῆς Βενετίας χρονολογεῖται τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1480.

Συμεὼν ὁ Τραπεζούντιος ἐπατριάρχει καὶ μετὰ τὸ 1481, ἀφοῦ ἐν ἔτει 6992 (1483-1484) διετυπώθη ὑπὸ τῆς συγκροτηθείσης ἐπὶ τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ συνόδου ἢ ὑπὸ Δοσιθέου δημοσιευθεῖσα ἀκολουθία εἰς τοὺς ἐκ τῶν λατίων ἐπιστρέφοντας εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν.

θολομαῖος ὁ Κουτλουμουσιανὸς (Ἑπόμνημα περὶ Ἰμβρου, σελ. 55) συγχαίει πως τοῦτον πρὸς τὸν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΖ' ἐκκτονταστηρίδος πατριαρχεύσαντα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μητροφάνην τὸν Κριτόπουλον.

(1) Renaudoti, Gennadii Homiliae, Parisiis, 1709 σελ. 51.

(2) Bricherii Columbi, epistolaris dissertatio (ἐν Lambacher, Bibliotheca Civica Vindobonensis, Vienna 1750). Δημοσιεύεται ἐν τέλει τῶν προλεγόμενων (Γ.)

Τοῦ Νήφωνος Β', ὃν ὁ Μαθᾶς σημειοῖ πατριαρχεύοντα 1488-1490, δημοσιεύονται ἐπιστολαὶ ὑπὸ Ραϋνάδου χρονολογούμεναι τῷ 1491-1492 ἀπριλίου 5.

Παχώμιος ὁ Ζιχνῶν ἐπατριάρχει καὶ μετὰ τὸ ἔτος 1513 (1).

Τῇ 17 αὐγούστου 1518, ὁ Θεόληπτος Α' ἐγκαινιάζει τὸν ἐν Ἀργέσῳ τῆς Βλαχίας μητροπολικὸν ναὸν (2).

Τῇ 26 δεκεμβρίου 1523 ἐπισκέπτεται ὁ Ἱερεμίᾶς Α' τὴν Κύπρον καὶ Συρίαν, κατὰ τὸ ἐν τῷ Κοϊσλιανῷ κώδικι σημείωμα συγχρόνου Κυπρίου (3).

Σύγχυσις δ' ἐξαιεῖσιν ἐπικρατεῖ παρὰ Μαθᾶ περὶ τοῦ Διονυσίου Β', ὃν σημειοῖ ἄπαξ μόνον πατριαρχεύσαντα ἐν ἔτει 1543-1551. Καὶ ὁ μὲν Νεκτᾶριος ὁ Ἱεροσολύμων ἀναφέρει ἔγγραφον τοῦ πατριάρχου τούτου περὶ Σινᾶ ἐκδεδομένον ἐν ἔτει 7037 (1528-1529). ὁ δὲ Κούπερος ρητῶς λέγει, ὅτι ὁ Διονύσιος Β' ἐνεθρονίσθη (τὸ β' βεβλαῖως) τῇ 17 ἀπριλίου 1537.

Ἄλλὰ καὶ Μελέτιος ὁ Πηγᾶς δὲν διώκησεν ὡς τοποτηρητῆς (γράφε ἐπιτηρητῆς) τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐν ἔτει μόνον 1595, καθὰ σημειοῖ ὁ Μαθᾶς, ἀφοῦ αἱ πρὸς Γεώργιον τὸν Δούζαν τρεῖς ἐπιστολαὶ αὐτοῦ, ὡς τοιοῦτου, χρονολογῶνται κατὰ νοέμβριον τοῦ 1598, καὶ πυανψιῶνα τοῦ 1599.

Μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην παρέκβασιν, μεταβαίνω ἐπὶ τὰ προκείμενα, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς βιογραφίας τοῦ πρώτου τῶν ἐν τῷ παρόντι τόμῳ ἐκδιδομένων συγγραφέων.

(1) Kogalitchan, *histoire de la Dacie*, Berlin 1854, σελ. 118.

(2) Αὐτόθι.

(3) Ὁ Le Quien κακῶς ἐρμηνεύων τὸ ἤρτε = ἤλθε (subblatus est = ἤρθη) λέγει, ὅτι ὁ Ἱερεμίᾶς ἀπεβίωσε τῷ 1523, ἐν ᾧ οὗτος, καθὰ σημειοῖ ὁ Σπονδανός, ἀπέθανε τῷ 1545, βεβλαῖως μεταξὺ τῶν μηνῶν Σεπτεμβρίου καὶ δεκεμβρίου, διότι ἡ ἐν τῇ κατ' Ἀθῶνα μονῇ τοῦ Σταυρονικήτα ἀποκειμένη διαθήκη αὐτοῦ φέρει, κατὰ Μύληρον, τὸ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος 7054.

κη'.

Περὶ Καισαρίου τοῦ Δαπόντε πολλά βεβαίως γινώσκομεν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τούτου συνθεθειμένων καὶ τύποις ἐκδομένων πολλῶν καὶ ποικίλης ὑποθέσεως βιβλίων· πλεονα δὲ μανθάνομεν ἐξ ἀνεκδότου αὐτοῦ συντάγματος Κ ἢ π ο ς Χ α ρ ί τ ω ν ἐπονομαζομένου, ἐν ᾧ αὐτὸς οὗτος μετὰ τῆς διακρινούσης εὐτραπείας διὰ μακρῶν ἐκτίθησι τὰ καθ' αὐτόν. Εὐχόμενοι δὲ νὰ ἴδωμεν καὶ διὰ τοῦ τύπου ἐν συνόλῳ γνωστοποιούμενον τὸ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἐνδιαφέρον τοῦτο μνημεῖον τῆς τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος, ὑποβάλλομεν ἐπιτετημένην ἀνάλυσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἐκτεθειμένων βιωτικῶν περιπετειῶν τοῦ ἀφελοῦς ἄμα δὲ καὶ κοινωφελοῦς στιχογράφου.

Στέφανος ὁ Δαπόντες διακρινόμενος ἐν τοῖς προκρίτοις τῆς νήσου Σκοπέλου, διὰ τε τὸ εὐγενὲς τῆς καταγωγῆς, τὸ φιλόμουσον, καὶ ἰδίᾳ διὰ τὰς σχέσεις πρὸς πάντας σχεδὸν τοὺς τότε προέχοντας ἐν τε τῷ κλήρῳ καὶ τῇ πολιτείᾳ ὁμογενεῖς, ἐγένετο πατὴρ τέκνων δέκα καὶ πέντε, ἐξ ὧν τὰ μὲν δώδεκα ἄρρενα, τὰ δ' ἐπίλοιπα θήλεα. Οὗτος φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ πρὸς τὰ γράμματα ζήλου, παντὶ τρόπῳ προσεπάθει νὰ συστήσῃ ἐν τῇ πατρίδι σχολεῖον πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τε πολυαριθμῶν αὐτοῦ υἱῶν καὶ τῶν συμπατριωτῶν του. Κατ' εὐτυχῆ δὲ συγκυρίαν διήρχετο ἐκ Σκοπέλου, μεταβαίνων εἰς Ἄθωνα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κοσμικῆς τύφθης, Νεόφυτος ὁ τέως μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης· εἰς τὸν λόγιον τοῦτον ἄνδρα ἐκφράσας ὁ Δαπόντες τὸν διακαῆ τῆς καρδίας του πόθον, εὔρε τὸν σεβάσμιον ἱεράρχην ἐνθερμῶν ἐπαινέτην τοῦ κοινωφελοῦς καλοῦ καὶ πρόθυμον ὑπηρέτην εἰς εὐδῶσιν αὐτοῦ· καὶ δὴ ἄμα φθάς εἰς Ἄθωνα, ἀπέστειλεν εἰς Σκόπελον τὸν ἐν τῇ μονῇ τῶν Γ' ἑβήρων παραμένοντα Ἱερόθεον τὸν Πελοποννήσιον μετὰ δύο ἄλλων ὑποδιδασκάλων (1723-1724).

Ἀμέσως ὁ Δαπόντες ἐδάνεισεν εἰς τὴν κοινότητα τῆς νήσου χίλια γρόσια, δωρήσας ὑπὲρ τῆς συστηθησομένης σχολῆς

τούς τόκους αὐτῶν. Οὕτω δὲ ἰδρυθὲν τὸ ἐν Σκοπέλῳ σχολεῖον, οὐ μικρᾶς ἐγένετο ὠφελείας πρόξενον, διότι πρὸς τοῖς ἐγκατοίκοις καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρακειμένων χωρῶν ἐλθόντες ἐδίδασκοντο. Μεταξὺ δὲ τῶν πρώτων τροφίμων τῆς σχολῆς ἐγένετο καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Δαπόντες, εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Στεφάνου.

Ἄμα ὁ Κωνσταντῖνος ὅπως οὖν διήκουσε τὴν σειρὰν τῶν διδασκομένων μαθημάτων ἀπεσύρθη τῆς σχολῆς, διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ κατανοῶν, ὅτι ἐν Σκοπέλῳ, καὶ μάλιστα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, οὐδὲν μέλλον ἐπεφυλάττετο τῷ υἱῷ, βεβαρυμένους ἄλλως τε καὶ ὑπὸ πολυμελεστάτης οἰκογενείας, ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν, χάριν οἰαζθήτινος ἀποκαταστάσεως, ἐφωδιασμένον διὰ συστατικῶν γραμμάτων πρὸς τοὺς οἰκείους αὐτῷ Χρῦσανθον Νοταρᾶν τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων, καὶ Κωνσταντῖνον Βεντούραν, τὸν Πάριον, διεργμηνέα τοῦ στόλου.

Μόλις ὁ Κωνσταντῖνος ἀφίχθεις εἰς Κωνσταντινούπολιν περίλυπος ἔμαθεν, ὅτι ὁ εἰς τῶν μελλόντων προστατῶν αὐτοῦ ὁ Χρῦσανθος ἀπέβίωσε (7 φεβρουαρίου 1731). Οὐχ ἤττον ὁμως καλῶς δεχθεις ὑπὸ τοῦ Βεντούρα, ἀπεστάλη εἰς Βλαχίαν συστημένος τῷ ἡγεμόνι Μιχαὴλ Ρακοβίτσα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς οἰκτρὰν εὐρίσκετο κατάστασιν ἢ παρὰ τὸν Ἴστρον πλουσία ἐκείνη ἡγεμονία, θέατρον γενομένη τῆς ἀπληστίας φιλοδόξων ὑποψηφίων. Μετὰ τὸν θάνατον Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου (1730), οἱ τε ἐν Βλαχίᾳ καὶ ἐν Βυζαντίῳ ἰθαγενεῖς καὶ Ἕλληνες, εἰς δύο διαιρεθέντες ἰσόπαλα στρατόπεδα, λυσσῶδῶς ἤριζον πρὸς ἀλλήλους, καὶ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμιτοῦ ἐποίουν χρήσιν, πρὸς κορεσμὸν τῶν παθῶν. Οἱ μὲν, σεβόμενοι τὰ δικαιώματα τοῦ τόπου, ἀπήτουν ἕνα, κατὰ τὰ εἰθισμένα, ἐπικυρωθῆ ἀπλῶς ὑπὸ τῆς Πύλης ὁ ἐκεῖθεν ὑποδειχθησόμενος ὑποψήφιος, καὶ ὡς τοιαῦτος ἐπροτεινέτο ὁ υἱὸς τοῦ ἀποθανόντος, Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος, καὶ τοι δεκακαιοκταέτης τὴν ἡλικίαν, καὶ ὄνομα φέρων οὐχί

λ.

εις πάντας τούς Βλάχους προσφιλές. Οί δ' ἐναντίοι, πρὸς οὐδὲν λογιζόμενοι καὶ ἔθνικὰ δικαιώματα καὶ τὰ ἐκ τῆς καταργήσεως τούτων ἐπακολουθήσοντα κακὰ, ἐκίνουν πάντῃ λίθον πρὸς ὑποσκέλιτιν τῆς θελήσεως τῶν ἐντοπιῶν ἐκλογέωι, καὶ προτείνοντες εἰς τὴν Πύλην τὸν Μιχαὴλ Ρακοβίτσαν, ὑπεδείκνυον εἰς τούς κρατοῦντας ἄγνωστον Πακτωλόν, τὸν δίκην δηλαδὴ ἀπλοῦ πασᾶ διορισμὸν τοῦ πλειοδοτοῦντος ἡγεμόνος. Καὶ πρὸς στιγμὴν μὲν ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ πρῶτοι, διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου. Ἄλλ' οἱ ἀντίπαλοι οὐδόλω; ἀποθαρρυνθέντες ἐκ τῆς πρώτης ταύτης ἀποτυχίας, μετὰ μεγαλειτέρου θράσους ἐξηκολούθουν πολεμοῦντες τὸν ἡγεμόνα· καὶ ἐπωφεληθέντες τῆς τότε ἐπελθούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει μεταβολῆς, κατώρθωσαν νὰ κρημνίσωσιν ἐκεῖνον, μόλις εἴκοσιν ἡμέρας ἡγεμονεύσαντα, καὶ διὰ χρημάτων ἀναδείξωσι Βλάχμπην τὸν Ρακοβίτσαν. Ἄλλὰ καὶ οἱ Μαυροκορδατικοὶ μετὰ πλείονος ζέσεως ἀντιπολιτευθέντες, κατώρθωσαν μετ' οὐ πολὺ νὰ κρημνίσωσι τὸν ἐπιβάτην τοῦ θρόνου καὶ ν' ἀντλάβωσι τὴν ἡγεμονίαν, οὐχὶ πλέον λαοπρόβλητον, ἀλλ' ἀργυρώνητον, καὶ ἐστιγματισμένην διὰ χριστιανικῶν αἱμάτων. Πρῶτον θυμᾶ τοῦ δευτέρου τούτου θριάμβου τῶν ὀπαδῶν τοῦ Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου, ἔπετεν ὁ πρῶτιστος τοῦ Ρακοβίτσα προστάτης Κωνσταντῖνος Βεντούρας.

Ἐν τοιαύτῃ οἰκτρᾷ καταστάσει εὖρεν ὁ Δαπόντες τὴν Βλαχίαν· ὅθεν πτωχὸς καὶ ἀπροστάτευτος προστρέχει εἰς τὸν τότε ἐν Βουκουρεστίῳ παρεπιδημοῦντα πατριάρχην Ἱεροσολύμων Μελέτιον, πατρικὸν καὶ τοῦτον ὄντα φίλον, καὶ συστάσει τούτου διορίζεται ὑπότροφος ἐν τῇ ἡγεμονικῇ σχολῇ, διευθυνομένη τὸ τότε ὑπὸ Γεωργίου Ὑπομενᾶ τοῦ Τραπεζουντίου, τοῦ ἀνεψιοῦ Σεβαστοῦ τοῦ Κυμινήτου, μετ' ἐπιχορηγήσεως εἴκοσι γροσίων κατ' ἔτος καὶ κατοικίας ἐν τῷ ἁγιοταφίτικῳ μετοχίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἀφελῶς δὲ ὁμολογεῖ, ὅτι χάριν ἀργυρο-

λογίας και βιβλία επί μισθῶ ἀντέγραφε, και ἄλλους μαθητάς ἐπ' ἐνοικίῳ προσέλαβεν ἐν τῷ δωματίῳ αὐτοῦ.

Ἐπανελθόντος, τὸ τρίτον εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνου τοῦ Μαυροκορδάτου (1735), ὁ Δαπόντες, κεχειροτονημένος ἤδη ἀναγνώστης, ἤρχισε νὰ συνάπτῃ σχέσεις πρὸς τὸν Κωνσταντίνον Ξυπόλυτον τὸν ἐκ Ζαγοράς, ἓνα τῶν μᾶλλον ἰσχυρότων παρὰ τῶ ἡγεμόνι ὑπουργῶν (1). Ἐκ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς και εὐφυΐας τοῦ ὁμωνύμου Σκοπελίτου θελχθεὶς ὁ Ξυπόλυτος, ἐθεώρησεν αὐτὸν ὡς κατάλληλον σύζυγον τῆς θυγατρὸς του· ὄθεν και συνέστησεν ἐνθέρμως τοῦτον εἰς τὸν ἡγεμόνα, ὅστις προσλαμβάνει τὸν Δαπόντεν, ὡς δεῦτερον γραμματέα, και ἐπιτάσσει αὐτῷ νὰ συγγράψῃ τὰς Δακικὰς ἐφημερίδας, ἧτοι συμβεβηκότα τετραετοῦς μάχης Ὀθωμανορώσσων πρὸς δὲ και Αὐστριακῶν, μέχρι ἔτους 1739. Κατὰ τὴν αὐτὴν δ' ἐποχὴν, ἀποθανόντος ἐν Σκοπελίῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Στεφάνου, κατώρθωσεν ὁ Κωνσταντίνος νὰ λάβῃ τὸ ἐν τῇ νήσῳ Βρεττανικὸν προξενεῖον, ὅπερ διηύθυνε και ὁ πατήρ του (2).

Ὡς δεῦτερος ἡγεμονικῶς γραμματεὺς παρηκολούθησεν ὁ Δαπόντες τῷ Μαυροκορδάτῳ τὸ δεῦτερον εἰς Μολδαβίαν μεταθεθέντι (1741) (3). Καθὰ δὲ ὁμολογεῖ, ἔκτοτε ἐπεδόθη εἰς τὴν

(1) Ἐν ἔτει 1736 ἐπεμελήθη και διώρθωσε τὰς δαπάνη τοῦ Ξυπολίτου ἐκδοθείσας ἐν Βουκουρεστίῳ ἀκολουθίας τριῶν ἁγίων (Βρετοῦ Κατάλογος, Α, 184).

(2) Ἐπὶ τῇ δευτέρῃ ταύτῃ τοῦ Μαυροκορδάτου μεταθέσει εἰς Μολδαβίαν, συνέθετο Διάλογον διὰ στίχων μεταξὺ Βλαχίας και Μολδαβίας, ἀρχόμενον οὕτω:

Βλ. Ἄχ, ἄχ, κακὴ γειτόνισσα, τὸν θησαυρὸν μοῦ πήρες,
τὸν στεφανόν μου ἄρπαξαν αἱ ἄρπαγές σου χεῖρες.

Μπογ. Βέβαια, τίς γὰρ δὲν ποθεῖ συμφέρον τὸ οἰκέλον,
ὅμως μὲ τὸ ἐχάρισε τὸ ἔλεος τὸ θεῖον.

(3) Πατέντα δοθέντα τῷ συγγραφεῖ διὰ τὸ κωνσουλάτιον, ὑπὸ τοῦ

λβ΄.

ανάγνωσιν τῶν Γραφῶν, καὶ ἤρχισε νὰ ἐξασκῆται περὶ τὴν στιχουργίαν, συντιθέμενος διὰ στίχων ἀναφοράς τε καὶ ἄλλα λογύδρια, ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν ὁποίων ἠδύνητο τὰ μάλιστα ὁ φιλόμουσος ἐκεῖνος καὶ περινοῦς ἡγεμῶν, εἰς ὃν ἡ ἱστορία ἐπαξίως ἀπένειμε τὸ ἐπώνυμον Ἀναμορφωτοῦ.

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ζήτησας προβιβασμὸν καὶ μὴ ἐπιτυχῶν τοῦ ποθουμένου, ὁ Δαπόντες παρητήθη τῆς γραμματείας καὶ ἐγκαταλιπὼν τὸ Ἰάσιον κατέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Σκόπελον πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν οικείων· πιθανῶς δ' ἐπροτίθετο καὶ νὰ ἐγκαταβιώσῃ ἐν τῇ πατρίδι, ἀναλαμβάνων τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀπωφρασιμένης οἰκογενείας αὐτοῦ· διὰ τοῦτο δὲ εἶχε λάβει καὶ τὸ ἐν τῇ νήσῳ βρεττανικὸν προξενεῖον, ἐνεργῶν διὰ τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ τοῦ τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας,

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμοῦς ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν συμβεβηκότων νὰ μεταβάλλῃ ἀπόφασιν. Ἰωάννης ὁ Μαυροκορδάτος, ἀδελφὸς τοῦ ἐν Μολδαβίᾳ ἡγεμονεύοντος, ἀπὸ καιροῦ ἐν κρυπτῷ καὶ παρζύστῳ ἐργαζόμενος πρὸς ὑποσχέλισιν τοῦ Κωνσταντίνου, κατάρθωσε διὰ τοῦ νέου βεζίρου Χεκίμογλου Ἄλῃ πασᾶ νὰ κρημνίσῃ τοῦτον τοῦ θρόνου καὶ καθήσῃ αὐτὸς (1742). Ὁ Δαπόντες, ἀπὸ καιροῦ στενῶς συνδεδεμένος πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ τὰ συνωμοτικὰ αὐτοῦ σχέδια ἐνθέρμως ἐξυπηρετῶν, μετὰ τὸν ἄδοξον θρίαμβον, ἔλαβε καὶ μερίδα λέοντος, διορισθεὶς πρῶτος ἡγεμονικὸς γραμματεὺς (30 ἰουνίου 1743) καὶ μετ' οὐ πολὺ καμινάρης (1).

ὑπάτου Ὁβεράρδου Φάβκενερ, πρέσβεως τῆς μεγάλης Βρεττανίας παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ πύρτᾳ (ἀχρονολόγητος· ἐν Κέρατι Ἀμαλθείας, σελ. 117). Εἰς τὸ προξενεῖον τοῦτο ὠπήγοντο ἡ Σκόπελος, ἡ Σκιάθος, τὰ Χιλιόδρομια, καὶ οἱ περὶ ἀνήκοντες αὐτοῖς τόποι.

(1) Ἐν τῇ Γεωγραφικῇ ἱστορίᾳ (κεφ. ιθ΄.) περιγράφει τὴν ἐν τῷ σεραγίῳ ὁδοχὴν καὶ ἀνάρρησιν τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, καθ' ἣν καὶ οὗτος μετὰ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν τοῦ ἡγεμόνος παρίστατο.

Εἰς τὰ μεγάλα τρυτά ἀξιώματα ἀναχθεὶς ὁ Κωνσταντῖνος, διέπραξε, καθὰ ἀφελῶς ὁμολογεῖ, πολλὰ κακά, οὐχ ἦττον δὲ καὶ κακά τινα· ἔκτισε τὴν ἐξω τοῦ Ἰαίου βρῦσιν τοῦ Πουκουαρίου (1), καὶ τὴν ἐγγὺς τῇ μονῇ Σοκόλας σκῆτην τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὡς καὶ τὸν ἐν Σκοπέλῳ ναὸν τῶν Ἀρχαγγέλων· ἀλλὰ ταῦτοχρόνως διώρισεν ἐπὶ χρήμασιν ἓνα ραββῆτιον (χαράμην) καὶ ἐκρέμασεν ἓνα Ἑβραῖον.

Μόνος ἀπολαμβάνων τῶν ἀγαθῶν τοῦ πλουσίου ἀξιωματός του ὁ φιλοχρήματος Δαπόντες, δὲν ἐσυλλογίσθη ἐγκαίρως, ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης διαγωγῆς του καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιτοπίως ἀντιπολιτευομένων αὐτὸν ὁσημέραι ἠϋξανε, καὶ τὸ σπουδαιότερον, ὅτι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ὀθωμανοὶ ἐπὶ τὸν χρυσορρόαν Ἰστρον ἀσκαρδαμυκτι ἀτενίζοντες, ἠδύναντο οὐχὶ μόνον νὰ καθαιρέσωσιν, ἀλλὰ καὶ θανατώσωσι τὸν δυστροποῦνσα νὰ κορέσῃ τὴν ἀκατονόμαστον αὐτῶν ἀπληστίαν· διὰ τοῦτο καὶ ἐν ἔτει 1746 ὁ μέγας βεζῖρης στέλλει εἰς Ἰάσιον ἀνθρώπους, ὅπως συλλαβόντες ὁδηγήσωσιν εἰς Κωνσταντινουπόλιν τὸν ἰδιότροπον κχιμινάρην, ὅστις μόλις κατάρθωτε νὰ σωθῆ εἰς Κριμαίαν, καὶ ζητήσῃ τὸ ἔλεος τοῦ χάνη τῶν Τατάρων (2).

(1) Ἐπὶ τῆς πηγῆς ταύτης ἐχαράχθησαν δύο ἐπιγράμματα, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον δι' ὁμοιοκαταλήκτων στίχων αὐτοῦ τοῦ Δαπόντε, καὶ τὸ ἕξῃς Φραντζεσκάκη Μαυρομμάτη τοῦ Παρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπλή παράφρασις τοῦ πρώτου :

Ἄμειβῆς δειμάμην κρήνην εἵνεκα τήνδε,
ὦν μοι βλῦσεν ἀγαθῶν ἐν γαίῃ θεὸς ἦδε,
κοιράνου τοῦ ταύτης κλεινοῦ Ἰωάννου
πρωτογραφεὺς Μαυροκορδάτου ὑπάρχων,
πάτρα δέ μοι νησάων ἢ Σκοπέλων Θεσσαλίας.
ἐπτακαθεχ' ἑκατοντάσι σὺν τετρακάδι
πέμπτῳ ἐκτίσθη ἐτέεσσιν, εἵνεκα μνήμης.

(2) Ἐπὶ τῇ ἀνεπίστω αὐτοῦ σωτηρίῳ ὁ Δαπόντες ἐποίησε καὶ κανόνα εὐχαριστήριον εἰς τὴν Θεοτόκον, ἐν ᾧ ἐλέγχων τὸ ἄσπιτον τῆς

Εἰς τὴν προστασίαν τοῦ παντοδυνάμου χάνη θαρρῶν ὁ φυγάς, ἐτόλμησε νὰ παρακολουθήσῃ τούτῳ μεταβάντι εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος· ἀλλ' ὁ μέγας βεζίρης, ἐπὶ τῇ προφάσει νέων κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν, συνέλαβεν αὐτὸν, καὶ μὴ δυνηθέντα ν' ἀποτίσῃ τὰ λόγῳ λύτρων ζητούμενα χρήματα, ἔρριψεν εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Μουζούραγα (27 μαρτίου 1747).

Καθειργημένος καὶ ὑπὸ πάντων ἐγκαταλελειμμένος ὁ τέως εὐτυχῶν καμινάρης, θεωρεῖ ὡς θεῖαν δίκην τὸ πάθημα ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀνομήμασι· λυπεῖται, διότι δὲν ἔχει πνευματικὸν νὰ ἐξομολογηθῇ, καὶ ἐστερημένος ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τῆς θείας κοινωνίας μέλλει ν' ἀποθάνῃ· καὶ θρηνῶδει (κατὰ τό, ἔθεντ ὁ με ἐν λάκκῳ, ἤχον πλάγιον β') « ὄρωντες ἄθλιον ἐν λάκκῳ νῦν κείμενον, κλαύσατε πάντες ἐπ' ἐμοί, ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, συγγενεῖς καὶ γνωστοί· τὰς γὰρ μου ἡμέρας κακῶς ἀναλώσας ἰδοὺ νῦν ἐπῆλθέ μοι ἡ φοβερά ὄργη τοῦ Κυρίου. Ἀλλὰ δεῦτε πάντες οἱ ποθοῦμενοί με, καὶ θρηνήσατέ με ὀδυνηρῶς ἐκλιπαρῶ· οὐκ εἶμαι γὰρ μεθ' ὑμῶν πορεύεσθαι ἢ συλλαλῆσαι τοῦ λοιποῦ, ἐν εἰρктῇ γὰρ ἀπέρριμαι, ἔνθα τις παραμυθία οὐκ ἔστι· κλέπται γὰρ καὶ φονεῖς τε ἔνδον κατὰκεινται, τυμβωρύχοι, πᾶς λοιμὸς, κάγῳ τε ἐν ἀξιώματι ἴσῳ· ἅπαντες γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ. δὴ τόπῳ ἐσμέν ὁμοῦ καὶ συναυλι-

τύχης καὶ τὴν ματαιότητα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, προσκαλεῖ εἰς χορὸν (κατὰ τὸ Ἡσαΐα χόρευε) καὶ φίλους καὶ οικείους καὶ αὐτὴν τὴν Σκόπελον. « Κανὼν εὐχαριστήριος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον τὴν παντοδύναμον ἄνασσαν, ἐπὶ ἀπαλλαγῇ ἐχθρῶν ποιηθεὶς παρ' αὐτοῦ, ὅτε ἀπέστειλεν ὁ Τεργιακῆ Χασὴν πασῆς ἐπίτροπος τῆς βασιλείας ἐν Γιασίῳ, ἡγεμονεύοντος Ἰωάννου βοεβόδα Μαυροκορδάτου, πιάσαι αὐτὸν καὶ οὐχ εὔρεν αὐτόν, προαισθόμενον καὶ ἀπελθόντα εἰς τὸ Κρίμι εἰς τὸν Ταταρχάνην Σαλήμ Κιρέν, ἐν ἔτει σωτηρίου αψμς' τὸν ἰούλιον, κατ' ἂν καιρὸν καὶ τοὺς τριαδικοὺς κανόνας συνέθετο ». (ἐν τῇ χειρογράφῳ αὐτοῦ Γεωγραφικῇ ἱστορίᾳ φύλ. 309-316).

ζόμεθα. Ἄλλ' αἰτῶ πάντας καὶ δυσωπῶ, ἀδιαλείπτως ὑπὲρ ἐμοῦ προσεύχεσθαι Χριστῷ τῷ θεῷ, ἵνα μὴ καταταγῶ κατὰ τὰς ἀμαρτίας μου καὶ ἐν τόπῳ τῶν τοῦ ἄδου, ἀλλ' ἵνα μὲ κατατάξῃ ὅπου τὸ φῶς τῆς ζωῆς.» (1).

Κατ' ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀποταίνει ἐκ τῆς φυλακῆς μακρὰν διὰ στίχων ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἡγεμονικὸν ἀντιπρόσωπον (καπικεχαγιᾶν) Κριτίαν, Σκορδύλην τὸν ἀρχίατρον, καὶ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀξιωματικούς τοῦ Ἰωάννου Μαυροκορδάτου, ἐν ἧ πιερῶς παραπονούμενος ἐπὶ τῇ ἐγκαταλείψει πάντων, ἐξαιτεῖται συγγνώμην ἂν δὲν γράφῃ αὐτοῖς πλειοτέρας ὁμοιοκαταληξίας εἰς ἦλον·

Ὅτι ποῦ γνώτισ, ἢ ποῦ νοῦς, μέσα εἰς τὸ τουμπροῦκι, (2)
 κί ἂν ἦτον μοῦ τὴν πῆρασιν ἢ φυλακαῖς κ' οἱ Τοῦρκοι!
 ποῦ δὲ εἰς τοῦ Μουζούραγα βιβλία ἐδῶ τὸ χάψι; (3)
 ὀποῦ νὰ δώση ὁ θεὸς γιαγλίμι (4) νὰ τὸ κάψῃ!
 ἐγύρεψα ἀπὸ παντοῦ, ἀλλ' ὅμως τίς μὲ δίδει;
 κί ἂν δώση διαβάζονται ἀπ' τὸ πολὺ σκοτειδί;
 κ' ἕνας ὀποῦ καίτεται 'ς τὸ χάψι ἐπτὰ μῆνες,
 σκοτίζοντι καὶ σβύνονται τοῦ νοῦ του ἢ ἀκτίνες.

Ὅλον ἐν δὲ περὶ κλονεῖται ἐπὶ τοῖς κατηραμένοις καὶ ἀδίκους
 πουγγίσι, δι' ἃ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον στενάζει ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ·
 πενήντα πέντε, ὦ θεέ, πουγγεῖα φορτωμένοι!
 καὶ τούτων ὅταν γράφουνταν τὸ τέτοιον ἰλάμι (5),
 θαῦμα πῶς δὲν τζακίσθηκε καὶ χέρι καὶ καλάμι! (6)

(1) Στιχηρὰ προσόμοια, ποιηθέντα παρ' αὐτοῦ ὄντος εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Κανλίκουϊ, διὰ τὰ πενήντα πέντε πουγγεῖα τὰ ἄδικα (ἐν Ἐπιστολαῖς διὰ στίχων Ἐνετίσι 1776, σελ. 135).

(2) Δεσμωτήριον. (3) φυλακή. (4) πυρκαϊά. (5) διάταγμα.

(6) Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔρχοντας τοῦ αὐθέντου Ἰωάννου βοεδόχα Μαυροκορδάτου, σταλείσα ἀπὸ τῆς φυλακῆς (ἐν Χρηστοθεῖα, Ἐνετίσι 1770, σελ. 412-415).

Ἐν τούτοις συγχωρεῖ τοὺς ἐχθροὺς του, καὶ ἀπηλπισμέ-
νος τῆς ἐκ τῶν φίλων βοηθείας, παραδίδεται τῷ θεῷ, εἰς ὃν
καὶ μόνον ἐλπίζει (1).

Εἰς ἐπαύξεισιν τῶν δεινῶν του, ἔρχεται ἐκ Σκοπέλου κατὰ
τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
μετὰ μιᾶς κόρης καὶ τεσσάρων υἱῶν, ἕνα ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ
τοῦ θρυλλομένου εὐτυχοῦς υἱοῦ της· ἀλλ' οὗτος ἐντραπεῖς τὴν
οἰκτρὰν αὐτοῦ θέσιν, δὲν δέχεται τὴν δυστυχῆ μητέρα, ἥτις
καίρως πληγεῖσα ἐπὶ τῇ περιφρονήσει, ἐκ λύπης ἀπεβίωσε·
πικρὰν δ' ἐπὶ τῷ κακουργήματι τούτῳ ἐκφράζει μεταμέλειαν
ὁ μητραλοῖς.

Μετὰ εἰκοσάμηνον κάθειρξιν ἐλευθερωθεὶς ὁ Δαπόντες με-
τέβη εἰς τὴν νῆσον Χάλκην καὶ ἐνταῦθα ἡσύχασεν ἐπὶ τέσ-
σαρας μῆνας, συναναστρεφόμενος πρὸς τοὺς ἐκεῖ παροικοῦντας
λογάδας, Παῖσιον Β'. τὸν πρόην πατριάρχην Κωνσταντινουπό-
λεως, Παρθένιον Ἱεροσολύμων, καὶ Ἰωαννίκιον Καρτσᾶν τὸν
τότε μὲν Ἰπεκίου ἀρχιεπίσκοπον, εἶτα δὲ οἰκουμενικὸν πατρι-
άρχην. Τῇ προξενίᾳ δὲ τοῦ τελευταίου τούτου νυμφευθεὶς τὴν
Μαριώραν θυγατέρα τινὸς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενῶν,
ἐστερήθη ταύτης μετὰ διετῆ συζυγίαν, ἀποθανούσης τῇ 6 φε-
βρουαρίου 1751 καὶ ἐν Χάλκῃ ταφείσης.

Τοιαύτη ἀλληλουχία περιπετειῶν καὶ δυστυχημάτων συν-
έτριψαν τὴν καρδίαν τοῦ ἄλλως εὐθύμου Δαπόντε, ὅστις ἤρ-
ξατο πλέον ὄνειρευόμενος τὴν γαλήνην τοῦ μοναχικοῦ βίου.
Μὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀναχωρήσας τῆς Κωνσταντινουπόλε-
ως ἀφίχθη εἰς τὴν πλησίον τῇ Σκοπέλῳ ἐρημόνησον Πιπέρι
(10 αὐγούστου 1753) καὶ ἐν τῇ ἐνταῦθα μονῇ ὑποδυθεὶς τὸ

(1) Ἐν Ἐπιστολαῖς διὰ στίχων Ἐνετίῃσι (1776, σελ. 139-143)
εἴρηται — Κανὼν πρὸς τὴν Θεοτόκον ἱεσίος ὑπὲρ Κωνσταντίνου Δα-
πόντε καμινάρῃ ἐν εἰρκτῇ ὄντος ἐν ἔτει 1748, ποιηθεὶς ὑπὸ Ἀθανά-
σιου Ροδίου ἱερομονάχου τοῦ ἐν Ζαγοροῦ διδασκάλου.

μοναχικὸν τριβάνιον μετωνομάσθη, κατὰ τὸ μοναστικὸν ἔθος, Καισάριος· ὑπὲρ τοὺς ἑξ δὲ μῆνας συμμονάσας τοῖς ἐνταῦθα συναδέλφοις, ἐστάλη ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου εἰς παράμερον κελλίον, ἔνθα κατὰμονος ἐζήσεν ἐπὶ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη, συναντώμενος μόνον ἐπ' ἐκκλησίας πρὸς τοὺς συμμοναστάς. Ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐκείνῃ συνέθετο περὶ τοὺς δέκα τόμους ποικίλης ὕλης, διὰ στίχων πρὸ πάντων, περὶ τοὺς ὁποίους θαυμαστὴν ἀνέπτυξεν εὐχέρειαν.

Ὅποταν ἐκουράζομαι ἐγὼ πλέον νὰ γράφω,
ἔπερνα τὸ τζαπάκι μου, ἀρχίνιζα νὰ σκάφω,
καὶ ἦτον τὸ ἐργόχειρον καὶ τζάπα καὶ κονδύλι.

Τὸν καλὸν δ' ἐκεῖνον βίον προτιμῶν πάσης ἡγεμονίας
καὶ ἀναφέρων τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα Διοκλητιανὸν ἐπιπρο-
στίθησι,

καὶ ἔλεγα ἂν ἤρχονταν κ' ἐμὲ νὰ μὲ γυρέψουν
Βλάχπεην νὰ μὲ κάμουσι, καὶ νὰ μὲ ἀφεντέψουν,
— ἀφῆτέ με, ἤθελα εἰπῆ, τὰ σκόρδα τὰ φυτεύω,
καιρὸν δὲν ἔχω Βλάχπεης νὰ γίνω, ν' ἀφεντεύω.

Καὶ δι' ἀφελοῦς γλώσσης περιγράφει τὸν καλὸν ἐκεῖνον
βίον ἐν τῷ ἐξῆς ὠραίῳ ἐγκωμίῳ ἐρημίας καὶ μοναχι-
κῆς ἀγωγῆς.

Καὶ ἓνα τζεκουρόπουλο εἶχα, κ' ἐκαθεροῦτα
πεύκια, ἐληαῖς, πρινάρια, καὶ ὄλο 'πελεκοῦσα·
καὶ πότ' ἐληαῖς ἐφύτρευα, πότ' ἀχλαδιαῖς δὲ πάλιν,
πότε μηλιαῖς, ἀμυγδαλιαῖς, μὲ δόξαν μου μεγάλην·
πότε δὲ λαχανικά, πρασάκια, καὶ σκορδάκια,
κ' ἐχαίρουμαι 'ς τὰ χῶματα καθὼς σὺ 'ς τὰ φλωράκια. (1)
Μέσα εἰς ἓνα βρίσκουμαι ἐγὼ κῆπον χαρίτων,
'ς ἓνα παράδεισον τρυφῆς, αὐτὸ ἀλήθεια ἦτον.

(1) Ἀποταίνεται πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Μαυροκορδάτου.

λη'.

Και πότε εκατέβαινα, κ' εὐγαινα πεταλίδαις,
κογχύλια, καπούρια, κέποτε και καρίδαις,
και εις αὐτὰ κλειδὸν ἔχαίρουμουν, παρὰ 'ς ταῖς ἀρχοντίας μου,
'ς τ' ἀφεντικά συμπόσια, και ταῖς ἀρχόντισσάς μου.
Ὁ Ἄρταξέρξης μιὰ φορὰ ὁ βασιλεὺς Περσίας,
σῦκα και κριθινο ψωμί ἤυρεν ἐπ' ἐρημίας,
και τρώγωντας με ὄρεξιν, διότι ἐπεινοῦσε,
ὦ νοστιμάδα φαγητοῦ! ἔλεγ' ἐμαρτυροῦσε.
κ' ἐγὼ δὲν τὴν ἐγνώριζα ὡς τώρα 'ς τὸν καιρὸν μου,
τὸ ἴδιο ἔλεγα κ' ἐγὼ πολλὰκις 'ς τὸν θεὸν μου·
και ἤμουν πρὸς τὸν Κύριον ὄλο εὐχαριστία,
και εἶχεν μιαν ἡδονὴν ἄρητον ἡ καρδία.
Ὁ τόπος νὰ μοσχοβολᾷ, τὰ δένδρα νὰ μυρίζουν,
και τὰ πουλάκια και αὐτὰ νὰ σὲ κλωθογυρίζουν,
νὰ ψάλλῃς σὺ τὸ ψαλτικό, νὰ κελαδοῦν ἐκεῖνα,
και με διάφορα ἡ γῆ λουλούδια, και κρῖνα,
ἐτοῦτα νὰ εὐφραίνουσι τὴν ὄρασιν, τὰ μάτια·
θυμοῦμαί τα και κἀίμαι, και γίνομαι κομμάτια!
ἐκεῖνα δὲ τὴν ἀκοὴν, και νὰ ἀναγαλλιάζῃς,
και δις τὴν ὥρα τὸν θεὸν νὰ πέφτῃς νὰ δοξάζῃς.
Ἄκοῃ, ὄρασις, ἀφή, και ὄσφρησις νὰ χαίρῃ,
εὐχαριστίαν πρὸς θεόν, και δόξαν ἡ ἀναφέρῃ.
Βαρέθηκες εἰς τὸ κελλί; ἔβγα νὰ περπατήσῃς,
και τῆς ἐρήμου τὰ πολλὰ καλά νὰ σιργιανίσῃς·
'ς τὴν βρύσι σύρε τοῦ νεροῦ, σύρε 'ς τὸ περιγιάλι,
γεμάτο ὠραιότητα, μιὰ χαρὰ μεγάλη·
πήγαινε εἰς τὰ σπήλαια, πήγαινε 'ς τὰ κελλία
τῶν παλαιῶν τῶν ἀσκητῶν παλάτια τὰ θεῖα.
Τὸ Κύριε ἐλέησον, ὁμῶς ἄς μὴ σοῦ λείψῃ,
και τοῦ ἐλέους ἡ πηγὴ ἂν θέλῃς νὰ μὴ στίψῃ.
Βλέπεις βουνό; κάμπον θωρεῖς; θαύμαζε τὴν σοφίαν

ἐκείνου τοῦ δημιουργοῦ, καὶ παντοδυναμίαν.
 Δάση καὶ λόγκους περπατεῖς, φάραγκας, καὶ κοιλάδες;
 θυμοῦ, στοχάζου, καὶ μιμοῦ τοὺς παλαιούς ἀββάδες.¹
 Εἶδες θηριό; μὴ φοβηθῆς, δὲν εἶναι γιὰτ' ἐσένα.
 εἶδες τὸ φεῖδι; μὴ συρθῆς, δὲν σὲ τολμᾷ κανένα.
 Εἶδες καὶ τὸν διάβολον, τὸν φοβερόν ἐχθρόν σου;
 μὴ φοβηθῆς, μὴ παραχθῆς, δεῖξέ του τὸν σταυρόν σου.
 Ἐκαμες τὸ σιργιάνι σου; γύρισε 'ς τὸ κελλί σου,
 ἔπαρε τὸ ἐργόχειρον, ἢ πιάσε τὸ χαρτί σου.
 Βαρέθηκες δὲ καὶ αὐτά; πιάνεις τὸ τζαπάκι.
 βαρέθηκες καὶ τὸ τζαπί; πάρε τὸ τζεκουράκι.
 Βαρέθηκες δὲ καὶ αὐτά; πιάσε τὸ κομποσχοῖνι.
 τὸ κομποσχοῖνι 'ς τὴν καρδιά μία χαρὰ σοῦ χύνει.
 Ἦλθε καιρὸς τῆς προσευχῆς; τρέξε μὲ προθυμίαν,
 κάμε μαζὶ μὲ τὸν θεὸν κάμποσσην ὀμιλίαν,
 μὲ μίαν ἄρρητον χαρὰν μὲ μίαν ἐξουσίαν
 καὶ ἡδονὴν σου καὶ τιμὴν, ἀγγέλοις παρομοίαν.
 Ἰδρώνεις εἰς τὴν προσευχὴν; τὸν ἰδρωτὰ λογιζοῦ
 Κυρίου τὸν αἱματηρόν, καὶ ἴσχυε, κί ἀνδρίζου.
 Ἐστάθηκες; ἀπόστασες; πέσε 'ς τὰ γόνατά σου.
 γονάτισες; κουράσθηκες; σήκω, καὶ πάλιν στάσου.
 Τὰ νεῦρα σοῦ ἐπόνεσαν ποδῶν τε καὶ γονάτων;
 θυμήσου τὴν παράστασιν Χριστοῦ εἰς τὸν Πιλάτον.
 Δὲν ἔχεις δάκρυα; θυμοῦ τὰ αἵματα Κυρίου,
 καὶ τρέχουσι τὰ δάκρυα ὡς τοῦ μικροῦ παιδίου.
 Ἐπεινάσες; ἔλα νὰ φᾶς, βρέξε τὸ παξιμάδι,
 φάγε τὰ χορταράκιά σου, ἄς ἦναι χωρὶς λάδι.
 Λάδι, κρασί ὠρέχθηκες; λέγε τοῦ λογισμοῦ σου,
 τὸ ξεῖδι, ναί, καὶ τὴν χολὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σου.
 Ἐφαγες; εὐχαρίστησες; ἔπαρε τὸ χαρτί σου,
 πατερικό, ἱστορικό, εὐγα ἀπ' τὸ κελλί σου,

μ'.

καὶ εὔρε ἓνα ἴσκιον καλὸν γιὰ νὰ καθήτης
μὲ τὸ χαρτί 'ς τὸ χέρι σου, ὅσο κι' ἂν ἀγαπήσης.
Βαρῆθηκες τὸ διάβασμα; σφάλισαι τὸ χαρτί σου,
καὶ τοῦ θεοῦ τὰς δωρεὰς ἀπάνω σου θυμήσου,
τὸ λογικόν, τὸ βόπτισμα, τροφήν, ποτόν, ὑγίαν,
καὶ τὴν λοιπὴν 'ς τοῦ λόγου σου θεοῦ εὐεργεσίαν,
εἶτα τὴν γῆν, τὸν οὐρανόν, τὰ ἄστρα, τὴν σελήνην,
τὸ φῶς, τὸ σκότος, τὴν λοιπὴν τοῦ κόσμου εὐφροσύνην.
Ἦλθε κανεὶς, φίλος, ἐχθρός; αὐτὸν περιποιήσου,
τὸν τοῦ Ἰούδα πλύναντα τοὺς πόδας ἐνθυμήσου.
Ἦλθε καιρὸς νὰ κοιμηθῆς; πλάγιασε 'ς τὴν ψαθὴ σου,
καὶ στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ πῶς εἶσαι ἐνθυμήτου.
Σὲ πόνεσε δὲ τὸ πλευρό; εἶπέ τοῦ λογισμοῦ σου
τὴν λόγχην τῆς ζωοποιῦ πλευρᾶς τοῦ πλαστοουργοῦ σου.
Κρυόνεις; φέρε εἰς τὸν νοῦν, τὴν γύμνωσιν Κυρίου,
εἰς τὸν σταυρὸν γιὰ λόγου σου, ἐνὸς δούλου ἀχρείου.
Θυμήθηκες τοὺς συγγενεῖς; θυμήσου τ' αὐθεντός σου
τῶν μαθητῶν του τὴν φυγὴν, καὶ μένε μοναχός σου.
Θυμήθηκες πῶς ἄφησες τὰ πλούτη, τὰ καλά σου;
θυμήσου, πῶς καὶ ὁ Χριστὸς διὰ τὸ ὄνομά σου.
Εἰς τὸ κελλί σου τίποτε πολῦτιμον δὲν εἶναι;
θυμήσου τὸν μὴ ἔχοντα τὴν κεφαλὴν ποῦ κλίνει,
καὶ δῶσαι δόξαν τῷ θεῷ, δῶσαι μεγαλοσύνην
εἰς τοῦ ποιήσαντος αὐτὰ τὴν δεξιὰν ἐκείνην.
Εἶναι παλῆὰ τὰ ροῦχά σου; θυμοῦ τοὺς δερματίνους
χιτῶνας τοῦ προπάππου σου, πρηγοροῦ μ' ἐκείνους.
Ἀρρώστησες; τὴν σταύρωσιν τοῦ Ἰησοῦ θυμήσου,
καὶ τῶν καρπιῶν του ταῖς πληγαῖς, κ' ἔτσι πρηγορήσου.
Σὲ ὕβρισαν; εὐθύς θυμοῦ πῶς φάγον, οἰνοπότην,
καὶ πλάνον ἔλεγαν ποτὲ ἀγγέλων τὸν δεσπότην.
Σὲ ἔδειραν; μακάριος, ὅτι κατηξιώθης

και μιμητής, και μαθητής Χριστού έτελειώθης.
 Γά σά έμά! κοντολογής, χριστιανέ χρυσέ μου,
 σέ λέγω πάντοτε νά λές πρὸς τόν Χριστόν, Χριστέ μου!
 Κάθε σου πάθος, 'μπλάστρоне μέ πάθος, τοῦ Χριστοῦ σου,
 και ἔτσι Ικτρεύεσαι μέ σκάσιν τοῦ ἔχθρου σου.
 Και ἔξεις ἐν τοῖς οὐρανοῖς, πολὺν μισθόν, μέγαλον,
 και ζήσεις, και ἐπὶ τῆς γῆς καλῶς, πλέον παρ' ἄλλον.
 θέλεις πετᾶ ἀπ' τὴν χαρὰ, λύπη δὲ και πικρία
 δὲν σέ νικά ποτέ καμμιά, οὔτε ἐπιθυμία.
 Δὲν ἐπεθύμησα ἐδῶ ποτέ τὴν Μπογδανίαν,
 καθὼς πεθύμησα ἐκεῖ αὐτὴν τὴν ἐρημίαν,
 στενοχωρούμενος πολὺ ἀπὸ τῆς αὐθεντείας
 τοὺς κόπους, τοὺς περισπασμούς, και τὰς καριβαρίας.
 Δὲν θαρραπαύθηκα ἐκεῖ τόσο τὴν ἀρχοντίαν,
 καθὼς τὴν καλογερικὴν ἐδῶ, και μοναξίαν.
 Ὁ φόβος δὲν μ' ἐφόβισε, τὸν κόπον δὲν τὸν ξεύρω,
 σύγχυσιν, ἢ και σίγχαμα, ἀπαγ' ἐδῶ νά εὐρω!
 Ποῦ Τοῦρκοι και νά φοβηθῆς; μὴ γένοιτο, θεέ μου!
 ἢ ποῦ Ὁβρηδὸς νά σιχαθῆς; δὲν μ' ἔτυχε ποτέ μου!
 Ποῦ ἡ πανουκλα; ποῦ φωτιά, ποῦ 'κεῖν' ἡ καταδίχη,
 ὁποῦ σοῦ τρώγει τὴν καρδιά, παντοτεινὸ σκουληκι;
 Ποῦ χαρατζής, ἢ ποῦ ζαπτζής, ἐδῶ ποῦ τυραννία;
 και βασιλεύς, και Βλάχμπεης ἐσὺ τῆ ἀληθείᾳ.
 Ποῦ καπηλειά, ἢ ποῦ φωναῖς, ποῦ βρώμα, δυσφδία,
 ποῦ συστολή, ποῦ ταραχή, ποῦ λύπη, ποῦ δειλία;
 ὅλα καλά, ὅλα χαρὰ ἐκεῖ εἰς τὸ Πιπέρι,
 ἀπ' τὸν παράδεισον αὐτὸν ὀλίγον διαφέρει.
 Και σὰν εἰς τὸν παράδεισον ἤμουν τῆ ἀληθείᾳ,
 ὡς ὁ πρωτόπλυστος Ἀδάμ, ὡς θέλ' ἡ ἱστορία,
 ἀπὸ παντός ξύλου κ' ἐγὼ τοῦ ἐν τῷ Πιπερίφ
 τρώγωντας και χορταίνωντας, θελήματι τῷ θεῷ.

μβ.

ἀπὸ τὸ ξύλον μοναχὰ τῆς γνώσεως ἀπέχων,
ἴς τὰ ὑπὲρ νοῦν, καὶ δύναμιν μακρὰν τὸν νοῦν μου ἔχων.
Ἄντις δὲ τὰ ὀνόματα τῶν ζώων, καὶ πουλίων,
ὠνόμασα τοῖς στίχους μου, τοὺς ὕμνους τῶν ἁγίων.
Ἄντι τῆς Εὐας βοηθὸν εἶχα τὴν Παναγίαν,
καὶ ἀρχηγόν, καὶ ὁδηγόν, καὶ φῶς, καὶ σωτηρίαν.
Ἄντι δὲ τῆς μετὰ θεοῦ θείας συνομιλίας,
ὅπου ἀπόλαυσεν Ἀδάμ, εἶχα τροφὰς τὰς θείας.
Ἄντι τῆς συναναστροφῆς, τῆς μετὰ τῶν ἀγγέλων,
ὅπου κατηξιώθηκεν ἐν παραδείσῳ πέλων,
εἶχα τὴν συναναστροφήν τὴν διὰ τῶν βιβλίων,
τῶν ἀποστόλων, τῶν σοφῶν, καὶ πάντων τῶν ἁγίων.
Ἄντι τῶν χαρισμάτων δὲ πνεύματος τοῦ ἁγίου,
ὅπου μετεῖχεν ὁ Ἀδάμ, χάριτι τοῦ Κυρίου,
εἶχα ἐγὼ τὸν φωτισμὸν τῶν θείων μυστηρίων,
τὸν ἐξ αὐτῶν ἁγιασμὸν, χάρισμα ὄντως θεῶν.
Ἄντι τῆς ἀφθαρσίας δὲ τῆς ἐκ θεοῦ δοθείσης,
ἐν τῇ Ἐδέμ εἰς τὸν Ἀδάμ, καὶ προμελετηθείσης,
εἶχα ἐλέει τοῦ θεοῦ τὴν χάριν τῆς ὑγείας,
δὲν ἐνοχλήθηκα ποτὲ ἐκεῖ ὑπὲρ ἀσθενείας.
Αὐτὰ ἐχαίρουμουν ἐγὼ ἐκεῖ ἐν Πιπερίῳ,
ὡς ὁ προπάτωρ μου Ἀδάμ τρυφῆς ἐν τῷ χωρίῳ.
Φθόνῳ τοῦ διαβόλου δὲ ἀπατηθεὶς μισεύγω,
ἄφινῳ τὸν παράδεισον τοῦ Πιπεριοῦ, καὶ φεύγω,
σκανδαλισθεὶς γιὰ τὸ οὐδὲν μετὰ τοῦ γέροντός μου,
ὄχι διὰ θεότητα, ὡς ὁ πρωτόπλαστος μου.
Δὲν ἐμεταχειρίσθηκεν τὸν ὄφιν εἰς ἐμένα
ἴς τ' ἀπτί μου ἐπιθύρισε χωρὶς μέσο κανένα·
καὶ ἀγκυαλὰ δὲν ἔφαγα τὸ σῦκο ἢ τὸ μήλο,
καθὼς ἀπὸ τῆς γνώσεως ὁ πάππος μου τὸ ξύλον,
ἔφαγα δὲ τὸν λόγον του, ὡς ἓνα καλὸ σῦκο,

κ' εὐθύς με εἶπεν—ἀπ' ἐδῶ, φθάνει σε πλέον, σήκω!
 Δὲν ἐγυμνώθηκ' ἀληθῶς ἀπ' τὰ φορέματα μου,
 στερεύθηκα δὲ τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα τὰ καλά μου.
 Δὲν με ὠργίσθη ὁ θεὸς, ἀλλ' ἡ συνείδησί μου,
 ὁ ἄγγελος μ' ἐμάλωσεν, ὡσάν ἓνας κριτῆς μου.
 Κ' ἐπήγα εἰς τὴν Σκόπελον, ὡσάν εἰς ἔξοριαν·
 ἀπέναντι τοῦ Πιπεριοῦ, νὰ καίη τὴν καρδίαν·
 εἰς τοὺς πεντήκοντα καὶ ἕξ τῆ ἕκτη νοεμβρίου,
 ἐμβῆκα εἰς τὴν Σκόπελον, ἐλέει τοῦ Κυρίου.

Διωχθεὶς ἐκ Πιπερίου ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου διὰ μικρὰν πα-
 ρακοήν, στέλλεται ὡς εἰς ἔξοριαν εἰς Σκόπελον, καὶ εὐθύς
 μὴ δὲ κἂν πατήσας τὰ χῶματα τῆς χώρας, ταπεινὸς
 καὶ ἄγνωστος διήλθεν ἐν μέσῳ πατρίδος, συγγενῶν καὶ οικείων,
 καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὠραῖον μοναστήριον Παναγίας τῆς Εὐαγγελι-
 στρίας, τὸ ὑπὸ τοῦ πατρὸς του κτισθέν, ἐπὶ ἕξ μῆνας ἄγνω-
 στος ἐβίωσεν ἐν μέσῳ πατρίδος, οικείων, καὶ ἀδελφῶν. Πλὴν
 ἀλλ' ὅμως μᾶλλον ἀσκανδαλίστου ἡσυχίας ποθῶν, μετέβη (1
 μαΐου 1757) εἰς τὴν ἐν Ἄθωνι μονὴν τοῦ Ξηροποτάμου,
 πρὸς τὸν σκευοφύλακα τῆς ὁποίας, Σκοπελίτην καὶ τοῦτον
 ὄντα, συνέδεεν αὐτὸν παλαιὰ σχέσις. Μετὰ χαρᾶς δ' ἐδέχθησαν
 τὸν Δαπόντεν οἱ μοναχοί, ἅτε δὴ γνωστὸν αὐτοῖς ὄντα, καὶ
 πρὸ πάντων, διότι μελετῶντες τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ καταρ-
 ρέοντος ναοῦ, ἐσκέπτοντο περὶ καταλλήλου προσώπου ἐν ἀπο-
 σταλῇ εἰς τὰς παρά τὸν Ἰστρον ἡγεμονίας πρὸς σύναξιν ἐλέους.
 Καὶ δὴ ἀμέσως ἡ ἀποστολὴ αὕτη ἀνετέθη ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸν
 οὐρανόπεμπτον Καισάριον, τοῦ ὁποίου τὸ κοσμικὸν ὄνομα ἐβά-
 ρυνε πλέον τοῦ περικαλύπτοντος ράσου. Ἐμπληκτος ὁ δυστυ-
 χῆς μοναχός, ὁ παντοιοτρόπως ἀποφεύγων τὴν κοσμικὴν τύρ-
 βην, ἤκουσε τὸν κληρὸν ἐπ' αὐτὸν λαχόντα, πρὸς ἐπίσκεψιν
 μάλιστα τῶν χωρῶν, αἱ τινες τῶ ἀνεμίμνησκον δύσαντα με-
 γαλεῖα καὶ σκληρὰς περιπετείας. Μάτην ἀπεποιήθη καὶ διε-

μδ'.

μαρτυρήθη κατά τῆς ἀποφάσεως τῶν Ξηροποταμινῶν μοναχῶν, οἱ τινες ἀκαμπτοὶ ἐξώρμιζον τὸν δυστροποῦντα ἀδελφὸν ν' ἀναδεχθῆ τὸ μέγα ἐκεῖνο καθήκον, ἐπιρρίπτοντες εἰς αὐτὸν καὶ μόνον τὴν εὐθύνην τῆς μὴ τυχόν συντελέσεως τοῦ ἱεροῦ ἔργου. Παντοίας ἐξευρῶν προφάσεις ὁ Δαπόντες εἰς ἄρνησιν, σοφίζεται ἐπὶ τέλους πρότασιν, τῆς ὁποίας ἢ μὴ ἐκπλήρωσις ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ αὐτὸν ἐντίμως τῆς δυσκόλου θέσεως· λέγει δηλαδῆ, ὅτι μόνον φέρων τὸ ἐν τῇ μονῇ ἀποτεθησαυρισμένον πολύτιμον ξύλον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ ζητῶν τὴν ἐλεημοσύνην τῶν χριστιανῶν. Ἄλλ' οἱ μοναχοὶ κατ' οὐδένα λόγον θέλοντες ν' ἀπολέσωσι τὴν κληρὸν περίστασιν, παρ' ἐλπίδα συναينوῦσι καὶ εἰς τὴν μεγάλην ταύτην πρότασιν τοῦ ἀπαιτητοῦ.

Ὅθεν τῇ 2 μαίου 1757 λαβὼν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ πολύτιμον τῆς μονῆς κειμήλιον, καὶ ὑπὸ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν προπεμφθεὶς τῶν τε μοναχῶν καὶ τοῦ παρευρεθέντος ἐπισκόπου Κασσανδρείας, ἀπέρχεται τοῦ Ἄθωνος μετὰ τῆς συνήθους πομπῆς, ἔχων συνοδίτας ἕνα μοναχὸν καὶ ἕνα ἐφημέριον. Καὶ πρῶτον μὲν ἐλθὼν εἰς Αἶνον, μεταβαίνει ἐκεῖθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐκ ταύτης διὰ τοῦ μεγάλου Τουρνάβου, Ἀρβανιτοχωρίου καὶ Σιστοβίου φθάνει εἰς Ζιμίτσιαν τῆς Βλαχίας, ὅθεν ἀναγγέλλει εἰς τὸν ἡγεμόνα τὴν τε ἄφιξίν του καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Ὁ δ' ἡγεμὼν ἀπαντῶν γράφει αὐτῷ νὰ μεταβῆ εἰς Κουτροζάνι, ὅθεν θέλει γίνεαι ἢ πρὸς εἰσοδὸν τοῦ ἱεροῦ κειμηλίου ἐπίσημος τελετή. Καὶ τῷ ὄντι μετ' οὐ πολὺ καταφθασάντων τοῦ τε ἡγεμόνος μετὰ τῶν ἐν τέλει, τοῦ Οὐγγροβλαχίας μητροπολίτου Φιλάρετου μετὰ τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἀπείρου πλήθους λαοῦ, ἐν πομπῇ εἰσέρχεται τὸ ὑπὸ Δαπόντες φερόμενον τίμιον ξύλον εἰς Βουκουρέστιον.

Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ἐξαιρετικαὶ ἀπεδόθησαν καὶ εἰς τὸν Καισάριον τιμαί, ὅτις ἐπὶ ἡγεμονικοῦ ὀχλήματος

μέ.

μεταβάς εις τὸ ἐν Σαρανταρίῳ διαμονητήριόν του, ἐπαρουσιάσθη τὴν ἐπιούσαν εις τὰ ἀνάκτορα, καὶ πολλὰ καὶ διάφορα ἐλάλησεν εις τὸν ἡγεμόνα, ὅστις ἐλέγξας αὐτὸν ἐπὶ τῇ φυγῇ, ἐπήνεσεν ἀφ' ἐτέρου ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Μετὰ τοῦ ἱεροῦ κειμηλίου ὁ Δαπόντες, περιελθὼν τὰς παριστρίους ἡγεμονίας, καὶ καταβάς εις Κωνσταντινούπολιν, Χίον, Σάμον, Ψαρὰ, Σκόπελον, καὶ Εὐβοίαν (1), πολλὰ δὲ καὶ διάφορα περισυνάξας ἐλέη, ἐπανῆλθε μετὰ ὀκταετῆ περιοδείαν εις Ἄθωνα (11 Σεπτεμβρίου 1765). Μετὰ ζήλου δ' ἐπιστατήσας εις τὴν ἀνέγερσιν τῆς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, ἐνταῦθα μελετῶν καὶ συγγράφων μετέλλαξε καὶ τὸν βίον τῇ 4 δεκεμβρίου 1784.

Ὁ καλῶς ἐξετάζων τὸν Δαπόντην, τοσοῦτον πιστῶς ἐξεικονιζόμενον ἐν τοῖς πολυαρίθμοις αὐτοῦ συγγράμμασιν, ἀναγνωρίζει ἓνα τῶν ἀληθεστέρων ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, μεθ' ὧν τῶν ἀρετῶν καὶ ἐλαττωμάτων τοῦ καιροῦ του. Πατριώτης φλογερὸς μετ' ἀναστεναγμῶν καὶ δακρύων ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῆς δουλευούσης πατρίδος.

Ἑλλάς, καθέδρα τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν αὐτῶν μαντεῖον!

Ἑλλάς, σοφία ζωντανή, καὶ τὸ αὐτῆς ταμεῖον,

τὸ τῶν σοφῶν βασιλεῖον, ἢ τῶν ἡρώων πόλις,

ὁ νόμος καὶ ὁ ὀφθαλμὸς τῆς οἰκουμένης ὅλης,

τὸ θησαυροφυλάκιον ἦτον τῶν κειμηλίων,

τὸ θέατρον τῶν θαυμαστῶν οἰκοδομῶν, κτιρίων!

τὰ κατὰ μέρος τὸ λοιπὸν τί νὰ τὰ περιγράψω;

ἔξω ἂν θέλω ταῖς καρδιαῖς ἀναγνωστῶν νὰ κάψω... (2)

Βλέπει εις τὰ ὄνειρά του τὸν δικέφαλον ἄετον τοῦ Bu-

(1) Τὸ μέρος τοῦτο τῆς περιοδείας εἶναι λίαν περίεργον διὰ τὰς περιεχομένας εἰδήσεις περὶ τῆς τότε καταστάσεως τῶν χωρῶν τούτων.

(2) Γεωγραφικὴ ἱστορία, (περιγραφή τῆς Ἑλλάδος).

μς'.

ζαντίου, έξυπνᾶ καὶ τείνει τὰς χεῖρας νά τὸν συλλάβῃ, πλὴν τὸ ἰνδαλμα διαλύεται, καὶ ὁ Δαπόντες διαλύεται εἰς δάκρυα. Ἐξυμνεῖ τὴν πάλαι λαμπηδόνα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ βλέπει νῦν ἐν αὐτῇ « θρόνον σκωλήκων, καὶ τρύπαν μυρμηκῶν ». Ἀναγινώσκει τοὺς χρησμοὺς, καὶ ἐναγωνίως ἀναμένει τὴν προφητευομένην ἀπελευθέρωσιν· μετὰ τὸ πέρας ὅμως τοῦ τετραετοῦς πολέμου, τῆς καταστροφῆς τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῆς πρὸς τοὺς Τούρκους ἀτίμου εἰρήνης τῶν Ρώσων, ἀπελπὶς ἀποκαλεῖ ψεύστας τοὺς χρησμολόγους, μὲν δὴν τὴν εὐλάβειαν τὴν ὁποίαν ἔχει πρὸς τὴν ἀγιότητα τῶν ἀνδρῶν, ἀνακράζων.

Ἐκστηθὶ φρίττων οὐρανέ, στέναζον γῆ ἀθλία,
ἢ ἄλωσις δὲν ἔγινε τῆς Πόλης ἢ ἀγία!

Ποῦ Πέτρος νῦν ὁ βσιλεὺς νά κλαύσῃ καὶ Ρωμαίους,
νά κλαύσῃ καὶ τοὺς Ρούσους δὲ μὲ θρήνους καὶ δικαίους;
τοὺς Ρούσους ὅτι ἔφθασαν τὴν πόρταν τῶν ἐχθρῶν τους,
καὶ δὲν καταξιώθηκαν τὰ μπάσουν τὸν στρατὸν τους·
τοὺς δὲ Ρωμαίους τοὺς πτωχοὺς, διότι σκλαβωμένοι
οἱ ἀδελφοί του ἔμειναν καὶ πάλιν οἱ καϋμένοι!

Προφῆται σεῖς, θρηνήσατε, σεῖς λέγω χρησμολόγοι,
ἔς τὸν ἄνεμον οἱ λόγοι σας, ψευσθῆτε ἀστρολόγοι!

Ρωμαῖοι, ἄς θρηνήσωμεν τὴν ἀχρειότητά μας,
δι' αὐτὴν γὰρ ἐχάσαμεν τὴν ἐνδοξότητά μας,
τὴν δόξαν τὴν τῶν ἀρετῶν, τὴν δόξαν τῆς σοφίας,
τὴν δόξαν τὴν ὑπέρλαμπρον νῦν δὲ τῆς βασιλείας.

Ἐκστηθὶ φρίττων οὐρανέ, σάλευσον γῆ ἀθλία,
ἢ ἄλωσις δὲν ἔγινε τῆς Πόλης ἢ ἀγία!

Καὶ ἐπεὶ δὲ δὲν ἔγινε τῶρα προφητευμένη,
εἰς τοὺς δικούς μας τοὺς καιροὺς καὶ χρησμολογημένη,
καὶ πολυποθουμένη τε καὶ ἀπανδεχομένη,
ποτέ μας μὴν ἐλπίζωμεν πλέον πῶς θέλει γένει.

Θέλοντες οὖν μὴ θέλοντες, βοήσωμεν ἀξίως,
τοὺς λόγους παιδῶν τῶν τριῶν ἐδώ καὶ ἀρμοδίως:

« Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν, καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινὰ, καὶ εὐθεῖται αἱ ὁδοί σου, καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀληθεῖς, καὶ κρίματα ἀληθείας ἐποίησας κατὰ πάντα, ἃ ἐπήγαγες ἡμῖν, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τῶν πατέρων ἡμῶν Κωνσταντινούπολιν ».

Ἄλλαχού δὲ περιγράφων τὸ κατὰ Βαβυλῶνος στρατήγημα τοῦ ἀκρωτηριασθέντος Ζωπύρου, προτίθησι τοῦτον εἰς τοὺς Ἑλληνας παράδειγμα μιμήσεως, λέγων·

Ὅπου κατὰ ἀλήθειαν καὶ τώρα ἔς τὸν καιρὸν μας,

ἂν ἦτον ἓνας Ζώπυρος, κατὰ τὸ δίκαιόν μας

ἐπέρναμεν τὸν θρόνον μας καὶ τὸ βασιλεῖόν μας.

Μὰ ποῦ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἔς τὸ γένος τὸ δικόν μας;

ποῦ τέτοιος χριστιανός; ποῦ τέτοιος Ρωμαῖος;

ποῦ φίλος τέτοιος πιστός, φρόνιμος καὶ γενναῖος;

Θεωρῶν τὴν ἐκπαίδευσιν, ὡς τὸ μόνον μέσον πρὸς ἀνάδειξιν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἑλληνισμοῦ, δὲν παύει συνιστῶν τὴν τύπωσιν βιβλίων, ὑπὲρ τῶν ὁποίων οἱ δαπανῶντες ἐκπληροῦσι τὴν ἱερωτέραν τῶν ἐλεημοσυνῶν καὶ σώζουσι τὴν ψυχὴν των. Παντοιοτρόπως δὲ συνιστᾷ εἰς τοὺς Ἑλληνας τὴν μελέτην, θεωρῶν τὴν παιδείαν ὡς ὑψηλὸν καὶ θεῖον χρῆμα, « Καθὼς οἱ θησαυροί, λέγει, καὶ οἱ πολῦτιμοὶ λίθοι εὐρίσκονται εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς, καὶ τὰ μαργαρίτια εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, καὶ οἱ ἐρευνῶντες αὐτὰ εὐρίσκουσι καὶ εὐφραίνονται, οὕτω καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες τὰ βιβλία εὐρίσκουσιν εἰς αὐτὰ θησαυροὺς καὶ πολυτίμους λίθους καὶ μαργαρίτας πνευματικούς. . . . Οὕτω δὲ ποιῶντες ἅς ἦσθε βέβαιοι, ὅτι ὁ θεὸς θέλει γράψῃ τὰ ὀνόματά σας εἰς τὸ

μή.

βιβλίον τῆς ζωῆς, ἐν ᾧ εἰσι γεγραμμένοι οἱ ἅγιοι πάντες, καὶ θέλει ζητε μετὰ τῶν ἁγίων αἰῶνια » . (1)

Ἴνα δὲ μοι δειχθῶσι τὰ βιβλία αὐτοῦ μονότονα, καὶ ὡς τοιαῦτα ὑπὸ μόνον ὀλίγων ἀναγινώσκωνται, ἐπίτηδες ἐγκαταμιγνύει, πόλλάκις ἄνευ τάξεως, ποικίλας διηγήσεις ἐκ τῆς ἑλληνικῆς καὶ Βυζαντινῆς ἱστορίας, καὶ τῶν Γραφῶν, παρεντιθεὶς καὶ ἄλλων ἄγνωστα πονήματα καὶ ἐπιστολάς, κανόνας καὶ τροπάρια εἰς ἁγίους, καὶ πάντα ταῦτα εἰς ἔμμετρον ἐπὶ τὸ πολὺ λόγον, τὸν ὅποσον χρωματίζει ἀρκετὴ χάρις καὶ φαντασία ποιητικὴ οὐχὶ συνήθης. Χάριν περιεργείας παρεντίθημι τὰ προοίμια τινῶν κεφαλαίων τῆς ἀνεκδότου αὐτοῦ Γεωγραφικῆς ἱστορίας (β', ε', σ', ιε', κ').

Τὰ ἄσπρα τὸν φιλάργυρον εὐφραίνουσι καὶ χορταίνουσι,
τὰ φαγητὰ τὸν λαίμαργον χορταίνουσι καὶ εὐφραίνουσι,
τὰ ροῦχα τὸν καλλωπιστὴν, καὶ ἄλλα πάλιν ἄλλο·
τὸν φρίνιμον δὲ ἄνθρωπον (τὸ λέγω καὶ δὲν σφάλω)
εὐφραίνει ἢ ἀνάγνωσις, εὐφραίνει τὸ βιβλίον·
καὶ ἔστωντας, φέρε εἰπεῖν, Μπερτόλδο; — τί πλεῖο θέλεις;
βάρβαρος, ἦγουν ἀμαθής, γίνετ' Ἀριστοτέλης·
ἢ ἔστωντας, φέρε εἰπεῖν, ἄπρακτος Σκοπελίτης,
φαίνεται, ναῖσκε, εὐγενής, Κωνσταντινουπολίτης·
καὶ ὄντας εἰς τὴν Σκόπελον, ξεῦρει τῆς Μοσχοβίας
τὰ πράγματα, τὰ θαύματα πάσης μετ' ἀκριβείας,
ξεῦρει τὰ τῆς Νεμτζίας τε, ξεῦρει τὰ τῆς Σφετζίας,
καὶ πάσης κοντοσύλλαβα ἐτέρας βασιλείας·
ταῦτα δὲ διηγούμενος, καθένας τὸν κιτάζει
ἵς τὰ ὄμματα μὲ τέσσαρα ὄμματα καὶ θαυμάζει·
καὶ ἔτσι μακκρίζονται καὶ πίσω του κ' ἐμπρός του
καὶ οἱ γονεῖς του καὶ αὐτὸς καὶ ὁ διδάσκαλός του.

(1) Τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἀδελφοῖς (Προοίμιον τῆς Γεωγραφικῆς ἱστορίας).

Ποτήρι, ποτηράκι μου, πέντε φοραίς ποτήρι!
 καθήμενοι 'ς τὸ καπηλειό, ἢ ἔξω 'ς τὸ τζαρι (1)
 οἱ μεθυσταί, βαστώντάς το, φωνάζουν, τραγουδοῦσι
 μὲ μιὰ μεγάλη τους χιρὰ, ὅπου θαρρεῖς πετοῦσι.
 Βιβλίον μου, βιβλίον μου, δέκα φοραίς βιβλίον!
 καθήμενος εἰς τὸ κελλί, ἢ καὶ εἰς τὸ σχολεῖον,
 ἐγὼ δὲ καὶ βαστώντάς το μεγαλοφώνως κρᾶζω,
 καὶ τὸν θεόν μου δι' αὐτὸ εὐχαριστῶ, δοξάζω
 διότι τὸ ποτήριον μεθᾶ καὶ ἀτιμάζει,
 καὶ νὰ λαλή τὸν πίνοντα πάλιν τὸν ἀναγκάζει,
 πλὴν μὲ τὰ τοιχοκρούσματα καὶ μὲ μεγάλον ἦχον,
 — ἐγὼ σὲ πίνω γιὰ καλό, καὶ σὺ μὲ πᾶς 'ς τὸν τοῖχον!
 Τὸ δὲ βιβλίον τὸ χρυσὸ χρυσώνει τὰς καρδίαις,
 καὶ μᾶς γεμίζει, ἀδελφοί, χάριτος καὶ σοφίαις,
 μᾶς φρονιμεύει, μᾶς τιμᾶ, ναίσκε, καὶ μᾶς δοξάζει,
 καὶ νὰ λαλοῦμεν καὶ ἡμεῖς πάλιν μᾶς ἀναγκάζει,
 — βιβλίον μου, βιβλίον μου, ἐγὼ σὲ διαβάζω,
 καὶ πῶς μὲ πᾶς εἰς τὸ καλὸ ἐπὶ 'γὼ δὲν διστάζω!

Βαρὺ καὶ δύσκολον πολὺ, τέκνον μου, νὰ τρυπήσης,
 τὴν πέτρα μὲ τὸ σίδηρον καὶ νὰ τὴν πελεκήσης·
 τὸ νερό, τόσο ἀπαλό, καὶ μὲ τὸ στάλαγμά του,
 καθὼς θωροῦμεν, τὴν τρυπᾶ διὰ τὸ σύχνασμα του.
 Συχνάζοντας λοιπὸν καὶ σὺ, τέκνον, εἰς τὰ βιβλία,
 εἴαν δὲν ἦσαι, γίνεσαι σοφός, τῇ ἀληθείᾳ·
 τὸ γὰρ βιβλίον σου τρυπᾶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν,
 κ' εὐγάλλει τὴν ἀμάθειαν καὶ βάλλει τὴν σοφίαν·
 σὲ κάμνει μαθηματικόν, σὲ κάμνει ἀστρονόμον,

(1) λειμών.

v.

σὲ κάμνει καὶ ἱστορικόν, σὲ φέρει ἔς ἄλλον δρόμον.

Ἄσπρο τραντάφυλλο βαστῶ καὶ θέλω νὰ τὸ βάψω,
κι' ἂν τὸ πιτύχω ἔς τὴν βαφή, πολλαῖς καρδιαῖς θὲ κάψω·
χρυσὸ χαρτί ἐγὼ κρατῶ, χρυσὸ τῆ ἀληθείας,
κι' εὐφραίνεται τὸ πνευμά μου συγχαίρει ἡ καρδιά·
ἐὰν τὸ τελειώσω δέ, κι' ἐὰν καὶ τὸ σταμπάρω,
πολλαῖς καρδιαῖς θέλουν χαρῆ, πολὺν μισθὸν θὲ πάρω.

Ὅπου θέλει ν' ἀγαπήσῃ, θέλει νὰ χασομερήσῃ,
θέλει κι' ἄσπρα νὰ ξοδιάσῃ, καὶ νὰ μὴ τὰ λογαριάσῃ,
λέγει ὁ κοινὸς ὁ λόγος ἤγουν ἡ παροιμία·
Ἐγὼ δὲ λέγω, ἀδελφοί, πάλιν τὰ ἐναντία·
ὅποιος θέλει, ἀγαπᾷ ἄσπρα νὰ ἀποκτήσῃ,
νὰ τιμηθῇ νὰ δοξασθῇ, καὶ νὰ καλοζωήσῃ,
πρέπει νῆ μὴ χασομερᾷ, ἀμὴ νὰ διαβάζῃ,
καὶ τῆς ζωῆς του τὸν καιρὸν καλῶς νὰ ξοδιάζῃ,
ὅτι εἰς τὰ βιβλία μας εἶναι καλοζῶτα,
πλοῦτος καὶ δόξα καὶ τιμὴ, καὶ πᾶσα εὐτυχία.

Κατὰ τὸν Δαπόντεν, δὲν πρέπει νὰ τυπῶνται τὰ βιβλία
χάριν ἀπλῆς κερδοσκοπίας, ἀλλὰ πρὸς ἀπλὴν σωτηρίαν τῆς
ψυχῆς τῶν φιλοτίμως δαπανώντων πρὸς διάδοσιν αὐτῶν. Ἀκλῶν
παρεκβατικῶς περὶ Γεωργίου τοῦ Καστριώτου, ὅστις ἐσύνητρι-
ψε τὸν Μεχμέτην, ὡς ἄλλος Ἀχιλλέας, ἐπιφέρει.

Ἐχω καὶ τὸ βιβλίον δὲ τῶν ἀνδραγαθιῶν του,
τῶν γενομένων παρ' αὐτοῦ ἕως τὸν θάνατόν του,
χειρίσιον, δυσεύρετον, μὲ ὄλην τὴν ζωὴν του,
ἄχ! καὶ νὰ τὸ ἐτύπωσεν ἓνας γιὰ τὴν ψυχὴν του·
ἀξιοτύπωτον καὶ γὰρ εἶναι ἐπ' ἀληθείας,
ὡς τὸ Ψαλτῆρι γίνεται διὰ τυπογραφίας.

Ἐν τῷ Ἱστορικῷ Καταλόγῳ (σελ. 190) ἀναφέρων τὴν ἀποποίησην τοῦ ἐν Βενετία Πάνου Μαρούτζη πρὸς τύπωσιν τῶν ἑρμηνευτῶν τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διοθήκης, ἀνακράζει, « φεῦ! τῆς ζημίας ὅπου ἐπάθαμεν ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας! ἀνάθεμά σε, φιλαργυρία! » Πιστεύει δέ, ὅτι ὁ θεὸς τιμωρεῖ σκληρῶς τοὺς ἀντενεργοῦντας εἰς τύπωσιν βιβλίων· ὅταν, λέγει, ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ματθαῖος, ἔμαθεν, ὅτι ὁ διδάσκαλος Μάρκος Κύριος ἐκ φθόνου ἀπέτρεψε τὸν ἡγεμόνα Μπραγκοβάνον, νὰ δαπανήσῃ εἰς ἔκδοσιν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ὡς δῆθεν ἐγγιζόντων τὸ δόγμα τῆς ἐκκλησίας μας, « εὐχλε τὸ καμουλαῦκί του καὶ εἶπε — Κύριε, εἰ μὲν καὶ εἶπεν ὁ Μάρκος ἀλήθειαν, συγχωρημένος εἶη· εἰ δὲ μὴ, φάγουσα νὰ φάγῃ τὸ στόμα του! Καὶ ἀπέθανε ἀπὸ φάγουσαν (ὁ θεὸς νὰ τὸν ἐλεήσῃ) δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν (1).

Μὲ τὴν μονομερῆ πρόθεσιν τοῦ νὰ συντελέσῃ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τῆς εὐκταίας ταύτης τοῦ δουλεύοντος ἔθνους ἀναγεννήσεως, δὲν ἔπαυσε μέχρι γήρω· ἐσχάτου ἐργαζόμενος, οὐδεμίαν ἄλλην ζητῶν ἀμοιβὴν τῶν ἀδιαλείπτων αὐτοῦ κόπων, ἢ μόνην τὴν εὐχαρίστησιν νὰ βλέπῃ δημοσιευόμενα καὶ ἀναγιγνωσκόμενα τὰ φιλοπονήματά του. Τὸν μονομερῆ τοῦτον πόθον πολλαχοῦ διακηρύττει, χαριέντως δ' ἐκφράζει ἐν τῇ ἐξῆς ἐπιστολῇ πρὸς Προκόπιον ἡγούμενον τῆς ἐν Ἰκσίῳ αὐθεντικῆς μονῆς τοῦ Γαλατῆ, τῆς ὀποτελοῦσης εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον (ἄπριλιου 25, 1767). « . . . τέταρτον, ἵ ἀσπασθῇ ἐκ μέρους μου, νὰ χαιρετήσῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν κύρ Κωστῆ (2), ὅπου ἄς ἦναι πολύχρονος, ἄς ἔχῃ τὴν εὐχὴν τοῦ τιμίου Σταυροῦ, καὶ τῶν Σαράντα ἁγίων μου, ἐτύπωσε τὸ βιβλίον μου, ὅπου ὀνομάζεται Καθρέπτῃς Γυναικῶν· μέσα εἰς τὸ ὅποσον εἶδον ἀληθινὰ τὸν

(1) Ἱστορικὸς Κατάλογος, σελ. 192.

(2) Κωστῆς Ἀδράμης Νεοχωρίτης.

νβ'.

πρὸς τὸ πτωχὸν ἡμῶν γένος τῶν Ῥωμαίων πλούσιον ζῆλόν του, καὶ τὴν πρὸς ἐμέ τὸν ἀνάξιον οὐ μετρίαν ἀγάπην του· ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ τὸν πληρώσῃ τὰ ἐξοδα, τὰ δέκα πρὸς δώδεκα τολμᾷ καὶ λέγω ἐγώ, ἡ δὲ ἀγαθότης του καὶ δεκαπλάσια δύναται ὡς θεός, καὶ ἑκατονταπλασίονα. Μὴ θαρρῆ δὲ ἡ ἀγάπη του, ὅτι δὲν πληρόνω κ' ἐγώ τὸ χρέος μου, ἀλλ' ἄς ἠξεύρῃ, ὅτι καὶ εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἄλλοῦ πολλῶν φίλων ἐγραψα, παρακινῶντας αὐτοὺς, καὶ δι' αὐτῶν ἄλλους, νὰ τρέξουν νὰ ἀγοράσουσι, καὶ ἔχω θάρρος εἰς τὸν θεὸν νὰ τὰ μοσχοπουλήσῃ, μόνον ἄς μὴ βιάζεται· ἀλλ' ἄς βιασθῆ νὰ τυπώσῃ καὶ τὸν ἄλλον τόμον, ἤτοι τὸν πρῶτον, ὅτι δίχως ἐκεῖνον, ἄς ἠξεύρῃ ὁ κύριος Κωστῆς πῶς εἶναι τὸ ἴδιον, παραδείγματος χάριν, ὡσάν νὰ ἐγέννησεν υἱὸν μὲ ἓνα ἄματι, ἢ μὲ ἓνα χέρι, ἢ μὲ ἓνα ποδάρι, καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ ἂν πρέπη, καὶ τὸν βραστᾶ ἡ πατρικὴ καὶ σπλαγχνικὴ του καρδιά, νὰ βλέπῃ τὸ παιδί του κουλόν, ἢ χωλόν, ἢ μονόφθαλμον, καὶ ἂν ἦναι δίκαιον καὶ τιμὴ του, φρόνιμος εἶναι καὶ ἄς τὸ κρίνῃ. Ὡς τόσον ἐγώ τὸν εὐχομαι, καὶ τὸν εὐχαριστῶ πάλιν καὶ πολλάκις διὰ τὴν πρὸς ἐμέ χάριν, ἣγουν τὴν ἀναγέννησιν τοῦ παιδιοῦ μου· μὲ τὴν ὁποῖαν τί νὰ εἰπῶ τώρα; νὰ ἦναι ὤραις καλαῖς, πῶς ἐσυγγενεύσαμεν ἢ ἐσυμπεθεριάσαμεν, ἐγώ καὶ ὁ Κωστῆς . . . ὅτι ὁ Κωστῆς πατήρ, ἐγώ δὲ γεννήτωρ, ἐκεῖνος ζοδιαστής, ἐγώ δὲ κοπιαστής, ἐκεῖνος τυπωτής, ὁ δὲ Καισάριος ποιητής. Πέμπτον· εὐχαριστῶ καὶ ὑπερευχαριστῶ καὶ τὸν ἅγιον καθηγούμενον Προκόπιον, τὸν ἀληθῶς καὶ λόγοις καὶ πράξεσιν εὐδοκίμουντα παρὰ τῶ θεῶ καὶ παρὰ ἀνθρώποις, καὶ λίαν προκόπτοντα, καὶ φιλῶ τὸ χέρι του· ὅτι δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι διὰ τῆς ἱερᾶς του χειρὸς καὶ τοῦ πανιέρου του στόματος, τὸ ἱερὸν αὐτὸ ἔργον τετέλεσται καὶ τύποις ἐκδίδεται. Ἄν ἀξιωθῶ δὲ νὰ ἀκούσω, πῶς μὲ τὰ μέσα αὐτά, καὶ ὁ ἄλλος τόμος τυπώνεται, μάλιστα τώρα ὅπου ἤλθε πάλιν αὐτοῦ καὶ αὐθεντεῖ

ἡ δόμνα (1), καὶ ἠμπορεῖ νὰ τὴν παρλάβῃ συνεργὸν ἢ καὶ αὐτουργόν, συνεργεῖα τοῦ κρείττονος, θέλω παραιτήσῃ ὅλο τὸ γῆρας καὶ λάβῃ ὅλας μου τὰς δυνάμεις, καὶ θέλω σηκωθῆ τρέχωντας μὲ τὰ τέσσερα νὰ ἔλθω αὐτοῦ ἀτός μου, νὰ φιλήσω καὶ ποδᾶρι του. Ὅταν ὅμως πρὸς τούτοις καταξιωθῶ νὰ εὐαγγελισθῶ πῶς καὶ ὁ τόμος τῆς Ἐξηγήσεως τῆς Θεῆας Λειτουργίας, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἄλλος τόμος, τὸ Θέατρον τὸ Βασιλικόν, νὰ τυπωθῶν καὶ αὐτοὶ ἀπεστάλθῃσαν, καὶ ἐπῆραν τὸν δρόμον καὶ τρέχουσι, τότε βέβαια θέλω γίνεῖ ἐρχόμενος τοῦ κυρίου μου Προκοπίου καὶ δοῦλός της αἰώνιος· διὰ τὸν ἄλλον δέ, Τράπεζα Πνευματικῆ ὀνομαζόμενον, δὲν μὲ μέλει. Ἐκτον· παρακαλῶ νὰ μὲ φανερώσετε, πόσα ἀντίτυπα ἐτύπωσε· χίλια; καὶ ἂν ἐτύπωσε χίλια, πέφτουν εἰς ἐμένα, λόγῳ τῆς ὁμοπατρίας, τὰ πεντακόσια· ἐγὼ δέ, ὡς ἓνας συμπέθερος, καὶ εἰς τὰ ἑκατὸ εὐχαριστοῦμαι· εἰ δὲ μὴ, καὶ εἰς τὰ δέκα κατεβαίνω, σὰν ἓνας μακρυνὸς συγγενῆς καὶ καλόγνωμος· τέλος πάντων, καὶ εἰς τὸ ἓνα, σὰν ἓνας πτωχός, κ' ἐκεῖνος καλόγηρος· μόνον νὰ τὸ ἰδῶ τί μάτια ἔχει τὸ παιδί μου, ὅτι ἀκόμη δὲν ἀξιώθηκα. Ἐβδομον· νὰ μὲ ἀποκριθῆτε, διὰ τὸν Κύριον, παρακαλῶ, περιπόητε, διὰ νὰ μὲ εὐαγγελίσετε, ὄγδοον, πῶς ἐστάθη καὶ ὁ ἄλλος τόμος νὰ τυπωθῆ, ὡσὰν νὰ πῆς νὰ ἰατρευθῆ τὸ παιδί, νὰ λάβῃ καὶ τὰ λοιπὰ μέλη, μὴ μείνῃ μισὸν ἕως τέλους, καὶ τέρας τρυτὸν εἶπεῖν καὶ παράσημον, ὃ μὴ γένοιτο, νὰ τὸ πάθῃ καὶ αὐτὸ ὁ πατέρας ἐγὼ ὁ καλότυχος, καὶ ἀντὶς νὰ χαίρωμαι, νὰ τὸ θωρῶ νὰ πικραίνωμαι (2) ».

Ἐν δὲ μόνον παράπονον ἀείποτε φέρει ἀνὰ στόμα ὁ ἀκάματος οὗτος καὶ ἀφιλοκερδῆς πολυγράφος, ὅτι οἱ μὲν ἐπιστατήσαντες εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν τυπουμένων βιβλίων του

(1) Ἑλένη Μαυροκορδάτη, σύζυγος τοῦ ἡγμένου τῆς Μολδαβίας Γρηγορίου Καλλιμάχη.

(2) Εὐρηται ἐν Κέφατι Ἀμαλθείας.

νδ.

κατέστρεψαν τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν χάριν τῆς στιχουργίας, θέλοντες νὰ ἐξελληνίσωσι δὴθεν τὸ ἀπλοῦκόν αὐτῶν ὕφος, οἱ δὲ ἀπειράριθμοι ἀντιγράφεις τῶν χειρογράφων αὐτοῦ δι' ἀπροσέξian ἠκρωτηρίασαν καὶ ἐνόθευσαν τὰ ἔργα του, ἄλλοι δὲ ἀναιδέστεροι καὶ ὠκειοποιήθησαν αὐτά. Πρώτη ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ τούτου, ἐγένετο ὁ ἐκ Καστορίας ἰατροφιλόσοφος Θωμᾶς Μανδακάσης, διὰ τὸ ἐγκλημα τοῦ ὁποίου μέχρι τοῦ τάφου παρπονεῖται, μὴ δυνάμενος, καθὼ χριστιανός, νὰ τὸν καταρασθῆ· οὗτος ἐπιμεληθεὶς τὴν τύπωσιν τοῦ Καθρέπτου τῶν Γυναικῶν (ἐν Λειψίᾳ 1766), ἐκ κουφότητος μᾶλλον, ἢ μοχθηρίας, ὡς ὁ Δαπόντες κρυγαῖζει, διώρθωσε κατὰ τὸ δοκοῦν τὸ κείμενον. Συνεπεία τῆς ἀδικίας ταύτης, δι' ἣν μάτην διεμαρτυρήθη ὁ συγγραφεὺς, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔγραψεν ἐν ὕψει δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ τὸ ἐξῆς ἐπιτίμιον, ἀναγινωσκόμενον ἐν ἅπασιν τοῖς ἐκδεδομένοις καὶ ἀνεκδότοις αὐτοῦ πονήμασι. «Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐπεχείρησαν πολλακίς πολλὰ βιβλία παλαιά τε καὶ νέα νὰ ἀντιγράψωσι, καὶ ἀντιγράφοντες αὐτὰ διαφθεύουσι, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀμκθεῖς, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴ τὰ ξαναδιαβάξωσι μὲ τὸ πρωτότυπον, νὰ διορθώνωσι τὰ λάθη, καὶ ἀντὶ κκλὸν κάνουσι κακόν, καὶ ἀντὶς εὐχὴν λαμβάνουν ὀργήν· καὶ ἐπειδὴ τινες πάλιν κλέπτουσι τὰ ξένα ποιήματα, τὰ οικειοποιοῦνται, καὶ τὰ ἐπιγράφουσι (φεῦ τῆς τόλμης!) εἰς ὄνομά τους, κκλωπιζόμενοι ὡς ὁ κολοῖδς μὲ ξένα κάλλη οἱ ματαιόφρονες, καθὼς καὶ ἐτοῦτο μὲ λύπην τῆς καρδίας μου διὰ τὴν ἀσυνειδησίαν τους ἔτυχε νὰ τὸ ἴδω εἰς μερικὰ μου ποιήματα· καὶ ἐπειδὴ τὸ βιβλίον μου, Καθρέπτως Γυναικῶν τὸ ὄνομαζόμενον, τὸ ὅποσον εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἐξῆντα ἔξ ἐτυπώθη εἰς Λίψιαν, ὁ ἀντιγραφεὺς ἢ ὁ ταῦ τύπου διορθωτής, ἐνόθευσεν αὐτὸ ὁ ἀσυνειδήτος, τὸ διέφθεψε, τὸ ἀσχῆμισε, τῆς πατρικῆς οὐσίας καὶ χάριτος τὸ ἐγύμνωσε, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου τὸ ἔκαμεν, ἄλλα βάλλωντας, ἄλλα ἐκβάλλωντας, καὶ ἄλλα ἐκβάζωντας, καθὼς ἢ δοκοφροσύνη του (ἀ-

νάθεμά την!) τὸν ὑπηγόρευσε, καὶ πέφτοντας τὸ βιβλίον μου τοῦτο (μὴν εἶχε πέση!) εἰς χεῖράς του, ἔπαθεν ὅσα ἔπαθεν ὁ περιπεσὼν εἰς τοὺς ληστὰς καὶ τετραυματισμένος! καὶ νὰ τὸν καταρασθῶ μὲν, διὰ τὴν ἐντολήν, δὲν ἀποτολμῶ, τὸ βλέπω ὁμῶς καὶ καίομαι, καὶ ἀντὶ τιμῆς λαμβάνω αἰσχύνην, ἀντ' εὐφροσύνης τὴν λύπην Διὰ τοῦτο βιάζομαι εἰς ὅλα μου τὰ βιβλία νὰ γράψω τοῦτο τὸ ἐπιτίμιον, τὸ ὅποιον παρακαλῶ πάντας παρὰ πάντων νὰ γράφεται: εἴ τις ἀγαπήσει καὶ ἀντιγράψει, ἢ τυπώσει καὶ τότε πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ δὲν τὸ ξαναδιαβάσῃ μὲ τὸ πρωτότυπον, νὰ μετρήσῃ τοὺς στίχους, καὶ νὰ διορθώσῃ τὰ λάθη, ὅτι ἀνάγκη ὡς ἄνθρωπος νὰ λανθάνῃ, ἢ ὅστις σφετερίσῃ, ἢ προσθέσῃ, ἢ ἀφαιρέσῃ, ἢ μετατρέψῃ, νὰ ἔχῃ ἀντίδικον τὸν θεόν! »

Καὶ πανταχοῦ σχεδὸν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ δὲν παύει πατρικῶς νοθετῶν τοὺς ἀντιγραφεῖς βιβλίων καὶ πικρῶς ἐπιτιμῶν τοὺς βιβλιονοθευτάς.

Ὅτι πολλοὶ ἀγράμματοι, μὰ καὶ γραμματισμένοι βιβλία ἀντιγράφουσιν, ὅχι δὲ ὡς τυχαίνει, διότι δὲν πιάνουσιν, ἀφοῦ τὰ τελειώσουν, νὰ τὰ ξαναδιαβάσουσι καὶ νὰ τὰ διορθώσουν· καθὼς ἐκαταχάλασαν τοῦ κόσμου τὰ βιβλία, καὶ νέα τε καὶ παλαιά, ἱστορικὰ καὶ θεῖα. Κακόχρονον νὰ ἔχουσιν ὡς χαλασταὶ βιβλίων, νὰ τοὺς χαλάσῃ ὁ θεός, ὡς χαλαστὰς παιδίων! ὅτι ὡς τέκνα, ὡς παιδιὰ λέγω τῇ ἀληθείᾳ, ὁ συγγραφεὺς ὁ ποιητὴς τὰ ἔχει τὰ βιβλία, καὶ ὡς πονεῖ ἕνας πατὴρ πάσχοντα τὰ παιδιὰ του, οὕτω πονεῖ καὶ συγγραφεὺς γιὰ τὰ συγγράμματα του (1).

Καίτοι ἀφελῶς ὁμολογῶν, ὅτι καὶ καλόγηρος γενόμενος.

(1) Γεωγραφικὴ ἱστορία. βλ. καὶ ἱστορικὸν Κατάλογον.

νς'.

ὡς τὸν λύκον ἤλλαξε μὲν τὸ δῆρμα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν κεφαλὴν, δὲν παύει ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ἐλέγχων τὰς κακίας τῶν ἰσχυρῶν, καὶ προσκαλῶν εἰς μετάνοιαν πάντας τοὺς χριστιανούς, ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος μέχρι τοῦ τελευταίου χειρώνακτος. Ἡ παρὰ τὸν Ἰστρον ἰδίως ὑποβόσκουσα διαφθορά, ἥτις καὶ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν εἶχεν ἄλλοτε μολύνει, παρίσταται ὡς σκοπὸς διηνεκῆς τῶν κεραυνοβόλων ἐπιθέσεων τοῦ διὰ πολυχρονίου σκληραγωγίας καὶ προσευχῶν ἀδικλείπτων ἐξαγνισθέντος πλέον Ἀθωνίτου. Ἴδου πῶς ἄρχεται στηλιτεύων τὴν ἀλαζονίαν τοῦ φίλου αὐτοῦ Ραδουκάνου Ρακοβίτσα μεγάλου χατμάνου τῆς Μολδαβίας.

Τί ὑπερηφανεύεσαι, ἄρχοντα; ἐρωτῶ σε·

γιατὶ ὑπερηφάνεια; ἀπόκρισιν μοῦ δῶσαι·

μήπως ἡ ἐνδοξότης σου μὲ τὴν πολλὴν σοφίαν,

ἐποίησες τὸν οὐρανὸν μὲ τόσην εὐμορφίαν;

μήπως καὶ εἰς τὸν ἥλιον, τ' ἄστρα καὶ τὸ φεγγάρι,

ἔδωκες φῶς, τὰ φώτισες ἀπ' τὴν πολλὴν σου χάρι;

ἢ μήπως ἔκτισες τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ πάση,

καὶ ἔκαμες τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ;

Καὶ ἀφοῦ οὕτω διὰ μακρῶν ἐλέγχῃ τὴν ὑπερηφάνειαν τούτου, διηγεῖται αὐτῷ ψυχωφελεῖς διηγήσεις, συνεχῶς ἐπιλέγων αὐτῷ.

ἄνοιξαι τὰ αὐλάκια καὶ πάλιν τῆς καρδίας,

καὶ τὸ χωράφι πάστρεψαι τοῦ νοῦ, τῆς διανοίας

τὸν σπόρον διὰ νὰ δεχθῇ μετ' ἄκρας προθυμίας,

καὶ νὰ θερίσῃ πάλιν δὲ μετὰ καρποφορίας.

Πρὸς τὸν αὐτὸν δὲ χάτμανον καὶ τοὺς ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἡγεμόνας καὶ ἄρχοντας ἀποτεινόμενος, διδάσκει αὐτοῖς τὴν ματαιότητα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὡς ἐξῆς.

Ἐξελθε ὑψηλότατε, διὰ τὸν Κύριόν σου,

ἐξελθε, σὲ παρακαλῶ καὶ διὰ τὸ καλόν σου,

ὕπαγε εἰς τὰ μνήματα, σύρε εἰς τὰ ταφεῖα,
 καὶ ἴδε τίς ὁ βασιλεὺς καὶ τίς ἡ βασιλεία!
 ὁ θρόνος ποῦ; τὸ σκῆπτρον ποῦ; χλαμὺς ποῦ καὶ πορφύρα;
 ποῦ στέμμα καὶ διάδημα; ποῦ δὲ καὶ ἡ πλημμύρη
 χρυσοῦ, ἀργύρου, καὶ λοιπῶν πολυτελῶν πραγμάτων,
 παρεστηκότων, φαγητῶν, στρωμάτων, φορεμάτων;
 ποῦ τὸ σπαθί; ποῦ προσταγή; ποῦ (καὶ) τὸ ἔτζι θέλω;
 ἔτζι ὀρίζω νὰ γενῆ! ὁ βασιλεὺς γὰρ πέλω!
 Λαοῦ ποῦ ἡ προσκύνησις, ἀρχόντων ποῦ δειλίαι;
 ποῦ πρέσβεις; ποῦ οἱ ἔπαινοι; καὶ ποῦ ἡ κολακεία;
 ποῦ οἱ σωματοφύλακες; ποῦ ἡ μεγαλειότης;
 ποῦ κρότοι; ποῦ τὰ θέατρα, καὶ ἡ λοιπὴ λαμπρότης;
 ποῦ σοβαρόν, ποῦ ἡ ὄφρυς; καὶ ποῦ ὑπεροψία;
 ποῦ ἡ φιληδονία τε καὶ ἡ φιλοδοξία;
 ποῦ πόλεμοι; ποῦ θρίμβοι; ποῦ ἡ τῆς βασιλείας
 εὐρυχωρία, καὶ χαρὰ τῆς αὐτοκρατορίας;
 Ποῦ ταῦτα πάντα, βασιλεῦ, κί ἄλλα τοιαῦτα τόσα,
 ὅπου καὶ νοῦς κουράζεται νὰ τὰ εἰπῆ καὶ γλώσσα;
 Πάντα ἐματαιώθησαν, πάντα γὰρ ματαιότης
 τ' ἀνθρώπινα, ὦ βασιλεῦ, καὶ πάντα ἀθλιότης!
 Οἱ τάφοι τὸ κριτήριον, τὰ μνήματα ἡ κρίσις,
 τὰ κόκκαλα οἱ μάρτυρες, αὐτὰ νὰ ἐρωτήσης·
 ἰδὲς λοιπὸν καὶ στέναξον, ἰδὲς λοιπὸν καὶ κλαῦσον,
 ἰδὲς τὴν ματαιότητα, καὶ τὴν κακίαν παῦσον.
 Ἐδῶ ἔς τοὺς τάφους, βασιλεῦ, ἡ δόξαις τελειώνουν,
 ἐδῶ τὰ πλούτη, ἡ τρυφαίς ἄν τὸ κηρὶ λυώνουν.
 Ὁ τάφος εἶναι σκόπελος· ἐδῶ πολλὰ ταχέως
 συντρίβονται οἱ θρόνοι σας, ὡς σκεύη κεραμέως.
 Ὁ τάφος εἶναι βράχος, ναι! ἐδῶ ὡσάν ἐλθοῦσι
 τσακίζονται τὰ σκῆπτρά σας, πέφτουσι, δὲν βαστοῦσι.
 Ἀμὴ τί στρέφεις, βασιλεῦ, πίσω τὰ ὄμματα σου,

νη.

τί φεύγεις τὴν συχαμερὴν ἐτούτην βρώμα; . . . στάσου!
σκύψαι, ἰδὲς μέσα ἐδῶ ἔς τὸν λάκκον ξεχωρίζεις
τὸν βασιλέ' ἀπ' τὸν βοσκόν; στοχάσου . . . τὸν γνωρίζεις;
Εἰπέ μας ποῖα ἢ κεφαλή, ὅπου στεφηφοροῦσε,
καὶ ποῖα ὅπου σκιάδιον κ' ἐθήριζ' ἐτρυγοῦσε;
Εἰπέ ποῖα τὰ χέρια ὅπου χρυσᾶ κρατοῦσαν,
μαργαριταροστόλιστα σκῆπτρα, καὶ ἐκροτοῦσαν;
καὶ ποῖα ὅπου ἔσκαφταν, τὴν δίκελλαν βαστῶντας
καὶ τὸ τζαπί, ἔς τὸν ἰθρῶτα μέσα πνιγμένα ὄντας;
εἰπέ ποίους ἐστόλισε βασιλικὴ πορφύρα,
καὶ ποίους ξεσχισμένους δὲ τοὺς ἐφάγγεν ἢ ψείρα;
εἰπέ ποίους προσκύνησαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ πάλιν
ποίους ἐκαταφρόνησαν μὴ ἐντροπὴν μεγάλην! . . . (1).

Ὅταν ἐν ἔτει 1760 ταπεινὸς μοναχὸς ὁ Δαπόντες ἐπα-
νεῖδε τὰς παρὰ τὸν Ἴστρον ἡγεμονίας, ἐν αἷς ποτε ἐν ἀξιώμασι
καὶ χλιδῇ διέπρεψεν, ἐταράχθη ἐπὶ τῇ ἀχαλινώτῳ διαφθορᾷ
καὶ τῇ ἐλευσίῃ καταστάσει τῶν χριστιανικῶν τούτων χωρῶν
καὶ ἐτόνισε θρηνον, ὃν ἐν εἶδει ἐπιστολῆς διηύθυνε πρὸς Κων-
σταντῖνον Δουδέσκουλον τὸν μέγαν βόρνικον.

« Δόξα τῶν ἡγεμόνων Βλαχία, ἐγκαλλώπισμα τῶν Ρω-
μαίων Βλαχία, καύχημα τῶν Βλάχων Βλαχία, ἀλλ' ἀθλία Βλα-
χία! τὰ μοναστήριά σου χωρὶς καλογέρους, οἱ καλόγεροί σου
χωρὶς ἡγούμενους, οἱ ἡγούμενοί σου χωρὶς θεόν, ὁ θεὸς σου
χωρὶς ἐκδίκησιν! ἢ πολιτείας σου καὶ τὰ χωρία σου χωρὶς χρι-
στιανούς, οἱ χριστιανοί σου χωρὶς νόμους, καὶ οἱ νόμοι σου δί-
χως παιδευσιν! ὁ χρυσὸς τῶν ποταμῶν σου σκαλίζεται, ὁ χρυ-
σὸς σου ἀθροίζεται, ὁ χρυσὸς σου στολίζεται, ὁ δὲ Χριστὸς σου
οὐδὲ γνωρίζεται. Τὰ ὄρη σου πραγματεύονται, οἱ κάμποι σου
δουλεύονται, ἢ ὄκναις σου (2) ἀγοράζονται, τὰ περιβόλια σου

(1) Ἐπιστολαὶ διὰ στίχων. Ἐνετίησι 1776.

(2) Ὀκναις, τόποι τοῦ ἄλατος.

σπουδάζονται, ἢ μουσικαί σου (1) ἐξεργάζονται, τὰ ζῳά σου τὰ μεταχειρίζονται, τὰ ἀγαθὰ σου τὰ κλλωπιζονται, τὰ καλὰ σου πάντα τ' ἀπολαμβάνουσι, τὸν δὲ θεὸν δοτῆρα τούτων πάντων δὲν τὸν καταλαμβάνουσιν. Ἄνθρωπος καλὸς οὐδαμοῦ, οἱ κακοὶ δὲ παντοῦ· πόρνοι ἐδῶ, κλέπται ἐκεῖ· ἄδικοι ἐπάνω, ἄρπαγες κάτω· φιλάργυροι δεξιά, ὑπερήφανοι ζερβά· κόλακες ὀπίσω, ψευταὶς ἐμπρός· ἀχρεῖτοι μέσα, ἀχρεῖτοι ἔξω· ἀθεόφοβοι πανταχοῦ, θεόφοβοι πουθενά· ὁ φθόνος βασιλεύει, ἡ πλεονεξία παρεδρεύει, ἡ κενοδοξία τιμᾶται, ἡ ἀσελγεια ἀγαπᾶται, ἡ γαστριμαργία δοξάζεται, ἡ κατάκρισις δὲν στοχάζεται, ἡ ἀνάδεια πολιτεύεται, ἡ σάρκα λατρεύεται, ἡ παρθενία καταφρονεῖται, ἡ σωφροσύνη καταπατεῖται, ἡ εὐλάβεια κατηγορεῖται, ἡ ταπεινώσις ἐξουθενεῖται, ἡ ἀλήθεια δὲν ἀκούεται, ἡ δικαιοσύνη δὲν φαίνεται, ἡ ἐλεημοσύνη ἐχάθη, ἡ προσευχὴ ἀπηλάθη, ἡ νηστεία ἀπετινάχθη, ὁ νόμος ἠσθένησεν, ἀργεῖ τὸ εὐαγγέλιον· γραφὴ δὲ πᾶσα ἐν σοὶ παρημέληται, προφήται ἠτόνησαν, καὶ πᾶς δικαίου λόγος· ἔρρε τὰ καλὰ, γυμνὰ τὰ κακὰ, καὶ πάντα κακὰ.

Δόξα τῶν ἡγεμόνων Βλαχία, ἀλλ' ἀθλία Βλαχία! ποῦ ἡ ἀγιότης τῶν ἁγίων ἀρχιερέων σου; ποῦ ἡ μεγαλειότης τῶν πάλαι αὐθέντων σου; ποῦ ἡ ἐνδοξότης τῶν πρώων ἀρχόντων σου; ποῦ ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον τῶν πρὸ ἡμῶν χριστιανῶν σου; διὰ γὰρ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ἐψύγη ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Διὰ τοῦτο ἔρημα τῶρα τὰ χωρία, κρημνισμένα τὰ παλάτια, ἀφημένα τὰ μοναστήρια· πάγει ἐκεῖνος ὁ πολυάριθμος πληθυσμὸς τῶν κατοίκων· ἐχάθη ὁ πλοῦτος τῶν ἀρχόντων, ἐταπεινώθη ἡ τιμὴ τῶν ἡγεμόνων, ἐσηκώθη τὸ σέβας τῶν ἀρχιερέων, ἐσθέσθη τὸ φῶς τὸ τῆς εὐδοξίας, ἐξηράνθη ὁ

(1) Μουσική, μουσική.

ξ'.

ποταμὸς ὁ τῆς εὐτυχίας, ἐμαράνθη τὸ ἄνθος τῆς εὐζωίας, ἐπατήθη ὁ βότρυς τῆς εὐθυμίας, ἐθερίσθη ὁ στάχυς τῆς εὐθηνίας, ἔπεσεν, ἔπεσε Βλαχία ἡ πόλις ἡ μεγάλη. Διὰ τοῦτο τώρα αὐθεντεῖαις χρονιάρικαις, καὶ αὐθεντεῖαις μὲ χιλιάδες πουγγεῖα, καὶ μουκαρέρια μὲ ἑκατοντάδες· διὰ τοῦτο τώρα σπέρνεις δέκα, καὶ θερίζεις ἓνα, καὶ ἔσθ' ὅτε κάγκανένα· ἔξω ἀπὸ τὸν φετεινὸν τοῦτον χρόνον, ὁποῦ ἡ δύναμις τοῦ τιμίου ξύλου περιερχομένη τὴν τζάραν, ἡ χάρις τοῦ τιμίου σταυροῦ περιπατῶντας ἀπὸ τόπον εἰς τύπον, ἀπὸ καδηλίκι, εἰς καδηλίκι, καὶ ἀπὸ χωρίον εἰς χωρίον, συνέδραμε καὶ ἡ καλοσύνη καὶ ἀρετὴ τοῦ πολυχρονεμένου αὐθέντου Σκαρλάτβοδα, καὶ εὐλόγησε καὶ σιτάρια καὶ κριθάρια, καὶ ἐπλήθυνε καὶ πουρούνπια (1) καὶ μαλαίκα (2). Διὰ τοῦτο τώρα λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ αὖριον σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ μεθαύριον μάχιρα ἔς τοὺς ἀνθρώπους· τὸ προεῖπεν ὁ Προφήτης, μάχιρα ἡμᾶς κατέδεταί. Διὰ τοῦτο ἡ Κραγιόβα ἐτούρκεψε σχεδόν, καὶ ἡ Βλαχία κοντεύει· περιπατεῖς, καὶ βλέπεις καὶ ὀργάνουν, κ' ἐρωτᾶς· τίνοι εἶναι τὸ ὄργωμα; τοῦ Μουσταφάγα! σοῦ ἀποκρίνονται· βλέπεις καὶ σπέρνουν, κ' ἐρωτᾶς, καὶ ἀκούεις, τοῦ Ἡμπραῆμ ἀγᾶ· θερίζουν, κ' ἐρωτᾶς, καὶ σοῦ λένε τὰ ἴδια· πρόβατα βλέπεις καὶ ἀλόγατα, κ' ἐρωτᾶς, καὶ ἀκούεις τὰ ὅμοια· ἀφίνω μπάλταϊς καὶ μποστάνια, καὶ σπήτια ὄλα τούρκικα· ἐντρέπομαι νὰ εἰπῶ καὶ γυναῖκες, φοβοῦμαι νὰ μιλήσω καὶ ἄλλο πλειότερον. Περιπατεῖς καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος βλέπεις καὶ χαίρεσι τῆς Βλαχίας τὰς εὐμορφίας, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο λυπᾶσαι, κρημισμέναις τὰς ἐκκλησίας, ἀσκεπάστους, βουστάσια, ἵπποστάσια, καταφύγια τῶν ἀλόγων ζώων καὶ οἰκητήρια· εὐφραίνεσαι διὰ τὰς τοποθεσίας καὶ κλαίεις διὰ τὰς ἐρημίας· ἀνθρωποὶ καὶ ὀλιγώτατοι καὶ ἐλεεινότετοι, τόποι ἀξιοθέατοι, καὶ αξιοθρήνητοι.

(1) Πουρούνπι, καλαμπόκι. (2) μαλαί, κηχρί.

Σήκω, καὶ ἔλα ἄρχοντα, ἔλα σὲ παρακαλῶ ἐδῶ εἰς Τυργόβιστον, ἔλα καὶ σὲ χρειάζομαι· ἔλα καὶ μὲ τὸν νοῦν, ἂν δὲν ἤμπορῆς μὲ τὸ σῶμα· ἔλα ἐδῶ, ὅπου πολλάκις ἤλθες θαρρῶ, καὶ ἐπεριπάτησες, ὅπου καὶ τὰ σπίτιά σου ἀκόμη στέκονται· ἔλα τώρα, καὶ θέλεις ἰδεῖ πλεῖον τῶν γεγραμμένων ὧδε, καὶ θέλεις ἐνθυμηθῆ, καὶ θέλεις κλαύσει τὸ ποτὲ κλεινόν σου Τυργόβιστον, τὸν ἀρχαῖον θρόνον τῆς ἡγεμονείας. Βέβχαια θέλεις κλαύσει, δὲν ὑπομένεις, βλέπωντας τὴν περικαλλῆ καὶ μεγάλην κούρτην ἐκείνην παντέρημον, τοὺς ὑψηλοὺς οἴκους ὡς τῆς Χαλάνης τὸν πύργον, καὶ τὴν μυριόφυτον αὐτῆς γραδίνα (1) καὶ πανευφρόσυνον, τζουκνίδας γεμάτην καὶ μαρατζίνια· ἔλα τώρα, καὶ θέλεις ἰδεῖ καὶ κλαύσει τὴν καλλονήν, τὴν μητρόπολιν καὶ τὸν περιδοξὸν ναὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναλήψεως, τὸ μεγαλοπρεπές, καὶ πανευπρεπές ὄντως κτίριον, τοῦ Τυργοβίστου τὸ ἀξιοθέατον, τὸν ἀνεκδιήγητον τῆς μητροπόλεως ἔπαινον, τοῦ ὁποῖου τὴν εὐμορφίαν ὁμοῦ καὶ τὸ μέγεθος, ἐγὼ δὲν εἶδα οὐδὲ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, οὐδὲ εἰς ἄλλας πόλεις ὅπου ἐπεριπάτησα. Ἐλα λέγω, καὶ περιπάτησαι τώρα τὴν τζάραν, καὶ θέλεις ἀκούσει μεῖζον τῶν ὀρωμένων ὧδε· καὶ θέλεις κλαύσει ὀλιγωθεῖσαν τὴν πατρίδα, κεκαμωμένους τοὺς ὀλίγους ἐκείνους συμπατριώτας σου, καὶ τὰ πάνδεινα πάσχοντας. Στέκομαι, ἀδελφε, πολλαὶ φοραὶ καὶ θαυμάζομαι, πῶς ἤμποροῦμεν καὶ τρῶμεν καὶ πίνομεν, πεινῶντων τῶν ἀδελφῶν, λιμοκτονούντων τῶν εὐσεβῶν, καὶ κατατρυφῶντων τῶν ἀσεβῶν! ἀπορῶ πῶς ἤμποροῦμεν καὶ κοιμούμεσθαι, καὶ δὲν ξυπνοῦμεν ἀπὸ ταῖς βοαῖς τῶν τζαράνων, ἀπὸ τοὺς θρήνους τῶν γυναικῶν, ἀπὸ τὰ κλάματα τῶν παιδιῶν, ἀπὸ τοὺς στεναγμούς τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ ταῖς φωναῖς τῶν πτωχῶν, ὅπου φωνάζουσι πρὸς τὸν θεόν; Τί λέγω, τρῶμεν καὶ πίνομεν καὶ κοιμούμεσθαι,

(1) γραδίνα, κῆπος.

ξβ.

όπου και ήμεϊς είμεσθεν εκείνοι οί κατεσθίοντες αὐτούς ἐν βρώσει ἄρτου· ἀμή όπου και ὑπερηφνευόμεθα, και λαμπροφοροῦμεν, και χαιρόμεθα ὡσαν νά εἴπης εἰς τήν ἀπώλειαν τῶν ἀδελφῶν μας, ἢ ἀληθέστερον εἶπειν τῶν ψυχῶν μας· και δὲν θέλομεν νά γνωρίσωμεν τὸ χειρότερον, ὅτι σήμερον τοῦ γείτονα και αὔριον ἐμένα· ἢ γνωρίζοντες, μωραϊνόμεθα, και βλέποντες οὐ βλέπομεν, και ἀκούοντες οὐκ ἀκούομεν.

Ὡ, πῶς θέλομεν μεταμεληθῆ ἓνα καιρὸν, ἀλλὰ μεταμέλειαν ἀνωφέλευτον· ὦ, πῶς θέλομεν μετανοήσει, ἀλλὰ ματαίαν μετάνοιαν. Ἄλλὰ πόσον ἠθέλαμεν αἰσχυνηθῆ οἱ τωρινοὶ Καντακουζηνοί, βλέποντες ἄλλην μίαν φορὰν ζωντανούς ἐπὶ γῆς τοὺς προκεκοιμημένους πατέρας μας Καντακουζηνούς! ὦ πόσον ἠθέλαμεν ἐντραπή οἱ ζωντανοὶ Μπραγκοβάνοι τοὺς προαπελθόντας Μπραγκοβάνους πατέρας μας, οἱ Δουδέσκουλοι και Βακαρέσκουλοι, τοὺς Βακαρέσκουλους και Δουδέσκουλους. Βέβαια βλέποντες ήμεϊς ἐκείνους, και ἐκεῖνοι ήμᾶς, ἤθελαν εἶπῃ ἐκεῖνοι, δὲν εἴμεθα ήμεϊς πατέρες τοιοῦτων τέκνων· και ήμεϊς ἠθέλαμεν ὁμολογήσει και εἶπῃ, δὲν εἴμεθα τέκνα τοιοῦτων πατέρων· ἐκεῖνοι τοῦ θεοῦ, ήμεϊς τοῦ μαμωνᾶ· ἐκεῖνοι φιλόχριστοι, ήμεϊς δὲ φιλόχρυσοι· ἐκεῖνοι φιλάρετοι, ήμεϊς δὲ μισάρετοι· ἐκεῖνοι χριστιανοί, ήμεϊς Σαρδανάπαλοι· ἐκεῖνοι φιλόψυχοι, ήμεϊς δὲ φιλόσχροι· ἐκεῖνοι εὐκλεια τοῦ γένους, εὐτυχία τῆς πατρίδος, χαρὰ τῶν συμπατριωτῶν, ὑπόληψις τῶν ἐθνῶν, ήμεϊς τὸ ἀνάπαλιν! Ὅθεν πρέπει, ἀδελφοί, ὅθεν συμφέρει ἀγαπητοί, ὅθεν δέομαι και σᾶς παρακαλῶ, ἄρχοντες, ὁ παρχμικρὸς ἀδελφός σας ἐγὼ και ἀνάξιος, ἢ τὸν τρόπον ἢ τὸ ὄνομα ν' ἀλλάξωμεν, καθὼς εἶπέ ποτε Ἀλέξανδρος πρὸς Ἀλέξανδρον· ἢ χριστιανοὶ ἀς γενοῦμεν και πρᾶγμα και ὄνομα, ἢ χριστιανοὶ μὴ λεγώμεθα. Ἄλλὰ σὺγγνωτέ μου παρακαλῶ, ἀλλὰ συμπαθήσατέ μου παρακαλῶ, ὅτι με ζῆλον ὀμιλῶ, οἶδεν ὁ θεός· ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ τόπου σας κατέφραγέ με; και οἱ ὀνειδισμοὶ

ξγ'.

τῶν ὀνειδιζόντων ὑμᾶς πέφτουσι καὶ εἰς ἐμέ· ἀδελφός γάρ
κάγώ, τῆς αὐτῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας ὑπάρχων, καὶ τοῦ αὐτοῦ
ὑδατος καὶ πνεύματος μετασχών, καὶ τῆς αὐτῆς μυστικῆς
τραπέζης σὺν ὑμῖν κοινωνῶν· εἶθε δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐλέους
ν' ἀξιωθῶ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Σὺ δὲ, ὦ παράδεισε
τῆς οἰκουμένης Βλαχία, ἐπιθυμητὲ θρόνε τῶν ἡγεμόνων Βλα-
χία, ἄρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε τοὺς υἱούς σου
καὶ θρήνησον, καὶ ἴδε καὶ στέναξον, καὶ ἴδε καὶ βόησον· Ἐ-
πουράνιε βασιλεῦ, τὸν πιστὸν καὶ εὐσεβῆ ἡγεμόνα στερέωσον,
τοὺς ἄρχοντας στηρίξον, τοὺς ἐντοπίους εὐλόγησον, τοὺς ξένους
κυβέρνησον, τοὺς πάντας ἐλέησον, τοὺς Τούρκους ἀπέλασον,
τοὺς ἀδικοῦντάς με δίκασον, πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με·
ἐπιλαβοῦ ὄπλου καὶ θυρεοῦ, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σου σταυ-
ροῦ, καὶ ἀνάστηθι εἰς βοήθειάν μου, σπεῦσον εἰς σωτηρίαν
μου! (1) »

Τὰ πολυάριθμα συγγράμματα τοῦ Δαπόντε, ἀπαραριθμού-
μενα καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐν πολλοῖς τῶν ἐκδοδομένων καὶ
ἀνεκδότων αὐτοῦ φιλοπονημάτων, ἀλλαγῶν κατέγραψα (2). Ἐν-
ταῦθα δὲ θέλω λαλήσει περὶ τῶν ἐξῆς δύο ἀνεκδότων, ἐπὶ τῇ
βάσει τῶν ὁποίων συνετάχθη καὶ ἡ προεκτεθεισα βιογραφία.

— Κῆπος Χαρίτων, τουτέστι βιβλίον περιέ-
χον τὴν περίοδον τοῦ τιμίου Ξύλου τοῦ ζωοποιοῦ
Σταυροῦ, τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ
Ξηροποτάμου, τῇ οὔσῃ ἐν τῷ ἁγιωνύμφῳ ὄρει τοῦ
Ἀθωνος, καὶ ἄλλα διάφορα· συντεθέντα παρὰ
Κωνσταντίνου Δαπόντε τοῦ μετονομασθέντος
Καισαρίου, εἰς ὠφέλειαν καὶ εὐφροσύνην τῶν ἀ-
ναγινωσκόντων· προσφωνηθέντα δὲ τῷ ἐκλαμπρο-

(1) Γεωγραφικὴ ἱστορία, σελ. 81-84.

(2) Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σελ. 503-505.

ξδ΄.

τάτῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ υἱῷ τοῦ εὐσεβεστάτου
αὐθέντου Μολδοβίας, κυρίου κυρίου Ἰωάννου βοε-
βόδα, υἱοῦ τοῦ αὐθέντου Νικολάου βοεβόδα τοῦ
Μαυροκορδάτου. (Πίναξ τῶν ἐμπεριεχομένων. — Κεφ. Α΄.
Περὶ τῆς ἀπὸ Σκοπέλου ἀποδημίας μου, καὶ εἰς Βλαχίαν ἐπιδη-
μίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ. — Κεφ. Β΄. Περὶ τῆς πρὸς Κωνσταντή-
νοδα οἰκειώσεως, καὶ τῶν παρ' αὐτῷ. Ἀναφορὰ εἰς τὸν αὐθέντην.
Ἀναφορὰ δευτέρα. Ἐπίγραμμα εἰς τὰ πένθη τοῦ Συντάγματος
καὶ εἰς τὰς ἑπτὰ συνόδους. Ἐπίγραμμα εἰς τὸν προπάτορα Ἐνῶς.
Διάλογος Βλαχίας καὶ Μπογδανίας. — Κεφ. Γ΄. Περὶ τῆς πρὸς
τὸν Ἰωάννοδα οἰκειώσεως καὶ τῶν παρ' αὐτῷ. Πίνδου ἱστορία.
Περὶ τῶν ἁγίων λειψάνων. Περὶ τοῦ σέχη. Περὶ τοῦ χαχάμη.
Περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Περὶ τοῦ ὄνειρου. Εὐχὴ εἰς τὸν Χριστὸν
ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Εὐχὴ εἰς τὴν Θεοτόκον ὑπὲρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.
— Κεφ. Δ΄. Περὶ τῆς φυλακῆς καὶ τῶν μετ' αὐτήν. Ἐπίγραμ-
μα εἰς τὴν τοῦ Ποκοναρίου βρύσιν. Ἐπίγραμμα ἐπιτάφιον.
Περὶ τοῦ ἰαθέντος πόνου τῶν μυκτῆρων. Περὶ τοῦ ἐμποδίσμα-
τος τοῦ συνοικεσίου. — Κεφ. Ε΄. Περὶ τῆς ἐκ τοῦ κόσμου
φυγῆς καὶ τῶν μετ' αὐτήν. Περὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ρώμης.
Περὶ τῆς βασιλείας τῶν ξύλων. Ἐγκώμιον ἐρημίας καὶ μονα-
χικῆς διαγωγῆς. — Κεφ. ΣΤ΄. Περὶ τῆς μετὰ τοῦ τιμίου Σταυ-
ροῦ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ὁρους ἀποδημίας μου, καὶ εἰς Βλαχίαν ἐ-
πιδημίας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ. Ἱστορία τῶν δύο ἀσκητῶν. Περὶ
τοῦ νέου ναοῦ τοῦ Ξηροποτάμου. Ἐπίγραμμα εἰς αὐτόν. —
Κεφ. Ζ΄. Περὶ τοῦ εἰς Μπογδανίαν πηγαιμοῦ καὶ τῶν αὐτῇ.
Στίχοι Ρωμανοῦ βασιλέως εἰς τὸ τίμιον ξύλον. Περὶ τῆς ὑ-
παπαντῆς τοῦ τιμίου ξύλου. Περὶ τοῦ σπαθάρη Γεωργάκη.
Ἱστορία περὶ τοῦ ληστοῦ. Διὰ τὰ σαράντα βενέτικα. Διὰ τὴν
πατερίτζα. Διὰ τὰ μάρμαρα. — Κεφ. Η΄. Περὶ τῆς εἰς Βλα-
χίαν ἐπιστροφῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ. Περὶ τῶν κητιτόρων τῆς
μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου. — Κεφ. Θ΄. Περὶ τοῦ εἰς τὴν Πόλιν

έρχοµου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ. — Κεφ. Γ'. Περὶ τοῦ εἰς Χίον καὶ Σάµον πηγαίου καὶ τῶν ἐν Χίῳ. Ἐπίγραµµα εἰς τὸν νέον τοῖχον τοῦ Κουτλουµουσίου. — Κεφ. ΙΑ'. Περιγραφή τῆς Σάµου ἐπαινετική. Περὶ τοῦ ἁγίου λειψάνου τοῦ Θεολόγου. Ἱστορία περὶ τοῦ Πολυκράτους. Ἱστορία περὶ τοῦ Πολυμήστορος. Ἱστορία περὶ τῆς Θυμοκλείας. — Κεφ. ΙΒ'. Περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ τιµίου Σταυροῦ, καὶ τῆς τῶν Τατάρων ἀποστασίας καὶ τῆς ἐν Μολδοβία αἰχµαλωσίας, καὶ τοῦ ἐν Γασίῳ φόβου καὶ ταραχῆς. — Κεφ. ΙΔ'. Περὶ τῆς εἰς τὸ Ὕρος ἐπανόδου, καὶ περὶ τοῦ Ἄθωνος καὶ περὶ μεταμορφώσεων. Ἱστορία περὶ τῆς ἀρχοντίσης. — Κεφ. ΙΣΤ'. Περὶ τοῦ ἁγίου Ὕρους καὶ τῶν ἐν αὐτῷ. Περὶ τοῦ Φωτίου. Περὶ τῶν ἐν Βαβυλωνί. Περὶ τῆς ταφῆς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἱστορία περὶ τοῦ Αἰνείου. Ἱστορία περὶ τοῦ Κομβάθου καὶ τῆς Στρατονίκης. Ἱστορία περὶ τῆς Ὀδάτης καὶ τοῦ Ζαριάνδρη. Περὶ ἀλλοκότων ἐρώτων. Περὶ τοῦ προγόνου, ὅπου ἀγάπησε τὴν Στρατονίκην. — Κεφ. ΙΖ'. Περὶ τῶν εἰσοδίων τοῦ τιµίου ξύλου εἰς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ πάλιν μοναστήριον. — Κεφ. ΙΗ'. Ὕμνοι εἰς τὸν ὑπερῦµνητον Σταυρόν. Κανὼν τοῦ Σταυροῦ. Κανὼν τριαδικός. Κανὼν εὐαγγελικός. Ὕμνοι πρὸς τὴν Θεοτόκον. Χαιρετισμοὶ εἰς τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον· εἰς τὸν ἅγιον Καισάριον· εἰς τὸν ἅγιον Ρηγῖνον· εἰς τὸ Ξηροποτάµου. Ἀλφαβητικά. Κανόνες περιεκτικοί (1).

Κωνσταντίνου Δαπόντε, τοῦ μετονοµασθέντος Καισαρίου, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλων, Γεωγραφικὴ Ἱστορία, ἡγουν βιβλίον περιέχον τὰς βασιλείας καὶ αὐθεντείας, τὰς πόλεις καὶ νήσους τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς οἰκουμένης, Ἀσίας, Εὐ-

(1) Χειρόγραφον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς κατὰ τὸ Σταυροδρόμιον Κωνσταντινουπόλεως ἑλληνικῆς σχολῆς.

ξς.

ρώπης, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς, ἔτι δὲ λόγους πανηγυρικοὺς καὶ κανόνας· συντεθὲν καὶ τόδε πρὸς τοὺς ἄλλοις εἰς δόξαν μὲν τοῦ ποιητοῦ τῶν ἀπάντων θεοῦ, εἰς ὠφέλειαν δὲ καὶ μάθησιν, καὶ χαρὰν τῶν μετὰ χαρᾶς αὐτὸ ἀναγινωσκόντων. (Ἐν τέλει ἀναγινώσκεται: « εἰς τὴν νῆσον Σκόπελον, ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ σταυροπηγιακῇ μονῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν, ἐγράφη ἰδίᾳ χειρὶ, ἐν ἔτει σωτηριῶ αψπ' α' μηνὶ αὐγούστῳ »· ἐν τέλει ὁμῶς τῆς προτασομένης πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας εἰδήσεως σημειοῦται ἡ χρονολογία « αψπβ' τὸν δεκέμβριον », ὅτε πιθανῶς συνεπληρώθη ἡ συγγραφὴ. Ἐν τῇ στιχηρᾷ ταύτῃ διηγῆσει, ἦν, καθὰ ὁμολογεῖ, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν γεωγραφικῶν τοῦ Μελετίου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Γρηγορίου Φατσέα συνέθετο, παρεμβάλλει κατὰ τὸ σύνθημα καὶ ἄλλα διηγήματα περὶ αὐτὰ καὶ ἔμμετρα, ἴδια καὶ ἀλλότρια, οἷον — Ρωσσίας περιγραφὴν διὰ στίχων ἰαμβικῶν, ἀτέχνων δὲ καὶ ὄχι κανονικῶν, ποιηθεῖσαν παρὰ Κυρίλλου ἱερομονάχου Μωραΐτου Ἀγιορίτου Λαυριώτου, ἐν ἔτει αψξή'. — Περιγραφὴν τῆς Φράντζας, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Ἰγριμί Σεκίζ Τζελεπῆ Μεχμέτ ἐφένδης, σταλεῖς ἐκεῖσε ἐλτζῆς κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑκατοστὸν τριακοστὸν δεύτερον ἔτος τούρκικον (1727), βασιλεύοντος τοῦ σουλτάν Ἀ'χμέτ, τοῦ δὲ Ἡμπραῆμ πασᾶ ἐπιτροπεύοντος, καὶ ἐπιστρέψας καὶ συγγράψας αὐτὴν ἐνεχείρισε τῷ βασιλεῖ, τῷ ἐπιτρόπῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῦ δεβλετίου — Νεκρώσιμον μονωδιῶν εἰς τοὺς Φραντζέζους· ἀγνοεῖται δὲ ὁ ποιητὴς καὶ ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἐγινε, φαίνεται δέ, ὅτι μετὰ τὸν ἸΔ' Λουδοβίκον ρῆγα τῆς Φράντζας, ὅστις ἀπέθανεν ἐν ἔτει αψιε'. — Στοχασμοὺς πολιτικούς περὶ τῆς παρουσίας καταστάσεως τῆς ἀριστοκρατίας τῶν Λέχων μετὰ τῆς πρὸς τοὺς συμπολίτας παρηνέσεως, αψμ' (ἀνωνόμου Πολωνοῦ εἰς τὸ πεζόν) — Ἐκθεσιν τῆς νῦν καταστάσεως τῆς Βλαχίας ἐν εἰδει ἐπιστολῆς Δαπόντε πρὸς τὸν

μέγαν βόρνικον Κωνσταντῖνον Δουδέσκουλον. — Περιγραφὴν τῆς νίκης τοῦ Ταχμάσκουλ χάν κατὰ τῶν Ἰνδῶν καὶ τοῦ πλοῦτου ὃν ἔλαβεν. Μετὰ τὴν Γεωγραφίαν τελευτῶσαν ἐν φύλλῳ 198 τοῦ χειρογράφου, ἔπονται (198-328) τὰ ἐξῆς τοῦ αὐτοῦ στιχουργήματα — Παράδεισος — Ἄδης. — Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν ἅγιον μέγαν Κωνσταντῖνον. — Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν ἅγιον καὶ ζωηφόρον καὶ θεῖον Σταυρόν. — Λόγος εἰς τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην ἐβδομάδα. — Ὑμνος πρὸς τὴν πανύμνητον καὶ παναγίαν Θεοτόκον. — Κανόνες τριαδικοὶ κατανυκτικοὶ Δαυϊτικοί. — Κανὼν εὐαγγελικὸς, ἦτοι περιέχων ἐν ἐπιτομῇ τὰ κατὰ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. — (Ἔτερος) κανὼν εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωηφόρον Σταυρόν. — Κανὼν εὐχαριστήριος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τὴν παντοδύναμον ἀνασσα ἐπὶ ἀπαλλαγῇ ἐχθρῶν (κλπ. ὃ ἐν σελίδι λδ' τοῦ παρόντος ὑποσημειωθείς). — Κανὼν περὶ ματαιότητος κόσμου. — Κανὼν περιεκτικὸς ὀνομαστῶν ἀρχαίων ἀνθρώπων. — Κανὼν περιεκτικὸς πολλῶν ἐξαιρέτων πραγμάτων, τῶν εἰς πολλὰς πόλεις καὶ νήσους, καὶ ἔθνη καὶ ζῶα ἐγνωσμένων. — Ἐπιστολαὶ τοῦ Τούρκου (Μωάμεθ Β΄) πρὸς τὸν Σκεντέρμπεην, καὶ αὐτοῦ πρὸς ἐκεῖνον (ταύτας ἀντέγραψε, καθὰ ὁμολογεῖ ἐν φύλλῳ 88, ἐκ τοῦ χειρογράφου βίου Γεωργίου τοῦ Καστριώτου). (1)

Τῶν νῦν ἐκδιδομένων συγγραμμάτων τοῦ Δαπόντε, ὃ μὲν Χρονογράφος ἀντεγράφη ἐκ χειρογράφου ἀποτεθησαυρισμένου μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν μνημείων τῆς ἐπὶ τουρκοκρατίας πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ κυρίου Γ. Α. Μαυροκορδάτου, εἰς ὃν καὶ προσφωρεῖται ἡ Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, ὡς ἐλάχιστον εὐγνωμοσύνης

(1) Τὸ χειρόγραφον ἀπόκειται παρὰ τῷ ἑλλογίμῳ Κ. Ι. Βελοῦδη, προθύμως χορηγήσαντί μοι τοῦτο πρὸς μελέτην.

ξη'.

δειγμα πρὸς τὴν ἐνθερμον προστασίαν, δι' ἧς ἐνίσχυσε τὰς ἐρεῦνας περὶ τὰς ὁποίας ἀπὸ εἰς ἡδὴ ἑτῶν ἀφωσιώθη.

Ὁ δὲ ἱστορικὸς Κατάλογος (1) δημοσιεύεται ἐξ ἀντιγράφου χορηγηθέντος μοι ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου φίλου κυρίου Γαβριὴλ Σοφοκλέους διευθυντοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ Σταυροδρόμον ἐλληνικῆς σχολῆς, πρὸς ὃν καὶ ἡδὴ ὁμολογῶ χάριτας ἐπὶ τε τῇ προσφορᾷ ταύτῃ καὶ τῇ προθυμίᾳ μεθ' ἧς διηκούλυε τὰς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς εἰσημένης σχολῆς ἐρεῦνας μου κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1870. Ἀρμόδιον δ' ἐνταῦθα κρίνω νὰ ἐπισυνάψω καὶ κατάλογον τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ ἀποκειμένων εὐαριθμῶν ἀνεκδότων πονημάτων.

— Στεφανίτης Ἰχνηλάτης (Παράφρασις εἰς τὸ ἀπλοελληνικὸν ὕφος Θεοδοσίου Ζυγομαλά τοῦ πρωτονοταρίου ἐν ἔτει 1584, ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ Σήθ).

— Κωνσταντίνου Γιουλιανοῦ, μεγάλου λογοθέτου τῆς Μεγ. ἐκκλησίας, λύσεις εἰς τὰ ἄπορα τῆς πρώτης τε καὶ δευτέρας βίβλου τοῦ Μωσέως, ἥτοι Γενέσεως καὶ Ἐξόδου, κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. (Ὁ κώδηξ ἀνήκεν εἰς τὸν πολυμαθῆ Νικόλαον Κριτίαν, τὸν μέγαν ἐκκλησιάρχην, ἐπιμελῶς συναθροίσαντα καὶ προτάξαντα πάσας τὰς περὶ Ἰουλιανοῦ μαρτυρίας, ὡς καὶ ἐπιστολὴν ἢ μᾶλλον ἐγκώμιον, καὶ ἐπίγραμμα τοῦ Γωάννου Καρυοφύλλου, τοῦ διαδεχθέντος τὸν Ἰουλιανὸν ἐν τῷ ἀξιώματι τοῦ μεγάλου λογοθέτου).

— Διδασκαλία περὶ τοῦ ἀκραιβνοῦς τρόπου τοῦ διδάσκειν

(1) Περὶ τοῦ χειρογράφου τούτου λόγος ἐγένετο ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικοῦ Συλλόγου (τόμ. Α', σελ. 155). Καὶ τὰς μὲν ἐλλείψεις τοῦ κειμένου, ἔνεκεν ἐκκοπῆς φύλλων τινῶν, δὲν ἠδυνήθη ἢ ἀναπληρώσω, οὐχ ἦττον ὅμως παρέλειψα καὶ τινὰς ἀσχετοὺς πρὸς τὸ προκειμένον παρεκβάσεις, κατὰ μέγα μέρος εἰλημμένας ἐξ ἑλλων γνωστῶν συγγραμμάτων, ἢ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Δαπόντε ἀλλαχοῦ δημοσιευθείσας.

τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐκδοθεῖσα παρὰ Γερασίου Βλάχου τοῦ Κρητός, ταπεινοῦ τῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου, κήρυκος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ καθηγουμένου τοῦ τῆς Παλαιοπόλεως σεβασμίου μοναστηρίου.

— Ρώμης δάκρυον, ἢ διάλογος μεταξὺ Ρώμης καὶ τοῦ ποταμοῦ Τίβερη, (ὑπὸ ἀνωνύμου) μεταφραστὴς ἀπὸ τῆς ἰταλικῆς διαλέκτου, χάριν φιλίας τοῦ σοφωτάτου καὶ παναιδεσιμωτάτου κυρίου Χρυσάνθου, ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, 1695, μαρτίου β. (ἐν κώδικι περιέχοντι ἐκ τῶν τοῦ Ἰσοκράτους).

— Δικανικὴ τέχνη Δημητρίου Παναγιωτάκη μεγάλου κλουτζιάρη κατὰ τοὺς αψοθ' συνταχθεῖσα καὶ προσφωνηθεῖσα εἰς τὸν ὑψηλότατον αὐθέντην Ἀλέξανδρον βοεβόδαν Μουρούζην κατὰ τοὺς αψηγ' ἐν Βουκουρεστίῳ.

— Συλλογὴ συνοδικῶν ἐγκυκλίων πρὸς τὸν μητροπολίτην Παροναξίας (Νεόφυτον τὸν Λαβοχάρην Βυζάντιον) 1788-1801, ἀφορῶσαι τὴν εἰρήνευσιν τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἐνοχλουμένων ὑπὸ Ρωσικῶν πρακτόρων.

Ἐκπατρισθέντες μετὰ τὴν ἄλωσιν οἱ Ἕλληνες λόγιοι μετεβίβασαν εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην τὴν προγονικὴν σοφίαν, ἐγκαταλιπόντες τοὺς ὑπὸ τὸν δουρικὸν ζυγὸν συμπατριώτας αὐτῶν βεβουθισμένους εἰς τὸ σκότος οἰκτρᾶς ἀμαθείας, μέχρι τῆς κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα θαυμασίως ἀνατειλάσης πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ τουρκοκρατουμένου γένους. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἀκούεται κάπου ἡ φωνὴ διδασκάλου τινός, ἀλλὰ καὶ οὗτος, ὡς διὰ ττων ἀστήρ, ἅμα σέσθεις τὸ αὐτὸ ἐγκαταλείπει σκότος· αἱ προσπάθειαι τοῦ Ἐλεαβούλκου, τοῦ Ἀηστάρχου, τοῦ Ζυγομαλά, καὶ πρὸ πάντων ὁ πατριωτικὸς ζῆλος τῶν πατριαρχῶν Διονυσίου Β', Ἰωάσαφ Β', καὶ Ἱερεμίου Β', δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατισχύσωσι τῶν ἀνωτέρων τῆς θελήσεως αὐτῶν καιρικῶν περιστάσεων. Τὸ ἔθνος εἶχεν ἀπογυμνωθῆ πάσης περιουσίας, ἐκ

ο΄.

τῶν ἐκκλησιῶν ἀφῆρέθη πᾶς κόσμος, αἱ βιβλιοθήκαι διηρπάγησαν ἢ κατεκάρησαν (1). ὥστε καὶ τὰ πρὸς διατροφήν τῶν διδασκάλων ἔλειπον, καὶ τὸ σπουδαιότερον, ὅτι οἱ μετὰ μόχθου πολλοῦ μόλις ψωμοζῶντες γονεῖς δὲν ἠδύναντο νὰ στερηθῶσι τῆς ἐργασίας τῶν παιδῶν, καὶ προσδαπανήσωσι μάλιστα διὰ γράμματα, ἐξ ὧν οὐδεμίαν προσδοκίαν ἀνετωτέρας ἀποκαταστάσεως διήνοιγεν ἢ περιωρισμένη φαντασία αὐτῶν.

Ἡ μέχρι κόρου ἐπαναληφθεῖσα φήμη, ὅτι τὰ μοναστήρια ἐχρησίμευσαν ὁ πυρὴν τῆς πνευματικῆς τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀναπτύξεως, ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς ἱστορίας πάντῃ ἀσύστατος· αὐταὶ αἱ ἐν Ἐθνῶν πολυάριθμοι μοναί, ἀπορροῶσαι τὰ πλοῦσια ἐλέη τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, καὶ τὸ σπουδαιότερον ἀπηλλαγμέναι τῆς παρουσίας τῶν ἀγρίων δυναστῶν, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἐξεπλήρωσαν τὴν μεγάλην ταύτην ἀποστολήν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐχρησίμευσαν τὰ καταφύγια τῶν ποθοῦντων ν' ἀνταλλάξωσι τὴν ἡσυχίαν τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν κοσμικὴν τύρβην καὶ πρὸ πάντων τοὺς διωγμοὺς εἰς οὐς κατὰ τόπους ἦσαν ἐκτεθειμένοι. Οὐδὲν σχολεῖον συνέστη ἐν Μετωῶροις καὶ ἐν Ἐθνῶν κατὰ τοὺς στυγητοὺς τούτους χρόνους· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα καὶ ἡ μόλις περὶ τοὺς ὑστάτους χρόνους ἰδρυθεῖσα διὰ πολλῶν μόχθων Ἐθνῶν σχολή, πρόξενος πολλῶν σκανδάλων ἐγένετο καὶ ἀκλεῶς διελύθη· τὴν αὐτὴν δὲ τύχην ὑπέστη καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Θεασίου Σωτήρη Δούκα συστάσα Ἐθνῶν τυπογραφία.

Ἀληθῆς πυρὴν τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀναπτύξεως διέτελεσεν ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλη Ἐκκλησία· ἡ ἐν αὐτῇ

(1) Μιχαὴλ ὁ Κριτόβουλος περιγράφει οὕτω τὴν καταστροφὴν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει βιβλιοθηκῶν· « βίβλοι τε ἱερὰι καὶ θεῖαι, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ἕξ μαθημάτων καὶ φιλοσόφων αἱ πλείσται, αἱ μὲν πυρὶ παρέδιδοντο, αἱ δὲ ἀτίμως κατεκατοῦντο, αἱ πλείους δὲ αὐτῶν οὐ πρὸς ἀπόδοσιν μᾶλλον ἢ ἕβριν δύο ἢ τριῶν νομισμάτων, ἵσπερ ὅσα καὶ ἑβαλῶν, ἀπεδίδοντο ». Ταῦτ' αὖτε γράφει καὶ ὁ Δούκας.

ιδρυθεῖσα σχολή ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου Γενναδίου, ὡς φαίνεται, καίτοι διαφόρους ὑποστᾶσα περιπετείας, οὐδὲν ἤττον ἐξηκολούθησε μέχρι τῶν χρόνων Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως ἐκπέμπουσα ἀμυδρὸν τινα σπινθήρα, τὸν ὅποιον ἀνεζωογόνησε τὸ θερμὸν φύσημα Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλλέως, τοῦ πρώτου ἐπαξίου τοῦ ὀνόματος σχολάρχου.

Τῆς περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἀρξαμένης πνευματικῆς ταύτης ἀναγεννήσεως τοῦ τουρκοκρατουμένου γένους, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς μόνη ἐστία ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικὴ σχολή· σύγχρονοι τοῦλάχιστον, ἐὰν μὴ προτερόχρονοι ταύτης, πρέπει νὰ θεωρηθῶσι καὶ αἱ ἐν Ἀθήναις, Χίῳ, Ἰωαννίνοις καὶ Ἀγράφῳις σχολαί· (1) ἀλλ' αἱ μὲν πρῶται τέσσαρες πολλάς κατὰ καιροὺς ὑποστᾶσαι τὰς περιπετείας, δὲν παριστῶσι τὴν σπουδαιότητα τῆς κατ' Ἀγραφα σχολῆς, ἣτις ἐπὶ ἑκατὸν πενήκοντα ἔτη ἀδιαλείπτως ἐξέπεμπε τὰς ζωογόνους αὐτῆς ἀκτῖνας οὐχὶ μόνον ἐπὶ τὰς πέριξ ἀλλὰ καὶ τὰς ἀπωτέρω κειμένας χώρας, ἥθελε δ' εὕρει αὐτὴν ἀνθαῦσαν καὶ ἡ ἐλληνικὴ ἐπανάστασις, ἐὰν μὴ κατέστρεφε τὸ ἔργον Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ ἢ γλισχρότης Σεργίου τοῦ Μακραίου, προτιμήσαντος, ἀντὶ τῶν ἡλιοκαῶν ὀρέων τῶν Ἀγράφων, τὰς τερπνάς τοῦ Βοσπόρου ὄχθας.

Περιττὸν κρίνοντες νὰ ἐνδιατρίψωμεν περὶ τοῦ βίου τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς κατ' Ἀγραφα σχολῆς, διότι λαμπρῶς ἐκτίθησι τοῦτον ὁ μαθητῆς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἀναστάσιος ὁ Γόρδιος, θέλομεν εἶπει ὀλίγα περὶ τοῦ Μακραίου.

Σέργιος ὁ Μακραῖος (2) γεννηθεὶς ἐν Φουρνᾷ κωμοπόλει τῶν Ἀγράφων, ἐδιδάχθη τὰ ἐγκύκλια τῶν μαθημάτων ὑπὸ

(1) Τοιαῦται δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσι καὶ αἱ παλαιαὶ μὲν πλὴν βραχύδοιοι σχολαί τῆς Ζακύνθου, Ἀνδρου, Ἀρτης, καὶ ἄλλων μερῶν.

(2) Καθὼ φαίνεται ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ, Μακρῆς καλούμενος, μετέτρεψεν ὑστερον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

οβ'.

τὸν ἱερομόναχον Θεοφάνην, μαθητὴν καὶ διάδοχον Ἀναστασίου τοῦ Γορδίου ἐν τῇ κατ' Ἀγραφα σχολῇ· ὕστερον δ' ἔλθων εἰς Ἀθήνα ἐτελειοποιήθη ἀκούσας Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρωσ, μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου προέστη πρὸς καιρὸν καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀκκδημίας, καθὰ φέρει βιογραφικόν τι σημείωμα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου (1). Ἀναδεξαμένου δὲ τοῦ Εὐγενίου τὴν σχολαρχίαν τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς ἀνέβη καὶ ὁ Μακράτος, εἰς Κωνσταντινούπολιν (1760) καὶ ἠκροάσθη παρὰ τῷ αὐτῷ τὴν θεολογίαν. Ἐκτοτε δὲ παρέμεινεν ἐνταῦθα ἐπ' ἐλπίδι διδασκαλικῆς θέσεως, διαφοροτρόπως προφασιζόμενος πρὸς τὸν γηραιὸν αὐτοῦ διδάσκαλον, τὸν Θεοφάνην, ὅστις περὶ τὴν δύσιν ὧν τοῦ βίου αὐτοῦ δὲν ἔπαυε προσκαλῶν τὸν Μακράτον ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς Ἀγραφα καὶ συνεχίσῃ τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ, Ἀναστασίου τοῦ Γορδίου καὶ αὐτοῦ τοῦ γράφοντος, τελευταίου ἐκείνων διαδόχου· ἐν ταῖς διαφοραῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς φηράται ὁμολογῶν αὐτὸς ὁ Μακράτος, ὅτι ἐλπὶς μείζονος κέρδους ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ μὴ ἀκούσῃ τῆς πατριωτικῆς φωνῆς τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ· οὕτω τῇ 20 ὀκτωβρίου 1774 ἔγραψε πρὸς τὸν ἐν Ἰασιφ συμπατριώτην καὶ συμμαθητὴν αὐτοῦ Ἰωάννην· « εἰ μὲν οὖν τὰ τῆς πατρίδος ἐπὶ τὸ κρεῖττον διατεθῆ, πρὸς αὐτὴν ἀποβλέψω, μετοικήσας ἤδη εἰς τινα οἶκον ἐν Φαναρίῳ, εἰ δὲ μή, ὅπου ποτ' ἂν ἡ κέρδος τρέψομαι ». Πρὸς δὲ τὸν Θεοφάνην, ὃν συνεχῶς ἀποκαλεῖ πατέρα, Ἰσραήλ, Ἡλιοῦ, σοφιστικῶς δικαιολογούμενος ἔγραψε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τὰ ἑξῆς· « Τίς δώσει μοι πτέρυγας καὶ πετασθήσομαι, ἢ τίς λύσει με τῶν νῦν κατεχόντων δεσμῶν, καὶ πρὸς σὲ ἔξω, ἀγιώτατε πατέρ, σοφώτατέ μοι διδάσκαλε; ἐπιποθεὶ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ζωηρότων ναμάτων, εἴτουν τῶν ἐν

(1) Προσθήρηται ἐν τέλει (Δ).

σοὶ λόγων τοῦ πνεύματος· ἐπιγινώσκω οἶων ἀν' ὀμιλοῦντι περιήν ἀπολαύειν, καὶ ὅσων δεῖ μοι ἀφοσιώσασθαι· ἀπὼν γὰρ οὐκ ἔχω· ταῦτ' ἐμοὶ δυστυχῶς σφόδρα λυποῦμαι· οὐ γὰρ ὄκνος, οὐδέ τις ὀλιγωρία ἀρίστησι τῆς πατρίδος, καὶ ταῦτα μεμνημένον τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων, καὶ ποθοῦντα, δέον νῦν μᾶλλον παρῆναι κεκμηκότι τῷ γῆρα, καὶ τὸν ἐντεῦθεν κουφίζειν πόνον, καὶ παρίστασθαι τῷ Ἰσραήλ, ἐν' εὐλογῶν εὐλογήσῃ με, πάντα διδοῦς ἤδη θεῷ, καὶ πρὸς ἐναργεῖς τὰς θεοπτείας ἐτοιμαζόμενος, νόσφ' ἑαυτοῦ ἢ λυομένου τοῦ σώματος· ἀλλὰ ἐνταῦθα κεναῖς ταῖς ἐλπίσιν εἰς δεῦρο ὑπορρυέντα κωλύει, καὶ τὰ αὐτόθι τοῖς κακοῖς περιστοιχούμενα φοβεῖ· ὥστε τῶν δέοντων ἀπάγει με ἄκοντα. Συγγνοίης οὖν τῆς ἀπουσίας, καὶ λύσεις τῶν ὀφλημάτων, εὐλογιῶν τε καὶ εὐχῶν ἀξιώσῃς καὶ ἀπόντα, λίαν μέντοι κατοδυνώμενον. Γέγραφα δὲ καὶ πρὸς τὸν συμμαθητὴν μοι Κύριλλον ἐν τῷ Ἀθῶνι, δίκαιά τε καὶ ἀρεστά ποιεῖν ἠγούμενος, εἰ δυνατόν ἐπανέλθειν, ἵνα ἐν τῇ ἀνάδω τοῦ Ἡλίου τῆς χάριτος κατὰ τὸν Ἐλισσαῖον ἐκείνον μετὰσχῃ, καὶ αὐτῆς γράψω ἐξευμαρίζων αὐτῷ τὰ κωλύοντα· εἰ γοῦν ἐπανεέλθῃ ἐκεῖνος ἐκ μέρους παραμυθήσομαι· κειροῦ δὲ καὶ τῶν κακῶν, ὅσα κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν πλημμυρεῖ, ἐπισχόντων, σύγγνωθι αὐτῷ τε καὶ Ἰωάννῃ καὶ πᾶσιν ἡμῖν, ἀγιώτατε, καὶ εὐχου τὰ κρείττονα ».

Ἄλλὰ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποτυχῶν τῶν καταθυμίων ὁ Μακράτος ἠτοιμάζετο νὰ μεταβῇ εἰς Δακίαν, ἣ καὶ ἐπανεέλθῃ εἰς Ἀγρχα, ὅτε νέαι ὑποσχέσεις ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ παραμείνῃ θυροκοπῶν· « ἕκτοτε οὖν μῆνας πέντε περιφερόμαι τόπον ἐκ τόπου ἀμείβων καὶ περιφερόμενος τὴν Ἰζώνος δίκην (1) ». Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ προσκληθεὶς ὡς διδάσκαλος

(1) Ἐπιστολαὶ πρὸς Ἰωακείμ Ἀρχιάλου καὶ Κυριακὸν (14 αὐγούστου 1776).

οδ'.

ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ, δὲν ἐδέχθη τὴν θέσιν δι' ἄγνωστα αἰτία· « ἰδοὺ γὰρ ἔτη δύο ἡμέραν τῇ ἡμέρᾳ ὑπερτίθημι τὴν ἐντεῦθεν φυγὴν, ἀσθενείᾳ σώματος προσπεσὼν καὶ λογισμοῖς ματαίοις παραλογιζόμενος· προσεκλήθην δὲ καὶ αὐθις κατὰ τὸν παρελθόντα αὐγουστον εἰς τὴν ἐνταῦθα σχολήν, ἀλλ' οὐκ ἀνεδεξάμην δι' ἅπερ οἶδε δυσκόλως δυναμένην λαβεῖν ἢ διατηρησάσαι τὴν σύστασιν (1) ». Γράφων δὲ πρὸς τὸν συμπατριώτην καὶ συμμαθητὴν αὐτοῦ Κύριλλον (15 μαρτίου 1777) ἐκτραγυδεῖ οὕτω τὴν κατάστασιν τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδεύσεως· « Τοὺς ἀπαίροντας φιλομαθεῖς εἰς Ἱάσιον ἐπήνεσα τῆς προθέσεως· ἀλλὰ ποῦ παρ' ἡμῖν λόγοι; ποῦ διδασκαλεῖα; μόλις που παιδαγωγεῖται, καὶ ταῦτα οὐκ ἀνεπηρέαστα· οὐδεὶς αἰὼν τοιοῦτον ἤνεγκε λόγων αὐχμὸν· εἴ τις Διὸς ὄρνις, ἢ φοῖνιξ, ἢ κύκνος ὁμοσε κατ' αὐτοῦ βάλλοντες τοῖς λίθοις, τοῖς βέλεσι, τοῖς ἀκοντίοις, ὑπὸ φθόνου καὶ κακεντρεχείας, ἢ ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ τὰς κυπαρίσσους τοῦ θεοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν ἔρημον χηρεύουσαν τῶν τοιούτων θηρίων, ἢ ἐπὶ τὴν πέτραν καταφυγὴν οὔσαν τοῖς μικροῖς καὶ μὴ δυναμένοις εἰς ὕψος ἀρθῆναι, φυγαδεύουσιν· ὥστε εἴ τις κολοῖός, οὗτος κρώζει οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ· καὶ γὰρ καὶ ὁ Θεοτόκος πρὶν ἢ δέξασθαι ἀπεσεύσατο ὑπὸ τῶν κακῶν τὴν ἐν

(1) Ἐπιστολὴ πρὸς Χρύσανθον Αἰτωλὸν (12 ἰανουαρίου 1777). Τὸ προσαρτώμενον περὶ Μακραιοῦ βιογραφικὸν σημεῖωμα λέγει, ὅτι ἐν ἔτει 1770 οὗτος συνεστήσατο τὴν ἀμεληθείσαν πατριαρχικὴν σχολήν· ὁ δ' ἑλλόγιμος Παρκενίκας (Σχεδιάσμα, σελ. 29) ἀναφέρει, ὅτι τῆς κατὰ τὸ 1775 ἢ μᾶλλον τὸ 1777 παρὰ τὴν πατριαρχικὴν σύστασιν καὶ ἑτέρας τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων προσέστη ὁ Μακραιὸς μέχρι τοῦ 1790. Ὅτι ἡ φιλοσοφικὴ σχολὴ συνέστη πράγματι τῷ 1778 δημολογεῖ αὐτὸς ὁ Μακραιὸς ἐν τῇ ἐκδοδομένη ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ (σελ. 316)· ὅτι δὲ οὗτος ἐδίδαξεν ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ πρὸ τοῦ 1777 δηλοῦται ἐκ τῆς ἄνω περικοπῆς τῆς πρὸς Χρύσανθον ἐπιστολῆς του. Ἐν τέλει προσῆρτηται (E) κατάλογος τῶν ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Σωφρονίου Β' ὀρθοεισῶν συνδρομῶν ὑπὲρ τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς.

Γ' ασιώ σχολήν· ὁ Ἰωάννης μένει παρά τῷ ἡγεμόνι· ὁ Κυριακὸς ἐν παραθύστῳ φιλοσοφεῖ· ἄλλος ἄλλοσε ἐτράπη, καὶ οὐδεὶς τῶν δυναμένων καὶ ἄλλους ἐν λόγοις ὠφελῆσαι εἰς μέσον προτεῖ· αὐτὴ δέ μοι εἶη καὶ ἐν λόγοις ἐμπρέπουσα, καὶ τῆς τοῦ πνεύματος καρπούμενη τὰ κράτιστα ».

Διὰ τῆς δραστηρίου ἐνεργείας τοῦ πατριάρχου Σωφρονίου Β' συστάσης καὶ τῆς δευτέρας πατριαρχικῆς σχολῆς τῶν Φιλοσοφικῶν μαθημάτων (1 Σεπτεμβρίου 1778), ὁ Μακράτος διωρίσθη σχολάρχης (1), μετ' ἐτησίου ἐπιδόματος γροσίων 1250 (2), καὶ προσέτι γροσίων τριάκοντα, αὐξηθέντων τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς ἑβδομήκοντα, δι' ἐνοίκιον τῆς κατὰ τὰ Θεραπεῖα κατοικίας αὐτοῦ· ὡς τοιοῦτος δὲ διετέλεσε μέχρι τῆς ἐν ἔτει 1790 καταργήσεως τῆς σχολῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ προσκληθεὶς ὡς σχολάρχης Χίου ὑπὸ τοῦ πρῶην Θεσσαλονίκης Δαμασκηνοῦ ἀπεποιήθη, συνιστῶν ἀνθ' ἑαυτοῦ ἄλλους συμπατριώτας καὶ φίλους. « Τὰ πλείω, ἀπαντᾷ αὐτῷ, προσθήσει ὁ προσφιλέστατός μοι Λουκάς, ὃς τί οὐκ ἐποίησε, τὶ δὲ οὐκ εἶπε, πάντα λίθον κινῶν τὸ τοῦ λόγου ἕνα μὲ πείση; Ἐγὼ οὐκ ἤλπίζον τοσαύτην δύναιμι λόγου, καὶ

(1) Τὴν περὶ σχολαρχίας ὑπόσχεσιν εἶχε λάβει πρὸ πολλοῦ: « καί-που γε προσδίδουν τῆς πρὸς Δακίαν ἢ τὰ τῆς Θεταλίας ὄρη ἃ λέγεται Ἄγραφα φεροῦσης ἐφάψασθαι, καὶ πρὸς αὐτὴν ἡτοιμαζόμεν· ἄλλ' ἐπιταγὴ τοῦ παναγαωτάτου δεσπότη καὶ προτροπὴ τοῦ πρῶην ἀοιδίμου Νικομηδείας ἐκίλυσε, προτρεπομένου ἐπισχεῖν τῆς ὁδοῦ, ἕνα τῆς σπουδαζομένης αὐτοῦ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν πολλῶν προστήσωμαι ». Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωακείμ Ἀγχιάλου, αὐγούστου 14, 1776.

(2) Κατ' αὐτὸ τὸ πρῶτον ἔτος ὁ Μακράτος ἀπειλήσας τοὺς ἐπιτρόπους ἐπὶ φυγῆς, κατώρθωσε νὰ λάβῃ ἔτι γροσία 120 « διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὸν κινήμων τῆς πατρίδος του »· ἀλλ' ἡ προσθήκη αὕτη δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ μισθοδοσίᾳ τῶν ἐπομένων ἐτῶν. Τὰς περὶ μισθοδοσίας τοῦ Μακράτου σημειώσεις ἐξήγαγον ἐκ τῶν καταστῆζων τῆς πατριαρχικῆς Σχολῆς (παρὰ τῷ ἐλλογίμῳ Κ. Χ. Γ. Κωνσταντινίδῃ).

ἐπιχειρημάτων εὔρεσιν ἐν στόματι πριμικυρίου· ἐξέχεε τὸ καθεστῆκος ἐκ τῶν θλίψεών μου, καὶ μικροῦ δεῖν ἀνέτρεψε τοὺς κόπους τῶν πέντε ἐτῶν, οὗς κατέβαλλον ἐν αὐτῇ τῇ σχολῇ· ἦλθεν εἰς ὑπερβολάς, ὑπεσχέθη μοι παντοτεινὴν δουλείαν ἂν καταβῶ εἰς Χίον· πάντα ἐκ πάντων ἐποίησε, καὶ ἂν δὲν ἤκουε χιλιάκις, τὸ ἀδύνατον, δὲν ἐμάκρυνεν ἀπ' ἐμοῦ. Τέλος μὲ ὑπεχρέωσε νὰ συνεργήσω εἰς τὴν εὔρεσιν ἄλλου τινός, καὶ εἴ τινα γινώσκω ἄξιον τοῦ ἔργου νὰ σημειώσω πρὸς τὴν αὐτῆς ἀγιότητα· ὅθεν σημειῶ· εἶναι εἰς Βουκουρέστι ὁ Ἰώσηπος, εἰς Ἰάσι ὁ Ἰωάννης, εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος ὁ Κύριλλος, εἰς Μύκονον ὁ Κύριλλος, εἰς Νάξον ὁ Χρύσανθος, εἰς Ρόδον ὁ Ναθανάηλ, εἰς Ἀθήνας ὁ Βόδας· ὃν τινα οὖν δυνήθῃ ἐξ αὐτῶν νὰ καταστήσῃ διδάσκαλον, εἶναι ἄξιος τοῦ ἔργου». (1) Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀποβίωσαντος τοῦ διδασκάλου Θεοφάνους (2), ὁ Μακρυτιός θρηνεῖ ἐπὶ τῇ ἐπικειμένη διαλύσει τῆς κατ' Ἀγραφα σχολῆς, καὶ προτρέπει τοὺς ἄλλους συμμαθητάς νὰ σπεύσωσι πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς, διότι αὐτὸς ἀδυνατεῖ ν' ἀνταλλάξῃ τὰ κέρδη τῆς ἐν Βυζαντίῳ σχολαρχίας πρὸς τὰ πτωχικὰ ἐλέη τῶν συμπατριωτῶν του. «Τοιοῦτος ἄρα ἐπιεικῶς διὰ βίου γενόμενος καὶ ὁ αἰδίδιμος ἐκεῖνος πατήρ καὶ διδάσκαλος, ἀπολαύει νῦν τρανῆς θεοπτείας ἐν οὐρανῷ, καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν προῖων ὄλος φαιδρὸς στήσεται ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, πλήρης δόξης καὶ εὐφροσύνης· τὰ μέντοι τῆς πατρίδος ἐπηλυγάζει σκότος βαθύ, καὶ σκότος κατέχει δεινόν· ὁ γὰρ κατ' ἐνέδραν μαιφόνων βίαιος θάνατος Δημητρίου, εἴ τινας τοὺς ἐκεῖ ἀφείλετο βιωτικὸν ἦν, ἢ δὲ τοῦ αἰδίδιμου ἐκείνου ἐκδημίᾳ ἡλίου ἀντικρυς δύσις δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔτι πνευματικὸς τις ἐκεῖ ἀκούεται, οὐ διδάσκω

(1) Ἐπιστολὴ νοεμβρίου 17, 1782.

(2) Ἀπεβίωσε περὶ τὸν μᾶιον τοῦ 1784· «ὁ μέγας ἐκεῖνος ἡμῖν Ἰσραήλ, ὁ διδάσκαλος Θεοφάνης πρὸς τεττάρων μηνῶν ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον». Ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον, 22 Σεπτεμβρίου 1784.

λος, οὐ τῆς μοναδικῆς πολιτείας εισηγητής, τί δὲ λέγω; οὐ τῶν ἀπλῶν δογματῶν κατηχητής, οὐ τῶν ἠθῶν διορθωτῆς πη φαίνεται· οἱ ἱερεῖς κατὰ τὸν λαόν· οἱ μοναχοὶ Κενταύρων τερατωδέστεροι, ὑποδρηστήρες Τελχίνων, τῆς μοχθηρίας αὐτῶν ὑπὸ αἰγίσιν ἀπόζοντες· ἐν τοιούτοις οὖν καταλειπομένην τὴν πατρίδα πενθῶ, καὶ ἐβουλόμην, εἴ πη παρήκοι, βοηθεῖν, καὶ θαμὰ πρὸς αὐτὴν ἀποβλέπω· ἀλλὰ δι' ἐμαυτοῦ μὲν ὑπὸ πολλῶν κεκάλυμαι, δι' ἄλλου δὲ οὐκ ἔχω, μηδένα εἰδῶς ἀντεισενεγκεῖν τῇ ἐκεῖ σχολῇ ἱκανόν· ἀντιβολῶ δὲ ὑποβαλεῖν ὅ,τι δοκῆ, μᾶλλον δὲ λαβεῖν περὶ αὐτῆς πρόνοιαν, καὶ γὰρ ὀφείλομεν (1) ».

Διαλυθείσης τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὁ Μακρῆτος μετετέθη εἰς τὴν τῶν γραμματικῶν, ἐξ ἧς καὶ ἀπεσύρθη μετὰ τριῶν ἐτῶν διδασκαλίαν (1790-1793)· τὰ δὲ αἰτία τῆς τοιαύτης ἀπομακρύνσεως μανθάνομεν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ· « ἐπεὶ γὰρ ὁ αὐτομαθῆς ἀμαθῆς Μακῆριος εἰσπηδήσας εἰς τὴν ἐνταῦθα σχολὴν τὴν λεγομένην τῶν γραμματικῶν, ταύτην συνέχεε τε καὶ ἐτάρσξε, κυκεῶν τις ἢ συρφετὸς ἀμαθείας εἶναι δόξας ἤπερ διδάσκαλος, ὥρκισάν με οἱ τῶν λόγων ἐρασταὶ καὶ συνίστορες, ὥστε καὶ ταύτης δέξασθαι τὴν φροντίδα, καὶ τάξιν μαθημάτων καὶ διδασκαλίαν λόγων μεταπέμψασθαι· διὸ πολλὰ ὑπὲρ τῶν λόγων παρειπῶν καὶ ἀγωνισάμενος, πάντας εἰς ζῆλον προκαλέσας, ὡς ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ καὶ πρὸς αὐτὴν ἐπιστολῇ καθορᾶται, πάντων συνεισενεγκόντων τὸν ἔρανον, ἀπέδωκα ἐμαυτὸν εἰς πάντα ἔτοιμον ὑπουργεῖν· ἀλλὰ πρὶν τοῦ ἔργου ἄψασθαι, τῆς συνεισφορᾶς γενομένης, χαλεπωτέρῳ δαίμονι συνήνητσα, πειρωμένῳ ἐντεῦθεν κερδαίνειν, καὶ τὴν πᾶσαν ἀνατρέπειν σχολὴν· διαπαλαίσας οὖν καὶ κατ' αὐτοῦ ἀπὸ μαρτίου ἀρχῶν ἕως

(1) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν πνευματικὸν καὶ διδάσκαλον Κύριλλον (φεβρουαρ. 28, 1785).

οή.

ματου μεσοῦντος, ἵνα μὴ δουλεύειν τῇ πλεονεξίᾳ τούτου καὶ ὑποκρίσει δόξῳ, ἐξέφυγον τῆς Χαλάνης, καὶ ἐκὼν ἀέκων ὑπεχώρησα, χαίρειν τούτοις εἰπὼν· καὶ νῦν μὲν οἰκῶ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Σιναϊτῶν, οἶκον δειμάμενος πέρυσιν ἴδιον· τὰ δὲ τῆς σχολῆς παίζεται· μαθήματα γὰρ ἐν αὐτῇ Λουκιανός, Αἰσωπος ἢ δυσειδής καὶ ἄμορφος μορφή, διδιδάσκαλοι δὲ τρεῖς, ὧν εἷς καὶ ὁ Φώτιος ἦτοι ὧν ἡ λεγόμενος (1) ».

« Τῷ πανιερωτάτῳ ἁγίῳ Νέων Πατρῶν.

« Ἐγραψας ἀντέγραψα, ἐσίγησας ἀντεσίγησα· τί δὲ τὸ τῆς σιγῆς αἴτιον αὐτὸς ἂν εἰδείης καὶ εἴποις, ἔγραφέ τις τῶν πρὸ ἡμῶν σοφῶν λακωνίζων πρὸς τινα τῶν αὐτοῦ φίλων· ἐγὼ δ' ἂν προσθεῖην, καὶ ὅ,τι ἂν εἴπης οὐκ ἂν πείσαις μὴ ἀδικεῖν· εἰ μὲν γὰρ ἐκοῦσα σεσίγηκε, τί τούτου ἀδικώτερον; εἰ δ' ἄλλο τὸ ἐπισχόν, τί ἂν εἴη τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ἰσχύσαν; οὐ γὰρ τι τῶν ἐκτός, οὐκ ἀπουσία κομιστῶν, οὐ περιφορὰ καὶ ἐκ τόπου εἰς τόπον μετάθασις, οὐ πραγμάτων περιπλοκαὶ καὶ μέριμνα βίου, οὐδὲ ἄλλη τις πρόφασις ἱκανὴ τοσαύτην αἰτιάσασθαι σιωπῆν· ἀρ' οὖν ἐθέλησεν ἐκοῦσα σιγᾶν· ἀλλ' εἰ μὲν ὀλιγωροῦσα εἰς τοῦθ' ἤκει, ἀνάξιον πέπονθε μὴ ὅτι τῶν λόγων ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ σχήματος· εἰ δὲ καὶ παιδεύουσα, φεισάτω μου νῦν τῶν πολλῶν καμάτων, ὅτι μεταμεμέλημαι, πρόχειρος ὦν καὶ λέγειν καὶ γράφειν καὶ πρὸς παρόντας καὶ ἀπόντας τοὺς φίλους, καὶ ὡς εἰπεῖν πρὸς τοὺς πέλας καὶ πόρρω ἄνετον ποιῶν τὸν λόγον, κοινὸν ἠγούμενος τὸν Ἑρμῆν· ἀλλὰ τέως ὀφέ γοῦν ἔμαθον καὶ σιγᾶν ὅτε δεῖ· διὸ καὶ πάμπαν ἀπεδυσάμην τῆς διδασκαλίας τὸ σχῆμα, καταλιπὼν τὴν σχολήν· καὶ σιγὴν προαιροῦμαι, ἐντεῦθεν καὶ ὀλίγος πρὸς τὰς γραφάς, καὶ βραδύς πρὸς τοὺς

(1) Πρὸς τὸν ἅγιον Κίτρου, αὐγούστου 15, 1793.

λόγους γέγονα· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ σιγῆς εἰσι μέτρα, καιρὸς γάρ φησι τοῦ σιγαῖν καὶ καιρὸς τοῦ λέγειν, τοῦτον ἤδη παρῆναι νομίζων ὤρμησα πρὸς τὴν παρούσαν γραφὴν, τὴν μακρὰν λύων σιγὴν, καὶ τῶν ἴσων ἀντιτυχεῖν ἀξιώθ', δεόμενος ἵνα μου μνειάν ποιῆται ἐν ταῖς πρὸς θεὸν αὐτῆς πανιέροις εὐχαῖς, εὐφραίνουσα οἷς κατὰ θεὸν εὐήμερεσ' ἠγοῦμαι γὰρ πᾶσαν νῦν δυσχέριαν ὑπερνηκῆσασαν, εὖ ἔχειν ἐν πᾶσιν εὐδοκιμοῦσαν. Εἰ δὲ καὶ τὰ κατ' ἐμὲ πλατύτερον μαθεῖν ἐπιποθεῖ, ἴστω ὅτι ἀπὸ ματοῦ μεσοῦντος ἀπολέλυμαι τῆς σχολῆς, καὶ ἐν ἰδίῳ οἰκίσκῳ οἰκῶ περὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τῶν Συναϊτῶν, ἐφησυχάζων ἐν ὑγείᾳ καὶ ἀρεσκόμενος τῇ γραφῇ ὧν ἠρξάμην ἐμμέτρων. Τὰ δὲ τῆς σχολῆς παναθλίως ἔχει· φιλοσοφία γὰρ ὄλωσ' ἀπέπτη μυσαχθεῖσα τὴν μετὰ γοητείας μοχθηρίαν· γραμματικὴ δὲ ὑβρίζεται· καὶ γὰρ Αἰσωπος καὶ Δουκιανὸς ἐν αὐτῇ σκηνοβατεῖ· καταβιβάζει δὲ καὶ ποτε ὁ κληρικὸς Φῶτιος τὸν Ξενοφῶντα Ἀνάδασιν Κύρου διηγούμενος ὑπερτέχνως, ἀτέχνως ψελλίζων τὰ γραμματικά, ἵνα ἔχων τὸν μαθητὴν, καὶ εἶποτε ἐπιδείξεως θεατρικῆς χρήζοι, εἰσάγων τοὺς ὑποδιδασκάλους αὐτῷ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτῶν, καὶ τὸ λογεῖον ἀκροατῶν δῆθεν κατάκοσμον, εἶτουν κατάπτυστον ὑπὸ πλειόνων ποιῶν. Οὕτω φεῦ, ὁ νῦν καιρὸς τὰ σεμνὰ ἐξύβρισε, καὶ παίζοντες ἀτεχνῶς παιζόμεθα· ἀλλ' εἰ μὲν μέχρι τιμῆς καὶ ἀτιμίας ἦν τὸ κακόν, καὶ ἐν τῷ παρόντι βίῳ, μεγάλη μὲν ἦν ἡ ζημία· τοῖς δὲ φιληθῶνσι καὶ μικροψύχοις ἦν παροπτεία· ἐπεὶ δὲ λόγον περὶ ἐκάστου δὴ ἀποδώσομεν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ κριτοῦ τῶν ἀπάντων θεοῦ, ὡς φοβερά ἡ ὄργη καὶ βαρυτάτη ἡ ποινὴ τοῖς φαυλίζουσι τὰ καλὰ, καὶ καταχρωμένοις τὰ ἱερά, καὶ καθαιροῦσι τὰ κοικωφελῆ, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἐξυβρίζουσι, καὶ βεβηλοῦσιν ὡς εἰπεῖν τὰ ἅγια· τούτους γοῦν λοιμούς οἶδεν ἡ Γραφή, καὶ τὰς καθέδρας αὐτῶν τὸν φεύγοντα μακαρίζει· κῆγῶ αὐτὴν εὐδαίμονα νομίζω, ὅτι ἐντεῦθεν ἐξέφυγε, καὶ οὐχ ὀρᾷ

π'.

τὴν τοσαύτην καὶ τοιαύτην ὕβριν. Ὁ δὲ κύριος περιέτοι καὶ ἐνδυναμοῖ αὐτὴν ἐπὶ τὸ αὐτοῦ ἔργον εἰς ἔτη πάμπολλα, ἧς καὶ αἱ πανίεροί εὐχαί εἴησαν μετ' ἐμοῦ διὰ βίου.

» Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ θειοτάτῳ πρῶν οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ κυρίῳ Προκοπίῳ.

» Εἰ μὲν παρά τινος ἔμαθε τὴν ὕστερον τετραετὴ ἐν τῇ σχολῇ μου περιφορὰν, καὶ τὸν διηνεκῆ πόλεμον, καὶ τὰς μυρίας ἐνοχλήσεις τὰς ἐξ ἀτόπου δόξης δι' ὑπονοίας ἐγειρομένας κατ' ἐμοῦ, συγγνωμονοῦσα ἴσως οὐκ ἐμέμφατό με τῆς χρονίου σιγῆς· ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις γενόμενος τὰς μὲν προφάσεις περιελεῖν ἤθελον, τὰ δὲ μὴ καλὰ καλῶς λέγειν καὶ τὰ φαῦλα μὴ φέγειν, καὶ μὴ ἐλέγχειν τὰ ἄδικα ἔργον τότε διδασκάλου ποιῶν οὐκ εἶχον· ἐντεῦθεν πολλὰ ἔπαθον, καὶ μικροῦ δεῖν τὸν ἴσον ἄθλον διήνυσα, ὅσοι οὔτε εἶχον, οὔτε οικειοτέρως ἔχειν ἐδόκουν πρὸς τὸ ἔνθεον αὐτῆς ὕψος, καὶ δεινότερως ἔφερον τὰ τότε γινόμενα ἢ λεγόμενα. Ἐκ τούτων οὖν οὐκ ἔγραψα οὐχ ὡς ἀγνώμων καὶ ἐπιλήσμων, ἀλλ' ἵνα φύγω τὰς προφάσεις τῶν ἀδίκως ἐπηρεαζόντων, καὶ τὰς σκιάς αὐτῆς τότε δεδοικῶτων· ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν τότε παρήλθον· εἰ δέ μοι ἐπιτρέπεται συμφιλοσοφῆσαι μικρόν τι, ἐπῆλθον τότε, ἵνα ἢ μὲν αὐτῆς θειοτάτη παναγιότης καὶ διὰ τῶν ἐναντίων τὴν περιούσαν αὐτῇ ἀρετὴν ἐπιδείξῃ· διὰ γὰρ τῶν ὄπλων τῶν δεξιῶν καὶ τῶν ἀριστερῶν τοὺς γενναίους μάχεσθαι καὶ νικᾶν χαρακτηρίζει ὁ θεῖος Ἀπόστολος· ἐμοὶ δὲ μάλιστα ἐγένοντο θεήλατοι διὰ τὰς πολλὰς μου ἀμαρτίας· οὐ γὰρ εἶχον κατ' ἐμοῦ οἱ διώκοντες ἀφορμάς· οὔτε γὰρ ἐφρόνησα, οὔτε ἐλάλησά ποτε πρὸς χάριν, καὶ ἄλλως διαρρέω τὰς πλημμελείαις, ὡς οὔτοι ὑπέλαβον, καὶ διὰ μακροῦ με διώκοντες κατετρώχωσαν, καὶ τὸ χεῖρον αὐτὴν ἔβλαψαν τὴν σχολὴν· ὑπὲρ ταύτης γοῦν καὶ νῦν ὀδυνῶμαι· οἶδε γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὅσους κατέδαλλον τοὺς κόπους, ὡς ταλαίπωρος γεωργὸς συνάγων καὶ καλλιεργῶν τὰς φυτείας· εἰ καὶ νῦν μὲν τῷ πα

ραρρέοντι χειμάρρῳ πλήθοντι περιαιρούμενος, νῦν δὲ τῇ ἐρυσίβῃ καὶ κάμπῃ ζημιούμενος, πολλὰ φέρων καὶ ἀγωνιζόμενος εἴ πως γένοιτό τις καρπὸς ὄριμος, καὶ τὸ ἔργον εὐπρόσδεκτον εἴη τῷ δεσπότῃ· ὥστε καὶ ὅτε ἔδοξα ἐπιτείνειν τὴν σπουδὴν, τότε τῆς ὄλης ἐλπίδος ἐκπέπτωκα· καὶ συνεστάλη μὲν ἡ σχολὴ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τὰ πρῶτα τῆς γραμματικῆς ψελλίζουσα· οἱ τε ἱκανοὶ ὄντες ἐπὶ τὰ πρόσω ἰέναι ἀπηλάθησαν· κἀγὼ ἐπὶ τὸν ἐμυτοῦ οἶκον τὴν ἀπραγμοσύνην εὔρον, τοῦ θεοῦ ἐλεεύτος· οὐ γὰρ εἶχον κατὰ νοῦν οὔτε οἰκοδομεῖν, ὡς μηδὲ οἰκοδεσποτεῖν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν ἔνευσεν ὁ κύριος καὶ ἐγένετο ἐμυτοῦ ὑπὲρ ἐμοῦ οἰκίδιον πρὶν αἰσθῆσθαι εἰς τέλος τοῦ διωγμοῦ. Τὰ γοῦν τῆς σχολῆς παίζεται νῦν κατὰ πλάνην τῶν ἀφελεστέρων, καὶ τῶν πονηροτέρων ραδιουργίαν, καὶ τοι τῶν ἀγίων ἀρχιερίων ἀδρῶς χορηγούντων· καὶ ταῦτα λυποῦντα ἐκθέσθαι καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν θειοτάτην παναγιότητα, τὸν μέγαν τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας προστάτην καὶ πατριάρχην ἐτόλμησα, ἵν' εἰδῆ ὡς οὔτε ὁ ἱερός ἄμβων, οὔτε ἡ σχολὴ τὴν δέουσαν κατέχει τάξιν, καὶ τὴν ὀφειλομένην πράξιν τε καὶ ἐνέργειαν, καὶ νοσοῦντα τὸν λόγον διὰ τῶν παναγίων θεοπειθῶν αὐτῆς εὐχῶν ἰάσηται· ἀλλὰ ταῦτα μὲν προνοίας γένοιτο κρείττονος αψλδ'. Δεκεμβρίου ιβ' .»

Ἐν δ' ἔτει 1794 διορισθεὶς ἐκ νέου ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ ὁ Μακρᾶτος, προέστη ταύτης μέχρι τοῦ ἔτους 1801, ὅτε δι' ἀσθένειαν (1) παρκιτηθεὶς, ἔζη τρεφόμενος ἐν τοῖς πατριαρχείοις καὶ ἰδίως τῷ μετοχίῳ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἔνθα καὶ ἀπεβίωσε, κατὰ Λογάδην, (2) τῷ 1819 (3).

(1) Ἀπὸ τοῦ 1780 προσβληθεὶς ὑπὸ ἰσχυροῦ ρευματισμοῦ ἠνωχλάτο μέχρι τοῦ 1803, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν πρὸς Κύριλλον ἐπιστολῶν του .

(2) Παράλληλον Φιλοσοφίας, σελ. 56.

(3) Ἐν τέλει προσαρτῶνται (ΣΤ, Ζ) ἡ διαθήκη ὡς καὶ ἡ ὁμολογία.
ΜΕΣ. ΒΙΒΛΙΟΘ. Γ'.

Συγγράμματα Μακραίου.

— Τρόπαιον ἐκ τῆς Ἑλλαδικῆς πανοπλίας κατὰ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Κοπερνίκου ἐν τρισὶ διαλόγοις, φιλοπονηθὲν παρὰ τοῦ διδασκάλου τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικῆς σχολῆς Σεργίου Μακραίου, ἐνεσίῃ μὲν δεσποτικῆ τοῦ μακαριωτάτου, θειοτάτου, σοφωτάτου τε καὶ ἀγιωτάτου πατριάρχου τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κυρίου κυρίου Ἀνθίμου, προτροπῆ δὲ καὶ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ πανιερολογιωτάτου καὶ θεοπροβλήτου μητροπολίτου ἀγίου Βηθλεὲμ κυρίου Πολυκάρπου ἤδη τύποις ἐκδοθέν. Βιέννη αψ 4 ζ' ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Ἀντωνίου Πίχλερ.

— Ὁρθόδοξος Ὑμνωδός, ἦτοι ἱερὰ φιλοσοφία, ἐν μέτροις Πινδαρικοῖς. Ἐν Βιέννῃ 1802.

— Σταχυολογία γραμματικὴ κατὰ πάροδον διατριβῆς. Ἐνετίησι 1810.

— Ἐραστῆς σοφίας ὑπὸ τῶν θείων Γραφῶν ὀδηγούμενος, εἶτον εἰσήγησις δογματικῆ, ἤδη πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα προτροπῆ τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Κυρίλλου. Ἐν τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἑλληνικῷ τυπογραφείῳ, ἔτει 1816.

— Ἐπιτομὴ Φυσικῆς ἀκροάσεως ἐκτεθεισα ἐν τρισὶ βιβλίοις, ἤδη πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν εὐγενῶν καὶ φιλομούσων εὐπατριδῶν Ἰωαννιτῶν κυρίου Ἀναστασίου καὶ κυρίου Γεωργίου Χατζῆ Κώνστα ὁμοψύχων αὐταδέλφων. Ἐν Βενετίᾳ 1816, παρὰ Ν. Γλυκεῖ (1).

γία τοῦ Μακραίου, διακοινοθεῖται μοι ὑπὸ τοῦ ἐλλόγιμου φίλου Κ. Παύλου Μεταλλίου ἐκ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ἀποκειμένων αὐτογράφων.

(1) Ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐκδότης ἀδελφοὺς προσημνήσει αὐτοῦ λέγει καὶ ταῦτα. «Ὁμορπὴ Ἄγροισὶ Ἠπιπέρωταις μέλλον Ὀρετταλῆς . . . Ἄσι

Ἀνέκδοτα.

— Ὑπομνήματα ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. (Τὸ νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενον φιλοπόνημα τοῦτο τοῦ Μακραιῶ ἀντεγράφη ἐκ τοῦ ἰδιογράφου κώδικος ἀποτεθησαυρισμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Πα-
ναγίου Τάφου (ἀριθ. χειρ. 428). Ἔστι δὲ ὁ κώδιξ χάρτινος, ὀγδόου σχήματος, περιέχων σελίδας ἐν συνόλῳ 581, ἐξ ὧν τὰς ἠριθμημένας 458 κατέχουσι τὰ ὑπομνήματα, τὰς δὲ ὑπολοί-
πους 123 τὰ ἀμέσως κατωτέρω καταγραφόμενα ἕτερα ἀνέκ-
δοτα πονημάτια αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ παρὰ τῷ φίλῳ Σοφ. Οἰκονόμῳ ἀντιγράφου τῶν τριῶν πρώτων τμημάτων, ἐδημοσίευσσα ἀπο-
σπάσματά τινα ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ καὶ τῇ Τουρκο-
κρατουμένῃ Ἑλλάδι).

— Πολιτικὴ σχέδη, δι' ἧς ἄν τις κρίνοι οἷα τὰ κατὰ τὸ πολίτευμα· α ψ ξ η' κατὰ μῆνα δεκέμβριον (πολιτικοφιλοσοφικὴ μελέτη, μικροῦ λόγου ἀξία).

— Ἐγκώμιον τῆς ἁγίας Μαρτίνης (ἐν τῇ ἀπλοελληνικῇ).

— Ἐπιγράμματα διάφορα: — Εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. — Εἰς εἰκόνας. — Εἰς τὴν ἐν Φανακρίῳ νεόδμητον σχολὴν. — Εἰς τὴν Ἑβδομάδα. — Εἰς πηγὴν. — Εἰς ξενοδοχεῖον. — Εἰς εἰκόνα ἀρχιερέως. — Εἰς εἰκόνα Φρειδερίχου βασιλέως. — Προσφωνή-

γὰρ ἐγὼ δι' εὐφήμευ γλώττης φέρω τὴν μητρόπολιν τὰ Ἰωάννινα· διότι προέφασ εἰς φῶς, Ἀθήνας καὶ ἐστὶν λόγων αὐτὴν ἐπέγνω· ἐξ αὐτῆς γὰρ (ὡς ἀπὸ καλλιπροῦ πηγῆς), ἀρυσάμενος δαψιλῇ χεῖρακα διὰ Με-
θοδίου, Στέφανου, Τρύφωνος, Μπαλάνου, τῶν ἀσπίδων διδασκάλων, ὃ ἐν δαιότητι μέγας καὶ πολὺς ἐν σοφίᾳ Θεοφάνης, ὃ ἐμὲ πρῶτος κα-
θηγητὴς ἀνήγαγεν εἰς Ἄγραφα, καὶ διψῶσι μετέδωκεν· ἐπ' αὐτὴν τὰ
πρῶτα προσληφθεὶς ἐπέλαμψε καὶ ὁ σοφώτατος διδασκαλὸς μου Εὐγέν-
νος . .

πδ'.

ματικὸν τῇ πρώτῃ ἐλθούσῃ πολεμικῇ νηὶ τῶν Ρώσων εἰς Κωνσταντινούπολιν. — Πρὸς τὸν ἀρμολογὸν Νικόλαον Ρεπνίνον. — Εἰς ναὸν (ἐν Δακίᾳ ἀνακτισθέντα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου). — Εἰς τὸν ἄλωσιν τῆς Ὀλβίας ἦτοι Ὀζιοῦς ἐν ἔτει αψπη'. — Εἰς Ὀκελλον. — Εἰς τὸν πρέσβυν Παλίνσκην. — Ἐπὶ τῆς Λαμπροφόρου, καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Ἐπιτύμβια, (δημοσιευόμενα ἐν τέλει (H) μετ' ἄλλων τιῶν ἐκ τῶν ἄνω καταγεγραμμένων).

— Ἐπιστολαί· (τούτων περιεχομένων ἐν ἐτέρῳ αὐτογράφῳ κώδῃκι τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης (ἀριθ. 427) δημοσιεύεται ὁ κατάλογος (ἐν σελ. 540-544 τοῦ παρόντος).

Ἐκ τῆς ἐν τοῖς Ὑπομνήμασι (σελ. 286) ῥήσεως « ταῦτα μέντοι καὶ ὅσα ἐφεξῆς ἐπηκολούθησεν, ἐν τῇ ἐθνικῇ καὶ πολιτικῇ ἱστορίᾳ πάντα ἀκριβῶς καὶ εἰς πλάτος συγγέγραπται » εἰκάζεται, ὅτι καὶ ἕτερον πόνημα συνέγραψεν ὁ Μακρᾶτος· πολὺ δὲ περὶ τούτου ἐρευνήσας ἐν Κωνσταντινουπόλει οὐδὲν ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψω, ἐκτὸς ἂν ὑποτεθῆ, ὅτι ἐπιμελῶς ἀποκρύπτεται τὸ χειρόγραφον διὰ τὰς καιρικὰς περιστάσεις.

Καταριθμήσας τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρονογράφους, εἶπον, ὅτι μόνος ὁ Μακρᾶτος εἶναι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τούτου. Ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν αὐτοῦ ἐπιστημονικῶς ἀφηγεῖται τὰ γεγονότα, ἀποφεύγων τὰς ἀτόπους παρεκβάσεις περὶ ἄλλοτρίου θέματος ὑποθέσεων, καταλλήλως δ' ἐπισυνάπτων τὰς ἀναγκαίαις βιογραφικὰς εἰδήσεις περὶ ἐκάστου τῶν πατριαρχῶν ὡς καὶ τῶν συγχρονισάντων αὐτοῖς λογίων. Εἰ καὶ πολλοὶ τῶν πατριαρχῶν τούτων, διακρινόμενοι ἐπὶ παιδείᾳ, κοσμιότητι ἡθῶν καὶ ἄλλαις χριστιανικαῖς ἀρεταῖς, δικαίως ἀξιολογῶνται τοῦ σεβασμοῦ τῶν συγχρόνων καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν μεταγενεστέρων· ἀπ' ἐναντίας ὅμως εἰς τινὰς μὴ περικοσμουμένους ὑπὸ τῶν ἀρετῶν τούτων, καὶ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς βίας ἀρπάσαντας ἀργυρώνητον τὸν

πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ οὕτω τὴν ἐκκλησίαν καταβαρύνοντας καὶ τὸ ἔθνος ἐξευτελίσαντας, ἀντὶ ἐπαίνων μομφαὶ ἔπρεπε νὰ ἐπιδαψιλευθῶσι. Δυστυχῶς ὁ Μακραιοῦς, ζῶν παρὰ τῆ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἐξασκῶν ἐπάγγελμα, τοῦ ὀποίου ἡ τύχη ἐξήρητο ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐμενοῦς ἢ δυσμενοῦς διαθέσεως τῶν κατὰ καιροὺς προϊσταμένων αὐτῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἀπαθῆς θεατῆς τῶν συμβαινόντων, ὑποβάλλων ταῦτα ὑπὸ τὴν βάσανον αὐστηρᾶς κριτικῆς καὶ ἀπαθοῦς ἀληθείας· οὕτω δὲ κρίνει πολλάκις ἀναλόγως τῶν συμπαθειῶν καὶ τῶν ἐμπαθειῶν αὐτοῦ· ἐνῶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρίσταται ὑπερφίαλος ἐγκωμιαστής, ἐξαιρετικῶς χλευάζει τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ κοινοῦ, καὶ ἐμπαθῶς διασύρει τὴν μνήμην τῶν τελευταίων πατριαρχῶν Νεοφύτου Ζ' καὶ Γρηγορίου Ε'.

Ἐκτὸς δὲ τούτου, καὶ ἄλλο ἐλάττωμα ἀσχημίζει τὰ Ἰ-πομνήματα τοῦ Μακραιοῦ· ἀντὶ δῆλον ὅτι οὗτος νὰ συγγράψῃ ἐν γλώσῃ ὁμαλῇ καὶ ἀνεπιτηδεύτῳ, ἀρέσκειται νὰ ἐπιζητῇ πομπῆς καὶ δυσχρήστους φράσεις, ἐξυφαίνων οὕτω παταγῶδες καὶ διθυραμβικὸν ὕφος, κατ' ἐκείνους « οἱ τοῦ μὲν ἀληθοῦς τῶν λόγων οὐκ ἐφικνούμενοι, ἐπὶ τὸν ὑπόκεινον καὶ πομφολυγγῶδη κνεμβατοῦντες ὄγκον καταπίπτουσι » (1).

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, ἡ ἱστορία τοῦ Μακραιοῦ θεωρητέα ὡς ἐν τῶν πολυτιμοτέρων μνημείων τοῦ ἐπὶ τουρκοκρατίας ἑλληνισμοῦ, τοῦ τοσοῦτον στείρου χρονογράφου.

Περὶ τοῦ νῦν πρώτον ἐκδιδόμενου βίου Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ, οὐδὲν ἔχω νὰ εἶπω, διότι ἄλλοτε εἶπόν τινα περὶ τούτου, ὡς καὶ τοῦ συγγραφέως τῆς βιογραφίας αὐτοῦ Ἀναστασίου τοῦ Γορδίου, διατελέσαντος ἐνὸς τῶν προοφιλεστέρων καὶ ἰκα-

1) Μιχαὴλ Χωνιάτου, μονοβία εἰς Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης.

πς'.

νωτέρων μαθητῶν τοῦ μεγάλου ἐκείνου διδασκάλου (1). Τὸ χειρόγραφον, ἐξ οὗ ἐκδίδεται ὁ βίος τοῦ Εὐγενίου, διεκoinώθη μοι φιλοκάλως ὑπὸ τοῦ μετὰ πολλοῦ ζήλου περὶ τοιαύτης μελέτας ἀσχολουμένου κυρίου Ἰωάννου Σταματέλου, σχολάρχου ἐν Λευκάδι (2). κατὰ καθήκον δὲ καὶ δημοσίᾳ ὁμολογῶ τὰς χάριτας πρὸς τε τὸν ἐλλόγιμον τοῦτον φίλον, ὡς καὶ τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν κ. Ἄριστ. Βαλαωρίτην, ὅστις μετὰ τοῦ διακρίνοντος ζήλου ἐξεπλήρωσε καὶ τὴν φιλικὴν ταύτην παράκλησιν; παραλαβὼν καὶ ἀποστείλας μοι ἐκ Λευκάδος τὸ χειρόγραφον.

Τῆς βιογραφίας τοῦ Εὐγενίου προτάσσεται καὶ τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον καὶ ἄγνωστον πόνημα τοῦ Γορδίου (3): « Ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ Γορδίου, τέχνης ρητορικῆς εἰσαγωγικῆ διδασκαλία μετὰ πράξεως ἐν δέκα τμήμασι διηρημένη »· ἐκ σελίδων 251, ἐξ οὗ παρatiθέμεθα τὰς ἐξῆς περὶ ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ προφορᾶς σκέψεις (τμ. θ', κεφ. α').

« Τί ἐστὶ τὸ ἐλληνικῶς λέγειν. Καθάπερ τὸ ρωμαῖστί λέγειν τρόπον τοῦ λέγειν ἄριστον λατίνων παῖδες εἶναι φασιν, οὕτως Ἀριστοτέλης βιβλίῳ α'. κεφαλαίῳ γ' τῆς ρητορικῆς τέχνης, τὸ ἐλληνίζειν ἀρχὴν εἶναι διδάσκει τῆς εὐφραδίας· καὶ πρὸ τῶν ἄλλων τοῦτο μάλλον δεῖν ἕκαστον ἀποφαίνεται

(1) Νεοελληνικὴ Φιλολογία σελ. 327, 437. — Ἐπειδὴ δὲ περὶ Εὐγενίου ὁ λόγος, σημειούσθω ὅτι οὐ πρὸ πολλοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Πανδώρα (1871, φυλ. 518) ἐπιστολὴ Παναγιώτου Νικουστοῦ πρὸς τοῦτον ὡς ἀνέκδοτος, ἐν ᾗ αὕτη προεξεδόθη ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ (τόμ. ΙΓ', σελ. 311).

(2) Περὶ τοῦ χειρογράφου ἐλάλησεν ὁ Κ. Σταματέλος ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν (φυλ. 720, 721), δημοσιεύσας καὶ τινὰ ἀποσπάσματα. Ἐν τῇ αὐτῇ δ' ἐφημερίδι (φυλ. 768) ἔγραψεν ὁ αὐτὸς ἐλλόγιμος ἀνὴρ καὶ περὶ ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ ἀποκτηθέντων χειρογράφων.

(3) Ἀμφότερα τὰ συγγράμματα ταῦτα τοῦ Γορδίου ἀντεγράφησαν ἐν ἔτει 1758 ὑπὸ τοῦ ἐκ Ξηρομέρου τῆς Ἀκαρνανίας Σωτηρίου, καλοῦ καὶ λογιῶν καλλιγράφου, περὶ οὗ ὑπεσχέθη νὰ λαλήσῃ ὁ Κ. Σταματέλος.

τῶν ρητόρων διὰ σπουδῆς ἐν τῷ λέγειν ἔχειν, ὡς ἂν ὁποιοῦν χρῆται γλώττη, τῷ πατρίῳ ταύτης ἰδιώματι καὶ τῷ ἔθει ἀκολουθεῖ. Τέτταρα δέ τινα εἰσιν ἐν ἐκάστῃ τῶν διαλέκτων ἄξια μάλιστα σκέψεως· αἱ λέξεις δηλαδὴ, ἡ σύνταξις, ἡ ἰδιότης, ἢτοι ἡ φυσικὴ οἰοεῖ τις ἕξις τοῦ λέγειν, καὶ ἡ προφορὰ τῶν φωνῶν· ἐν γὰρ τῇ λατίνων διαλέκτῳ λατινικαῖς μόνον χρηστέον λέξεις, κἂν τῇ ἐλληνίδι ἐλληνικαῖς, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως· ἄλλοτρίαις δέ, οὐκ ἄλλως, ὅτι μὴ ἔνθα ἡ χρῆσις καὶ τὸ μακρὸν ἔθος, ἀντὶ ἰδίων ταύτας παραλαμβάνει, καθάπερ τοῖς μεταγενεστέροις εἴθισται τῶν ἐλλήνων τοῖς τῶν μνηῶν ὀνόμασι λατινικοῖς χρῆσθαι, καὶ ἄλλοις τισὶ· ὡσαύτως δὲ καὶ παρὰ λατίνοις τοιαῦται φωναὶ εἰσιν ἐλληνιστὶ προφερόμεναι, μάλιστα αἱ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἐκ τῆς ἐλληνίδος φωνῆς πρὸς τὴν τῶν λατίνων μετενεχθεῖσαι· αἱ δὲ ἄλλαι πᾶσαι, εἴτε λατινικαῖ, εἴτε καὶ οὐτινοσοῦν ἔθνους ἐτέρου φωναὶ ἀντὶ ἐλληνικῶν οὐχ ὑγιῶς λαμβάνεσθαι δύνανται, ὡσαύτως καὶ ἀντ' ἐκείνων αἱ ἐλληνικαῖ. Ταῦτ' ἄρα καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν Ῥωμαίων, ὡς Τιβερίος ὁ ἄρχων, συγγνώμην ἤτησε παρὰ τῆς βουλῆς, ὡς που τις ἔφη τῶν παρ' ἐκείνοις ἱστορικῶν, πρὸ τοῦ τὴν τοῦ μονοπωλείου λέξιν προενεγκεῖν· αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐν τῷ τῶν πατέρων δόγματι, τὴν μὲν Ἑλλάδα φωνὴν ὡς ἄλλοτρίαν ἀποποιεῖσθαι ἐκέλευσε, τὴν δὲ λατινίδα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, ἢ διὰ περιφράσεως τὸ παρ' ἐκείνοις δηλούμενον ἐκφέρεισθαι. Τοῦτο δὲ τὸ ὡς περὶ μιᾶς διαλέκτου λεχθέν, καὶ περὶ ἐκάστης τῶν ἄλλων ὡσαύτως ἐννοητέον, ἵνα μὴ δηλαδὴ ὁ λόγος ἐξωτερικαῖς τισὶ καὶ ἄλλοτρίαις ἐπιφορτίζηται λέξεσιν· ἀλλ' ἡ κακία αὕτη ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐπιχωρίῳ γλώττῃ μέχρι καὶ νῦν ὑφέρει, ὡς τοὺς πλείστους σχεδὸν οἶσθαι μάλα συμβάλλεσθαι πρὸς τὴν ἀρίστην, εἴπερ αἱ ἐλληνικαὶ λέξεις προφερόμεναι πρὸς τὸ πάτριον ἀποκλίνουσιν ἔθος· τὸ δὲ αἴτιον τοῦ τοιούτου πταίσματος διττόν ἐστι· α'. μὲν ἡ συγκεχυμένη καὶ

πη.

ἄτακτος ἑκατέρας διαλέκτου χρήσις· ἐν γὰρ τῇ ὁμιλίᾳ ταύτης ἢ ἐτέρας διαλέκτου, ταῖς λέξεσιν ὡς ἔτυχεν ἐμπιπτούσαις, ἀνευ τινὸς διακρίσεως χρώμεθα, καὶ ἡρέμα πως ἐθιζόμεθα μιγνύειν τὰς ἑλληνικάς, ἢ καὶ λατινικάς, εἰ τύχοι, ταῖς ἐπιχωρίοις· τοῦτο δὲ ποιῶντες, οὐκ ἂν ραδίως, εἴ ποτε βουλευθῆμεν, ἐτέρῳ λόγῳ καθαρῶ καὶ ἰδίῳ δυναίμεθα χρῆσασθαι. Δεύτερον δέ, παιδευσέως τινὸς ἐστὶν ἐπίδειξις· ἐπειδὴν γὰρ ὑπὸ τῶν ἀπαιδευτῶν πεπαιδευμένος εἶναι λέγεται, ὅστις ἀκριβῶς ἐπίσταται τὴν τῶν ἑλλήνων διάλεκτον, ἐντεῦθεν οὐκ ὀλίγοι, (ἐκεῖνοι μάλιστα οἵτινες οὐδὲν ἕτερον, ἢ τὰς λέξεις ἐκ τῶν παιδευτηρίων συνέλεξαντο) τῷ λόγῳ τούτῳ σοφίας φήμην παρὰ τοῖς ὄχλοις θηρῶνται· καὶ οὕτω βραχύ τι κατ' ἀρχὰς ὄν τὸ παῖσιμα, μετέπειτα τῇ τῶν ἀπαιδευτῶν ἐνεφύῃ φιλονεικίᾳ καὶ ἠϋξῆται· καὶ τελευταῖόν ἢ κρίσις διέφθαρται πάντως, οὐ μόνον ἐκείνων, οἵτινες τὰς λέξεις μόνον ἐπίστανται, ἀλλ' ἔτι καὶ τῶν πεπαιδευμένων, καὶ προσέτι κακείνων δὴ τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἄλλως ἔμφρονες εἶναι προσήκον. Ἀκηκόαμεν γὰρ ποτε, καὶ οὐκ ἄνευ ἀγανακτήσεως, παρὰ τῶν δημηγόρων, οὐ μόνον τὰς ἑλληνικάς φωνὰς μετὰ πολλῆς τῆς σπουδῆς πρὸς τὸ πάτριον ἔθος παραφερομένας, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ἔξωθεν ἔθνῶν λέξεις, καὶ βαρβαρικάς ὀνομασίας, ἀκριβῶς συλλεγομένας, ὡς μεγαλαυχεῖν πρὸς τὸν λαὸν καὶ ἀλαζονεύεσθαι· καὶ τοῦτο οὐκ ἄλλο τι τὸ τέλος εἶναι διανοήθη, ἢ τὴν τῆς κενῆς δόξης ἔφρασην· ἥτις θαυμαστὸν ὅσον τοὺς τοιοῦτους τῶν ἀνδρῶν αἰσχύνῃς πληροῖ. Διὸ παραινεῖν ἐνταῦθα καιρὸς τοὺς εἰσαγωγικούς οὐ μικρὸν εἶναι πρόσκομμα ἐν τῇ εὐφραδίᾳ τὴν ἀλλοτρίαν ὁποιοῦν διαλέκτῳ, δίχα μεγάλης ἀνάγκης καὶ κρίσεως, παραμίγνυσθαι· καταγελαῖν δὲ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιῶντας, ἅτε δὴ ἀπαιδευτοὺς καὶ τῆς ἀληθοῦς χάριτος τῆς εὐφραδίας ἀπολειπομένους· οἵτινες οὐκ ἐνοοῦσιν ὡς ἐκ τινῶν λέξεων ἀμαυροῦσθαι συμβαίνει τὸν λόγον, καὶ τὴν ἐνέργειαν, καὶ τὸν τόνον τῆς γενναίας φράσεως ἀπο-

σθένυσθαι. Τοιγαροῦν, ἵνα μὴ τοῦτο πάσχωσιν, ἐπὶ μὲν τοῦ καθ' ἑλληνας λόγου, τὴν ἑλληνικὴν παρατηρητέον σύνταξιν, ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ λατίνους, τὴν τῶν λατίνων. Τινὲς δὲ τῶν παρὰ λατίνοις ποιητῶν ἐσθ' ὅτε τῇ ἑλληνικῇ χρῶνται, καθάπερ ἐστὶν ἰδεῖν τοῖς τὰ ἐκείνων εἰδύσιν· ἱστορικοῖς μὲντοι λατίνοις σπανίως ἢ τῶν ἐλλήνων παραλαμβάνεται σύνταξις, ὡς καὶ ἡ τῶν λατίνων παρ' ἑλλήσιν· ἐν τοῖς λόγοις δὲ μόλις ἐνίοτε. Θεωρητέον δὲ μάλιστα ἐπὶ τοῦ καθ' ἑλληνας λόγου τὸ τῆς τῶν ἐλλήνων γλώττης ἰδίωμα· ὡς γὰρ ἕκαστον ἔθνος ἰδιάζοντά τινα παιδεύματα κέκτηται, καὶ πάτρια ἔθη, καὶ ὁ τούτων ἀπολειπόμενος, βάρβαρος καὶ ἀλλότριος λέγεται, τὸν αὐτὸν δῆπου τρόπον ἕκαστη τῶν διαλέκτων ἰδίον τι πρόσεστι γένος καὶ καλλιπέπεια· διόπερ ὁ πρὸς ἀλλότριον λόγον μετενεχθεὶς, οὐ μόνον οὐδεμίαν κέκτηται χάριν, ἀλλὰ πολλάκις ἔτι καὶ γέλωτός ἐστιν ἄξιος· τοῦτο δὲ οὐ συνίσταται ἐν μόνῃ τῇ τῆς γραμματικῆς συντάξει, ἀλλ' ἐν τινι συναφείᾳ μάλιστα τῶν φωνῶν καὶ τῶν λέξεων· ὠρισμένῳ γὰρ αἱ φωναὶ συναπτόμεναι τρόπῳ, δύναμιν ἔχουσι καὶ κομψότητα ἐν μιᾷ διαλέκτῳ, ἣν ἐν ἑτέρᾳ αἱ τὸ αὐτὸ σημαίνουσαι τῇ αὐτῇ τάξει συνεζευγμένοι λέξεις οὐκ ἔχουσι, εἰ καὶ ἡ γραμματικὴ σύνταξις οὐ βιάζεται, ὡς εἰ ταύτην τὴν ἐπίσημον γνώμην, κατὰ πρόσωπον πολλάκις βλάπτεται ἡ εὐσέβεια, κατὰ μετάφρασιν εἰποὺς τῇ πατρίῳ φωνῇ, γνώση ταύτην ἀσαφῆ καὶ ἀνίσχυρον καὶ ψυχρὰν εἶναι, εἰ καὶ κατὰ τὴν γραμματικὴν σύνταξιν ὑγιῶς ἔχει. Κάνταῦθα οὐ μόνον οἱ νέοι ραδίως ὀλισθαίνουσι, οἵτινες τὴν πάτριον φωνὴν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἑλληνικαῖς ἐκφέρουσι λέξεσιν, ἀλλ' ἔτι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀνδρῶν τῆς τοιαύτης δυσχερείας πείραν λαμβάνουσι, διὰ τὴν συνεχῆ τῆς πατρίου φωνῆς χρῆσιν· διὸ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τὸ ἑλληνικῶς φθέγγεσθαι, σπάνιον καὶ οὐ μικρόν τι χρῆμα νομίζεται, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα τῶν παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ἐπαινουμένων καθέστηκε. Τοιγαροῦν ἐν τούτῳ

4'.

πάντα πόνον ύποστῆναι δεῖ τοὺς εἰσχωγικούς, ἵνα μάλιστα ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων τὸ τῆς ἑλληνικῆς γλώττης ἰδίωμα, καὶ τὴν τῆς τρύτης καθαρότητα οἰοί τε ὡς μανθάνειν, καὶ τοὺς τοῦ λέγειν τρόπους ἀποσημειοῦσθαι, τῆ τε μνήμη παραπέμπειν, καὶ συνεχῶς γράφειν, καὶ τὴν ἰδίαν εὐκλειν ἐν τούτῳ κείσθαι ὑπολαμβάνειν, εἰ πολλαὶς ὅτι μάλιστα καὶ ἐκλεγεγμένας φράσεσι τὰ παρ' αὐτῶν γραφόμενα δύνανται καλλωπιζέειν. Ἡ δὲ ἀπαγγελία, ἥτ' οὖν ἡ προφορὰ τῶν φωνῶν τῶν φωνηέντων λόγῳ, εἰ καὶ παρά τισι τῶν ρητόρων πολλῆς ἀξιοῦται σκέψεως, παρ' ἡμῖν μέντοι τόγε νῦν ἔχον οὐδεὶς κείται σαφῆς κανὼν· ἡ γὰρ ἀρχαία καὶ γνησία τῆς ἑλληνίδος φωνῆς προφορὰ διέφθαρται, καὶ νῦν παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσι δικήφωρως προφέρεται· παρατηρητέον τοίνυν τὸ ἐκάστου ἔθους ἐπὶ τῆ ἐκφορᾷ τῶν φωνηέντων, ἡ δὲ ποσότης τῶν συλλαβῶν, ἧτις μόνη κοινὴ ἐστὶ, διὰ τῆς μετρικῆς τέχνης καὶ τῆς συνεχοῦς διαγινώσκεται χρήσεως ».

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Γορδίου, ὧν ἐκδίδεται ὁ κατάλογος (σελ. 533-540) εὐρηνται ἐν κώδῃκι ἀνήκοντι τὸ πρῶτον εἰς Δοσιθεὸν ἐπίσκοπον Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων (1), ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἐν ἀρχῇ ἡμισεβσεσμένης ἰδιοχειροῦ ὑπογραφῆς αὐτοῦ « κτήμα τοῦ Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων Δοσιθεοῦ τοῦ Θετταλοῦ, 1793 ἰουλίου 18 », τανῦν δὲ ἀποκειμένῳ παρὰ τῷ ἐλλογίμῳ Γ. Α. Γ'ατριδῆ ἐν Καρπενησίῳ.

Τὸ μετὰ τὸν Γόρδιον ἐκδιδόμενον σχεδιάσμα Δημητρίου τοῦ Προκοπίου παρελήφθη ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Φάβρικίου· ὁ δὲ βίος Μκακρίου τοῦ Πατμίου ἐκ χειρογράφου

(1) Οὗτος ἐκ Σοφάδων τῆς Θεσσαλίας καταγόμενος, ἀπεβίωσε τῆ 1 φεβρουαρίου 1842, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἀρκτικῷ περιβόλῳ τοῦ ἐν Καρπενησίῳ ναοῦ τῆς Παναγίας, καθὰ σημειοῖ ὁ νῦν κἀταχος τοῦ κώδικος Κ. Ἰατριδῆς.

της ἐν Κωνσταντινουπόλει βιβλιοθήκης τοῦ μετοχίου τοῦ Πα-
ναγίου Τάφου (1).

Ἐν αὐτῇ δὲ βιβλιοθήκῃ ἀπόκειται (ἀριθ. 553 χειρ.)
καὶ αἱ πρὸς ἑαυτὸν τὸν Ἠπειρώτην μητροπολίτην Ἀδριανου-
πόλεως διευθυνόμεναι ἐπιστολαί, ὧν ἐκδίδεται ὁ κατάλογος (σελ.
515-518).

Πολυτιμώτατον δὲ κτῆμα τῆς βιβλιοθήκης ταύτης εἶναι
αἱ πολυάριθμοι ἐπιστολαὶ τῶν διαφόρων λογίων καὶ ἡγεμόνων,
αἱ πρὸς Χρῦσανθον ἰδίως διευθυνόμεναι, ὧν νῦν ἐκδίδεται ὁ κα-
τάλογος (σελ. 518-533). πᾶσαι δ' αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ὡς
καὶ πολλαὶ ἕτεραι Παναγιώτου Νικουσίου, Ἰωαννάκη Πορφυ-
ρίτου, Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ ἄλλων (2), εἶναι αὐ-
τόγραφοι.

Μετὰ ταῦτα ἔπεται ὁ κατάλογος τῶν ἐν τῇ Νομικῇ
Συναγωγῇ τοῦ Δοσιθέου περιεχομένων πατριαρχικῶν ἐγγράφων.
Καὶ τὸ πολύτιμον τοῦτο χειρόγραφον ἀποτεθησαυρισμένον ἐν
τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ (ἀριθ. 184) φέρει ἐν ἀρχῇ τὴν ἐξῆς ἰδιό-
γραφον τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου πατριάρχου σημείωσιν. « Τὸ
παρὸν συνέλεξεν ἐπιμελεῖα καὶ ἐξόδοις ὁ Ἱεροσολύμων πατρι-
άρχης Δοσίθεος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ὠνόμασεν αὐτὸ Νο-
μικὴν Συναγωγὴν, α χ π' . » Ἐκτὸς δὲ τῶν ἐγγράφων, ὧν νῦν
δημοσιεύεται ἡ περίληψις, περιέχονται ἐν τῷ χειρογράφῳ τούτῳ
(σελ. 332-389) καὶ τὰ ἐξῆς ἔγγραφα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
τύποις ἐκδεδομένα.

— Ἱερμίου Β'. ἀπάντησις πρὸς τοὺς ἐν Τυβίγγῃ. — Τοῦ
αὐτοῦ, ἐπιστολὴ πρὸς Ἰάκωθον τὸν Ἀνδρέου. — Ἴσον τοῦ
πατριαρχικοῦ γράμματος διαλαμβάνοντος περὶ τῆς συκοφαντίας

(1) Περὶ τοῦ συγγράφαντος τὸν βίον Ἀλεξάνδρου Τυρναβίτου εἶπε
Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν (σελ. 480.)

(2) Αἱ τελευταῖαι μὴ καταγραφόμεναι, θέλουσιν ἐκδοθῆ προσεχῶς.

4β'.

τοῦ ἐπισκόπου Κυθήρων (Μαξίμου Μαργουνίου). — Ἴσον τοῦ πεμφθέντος πατριαρχικοῦ γράμματος πρὸς τὸν Φιλαδελφείας καὶ τοὺς τοῦ (ἐν Βενετία) ναοῦ ἐφόρους δι' ἣν ἀπέστειλαν ἀναφορὰν κοινῶς ζητοῦντες περὶ αἰρεθῆναι τινα τοῦ Τριφδίου καὶ τὸ Πάσχα τελεῖν τοῖς Ἰταλοῖς. — Περὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ.

— Ἐχθεσις τῶν πραχθέντων ἐπὶ τῇ ζητήσει τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἐν τῷ ἀγίῳ Εὐαγγελίῳ ἐμπερομένου ρητοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ « ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστὶ », δηλοῦσα καὶ τὰ πρότερον μὲν λαληθέντα παρὰ τῶν τὸ τοιοῦτον ρητὸν διαφόρως ἐρμηνευόντων, τὰς προτκομισθεῖσας τε χρήσεις τῶν ἀγίων Πατέρων καὶ τὰ μετὰ ταῦτα κυρωθέντα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν κύρωσιν τῆς ἀληθοῦς ἐρμηνείας συνεχθέντα, καὶ ἐπὶ τούτοις τὸ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν βασιλέως Πορφυρογεννήτου καὶ αὐτοκράτορος Ρωμαίων τοῦ Κομνηνοῦ κύρ Μανουὴλ εὐσεβέστατον Ἰδικτον, ἐπὶ Λουκᾶ τοῦ πατριάρχου, μηνὶ ἀπριλίῳ 6, ἰνδικτ. ιδ'. — Νεαρά Μανουὴλ περὶ τῆς ἀνωτέρω συνόδου.

— Ἐνταλτήριον γράμμα τῷ ἱεροδιακόνῳ ἐν ἔτει 6900.

— Ἰσιδώρου Θεσσαλονίκης τοῦ Γλαβᾶ, περὶ τοῦ ἐν ἔτει 6837 φεβρ. ιε', ἰνδ. ιβ'. φορέσαντος τὸ μέγα σχῆμα Οὐγγροβλαχίας Ἀνθίμου.

— Περὶ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος πρὸς τὸν Ταρχανειώτην, πατριαρχικόν.

— Λύσις συνοδικῆ ἐπὶ ταῖς ἐρωτήσεσιν αὖς προέτεινεν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Σαράη, ἐν ἔτει 6984.

— Ὅρος ἦτοι τόμος τῆς ἱερᾶς συνόδου τῆς συγκροτηθείσης ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ μεγαλοπόλει Μοσχολία, ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου 7175, ἐν μηνὶ ἰανουαρίῳ ἰνδ. δ'.

— Σύνοδος ἐπὶ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως καὶ μεγάλου κνέζη Γ'ωάννου Βασιλοβίτζη, διὰ τὴν σημείωσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

— Κανόνες, τούς οποίους ἐπρόβαλαν εἰς τὴν ἱερὰν σύνο-
δον οἱ μακαριώτατοι, ὅτε κύρ Παῖσιος πάπας καὶ πατριάρχης
Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ τε κύρ Μακάριος πατριάρχης Ἀντιοχείας
περὶ τινῶν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων. — Ζητήματα
διάφορα διὰ νὰ τὰ λύσωσιν οἱ δύο μακαριώτατοι πατριάρχαι
ὁ τε Παῖσιος Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος.

— Περὶ τοῦ ἀντιμινσίου, ὅπερ ἐποίησεν ὁ κύρ Νεῖλος ὁ
πατριάρχης ὁ ἐκ τοῦ Χαρσιανήτου ὁ Κερμαεύς.

Ἐνταῦθα δὲ θεωρῶ κατῆκον νὰ ἐκφράσω καὶ πάλιν τὴν
διάπυρον εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει
ὁμογενῆ Κ. Χ. Γεώργιον Κωνσταντινίδην, δι' ὅσας ἐπεδαψίλευ-
σέ μοι εὐεργεσίας, χειραγωγήσας με μετὰ τοῦ διακρίνοντος τὸν
ἄνδρα ζήλου εἰς ἀπονωτέραν ἐξερεύνησιν τῶν ἐν τῇ εἰρημένῃ
βιβλιοθήκῃ ἀποτεθησαυρισμένων χειρογράφων. Ἔργον τοῦ πο-
λυμαθοῦς τούτου λογίου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἢ νῦν ἐκδιδο-
μένη περιλήψις τῶν πατριαρχικῶν ἐγγράφων· διότι πρὸ πολ-
λοῦ ἀσχολούμενον περὶ τὴν κοπιώδη μελέτην τῶν ἐγγράφων
τούτων καὶ σχεδὸν περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔργου εὐρών, ὅτ' ἐπε-
σκέφθην τὴν Κωνσταντινούπολιν, παρεκάλεσα νὰ μοὶ χορηγήσῃ
ἀντίγραφον· καὶ ὁ μὲν φιλόμουσος ἀνὴρ προθύμως ἐξεπλήρωσε
καὶ τὴν αἴτησίν μου ταύτην· ἐγὼ δὲ συμπληρώσας τὸ ἔργον
καὶ χρονολογικῶς κατατάξας τὰ ἀτάκτως ἀντιγεγραμμένα ἐν
τῇ Νομικῇ Συναγωγῇ ἔγγραφα, δημοσιεύω τὴν περιλήψιν ταύ-
την, εὐχόμενος ἵνα τις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπεξεργα-
ζόμενος αὐτὴν καὶ ἀντιπαραβάλλων πρὸς αὐτὰ τὰ πρωτότυπα
τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχείου ἔγγραφα, ἐκδώσῃ ποτὲ πληρεστέραν,
ὅπως οὕτως ἐπιλυθῶσι πολλὰ ἀμφίβολα γεγονότα καὶ συμπλη-
ρωθῶσι τὰ χάσματα τ' ἀσχημίζοντα τὴν ἐκκλησιαστικὴν, ἢ
μᾶλλον τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἐν Βενετίᾳ, 1 Ἰουλίου 1872.

Κ. ΣΑΘΑΣ

A (σελ. θ').

(Copia tratta dal Archivio secreto dell'eccl. Consiglio di X.)

Ill.mi et Ecc.mi Signori.

E piaciuto al sig.r Dio, che io Giacomo Gallitio riverentissimo servo di VV. EE. Ill.me, habbia acquistato in Constantinopoli con molto mio capitale, et risigo di vita alquanti libri antichissimi scritti in carattere Greco di mano de Santi e Dotori, che gia erano in quel Patriarcato tenuti in molta stima; et essendonni stati più volte richiesti da molti personaggi con offerirmi prezzo tale, che mi saria d'avantaggio contentato, non ho voluto concederli ad alcuno, prima di profferirli a VV. EE. Ill.me come degni dell' Ill.ma Libreria Pub.a, essendo essi libri stati veduti dall' Eccl.mo sig.r Zuane Sosomeno Lettor Pub.o della lingua Greca, et dalla buona memoria del M.to R.do fra Paolo Servita di ordine degli Ecc.mi Sigr. Riformatori del studio et stimati di quel valore, che veramente sonno. Li appreservo però, et dono riverentem.e al Ecc.e VV. supplicandole, che in ricompensa si degnino concedermi voce et facultà di poter assolver et liberar un Relegato, o confinato in Pregione, di tre anni in giù, ovvero un bandito a tempo per sentenza dell' Ecc.o Cons.o di X., ovvero di qualsivoglia altro Magistrato o Regimento non ostante, che non abbia adempito il requisito del terzo del tempo, mentre però nella sua sentenza non vi sia conditione alcuna di tempo, o di stretezza di Balotte. Questa Gratia sara benigna retributione della generosa mano di VV. Ecc.e Ill.me, et senza spesa del Pub.o denaro, risarcirà in parte il capitale impiegato da me nel acquisto di essi libri; la nota de quali sarà qui aggiontamente descritta, et mentre io ne spero, et attendo gratiosa concessione humilmente me gl' inchino, Grazie.

1624. 23. Agosto.

Che rispondino li S.i Reformatori del Studio di Padova, et ben informati di quanto nella sop.ta supp.e si contiene, visto, osservato, et considerato quanto si deve, dicono l'opinione loro con giuramento et sottoscrizione di man propria juxta le leggi rimandando la medesima supp.e con la loro risposta sotto sigillo.

Zuane Magno C. C. X. — Francesco Correr.

Nicolò Vendramin C. C. X.

B (σελ. ιζ')

(Ἐκ τῶν ἀρχαίων τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγ. Γεωργίου.)

1599 2 Aprile. In nomine Dei Eterni amen — Anno ab incarnatione D.ni nostri Jesu Christi millesimo quingents.mo nonagesimo nono, indictione duodecima, die vero mercurii, secunda mensis Aprilis. R.ti Considerando il fragile stato della p.ta vita io Xoto Zigara Protospatario qu. sig.r Zorzi; Io però ritrovandomi sano della mente benchè risentito del corpo giacendo nel letto, ho fatto chiamar a me Andrea di Ercoli nod.o di Venezia, al quale ho presentato la presente eedula scritta da aliena mano, et essendomi quella per esso nod.o di parola in parola stata letta, dissi in essa contenersi il mio ultimo testamento et ultima volontà, et però lo pregai, che quella in caso di mia morte dovesse aprire, publicar, compir et roborar secondo l'uso di notari di Venezia, sicchè abbi forma di pubblico testamento, et quanto a forme altra copia per andar la presente presentata in Cancelleria dissi, che presentasse questa, et quanto alli lochi pii, dissi non voler altro ordinare.

Segue il tenor della sopradetta cedula.

In nomine Domini Amen — 1599, adi 14 Marzo in Venezia. Io minimo servo di Dio Zotto Zigara, et olim Spatario del qud. D. Pietro Voivoda Prencipe di Moldavia, es-

sendo che io m'attrovo sempre soggetto all' infirmità qui in Venetia ho voluto primieramente a governare la mia anima, et seconda la mia moglie, et figlioli secondo la consuetudine così di ricchi, come di poveri — Et prima lascio per l'anima mia Ducati venetiani correnti mille duecento, se sarà possibile comprar la casa del Cochini per farla un monasterio per abitazione delle Religiose Greche, sia messo sopra la porta del detto Monasterio il nome mio, et la mia arma, che Zotto Zigara della Città di Ianina, et Primospatario del sig.r qu. Pietro Prencipe di Moldavia... et parimenti sopra della tavola, che mangiaranno le Monache sia dipinto l' imagine della B. V. Maria, et io stando inanzi lei inginocchiato, accioche vedendome sempre le Monache possano dire, Dio gli perdoni — Item se parerà alle Monache di edificare una Capeletta in nome di Santi Anargiri, et se per sorte non sarà possibile comprar la sud.a casa, et non si concorderanno per far il detto monasterio, voglio che de quelli mille ducati vadino al Monte Santo, che si dividano fra venti di quelli monasterii a cinquanta Ducati per uno, però che sia obbligato ogn'uno di detti monasterii per una volta l' anno nel giorno nel quale io haverò pagato il comun debito mi debbano far l'esequie et questo per fine dureranno i monasterii, et se per sorte mancassero dell'obbligo possano render conto a Sua M.tà perche son parimente in tutti venti monasterii, separatamente ovvero egli m' ha notato con Papà D.no Teona Igumeno de Santo Dionisio aspri due mille per ogni anno, et fui scritto con i miei parenti, ma questi gli lascio acciocche sia fatto l'esequie, come che ho antedetto. Item se morirò qui a Venetia lascio Ducati quattrocento, et gli altri restanti duecento, che summano Ducati seicento, a S.to Giorgio di Greci, con questo patto però che colui che si troverà Gastaldo debba me'tergli sopra i monti a gua-

dagno et che il prò di detti Ducati che scoderanno ogni anno sia diviso in due parti, et che la metà resti alla Chiesa, et l'altra metà sia data a i Cappellani della detta Chiesa di S.to Giorgio di Greci, con questo patto però che siano obbligati farmi un'Archa, et sepelirmi dentro il mio corpo nel loco però della porta di Santa Santorum, ovvero per mezzo della banca che stà il Gastaldo, et che i Cappellani siano obbligati sempre ogni sabato dirmi sopra la mia sepoltura uno Trisagio, et se mancheranno per qualche sabato a non dire detto Trisagio à Capellani sia tolto il prò, che gli appartenirà per quell'anno, et sia dato all'Hospitale degl' Incurabili — Et se non vorranno farmi l'archa nel loco ch' io ho nominato siano raccolte le osse mie, et i Ducati sopradetti, et siano mandati nel nostro Monasterio nominato S.to Nicolao à Ioanina, dove sono sepolti anco i miei progenitori, et mi sopoliscano insieme con loro, et che facciano una sepoltura, et che dipingano di sopra il nostro Signor Gesù Christo, et sua gloriosa Madre Vergine Maria, et me con i miei parenti inanzi loro prostrato nelli loro piedi, et che sia messo una lampada, che non smorzi mai, come mi hanno promesso all' hora quando che gli avevo donato quell' Horto, che era di mia Madre in Ostida, et se di ciò mancaranno di non far quello che ho scritto possino i miei Comissarj disponer delli detti danari, come che a loro parerà, et se vorranno, facciano loro un' archa al modo che quella del Papà D.no Ioasaf edificator di detto monasterio, et li sopradetti danari che i Commissarj possano spender Ducati trecento, et far uno Nosocomio, et gli altri trecento Ducati vadino nelli sei Monasterii, che si trovano nell' istessa isola, cinquanta Ducati per monasterio, et siano obbligati tutti sie congiunti ogni anno radunarsi insieme nel monasterio de Santo Nicolao cognominato il Filantropino, dove sono sepolti i miei

progenitori, et farne l'esequie, et mancandò essi di detto ordine siano obligati render conto a Dio, sempre fino che dureranno i monasterii — Idem lascio à quanti monasterii si ritrovano à Canina delle Reverende monache Ducati sessanta per dispartirli frà loro, acciocchè possano pregare Iddio per me. Item lascio quaranta Cecchini d'oro à quaranta Preti de Ianina, acciocchè ogn'uno di loro mi dica quaranta messe per l'anima mia. Item lascio à Stamati Zigara Ducati venetiani dieci — Item lascio à Dona Feutra di Sermata Ducati sei venetiani — Item lascio Ducati trenta. che siano divisi in tre Hospitali, dieci per ogn'uno cioè à S.to Gio. Paulo, à S.ti Pietro e Paolo di Castello et all' Incurabili — Item lascio alle R.de monache Grèche di Venetia Ducati quindese, che gli debbino spartire fra loro — Item lascio Ducati quaranta cinque, che siano maritate tre povere orfane della nostra natione — Item lascio alla Marta che mi serve Ducati venti — Item lascio a Zuanne primo servitor Ducati cinque — Item lascio Ducati cento acciò che mi debbano far le mie esequie di tutto l'anno secondo la consuetudine di tutti li cristiani — Item delli danari contadi, che mi ritrovo aver, lascio alle mie quattro figliuole, cioè alla prima nominata Pagona Ducati quattro mille, alla seconda nominata Zafira quattro mille Ducati, alla terza nominata Rosana Ducati quattro mille, alla quatra nominata Isabella Ducati quattro mille, che summano in tutte quattro Ducati sedese mille, et il resto di quello, che mi si ritrova, così contadi, così di zoglie, et così di draparie, argentaria, possessioni, scritti et tutto che io ho, secondo che parerà nelli miei scritti, che resteranno nelle mani di mia moglie Madonna Maria, similmente anco gli Ducati che ho lasciato a'miei figliuoli restino con essi figliuoli nelle mani di mia moglie Donna Maria et debba governarli et maritarle come buona ma-

dre, et però che debba maritarle con Greci, et non con altra natione, et faccia con i nostri figliuoli tutto quello ch' il Sig.r Iddio gli spirerà, perche essa lascio Patrona di far tutto quello ch' io ho scritto in tutte le mie facultà, se ben separatamente tutta la sua dotta integra et libera secondo che appar per carta della sua dote, la qual dote essa se ritrova haverla nelle sue mani, solamente che gli manca i denari contadi della sua dote per li quali debbia torre delli miei beni detta mia moglie; perche è manifesto al mondo come io mi son partito dalla casa di miei progenitori fanciullo povero, et mi andai a faticar finchè il Sig.r Iddio mi ha ajutato, et sono venuto i miei fratelli et Parenti, et gli ho ajutati in tutto quello che hò potuto. Dichiarando però che habbiamo fatto con i miei fratelli conti de i paterni beni, et ciò separassimo che ben appar per istrumento di nod.o et con tutto ciò lascio à Postolin mio fratello Ducati quattrocento et all'altro nominato Pannoson fratello mio, mà con altra madre, lascio Ducati duecento, con questo patto però, che non debbiano molestar nè i miei figliuoli, nè manco mia moglie. Gli danari, che ho lasciato à miei figliuoli, se per caso morisse alcun di loro gli altri debbano partire trà loro la parte defonto, et se per sorte si maritasse qualcheduna di loro, et che morisse poi senza eredità possa dare una parte per l'anima sua dove gli piacerà, et il resto vadi nelle sorelle sue, che si ritrovevano in essere; et se per sorte mia moglie Donna Maria non potrà soffrire le tribolationi del mondo, essendo giovane, et vorrà maritarsi, possano i miei figliuoli con la portione delli suoi danari come ho scritto, et li Commissarj debbano metter li detti danari in uno interesse fin all'età di maritarle, et se vorrà la madre loro ajutarle della sua dote, ò de quella facultà che io gli lascio del mio, ciò che gli spirerà il nostro Sig.r Iddio come buona

p.

madre, et anco voglia ricordarsi dell'anima mia con far qualche limosina — Item lascio à Riso una delle più belle spade argentade, che mi ritrovo haver, et parimente à Stauro un'altra spada argentada come essa — Item lascio al sig.r Costantin il mio zamberluco murello fatto alla turchesca con i bottoni d'argento, et la corvata fodrata con la pelle santuri, et con veludo pavonazzo vecchio — Item lascio al R.mo et Ill.mo Monsignor Arcivescovo di Filadelfia D.no Gabriel Ducati venetiani sessanta, acciò preghi il Sig.r Iddio per me nelle sue orationi; ma perche ritrovandosi mia moglie sola lascio per miei Commissarj il mio fratello nominato Missier Apostolo, et Missier Costantin Paleologo, che possano tutti trè insieme cioè, et mia moglie disporre in tutte occasioni, che farà di bisogno, et mia moglie Donna Maria, et che non possano fare cosa alcuna un senza l'altro nelle cose però, che appartengono à miei figliuoli, et nelli danari, che lascio per l'anima mia, nella robba che aspetta a mia moglie sia essa Patrona sola mia moglie, et in caso che si vorrebbe maritare all' hora possano i miei suddetti Commissarj disponer delli danari de miei figliuoli il meglio, cioè metter in guadagno per fino il tempo del maritar dette mie figliuole; et qui è il fine della sopradetta Cedula. — *Preterea plenissimam virtutem, et potestatem do, tribuo, atque confero suprascriptis meis Commissariis post obitum meum, hanc meam Commissariam intromittendo furniendi, petendi, exigendi, in iud.o comparendi, ac omnia alia necessaria faciendi, quemadmodum egomet testator facere possem si viverem, et personaliter, siquis igitur huic meo testamento et ultimam voluntatem intervenire persumpsent componat cum suis heredibus auri libras decem, et nihilominus p.us Testamentum semper sua permaneat firmitate signum supra scripti testatoris, qui hec fieri rogavit. †*

Omisso signum notariis.

Ego Andreas de Herculis q. D. Ioseph pub.s veneta q.
auctoritatibus not.i complevi et roboravi.

testes D. Hieremia Diaconus qu. D. Nicolai Grecus.
fuerunt / Et D. Franc. Bartirati qu. D. Angeli.

Die XI Junii 1599.

R.ta in Banco Iustissimo il Polo Commissario Delatti M.to.

(Γ σελ. κς'.)

(ἐκ τοῦ Lambacher, Biblioth. civica Vindobonensis II, 27).

Σωφρόνιος ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, βασιλευσί τε πρώτον καὶ ἄρχουσι, μεγιστάσι καὶ τοῖς ἐν τέλει, πρὸς δὲ ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἐπισκόποις, ἡγουμένοις καὶ ἱερεῦσι, καὶ ὅλως πᾶσιν ἀπλῶς, χάρις εἴη ἅπασιν, εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος. Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν, ὡς ἐπειδὴ ἐάλωκεν ἡ ἡμετέρα πατρίς, ἡ βασιλις τῶν πόλεων, ἡ τῶν βασιλέων καθέδρα, ἡ Κωνσταντίνου πόλις δηλαδή, πολλὰ τῶν ἱερῶν πραγμάτων τῆς πίστεως ὑπὸ τῶν ἀθέων Τουρκῶν κατεπατήθησαν ἀναιδῶς, εἰκόνες δεσποτικαὶ τῆς παρθένου Μαρίας καὶ τῶν ἁγίων πάντων, ἱερὰ σκεῦη, ποτήρια δηλονότι καὶ εὐαγγέλια, τίμιοι σταυροὶ καὶ ἄλλα τῶν ἱερῶν· ἃ θεωροῦντες ἡμεῖς οἱ τάλανες, τυπτοντες ἡμῶν τὰ στήθη ἐνεοὶ γεγονάμεν, καὶ δακρυρροοῦντες στεναγμοῖς σὺν λόπῃ ἀφορήτῳ κατετρυχόμεθα. Οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἡ Τραπεζοῦντος πόλις μεγίστη τε καὶ περίφημος, βασιλικὴ τε ὑπάρχουσα καθέδρα, ἐάλωκε παρὰ τῶν ἀθέων καὶ αὕτη Τουρκῶν, καὶ αἰχμαλωτίσθη πικρότατα· τῶν εὐγενῶν τε πάντων κομισθέντων ἐν Κωνσταντίνου πόλει, σὺν αὐτοῖς καὶ Δαβὶδ ὁ βασιλεὺς Τραπεζοῦντος ἦκεν· ὀλίγων δὲ παρελθουσῶν ἡμερῶν, κατέσφαξαν αὐτὸν σὺν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τε τρισὶν οὔσιν οἱ ἀσεβεῖς, πάντα δὲ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ τῷ

ρβ'.

τῶν Τουρκῶν κυρίῳ προσετέθησαν. Ἐν δὲ τῇ ἀρπαγῇ ταύτῃ καὶ τῷ ἀρχιάτρω αὐτοῦ Ἰκῶβω τινί, ὃς ἦν πρότερον μὲν Ἰουδαίος, ὕστερον δὲ γέγονε Τοῦρκος, ἔτυχεν εἰς χεῖρας αὐτοῦ σταυρός τις, διὰ χρυσοῦ καθαροῦ κατεσκευασμένος, τετραμερής, διὰ λίθων ὑακίνθων ἐν ἐκάστῳ μέρει πέντε, τύπον ἀναπληρούντων σταυροῦ· ὁμοῦ λίθοι εἴκοσιν, ὧν ἐν ἐκάστῳ ὡς εἴρηται μέρει τῶν λίθων ἐγγύς, δύο μάρμαροι λίθοι, ὁμοῦ ὀκτώ· πρὸς δὲ τῷ τετάρτῳ μέρει τοῦ κατὰ μέσον σταυροῦ, λίθοι μάρμαροι τέσσαρες μέγιστοι, οἱ στρογγυλοειδεῖς οὖν ἄλλως ἔτυχον ἐξαρχῆς εὐρεθέντες. Κατὰ τὴν μεσότητα οὖν τοῦ σταυροῦ λίθος ὑπάρχει πολυτελής, δυσεὔρετος δέ, ὡς βσιλεῦσι μόνοις τοῦτον κεκτηθῆναι, χαρίτων μεγίστων καὶ χρωμάτων ἀνάπλευς, οὗ τὴν καλλονὴν τε καὶ ποικιλότητα πᾶς τις θαυμάσειε τῶν εἰδόντων, ὡς καὶ ἡμεῖς ἰδόντες αὐτὸν μεγάλως ὑπερεθαυμάσαμεν. Κάτωθεν δὲ ὑποκρέμαται σφαιροειδές τι χρυσοῦν ἐγκόλπιον, ἔχον ἔσωθεν σίδηρον ἐκ τῶν τιμίων ἤλων τῶν προσηλωθέντων τῇ τοῦ Χριστοῦ μου σαρκί· δεικνύουσι τε τούτων τὴν πίστιν καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ὑπογραφαὶ διὰ γραμμάτων ἐγκολαπτῶν, πῆ μὲν εἰσαιοῦντα τὸν εἰρημένον λίθον, λέγοντα: πολλὴν ὁ λίθος ἀνδρίαν τε σοί, ξένε, δείξει, κατ' ἴχνος αὐτὸν εἰ βλέπειν θέλεις· πῆ δὲ τοῦ μεγάλου ἀριστέως καὶ βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τὸ ὄνομα ἐπιφέροντα· ἐκείνου γὰρ ἐτύγχανεν ὁ εἰρημένος σταυρός. Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ ἐγκόλπῳ μαρτυρεῖται τὸν σίδηρον εἶναι ἐκ τῶν τιμίων λίθων. Ἐξῶθεν δὲ τοῦ σταυροῦ θήκη ἀργυρά ἐστιν, εἰς ἣν ἐκ μὲν τοῦ ἔμπροσθεν μέρους Ἰησοῦς, Νικᾶ ἐπιγέγραπται· ἐκ δὲ τοῦ ὀπισθεν, τέσσαρα Ε εἰσὶν δηλοῦντα Εὐρεν εὐρημα ἐκ Θεοῦ Ἐλένη· καὶ ταῦτα εἰς τὰ τέσσαρα μέρη εἰσὶ γεγραμμένα. Κατὰ δὲ τὸ μέσον ἀετὸν δικέφαλον κέκτηται, ὃς σημεῖον ὑπάρχει βασιλικόν· κάτωθεν δὲ τοῦ ἀετοῦ δύο γράμματα εἰσὶ Α. Κ. ἧγουν Ἀλέξιος Κομνηνός. Τοῦτον οὖν τὸν σταυ-

ρὸν ἔχων εἰς χεῖρας ὁ ἀσεβής, ἤκέ τις ἄρχων, εὐγενής τὴν τάξιν, οὐκ ἀμέτοχος δὲ καὶ ἀρετῶν τῶν μεγίστων, εὐλαβοῦμενος εἰς ἄκρον τὰ θεῖα, ὀνόματι Γεώργιος Πόλος, ὃς μαθὼν περὶ τοῦ σταυροῦ ὄλος ἦσθη ἐφ' ἡδονῆς, αὐτὸν ἐκ τῶν ἀνόμων χειρῶν ἐκβαλεῖν, ὅπως εἰς χεῖρας ἔλθῃ χριστιανικωτάτου τινὸς αὐθέντου, καὶ ἵνα μὴ εἰς χεῖρας τὰ θεῖα τῶν μιαρῶν ᾧσιν· ὅθεν μετὰ μεγάλων κόπων καὶ πολλῶν ἀναλωμάτων ἠγόρασεν αὐτὸν, καὶ ἤδη κέκτηται καὶ κατέχει. Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα ἐδεήθη τε καὶ ἠτήσατο πίστιν ἐγγραφον ἡμετέραν δοθῆναι αὐτῷ περὶ τοῦ εἰρημένου σταυροῦ, ὅτι ὑπάρχει χρῆμα βασιλικὸν καὶ ὅτι τίμιον βασιλεῦσιν, ὡς καὶ τὸ ἀληθές ἔχει. Μαρτυροῦμεν οὖν αὐτὸν ἀληθῶς Ἀλεξίου εἶναι τοῦ μεγάλου βασιλέως, οὗ τὰ εἶδη μὲν, καὶ τὴν θέσιν ἄνωθεν λεπτομερῶς εἰρήκαμεν. Εἰς πίστιν δὲ πάντων τῶν ἐντευξομένων αὐτοῦ, ἐδόθη τὸ παρὸν συστατικὸν γράμμα τῆς ἡμῶν μετριότητος τῷ εὐγενεῖ ἄρχοντι κυρίῳ Γεωργίῳ τῷ Πόλῳ, κατὰ μῆνα αὐγούστον· ἔτει 579 ο β'. μηνὸς αὐγούστου, ἰνδ. ι β'.

Δ' (σελ. ο β'.)

(Ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει βιβλιοθήκης τοῦ Παναγ. Τάφου ἀριθ. 606 (1).

Σέργιος παῖς ὢν, ἐμαθήτευσε παρὰ τῷ σοφωτάτῳ Θεοφάνει ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ· ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἁθωνος, καὶ ἐμαθήτευσε παρὰ τῷ μεγάλῳ Εὐγενίῳ Βούλγαρι· αὐτοῦ δὲ ἀναχωρήσαντος ἀπ' Ἁθωνος, προσέστη πρὸς καιρὸν τῆς ἐκεῖ σχολῆς· κατὰ δὲ τὸ α ψ ν θ'. σωτήριοιον ἔτος,

(1) Τὸ χειρόγραφον οὐδένα τίτλον φέρον, περιέχον δὲ διαφόρους εὐχὰς, ἰγράφη ἐντολῇ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Πολυκάρπου ὑπὸ τοῦ λογίου δευτερευόντος ἱεροδιακόνου Καλλίνικου, διατελέσαντος φιλοῦσως δὲ καὶ μαθητοῦ τοῦ Μακκαίου.

ρδ'.

ἀνέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἀναδεξαμένου τοῦ μεγάλου Εὐγενίου τὴν αὐτόθι σχολὴν κατὰ τὸ αψξ'. ἔτος, ἠκροάσατο παρ' αὐτοῦ τὰ θεολογικά κατὰ τὸ αψξά'. ἔτος· ἤκμαζεν οὖν κατὰ τὸ αψο', καὶ κατ' αὐτὸ ἀνεδέξατο, μᾶλλον δὲ συνεστήσατο τὴν ἀμεληθεῖσαν πατριαρχικὴν σχολὴν, ἣν καὶ προῆγε μέχρι τοῦ αψηγ'. ἔτους, καὶ ἐν αὐτῇ παρέδωκε μαθήματα ποιητικά, ρητορικά, λογικά, φυσικά, ἠθικά, πολιτικά ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους, θεολογικά ἐκ τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τῶν σχολαστικῶν θεολόγων, ἀριθμητικά, στοιχεῖα ἀλγέβρας, στοιχεῖα γεωμετρίας, γεωγραφίαν.

Ε (σελ. οδ'.)

Τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1777, καταγραφὴ κοινῆς συνεισφορᾶς τῶν πανιερωτάτων ἀγίων ἀρχιερέων, ἔνεκεν βοηθείας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, προσδιορίζουσα ἐκάστῳ τῶν ἀρχιερέων τὴν κατὰ δύναμιν δόσιν, ἣτις προστεθῆσεται δι' αὐλικῶν ὁμολογιῶν ἐπὶ συμφωνίᾳ τόκου τὰ δέκα πρὸς ἑνδεκα.

Ὁ πατριάρχης 500. Ὁ Καισαρείας 200. Ἐφέσου 300. Ἡλίουπόλεως 100. Ἡρακλείας 500. Κυζίκου 250. Νικομηδείας 300. Νικαίας 250. Χελκηδόνας 200. Δέρκων 200. Θεσσαλονίκης 250. Κίτρους 100. Καμπανίας 150. Πλαταμῶνας 150. Σερβίων 150. Πολυανῆς 150. Πέτρας 100. Ἀρδαμερίου 100. Γέρισσοῦ 150. Τορνόβου 500. Τζερεβενοῦ 100. Λοφτζοῦ 200. Πρεσλάβας 200. Ἀδριανουπόλεως 500. Ἀμασειας 150. Προύσης 250. Ἰκονίου 250. Βερροίας 100. Πισειδίας 200. Ἀθηνῶν 150. Ταλαντίου 100. Σκύρου 50. Σόλωνος 100. Μενδενίτσης 50. Κρήτης 250. Κνωσοῦ 100. Ἀρκαδίας 100. Αἰλοπροτάμου 100. Ρεθύμνης 100. Κυδωνίας 200. Λάμπης 100. Πέτρας 100. Σιτσίας 100. Ἰερᾶς 100. Κισάμου 100. Τραπεζοῦντος 100. Λαρίσης 250. Σταγῶν 100. Τρίκκης 100. Αι-

ρέ.

τζᾶς 100. Σκιάθου 100. Γαρδικίου 100. Ραδοβιζίου 100. Θυμακοῦ 100. Λοιδορικίου 100. Ζητουνίου 100. Ἄρτης 300. Φιλιππουπόλεως 500. Ρόδου 200. Σερρών 300. Δράμας 250. Ἐλευθερουπόλεως 100. Σμύρνης 300. Μοσχονησίου 50. Μιτυλήνης 300. Ἰωαννίνων 250. Δρυνουπόλεως 150. Βοθροντοῦ 50. Βελᾶς 50. Χειμάρας 100. Διδυμοτείχου 150. Ἀγκύρας 100. Φιλαδελφείας 150. Μελενίκου 200. Νέων Πατρῶν 150. Αἴνου 150. Μεθύμνης 250. Παροναξίας 300. Μεσημβρίας 100. Βιδύνης 300. Δρύστρας 100. Εὐρίπου 150. Θηβῶν 100. Σοφίας 300. Βιζύης 200. Ἀγχιάλου 250. Βάρνης 50. Προϊλάβου 200. Μαρωνείας 200. Συληθρίας 100. Σωζουπόλεως 50. Ξάνθης 150. Γάνου καὶ Χώρας 50. Χίου 250. Λήμνου 50. Ἰμβρου 50. Κορίνθου 150. Δαμαλῶν 50. Μονεμβασίας 200. Ἐλους 50. Ματῆνης 50. Ἀνδρούσης 100. Παλαιῶν Πατρῶν 150. Κερνίτσης 50. Κορώνης 50. Μεθώνης 50. Λακεδαιμονίας 100. Ἀμυκλῶν 50. Βρυσθένης 50. Δημιτσάνης 50. Καρουπόλεως 50. Χριστιανουπόλεως 150. Ναυπλίου 150. Ὠλένης 100. Λιτίτσης 150. Δημητριάδος 200. Σαντορίνης 50. Ἐλασσῶνος 100. Σάμου 100. Ἀγθουπόλεως 100. Φαναρίου 50. Χαλδίας 250. Κώου 50. Τζίης 50. Κασανδρείας 200. Μήλου 50. Σίφνου 50. Ἄνδρου 100. Αἰγίνης 50. Πωγωνιανῆς 50. Τήνου 50. Φερσάλων 50. Νισιάδας 100. Ρέοντος 50. Νύσσης 100. Σκοπίων 100. Ἐρσεκίου 100. Κιοστενζιλίου 50. Σαμακοβίας 150. Πελιγραδίου 200. Τούλτζας 150. Σβορνικίου 100. Πόσνας 100. Γιενί Παζαρίου 100. Πελαγονίας 100. Καστορίας 100. Βοδενῶν 150. Κοριτζᾶς 100. Γκόρας 100. Στρωμνίτζης (Τιβεριουπόλεως) 100. Σισανίου 100. Βελεγράδων 100. Μογλανοῦ 50. Δεβρῶν 50. Πρεσπῶν 50. Βελισσοῦ 50. Καρπάθου 100. Γρεβενῶν 100.

† Ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἐπευχόμενος τὰ σωτήρια ἐπιβέβαιοι.

† Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Ἐν τῇ ὁμολογίᾳ, καὶ πίστει τῆς ζωοποιοῦ, καὶ ἀδιαίρετου Τριάδος, πατρὸς ἀγεννήτου, υἱοῦ ἐκ πατρὸς γεννηθέντος, ἀϊδίου, ὁμοουσίου, καὶ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σάρκα προσλαβόντος, καὶ ἐνανθρωπήσαντος, καὶ παθόντος, καὶ θανόντος, καὶ ταφέντος, καὶ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναληφθέντος, καὶ πάλιν ἐν δόξῃ ἐρχομένου κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, καὶ πνεύματος ἁγίου ἐκ πατρὸς ἐκπορευομένου, συναϊδίου, καὶ ὁμοουσίου πατρὶ καὶ υἱῷ, ἔζησα τὸν ἅπαντά μου βίον, καὶ θνήσκω, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἄφρασι τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν, διὰ τοῦ ἐκχυθέντος τιμίου αἵματος τοῦ Δεσπότη μου Χριστοῦ ἐκδεχόμενος, εἰς ὃν ἔχω πᾶσαν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου.

Ὁμολογῶ οὖν καὶ δέχομαι ὅσα ὁμολογεῖ καὶ δέχεται ἡ τοῦ Χριστοῦ ἁγία, καὶ ἁμωμος, καὶ ὀρθόδοξος Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, σέβομαι καὶ τιμῶ τὰ ἑπτὰ θεοπαράδοτα πανάγια μυστήρια, ἐν οἷς ἀπὸ βρέφους ἡγιασθῆν, ἀνεγεννήθην, ἐζωοποιήθην, ἐφωτίσθην, ὠδηγήθην, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου μου, εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν. Ἀποδέχομαι τὰς ἀποστολικὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμα τῆς καθολικῆς ἁγίας ἐκκλησίας ὡς θεοπαράδοτα, ἀποστρεφόμενος πᾶσαν καινοτομίαν, καὶ ἀφρασι κακοδοξίας τῶν ματαιοφρόνων αἰρετικῶν, ἀποδεχόμενος ἐν εἰλικρινεῖ καὶ εὐγνωμονίᾳ τῇ διαθέσει τοὺς ὄρους καὶ ἀποφάσεις τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, πεπεισμένος ὅτι πάντα ὅσα ἐλάλησαν ἐκεῖνοι οἱ θεοφόροι πατέρες, πεφωτισμένοι παρὰ τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος ἐλάλησαν καὶ ἐκύρωσαν, καὶ τύπον

ἡμῖν τῆς ἐξῆς διδασκαλίας ἐχορήγησαν, ὃν καὶ ἐσπούδασα καὶ γὰρ ὁ πάντων ἀνάξιος καὶ ἀμαρτωλός, δι' ὅλου τοῦ βίου διατηρῆσαι. Εἰ δέ τι φωραθῆ ἐν τοῖς ἐμοῖς συγγράμμασιν ἀπαδόν τε καὶ ἀσύμφωνον, τοῦτο ὡς νόθον ἔστω, διὰ παντός ἀπόβλητον καὶ ἄκυρον, καὶ ἐκτὸς τῆς ἐμῆς θελήσεως.

Ἐπειδὴ ἤδη ἐγγίζω πρὸς θάνατον προσπίπτω ἐλεεινῶς, καὶ οἰκτρῶς δέομαι τοὺς θειοτάτους πατριάρχας, τοὺς ἀγιωτάτους ἀρχιερεῖς, τοὺς πανοσιωτάτους ἀρχιμανδρίτας, ἱερομονάχους, ἱερεῖς, καὶ πάντα τὸν κληρον τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, μεθ' ὧν ἔζησα τοσοῦτους χρόνους, ἀναμνησθέντες τῆς ὑποταγῆς μου, τῆς εὐλαβείας μου, τῆς προθυμίας μου, καὶ τῆς ἄλλης σπουδῆς εἰς πάντα, ἵνα ποιήσωσιν εἰς ἐμὲ ἔλεος, καὶ εἴ τι ὡς ἄνθρωπος ἐπλημμέλησα, ἢ ἐλύπησά τινα, καὶ τῶν ἀνηκόντων οὐκ ἐφρόντισα, συγχώρησιν ἐμοὶ χάρισωσι, μεμνημένοι μου ἐπὶ τῶν παναγίων αὐτῶν ἱεροτελεσιῶν.

Πρὸς δέ, ἵνα μὴ τι σκάνδαλον ὑπολειφθῆ μετὰ τὸν θάνατόν μου, διεθέμην καὶ τὰ περὶ τῆς ὀλίγης μου περιουσίας, καὶ θερμῶς παρακάλεσα τὸν σεβασμιώτατόν μου καὶ εὐεργετικώτατον πατριάρχην Ἱεροσολύμων Κύριον Κύριον Πολύκαρπον, ἵνα λάβῃ τὴν φροντίδα, καὶ πάντα ποιήσῃ, ὡς διέταξα ἐν τῷ ἰδιοχείρῳ μου καταστίχῳ, προσπίπτων, καὶ δεόμενος καὶ τοῦ θειοτάτου καὶ ἀγιωτάτου Κυρίου Κυρίου Κυρίλλου τοῦ δεσπότου μου, καὶ προνοητοῦ μου καὶ εὐεργέτου, ἵνα ἐπινεύσῃ ἔχειν τὸ κύρος διὰ παντός ἢ τοιαύτη μου διαθήκη. α. ω. ι. σ', Μαρτίου γ'.

† Σέργιος Μακρᾶτος διδάσκαλος ἰδιοχείρως ὑπέγραψα, ταύτην βεβαιῶν εἶναι τὴν ὁμολογίαν μου καὶ ἐσχάτην διαθήκην.

Z (αὐτόθι)

† Σέργιος Μακρᾶτος ἰδιοχείρως γράφω καὶ οἰκειοθελῶς διατίθημι.

Ἄφρων κληρονομίαν τὸν βιρανέν μου εἰς Πλατᾶν, καὶ τὸ.

ρη'.

ἤμισυ ἐργαστήριον τοῦ Ρίζου εἰς Φανάρι, ὅπου ἔχω ἀμανέτι διὰ 2300 γρόσια καὶ διὰ 3000 γρόσια ἕτερα, καὶ τὰ ἐργαστήρια εἰς Στρέφ-πασιά, καὶ ἐν ροῦπι ἐργαστηρίου εἰς Κεχαγια-κατιν, τῷ ἐξανεψιῷ μου Κωστάκη, ὅτι αὐτὸς εἶναι κατὰ βάθος ἀπόγονος τοῦ γέρω Μακρῆ καὶ κληρονόμος καὶ ἐμοῦ. Ἔτι ἀφίνω αὐτῷ γρόσια 2000, καὶ τὰ ροῦχά μου.

Ἄφίνω 2000 τῇ ἀδελφῇ μου Ἀφεντήτζα. 2000, τῇ Ἀγορίτζα ἐξανεψιῷ μου. 2000, τῇ Καλήτζα ἐξανεψιῷ μου. 2000, τῇ νύμφῃ μου Γιαγγάκηνα, διὰ νὰ μοὶ κάμνη κάθε χρόνον τὰ μνημόσυνα. 200, τῇ παπαδιᾷ θυγατρὶ τῆς Ἀφεντήτζας. 200, εἰς τὰ ὄρφανά τοῦ Κωνσταντῆ. 200, εἰς τὰ ὄρφανά τοῦ Γεωργάκη Τσουκαλά.

Τὰ ψυχικά μου· 200, τῷ παναγιωτάτῳ δεσπότη μου· 200, παρρησία εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν· 400, εἰς ἓνα μνημόσυνον εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν· 1500, εἰς τὸν πανάγιον Τάφον τοῦ Σωτῆρός μου Χριστοῦ· 500, εἰς τὸ μετόχι τοῦ ἀγίου Τάφου· 1000, τῷ ἡγουμένῳ Καισαρίῳ διὰ τὰ μνημόσυνά μου· 1000, ἔξοδα τῆς θανῆς μου· 500, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Γεωργίου εἰς Νεοχώρι, ὅπου θέλω νὰ μεθάψουν καὶ νὰ γράψουν τὸ ὄνομά μου εἰς μνημόσυνον· 200, εἰς τὸ μοναστήρι τῆς πατρίδος μου μία παρρησία· 300, εἰς τὰς τρεῖς ἐκκλησίας, παρρησία· 200, δωρεὰν εἰς τοὺς ἱερεῖς ἐν αὐτῇ· 400, εἰς σαράντα τεσσαρακονταλείτουργα· 200, εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐλεημοσύνην· 1000, διὰ τὰ μνημόσυνά μου εἰς τὴν πατρίδα· 500, εἰς τὸ μοναστήρι Βατοπέδι τοῦ ἀγίου Ὁρους παρρησία· 300, εἰς τὰς τρεῖς σκήτας τοῦ ἀγίου Δημητρίου, τῆς ἀγίας Ἄννης, καὶ Καυσοκαλύβης· 50, εἰς τὸ μετόχιον τῶν Συναϊτῶν· 50, εἰς τὸν Μπαλινόν· 50, εἰς Ξυλόπορταν· 50, εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον· 50, εἰς Ἀραπκντζῆ-μεντάνι· 50, εἰς Σαρμασήκι· 50, εἰς Ἐντρενέκαπι· 50, εἰς Μοχλόν· 200, εἰς Ἐγρίκαπι· 200, εἰς τὰ σπιτάλια· 200, τῷ

λογιωτάτῳ Κωνσταντίνῳ υἱῷ τῆς ἐξαδέλφης μου· 100, τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ· 30, τῇ παπαδιᾷ δούλῃ μου· 10, τῇ Ἀνδριάνῃ.

Σέργιος Μακράτος ἰδιοχείρως ἔγραψα καὶ ὑπογράφομαι· καὶ οὕτω διατάσσω, καὶ θέλω ἵνα πάντα μετὰ τὸν θάνατόν μου οὕτω γένωνται· εἰ δέ τις τολμήσῃ παρασαλευσαί τι τῶν ὑπ' ἐμοῦ διορισθέντων, ἐχέτω τὴν κατάραν μου.

Ἐγράφη ἐν τῷ μετοχίῳ ἐν ἔτει αῳις', μαρτίου ιγ', κυρωθείσης τῆς ὁμολογίας καὶ δημοσίου διαθήκης μου δι' ἐπιβεβαιώσεως τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

(Ἐπὶ τοῦ περιέχοντος τὴν ἄνω διαθήκην φακέλλου σημειοῖ ὁ Μακράτος τὰ ἐξῆς): Ἡ ἀδελφή μου Ἀφεντήτζα εἶναι ἀπὸ ἄλλον πατέρα, καὶ δὲν εἰσέρχεται εἰς κληρονομίαν κατὰ τοὺς κρατοῦντας νόμους· ὅτι ἄφησα εἰς αὐτὴν τὸ ἄφησα ἔλεος διὰ τὴν πτωχίαν τῆς.

Η (σελ. πδ.)

Σεργίου Μακράτου ἐπιγράμματα.

Εἰς τὴν ἐν Φαναρίῳ (Κωνσταντινουπόλεως)

νεόδητον σχολήν.

Μυστιπόλοις σοφίης, ἐπιτίμοις ἔξοχα μούσαις,
οἶκος ὃδ' αἰγλήσις, ἔδρυτο δημοτελής
ἐκ κοινῆς δαπάνης καὶ ζήλου ἀρχιερῶν,
ἡγεμόνων λαμπρῶν, εὐμενέων πολιτῶν.

Ἄμοιβατον.

Αἰγλήσις οἶκος, βραχὺ τοῦτο, δόμοισι δὲ πολλοῖς
συνδεδομημένος εὖ, τοῦτό τε κοινὸν ἔφης
Μουσάων ἔδος· ἀλλὰ τίς οὖν Μούσαισιν ἔθηκε
ταύτην δὴ ξενίην, δείματο δ' αὖθι δόμον;
Ἐκ κοινῆς σπουδῆς, κεδνοῦ ζήλου τε τὸ ἔργον,
εὐμαθίης κοινῆς, κοινοτάτου ἐράνου·

ἐνθ' ἄρα ὠφελίης προπάσης δὴ λύχνον ἔθεντο
εὐσεβίης, ἀρετῆς, καὶ γε λόγων σοφίης.

Οἶκον ὃν εἰσοράεις ἐκ βάρων ἐξήγειρε
'Αβραμίου ἀβρά ἐξ ὀσίου δαπάνη·
'Αβράμιος γὰρ τοῦ τε θρόνου, ζήλου τε ἀρετῆς τε
ἀνδιχα διάδοχος σεπτὸς 'Αδελφοθέου.

Προὔχων μεγέθει, ὑπεραυγάζων δ' ἐπὶ κάλλει,
δόξη τηλαυγεὶ ὄλβιος οἶκος ὅδε·
τόνδε γὰρ ἐξήγειρε μέγας κράντωρ 'Αλέξανδρος
τῆς Λακίης ἀπάσης ἔξοχος ἡγεμόνων,
οὐ διατηροῖη θεὸς αἰὲν ἄσπτον ἄρ' ὄλβον,
ἐμπεδα, ἀστεμφῆ, σκηπτρά τε κοιρανίης.

Εἰς πηγῆν.

'Η κρήνη Χόριτας, χάριτες δ' αὐτῷ ἀρχιερεῖα
ἀγλαὸν ὧδ' ὕδωρ, εὖχος ἔχουσι μέγα.
Καλλίνικον γὰρ ἐπιστήσας κατεκάλυψε τήνδε,
φαίδιμον ἀρχιερεὺς Βουλγρίας ἀπάσης.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν Πατέρων.

Τῶν ἱερῶν βίβλων νόον ἐμφαίνει φιλάδελφος
ἄλλος ὃδ' ἐκ πολλῶν, γούνος ὁ τῶν Γκικάδων.

Εἰς εἰκόνα ἀρχιερέως.

Τίς κεν ὃδ' ὄλβιος; ἐκ Μελενίκου Θεσσαλονίκης
παοῦ τ' ἀμύμων κλεινὸς ἀγλαόφρων πρόεδρος·
εἰ δέ γ' ὅθεν ποθέεις καὶ τοῦνομα, Δαμασκηνὸς
πατρὸς 'Ελευθερίου, πατρίδος, 'Αντιγόνης·

μαρμαρυγὰς ἀρετῶν οὖν στίλβει Μακεδονίην,
 Ηπειρον πᾶσαν, Θετταλίην, Πίεραν.

Εἰς εἰκόνα Φριδερίχου βασιλέως.

Ὅπλοις μαχητάς, τοὺς σοφοὺς δὲ τῷ λόγῳ,
 δεινοὺς νικήσας πρακτικῇ εὐβουλίῃ,
 ἀναξ Βορουσῶν Φριδερίχος ὁ μέγας,
 ἀριπρεπῆς πέφυκεν Εὐρώπης κανῶν (1).

Εὐρώπην ἡρώων ἔδος σοφίῃ περιούσα
 δίδετ' ἀνάκτων, ὅς σὺνναος ἢ Θεμίδι·
 ὡς δ' ἔκετο Βρουσῶν παρ' ἀνακτα μέγαν Φρεδέριχον,
 — οἷος ὄδ' Εὐρώπην πᾶσαν, ἔφη, δικάσει.

Ἐπιτύμβια.

Ἐνθάδε χοῦν μετέηκε Χρυσόσκουλος ὁ Ράλλης,
 ἔνθα Ζαφείρας ἦς ἀλόχοιο κόνις,
 ἐρμηνεύς τε κόμης τε ἐὼν Ἐνετῶν περιόδοζος,
 ἐξήκοντά τ' ἔτη τοῖς δ' ἐρίηρα δράσας·
 υἱοῖς οὖν τέσσαρσι λιπῶν ἀρετὴν ἐφάμιλλον
 εὐσεβίης κληῖρον, οὐρανὸν αἰὲν ἔχει.

Μεθῆκε σῶμα τῇ γῆ τὸν χοῦν ἐνθάδε
 ἀρχῆς ἀμέμπτου ἐν βίῳ λιπῶν τύπον,
 ἀριστοβουλος, εὐτυχής, εὖνους κράτει,
 ὁ πρὶν μέγας μὲν ἐρμηνεύς διὰ χρόνου,
 ἔπειτ' ἀγαστὸς ἡγεμῶν Μολδαβίας,
 ὁ Ἰωάννης ὁ εὐκλεῆς Καλλιμάχης,

(1) Ἀντὶ τοῦ κανῶν, σημειοῦται ἄνω, πλάστιγγ.

ριβ'.

θεῶ δ' ἀπαύστως προσλαλῶν ἐκ τῶν κάτω,
ὄρᾳ θεὸν νῦν ἐμφανῶς ἐν τοῖς ἄνω.

Ἐνθάδε Λούκας χοῦν, τὸ δὲ σῶμα θεῶ ἀπέδωκε,
οὐρανίῳ λήξει νῦν ὄλθον ἔχων,
τὸν πλοῦτον γὰρ προφρονέως χρήζουσι κυχρήσας,
ἄνκτο κερδήσας οὐράνια χθονίων.

Γύμβε τίνας; πότε δὴ; πῶς δ' αὖ; θυγατρὸς Μαριώφρας
καὶ Ἐλένης μητρὸς, ἔμπαλιν ἤγε θέμις·
ιδ' ἀρετὰς τ' ἀκμήν, βίον αὐτῶν, ἔργα τε πύσση,
πάντα μάθοις κεδνά, ὄλθια, εὐτυχέα.

Θετταλὸς ἦν γένος, αὐτὰρ ἀκέστωρ ἦν πολυῖδρις
Ρήγιος Λαπάτης, εἰ τριακονταετᾶν·
εἰ δ' ἤσσαν λοιμῶ, οὐ τόλμη, τῆς ἀγάπης δὲ
καὶ χρείας πολλῶν καὶ φιλομαιμοσύνης·
τοῦνεκ' ἄρ' εὐκλείης ἀρετῆς θ' ἀπάσης ἐπ' ἄατον
οὐρανὸν εισανίων, πᾶσιν ἀφηκε πόθον.

Ἦκων εἰς εὐχὰς μὴ λήσῃ μου τεθνεῶτος,
αἰτῶ γὰρ ταύτην σὴν χάριν εὐσεβίης,
νῦν νέκυς ὁ κλεινός ποτε καὶ ἄρχων Νικόλαος,
ὡς χρήζων τῆς σῆς πρὸς θεὸν ἰκεσίας.

Εὐθαλέος φύτλης Μακρινῶν πτόρθος ἐπέραστος
ἐκ Φουρνᾶς Ἀγραφῶν εὐπατριδῆς Ἀγραῶν,
Κωνσταρᾶς, Ἀλέξιος, ἠδὲ Γεώργιος αὐθις,
ἐνθάδ' ἀδελφοὶ τρεῖς κοινὸν ἔχουσι τάφον.
Ἄλλὰ σὺ τόνδε ἰδὼν μὴ εἰκῆ, λῶσθε, παρέλθῃ,
εὐχὴν δ' εὐσεβίης στηθὶ ἐπευξάμενος.

Αἰ, πρὸ ὄρας τῷ δ' ἀπεκρύβη τάφω,
 ὄρηξ' ἀγαστὺς Μακρυδῶν Γιαννάκης,
 ὁ πᾶσιν ἐσθλός, τῆς πατρίδος προστάτης,
 θανῶν ἀδίκως, οἷά περ πάλαι Ἴβελ,
 φθόνω πονηρῶν τῶν δοκούντων πρὶν φίλων
 ληστῶν ἐνέδρα ἐμπεσῶν μαιφόνω.

Ἐνθάδε εὐπλόκαμοι Χάριτες, Μοῦσαι Πιερίδες
 καὶ Ἑρμῆς αὐτὸς κοινὸν ἔθεντο γόον·
 ὧδε γὰρ ὁ κλεινὸς φεῦ, Κωνσταντῖνος ὁ Ράλλης
 πρὶν μέγας ἐρμηνεὺς σῆμα προῆκε τάφω,
 μαινομένου Ἄρεως πρὶν ἀτασθαλίῃσι παρ' αἴσαν.
 οὐ χαλκῷ πληγεῖς, ἀργαλέω δὲ φθόνω.

Τύμβον μὴ σὺ μάτην παρτρέξεῖς, δάκρυα λείψαι,
 κλαύσειε, εἴ κε μάθοις, σῆμα τίνος τελέθει·
 ἐνθάδε γὰρ Κωνσταντῖνος Ράλλης, γενικὸς πρὶν
 καὶ μέγας ἐρμηνεὺς, σῶμα προῆκε γέη·
 κλεινὸς τ' ἐν κλεινοῖς καὶ πᾶσι μάλιστ' ἀγαστὺς
 εὐσεβίης, ἀρετῆς, εὐεπίης προπάσης.

Αἰ φθόνε, κτ' Ἄρεε, πρὶν ἀτύσθαλε, πῶς προτήψαις,
 κινέτατον τόδε πῶς ἔτρωσας ἄλγος ἐμόν;
 Ἐνθάδε, πᾶς τις ἐρεῖ γόρ, Κωνσταντῖνος ὁ Ράλλης;
 πρὶν μέγας ἐρμηνεὺς σῶμα προῆκε τάφω.

Ἐνθάδε σεπτὸς χοῦς Ἀγαθαγγέλου ἱεροῦ τε
 πνευματικῆς πατρὸς, Θεσπεσίου τε σοφοῦ,
 καὶ εὐαγγελικοῦ δὴ κήρυκος· ἔτι μικρὸν γῆν
 καὶ ρεῖον αὐτῷ ἦν· τᾶλλα γὰρ οὐρόνιος.

ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ.
(1648 — 1704)

ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ.

Ἱστορία τῶν συμβάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάν Μεχμέτη, ἐπιτροπεύοντος τοῦ Κιπρουλή γέροντος Μεχμέτ πασᾶ, μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάν Ἀχμέτη, υἱοῦ τοῦ αὐτοῦ σουλτάν Μεχμέτη, ἐπιτροπεύοντος τῆνικαῦτα τοῦ Δαμάτ Χασάν πασᾶ.

Ὁ σουλτάν Μεχμέτης, υἱὸς τοῦ σουλτάν Ἰμπραχίμη, ὅστις βασιλεὶα εἶχε δύο ἀδελφοὺς, τὸν σουλτάν Σουλεϊμάνην καὶ τὸν σουλτάν τοῦ σουλτάν Ἀχμέτην, καὶ υἱοὺς δύο, τὸν σουλτάν Μουσταφᾶ καὶ τὸν σουλτάν Ἀχμέτην (οἱ ὅποιοι ὅλοι ἐστάθησαν βασιλεῖς) ἐβασίλευσε κατὰ τὸ σεληνιακὸν ἔτος

Βεζιραζέμιδες, ἀγκαλὰ ἐστάθησαν πολλοὶ εἰς τὸν καιρὸν ^{βεζιρῆς δ} του, ὅμως ἡμεῖς ἠξυέρομεν ἀπὸ τὸν Μεχμέτ πασᾶν γέρο-Κι-^{Μεχμέτ} προυλή, ὅστις ἦν τὸ γένος Ἀλθαγίτης, ἔκαμε βεζαρέτι πέντε γέρο-Κι-^{πασᾶς} χρόνους, καὶ ἀπέθανε βεζιρῆς. ^{προυλής.}

Τοῦτος, πολλὰ κατορθώματα ἔκαμεν· ἤνυε τὴν βασιλείαν τοῦτος πολλὰ διεφθαρμένην καὶ συγχισμένην, ὅπου τὰ εἰσοδήματα τῆς βασιλείας τὰ ἐπωλοῦσαν μὲ δύο καὶ τρεῖς χρόνους προτῆτερα· ^{πολλὰ} ^{κατορθώ-} ^{ματα κά-} γινόμενος δὲ αὐτὸς ἐπίτροπος, ἐπίασεν ὅλους ἐκείνους ὅπου τὰ ^{μνει.} εἶχαν ἀγοράσει, καὶ τοὺς ἀπεκεφάλισε, καὶ τὰ ἐπούλησεν αὐτὸς ἐκ δευτέρου εἰς ἄλλους, καὶ ἀνέστησε τὸ βασίλειον.

ἀποστά- Εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ ἐστάθη ἕνας ἀποστάτης εἰς τὴν
 τῆς Τζε- Ἀνατολὴν, ὀνόματι Τζελαλή Χασάν πασᾶς, καὶ ἐκυρίευσεν ὅλην
 λαλή Χα- τὴν Ἀνατολὴν δυναστικῶς ἕως εἰς τὸ Σκούταρι, καὶ ὅλοι οἱ
 σὲν πα- πασάδες τῆς Ἀνατολῆς τὸν ἐπροσκύνησαν· τοῦτον ὁμῶς ὁ
 σᾶς· γέρο-Κιπρουλής μὲ ἕνα ἐπιτήδειον τρόπον ἐκατόρθωσε καὶ τὸν
 ἐσκότωσαν.

ἄλωσις Ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν Προῦσαν οὗτος ὁ βεζιραζέμης μετὰ
 Τενέδου τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχισε νὰ ἐξετάζη περὶ τῶν ζορμπάδων,
 καὶ Ἀθή- καὶ εὐρίσκωντας πολλοὺς, ὅλους τοὺς ἐσκότωσε· γυρίζωντας εἰς
 νοῦ ὑπὸ τὴν Πόλιν, ἔφθασεν εἰδησις, πῶς ἡ ἀρμάδα τῶν Βενετικῶν ὑπέ-
 Τουρκῶν. ταξε τὴν Τένεδον καὶ τὴν Ἀῆμον· ταῦτα ἀκούσας ἐπῆγεν εἰς
 Καλλίπολιν· ὁ δὲ γκενεράλης τῶν Βενετζιάνων ὀνόματι Μου-
 τζινίγος, ἐκυνηγοῦσε τὴν ἀρμάδα τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ ἐπειδὴ
 τὰ λοιπὰ κάτεργα ἐπρόφθασαν καὶ τὰ ἐτράθηξαν ἔξω καὶ τὰ
 ἐξαρμάτωσαν, ἔπεσε κατόπιν κυνηγώντας τὴν μπαστάρδαν, ὅπου
 ἦτον ὁ καπετὰν πασᾶς, καὶ τὴν ἐκυνήγησεν ἕως ὅπου ἐμβῆκε
 μέσα εἰς τὸ μπόγάζι· ὁ βεζιραζέμης ὄντας ὄξω εἰς τὴν στε-
 ρεάν, καὶ βλέπωντας τὰ γινόμενα, εὐθὺς ἐπρόσταξεν ἕνα τοπ-
 τζῆν χριστιανόν, ὀνόματι Μάρκον, καὶ ἔρριξεν ἕνα τόπι ἐπάνω
 εἰς τὴν μπαστάρδαν τοῦ γκενεράλη, καὶ κτυπώντας τὸ κατάρτι,
 τὸ ἐγκρέμισε, καὶ ἐλάβωσε καὶ τὸν γκενεράλην· ἔρριξε καὶ
 δεύτερον, καὶ ἐκτύπησε τὸ κάτεργον εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτον
 τὸ μπαροῦτι, καὶ ἔπιασε τὸ κάτεργον καὶ ἐκάηκε, καὶ ἔμει-
 νεν ἡ νίκη τῶν Τουρκῶν, πέρνοντας ὀπίσω τὴν Τένεδον καὶ τὴν
 Ἀῆμον νῆσον.

παράδοσις Ὁ ρηθεὶς Μάρκος ἔκαμε καὶ ἄλλην ἀνδραγαθίαν· ὅταν
 τοῦ Μπα- ἐπῆγεν ὁ σουλτὰν Μουράτης εἰς τὸ Μπαγδάτι, ἔρριξεν ἕνα
 γδαίου τόπι καὶ μὲ ἐκεῖνο τὸ τόπι ἐπαράδθη τὸ κάστρον· διὰ τοῦτα
 μὲ ἕνα τὸπι· τὸν ἔδωκε ζιαμέτι, καὶ τὸν ἔκαμε καὶ τοπτζίμπασην· Ἀκούων-
 τας ὁ βασιλεὺς τὴν τοιαύτην νίκην ὅπου ἔκαμεν ὁ βεζιραζέ-
 μης, τὸν ἔστειλε κιλιτζ καφτάνι μὲ τὸν χαζινεδάρην Μπιλάλαγαν

Ἀράπην, ὁ ὁποῖος παγαίνωντας εἰς τὸν βεζίρην, τὸν εἶπεν ὁ βεζίρης, ἰδοὺ ὁποῦ γράφω τῷ βασιλεῖ νὰ σὲ κάμη κισλάρ ἀγαστή, ὁποῦ ἐσὺ μὲν νὰ κυβερνήσῃς τὰ ἔνδον τῆς βασιλείας, ἐγὼ δὲ τὰ ἔξω· τὸν εἶπεν ἀκόμι νὰ σηκώσῃ τὸν βασιλεῖα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, νὰ τὸν πηγαίῃ εἰς Ἀδριανούπολιν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐγύρισε καὶ αὐτὸς ὁ βεζιραζέμης εἰς τὴν ^{ἐξέτασις} Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἄρχισε νὰ ἐξετάζῃ ^{περὶ Βλα-} περὶ τῆς Βλαχίας καὶ ^{χομπογ-} Μπογδανίας, ἃν ὑποτάσσωνται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Ὁθωμανίων, ἢ ὄχι· ὅτι ἐπαίροντο μὲ τὰ πτερὰ τοῦ Ρακότζκη ^{κράλη} τῆς Οὐγγαρίας· ὅθεν ἐμήνυσε τοὺς αὐθέντας, τὸν Κωνσταντῖνον δηλαδὴ Μπασαράμπαν αὐθέντην τῆς Βλαχίας, καὶ τὸν Στέφανον Γεωργίου αὐθέντην τῆς Μολδαβίας, διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ φιλήσουν χερί, ἐπειδὴ ὅταν ἔγιναν αὐθένται δὲν ἐφίλησαν· αὐτοὶ ὅμως φοβηθέντες ἄρχισαν μὲ ταξίματα πολλῶν ἀσπρῶν, διὰ νὰ μὴν ὑπάγουν· ὁ βεζιραζέμης καὶ ἐκ δευτέρου τοὺς ἐμήνυσε νὰ ἔλθουν χωρὶς κανένα φόβον, καὶ θέλουν γυρίσει πάλιν εἰς τὰς αὐθεντείας των· αὐτοὶ καὶ τότε μὲ κανένα τρόπον δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑπάγουν· ὅθεν τοὺς ἐμαζίλευσε, καὶ εἰς μὲν τὴν Μπογδανίαν ἔκαμεν αὐθέντην τὸν συντοπίτην του Γκίχαν βόρνικον, ὁ ὁποῖος, ἦτον καπικεχαγια; εἰς τὴν Πόρταν, καὶ τὸν ἐρώτησε περὶ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασίλβοδα ποῦ εὐρίσκονται, καὶ ἀπεκρίθη, ὅτι εἰς τὴν Μπογδανίαν, καὶ τὸν εἶπεν, εὐθύς ὁποῦ ὑπάγεις νὰ τοὺς στείλῃς ἐδῶ εἰς τὴν Πόλιν· εἰς δὲ τὴν Βλαχίαν ἔκαμε τὸν Μίχνια βόδα, τὸν καὶ Τζομπάν μπέην λεγόμενον.

Ἀφ' οὗ ὑπέταξεν αὐτοὺς τοὺς δύο τόπους, ἔκαμε μεγάλην ^{ὑποταγή} ἐτοιμασίαν κατὰ τοῦ Ρακότζκη, καὶ ἐκστρατεύσας κατ' αὐτοῦ ^{Ἐρδελίου} τὸν ἐνίκησε, καὶ ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν Ἐρδελίαν, καὶ ἔβαλεν ^{εἰς Τούρκους.} ἄλλον κράλην Μπόρτζα Γιάνους ὀνομαζόμενον, καὶ οὕτως ἐπέστρεψε νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐσκότωσε πολλοὺς πασάδες καὶ μεγιστᾶνας.

κρεμάται
δ πανα-
γιώτατος.
Ἐκρέμασε καὶ τὸν Παρθενάκην Χῖον οἰκουμενικὸν πατριάρ-
χην ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Λαζάρου, ὁ ὁποῖος ἐστάθη σοφὸς ἄν-
θρωπός· τὸν ἤυρε δὲ αἰτίαν διὰ ἓνα καλόγηρον ὁποῦ ἐπῆγεν
εἰς τὴν Μοσχοβίαν μὲ ἀπανταχοῦσαν περὶ ἐλεημοσύνης, ὅστις
περνῶντας ἀπὸ τὴν Καζακίαν, ἐπῆγεν εἰς τὸν χάτμανον τῆς
Καζακίας· ἐκεῖ κατὰ τύχην εὐρέθη ἓνας μιρζᾶς ἀπὸ μέρους
τοῦ χάνη, καὶ μὲ τὸ νὰ προετίμησεν ὁ χάτμανος τὸν καλό-
γηρον, καθίζωντάς τον παρὰνω ἀπὸ τὸν μιρζᾶν, ἐφθόνησεν ὁ
μιρζᾶς, καὶ ἐπιστρέφων εἰς τὸν χάνην εἶπε τὴν κατασχύνην
ὁποῦ τὸν ἔκαμεν ὁ χάτμανος, τιμῶντας τὸν καλόγηρον περισ-
σώτερον ἀπὸ λόγου του, καὶ εἰς τὸ γύρισμα ἐπικισεν ὁ χάνης
τὸν καλόγηρον, καὶ πέρνωντας τὸ γράμμα του, τὸ ἔστειλεν εἰς
τὸν βεζιραζέμην, ὁ ὁποῖος εὐθὺς ἐπρόσταξε καὶ ἐκρέμασεν τὸν
πατριάρχην· ἐγύρευε διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν νὰ χαλάσῃ καὶ
μέρικους ἀρχόντους τῆς Πόλεως, καὶ δια τοῦτο ὁ τζελεπή
Κωνσταντῖνος Γουλιανὸς ὁ μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκ-
κλησίας ἦτον κρυμμένος ὡς πέντε χρόνους ἀπὸ τὸν φόβον.

παναγιώ-
τατος δ
Χουμ-
χούμης.
Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ τοῦ Παρθενάκη ἔγινε πατριάρχης ὁ
Παρθένιος Χουμχούμης, ἀπὸ Μπρούσης μητροπολίτης.

κρεμάται
ὁ Πεκίου.
Ἐκρέμασε καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Πεκίου, ὄντας εἰς τὴν
Μπρούσαν.

Παναγιω-
τάκης
δραγου-
μάνος.
Αὐτὸς ἔκαμε τὸν Παναγιωτάκην δραγουμάνον τῆς βασι-
λείας· οὗτος ἦτον ἀπὸ ἀσήμους γονεῖς, ὁ πατέρας του γούνα-
ρης, καὶ ἀπὸ μικρὸν παιδί τὸν ἐπῆρεν ὁ Συρίγου, πνευματικὸς
διδάσκαλος, θεολόγος καὶ σοφώτατος ἄνθρωπος, καὶ τὸν ἔβαλε
καὶ ἐσπούδαξεν ἑλληνικά, λατινικά, ἀραβικά καὶ περσικά, καὶ
εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν ἔκαμε δραγουμάνον τοῦ Ἱμπερατόρε, μετὰ
δὲ ταῦτα ἀπεκαταστήθη καὶ μέγας δραγουμάνος τῆς βασιλείας.

νέον δό-
σιμον.
Εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη εἰγήκεν εἰς ὄλον
τὸ βασίλειον τὸ δόσιμον, ὁποῦ ὀνομάζεται σουρσάτ, καὶ ἐσύ-
ναξεν εικοσιτέσσαρας χιλιάδας πουργία ἄσπρα.

Εἰς τὰς ἡμέρας του ἀπεστάτησεν ὁ προρρηθεὶς Μίχνια ^{αὐθέντης} βόδας, αὐθέντης τῆς Βλαχίας, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ^{Βλαχίας} καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐγένετο αὐθέντης ὁ Γκίκα βόδας, μεταθέτωντάς ^{δὲ Γκίκας,} Μπογδα- ^{Μπογδα-} τον ἀπὸ τὴν Μολδαβίαν εἰς τὴν αὐθεντεῖαν τῆς Βλαχίας, τὸν ^{νίας δ} ὅποιον τὸν ἐκακοφάνη διὰ τὴν μετάθεσιν, ἀγαπῶντας περισ- ^{Στεφανί-} σότερον νὰ ἦναι εἰς τὴν Μπογδανίαν. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εὐρέθη εἰς τὴν Μπογδανίαν ὁ Δούκα βόδας, ὁ ὅποιος ἐστάθη καμαράσης τοῦ Βασίλβοδα, καὶ τὸν ἐλάλησεν ὁ Γκίκα βόδας θυμωμένος, καὶ τὸν εἶπε· καλὰ εἶναι αὐτά, καμαράση, ὅπου ἔκαμεν ὁ Βασίλβοδας, νὰ μᾶς εὐγάλη ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Μπογδα- νίαν, καὶ νὰ βάλῃ τὸν υἱόν του, μάλιστα ὅπου τὸν ἐκάμαμεν τόσαις καλοσύναις; αὐταῖς εἶναι ἢ ἀμοιβαίς; ὁ δὲ Δούκα βό- δας ἤξεύρωντάς τον φιλάργυρον, τὸν ἀπεκρίθη λέγων, καὶ τὴν Βλαχίαν παρακάτω ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν τὴν λογιάζετε; μάλιστα εἶναι πολλὰ καλλίτερη, ἐπειδὴ εὐγάζει περισσότερα ἄσπρα, καὶ ἔχει περισσότερα εἰσοδήματα. Τότε ἀκούωντας τὰ τοιαῦτα ἐχάρηκε. Εἰς δὲ τὴν Μολδαβίαν ἔκαμεν αὐθέντην τὸν Στεφανίτζαν βόδαν, υἱὸν τοῦ Βασίλβοδα τοῦ ρηθέντος, ὦντας ὁ πατὴρ του σφαλισμένος εἰς τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες.

Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς εἰς τὸ ἀναμεταξὺ, καὶ εὐγαλε ^{ἐξωσις} τὸν Γκίκα βόδαν ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἠθέλησε νὰ ^{τοῦ Γκίκα} βόδα δι- ^{βόδα δι} δώσῃ τῷ βεζιραζέμη τριάντα πουγγία ὅπου τὸν ἐζήτησε διὰ ^{ἐπιβουλῆς} ἔπιβουλῆς ρον, τὰ ὅποια ὑποσχόμενος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γρηγόριος Γκίκα βοε- ^{τοῦ υἱοῦ} τῶ βόδας (ὁ ὅποιος εὐρίσκετο τότε εἰς τὴν Πόλιν) ἔδωκεν αὐτῷ ^{του.} τὴν αὐθεντεῖαν· τὸν δὲ Γκίκα βόδα τὸν ἔφερε σιδηροδέσμιον εἰς τὴν Πόλιν, γράφωντας ὁ βεζίρης τῷ Καρῆ Μουσταφᾶ πασᾶ τῆς Σιλίστρας, καὶ ἦλθεν ἀτός του καὶ τὸν ἐπίασε, καὶ βάλλωντάς τον εἰς τὰ σίδηρα, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Πόλιν.

Διὰ τὸν ρηθέντα Γρηγόρβοδα λέγουσί τινες, πῶς νὰ ἐπε- ^{αὐθέντης} Βλαχίας- ^{δὲ Γρηγόρ-} βουλεύθη τὸν πατέρα του τότε· ὅτι ὁ πατὴρ του ἔγραψε τότε ^{βοδασ υἱός} μεκτοῦπι εἰς τὸν βεζίρην διὰ τὰ τριάντα πουγγία ὅπου τὸν του.

ἐζητούσε δῶρον, ὑποσχόμενος νὰ τὰ δώσῃ, μόνον μὲ ἀναβολὴν χρόνου, τὸ ὅποιον μεκτοῦπι νὰ τὸ ἀλλάξεν ὁ υἱὸς του, καὶ νὰ ἔγραφεν αὐτὸς ἄλλο, πῶς τάχα δὲν ἤμπορεῖ μὲ κανένα τρόπον νὰ τὰ δώκῃ, καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ διὰ τοῦτο νὰ τὸν ὠργίσθῃ ὁ βεζιραζέμη καὶ νὰ τὸν ἐμαζίλευσεν· οὗτος δὲ ἔταξε τῷ βεζιραζέμη πῶς κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, ὅπου εἶναι συνηθισμένα νὰ δίδωνται ἀπὸ τὴν αὐθεντεῖαν, τὰ δίδει καὶ αὐτὰ, καὶ οὕτως ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αὐθεντεῖαν.

Βλαχία
διεφθάρ-
μενη.
περιστατικά.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ Γρηγόρβοδας, ἤυρε τὸν τόπον διεφθαρμένον ἀπὸ τὸ θανατικόν, ἀπὸ πείναν, καὶ ἀπὸ ἄλλα

θάνατος
τοῦ Βα-
σιβοδα
καὶ τοῦ
υἱοῦ του,
καὶ τοῦ
βεζιραζέ-
μη.

Εὐγῆκεν ὁ Βασίβοδας ἀπὸ τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες, ἐσφα-
λίσθη δὲ δι' αἰτίαν τοιαύτην· ὁ Στέφανος μέγας λογοθέτης
ἐλθὼν κατ' αὐτοῦ μὲ οὐγγρικά καὶ βλάχικα στρατεύματα, διὰ
νὰ τὸν εὐγάλῃ ἀπὸ τὸν θρόνον, αὐτὸς μὴ δυνάμενος ἀντιστή-
ναι, ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν συμπεθέρον του Χμίλη χάτμα-
νον τῆς Καζακίας, ἀφίνωντας τὴν δόμναν του καὶ τὸν υἱόν του
τὸν Στεφανίτζαν· γνωρίζωντας δὲ τὸν Χμίλην ἄνθρωπον ἀσύ-
στατον καὶ μέθυσον, ἐκίνησεν ἀπεκεῖ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Κρίμι
πρὸς τὸν χάνην, καὶ ἐπρόσπεσεν εἰς τοῦ λόγου του, καὶ ἐπα-
ρακάλεσε νὰ γράψῃ καὶ νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς τὸν βασιλέα νὰ τὸν
συγχωρήσῃ· ὁ χάνης κατὰ τὴν ἰκεσίαν του ἔγραψε καὶ τὸν
ἔστειλε καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Πόλιν, τὸν ὅποιον ἤθελε νὰ τὸν
χαλάσῃ ὁ βασιλεὺς, ὅμως διὰ μεσιτείας τοῦ βεζιραζέμη ἐγλύ-
τωσε τὴν ζωὴν του, καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες·
τὴν δόμναν του καὶ τὸν μπεϊζαδέν του τοὺς ἐκράτησεν ὁ Στέ-
φαν βόδας, καὶ ἐπῆρεν ὅλον τὸ τίποτές τους· ἀφ' οὗ εὐγῆκεν
ἀπὸ τοὺς Ἑπτὰ Γουλάδες ὁ Βασίλειος βοεβόδας, μετὰ ἓνα
χρόνον ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἔφερον εἰς
τὴν Μπογδανίαν, καὶ ἐτάφη εἰς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας· μετὰ
τοῦτον ἀπέθανεν εἰς Μπενδέρι καὶ ὁ μπεϊζαδὲς αὐτοῦ Στεφα-

νίτζα βόδας, εις ταῖς ἡμέραις τοῦ αὐτοῦ βεζίρη· λέγουσι τινές διὰ τοῦτον τὸν Σεφρανίτζα βόδα πῶς εις τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του τὸν εἶπαν νὰ μεταλάβῃ, καὶ δὲν ἠθέλησε· ἀκούωντας ὁ βεζιραζέμης τὸν θάνατόν του λέγεται πῶς νὰ εἶπεν, ὡς φαίνεται οἱ γκιουρίδες Μπογδάνοι τὸν ἐφαρμάκωσαν! Ἐν ὄσῳ δὲ νὰ γίνῃ ἄλλος αὐθέντης εις τὸν τόπον του, ἀπέθανε καὶ ὁ βεζίρης Μεχμέτ πασᾶ· γερο-Κιπρουλῆς, ὁ ὅποτος προγυριζωντας τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ἐπαρκαλέσε τὸν βασιλέα νὰ κάμῃ διάδοχον τὸν υἱόν του Ἀχμέτ πασᾶν καὶ τὸν ἔδωκε τὴν βοῦλλαν.

Αὐτὸς ὁ Ἀχμέτ πασᾶς εὐθύς ὁποῦ ἐγινε βεζίρης ἔκαμεν Ἀχμέτ αὐθέντην εις τὴν Μπογδανίαν τὸν Δαμπίτζα βόδα κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων τῆς τζάρκς· τὸν ὅποτον ἀπ' οὗ τὸν ἐκλεξεν οἱ ἀρχοντες τὸ ἀνέφεραν τῷ ἐπιτρόπῳ· ὁ ἐπίτροπος, τὸ ἀνέφερε τῷ βασιλεῖ· ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξε νὰ τὸν φέρῃ νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ τὸν ἔφερε, καὶ βλέπωντάς τον, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἐφθέσαν καθάδι.

Ἦτον αὐτὸς ὁ Ἀχμέτ πασᾶς ἀνόμοιος κατὰ πάντα καὶ ἐναντίος εις τὰ ἥθη καὶ εις τὰ ἔργα μὲ τὸν πατέρα του· ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτον ἀνθρωπος σοφός, πρᾶος, ἡσυχός, καὶ μετριοπαθής, ὁ πατὴρς του αἰμοβόρος, καὶ ἄρπαξ. Οὗτος ὁ Ἀχμέτ πασᾶς ἔκαμε δεκαπέντε χρόνους βεζιραζέμης, καὶ ἀπέθανεν εις τὸ βεζαρέτι του.

Ἡ πρώτη ἐκστρατεία ἐγινε κατὰ τῶν Νεμτζῶν, καὶ ἐπῆρξαν καὶ οἱ δύο αὐθένται, ὁ τε Γρηγόρβοδας καὶ ὁ Δαμπίτζα βόδας, καὶ ἐπῆρε τὸ Οὐϊδχαρ κάστρον, τὸ ὅποτον ἐδόθη μὲ βέρην· ὅταν ἤθελε νὰ εὐγῇ ὁ γκενεράλης ἀπὸ τὸ κάστρον, ἐζήτησε νὰ τὸν δώσῃ θέλημα ὁ βεζίρης διὰ νὰ παίξῃ ταῖς τρίμπιτζαῖς, ὁ βεζίρης τὸν ἔδωκε λέγων, ἐπειδὴ δὲν ἐντρέπεται ἄς παίξῃ.

Ὁ Γρηγόρβοδας γυρίζωντας ἀπὸ τὸ σφερί ἐγρυψεν ἀπὸ ἀποκρυφίου λῆσται ὁ

Κωνσταντίνου στρατάν και ἐσφάλισαν τὸν Κωνσταντίνον Καντακουζηνὸν ἵνα ποστέλνικον εἰς τὸ Συναγῶβι, ἄρχοντα ἐπίσημον και εὐγενῆ, ὁ Καντακουζηνὸς ὁποῖος ἦτον πατὴρ τοῦ Σερβάν βόδα Καντακουζηνοῦ· φθάνων ποστέλνικος εἰς τὸ Βουκουρέστι ἔστειλε και τὸν ἐθανάτωσαν ἐκεῖ εἰς τὸ Συναγῶβι.

Ἐκστρατεύσας πάλιν τὸν δεῦτερον χρόνον ὁ βεζίρης κατὰ ἀποστασίᾳ τοῦ Γρηγόρ-βόδα και χίας και ὁ Δαμπίτζα βόδας αὐθέντης τῆς Βλαχίας και ὁ Δαμπίτζα βόδας αὐθέντης τῆς Μολδαβίας. Εἰς τὸν αὐθέντης ὁποῖον πόλεμον νικηθέντες οἱ Τοῦρκοι, και πέφτωντας και ὁ Δεών βό-γενίτζερ ἀγάς, ἐκίνησαν και οἱ δύο αὐθένται χωρὶς τὴν εἰδήσιν δας, και τοῦ βεζιραζέμη, και ἦλθαν ἐμπροσὰ εἰς τοὺς θρόνους των· εἰρήνη μεταξὺ μωθὼν ὁ βεζιραζέμη τὴν ἀποδημίαν αὐτῶν, ἔστειλε και τοὺς Τουρκῶν ἔκραξεν, και ὁ μὲν Γρηγόρβόδας φοβηθεὶς ἀποστάτησε και ἔφυ- και Γερ-γεν εἰς τὴν Νεμτζίαν πανοικί, και ἀντ' αὐτοῦ ἐγένετο αὐθέντης μανῶν· εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ Ράδουλ Λεών βόδας· ὁ δὲ Δαμπίτζα βόδας ἐπῆγε, και κλίνας, τὸν ἀρχένα του εἰς τὸν βεζιραζέμη, τὸν ἐσυγχώρησε και τὸν ἐφόρεσε καθάδι, και ἐγύρισε πάλιν εἰς τὸν θρόνον του· ζητηθείσης δὲ τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν Γερμανῶν και τῶν Ὀθωμανῶν, και σταλθεὶς παρὰ τῆς βασιλείας ὁ Παναγιωτάκης μέγας δραγουμάνος διὰ νὰ τὴν τελειώσῃ, και τελειώσας τὰς περὶ ἀγάπης συνθήκας, ἐπέστρεψεν ὁ βεζιραζέμη εἰς τὴν Πόλιν, και ἦλθε μέγας ἐλτζής τῶν Νεμτζῶν κατὰ τὴν συνθήκην.

Θάνατος Δαμπίτζα βόδα· Ὁ Δαμπίτζα βόδας ἀφ' οὗ ἦλθεν εἰς τὸν θρόνον του, δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς και ἀπέθανεν· ἀντ' αὐτοῦ ἔκαμεν αὐθέν-βόδα αὐ-θέντης ὁ Δούκκα βόδα, τὸν ὁποῖον μετὰ ἑξ μῆνας τὸν ἐμαζί-Δούκκα λευσε, μετὰ τὸ νὰ ἔγραψεν εἰς τὸν χάνην γράμμα, και τὸν εἶπε βόδας και πατισαχίμ, τὸ ὁποῖον γράμμα ἔπεσεν εἰς τὰ χέρια τοῦ Οὐζοῦ ἑξωσὶς αὐτοῦ· πασασῆ, και τὸ ἔστειλεν εἰς τὴν βασιλείαν· βλέπωντας ὁ βασιλεὺς τὸ γράμμα ἐθυμώθη κατὰ τοῦ Δούκκα βόδα, μετὰ τὸ νὰ

ἔγραφε τὸ πατισαχίμ, καὶ ἤθελε νὰ τὸν χαλάσῃ, λέγωντας, καὶ εἶναι ἄλλος βασιλεὺς ἔξω ἀπὸ λόγου μου; μεσιτεύωντας δὲ ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἐχάρισε τὴν ζωὴν του, ὅμως τὸν ἐμαζιλευσε, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔκαμεν τὸν Ἡλιάς Ἀλεξάνδρου βόδα.

Ἵστερον ἀπὸ δύο χρόνους ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν ὁ βεζιραζέ-^{ἄλωσις} μης τὴν ἀγάπην μὲ τοὺς Νέμτζους, ἐκστράτευσε κατὰ τῆς ^{Κρήτης} Κρήτης εἰς τὸ κάστρον τῆς Κάνδιας, τὸ ὁποῖον ἐπολεμεῖτο πρὸ εἴκοσι τριῶν χρόνων, καὶ ἀφ' οὗ τὸ ἐπολέμησε καὶ αὐτὸς ἔτι δύο χρόνους, μόνις τὸ ὑπέταξε, καὶ κάμνωντας τὴν ἀγάπην καὶ μεταξὺ τῶν Βενετζιάνων, ἐγύρισε μετὰ μεγάλης τιμῆς εἰς τὴν Πόλιν.

Εἰς τὸν καιρὸν αὐτοῦ ἐγένεν ὁ κύρ Δοσίθεος πατριάρχης ^{Δοσίθεος} Γεροσολύμων, κάμνωντας παραίτησιν ὁ κύρ Νεκτάριος. ^{Γεροσολύμων.}

Ἐμαζιλειύθη ὁ Χουμχούμης Παρθένιος, καὶ ἐγένεν ὁ κύρ ^{Διονύσιος} Διονύσιος ὁ Σπανὸς οἰκουμενικὸς πατριάρχης, τὸν ὁποῖον μετὰ ^{ὁ Σπανός} τρεῖς χρόνους τὸν εὐγάλαν καὶ ἔκαμαν τὸν κύρ Μεθόδιον. ^{καὶ Μεθόδιος, οἰ-}

Εἰς ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη εὐγῆκεν ἕνας ^{κουμει-} Εβραῖος ἀπὸ τὸν Μωρέαν, ἀπὸ τὴν Παλαιάν Πάτραν, καὶ ἤλ-^{κοί.} θεν εἰς τὴν Σμύρνην, ὁ ὁποῖος ἐκήρυξε τοῦ λόγου του πῶς ^{ψευδο-} εἶναι Μεσσίας, καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν Ἐβραῖοι παν-^{Μεσσίας.} ταχόθεν, πηγαίνοντες μὲ δῶρα καὶ μὲ πολλὴν εὐλάβειαν εἰς αὐτόν· ἀκούωντας ὁ βασιλεὺς περὶ τῆς τοσαύτης τῶν Ἐβραίων συνελεύσεως εἰς τὸν ὑποκρινόμενον Μεσσίαν, ἔστειλε φερμάνι, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν· ὅμως καὶ ἐκεῖ τὸν ἀκολουθοῦσαν οἱ Ἐβραῖοι· τὸ ἄκουσεν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἐσήκωσεν ἀπὸ τὴν Πόλιν μὲ τοὺς ὀνομασθέντας ἀποστόλους ὅπου εἶχε, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· ἐκεῖ ἐτούρκευσε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀπόστολοί του, εὐγάλωντας τὸ ὄνομά του Μεχμέτ ἐφένδην· μετὰ ταῦτα ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἐκατοίκησεν εἰς τὸν Κουρουτζεσμέ· τὸ ἔμαθαν πάλιν οἱ Ἐβραῖοι, καὶ ἄρχισαν νὰ συνάζωνται πρὸς αὐτόν

καθ' ἐκάστην ἀκούωντας ὁ βασιλεὺς πῶς οὔτε ἐκεῖ ἠσυχάζει, ἔστειλε φερμάνι νὰ πατήσουν τὸ σπίτι του καὶ νὰ τὸν πάρουν·

ἔξωσις
Ἡλιᾶς
βόδα καὶ
αὐθέντης
Μπογδα-
νίας ὁ
Δούκα
βόδας.
ἔξωσις
Ράδουλ
Λέωντος
βόδα καὶ
αὐθέντης
Βλαχίας
ὁ Ἄντων
βόδας.
παναγιώ-
τατος ὁ
Διονύσιος
Σερογλά-
νης.
ὁ Γρηγόρ-
βοδας ἀπὸ
Νεμτζίας
εἰς Κων-
στατινού-
πολιν.
ἔξωσις
Ἄντων-
βοδα καὶ
ἀποκατά-
στασις αὐ-
θις τοῦ
Γρηγόρ-
βοδα.
ἔξωσις
Ἄντωνίου
βόδα (ἔξω μόνον ὁ Σερμπάνβοδας ἐγλύτωσε) καὶ
περὶ τοῦ
εἰσοδήμα-
τος τῆς
Βλαχίας.

ἐδιάβαζε μαζί με τοὺς ἄλλους Ἑβραίους, καὶ πιάνωντάς τον τὸν ἐξώρισαν εἰς τὴν Παλαιὰν Πάτραν, καὶ ἐκεῖ ἐτελεύτησε.

Ἐμαζιλεύθη ὁ Ἡλιᾶς βόδας αὐθέντης τῆς Μπογδανίας, καὶ εἰς τὸν τόπον του ἔκαμεν αὐθέντην τὸν Δούκα βόδαν με δεύτηρην αὐθεντεῖαν.

Εὐγάλε καὶ τὸν Ράδουλ Λέων βόδα αὐθέντην τῆς Βλαχίας, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Πόλιν ἔδωκε καὶ τὸ κοινὸν χρέος, καὶ ἔβαλεν εἰς τὸν τόπον του τὸν Ἄντωνιον βόδα τὸν γέροντα.

Ἐμαζιλεύθη καὶ ὁ κύρ Μεθόδιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔγινεν ὁ Διονύσιος Σερογλάνης ἀπὸ Λαρίσσης.

Ἦλθεν ὁ Γρηγόρβοδας ἀπὸ τὴν Νεμτζίαν, καὶ διὰ μεσιτείας τοῦ Παναγιωτάκη δραγουμάνου καὶ Μανολάκη Κιουρκτζί-πασῆ τὸν ἐσυγχώρησεν ἡ βασιλεία, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σπίτι του καὶ ἐκχοίκησε.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς πληρωθέντες οἱ τρεῖς χρόνοι τῆς αὐθεντείας τοῦ Ἄντωνίου βόδα, τὸν ἐμήνυσεν ἡ βασιλεία νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ὁμοῦ με τοὺς ἄρχοντάς του νὰ κάμῃ μουκαρέρι κατὰ τὴν συνθήειαν· τὸν ὁποῖον ἐλθόντα τὸν ἐμαζίλευσε, καὶ φέρωντας τὸν Γρηγόρβοδα ἀπὸ τὴν Πόλιν ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αὐθεντεῖαν τῆς Βλαχίας· ὅστις ἀφ' οὗ ἦλθεν ἀπὸ Νεμτζίας μόνον σκράντα ἡμέραις ἔκαμεν εἰς τὴν Πόλιν.

Ὁ Γρηγόρβοδας εὐθύς ὁποῦ ἐφόρσεσε καθάδι ἐπίασεν ὅλους τοὺς Καντακουζηνούς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἔλθῃ τότε μετὰ τοῦ ἐξέτασις Ἄντωνίου βόδα (ἔξω μόνον ὁ Σερμπάνβοδας ἐγλύτωσε) καὶ τοὺς ἐπῆρε σιδηροδεσμίους εἰς τὴν Βλαχίαν, διὰ νὰ μαρτυρήσουν περὶ τοῦ εἰσοδήματος, ὁποῦ ἐσυνάχθη εἰς τὴν αὐθεντεῖαν τοῦ Ἄντωνίου βόδα τί ἔγινε.

Ὁ δὲ Σερμπάνβοδας ἐγλύτωσε μὲ τὸ νὰ ἐπῆρε τὴν εἰ-^δ Σερβάν-
 δησιν πρότερον περὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ Γρηγόρβοδα, καὶ ἔφυ-^{δοδας}
 γε, καὶ ἐκρύβη εἰς τὸ σεράγι τοῦ Καρᾶ Μουσταφᾶ πασᾶ ρε-^{γαυτώνει.}
 κιάπ καϊμακάμη· τοῦτον παρακαλῶν θερμῶς καθ' ἐκάστην μετὰ
 δακρῶν ὁ Σερμπάνβοδας, τὸν ἐκατέπεισε καὶ ἔστειλε φερμάνι
 μὲ μουπασίρην, καὶ ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν Βλαχίαν τὴν μητέρα του,
 τὴν γυναῖκά του καὶ τοὺς ἀδελφούς του, καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς
 τὴν Πόλιν.

Ὁ δὲ Γρηγόρβοδας ἐκτόρθωσε μὲ δύνκμιν ἀσπρῶν, καὶ ^{ἔξορτα τοῦ}
 ἔξωρίστη ὁ Σερμπάνβοδας μὲ τὴν γυναῖκά του, καὶ ὁ Κων-^{Σερβάν-}
 σταντίνο, στόλνικος ὁ ἀδελφός του εἰς τὴν Κρήτην. ^{βοδα.}

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὁ σουλτάν Μεχμέτης μετὰ ^{ἑστρα-}
 τοῦ βεζιραζέμη ἐκίνησε μετὰ μεγάλης δυνάμεως στρατευμά-^{τεία κατὰ}
 των κατὰ τῆς Καμενίτζας, πέρνωντας ὁμοῦ τὸν χάνην μὲ τοὺς ^{Καμενί-}
 Τατάρους, καὶ τοὺς δύο αὐθέντας, τὸν τε Γρηγόρβοδα αὐθέν-^{τιζας, καὶ}
 την τῆς Βλαχίας, καὶ τὸν Δούκα βόδα αὐθέντην τῆς Μπογδα-^{σιδηροδέ-}
 νίας· ἐμβαίνωντας ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν τόπον τῆς Μπογδανίας, ^{σμιος ὁ}
 εὐγῆκαν ἔμπροσθέν του πολλοὶ καὶ ἐπροσκλαίοντο πολλὰ ἀπὸ ^{Δούκαδ.}
 τὸν Δούκα βοδα· πρὸς τούτοις τὸν ἤυρε καὶ ἄλλα σφάλματα
 μὲ τὰ γεφύρια ὅπου εἶχε φτιάσει εἰς τὴν στρατάν, πῶς τάχα
 δὲν τὰ ἔκαμε καλὰ, καὶ τὸν ἐπῆρε μετὰ μεγάλης ὀργῆς σιδη-
 ροδέσμιον εἰς τὸ ὄρδι.

Ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς ἕως τὴν Τζοτζόραν ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ ^{βασιλεὺς}
 τεπτιλί νὰ ἰδῇ τὸ Γιάσι, τὸ ὅποσον βλέπωντάς τον τὸν ἄρσε ^{εἰς Γιάσι,}
 διὰ τὴν τοποθεσίαν· ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν Τζετατζούγιαν καὶ ^{καὶ λόγος}
 εἶδε τὸ μοναστήρι (τὸ ὅποσον τότε κοντὰ εἶχε τελειωθῆ) καὶ ^{αὐτοῦ}
 ἐρώτησε πόσα νὰ ἐξώδιασεν ὁ γκιάβουρας εἰς αὐτὸ τὸ μονα-^{Τζετα-}
 στήρι, καὶ τὸν εἶπαν, τριάντα πουγγία ἄσπρα, εἰς τὸ ὅποσον ^{τζούγιας.}
 ἀπίστησε λέγωντας, πῶς μήτε μὲ ἑκατὸν δὲν γίνεται τέτοιον
 μοναστήρι, μόνον ἂν τὸ ἔκαμε μὲ ἀδικίας καὶ δὲν ἐπλήρωσεν,
 ἴσως νὰ ἔγινε μὲ τριάντα· τότε εἶπε καὶ αὐτὸν τὸν λόγον,

πῶς καθὸ ἄγνωστο; τὸ ἔκαμεν εἰς ἀχαμνὸν τόπον, καὶ ἴσως μετὰ τοὺς τριάντα χρόνους νὰ ἔγρημισθῆ· τὸ ὁποῖον καὶ ἐγένετο, ὅτι εἰς τοὺς τριάντε χρόνους ἐγρημισθῆ τὸ ἓνα μέρος.

Ἐλωσις
Καμενί-
τζας. Ἐκίνησεν ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπῆγε
εἰς τὴν Καμενίτζαν, καὶ τὴν ἐπολιόρκησε, καὶ ἀφ' οὗ τὴν
ἐπολέμησεν ἐννέα ἡμέρας, τὴν ἐκυρίευσεν μὲ βέραν.

Λεηλασί-
Τατάρων
εἰς Ποδό-
λιαν. Ἐπῆγαν οἱ Τατάροι καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὴν Ποδόλιαν, καὶ
λεηλατήσαντες τὸν τόπον ἠχμαλώτευσαν πολλοὺς, καὶ ὅσαι
παλάγκαις ἦτον ταῖς ἐκυρίευσεν ἡ βασιλεία, ὀρίσασα ὅλην τὴν
Ποδόλιαν.

αὐθέντης
Μπογδα-
νίας ὁ
Πετρε-
τζέικο
βόδας. Τότε ἔκαμεν αὐθέντην εἰς τὴν Μπογδανίαν τὸν Στέφα-
νον Πετρετζέικο βόδα· ὁ δὲ Δούκα βόδας ἐκινδύνευσεν νὰ
χαθῆ, καὶ διὰ μεσιτείας τοῦ βεζιραζέμη μὲ δύναμιν ἀσπρῶν
βόδας τὸν ἐχάρισε τὴν ζωὴν του καὶ τὸν ἐσυγχώρησε.

ἐπιστρέ-
φει ὁ βα-
σιλεὺς εἰς
Ἄδρια-
πασᾶν.
Ἐπιστρέφωντας ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸν πόλεμον εἰς τὴν
Ἄδριανούπολιν, ἄφησεν εἰς τὴν Καμενίτζαν ἓνα οὐτζ-τουτλοῦ
νοῦπολιν.

παναγιώ-
τατος ὁ
Γεράσι-
μος. Εἰς τὴν Ἄδριανούπολιν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἠλλάξε
τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύρ Διονύσιον Σερογλάνην, καὶ
ἔκαμε τὸν Γεράσιμον ἀπὸ Τορνόβου.

ὑποτάσε-
ται ἡ Ὄ-
κράϊνα
τοῖς Ὄθω-
μανοῖς. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὄντας χάτμανος τῆς Καζακίας κάποιος
Δοροσένκος, ἐπροσκύνησε τὴν Ὀκράϊνιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
Ὄθωμανῶν· καὶ τὸν ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καθάδι καὶ σαντζάκι
κατὰ τὴν συνήθειαν.

ἐκστρα-
τεία Τουρ-
κῶν κατὰ
Λέχων,
καὶ νίκη
Τούρκων.
καὶ ἀπο-
στασί-
α
Πετρε-
ματα. Τὸν αὐτὸν χρόνον τὴν ἀνοιξιν πάλιν ἔκαμεν ἡ βασιλεία
ἑτοιμασίαν πολέμου, διορίζωντας ἓνα πασᾶν σερασκέρην μὲ
κατὰ στρατεύματα, καὶ ἦλθε κατὰ τῶν Λέχων, μὲ τὸν ὁποῖον σε-
ρασκέρην ἐδιόρισε καὶ τοὺς δύο αὐθέντας, τὸν Γρηγόρβοδα αὐ-
θέντην τῆς Βλαχίας καὶ τὸν τῆς Μπογδανίας Στέφανόν Πετρε-
ματῆ· ἐρχόμενοι πρὸς τὴν Καμενίτζαν μὲ τὰ στρατεύ-
ματα, εὐγῆκαν καὶ τὰ στρατεύματα τῶν Λέχων ἀπ' ἀντίκρου,

ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον ἀρχιστράτηγος ὁ Σομπέτζικης χάτμανος τζέικο τῆς κορώνας (ὁ ὁποῖος μετὰ ταῦτα ἐστάθη καὶ κρῆλης), καὶ βόδα-συγκροτηθέντος τοῦ πολέμου, ἐνικήθησαν οἱ Τοῦρκοι, καὶ ἔφυγεν ὁ σερασκέρης· ὄθεν καὶ ὁ Πετρετζέικο βόδας βλέπωντας τὴν δύναμιν τῶν Λέχων, πρὶν νὰ γένη πόλεμος, ἀπεστάτησε καὶ ἔφυγεν εἰς τοὺς Λέχους.

Πέρνωντας τὴν εἶδσιν ὁ ἐπίτροπος, ὁ ὁποῖος ἦτον τότε αὐθέντης εἰς τὸ Μπαμπάδαγι, ἔκαμεν αὐθέντην εἰς τὴν Πογδανίαν τὸν Μπogδανίαν δ Δη-Δημητράσκο βόδα Καντακουζηνόν, ὄντας τῷ καιρῷ ἐκεῖνον κα-μητράσκο πιεχαγιαῖς τοῦ Πετρετζέικο βόδα. βόδας.

Μετὰ τὸν χαλασμόν καὶ τὴν ἦτταν τῶν Τουρκῶν, ἀφ' οὗ φήμη ἀ-ἐσκορπίσθησαν τὰ στρατεύματα, ἐδόθη λόγος εἰς τὸν ἐπίτροπον ποστασίας πῶς ἀπεστάτησε καὶ ὁ Γρηγόρβoδας, καὶ ἔγραψε γράμματα εἰς τοῦ Γρη-γὸρβoδα τὸν καίμεκάμην τῆς Πόλεως, πῶς ἐδόθη ἡ αὐθεντεία τῆς Βλα-καὶ αὐθέν-χίας τῷ Δούκα βόδα, καὶ νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ κινήσῃ· καὶ εὐθύς της πάλιν δ Δούκα τὸν ἔστειλε μὲ ἐβδομηντα μενζιλια καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βλα-βόδας. χίαν· τὴν δὲ δόμναν τοῦ Γρηγόρβoδα ἔγραψε νὰ τὴν βάλλουν εἰς τοὺς ἐπτὰ Γουλάδες, καὶ νὰ γράψῃ ὄλην του τὴν περιου-σίαν εἰς βασιλικὸν λογαριασμόν, καὶ νὰ βουλώσουν καὶ τὰ σπίτιά του.

Ἵστερον ὁμοῦ μετὰ δέκα ἡμέρας, γλυτώσας ὁ Γρηγόρ-ψευδῆς ἡ βoδας ἀπὸ τοὺς Λέχους ὅπου τὸν εἶχον κρατήσῃ, διὰ τὸ ὅποιον φήμη· καὶ ἠκούσθη ὅτι ἀπεστάτησεν, ἔφθασεν εἰς τὸ Μπαμπάδαγι, ὅπου ἦτον ὁ ἐπίτροπος, τὸν ὅποιον βλέπωντάς τον ἐχάρη καὶ πολλὰ τὸν ἐπεριποιήθη, κάμνωντάς τον καὶ μίαν φορεσίαν ροῦχα· τὸν ἔδωκε καὶ φερμάνι νὰ ἀνοίξῃ τὸ σπίτι του, καὶ νὰ πάρῃ τὴν δόμναν του, ὡς καὶ τὰ ὑπάρχοντά του, τὰ ὁποῖα πέρνωντάς τα ὅλα σῶα καὶ ἀνελλιπῆ ἐπῆγε καὶ ἐκατοίκησεν εἰς τὸ σπίτι του.

Ἐδῶκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ Παναγιωτάκης μέγας δραγου-θάνατος τοῦ Πανα-μάνος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐγένεν ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ἄν-γιωτάκη,

και δρα- θρωπος σοφώτατος, εις την ελληνικην διάλεκτον, εις τὰ λατινικά
 γουμάνος δεύτερος Κικέρων, ὁμοίως, εις τὰ ἀραβικὰ και περσικὰ ἐντελέ-
 δ' Ἀλέξαν- δρος Μκυ-στατος· υἱὸς Νικολάου Μαυροκορδάτου, ἄρχοντος, εὐγενοῦς και
 ροκορδά- πρώτου τῆς Χίου, και μητρὸς τῆς δόμνης Ρωζάνδρας, τῆς ἐλ-
 τος.

λογίμου και σοφωτάτης, ἡ ὁποία ἦτον μαθήτρια τοῦ σοφωτάτου
 ἐκείνου Καρυοφύλλη, και τόσον ἐπροχώρησεν εις τὰ ἑλληνικὰ
 και ἔγινεν ὀνομαστή, ὁποῦ ἤρχοντο περιηγηταὶ ἀπὸ τὴν Εὐ-
 ρώπην και ἐσυνομιλοῦσαν μαζί τῆς και ἐθαύμαζον τὴν σοφίαν
 τῆς· ἥτις θυγάτηρ ἐκείνου τοῦ περιφήμου και ἐνδόξου μεγάλου
 ἄρχοντος Σκαρλάτου, ὁποῦ εἶχε τόσοσ ἐπιστασίας βασιλικὰς
 ἐπάνω του· πρώτων ἀνδρα εἶχε τὸν Ἀλέξανδρον βόδα αὐθέντην
 τῆς Βλαχίας, υἱὸν τοῦ Ράδουλ βόδα τοῦ μεγάλου, αὐθέντου τῆς
 Μπογδανίας.

μάθησις τοῦ Ἀλε- ξάνδρου και συ- γράμματα αὐτοῦ.
 Ὁ ρηθεὶς Ἀλέξανδρος δραγουμάνος, τὸ πρῶτον ἐσπούδαζεν
 εἰς τὴν Πόλιν τὰ γραμματικὰ εἰς τὸν ρηθέντα Καρυοφύλλην,
 ὕστερον ἐπῆγεν εἰς Πάδοβαν, ὅπου ἄρχισε νὰ σπουδάξῃ τὰ
 φιλοσοφικὰ· ἐκεῖ ὅμως, διαφερόμενος μὲ τοὺς σχολαρίους ἐσυ-
 νέθη φόνος, ἀφ' ἧς αἰτίας ἀνεχώρησε και ἐπῆγεν εἰς τὴν Ρώ-
 μην· ἐκεῖ τελειώνωντας ὅλην τὴν φιλοσοφίαν και τὴν ἰατρικὴν
 ἐπιστήμην ἔγινεν ἐντελέστατος· ἔκαμεν ἓνα θαυμαστὸν βιβλίον
 περὶ τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος, τὸ ὁποῖον βιβλίον τόσον λυ-
 σιτελέστατον και ἀναγκαῖον εἶναι, ὁποῦ ἔως τώρα πέντε φοραὶ
 ἐτυπώθη και πάλιν εἶναι δυσεῦρετον· ἐκεῖθεν πέρνωντας πριβι-
 λέγιον περὶ τῆς τελειότητος τῆς ἰατρικῆς, και κάμωνωντας
 πρᾶξιν εἰς αὐτὴν, ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, και ἔγινε μέ-
 γας ρήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπου ἄρχισε νὰ παραδίδῃ
 και μαθήματα εἰς τὸ σχολεῖον, και εὐγαλε μαθητὰς προκομ-
 μένους, τὸν Σεβαστὸν, ὅστις ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐν Βου-
 κουρεσιῶ αὐθεντικῆς ἀκαδημίας, ὅπου και ἀπέθανε, και τὸν
 Σπαντονάκην διδάσκαλον, και ἄλλοι πολλοὶ ἐπροχώρησαν εἰς
 αὐτόν. Ἐκαμε τὴν περὶ συντάξεως γραμματικὴν πολλὰ θαυ-

μαστήν, συνέγραψε τὸ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, βιβλίον πολλὰ ὠφέλιμον, τὸ ὅποτον μετέρχονται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τὰ ἑλληνικά.

Ἰπανδρεῦθη καὶ ἐπῆρε σύζυγον τὴν Σουλτάναν, ἡ ὁ-συζεύγου- ποία ἦτον ἀπὸ εὐγενεῖς καὶ ἐπισήμους γονεῖς· ὁ πατὴρ αὐ-ται ὁ Ἄ- τῆς ἦτον ὁ Ἰωαννάκης Χρυσοσκουλατος, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς ἡ Λέξανδρος Κασσάνδρα θυγάτηρ τοῦ Ἀλεξάνδρου βόδα Ἡλιας ἀπὸ λαμ- πρὸν γένος, τὸ ὅποτον κατὰγεται ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον βόδα Γζέλ Μάρε.

Γενόμενον περιβόητον τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἰατρικὴν, ὁ ἐξείδελ- ἀρρωστήσας ἕνας ἐξάδελφος τοῦ ἐπιτρόπου, ὁ ὅποιος θέλωντας φος τοῦ νὰ ὑπάγη εἰς τὸ Μπαμπάδαγι τὸν ἐπῆρε μαζί του, καὶ ἐκεῖ βεζίρη τὸν ἀποθνήσκωντας ὁ ρηθεις Παναγιωτάκης, ἔκαμε δραγουμάνον δραγου- μάνον. μέγαν εἰς τὸν τόπον του τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον.

Μετὰ ταῦτα τὴν ἀνοιξιν πάλιν ἐκοστράτευσεν ὁ βεζίρης λεηλασίαι κατὰ τῆς Ὀκρατίας, καὶ πολιορκήσαντες τὴν Λαοτίζιναν καὶ Τούρκων τὸ Οὔμανον κάστρον τὰ κατηδάφισαν, καὶ τόσον ἐλεηλάτησαν εἰς Δελχίαν τὸν τόπον, καὶ τσαούτη αἰχμαλωσία ἔγινεν, ὅπου πέντε καὶ δέκα γρόσια ἐπωλοῦνταν ὁ σκλάβος· εἶτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Βλέπωντας τὴν τσαούτην αἰχμαλωσίαν ὁ Δορσεένκος ἀπε- ὅποταγῆ στήτησε πάλιν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ ἐπροσκύνησε τὴν Ὀ- Ὀκράϊνας εἰς τοὺς κρατίαν εἰς τοὺς Μοσχόβους. Μοσχό- βους.

Εὐγαλε τὸν Δημητράσκον βόδα αὐθέντην τῆς Μπογδανίας, αὐθέντης καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔκαμε τὸν Ἀντώνιον βόδα Ρωσσέτον, Πολίτην Μπογδα- εὐγενῆ· ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτον ὁ Λάσκαρης Ρωσσέτος, μέγας νίας ὁ εὐγενῆ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μπέλλαβόδα Ρωσ- Ἀντὼν θυγάτηρ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, καὶ ἐγγόνη τοῦ Μιχαήλ σέτος. Καντακουζηνοῦ.

Τότε ἐκίνησεν ἡ βασιλεία ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ἡ βασιλεία ἐπῆγεν εἰς τὴν Πόλιν. εἰς Πόλιν.

βεζήρης δ ὕστερον πάλιν μετὰ ἕξ μῆνας ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς εἰς
 Καρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν· ὅπου ἀσθενήσας ὁ Ἀχμέτ πασᾶς Κιπρουλό-
 Μουστα- γλους ἐτελεύτησε, καὶ ἔδωκε τὴν βουῖλλαν τῷ Καρᾷ Μουσταφᾷ
 φαπασᾶς. πασᾷ ρεκιᾶπ καϊμεκάμη. ρεκιᾶπ δὲ καϊμεκάμην ἔκαμε τὸν
 Καρᾷ Ἰμπραχὴμ πασᾶν.

Χουμχού- Ἀλλάχθη ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύρ Γεράσιμος καὶ
 μης καὶ Διονύσιος ἐγένετο πάλιν ὁ Χουμχούμης, ὁ ὁποῖος μετὰ ἕνα χρόνον ἀλλάχθη
 Διονύσιος οἰκου- καὶ αὐτὸς καὶ ἐγένετο ὁ κύρ Διονύσιος Σερογλάνης.
 νικολί.

ἔκστρα- Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ὅτι ἀπεστα-
 τεία κατὰ τῆσιν ὁ Δοροσένκος καὶ ἐπροσκύνησε τὴν Ὀκρατίαν εἰς τοὺς
 Ο'κράϊνας Μοσχόβους, ἐτοίμασεν ἰκανὸν στράτευμα, καὶ τὸ ἔστειλε τὴν
 καὶ νίκη Εανθῶν. πρῶτην ἄνοιξιν μὲ ἕνα σερασκέρην εἰς τὸ Τζεχρίνι, διορίζοντας
 καὶ τοὺς δύο αὐθέντας, δηλαδὴ τὸν Δούκα βόδα αὐθέντην τῆς
 Βλαχίας, καὶ τὸν τῆς Μπογδανίας Ἀντώνιον βόδα Ρωσσέτον,
 καὶ πολιορκήσαντες τὸ κάστρον τοῦ Τζεχρινίου ἐνικήθησαν οἱ
 Τοῦρκοι παρὰ τῶν Μόσχων, καὶ ὑπέστρεψαν ὀπίσω νικημένοι.

πολιορκία Δὲν ἠμπόρεσεν ὁ ἐπίτροπος Καρᾷ Μουσταφᾷ πασᾶς νὰ
 τοῦ Τζε- ὑποφέρῃ τὴν τοιαύτην κατασχύνην, καὶ τὸν δεύτερον χρόνον
 χρινίου ἐκίνησεν ἀτὸς του μετὰ μεγάλων δυνάμεων καὶ μετὰ τοῦ χάνη,
 παρὰ Τούρκων. ἐπῆρε τὸν τε Δούκα βόδαν καὶ τὸν Ἀντώνιον βόδα, καὶ ἦλθεν
 εἰς τὸ Τζεχρίνι καὶ τὸ ἐπολιόρκησε, τὸ ὅποσον πολεμῶντάς το
 ὡς τριάκοντα ἡμέρας δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ κυριεύσῃ· ἐν τοσοῦτῳ
 ἐπρόφθασε βοήθεια ἀπὸ τοὺς Μοσχόβους ὡς διακόσμαι χιλιάδες
 στράτευμα μετὰ τοῦ Ραμαδανότζκη κνέζου.

προδοσία Βλέποντες οἱ Τοῦρκοι πῶς μὲ κανένα τρόπον δὲν ἠμπο-
 αὐτοῦ. ροῦν νὰ κυριεύσουν τὸ κάστρον, λέγεται πῶς νὰ ἔδωκεν ὁ βε-
 ζιραζέμης δῶρα εἰς τὸν ρηθέντα κνέζον, ἔδωκε καὶ τὸν υἱόν του
 ὁποῦ ἦτον σκλάβος εἰς τοὺς Τατάρους, καὶ ἔτσι αὐτὸς ὄντας
 μὲ τὰ στρατεύματα ἔξω τοῦ κάστρου, νὰ τὸ ἐπεβουλεύθῃ καὶ
 νὰ ἐπρόδωκε τὸ κάστρον, καὶ κάμνοντες οἱ Τοῦρκοι γιουροῦσι
 αὐτοὶ εὐγῆκαν ἀπὸ μέσσα καὶ τὸ ἔδωκαν φωτῖα καὶ τὸ ἔκαυσαν.

Ἐκεῖθεν γυρίζωντας ὁ ἐπίτροπος ὀπίσω ἦλθεν ἕως Κισνόβι, δ' Ἀντῶν καὶ ἔδωκεν ἄδειαν τῷ Δούκα βόδα αὐθέντη τῆς Βλαχίας νὰ βόδας σιδηροδρομῆται εἰς τὸν θρόνον του· τὸν Ἀντῶνιον βόδα Ρωσέτον τὸν μίος εἰς ἐμζίλευσε, καὶ τὸν ἐπῆρε σιδηροδέσιμον μαζί. τὴν Πόλιον.

Ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν ὁ βεζιραζέμης εἰς τὸν Δούναβιν, ἦλθεν δ Σερβάνος ὁ Σερβάνος λογοθέτης Καντακουζηνός ἀπὸ τὴν Βλαχίαν ὁμοῦ βόδας μετὰ τὸν Πούρβολον στόλνικον, καὶ μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον Μπα-προσκλησται ἀπὸ γκόβανον δεύτερον ποστέλνικον, οἱ ὅποιοι εἶχον φύγει ἀπὸ τὴν τὸν Δούναβιν, καὶ ἦλθαν εἰς τὸν βεζιρην νὰ προσκλαυθοῦν ἀπὸ τὸν κα βόδα. Δούκα βόδα, καὶ ἐπῆγαν μετὰ τοῦ βεζιρην εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Μαθῶν ὁ Δούκα βόδας τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Σερμπάνου λο-δ Σερβάνο γοθέτου, ἔστειλεν ἕως εἴκοσι ἄρχοντας εἰς τὴν Πόρταν, καὶ βόδας αὐθεντεύει, ἐπροσκλαίοντο ἀπ' αὐτόν, πῶς εἶναι κακός καὶ ἐπιβουλος, καὶ καὶ ὁ Δούναβιν τὸν ἐξορίσῃ ὁ βεζιραζέμης· ὁ ἐπίτροπος δμως μετὰ τὸ νὰ τὸν κα βόδας ἤξευρε καὶ πρότερον, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἐξορίσῃ, ἀλλὰ μάλιστα μετατίθεται. τὸν ἔδωκε καὶ τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας, εἰς δὲ τὴν Μπογδανίαν ἐμετάθεσε τὸν Δούκα βόδα.

Οὗτος ὁ Σερμπάνος βόδας ἦτον ἀπὸ τὸ γένος τῶν Καντα-γενεαλοκουζηνῶν· πατέρας του ἦτον ὁ Κωνσταντῖνος μέγας ποστέλνι-γία τοῦ Σερβάνος, τὸν ὅποσον ἐθανάτωσεν ὁ Γρηγόρ Γκίκα βόδας ὡς προέφη-βόδα. μεν· πάππος του ἦτον ὁ Γιαννάκης Καντακουζηνός, ὁ ὅποιος ἐστάθη καπικεχαγιάς τοῦ Μιχάλοβδα τοῦ ἀποστάτου.

Αὐτὸν τὸν Γιαννάκην, ὅταν ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ τουρκέου Μιχάλοβδα διὰ τὴν ἀποστασίαν του, ἐπρόσταξε νὰ περιπατή-δ Γιαννάκης καπικεχαγιάς, μετὰ τὰ γέλ μούμια, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσουν· καὶ γίνε-ται κίου-τότε ὁ βεζιραζέμης, ὄντας φίλος τοῦ Γιαννάκη, τὸν εἶπεν, ἀνί-τζούκ τε-σως καὶ τουρκέου, ἢμπορεῖ νὰ μεσιτεύσῃ διὰ λόγου του, καὶ φτερδά-νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν του, ἀμὴ διὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἢμπορεῖ· ρης· βλέπωντας καὶ αὐτὸς τὰ στενά ἐτούρκευσε, καὶ τὸν ἔκαμαν κίουτζούκ φτερδάρην.

τὰ περὶ τοῦ Μιχαήλ Τζελεμπῆ Καντακουζηνόν, ἄρχοντα πλούσιον καὶ περιβόητον, ὁ ὁποῖος ἑκατοικοῦσεν εἰς τὴν Ἀγχιάλον καὶ τόσον πλούσιος ἦτον, ὅπου τὰ Καντακουζηνού. τζιφτιλίκιά του καὶ τὰ ὑποστατικά του ἔφθαναν ἕως τὸν Δούναβιν, καὶ πολλοὶ ἀγάδες τζιράκια ἐδικά του ἔφθασαν βεζιραζέμιδες· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἕνας, ἀφ' οὗ ἔφθασε βεζίρης, καὶ ἐπήγεν ὁ ρηθεὶς Μιχάλης τὰ τὸν ἀνταμώση, καὶ ἐμβαίνωντας μέσα ἔτυχε νὰ ἦναι ἐκεῖ παρῶν καὶ ὁ ἱμάμης τοῦ βασιλέως, τὸν εἶπε, καλῶς ἦλθες, Μιχαήλ τζελεμπῆ, κάμνωντας καὶ σχήμα πῶς τάχα σαλεύει ἀπὸ τὸν τόπον του· μετὰ τὴν ἀντάμωσιν, ἀφ' οὗ εὐγῆκεν ἔξω ὁ Μιχάλ Τζελεμπῆς, τὸν εἶπεν ὁ ἱμάμης· ἐφένδῃμ, δὲν ἀρμόζει εἰς τὴν ὑψηλότητά σου, ὄντας ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως, νὰ εἰπῆς ἕνα γκιάβουρα τζελεμπῆ· τοῦτο ἐκακοφάνῃ τῷ ἐπιτρόπῳ· ἐκεῖ ὁμως ἔτυχεν ὁ χαζινεδάρης τοῦ βεζίρη, ὁ ὁποῖος εὐγῆκεν ἔξω καὶ εἶπε τῷ Μιχάλῃ ἐκεῖνα ὅπου ἔκουσεν ἀπὸ τὸν ἱμάμῃν, πῶς τάχα εἶπε τῷ ἐπιτρόπῳ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸν λέγῃ τζελεμπῆ, καὶ πῶς διὰ τὸν τοιοῦτον λόγον ἐκακοφάνῃ τῷ ἐπιτρόπῳ· τότε εἶπεν ὁ Μιχάλ Τζελεμπῆς, σὲ παρακαλῶ νὰ εἰπῆς τῷ ἐπιτρόπῳ, ἂν εἶναι ὀρισμός του νὰ κάμω ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἱμάμῃν νὰ μὲ εἰπῆ ἐμπροστά του τζελεμπῆν· καὶ εἶπεν ὁ χαζινεδάρης τῷ ἐπιτρόπῳ· τότε ὁ ἐπίτροπος κάμνωντάς το χάζι εἶπε, μακάρ νὰ τὸν κάμῃ. Εὐθὺς ὁ Μιχάλης ἐπῆγε τὴν δευτέραν ἡμέραν εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἱμάμῃ, εἰς καιρὸν ὅπου ἔλειπεν αὐτός, καὶ ἀνταμώνωντας τὸν κεχαγιᾶ του τὸν εἶπεν, ἦλθα νὰ ἀνταμώσω τὸν ἐφένδῃν, καὶ θέλω νὰ τὸν ἐρωτήσω πόσον βούτυρον ἐξοδιάζει εἰς τὸ μουτπάκι του, πόσα ξύλα, καὶ πόσον κριθάρι εἰς τὸν ἀχοῦρί του, νὰ μὲ δώκῃ κατάστιχον· ἐρωτῶντάς τον ὁ κεχαγιᾶς, ποῖος εἶναι, καὶ τί θέλει τὸ κατάστιχον; τὸν εἶπε, τὸ κατάστιχον τὸ θέλω διὰ νὰ τοῦ προσφέρω ὅλα αὐτὰ ἀπὸ λόγου μου, καὶ ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος ὅπου μὲ εἶδεν ὁ ἐφένδῃς χθὲς εἰς τὸν ἐπίτροπον· τὸ

βράδυ ἀφ' οὗ ἦλθεν ὁ ἐφένδης, τὸν εἶπεν ὁ κεχαγιαῖς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὁ ἱμάμης ἐπαράγγειλε νὰ δώκῃ κατάστιχον· ὁ Μιχάλης ὅμως μὴ προσμείνας κατάστιχον, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔστειλεν ἕνα καράβι κριθάρι, καὶ βούτυρον ἱκανόν, καὶ ἐσηκώθη καὶ αὐτὸς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ἱμάμην· ἐμβαίνωντας μέσζα, εὐθὺς τὸν ἐπροσηκώθη, καὶ τὸν λέγει, καλῶς ὄρισες Μιχάλ τζελεμπῆ! καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἄπαξ, ἀλλὰ δις καὶ τρίς καὶ πολλακίς ἐπολυπλασίαζε τὸ τζελεμπῆ, λέγωντάς τον καὶ ἄλλα μύρια ἐγκώμια. Εὐγαίνωντας ἀπ' ἐκεῖ ὁ Μιχάλ Τζελεμπῆς ἐπῆγεν εἰς τὴν πόρταν τοῦ ἐπίτροπου, καὶ εὐρίσκωντας τὸν χαζινεδάρην τὸν εἶπε, σέ παρακαλῶ, ὅταν ἔλθῃ ὁ ἱμάμης, νὰ μὲ δώκῃς λόγον νὰ ἔλθω καὶ ἐγώ· καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν πηγαίνωντας εἰς τὸν ἐπίτροπον ὁ ἱμάμης, ἐμήνυσαν τὸν Μιχάλ Τζελεμπῆ καὶ ἦλθε· καὶ ἐμβαίνωντας εἰς τὸν ἐπίτροπον, ὅπου ἦτον καὶ ὁ ἱμάμ. ἐφένδης, καθὼς τὸν εἶδεν ὁ ἱμάμης, πρὶν νὰ τὸν εἰπῇ ὁ ἐπίτροπος λόγον, ἄρχισε μεγαλοφώνως νὰ τὸν λέγῃ, καλῶς ἦλθες Μιχάλ Τζελεμπῆ! δύο καὶ τρεῖς φοραὶς, καὶ ἄρχισε νὰ τὸν ἐγκωμιάσῃ πρὸς τὸν ἐπίτροπον, πῶς εἶναι προκομμένος καὶ ἀξίος, καὶ πῶς τέτοιοι ἄνθρωποι εἶναι χρειάζομενοι εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα· ὁ δὲ ἐπίτροπος ἐχαμογελοῦσεν· ἀφ' οὗ εὐγῆκεν ἔξω ὁ Μιχάλης ἐπῆγεν εἰς τὸν ὁδᾶ τοῦ χαζινεδάρη καὶ ἐκάθησε· μετὰ ταῦτα εὐγαίνωντας καὶ ὁ ἱμάμης ἔξω, ἔκραξεν ὁ ἐπίτροπος τὸν Μιχάλ Τζελεμπῆ καὶ τὸν ἐρώτησε, τί τὸν ἔκαμες, καὶ σέ εἶπε τὸ τζελεμπῆ; καὶ τὸν εἶπε τὴν ὑπόθεσιν· τότε ἐγύρισεν ὁ βεζιραζέμης καὶ τὸν εἶπε, γιὰ σεῖτάνσιν, γιὰ σεῖτάν ὀγλούσουν! καὶ ἀπὸ τότε ἐπεκράτησεν ὁ λόγος νὰ λέγωνται ὅλοι οἱ Καντακουζηνοὶ Σεῖτάν ὀγλούδες.

Αὐτὸν τὸν Μιχάλην Καντακουζηνόν, ὄντα τοιοῦτον περι-^{διαβλη-}βήτον καὶ ὑπέρπλουτον ἄνθρωπον, τὸν ἐδιάβαλαν εἰς τὸν βα-^{θεῖς οὗτος}σιλέα, πῶς φαντάζεται νὰ γένῃ βασιλεύς· ὅθεν ἔστειλε καπι-^{πῶς θέλει}νὰ γίνῃ τζιμπασην κρυφίως καὶ ἐπῆρε τὸ κεφάλι του, πέρνωντας καὶ βασιλεύς

Ρωμαίων, ὄλην τὴν περυσίαν του· καὶ ὅσα δὲν ἠμπόρουν τότε νὰ τὰ ἀποκεφαλίζεταί. παρουν εἰς τὴν Πόλιν τὰ ἐπούλησαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν εἰς τὸ μεζάτι· ὄντας δὲ παρὰ πολλὰ πράγματα τὰ ἐπούλησαν τόσον ἐφτινά, ὅπου ἀπέμεινε παροιμία, καὶ λέγεται, ὅταν ἀγοράσῃ τινὰς κανένα πρᾶγμα ἐφτινόν: ἄνθρωπε, αὐτὸ ἀπὸ τὸ μεζάτι τοῦ Σεϊτάνογλου τὸ ἐπῆρες! Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ Μιχάλη Καντακουζηνοῦ.

καίμεκά- Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔλαβεν ὁ Σερβάνβοδας τὴν αὐθεντεῖαν τῆς μίδες τοῦ Βλαχίας, ἔστειλεν ἐμπροστὰ καίμεκάμην τὸν Κωνσταντῖνον Σερβάν- Μπραγκοβάνον τὸν ἀνεψιόν του, διορίζωντας καὶ ἄλλους καίμεκάμιδες· ἔστειλε καὶ γράμματα εἰδήσεως εἰς τοὺς ἐντοπίους, ὑποσχόμενος πῶς τάχα θέλουν ἔχει πᾶσαν δικαιοσύνην καὶ ἀνάπαυσιν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς αὐθεντείας του, καὶ ἄλλα παρόμοια.

ὁποκρι- Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκίνησε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν Ἀδριανού- κὴ περι- πολιν, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν θρόνον του· ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἀρχὴν- ποίησις καθὼς ἦλθεν, ἄρχισε νὰ καλοπιάνῃ ὄλους μικροὺς τε καὶ μεγά- τοῦ Σερ- λους, καὶ νὰ δείξῃ πρὸς πάντας περιποιήσιν, δικαιοσύνην τε βάνβοδα. καὶ ἔλεος· καὶ αὐτὸ τὸ ἔκαμε περισσότερον διὰ νὰ ἐλύσῃ δύο. ἄρχοντας ἀπ' ἐκείνους ὅπου εἶχε στείλει ὁ Δούκα βόδας, νὰ τὸν ἐγκαλέσουν εἰς τὴν Πόρταν, καὶ ὄντες πιστοὶ τοῦ Δούκα βόδα, καθὼς εἶδαν τὰ συμβάντα, ἔφυγαν εἰς τὴν Μπογδανίαν, ὁ Γιοβάσκος δηλαδὴ Μπαλιάνος μέγας κλουτζιάρης, καὶ ὁ Στόικος. Μερισάνος μέγας παχάρνικος.

κτίσις τοῦ . Τὴν πρώτην ἀνοιξιν ἐστάλθη προσταγὴ εἰς τοὺς δύο αὐ- κάστρου θέντας, τὸν τε τῆς Βλαχίας Σερβάνβοδα Καντακουζηνὸν καὶ Δογάν, τὸν τῆς Μπογδανίας Δούκα βόδα, νὰ πηγαίνουν νὰ φτιάσου- καὶ θάνα- τὸ κάστρον Δογάν· οἱ ὅποιοι ἀφ' οὗ τὸ ἐτελείωσαν, τὸ φθινό- τος Δρό- πωρον ἐγύρισαν· ὅταν δὲ ἤθελε νὰ κινήσῃ ὁ Σερβάνβοδας ἀπ' ἐ- σουλου κει, ἐτοίμασε τὸν Δρόσουλον σερδάρην πῶς τάχα νὰ τὸν στείλῃ- σερδάρη. ἔμπροστὰ μὲ γράμματα εἰς τοὺς ἄρχοντας, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔστειλε καὶ κάποιον Ἀληβερδὴν Τάταρην μὲ καμπόσους Τατά-

ρους, ὁποῦ τοὺς ἤξευρε πῶς εἶναι κακοὶ λησται, καὶ ἔκραζε κρυφίως τὸν Ἀληθερδῆν, καὶ τὸν εἶπε μυστικῶς τῷ τρόπῳ, πῶς εἰς τὴν στρατὸν ἀφ' οὗ ἔλθῃ εἰς τὸ Μπουρλάδι, νὰ παραμερίσῃ ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ νὰ ἀποκεφαλίσῃ τὸν Δρόσουλον, καὶ εἰς μαρτυρίαν νὰ φέρῃ τὸ κεφάλι του εἰς αὐτόν, πρὸς δὲ τοὺς ἄρχοντας νὰ εἰπῇ πῶς ἔφυγε τὸ ὄποσον καὶ ἔκαμε.

Ἐρχόμενος ὁ Σερβάνβοδας ἀπὸ τὸ Δογὰν Καλεσι εἰς τὸ προσκα-
 Γιάσι μετὰ τοῦ Δούκα βόδα, καὶ κονεύωντας εἰς τὸ Σέσον σιμά ^{λέγεται πα-}
 εἰς τὴν μπαλίαν τὸ Μοναστήρι, τὸν ἐπροσκάλεσεν ὁ Δούκα ^{ρὰ τοῦ}
 βόδας νὰ τὸν φιλεύσῃ, κάμνωντας μεγάλην ἐτοιμασίαν ^{Δούκα}
 τραπέζης· αὐτὸς δὲ ἐγύρευσε νὰ τὸν δώσῃ ὁ Δούκα βόδας ^{βόδα ὁ}
 δύο ρηθέντας ἄρχοντας, τὸν τε Γιοβάσκον Μπαλιάνον καὶ τὸν ^{Σερβάνβο-}
 Στόικον παχάρνικον, ὁποῦ ἦτον φευγάτοι, καὶ μὴ θέλωντας ^{δας διὰ}
 Δούκα βόδας νὰ τοὺς δώσῃ, ἐσηκώθη τὴν δευτέραν ἡμέραν τὴν ^{νὰ φιλευ-}
 αὐγὴν καὶ ἐκίνησε πρὸς τὸ Φωξάνι, καὶ ἐκεῖ ἔστειλε καὶ ἔφε- ^{θη, καὶ}
 ρον τὸν Βούλκολον βόρνικον καὶ τὸν ἐθανάτωσε μὲ κακὸν θά- ^{δὲν θέλει,}
 νατον· ὕστερον πάλιν ἔστειλε καὶ ἔφερον τὸν Χρήζα βιστιάρην, ^{καὶ φόνος}
 καὶ ρίχνωντάς τον μίαν ἀδικίαν πῶς χρεωστῆ εἰς τὴν βιστια- ^{αὐτοῦ.}
 ρίαν τὸν ἐγύρευε σαράντα χιλιάδας γρόσια, καὶ μὴν ἔχωντας
 νὰ τὰ δώκῃ τοῦ ἐπήρην ὅ, τι καὶ ἂν ἦυρε, καὶ ὕστερον τὸν
 ἐθανάτωσε.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐρχόμενος εἰς τὸν θρόνον του, ἔστειλεν θάνατος
 ἓνα καπετάνον, Γκίνα ὀνόματι, μὲ σλουζιτορέους εἰς τὸν Πε- ^{Γκίνα.}
 τράσκον καπετάνον Οὐρτζιτζάνον, καὶ φέρωντάς τον καὶ ἐκεῖνον,
 ἀφ' οὗ τὸν ἐσκέντζευσεν πολὺ, τὸν ἐθανάτωσε.

Ὑστερον δὲ μετ' οὐ πολὺ ἔστειλε καὶ τὸν Ράδουλον βι- ^{κρεμᾶται}
 στιάρην Ὀκνάρην, καὶ τὸν ἐκρέμασαν εἰς τὸ παζάρι τῆς Ὀκνας. ^{ὁ Ράδου-}
^{λος βι-}
^{στιάρης.}

Τὸν υἱὸν τοῦ Δρόσουλου στέλλωντάς τον εἰς τὴν Ὀκναν ^{ξεκληρι-}
 τὸν ἐθανάτωσεν ἐκεῖ μέσα, ὄντας δῆμιος κάποιος καπετάνος ^{σμός τοῦ}
 Κόπτζας Δημητράσκος, καὶ διὰ νὰ μὴν τὸν ἀπρμεῖνῃ τελείως ^{Δρόσου-}
 σπέρμα, μὲ τὸ νὰ εἶχεν ἔτι μίαν κόρην ὁ Δρόσουλος, ἔστειλε ^{λου.}

καὶ ἐθανάτωσαν καὶ ἐκείνην. Αὐτούς καὶ ἄλλους φόνους καὶ τυραννίας ἔκαμαν ὁ Σερβάνβοδας, ἕως εἰς τὸν τρίτον χρόνον τῆς αὐθεντείας του.

ἐπίβουλοι τρεῖς ἄρχοντες ἀποκεφαλίζονται παρὰ τοῦ Δούκα βόδα. Ὁ δὲ Δούκα βόδας εἰς τὴν Μπογδανίαν ἔδειξε μέγαλον ἔλεος εἰς τὸν τόπον καὶ περιποίησιν εἰς τοὺς ἄρχοντας· ἀφ' οὗ ὅμως ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ Δογάν Καλεσί, περνῶντας πέντε ἕξ μῆνες, τρεῖς ἄρχοντες ἄρχισαν νὰ τὸν ἐπιβουλεύωνται, διεγείροντες καὶ τοὺς σλουζιτορέους νὰ κάμουν ἐπανάστασιν κατ' αὐτοῦ, ὁ Γκίοκας Βασιλῆ δηλαδή, μέγας βιστιάρης καὶ τζιράκι τοῦ Δούκα βόδα, καὶ συγγενῆς μὲ τὴν δόμναν του, μὲ τὸ νὰ εἶχε μίαν ἀνεψιὰν τῆς διὰ γυναῖκά του, καὶ ὁ Μπόγδανος, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς μετὰ ταῦτα ἔγινε χάτμανος, καὶ ἄλλος ἓνας· τοὺς ὁποίους μανθάνωντας ὁ Δούκα βόδας τοὺς ἔκρινε, καὶ ἀποφασίζωντάς τους διὰ θάνατον, τοὺς ἀπεκεφάλισε.

ὁ Στεφαννίτζας μπειζαδὲς ζητεῖ τὴν ἀρραβωνιστικὴν του θυγατέρα τοῦ Δούκα βόδα. Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς φθάνουσα εἰς ἠλικίαν ὑπανδρείας ἢ θυγάτηρ τοῦ Δούκα βόδα Αἰκατερίνα, καὶ οὕσα ἀρραβωνιασμένη μὲ τὸν Στεφαννίτζα, μπειζαδὲ τοῦ Ράδουλ Λέων βόδα τοῦ καὶ Στριδᾶ λεγομένου, μὲ τὸ νὰ τὸν ἐγνώριζεν ὁ Δούκα βόδας κακῆς πολιτείας ἄνθρωπον καὶ μέθυσον, δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς αὐτὸν, μόνον ἔστειλε καὶ ἔφερεν ἀπὸ τὴν Πόλιν κάποιον Γεωργάκην Μουσελίμην, ἀρχοντόπουλον εὐγενῆς, διὰ νὰ τὸν ἀρραβωνίσῃ μὲ τὴν δομνίτζαν του· τοῦτο ἀκούσας ὁ υἱὸς τοῦ Ράδουλ βόδα, ἐπήγε καὶ ἔδωκεν ἀναφορὰν εἰς τὸν ἐπίτροπον, παρακαλῶντας αὐτὸν νὰ μὴ τοῦ γίνῃ ἀδικία, καὶ νὰ δώσῃ ὁ Δούκα βόδας τὴν ἀρραβωνιστικὴν του εἰς ἄλλον, καὶ τὸν ὑπεσχέθη ὁ βεζίρης πῶς θέλει τὸν κάμει νὰ τὴν δώσῃ εἰς αὐτὸν, καὶ ὅχι εἰς ἄλλον.

παναγιώτατος ὁ Ἰάκωβος. Τότε κατ' ἐκλογὴν συνοδικὴν ἔκαμαν οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν κυρ Ἰάκωβον ἀπὸ Λαρίσσης.

ὁ Δούκα βόδας. Ὦντας εἰς τὴν Ὀκραῖναν χάτμανος ὁ υἱὸς τοῦ Χμίλη τοῦ ποτὲ χατμάνου, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἦτον ἄνθρωπος ἀσύστατος

καὶ κακώτροπος, καὶ μὴν ἠμποροῦντες οἱ Καζάκοι νὰ ὑποφέ- λαμβάνει
 ρουν πλέον ταῖς ἀταξίαις του, ἐπῆγαν καὶ ἐπροσκλαύθησαν εἰς τὴν χα-
 τὴν Πόρταν· ἐπιθυμῶντας ὁ Δούκα βόδας καὶ τὴν χατμανίαν τῆς Ὀ-
 τὴν ἐζήτησεν, ὅθεν ἐπρόσταξεν ὁ βεζιραζέμης νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν κράινας,
 Πόλιν, διὰ νὰ κάμῃ μουκαρέρι, νὰ τὸν δώκῃ καὶ τὴν χατμα- και ὁ Στε-
 νίαν τῆς Ὀκραίνας, ἐπαρχήγειλε νὰ φέρῃ καὶ τὴν κόρην του τὴν κόρην
 μαζί διὰ νὰ κριθῇ μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ράδουλ βόδα· πηγαίνωντας του.
 ὁ Δούκα βόδας εἰς τὴν Πόλιν, ἐφόρεσε καθάδι ἀπὸ τὸν βεζί-
 ρην, καὶ ὕστερον πηγαίνωντας νὰ προσκυνήσῃ τὸν βασιλέα κατὰ
 τὴν συνθήειαν, τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ κεφάλι, ἀντὶς διὰ κούκην,
 ἕνα τζερκεζὶ καλπάκι σαμουρένιον διὰ τὴν Ὀκραίναν, δίδωντάς
 τον καὶ τοποῦζι εἰς τὸ χέρι, καὶ τότε ὅταν ἐπῆγαινε νὰ προσ-
 κυνήσῃ τὸν βασιλέα, ἐκεῖ ὁποῦ ἤθελε τὰ ἔμπη εἰς προσκύνη-
 σιν τοῦ βασιλέως, τὸν ἐμήνυσεν ὁ ἐπίτροπος, ὅτι ἐξ ἀποφά-
 σεως νὰ δώκῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν Στεφανίτζαν μπεϊζαδέ,
 υἱὸν τοῦ ρηθέντος Ράδουλ βόδα, καὶ μὴν ἠμπορῶντας νὰ κάμῃ
 ἀλλεοτρόπως εἶπεν, ὀρισμός του! ὅμως πολλὰ ἐβαρυφάνῃ τῷ
 Δούκα βόδα ἢ τοιαύτη προσταγὴ τοῦ ἐπιτρόπου, ὡς τόσον,
 ὁποῦ ἔλεγχαν οἱ οἰκεῖοί του πῶς καμμίαν φοράν δὲν τὸν ἤξεύ-
 ρουν νὰ ἔλαβε τοσαύτην πίκραν, ὡς καθὼς ἐλυπήθη τότε· καὶ
 οὕτω τὸν ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν Πόλιν μαζί του εἰς τὴν Μπογδα-
 νίαν, καὶ τὸν ἐστεφάνωσε, κάμνωντας κατὰ τὴν συνθήειαν με-
 γάλαις χαραῖς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκίνησε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ὀκραίναν εἰς ὁ Δούκα
 τὴν Νεμίροβαν, ὅπου ἀπεκατάστησεν ἐπίτροπόν του κάποιον βόδας ἀ-
 Γιάννην δεῦτερον ποστέλνικον, μὲ τὸ νὰ ἤξευρε τὴν Καζάκι-εἰς Ὀκραί-
 κην γλῶσσαν, καὶ ἐδιόρισε πολκόβνικους κριτάς διὰ νὰ κρίνουν ναν.
 τὸν λαόν, καὶ κάμνωντας ὡς δύο μῆνες ἐκεῖ, ἐγύρισεν ὀπίσω.
 Αὐτός ὁ Δούκα βόδας τρεῖς ἄρμαις εἶχεν εἰς τὴν βοῦλλάν του,
 τὴν τῆς Βλαχίας δηλαδὴ, τὴν τῆς Μολδαβίας, καὶ τὴν τῆς
 Ὀκραίνας, τοποῦζι.

με θαυ-
ματουρ-
γίαν επι-
στρέφει
Ενας ἐφέν-
δης εις
Χριστόν.

Εἰς ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις ἦτον ἓνας Τοῦρκος, τὸ ὄνομά του Πατμπουρούν Μεχμέτ ἐφένδης, εἰς τὸ καλέμι τοῦ ρεῖς ἐφένδη, ἄνθρωπος γραμματισμένος, καὶ εἶχε μίαν παλλακίδα ἓνας ἐφέν-Ρούσσαν σκλάβαν, ἣ ὁποία ἐβαστοῦσε τὴν πίστιν τῆς, καὶ ἐπή-
δης εις
Χριστόν.

γαينه και εις τὴν ἐκκλησίαν με ἄδειαν τοῦ αὐθεντός τῆς· καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν τὴν ἐρώτησεν ὁ ἐφένδης, τί εἶναι τὸ αἴτιον ὁποῦ μερικαῖς ἡμέραις εὐωδιάζει τὸ στόμα σου; αὐτὴ ἐπροφασίζονταν καὶ ἔλεγε πῶς δὲν ἠξέουρει· ὕστερον βιάζωντάς τὴν νὰ τὸν εἰπῇ δίχως ἄλλο τὸ αἴτιον, τὸν εἶπεν ἐκεῖνη· ἡμεῖς συνήθειαν ἔχομεν ὅταν πηγαίνωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ θέλωμεν νὰ εὐγῶμεν, εἰς τὸ τέλος μᾶς δίδει ὁ παπᾶς ἀπὸ κομμάτι ψωμί ἡγιασμένον, καὶ διὰ τοῦτο εὐωδιάζει τὸ στόμα μου· ὁ δὲ ἐφένδης ὡς γραμματισμένος ἐθαύμασε, καὶ ἔπεσεν εἰς ἀπορίαν, καὶ θέλωντας νὰ ἰδῇ καὶ τὴν τάξιν τῆς ἐκκλησίας μας, εἶπεν ἓνα ράφτην ἐδικόν του νὰ τὸν φέρῃ μίαν φορεσιὰν ρούχα ὡσάν τὰ ἐδικά του, νὰ τὰ φορέσῃ νὰ γίνῃ τεπτίλι, καὶ νὰ τὸν πηγαίνῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν· καὶ ἔτζι φέρωντάς τον τὰ ρούχα ὁ ράφτης τὰ ἐφόρεσεν ὁ ἐφένδης, ὄντας ἀνήμερα κυριακῆ τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ ἐπῆγε μαζί του εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ βλέπει ὁποῦ ἐλειτουροῦσεν ὁ τε οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ ὁ Γεροσολύμων, με τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ με τόσῃν παράταξιν κατὰ τὴν συνήθειαν· ὅταν δὲ εὐγῆκαν με τὰ ἅγια, τὸν ἐφαίνονταν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς πῶς ἐπεριπατοῦσαν ἀπάνω ἀπὸ τῆς γῆς μίαν σπιθαμὴν, καὶ τόσον ἐκατανύχθη καὶ ἦλθεν εἰς ἄκραν εὐλάβειαν, ὁποῦ εὐγαίνωντας ἔξω ἄρχισε νὰ κηρύττῃ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν πρὸς τοὺς ἐφέντιδες, τοὺς κιατάπιδες, καὶ τοῦτο δὲν ἔλειπε νὰ τὸ κάμνῃ παντοτινὰ, ἕως ὁποῦ τὸ ἄκουσε καὶ ὁ βεζιραζέμης, καὶ φέρωντάς τον παρῶν, ἔλεγε παρρησιᾶ τὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ εὐθύς τὸν ἔστειλαν εἰς τὸ Ἄτ-μεϊδάν

ἐλτζῆς
Μόσχων
εἰς Πόλιν.

καὶ τὸν ἐλιθοβόλησαν κατὰ τὸν νόμον τους.
Εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦλθε παρὰ τῶν Μοσχόβων ἐλτζῆς

μεγάλος ὁ Προκόπιος, καὶ ἐτελείωσεν ἢ μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἀγάπη διὰ μέσου του, τὸν ὅποιον τὸν ἐτίμησαν παρὰ πολλὰ εἰς τόσον, ὅπου ἔλεγον οἱ τότε ἄνθρωποι, πῶς καμμίαν φορὰν δὲν ἐνθυμοῦνταν νὰ ἐτίμησαν τοιοῦτοτρόπως ἄλλον ἐλτζήν.

Ἡ βασιλεία τῶν Ὀθωμανῶν ἔχοντας παραγγελίαν ἀπὸ ἐκστρα-
 τεία κατὰ
 τοῦ Μπέ-
 τζι .
 τὸν γέρο Κιοπρουλή Μεχμέτ πασᾶν πῶς τὰ στρατεύματα καμ-
 μίαν φορὰν νὰ μὴ κάθωνται ἀργά, διὰ νὰ μὴ εὔρουν εὐκαι-
 ρίαν καὶ κάμουν ἐπανάστασιν ἢ καμμίαν ἄλλην ἀταξίαν, ἄρ-
 χισε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς Νέμτζους δύο κάστρη, τὸ Γιανίκι
 καὶ τὸ Κομαράνι· τὸ ὅποιον ἀκούοντές το οἱ Νέμτζοι ἔστειλαν
 ἐλτζήν εἰς τὴν Πόρταν νὰ ἐρευνήσῃ διὰ ποίαν αἰτίαν γυρεῦουν
 αὐτὰ τὰ κάστρη, ἐπειδὴ καὶ μῆτε ἡ διορία τῆς ἀγάπης δὲν
 ἐπληρώθη, ὄντες ἀκόμη τρεῖς χρόνοι νὰ τελειώσῃ· αὐτοὶ ἀπε-
 κριθῆσαν, πῶς τὰ στρατεύματά μας γυρεῦουν πόλεμον, καὶ ἂν
 μᾶς δίδετε τὰ δύο ρηθέντα κάστρη θέλομεν σᾶς ἀφήσει εἰς εἰ-
 ρήνην, εἰδὲ μὴ, νὰ ἐτοιμασθῆτε πρὸς πόλεμον· μὴ θέλοντες δὲ
 οἱ Νέμτζοι νὰ τὰ δώσουν, ἄρχισαν νὰ κάμουν οἱ Ὀθωμανοὶ
 μεγίστην ἐτοιμασίαν πολέμου κατ' αὐτῶν, διεγείροντες ὅλα τὰ
 στρατεύματα τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ρούμελης καὶ τὸν χάνην
 με ὄλην του τὴν δύναμιν· ἦλθε προσταγὴ καὶ εἰς τοὺς δύο
 αὐθέντας, τὸν τε τῆς Βλαχίας Σερμπάν βόδα καὶ εἰς τὸν τῆς
 Μπογδανίας Δούκα βόδα, νὰ σηκωθοῦν με ὅλα τους τὰ ἀσκέ-
 ρια, καὶ νὰ πάρῃ καὶ τοὺς Καζάκους τῆς Ὀκραϊνας ὁ Δούκα
 βόδας· ἐπρόσταξε καὶ τὸν Μιχαήλ Ἀπαφην, τὸν κρᾶλην τῆς
 Τρανσυλβανίας, νὰ ἐτοιμασθῇ καὶ αὐτὸς με τοὺς Οὐγγρους καὶ
 νὰ πηγαίη· ἐμήνυσε καὶ τὸν Τέκελην Κοῦρσον νὰ ἔλθῃ εἰς
 τὸν πόλεμον, ὁ ὅποιος εἶχεν ἀποστατήσῃ ἀπὸ τὸν Ἱμπερατόρε,
 καὶ εἶχε μαζί του ὡς εἴκοσι χιλιάδας Οὐγγρους τῆς ἐπάνω
 Οὐγγαρίας· Ἐκίνησεν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ὁ ἴδιος σουλ-
 τὰν Μεχμέτης μετὰ τοῦ βεζῖρη, καὶ ἐπῆγεν ἕως εἰς τὸ Μπε-
 λιγράδι, καὶ ἐκεῖ ἐκαρτέρησεν, ἕως ὅπου ἐσυνάχθησαν παντα-

χόθεν τὰ στρατεύματα, ὁ χάνης δηλαδή, οἱ πασάδες, καὶ οἱ αὐθένται· καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἔμεινεν ἐκεῖ εἰς τὸ Μπελιγράδι, ὁ δὲ βεζιραζέμης μὲ τὰ στρατεύματα ἐκίνησε κατὰ τῶν Νεμτζῶν· καὶ εἰς μὲν τὸ φανερόν εὐγαλαν λόγον οἱ Τοῦρκοι, πῶς πηγαίνουν ἐναντίον εἰς τὰ ρηθέντα δύο κάστρον, εἰς δὲ τὸ κρυφόν ὁ καθολικὸς σκοπὸς τοὺς ἦτον νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν Βιένναν· φθάνοντας λοιπὸν εἰς τὸ Γιανίκι τὴν δεύτην ἡμέραν, καὶ ὄντας νὰ πολιορκήσουν τὸ κάστρον καὶ νὰ πιάσουν μετερίζια, τὴν δεύτην ἡμέραν ἀνέβηκεν ὁ ρετζε ἐφένδης εἰς τὸ κιουρσί, καὶ ἄρχισε νὰ διαβάσῃ ἕνα χάτι σερίφι, εἰς τὸ ὁποῖον περιείχοντο τὰ τοιαῦτα.

« Ἔσεῖς βεζιρίδες μου καὶ πασάδες μου, καὶ ἐσεῖς κουλί μου, ἀπὸ λόγου σας ζητῶ τὸ κάστρον τῆς Βιέννας! » Τοῦτο ἀκούοντές το ἔκαμαν φατιε, καὶ εὐθὺς ὤρμησαν ὡς λέοντες μετὰ μεγάλης ὀρμῆς, καὶ κάμνοντες γεφύρια ἐπέρχσαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Βιένναν· καὶ οἱ Νέμτζοι τόσον ἦσαν ἀμέριμνοι, μὲ τὸ νὰ μὴν ἠλπίζαν πῶς θέλουν νὰ ὑπάγουν ἐκεῖ, ὅπου ὀλίγον ἔλειψε νὰ πάρουν καὶ τὸν ἱμπερατόρε ζωντανόν· καὶ εὐρίσκοντας τὰ σπίτια γεμάτα ἄρχισαν νὰ λεηλατήσουν καὶ νὰ σκλαβώσουν, εἰς τόσον ὅπου ἐγέμισαν οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Τατάροι ἀπὸ λεηλασίας καὶ αἰχμαλωσίας.

πολιορ- Φθάνοντες λοιπὸν εἰς τὸ κάστρον τῆς Βιέννας τὸ ἐπο-
καίται τὸ λιορκήσαν, καὶ ἄρχισαν νὰ πιάσουν μετερίζια, καὶ νὰ τὸ πολε-
Μπέτζι μήσουν μὲ τὰ λαγούμια καὶ μὲ τόπια· ὅμως μὲ τὸ νὰ ἔτυχε
καὶ ζητεῖ βοήθειαν ἰκανὸν στρατεύμα Νέμτζικον μέσα εἰς τὸ κάστρον, τοὺς ἀντε-
δ Κασαρ. στέκονταν ἀνδρείως, ρίχνοντες κουμπαράδες καὶ τόπια κατ'αὐ-
τῶν, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐπεφταν περισσοὶ Τοῦρκοι· ὁ δὲ ἱμπερα-
τόρες πέρνωντας τὴν εἶδησιν, ἔφυγεν εἰς ἕνα κάστρον μακρὰν
τῆς Βιέννας εικοσιτέσσαραις ὥραις, καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς ὅλα
τὰ χριστιανικὰ ρηγάτα, παρκαλῶντας νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς
αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, ἔστειλε καὶ εἰς τὸν Σομπέτζικην ρήγα τῆς
Δελχίας καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Ὁ δὲ Σομπέτζκης χριστιανικῶ ζήλῳ κινούμενος, εὐθὺς ἀποδιώ-
 ἐδιάλεξεν ἐκλεκτὸν στράτευμα Λέχικον τριάντα χιλιάδας καὶ ^{κονταὶ τὰ}
 ἐπῆγεν αὐτὸς του, καὶ ἀνταμώθη μὲ τὸν ἰμπερατόρε· καὶ ὅσον ^{Οθωμανικὰ στρα-}
 νὰ ἔλθῃ ὁ ρηθεις Σομπέτζκης μὲ βοήθειαν ἔκαμεν καὶ ὁ ἰμ- ^{τεύματα.}
 περατόρες οἰκονομίαν ἀπὸ λόγου του καὶ ἀπὸ βοήθειαν, καὶ
 ἐσύναξεν ὡς πενήντα χιλιάδας γερμανικὰ στρατεύματα, ἐπάνω
 εἰς τὰ ὁποῖα ἐγένετο ἀρχιστράτηγος ὁ ἴδιος Σομπέτζκης, καὶ
 ἐκίνησε πρὸς τὴν Βιένναν ἐναντίον εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ ὅποιοι
 τὴν εἶχαν πολιορκισμένην ἐξηντατρεῖς ἡμέρας, καὶ ὡσάν τοὺς
 εἶδαν οἱ Τούρκοι τόσον στράτευμα πολὺ καὶ καλὸν, ἐπῆγεν ὁ
 χάνης καὶ εἶπε τῷ βεζίρη νὰ ἀφήσουν τὸ κάστρον καὶ νὰ εὐ-
 γουν εἰς τὸν κάμπον νὰ πολεμήσουν, ὅπου νὰ ἠμποροῦν καὶ
 οἱ ἐδικοὶ του Τάταροι νὰ πολεμήσουν· ὁ βεζίρης ὁμως δὲν
 ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἄρχισαν νὰ πολεμήσουν, καὶ ἐβά-
 σταξεν ὁ πόλεμος ἀπὸ ταῖς τέσσαραις ὥραις ἕως εἰς ταῖς δέκα·
 οἱ δὲ Νέμτζοι ὄντες ἐπιτηδειότεροι εἰς τὸν πόλεμον καὶ πολε-
 μῶντές τους τοὺς ἔσπρωχναν κατ' ὀλίγον ὀλίγον ὀπίσω, ἕως ὅπου
 ἄρχισαν καὶ ἔφυγαν οἱ Τούρκοι· ὁ ἰσχυρότερος πόλεμος ἐγένετο
 ἐμπροσθὰ εἰς τὸν βεζιραζέμην, ὅτι τοὺς ἀντεστάθη φοβερὰ μὲ
 τοὺς ἀνθρώπους του· τὸ δὲ λοιπὸν στράτευμα ἔφυγε, καὶ προ-
 τήτερα ἀπὸ ὅλους ὁ χάνης μὲ τοὺς Τατάρους· μὴ δυνάμενος
 δὲ οὔτε ὁ βεζιραζέμης νὰ ἀντισταθῇ πλέον, ἀνεχώρησε καὶ αὐ-
 τὸς, καὶ φεύγωντας ἐπῆγεν εἰς τὸ Μπούδομι καὶ ἐκεῖ ἔκαμε
 μερικαῖς ἡμέρας.

Ὁ δὲ Σομπέτζκης ἀπομένωντας εἰς τὴν Βιένναν, ἦλθε καὶ εὐχαρι-
 ὁ ἰμπερατόρες, καὶ τὸν εὐχαρίστησε μεγάλως διὰ τὴν βοήθειαν ^{στὰ εἰς}
 ὅπου τὸν ἔδωκεν εἰς καιρὸν ἀνάγκης. ^{τὸν Σομ-}
^{πέτζκην.}

Μετὰ δὲ ταῦτα θέλωντας ὁ Σομπέτζκης νὰ κινήσῃ ἀ- ^{μεγαλο-}
 πὸ τὴν Βιένναν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Λεχίαν, ἐπῆγεν ἀπὸ ^{πρέπεια}
 τὸ Ὀστρογὸν κάστρον, ὅπου τὸ εἶχεν ἡ βασιλεία τῶν Τουρ- ^{τοῦ Σομ-}
^{πέτζκη.}
 κῶν, τὸ ὁποῖον πολιορκῶντάς το τὸ ἐπολέμησε μερικαῖς ἡ-

μέρκι; και τὸ ἐπῆρε, και ἀφ' οὗ τὸ ὑπέταξε τὸ ἔδωκε τῷ ἱμπε-
ρχτόρε.

νικοῦσιν
οἱ Λέχοι
τοὺς
Τούρκους.

Ὁ δὲ βεζιρζέμη; ἀκούωντας τὸ πάρισμον τοῦ Ὀστρο-
γονίου, ἐσύναξε μερικὸν ἀσκέρι ὡς τριάντα χιλιάδες, ὅπου εἶχεν
ἀπομείνει ἀκόμη, και διορίζωντας εἰς πασάδες τοὺς ἔστειλεν
ἐναντίον εἰς τοὺς Λέχους· και συγκροτηθέντος τοῦ πολέμου,
ἐνικήθησιν οἱ Τούρκοι κατὰ κράτος, και ἐχάθησιν ἀπὸ τοὺς
πασάδες οἱ τέσσαρες, οἱ δὲ λοιποὶ, ὁ Κουστζῆ Μουσταφᾶ πα-
σᾶ; και ἄλλο; ἕνας ἐσκλαβώθησιν παρὰ τῶν Λέχων.

κρίνονται
τῆ; Βλα-
χομπογ-
δανίας οἱ
αὐθένται
εἰς τὸν
βεζιρην.

Ἀπὸ τὸ Μπούδομι ἐσηκώθη ὁ ἐπίτροπος και ἐπῆγεν εἰς
τὸ Μπελιγράδι μὲ ὄλους τοὺς πασάδες και μὲ τοὺς δύο αὐ-
θέντας· ὅπου οἱ αὐθένται ἔχοντες διαφορὰν ἀνάμεσόν τους διὰ
ζαχιρὲν ὅπου ἔμεινε ραμασίτζα ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Τζεχρι-
νίου, ὄντας ὁ Δούκα βόδας εἰς τὴν Βλαχίαν, περι τοῦ ὁποίου
ἐκρίθησιν εἰς τὸν ἐπίτροπον, και ἐφόρτωσεν ὁ Σερμπάν βόδας
τὸν Δούκα βόδαν μὲ ἑκατὸν σαράντα πουγγία.

και ὁ μέ-
γας δρα-
γουμάνος
μετὰ τοῦ
Σερβάν-
βόδα.

Μετὰ ταῦτα πάλιν ἐκεῖ εἰς τὸ Μπελιγράδι ἔκαμεν ἀγω-
γὴν και ὁ μέγας δραγουμάνος διὰ μίαν ποσότητα ἄσπρων ὅπου
εἶχε νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν Σερμπάν βόδα, και ἐπρόσταξεν ὁ ἐπί-
τροπος νὰ τοῦ τὰ δώκῃ.

βεζιρῆ; ὁ
Καρὰ Ἰ-
μπραχί-
μη; και
χάψι ὁ
μέγας
δραγου-
μάνος.

Ὦντας ὁ βεζιρζέμη; εἰς τὸ Μπελιγράδι, ἔστειλεν ὁ βασι-
λεὺ; καπιτζίμπασην, και πέρνωντας τὴν βουλλαν τὸν ἀπεκε-
φάλισεν, ὁμοῦ και τὸν τεφτερδᾶρ ἐφένδην, θυμωθεὶ; διατὶ ἠ-
νάγκασε και ἔγινεν αὐτὸ; ὁ πόλεμος, και φέρνωντας τὸ κεφάλι
του και μὲ τὴν βουλλαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἤφερν και
μερικὸς ἀνθρώπους οἰκειὸς του, τὸν ρετ; ἐφένδην, τὸν μέγαν
δραγουμάνον και ἄλλους· και τὴν βουλλαν τὴν ἔδωκε τῷ Καρᾶ
Ἰμπραχίμ πασᾶ ὅπου ἦτον ρεκιᾶπ καϊμεκάμη; και ἀντ' αὐτοῦ
ἔκαμε τὸν Σουλεϊμάν πασᾶν, ὅπου ἦτον μέγας ἱμπροχόρης· και
ἀπὸ τοὺς ρηθέντας ἀνθρώπους του ὅπου τοὺς ἤφερν εἰς τὴν
Ἀδριανούπολιν, τὸν μὲν ρετ; ἐφένδην τὸν ἐκρέμασε, τὸν δὲ μέ-

γαν δραγουμάνον τὸν ἐφυλάκωσε, καὶ ἔκαμε δραγουμάνον τὸν Σεφέραγα· ὁ δὲ μέγας δραγουμάνος βλέπωντας τὸν θάνατον τοῦ ρεῖς ἐφένδη, καὶ τὴν τόσῃν ὀργῇν τοῦ βασιλέως, καὶ φοβηθεὶς νὰ μὴ κινδυνεύσῃ καὶ ἡ ζωὴ του, ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ τριακόσια πουγγία ἄσπρα καὶ νὰ τὸν ἀφήσουν· ἀπὸ τὰ ὅποια δίδωντας μίαν ποσότητα ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ μὴν ἠμπορῶντας νὰ τὰ ἀποπληρώσῃ ὅλα, τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὸν ἐφυλάκωσαν· καὶ δίδωντας καὶ ἐκεῖ πάλιν ἄλλην ποσότητα οὐδὲ μὲ αὐτὰ ἠμπόρεσε νὰ τὰ ἀπογεμίσῃ, καὶ ἐπῆραν ὅλον του τὸ τίποτε εἰς βασιλικὸν λογαριασμὸν, καὶ ἐδοῦλῶσαν τὰ σπίτιά του· τὴν δὲ σύζυγόν του Σουλτάναν καὶ τὴν μητέρα του δόμναν Ρωξάνδραν ταῖς ἔβχλαν εἰς τὴν φυλακὴν· τὸν δὲ Ἀλέξανδρον μέγαν δραγουμάνον τὸν ἐπῆραν πάλιν ἀπὸ τὴν Πόλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ τὸν ἔβχλαν εἰς φυλακὴν.

Μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ ἐπέρασαν ἑξ μῆνες, ἔδωκε τὸ κοινὸν θάνατος τῆς μητρὸς τοῦ χρέος εἰς τὴν φυλακὴν ἢ μήτηρ αὐτοῦ δόμνα Ρωξάνδρα. δραγουμάνου.

Μετὰ παρέλευσιν ἄλλων πέντε μηνῶν, ὄντας κοντὰ νὰ ἀπογεμισθῇ ἡ σοῦμμα τῶν τριακοσίων πουγγίων, ἐλευθέρωσαν ἀπὸ τὴν εὐχαίνει τὴν σύζυγόν του ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ μετὰ ἓνα μῆνα εὐ-φυλακὴν ὁ δραγουμάνος. γαλαν καὶ αὐτόν.

Ἀφ' οὗ δὲ εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ δραγου- ἐλθῇ εἰς τὴν Πόλιν διὰ νὰ ἰδῇ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ παι-μάνος πάλιν εἰς τὴν δία του· καὶ ἐρχόμενος ἐκάθησε μόνον μίαν ἡμέραν, καὶ τὴν πρῶτην εἰς τὴν δεύτηρην ἡμέραν ἔστειλαν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὸν ἐ-τιμὴν.

πῆραν ὀπίσω, καὶ ἄρχισεν ὁ ἐπίτροπος τὰ τὸν μεταχειρίζεται εἰς μυστικὰς ὑποθέσεις τῆς βασιλείας ἕως δύο μῆνας· μετὰ ταῦτα τὸν ἔκραξεν ὁ ἐπίτροπος καὶ φέρωντάς τον εἰς τὸ βασιλικὸν μεγάλον διβάνι τὸν εἶπε τὰ τοιαῦτα: μὲ τὸ νὰ μὴ ἐγνώρισεν ἡ βασιλεῖα καμμὶν δολιότητα εἰς τοῦ λόγου σου, ἀλλ' ἐδοῦλευσε πιστὰ, ἰδοὺ ὅπου πάλιν σὲ ἔκαμε μέγαν δραγουμάνον τῆς κραταιᾶς βασιλείας, καὶ σὲ ἐλέησε καὶ μὲ τὰ

σπίτιά σου και με ταῖς ὁμολογίαις σου· (αὐταῖς ἢ ὁμολογίαις περιεῖχον ὡς πενήντα πουγγία και ἦτον ἀμανέτι διὰ τὰ ἄσπρα ὀποῦ τὸν ἐζητοῦσαν)· και τὸν ἐφόρεσε καβάδι, και ἦλθε πάλιν εἰς τὴν προτέρην του τιμὴν.

αἰχμαλω- Ὁ Δούκα βόδας γυρίζωντας ἀπὸ τὸ Μπελιγράδι νὰ ἔλθῃ
τίζεται δ εἰς τὸν θρόνον του, ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Ἑρδελίαν και ἀπὸ τὸ
Δούκα βόδας δ-Μπακόβι και ἦλθεν εἰς τὸ Γζενοῦτον τῆς Πούτνας εἰς χωρίον
πὸ τῶν Δομνέστι ὀνομαζόμενον, και ἐκάθησεν ἐκεῖ διὰ νὰ κάμῃ τὴν
Λέχων. Δομνέστι ὀνομαζόμενον, και ἐκάθησεν ἐκεῖ διὰ νὰ κάμῃ τὴν
ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων· και ἔως νὰ συναχθοῦν και οἱ σλου-
ζιτορέοι, ἐπειδὴ και εἶχαν φύγει ὄλοι ἀπὸ κοντά του με τὸ
νὰ μὴ τοὺς ἐδίδε λουφέ, και αὐτὸς χωρὶς σλουζιτορέους ἐφο-
βάτο νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν θρόνον του ἀπὸ τὸν Πετρετζέικο βόδα,
ὀποῦ εἶχεν ἔλθει με δύναμιν Λέχων και ἐπάσσε τὸν θρόνον του·
τότε λοιπὸν εὐρισκόμενος εἰς τὸ ρηθὲν χωρίον, ἦλθε μίᾳ ὀρμῇ
Λέχων κατ' αὐτοῦ και με Μπογδάνους ἀνακατωμένοι, ἐπάνω
εἰς τοὺς ὀποίους προεστῶς ἦτον κάποιος Μπαῖσκης, και κα-
τ' ἐπιβουλήν τῶν ἐντοπίων ἀνήμερα τῶν Χριστουγέννων, τὴν
ἄραν ὀποῦ ἐκάθετο εἰς τὸ τραπέζι, τὸν ἐπερικύκλωσαν μέσα
εἰς ἕνα σπίτι, και πιάνοντάς τον τὸν ἐπῆραν αἰχμάλωτον εἰς
τὴν Λεχίαν και ἐκεῖ ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος· και ἀντ' αὐτοῦ
ἐγινεν ὁ Δημητράσκο βόδας.

Κορώνη και Μο- Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐχάλασαν τὴν ἀγάπην με τοὺς
θῶν κυ- Τούρκους και οἱ Βενετζιάνοι, και κινήσαντες πόλεμον κατ' αὐ-
ριεύονται ὀπὸ Τούρ- τῶν ἐπῆγαν εἰς τὸν Μωρέαν, και ἐκυρίευσαν δύο κάστρη τὴν
κων (γρ. Κορώνην και τὴν Μοθῶνν· εἰς τὰ βενετικὰ στρατεύματα ἦτον
Βενετζι- γκενεραλίσμιος ὁ Μορεζίνης, ὁ ὀποῖος μετὰ ταῦτα ἐστάθη και
ων). οἱ Λέχοι πρίγκηψ τῆς Βενετίας.
κυριεύου- Τότε ἐφάνησαν και οἱ Λέχοι πῶς εἶναι ἐναντίοι τῶν
σι τὴν Τουρκῶν, και ἐκυρίευσαν ὄλον τὸν τόπον τῆς Ποδόλιας, ὀποῦ
Ποδόλιαν. τὸν εἶχον πάρει οἱ Τούρκοι ἀπὸ λόγου τους.
πολιορ- Οἱ δὲ Γερμανοὶ μετὰ τὸν πόλεμον τῆς Βιέννας, τὸν δεύ-
κεῖται τὸ

τερον χρόνον ἔκαμαν μεγάλην ἐτοιμασίαν καὶ ἐκστράτευσαν Μπούδομι κατὰ τῶν Τουρκῶν, καὶ πηγαίνοντες εἰς τὸ Μπούδομι τὸ ἐπο-^{δὲ}δ^{δὲ}λ^{δὲ}χ^{δὲ}ων (γρ. Νέμ-^τζ^{ων}ν). λίσκησαν, ὅπου ἐρχόμενα καὶ τούρκικα στρατεύματα τὰ ἐνί- κησαν καὶ τὰ ἐσκόρπισαν, τὸ δὲ κάστρον δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὸ κυριεύσουν, πλὴν δύο κάστρη τῆς ἐπάνω Οὐγγαρίας τὰ ἐκυ- ρίευσαν, καὶ ὑπέστρεψαν ὀπίσω.

Τὸν ἄλλον χρόνον πάλιν ἐτοιμάσθησαν οἱ Νέμτζοι, καὶ ^{βεζιρῆς ὁ} ἐρχόμενοι εἰς τὰ χῶματα τῶν Τουρκῶν πάλιν ἐνίκησαν τοὺς ^{Σουλεϊ-} Ὀθωμανοὺς καὶ ἐκυρίευσαν καὶ δύο κάστρη τὸ Στομπελιγράδι ^{μὲν πα-} καὶ τὸ Οὐίτθαρ· βλέπωντας ὁ βεζιραζέμης πῶς ἀτόνισε καὶ ^{σῆς.} ἦλθεν εἰς ἀχαμνὴν κατάστασιν, ἐπροσποιήθη πῶς κάμνει πα- ρίτησιν, καὶ πέρνωντας τὴν βουῦλλαν ὁ βασιλεὺς τὴν ἔδωκε τῷ Σουλεϊμάν πασᾶ ρεκιὰπ καϊμεκὰμη.

Μετὰ ταῦτα ἔκαμε καὶ αὐτὸς ἐτοιμασίαν στρατευμάτων, ^{κυριεύ-} καὶ ἐκίνησεν εἰς τὸν πόλεμον ἐναντίον εἰς τοὺς Νέμτζους, τὸ ^{τι τὸ} ὅποῖον μαθόντες αὐτοὶ ἦλθαν μὲ ἱκανὰ στρατεύματα, καὶ πολιορ- ^{Πούδομι.} κήσαντες τὸ Μπούδομι τὸ ἐπολέμησαν καὶ τὸ ὑπέταξαν ὕστερον ἐπιστρέφοντες πρὸς τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα τὰ ἐνίκησαν ἀχα- μνά, καὶ φεύγωντας ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς ἐγύρισεν εἰς τὸ Μπελιγράδι.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὁ μέγας δρχγουμάνος Ἄλέξαν-^η Ἄδρια- ^{δρος,} ἔχωντας πολλὰ ἔξοδα τοῦ σεφερίου, καὶ τὸ ζιαμέτι ὅπου ^{νούπολις} εἶχε δὲν τὸν ἔφθανεν, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον νὰ τὸν δώκῃ ^{ἄρπαλίμι} τὴν μητρόπολιν τῆς Ἄδριανουπόλεως ἄρπαλίμι καὶ τοῦ τὴν ^{δρχγου-} ἔδωκε, καὶ ἔβαλε τὸν Γεράσιμον Καστορίας (ὁ ὅποῖος ὕστερον ^{μύνον.} ἐγινε πατριάρχης Ἀλεξανδρείας) νὰ ἀποτελῇ τὰ τῆς ἀρχιερω- σῆνης ἐκεῖνος, καὶ αὐτὸς νὰ πέρνῃ τὸ εἰσόδημα.

Ἀπὸ τὸν χειμῶνα πάλιν ἄρχισαν οἱ Ὀθωμανοὶ νὰ κάμουν ^{πολεμος} μεγάλαις ἐτοιμασίαις, καὶ τὴν πρώτην ἀνοιξιν ἐκίνησαν μετὰ ^{Νεμτζο-} ^{Τουρκῶν.} μεγάλων δυνάμεων κατὰ τῶν Νεμτζῶν, καὶ συγκροτηθέντα τὰ στατεύματα, εἰς τὴν ἀρχὴν ἐφαίνετο ἡ νίκη τῶν Τουρκῶν, ὕστερον δὲ ἐνίκησαν οἱ Νέμτζοι.

παραίτη- Τότε τὰ ὀθωμανικά στρατεύματα ἔκαμαν ἐπανάστασιν
 και τὴν κατὰ τοῦ βεζίρη, γυρεύοντες νὰ τὸν πάρουν τὴν βοῦλλαν καὶ
 βοῦλλαν νὰ τὸν θανατώσουν· αὐτὸς δὲ πέρνωντας τὴν εἰδησιν ἔφυγε,
 δ βεζίρης διὰ τοῦς και ἦλθε διὰ τοῦ Δουνάβεως εἰς Ρουτζούκι, καὶ ἐμήνυσε τὸν
 ζορμπά- Σερμπάνβοδα καὶ τὸν ἔδωκεν ἄλογα καὶ ἐπήγεν εἰς τὴν Πόλιν
 δεσ. εἰς τὸν βασιλέα, καὶ ἔδωκε τὴν βοῦλλαν τῷ βασιλεῖ λέγων-
 τας: βασιλεῦ, ἰδοὺ ἡ βοῦλλα, ἰδοὺ καὶ τὸ κεφάλι μου, καὶ
 ὅ, τι εἶναι ὀρισμὸς τῆς βασιλείας σου κάμε εἰς ἐμένα, ἐπειδὴ
 δὲν ἠθέλησα νὰ δώσω τὴν βοῦλλάν σου εἰς τὰ χέρια τῶν
 ἐχθρῶν σου· καὶ τὸν εἶπεν ὁ βασιλεὺς νὰ παραμερίσῃ, καὶ ἐκρύ-
 φθη ὁ βεζίρης.

οἱ ζορμ- Μετὰ ταῦτα ἔστειλαν ἀπὸ τὰ στρατεύματα πρέσβεις πρὸς
 πάδες ζη- τὸν βασιλέα παρακαλῶντας νὰ στείλῃ τὴν βοῦλλαν διὰ νὰ τὴν
 τοῦσι τὴν δώσουν εἰς τὸν Σιαοὺς πασᾶν.
 βοῦλλαν.

βεζίρης δ Ὁ δὲ βασιλεὺς στοχαζόμενος νὰ μὴ τοῦς δώσῃ αἰτίαν
 Σιαοὺς σκανδάλου καὶ κάμου μεγαλειτέραν ἐπανάστασιν (ὡς καθὼς
 πασᾶς. καὶ ἔγινε), παρακινούμενος καὶ ἀπὸ τοῦς πλησίον αὐτῷ, ἦτοι
 ἀπὸ τὸν κιζλάρχαγαν καὶ ἄλλους, ἔστειλε τὴν βοῦλλαν μὲ τὸν
 σιλιχδάρην του τὸν Χασάνχαγαν, ὅστις ἦτον ἀρραβωνιασμένος μὲ
 τὴν κόρην του τὴν Χατιζέ σουλτάναν, ἡ ὁποία πρότερον εἶχε
 τὸν Μουσταφᾶ πασᾶν Μουσατπην, καὶ πηγαίνωντας ὁ σιλιχδάρ-
 ρης μὲ τὴν βοῦλλαν τὴν ἔδωκε τῷ Σιαοὺς πασᾶ, ὅστις ἐβα-
 στοῦσε τὴν κόρην τοῦ Μεχμέτ πασᾶ γέρο Κιπρουλή.

παναγιώ- Ὁ κύρ Ἰάκωβος ὄντας εἰς τὴν Πόλιν κρυμμένος εἰς τὸ
 τας δ σαράγι τοῦ ἐλτζῆ τῆς Φράντζας, ἐσηκώθη καὶ ἐπήγεν εἰς τὴν
 Ἰάκωβος. Φιλιππούπολιν εἰς τὸν νέον βεζίρην, καὶ ἐγύρευσε τὸ πατριαρ-
 χεῖον, καὶ τοῦ τὸ ἔδωκεν, εὐγάζωντας τὸ κύρ Διονύσιον.

δ σιλιχδάρ- Ἀφ' οὗ ἐπῆραν τὴν βοῦλλαν οἱ ζορμπάδες, ἔβηκαν τὸν
 ρης ἐνύ- σιλιχδάρην εἰς ὄρκον διὰ νὰ ἦναι μαζί τους, ὑποσχόμενοι ὅτι
 νεται μὲ ἂν ἦναι μὲ τοῦ λόγου τους νὰ τὸν κάμου Μισίρ πασᾶν, καὶ
 τοῦς ζορ- μπάδες. ἠνώθη μαζί τους.

Μετὰ τῷτχ ἔγραψχ πρὸς τὸν βασιλέα μὲ τὸν σιλιχδά-ζορμπά-
ρην πῶς ζητοῦν τὸ κεφάλι τοῦ Σουλεϊμάν πασᾶ, καὶ πῶς τὶν δὼν πρὸς
ρεκιάπ καϊμεκᾶμην Ρετζέπ πασᾶν θέλουν νὰ τὸν σφαλίσῃ ἡ λέα ζη-
βασιλεία εἰς τὸ Καπί Ἀρασί, καὶ ρεκιάπ καϊμεκᾶμην νὰ κάμῃ τήματα
μὸν Κιπρουλόγλου Μουσταφᾶ πασᾶν, ὅστις ἦτον γυναικαδελοφός
τοῦ βεζιραζέμη.

Ἵστερον πάλιν ἔγραψχ τῷ βασιλεῖ νὰ ἀλλάξῃ καὶ τὸν ἀλλάξαν
κιζλάραγαν· καὶ ὅσον ἐπλησίαζον εἰς τὴν Πόλιν, σχεθὸν ὄλους οἱ ζορ-
τοὺς περὶ τὸν βασιλέα ἀλλάξαν καὶ ἔβαλαν ἐδικούς των· ὄλους τοὺς
βασιλεὺς καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔκαμνε τὰ θελήματά τους. περὶ τὸν
βασιλέα.

Ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς ὁ Κιπρουλόγλου, ὄντας φρόνιμος καὶ βασιλεία
στοχαστικὸς ἄνθρωπος, ἐκατάλαβε τὸν σκοπὸν τους, πῶς θέλουν σουλτᾶν
νὰ ἀλλάξουν καὶ τὸν βασιλέα, καὶ στοχαζόμενος πῶς ἂν ἔλ-
θουν εἰς τὴν Πόλιν θέλουν ἀκολουθήσει πολλαῖς ἀταξίαις καὶ
ἀρπαγαῖς καὶ πολλὰ ἄτοπα, ἔγραψε τῷ βεζιραζέμη, πῶς ἐπειδὴ
καὶ εἶναι ὁ σκοπὸς τους νὰ ἀλλάξουν τὸν βασιλέα, ἄς τὸν
ἀλλάξουν πριχοῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τὸ στράτευμα εἰς τὴν Πόλιν, καὶ
ἄς βᾶλλουν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ τὸν σουλτᾶν Σουλεϊμάνην·
καὶ ἔτσι ἐγένεν· ὄντας ἀκόμη ὁ βεζιραζέμη μὲ τὰ στρατεύ-
ματχ εἰς τὴν Τζορλοῦ, ἐπῆγε μὲ τοὺς οὐλεμάδες, καὶ ἐσή-
κωσεν τὸν σουλτᾶν Μεχμέτην ἀπὸ τὸν θρόνον καὶ τὸν ἐσφά-
λισεν, καὶ ἔβαλαν τὸν σουλτᾶν Σουλεϊμάνην· καὶ ἐλθόντα τὰ
στρατεύματα ἤσαν τὸν βασιλέα εἰς τὸν θρόνον.

Ὅμως οἱ ζορμπάδες ὄλο δὲν ἔπαυσαν, ὅτι ἀφ' οὗ ἤλθαν βιάζουσι
εἰς τὴν Πόλιν εἶχαν νὰ πάρουν πέντε λουφέδες· ἀκόμη ἐγύ- οἱ ζορ-
ρευαν καὶ τὸ διατεταχμένον μπακσίσι τους, ὅπου ἐγίνονταν τοὺς με-
αὐτὰ μία μεγάλη ποσότης ἄσπρων, καὶ ἄσπρα εἰς τὸ μίρι μάλι χιστᾶνας
δὲν ἦτον· ὅθεν ἄρχισαν νὰ βιάζουν τοὺς μεγιστᾶνας, καὶ ἐπῆ- διὰ ἄσπρα
ραν ἀπὸ ἄλλον πενήντα πουγγία καὶ ἀπὸ ἄλλον ἑκατόν, ἔως
ὅπου ἀπογέμισαν τὴν σοῦμμάν τους.

Ἐρδελία
Βλέποντας οἱ Νέμτζοι τὴν τοιαύτην σύγχυσι καὶ ἀνω- ὀποτάσ-

σεται εἰς μαλίαν τῶν Τουρκῶν, ἠύρην εὐκαιρίαν καὶ ἐμβασαν τὰ στρα-
τοὺς Νέμ-τεύματά τους εἰς τὴν Ἑρδελίαν, ὠντας κράλης ὁ Μιχαήλ Ἄ-
τζους.

παφης· καὶ ἐπροσκύνησαν ὅλα τὰ κάστρη εἰς τοὺς Νέμτζους
καὶ τὰ ἐκυρίευσαν, ἀφίνοντας γερμανικὰ στρατεύματα εἰς ὅλα
τὰ κάστρη· καὶ ὑπετάχθη καὶ ὁ Ἄπαφης κράλης.

οἱ ζορ-
μπάδες
δὲν ἤσυ-
ρίζουσι.

Οἱ δὲ Ζορμπάδες δὲν ἠσύχασαν, ἀλλὰ συχνάκις ἐσηκόνουν-
ταν καὶ ἐρχόμενοι εἰς τὴν Πόρταν ἐγύρευσεν πολλὰ ζητήματα,
ἄλλων νὰ δώσῃ μανσούπια, καὶ ἄλλων νὰ πάρουν τὰ κεφάλια·
καὶ τὰ τοιαῦτα ἄρχισαν ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον καὶ ἐβάσταζαν ἕως
τὸν φεβρουάριον.

πνίγεται
ὁ Ζορμπά-
πασης καὶ
δὲ αὐτὸν
θανατό-
νεταὶ ὁ
γενιτζά-
ραγας.

Ὁ βεζιραζέμης στοχαζόμενος πῶς ἔρχεται ὁ καιρὸς τῆς
ἐκστρατείας, καὶ βλέπωντας τὰ στρατεύματα ἀνυπότακτα, ἐσυμ-
βουλεύθη καὶ ἐκρίθη εὐλογον, ὅτι νὰ πιάσουν τοὺς ζαπτζίδες καὶ
προεστοὺς τῶν Ζορμπάδων καὶ νὰ τοὺς θανατώσουν, καὶ νὰ τρα-
βήξουν τοὺς γιανιτζάρους πρὸς τοῦ λόγου τους, τοὺς δὲ σπαχίδες
μετὰ ταῦτα εὐκολον εἶναι νὰ τοὺς παστρέψουν· καὶ ἔτζι ἔδωκε
λόγον τῷ γενίτζερ ἀγασῆ νὰ θανατώσῃ πρῶτον τὸν Ζορμπάμ-
πασην τῶν γιανιτζάρων, ὅστις πηγαίνωντας εἰς τὸν γιανιτζά-
ραγα κατὰ τὴν συνήθειαν νὰ πῆν τὸν καφέν, ὅταν ἤθελε νὰ
εὐγῆ τὸν ἐπιζαν εὐθὺς οἱ ἄνθρωποι τοῦ γενίτζερ ἀγασῆ κατὰ
τὴν παραγγελίαν ὁποῦ τοὺς εἶχεν· μετὰ ταῦτα εὐγαίνωντας ὁ
γενίτζερ ἀγασῆ νὰ κάμῃ κόλι, τὸν ἀντάμωσαν οἱ δοῦλοι τοῦ
Ζορμπάμπαση καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν μεγαλοφώνως, ὅτι αὐ-
τὸς εἶναι ὁποῦ ἐσκότωσε τὸν ἀγᾶν τους, καὶ οὕτως ὤρμησην
κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐκομμάτισαν εἰς τὸ σοκάκι.

ζητοῦσι
ν· θανα-
τώσουσι
καὶ τὸν
βεζιρην.

Μετὰ ταῦτα ἔρριξαν τὴν αἰτίαν εἰς τὸν βεζιρην πῶς ὅλα
αὐτὰ ἀπὸ ἐκεῖνον προέρχονται, καὶ ἐσυμβουλεύθηκαν νὰ ὑπά-
γουν νὰ θανατώσουν καὶ αὐτόν· καὶ ὁ βεζιρηνς πέρνωντας τὴν
εἰδησιν ἐσφαλίσθη εἰς τὸ σεράγι του· αὐτοὶ ἐπῆγαν καὶ τὸ
ἐτριγύρισαν καὶ τὸ ἐπολεμοῦσαν· τὸ ὁποῖον ἀκούωντάς το ὁ
βασιλεὺς ἔστειλε τὸν Μισιρλόγλου διὰ νὰ τὸν εἰπῆ νὰ ἔλθῃ

εις τοῦ λόγου του· ὁ δὲ βεζίρης δὲν ἠθέλησε νὰ υπάγῃ λέγων-
τας, ὅτι ἂν πηγαίνω, αὐτοὶ θανατόνουν τὴν γυναῖκά μου καὶ
τὰ παιδιά μου, καὶ κάλλιον νὰ μὲ θανατώσουν ἐμένα μοναχόν·
καὶ ἔτσι εὐγάλε τὴν βοῦλλαν καὶ τὴν ἔστειλεν εἰς τὸν βασιλέα.

Μετέπειτα ὤρμησε τὸ πλῆθος τῶν ζορμπάδων μέσῃ εἰς τὸν ἔθα-
τὸ σεράγι του καὶ τὸν ἐκοιμάτισαν, καὶ ἐδιαγούμισαν ὅλα του νάτωσαν.
τὰ πράγματα· ἦτον δὲ κυρικῆ τῆς Ἀποκρέω.

Τῆ δὲ δευτέρᾳ τὸ ταχὺ ἐσυνάχθησαν ὅλοι οἱ ζορμπάδες, συμβού-
σπαχιδῆς καὶ γιαντιζάροι, καὶ ἔκκαμαν συμβούλιον νὰ ἀλλάξουν ^{λια ζορ-}
τὸν βασιλέα, τὸν μουφτὴν καὶ ἄλλους μεγιστᾶνας· ἐψήφισαν ^{μπάδων.}
δὲ καὶ βεζίρην ἓνα ζορμπάμπασην ἀπὸ τὸ ὀτζάκι τῶν σπαχι-
δων Ἀλῆ ἀγά, ἔκκαμαν καὶ γενίτζερ ἀγάσῃ ἀπὸ τὸ ὀτζάκι τῶν
γιαντιζάρων Κιουτζούκ Τζαούσην.

Βλέποντες οἱ σεχερλίδες καὶ οἱ πραγματευταί, ὅτι ἀκο-
λουθεὶ νὰ γίνῃ μεγάλη φθορά, καὶ ὅτι ἐνδέχεται νὰ πατήσουν ^{ρης σημά-}
καὶ τὸ μπεζεστένι, εἰς τὸ ὅποσον εὐρίσκεται τόσος θησαυρός, ^{νει τοὺς}
ἐσηκώθη ἓνας ἐμίρης ἀπὸ τὸ μπεζεστένι, καὶ σφραλώντας τὸ ^{δες.}
δουλάπι του, ἔδρασε ἓνα μανδύλι εἰς μίαν βέργαν καὶ ἄρχισε νὰ
φωνάζῃ μεγαλοφώνως· ὅστις εἶναι μουσουλμάνος ἄς ἔλθῃ ὑπο-
κάτω εἰς τὸ σαντζάκ σερίφι! καὶ εὐθὺς ὅλοι ἐσφάλισαν τὰ
δουλάπια τους, καὶ ἄρχισεν ὅλον τὸ πλῆθος τῶν Τουρκῶν νὰ τὸν
ἀκολουθήσουν φωνάζοντες κατόπιν τὸ ἀλά! ἀλά! καὶ ἕως εἰς
τὴν πόρταν τοῦ βασιλικοῦ παλατιοῦ ἐσυνάχθησαν ἕως εἴκοσι
χιλιάδες πλῆθος· ἡ δὲ πόρτα τοῦ παλατιοῦ ἦτον σφραλισμένη·
αὐτοὶ ὅμως δὲν ἔπαυον φωνάζοντες τὸ ἀλά! ἀλά! ἱκανὴν
ὥρην, ἕως ὅπου ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ μέσῃ ἓνα σέχην καὶ
τοὺς ἐρώτησε τί εἶναι τὰ ζήτηματά τους· καὶ αὐτοὶ ἀπεκρι-
θησαν, ὅτι παρακαλοῦν τὸν βασιλέα νὰ εὐγάλῃ ἔξω εὐθὺς τὸ
σαντζάκι σερίφι καὶ νὰ σηκώσῃ τοὺς ζορμπάδες· ἐπῆγεν ὁ σέ-
χης καὶ τὸ εἶπε τῷ βασιλεῖ· καὶ ἦλθε πάλιν ὁ σέχης καὶ
τοὺς εἶπεν ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως, ὅτι τὸ σαντζάκι σερίφι νὰ

εὐγγὴ ἔξω δὲν εἶναι ὥρα, ὄντας βράδῳ, ὅμως τὸ πουρνὸν ἀπέλθουν, καὶ εὐγάζει τὸ σαντζάκι σερίφι, καὶ τότε ὕποιος εἶναι Τοῦρκος ἀς ἔλθῃ ὑπὸ κάτῳ εἰς τὸ σαντζάκι σερίφι· καὶ τοὺς Ζορμπάδες τοὺς ἐσήκωσεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸ μέσον, δίδωντας ὀρισμὸν, ὅτι ὅποιος εὕρει Ζορμπᾶν νὰ τὸν σκοτώσῃ, καὶ νὰ ᾔναι καλὰ σκοτωμένος· ἐπολυχρόνισαν τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν, ὅτι παρακαλοῦμεν τώρα τούτην τὴν ὥραν νὰ κάμῃ ἔλεος, καὶ νὰ κάμῃ ἕνα γιενιτζερ ἀγάσῃ ἀπὸ μέσα, νὰ τὸν εὐγάλῃ ἔξω· κατ'εὐθύς ἔκαμε τὸν ρεκιπτάρην του, ὅστις εὐγαίνωντας ἔξω τὸν ἐπροσκύνησαν ὅλοι καὶ τὸν ἐπῆραν μὲ ἀλάτ' νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς τὸ ἀγᾶ καπισῆ· εἰς τὴν στρατὸν δὲ ἀπάντησε τὸν ἄλλον γιενιτζερ ἀγάσῃ, ὁποῦ τὸν εἶχαν κάμει οἱ Ζορμπάδες, καὶ τὸν ἐπαραλάδισαν· καὶ φθάγοντες εἰς τὸ ἀγᾶ καπισὶ τὸν ἐπροσκύνησαν ὅλοι οἱ γιενιτζᾶροι· καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐκαθαλίκευσε μὲ πεντακοσίους γιενιτζᾶρους καὶ ἔκαμεν κόλι μέσα εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ὅπου εὕρισκε Ζορμπάδες τοὺς ἐθανάτωνε· καὶ οἱ σεχερλίδες γυρίζοντες ὀπίσω ἀπάντησαν εἰς τὴν στρατὸν δύο ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ εἶχαν νὰ κάμουν μὲ τοὺς Ζορμπάδες, καὶ τοὺς ἐθανάτωσαν. Ὁ δὲ ἐπίλοιπος λαὸς τῶν Ὀθωμανῶν ἀπὸ τὴν νύκτα ἄρχισαν νὰ ἐμαζόνουνταν εἰς τὸ σαράγι τοῦ βασιλέως ἕως τὸ μεσημέρι· τὰ σοκάκια γεμάτα, καὶ ἡ θάλασσα ὁμοίως ἀπὸ τὰ κατῆκια ὁποῦ ἐκουβαλοῦνταν μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· ἄλλος ἐβαστοῦσε τουφέκι, ἄλλος σπαθί, ἄλλος πέτραν, ἄλλος ξύλον, ἄλλος μπαλτᾶν, ἄλλος σουβλᾶν, καὶ κοντόλογῆς ὅτι ἄρμα εὕρισκεν ἢ εἶχεν ὁ καθ' ἕνας εἰς τὸ σπίτι του μὲ ἐκεῖνο ἔτρεχε καὶ ἐπήγαινε· τὸ ὅποῖον τοῦτο ὀνομάζεται νεφεράμ ἄσέρι· φθάνοντας δὲ τὸ πλῆθος εἰς τὸ σαντζάκ σερίφι ἀποκάτω, τοὺς ἐμήνυσεν ὁ βασιλεὺς, ὅτι τοὺς Ζορμπάδες τοὺς ἐσήκωσε, καὶ ἄλλο τί ζήτημα ἔχουν; ἀπεκρίθησαν αὐτοὶ πῶς παρακαλοῦν νὰ δώσῃ τὴν βουλλᾶν τῷ Κιπρουλόγλω· τοὺς ἐμήνυσεν ὁ βασιλεὺς· ὅτι τὴν βουλλᾶν τὴν ἔδωσε τῷ νισαντζῆ Ἰσμαήλ πασᾶ, ὅστις εἶναι γέρον-

της ἀνθρωπος· καὶ καλός· καὶ ἐπολυχρόνισεν τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βεζιρζέμης πηγαίνωντας εἰς τὸ πασᾶ καπισὶ μὲ ἀλάτι κατὰ τὴν συνθήειαν, εὐθύς ἄρχισε νὰ κόπτη καὶ νὰ πνίγη ὄχι μόνον ζορμπάδες, ἀλλὰ καὶ ὄσους εἶχαν συναναστροφὴν μὲ αὐτούς· καὶ πολλοὶ ὁποῦ ἐχθρεύονταν ἄλλους ἐπήγαιναν καὶ τοὺς ἐπαράδι-
δαν, ὅτι ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τοὺς ζορμπάδες καὶ εὐθύς τοὺς θανάτωνε χωρὶς καμμίαν ἐξέτησιν· καὶ πολὺ πλῆθος ἐχάθη-
καν ἄδικα.

Ὁ δὲ κύρ Ἰάκωβος ὁ πατριάρχης βλέπωντας τὸ κακὸν παναγιώ-
δοῦ γίνεσθαι, καὶ φοβηθεὶς μήπως τὸν συκοφαντήσουν καὶ αὐ-
τὸν πῶς ἔγινε πατριάρχης μὲ τὴν δύναμιν τῶν ζορμπάδων, ^{Καλλίνι-}
καμὲ παραίτησιν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔγινε πατριάρχης ὁ κύρ Καλ-
λίνικος ἀπὸ Προύσης, μὲ τὴν ἐκλογὴν ὅλης τῆς συνόδου καὶ τῆς ^{μεξυλιᾶς}
συγκλήτου, καὶ ἐφόρεσε καβάδι ἀπὸ τὸν βεζιρην τὸν Ἰσμαήλ ^{των κλη-}
ρικῶν.
πασᾶν ἀήμερα τῇ κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας· καὶ πηγαίνοντας
δύο κληρικοὶ νὰ τὸν φέρουν εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, κατὰ τὴν συ-
νήθειαν, ἄργησαν ὀλίγον· ὁ δὲ Καρσοφύλλης μέγας λογοθέτης,
βλέπωντας πῶς ἀργοποροῦν λέγεται νὰ εἶπε, τί κάμουν αὐτὰ
τὰ βουδάλια καὶ ἀργοῦν ὡς τόσον; καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον πλησίον
αὐτοῦ ὁ μέγας δραγουμάνος Ἀλέξανδρος (ὄντας τότε μέγας
σκεσοφύλαξ) τὸν ἄκουσε, καὶ ὄντες σκανδαλισμένοι ἀπὸ πρῶτα,
εἶπε πρὸς τὸν λαόν: Ἴδετε χριστιανοί, ὁ ἀσεβὴς νὰ κατηγορῇ
τοὺς κληρικοὺς, καὶ νὰ τοὺς λέγη βουδάλια! καὶ ὁ Καρσοφύλ-
λης τότε νὰ τὸν ἀποκρίθηκε λόγια ἐναντί τῆς τιμῆς του· καὶ
μὴν ὑποφέρωντας ὁ μέγας δραγουμάνος ἔτρεξε καταπάνω του,
ὄντας καὶ πλέον ἀνδρειωμένος, καὶ ἐδάρθησαν· ὅμως ταῖς γρον-
θιαῖς ταῖς ἔραγεν ὁ Καρσοφύλλης ὡς ἀδύνατος· καὶ θέλωντας
νὰ κάμη ἀγωγήν περὶ τούτου, ἐμβῆκεν εἰς τὸ μέσον ὁ κύρ
Δοσίθεος Ἱεροσολύμων καὶ τοὺς ἔκαμεν ἀγαπῆν.

Ὁ Ἰσμαήλ πασᾶς βεζιρζέμης, ἀφ' οὗ ἔκαμε δύο μῆνας, ^{ἐπίτροπος}
βεζαρέτι κόφτωντας καὶ πνίγωντας, τὸν εὐγαλαν καὶ ἔκαμαν <sup>ὁ Τεκί-
δαγι Μου-</sup>σταφᾶς.

ἐπίτροπον τὸν Τεκρινδαγί Μουσταφᾶ πασᾶν, τὸν καὶ Σαρχὸς Μουσταφᾶ πασᾶν λεγόμενον.

ἐκστρα- Ἄφ' οὗ ἔγινε βεζίρης ὁ ρηθεις Μουσταφᾶ πασᾶς, μὴν ἔ-
 τεία κατὰ λωντας καιρὸν νὰ κάμῃ τὴν προσήκουσαν ἐτοιμασίαν διὰ νὰ
 Νεμτζῶν ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον, μὲ τὸ νὰ ἔγινε τὸν ἀπρίλιον μῆνα,
 καὶ ἄλλω- ἀπέμεινε ἀτός του καὶ ἐδιόρισε σερχσκήρην τὸν Γεγὲν πασᾶν,
 σις Μπε- ἀπέμεινε ἀτός του καὶ ἐδιόρισε σερχσκήρην τὸν Γεγὲν πασᾶν,
 λιγραδίου. καὶ τὸν ἀπέστειλε μὲ ἱκανὰ στρατεύματα κατὰ τῶν Γερμα-
 νῶν, ὅστις ἔδειξε τὴν ἀξιότητά του ὡς ἄξιος στρατηγός, ὅτι
 ὄχι μόνον ἔχασε τόσον στράτευμα, ἀλλὰ καὶ τὸ κάστρον Μπε-
 λιγραδί τὸ ἐπῆραν οἱ Νεμτζοί.

πρέσβεις Βλέπωντας τὴν κατάστασιν τῆς βασιλείας ὁ βεζιρτζέμης,
 στέλλον- καὶ ὅτι τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον τὰ στρατεύματα ἀτυχοῦσιν,
 ται εἰς ἐσυμβουλευέθη μετὰ τῶν οὐλεμάδων νὰ στείλουν πρέσβεις νὰ
 Νεμτζοῦ πασχίσουν διὰ τὴν εἰρήνην· καὶ προκριθέντες ὅτε Ζουλφικάρ
 ἐφένδης, φρόνιμος ἄνθρωπος, καὶ ὁ μέγας δραγουμάνος Ἀλέ-
 ξανδρος, σοφώτατος καὶ πρᾶκτικώτατος, τοὺς ἔστειλε νὰ προ-
 βάλλουν τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας· καὶ ἀφ' οὗ ἐκίνησαν καὶ
 ἔφθασαν εἰς τὴν Φιλιππούπολιν, ἐπῆραν τὴν εἰδησιν, ὅτι συγ-
 κροτηθέντα τὰ στρατεύματα ἐνίκησαν οἱ Γερμανοί, καὶ ἔως
 νὰ φθάσουν εἰς τὸ Μπελιγραδί μὲ μίαν ἡμέραν προτῆτερα εἶ-
 χαν τὸ κυριεύσει καὶ τοῦτο.

σεισμός. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔγινεν ἓνας μεγαλώτατος σεισμός,
 καὶ μάλιστα εἰς τὴν Σμύρνην ἐγκρέμισαν πολλὰ σπίτια καὶ
 ἐπλάκωσαν πολλούς· τότε ὄντας ἐκεῖ εἰς τὴν Σμύρνην ὁ κύρ
 Περθένης πατριάρχης Ἀλεξανδρείας τὸν ἐπλάκωσε τὸ σπίτι καὶ
 ἀπέθανεν· ὁμοίως καὶ τὸν Ἰγνάτιον μητροπολίτην Σμύρνης.

Λιμπερά- Τότε ἦτον εἰς τὸ Μπάνιο ἓνας Λιμπεράκης ὀνόματι Μά-
 κης Μια- νια μπέης, ὁ ὅποιος ἀπεστάτησεν ἀπὸ τὴν βασιλείαν καὶ ἐπῆ-
 νιάμπε- γεν εἰς τοὺς Βενετζιάνους, καὶ ὡς πανοῦργος ἐγέλασε τοὺς
 γης πέρ- γους εἰς τοὺς Βενετζιάνους, καὶ ἦλθε πάλιν εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ βλέποντάς
 νει τὴν Βενετζιάνους καὶ ἦλθε πάλιν εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ βλέποντάς
 δόμναν τον πῶς δὲν ἠσυχάζει τὸν ἔβραχον εἰς τὸ κάτεργον καὶ ἔκα-

μεν ἐπὶ χρόνους· καὶ εἰς ταῖς ἡμέρας αὐτοῦ τοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ Δου-
εῖρήθη ἕνας ἀγᾶς φίλος τοῦ Λιμπεράκη, καὶ ἀναγκάζοντας τὸν κα βόδα.
ἐπίτροπον νὰ τὸν εὐγάλη ἀπὸ τὸ κάτεργον καὶ νὰ τὸν κάμη
Μάνια μπέην, τὸν ἔκαμε· καὶ ἐπῆρε καὶ τὴν δόμναν Ἀναστα-
σίαν τοῦ Δούκα βόδα εἰς γυναῖκα, καὶ ἔκαμε μετ' αὐτῆς εἴ-
κοσι ἡμέρας, καὶ τῆς ἔφαγε σαράντα πουγγία ἄσπρα.

Ἄφ' οὗ ἔφθασεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἦλθεν θάνατος
εἰδήσει, ὅτι καὶ ὁ Σερμπάνβόδα, Καντακουζηνὸς αὐθέντης τῆς Σαρβάν-
Βλαχίαι, ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος, καὶ κατ' ἐκλογὴν τῶν τῆς τζά- αὐθέντης
ρα; ἀρχόντων ἐψηφίσθη αὐθέντης ὁ Κωνσταντῖν βόδας Μπασα- δ Κων-
ράμπας, καὶ ἐστάθησαν ἄρχοντες με ἀναφορὰν καὶ με δῶρα, Μπραγ- σταντίνος
παρραχλοῦντες νὰ τὸν δοθῇ ἢ αὐθεντεῖα ἀπὸ τὴν βασιλείαν· κοβάνος
καὶ εἰσηκούσθη ἡ δέσις των καὶ τὸν ἐδόθη ἡ αὐθεντεῖα. Μπασα-
ράμπας.

Ἐκεῖνον τὸν κριτὸν ἔχοντας τὸ βασιλεῖον τῶν ὀθωμανῶν εὐγῆκε
χρεῖαν ἀπὸ ἄσπρα, εὐγῆκε καὶ τὸ χάμρι ἐμινλίκι, καὶ τὸ ἀ- τὸ χάμρι
γόρασε κάποιος Κιουφουρῆ Ἀχμέτης, ἄσωτος καὶ υἱὸς τῆς ἀ- ἐμινλίκι
πωλείας, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ μυρὶ μόνον ἔχρεωστοῦσε παρὰ νω ἀπὸ δόσιμον.
τετρακόσια πουγγία, καὶ εἰς ἄλλους ἀμέτρητα· καὶ τὸ ἀγό-
ρασε διὰ ἐξήντα φορτώματα ὄλης τῆς βασιλείας τὸ χάμρι ἐ-
μινλίκι, ὅπου κάμνουν ἑκατὸν πουγγία, τὰ ὅποια, ἂν ἦτον ἄν-
θρωπος, μόνον ἀπὸ τὴν Πόλιν τὰ εὐγαῖζε, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τὸν
ἔμεναν διάφορον· ὁμοῦς τοιοῦτος ὄντας, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν,
δὲν ἐξεδιελέχθη τίποτε· καὶ ὕστερον πέρνωντας τὴν βοῦλλαν
ὁ Μουσταφᾶ πασᾶ; Κιπρολόγλου; τὸν ἐκρέμασε, με τὸ νὰ
ἔκαμε τὸ τοιοῦτον, ὅπου εἶναι χαράμι εἰς τὴν ὀθωμανικὴν
πίστιν.

Τότε καὶ ὁ κύρ Νεόφυτος μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως παναγιώ-
μὲ τὸ μέσον ἐνὸς σουλτάνου ἀδελφοῦ τοῦ Χάνη, ὅπου εὐρέθη τατος ὁ
εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπῆρε τὸ πατριαρχεῖον. Νεόφυτος

Μκνθάνοντάς το εἰς τὴν Πόλιν οἱ πρευρεθέντες ἀρχιερεῖς· εἶτα ὁ
ἐπῆραν τὸν κύρ Καλλίνικον καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ πάλιν. Καλλίνικος

νά τὸν βάλλουν πάλιν πατριάρχην, καὶ ἀφ' οὗ ἐφθασαν ἐκατὸ τὸ ἡμισυ μέρος τῶν ἀρχιερέων ἐγύρισαν μετὰ τοῦ Νεοφύτου, καὶ τὸν ἐμετάθεσαν εἰς τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον· ἐκίνησεν ὁ κύρ Νεόφυτος ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν μόνον μὲ δύο ἀρχιερεῖς, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχιερεῖς ἀπέμειναν μετὰ τοῦ Καλλινίκου· καὶ ἀφ' οὗ ἐπέρασεν δύο μῆνες ἔκκλειν πατριάρχην πάλιν τὸν Καλλινίκον, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Πόλιν.

εὐγῆκεν
δὲ χανὲς
καὶ ἡ φώ-
λαις.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εὕρισκομένη ἡ βασιλεία εἰς ἀνάγκην ἀπὸ ἕξοδα, ἐφεῦρεν ἕνα δόσιμον, καὶ εὐγαλιν ὀνομάζοντες τὸ χανέ, ἦγον ὁ κάθε χανές ἀπὸ τριακόςια γρόσια· καὶ ἐσυνάχθη ἀπὸ ὅλον τὸ βασιλεῖον εἰκοσιοκτῶ χιλιάδες πουγία ἄσπρα· τότε ἔκαμαν καὶ τὰ μυχγίρια, εὐγαλιν καὶ ταῖς φύλαις, ἡ κάθε μία ἀπὸ ἕνα δράμι, δύο εἰς τὸ ἄσπρον, καὶ μετὰ μερικαῖς ἡμέραις ταῖς ἔκαμαν ἀπὸ μίαν εἰς τὸ ἄσπρον.

ἔγινε Χρι-
στιανὸς
ἕνας κια-
τίτης
Μουστα-
φᾶς.

Τότε ἦτον κάποιος Μουσταφᾶ ἐφένδης κιατίτης· εἰς τὰ καλέμι τοῦ ρεῖς ἐφένδη, τὸ γένος Ἀλβανίτης, οἱ γονεῖς τοῦ τοῦρκοι φυσικοῖ· τοῦτος λοιπὸν ὄντας σπουδαῖος, καλὸς εἰς τὰ ἀραβικά, καὶ ἔχωντας πάντοτε συναναστροφὴν μὲ τοὺς χριστιανούς, τὸν ἄρεσαν τὰ ἐδικά μας ἦθη, καὶ θαρρευθεὶς εἰς κάποιον Χατζῆ Γρηγόρην Χαλεπλῆν, σπουδαῖον εἰς τὴν ἀραβικὴν διάλεκτον, τὸν ἐρώτησε τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ τὸν ἐκατήχησεν ὁ χατζῆ Γρηγόρης ὅλα τὰ δόγματά μας· μετὰ ταῦτα ἐπῆγεν εἰς τὸν Μωϋσῆν Σηλυβρίας Ἀράπην, καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἕνα ἀραβικὸν εὐαγγέλιον νά διαβάσῃ, καὶ ἀφ' οὗ τὸ ἐδιάβασε καὶ ἐκατάλαβε τὰς παραινέσεις τοῦ Χριστοῦ, τὸσον ἐθερμάνθη καὶ ἐκατανύχθη, ὅπου εὐθύς ἀπεφάσισε νά γίνῃ χριστιανός· καὶ ἐπῆγε πρῶτον καὶ ἐφανέρωσε τὸν σκοπὸν τοῦ εἰς τὸν τζελεμπῆ Γιαννάκην καὶ εἰς τὸν πατριάρχην κύρ Καλλινίκον, ὄντας φίλος τοῦ, καὶ ὕστερον ἐπῆγεν εἰς τὸν Γαλατᾶν εἰς τοὺς Καπουτζίνους φραγκοπατέρας καὶ τοὺς εἶπε

τὴν γνώμην του, καὶ τὸν ἐδίδαξαν καὶ αὐτοὶ καθὼς ἐπρεπεν· αὐτὸς ὁμῶς τοὺς εἶπεν, ἓνα πρᾶγμα μὲ συγχίζει, ὅπου βλέπω πολλῶν λογίων διαφορὰς, ἄλλοι εἶναι καὶ λέγονται ἀνατολικοί, ἄλλοι κατόλικοι καὶ ἄλλοι ἄλλως· τὸν εἶπαν καὶ οἱ πατέρες, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ χριστιανοὶ εἶναι· ἢ ἀνατολικὸς εἶσαι ἢ κατόλικος, ἓνα εἶναι· καὶ ἔτζι ἐπίστευσε, καὶ ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Πόλιν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ βαπτισθεὶς μετωνομάσθη Στέφανος, ὅστις ἔγινε καὶ φραγκοπατέρας Φραντζεσκάνος.

Ἐκμε καὶ πάλιν ἐτοιμασίαν μεγάλην ὁ Μουσταφᾶ πα- νικοῦσιν
σᾶς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ συγκροτηθέντων τῶν οἱ Νέμ-
στρατευμάτων, ἐχαλάσθησαν οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ ἐγύρισαν εἰς τὴν Τούρκους
Σόφιαν, καὶ κατεβαίνοντες οἱ Νέμτζοι παρκατάω ἀπὸ τὸ Μπε- τᾶζουσι
λιγράδι ἐπῆραν τὴν Σεμένδραν, καὶ ἐκεῖθεν ἦλθαν εἰς τὸ Νύσσι κάστρη.
καὶ τὸ Βιδίσι, καὶ τὰ ὑπέταξαν.

Ταῦτα βλέποντες οἱ μεγιστᾶνες τῶν Ὀθωμανῶν, ἐπῆγεν βεζίρης δ
ὁ, τε μουφτῆς καὶ οἱ καζικασκέριδες εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν, Κιπρου-
ὅτι ἡ βασιλεία εἶναι εἰς ἀνάγκην, καὶ πρέπει νὰ κάμουν ἓνα λόγλους
Μουστα-
καλὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας, καὶ ὅτι ἄλλος καλλίτερος δὲν φᾶς.
εἶναι ἀπὸ τὸν Κιπρουλόγλου Μουσταφᾶ πᾶσαν· ὅθεν ἔστειλεν
εὐθύς ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἔφερεν ἀπὸ τὴν Χίον, καὶ τὸν ἔδωσε
τὴν βούλλαν, ὅστις ἄρχισε νὰ κάμη δικαιοσύνας καὶ ἐκστρα-
τείας ἐτοιμασίαις.

Τότε ὄντας εἰς τὴν βασιλείαν ἓνας κιζλάραγας, τὸ ὄνο- εξωσις
μά του Ἀμπέραγας, ἀνακατώνετο εἰς κάθε ὑπόθεσιν βασιλικὴν, τοῦ κι-
καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν ἔστειλε τὸν γιαντζιτζῆ του μὲ ἓνα τεσχε- λάραγα
ῖον εἰς τὸν ἐπίτροπον, διὰ νὰ τελειώσῃ μίαν ὑπόθεσιν, καὶ γα· Ἀμπέρα-
διδῶντας τὸν τεσχερὲν τὸν ἐρώτησεν ὁ ἐπίτροπος, εἰς τοῦ λό-
γου σας ἀγαμπαμπᾶς δὲν εἶναι; ἀπεκρίθη ὁ γιαντζιτζῆς, ναι εἶ-
ναι· καὶ ὡς εἶναι, εἶπε πάλιν ὁ ἐπίτροπος, διατὶ νὰ μὴ τὸν
φέρῃ ἐκεῖνος, μόνον ἐσύ; ἀναγνώνωντας δὲ τὸν τεσχερὲν τὸν

εἶπε, τί ἀνακατώνεται ὁ ἀγαθὸς καὶ εἰς τὰς ἐξω ὑποθέσεις; ἄς κυττάξῃ τὰ μέσα, καὶ νὰ τὸν εἰπῆς πῶς αὐτὸ ὅπου γράφει δὲν γίνεται. Ὁ δὲ γιαιζιτζῆς πέρνωντας τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν παρὰ τοῦ ἐπίτροπου, ἐπῆγε καὶ τὴν εἶπε τῷ κιζλάραγα μὲ θυμὸν λέγωντας, τί προσμένεις πλέον; αὐτὸς καθὼς βαστᾷ τοῦ λόγου του, θέλει τελειώσῃ καὶ ἐμένα καὶ ἐσένα, καὶ μόνον κύτταξε τὴν δουλειάν σου· καὶ ἔκτοτε ἄρχισεν ὁ κιζλάραγας νὰ σκάπτῃ τὸν λάκκον του· τότε ὅμως ὄντας ρεκιαπ καϊμεκάμης ὁ Ἄλῃ πασαῖ, ὁ ὅποιο; ἦτον χαζνεδάρης τοῦ Ἀχμέτ πασαῖ καὶ οἰκεῖος τῷ βεζίρη, ἐπῆρην εἰρησιν, ὅτι ὁ κιζλάραγας πάσχει νὰ καταβάλλῃ τὸν ἐπίτροπον, καὶ μίαν ἡμέραν εἶπε τῷ γιαιζιτζῆ ἐφένδη, μὲ ἔκμυν ρεκιαπ καϊμεκάμην, καὶ ὄντας τὰ ἐξοδὰ μου πολλὰ, τὰ χάσινα ὅπου μὲ ἔκμυν εἶναι ὀλίγα καὶ δὲν μὲ φθάνουν· ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ἔχε ὑπομονὴν μερικάς ἡμέρας, καὶ διορθόνονται τὰ πράγματα· τότε ἐπῆγεν εἰς τὸν ἐπίτροπον ὁ Ἄλῃ πασαῖ καὶ τὸν εἶπε· τί στέκεσαι; ὁ Ἀράνης καθὼς ἐκατάλαβεν σὲ ἔχει τελειωμένον! ἐπειδὴ τὸ καὶ τὸ μὲ εἶπεν ὁ γιαιζιτζῆ ἐφένδης· καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ λόγια ἐμήνυσεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἐπίτροπον νὰ πηγαίνῃ μέσα, καὶ ἐκατάλαβεν ὁ ἐπίτροπος πῶς τὸν θέλει διὰ νὰ τὸν πάρῃ τὴν βοῦλλαν· καὶ ἐμήνυσε τῷ βασιλεῖ, ὅτι εἶναι ἀχαμνὸς καὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ πηγαίνῃ· ἔστειλε καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τὸν ἐλάλησεν ὅτι ἐξ ἀποφάσεως νὰ πηγαίνῃ· ὁ δὲ βεζιραζέμης ἔστειλε τὸν ρεκιαπ καϊμεκάμην νὰ τὸν προστάξῃ διὰ μέσου του τί εἶναι ὁ ὀρισμὸς του, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἄρρωστος καὶ δὲν ἔμπορεῖ· καὶ εὐθὺς ἔστειλε καὶ ἐλάλησεν τὸν μουφτῆν, τοὺς δύο κτζικασκέριδες καὶ τὸν γενίτζερ ἀγασῆ, καὶ τοὺς εἶπεν· ἡξεύρετε καλὰ πῶς ἐγὼ τὴν βοῦλλαν δὲν τὴν ἐγύρευσα, μήτε τὴν ἤθελα· ὅμως βλέπωντας τὴν βασιλεῖν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, τὴν ἐδέχθηκα διὰ νὰ δουλεύσω τὸ δεβλέτι· καὶ ἂν γνωρίζετε πῶς ἐκυβέρνησα ἀχαμνὰ, νὰ μὲ εἰπῆτε! εἶπαν ἐκεῖνοι,

ὄχι! πολλά κκαλὰ κυβερνάς, καὶ ὅλοι σέ θέλουν καὶ ἀγαποῦν· εἶπε πάλιν ὁ ἐπίτροπος, ἀμὴ σᾶ; ἐρωτῶ, ἓνας τράντα γροσιῶν ἀράπης νά ἀνακατόνη ἓνα βασιλεῖον καὶ νά τὸ συγχίζη, εἶναι πρέπον; τὸ στέργετε; τὸ ὑποφέρετε; ὄχι! ἀπεκρίθησαν ὅλοι· τότε ὁ βεζίρης τοὺς εἶπεν, ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν τὸ στέργετε, πηγαίνετε εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰπέτε τον νά τὸν ἐλευθερώσῃ. Καὶ οὕτως ἐπῆγαν ὅλοι εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τὴν ὥραν ὅπου ἐφάσεν ὁ ρεκιὰπ καὶ μεκάμης καὶ ἐμβῆκε μέσα εἰς τὸν βασιλέα, ὅπου ἦτον ὁλος θυμὸς διὰ τὸν βεζίρην ὅπου τὸν ἐμήνυσε καὶ δὲν ἤλθε, τὸν εἶπαν πῶς ἤλθεν ὁ μουφτη ἐφένδης, οἱ καζισκέριδες καὶ ὁ γενιτζερ ἀγάς, καὶ τοὺς ἔβαλε μέσα· καὶ καθὼς ἐμβῆκαν, μετὰ τὴν προσκύνησιν, ἄρχισε πρῶτον ὁ γενιτζερ ἀγασῆ καὶ εἶπε· πολυχρονημένε μου βασιλεῦ, τὸ κοῦλι οἱ σκλάβοι σου οἱ γιανιτζάροι μὲ ἔστειλαν καὶ παρχαλοῦν τὴν βασιλείαν σου νά ἐλευθερώσῃ τὸν Δαρισαδέτ ἀγασῆ! ὁ δὲ βασιλεὺς ἐσυγχίσθη καὶ τὸν ἐκκοφάνη, λέγωντας, καὶ πῶς νά κάμω τὸ τοιοῦτον, νά τὸν εὐγάλω ἀπὸ κοντά μου; τότε καὶ ὁ Δαρισαδέτ ἀγασῆ ἔπεσεν εἰς τὰ ποδάρια τοῦ βασιλέως, παρκαλώντας νά τὸν ἐλευθερώσῃ· ὁ γενιτζέρχας καὶ πάλιν πολυχρονημένε μου βασιλεῦ, σέ παρχαλοῦν οἱ σκλάβοι σου νά τὸν ἐλευθερώσῃ! καὶ οὕτω βλέπωντας ὁ βασιλεὺς καὶ μὴν ἠμπορῶντας νά κάμῃ ἀλλέως, τὸν ἐλευθέρωσεν· ὁ δὲ ἐπίτροπος παρέλαβεν ὅλην τὴν ἐξουσίαν, καὶ μετὰ μερικὰς ἡμέρας ἐπρέμασε καὶ τὸν γιανιτζῆ ἐφένδην.

Τὴν δὲ πρῶτην ἀνοιξιν ὁ βεζιρτζέμης ἐκίνησεν εἰς τὸν ἐκστρα-
 πόλεμον, καὶ ἐδιόρισεν τὸν Τζερεκζ Χουσεῖν πασᾶν σερασκέρην ^{ταῖς κατὰ}
 μὲ ἄλλους πασάδες μαζί, καὶ τὸν Κοῦρσον Τέκελην μὲ τὰ ^{Νεμτζῶν}
 στρατεύματα, καὶ ἔγραψε καὶ τὸν Κωνσταντίν βόδα αὐθέντην ^{καὶ νίκη}
 τῆς Βλαχίας νά ἐτοιμασθῆ μὲ τὰ στρατεύματά του νά τοὺς
 ἐμβάσῃ εἰς τὴν Ἐρδελίαν· καὶ τοὺς ἔμβασε μέσα, ὅπου συνα-
 παντήθησαν μὲ τὰ Νεμτζικα στρατεύματα καὶ μὲ τὸν Χαϊζι-

λέρ γενεράλην, και πολέμου γενομένου, έπεσαν ό στρασκέρ Χουσειν πασας, τó δέ λοιπόν στρατεύμα έστάθηκε, και ενίκησαν τούς Νέμτζους, και έπίσχαν και τόν Χαϊζιλέρ ζωντανόν· και έμβαινόντες μέσα εις την Έρδελιάν, τούς έπροσκύνησαν οι Ούγγροι, και έκορώνισχαν τόν Τέκελην διά κράλην τής Ούγγαρίας· βλέποντες δέ οι Νέμτζοι πώς έμβηκαν τά όθωμανικά στρατεύματα εις την Έρδελιάν και έκορώνισχαν τόν Κοϋρσον ρήγα τής Ούγγαρίας, ήλθαν νά την γλυτώσουν· τά δέ όθωμανικά στρατεύματα μετά του Τέκελη και του Μπασαράμπα Κωνσταντινόδοδα, ως είδαν την τών Γερμανών εις Έρδελιάν έφοδον, έφυγαν και ήλθαν όλοι εις την Βλαχίαν.

Ό δέ βεζιραζέμης εύρίσκωντας τόν τόπον άδειον χωρίς στρατεύματα Νεμτζών, έπήγε και έπήρε τó Νύσσι, την Σεμέν-δραν, έπειτα και τó Μπελιγράδι· τó δέ Βιδίνι τó εύκαίρωσαν οι Νέμτζοι και τó άφηκαν· έγινε δέ χαρά εις όλους τούς Τούρκους όπου πάντοτε ενικοϋντο, και τότε ενίκησαν και αυτοί· και έγύρισεν ό έπίτροπος νικητής εις την Άδριανούπολιν, και

πέρνωντας τόν βασιλέα ήλθον εις την Πόλιν, και έχάρηκαν όλοι οι πολίται.

Τότε έδωκεν ό έπίτροπος τόν άγιον Τάφον εις τούς Φραντζέζους.

Εύγαλε και τó τριών λογίων χαράτζι εις τούς Χριστιανούς, έλια, έφσάτ, και έννα, τó πρώτον ένnea γροσίων, τó δεύτερον τεσσάρων ήμισυ, και τó τρίτον δύο γροσίων και ρουπι· ότι πρότερον ήτον ό γιοβάς, εις τόν ύπανδρεμέμον τέσσερα ήμισυ γρόσια και εις τόν άνύπανδρον τριαήμισυ, έπίσης πλουσίος και πτωχός· τότε οι καλόγηροι και οι παπάδες δέν έδιδαν χαράτζι, και οι γεμτζίδες δέν έδιδαν, με τó νά ήναι ζαχρετζίδες· αυτός όμως έβηκε νά δώσουν και οι καλόγηροι και οι παπάδες, και οι γεμτζίδες. Οι Έβραίοι τó πρώτον είχαν τó χαράτζι τους ξεχωριστόν, και τότε τούς έβηκε και αυτούς νά

δώσαν καθώς και οί Χριστιανοί. Αὐτός ἐν εὐκολίᾳ ἔβλεπε θέλημα καὶ ἐφτιάνουνταν ἐκκλησίαις, ὅθεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πολλῆς ἐκκλησίας ἐφτιάσθησαν.

Κατὰ δὲ τὸν δεύτερον χρόνον ἔκαμε μεγάλην ἐτοιμασίαν βασιλεῖα καὶ ἐκστράτευσε κατὰ τῶν Νεμτζῶν· ἐσηκώθη καὶ ὁ βασιλεὺς σουλτάν καὶ ἐπῆγε μετ' αὐτοῦ ἕως εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐκίνησεν ὁ βεζήρης μετὰ τῶν στρατευμάτων καὶ ἦλθεν εἰς Φιλιππούπολιν, καὶ ἐκεῖ ἦλθεν εἰδήσεις, ὅτι ἀπέθανεν ὁ σουλτάν Σουλεϊμάνης, καὶ ἔκαμαν βασιλεῖα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σουλτάν Ἀχμέτην, υἱὸν τοῦ σουλτάν Ἰμπρχίμ.

Ὁ δὲ βεζιραζέμης ἐπῆγε μετὰ τὰ στρατεύματα εἰς τὸ Μπε-νίκη πρώ-λιγράδι καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπέρασε πέρα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Ὅσεκι, καὶ ἐκεῖ συναπαντήθη μετὰ τὰ γερμανικὰ στρατεύματα, καὶ φρικτοῦ πολέμου γενομένου πολλοὶ γκενεράλοι ἔπεσαν καὶ ἐθανατώθησαν· λέγεται δὲ νὰ ἦτον εἰς τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα ὡς τριάντα χιλιάδες Ἀλβανῖται, οἱ ὅποιοι ἔδειξαν τὴν περισσοτέρην ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν πόλεμον· καὶ ἀγκαλιὰ ἡ νίκη ἐράνη νὰ ἦτον τῶν Τουρκῶν, ἐκεῖ ὅμως ἦλθεν ἓνα βόλι καὶ ἐκτύπησε τὸν βεζιραζέμην καὶ ἔπεσε σέττης, οἱ δὲ Τούρκοι κατὰ τὴν συνήθειάν τους, ὡς εἶδον, ὅτι ἔπεσεν ὁ προεστῶς τους, ἔφυγαν εὐθύς καὶ ἄρῃσαν τὰ τζαδύρια τους μετὰ τὸν χαζνέ καὶ ὄλον τὸ ὄρδι.

Ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ὅτι ἔπεσεν ὁ βεζιραζέμης ἔδωκε τὴν βουλλαν τῷ ρεκιὰπ καϊμεκάρμη Ἀραμπατζῆ Ἀλῆ πασᾶ (ὠνομάσθη δὲ οὕτω μετὰ τὸ νὰ ἐξώριζε τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τὸν ἀραμπᾶν), καὶ ἔκαμε βεζιρέτι ἐξ μῆνας, καὶ μετὰ τὸ νὰ μῆνας ἐράνη ἡ δούλευσις τοῦ ἀρεστῆ τῷ βασιλεῖ τὸν εὐγαλεν· ἐτοιμασίαι ὅμως τοῦ πολέμου ἐγένετο, καὶ ἤφρασαν τὸν Σοφῆ Ἀλῆ πασᾶ καὶ τὸν ἔδωκε τὴν βουλλαν, ὅστις ἦτον ἀνθρωπος φιλοδικίος, ἀδαρολήπτης, τῆς αὐτῆς γνώμης μετὰ τὸν Κιπρού-λόγλου, καὶ ὅποιοι ἐζήτουσε θέλημα διὰ νὰ φτιάσῃ ἐκκλησίαν, τὸν εἶδε παρευθὺς.

ἐπιστρέ- Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐγύρισαν καὶ οἱ πρέσβεις ἀπὸ τῶ
 φουσιν οἱ Ἰμπέριον, ὃ τε Ζουλφικάρ ἐφένδης δηλαδὴ καὶ ὁ μέγας δραγου-
 πρέσβεις ἀπὸ τὸ μάνος Ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· ἔκμαν
 Ἰνπέριον, δὲ εἰς τὴν Γερμανίαν χρόνους τέσσαρας· καὶ τοὺς ἐπῆρε μαζὶ
 καὶ γεν- του ὁ βεζιραζέμησ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Μπελιγράδι, καὶ δὲν ἄρ-
 νησις χισε πόλεμον μὲ τοὺς Γερμανοὺς, ἀλλ' ἐδυνάμωνε τὸ κάστρον
 σουλτάν χισε πόλεμον μὲ τοὺς Γερμανοὺς, ἀλλ' ἐδυνάμωνε τὸ κάστρον
 Ἰμπρα- Μπελιγράδι ὅλον τὸ καλοκαίρι· ἦλθε δὲ εἰδῆσις τῷ βεζιραζέμη
 χίμη. πῶς ἐγεννήθη τῷ βασιλεῖ υἱὸς ὁ σουλτάν Ἰμπραχίμησ, καὶ
 ἔγινε δοναυμάς εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς βασιλείας· πέντε

διορία τοῦ ἡμέραισ καὶ πέντε νύκταισ.

βεζιρη δια τὰ χαρά- Αὐτὸς ὁ ἐπίτροπος ἔκαμεν ὅτι νὰ ἦναι ὅλα τὰ χαράτζια
 τζια. ἀλισεβιέ, ἤγουν ὅλα ἐφσάτια.

γυρτζει ὁ Τὸ φθινόπωρον τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ
 βεζιρησ εἰς Ἀδρια-Μπελιγράδι εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

νοῦπολιν. Τότε ἔδωκε θέλημα τὸν μέγαν δραγουμάνον νὰ ἔλθῃ εἰς
 ὁ δραγου- τὸ σπῖτι τοῦ ἐμπροστά, ὅστις ἦλθε διὰ τοῦ Δουνάβεωσ εἰς
 μάνος ἐρ- Ρουτζουκι καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βουκουρέστι, καὶ ἀνταμῶθη μετὰ τοῦ
 χεται εἰς Βουκου- Κωνσταντίνβοδα Μπασαράμπα, τὸν καιρὸν ὅπου ἐγίνοντο οἱ
 ρέστι. γάμοι τῆς δομνίτζασ αὐτοῦ Στάνκασ μετὰ τοῦ Ράδουλ μπει-
 ζαδὲ υἱοῦ τοῦ Ἡλιάσκου βόδα, καὶ τὸν ἐδέχθη μετὰ μεγάλης
 τιμῆσ, καὶ ἔγινε πενθερὸς ἀπὸ μέρους τοῦ γαμβροῦ· μετὰ ταῦτα
 ἐτελειώθησαν καὶ οἱ ἀρραβῶνες τῆς δομνίτζασ Ἡλίνκασ μετὰ
 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σκαρλάτου· ἐκάθησε δὲ εἰς τὸ Βουκουρέστι
 ἕως δέκα ἡμέρας, ἔχωντάσ τον ὁ αὐθέντης εἰς μεγαλωτάτην
 τιμὴν καὶ περιποίησιν· καὶ ὅταν ἐκίνησε διὰ τὴν Πόλιν τὸν
 ἐξεπροβύδισαν μὲ πομπόζον ἀλάϊ καὶ μὲ φιλοδωρήματα ἀρκετά,
 δίδωντάσ τον καὶ ἱκανοὺς ἀνθρώπουσ νὰ τὸν συντροφιάσουν ἕωσ
 εἰς τὴν Πόλιν, ὅπου φθάνωντασ ἐκάθησε δέκα ἡμέρας, καὶ πέρ-
 νωντασ τὴν γυναῖκά του ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

ἐτοιμασία Ἄρχισε πάλιν ὁ ἐπίτροπος νὰ κάμῃ ἐτοιμασίαν διὰ τὴν
 πολέμου. ἄνοιζιν, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον.

Ὁ βασιλεὺς εἶχε συνήθειαν καὶ ἐπεριπατοῦσε καθ' ἐκάστην βεζίρης
 ἔξω τεπτιλι διὰ τὴν ἀκούσῃ καὶ τὴν μάθη τί λέγουν ὁ κόσμος. ὁ Μπου-
 και ἄκουε πῶς ἐπαρακπονοῦντο καὶ ἐπροσκλαίοντο ὄλοι ἀπὸ τὸν Μουστα-
 τεφτερδάρην πῶς κάμνει ἀδικίαις· ὅθεν ἐπρόσταξε τὸν βεζιρα-
 ζέμην νὰ τὸν εὐγάλη ἐξ ἀποφάσεως καὶ νὰ βάλλῃ ἄλλον·
 ἐμήνυσε καὶ ὁ βεζιραζέμης τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε
 νὰ τὸν ἀφήσῃ, ἐπειδὴ εἶχεν ὄλον τὸν λογαριασμὸν τῆς τοῦ
 πολέμου ἐτοιμασίας ἐπάνω του, καὶ ἂν ἀλλάχθῃ αὐτὸς ἐνδέ-
 χεται νὰ γένη λάθος, ὄντας ἐπάνω εἰς τὸ κίνημα· ὁ βασιλεὺς
 πάλιν καὶ ἐκ δευτέρου ἐπρόσταξε σφοδρῶς, χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν
 ἀλλάξῃ· βλέπωντας ὁ ἐπίτροπος τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης
 τοῦ βασιλέως, ἐπῆγεν ἀτὸς του εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν·
 ἰδοῦ, βασιλεῦ, ὅπου ἤφερα τὸ ἀμανέτι ὅπου μὲ ἔδωκες, καὶ
 ἰδοῦ καὶ τὸ κεφάλι μου· ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιός νὰ τὸ κυβερνή-
 σω, καὶ ὁ, τι εἶναι ὀρισμὸς τῆς βασιλείας σου· ὁ βασιλεὺς, ἀγ-
 καλὰ καὶ ἦτον ἄνθρωπος θυμώδης, καὶ ἂν ἦτον ἄλλος ἤθελε
 κακοπάθει, ὅμως μὲ τὸ νὰ τὸν ἀγαποῦσεν αὐτὸν καὶ τὸν εἶχεν
 εἰς καλὴν ὑπόληψιν, ἐπειδὴ ἦτον καλὸς ἄνθρωπος, τὸσον μόνον
 τὸν εἶπεν· ἐγὼ μῆτε πρῶτα δὲν ἤθελα νὰ σὲ δώσω τὴν βοῦλ-
 λαν, μόνον μὲ ἀνάγκασαν πολλοί· καὶ ἔτσι ἐπροσκύνησε καὶ
 εὐγῆκεν ἔξω· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κιζλάραγα νὰ τὸν ἐρω-
 τήσῃ τί ζητεῖ, καὶ εἶπεν· ὅτι παρακαλῶ νὰ μὲ δώσῃ ἄδειαν
 νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Μπροῦσαν εἰς τὸ σπίτι μου, καὶ νὰ παρα-
 καλῶ τὸν θεὸν διὰ τὴν ζωὴν καὶ ὑγείαν του. Καὶ ἐλάλησεν ὁ
 βασιλεὺς τὸν ρεκιὰπ καϊμεκάμην τὸν Μπουγιουκλή Μουσταφᾶ
 πασᾶν καὶ τὸν ἔδωκε τὴν βοῦλλαν.

Μετ' οὗ πολλὰς ἡμέρας ἦλθε λόγος πῶς ἔδωκε τὸ κοινὸν αὐθεν-
 χρέος ὁ Κωνσταντίνουδασ Καντεμίρης, αὐθέντης τῆς Μπογδα-
 νίας καὶ ἐκλεξάν οἱ ἄρχοντες διὰ αὐθέντην τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μπογδα-
 νίαν ὁ Κωνσταν-
 νώτερον τὸν Δημητράσκον βόδα, μὲ τὸ νὰ ἔλειπεν ὁ μεγα-
 λείτερος Ἀντίοχος βόδας εἰς τὴν Πόλιν, καὶ ἔστειλαν ἀναφο-
 κα βόδα.

ραῖς εἰς τοὺς ἄρχοντας, ὅπου εἶχαν ὑπάγει προτῆτερα εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, νὰ ταῖς δώσουν εἰς τὴν Πόρταν, καὶ νὰ παρακαλέσουν νὰ γένη τὸ θέλημά τους· ὅμως ὁ Κωνσταντίνβοδας Μπασαράμπας πέρνωντας τὴν εἰδησιν, ἐπρόλαβε μὲ δύναμιν ἀσπρῶν, καὶ ἐκτόρθωσε νὰ δοθῇ ἡ αὐθεντεία εἰς τὸν γαμβρὸν τοῦ τὸν Κωνσταντίνβοδα υἱὸν τοῦ Δούκα βόδα· καὶ οὕτως ἔστειλαν καὶ τὸν ἐσήκωσαν ἀπὸ τὴν Πόλιν, καὶ πηγαίνοντές τον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐφόρεσε καβάδι διὰ τὴν αὐθεντείαν τῆς Μπογδανίας.

γάμοι τῆς
Ρωξάν-
δρας θυ-
γατρὸς
τοῦ δρα-
γουμένου.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Ρωξάνδρας θυγατρὸς τοῦ μεγάλου δραγουμένου μετὰ τοῦ Ματαίη μπεϊζαδὲ τοῦ Γρηγόρβοδα, τοὺς ὁποίους ἐστεφάνωσεν ἐκ μέρους τοῦ Κωνσταντίνβοδα Μπασαράμπα ὁ Μιχάλης σπαθάρης Καντακουζηνὸς ὄντας τότε εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

ἐστρα-
τεία κατῶν
τῶν Νεμ-
τῶν καὶ
παναγιώ-
τατος δ
Διονύσιος
Σερογλά-
νης.

Ἦλθε καιρὸς νὰ ἐστρατεύσῃ ὁ βεζιραζέμης πάλιν κατὰ τῶν Γερμανῶν, καὶ ἐστοχάσθη διὰ καλλίτερον νὰ μὴ πηγαίη ἀπὸ τὴν στράταν τοῦ Μπελιγρადίου, καθὼς ἄλλοτε ἄλλοι βεζιραζέμιδες, ἀλλὰ νὰ ἔλθῃ νὰ περάσῃ διὰ τῆς Βλαχίας εἰς τὴν Τρανσυλβανίαν διὰ νὰ τὴν κυριεύσῃ· καὶ ἐρχόμενος ἕως τὸ Ρουστζοῦκι, ὁμοῦ καὶ ὁ χάνης, εὐγῆκεν ὁ Κωνσταντίνβοδας Μπασαράμπας εἰς προὔπαντησιν εἰς τὸ Ρουστζοῦκι, ἔχωντας καὶ ἄρχοντας τῆς τζάρας μαζί του, καὶ τὸν ἐδέχθη ὁ βεζιραζέμης μὲ ἰλαρότητα καὶ τὸν εἶπε, νὰ γυρίσῃ εἰς τὸν θρόνον του διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ κονάκια καὶ τὰ τῆς ὁδοιπορίας ἀναγκαῖα.

Τότε ἐπαρακάλεσεν ὁ Μπασαράμπκ βόδας διὰ τὸν κύρ Διονύσιον τὸν Σερογλάνην (ὁ ὅποτος ἦτον εἰς τὴν Βλαχίαν) διὰ νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ πάλιν οἰκουμηνικὸν πατριάρχην, καὶ εἰσηκούσθη, καὶ φορῶντάς τον καβάδι τὸν ἔστειλεν εἰς βασιλεύουσαν.

Τὰς ἡμέρας δὲ ὅπου ἄρχισαν τὰ στρατεύματα νὰ περνοῦν τὸν Δούναβιν, ἦλθεν εἰδησις ἀπὸ τὸν πασᾶν τοῦ Μπελιγρადίου, ὅτι οἱ Νέμετζοι ἐπολιόρχησαν τὸ Μπελιγράδι καὶ νὰ προφθάσῃ

πολιορ-
πεῖται τὸ
Μπελι-
γράδι ὑπὸ
Νεμετζῶν.

ὁ βεζιραζέμης τὸ ὀγληγορώτερον πρὸς βοήθειαν· καὶ εὐθὺς ὁ βεζιραζέμης ἐκίνησε μετὰ τῆς μετ' αὐτοῦ δυνάμεως καὶ φθάνωντα; εἰς τὸ Μπελιγράδι τὸ ἐγλύτωσε.

Ὁ δὲ κύρ Διονύσιος φθάνωντας εἰς τὴν Πόλιν, εὐγαλε τὸν οἱ ἀρχικὺρ Καλλίνικον ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ ἀπεκαταστήθη αὐτὸς οἰκουμενικὸς πατριάρχης· ἀγκαλὰ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς δὲν τὸν Διοτὸν ἤθελαν μὲ κανένα τρόπον, ὅμως τί ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν, νύσιον· οὐ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ βεζιραζέμης;

Τότε ἔκαμαν καίμεκάμην τὸν Καλατλικόζ, ὅστις ἔκαμε ^{μεγάλα} πολλὰ κακὰ καὶ φοβερὰ γιασάκια, εἰς τόσον ὅπου οἱ χριστιανοὶ ^{θέλουσι} γιασάκια δὲν ἤξευραν τί φορέματα νὰ φορέσουν· ἐπέιραζε καὶ τῶν ἐλτζῶν τοὺς ἀνθρώπους· καὶ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα κακὰ ἔκαμε καὶ τοῦτο· ἐπαράγγειλεν εἰς ὅλα τὰ λουτρά καὶ ἔκαμαν λουριά, καὶ τὸ κάθε λουρι εἶχεν ἀπὸ δύο κουδουνάκια μικρά, καὶ ἐπρόσταζεν ὅτι ὅποιος ξεγυμνωθῇ νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ λουτρὸν νὰ λουσθῇ, ὅ, τι λογιῆς φυλῆς καὶ ἂν ἦτον, ἔξω ἀπὸ τοὺς Τούρκους, νὰ τὸ δέσῃ εἰς τὸ χέρι, καὶ ἔτσι νὰ ἔμβῃ μέσα.

Ἐγύρισεν ὁ ἐπίτροπος εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· τότε καὶ ἐξώσθη ὁ ἐλτζῆς τῆς Φράντζας ὄντας εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐπροσ- ^{καίμεκά-} κλαύθη εἰς τὸν ἐπίτροπον ἀπὸ τὸν Καλατλικόζ διὰ ταῖς ἀτι- ^{μης διὰ} μίαις ὅπου ἔκαμεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἐπιλοίπους ἐλτζῆδες, ^{τοῦ ἐλτζῆ} καὶ εὐθὺς τὸν εὐγαλεν ἀπὸ τὸ καίμεκαμλίκι καὶ ἔστειλε τὸν Χου- ^{τῆς Φράν-} τζας. ^{τῆς Φράν-} σὲν πασᾶν Ἀμιτζαογλοῦ.

Οἱ ἀρχιερεῖς μαθόντες τὴν ἐπιστροφήν τοῦ ἐπιτρόπου εἰς βεζιρῆς ὁ Ἀδριανούπολιν, ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ πέρνοντες τὸν κύρ Καλ- ^{Ἀλλῆ πα-} λίνικον πατριάρχην, ἦλθον εἰς Ἀδριανούπολιν· ἐκίνησε καὶ ὁ παναγιώ- ^{σῆς καὶ} τatos ὁ ^{Καλλίνι-} μετὸν Γαβριὴλ Χαλκηδόνος (ὁ ὅποιο; ἐχρημάτισεν ὕστερον οἰ- ^{κος.} κουμενικὸς πατριάρχης) καὶ μετὰ τῶν Δέρκων τὸν Νικόδημον καὶ μετὰ τὸν Γάνου καὶ Χώρας, καὶ ἐπῆγε κατόπιν τους· καὶ φθάνοντες ἐκεῖ τοὺς ἀκολούθησαν καὶ ἄλλοι κοσμικοὶ εἰς τὴν

Ἀδριανούπολιν· ὅμως οἱ περισσότεροι ἦτον μὲ τὸ μέρος τοῦ Καλλινίκου· καὶ ἔπесαν εἰς κρίσεις καὶ ἄρχισαν νὰ μαλώσουν, ὥστε καὶ ἐδάρθησαν εἰς τὸ διδάνι· ὁ κύρ Διονύσιος εἶχε βοηθὸν τὸν Μπασαράμπαν βόδα, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς τοὺς καυγάδες ἐμαζιλιεύθη ὁ ἐπίτροπος, καὶ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Σάμταρα μπουλουσι νὰ φέρῃ τὸν τεφτερδάρ Ἀλῆ πασᾶν νὰ τὸν δώκῃ τὴν βοῦλλαν· ὅθεν ἠσύχασαν τότε καὶ οἱ καλόγηροι ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἐπίτροπος ὁ νέος, ὅστις μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔφθασεν, ἄνθρωπος καλός, φρόνιμος, μεγαλοπρεπῆς καὶ μεγαλόδαρος· τότε πάλιν ἄρχισαν οἱ καλόγηροι νὰ εὐγαίνου εἰς τὸ διδάνι νὰ χρисολογοῦνται καὶ νὰ ὑβρίζωνται· εἰς δὸν τὸ ὕστερον ὅμως ἐνίκησε τὸ μέρος τοῦ κύρ Καλλινίκου, καὶ τὸν ἀπεκατάστησαν πατριάρχην, ὁ δὲ κύρ Διονύσιος ἐπαυράμερισε.

ἀπατᾷ δ
Ἡρακλεί- Τότε ὁ κύρ Καλλίνικος ἀποκατασταθεὶς πατριάρχης ἐξώ-
ρισε τὸν Ἡρακλείας εἰς τὴν Κύπρον, περνῶντας ὅμως εἰς τὸ
ας τὸν
τζαούσην Σκούταρι νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κύπρον ἐγέλασε τὸν τζαούσην καὶ
δοποῦ τὸν ἐπῆρεν εἰς τὸ Κουσκουντζοῦκι διὰ νὰ ξεφαντώσουν εἰς ἓνα
ἐπῆγαιεν
εἰς ἔσο- σαράγι, καὶ ἐπῆγεν ὁ ἄγνωστος· τὸ δὲ σαράγι ἐκεῖνο ἔτυχε
ρίαν· καὶ ἦτον κατὰ σουλτάνας, καὶ ἐμβαίνοντες μέσα, ἀφ' οὗ ἐξεφάν-
τωσαν, εἶπε τῷ τζαούση: ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ δὲν εὐγαίνω, καὶ ἐσὺ
ἐάν θέλῃς τὸ καλὸν σου πῆγαινε καὶ κρύψου· ἰδοὺ ὁποῦ σὲ δίδω
καὶ ἐξοδα· ὅτι ἂν φανερώσης πῶς μὲ ἔχασες ἀπὸ τὰ χερίά
σου, κινδυνεύεις· μόνον κάθησαι, ὥστε νὰ μὲ ἔλθῃ ἰτλάκ φερ-
μάνι, καὶ τότε εὐγαίνεις εἰς τὸ φανερόν.

ἐξορίζει δ
Μπασα- Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας καὶ ὁ Κωνσταντίνβόδας Μπασα-
ράμπας μὲ δύναμιν ἄσπρων ἐξορίζει τὸν σπαθάρην Λασκαράκη
Ρωσσέτον εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἡ αἰτία ἦτον αὐτή· ἐρχόμενος
τὸν σπα- ὁ ρηθεὶς νέος ἐπίτροπος ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν εὐγῆκεν ἐμπρός του
θάρην
Λασκαρά- εἰς Νικομήδειαν καὶ τὸν ἀντάμωσε· καὶ τὸν εἶπεν ὁ ἐπίτροπος
χην· νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐπῆγεν· ὅμως δὲν ἠσύχαζεν.

ἀλλὰ ἐπήγαιναν εἰς ταῖς πόρταις· καὶ μαθῶν ὁ Μπασαράμπα βόδας τὸν ἐξώρισε.

Τότε ἐκίνησε πάλιν εἰς τὸν μετὰ τῶν Νεμτζῶν πόλεμον, κυριεύει-
καὶ εἰς τὴν στρατὸν τὸν ἤλθεν εἰδήσεις πῶς οἱ Βενετζιάνοι πη-ταὶ ἡ Χίος
γαίνοντες εἰς τὴν Χίον τὴν ἐπολιόρκησαν καὶ τὴν ἐπῆραν· εὐ-
ρέθη καὶ ὁ βασιλικὸς στόλος εἰς τὴν Χίον, ὄντας καπετάν κων.
πασᾶς ὁ Δαμάτ Χασᾶν πασᾶς μὲ εἴκοσι γαλούνια καὶ εικοσι-
τρία κάτεργα, καὶ δὲν ἐστάθη νὰ πολεμήσῃ μόνον ἐπῆρε τὴν
ἀρμάδα καὶ ἀνεχώρησε, καὶ οὕτως ἐπάρθη ἡ Χίος.

Μαθῶν ὁ βασιλεὺς τὴν ἄλωσην τῆς Χίου ἐμήνυσε τὸν προσταγῆ
ἐπίτροπον, ὅτι νὰ κάμῃ παντοῖω τρόπῳ νὰ τὴν πάρῃ ὀπίσω· τοῦ βασι-
καὶ εὐθὺς ὁ ἐπίτροπος ἐξῶσε τὸν καπετάν πασᾶν Δαμάτ Χα-
σᾶν πασᾶν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔκαμε τὸν Χουσεῖν πασᾶν Ἀμιτ-
ζαογλοῦ.

Τότε ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ὁ Μισιρλόγλου, ὁποῦ ἐστρα-
ῆτον Ἀνατὸλ μπεηλέρμπεης, μὲ τὰ στρατεύματα νὰ ὑπάγῃ ^{ταῖς κατὰ}
εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἠξέυρωντάς τον ὁ ἐπίτροπος πῶς ἔχει ^{τῆς Χίου.}
τὴν πρᾶξιν τῆς θαλάσσης, μὲ τὸ νὰ ἐστάθῃ καὶ ἄλλοτε κα-
πετάν πασᾶς, τὸν ἔκαμε σερασκέρην ἐπάνω εἰς τὸν καπετάν
πασᾶν καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀρμάδα, καὶ ἔκαμεν ἐπάνω εἰς τὰ
γαλούνια προστὸν τὸν Μέτζο Μόρτον, ἦγουν καπετάν δελεῖ
νάβι· καὶ πηγαινάμενος εἰς ταῖς Φώκαις διὰ ξηρᾶς ὁ Μισιρ-
λόγλους ἤρσεν ὅλην τὴν βασιλικὴν ἀρμάδα καὶ τὴν ἀρμάτωσε
μὲ ὄλα τὰ πρὸς πόλεμον χρειαζόμενα.

Ὁ δὲ ἐπίτροπος τότε πηγαινώντας εἰς τὸν πόλεμον, ἤλ- ^{πολιορ-}
θεν εἰς Πετροβαράδι· καὶ τὸ ἐπολιόρκησε, καὶ τὸ ἐπολέμησε ^{κεῖται τὸ}
δύο μῆνας καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸ πάρῃ· καὶ φθάνοντας τὸ ^{Πετροβα-}
φθινόπωρον ἐγύρισεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. ^{ραδίνι ἐπὶ}
^{τοῦ βασι-}
^{Τούρκων.}

Ἀφ' οὗ ἐπέστρεψεν εἰς Ἀδριανούπολιν ὁ ἐπίτροπος, ^{δευτέρα}
λέν ὁ βασιλεὺς χᾶτι σερίφι εἰς τὸν Μισιρλόγλου προστάζων ^{προσταγῆ}
τάς τον, ὅτι τὴν Χίον ἀπὸ λόγον του τὴν ἠξέυρει, μόνον νὰ τὴν Χίον. ^{τοῦ βασι-}
^{λέως διὰ}

ὕπαγγη νὰ πολεμήσῃ μὲ τὴν ἀρμάδα καὶ νὰ τὴν πάρῃ· τότε εἰς τὴν ἀρμάδα ἦτον καπετὰν πρσαῶς, ὡς προέφημεν, ὁ Χουσεὶν πασαῶς Ἀμιτζαογλοῦς, ὁ ὁποῖος ὕστερον ἐστάθη καὶ βεζιραζέμης· ὁ Μετζομόρτος καπετὰν δελέ νάβι ἔκαμε πολλὰς ἀνδραγαθίας εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον.

πόλεμος
Τουρκῶν
καὶ Βενε-
τζιάνων. Βλέπωντας ὁ Μισιρλόγλους τὴν βασιλικὴν προσταγὴν ἐκίνησε μὲ τὴν ἀρμάδα τὸν Ἰανουάριον μῆνα καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Χίον καὶ ἐπροσκαλοῦσε τοὺς Βενετζιάνους νὰ εὐγουν εἰς τὸν πόλεμον· ἡ ἀρμάδα τῶν Τουρκῶν ἦτον, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, εἴκοσι γαλούνια καὶ εἰκοσιτρία κάτεργα, τῶν δὲ Βενετζιάνων ἦτον εἴκοσι γαλούνια, εἰκοσιτρία κάτεργα καὶ ἕξ μαγούναις· καὶ ἔτζι εὐγῆκαν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ κατὰ πρώτην προσβολὴν ἐπίσεν ἡ καπετάνια τῶν Βενετζιάνων φωτιὰν, ὁμοίως καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τοῦτο τὸ λεγόμενον πατρώνα, καὶ ἐκάηκαν· οἱ Τοῦρκοι βλέποντες τοῦτο ἐνεδυναμώθησαν περισσότερον καὶ ἐπολέμησαν ἀδιακόπως ἑπτὰ ὥρας φρικτὸν πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον μόνον ἓνα κάτεργον τούρκικον ἐβούλισε, καὶ ἓνα κάτεργον τῶν Βενετζιάνων.

ἀνακωχὴ
τοῦ πό-
λέμου. Μετὰ δὲ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀνεχώρησαν οἱ τε Τοῦρκοι καὶ οἱ Βενετζιάνοι, οἱ μὲν πάλιν εἰς ταῖς Φώκαις, οἱ δὲ Βενετζιάνοι εἰς τὴν Χίον διὰ νὰ ἐπανορθώσουν τὰ χαλασθέντα μέρη τῶν καρχιῶν τους· οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν πόλεμον πῶς δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἀντισταθοῦν, καὶ ὅτι τὴν Χίον τὴν χάνουν.

βασιλεῖα
σουλτάν
Μούστα-
φᾶ, καὶ
ἔλωσις
Χίου. Τότε ἀπέθανεν ὁ σουλτάν Ἀχμέτης καὶ ἀνέλαβε τὸν βασιλικὸν θρόνον ὁ σουλτάν Μουσταφᾶς, ὁ ἀνεψιὸς του, ὁ υἱὸς τοῦ σουλτάν Μεχμέτη· ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς, καθὼς ἔγινε βασιλεὺς, εὐθὺς ἔστειλε χάτι σερίφι εἰς τὸν Μισιρλόγλου, πῶς ἐξ ἅπαντος τὴν Χίον νὰ τὴν πάρῃ· καὶ ἔτζι ἀρματώθησαν ἐκ δευτέρου καὶ ἐπῆγαν πάλιν εἰς τὴν Χίον καὶ εὐγῆκαν εἰς πόλεμον μὲ τοὺς Βενετζιάνους, καὶ μόνον μίαν φορὰν ἔρριψαν τὰ κομ-

μάτιά τους και άνεχώρησαν εϋθύς οι Βενετζιάνοι από την Χίον, και με τόσην βίαν έφυγον, όπου εις τὰ χωρία έξω απέμειναν έως οκτακόσιοι σολδάτοι, μη προφθάσαντες νά τους συμπεριλάβουν, και τούς έσκλάβωσαν όλους· και ένα γαλοϋνι, όπου ειχε μέσα ζαχιρέν και γυναίκες, θέλοντας νά εϋγη έξω από τὸ μπογάζι, εκάθισεν εις ταῖς πέτραις, και βλέποντες οι έν αὐτῷ τὴν ανάγκην, όπου δὲν ἤμποροῦσαν νά υπάγουν οὔτε εμπρός οὔτε όπισω, εϋγαλαν φλάμπουρον βέρας, και δὲν τὸ εδέχθησαν οι Τουρκοι, με τὸ νά ἦτον χωρὶς τὸ θέλημά τους, και τούς έσκλάβωσαν όλους· ἄφησαν ἀκόμη τέσσαρα μαγαζία γεμάτα φορέματα, παξιμάδια και ἄλλον ζαχιρέν με τὸ νά μὴν ἐπρόφθασαν νά τὰ πάρουν.

Ἀφήσαντες οι Βενετζιάνοι τὴν Χίον και φυγόντες ἔκαμαν κακία μίαν κατασκευήν· ἔσκαψαν λαγούμια τριγύρω εις τὸ κάστρον τῶν Βενετζιάνων. και τὰ ἐγέμωσαν μπαροῦτι και ἔβαλαν φιτίλια ἀναμμένα εις διορίαν, ὅτι μετὰ τόσας ὥρας, ὅταν ἔμβουν οι Τουρκοι εις τὸ κάστρον, νά πιάσουν· ἐβούλισαν ὅλα τὰ κατκία διὰ νά μὴν ἔχουν οι ἐντόπιοι με τί νά εϋγουν εις προὔπάντησιν τοῦ Μισιρλόγλου νά φανερώσουν και τὰ λαγούμια· οι ἄρχοντες ὁμως τῆς Χίου εἶχαν κρύψει ένα κατκι, με τοῦτο ἐπῆγαν εις τὴν ἀρμάδα και ἐπροσκύνησαν, λέγοντες και τὴν τῶν Βενετζιάνων κατασκευήν· και ἔτσι ἔστειλαν και τὴν ἐκυρίευσαν.

Ἐκαμεν ὁ Μισιρλόγλος δὲ μεγάλον καλὸν εις τοὺς ἐν-δὲν λεη- τοπίους, όπου δὲν ἄφηκεν τὰ στρατεύματα νά εϋγουν έξω εις ἡ Χίος λατίζεται τὸ νησί, διὰ νά μὴ λεηλατήσουν τὸν τόπον· και ἔτσι ἐγύρι- ὁπὸ τῶν σεν ὀπίσω με μεγάλην φήμην και ἔπαινον. στρατευ- μάτων.

Ὁ βασιλεὺς πέρνωντας τὸ βασιλείον, ἄρχισεν εϋθύς νά ἐστρα- μελετήσῃ διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ πολέμου, λέγωντας, ὅτι θέλει τελεῖ τοῦ εϋγει εις τὸν πόλεμον και ἀτός του· ὁ ἐπίτροπος ἐπάσχισε νά βασιλέως τὸν ἐμποδίσῃ λέγωντας, ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ πολέμου ἔφθασε και κατὰ Νεμ- τῶν, και ἔπρεπε νά ἦναι προὔπάρχουσα ἐτοιμασία διὰ νά υπάγῃ ὡς βα- ἐπίτροπος

δ' Ἐλμας σιλεύς· καὶ ἐθυμώθη ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν εὐγαλε, Μεχμέδ. καὶ ἔκαμε τὸν Ἐλμας Μεχμέτ πασᾶν· τὰ στρατεύματα, ὡς ἤκουσαν ὅτι εὐγαλε τὸν τεφερδάρ Ἀλῆ πασᾶν, ἄρχισαν νὰ ψιθυρίζουν, ὅτι χωρὶς αὐτὸν δὲν πηγαίνουν εἰς τὸν πόλεμον· τοῦτο μανθάνοντας ὁ βασιλεὺς ἔστειλε καὶ τὸν ἐγύρισαν ἀπὸ τὸν δρόμον, καὶ φέρωντάς τον τὸν ἀπεκεφάλισε καὶ ἐπρόσταξε νὰ δείξουν τὸ κεφάλι του εἰς τὰ ἀσκήρια διὰ νὰ ἀπελπισθοῦν. Μετὰ ταῦτα ἐκίνησαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ πηγαίνοντες ἕως τὴν Λίποβαν παλάγκαν τὴν ἐπῆραν.

νικοῦνται Ἀπαντήσας δὲ ὁ βασιλεὺς τὸ στράτευμα τῶν Νεμτζῶν κατὰ κρά-^{τος οἱ} μέ τὸν Βιτεράνον γκενεράλην, ἔδωκε πόλεμον φρικτὸν, καὶ τοὺς Νεμτζοὶ, ἐνίκησε κατὰ κράτος, καὶ ἔπεσε καὶ ὁ γκενεράλης εἰς τὸν πό- καὶ ὁ βα-^{σιλεύς} λεμον· μετὰ ταῦτα γυρίζωντας ἐπὶ τὴν Ρουσάβαν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν Βλαχίαν, καὶ εὐγῆκεν ὁ Κωνσταντίνβοδας Μπασαράμπας εἰς Βου-^{εἰς Βου-} εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως καὶ ἔγινε κολαούζης του ἕως εἰς κουρέστι. τὴν Νικόπολιν· ἐκεῖ τὸν ἐφόρεσε καβάδι αὐτὸν καὶ τοὺς ἄρ- χοντάς του καὶ τὸν ἐτίμησε μεγάλως. Πηγαίνωντας δὲ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸν ἐδέχθησαν μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ τι- μῆς μεγάλης.

ἐξώσθη ὁ Μετ' οὐ πολὺ ἔξωσε τὸν Κωνσταντῖνον Δούκα βοεβόδαν Κωνσταν-^{τῖνοδος} τίνβοδας καὶ ἔκαμεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Ἀντιόχην βόδαν, υἱὸν τοῦ Κωνσταν- τίνβοδα Καντεμίρη· ἡ αἰτία τῆς μαζιλίας του ἦτον, μετὰ τὸ νὰ θάνατον ἐστάλη ἕνας καπιτζίμπασης βασιλικὸς διὰ ἑκατὸν ὀγδοήντα τοῦ καπι-^{τζίμπασης,} πουργία ἄσπρα, ὅπου εἶχον ἀπομείνει χρέος ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ αὐ-^{του ταῖς} ταις ἡμέραις εἰς τὸν τόπον, ὁ ὁποῖος καπιτζίμπασης εἶχε θεντεύει καὶ τοιοῦτον φερμάνι, ὅτι ἂν δὲν δώσῃ τὰ ἄσπρα νὰ τὸν κάμη εἰς Μπο-^{γδανίαν} γδανίαν μανζίλην, ὁ δὲ καπιτζίμπασης τὸ ἐκαυχῆθη, καὶ ἀκούωντάς το ὁ Κων-^{σταντῖνος} ὁ Κωνσταντίνβοδας ἐμήνυσε τὸν Μωῦσῆν σερδάρην εἰς τὴν Λε- τσίαν, καὶ ἤλθε μετὰ μερικὰ μπαϊράκια μίαν νύκτα εἰς τὸ Γιάσι (γρ. Ἀν-^{τιόχος)} τίοχος)· καὶ ἐπάτησε τὸ κονάκι τοῦ καπιτζίμπασης διὰ νὰ τὸν πάρῃ Καντε-^{μῆρης.} ζωντανόν· ἐκεῖνος δὲ ἀντεστάθη καὶ ἐπολέμησεν, ἕως οὗ τὸν

ισκίωσαν· τότε εύρισκόμενος και ὁ μπαλτζίμπασης τοῦ καλγαῖ μῆσα εἰς τὸ Γιάσι τὸν ἐπῆραν σκλάβον, τοὺς δὲ λοιποὺς πραγματευτὰς Τούρκους τοὺς ἐξεγύμνωσε πέρνωντάς τους ὅλα ὁ, τι και ἂν ἤυρεν. Αὕτη ἦτον ἡ αἰτία τῆς ἐξώσεως τοῦ Κωνσταντινόδα ἀπὸ τὴν αὐθεντεῖαν.

Ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν ὅλον τὸν χειμῶνα ἐκεῖνον εἰς τὴν πόλεμος Πόλιν ἕως τὴν πρώτην ἀνοιξιν· τὴν δὲ πρώτην ἀνοιξιν ἦτοιμάσθη και ἦλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐκεῖθεν ἐκίνησεν εἰς τὸν πόλεμον· και πηγαίνοντας τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα και κονεύοντας ἐκεῖθεν ἀπὸ τὸ Διμισθᾶρι ἐπτὰ ὥρας, ἦλθε τὸ τάμπουρον τῶν Νεμτζῶν, και ἔγινε φρικτὸς πόλεμος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἕως οὗ ἐβράδυνασε, και ἠσύχασαν· ἔπασαν δὲ ἀπὸ μέρους τῶν Νεμτζῶν ὁ Χαϊζλέρ γκενεράλης, ἀπὸ δὲ τῶν Τούρκων ὁ Ζουλφικάρ ἐφένδης· ἡ νίκη ὅμως ἐφάνη νὰ ἦναι τῶν Τουρκῶν, ἐπειδὴ τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα ἀνεχώρησαν· ἀφήσαντες και τριανταπέντε τόπια, μὴ προφθάσαντες νὰ τὰ σηκώσουν· μετὰ τὴν νίκην ταύτην ἐκίνησεν ἡ βασιλεία και ἐπιστρέψασα εἰς Ἀδριανούπολιν ἐξεχείμασεν ἐκεῖ.

Τότε ἐπρόσταξε τὸν Μισιρλόγλου νὰ κινήσῃ μετὰ και ἄλλων πασάδων, μετὰ στρατευμάτων και μετὰ τοῦ Μάνια μπέη κατὰ τοῦ Μωρέως, οἱ ὅποιοι πηγαίνοντες και ἐμβαιόντες εἰς τὸ Εἰσαμίλλι και νικηθέντες ἔφυγον· ὁ Μισιρλόγλου ἐθυμώθη κατὰ τοῦ Μάνια μπέη, πῶς τάχα αὐτὸς νὰ ἔκαμε τὴν ἐπιβουλήν, και τὸν ἐφοβέριζε· φοβηθεὶς ὁ Μάνια μπέης ἐμήνυσε τοὺς Βενετζιάνους και ἔστειλαν δύο φεργάδαις με σολδάτους εἰς τὸ παραθαλάσσιον, και πηγαίνωντας αὐτὸς με ὀλίγους ἀπὸ τοὺς ἐδικοὺς του, τάχα εἰς περιδιάβασιν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, εὐγῆκαν οἱ Βενετζιάνοι και τὸν ἐπῆραν.

Ὦντας ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν πόλεμον τῶν Γερμανῶν, ὡς πέρνων ἀνωτέρω, ἐπῆγαν τὰ Μοσχικὰ στρατεύματα εἰς τὸ Ἀζάκι και τὸ ἐκυρίευσαν, με πολλὴν ὅμως αἱματοχυσίαν.

Τούρκων
και Νεμ-
τζῶν.

οἱ Τούρ-
κοι εἰς τὸν
Μωρέαν.

τὸ Ἀζάκι
οἱ Μο-
σχίβοι.

θάνατος Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ πατριάρχης κύρ Διονύσιος Σε-
τοῦ Διο-ρογλάνης εὐρισκόμενος εἰς τὸ Βουκουρέστι, ἔδωκε τὸ κοινὸν
νουσίου Σε-ρογλάνη χρέος, καὶ ἐτάφη εἰς τὰ μοναστήριον τοῦ Ράδουλ βόδα.

εἰς Βου- Τὴν πρώτην ἀνοιξιν ἔκαμε πάλιν ἐτοιμασίαν μεγάλην πο-
κουρέστι.

λέμου ἢ βασιλεία τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τῶν Γερμανῶν, καὶ
ἀφανι- ἐκίνησεν αὐτὸς τοῦ ὀ βασιλεὺς ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐπῆγεν
σμὸς τῶν Τούρκων ἕως εἰς τὴν Σένταν, καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν γεφύρι, καὶ τὸ μὲν στρα-
ὑπὸ τῶν Νεμτζῶν. τευμα ὄλον, ἦ τε πεζοῦρα καὶ καβάλα μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ

τῶν λοιπῶν βεζιράδων καὶ πασάδων ἐπέρασαν εἰς τὸ πέραν μέ-
ρος· ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ Μπουγιουκλή Μουσταφᾶ πασᾶ
καὶ μετὰ τοῦ μουφτῆ καὶ τῶν καζισκέριδων ἔμειναν ἀπὸ τὸ
ἐδῶθεν, καὶ ἐπρόσταζε καὶ ἐχάλασαν τὸ γεφύρι, τάχα διὰ νὰ μὴ
φύγουν ὀπίσω, ἀλλὰ νὰ σταθοῦν εἰς τὸν πόλεμον· εἰς δὲ τὰ
καισαρικά στρατεύματα ἀρχιστράτηγος ἦτον ὁ πρίγγιψ Εὐγέ-
νιος, ὅστις μαθὼν ὅτι οἱ Τούρκοι ἐπέρασαν τὸ πέραν μέρος
ἐκίνησε καὶ αὐτὸς μὲ τὰ στρατεύματά του καὶ ἦλθε κατ' αὐ-
τῶν, καὶ συγκροτηθέντος φρικτοῦ πολέμου, τόσον ἐνίκησαν τοὺς
Τούρκους, ὅπου παντελῶς ἠφανίσθησαν, ἐπειδὴ νὰ φύγουν ὀ-
πίσω δὲν εἶχαν, μὲ τὸ νὰ ἐχαλάσθη, ὡς εἶπομεν, τὸ γεφύρι,
καὶ ὁ ποταμὸς ἦτον τόσον λασπώδης, ὅπου ὅποιος ἔπερτε μέσα
δὲν ἦτον δυνατὸν πλέον νὰ εὕγῃ· καὶ οὕτως ἐνίκηθησαν κατὰ
κράτος καὶ ἐχάθησαν ὅλοι οἱ βεζιράδες καὶ πασάδες· ὁ δὲ βα-
σιλεὺς ὄντας ἀπὸ τὸ ἐδῶθεν μέρος τοῦ ποταμοῦ μετὰ τῶν
σὺν αὐτῷ, καὶ βλέπωντας τὴν τοιαύτην καταστροφὴν ἀνεχώ-
ρησεν, ἀφίνωντας τὰ τζαδίρια καὶ χαζνὲν καὶ ὄλα, καὶ ἦλθεν
εἰς τὸ Μπελιγράδι, ὄντας πασᾶς τοῦ Μπελιγράδιου ὁ Χουσεῖν
πασᾶς Ἀμιτζαογλοῦς, εἰς τὸν ὅποῖον ἔδωκε τὴν βοῦλλαν, καὶ
ἐκεῖθεν ἐσηκώθη καὶ ἦλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν.

εἰρήνη Βλέπουσα ἡ βασιλεία τῶν Τουρκῶν τὸν τόσον χαλασμὸν
μεταξὺ τῶν στρατευμάτων της, ἄρχισε νὰ συμβουλευέται περὶ τοῦ
Τούρκων και Νεμ- πρκακτεῦ· τότε ἔκραξεν ὁ ἐπίτροπος τὸν μέγαν δραγουμάνον

Ἀλέξανδρον καὶ τὸν ἐρώτησε, τί πρέπει νὰ κάμουν; αὐτὸς δὲ τῶν, καὶ εἶπεν, ὅτι νὰ γένη εἰρήνη· καὶ οὕτως ἐμήνυσαν τοὺς δύο δ^{δραγου-} πρέσβεις τὸν τῆς Ἰγκλιτέρας καὶ Ὀλλάνδας (οἱ ὅποιοι πάντοτε ^{μάνος ὠ-}νομάσθη ^{ἐξ Ἀπορ-} ἦσαν μεσάζοντες, καὶ τοὺς ἐπικρατιοῦσαν εἰς τὸ νὰ κάμουν ^{ρήτων.} τὴν ἀγάπην) διὰ νὰ ἦναι μεσίται εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ εὐθὺς ἐγρηψάν εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Βενετίαν, Λεχίαν καὶ Μοσχοβίαν, καὶ ἔστρεψαν ὅλοι τὴν ἀγάπην· εἶτα ἄρχισαν νὰ προβάλλουν καὶ τὰ ζητήματα τόσον τὸ ἓνα μέρος ὅσον καὶ τὸ ἄλλο, καὶ ὅλον τὸν χειμῶνα ἐκεῖνον ἐπεριπατοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τῶν μεσαζόντων πηγαينوερχόμενοι ἀπὸ τὸ ἓνα εἰς τὸ ἄλλο μέρος· τὴν δὲ πρῶτην ἀνοιξιν ἐκίνησεν ὁ ἐπίτροπος μὲ τὰ στρατεύματα καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μπελιγράδι· ἦλθον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ τὰ γερμανικὰ στρατεύματα, καὶ ἐστάθη καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος καὶ δὲν ἐπολεμοῦσαν, μὲ τὸ νὰ ἐνεργοῦσαν οἱ μεσάζοντες τὰ τῆς εἰρήνης· ἐδιορίσθησαν δὲ πρέσβεις ἀπὸ μὲν τοῦ μέρους τῶν ὀθωμανῶν ὁ ρετς ἐφένδης, ὁ Ραμῆ Μεχμέτης ὀνομαζόμενος, καὶ ὁ μέγας δραγουμάνος Ἀλέξανδρος (ὁ ὅποιος τότε ἐτιμήθη παρὰ τῆς βασιλείας μὲ τίτλον αὐθέντου, τὸ νὰ λέγεται δηλαδὴ ἐκλαμπρότατος μπέης καὶ ἐξ ἀπορρήτων τῆς βασιλείας) καὶ οἱ δύο ισότιμοι καὶ αὐτοδύναμοι πρέσβεις· ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων οἱ πρέσβεις ὅλο ἀπὸ δύο καὶ αὐτοδύναμοι· καὶ ἔγινεν ἡ συνέλευσις αὐτῶν εἰς τὴν Καρλοβίτζαν, ὅπου γενομένης πολλῆς λογοτριβῆς, ἔλαβε τέλος ἡ μεταξὺ τῶν ὀθωμανῶν καὶ Γερμανῶν ἀγάπη, ἀποφασίζοντες πῶς ὅ,τι ἐπῆρε τὸ καθ' ἓν μέρος νὰ ἦναι καλὰ παρμένον καὶ νὰ μὴ γυρίζεται ὀπίσω.

Μετὰ ταῦτα ἄρχισαν καὶ μὲ τοὺς Λέχους νὰ κυττάζουσαν εἰρήνην καὶ τὰς διαφορὰς τῶν, καὶ οἱ μὲν Λέχοι ἐζητοῦσαν τὴν Καμενί-^{μετὰ τῶν} τζαν, οἱ δὲ πρέσβεις τῶν ὀθωμανῶν ἐζητοῦσαν τοὺς τόπους ^{Λέχων.} τῆς Μπογδανίας ὅπου τοὺς εἶχον πάρει οἱ Λέχοι εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον, τὰ πέντε δηλαδὴ κανδιλίγια Σουτζάβαν, Τζερ-

ναούτζι, Χιρλέον, Χοτίνι και Σορόκαν· και οὕτω δίδοντες οἱ Ὄθωμανοὶ τὴν Καμενίτζαν και οἱ Λέχοι τοὺς ρηθέντας τόπους τῆς Μπογδανίας, εἰρηνεύθησαν.

καὶ μετὰ τῶν Ἐανθῶν. Ὑστερον ἄρχισαν και μετὰ τῶν Μοσχόβων τὰς περι εἰρήνης συνθήκας, ὅμως μετὸ νὰ ἦτον πολλὰ αἱ μεταξὺ τούτων διαφοραὶ, ὄντας και χειμῶνας καιρός, ἐσυμφώνησαν νὰ γίνῃ ἀρμιστίτζιον δύο χρόνους και νὰ στείλουν τοὺς πρέσβεις των εἰς τὴν Πόρταν και δι' αὐτῶν νὰ τρακτάρουν τὰ περι ἀγάπης, τὸ ὅποιον και ἔγινε, και οὕτως ἔλαβε τέλος και ἡ μετ' αὐτῶν ἀγάπη.

καὶ μετὰ τῶν Ἐνετῶν. Μετὰ τούτους εἰρηνεύθησαν και μετὰ τῶν Βενετζιάνων, δίδοντες οἱ Βενετζιάνοι ὀπίσω τὸν Ἐπακτον και ἄλλους παρθαλασσίους τόπους, και ἔμεινεν εἰς αὐτοὺς ὁ Μωρέας, ἡ Ἁγία Μαύρα και ἡ Πρέβεζα· και οὕτως ἐτελείωσε και μετ' αὐτῶν ἡ ἀγάπη, και ἐχάρησαν ὅλοι.

μουκαρέρι εἰς τὸν Μπασαράμπα. Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς, πρὶν νὰ φθάσουν οἱ ἐλτζίδες ἐπρόλαβεν ὁ Μπασαράμπα βόδας και ἔκαμε μουκαρέρι μετὰ πολλὰ ῥάμπαν ἐξοδα, προσθέτωντας και εἰς τὸ χαράτζι εἴκοσι πουγγία, διὰ μὲ προσθήκην νὰ ἔχη τὴν αὐθεντεῖαν ἐφ' ὅλης του τῆς ζωῆς.

τοῦ χαρατζίου. Ἐπιστρέφοντες οἱ τῶν Ὄθωμανῶν ἐλτζίδες, ὁ ρηθεις δηλονότι ρεῖς ἐφένδης και ὁ μέγας (δραγουμάνος) Ἀλέξανδρος, και ἐπιστρέφουσιν πλησιάζαντες τρεῖς ὥρας κοντὰ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, εὐγῆκεν ἀπὸ Βιέν-ὁ τεφτερδάρ ἐφένδης εἰς συνάντησιν αὐτῶν και τοὺς ἐδέχθη μετὰ νῆς οἱ μεγάλης τιμῆς, και πλησιάζαντες ἔτι μιᾶς ὥρας διάστημα εὐγῆκε και ὁ κεχαγιαμπτης και τοὺς ἐδέχθη περιχαρῶς, και φθάσαντες μετὰ πολλὴν τιμὴν εἰς τὰ τζαδίρια τοὺς ἐφίλευσεν· ὁ Νικολάη βόδας. Ὑστερον ὅλοι ἀντάμα ἐκίνησαν μετὰ μέγαλον ἀλάτ, ἔχοντες και τὰ περι εἰρήνης γράμματα τοὺς ἀκτεναμέδες ἀνὰ χεῖρας, και ἐπῆγαν εἰς τὸν ἐπίτροπον, ὅστις τοὺς ἐδέχθη μετὰ τιμὴν και μετὰ μεγάλην περιποίησιν, και τοὺς ἐφόρесе σαμουρόγουναις, και πέρωντάς τους τοὺς ἐπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα, και τοὺς ἐφόρесе

καὶ ὁ βασιλεὺς σαμουρόγουναις καὶ ἐχάρη μεγάλως, καὶ οὕτως ἐγύρισαν εἰς τὰ κονάκιά τους· ἔκτοτε οἱ μεγιστάνες δὲν τὸν ἔλεγαν τερτζιμάνον, ἀλλὰ ἐλτζήμπεην, ὅστις μετὰ ταῦτα ἔκαμε παραίτησιν τοῦ ὀφφικίου τῆς μεγάλης δραγουμανίας, ἀφίκωντας διάδοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Νικόλαον βοεβόδα τὸν σοφώτατον, ὅστις κατόπιν ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς τε Μολδαβίας καὶ τῆς Οὐγγροβλαχίας.

Τότε ἔστειλεν εἰς τὴν Πόλιν ὁ πρῶν μέγας δραγουμάνος ^{ἐξορῶν} Ἰωάννης ὁ Αἰλιανδρὸς καὶ ἔφερεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν τὸν γαμβρόν ^{ἐξ ἀπορρήτων τῶν} τοῦ Ματαΐην μπειζαδὲν τοῦ Γρηγοράσκου Γκίκα βοεβόδα, ὅπου ^{γαμβρόν} εἰσάστουσε τὴν θυγατέρα του Ρωξάνδραν, καὶ εὐθὺς ὅπου τὸν ^{τοῦ} ἔφερε, τὸν ἐξώρισεν εἰς τὴν Κύπρον, ὅπου ἔδωκε καὶ τὸ κοινὸν χρέος· τὸν ἐξώρισε δὲ μὲ τὸ νὰ ἦτον οἰνοπότης καὶ ἔφθειρε τὴν περιουσίαν τῆς θυγατρὸς του.

Τότε ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος εἰς τὸ Γιάσι καὶ ὁ πρῶν ^{θάνατος} τοῦ Ἰακώβου εἰς οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύρ Ἰάκωβος, καὶ ἐτάφη μετὰ ^{Βουκου-} μεγάλης δόξης εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας τοῦ Γκόλια. ^{ρῆστι (·)}

Ἐκαμην ὁ Ἀντίοχος βοδάς μουκαρέρι ^{μουκαρέρι} μέγαν τῆς αὐθεν- ^{εἰς τὸν} τίας του. ^{Ἀντιόχη}

Τὴν ἀνοιξίν ἐκίνησεν ἡ βασιλεία ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν ^{βοδά.} καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν, μὲ τὸ τὰ ἐπρόσμενε τοὺς ἐλτζίδες ἡ ^{βασι-} με τοὺς ναμέδες εἰς εἰρήνην. ^{λεία ἐρχε-}

Ἦλθεν ὁ μέγαν ἐλτζῆς τοῦ Ἰνπερατόρε μὲ πολλὴν δό- ^{Πόλιν.} ξαν καὶ μὲ δεκαπέντε μπειζαδέδες καὶ ἄλλους ἀνθρώπους ὡς ἐλτζίδες ^{τοῦ Ἰνπε-} πεντακοσίους καὶ τὸν ἐδέχθησαν μετὰ μεγάλης τιμῆς καὶ τὸν ^{ρῶν καὶ} εἰδύρισαν χίλια γρόσια τὴν ἡμέραν διὰ ἔξοδά του· κατόπιν ἦλθε ^{Βενετίας} καὶ τῶν Βενετζιάνων μέγαν ἐλτζῆς. ^{εἰς Πόλιν.}

Τότε ἦλθε μικρὸς ἐλτζῆς ἀπὸ τὴν Μοσχοβίαν κάποιος ^{ἀποτε-} Αἰμιλιανὸς, διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας, ^{λείωσις} καὶ ἄρχισαν τοὺς μουκιαλεμέδες ὅ τε ἐξ ἀπορρήτων τῆς βασι- ^{ἀγάτης} ^{μετὰ Μο-} λείας καὶ ὁ ρεῖς Μεχμέτ ἐφένδης Ραμῆ· δύο φοραὶς τὴν κάθε σὺδων.

ἑβδομάδα ἐγίνοντο οἱ μουκιαλεμέδες καὶ ἐδάσταζαν σωστὸν ἕνα χρόνον, εἶτα ἐτελείωσαν ἡ ἀγάπαις.

ἔρχεται καὶ ὁ ἐλ- Μετὰ δὲ τοῦτον ἦλθε καὶ ὁ ἐλτζῆς τῶν Λεχῶν, ὁ Λε- τζῆς τῶν τίνης ὁ πατέρας τοῦ ρηγὸς Στανισλάβου, ὅστις ἐμβῆκεν εἰς Λεχῶν. τὴν Πόλιν μὲ τὴσση παράταξιν καὶ δόξαν, ὅπου ἐπέρασεν ὅλους τοὺς ἄλλους ἐλτζίδες, μὲ χρυσαῖς καρέταις, μὲ ἄλογα ἐξαιρέ- τα, καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ ὅλοι στολισμένοι, καὶ τὸν ἐδέχθησαν μετὰ μεγάλης τιμῆς.

καὶ τῶν Ἦλθε καὶ τῶν Μοσχόβων καὶ τῶν Μοσχό- βων. τριος Γαλιτζίνος μὲ τοὺς ναμέδες τῆς ἀγάπης.

εἰς Μπο- Ἐμαζίλευσαν τὸν Ἀντίοχον βόδα ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν γδανίαν καὶ ἔκαμαν πάλιν τὸν Κωνσταντῖνον Δούκα βόδα, διὰ μεσιτείας ὁ Κων- τοῦ Κωνσταντῖνου Βασαράμπα βόδα, ὅμως μὲ ἔξοδα πολλά. σταντῖ- μετὰ δὲ ταῦτα ἀφ' οὗ ἐπέρασαν δύο μῆνες, ἐκίνησεν ἡ βασι- βόδας πάλιν, καὶ λεία καὶ ἐπῆγεν εἰς Ἀδριανούπολιν· καὶ ἐκεῖ εὐρισκομένη ἡ εἰς Ἀδρια- βασιλεία, ἔγινε πυρκαϊὰ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκάθησαν ἔξ νοῦπολιν. ἐκκλησίου, καὶ ἔγινε πολλὴ φθορά.

παναγώ- Ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ κύρ Καλλίνικος, καὶ ἔγινεν ὁ τωτος ὁ κύρ Γαβριήλ. Γαβριήλ.

βεζίρης ὁ Τότε ἀρρώστησεν ὁ Χουσεῖν πασᾶς βεζιραζέμης εὐγάζων- Ταλταμ- τας ἕνα ἀπόστημα, καὶ βλέπωντας τοῦ λόγου του πολλὰ ἀχα- πᾶν Μου- μὲ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν βασιλέα νὰ τὸν συγχωρήσῃ, καὶ οὕτως σταφᾶ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπῆρε τὴν βοῦλλαν· ὁ δὲ βεζιραζέμης πασᾶς. πηγαίνωντας εἰς τὸ τζεφτιλίκι του μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἐψό- φησε· τὴν δὲ βοῦλλαν ἔστειλε καὶ ἤφερε τὸν Ταλταμπάν Μουσταφᾶ πασᾶν καὶ τοῦ τὴν ἔδωκε.

ἀκατά- Αὐτὸς ὁ Ταλταμπάν ἐστάθη πολλὰ ἀκατάστατος καὶ τωτος ὁ ψεύτης· ὁ ὅποιος ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἐπῆγεν ὁ Ἀν- Ταλταμ- τίοχος βόδας εἰς τὴν Νικομηδείαν καὶ τὸν ἀντάμωσεν, ὄντα πᾶν. πατρικὸν του φίλον, καὶ τὸν ὑπεσχέθη εὐθύς ὅπου φθάσει εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν νὰ τὸν κάμῃ αὐθέντην· πηγαίνωντας εἰς

τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐμήνυσε εὐθὺς τὸν τε Ἀντίοχον βόδα καὶ Δημητράσκον βόδα τὸν ἀδελφόν του νὰ ἔλθουν, καὶ τὸν μὲν Ἀντίοχον βόδα νὰ τὸν κάμῃ αὐθέντην τῆς Μολδαβίας, τὸν δὲ Δημητράσκον αὐθέντην τῆς Βλαχίας· οἱ ὅποιοι πηγαίνοντες εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, τοὺς εἶδε θάροος καὶ τοὺς ἐσυμπέρανε μὲ τὸ σήμερον καὶ τὸ αὔριον· ἕως ὅπου ἐπρόφθασαν ἀπὸ μὲν τὴν Μπογδανίαν ὁ Κωνσταντίνβοδας καὶ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν ὁ Βασαράβα βόδας, καὶ δίδοντες ἄσπρα τοὺς ἀπέβαλε καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὴν Πόλιν.

Τοιοῦτος ὢντας λοιπὸν, ὡς εἶπομεν, ἀκατάστατος ὁ Ταλ-^{βεζιρς} ταμπάνης, ἐμελέτησε νὰ κάμῃ ἐπανάστασιν, νὰ θανατώσῃ τὸν ^{ὁ Ραμῆ} μουφτῆν καὶ νὰ ἀλλάξῃ καὶ τὸν βασιλέα· πέρνωντας εἰδησιν ^{Μεχμέτ} ὁ μουφτῆς τὸ ἀνέφερε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔστειλεν εὐθὺς καὶ φέ- ^{πασῆς.} ρωντάς τον τὸν ἀπεκεφάλισε, καὶ ἔκαμε βεζιραζέμην τὸν Ραμῆ Μεχμέτ πασᾶν, διὰ παρακινήσεως τοῦ μουφτῆ· πέρνωντας δὲ καὶ αὐτὸς τὴν βοῦλλαν ἐστοχάζετο μὲ τί τρόπον νὰ χαλάσῃ τὸν μουφτῆν, τὸν εὐεργέτην του, ὅτι δὲν ἤμποροῦσε νὰ κυβερνήσῃ, ἔχωντας ἐκεῖνος ὅλην τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀλλάζωντας τοὺς βεζιρίδες ὡσὰν περκαλαμπέους.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὢντας κάποιος Κυπροβιτζάνος ^{ὁ Μπασα-} ἐφαντάζετο τὴν αὐθεντεῖαν τῆς Βλαχίας, ὁ ὅποιος ἐπρόσπεσε ^{ράμπας} εἰς τὸν μουφτῆν καὶ ἔταξε νὰ δίδῃ κατ' ἔτος χίλια πουργία ^{ἔρχεται} καὶ τὰ λοιπὰ ἔξοδα τῆς αὐθεντείας· καὶ ἀναφέρωντάς το ^{καὶ κάμνει} βασιλεῖ, ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν μικρὸν ἱμπροχόρην νὰ φέρῃ ^{μουκαρέρι} τὸν Κωνσταντίνβοδα Βραγχοβάνον ἀπὸ Βλαχίας· ὁ δὲ Κων- ^{σθήκην} σταντίνβοδας ἀπὸ τοῦ φόβου του ἀσθενήσας ἀπὸ ἓνα ἀνεμοπού- ^{εἰς τὸ} ρωμὰ πολλὰ ἀχαμνὸν ἀργοπόρησε μὲ τὸ κίνημά του, ὅμως ἔ- ^{χαράτζι.} στειλεν ἐμπροστὰ τὸν Μιχάλην σπαθάρην καὶ τὸν Θωμᾶν Καντακουζηνὸν καὶ ἔπεσαν εἰς τοῦ μουφτῆ τὴν πόρταν καὶ εἰς τοῦ υἱοῦ του τοῦ νακίπ ἐφένδη, ἔταξαν καὶ τοῦ Ραμῆ, καὶ οὕτω τοὺς ἐγύρισαν ὅλους πρὸς βοήθειάν τους, καὶ ἕως νὰ φθάσῃ

ὁ Κωνσταντίνουβόδας εἰς τὴν Πόλιν τοὺς ἡῦρεν ὄλους ἐδικούς του· καὶ ἔτσι ἐδιορθώθηκε, καὶ ἔκαμε καὶ μουκαρέρι, ἐπρόσθεσεν ὅμως εἰς τὸ παλαιὸν χαράτζι διακόσια σαράντα πουγγία.

ἔξορζεται ὁ Κωνσταντίνουβόδας εἰς Καβάλαν. Τότε ὁ Βασαράμπας ἐπαραστάθη καὶ ἐμαζίλευσε τὸν Κωνσταντίνουβόδα ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν, τὸν ὅποιον ἐμισοῦσε καὶ ὁ Ραμῆ βεζιραζέμης, καὶ ἔγραψε τῷ Ἰσοῦφ πασᾶ σερκασκέρη τοῦ Μπαμπάδαγι καὶ ἔστειλεν ἀγάδες καὶ τὸν ἐσήκωσαν μὲ φύλαξιν αὐτὸν καὶ ὄλους τοὺς ἄρχοντας τῆς Μπογδανίας, καὶ τοὺς ἔφερον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· μετὰ δύο ἡμέρας ἐξώρισε τὸν Κωνσταντίνουβόδα εἰς τὴν Καβάλαν, ἔχοντας σκοπὸν νὰ τὸν χαλάσῃ· ὅμως ὄντας τὰ πράγματα συγχισμένα, μὲ τὸ νὰ ἦτον ζορμπαλίκι εἰς τὴν Πόλιν, κάμνοντες ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως οἱ τζεμπετζίδες, ἐγλύτωσεν ὁ Κωνσταντίνουβόδας.

ζορμπάδες καὶ σείμένμπαση αὐτῶν· ὄφρικια αὐτῶν· ζητοῦσι νὰ ἀλλάξωσι τὸν βασιλέα. Οἱ ἐπαναστάται τζεμπετζίδες ὤρμησαν πρῶτον κατὰ τοῦ σείμένμπαση ζητῶντάς τὸν τὸ μπαϊράκι τῶν γιανιτζάρων, καὶ μὴ θέλωντας νὰ τοὺς τὸ δώκῃ τὸν ἐπαρκαλάδισαν, καὶ εὐρίσκοντες τὸ μπαϊράκι εἰς τὸν κόλπον του τὸ ἐπῆραν, καὶ ἄρχισαν νὰ μαζώχθωσιν εἰς τὸ Ἔτ μεϊδάνι ὄλα τὰ τάγματα· τὸ δὲ αἴτιον ὅπου ἐπρόβαλαν ἦτον αὐτό· ὁ μὲν βασιλεὺς νὰ ἔλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ καθῆσθαι, τὸν δὲ μουφτῆν νὰ τὸν εὐγάλῃ καὶ νὰ τὸν ἐξορίσῃ (λέγουσιν ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν γνώμην ἦτον καὶ ὁ βεζιραζέμης)· καὶ συμβουλευθέντες περὶ τοῦ πρακτέου, ἡῦραν εὐλογον νὰ στείλουν πρέσβεις, καὶ οὕτως ἔστειλαν ἐξηντατέσσαρας ὀνομάτους, ἀπὸ κάθε τάγμα ἀπὸ δύο ἀνθρώπους, εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· οἱ ζορμπάδες ἔμειναν ὄλοι μαζωμένοι εἰς τὸ Ἔτ μεϊδάνι, προσμένοντες τὴν ἀπόκρισιν· φθάσαντες οἱ ρηθέντες πρέσβεις ἔως εἰς τὸ Χαυσάν, ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ τοὺς ἐπῆρεν ὄλους καὶ τοὺς ἐξώρισεν ἐκεῖ εἰς τὰ περίχωρα· μετὰ τρεῖς ἡμέρας τοὺς ἄφησε δίδωντάς τους καὶ τὴν ἀπόκρισιν, ὅτι τότε μὲ τὸ νὰ ἦτον ζέσταις, ὄντας Ἰού-

λιος μὴν, δὲν ἤμπορει νὰ ὑπάγῃ, ὕστερον ὁμῶς πρὸς τὸ φθινόπωρον ἀφ' οὗ δροσισθῆ ὁ καιρὸς, θέλει ἔλθει καὶ θέλει ἀλλάξῃ καὶ τὸν μουφτῆν· ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀποστάται εὐθὺς ἐσφάλισαν ταῖς πύρταις τοῦ κάστρου, ἀφίνοντες ἀνοικταῖς μόνον τὸ Μπαγτζὲ καπισί, τὸ Μπαλοῦκ παζάρι, τοῦ Μπαλατά καὶ τοῦ Ἐδρενὲ καπισί, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ Πόλεως νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, διὰ νὰ ἀλλάξουν τὸν βασιλέα καὶ νὰ κάμουν τὸν σουλτάν Ἰμπραχίμην, υἱὸν τοῦ σουλτάν Ἀχμέτη, νὰ πιάσουν καὶ τὸν μουφτῆν νὰ τὸν ἐξορίσουν· καὶ ἄρχισαν καὶ ἐσυνάθροιζαν στρατεύματα, φέροντες καὶ τὸν Ἀχμέτ πασᾶν, γαμβρὸν τοῦ Χουσεῖν πασᾶ Ἀμιτζαογλοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτον μανζίλης, τὸν ἀπεκατέστησαν καϊμεκάμην τῆς Πόλεως (ὄντας πρότερον ὁ Ἀπδουλλάχ πασᾶς Κιπρουλόγλους καὶ γαμβρὸς τοῦ τότε μουφτῆ, ὅστις βλέπωντας τὴν ἐπανάστασιν ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα)· ἔφεραν καὶ τὸν Φιραρίχ Χασᾶν πασᾶν καὶ τὸν ἔκαμαν τεφτερδάρην· ἔβαλαν καὶ Σταμπὸλ ἐφένδην ἐδικὸν τους, ὅτι καὶ ὁ Σταμπὸλ ἐφένδης εἶχεν ἀναχωρήσει, ὄντας καὶ αὐτὸς συγγενῆς τοῦ μουφτῆ· καὶ ἔκαμαν στρατεύματα, πεζοῦρα μόνον ἕως ἐξήντα χιλιάδας, χωριστὰ ἀπὸ τὴν καθάλαν, καὶ τὰ ἐτοίμασαν· Ὁ δὲ βασιλεὺς βλέπωντας τὴν τόσῃ ὀρμῇ, ἐπρόσταξε νὰ ἔλθουν ὅ τε ἐλτζῆ Ἰμπραχίμ πασᾶς καὶ ὁ Γιουρούκ Χασᾶν πασᾶς μὲ τὰ στρατεύματά τους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εἰς τὸ Μπουζάκι κατὰ τῶν Τατάρων, ἐτάλησε καὶ τὸν γενίτζερ ἀγαθῆ μὲ τοὺς ἐκεῖ παρευρεθέντας γιανιτζάρους καὶ ἔκαμαν ὄρκον διὰ νὰ ἴναι ὄλοι μὲ τὸν βασιλέα κατὰ τῶν ζορμπάδων, καὶ τοὺς ἔδωκε μπακασίσι πρὸς εἰκοσιπέντε γρόσια τὸν καθένα· οἱ ζορμπάδες βλέποντες τὰ γινόμενα καὶ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ βασιλέως, ἐψήφισαν τὸν μὲν Ἀχμέτ πασᾶν, ὁποῦ τὸν εἶχαν κάμη καϊμεκάμην, βεζίρην, τὸν δὲ Φιραρίχ Χασᾶν πασᾶν ἀπὸ τεφτερδάρην καϊμεκάμην, ἐψήφισαν καὶ μουφτῆν ἐδικὸν τους, ἔκαμαν καὶ γενίτζερ ἀγαθῆ τὸν

Τζαλικ Ἀχμέτην καὶ τὸν ἐπῆραν μαζί τους· τότε ὁ Φιραρίχ Χασάν πασᾶς, ὡς φρόνιμος, τοὺς ἐσυμβούλευσεν, ὅτι ἀφ' οὗ εὐ-
 γουν ἔξω εἰς τὴν Σηλυβρίαν νὰ βάλῃ ὁ σέχης λόγον καὶ νὰ
 προβάλλῃ εἰς τὸ στράτευμα διὰ νὰ ἀνανυψώσουν εἰς τὸν βα-
 σιλικὸν θρόνον τὸν σουλτάν Ἀχμέτη, υἱὸν τοῦ σουλτάν Μεχ-
 μέτη, ἀδελφὸν τοῦ σουλτάν Μουσταφᾶ, καὶ ὄχι τὴν ρηθέντα
 σουλτάν Ἰμπραχίμην, ἐπειδὴ καὶ ὁ νόμος τὸ δίδει, ὄντας με-
 γαλειτέρος, καὶ θέλει καταπεισθῆ εὐκολώτερον καὶ ἡ βασιλικὴ
 Πόρτα, μὲ τὸ νὰ ἴηαι καὶ οἱ δύο αὐτάδελφοι· φθάνοντες εἰς
 τὴν Σηλυβρίαν, ἀνέβη ὁ σέχης εἰς τὸ κιουπρί καὶ ἔκαμε λόγον
 καὶ εἶπεν, ὅτι ὁ νόμος ἔτσι ἀποφασίζει, πῶς ὁ μεγαλειτέρος
 σεῖζαδὲς πρέπει νὰ γένη διάδοχος τῆς βασιλείας, καὶ ὄχι ὁ
 μικρότερος· καὶ τὸ ἔστερξαν ὄλοι καὶ ἔκαμαν φατίς· εἶτα ἐκί-
 νησαν πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ φθάνοντες εἰς τὸ Χαυσᾶ
 ἐκόνευσαν ἐκεῖ· ἦλθε καὶ ὁ βεζιραζέμης μετὰ τοῦ γενίτζερ
 ἀγασῆ καὶ μετὰ τῶν στρατεύματων καὶ ἐκόνευσαν ἐκεῖ καὶ
 αὐτοί· κατόπιν ἦλθε καὶ ὁ βασιλεὺς μὲ τοὺς μέσα τοῦ σαρα-
 γίου, δίδωντάς τους ὄλους ἄρματα ἀπὸ τὸν βασιλικὸν χαζνέ,
 καὶ ἐκόνευσεν καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Χαυσᾶ ἐκεῖ ὅπου ἦτον τὰ
 ἐδικὰ του στρατεύματα· καὶ οὕτω τὰ στρατεύματα καὶ τὰ δύο,
 τὰ βασιλικά δηλαδὴ καὶ τὰ τῶν ζορμπάδων, ἦτον ἀντίκρυ ἕνα
 σιμὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἐσηκώθη ὁ γενίτζερ ἀγασῆ καὶ ἐδιώρισε
 τὰ στρατεύματα καὶ τὰ τόπια, βάλλωντάς τα εἰς τάξιν νὰ
 πολεμήσουν μὲ τοὺς ἐναντίους· ἐκεῖ ὅπου ἦτον ἀραδιασμένα
 εἰς πόλεμον, ἐγύρισαν ὄλα τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως καὶ
 ὄλοι μὲ μίαν φωνὴν εἶπαν τοὺς ζαμπίτιδές των· τί θαρρεῖτε
 ἐσεῖς! πῶς νὰ πολεμήσωμεν ἡμεῖς μὲ τοὺς ἀδελφούς μας καὶ
 μὲ τοὺς γιολδάσιδές μας; αὐτὸ δὲν τὸ κάμνομεν ποτέ! καὶ
 εὐθὺς ἄρχισαν μεγαλοφώνως τὸ, ἀλά, ἀλά! καὶ ἐπῆγαν τρέ-
 χοντες καὶ ἀγκάλιασαν τοὺς ἄλλους, καὶ ἄρχισαν νὰ φιλοῦνται·
 οὕτως ἠνώθησαν ὄλοι καὶ ἔγιναν τὸ ἕνα κατὰ τοῦ βασιλέως.

ὅστις βλέπων τὰ γινόμενα ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὁμοίως καὶ ὁ Ραμῆ βεζιραζέμης, καὶ ὁ γενίτζερ ἀγασὴ καὶ ἐκρύβησαν.

Τότε ὁ Δαμάτ Χασάν πασᾶς καίμεκάμης ἐπῆγεν ἐν ταύ-
 τῷ ἐκεῖ ὅπου ἦτον ὁ σουλτάν Ἀχμέτης καὶ τὸν ἐπῆρε καὶ τὸν ^{σουλτάν}
 ἐκάθησεν εἰς τὸ τάχτι· ὁ δὲ πρῶν σουλτάν Μουσταφᾶς ἐπῆγε ^{Ἀχμέτη.}
 καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ ὅπου ἦτον ὁ σουλτάν Ἀχμέτης σφαλισμέ-
 νος· εἶτα ἐσηκώθησαν τὰ στρατεύματα ὅλα καὶ ἤλθαν εἰς τὴν
 Ἀδριανούπολιν καὶ ἐπροσκύνησαν τὸν νέον βασιλέα· ἔπειτα εὐ-
 γῆκαν ἔξω εἰς τὰ τζαδίρια ὅ τε βασιλεὺς καὶ τὰ στρατεύματα
 καὶ ἄρχισαν νὰ γυρεύουν τὸ τζουλοῦσι, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν ἦτον
 βασιλικά ἄσπρα νὰ τοὺς δώσουν ἐπῆραν ἀπὸ μεγάλους ἀνθρώ-
 πους καὶ πραγματευτὰς καὶ ἀπογέμισαν τὸ τζουλοῦσι.

Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὄντας ὁ Ἀντίοχος βόδας εἰς αὐθέντης
 τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ γυρεύωντας τὴν αὐθεντείαν τῆς Μολ- ^{Μπογδα-}
 δαβίης κρυφίως, τὸ ἄκουσαν οἱ ἄρχοντες Μπογδάνοι καὶ ἐσηκώ- ^{νίας ὁ}
 θηκαν καὶ ἐπῆραν τοὺς ριαγιάδες ὅπου εἶχαν ἔλθει νὰ ἐγκα- ^{Μιχάλο-}
 λίσουν τὸν Κωνσταντίνβοδα, τόσοι παπάδες καὶ ἄλλοι παράνω ^{δας Ρα-}
 ἀπὸ τριακόσιοι ὀνομάτοι, καὶ ἐπῆγαν ὅλοι ἴσια ἐκεῖ ὅπου ἦτον ^{κοβίτζας.}
 τὸ τζαδίρι τοῦ βασιλέως, καὶ βλέπωντάς τους ὁ βασιλεὺς ἐλά-
 λησε τὸν ἐπίτροπον καὶ τὸν εἶπε: στείλε νὰ ἰδῆς αὐτὴ ἡ σύ-
 ναξίς τί ἄνθρωποι εἶναι καὶ τί γυρεύουν; στέλλωντας καὶ ἐρω-
 τῶντάς τους εἶπαν: εἴμεσθεν Μπογδάνοι, σκλάβοι τοῦ βασιλέως,
 καὶ μὲ τὸ νὰ εὐχαλαν τὸν αὐθέντην ὅπου εἴχομεν, ἤλθομεν
 νὰ προσκυνήσωμεν καὶ νὰ προσπέσωμεν εἰς τὸ ἔλεος τῆς βα-
 σιλείας νὰ μᾶς ἐλεήσῃ αὐθέντην ἀπὸ ἀνάμεσόν μας· ἐπῆγεν ὁ
 ἐπίτροπος εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἶπε τὸ ζήτημά τους, καὶ ἀ-
 ποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶπε· πήγαινε ἀλλήσέ τους· καὶ ὅποιον
 θέλουν ἀπὸ ἀνάμεσόν τους, φέρεσέ τον καβάδι καὶ ἀς πηγαίη.
 Τοὺς ἐλάλησεν ὁ ἐπίτροπος καὶ τοὺς ἐρώτησε λέγων, ποῖον θέ-
 λετε ἀπὸ ἀνάμεσόν σας νὰ φορέσω καβάδι; πιάνοντες αὐτοὶ τὸν

Μιγάλοδα είπαν, αὐτὸν θέλομεν! καὶ ἐφώναξε καὶ ὁ κοινὸς λαὸς φίγ δρουμνιατά! καὶ οὕτω τὸν ἐφόρεσεν ὁ ἐπίτροπος καβάδι, καὶ ἐγύρισε μὲ τὸ καβάδι καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν· ὁ δὲ Ἀντίοχος βόδας ἐπήγεν εἰς τὴν Πόλιν ἄπρακτος.

ἄφρ-
σιμὸς ζορ-
μπάδων.

Ὁ βασιλεὺς δίδωντας τὸ τζουλοῦσι τῶν γιαντιζάρων καὶ τῶν λοιπῶν στρατευμάτων, ἐσηκώθη καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν, ἔκαμε τὸν Τζαλικ Ἀχμέτ γενίτζερ ἀγάση μὲ τρία τούγια· πρὸ τοῦ ὅμως νὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Πόλιν, ἐξεκίνησε δύο ἡμέρας προτῆτερα τὸν ρηθέντα Τζαλικ Ἀχμέτην διὰ νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῶν ζορμπάδων, μήπως καὶ ἔμειναν τίποτες κουσοῦρια, καὶ ἐλθὼν δὲν ἦρε κανένα· καὶ οὕτως ἐφθασεν ὁ βασιλεὺς, τὸν ὁποῖον τὸν ἐπήγαν πρῶτον εἰς τὸ Ἐἶπι κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ τὸν ἔζωσαν τὸ σπαθί, καὶ ἐκεῖθεν τὸν ἐπήγαν εἰς τὸ βασιλικὸν σαράγι, καὶ οὕτως εἰρήνευσαν τὰ πράγματα· ἦσαν δὲ τρεῖς, τέσσαρες, οἱ ὅποιοι ἀγκαλιὰ καὶ εἶχαν εἰρηνεύσει, ὅμως ὁ βασιλεὺς ἠξέσρωντάς τους πῶς ἐστάθησαν κεφάλαια τῶν ζορμπάδων, καὶ θέλωντας νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ τοὺς ἔκαμε καπιτζιμπασίδες καὶ τοὺς ἔστειλε μὲ καβάδια εἰς τοὺς πασάδες διὰ νὰ προμηνύσουν τὸν μουσδὲν τοῦ νέου βασιλέως, δίδωντας τὸν καθ' ἓνα ἀπὸ τρία τέσσαρα καβάδια, καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνον τὸν πασᾶν εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον διὰ νὰ ὑπάγῃ ὁ καθένας ἀπὸ αὐτοὺς ὑστερώτερον, εὐθύς ὅπου ἔλθῃ νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι του καὶ νὰ τοῦ στείλῃ τοῦ βασιλέως, καὶ νὰ πάρῃ καὶ ὅσα ἄσπρα εὑρεθοῦν κοντὰ τοὺς νὰ τὰ στείλῃ εἰς τὸ μίρι· καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τοὺς ἐσκότωσεν ὅλους.

δὶαι ὁ ἐξ
Ἀπορρή-
των μερι-
κᾶ ἄσπρα,
καὶ ἀνα-
λαμβάνει
ὁ δραγου-
μάνος δ

Τότε ὄντες οἱ ζορμπάδες εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐγύ-
ρευαν καὶ ἀπὸ τὸν ἐξ Ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον μίαν μεγάλην
ποσότητα ἄσπρων: αὐτὸς πέρνωντας τὴν εἰδησιν ἐκρύβῃ· καὶ
ἐβούλλωσεν τὰ σπίτιά του εἰς τὴν Πόλιν· ἀφ' οὗ δὲ ἦλθεν ὁ
βασιλεὺς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦλθε καὶ ὁ ἐξ Ἀπορρήτων
μετὰ τοῦ Νικολάου βόδα τοῦ τότε μεγάλου δραγουμάνου, καὶ

ἦσαν κρυμμένοι ἕως ὅπου ἔβαλαν μεσίτας· ὕστερον εὐγῆκεν ὁ υἱὸς τοῦ Νικόλαος βοεβόδας καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν κεχαγιᾶν τοῦ ἐπιτρότου ^{την τιμὴν} σου, καὶ ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ μίαν ποσότητα ἄσπρων, τὰ ὅποια ὕστερον καὶ τὰ ἔδωκε, καὶ ἔτσι ἐδιωρθώθη, καὶ τὸν ἐφόρεσαν καβάδι διὰ νὰ ἦναι πάλιν μέγας δραγουμάνος, καὶ ἐξεδούλωσαν καὶ τὰ ὀσπίτιά των.

Ὁ Μιχάλοδοδος ἐρχόμενος μὲ τοὺς ἄρχοντας τοῦ εἰς τὴν Πόλιν, ἔκαμαν ἀγωγὴν νὰ φέρουν τὸν Κωνσταντίνοδοδα ἀπὸ τὴν Καβάλαν νὰ κριθοῦν μαζί του, λέγοντες πῶς ἔφαγεν ἄσπρα ἀπὸ τὴν τζάραν καὶ τὰ ἐγύρευαν· καὶ ἔστειλαν καὶ τὸν ἔφεραν καὶ τὸν ἐσφάλισαν· προσπίπτωντας δὲ εἰς τὸν Τζαλικ' Ἀχμέτ πασᾶν τὸν γενίτζερ ἀγασή, τὸν εὐγαλε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι του, καὶ ἔμειναν οἱ Μπογοδάνοι.

Ὁ Τζαλικ' Ἀχμέτ πασᾶς ὄντας τότε μέγας καὶ πολὺς ὁ βασιλεὺς φε-
καὶ θαρρετὸς εἰς τὸν βασιλέα, ἀνακατόνετο εἰς κάθε ὑπόθεσιν, <sup>λεὺς φε-
λεύτας</sup>
ἔχοντας ἐλπίδα νὰ πάρῃ γλήγορα καὶ τὴν βούλλαν· καὶ τόσον ἀπὸ τὸν
εἶχε χῶραν, ὅπου μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπροσκάλεσε τὸν βασιλέα <sup>γενίτζερ
ἀγᾶ, τὸν
ὅποιον</sup>
εἰς τὸ ἀγᾶ καπισί καὶ τὸν ἐφίλευσε· περνῶντας ὁμῶς μερι-
καὶς ἡμέραις ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς τὸν βεζιραζέμην νὰ φέρῃ <sup>ὕστερον
πνίγει.</sup>
τὸν Τζαλικ' Ἀχμέτ πασᾶν μαζί του εἰς τὸ σαράγι· ὁ δὲ Τζα-
λικῆς ἐχαίρετο, θαρρῶντας πῶς θέλει νὰ τὸν δώκῃ τὴν βούλ-
λαν· πηγαίνοντες μέσα, ἐμήνυσε νὰ ἔλθῃ πρῶτον ὁ Ἀχμέτ
πασᾶς βεζιραζέμης, τὸν ὅποιον ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ φο-
ρέσῃ καβάδι τὸν Τζαλικ' Ἀχμέτ πασᾶν, κἀμνωντάς τον Κύ-
πρους πασασῆ· ἀφ' οὗ ἐφόρεσε τὸ καβάδι, θέλωντας νὰ εὐγῆ
ἔξω νὰ καθαλικεύσῃ, δὲν τὸν ἄφηκαν, μόνον ἔχοντες ἐτοιμοὺν
τὸ σαντάλι τοῦ μοσταντζίμπαση τὸν ἔβαλαν μέσα καὶ τὸν
ἐπῆγαν κατὰ τὸ Ἀχίφ καπισί, καὶ ἐκεῖ εἶχαν κἀτεργον ἐτοι-
μασμένον, καὶ βάλλοντές τον μέσα καὶ πηγαίνοντές τον ^{ἕως}
εἰς τὰ νησιά, τὸν ἐπνίξαν.

Τὸν δὲ Φιραρίχ Χασᾶν πασᾶν, εὐθὺς ὅπου ἦλθεν ὁ βα-

δ Φιραρίχ
χασᾶν
πασᾶς

πεφτερδά- σιλεύς εἰς τὴν Πόλιν, τὸν ἔκαμε πάλιν τεφτερδάρην μὲ τρία
ρης μὲ
τρία τοῦ- τοῦγια.

για. Ἄφ' οὗ δὲ ἐπέρασεν ὀλίγος καιρὸς εὗγαλεν ἀπὸ τὸ βεζα-
βεζίρης δ ρέτι τὸν Ἀχμέτ πασᾶν καὶ τὸν ἔστειλε νά καθῆσθαι εἰς τὸ
Δαμάτ σπίτι του, ἐπειδὴ ὄντας καλὸς ἄνθρωπος δὲν ἀνακατώθη εἰς
πασᾶς- ταί; τῶν ἄλλων κακοσύναις, καὶ ἔδωκε τὴν βοῦλλαν τῷ Δα-
μάτ Χασάν πασᾶ γαμβρῷ του, ὅπου ἐβαστοῦσε τὴν ἀδελφὴν
του Χατιτζέ σουλτάναν.

B.

Δ Α Π Ο Ν Τ Ε

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ.

(1700 — 1784.)

Κατάλογος ιστορικός ἀξιόλογος τῶν καθ' ἡμᾶς
χρηματισάντων ἐπισήμων Ρωμαίων, καί τι-
νων μεγάλων συμβεβηκότων καὶ ὑποθέσεων,
ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ ἐπτακοσιοστοῦ
ἔτους, ἕως τοῦ ἐνεστῶτος ὀγδοηκοστοῦ τε-
τάρτου· καταστρωθεὶς παρὰ Κωνσταντίνου
Δαπόντε Σκοπελίτου τοῦ μετονομασθέντος
Καισαρίου.

Ἄνδρῶν σοφῶν ἀθροίσις καὶ ἐπισήμων,
οὓς δ' νῦν ἐδλάστησεν, ὡς ρόδα, χρόνος.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Διονύσιος ὁ Σερογλάνης σοφώτατος πατριάρχης Κωνσταν-
τινουπόλεως· τούτου φαίνονται δύο εὐχαὶ εἰς τὴν Παναγίαν,
ἀνυμνοῦμεν τὴν δόξαν της, τὰς ἔχω, καὶ τὸ παρὸν ὑπόμνημα:

Ἐπὶ μνήσιν περὶ τοῦ θαύματος, ὃ περ πεποίηκεν
ἡ Κυρία Δέσποινα Θεοτόκος πρὸς τὸν ἀχρεῖον
αὐτῆς δοῦλον Διονύσιον τὰ χα, καὶ Πατριάρ-
χην Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπλήσθη χαρᾶς ὄντως τὸ ὄστος ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα
ἡμῶν ἀγαλλιᾷσας, δι' ἧς ἀνγγέλλειν οὐκ ἂν σιγήσωμεν τὰ
τοῦ θεοῦ μεγαλεῖα, καὶ ἀνακηρύττειν εἰς δόξαν αὐτοῦ τὰ θεῖα

τεράστια· καὶ κατὰ τὸν δίκαιον Ἰωβίαν καιρὸς ἐστὶν εἰπεῖν, « Μυστήριον Βασιλέως γὰρ φησὶ κρύπτειν καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον »· οὐ κρύπτοντες τὸν βυθὸν τοῦ ἐλέους, καὶ τὴν βρῦσιν τῶν ἀπείρων θαυμάτων τῆς Θεομήτορος, ὅσα φημί δι' αὐτῆς ἀενάως, χάριτι τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς υἱοῦ, τοῖς ἐν θερμῇ τῇ πίστει καὶ τῷ τῆς εὐλαβείας ἐντόνω, πρὸς τὴν ἀντίληψιν αὐτῆς καταφεύγουσι δαψιλεύεται, προσεπαριθμοῦντες τοῖς μυριαριθμοῖς αὐτῆς θαύμασι καίνοντι, καὶ πρόσφατον ἕτερον, ὅπερ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἡμέραν ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς τῶν ἀπηλπισμένων ἐλπίδος, παραδόξως ἡμῖν τεθαυματούργηται, πρὸς τοῖς ἄλλοις θαυμασίοις, οἷς ἐποίησε πρὸς ἐμέ, ἰάσατο τὴν ἐκτῆκωσιν, ἠλευθέρωσε τῆς φυλακῆς, τῶν ἐναντίων τὴν καταστροφὴν ἐνεδείξατο, ἐποίησε καὶ τοῦτο τὸ τεράστιον.

Πρὸ γὰρ ἤδη τριῶν ἐνιαυτῶν, πάθει μέ τινη σωματικῶ περιπεσεῖν ἐξ ἁμαρτιῶν μοι ἐγένετο, ὅπερ βουβωνικοῦλης ἦν εἶδος, μέχρι τῶν κάτω τὴν ὄγκωσιν ἐπιτεινόμενον, οὐτινος ἀνιάτου διζμεινάντος καὶ πολλὴν μοι τὴν θλίψιν ὁσημέραι προστριβόντας, τέως ἀμηχανίσας τοῖς ὄλοις, παλάμας ἰκετηρίου ἐξέτεινα πρὸς τὴν κοινὴν τῶν πιστῶν προστασίαν καὶ τῶν καταπονουμένων ἀντίληψιν, ἐκ βάθους ψυχῆς αὐτῆς δεηθεὶς ρύσασθαι με τοῦ δεινοῦ ἐκείνου συμπτώματος, μηδαμόθεν ἐτέρωθεν ἀπαλλαγὴν ἔτι τοῦ νοσήματος, ἢ ἐξ αὐτῆς καὶ μόνης με προσδοκᾶν, καθομολογοῦντα τοῖς λόγοις, καὶ ἐπιβεβαιοῦντα τοῖς δάκρυσι.

Κάντεῦθεν ἀνυπερθέτως μετὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, ἡμέρας οὐσῆς κυριωνύμου, δεκάτην τρίτην ἄγοντος τοῦ Ἰουλίου μηνός, κατὰ τὸ τρέχον δηλαδὴ τοῦτο χιλιοστὸν ἐξακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν καὶ ἑννατον ἔτος, κατέλαβον τὴν ἔξω τῶν τειχίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ ὀνόματι τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, βρῖουσαν ἐκεῖθεν τὰς ἰάσεις Ζωοδόχον Πηγὴν, καὶ οὔσαν καὶ ὀνομαζομένην οὕτωςι φερωνύμως· ἐν ἧ τὸν ὕμνον

τῆς παρακλήσεως, σὺν ἀγιασμοῦ ραντίσμασιν εὐλκῶδῶς ἐξετε-
 λέσαμεν· εἶτα τῶν σωτηρίων αὐτῆς ναμάτων ἀντλήσαντες, καὶ
 νυψάμενος ἐν μεθέξει με γενέσθαι τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς
 ἰάσεως, ἰκέτευον τὴν τοῦ ἐλέους πηγὴν, ὡς ἄλλοι πάνυ πολ-
 λοὶ τῆς σφῶν σωτηρίας τετυχηκότες ἐκ τῆς ἐν πίστει ἀρύσεως
 τῶν σεβασμίων αὐτῆς ρεϊθῶν καθιστόρηται. Παραχρημά τ' ἐ-
 κείθεν ἀνακάμπτων, ἐν γρήσει ἐγεγόμενῃ διὰ τὸ μακροδιάστα-
 τον ἰππεύσεως, καὶ τοῦ ἵππου πρὸς οὐδεμιᾶς ὀρωμένης αἰτίας,
 ἀλλὰ προνοίας κέντροις, ἀοράτως πληγέντος, εὐθυπορεῖν οὐκ
 ἰσχύομεν· ἀλλὰ ὧδε κἀκεῖσε δι' αὐτοῦ τεταγμένοι· κινήμασιν
 ἀπροαιρέτως ἐφερόμεθα, καὶ μόλις ἀνεσώθημεν οἴκαδε περιαλαγείς
 ἅμα καὶ λίχν ἔγκοποι· τούτοις τοιγαροῦν τοῖς ἀκχθέτοις ὁ
 ἵππος κινήμασι θλίψας, ὡς δοκεῖ, καὶ κενώσας ἀσφορητὶ καὶ ἡ-
 ρέμα τὴν ὄγκωσιν τοῦ οἰδήματος, ἀντὶ χειρὸς ἀκεστορίδος τινος,
 ὑπὲρ κατάληψιν καὶ αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως ὅλους τοὺς ἰχώρας ἀ-
 πεμάξατο. Καὶ μεθ' ἱκανὸν ἔγωγε γνοὺς ἐμαυτὸν ἄλλον ἀντ' ἄλ-
 λου σχεδόν, ὡς ἄρδην τῆς ὄγκώσεως ἀφανισθείσης, (ὦ τῶν θαυ-
 μασίων σου Κύριε) ἐξεστηκῶς ἐγεγόμενῃ, καὶ αὐθωρὸν ὑγειῆς ἀπο-
 καταστάς, ὄναρ ἔλεγον εἶναι τὸ παράδοξον ἐκεῖνο τεράστιον. Διὸ
 δοξάζειν τὴν ὑπερένδοξον Δέσποιαν, μεγάλη τῆ φωνῆ, σὺν πᾶσι
 τοῖς περὶ ἐμέ, τοῖς πρότερον εἰδόσι τὴν ὄγκωσιν καὶ τὸ πάθος, καὶ
 ἀνυμεῖν ἐξεγειρόμεθα, καὶ εὐχαριστηρίους ᾠδὰς αὐτῇ ἀναπεμ-
 ψάμενοι τῆς περὶ ἡμᾶς αὐτῆς κηδεμονίας, καὶ ταχείας ἀντιλή-
 ψεως, καὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ γαλεποῦ ἀρρωστήματος· ἐν αὐτῇ τε
 τὴν σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἴασιν ἐκείνου τοῦ νοσήματος βεβαίως
 καὶ ἀνεπισφαλῶς ἀναγράφοντες κηρύττομεν ἀσιγήτως τὴν ταύ-
 τῆς εὐεργεσίαν ἐν θαύματι καὶ πᾶσιν ἐπιβεβαιουμένῃ διὰ τοῦ
 παρόντος ὑπομνήματος, ὅπως ἐν περιστάσει, καὶ θλίψει, καὶ
 παθῶν παντοίων ἐφόδῳ γεγονώς ἕκαστος, ταχέως ἐν πίστει προσ-
 δράμη τῆ Πανάγνῃ μητρὶ τοῦ Κυρίου καὶ θεοῦ καὶ Σωτῆρος
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐ κατασχυνθήσεται. Ἀλλὰ δι' αὐ-

της τούς δεσμούς διαρρήξει πάσης κακώσεως, και τῶν δεινῶν ἀπάντων χάριτι τοῦ Μονογενοῦς αὐτῆς ἀνασωθήσεται, ὡς ἐγώ. Περὶ τούτου δὲ και περὶ ἄλλων πολλῶν θαυμασιῶν, ὧν ἐποίησε και ποιεῖ καθ' ἐκάστην εἰς ἐμέ, ὕμνον, και εὐχαριστίαν μετ' εὐχῆς ἀναπέμπω τῇ Κυρίᾳ μου, και δέξαι ταῦτα ὡς νηπίου φελλίσματα.

Μεγαλύνων, μεγαλύνω σε, Ἄχραντε, τὴν τὸ γένος ἡμῶν μεγαλύνασαν. Δυσωπῶν, δυσωπῶ σε, Πανύμνητε, τὴν αἰεὶ δυσωπούσαν τὸν Κύριον ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν εὐλογῶν, προσκυνῶ, και δοξάζω σε ὁ ἀχρεῖος ἐγώ και ἀνάξιος δουλος σου. Ποίαν γὰρ ἰκεσίαν προσάξω σοι, τὴν αἰεὶ ὑπὲρ ἀπάντων ἰκετευούσῃ χριστιανῶν, ὁ ἐναγῆς, και ἐσπιλωμένος και ταῖς αἰσθήσει, και τοῖς νοήμασι, τῇ καθαρᾷ και ἀμώμῳ μητρὶ τοῦ ἀληθινοῦ φωτός; Ποίας χειρας ἐκτείνω πρὸς τὴν βαστάσασαν χειροὶ τὸν τῶν ὄλων Θεόν; ὅμως κατησχυμένω προσώπῳ, και εἰς γῆν νεύοντι προσπίπτω σοι: Ἐπίδε ἐπ' ἐμέ τὸν ἀμαρτωλὸν, ἰκέτευσον τὸν κοινὸν δεσπότην, και πλάστην τοῦ ἀνθρώπου φυράματος. Ἐξiléωσαι ὡς μήτηρ τὸν φιλοικτίρμονα Κύριον ἐκτεινόν σου τὴν χεῖρα· σκεπασάτω με ἡ δεξιὰ σου· τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου ἀνεπιβούλευτον διατήρησον· φώτισόν μου τὸν νοῦν, και τὴν καρδίαν καθάρισον· Ἰνα ὕμνῶ και μεγαλύνω σε, περὶ ὧν ἐποίησας, και καθ' ἐκάστην ποιεῖς, ἐξαιρέτως εἰς ἐμέ, τῇ θερμῇ προστασίᾳ σου, και κραταιᾷ βοηθείᾳ σου, νῦν, και αἰεὶ, και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

Τούτου φαίνονται και αἱ παρῶσαι ἐπιστολαὶ εἰς Ρωσίαν, και αἱ ἀποκριτικαὶ πρὸς αὐτόν.

Διονύσιος ἐλέφ θεοῦ, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, και οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τοῖς γαληνοτάτοις, κραταιοτάτοις, εὐσεβεστάτοις, και χρι-

στιανικωτάτοις, ἐλέει θεοῦ, μεγάλοις αὐθένταις, καὶ μεγάλοις δουξίν, Ἰωάννη Ἀλεξιοβίτζη, Πέτρῳ Ἀλεξιοβίτζη, πάσης μεγάλης μικρᾶς τε καὶ λευκῆς Ρωσσίας αὐτοκράτορσι, πολλῶν τε ἄλλων αὐθεντιῶν καὶ γαιῶν Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν, καὶ πάντων τῶν βορείων μερῶν πατρικοῖς καὶ προπατορικοῖς κληρονόμοις, καὶ κυρλοῖς, καὶ ἐξουσιασταῖς, κατὰ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀγαπητοῖς, καὶ περιποθήτοις υἱοῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάριν, ἔλεος, εἰρήνην βαθεῖαν, κράτος ἀκαταμάχητον, καὶ ἀστασίαστον διαμονὴν ἐπευχόμεθα παρὰ τῆς ζωαρχικῆς, ὁμοουσίου, καὶ τρισυποστάτου θεότητος, σωτηριωδῶς τε καὶ νικηφόρως συντηρούμενοις, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴν, εὐλογίαν, καὶ συγχώρησιν.

Ὅσπερ τῷ πυρὶ αὐτομάτως ἐπεταὶ τὸ φωτίζειν, καὶ τῷ μύρῳ τῷ εὐαδεῖν, οὕτω καὶ τοῖς φιλοθέοις ἤθεσί τε καὶ τρόποις ἀναγκαίως ἀκολουθεῖν τὸ ὠφέλιμον· τοῦ τῆς οἰκουμένης φωστῆρος, Βασιλείου τοῦ οὐρανοφάντορος διαγγέλλοντος πάνυ καὶ κηρύττοντος συνφάδι τούτῳ, καὶ τοῦ τῶν Νυσσαίων Γρηγορίου τοῦ θεοκλήρυκος, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς ἔνοιαν, τοὺς τε πόρρω, καὶ τοὺς πέλας ἐπωφελεῖν, καθάπερ τὰ τῶν ἀρωμάτων εὐώδη τῆς ἰδίας εὐπνοίας τοὺς γε προσπελάζοντας, καὶ τὸν παρκεῖμενον ἀέρα ἀποπληροῖ, καὶ τὸν φύσει ἀγαθὸν παρεκτικὸν ἀγαθῶν παντοίων, καὶ τοῖς λοιποῖς γίνεσθαι. Ἡμῶν δὲ τὴν ἀψευδεστάτην ταύτην γῶσιν διὰ τῆς δεδοκιμασμένης πείρας ἀριδῆλως πεπληροφορημένων ἐπὶ τὴν κραταιοτάτην ἀκρόρειαν τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος τῶν γαληνοτάτων ἡμῶν ἐν Χριστῷ Βασιλέων, τὴν περαιοσιν τῶν ἀποφθεγμάτων τούτων φιλοθέως ἐπέγνωμεν. Καὶ γὰρ ἡμᾶς τοὺς πρὸς θεὸν θερμοτάτους ὑμῶν εὐχέτας βασιλοπρεποῦς καὶ πανσεβάστου γράμματος κατόχους γενέσθαι καταξιώσαντες, μεγάλην ἡμῖν τὴν χαρὰν, καὶ τὸ καύχημα ἀνεξάλειπτον πάντως προὔξενήσατε, πολλῶν δὲ μᾶλλον, ὅτι καὶ τῇ τῆς ἡμῶν μετριότητος ἱκετηρίῳ προετροπῇ τε, καὶ δεήσει ἐπικαμφθέντες, τὸν ἐγχειρισάμενον ἡμῖν τὸ βα-

σιλικόν, καὶ ἄσπα (1)
 πανευθύμου ζωῆς ἀγῆς· ὅθεν τῶν τοῦ υἱοῦ
 τοῦ θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν οἰκτων δεόμεθα, ἵνα ἐν πάσῃ
 θεαρέστῳ ἐργασίᾳ τῆς σῆς Μακαριότητος τὰς ὁδοὺς ἐνώπιόν αὐ-
 τοῦ κατορθῆς ἧς ἕνεκα καὶ λοιπῶν τῶν πρὸς αὐτὸν εὐποιῶν,
 παντὶ τῷ τῶν Χριστιανῶν συστήματι, εἰρηνικὴν τε καὶ εὐτυχῆ
 ζωὴν δωρήσῃται. Προσέτι τῇ ὑμετέρᾳ ἀγιότητι πολλῶν ἐτῶν
 κύκλους, ἐν εὐεξίᾳ τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος αὐτῆς, πρὸς
 τὴν τῶν ὀρθοδόξων σύστασιν ἐφιέμεθα, καὶ θεαρέστως τὸ λο-
 γικόν τοῦ Χριστοῦ ποιμνιον ποιμαίνουσαν, τῆς οὐρανοῦ, καὶ
 αἰδίου μετὰ πάντων τῶν Ἁγίων μακαριότητος ἐπιτυχεῖν, καὶ
 γλυκυτάτην τὴν τοῦ Κυρίου φωνὴν ἀκοῦσαι· εἰσελθε εἰς χαρὰν
 ἐπουράνιον τοῦ Κυρίου σου. Ἔτι παρακαλοῦμεν τὴν ἐν τῷ Χρι-
 στῷ ἀδελφικὴν σου ἀγάπην, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δι' ἐκφαντικῶν σου
 γραμμάτων, περὶ τῆς ὑμῶν διαγωγῆς ἐπισκέπτειν, μὴ ἀμνήμων
 ἔστω. Ἐπειδὴ περ ἡμεῖς αἰεὶ τῆς ἀφ' ὑμῶν ἐπισκέψεώς τι καὶ
 πληροφορίας, ἥτοι πῶς οἱ τῆς καθ' ὑμᾶς ἱερᾶς συνόδου πρόκρι-
 τοὶ τὴν διαγωγὴν ποιῶσιν, ὁμοίως μοναχοὶ τε καὶ λαϊκοὶ ἐν
 τίνι καταστάσει διάγουσιν, εἰδέναι βουλόμεθα. Ἡμεῖς μὲν θείᾳ
 χάριτι κατὰ τὸ παρὸν ἐν τῇ ζωῇ ἐσμέν, ἕως οὗ ἔλθῃ, ὃ ἀπό-
 κειται· καὶ κατὰ τὴν σὴν πρὸς ἡμᾶς περὶ τοῦ πανιερωτάτου
 μητροπολίτου Γαβριὴλ τοῦ Χαλκηδόνος παραίνεσιν, ἵνα πρὸς
 τοὺς γκλιηνοτάτους ἡμῶν αὐτοκράτορας ὑπὲρ αὐτοῦ προστασίαν
 ποιήσωμεν· ὅτι αὐτὸς διὰ τὴν τῶν Χριστιανῶν συναγωγὴν, τῇ
 αὐτοῦ προθυμίᾳ ἐπὶ δανεισμῷ ὑπόχρεως γενόμενος πρὸς οἰκο-
 δομὴν καὶ ἀνάκτισιν τοῦ θείου ναοῦ τῆς ἀγίας ἐνδόξου μεγα-
 λομάρτυρος, καὶ πανευφήμου Εὐφημίας, τοῦ ἐν Χαλκηδόνι δν-

(1) Ἐνεκεν ἀποκοπῆς φύλλου ἠλλείπει τὸ τέλος τοῦ πατριαρχικοῦ
 γράμματος, ὡς καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπομένης πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσεως τοῦ
 ἐν Μόσχῃ πατριαρχείου.

τος προεχώρησεν ὡς καὶ διὰ γραμμάτων αὐτοῦ γνωστὸν ἡμῖν ἐγένετο, πρὸ τοῦ τὸν ἀρχιεπίσκοπον αὐτοῦ Παρθένιον πρὸς ἡμᾶς παραγενέσθαι. Ἡμεῖς κατὰ τὸ ἐν ἡμῖν, τοῖς μεγάλοις, καὶ γαληνοτάτοις ἡμῶν αὐτοκράτορσιν, Ἰωάννη Ἀλεξιοβίτζη, Πέτρῳ Ἀλεξιοβίτζη προὔβαλλομεν καὶ τὴν βασιλικὴν ταύτην ἐκλαμπροτάτην μεγαλειότητα, περὶ τῆς συμβοηθείας ἐν τῷ χρέει τῆς αὐτοῦ Πανιερότητος παραίνεσιν ἐποιήσαμεν. Κἀκεῖνοι γοῦν οἱ μεγάλοι αὐτοκράτορες κατανεύσαντες, κατὰ τὴν αὐτῶν προκίρῃσιν ἤλθησαν, οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος τῇ αὐτοῦ πανιερότητι διὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου αὐτῆς πεντήκοντα ρούμπλια ἐπέμφθησαν. Παρ' οὗ καὶ εἰς σημεῖον τοῦ ἀδελφικοῦ ἡμῶν φίλτρου, καὶ δεξιότητος τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι δι' αὐτοῦ πάλιν.

Ἐγράφη ἐν τῇ βασιλευούσῃ μεγάλῃ τῶν πόλεων Μοσχοβία ἀπὸ κτίσεως κόσμου ζσβ'. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρχου οικονομίας αχλδ' μηνὶ ματῷ.

• Οἱ Βασιλεῖς τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

Θεῖῳ ἐλέει ἡμεῖς οἱ γαληνοτάτοι, καὶ κραταιότατοι μεγάλοι Βασιλεῖς καὶ αὐθένται, καὶ μεγάλοι δοῦκες, κνέζοι, Ἰωάννης Ἀλεξιοβίτζης Πέτρος Ἀλεξιοβίτζης, πάσης μεγάλης, μικρᾶς, καὶ λευκῆς Ρωσσίας αὐτοκράτορες, Μοσχοβίας, Κιοβίου, Βλαδημιρίου, Νοβογραδίου, Βασιλεῖς Καζανίου, Βασιλεῖς Ἀστραχανίου, Βασιλεῖς Σιθηρίου, αὐθένται Γκοβίας, καὶ μεγάλοι δοῦκες Σμολένσκα, Τουερίας, Ἰουγουρίας, Περμίας, Βιατκίας ἢ Βιάτκης Βουλγαρίας, καὶ τῶν ἐξῆς· αὐθένται, καὶ μεγάλοι δοῦκες Νοβογραδίας τῆς κατωτέρω, Τζερνιγοβίας ἢ Τζενιγοβίας, Ρεζανίας Ροστοβίας, Ἰαροσλαβίας, Βελοζερίας, Οὐδορίας, Ὀβδορίας, Κοντινίας, καὶ παντὸς τοῦ βορείου κλίματος μονάρχαι, καὶ ἡγεμόνες τῆς κατ' Ἰθνηρίαν γῆς, τῶν τε Κερταληνῶν, καὶ Γρουθινικῶν ἢ Γρυζηνῶν, βασιλέων καὶ τῆς Καβαρδικῆς γῆς, τῶν τε Τζερασιῶν, καὶ ὀρεινῶν ἡγεμόνων, καὶ ἄλλων πολλῶν τοπαρ-

χιῶν, καὶ γαιῶν ἀνατολικῶν τε καὶ δυτικῶν καὶ ἀρκτικῶν ἢ βορείων πατρικοὶ καὶ προπατορικὸὶ κληρονόμοι, αὐθένται, καὶ ἐξουσιασταί. Ἡ ἡμετέρα βασιλικὴ μεγαλειότης τῷ παναγκιωτάτῳ, καὶ μακαριοτάτῳ Κυρίῳ Διονυσίῳ, ἐλέει θεοῦ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμεικῷ Πατριάρχῃ, βαθεῖαν εἰρήνην, ἀσφαλῆ τε διαμονὴν ἐν Ὁρθοδόξια τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς, ὑγείαν τε καὶ εὐημερίαν, ἅμα δὲ καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν παρὰ Κυρίου τοῦ θεοῦ, τοῦ ἐν Τριάδι ἁγία δοξαζομένου καταξιωθῆναι ἐφιέμεθα. Ἐπεμψε πρὸς ἡμᾶς τοὺς μεγάλους αὐθέντας, πρὸς τὴν ἡμετέραν μεγαλειότητα, ἀπὸ τῆς μονῆς τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τῆς ἐν Χαλκηδόνι οὔσης, ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Χαλκηδόνος Γαβριήλ, τὸν ἀρχιδιάκονον αὐτοῦ Παρθένιον, ἵκετεῦσαι ἡμᾶς τοὺς μεγάλους αὐθέντας ἐλεημοσύνης χάριν· τὰ δὲ ἅγια λείψανα, ἅπερ εὐλογίας χάριν, πρὸς ἡμᾶς τοὺς μεγάλους αὐθέντας μετὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου ἦσαν ἀπεσταλμένα, ἤρπασαν παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπιπεσόντες ληστρικῶς οἱ ἀσεβεῖς κλέπται. Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ἡμᾶς τοὺς μεγάλους αὐθέντας πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλικὴν μεγαλειότητα ἔγραψεν ἡ σὴ Παναγιότης περὶ αὐτοῦ τοῦ μητροπολίτου Χαλκηδόνος τοῦ πανιερωτάτου, δηλοποιοῦσα ἡμῖν τὴν ἀνακαινίσιν τῆς μονῆς τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας, περὶ τε τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ λυπηρῶν, καὶ ζημιῶν ἐν τῇ ἀνακαινίσει ταύτης καὶ ἐν ὅπως ἡμεῖς οἱ μεγάλοι αὐθένται, ἡ ἡμετέρα βασιλικὴ μεγαλειότης, τὸν προγραφέντα τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος ἀρχιδιάκονον, καὶ τὴν λοιπὴν αὐτοῦ συνοδίαν, πρὸς τὸν ἡμέτερον βασιλικὸν θρόνον προσεγγίσει, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς πεμφθεῖσαν αὐτῆς ἐπιστολὴν δέξασθαι ὤρισαμεν, καὶ ἀκούσαντες περὶ τῆς συμβάσεως αὐτῆς ἐν ὁδῷ ἀρπαγῆς ἐλυπήθημεν· τῆς δὲ ἡμετέρας βασιλικῆς μεγαλειότητος ἔλεος, ἵκεσίαις ἔνεκεν τῆς αὐτῆς ἱεραρχίας, ἐπέμφθη πρὸς αὐτὸν τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Χαλκηδόνος

μετὰ τοῦ ἀρχιδιάκονου αὐτοῦ σκαμούρια, τιμῆς ἑκατὸν πενή-
κοντα ρουμπλιῶν, πρὸς τούτοις καὶ πενήκοντα χρυσᾶ φλωρία.
Ἔτι δὲ καὶ ἡμέτερον χρυσόβουλλον, τῆς ἡμετέρας δηλαδὴ βασι-
λικῆς μεγαλειότητος ἐδόθη αὐτοῖς καινόν, δι' οὗ καὶ εἰς τὸ
ἐξῆς ἐλεύσονται εἰς τὸ βασίλειον ἡμῶν ἐλεημοσύνης χάριν· τὸν
δὲ προρρηθέντα ἀρχιδιάκονον ἐλεήσαντες τῷ τῆς ἡμετέρας βασι-
λικῆς μεγαλειότητος ἐλέει, πέμψαι πρὸς ἡμᾶς μετὰ τοῦ πα-
ρόντος τῆς ἡμετέρας βασιλικῆς μεγαλειότητος γράμματος ἀπε-
φήναμεν. Πρὸς τούτοις παραδίδομεν ὑμᾶς τῷ θεῷ, εἰς συντή-
ρησιν· ἡμᾶς δὲ ἐγχειρίζομεν ταῖς ἀγίαις αὐτῆς εὐχαῖς, καὶ τῇ
εὐλογίᾳ.

Γέγραπται ἐν τῇ αὐλῇ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐν τῇ βασι-
λευούσῃ μεγαλοπόλει Μοσχολίᾳ, ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ζςβ',
ἐν μηνί Ἰουλίῳ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἔτει δεκάτῳ τρίτῳ. »

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου, ὅστις
ἀπέθανεν εἰς Βουκουρέστιον· αἰωνία ἡ μνήμη του!

Ἔϊτα Καλλίνικος ὁ σοφώτατος.

Ἔϊτα Νεόφυτος.

Ἔϊτα Γαβριήλ.

Ἔϊτα Ἀθανάσιος ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως. Οὗτος μετὰ τὴν
τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου παραίτησιν, ἀπῆλθεν εἰς Γιάσιον ἐπὶ
τῆς αὐθεντίας τοῦ περιβοήτου Βασιλείου τοῦ Ἀλβανίτου, ὅστις
εἴκοσι χρόνους αὐθεντεύσας, ἔκτισε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ δύο
περίφημα μοναστήρια, τῆς Παναγίας τοῦ Γκόλια τὸ Βατοπαι-
δινόν, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ θαυματουργὴ εἰκὼν τῆς Παναγίας,
καὶ τὸ τῶν ἁγίων τριῶν Ἱεραρχῶν, τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὸ κοι-
νὸν τοῦ ἁγίου Ὁρους, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ λειψάνον τῆς ἁγίας
Παρασκευῆς τῆς νέας, ὁποῦ αὐτὸς ἔστειλεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ
τὸ ἔφερεν. Ἐπλήρωσε δὲ καὶ ὅλον τὸ χρέος τοῦ ἁγίου Τάφου,
δίδωντας ἐβδομηντα χιλιάδας φλωρία· ἔργα καὶ καλὰ, καὶ με-
γάλα, καὶ βασιλικά, ὄχι αὐθεντικά· αἰωνία ἡ μνήμη του! Ὁ δὲ

Ἀθανάσιος εἰς Γιάσιον ὄντας, καὶ κατοικῶντας εἰς τὸ ἐκεῖ ἔξω τοῦ Γιασίου μοναστήριον Παγῶνι λεγόμενον, νῦν δὲ κρημνισμένον καὶ μὴ φαινόμενον, μετόχιον τοῦ ἐν τῷ ἀγίῳ Ὁρει βασιλικοῦ μοναστηρίου Ξηροποτάμου, εἰς τὸ ὅποσον ἔβαλε τὴν μετάνοιάν του, ἀφιέρωσε καὶ τὴν βιβλιοθήκην του. Ἐκεῖ οὖν εἰς τὸ Παγῶνι ἡσυχάζωντας, ἐσύνθεσεν ὕμνους, καὶ προσεφώνησεν αὐτοὺς Βασιλείῳ τῷ ἡγεμόνι, ὧν ἡ ἐπιγραφή·

« Ἀθανασίου Πατριάρχου Ὑμνος πρὸς τὴν φειπάρθενον καὶ Θεοτόκον Μαρίαν, ὧν ἡ ἀκροστιχίς: Ἀθανάσιος ἐλέφ θεοῦ, ὁ πρῶν Οἰκουμενικῶς Πατριάρχης τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ θεοφρουρήτῳ Ἡγεμόνι Μολδαβίας,

Κυρίῳ Ἰωάννῃ βασιλείῳ.

Ἀρχαγγέλων, Ἀγγέλων τὰ τάγματα,
νοερῶν στρατιῶν τὰ συστήματα,
τὰ φρικτά σου, Παρθένε, θαυμάσια
μεγαλύναι οὐδόλως ἰσχύουσι,
σύ γάρ εἶ αὐτῶν δόξα καὶ καύχημα·
πῶς ἐγὼ οὖν τολμήσων δοξάσω σε;
ἀπορῶ, τρέμων ὄλος ἐξίσταμαι,
ἀλλὰ θάρρυνον σύ με, καὶ πρόσδεξαι·
σοὶ γὰρ κτλ.

(1)

... τὸν οἰκονόμον, καὶ ἄλλους τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου καὶ λαϊκοῦς, νοταρίου, καὶ παρατυχόντας, ἕως τριάντα· τούτους ὅλους τοὺς ὑπῆγαν εἰς τὸ Πασᾶ-Καπισί εἰς τοῦ Μουζούραγα τὴν φυλακὴν· ἐκεῖθεν ἀπέλυσαν τοὺς ἀρχιερεῖς, ἐκτὸς τοῦ Εὐρίπου, καὶ

(1) Ἐλλείπει ἐν φύλλον, ἐν ᾧ περιείχετο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ προσόμιον τῆς περὶ τοῦ διωγμοῦ τοῦ πατριάρχου Μελετίου διηγήσεως.

τινας ἄλλους, τὸν δὲ Πατριάρχην, πρωτοσύγγελλον, ἀρχιδιάκονον, οἰκονόμον, καὶ ἄλλους ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι, τοὺς ἔστειλαν εἰς τὸν Μπασταντζή-μπαση εἰς τὸν Φουῦρνον· τῇ δὲ μεγάλῃ τετράδῃ, ἢ πέμπτῃ, ἀφοῦ ἐσκέντζευσαν τὸν πρωτοσύγγελλον, τὸν οἰκονόμον καὶ ἄλλους νύκτα, παρόντος τοῦ βασιλέως, ὄντας νὰ βάλουν εἰς σκεντζὶ καὶ τὸν Πατριάρχην, ἐπρόφθασεν, ἦλθε δρομαῖος μέσα ἀπὸ τὸ βασιλικὸν σαράγι ὁ μπάς-καρακουλάκης, λέγωντας, γιανκίνι μέσα εἰς τὸ σαράγι! Καὶ εὐθὺς ἐσηκώθη τεταραγμένος ὁ βασιλεύς, εἰπὼν, ἀθῶοι οἱ ἄνθρωποι τοῦτοι, καὶ νὰ μὴ σκεντζευθῇ πλέον κανεὶς, ἕως δευτέρου μου προσταγῆς. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐπρόσταξε καὶ ἀπέλυσαν πάντας· ἀπέθαναν δὲ τρεῖς τέσσαρες ἀπὸ τὰς βασάνους, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Εὐρίπου, τὸν ὅποτον ἔβασάνισαν ἐξαίρετως, λέγοντες νὰ ἦναι αὐτὸς ὁ ἴδιος Στέφανος, μὲ τὸ νὰ τὸν ὠμοίαζε. Καὶ τὸν μὲν Πατριάρχην ἐξώρισεν εἰς Μιτυλήνην, τὸν δὲ ἀπὸ Θεσσαλονίκης Θεοδοσίον ἔκαμε Πατριάρχην. Ταῦτα δὲ πάντα ἔγιναν δι' αὐτὸν τὸν εἰς τὸ Μαυροβουὶν φημιζόμενον τότε Στέφανον, τὸν πρῶτα ὑπήκοον, καὶ ὕστερα πολεμάρχον ἐναντίον τῆς βασιλείας, διὰ παρακινήσεως τῆς Ρωσσίας, μὲ τὸ νὰ εὐγῆκε φήμη, ἂν καὶ ψευδής, ὅτι εὐγῆκεν ἀπὸ τὸ Μαῦρον Ὅρος, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν τεπτίλι, καὶ διεβλήθη, μὲ ἀρζουχάλι πάλιν Χριστιανῶν, ὁ Πατριάρχης, πῶς τὸν ὑπέδεχθη, καὶ τὸν ἐφύλαξε, καὶ πῶς γράφει εἰς τοὺς Μοσχόλους, καὶ τὰ ἐξῆς· τὸ δὲ Μαῦρον Ὅρος αὐτὸ εἶναι εἰς τοῦ Ἰπεκίου τὴν ἐπαρχίαν, ὑψηλόν, δύσβατον, ὡς τὰ βουνὰ τῆς Μάνης εἰς τὸν Μωρέα, καὶ τῶν Σφακιῶν εἰς τὴν Κρήτην.

Θεοδοσίος Κρῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ὁ ρηθείς, καὶ ἐτι ζῆ τυφλός.

Σωφρόνιος Πτολεμαεύς, ἀπὸ Πτολεμαίδος Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπίσημος δι' ἀρετὴν, καὶ μάθησιν, μάλιστα εἰς τὰ Ἀραβικά, καὶ διὰ τὰς διδα-

χάς, όπου έκανε και τούρκικα, και ρωμαϊκά· τούτος μόνος εις τους καιρούς μας απέθανεν εις τόν θρόνον· αιωνία ή μνήμη του! Εις την αρχήν της πατριαρχείας του, πατριαρχεύσαντος έτη έξ, έγινε η δυστυχισμένη αγάπη των Μοσχόβων, και των Τουρκών· ο πολέμος άρχισεν εν έτει χιλιοστῶ έπτακοσιοστῶ έξηκοστῶ έννάτῳ, έκράτησε χρόνους έξ, και πάντοτε νικηται οι Μόσχοβοι, και ήλθεν εις τὸ άμην νά παρθῆ ή Πόλις, και ήθελε παρθῆ, αν εζουσε και εβασίλευεν ο μέγας Πέτρος. Διά τουτο ώνόμασα δυστυχισμένην την αγάπην, ως άνωφέλευτον, ήτις έγινε εν έτει χιλιοστῶ έπτακοσιοστῶ έβδομηκοστῶ πέμπτῳ Φουλίου 15.

Γαβριήλ Συμυρνατος, από παλαιών Πατρών, ο νυν έλευθεοῦ Κωνσταντινουπόλεως· ο θεός νά τόν στερεώνῃ.

Πατριάρχαι· Αλεξανδρείας.

Γεράσιμος Κρητικός, σφώτατος και αγιώτατος Πατριάρχης· Αλεξανδρείας· τούτου φαίνονται τρεις τόμοι μεγάλοι συγγράμματα, διδαχαί, και άλλα, και προς τόν διαληφθέντα βασιλέα Πέτρον έπιστολή, και προς την βασίλισσαν Νατταλίαν την μητέρα του, τας έχω, και διά τὸ πλάτος δέν τας γράφω, ή περιληψις αυτών είναι: έλεημοσύνη, και ανακαινις των βασιλικών χρυσοβούλλων· φαίνεται προς τούτοις και προς την Παναγίαν του Κύκου (όταν υπήγεν εις Κύπρον και την έπροσκύνησε) εγκώμιον, (τὸ έχω), και μαρτυρία, ότι ή εν τῆ ισραήμονῃ του Κύκου θαυματουργή εικών της Παναγίας, είναι μία των τριών των ιστορηθεισών παρά του αγίου Αποστόλου και Ευαγγελιστου Λουκά, ως είναι και εκείνη όπου είναι εις τὸ Μέγα Σπήλαιον· τούτο τὸ βεβαιώνει και τὸ συνοδικόν τὸ σιγγίλλιον, όπου έγινε παρά του Πατριάρχου Διονυσίου του Σερογλάνη, τὸ έχω, και διά τὸ πλάτος δέν γράφω οὔτε αυτό, οὔτε τὸ εγκώμιον, τὸ όποιον είναι βαθύ και δυσκολονόητον·

ἀντίς αὐτῶν δὲ γράφω μίαν ἀπὸ τὰς δύο ἐπιστολάς, ὅπου πρὸς τὸν αὐθέντην Βασαράδαν ἔγραψεν ἀπὸ Πόλεως, καὶ ἀναφέρει καὶ ἐπαίνει τὸν Πατριάρχην Διονύσιον, καὶ παρακαλεῖ τὸν αὐθέντην, νὰ τυπώσῃ τὸ ρητορικὸν βιβλίον, ὅπου ἐσύνθεσε.

ὁ Γεράσιμος ἐλέω θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, καὶ κριτῆς τῆς Οἰκουμένης.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ, ὑψηλοτάτῳ τε καὶ ἐκλαμπροτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Μπασαράμπα, βοεβόδα, υἱῷ κατὰ πνεῦμα ποθεινοτάτῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάριν καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ, καὶ παρ' ἡμῶν ἀποστολικὴν εὐλογίαν καὶ εὐχὴν. Ἐπειδὴ καὶ οὐχὶ μόνον δι' ἀκοῆς καὶ φήμης, ἀλλὰ καὶ αὐτοφει νὰ ἐγνωρίσαμεν τὸν ἔνθεον ζῆλον, ὅπου ἡ εὐσεβεστάτη σου Ἐκλαμπρότης, ὑψηλότατε Ἡγεμῶν, ἔχει εἰς τὴν ὑπέρφωτον πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡσάν ἔπου μὲ πολυειδεῖς τρόπους γυρεύεις νὰ τὴν συστήνης, καὶ αὐτὴν ποτὲ νὰ μὴ χωρίσης ἀπὸ τὰ ἀγαπητά σου σκηνώματα· διὰ τοῦτο ἐσυλλογισθημεν, διὰ τῶ μέγα καὶ θειοχαριτώτου ἀξίωμα τῆς Πατριαρχείας, ὅπου πλουσίῳ ἐλέει ὁ ἐν ἀγίοις δοξολογούμενος θεὸς μᾶς ἐχάρισεν εἰς τὸν ἀγιώτατον, καὶ ἀποστολικὸν τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας θρόνον, στέφος τίμιον νὰ συμπλέξωμεν τὸ παρὸν εἰς ψυχῶν σωτηρίας ὁδηγίαν βιβλίον ρητορικόν, καὶ νὰ στεφανώσωμεν τὴν μακαρίαν σου ψυχὴν, εἰς τὸ ὅποιον διὰ κλημα ἀμάρτητον εὐρήκαμεν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρὸν, ἔχοντα βέτρυν πέπειρον αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ διὰ μαργαρίτας καὶ διαυγεῖς λίθους, τὰς ἀγίας πληγὰς εἰς τὴν ἀμάρτητον καὶ καθαροτάτην αὐτοῦ σάρκα, καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην λαμπρότητα, τὰς ἐκχύσεις τῶν παναχράντων αἱμάτων τοῦ ὄλου σώματος. Δέξαι λοιπὸν τὸ ἅγιον στέφος τοῦτο, καὶ μὴ ἀμελήσῃς νὰ παρασταίνεσαι εἰς τὸν ἅπαντα κόσμον τοιοῦτος ὡραϊσμένος, καὶ λελαμπρυσμένος. Ἡ δὲ παράστασις μεμιγμένη καὶ

μέ ἄλλο πλῆθος ἀρετῶν, ὅπου εἰς ἐδικήν σου κοσμιότητα φέ-
 ρεις, εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ ὀλοπόθητός σου θέλησις εἰς τὴν τυπο-
 γραφίαν τοῦ βιβλίου, διὰ νὰ ἐξαπλωθῇ τὸ ὄφελος ἀντάμα με-
 τὴν φήμην τοῦ εὐσεβεστάτου σου ὀνόματος εἰς τὸ πλῆθος τῶν
 ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ μάλιστα, ὅπου συμπροθυμητὴν ἔχεις
 τὸν παναγιώτατον, καὶ λογιώτατον οἰκουμενικὸν Πατριάρχη,ν,
 πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Κύριον Διονύσιον, τὸν ἐν ἀγίῳ Πνεύ-
 ματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν· καὶ γὰρ ἡ
 αὐτοῦ Παναγιότης παρακινουμένη ἀπὸ τὴν μεγάλην καὶ ἀπει-
 ρον ἀγάπην τὴν πρὸς θεόν, καὶ πρὸς τὰ ἡγαπημένα του τέ-
 κνα, διὰ τὸ ἐκείνων ψυχοφελές ὄλωσ διόλου τὴν τυπογραφίαν
 ταύτην ἐπισπεύδει νὰ γένη· καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡμᾶς μὲν
 παρῴτρυνεν νὰ τὸ τελειώσωμεν, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο τὴν ἐκλαμ-
 πρότητά σου τὰ τυπωθῇ μεσιτεύει, τοῦτον τὸν σκοπὸν ἔχων,
 νὰ βάλῃ καὶ τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἔργον εἰς ἐκεῖνο τὸ ταμεῖον,
 ὅπου ἐκ νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας τὰς θεϊκὰς του πράξεις ἐπεσώ-
 ρευσε, διὰ νὰ χαίρεται εἰς τὰς οὐρανικὰς ἀναπαύσεις με τοιοῦ-
 τον ἀθάνατον πλουτισμόν. Καὶ οἱ δύο λοιπὸν ὡς ἐν Χριστῷ
 πατέρες τῆς ἐκλαμπρότητός σου ἐρασμιώτατοι, με τὰ ἀδιάλυτα
 τῆς εὐχῆς καὶ εὐλογίας δεσίματα περικυκλώνοντές σε, εἰς τὴν
 ἀγαθοεργίαν ταύτην παρακινουμέν, καὶ οὐχὶ μόνον εἰς ταύτην,
 ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας, ὅπου προχείρως θέλουσι μᾶς ἔλθει· ἐπει-
 δὴ γνωρίζομεν τὸν ἐκ καρδίας πόθον, ὅπου ἔχεις εἰς τὸ νὰ
 τελειώνης ὄλα τὰ θεῖα θελήματα, διὰ τὰ ὅποια θέλεις ἀξιωθῆ
 νὰ ἀκούσης ἀπὸ τοῦ χρυσαυγοῦς στόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ λαμπρᾷ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ τό, εὐ δούλε ἀγα-
 θέ, καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστή-
 σω, εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου, ἐκεῖ συναυλιζόμε-
 νος πᾶσι τοῖς δικαίοις, νὰ δοξάζῃς, καὶ νὰ εὐλόγης τὸ ὑπερύ-
 μνητον ὄνομα τῆς τρισυποστάτου, καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, Πα-
 τρός, υἱοῦ, καὶ ἀγίου Πνεύματος· ἀμήν ».

Τοσαῦτα μὲν καὶ περὶ τοῦ Πατριάρχου Γερασίμου, ὅστις λέγεται, ὅτι εὐγῆκε καὶ ἅγιον λείψανον· αἰώνια ἡ μνήμη του.

Σαμουήλ, σοφὸς καὶ αὐτός, διάδοχος Γερασίμου.

Κοσμάς Πάτριος ἀπὸ Πισιδείας, διάδοχος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον.

Ματθαῖος Ἀντριώτης ἀπὸ Λιβύης, διάδοχος, καὶ παραιτηθεὶς ἦλθε καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Κουτλουμουσίου, ἀνακαινίσας πολὺ μέρος αὐτοῦ. Τοῦτος Λιβύης ὢν, καὶ εἰς Βουκουρέστιον ἐλθὼν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ αὐθέντου μου Κωνσταντίνου, ἐχρημάτισε διὰ μεσιτείας μου πνευματικὸς του, καὶ διὰ μεσιτείας του πατριάρχης, γενομένης τῆς μεταθέσεως εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Πόλιν, ἦλθαν εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους πενήντα εἰς αὐτὸν γράμματα ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, βασιλέα τῆς Εὐδαίμονος Αἰθιοπίας, τῆς νῦν Ιαμπεσίας, καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα του Μάρθαν· ἔγραφεν, ὅτι ἔχοντας πολέμους μὲ ἓνα βασιλέα γείτονα ἀλλόφυλον, τὸν ἐνίκησε, καὶ ὅτι ἔχει τῶρα σκοπὸν καὶ πόθον, νὰ ὑπάγῃ νὰ πλεμήσῃ, νὰ πάρῃ τὸν ἅγιον Τάφον· πρὸς τούτοις ἐζητοῦσε καὶ ἐπαρακαλοῦσε, νὰ στείλῃ διδάσκαλον ἄξιον, εἰ δυνατὸν Ἀχιερέα, νὰ τὸν διδάξῃ τὴν Ὀρθοδοξίαν τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ βιβλία τὰ λεγόμενα Πρακτικὰ τῶν Συνόδων· καὶ τὸν ἐστάλησαν, ὁμοῦ δὲ καὶ ἓν Τετραβάγγελο μικρὸ ἀσημμένον, καὶ κομπολόγια δικά μου, κεχριμπάρι μπαλαγαμί μεγάλου χοντρό, καθαρὸ, τιμῆς φλωρίων δέκα. Μὲ ἐπαρακίνησεν ὁ Πατριάρχης νὰ ὑπάγῃ ἐγὼ, καὶ δὲν ἠθέλησα· καὶ ἐστάλη ἀντ' ἐμοῦ Στέφανος ἱερομόναχος τις, τῆς νήσου Σίφνου διδάσκαλος, μὲ καί ποιον Σισίνιον ἰατροφιλόσοφον, καὶ πεντέξ παιδία· ὅτι δὲ ὑπῆγαν εἰς Χαμπεσίαν, καὶ ἀντάμωσαν τὸν βασιλέα, καὶ ἐνεχείρισαν τὰ πατριαρχικὰ γράμματα, καὶ τὰ βιβλία, καὶ πολλὸς δὲν ἐπέρασε, καὶ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγινε διάδοχος ὁ υἱὸς του, ἀνομοιότατος τοῦ πατρὸς του· εἰ-

πασι δέ, πῶς τὸν ἐφαρμάκωσαν οἱ ἄρχοντες τοῦ Κόπται, μαθόντες ταῦτα τὰ κατ' αὐτόν· ἀπέθανε καὶ ὁ Σισίνιος, ἔμεινε δὲ ὁ Στέφανος, τὸν ὅποτον παραλαβὼν ἕνας ἄρχωντας, τὸν ἐστείλειν ἔξω εἰς ἓνα χωρίον τοῦ, καὶ ἐκεῖ ἄνοιξε σχολεῖον ὁ Στέφανος.

Ἰδοὺ καὶ ὁ τίτλος τοῦ βασιλέως τῆς Χαμπεσίας:

Κράτιστε, γαληνότατε, θεόστεπτε, ἀήττητε, νικητὰ καὶ τροπκιούχε, ἐλέω Θεοῦ αὐθέντα μέγιστε, βασιλεῦ καὶ αὐτοκράτορ τῆς ἄνω καὶ μείζονος Αἰθιοπίας, καὶ τῶν μεγίστων βασιλειῶν, ἐξουσιῶν τε καὶ χωρῶν, βασιλεῦ τῆς Γοάνης, Κεφάτης, Φευτιγῶρ, Ἀγκότης, Βαροῦ, Βαλιγουνάκης, Ἄδης, Βιγγοῦνης, Γοκάνης, ὅπου αἱ πηγαὶ τοῦ Νεῖλου, ἀμαρῆς Βαγοναμέτρου, Ἀμβης, Βαγγούτζης, Τιγρεμαῶν, Σαβαῖμ, πατρίδος τῆς βασιλείσης Σαββᾶ, Βαρναγγάσης, καὶ κύριε μέχρι Νουβίας τῆς ἕως Αἰγύπτου, ἠγαπημένε, καὶ ἐπιθυμητὰ τοῦ ὀρθοδόξου γένους τῶν Ῥωμαίων, τῆς ἀγίας ἀνατολικῆς, Ἀποστολικῆς, καὶ καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, Κύριε Κύριε Ἰησοῦ.

Εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους σαράντα ἕνα, Ἀπριλίου εἰ κοσιέξ, τῇ δευτέρᾳ τοῦ Θωμᾶ, αὐθεντεύωντας ὁ Ἰωάννοδας εἰ Μπογδανίαν, ἀδελφὸς μικρότερος τοῦ προγραφέντος Κωνσταντίνουδα, καὶ ἐγὼ ὄντας μεγάλος γραμματικὸς, ὑπῆγα νὰ γετνεύσω τὸν ῥηθέντα μητροπολίτην Διθύης Ματθαῖον, ὡς καὶ αὐτὸς τότε ἐκεῖ εἰς τὸ Γιάσι, καὶ ἔχοντας κονάκι εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἀγίας παρασκευῆς τὸ Σνατίτικο· κτήμενοι δὲ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ συνομιλοῦντες, ἐρρήθη λόγος περὶ τῶν Κοπτῶν· ὅτι δηλαδὴ τὸ βασιλεῖον αὐτῶν εἶναι εἰς τὴν Εὐδαίμονα Αἰθιοπίαν, τὴν κοινῶς λεγομένην Χαμπίαν, πλησίον εἰς τοὺς καταράκτας τοῦ Νεῖλου, καὶ τὰς ἡγάς, βασιλεῖον εὐρύχωρον, καὶ πολυάνθρωπον, πλὴν Ἀράπιδ' ὄλοι καὶ μαυροπρόσωποι, καὶ ὅτι ἀγαποῦν δυνατὰ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἐπιθυμοῦσι τὴν μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίᾳ ἕνωσιν, περὶ ἧς πολλάκις ἔγραψαν, καὶ δὲν διαλείπουσι νὰ γράφουσι εἰς

τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας, ὡς γείτονας· τότε εἰς τῶν τραπεζοκαθημένων, Χῖος ὁ ἀνὴρ, εἶπεν, ὅτι εἶναι ἕως σαράντα χρόνοι, ὅπου ὑπῆγεν ἐκεῖ ἓνας Σκοπελίτης, ὁ ὁποῖος τόσον εὐδοκίμησεν καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὰ βασίλεια, ὅπου ἀνέβη εἰς τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τοῦ ἐπιτρόπου, ἦγουν ἔγινε βεζίρης· ἐνὸς ταιούτου μεγάλου βασιλείου ἓνας νησιώτης, καὶ ἐκεῖνος Σκοπελίτης, καὶ τὸν ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς καὶ γαμβρόν του, δίδοντας αὐτῷ τὴν θυγατέρα του· τοῦτο ἀκούσας ἐγώ, καὶ Σκοπελίτης καὶ ἐγώ, καὶ κλοξετάζοντας, ὡς ἀμφιβάλλοντας, τὸ ἐβέβαιωσεν ὁ ἅγιος Λιβύης λέγωντας, ὅτι ἀληθινὰ τὸ ἤκουσε καὶ αὐτός, μάλιστα εἶπε νὰ ἤκουσε καὶ τὸ ὄνομά του. Ἔτερος δέ τις Ἀντώνιος Ἀντριώτης, τοῦ Λιβύης συμπατριώτης, συντρώγωντας καὶ αὐτός, εἶπεν, ὅτι, τί τόπου ἄνθρωπος νὰ ἦτον ἐκεῖνος δὲν ἐνθυμᾶται νὰ ἤκουσεν, ἠξεύρει ὅμως διὰ βέβαιον, ἀκούσας παρὰ πολλῶν, ὅτι Ρωμαῖος ἦτο, καὶ ναύτης ὄντας ὑπῆγεν ἐκεῖ, καὶ ἔγινε καὶ βεζίρης, καὶ γαμβρός τοῦ βασιλέως τῆς Χαμπεσίας.

Κυπριανὸς Κύπριος, φιλόσοφος, ἀπὸ παπᾶς διάδοχος, καὶ ἀπέθανε ποδαλγὸς εἰς τὴν Πόλιν.

Γεράσιμος Λέριος, ἀπὸ Μέτρων ἐπισκοπῆς τοῦ Ἡρακλείας, ὁ νῦν ἐλέφ Θεοῦ Ἀλεξανδρείας· ὁ Θεὸς νὰ τὸν στερεώνη.

Πατριάρχαι Ἀντιοχείας.

Κύριλλος Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον.

Σιλβέστρος Κύπριος, ἐνάρετος, ἐλεήμων, ζωγράφος, διάδοχος· ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον· αἰωνία ἡ μνήμη του· οὗτος ἦλθε διὰ ζητεῖαν εἰς τὸ Γιάσι, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ αὐθέντου μου Ἰωάννοδα· ἐδίδασκεν ἐπ' ἐκκλησίας, ἐλειτούργοῦσε δὲ καὶ Ἀραβικὰ, ὅτι ἠξευρεν· ἐτόπωσε καὶ λειτούργειν Ἀραβικὴν, καὶ Ἑλληνικὴν ἀντάμα εἰς τὸ Γιάσι, καὶ Ἀντιμίσιαι.

Φιλήμων Πολίτης, ἀπὸ Χαλεπίου διάδοχος, ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον.

Δανιήλ Χίτος, από παπᾶς ὁ νῦν ἐλέω Θεοῦ Ἀντιοχείας· ὁ Θεὸς νά τὸ στερεώνη.

Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων.

Δοσίθεος Μωραΐτης, ἀπὸ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, διάδοχος τοῦ σοφωτάτου Νεκταρίου τοῦ Κρητικοῦ, μαθητοῦ εἰς τὰ γραμματικά γενομένου Μελετίου ἱερομονάχου τοῦ Μακρῆ, εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικά Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως τοῦ ἐν ταῖς Ἀθήναις· τούτου σώζονται βιβλία δύο τυπωμένα, τὸ ἓνα Ἑλληνικὸ μέγαλο εἰς τὰς προσκομισθείσας αὐτῷ παρὰ τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ Λατίνων θέσεις, τὸ δὲ ἄλλο, ὁ ἀραβικὸς Χρονογράφος ὁ κοινός· τοῦ δὲ Δοσιθέου συγγράμματα φαίνονται πολλότατα· πρῶτον ἢ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων μεγίστη βίβλος, καὶ ἔτι τρεῖς τόμοι, Ἀγάπης, Χαρᾶς, καὶ Καταλλαγῆς. Εἶχεν ἐνθυμητικὸν καὶ ζῆλον εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐξαιρετὸν ὁ Δοσίθεος· τριάκοντα ὀκτῶ χρόνους τὴν πατριαρχεῖαν ἐκράτησε, καὶ εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τέσσαρας εἰς τὴν Πόλιν ἀπέθανε· αἰωνία ἡ μνήμη του. Δὲν βρατώ, βιάζομαι νά γράψω καὶ τὴν ὑποκειμένην ἐπιστολὴν τοῦ Δοσιθέου πρὸς ἓνα ἐπίσημον· ἡ χάρις βιάζει με, καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἡ πολλαῖς, καὶ ἀρμοδιώταταις ἱστορίαις τῆς· ἐγὼ τόσον ἄλας εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν νά εὔρω δὲν μὲ ἔτυχε.

« Δοσίθεος ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, τῷ τιμιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἄρχοντι σπαθαρίῳ Κυρίῳ Νικολάῳ, χάριν ἀπὸ θεοῦ πρὸς ἔργα σωτηριώδη.

Τὸν Φαληρέα, φασί, Δημήτριον, μετὰ τὴν ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Αἴγυπτον φυγὴν δεξιοθέντα ἰκανῶς παρὰ τοῦ Πτολεμαίου, πέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις δωρεάς, μεγαλοψυχίαν ἅμα καὶ φιλαδελφίαν ἐπιδεικνύμενος· αὐτὸς δ' ἀποδημήσας ἡμῶν, οὐδὲ χάρι-

την μικρὸν πέμψαι ἡνέσχου· καίτοι Δημήτριος μὲν παρ' Ἀθηναίων, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ πέφευγεν· αὐτὸς δὲ παρ' ἡμῶν πολλοῖς προτερήμασιν ἐφοδιασθεὶς ἐξεδήμησας, καὶ ἀποδημήσας, τῆς ἡμετέρας καὶ φιλοστοργίας καὶ φιλίας πείραν ἀπέειλησας. Εἰ δὲ καὶ ὅτι πατρίδα τὴν θρεψαμένην σε Ῥωμαίων γῆν ἀπαρνούμενος, καὶ τοὺς γονέας τῇ λήθῃ παρέδωκας, ταῦτα ποιεῖς, οὐκ ἀγαθὸν σου τὸ ἔργον· Ζήνων γὰρ καὶ Κλεάνθης οἱ στωϊκοί, καὶ τοὶ Ἀθήνησι φιλοσοφοῦντες, ἀλλ' οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι γενέσθαι, ἵνα μὴ δόξωσι τὰς Ἀθήνας ἀδικεῖν, καὶ τοι γε Διὸς καὶ Ἥφαιστου ἐχόμενοι τῶν μὴ ὄντων Θεῶν· αὐτὸς δὲ Χριστιανὸς ὢν, ᾧ ἀθέμιτον τὸ ὀψοῦν ἀδικεῖν, πῶς τῆς πατρίδος, καὶ μάλιστα τοιαύτης οὔσης, καταφρονῶν οὐκ αἰσχύνῃ; Εἰ δ' ὅτι ἡμεῖς πτωχοί, ὑμεῖς δὲ πλουτεῖτε, ἀρκετὴ ἀπόκρισις τὸ « Ἀριστοτέλης ἀριστᾶ, ὅταν δοκῇ Φιλίππῳ, Διογένης δὲ ὅταν Διογένηι »· μήτε πραγματείας, μήτε ἄρχοντος, μήτε ἡγεμόνος τὴν σὴν δίκαιαν περισπῶντος· ἢ ἴσως τοῦτό σοι οὕτως ἔδοξεν, ἵνα κατ' Ἐπίκουρον, λάθῃς βιώσας; Ἀλλ' ὦ τέκνον, πῶς λανθάνειν δύναί σου τὸ βιοῦν; ἔγνωσάν σε γὰρ τοσαῦτα βάρβαρα ἔθνη πρεσβεύοντα, Σκύθας τε καὶ Βακτρίους παρελάσαντα, καὶ ἐπέκεινα τῶν τοῦ Μακεδόνοσ ὀρίων ἀποδημηκότα, (ἵνα ἢ Λακεδαιμίων μείζονα φρονῇ Μακεδόνων, ὡς τούτων πρόσκαιρος ἢ ἀρχή, ἐκείνης δὲ ἀθάνατος ἢ ἡγεμονεία), καὶ ὑπὸ Καθόης φιλοξενηθέντα, καὶ δὴ ἐν αὐλαῖς εὐσεβείας κατασκηνοῦμενον. Καὶ πῶς ἀδικῶν τὴν τύχην, ἐπελάβου ἐπικουρείου ἀποφθέγματα, λάθε βιώσας; Δεῖ γοῦν σε καὶ τῇ πατρίδι ἀποδοῦναι πρόσφορον τὸ χρέος, καὶ τῷ πατρὶ ἐμοὶ δηλοῦν συνεχῶς τὰ κατὰ σέ, καὶ τὰ περὶ σέ. Εἰ δὲ καὶ Παισανίας ἐπαινεῖται τὴν τῆς Ἑλλάδος συγγραψάμενος περιήγησιν, πόσῳ μᾶλλον ἔσται σου εἰς μνημόστυνον ἂν τὴν πρὸς Καθόαν περιήγησιν ἐξηκριβωμένως συγγράψας, πέμψῃς ἡμῖν; πόσα δηλονότι ἔθνη κείται παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ τίσι διαλέκτοις χρᾶται, καὶ πῶς τῷ θεῷ

χάς, όπου έκανε και τούρκικα, και ρωμαϊκα· τούτος μόνος εις τούς καιρούς μας απέθανεν εις τόν θρόνον· αιωνία ή μνήμη του! Εις την αρχήν τής πατριαρχείας του, πατριαρχεύσαντος έτη 65, έγινε η δυστυχισμένη αγάπη τών Μοσχόβων, και τών Τουρκών· ο πολέμος αρχισεν εν έτει χιλιοστῶ έπτακοσιοστῶ έξηκοστῶ έννάτω, εκράτησε χρόνους 65, και πάντοτε νικηται οι Μοσχοβοι, και ήλθεν εις τὸ άμην· να παρθή ή Πόλις, και ήθελε παρθή, αν εζούσε και εβασίλευεν ο μέγας Πέτρος. Διά τούτο δυνάμασα δυστυχισμένην την αγάπην, ως αναφέλευτον, ήτις έγινε εν έτει χιλιοστῶ έπτακοσιοστῶ έβδομηκοστῶ πέμπτῳ Γουλιου 15.

Γαβριήλ Συμυρναίος, από παλαιών Πατρών, ο νυν έλεφθεοῦ Κωνσταντινουπόλεως· ο θεός να τόν στερεώνη.

Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας.

Γεράσιμος Κρητικός, σφώτατος και αγιώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας· τούτου φαίνονται τρεις τόμοι μεγάλοι συγγράμματx, διδασχαι, και άλλα, και προς τόν διαληφθέντα βασιλέα Πέτρον έπιστολή, και προς την βασίλισσαν Νατταλίαν την μητέρα του, τας έχω, και διά τὸ πλάτος δέν τας γράφω, ή περιληψις αυτών είναι: έλεημοσύνη, και ανακαίνισις τών βασιλικών χρυσοβούλλων· φαίνεται προς τούτοις και προς την Παναγίαν του Κύκου (όταν υπήγεν εις Κύπρον και την έπροσκύνησε) εγκώμιον, (τὸ έχω), και μαρτυρία, ότι ή εν τῇ Ιερῶ μονῇ του Κύκου θαυματουργή εικών τής Παναγίας, είναι μια τών τριών τών ιστορηθεισών παρά του αγίου Ἀποστόλου και Ευαγγελιστου Λουκά, ως είναι και εκείνη όπου είναι εις τὸ Μέγα Σπήλαιον· τούτο τὸ βεβαιώνει και τὸ συνοδικόν τὸ σιγγιλλιον, όπου έγινε παρά του Πατριάρχου Διονυσίου του Σερογλάνη, τὸ έχω, και διά τὸ πλάτος δέν γράφω οὔτε αὐτὸ, οὔτε τὸ εγκώμιον, τὸ ὅποσον είναι βαθύ και δυσκολονόητον·

ἀντίς αὐτῶν δὲ γράφω μίαν ἀπὸ τὰς δύο ἐπιστολάς, ὅπου πρὸς τὸν αὐθέντην Βασαράβαν ἔγραψεν ἀπὸ Πόλεως, καὶ ἀναφέρει καὶ ἐπαινεῖ τὸν Πατριάρχην Διονύσιον, καὶ παρακαλεῖ τὸν αὐθέντην, νὰ τυκώσῃ τὸ ρητορικὸν βιβλίον, ὅπου ἐσύνθεσε.

ὁ Γεράσιμος ἐλέφ' θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, καὶ κριτῆς τῆς Οἰκουμένης.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ, ὑψηλοτάτῳ τε καὶ ἐκλαμπροτάτῳ αὐθέντῃ καὶ ἡγεμόνι πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Μπασαράμπα, βοεβόδα, υἱῷ κατὰ πνεῦμα ποθεινοτάτῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάριν καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ, καὶ παρ' ἡμῶν ἀποστολικὴν εὐλογίαν καὶ εὐχὴν. Ἐπειδὴ καὶ οὐχὶ μόνον δι' ἀκοῆς καὶ φήμης, ἀλλὰ καὶ αὐτοψεί νὰ ἐγνωρίσαμεν τὸν ἔθνον ζῆλον, ὅπου ἡ εὐσεβεστάτῃ σου Ἐκλαμπρότης, ὑψηλότατε Ἡγεμῶν, ἔχει εἰς τὴν ὑπέρφωτον πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡσάν ἤπου μὲ πολυειδεῖς τρόπους γυρεύεις νὰ τὴν συστήνῃς, καὶ αὐτὴν ποτὲ νὰ μὴ χωρίσῃς ἀπὸ τὰ ἀγαπητὰ σου σκηνώματα· διὰ τοῦτο ἐσυλλογίσθημεν, διὰ τὸ μέγα καὶ θειοχαριτώτον ἀξίωμα τῆς Πατριαρχείας, ὅπου πλουσίῳ ἐλέει ὁ ἐν ἀγίοις δοξολογούμενος θεὸς μᾶς ἐχάρισεν εἰς τὸν ἀγιώτατον, καὶ ἀποστολικὸν τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας θρόνον, στέφος τίμιον νὰ συμπλέξωμεν τὸ παρὸν εἰς ψυχῶν σωτηρίας ὁδηγίαν βιβλίον ρητορικόν, καὶ νὰ στεφανώσωμεν τὴν μακαρίαν σου ψυχὴν, εἰς τὸ ὅποιον διὰ κλημα ἀμάρκωντον εὐρήκαμεν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν, ἔχοντα βέτρυν πέπειρον αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ διὰ μαργαρίτας καὶ διαυγεῖς λίθους, τὰς ἀγίας πληγὰς εἰς τὴν ἀμίαντον καὶ καθαροτάτην αὐτοῦ σάρκα, καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην λαμπρότητα, τὰς ἐκχύσεις τῶν παναχράντων αἱμάτων τοῦ ὄλου σώματός. Δέξαι λοιπὸν τὸ ἅγιον στέφος τοῦτο, καὶ μὴ ἀμελήσῃς νὰ παρασταίνεσαι εἰς τὸν ἅπαντα κόσμον τοιοῦτος ὡραϊσμένος, καὶ λελαμπρυσμένος. Ἡ δὲ παράστασις μεμιγμένη καὶ

μέ ἄλλο πλῆθος ἀρετῶν, ὅπου εἰς ἐδικήν σου κοσμιότητα φέ-
 ρεις, εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ ὀλοπόθητός σου θέλησις εἰς τὴν τυπο-
 γραφίαν τοῦ βιβλίου, διὰ νὰ ἐξαπλωθῇ τὸ ὄφελος ἀντάμα μὲ
 τὴν φήμην τοῦ εὐσεβεστάτου σου ὀνόματος εἰς τὸ πλῆθος τῶν
 ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ μάλιστα, ὅπου συμπροθυμητὴν ἔχεις
 τὸν παναγιώτατον, καὶ λογιώτατον οἰκουμενικὸν Πατριάρχην,
 πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Κύριον Διονύσιον, τὸν ἐν ἀγίῳ Πνεύ-
 ματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν· καὶ γὰρ ἡ
 αὐτοῦ Παναγιότης παρακινουμένη ἀπὸ τὴν μεγάλην καὶ ἀπει-
 ρον ἀγάπην τὴν πρὸς θεὸν, καὶ πρὸς τὰ ἡγαπημένα του τέ-
 κνα, διὰ τὸ ἐκείνων ψυχωφελές ὄλωσ διόλου τὴν τυπογραφίαν
 ταύτην ἐπισπεύδει νὰ γένη· καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡμᾶς μὲν
 παρῶτρυνεν νὰ τὸ τελειώσωμεν, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο τὴν ἐκλαμ-
 πρότητά σου τὰ τυπωθῇ μεσιτεῦει, τοῦτον τὸν σκοπὸν ἔχων,
 νὰ βάλῃ καὶ τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἔργον εἰς ἐκεῖνο τὸ ταμεῖον,
 ὅπου ἐκ νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας τὰς θεϊκὰς του πράξεις ἐπεσώ-
 ρευσε, διὰ νὰ χαίρεται εἰς τὰς οὐρανικὰς ἀναπαύσεις μὲ τοιοῦ-
 τον ἀθάνατον πλουτισμόν. Καὶ οἱ δύο λοιπὸν ὡς ἐν Χριστῷ
 πατέρες τῆς ἐκλαμπρότητός σου ἐρασμιώτατοι, μὲ τὰ ἀδιάλυτα
 τῆς εὐχῆς καὶ εὐλογίας δεσμίματα περικυκλώνοντές σε, εἰς τὴν
 ἀγαθοεργίαν ταύτην παρακινουμέν, καὶ οὐχὶ μόνον εἰς ταύτην,
 ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας, ὅπου προχείρως θέλουσι μᾶς ἔλθει· ἐπει-
 δὴ γνωρίζομεν τὸν ἐκ καρδίας πόθον, ὅπου ἔχεις εἰς τὸ νὰ
 τελειώνης ὅλα τὰ θεῖα θελήματα, διὰ τὰ ὅποια θέλεις ἀξιωθῇ
 νὰ ἀκούσῃς ἀπὸ τοῦ χρυσαυγοῦς στόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ λαμπρᾷ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ τό, εὐ δούλε ἀγα-
 θέ, καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστή-
 σω, εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου, ἐκεῖ συναυλιζόμε-
 νος πᾶσι τοῖς δικαίοις, νὰ δοξάζῃς, καὶ νὰ εὐλογῇς τὸ ὑπερύ-
 μνητον ὄνομα τῆς τρισυποστάτου, καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, Πα-
 τρός, υἱοῦ, καὶ ἀγίου Πνεύματος· ἀμήν ».

Τοσαῦτα μὲν καὶ περὶ τοῦ Πατριάρχου Γερασίμου, ὅστις λέγεται, ὅτι εὐγῆκε καὶ ἅγιον λείψανον· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Σαμουήλ, σοφὸς καὶ αὐτός, διάδοχος Γερασίμου.

Κοσμᾶς Πάτριμος ἀπὸ Πισιδείας, διάδοχος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον.

Ματθαῖος Ἀντριώτης ἀπὸ Λιβύης, διάδοχος, καὶ παραιτηθεὶς ἦλθε καὶ ἀπέθανεν εἰς τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Κουτλουμουσίου, ἀνακαινίσας πολὺ μέρος αὐτοῦ. Τοῦτος Λιβύης ὦν, καὶ εἰς Βουκουρέστιον ἐλθὼν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ αὐθέντου μου Κωνσταντίνου, ἐχρημάτισε διὰ μεσιτείας μου πνευματικὸς του, καὶ διὰ μεσιτείας του πατριάρχης, γενομένης τῆς μεταθέσεως εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Πόλιν, ἦλθαν εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους πενήντα εἰς αὐτὸν γράμματα ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, βασιλέα τῆς Εὐδαίμονος Αἰθιοπίας, τῆς νῦν Ιαμπεσίας, καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα του Μάρθαν· ἔγραφεν, ὅτι ἔχωντας πολέμους μὲ ἓνα βασιλέα γείτονα ἀλλόφυλον, τὸν ἐνίκησε, καὶ ὅτι ἔχει τώρα σκοπὸν καὶ πόθον, νὰ ὑπάγη νὰ πλεμήσῃ, νὰ πάρῃ τὸν ἅγιον Τάφον· πρὸς τοῦτοις ἐζήτησε καὶ ἐπαρακαλοῦσε, νὰ στείλῃ διδάσκαλον ἄξιον, εἰ δυνατόν Ἀριερέα, νὰ τὸν διδάξῃ τὴν Ὀρθοδοξίαν τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ βιβλία τὰ λεγόμενα Πρακτικὰ τῶν Συνόδων καὶ τὸν ἐστάλησαν, ὁμοῦ δὲ καὶ ἓν Τετραβάγγελο μικρὸ ἀσημμένον, καὶ κομπολόγια δικά μου, κεχριμπάρι μπαλγαμί μεγάλου χοντροῦ, καθαρὸ, τιμῆς φλωρίων δέκα. Με ἐπαρακίνησεν ὁ Πατριάρχης νὰ ὑπάγω ἐγώ, καὶ δὲν ἠθέλησα· καὶ ἐστάλη ἀντ' ἐμοῦ Στέφανος ἱερομόναχος τις, τῆς νήσου Σίφνου διδάσκαλος, μὲ καί ποιον Σισίνιον ἰατροφιλόσοφον, καὶ πεντέξ παιδία· ὅτιν δὲ ὑπήγαν εἰς Χαμπεσίαν, καὶ ἀντάμωσαν τὸν βασιλέα, καὶ ἐνεχείρισαν τὰ πατριαρχικὰ γράμματα, καὶ τὰ βιβλία, καὶ πολὺς δὲν ἐπέρασε, καὶ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐγένε διάδοχος ὁ υἱὸς του, ἀνομοιότατος τοῦ πατρὸς του· εἰ-

παισι δέ, πῶς τὸν ἐφαρμάκωσαν οἱ ἄρχοντες τοῦ Κόπται, μαθόντες ταῦτα τὰ κατ' αὐτόν· ἀπέθανε καὶ ὁ Σισίνιος, ἔμεινε δὲ ὁ Στέφανος, τὸν ὅποσον παραλαβὼν ἕνας ἄρχωντας, τὸν ἔστειλεν ἔξω εἰς ἕνα χωρίον τοῦ, καὶ ἐκεῖ ἄνοιξε σχολεῖον ὁ Στέφανος.

Ἴδου καὶ ὁ τίτλος τοῦ βασιλέως τῆς Χαμπεσίας:

Κράτιστε, γαληνότατε, θεόστεπτε, ἀήττητε, νικητὰ καὶ τροπκιούχε, ἑλέφ Θεοῦ αὐθέντα μέγιστε, βασιλεῦ καὶ αὐτοκράτορ τῆς ἄνω καὶ μείζονος Αἰθιοπίας, καὶ τῶν μεγίστων βασιλειῶν, ἐξουσιῶν τε καὶ χωρῶν, βασιλεῦ τῆς Γοάνης, Καφάτης, Φευτιγῶρ, Ἀγκότης, Βαροῦ, Βαλιγουνάκης, Ἄδης, Βιγγούνης, Γοκάνης, ὅπου αἱ πηγαὶ τοῦ Νεῖλου, ἀμαρῆς Βαγοναμέτρου, Ἀμβης, Βαγγούτζης, Τιγρεμαῶν, Σαβατμ, πατρίδος τῆς βασιλείσης Σαββά, Βαρναγγάσης, καὶ κύριε μέχρι Νουβίας τῆς ἕως Αἰγύπτου, ἠγαπημένη, καὶ ἐπιθυμητὰ τοῦ ὀρθοδόξου γένους τῶν Ῥωμαίων, τῆς ἀγίας ἀνατολικῆς, Ἀποστολικῆς, καὶ καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, Κύριε Κύριε Ἰησοῦ.

Εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακόσιους σαράντα ἕνα, Ἀπριλίου εἰ κοσιεξ, τῇ δευτέρᾳ τοῦ Θωμᾶ, αὐθεντεύωντας ὁ Ἰωάννοδας εἰ Μπογδανίαν, ἀδελφὸς μικρότερος τοῦ προγραφέντος Κωνσταντίνουδα, καὶ ἐγὼ ὄντας μέγας γραμματικός, ὕπηγα νὰ γετονεύσω τὸν ῥηθέντα μητροπολίτην Διθύης Ματθαῖον, ὄντας καὶ αὐτὸς τότε ἐκεῖ εἰς τὸ Γιάσι, καὶ ἔχωντας κονάκι εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἀγίας παρασκευῆς τὸ Σναττικο· κτήμενοι δὲ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ συνομιλοῦντες, ἐρέθη λόγος περὶ τῶν Κοπτῶν· ὅτι δηλαδὴ τὸ βασιλεῖον αὐτῶν εἶναι εἰς τὴν Εὐδαίμονα Αἰθιοπίαν, τὴν κοινῶς λεγομένην Χαμπίαν, πλησίον εἰς τοὺς καταρράκτας τοῦ Νεῖλου, καὶ τὰς ἠγάς, βασιλεῖον εὐρύχωρον, καὶ πολυάνθρωπον, πλὴν Ἀράπιδ' ὅλοι καὶ μαυροπρόσωποι, καὶ ὅτι ἀγαποῦν δυνατὰ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἐπιθυμοῦσι τὴν μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίᾳ ἕνωσιν, περὶ ἧς πολλάκις ἔγραψαν, καὶ δὲν διαλείπουσι νὰ γράφουν εἰς

τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας, ὡς γείτονας τότε εἰς τῶν τραπεζοκαθημένων, Χῖος ὁ ἀνὴρ, εἶπεν, ὅτι εἶναι ἕως σαράντα χρόνοι, ὅπου ὑπῆγεν ἐκεῖ ἓνας Σκοπελίτης, ὁ ὁποῖος τόσον εὐδοκίμησεν καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὰ βασίλεια, ὅπου ἀνέβη εἰς τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τοῦ ἐπιτρόπου, ἦγουν ἐγίνε βεζῖρης ἐνὸς ταιούτου μεγάλου βασιλείου ἓνας νησιώτης, καὶ ἐκεῖνος Σκοπελίτης, καὶ τὸν ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς καὶ γαμβρόν του, δίδωντας αὐτῷ τὴν θυγατέρα του· τοῦτο ἀκούσας ἐγώ, καὶ Σκοπελίτης καὶ ἐγώ, καὶ κλοξετάζωντας, ὡς ἀμφιβάλλωντας, τὸ ἐβεβαίωσεν ὁ ἅγιος Λιῦθς λέγωντας, ὅτι ἀληθινὰ τὸ ἤκουσε καὶ αὐτός, μάλιστα εἶπε νὰ ἤκουσε καὶ τὸ ὄνομά του. Ἔτερος δέ τις Ἀντώνιος Ἀντριώτης, τοῦ Λιῦθς συμπατριώτης, συντρώγωντας καὶ αὐτός, εἶπεν, ὅτι, τί τόπου ἄνθρωπος νὰ ἦτον ἐκεῖνος δὲν ἐνθυμᾶται νὰ ἤκουσεν, ἤξεύρει ὅμως διὰ βέβαιον, ἀκούσας παρὰ πολλῶν, ὅτι Ρωμαῖος ἦτο, καὶ ναύτης ὄντας ὑπῆγεν ἐκεῖ, καὶ ἐγίνε καὶ βεζῖρης, καὶ γαμβρός τοῦ βασιλέως τῆς Χαμπεσίας.

Κυπριανὸς Κύπριος, φιλόσοφος, ἀπὸ παπαῶ διάδοχος, καὶ ἀπέθανε ποδαλγὸς εἰς τὴν Πόλιν.

Γεράσιμος Λέριος, ἀπὸ Μέτρων ἐπισκοπῆς τοῦ Ἡρακλείας, ὁ νῦν ἐλέω Θεοῦ Ἀλεξανδρείας· ὁ Θεὸς νὰ τὸν στερεωῇ.

Πατριάρχαι Ἀντιοχείας.

Κύριλλος Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον.

Σιλβέστρος Κύπριος, ἐνάρετος, ἐλεήμων, ζωγράφος, διάδοχος· ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον· αἰωνία ἡ μνήμη του· οὗτος ἦλθε διὰ ζητεῖν εἰς τὸ Γιάσι, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ αὐθέντου μου Ἰωάννοδα· εἰδίδασκεν ἐπὶ ἐκκλησίας, ἐλειτουροῦσε δὲ καὶ Ἀραβικά, ὅτι ἤξευρεν ἐτύπωσε καὶ λειτουργίαν Ἀραβικὴν, καὶ Ἑλληνικὴν ἀντάμα εἰς τὸ Γιάσι, καὶ Ἀντιμίνισι.

Φιλήμων Πολίτης, ἀπὸ Χαλεπίου διάδοχος, ἀπέθανεν εἰς τὸν θρόνον.

Δανιήλ Χίτος, ἀπὸ παπᾶς ὁ νῦν ἐλέω Θεοῦ Ἀντιοχείας· ὁ Θεὸς νὰ τὸ στερεώῃ.

Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων.

Δοσίθεος Μωραΐτης, ἀπὸ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, διάδοχος τοῦ σοφωτάτου Νεκταρίου τοῦ Κρητικοῦ, μαθητοῦ εἰς τὰ γραμματικά γενομένου Μελετίου ἱερομονάχου τοῦ Μακρῆ, εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικά Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως τοῦ ἐν ταῖς Ἀθήναις· τούτου σώζονται βιβλία δύο τυπωμένα, τὸ ἓνα Ἑλληνικὸ μεγάλο εἰς τὰς προσκομισθείσας αὐτῷ παρὰ τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ Λατίνων θέσεις, τὸ δὲ ἄλλο, ὁ ἀρχαῖος Χρονογράφος ὁ κοινός· τοῦ δὲ Δοσιθέου συγγράμματα φαίνονται πολλότατα· πρῶτον ἡ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριάρχουσάντων μεγίστη βίβλος, καὶ ἔτι τρεῖς τόμοι, Ἀγάπης, Χαρᾶς, καὶ Καταλλαγῆς. Εἶχεν ἐνθυμητικὸν καὶ ζῆλον εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐξαιρετον ὁ Δοσίθεος· τριάκοντα ὀκτῶ χρόνους τὴν πατριαρχεῖαν ἐκράτησε, καὶ εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τέσσαρας εἰς τὴν Πόλιν ἀπέθανε· αἰωνία ἡ μνήμη του. Δὲν βαστῶ, βιάζομαι νὰ γράψω καὶ τὴν ὑποκειμένην ἐπιστολὴν τοῦ Δοσιθέου πρὸς ἓνα ἐπίσημον· ἡ χάρις βιάζει με, καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἡ πολλὰς, καὶ ἀρμοδιώταταις ἱστορίαις τῆς· ἐγὼ τόσον ἄλας εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν νὰ εὔρω δὲν μ' ἔτυχε.

« Δοσίθεος ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, τῷ τιμιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἄρχοντι σπαθαρίῳ Κυρίῳ Νικολάφ, χάριν ἀπὸ θεοῦ πρὸς ἔργα σωτηριώδη.

Τὸν Φαληρέα, φασί, Δημήτριον, μετὰ τὴν ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Αἴγυπτον φυγὴν δεξιωθέντα ἱκανῶς παρὰ τοῦ Πτολεμαίου, πέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις δωρεάς, μεγαλοψυχίαν ἔμα καὶ φιλαδελφίαν ἐπιδεικνύμενος· αὐτὸς δ' ἀποδημήσας ἡμῶν, οὐδὲ χάρι-

την μικρὸν πέμψαι ἡνέσχου· καίτοι Δημήτριος μὲν παρ' Ἀθηναίων, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ πέφευγεν· αὐτὸς δὲ παρ' ἡμῶν πολλοὺς προτερήμασιν ἐφοδιασθεὶς ἐξεδήμησας, καὶ ἀποδημήσας, τῆς ἡμετέρας καὶ φιλοστοργίας καὶ φιλίας πείραν ἀπέληφας. Εἰ δὲ καὶ ὅτι πατρίδα τὴν θρεψαμένην σε Ῥωμαίων γῆν ἀπαρνούμενος, καὶ τοὺς γονέας τῇ λήθῃ παρέδωκας, ταῦτα ποιεῖς, οὐκ ἀγαθὸν σου τὸ ἔργον· Ζήνων γὰρ καὶ Κλεάνθης οἱ στωϊκοί, καὶ τοὶ Ἀθήνησι φιλοσοφοῦντες, ἀλλ' οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι γενέσθαι, ἵνα μὴ δόξωσι τὰς Ἀθήνας ἀδικεῖν, καὶ τοι γε Δίδος καὶ Ἡραίστου ἐχόμενοι τῶν μὴ ὄντων Θεῶν· αὐτὸς δὲ Χριστιανὸς ὢν, ᾧ ἀθέμιτον τὸ ὄψοσθαι ἀδικεῖν, πῶς τῆς πατρίδος, καὶ μάλιστα τοιαύτης οὔσης, καταφρονῶν οὐκ αἰσχύνῃ; Εἰ δ' ὅτι ἡμεῖς πτωχοί, ὑμεῖς δὲ πλουτεῖτε, ἀρκετὴ ἀπόκρισις τὸ « Ἀριστοτέλης ἀριστᾶ, ὅταν δοκῇ Φιλίππῳ, Διογένης δὲ ὅταν Διογένει »· μήτε πραγματείας, μήτε ἄρχοντος, μήτε ἡγεμόνος τὴν σὴν δίκαιαν περισπῶντος· ἢ ἴσως τοῦτό σοι οὕτως ἔδοξεν, ἵνα κατ' Ἐπίκουρον, λάθῃς βιώσας; Ἄλλ' ὦ τέκνον, πῶς λανθάνειν δύναιτό σου τὸ βιοῦν; ἔγνωσάν σε γὰρ τοσαῦτα βάρβαρα ἔθνη πρᾶσθούοντα, Σκύθας τε καὶ Βακτρίους παρελάσαντα, καὶ ἐπέκεινα τῶν τοῦ Μακεδόνος ὀρίων ἀποδεδημηκότα, (ἵνα ἢ Λακεδαιμίων μείζονα φρονῇ Μακεδόνων, ὡς τούτων πρόσκαιρος ἢ ἀρχή, ἐκείνης δὲ ἀθάνατος ἢ ἡγεμονεῖα), καὶ ὑπὸ Καθῶς φιλοξενηθέντα, καὶ δὴ ἐν αὐλαῖς εὐσεβείας κατασκηνούμενον. Καὶ πῶς ἀδικῶν τὴν τύχην, ἐπελάβου ἐπικουρείου ἀποφθέγματα, λάθε βιώσας; Δεῖ γοῦν σε καὶ τῇ πατρίδι ἀποδοῦναι πρόσφορον τὸ χρέος, καὶ τῷ πατρὶ ἐμοὶ δηλοῦν συνεχῶς τὰ κατὰ σέ, καὶ τὰ περὶ σέ. Εἰ δὲ καὶ Πausανίας ἐπαινεῖται τὴν τῆς Ἑλλάδος συγγραψάμενος περιήγησιν, πόσῳ μᾶλλον ἔσται σου εἰς μνημόσυνον ἂν τὴν πρὸς Καθῶν περιήγησιν ἐξηκριβωμένως συγγράψας, πέμψῃς ἡμῖν; πόσα δηλονότι ἔθνη κεῖται παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ τίσι διαλέκτοις χρᾶται, καὶ πῶς τῷ θεῷ

λατρεύει, και ποσταῖοι ἀπὸ τῆς βασιλευούσης πόλεως εἰς τὸν ὠκεανὸν ἀπέρχονται, και εἰς Σίνας, και τι τὰ ἐκείνων τῶν τόπων ἄτινα, εἰ και ἐν τῷ γεωγραφικῷ ἄτλαντι κείνται, ἀλλὰ ρητέον πρὸς τέρψιν καινώς, και τὰ δοκοῦντα κοινά, δὸς δ' εἰπεῖν, ὅτι και πιστότεροι τῶν ὄτων οἱ ὀφθαλμοί· μιμήθητι Θουκυδίδην περὶ τὴν Σκαπτὴν λεγόμενην ὕλην ἐν Θράκῃ συγγράψαντα τὰ γε νῦν αὐτοῦ εὕρισκόμενα, και Ξενοφῶντα, και ἄλλους, ἵνα ἡ πατρὶς εὐχομένη μνημονεύῃ σου, και ἡμεῖς δεόμεθα τοῦ ἀγίου Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑγείας και σωτηρίας σου, οὗ ἡ χάρις και τὸ ἄπειρον ἔλεος, και ἡ παρ' ἡμῶν εὐχὴ και εὐλογία, και συγχώρησις, εἴη μετὰ σοῦ· Ἀπὸ Οὐγγροβλαχίας, τῆ δ' ἡμῶν ἀποδημία, αχ πθ'. Δεκεμ. ».

« Τῷ μακαριωτάτῳ, ἀγιωτάτῳ, και σοφωτάτῳ δεσπότῃ ἡμῶν, και Πατριάρχῃ τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, και πάσης Παλαιστίνης, Κυρίῳ, Κυρίῳ Δοσιθέῳ, τὴν ὀφειλομένην ἐδαφιῇ και εὐλαβῇ προσκύνησιν, και πᾶν εἴ τι ἀγαθόν, και σωτήριον.

Ἐν δίκῃ γε, και οὐκ ἀπεικίτως, ὧ θεῖα και ἱερὰ κεφαλῇ, μέμψιν τινα δικαίαν ἡμῖν διὰ τῆς ὑμετέρας ἐπιστολῆς κατεμέμψης, πολλοῖς μὲν ἐπισωρεύουσα παραδείγμασι, και μάλιστα τῷ σοφῷ Φάληρῃ ἐκείνῳ Δημητρίῳ, και τῇ περὶ αὐτὸν ἱστορίᾳ συγκρίνουσα τὰ ἡμέτερα. Ἐχει μὲν ἄρα οὕτω και τὰ καθ' ἡμᾶς, ὅστε πολλάκις και μέμψασθαι οὐκ ἔξεστι, διὰ τῶν πολλῶν τοῦ καιροῦ περιστάσεων ἕνεκα. Τὸ δέ γε ἀμνημονεῖν σου τοῦ φιλοστόργου, και εὐεργέτου πατρός, και δὴ και αὐτῆς τῆς ἐνεγκαμένης, τηλικαύτης οὐσης, οὐχ ὅτι γε ἀχάριστον και αἰσχύνῃς ἄξιον, ἀλλὰ δὴ και τοῦτο και μονοῦ ἀσεβείας, και ἀνόσιον και παρ' ἡμῖν αὐτοῖς κρίνεται. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐχ ὅτι πλουτοῦμεν, και τῇ τῆς ἀστάτου τέχνης εὐρροία συμπεριφερόμενοι, ὑμῶν οὐ μεμνήμεθα· ἀλλ' ὅτι, ἐν οἷς μὲν ἡμεῖς δεινοί, οὐχ ὁ νῦν καιρός, ἐν οἷς δ' ὁ παρῶν καιρός, οὐχ

ἡμεῖς· δεινοί, καὶ ταῦτα δὲ εἰσι τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν. Τὸ δὲ κατ' Ἐπίκουρον βιοῦν, καὶ τὸ λάθε βιώσας, φιλοσοφήσας, οὐκ ἔτι τούτου ἡμῖν μέλει· πρὸ χρόνων γὰρ ἱκανῶν, ὡς καὶ αὐτόθι ἠκουστοί, μετὰ τὰς πολλὰς ἐκεῖνας περιηγήσεις, μόλις ποτὲ νόμφόσεως γυναικί συνεζεύχθημεν, καὶ τοῦτό γε οὐκ ἄνευ προνοίας καὶ κελεύσεως τῶν κρατούντων· περὶ δὲ τῆς τῶν Σίνων πρεσβείας, καὶ τῶν ἐκ τῆς Ρωσσίας μέχρι Συμπηρίας, κἀντεῦθεν μέχρι τῶν ὀρίων τῆς θρυλλουμένης ἐκεῖνων ἀρχῆς, καὶ πόλεως Πέζίνου, ἔνθα τὰ τῶν Σίνων, ἦτοι Χίνων βασιλεία, ἐκπεποιήνται βιβλοὶ τρεῖς σλαβονιστί, ὧν αἱ μὲν δύο, ὡς ἐκ τῆς ἐνταῦθα ἀρχῆς, καὶ τῆς πρεσβείας ἐχόμεναι, οὐ πᾶνυ περιέργοι, ἀλλὰ δὴ καὶ σύντομοι, ἡ δὲ τῶν Σίνων πλατυτάτη τε καὶ τοῖς περιέργοις ἔργον χαρίεν τε καὶ εὐνοούστατον· ἑλληνιστί δὲ μέχρι τοῦ νῦν οὐδεμία τούτων ἐκδέδοται, τοῦ καιροῦ, καὶ τῆς ὥρας τοῦτο μὴ συγχωρούσης. Καὶ γὰρ οὐκ ἔξεστι τὰ μόνους τοῖς αὐτοκράτορσιν ἐνταῦθα γνωστὰ, καὶ διὰ θείας αὐτῶν προσταγῆς, καὶ δαπάνης κατορθωθέντα, καὶ ἑτέροις ταῦτα κοινῶσαι, καὶ μεταπέμψασθαι· κίνδυνος γὰρ ἐπακολουθεῖ τοῖς ταῦτα καὶ τολμῶσι, καὶ πράττουσι. Νῦν δὲ ἐλθὼν ὁ παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος πεμφθεὶς πρὸς τὰ ἐνταῦθα αὐτοκρατορικὰ τῶν μεγάλων καὶ ἀνικῆτων αὐτοκρατόρων Ἰγνη, πανοσιώτατος καὶ ἐλλογιμώτατος ἅγιος ἀρχιμανδρίτης τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ καὶ ἀγιωτάτου πατριάρχικου θρόνου Κύρ Χρῦσανθος, ὁ καὶ ὑμέτερος πρὸς μητρὸς ἀνεψιός, ἵνα δεηθῆ περὶ τῆς τυπώσεως τῶν σταλέντων βιβλίων, τόλμη καὶ φρονήσει ἑλληνικῆ, καὶ ἐπιμελείᾳ, καὶ ἐξόδοις οὐκ ὀλίγοις, δι' ἐπιταγῆς, ὡς φησι, τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, μετήνεγκε τὸ τῶν Σίνων πονηθὲν βιβλίον εἰς γλῶσσαν Ἑλληνικὴν, ὅπερ παρ' ἡμῶν μὲν ἔλαθε σλαβονιστί, διὰ δὲ τῶν ἐνταῦθα σπουδαιολόγων, καὶ τῆς αὐτοῦ ἡδὴ τρίτον ἡδὴ διορθώσεως, μόλις μετηνέχθη εἰς ὅπερ καθορᾶται παρ' ἐλπίδα τανῦν· παρ' οὐ καὶ διὰ ζώσης φωνῆς

ιστορηθήσεται, καὶ ὁ πλατυσμός, καὶ τὰ κυριώτερα μέρη ταύτης τῆς σχεδὸν ἀπείρου ἀρχῆς, καὶ τὰ διαστήματα τοῦ τε Ὠκεανοῦ, καὶ τῆς Συμπηρίας ἐκ τῆς βασιλευσύσης, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα τοῖς φιλοστοροσι· φέρει γὰρ ἐν ἑαυτῷ ἅπασαν τὴν τῶν Μοσχόων ἀρχήν, ὡς ὁ μυθεύμενος Ἄτλας τὸν Ὀλυμπον· περὶ δέ γε Καθός, οὐκ ἔστιν ἄλλη βασιλεία ἀναμεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Σίνων, εἰμὴ τὰ τῶν Σίνων βασιλεία, καὶ ἡ πολυθρόλυτος ἐκείνων ἀρχή, ἣτις καὶ παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ ἐν τῷ ὀγδόῳ πίνακι τῆς Ἀσίας περιγράφεται συντόμως. Σίνοι γὰρ τοῦνομα παρ' Ἑλλήσι τὸ πάλαι ἐν πολλοῖς βιβλίοις κεῖται. Ἐνθεν τοι οἱ Λατῖνοι εἰς Κίναν μετέβαλον, οἱ δὲ Σκύθαι, καὶ Ρῶσσοι, καὶ ἄλλαι γλῶσσαι εἰς Κιτάιν, καὶ Τζίναν· εὐρίσκονται γὰρ καὶ ἐν τῇ τῶν Σίνων μητροπόλει Ἀγαρηνοί, καὶ πολλὰ τούτων μετζίτια· ἄτινα δὲ ἐν τοῖς παλαιοῖς γεωγράφοις περὶ τούτων ἐξέδοντο, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ νέοις, καὶ τοῖς πίναξιν αὐτῶν καταγράφονται, καὶ μάλιστα τὰ ἀναμεταξὺ Συμπηρίας, καὶ Σίνων, λῆρος ἅπαντα ἀνεφάνησαν· οὐδεὶς γὰρ πρὸ ἡμῶν τὰ μεταξὺ Ὀβίου ποταμοῦ, καὶ ἕως αὐτῆς τῆς Κίνας, ἢ εἶδε σαφῶς ἢ διέγραψε· καὶ εἴτις τι συνέγραψεν, οὐκ ἀληθῶς, ὡς παρ' ἀνθρώπων χυδαίων μαθητευθεὶς τὰ περὶ αὐτῶν· πολλὰ γὰρ εἰσι τὰ ἀπὸ Συμπηρίας καὶ μέχρι τῶν ὀρίων τῶν Σίνων, ποταμοὶ τε δηλαδὴ μέγιστοι, καὶ παμπληθεῖς, καὶ λίμναι μέγισται, καὶ μάλιστα ὁ Μπαϊκάλης λεγόμενος λιμὴν, ὅστις καὶ θάλασσα διὰ τὸ μέγεθος κέκληται, διήμερος μὲν πλοῦς ὦν τὸ εὖρος, δωδεκαήμερος δὲ τὸ μῆκος, τὸ δὲ βάθος ἀχανές, οἷον πέλαγος, ὃν καὶ δις ἐπλεύσαμεν· ἐξουσιαζόμενα πάντα ὑπὸ τῆς πανευδαίμονος ταύτης τῶν Μοσχόων ἀρχῆς, ὅρη τε ὅτι πλεῖστα ὑπερμήκη, νιφόεντα, καὶ τὰ Ριφαῖα ἐκεῖνα, καὶ ἡ ψαμμώδης θάλασσα, ἣτις καὶ μεχρις αὐτῆς Ἰνδικῆς ἐπεκτείνεται· ἔθνη δὲ τε μυρία, οἷα φύλλα δένδρεσι, καὶ πολύγλωττα, ἦθη τε καὶ εἶδη ἡμῖν διαφέροντα, καὶ εἰδώλοις ἀλλοκότοις λατρεύοντα. Ἄλλα

ταῦτα μὲν δὴ τοιαῦτα, καὶ μάλιστα ἴσως πέραν τοῦ δέοντος γέγονε· πλὴν ἕνα μὴ καὶ αὖθις ἀμνήμονες τῶν ὑμετέρων προσαγμαμάτων ἐγκαλοίμεθα. Τὰ δὲ πάντα ὁ ρηθεις λογιώτατος ἀρχιμανδρίτης εἶποι πλατύτατά τε καὶ ἀκριβέστατα. Διαφυλάττοι ἡ θεία Πρόνοια τὴν ὑμετέραν τρισολβίαν Μακαριότητα εἰς χρόνους πολλούς, ἐκτὸς παντὸς ἐναντίου, σὺν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ, ἧς καὶ αἱ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἶψαν σὺν ἐμοὶ ἐν βίῳ παντί.

Ἀπὸ τῆς βασιλευούσης πόλεως Μόσχβας ἀχχγ'. μηνὶ Γουλιῷ. Τῆς ἡμετέρας θεοπροβλήτου Μακαριότητος, δοῦλος πιστὸς καὶ υἱὸς κατὰ πνεῦμα, Νικόλαος Σπαθάρης ».

Χρῶσανθος Μωραΐτης, Νοταρᾶς, σοφώτατος καὶ εἰς τὰ λατινικά, διάδοχος καὶ ἀνεψιὸς Δοσιθέου, ἐπατριάρχευσεν χρόνους εικοσιῆξ, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν· αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος ἐστάθη μαθητῆς εἰς τὰ μαθηματικά Καισαρίου τοῦ προγραφέντος. Ἐσύνθεσεν, καὶ ἐτύπωσεν βιβλίον διδασκῶν, καὶ γεωγραφικόν, καὶ ἄλλα, ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ Κίνας ἀτύπωτον, ἀλλ' ἀξιούτωτον (τὸ ἔχω), Κιτάρια δουλεύουσα τὸ ὠνόμασεν, ἥτοι βιβλίον περιέχον τὸν πόλεμον, ὅπου οἱ Τατάροι τῆς Μπογδόας ἐσῆκωσαν κατὰ τῶν Σίνων, δηλαδὴ Κιταϊτῶν, καὶ ἐκυρίευσαν τὸ βασίλειον αὐτῶν, καὶ ἄλλα διάφορα· τοῦτο εἶναι τὸ βιβλίον, ὅπου ὁ Νικόλαος Σπαθάρης γράφει. Τούτου σώζονται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ αἱ παρούσαι αὗται δύο ἐπιστολαί.

« Μακαριώτατε καὶ ἀγιώτατε Δέσποτα, καὶ ἀρχιεράρχα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, Κύριε κύριε Ἰννοκέντιε τρισκαιδέκατε, τὴν ὑμετέραν μεγίστην Μακαριότητα μετ' εὐλαβείας, τὴν ὀφειλομένην ἐν Πνεύματι ἀγίῳ ἀπονέμομεν προσαγόρευσιν.

Ἦκουσται πρὸ πολλοῦ καὶ πανταχοῦ ἡ προβίβασις τῆς ὑμετέρας μεγίστης μακαριότητος εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τοῦ πρωτοκορυφαίου τῶν Ἀποστόλων, καὶ ὑπερχάρημεν πνευματικῶς, ὄντες εὐέλπιδες, ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τῆς

Ιερᾶς ἀρχιερατείας αὐτῆς ὄψεται ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία εἰρηναίαν καὶ εὐτυχῆ κατάστασιν, διὰ τῆς ὑμετέρας ἀποστολικῆς ἐξουσίας καὶ ἀγρόπνου κηδεμονίας, καὶ προστασίας, ἣν ὁ ἅγιος Θεὸς διαφυλάττει εὐδαιμονοῦσαν ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον αὐτῆς θρόνον ἄχρι βαθυτάτου γήρωσ καὶ πρεσβείου. Τὰ εἶτι εἶχομεν σκοπὸν νὰ σημειώσωμεν θάρρει πνευματικῶ τῆ ὑμετέρα μεγίστη Μακαριότητι, θέλει τὰ ἀναφέρει, ἂν ὀρίση νὰ δώσῃ καιρὸν ἰκανῆς ἀκροάσεως, ζῶσῃ φωνῇ ὁ αἰδεσιμώτατος Κύριος Ἰωάννης Φίλιππος Μεδιολάνος, ὁ καὶ βαρδιάνος χρηματίσας τῆς ἐνταῦθα ἀγίας Σιών, ὄντινα ἔγνωμεν διακριτικόν, ἐν καθαρότητι βίου καὶ σεμνότητι ζωῆς περιπατοῦντα, καὶ τὴν κοιναφελῆ ἀσπαζόμενον εἰρήνην. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν νὰ εἰσακουσθῶμεν, δεόμενοι νὰ ὀρίση, νὰ φυλάττῃ κάθε ἀγία ἐκκλησία τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς ἔθη καὶ ὄρια, νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν ἄτακτον καὶ ὑπερήφανον ὄφρὸν τινῶν, ἐχόντων μὲν μὸρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρημένων, ὡς χωλευόντων ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις, καὶ περιπαιζόντων ἀδεῶς ἐξίσου τὴν τε Ἀνατολικὴν, καὶ Δυτικὴν ἀγίαν Ἐκκλησίαν. Ἔως πότε ἀνέχεται, Μακαριώτατε καὶ ἐπιεικέστατε πάτερ καὶ δέσποτα, ὁ ἀποστολικὸς ὑμῶν θρόνος, καὶ ἡ ὑπερβολικὴ αὐτοῦ ἀξία, νὰ διώκεται ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τινων διεφθαρμένων καὶ ἀναιδῶν ἀνθρωπαρίων, οἳ τινες ἀγωνίζονται, τῇ δοκῆσει μὲν τάχα πρὸς οἰκοδομὴν ψυχῶν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν εἰς ἀπώλειαν; Μνήσθητι, μέγιστι ἀρχιεράρχα, τὸ τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν κορυφαῖον αὐτοῦ εἰπόντος, « καὶ σὺ ποτὲ ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου » καὶ ἐπίρριψον ἐπὶ τὸν καιρὸν τῆς Ιερᾶς σου ἀρχιερατείας τοὺς πνευματικούς σου ὀφθαλμούς καὶ ἐπὶ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ποτὲ μὲν ὑπέραλαμπρον, αἰεὶ δὲ εὐσεβεστάτην, καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ὀρθοτομοῦσαν, τανῦν ὅμως πικρῶς πιεζομένην καὶ ταρτατομένην ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφορῶν χαλεπῶν, καὶ ἀγρίων κυ-

μάτων. Εἰ δὲ μήγε, καὶν πρόσταζον, ἐπικύρωσον, ἵνα ἔδωσι ταύτην ἀνεκπρέαστον οἱ ταράττοντες ψευδάδελφοί, καὶ τοῦτο νομίζεται παρ' ἡμῶν μέγιστον καὶ ἐξαίρετον εὐεργέτημα, καὶ ἀπαρχὴ τῆς καλοκάγαθίας, καὶ φιλανθρώπου εὐγνωμοσύνης αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς· ἀπονέμοντες καὶ ἡμεῖς πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἐλευθέρως τὴν κανονικὴν ὀφειλομένην τιμὴν, καὶ ὑπεροχὴν τῶν μακαριωτάτων μεγίστων ἱεραρχῶν, τοῦ ἀγιωτάτου αὐτῆς ἀποστολικοῦ θρόνου, καὶ ἐξαιρέτως νῦν πρὸς τὴν ὑμετέραν μεγίστην παναγιότητα φερόμεθα μὲ ἄκραν εὐλάβειαν· πάλιν οὖν ἐκ συνοχῆς καρδίας, καίτοι ταύτολογοῦντες, παρακαλοῦμεν ἐκ καρδίας, δεόμεθα ὀλοψύχως, ὅπως φροντίσῃ ἡ μεγίστη αὐτῆς Μακαριότης περὶ τῆς κοινῆς εἰρήνης τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ ἰδίως περὶ τῆς ἀταραξίας τῆς Ἀγίας ἡμῶν Γῆς, καὶ ἡμῶν, ἵνα ἔξῃ αἰείποτε τὸν ἀρχηγέτην τῆς εἰρήνης συνεργοῦντα καὶ συμπράττοντα ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς· καὶ χαρῶνται τῇ μακαριωτάτῃ, καὶ σεβασμιωτάτῃ αὐτῆς κορυφῇ μακρότητα ἡμερῶν, μετὰ πάντων τῶν ἀγαθῶν οὐρανίων, καὶ ἐπιγείων ».

« Ὁ γηραιὸς Πατριάρχης Χρῦσανθος, τῷ νεάζοντι, σοφωτάτῳ, καὶ αἰδεσιμωτάτῳ ἀδελφῷ Κυρίῳ Νικολάῳ Κομνηνῷ Παπαδοπούλῳ χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν.

Βραχέα φθέγγονται οἱ λυπούμενοι· λυπούμενοι μὲν ἡμεῖς ἴσμεν, ὁ δὲ λυπῶν αὐτὸς· ἐπεὶ περ ἀποστέρεις ἡμᾶς ἤδη ἐν τοσούτοις ἔτεσι τῶν ποθεινοτάτων σου γραμμάτων, ὧν οὐδὲν ἄλλο ἡμῖν θυμηδέστερον, τῶν ἀπὸ τοῦ Παταβίου ἀγωγίμων. Εἰ οὖν βραχέα φθεγγόμεθα διὰ τῆς ἐπιστολῆς, οὐχ ἡμεῖς, ἀλλ' αἴτιος αὐτὸς ἂν εἴης· σύγγνωθι δέ, καὶ διατέλει ὑγιῆς ἐν μακροβιότητι, περιπόθητε ἀεὶ ἡμῖν, σοφώτατε καὶ ἀξιάγαστε καθηγητά, καὶ διδάσκαλε, μετὰ ἐπιτάσεως τοῦ πρὸς ἡμᾶς αὐτῆς φίλτρου. Εἰ γὰρ ἡ φιλία, ὡς ποιότης οὕσα ψυχῆς, αὐξασθαι καὶ ἐπιτείνεσθαι πέφυκε, δίκαιον ἄρα καὶ θεοφιλὲς τοῖς

ὡς ἀληθῶς φιλοῦσίν τε καὶ ἀντιφιλοῦμένοις, αἰ ἐπίτασιν ἐπιτάσει φίλτρου ἐγγίνεσθαι, καὶ προστίθεσθαι, τῷ θεῷ πειθόμενοις Ἀποστόλω, τῶν μὲν ὀπίσθεν ἐπιλανθάνεσθαι, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτείνεσθαι ἀποφαινομένῳ. Ἐρῶσο, θεολογικώτατε, μετὰ ὀρθοῦ φρονήματος, καὶ ὀρθοδοξίας ἀείποτε ἐπιτιθέμενος, ὅτι μία καὶ μόνη ἀρχή, καὶ αἰτία ἐν τῇ θεῷ καὶ προσκυνητῇ Τριάδι, ἦτοι υἱοῦ, καὶ Πνεύματος, ὁ ἀνάτιος, καὶ ἀναρχος Πατήρ».

Μελέτιος ἀπὸ Καισαρείας, Χρυσάνθου διάδοχος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν.

Παρθένιος ὁ κοντόφθαλμος, Ἀθηναῖος, φιλόσοφος, καὶ αὐτὸς ἀπὸ Καισαρείας διάδοχος, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν. Οὗτος ἦλθεν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι εἰς τὸ Γιάσι διὰ ζητεῖαν εἰς τὰς ἡμέρας καὶ αὐτὸς τοῦ αὐθέντου μου Ἰωάννοδα, καὶ τὸν ἐκατέβη δαμλᾶς, καὶ ἦλθεν εἰς θάνατον, ἐπιάσθη δὲ ἡ γλῶσσά του, καὶ ἐτραύλιζεν ἕως θανάτου· καὶ ἐγύρισε πάλιν εἰς Βουκουρέστι, αὐθεντεύοντας Κωνσταντίννοδα ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννοδα· οὗτος μὲ ἐτίμησε μὲ τὸ ὀφθίκιον τῆς πρώτης πεντάδος τῶν κληρικῶν, μὲ ἔκαμε δηλαδὴ μέγαν Ἐκκλησιάρχην τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων. Ἴδου καὶ ἡ μαρτυρία:

» Παρθένιος ἐλέω Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Ταῦς πρὸς βοήθειαν ἱερῶν προθυμουμένους ταῖς ἐκ τῶν ἱερῶν τιμᾶσθαι εὐεργεσίαις προσήκει· τὸν κοπιῶντα γὰρ γεωργὸν τῶν καρπῶν ἀπολαμβάνειν, ἢ ἀποστολικὴ φωνὴ διατάσσεται. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ λογιώτατος μέγας γραμματικὸς τοῦ ὑψηλοτάτου, καὶ θεοσεβεστάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας Κυρίου κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ υἱοῦ καὶ περιπόθητου τῆς ἡμῶν Μετριότητος, Κύριος Κωνσταντίνος Δαπόντες, ἐνθέρμω ζήλῳ πρὸς βοήθειαν τοῦ Παναγίου τάφου κατὰ τὸ δυνατόν

φέρεται, δεῖν ἔγνω ἢ μετρίότης ἡμῶν, καὶ κλήρω τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου, ἀποστολικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ θρόνου τιμησαι· καὶ δὴ τῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ τελετρχικοῦ Πνεύματος, προβιβάζεται αὐτὸν καὶ προχειρίζεται μέγαν ἐκκλησιάρχην τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου θρόνου. Διὰ τὸ τὰς διατριβὰς δὲ τανῦν ἐν Γλασίῳ ποιῆσθαι καὶ μὴ δυνάμενον τῆς ἡμετέρας χειροθεσίας τυχεῖν, διὰ τοῦ παρόντος ἰδιοχειροῦ πιττακίου παρέχει αὐτῷ τὸν τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου κληρὸν, ὄντα τῆς πρώτης πεντάδος ὑπὸ τὸν μέγαν ρήτορα ἔθεν καὶ εἰς ἐνδειξὴν ἐπεδόθη αὐτῷ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν γράμμα εἰς ἀσφάλειαν.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἔτει α ψ μ δ', κατὰ μῆνα Φεβρουάριον ».

Ἐφραῖμ Ἀθηναῖος, φιλόσοφος, ἀπὸ Βηθλεέμ, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν Πόλιν.

Σωφρόνιος ὁ προρρηθεὶς.

Ἀβράμιος Ἀμπατζᾶς, σκλάβος βαπτισθεὶς, ὁ ἐγκρατευτῆς, καὶ αὐτὸς ἀπὸ Βηθλεέμ. Τοῦτος πρωτοσύγγελος ὢν, καὶ ταξιδεύων κατὰ τὴν Προῦσαν, εἰς δύο ταξείδια ὅπου ἔκαμιν εἴκοσι κοντὰ χρόνους, ἔφερε, λέγουσιν, εἰς τὸν ἅγιον Τάφον πούγκιζ πενταχόσια, συναξὴν τόσῃ μεγάλην, ὅπου οὐδὲ Πατριάρχει δὲν ἔκαμιν. Ἀβράμιος λοιπὸν, Χρῦσανθος, Δοσίθεος, Νεκτᾶριος, Γεράσιμος, Ἀθανάσιος, Διονύσιος, εἶναι οἱ ἐπίσημοι Πατριάρχει, καὶ ἡ καλλονὴ τῶν εἰς τοὺς καιροὺς μᾶς ἱεραρχῶν.

Προκόπιος Ζαγορτζιός, ἀπὸ Καισάρειας, ὁ νῦν ἐλέω Θεοῦ Γεροσολύμων ὁ Θεὸς νά τὸν στερεώνη· ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Πόλιν.

ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ.

Ὁ Κύπρου Φιλόθεος, Κύπριος, ἐπίσημος διὰ μάθησιν.

Γαβρήλ ὁ Χαλκηδόνος ὁ προγραφεὶς, περὶ οὗ ἔγραψε Διονύσιος ὁ Πατριάρχης εἰς Ρωσσίαν, ὡς γέγραπται, ἐπίσημος διὰ

τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας Εὐφημίας, τὴν εὐχὴν τῆς νᾶ ἔχωμεν.

Μελέτιος Ἰωαννίτης, ὁ ἀπὸ Ἄρτης Ἀθηνῶν, ὁ περίφημος γεωγράφος, καὶ συγγραφεὺς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, καὶ πολλῶν λόγων πανηγυρικῶν, καὶ διδακτικῶν, καὶ ἀστρονόμος, καὶ ἰατρός. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἤκουσα, ὅτι πέρυσι ἐτυπώθη εἰς τρεῖς τόμους εἰς Βιένναν. Τοῦτος ἀπελθὼν εἰς τὴν Πόλιν διὰ νὰ μετατεθῆ εἰς τὰ Ἰωάννινα, μετετέθη εἰς τὴν ἄλλην καὶ καλλιτέραν ζωὴν· ἀπέθανεν ἔτει αΨιθ'. αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἡλίας Μηνιάτης Κεφαλληναῖος, ὁ Κερνίκης καὶ Καλαβρότων, ὁ περιβόητος, ὁ νέος Χρυσόστομος, ὡς τὸν μαρτυρεῖ τὸ βιβλίον του. Αὐτὸς ἔχει καὶ ἄλλο βιβλίον τυπωμένον εἰς Λεΐψιαν κατὰ Λατίνων, Πέτρα Σκανδάλου λεγόμενον· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰερόθεος Κομνηνός, ἰατροφιλόσοφος, ὁ Δρύστρας. Τοῦτος ἐξήγησεν εἰς ἀπλῆν φράσιν τὰ ἀποφθέγματα βασιλέων, στρατηγῶν, καὶ φιλοσόφων, καὶ τὰ ἐπροσφώνησε καὶ τὰ ἐπρόσφερον εἰς τὸν Κωνσταντήβοδα τὸν Μπραγκοβάνον τῷ αχλδ'. ἔτει. Ἐ'τι ἐσύνθεσε τὸν βίον τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς τόμους τῆς Βυζαντιδος, καὶ τὸν ἐπρόσφερε τῷ σοφωτάτῳ ἄρχοντι μεγάλῳ στολνίκῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Καντακουζηνῷ· τὸν ἔχω καὶ αὐτόν, ἄξιον τύπου, ἀξιώτατον μάλιστα τὰ ἀποφθέγματα· ἀμὴ τις νὰ τὰ τυπώσῃ; καὶ μακάριος ὁποῦ τὰ τυπώσῃ, ὡς χρυσᾶ τῷ ὄντι βιβλία, καὶ χρυσιμώτατα μάλιστα εἰς αὐθέντας. Τούτου σώζεται καὶ ἡ πρὸς τὸν αὐθέντην Νικόλαον βόδα ὑποκειμένη αὕτη ἐπιστολή.

« Οὐκ ἐς τοσοῦτον ἀνὴρ μυρεψὸς ἅπαντα μὲν τῶν ἀρωμάτων τὰ εὐωδέστερα, καὶ τερπνότερα ἑαυτῷ περιφέρων, μύροις δὲ παντοδαποῖς καὶ βαλσάμοις, καὶ αὐτῷ δὴ τῷ περιλαλήτῳ

σιλίῳ, ἐς βάθος καὶ δυσεκνίπτως ἐμβεβαμμένος εἴη ἐσθῆτας περιβαλλόμενος, καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ Μακεδόνα Ἀλεξάνδρου ἀναλάβηται σῶμα, καὶ τὸν δι' οὐ δίδεισιν, οἷός τ' ἐστὶν ἐμπιμπλᾶν εὐωδίας ἀέρα, ὅσον ἀνὴρ σοφός, καὶ παντοίοις ἀρετῶν, τῶν ἔκ τε φύσεως, ἔκ τε φιλοπονίας αὐτῷ προσγεγεννημένων κάλλεσι, καὶ λόγων ἰδέαις ὠραϊσμένος· ταῖς δι' ὧν παρέρχεται, καὶ χώραις, καὶ πόλεσι, ταῖς τε ἔγγιστα, καὶ ταῖς πόρρω, τῶν παρ' αὐτῷ θαυμασιῶν χαρίτων, καὶ τῆς ἐνοικουσίας σοφίας, καὶ ὠφελείας διαδιδόναι κοινωνικῶς, τὰς τῶν ἀκρωμένων τοῖς ἡδίστοις τε καὶ ἀρίστοις τῶν λόγων κατευωδιάζειν οἶδε ψυχάς, καὶ εἰς θαῦμα, καὶ ἔπαινον ἑαυτοῦ διεγείρειν τοὺς ἐντυγχάνοντας· τοιαύτην ἐγὼ τίθεμαι τὴν σὴν θεσπεσίαν, καὶ πάνσοφον τῷ ὄντι ψυχὴν, μεγαλοπάροχε, καὶ σοφώτατε ἡγεμῶν· καὶ τούτου κήρυκες διαπρύσισι, ὅσοι τῆς τερπνοτάτης εὐωδίας τῶν παρ' αὐτοῖς πανσόφων λόγων τε καὶ γραμμάτων παραπολαύσαντες ἔτυχον· οὐ μὴν ἀλλὰ, καὶ ἄλλον αὐτὴν ἂν προσείποιμι τηλαυγέστατον ἥλιον· τοῦτο γὰρ ἤδη δεύτερον ἐς τὸν μεσημβρινὸν τῆς ἡγεμονίας Μολδοβίας, τῆς δυστυχοῦς μὲν διὰ τὰς τῶν Σκυθῶν λεηλασίας, σκηπτοῦ δίκην αὐτῇ προσπεσόντων, καὶ διὰ τὴν στέρησιν τῆς ὑμετέρας ἔμφορος προστασίας, δι' αὐτὴν δὲ καὶ μόνην τὴν παρουσίαν τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος εὐδαίμονος, κατὰ θεῖαν βουλήν πάντως ὑπεραρθεῖσα ἢ ὑμετέρα Ὑψηλότης, τὰς αὐτῆς κηδεμονικὰς ἀκτῖνας προνοητικῶς ἐπαφίησιν ἅπασι, πρὸς θάλασσαν τῶν πάντη κατεψυγμένων τῷ σκυθικῷ κρύει λαῶν τε καὶ πόλεων. Ἐνθεν τοι καὶ τοὺς μὲν λόγων γλιχομένους πανσόφων, τῇ παρ' ἑαυτῆς γλυκυτάτῃ κατευωδιάζει καὶ θεῶν, καὶ ὀμιλίαν, τοὺς δὲ συνετίζει βουλαῖς ἔμφοροις, τῶν δὲ καταυγάζει τῇ λαμπροτάτῃ αὐτῆς παρουσίᾳ τὰ πρόσωπα· τοὺς δὲ περιθάλλει ταῖς ἐνθέσμοις δίκαις, ὅποια κριτῆς ἀδέκαστος ἀπὸ τοῦ θρόνου τοῖς προσερχομένοις θεσμοδοτοῦσα, τοὺς δὲ χειρὶ δαψιλεῖ, ὅσοι δηλαδὴ κατατρύχονται τῇ πενίᾳ, κατα-

πλουτίζουσα. Ἐν οἷς οὐδ' αὐτὸν ἐμὲ τὸν διάπυρον αὐτῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐχέτην παρέδραμεν ὅλως ἀπαραμύθητον· ἀλλὰ καὶ τοι τῆς ἡδίστης αὐτῆς θεᾶς ἀπολειφθέντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀλγοῦντα πᾶν καὶ ὀδυρόμενον, τῇ παρ' αὐτῆς πανσόφῳ καὶ γλαφυρωτάτῃ τὴν φράσιν ἐπιστολῇ κατευωδίασε πόρρωθεν, καὶ κατηύγασε, καὶ τῷ ἐν αὐτῇ κάλλει τῶν λέξεων ἠύφρανε, καὶ τοῖς νοήμασιν ὠνήσε, καὶ κατελάμπρυνέ μου, οἷα δαψιλεστάτη φωτὶ τὴν διάνοιαν, καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς ἀποτυχίας μου ταύτης ἐξηκέσατο λύπην, οὐ μετρίως ἀσχάλλοντος. Ἀνθ' ὅτου, καὶ ὡς μὴ προειδῶς τὴν ταύτης διὰ τῆς ἐμῆς δυστυχοῦς ἐπαρχίας διάβασιν συγγνώμης, παρ' αὐτῇ τῇ εὐμενεστάτῃ καλοκαγαθίᾳ τυχεῖν ἄξιός ἄν κριθείην. Ἄλλως γὰρ πτέρυγας ἄν περισσότερᾶς, δαυτικῶς εἶπεῖν, παρειλήφειν, καὶ πρὸς ὑπάντησιν, καὶ ἀπόλαυσιν τῆς σῆς πανσόφου Ὑψηλότητος ἐπετάσθην, καὶ κατατρυφήκειν τῶν ταύτης χαρίτων, καὶ τοι μὴ ρεῖθρα λόγων ἐκχεαὶ βουλόμενος, ὡς με ὑπερβολῇ χρησαμένη σου ἡ ὑψηλότης ἐξήρει· ποῦ γὰρ παρ' ἐμοὶ τούτων; πολλοῦ γε καὶ δὴ ρεύματα δὲ καὶ λιβάδας δακρύων θερμῶν, ἐν οἷς πλημμυρῶ, ἄτε δεινά, καὶ πέρα δεινῶν πεπονθῶς παρά τε τοῦ θηριωνύμου Ἀσλάνη, καὶ τοῦ συνηγόρου, καὶ ἀντιλήπτορος ἐκείνου, οὐ τοῦνομα, ἵνα μὴ λυπήσω, παρέρχομαι. Καὶ οἶμαι τὴν ἀποτυχίαν κατὰ θεῖαν ἡμῖν γεγονέαι τὴν πρόνοιαν, ἵνα μὴ ψυχὴν ἡγεμονικὴν, καὶ φίλοις συναλγῇ, ἄτε φύσει φιλοικτίρμονα πεφυκυῖαν, λυπήσω, τὰς ἐμὰς συμφορὰς ἐνώπιον τῆς σῆς μεγαλειότητος ὄμμασι δακρυρροῖσι ἀφιλοσόφως ἀποκλαιόμενος. Οὐκ ὀλίγην οὖν παρὰ τῆς θαυμαστῆς, καὶ σοφωτάτης αὐτῆς ἐπιστολῆς καρπωσάμενος τὴν ὄνησιν καὶ παραμυθίαν, μεγάλας αὐτῆς τὰς χάριτας οἶδα· ἔνθεν τοι καὶ οὐ διαλείπω καὶ τῆς ὑπερουσίου δεόμενος καὶ θείας δυνάμεως, ἵνα ἐνισχύῃ αὐτὴν εἰς διοίκησιν εὐάρεστον ταυτησί τῆς θεοσδότου ἡγεμονίας, καὶ περιφρουρῇ ἀνωτέραν παντὸς ἀνιάρου, προσεπιδαψιλευομένης αὐτῇ ὑγείαν μακρόβιαν.

ειρήνην τε, και πάσων άλλην εὐδαιμονίαν μέχρι γήρους βαθυτάτου, και λιπαροῦ. ἀμήν ».

Διονύσιος Χίος, ἀπὸ ἀρχιδιάκονος τοῦ πατριαρχείου Ἀδριανουπόλεως· ἔχει και βιβλίον τυπωμένον λόγων διαφορῶν.

Νεόφυτος Λέριος ὁ Σμύρνης, ὁ εὐεργετικός, και δραστικός.

Νεόφυτος Κρητικός, ἀπὸ Μυρέων, και διδάσκαλος τῶν μπειζαδέδων τοῦ αὐθέντου μου Κωνσταντήνοδα· διὰ μεσιτείας αὐτοῦ ἔγινεν Οὐγγροβλαχίας· ἐπίσημος διὰ μάθησιν.

Γρηγόριος Βλάχος, συμμαθητῆς μου, ἀπὸ Μυρέων και αὐτὸς μετετέθη Οὐγγροβλαχίας, και ζῆ, ἀρχιερατεύων ὑπὲρ τὰ εἰκοσὶν ἔτη.

Καيسάριος Βλάχος, ἀπὸ πρωτοσύγγελος Φιλαρέτου Ζακυνθίου τοῦ πρὸ τοῦ Γρηγορίου ἀρχιερατεύσαντος, ἔγινεν ἐπίσκοπος τοῦ ἐν Κραγιόβα τῆς Βλαχίας Ριμνικίου· ἐτύπωσε και βιβλίον εἰς Βουκουρέστι· ἐτύπωσεν εἰς Βενετίαν και τὸ βιβλίον τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ὁποῦ ἐγὼ ἐμεταγλώττισα. Ἐπισημότατος αὐτὸς ἐστάθη ὄχι τόσοσιν διὰ μάθησιν, ὅσον διὰ τὴν ἐλεημοσύνην, και μεγαλοδωρίαν· ζήσας γὰρ εἰς τὸν θρόνον ὄχι δέκα χρόνους, ἐξώδιασε, λέγουσιν, εἰς τύπους βιβλίων, και τυπογραφίαν, και σχολεῖα, και ἐκκλησίας, και μοναστήρια και πτωχοῦς, ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα πούγγια· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Διονύσιος Σκοπελίτης, Σκοπέλων ἐπίσκοπος ἀπὸ πρωτοσύγγελος τῆς Λαρίσσης, ἄρχολος, ἀόργητος, πρᾶος, ὡς ὀλίγοι. Ἀρχιεράτευσε χρόνους σαρχνταεξ, ὡς ὀλίγοι, και ζήσας ὑπὲρ τοὺς ἐννεήκοντα, ὡς ὀλίγοι, ἐτελειώθη. Εἶπασιν, ὅτι ἔλεγε πῶς ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἐγεννήθη· ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Δημητρίου παπᾶς ἐχειροτονήθη· ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἀρχιερεὺς· και ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Δημητρίου εἰς τοὺς χιλίους ἐπτακοσίους ἐβδομήντα ἐξ ἀπέθανεν· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰωσήφ Τορνόδου, ὀνομαστὸς δι' ἀρετὴν, και προκοπὴν· και

κάνωντας παραίτησιν, ὑπήγεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, καὶ ἠσού-
χασε· καὶ ζήσας χρόνους ἱκανούς, ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ· αἰωνία
ἡ μνήμη του. Τούτου σώζεται καὶ αὐτὴ ἡ εὐχὴ μὲ αὐτὴν
τὴν ἐπιγραφὴν.

Ἰωσήφ Τορνόβου προσευχὴ κατὰ Ἀλφάβητον ὡ-
ραία διάστιχος, καὶ δίστιχος, εἰς δὲ τὸ τέλος
ἀκροστιχίζει Ἰωσήφ Τορνόβου (1).

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Λήμνου μητροπολίτην Παρ-
θένιον αψνγ'. ματου ζ'. Τροπάρια, Ἦχος β'. Οἶκος
τοῦ Ἐφραθᾶ.

Παρθένιε ἐν Χριστῷ, Παρθένιε ποντίφεξ, χαῖρ' ἐκ περιου-
σίας, ἐν τῷ ἀναληφθέντι εἰς τοὺς αἰῶνας ἅπαντας.

Ἦλθέ σου ἀδελφέ, τὸ γάλα ὅσον ἤλθε· καὶ πάλιν νεοπή-
κτω τυρῷ μίξον καὶ ἄλλο, καὶ χάριτας σοι ὀσομεν.

Ἔχεις γὰρ τὴν ἰσχύν, καὶ θέλησιν ἐξίσου· καὶ ποίησον
ἀγάπην, ἵνα Χριστόν σε ἕλλον, μετὰ Χριστὸν κηρύσσωμεν.

Ἐξ ἀγίου Ὁρους, ὁ σὸς ὄπως τὸν θέλεις Ἰω-
σήφ ὁ γέρων.

Γεννάδιος ἀπὸ τὸ ἐν Χαλκηδόνι χωρίον Πεντατείχιον,
Παντείχι τῶρα λεγόμενον, ἀπὸ παπᾶς, Καλεπίου μητροπολίτης
Ἀντιοχείας πρωτόθρονος, καὶ μετὰ τέσσαρας χρόνους παραιτή-
σας τὸν θρόνον, ἤλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος· ἐπίσημος καὶ διὰ
τὴν μάθησιν (ἦτον γὰρ ἐπιστήμων) καὶ διὰ τὴν διαγωγὴν·
εἶχε γὰρ ζῆλον, καὶ ἐπεθυμοῦσε νὰ διορθῶνῃ ψυχάς, καὶ νὰ
εἰρηνεύῃ τοὺς εἰς ἔχθραν εὕρισκομένους· ὄθεν καλούμενος, καὶ
μὴ καλούμενος, παντοῦ εἰς τὰ μοναστήρια, καὶ σκήτας, καὶ
κελλία, ἐπρόφθανεν· ἐξαιρέτως δὲ εἰς τῶν Ἰβήρων, καὶ Χλωρο-
ποτάμου τὰ μοναστήρια.

(1) Παραλείπεται ὡς ἀσήμαντος καὶ σχοινοτενής.

Ἐξω ἀπὸ τὴν Τρίπολιν τὴν πόλιν τῆς Συρίας
 κἀθῆται Μοναστήριον μέγα τῆς Παναγίας,
 μέγα, ἀλλὰ καὶ θαυμαστὸ διὰ τὴν δύναμιν τῆς,
 καὶ Παλαμέντι λέγεται, τιμᾷ τὴν Κοίμησίν τῆς,
 καὶ συναθροίζει ἄμετρον λαὸν ἔς τὴν ἑορτὴν τῆς
 διὰ τὴν παρουσίαν τῆς, καὶ τὴν φανερωσίν τῆς.
 Τὸ Μοναστήριον αὐτὸ πολλὰ δεδοξασμένο
 ἐπλούτησε προνόμιον μόνον κ' ἐξακουσμένο,
 ὁποῦ εἰς ἄλλον τῆς ναὸν ὑπ' οὐρανὸν τοιοῦτον
 ἀκόμη δὲν ἠκούσθηκεν, ὡς τὸν καιρὸν ἐτοῦτον.
 Ἀνήμερα τὴν ἑορτὴν, ὅταν ὁ ἱερέας
 τὴν λειτουργίαν ἐκτελῆ, ἢ καὶ Ἀρχιερέας,
 μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον — Ἀλλὰ χαρίσατέ μου
 ἀπόασιν παρακαλῶ, κ' ἐδῶ, ἀποασαί μου,
 χαρίσατέ μου καὶ τ' ἄφτια, καὶ αὐτὴν σας τὴν καρδίαν
 εἰς τὸν παρόντα λόγον μου, ἔς αὐτὴν τὴν ἱστορίαν·
 ὅτι ὁ λόγος μου αὐτὸς ἔχει τῇ ἀληθείᾳ
 θαῦμα, χαρὰν, κατάνυξιν, ἀντάμα καὶ τὰ τρία·
 μετὸν ἐδιηγήθηκεν αὐτὸς ὁ Χαλεπίου
 ἀρχιερεὺς Γεννάδιος ἐκ στόματος ἰδίου,
 ὄντας παρὼν εἰς τὸν ναὸν μέσα καὶ λειτουργῶντας,
 καὶ τοῦτο ὀφθαλμοφανῶς τὸ θέαμα ὀρώντας,
 Ἀκούσατε ἔθνη, καὶ λαός, ἀκούσατε Ρωμαῖοι,
 Φράγγοι, Ἀρμένιοι, Δούτεροι, ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι!
 ἀξίωσαί με νὰ τὸ πῶ, Κυρά μου Παναγία,
 τὸ πρᾶγμα, καθὼς γίνεται ὅλον ἐν ἀληθείᾳ,
 εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς δόξαν τοῦ ναοῦ σου,
 καὶ δόξαν τῶν Ρωμαίων δέ, λαοῦ σου τοῦ πιστοῦ σου,
 καὶ εἰς αἰσχύνην ἐκεινῶν, ὁποῦ κατηγοροῦσι
 τὴν τῶν Ρωμαίων τωρινῶν πίστιν, καὶ ἀθετοῦσι,
 λήγοντες πῶς δὲν γίνονται θαύματα ἔς τὸν καιρὸν μας·

πλὴν ἔγιναν, καὶ γίνονται, ναί, μὰ τὸν Κύριόν μας,
 θαύματα, ὅπου σὰν αὐτὰ εἰς ἄλλας ἐκκλησίας
 ἄλλων φυλῶν δὲν γίνονται, ὄχι, ἐπ' ἀληθείας.
 Καὶ μαρτυρεῖ τὸ θαῦμ' αὐτό, κατ' ἔτος παρρησία
 γινόμενον, ὡς ἑκατὸν μαρτύρων μαρτυρία.
 Ἀ'νήμερα τὴν ἑορτὴν, ὅταν ἀρχιερέας
 τὴν λειτουργίαν ἐκτελῆ, ἢ καὶ ὁ ἱερέας,
 μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον πάραυτα ἐκτελεῖται
 κάποιος ἦχος ἔς τὸν ναὸν ὡσάν βροντὴ ἐκχεῖται,
 ὡσάν νὰ δίδῃ εἰδησίην, ὡς ὅταν ἐξεχύθῃ
 τὸ Πνεῦμα εἰς τοὺς μαθητάς, καθὼς μᾶς ἱστορήθη.
 Εὐθύς ὁ κόσμος, ὁ λαὸς ὅλος ὁ μαζωμένος,
 ὄντας ἀπὸ τὰ πέρυσι ἔς αὐτὸ βεβαιωμένους,
 νοεῖ πῶς ὥρα καὶ καιρὸς ἦλθεν, ἡ Παναγία
 νὰ εὐγῆ νὰ φανερωθῆ εἰς ὅλους παρρησία·
 καὶ πέφτει κάτω προσκυνεῖ, καὶ κλαίει, καὶ φωνάζει,
 καὶ μὲ τὰ μάτια τέσσαρα, καὶ χαίρει, καὶ κοιτάζει.
 Τότε ἡ Παναγία μας, τὸ λέγω κ' ἡ καρδιά μου
 πηδᾷ, θαρρεῖ, καὶ δάκρυα τρέχουν ἀπ' τὴν χαρὰ μου
 τότε ἡ Παναγία μας, ὑμνοῦμεν τὸ ὄνομά της,
 κηρύττομεν τὴν δόξαν της, καὶ τὰ θαυμασιά της,
 τότε ἡ Παναγία μας, τίς μὴ σε μακαρίσει
 Δέσποινα καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην σου ὑμνήσει;
 τότε ἡ Παναγία μας, τότε ἡ Δέσποινά μας
 εὐχαίνει ἀπ' τὸ ἅγιον βῆμα, βοήθειά μας!
 ὁ παπᾶς πλέον σιωπᾷ, εἶναι εἰς ἀγωνίαν,
 καθὼς καὶ ὅλος ὁ λαὸς διὰ τὴν Παναγίαν.
 Μεσολαθεῖ διακοπὴ ἔς τὴν θεῖαν λειτουργίαν,
 ἀφήνει τὰ εἰρηνικά καὶ τὴν ἀκολουθίαν·
 καὶ Κύριε ἐλέησον! ὅλη ἡ ἐκκλησία
 βοᾷ μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ τὰ μικρὰ παιδιά,

ὅλοι ἐκεῖ ξεσκούφωτοι, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι,
 καὶ σκεπασμένο δὲν θωρεῖς κανένα πῖδ κεφάλι.
 Καὶ βασιλεὺς ἂν εὐρεθῆ, δὲν γίνεται ἀλλέως,
 ἀνάγκη νὰ ξεσκουφωθῆ, ὡσάν καὶ ὁ χυδαῖος.
 Τότε ἡ Παναγία μας, ἄς πολυπλασιάσω
 τὸ ἅγιόν της ὄνομα, διὰ νὰ τὸ χορτάσω.
 τότε ἡ Παναγία μας, νὰ χῶμεν τὴν εὐχὴν της,
 εὐγίνει ἀπ' τὸ ἱερόν, ὡς ἀπ' τὴν κάμαρὴν της,
 ἀράτος, καὶ ὄρατῆ, πῶς νὰ σᾶς τὸ μιλήσω
 δὲν ξεύρω πῶς ἀγαπητοί, νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω,
 τόσον ἡξεύρω νὰ σᾶς πῶ, νὰ σᾶς ὁμολογήσω,
 ὅτι μεγάλ' ἡ πίστις μας νὰ σᾶς εὐαγγελίσω.
 Βασιλεῖον ἐχάσαμεν, βασιλεῖον, σοφίαν,
 τὴν Πίστιν ἐτηρήσαμεν, τὴν Πίστιν τὴν ἀγίαν,
 ὡς ἓνα δένδρο σάν νὰ πῆς ὀποῦ τὰ φύλα χάνει,
 καὶ τὸν καρπὸν, τὴν ρίζαν δὲ φυλάττει μὴ παθάνῃ.
 Ἀράτος, καὶ ὄρατῆ τὴν ὥραν τὴν ἰδίαν,
 φαίνεται, καὶ δὲν φαίνεται, πρᾶγμα δι' ἀπυρίαν,
 γεμίζει τοῦ ἀνθρώπου δὲ τὸν νοῦν, καὶ τὴν καρδίαν
 ἐλπιδ' ἀγάπην, καὶ χαρὰν ἀληθινὴν, γλυκεῖαν.
 Ἀλλὰ καὶ φόβος ἐν ταύτῳ, φόβος τῆ ἀληθείᾳ,
 σοῦ ἔρχεται καὶ τρέμει δέ, καὶ χαίρει ἡ καρδία.
 Ἄνθρωπον τέλειον θωρεῖς, τέλεια καὶ καιτᾶζεις,
 εἰς σχῆμα ὁμῶς γυναικός, ὀποῦ νὰ μὴ διστάζης,
 καὶ εἰσοδεῖ εἰς τὸν ναόν, ἔς τὴν ἐκκλησίαν μπαίνει,
 καὶ περπατεῖ, πλὴν δὲν πατεῖ τὴν γῆν, καὶ ὑπαγίνει.
 καὶ ὁ ναὸς ὅλος εὐθὺς γεμίζει εὐωδίαν,
 καὶ ταύτην ἀνεξήγητον, ἄρητον, οὐρανίαν,
 Περπατεῖ μέσα ἔς τὸν ναόν, ἀλλὰ εἰς τὸν ἀέρα,
 καὶ τὴν ἐβλέπει ὁ λαός, διότι εἶναι μέρα,
 τὴν βλέπουν ὅλοι τὴν θωροῦν, πλὴν συνεσκιασμένα,

ὁ Ἰσκιος, ὁ τύπος τῆς φαίνεται ἔς τὸν καθένα.
 Τὸν τοῖχον, τοῖχον περπατεῖ ἕνω τῶν στασιδίων,
 ὡς πνεῦμα, ὡσάν ἄγγελος, ὡς ἕνα σῶμα θετον.
 Καὶ μοναχὴ δὲν περπατεῖ, ὅτι δὲν τῆς τυχαίνει,
 γιὰτὶ εἶναι βασίλισσα, μὰ συντροφιασμένη,
 καὶ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς βλέπει θεωρεῖ καὶ δύο
 μαζί τῆς ὁποῦ περπατοῦν καιρῶ ἐν τῷ ἰδίῳ,
 ἀνδρῶν εἰς σχῆμα καὶ οἱ δύο ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ νέων
 ἀγγέλων τῆς, φῶς φανερόν, δὲν ἔχει λόγον πλέον·
 ὁ μὲν ἀπὸ τὰ δεξιὰ, ἀριστερὰ δ' ὁ ἄλλος,
 συνεσταλμένοι καὶ οἱ δύο οἱ ἄγγελοι μεγάλας.
 Καὶ οὕτω περιέρχεται ὅλην τὴν ἐκκλησίαν
 μὲ τῶν ἀγγέλων τὴν διπλὴν αὐτῶν δορυφορίαν,
 ἀργὰ ὡσάν βασίλισσα, ἐν ὧσιν τὸ Πιστεύω
 νὰ τελειώσω, πλὴν ἀργὰ, ἀνίσως δὲν λαθεύω.
 Ἐπειτα εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ἐμπαίνει πάλιν
 ἡ Παναγία Δέσποινα ἀπ' τὴν μερία τὴν ἄλλην.
 Ἐδῶ γίνεται ἄφαντος, ἀμὴ ἡ εὐαδία
 μένει, ἐν ὧσιν νὰ γενῆ ἡ θεία λειτουργία.

Ἰερώνυμος Κύπριος, ἐπίσημος διὰ μάθησιν, ἀπὸ Βιζύης Νικομηδείας ὁ νῦν.

Δαμασκηνός Ἀλβανίτης, ἐπίσημος διὰ μάθησιν, ἀπὸ Μελανίκου Θεσσαλονίκης, καὶ παραιτησάμενος ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος.

Γρηγόριος, ἐπίσημος διὰ μάθησιν, ὁ Λυχνιδῶν, καὶ παραιτησάμενος, ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος· εἶναι ἀπὸ τὴν Μποκοβίτσα χωρίον τῶν Ἀγράφων, ἄλλος εἶπεν ἀπὸ τὸ Παληοκάτουνο, καὶ ζῆ, καὶ εἶναι εἰς τὸ τῶν Ἰβήρων.

Θεοδώρητος Μωραΐτης, ἀπὸ ἀρχιδιάκονος τοῦ Πατριαρχείου ἔγινε Λακεδαιμονίας, καὶ παραιτηθεὶς ἦλθεν εἰς τὸ Ὅρος· ἐπίσημος δι' ἀρετὴν, ὅτι τόσον ἐφάνη ταπεινός, ὥστε εὐ-

θὺς ὑπετάγη εἰς τὸν γέροντα ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς καὶ ἔκοπτε ξύλα, καὶ ἔφερε καὶ ἐπήγαιεν εἰς τὸν μῦλον, καὶ ἔκαμνε κοντολογῆς πᾶσαν ὑπηρεσίαν μετὰ χαρᾶς, εὐρισκόμενος εἰς τὴν νέαν σκῆτην τοῦ ἁγίου Παύλου· τόσον δὲ αὐτός, ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς, οἱ παραιτούμενοι καὶ ἐρχόμενοι διὰ τὴν ἡσυχάσασον, γίνονται καλόγηροι, ἤγουν λαμβάνουσι τὸ μέγα σχῆμα τῶν μοναχῶν, καὶ δὲν λειτουργοῦσι πλέον, ἀλλάζουσι δὲ καὶ τὰ ὀνοματὰ τους, ὡς αὐτὸς ἀπὸ Θεοδώρητος, Θεοφάνης μετανομάσθηκε· καὶ ζῆ.

Παρθένιος Ἰωαννίτης, ἐπίσημος διὰ μάθησιν, ὁ παλαιῶν Πατρῶν, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου φυγὼν μετὰ πάντων τῶν εἰς τὸν Μωρέαν ἀρχιερέων ἕως δέκα, καὶ τινων πλουσίων λαϊκῶν, ὑπῆγεν εἰς Μοσχοβίαν.

Μακάριος Νοταρᾶς ὁ Κορίνθου, καὶ Κορίνθιος, ὅστις παραιτηθεὶς, ἦλθεν εἰς ἅγιον Ὄρος, μετὰ δὲ τινας χρόνους ἀπῆλθεν εἰς Χίον, καὶ λαθῶν ἐν τῶν ἐκεῖσε μονοδρίων, μένει ἐκεῖ ἡσυχάζων ἕως τῆς σήμερον, ἐπίσημος διὰ προκοπὴν ὄντας καὶ αὐτός, καὶ ζηλωτῆς καλῶν ἔργων· διὸ ἐπραχίνησε δύο πραγματευτάς, καὶ ἐτύπωσαν δύο ἀξιόλογα μεγάλα βιβλία, τὴν Φιλοκαλίαν, καὶ τὸν Εὐεργετινόν, τὰ ὅποια ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὄρος ἐσήκωσε, ψυχωφελέστατα καὶ τὰ δύο, μάλιστα ἡ Φιλοκαλία, ἡ ὁποία βιβλίον ὄχι, ἀλλὰ βιβλιοθήκη πρέπει νὰ λέγεται, ὡς πολλῶν ἁγίων Πατέρων συγγράμματα περιέχουσα· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Σεραφεῖμ ὁ ἀπὸ Πισσιδείας, (Πισσιδεΐα δὲ εἶναι ἡ νῦν λεγόμενη Ἀττάλεια) ὁ Ἀγκύρας, ὁ ζῶν, καὶ παραιτηθεὶς, ἐπίσημος ἱεροκλήρυξ. Τοῦτος ἐτύπωσε Θεάτρον τὸ βασιλικόν, τὴν τοῦ Μακαρίου Πατριάρχου ἱερὰν Σάλπιγγα, Πνευματικὴν κιθάραν, Χρηστοθήθειαν, καὶ ἄλλα βιβλία. Ἐμεταγλώττισε καὶ τὸ Κυριακοδρόμιον, Συναξάριον καὶ Ἀμρτωλῶν Σωτηρίαν, καὶ ἄλλα, τὰ πάντα ὡς δέκα, εἰς γλώσσαν Τούρκι-

κην με ρωμαϊκα γράμματα δια τους Καρχακνίδες, ως εμπειρος εις τα Τουρκικα έργον καλόν, και όπου άλλος τις προ αυτου δεν το εκαμεν· ο Θεός να τον πολυετη.

Κυρίλλος Κρητικός, ο νυν Σιναίου ορους, επίσημος δια μάθησιν ιεροκήρυξ. Αυτός επήγεν εις Βενετιαν και ετύπωσε το βιβλίον του μακαρίου Αναστασίου Σιναΐτου, επισκόπου Αντιοχείας· ο Θεός να τον πολυετη.

Θεόφιλος Ίωαννίτης, ο νυν Καμπανίας, ένας των επισκόπων του Θεσσαλονίκης, επίσημος δια μάθησιν· εκάμε και τουτος βιβλίον, και το ώνόμασε Ταμειον Όρθοδοξίας, και το ετύπωσεν· εμπόδισθη δε από την μεγάλην Εκκλησίαν να αναγνωσκειται, δια τινα, ως φαίνεται, εμποδισμένα από την εκκλησίαν, ως απαράδεκτα, και γραμμένα εις το βιβλίον του.

Διονύσιος Δαπόντες, Αντριώτης, ο Αδραμερίου νυν, εις των επισκόπων και αυτός του Θεσσαλονίκης, και τουτος επίσημος δια μάθησιν.

Γεράσιμος Λέριος ο Ήρακλείας, ισχυρός κατά τα πολιτικά ανάμεσα εις τους αρχιερείς, και δραστήριος· απέθανε γέρων υπέρ τα υγδοήκοντα.

Γαβριλάκης από τα Βουρλά, από Σερρών Νικομηδείας, ισχυρότατος και αυτός γέρων, απέθανεν, εξορισθείς άπαξ και δις λογιάζω.

Μελέτιος Πολίτης, από Προύσης Νικομηδείας, ισχυρότατος. Τουτος εξωρίσθη εις το Σινά, εκείθεν έγινεν ιτλάκι, ήλθεν εις Χιον, και τώρα πάλιν εξωρίσθη.

Ευγένιος Κορριάτης, ο ευγλωττος, και πολυμαθής, ο πρώτος αρχιερατεύσας της εν Ρωσσία Πολτάβας, και νέχς Σερβίας· ο ζών· τουτος εκάμε δικήν του Λογικήν, και απέλθων εις Λεψίαν την ετύπωσε, και άλλα. Έδω εγνωρίσθη δια την προκοπήν παρά του ρηγός της Προυσίας Φριδερίκου, και παρά τινος άρχοντος Μοσχοβίτου, όστις απέλθων εις Μοσχοβίαν, ανέφερε

τῆ βασιλίσση Αικατερίνη περί αὐτοῦ, ἥτις τὸν ἔφερε καὶ τὸν ἔβλε διδάσκαλον εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ τοῦ υἱοῦ τῆς καὶ διαδόχου Παύλου, καὶ συνέτρωγε τοῦ ἔδωκε καὶ πρόνομιον νὰ μὴν ὑπόκηται εἰς τὴν Σύνοδον φθονήσασα δὲ ἡ Σύνοδος καὶ ἀπατήσασα, ὡς εἶπασι, τὴν βασίλισσαν, πῶς τάχα πρέπει νὰ τιμηθῇ μὲ τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ὄνομα, καὶ κἀνωνίας τον ἀρχιερέα, τὸν ἐσήκωσεν ἀπὸ τὰ βασίλεια, καὶ τὸν ἐπέταξεν εἰς Πολτάβαν, διὰ νὰ μὴν ἔχη τὸν μὴ ὑποκείμενόν τῆς, καὶ μάλιστα Γραίκουλον· Ἐγὼ ποτὲ μαζί μ' αὐτὸν, ὄντα ἱεροδιάκονον καὶ ἱεροκήρυκα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὴν Πόλιν, ἀνταμώθηκα, ὄντας μὲ τὸ μέγα τίμιον ξύλον τοῦ Χλωροποτάμου καὶ ζητώντας ἐλεημοσύνην· καθήμενοι δὲ εἰς ἓνα ἀρχοντικὸ εἰς τὸ τραπέζι εἰς τὸ Σταυροδρόμι, ἔλεγεν αὐτὸς καὶ ἐδδαίωνε, πῶς εἰς ὄλην τὴν οἰκουμένην ἄνθρωποι δὲν εἶναι περισσότεροι ἀπὸ ἑβδομηντα μυλλιούνια, ἐγὼ δὲ διαβαζώντας τὴν ἱστορίαν τῆς Κίνας εἶδα ὅπου γράφει, ὅτι μόνον εἰς τὸ βασίλειον ἐκεῖνο τῆς Κίνας, ὡς πολυάνθρωπον καὶ εὐρύχωρον, εἶναι τόσα μυλλιούνια ἄνθρωποι.

Νικηφόρος Θεοτόκης Κορναίτης, ἐπιστήμων, διάδοχος Εὐγενίου παραιτηθέντος, καὶ τώρα εἶναι μαζί καὶ οἱ δύο ἐκεῖ εἰς Πολτάβαν. Ἐκαμς καὶ αὐτὸς βιβλίον διδασκῶν, καὶ τὸ ἐτύπωσε.

Ταῦτα μὲν περί Ἀρχιερέων, νῦν δὲ περί ἱερομονάχων, καὶ ἄλλων λέγομεν.

Γερομόναχοι, ἱερεῖς, ἱεροδιάκονοι, καὶ μοναχοί.

Ἱερόθεος ἱερομόναχος Μωραΐτης, ἐπιστήμων, διδάσκαλος τῆς ἐν Σκοπέλῳ σχολῆς, καὶ διδάσκαλός μου εἰς τὰ γραμματικά· τὸν ἔφερον ὁ πατέρας μου ἐπὶ τούτου διὰ λόγου μου ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὅρος, ἀπὸ τῶν Ἰβήρων τὴν μονήν, μὲ τὸ μέσον τοῦ πρῶην Ἀρτῆς Νεοφύτου· μετὰ δέκα χρόνους δὲ πα-

ραιτήσας τὸ σχολεῖον, ὑπέστρεψεν εἰς τῶν Ἰβήρων. Ἐκειθεν μετὰ χρόνους διὰ ἡσυχίαν ὑπήγεν εἰς τὰ Γιούρα τὸ ἐρημονῆσι Γύαρον ὀρθῶς λεγόμενον· ἐδῶ ἀπέθανεν· αἰωνία ἡ μνήμη του! εὐγῆκεν ἅγιον λείψανον, καὶ θαυματουργεῖ ἡ κάρα του, ὅπου εἶναι εἰς τῶν Ἰβήρων, ἐθαυματούργησε δὲ καὶ ζωντανός. Ἐμπαγλώτισσε, καὶ ἐτύπωσε τὸ βιβλίον τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ.

Ὁ δὲ Ἄρτης Νεόφυτος ἦτον καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμους καὶ ἐφημίσθη, ὅτι ὀργανίζει νὰ γίνῃ πατριάρχης· καὶ θέλωντας καὶ μὴ θέλωντας, ἔκαμε παραίτησιν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, ὑπήγεν εἰς τῶν Ἰβήρων, καὶ ἐδῶ ἐτελειώθη. Αὐτὸς ἐτύπωσε εἰς ξεχωριστὴν φυλλάδα τὴν εἰς τὸ Μηναῖον ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Νεοφύτου ὡς συνωνόματός του· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Μελέτιος ἱερομόναχος, ἐπιστήμων, μαθητὴς Ἱεροθέου, ἐνάρετος δὲ καὶ αὐτός, καὶ ἀπέθανεν εἰς τῶν Ἰβήρων· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Μεθόδιος ἱερομόναχος Ἀνθρακεύς, ἐπιστήμων, διδάσκαλος εἰς Καστορίαν. Τοῦτος μετὰ τοῦ διδασκάλου μου Ἱεροθέου, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς Σκόπελον, ἀπελθὼν, ἢ μᾶλλον ἀναγκασθεὶς ὑπήγεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου κριθεὶς κατεκρίθη ὡς δεχθεὶς ἀρεσιν νεοφανῆ ἐνὸς Ἰταλοῦ Μολίνου τὸ ὄνομά του, φλυαροῦντος καὶ λέγοντος κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, καὶ ὅτι πάντα τὰ ὄντα εἶναι κατὰ φαντασίαν, καὶ βεβαιώσας αὐτὸ ὁ Μεθόδιος μὲ συγγράμματά του, τὰ ὅποια ἐκαύθησαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, βάλλωντας αὐτὸς εἰς αὐτὰ τὴν φωτίαν ἀτός του, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς τοιοῦτοις, ἔμπροσθεν τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου, καὶ τοῦ πατριάρχου Χρυσάνθου, εἰς τοὺς 1728. Ἐξεδόθη δὲ καὶ γράμμα συνοδικόν, προστάζοντας ἵνα καίωνται, ὅπου εἰάν εὑρεθοῦσι, τὰ συγγράμματα, καὶ τετράδια, τὰ περιέχοντα τὴν νεοφανῆ ταύτην ἀρεσιν. Ἐδιορθώθη δέ, καὶ καύσας, καὶ πύσας, καὶ ἀναθεματίσας αὐτά, ἐζήτησε, καὶ ἔλαβε τὴν συγχώ-

ρησιν παρὰ τῆς Συνόδου, καὶ τὴν ἱερωσύνην, ὅτι καθήρεθη. Αὐτὸς ἔχει τυπωμένον καὶ βιβλιαρίδιον, Βοσκὸς λογικῶν προβάτων, λεγόμενον.

Μητροφάνης Γρηγορᾶς, ἱερομόναχος ὁ ἐκ Δαδώνης, ἐπιστήμων ἢ δὲ Δαδώνη θαρρῶ νὰ ἦναι κατὰ τὸ Ἀργυρόκαstron, ἢ κατὰ τὰς Θήβας. Τοῦτος ἔχει ἐπιγράμματα εἰς τὸ περὶ Καθηκόντων βιβλίον τοῦ Νικολάου βόδα, καὶ ἐπιστολάς πρὸς αὐτόν, καὶ ἔπαινον νικοτιανῆς, ἤγουν τοῦ τουτουνίου, ἐναντίον τοῦ ψόγου, ὅπου ἔκαμεν ὁ Νικόλαος βόδας· τὰ ἔχω ἐγὼ αὐτά, καὶ τὰς ἐπιστολάς. Ἔχει ἐπιγράμματα καὶ εἰς τὴν Ἑβδομαδαριὰν τυπωθεῖσαν εἰς Βουκουρέστι, καὶ κανόνας, καὶ προσόμοια εἰς πολλοὺς ἁγίους, καὶ διαφόρους στίχους. Ἔκαμε καὶ Θεοτοκᾶριον, ὡς τοῦ Ἀγαπίου, συναθροίσας πάντα τὰ θεοτοκῆα τροπάρια, ὅπου εἶναι εἰς τὰ δώδεκα Μηνεῖα, Παρακλητικὴν, Τριώδιον, Πεντηκοστᾶριον, καὶ ὅσα δὲν ἐφθασαν, τὰ ἐσύνθεσεν αὐτὸς, καὶ τὸ ἀπογέμισεν.

Ἴδου καὶ μίαν τοῦ ἐπιστολῆ πρὸς τὸν αὐθέντην Νικόλαον βόδαν.

« Τῷ πανήμερῳ κράτει τῆς σοφωτάτης σου Ὑψηλότητος τὴν δουλικὴν προσκύνησιν.

Ἄπτομαι τῶν ποδῶν τῆς, ἵνα ἄρῃ ἀπ' ἐμοῦ τὴν μεγίστην καὶ ἀπροσδόκητον συκοφαντίαν, ἣν ἐπλάσαν ἢ ἐνόμισαν κατ' ἐμοῦ οἱ εἰπόντες (ὦ, φρίζον ἤλιε, καὶ στέναξον ἢ γῆ βοῶσα!) προφανέστατον ψεῦδος καὶ ἄπιστον πάση νουθεσίᾳ καὶ αἰσθητῇ φέσει, ὅτι ὁ Μητροφάνης οὐκ ἠθέλησε ποιῆσαι στίχους δυνάμενος, εἰς τὴν περὶ τῶν Καθηκόντων πάνσοφον βίβλον τῆς σῆς Ὑψηλότητος· ἀμιαρωτάτου δευτέρου προδότου στόματος, πῶς ἐξέχει τὸν ἴδον τοῦτον ταῖς ἀκοαῖς τῆς σῆς Ὑψηλότητος; Ἄλλ' ἡμεῖς (δεῖ γὰρ ἀπολογηθῆναι, καὶ οὕτως κακῶς ἔχοντες τῷ σώματι) καὶ αὐτὸ τὸ ζῆν προιδώκαμεν ἂν, πάντα ποιοῦντες, καὶ πράττοντες, τοῦ μόνου ὁφθῆναι εὐάρεστοι τῇ σῇ Ὑψηλό-

τητι. Ἐπει δὲ ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς τὴν μέχρι γήρων ἄνοσον ἡμῶν ζωὴν (οὐ γὰρ ἠρρωσθήσαμεν ποτέ, οὔτε κλίνης ἐδεήθημεν, τῇ ἀρρωστίᾳ μὴ παρούσῃ), μετὰ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ζυγοστατήσας, ὡς οἶμαι, τί γὰρ ἂν ἄλλο εἶη; συνεχώρησεν ἡμῖν τὴν ἀρρωστίαν, σωτηρίας ψυχῆς φάρμακον, καὶ ἤμεν ζῶντες, ἐκ τῆς ἀναπνοῆς μόνον γινωσκόμενοι, οὐδὲ γὰρ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν διακριδὸν εἶχομεν εἰς τὰ ὁρώμενα, ὅτε τὸ πρόσταγμα τῆς σοφωτάτης σου Ἵψηλότητος ὡς ἡμᾶς ἦκε τὸ γλυκύ, ἅμα καὶ καταθύμιον· ὅθεν ἐστιχουργήσαμεν οὐδὲν, πῶς γάρ; ἠνιάθημεν δὴ, ὥστε καὶ ἥδιστα ἀποθανεῖν· ὅτε πρῶτον προηρήμεθα, ἢ ζῆν, ἐν τοιαύτῃ ἐλεεινῇ καταστάσει ὄντες· ἔχοντες ὁμῶς τινὰς στίχους, οὓς σημεῖον προσκυνήσεως τῇ σῇ Ἵψηλότητι προσοίσειν προεποιήσαμεν, τούτους τῷ ἀρχιγραφῆ σου τῆς Ἵψηλότητος, τῷ ἀγαπητῷ ἡμῶν ἐν Χριστῷ τέκνῳ, ἀντι τῶν ἀπαιτηθέντων ἐνεχειρίσαμεν. Καὶ αὕτη ἡμῶν ἐνώπιον Θεοῦ, καὶ τῆς σῆς Ἵψηλότητος ἡ ἀληθεστάτη ἀπολογία, ὡς καὶ αὕτη μαρτυρεῖ ἡ εἰσέτι καὶ νῦν ἀπὸ ὀσφύος μέχρι ποδῶν κατακρατούσα τοῦ σαρκίου ἡμῶν ἀρρωστία, ἡ καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐνοίας τῆς σῆς Ἵψηλότητος κατὰ μικρὸν ἀπάγουσα, εἶθε δὲ καὶ τοῦ παρόντος βίου· ἐπειδὴ οὐ μόνον τῶν ἱερῶν ἀμφίων ἡμᾶς ἀπεστέρησεν, ἐγκεκοσμημένους χρυσίῳ σταυροῦς, ἐπιμανικιά τε, καὶ ἐπιτραχήλια, καὶ τὰ λοιπὰ, τούτων πωλήσαντες, ἃ πόνοις, καὶ ἰδρώσι πολλοῖς, καὶ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ἐκτησάμεθα, ἀλλὰ καὶ τῆς τὰ πάντα χρυσης, καὶ εὐεργέτιδος ὄψεως τῆς σῆς Ἵψηλότητος ἀπομακρύναι ἀπειλεῖ. Τῷ οὖν συκοφαντήσαντι, ὅστις ἂν εἶη, συγχωρήσειεν ὁ θεός, ὃς σοῦ τὴν σοφωτάτην Ἵψηλότητα μέχρι γήρων βαθυτάτου εἰρηνικῆν, καὶ ἄνοσον ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ στηρίξει, ἀμήν. Ὁ δοῦλος, καὶ εὐχέτης τῆς σοφωτάτης σου Ἵψηλότητος, Ζῶθαπτος Μητροφάνης ».

Οἱ Στίχοι.

Ὁ Νικόλαος τῶν σοφῶν ἢ λαμπρότης,
 ὁ τοῦ Ἀλεξάνδροιο Μαυροκορδάτου,
 σοφοῦ τὰ πάντα ἐξ ἀπορρήτων γόνος·
 ὁ οὐρανόφρων Ἥγεμῶν Οὐγγοβλάχων,
 τέθεικε ναῶ τῶδε ἐκ βάθρων βάσιν·
 τείχεσσι δ' ὑψηλοῖσιν ἴφι τειχίσας,
 κίοσσι τε ξεστοῖσιν ἰδρύσας λίθων,
 ἐφ' ἧς σθένος πέπηγεν ἀψίδων ἅπαν,
 ἐφ' ὧν καθίξει πᾶς ὁ τῶν τρούλων γύρος·
 τᾶνδον σιδηρᾶ ἀσφαλίζεται πύλη.
 Κᾶπειτα φρουρὸν δυσμάχητον ἐκ πόλου
 ἴστησι, κλήσει Νικόλαον τὸν μέγαν,
 μνήμης ἔκhti εἰς ἀπείρους ἡλίου
 κύκλους, ἑαυτοῦ, καὶ τοκῆων, καὶ τέκνων.

Ἴδού γράφομεν καὶ ἄλλους στίχους εἰς ἄλλας δικφόρους
 ἐποθέσει, ὀλίγους ἐκ τῶν πολλῶν ὧν ἐποίησεν.

Εἰς ταλανισμὸν τοῦ παρόντος βίου ἀπὸ τῶν
 οὐδὲν εἶναι λογιζομένων.

Θέρους ἐν ὥρα, οὐ χιῶν, οὐ ψυχρότης
 πτήσσει βροτείαν, ἀλλὰ τὸ πνίγος, φύσιν,
 πληθὺς τε μυῖων, ψυλλαίων τ' ἀδδηφάγων·
 βομβεῖ γὰρ ἢ μὲν, ἢ δὲ πηδᾶ ἐκτόπως,
 τῷ δῆγματι ἄμφω εἰσάγουσαι τὴν λύμην
 πᾶσι βροτοῖσιν, ὦ βίου, κακοῦ βίου·
 ἔκhti τούτων, καὶ ὅσον βροτοκτόνων,
 κῶνωπος ταχῆς τε, ἀλγεινῆς ἅμα
 φθειρῶν τ' ἐχουσῶν πάντα σώματ' ἀργίης.

Εἰς ἑαυτὸν πενόμενον.

Τίς τῷ πολύτλα καὶ ξένῳ δ' ἀνεστῖφ
δώσει στιχουργῶ ἐνεκα στιχουργίης
ἔδραμα, ἤμα μέχρι τέρατος βίου;

Ἔτερον.

Φῶς ἦσθα Σῶτερ, ἀλλ' ἀναβάλλη σκότος,
ὡς κρύφιος· φώτιζε γοῦν με, καὶ σέπε,
τὸν Μητροφάνη Γρηγορᾶν, καὶ σὸν λάτρην.

Πρὸς τὸν θεῖον αὐτοῦ Κυζίκου Μητροφάνη
παραιτησάμενον.

Θήβης ἑπταπόλοιο κλυτὸν πέδον εἰσέτι κλαίει,
καὶ μεδέουσ' ἀκτῆς Κυζίκος Ἀσιάδος·
κἄλλιπες ἀμφοτέρησιν ἄχος μέγα·
ἄσπετον εὖχος ἔης, φαίδιμε Μητρόφανες.

Εἰς τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ.

Ἄθλα λυροκτυπῆς πιστεύομεν ἀμφιονεῖης,
ἔπλετ' ἐπεὶ καὶ νῦν εἰκελος Ἀμφίονος,
αἰμιλίην, καὶ ἦθεα, καὶ νόον, εὐκλεές ἔρον,
γαίης Καδμηίδος διος ὁ Μητροφάνης.

Εἰς πραότητα.

Ρώμη, γένος πλοῦτός τε, καὶ ὠραιότης,
εἰς οὐδὲν εἰσὶν, εἰ ἄπεστι πραότης.

Εἰς φρόνησιν, καὶ εἰρήνην.

Φρόνησιν οἶδα, ἣν λύει οὐδὲν πάθος,
ρῶμην τε αὖθις, ἥς φρόνησις ἡγέτης.

Εἰς νέους.

Παῖ, κτήσον ὄλβον, τυγχάνων ἤδη νέος,
γῆρα δὲ σῶζε, ὥνπερ οὐ χρήσεις τέως.

Εἰς τοὺς αὐτούς.

Ὅς οὐκ ἀγείρει, κοῦρος ὢν, οἷς γηράσει,
οὗτος κατ' ἄμμου τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν
δομεῖ ἀβουλεῖ, καὶ βιώσει δυσφόρως.

Εἰς ἔρωτα.

Ὡς δυσχάθεκτος, ὦ ἔρος, πόθος πέλει,
ἀλλ' ἀμβλυωπεῖς, ἄτ' ἔρας δυσειδέων.

Εἰς ἀηδόνα.

Δεῦρ' ὦ ἀηδῶν ᾠδικῆ ᾠδαῖς ξέναις,
λυπούμενόν με τὰς ἀνάγκαις τοῦ βίου,
ποίησον ἡσθήναι τε καὶ φυγεῖν ὄλωσ,
κόσμου τὰς ἄρκυς, καὶ γενέσθαι εἰς ὄρη,
ὅπου μέριμνα οὐ πάρεστι τοῦ βίου,
οὐδ' ὁ φθονῶν μοι εἴνεκ' ἄρτου τῷ ξένῳ.

Εἰς τὴν αὐτήν.

Ἐπὸς φανέντος, καὶ ροδῶν μυριπνέων,
ἀηδόνων μέλισμα ἦσέ μου φρένας.

Εἰς κοχλίαν.

Γέννημα ἔρσης, ἠδὲ ἡλίου πέλω,
αἶκον δι' αἶκῳ, ὃν παρέσχε μοι φύσις,
πτῶ δ' ἅπαντας αἰρατιατάς αἰέλω·
κῆν τῇ κεφαλῇ ὀρθῶν κέρα δύο,
Χριστὸν διφυῆ δηλόω χριστωνύμοις.

Οἱ δὲ ἄγιοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἔκαμε κανόνας, καὶ τὰ λοι-
πά, εἶναι τοῦτοι:

Ἰαννουαρίου ε. η'. εἰς τὸν ὅσιον Ἰακωβὸν ἀκολουθία τελεία
δοδεχολογημένη, με̄ τελεστην, καὶ καθίσματα, καὶ αἶκους, αἰ-
τήται Γεωργίου Μαγιάτα.

Ἐναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Συμεῶν, τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Ἐναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου, αἰτήσῃ τοῦ Ἀνθίμου Οὐγγροβλαχίας.

Ἐναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Ἀνδρέου, τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Ἐναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γεροθέου, ἐπισκόπου Ἀθηνῶν, αἰτήσῃ Ἱεροθέου ἱεροδιακόνου τοῦ Οὐγγροβλαχίας.

Ἐναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Ἀγκύρας μετὰ τοῦ ἁγίου Ἀγαθαγγέλου, αἰτήσῃ Κλήμεντος Ἀδριανουπόλεως.

Ἐναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀθηνογένους, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Ἐναπλήρωσις τελείας ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου, αἰτήσῃ τοῦ αὐτοῦ.

Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς φυλακῆς, τῶν δεσμῶν, καὶ τοῦ θανάτου, ὅπου ἐπιφανεῖς ὁ ἅγιος ἔδωκεν εἰς αὐτόν, ὄντα εἰς Ζίχναν, χωρίον τοῦ Δράμας, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἰακώβου τοῦ Χίου, Ὀκτωβρίου κ.ε'. ἡμέρα πέμπτη, τὴν νύκτα ξημέρωμα τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου, εἰς τοὺς χιλίους ἑξακοσίους ὀγδοήντα ἑπτὰ, εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ζορμπάδων, ὅπου ἐκατέβασαν τὸν Σουλτὰν Μαχμούτ, καὶ ἀνέβασαν τὸν Σουλτὰν Ἰμπραήμ.

Τοσαῦτα περὶ τοῦ Μητροφάνους, ὅστις ἀπέθανεν εἰς Βουκουρέστι, ζῆσας ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ὅταν δεκαεπτὰ ἢ δεκαοκτὼ χρονῶν ὄντας εἰς ἡλικίαν ἐγὼ, ὄπῃ γὰρ εἰς Βουκουρέστι εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τριάντα τὸν Ἰούλιον, αὐθεντεύωντας ὁ Μιχάλοβδας Ραχοβίτζας ὁ Μπέγδανος, δέκα μῆνας ὕστερα ἀπὸ τὸ μεγάλο ζορπαλίκι τοῦ ζορμπάμπασα Πατρώνα, ὅπου κατέβασε τὸν Σουλτὰν Ἀχμέτ.

καὶ ἀνέβασε τὸν Σουλτάν Μαχμούτ, τότε ἐγνώρισα τὸν Μητροφάνη, τὸν ἐσυναναστράφηκα, καὶ αὐτὸς ἀτὸς του μὲ εἶπεν, ὅτι ἦτον ἑκατὸν τεσσάρων χρονῶν, καὶ ἐπέρασε καιρὸς καὶ ἰτελειώθη.

Ἄναστάσιος Γόρδιος ἱερομόναχος, ἦτον ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῶν Ἀγράφων, περίφημος, πολυμαθής, ἐνάρετος, ἔχει ἐπιστολάς ἑλληνικὰς πρὸς τοὺς τότε ὁμοίους του, (τάς ἔχω) καὶ βιβλίον κατὰ Λατίνων, ἀτύπωτον, τὸ ἔχω· εἰς τοῦτο γράφει ἐναντία τῶν χρησμῶν, καὶ μὲ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ θεολόγου καὶ ἀποστόλου ἀποδείχνει, ὅτι δὲν θέλει ἀναστηθῆ πλέον ἢ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων, ὡς προεῖπαι οἱ χρησμοί, καὶ οἱ πτωχοὶ Ῥωμαῖοι πιστεύοντες χαίρουσι· μὲ τὸν ὅποιον συμφωνῶ κ' ἐγώ, καὶ λέγω, ἐπειδὴ οἱ χρησμοὶ δὲν ἀλήθευσαν εἰς τοὺς χρόνους ὅπου γράφουσι πῶς ἦτον νὰ ἀναστηθῆ, καὶ δὲν ἀναστήθῃ, δὲν θέλει πλέον ἀναστηθῆ· ὅτι οἱ χρόνοι, ὅπου γράφουσι οἱ χρησμοὶ νὰ ἀναστηθῆ, ἦτον εἰς τοὺς τριακοσίους εἴκοσι μετὰ τὴν ἄλωσιν· εἰς δὲ τοὺς τριακοσίους εἴκοσι τούτους χρόνους συνέβη καὶ ἐσύντρεξαν αὐτοὶ οἱ ἕξ χρόνοι τῶν πολέμων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπλησίασαν, ἐπερικύκλωσαν τὴν Πόλιν, τὴν ἐστένεψαν καὶ νὰ τὴν πάρουν, δὲν τὴν ἐπῆραν. Διὰ τοῦτο δὲν θέλουν δυνηθῆ πλέον οἱ Ῥώσσοι νὰ τὴν πάρουν μὲ ὅσους τρόπους καὶ ἂν μεταχειρισθοῦν, καὶ ὅσας δυνάμεις καὶ ἂν κατεβάσουν εἰς τὸ Κρίμι, τὸ ποῖον τώρα ἔδωκεν ἐκυρίευσαν, καὶ τὸν χάνην ἀπέβγαλαν, καὶ τὸν ἔστειλαν, καὶ κἀθηται εἰς τὴν Ἀσίαν, εἰς τὸ Ταμάνι, τοῦ Κριμιοῦ ἐντίκρυτα. Διότι ἐὰν τὸ βεβαιωμένον διὰ χρησμῶν, ὁ θεὸς βιασθῆι (νὰ μὲ συγχωρήσῃ δὲ ὁ θεός, ὅπου τολμῶ, καὶ τὸ λέγω) ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας μας, τὸ ἐμπόδισε, παρεχώρησε, καὶ δὲν ἔγινεν εἰς τὸν καιρὸν, ὅπου ἔπρεπε νὰ γίνῃ, προκρίνας καλλίτερον τὸ νὰ ἀργήσουν, νὰ ματαιωθοῦν τῶν τοιούτων καὶ τοσοῦτων ἐνδρῶν, ἀστρονόμων, καὶ σοφῶν, καὶ ἁγίων του τὰ λόγια, παρὰ

νά βασιλεύσουν οἱ βασιλείας ὄχι, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῆ ἀληθείας ἀνάξιοι, πῶς εἶναι τρόπος λοιπὸν ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰ γίνῃ ἢ ἀνάστασις τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας, ὅπου πλέον βεβαίως, χρησμός, καὶ χρησμολόγου ἄλλου τιγὸς δι' αὐτὴν δὲν ἀπέμεινε; Τούτων οὕτως ἐχόντων λοιπὸν, δὲν θέλουν βασιλεύσει πλέον εἰς τὴν Πόλιν, οὔτε Ῥωμαῖοι, οὔτε Ῥούσοι, ἕως τῆς συντελείας. Ἄς μᾶς ἐλέησῃ δ' ὁ πολυέλεος θεός, καὶ ἄς μᾶς δώσῃ τὴν βασιλείαν του τὴν αἰράνιοι, καὶ ἄς λείψῃ αὐτὴ ἢ ἐπίγειος. Καὶ εἶναι τὸ ἴδιον, ὡσάν νά μᾶς ἐλεῖσιν φόλα, καὶ φλωρί μᾶς ἐδόθηκε, καὶ ὡσάν νά μᾶς ἐλεῖσιν χώματα, καὶ μαργαριτάρια μᾶς ἐδόθησαν. Τὸν Ῥόρδιον τὸν ἐζήτησεν ὁ Νικόλαος βόδας, καὶ δὲν ὑπῆγεν, ὡς τὸν μέγαν Ἀντώνιον ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, καὶ δὲν ὑπῆγεν, ὡς τὸν Διογένην ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, καὶ δὲν ὑπῆγεν. Εὐγε τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν τριῶν, καὶ ὄντως φιλοσόφον διὰ τοῦτο καὶ αἰωνία ἢ μνήμη τους. Ἴδου καὶ δύο ἐκ τῶν πολλῶν ἐπιστολῶν τοῦ.

« Λογίω ἀνδρὶ, καὶ πρεσβυτέρω θεοσεβεῖ, τῷ ἐκ Νέας Κώμης κυρίω Ἀντωνίω, ὁ ἐξ Ὑπεραινιατῶν Ἀναστάσιος Ῥόρδιος εὖ πράττειν.

Τῆς μὲν πρὸς ἐμέ σου φιλικῆς διαθέσεως εὐγε καὶ ὑπέρευγε, μάλα δικαίως ἂν εἶποιμι, τῆ δὲ κατὰ τινα παραβολὴν, ἢ σύγκρισιν παρελημμένη σοι τοῦ κώνωπος χρήσει, οὐτ' ἂν συναινέσαιμι, οὐτ' ἂν ἄλλως ταύτην θαυμάσαιμι. Καὶ μὴ μαι, πρὸς φιλίας αὐτῆς, ταιαύταις καὶ τισαύταις πρὸς ἀδόλως καὶ φιλοῦντας καὶ φιλομένους χρῶταις ὑπερβαλαῖς, τὰ γὰρ μηδὲν ἄγαν, καὶ τὸ πᾶν μέτρον ἀριστόν οὐκ ἄγνοεῖς, εὖ οἶδας, ὡς τοῖς τυχοῦσιν εἰρημνία εἰσι τῶν σοφῶν ἔρρωσο, καὶ ἄροις φιλίας τῆς κατὰ φιλοσοφίαν ἐμμένειν μᾶλλον, καὶ οὐ τῆς κατὰ τοὺς πολλοὺς, καὶ τῆς ἄλλως ἐχούσης, πρὸ παντός αἵρεῦ. Πάτρηθεν ἀνθεστηριῶνος τρίτη φθίνοντος, α ψ ι β'.

« Τῷ αὐτῷ. — Τοῦ παιδὸς ἢ νόσας ἐκ παχέων φαίνε-

ται, καὶ φλεγματωδῶν καὶ γλίσχρων εἶναι χυμῶν, τὴν κεφαλὴν καταλαβόντων, κἀκείθεν ἐν τοῖς κάτω μέρεσι κατερχόμενων· διὸ καὶ χρονίος ἐστὶ τρόπος τινά, καὶ δυσκαταγώνιστος ὑπὸ τῆς διοικούσης· τὸ σῶμα φυσικῆς δυνάμεως· εἰ δέ τις βοηθήμασί τισιν ἡλικία τοιαύτη προσφόροις χρήσασθαι βούληται, ἑτέροις μὲν ἰσχυροτέροις οὐ δυνατόν, φλεβοτομία δηλαδὴ καὶ καθάρσει, τοῖς ἐπὶ τῶν μεγάλων νοσημάτων κρατίστοις, κλυεῖται δὲ κάτωθεν μαλακωτέροις πρῶτον, εἶτα καὶ ἐμετικοῖς ἀνωθεν ἡπίοις, ἕξαστι· πρὸς τούτοις ἐρίοις ἕξωθεν πιναροῖς, ἐμβραχεῖσιν· ἐλαίῳ· πυρὶ θερμικινόμενῳ, καὶ ἤδη κοχλάζοντι· ἐπι δὲ καὶ ἐλαίοις ἑτέροις, ἀφ' ἑαυτῶν οὔσι θερμοῖς, ἀλειφομένου τοῦ πεπονηθῆτος τόπου, οἷον τὸ δάφνιον, καὶ χαιμαιμήλιον, εἰ δυνατόν εὐρεθῆναι, καὶ πυριάμασι μετὰ σπόγγου καινοῦ, συνεχῶς ἐμβροχομένου θερμῇ τῇ λεγομένη ρακῇ, πιεζομένου τε καὶ ἐπιτιθεμένου. Τούτοις, κατὰ τὴν παρούσαν ὥραν καὶ κατεπίγουσαν, χρεῖαν, χρηστέον· καὶ τὸ πᾶν τῆς ὑγείας εἶη κατὰ τῆς τὰ πάντα νικώσης θείας δυνάμεως. Ἐρρωσο καὶ τοὺς φιλους πάντας ὑπὲρ ἐμοῦ πρόσειπε. Ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου, βασιδρομῶνος θ'. α' ψις'. »

Ἀθανάσιος ἱερομόναχος Κρητικός, ἐξηγητὴς τοῦ Ψαλτηρίου· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἀντώνιος Κατήφορος, ἱερομόναχος Ζακύνθιος, ἔκαμε γραμματικὴν, καὶ μεταφράσιν ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν εἰς τὴν Παλαιάν καὶ νέαν Γραφὴν μετ' εἰκονογραφίας, καὶ τὴν ἐτύπωσεν· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Βησσαρίων Μακρῆς ἱερομόναχος Ἰωαννίτης, διδάσκαλος τῆς εἰς τὰ Ἰωάννινα σχολῆς, ἔκαμε τὴν τυπωμένην τεχνολογικὴν Γραμματικὴν· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Μακάριος ὁ κρυφὸς ὁ Μαριδάκης, ἱερομόναχος Κρητικός, ἀδελφὸς Θεοδοσίου Πατριάρχου τοῦ τυφλοῦ, ἔκαμε, καὶ ἐτύπωσε διδαχῶν βιβλία δύο. Τούτος ἐλθὼν εἰς τὸ Βουκουρέστι

εις τὰς ἡμέρας τοῦ αὐθέντου Κωνσταντῆνοδοα τοῦ αὐθέντου μου, καὶ διδάσκων εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην, μὲ εἶπεν ὁ αὐθέντης, ἂν ἦμαι ἄξιος, τὴν ὥραν ὅπου διδάσκει ἐπ' ἄμβωνος, νὰ γράφω τὰ διδασκόμενα· ὑπεσχέθην ἐγὼ, ἂν καὶ δύσκολον τὸ ἔργον, καὶ καθήμενος εἰς τόπον, ὅπου δὲν μὲ ἔβλεπε, ἔγραφα· καὶ ἔγραψα, καὶ ἄρσα τὸν αὐθέντην, ὅπου ταῖς ἔδειχνα, καὶ τοῦ ταῖς ἐδιάβαζα, ἂν καὶ ὅλα τὰ λόγια σωστά, ἀνελλιπῶς δὲν τὰ ἔγραψα, ὅτι τοῦτο ἀδύνατον καὶ εἰς τὸν ταχύτατον ταχυγράφον· μὲ ἰστοχάσθηκε δὲ μίαν ἀπὸ ταῖς πολλαῖς φοραῖς ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν ἄμβωνα, καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου ἀφίνωντας, γυρίζει, μὲ κυτᾶζει καὶ λέγει, κἀλλιο νὰ σ' ἔλειπε γραμματικέ, τὸ γράψιμονι ἤθελε συντύχει σκληρά, καὶ μὲ ἐπιπλήξει μὲ δίκαιον, ἀμὴ ἐκατάλαβεν, ὅτι ἀδεία αὐθεντικῆ τοῦτο γίνεται. Τό 'καμε δὲ τοῦτο ὁ αὐθέντης, ὅτι μὲ εἶπε, καὶ τὸν εἶπα, νὰ ἀντιγράφη ταῖς διδασκαῖς, νὰ ταῖς προσφέρῃ τὸν αὐθέντην, καὶ δὲν ἠθέλησεν ὁ Μακάριος. Ἄλλοτε μὲ εἶπε πάλιν ὁ αὐθέντης, καὶ τὸν εἶπα νὰ μὲ μάθῃ ρητορικὴν, καὶ νὰ τὸν δίνῃ τὸν μῆνα δεκαπέντε γρόσια· ἐγὼ δὲ διὰ φιλαδελφίαν, παίρνωντας δύο συμμαθητάς, ὅπου εἶχαν τὴν αὐτὴν μὲ λόγου μου δύναμιν, καὶ φιλοσοφικὰ ἐδιabάζαμεν, ὑπήγα καὶ τοῦ εἶπα τὸν λόγον τοῦ αὐθέντου, πῶς εἶπε διὰ τοὺς τρεῖς, καὶ τὸν μισθόν· καὶ ἔστερξε καὶ μᾶς εἶπε νὰ συνθέσωμεν ἕως ἓνα φύλλον ἑλληνιστὶ εἴ τι θέλομεν ὁ καθένας μας, καὶ νὰ τοῦ τὰ πᾶμε· καὶ τὰ ὑπήγαμεν· καὶ μᾶς εἶπεν, ἀφήσετέ τα πηγαίνετε, καὶ αὐριον ἐλάτε· μᾶς εἶπε δὲ τὴν αὐριον ὅτι — εἶπα νὰ σᾶς μάθω ρητορικὴν, ἀμὴ δὲν σᾶς μαθαίνω.

Νικόλαος ἱερομόναχος Μαυροειδῆς Κεφαλλονίτης, ἱεροκλήρυξ καὶ αὐτός, καὶ εὐφραδῆς· ἔκαμε καὶ τοῦτος βιβλίον διδασκῶν, καὶ τὸ ἐτύπωσεν εἰς τὸ Γιάσι, αψνς'.

Παρθένιος ἱερομόναχος Μωραΐτης, ἔκαμεν ἐξήγησιν ἀπλῆν νόμων καὶ κανόνων συνοδικῶν, καὶ τὴν ἐτύπωσε.

Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος, Κύπριος, προεστὼς τῆς εἰς τὸν Γαλατᾶ ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἐδίδασκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐκκλησίας χρόνους· εἶχε καὶ ἀδελφὸν Ἀθανάσιον, ἱερομόναχον καὶ αὐτὸν, καὶ λογιώτατον, καὶ προεστὸν τῆς εἰς Ταταῦλα ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ἀγάπιος ἱερομόναχος, Μεσολογγίτης, λογιώτατος καὶ τοῦτος καὶ μεγάλωφονος, καὶ μουσικολογιώτατος, καὶ προεστὼς τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καὶ ἰδίδασκε καὶ αὐτὸς.

Δωρόθεος, ἱερομόναχος Μιτυληναῖος, Γιακουμῆ μαθητῆς, ἐπιστήμων φιλόσοφος, καὶ πρῶτος τῶν καθ' ἡμᾶς λεγομένων φιλοσόφων, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς.

Θεοδόσιος ἱερομόναχος Σκυλίτζης, Χίος, καὶ τῆς Χίου διδάσκαλος· οὗτος εἶχε καὶ ἀδελφὸν Στρατῆ τὸ ὄνομά του, ἱατρὸν περίφημον τόσον, ὥστε καὶ εἰς τὴν Πόλιν ἐφέρθηκε, διὰ τὴν ἰατρούση τὸν βασιλέα.

Γεράσιμος ἱερομόναχος ἀπὸ Κουζγουντζοῦκι, ὁ λεγόμενος Ἄγκας, ἐπιστήμων, μαθητῆς καὶ διάδοχος τῆς ἐν Πάτμῳ σχολῆς τοῦ Μακαρίου, ἀπέθανεν εἰς Κρήτην, καὶ εὐγῆκεν ἅγιον λείψανον αἰωνία ἢ μνήμη του.

Κοσμάς ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Λήμνον, καὶ τῆς Λήμνου διδάσκαλος, καὶ εἰς τὴν Λήμνον ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰς τὸν καιρὸν τῶν πολέμων ἐκόπηκε, τοῦτο ποθῶν· ὅτι τοῦτος ζῶν, πολλοὶ πολλὰκις τὸν ἤκουσαν, ὁποῦ ἔλεγε, « θεέ μου ἀξιῶσαί με νὰ λάβω μαρτυρικὸν θάνατον! » καὶ τὸν ἔλαβε· τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκόπη καὶ ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Λήμνου, δὲν ἠξεύρω τὸ ὄνομά του· αἰωνία ἢ μνήμη του.

Κοσμάς ἱερομόναχος Μεσολογγίτης, ἀποστολικὸς κηρυξ, ἀκτήμων, ἀνάργυρος, ἅγιος· ὅτι καὶ προεῖπε τινὰ, καὶ ἐθαυματούργησε, καὶ πολλὴν ὠφέλειαν ἐπροξένησεν εἰς τὰς χώρας, καὶ χωρία καὶ νησιά, ὅπου κοντὰ δύο χρόνους ἐπεριπάτησεν·

ἀρχινῶντας ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὄρος, ἀπὸ τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Χλωροποτάμου, εἰς τὸ ὁποῖον πρῶτον ἀνέβη εὐγαίνωντας ἀπὸ τὸ καίαι, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ κελλίον μου, καὶ ἔβαλε λόγον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἶτα ἐφεξῆς, καὶ εἰς ἄλλα μοναστήρια. Ἀπεκεφαλίσθη δὲ (αἰωνία ἡ μνήμη του), εἰς τὸ χωρίον Μπεράτι κατὰ τὸ Πρεμετί νύκτα ἀπὸ δύο ἀνθρώπους τοῦ πασᾶ, φθόνου καὶ κακίας τῶν Ἑβραίων, μὲ τὸ νὰ ἐσῆκωσεν ὁ Κοσμάς πανηγύρια καὶ ἀλυσβερσία, ὅπου ἐγίνονταν τὴν Κυριακὴν, καὶ τὰ ἐδιώρισε τὸ Σάββατον, καὶ ἔδωκαν χρήματα τὸν πασᾶν, προσθέσαντες καὶ συκοφαντίας διαφόρους, πῶς τάχα παρακινεῖ τοὺς Ρωμαίους νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς Μοσχόβους νὰ κινήθοῦν κατὰ τῶν Τουρκῶν. Ἀποκεφαλίσαντες δὲ αὐτὸν, τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν πλησίον ποταμὸν χριστιανοὶ δὲ ὀδηγηθέντες ἀπὸ τὸ φῶς, ὅπου ὡς εἶπασι, κατέβαιναν εἰς τὸ σῶμα, τὸ ἐπήρασι, καὶ τὸ ἔθαψαν. Δόξαν νὰ ἔχη ὁ Θεός, ὅπου καὶ τὴν σήμερον εἰς τοιοῦτους παναθλίους καὶ παναχρείους καιροὺς, εὐρίσκονται τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἰς τὸ γένος μας. Δόξα σοι ὁ Θεός!

Χρῦσανθος ἱερομόναχος, ἀδελφὸς αὐτοῦ τοῦ νεοφανοῦς ἀγίου, ἐπιστήμων, ζῆ, καὶ κρατεῖ τὸ σχολεῖον τῆς Πάρου.

Χρῦσανθος ἱερομόναχος Μωραΐτης, ὁ νῦν μετὰ τὸν Ἰσρόθεον διδάσκαλος Σμύρνης.

Διονύσιος ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Περταριά χωρίον Δημητριάδος ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὄρος ἦλθεν εἰς τὸ Πιπὲρι τὸ ἐρημονήσι, ὅπου ἦτο πρῶτα μία ἐκκλησία τῆς Παναγίας, καὶ ἐμόναζεν ὁ ἱερομόναχος ἐκεῖνος, ὁ Βάρδα Φόβος λεγόμενος, καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Δημητριάδος ἐκτίσε δὲ ὁ Διονύσιος ἐλθὼν καὶ δευτέραν ἐκκλησίαν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς μὲ πεντέξ κελλία, καὶ ἐσύστησε πεντέξ πατέρων σκήτην. Ἐδῶ ἀπὸ τὴν Πόλιν ἦλθα ἐγώ, καὶ ἐφόρεσα τὰ μαῦρα παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους πενήντα ἕνα, ἀνήμερα τοῦ ἀγίου Δημητρίου, καὶ ἀπὸ Κωνσταντίνος μετωνομάσθη Καισάριος, καὶ ἄλλαξα μὲν τὰ

φορέματα, και τὸν τόπον, δὲν ἔλλαξα, δὲ τὸν τρόπον, και ἐ-
 πληρώθη και εἰς ἐμέ ἡ παροιμία ἡ λέγουσα « ὁ λύκος ἀν κ' ἐ-
 γήρασε, κ' ἔλλαξε τὸ μαλλί του, ἡ γνώμη του δὲν ἔλλαξεν
 ἔμωσ κ' ἡ κεφαλή του ». Αὐτὸς ὄντας εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος εἰς τὸ
 ἱερὸν μοναστήριον τῆς Λαύρας, ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Πόλιν, ὅπου ἦτον
 διδάσκαλος εἰς τὸν ἄρχοντα καπι-κεχαγια τὸν Ἀρχπαῖκη, με-
 τεγλώττισεν εἰς τὸ ἀπλοῦν τὸ βιβλίον Συμεὼν τοῦ νέου θεο-
 λόγου· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ζαχαρίας ἱερομόναχος, ἀπὸ ταῖς Μηλιαῖς, χωρίον Δημη-
 τριάδος και τοῦτο, εἰς τὸ ὅποσον και τώρα εὐρίσκεται γέρον
 ὑπὲρ τὰ ὄγδοήκοντα, ἐπιστήμων και ἐνάρετος.

Ἀγαθάγγελος ἱερομόναχος Μωρατίτης, ὁ νῦν ἱεροκῆρυξ εἰς
 τὴν Πόλιν, και εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Χαλκηδόνος· ἔκαμε scho-
 λεια εἰς μερικά χωρία, και πολλὴν ὠφελειαν εἰς τοὺς χριστια-
 νούς· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Ἰωάννης, ὁ και Ἰωάσαφ, ἱερομόναχος Ράδιος, ἱεροκῆρυξ και
 αὐτὸς ἐστάθη εἰς τὴν Σκόπελον ὑπὲρ τοὺς δέκα χρόνους διδά-
 σκαλος, και ἀναχωρήσας ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, ὑπήγεν εἰς
 τὴν Σαλονίκην, εἰς τὴν Ρόδον, εἰς τὴν Χίον, εἰς τὴν Σμύρνην·
 και ὅπου ἀν ὑπῆγε, και ὑπάγει κηρύττει τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
 και διδάσκει τὴν σήμερον· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ· ἔκαμε και
 αὐτὸς, ἤκουσα, ἐξήγησιν εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων, και τὴν
 ἐτόπωσε.

Ἀθανάσιος ἱερομόναχος ἀπὸ τὴν Πάρον, ἐπιστήμων, και
 διδάσκαλος τὴν σήμερον εἰς τὴν Σκλονίκην.

Κύριλλος ἱερομόναχος ἀπὸ τὰ Φουρνά, χωρίον τῶν Ἀγρά-
 φων, ἐπιστήμων, εἶναι εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, και κάθηται εἰς ταῖς
 Καρυαῖς.

Ραφαὴλ ἱερομόναχος, Ἀρτηνός, Καψοκαλυβίτης, ἐπίσημος
 δι' ἀρετὴν και προκοπὴν· οὗτος πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐξήγησεν ἀπὸ
 τὸ ἑλληνικὸν και τὸν βίον τοῦ ὁσίου Λαζάρου τοῦ ἐν τῷ Γα-

λησίω ὄρει ἀσκήσαντος, διεξοδικὸν ὄντα καὶ πολὺν, ὡς δύο ψαλτήρια, καὶ τὸν ἔστειλε νὰ τυπωθῆ, δὲν ἠκούσθη δὲ νὰ ἐτυπώθῃ ἢ μνήμη του εἶναι Νοεμβρίου ζ'. Τοῦτος ὁ ὄσιος Λάζαρος, τὴν ἀγίαν εὐχὴν του νὰ ἔχωμεν, πρὶν ὑπάγει θαρρῶ εἰς τὸ Γαλήσιον ὄρος, ὑπῆγεν εἰς Μιτυλήνην, ὁποῦ ἦτον ἐξόριστος Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος· ἀνταμόνωντάς τον τὸν εὐλαβήθη ὁ ἄρχωντας, καὶ τοῦ ὑπεσχέθη, ἂν βασιλεύσῃ νὰ ἀνακτίσῃ καὶ νὰ μεγαλώσῃ τὸ ἐν τῇ Χίῳ μονῴδιον τῆς Παναγίας, ὅπερ καὶ ἐγένετο· καὶ βασιλεύσας ἔστειλε καὶ ἔκτισε τὴν ὀνομαστὴν, καὶ ὀνομαζομένην τῶρα Νέαν Μονὴν, τὴν μεγάλην, καὶ πλουσίαν διὰ τὰ πολλὰ κτήματα, καὶ τοὺς ἕως τριακοσίους πατέρας, ὁποῦ ἔχει.

Παῖσιος ἱερομόναχος Μιτυληναῖος, Καψοκαλυβίτης, ἐπίσημος, καὶ ἄξιος τοῦ καταλόγου καὶ αὐτός· πρῶτον μὲν ὅτι ἔφτιασε ταῖς δύο στραταῖς τοῦ Καψοκαλυβίου, τὴν ἀπάνω, ὁποῦ πάγει εἰς τὴν Κερασία, καὶ τὴν κάτω, ὁποῦ πάγει εἰς τὴν Λαύρα, ἔργον μέγα, καὶ πολὺ, καὶ δυσκολοκατόρθωτον, ὁποῦ ἦτο πρῶτα φόβος, καὶ τρόμος νὰ ταῖς περιπατήσῃ ἄνθρωπος, μὴ πέσῃ, καὶ κρημισθῆ, καθὼς ἐγὼ ταῖς εἶδα, καὶ ταῖς ἐπεριπάτησα· καὶ ἀγκαλὰ ἐξωδιάσθη ὑπὲρ τὰ χίλια γρόσα, τὰ ἔδωκαν ὅμως δύο φίλοι του, καὶ φίλοι μου, Χρουμουζάκης, καὶ Ἀντώνιος, ἀπὸ τὴν Πόλιν, ἀπελθόντες εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἦλθαν ἐδῶ, καὶ ταῖς εἶδασι, πρὶν νὰ γενοῦσι, καὶ ταῖς ἐπεριπάτησαν, καὶ φόβος τοὺς ἐπερίλαβε. Δεύτερον, ὅτι εἰς τὸ κελλί του ἔχει ὡς δέκα καλογήρους, ὁποῦ ἄλλος κελλιῶτης δὲν ἀξιώθηκε· τρίτον, ὅτι εἰς τὴν Σκόπελον ἀπελθών, τοῦ ἐπαράδωκαν οἱ ἀπόγονοι τῶν κτητόρων τὸ ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἀγίας Μεταμορφώσεως, ἔρημον, καὶ μανδρὶ τῶν γιδοπροβάτων, τὸ πλησίον εἰς τὸ ἐμὸν καὶ πατρικόν μου μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Εὐαγγελιστρίας, (μεγάλῃ ἢ χάρις της), καὶ τὸ ἐκυβέρνησε, καὶ τὸ ἀνθρώπισε, καθὼς φαίνεται· τέταρτον, ὅτι

διὰ πατριαρχικοῦ γράμματος ἐπροστάχθη νὰ κάμη κοινόδιον εἰς τὸ Ξενόφου ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καθὼς προτῆτερα ἦτον εἰς ὄλα τὰ μοναστήρια, καὶ τὸ ἔκαμε, τὸ ἐσύστησε, καὶ εἶναι τῶρα ὡς τριάντα πατέρες, καὶ συντρώγουσι καθ' ἡμέραν μέσα εἰς αὐτό, ὅπου πρῶτα οὔτε δέκα δὲν ἦσαν· καὶ ὁ ἅγιος θεός, ἐξ οὗ πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, νὰ τὸ στερεώσῃ, καὶ νὰ τὸ αὐξήσῃ, ὡς καλόν, ἐπαινετόν, καὶ θεάρεστον. Ἀμήν.

Ταῦτα μὲν καὶ περὶ ἱερομονάχων τῶν ἐπισήμων, νῦν δὲ περὶ τῶν ἱερέων γραπτέον.

Φραγκῆσκος ἱερεὺς Σκουφος, Κρητικὸς, ρήτωρ, ὁ κορυφαῖος τῶν εἰς τοὺς καιροὺς μας ρητόρων, ἡ ζωντανὴ ρητορικὴ, ἡ ἀληθινὴ σειρὴν, ἡ θελξικάρδιος γλῶσσα· τοῦτος ἔκαμε, καὶ ἐτύπωσε βιβλίον Τέχνης ρητορικῆς τὸ ἐξαίσιον, (ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω), καὶ εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου λόγον θαυμάσιον· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰωάννης Πατούσας, ἱερεὺς Ἀθηναῖος· τοῦτος κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα του, ἐδιάλεξεν ἀπὸ διαφόρους φιλοσόφους, καὶ πατέρας τῆς ἐκκλησίας λόγους, καὶ ποιήματα, καὶ ἔκαμε τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων χρησίμους· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἀβράμιος ἱερεὺς· τοῦτου φαίνονται διδασκαί εἰς τὸν εὐαγγελισμόν τέσσαρες, εἰς τὸ πάθος τοῦ Κυρίου τέσσαρες, εἰς τοὺς πρωτοκορυφαίους Πέτρον καὶ Παῦλον δύο, καὶ μία εἰς τὸ « Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ »· ἐξαίρεταις ὄλαις, εὐφραδεῖς, καὶ ἀξιοτύπωται· αἰωνία ἡ μνήμη του! τὰς ἔκαμε δὲ εἰς Βουκουρέστι, ἐπ' τῆς αὐθεντείας τοῦ Μπραγκοβάνου· τὰς ἔχω.

Γεώργιος ἱερεὺς Μαγιώτας· φαίνονται καὶ τοῦτου διδασκαί ἐξαίρεταις· αἰωνία ἡ μνήμη του· τὰς ἔκαμε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ μακαρίτου Μπραγκοβάνου, καὶ μίαν εἰς τὸν

ἄσιον Ἀλύπιον τὸν Στυλίτην τὰς ἔχω. Τοῦτος εἶναι ἐκεῖνος, ὅπου φαίνεται ἐδῶ εἰς τὸν Μητροφάνη τὸν Γρηγορᾶν.

Ἀντώνιος ἱερεὺς, ὁ φίλος τοῦ προγραφέντος Γορδίου, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου.

Γ. Μπαλάνος Ρίζος, ἱερεὺς Ἰωαννίτης, διδάσκαλος τῆς εἰς τὰ Ἰωάννινα σχολῆς· τούτου φαίνονται τυπωμένοι τρεῖς τόμοι τῶν Μαθηματικῶν.

Γεώργιος ἱερεὺς Φατζέας, ἀπὸ τὸ Τζουρῆγο, ὁ ὕστερον καὶ Φιλαδελφείας χρηματίσας εἰς Βενεκίαν· τούτου φαίνονται τέσσαρες τόμοι, Γραμματικὴ γεωγραφικὴ λεγόμενοι τυπωμένοι, ὅτι γράφει διὰ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς γῆς, τοὺς μετέφρασεν ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν εἰς τὸ Ρωμαϊκόν· τοὺς ἔχω.

Τόσαῦτα, καὶ περὶ τῶν ἱερέων· ἄς γράψωμεν τώρα καὶ περὶ τῶν ἱεροδιακόνων.

Μακάριος Πάτριος, διάκονος ἐνάρετος, Γιακουμῆ μαθητῆς, ἐπιστήμων, περίφημος δι' ἀρετὴν, καὶ διὰ τὸ σχολεῖον, ὅπου πρῶτος ἀνοῖξεν εἰς τὴν Πάτριον, καὶ ἀπὸ αὐτὸ πολλοὶ ἀνοῖξαν τὰ ὀμματία τους, ἐπρόκοψαν, ἐτιμῆθησαν, καὶ ὡς τὴν σήμερον σώζεται. Τοῦτος ἐσύνθεσε βιβλίον διδασκῶν, ἱερὰν Σάλπιγγα ὀνομάσας, καὶ ἄλλο ρητορικόν, καὶ ἐτύπωθησαν αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἀνανίας διάκονος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς· αὐτὸς ἐσύνθεσε καὶ ἐτύπωσε γραμματικὴν περὶ μερῶν, καὶ τὴν ὀνόμασε, Σπλάγγχον Γραμματικῆς.

Ἀνθιμος διάκονος, ἐδίδασκεν εἰς τὸ Γιασί εἰς τὴν αὐθεντεῖαν Κωνσταντήνοδα τοῦ αὐθέντου μου ἔχω τὰς διδασκαλίας του.

Νεόφυτος διάκονος Μωραΐτης προκομμένος· καὶ τοῦτος πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐσύνθεσε καὶ γραμματικὴν ὑπὲρ τὸ μέτρον μεγάλην, καὶ τὴν ἐτύπωσεν εἰς Βουκουρέστι, ὅπου καὶ ἀπέθανεν· ἐξήγησε καὶ τὸν περὶ παρθενίας λόγον τοῦ ἀγίου Βασιλίου.

Αύξέντιος διάκονος, Αντριώτης, ὁ ἐπονομασθεὶς Ὅσιος. Τοῦτος ἐχρημάτισεν ὄχι ἐπίσημος, ἀλλ' ἐπισημότατος καὶ περιβόητος εἰς Ἀνατολήν, καὶ Δύσιν, ὄχι διὰ μάθησιν, ἦτον γὰρ ἀμαθής, ἀλλὰ διὰ τὴν φαινομένην εἰς αὐτὸν ἀρετὴν· τὸ τέλος δὲν ἐστάθη μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πρόμοιου, διὸ λέγουσι, « μὴδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε »· ἐπρωτοφάνη δὲ τοιαῦτος εἰς τὸ Κατιρλί χωρίον Νικομηδείας, πρῶτα δὲ ἦτον εἰς τὸν Γαλατᾶ, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ κανδηλάπτης· καὶ ἔτρεχαν οἱ Χριστιανοὶ εἰς αὐτόν, καὶ ἐσυνάζοντο εἰς τὸ Κατιρλί χιλιάδες· ψεύματα δὲν γράφω, ὑπερβολὴν δὲν κάνω, ἀτός μου ὀφθαλμοφανῶς τοὺς εἶδα τρεῖς φοραὶς, μίαν ὅταν μετὰ τὸν Νικόλαον Σχορδίην Παργιανόν, ποτὲ ἀρχιεπὶ τὸν αὐθέντου μου ὄπηγα, ἄλλην, ὅταν μετὰ τὸν Ματθαῖον Ἀλεξανδρείας, καὶ τρίτην ὅταν μετὰ τὸν Χαλεπίου Γεννάδιον ὄπηγα, καὶ ἔπειτα σχεδὸν μῆνα· οὐ μένον δὲ ὁ χυδαῖος λαός, ἀμὴ καὶ οἱ ἐπίσημοι, ἄρχοντες, καὶ ἀρχόντισσαι, δόμναι, καὶ ἀφεντάδες, διδάσκαλοι, ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς, ὡς καὶ Πατριάρχαι, ὁ ρηθεὶς Ματθαῖος καὶ Παῖσιος, καὶ Κύριλλος, οἱ ὄντες μανζιλιδες· νομίζω πῶς ἐσυνάζοντο τόσοι, ὅσοι εἰς τοὺς παλαιούς μεγάλους ὄσιους μας, Αντανίους, καὶ Παχωμίους, καὶ τοὺς ὁμοίους· ἔθεν ἐθαύμαζαν Φράγγοι, Ἀρμένιδες, Ἑβραῖοι, καὶ Τούρκαί, καὶ οἱ μεγάλοι τῶν Τουρκῶν, καὶ κανεὶς δὲν ἐμπόδιζε, καὶ τοῦτο θαῦμα. Αὐτός δὲ ἔνωθεν ἀπὸ τοῦ σπίτι, φαινόμενος ἀπὸ τοῦ παραθύρι, ὅταν ἦτον κόσμος καὶ δὲν τοὺς ἐχωροῦσε τὸ σπήτι, ἐδίδασκε καὶ μερικαὶς φοραὶς διδάσκωντας, ἐφαίνονταν πῶς, καὶ ζωγραφίαις διάφοραις καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς Παναχίας, πράγματα, ὅπου δὲν ἐφαίνονταν, οὐδὲ ὅταν ἐδίδασκαν Βασίλειος, καὶ Χρυσόστομος· ἐγὼ δὲν ἔτυχα τότε νὰ τὰς ἰδῶ καὶ θαύματα ἔλεγον ἔκαμαν, οὔτε θαύματα ἔτυχε νὰ ἰδῶ. Μ' ἔτυχε δὲ νὰ ἰδῶ τὸν διδάσκαλον Κριτίαν, ὅπου ἦλθεν ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Πατριάρχην, καὶ τὴν σύνοδον, καὶ τὸν εἶπε νὰ παύσῃ νὰ μὴ κη-

ρύτη διὰ τὸν ἀναβαπτισμόν, ὡς νεωτερισμόν· ὅτι ὁ Αὐξέντιος διδάσκων ἔλεγεν, ὅτι πρέπει νὰ ξαναβαπτίζωνται οἱ Φράγγοι, καὶ οἱ Ἀρμένιοι, ὅταν προσέλθωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας, εἰ μὲν Ἀρμένιοι, ὡς μὴ ὀρθῶς βαπτισμένοι, ὅτι λέγουσι, — βαπτίζεται ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀμήν· καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου τὰ ἴδια λόγια, καὶ τὸ ἀμήν· καὶ πάλιν ἐκ τρίτου τὰ ἴδια λόγια, καὶ τὸ ἀμήν· τὸ ὅποτον δὲν εἶναι δεκτὸν εἰς ἡμᾶς, εἶναι ἐμποδισμένον ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρας, ὡς μὴ ὀρθόν, ὅτι βαπτίζονται εἰς τρεῖς πατέρας, καὶ εἰς τρεῖς υἱοὺς, καὶ εἰς τρία ἅγια πνεύματα· οἱ δὲ Φράγγοι βαπτίζονται ὀρθῶς, ὡς ἡμεῖς, πλὴν τινὲς βαπτίζονται ἐνδεδομένοι μὲ τὰ ρουχὰ τους, καὶ ραπτίζονται μόνον εἰς τὸ μέτωπον· οἱ τσιουτοὶ λαιπὸν μόνον, ἔλεγε, καὶ ἐγὼ τὸ λέγω, νὰ βαπτίζωνται γυμνοί· καὶ οὐ μόνον Φράγγος, ἀπὴ καὶ Ρωμαῖος, ἀν ἐβάπτισθη ἐνδεδομένος, ἀνάγκη νὰ ξαναβαπτισθῇ γυμνός, ἀλλῶς βαπτισμένος, οὐδὲ λέγεται, οὐδὲ εἶναι. Ὁ δὲ Αὐξέντιος ἀπεκρινόμενος πρὸς τὸν Κριτίαν ἔλεγεν· « ὁρισμὸς τοῦ Πατριάρχου, καὶ τῆς Συνόδου, ἃς ἦναι νὰ παῖσαι, νὰ μὴ ἐκφωνῶ τὸ ξαναβάπτισμα· ἀμὴ ἐγὼ βιαζόμενος, μέσα μου πρῶτην φορὰν τὸ ἐξεφώνησα· καὶ τώρα πάλιν, καὶ πάνποτε βιάζομαι νὰ τὸ ἐκφωνῶ, νὰ τὸ διατάξω· καὶ ὅταν τὸ μιλῶ, ὡς θεωρῶντας ἐμπροσθέν μου μίαν κεφαλὴν μίαν φαλακρὴν (τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἐννοῶν) ὅπου μὲ κινεῖ εἰς τὸ νὰ τὸ μιλῶ, καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ σιωπήσω ». Ταῦτα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα συνέβηκαν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Αὐξεντίου, ὁ ὅποτος ἡμασε· καὶ ἠῤῥησε δύο μόνον χρόνους, εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους πενήντα, καὶ πενήντα ἕνα· τέλος δὲ ἐξωρίσθη εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, καὶ ἀπ' ἐκεῖ φεύγωντας, ἦλθε πάλιν εἰς τὸ Κατιρλί κρυφά, καὶ μὲ ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀκουσθῇ πλέον τὸ ὄνομά του· καθὼς καὶ δὲν ἠκούσθη, παρὰ εἰς ἐμένα, καὶ εἰς ἄλλους δύο τρεῖς ἀναγκαίους· καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ Κατιρλί νομίζω νὰ ἐτελειώ-

σιν αἰωνία ἡ μνήμη του. Ταῦτα καὶ ἄλλα περισσότερα περὶ αὐτοῦ ὁ θέλων μαθεῖν, ἄς ἀναγκάσῃ τὸ βιβλίον μου. Καθρέπτῃ τῶν γυναικῶν τὸ λαγόμενον.

Ἴδου δὲ καὶ οἱ μοναχοί.

Ἀγάπιος μοναχὸς Ἰθακῆσιος, ἀποστολικὸς κήρυξ, ἐνάρετος ἀσκήμων, ἐνάργυρος· ἀμωμία ἡ μνήμη του. Τοῦτος ἔτυχε κατὰ τὴν εὐρεθῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν τὰς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Πέτρου τὸν καιρὸν τῶν βασιλέων, ὅπου ἔδιδαν ἀδειαν, οἱ Ῥωμαῖοι τρεῖς ἡμέρας· νὰ φοραῖν ὅ,τι θέλουν, καὶ νὰ χορεύουν εἰς τὸ φανάρι, καὶ εἰς τοὺς πλησίον ἐκεῖ τάπους· παρρησία, εἰς τὰ τοκέκια μέσα, εἰς ταῖς στραταῖς, καὶ νὰ φωνάζουν καὶ νὰ τραγουδοῦν με βυμολιά, καὶ με ἄλλα μουσικὰ ὄργανα, καὶ με καντάϊς κρασιὰ· τοῦτο τὸ ἔβησα καὶ ἐγὼ, καὶ ὀφθαλμοφανῶς τὸ εἶδα καὶ αὐτὸ καὶ τὸν Ἰαγάπιον, ὅπου ἦλθεν εἰς τὴν Σκόπελον, καὶ εἶχε τὴν φιλίαν τοῦ πατρὸς μου· ἔταν δὲ τοῦτοι οἱ χοροὶ ἐγίνονταν κατὰ μέρος, τάγματα τάγματα, ἦγουν τὰ κασάπ-ὀγλάνα με τὰ κασάπ-ὀγλάνα, οἱ γαυναράδες με τοὺς γαυναράδες, καὶ τὰ λοιπὰ τάγματα, ρομφέτια λεγόμενα, παρρηλικῶς. Τότε ἔτυχε νὰ εὐρεθῆ εἰς τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Πέτρου ὁ Ἀγάπιος· καὶ ἐξελθόντες εἰς τὴν πόρταν οἱ πατέρες, διὰ νὰ ἰδοῦν τοὺς χοροὺς νὰ εὐθυμήσουν, εὐγῆκε καὶ ὁ Ἀγάπιος· καὶ βλέπωντας ἕνας τέτοιος ἀνθρώπος, ὡς ἦτον ὁ Ἀγάπιος, μίαν εἴταιαν ἐταξίαν τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἀσχημοσύνην νὰ γίνεταί τέτοιος ἀγίας ἡμέρας, ἐντρέπη, ἐλυπήθη, ἐδάκρυαεν, ἐστέναξε· καὶ κουνῶντας τὸ κεφάλι, — ἄχ Χριστιανοί, ἄχ Ῥωμαῖοι, ἐφώνησεν, ἔτσι ἐφορτάζεται ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου; ἔτσι δοξάζεται ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Χριστὸς, ὁ ἀληθινὸς, Θεὸς ὁρῶν; Ταῦτα λέγων αὐτός, κῆπτει τὸν λόγον του εὐθύς ἕνας ἀπὸ τοὺς συμπαραστώτας ἐκεῖ πατέρας, καὶ, — βλέπεις, δάσκαλε, λέγει, βλέπεις αὐτούς, ὅπου σήμερον χορεύουν, πηδοῦν, φαγά-

ζον, πίνουσι, και άτακτοῦν, ώς λέγεις, και άσχημονοῦν, και τοῦς λυπάσαι, και κλαίει; αὔριον άν γίνῃ μία βασιλική προσαταγή, να άρνηθοῦν τόν Χριστόν, πρώτοι αὐτοί κάλιν θέλει τρέξουν να μαρτυρήσουν δια τόν Χριστόν, και να σφάζωνται ώς τά πρόβατα! Ταῦτα δέ ειπών εκείνος εκεί μόνον, βλέπεις τόν Ἀγάπιον, (θαρρεῖς και τόν βλέπω) και εὐθύς αλλάζει τὸ πρόσωπον εις τὸ χαρούμενον, εὐθύς εὐγάζει, τινάζει τὸ ράσο, και τρέχει να μπῆ και αὐτός εις τόν χορόν να χορεύσῃ· πιάνοντές τον δέ εὐθύς οι πατέρες, και κρατῶντες, και μὴν αφήνοντές τον· — αφήσατέ με! εφώναζεν ὁ Ἀγάπιος· αφήσατέ με να ὑπάγω να χορεύσω και ἐγὼ με τοῦς φιλοχρίστους, και μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ! Ὁ Πατριάρχης τὸ μέγα σάββατόν ἔστειλεν εις τὸ Πασά-καπισί εις τὸν βεζιρ-κεχαγιασή τὸν πρωτοσύγγελλον με δύο χιλιάδες κόκκινα αὐγά, και ἐξήτοῦσε τὴν ἄδειαν ταύτην· ὁ κεχαγιαμπης τὸ ἔλεγε τὸν βεζιρην, ὁ βεζιρης ἐμνηοῦσε τὸν βασιλέα στέλλωντας μέσα εις τὸ βασιλικὸ σαράγι και κόκκινα αὐγά, και ὁ βασιλεὺς ἔδιδε τὴν ἄδειαν· Τῇ δέ ἀγία και μεγάλη Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας και πατριαρχικῆς λειτουργίας, ἀναβαίνωντας ὁ Πατριάρχης μετὰ πάντων τῶν ἀρχιερέων εις τὸ συνοδικόν, και πίνοντες τόν καβέ, ἀνέβαιναν και οι παρευρεθέντες εις τὴν λειτουργίαν χριστιανοί, και ἐφιλοῦσαν ὄλοι τὸ χέρι τοῦ Πατριάρχου, και ὁ Πατριάρχης τοῦς ἔδιδε με τὸ χέρι του ἀπὸ δύο αὐγά τὸν καθένα· και κατεβαίνοντες εις τὴν αὐλήν, ἀρχινοῦσαν τὸν χορόν ἀπὸ τὸ πατριαρχεῖον, και χορεύοντες ὅσον ἤθελαν μέσα, εὐγαιναν και ἐχόρευαν και ἐξω εις τὰ σοκάκια, δέχως ὁμως γυναῖκα· εἶτα ἐρχόμενα τὰ τάγματα, ἀνέβαιναν και αὐτοί, και προσκυνοῦντες, και πολυχρονοῦντες τὸν Πατριάρχη, και ὁ Πατριάρχης δίδωντάς τους τ' αὐγά, τοῦ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι· και οὕτω κατεβαίνοντες, εὐθύς ἀρχινοῦσαν τὸν χορό, και χορεύοντες εὐγαιναν, και χορεύοντες πήγαιναν· οὕτως ἐγένετο

τρεις ημέρας, και ἐστέκονταν, και τοὺς ἐβλεπαν πλῆθος και Τουρκῶν και τῶν ἄλων φυλῶν, ἐρχόμενοι ἀπὸ τὸν Γαλατᾶ, και ἀλλαχόθεν. Καμμίαν φορὰν ἐλεγαν, πῶς ἤρχετο τεπτίλι και ὁ βεζίρης αὐτός, και ὁ βασιλέας. Και ἔτζι με τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐορτῆς τῶν Ρωμαίων, συνεώρταζαν και τὰ ἔθνη, και ἦτον εἰς τὴν Πόλιν μίᾳ κοινῇ χαρᾷ, και πανήγυρις τὰς τρεῖς ἐκείνας ημέρας. Τώρα δὲ, θέλει εἶναι τριάντα χρόνοι, ὅπου κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, ἐσηκώθη ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς Ρωμαίους και αὐτὸ τὸ προνόμιον. Ἦθελα γράψω εἰς τὴν αἰτίαν, διατὶ βόφομεν τ' αὐγὰ, και ἐπρεπε, τὴν ἐζητοῦσεν ἡ ὑπόθεσις αὐτῆ, και διήγησις τοῦ χοροῦ· ἀμή, ἐπειδὴ τὴν ἔγραψα εἰς ἄλλα βιβλία μου, εἰς τὴν γράφω.

Ἰάκωβος μοναχός, Πάτριος, Μακαρίου μαθητής, ἐνάρετος, και ἀπελθὼν εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, ἔμεινε και ἐδίδασκεν, ὅπου και ἀνεπαύθη αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἰερόθεος μοναχός, Ἰθακήσιος, ὁ Ἐλεγκτικός, Μακαρίου και αὐτὸς μαθητής, ὁ συστήσας και αὐξήσας τὸ εἰς τὴν Σμύρνην σχολεῖον, ὅπου και ἀπέθανεν αἰωνία ἡ μνήμη του.

Κυπριανός Κρητικός, Ἱεροδιάκων, μαζί με τὸν ἀδελφόν του Γιάνην, οἱ νῦν διδάσκαλοι τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει σχολεῖου.

Χριστόφορος μοναχός Ἀρτινός, λογιώτατος και φιλήσυχος ὅν ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, και ἡσυχάζει.

Βησσαρίων μοναχός ἀπὸ χωρίον Ραψάνι ἐπαρχίας τοῦ Πλαταμῶνος, λογιώτατος και αὐτὰς, και φιλήσυχος, και ἐλθὼν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος ἡσυχάζει.

Ἀκάκιος μοναχός ἀπὸ χωρίον Γόλιτζα ἐπαρχίας Φαναρίου και Νεοχωρίου, ὁ νεοφανής ὄσιος. Τοῦτος ἐλθὼν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, και περιελθὼν σχεδὸν τὰ μαναστήρια ὅλα και ἀσκητήρια, τέλος ὑπῆγεν εἰς τὴν σκῆτην τὴν λεγομένην Καψοκαλύβι, ὅπου ἦσαν τότε δύο μόνον ἢ τρία κελλῖα, τώρα δὲ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα και μείνας χρόνους ἱκανοὺς και ὀπτασίας

ιδών, εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τριάκοντα ἐκοιμήθη· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Τρεῖς δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ῥωμανὸς Καρπενησιώτης, καὶ Νικόδημος ἀπὸ τῆ Ἀλμπασάνι, καὶ Παχώμιος Ρουσσὸς σκλάβος, οὗτοι οἱ τρεῖς ἐπισυμῆσαντες νὰ μαρτυρήσουν διὰ τὸν Χριστόν, καὶ λαβόντες τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν γέροντά τους, ἀνεχώρησαν καὶ ὑπήγαν εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὁ μὲν Ῥωμανὸς ἀπελθὼν εἰς τὴν Πόλιν, ἀπεκεφαλίσθη, ὁ δὲ Νικόδημος ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἀλμπασάνι τὴν πατρίδα του, προσταγῆ τοῦ ἐκείσε Παπᾶ, καὶ αὐτὸς τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη· αἰωνία καὶ μακαρῆ ἡ μνήμη τους· ἡ ἱστορία τους φαίνεται εἰς πλάτος περιεχομένη εἰς τὸν βίον τοῦ ὁσίου Ἀκακίου, τὸν ὁποῖον ἔχω καὶ αὐτόν, καὶ ἄλλων ὁσίων ἀσκητῶν, καὶ ἄλλων νεοφανῶν ἁγίων μαρτύρων, τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὄντων ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα, εἶναι δὲ ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ περυσότεροι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ὡς ἄγνωστα εἰς ἐμέ, γνωστὰ δὲ παρὰ τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα γινώσκοντι, δὲν περιέχονται εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον τῶν νεοφανῶν μαρτύρων, κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ τόπους μαρτυρησάντων, ὁμοίως δὲ καὶ ἀσκητῶν, ὧν ταῖς πρεσβείαις, Χριστέ ὁ Θεὸς, ἐλέησον, καὶ σώσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Φώτιος μοναχὸς ἀπὸ τὰ κατὰ τὸ Νύσσι μέρη, εἶναι ὡς δέκα χρόνους ὅπου ἀπέθανεν εἰς τὸ ἄγιον Ὄρος, γέρον ὀγδοηκόντουτης, καὶ ἐτάφη εἰς τὸ Κουτλουμουσι· αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος ἔζησεν ἀθῆριος, ἀκτῆμων, ἀοίκος, ὡς τὸς παλαιούς, χωρὶς κελλί· τὸ κελλί του ἦτον ἐναὶ πλάτανος, ὅπου εἶχε κατὰ κουφάλαν· ὁ πλάτανος δὲ ἦτο μέσα εἰς τὸ ρέμα, ὅπου παγεὶ εἰς τῶν Ἰβήρων· κημινοσθέντις δὲ τοῦ πλάτανου, ὁ πῆγε καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω εἰς ἓνα βράχον ἐκεῖ πλησίον· αὐτὸς ὑπήγαγε πρὸς τοὺς ἄλλους· καὶ ἐγὼ καὶ τὸν ἐβλεπα, ἐδούλευε χουλιάρια μὲ τὸ σκεπάρνι καὶ μόνον, ἀμὴ τὰ κακοδούλευεν· ἐκουβαλοῦσε ξυλάρια· καὶ τὰ ὑπήγαγεν εἰς τὰ κελία, καὶ τὸν

ἔβιδαν φωμί, καὶ τὸν ἐκερνοῦσαν· ἂν τὸν ἔβιδαν τινὲς καὶ πα-
ράδες, καὶ ἦταν πολλοί, τοὺς ἐγύριζε, καὶ ἐκρατοῦσε δύο, ἢ
ἓνα μόνον, ἢ ἓνα ἄσπρο, λέγωντας, τόσο κάνουν τὰ ξύλα, ὅπου
ἔφερον, ἢ τὰ χουλιάρια, ὅπου ἔβιδεν. Ἐκανε τὸν τρελλόν, συνη-
σμάλαν δὲν ἔκανε, εἰς ἐκκλησίαν δὲν ἔμπαινε· ἐπρόλεγε καὶ
αὐτός, πλὴν ἄλλα σωστά, ἄλλα δὲ αἰνιγματωδῶς· ὅθεν πριχοῦ
νὰ ἔλθουν οἱ Μόσχοβοι, ἔλεγε παρόντος μου καὶ ἄλλων πολ-
λάς, — ἔρχονται Φράγγοι, ἔρχονται κουμπάροι, τί νὰ γένωμεν,
τί νὰ κάμωμεν! καὶ ἄλλα τοιαῦτα· καὶ θαύματα ἔλεγαν πῶς
ἔκαμαν τὰ χουλιάρια τοῦ εἰς τινὰς τόπους, ὅπου τὰ ἔπερναν,
καὶ τὰ ὑπήγαιναν οἱ προσκυνηταὶ τοῦ ἁγίου Ὁρου, ὅτι μὲ αὐτὰ
πινὲς ἔλαβαν τὴν θεραπείαν. Δοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ,
ἐκοῦ καὶ εἰς τοὺς καροὺς μας, ἠξιώθημεν νὰ ἀκούωμεν, καὶ
νὰ βλέπωμεν ὁσίους ἄνδρας ἀπὸ τὸ γένος μας.

Τόσοι μοναχοί, ἱεροδιάκονοι, ἱερεῖς, ἱερομόναχοι, ἀρχιερεῖς,
καὶ πατριάρχαι εἶναι γραμμένοι ἐνταῦθα εἰς αὐτὸν τὸν ἱερὸν
κατάλογον, τοὺς ὁποίους ἐγὼ καὶ ἄλλοι δύο τρεῖς ἐνθυμήθη-
μεν καὶ ἐγράψαμεν. Εἶναι ὅμως ἀναμφιβόλως, εἶναι βέβαια, καὶ
ἄλλοι ἐπίσημοι, καὶ τοῦ καταλόγου ἄξιοι, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς
μὴν ἠξέροντες δὲν ἐγράψαμεν. Πρὸς τοὺς ἄλλοις δὲ εἶναι ὁ νῦν
ἡμέρου τῆς ἐν Κύπρῳ, Πανάρτεος Κύπριος, περὶ οὗ μὲ εἶπαν,
ἀφοῦ ἐτελείωσα τὸν κατάλογον· εἶναι δὲ καθὼς μὲ παρέδει-
κται, ἐπίσημος ὄχι, ἀλλ' ἐπισημότατος, εἰς τὰ γράμματα ὄχι,
ἐλλ' εἰς τὰς ἀρετάς, εἰς τὰ πράγματα· καὶ εἶναι οὕτως πανά-
ρτεος, ζωντανὴ ἀρετῆ· ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ. Εἶναι λοιπὸν
Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως εἰκοσιδύο, Ἀλεξανδρείας ἕξ,
Ἀντιοχείας τέσσαρες, Ἱεροσολύμων ἑπτὰ, καὶ μὲ τὸν Νεκτά-
ρον ὅπου δὲν ἀριθμεῖται εἰς τὸν κατάλογον ὀκτώ· ὅλοι οἱ
Πατριάρχαι σαράντα. Εἶναι ἀρχιερεῖς εἰκοσιοκτὼ, μὲ τὸν Πα-
νάρτεον δὲ, καὶ μὲ τὸν Ἄρτης Νεόφυτον, καὶ μὲ τὸν Δήμου,
ὅπου δὲν συγκαριθμοῦνται εἰς τὸν κατάλογον τριανταένας· ἱε-

ρομόναχοι εικοσιενέα, με τὸν Καισάριον δὲ, καὶ με τὸν Βάρδα Φόβον, ὅπου δὲν εἶναι εἰς τὴν ἀράδα τοῦ καταλόγου, τριανταένας. Ἱερεῖς ἑπτὰ· διάκονοι πέντε· μοναχοὶ δώδεκα· οἱ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου κληρικοὶ ὅλοι εἶναι ἑκατὸν εικοσιεξ. Ἄλλ' ἐπειδὴ μέσα εἰς τὸ διάστημα ταῦτο τῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων τούτων ἐτῶν, ἐβασίλευσαν καὶ βασιλεῖς ἐπίσημοι, καὶ ἡμέτεροι, ὡς τῆς ἡμετέρας θρησκείας, ἂν καὶ ἦσαν Μόσκοβοι, μὲ ἐφάνη εὐλογὸν καὶ ἀκόλουθον νὰ τοὺς γράψω καὶ αὐτοὺς, νὰ τοὺς βάλω εἰς τὸν κατάλογον, γράφωντας καὶ ἄλλα τινὰ βασιλικὰ πράγματα, καὶ ὑποθέσεις ἀξίας γραφῆς τε καὶ ἀκοῆς, ὅπου ἀπὸ ἄλλον τινὰ δὲν ἐγράφησαν, τὰ ὅποια διαβάζοντας, ὁ ἀνθρώπος, ἢ γράφωντας, ἢ ἀκούωντας, ὄχι μόνον δὲν τὰ βαρύνεται, ἀλλ' νομίζω, ὅτι καὶ ἠδύνεται. Ἴδου λοιπὸν ἀρχινῶ, καὶ ἀκούσατε.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Πρῶτος πάντων λοιπὸν ἀπὸ τοὺς καιροὺς μας ἐβασίλευε, ἔλαμπεν εἰς Μοσκόβιαν, ὡς ἄλλος ἥλιος, καὶ εἰς φῶς σχεδὸν εἶπεν εὐγενείας, χρηστοθεσίας, καὶ βασιλείας, τὸ ἔθνος ἐκεῖνο μετέφερε, καὶ ἀπὸ ἀγρίλαιον εἰς καλλιέλαιον μετεκέντρισε καὶ ἐτίμησεν, αὐτὸς ἐστάθη ἐκεῖνος ὁ μέγας Πέτρος, διὰ τοῦτο φηνομάσθη καὶ μέγας Ἀλεξιοβίτζης, υἱὸς ἦγον Ἀλεξίου, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐγράψαμεν· οὗτος ὁ μέγας, ζήλω πυρούμενος τῆς ἐλευθερίας τῶν χριστιανῶν καὶ ὀρθοδόξων Ρωμαίων, καὶ φίλτρῳ ἀδελφικῷ, ἐκινήθη πανστρατιᾷ κατὰ τῶν Τουρκῶν, σύμμαχον ἔχων, διὰ τροφᾶς καὶ μόνον, τὸν Μπραγκοβάνον αὐθέντην τῆς Βλαχίας. Ἐλθὼν δὲ ἕως εἰς τὸν Προῦτον ποταμὸν τῆς Μπογδανίας, ἀπάντηθη ἀπὸ τὸν βεζίρη, καὶ πολεμηθεὶς καὶ νικηθεὶς, καὶ περικλεισθεὶς ἀπὸ τοὺς Τούρκους, (ὡς τῶρα εἰς τοὺς πολέμους αὐτοὺς ὁ βεζίρης ἀπὸ τοὺς Μοσκόβους), ἤθελε πιασθῆ, ἐὰν ἡ μεγάλη δόσις τῶν χρημάτων καὶ τζεβαριῶν

της βασιλείας εκείνης Δικατερίνης δὲν ἐπρόφθανε νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, καθὼς τὸ βιβλίον τῆς περὶ αὐτοῦ ἱστορίας, Βίος Πέτρου τοῦ μεγάλου ὀνομαζόμενος, καὶ τυπωθέν, ὁμιλεῖ. Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, πρὸς τοὺς ἄλλους ἔχω καὶ ἓνα βιβλιαρίδιον χειρίσιον, ὡς πέντε κόλλαις, ὅπερ ἐγκωμιάζει, καὶ παρακινεῖ τὸν βασιλέα τοῦτον Πέτρον, νὰ σηκωθῇ κατὰ τῶν Τουρκῶν. Ὅθεν ὁ Βασιλεὺς ἔχων τὸν πόθον τῆς τῶν Χριστιανῶν ἐλευθερίας, εὐρὴν παραινῆτην καὶ τὸν δίχως ὄνομα τοῦτον διδάσκαλον καὶ συγγραφέα τοῦ βιβλίου τούτου, ὡς νομίζω, ἐσηκώθη· πλὴν, κρίμασιν οἷς οἶδε Θεός, οὐ μόνον δὲν εὐωδόθη, ἀλλὰ, καὶ ὡς εἶπαμεν, ἐκινδύνευσεν· ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ βιβλίου αὕτη ἐστὶ·

«Θρίαμβος, ἦτοι λόγος ἐγκωμιαστικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον, θεόστυπτον, καὶ κραταιότατον, μέγιστον βασιλέα, καὶ αὐτοκράτορα τῆς Μοσχοβίας, Κύριον Κύριον Πέτρον Ἀλεξιοβίτζην, διὰ τὴν τῆς Ἀζωβίας ἄλωσιν· προσέτι δὲ καὶ προτροπὴ πρὸς τὸν αὐτόν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ στρατηγούς αὐτοῦ, ὅπως ἐγείρωσι πόλεμον κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν.

Ἄνισως καὶ ὅλα τὰ ὄντα χαίρωνται, διατὶ φαίνεται ὁ ἥλιος εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ μάλιστα, ὅπου κρύπτεται ὄχι πολὺν καιρὸν, ἀλλὰ μίαν καὶ μόνην νύκτα, χαίρωνται, λέγω, διατὶ τὰ χόρτα, ἐκεῖ ὅπου εἶναι πεσμένα, σηκώνονται, τὰ πετρινὰ τοῦ οὐρανοῦ κελαδοῦσιν, εὐγαίνοντας εἰς ὑπάντησίν του, τὰ θηρία ἐξερχονται ἀπὸ τὰς κατοικίας των καὶ χαίρονται ἐμπροσθέν του· πόσην χαρὰν πρέπει νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ὅπου πρὸ πολλοῦ, λείποντας τὸ βασιλικόν, τὸ ἱερόν, τὸ γαλήνιον πρόσωπον τῆς ὑπετέρας μεγίστης βασιλείας, σήμερον ἀνέτειλεν εἰς ἡμᾶς, ὡς λαμπρότατος ἥλιος, καὶ μάλιστα εἰς τοιοῦτον καιρὸν εὐτυχέστατον, καὶ εἰς τοιαύτην νύκτα κατὰ τῆς Ἀζωβίας ὑπέλαμπρον, καὶ θεόκεμπτον; διὰ τὴν ὁποίαν νύκτα ὁ μέγας τῶν οὐρανῶν θεός, τὴν μὲν μεγίστην ταύτην

βασιλείαν ἐκατέστησεν ἐνδοξότεραν, παρά ἄλλοτε, εἰς τοῦ λό-
 γου σου δὲ ἔδωκε πᾶσαν εὐλογίαν καὶ τελειότητα. Θεοχαρίτωτε
 βασιλεῦ, οἱ πλανῆται, ἡ φύσις, καὶ τύχη, μὲ ἄρκην συμφωνίαν
 ἀναμεταξύ των σὲ ἐσχημάτισαν ἓνα σῶμα θεοχαρίτωτον, θεο-
 κόσμητον, καὶ θεοσύνθετον! ἡ σελήνη σὲ ἐχάρισε θαυμαστὴν
 σύγκρασιν εἰς τὸν νοῦν· ὁ Ἑρμῆς τὴν συμβουλευτικὴν σοφίαν
 ἡ Ἀφροδίτη ἰλαρὸν πρόσωπον, ἰλαρὰ ὄμματα, τὰ ὅποια πέμ-
 πουσιν, ὡς σπινθηρας, ἔλεος, καὶ ἀγαθότητα· ὁ ἥλιος τὴν ιδιώ-
 τητά του, νὰ γεννᾷς δηλαδὴ μεγάλους πρίγγιπας, καὶ βασι-
 λεῖς, καὶ νὰ φωτίζης ὄλον σου τὸ ὑπήκοον διὰ τῶν προσταγ-
 μάτων. Ὁ Ἄρης σὲ ἐστόλισε μὲ νίκην, ρώμην, καὶ δύναμιν, καὶ
 σοῦ ἐτοίμασε τρόπαια μεγαλοπρεπέστατα· ὁ Ζεὺς σὲ ἔδωκε
 τὴν ἰδίαν του καλοκῆφαθίαν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς τολμή-
 σαντες ἐθαρρήσαμεν νὰ παρρησιασθοῦμεν εἰς τόσον μέγαν αὐ-
 τοκράτορα· ὁ Κρόνος σὲ ἐχάρισε τὸν τρόπον, διὰ νὰ κερδήσῃς
 πολλὰς βασιλείας. Ἡ φύσις, ὅσην ἐξοχότητα περικρατεῖ εἰς τὸν
 κόλπον τῆς, ὅσην ὠραιότητα, ὅσην μεγαλειότητα, τὴν ἐξέχυ-
 σεν εἰς τοῦ λόγου σου. Ἡ τύχη σὲ ἐστόλισε μὲ ὄλην τὴν εὐ-
 τυχίαν, καὶ μὲ ὄλας τὰς ἀρετάς, ὅπου ἔχει. Λοιπὸν ἐσὺ, ὡσάν
 ἓνα καὶ ἐξαιρετὸν θαῦμα τῆς τύχης, τῆς φύσεως, τῶν πλαν-
 νητῶν, καὶ τοῦ θεοῦ, ἐκατέβηκες εἰς ταύτην τὴν γήϊνον ζωὴν,
 γεμάτος ἀπὸ ἀρετᾶς, ἀπὸ δόξαν, ἀπὸ ἐπαίνους· μὲ τὰ ὅποια
 αὐτὰ ὄλα ὄντας περιτειχισμένος, μῆτε τὸ τοῦ θανάτου δρέ-
 πανον, μῆτε κανένα ἄλλο ἐμπόδιον θέλει δυνηθῆ νὰ ἐμποδίσῃ
 τὰ θαυμαστά σου ἐγκώμια καὶ ἐπιτηδεύματα, ὅπου νὰ μὴ
 περάσουν ἐκ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ ἐξ
 ἡλικίας εἰς ἡλικίαν. Τί ὅμως θέλομεν νὰ πολυλογοῦμεν; τί
 κάμνει χρεῖα, νὰ ἀνάπτωμεν κηρὶ ἐμπρὸς εἰς τὸν ἥλιον; τί
 κάμνει χρεῖα μὲ τὰ σκοτεινὰ λόγια τὰ ἰδικά μας, νὰ κρύπτω-
 μεν ὡσάν μὲ σύγνεφα, τὴν καθαρωτάτην, καὶ ὑπερτάτην σου
 δόξαν; Ἀρκετὸν εἶναι νὰ εἰποῦμεν μόνον, ὅτι ὄντας ὁ μόνος

ὀρθοδοξότατος τῶν ὑπὸ τῶν ἡλιον πάντων βασιλέων, γυρβύεις
 νά στηρίξης, καὶ νά βεβαιώνης τὴν ὀρθοδοξίαν; καὶ διὰ τοῦτο
 ὑπερμαχεῖς, καὶ ἀγωνίζεσαι. Αὐτὸ εἶναι τὸ δεύτερον αἶτιον,
 ὅπου μᾶς ἐπαρκαλίνησε νά προσφέρωμεν τὸν ταπεινὸν μας τοῦ-
 του λόγον πρὸς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν μεγαλειότητα . . . »
 καὶ πάγει λέγωντας. Τὸ δὲ τέλος τοῦτο. « Σὺ, ὦ βασιλεῦ;
 διὰ νά κατέβης εἰς τὴν γῆν; προσέλαβες παρὰ μὲν τοῦ θεοῦ
 τὴν ψυχὴν, ἐκ τῶν Σεραφεῖμ τὴν ἀγάπην; ὑπὸ τῶν Χερουβείμ
 τὴν ἐπιστήμην, ὑπὸ τῶν δυνάμεων τὴν δύναμιν, ὑπὸ τῶν
 κυριοτήτων τὴν κυριότητα, ἐκ τῶν ἀρχῶν τὴν ἀρχήν, ἐκ τῶν
 θρόνων τὴν βασιλείαν, ἐκ τῶν ἐξουσιῶν τὴν ἐξουσίαν, ἐκ
 τῶν Ἀρχαγγέλων τὴν κοδέρνησιν, ἐκ τῶν ἀγγέλων τὴν ὁδή-
 γησίαν; ἐκ τῶν πλανητῶν ἀστέρων τὴν ἀγαθὴν κλίσιν, ἐκ
 τοῦ Κρόνου τὴν φρόνησιν; ἐκ τοῦ Διὸς τὴν εὐκρασίαν; ἐκ
 τοῦ Ἄρειος τὴν ἀνδρίαν; ἐκ τοῦ Ἡλίου τὴν εὐπρέπειαν, ἐκ
 τῆς Ἀφροδίτης τὴν διακόσμειν, ἐκ τοῦ Ἑρμοῦ τὴν εὐφρά-
 δειαν; ἐκ τῆς σελήνης τὴν σωφροσύνην, ἐκ τοῦ ἀέρος τὴν
 φαιδρότητα; ἐκ τοῦ ὕδατος τὴν διαφάνειαν, καὶ ἐκ τῆς γῆς
 τὴν στερεότητα. Ὡ τελειότατον ἔργον τοῦ θεοῦ! Ὡ τελειότα-
 τον δῶρον ἐκ τοῦ θεοῦ καταπεμπθέν! δῶρον τοῦ παρόντος
 αἰῶνος; ἀλλὰ δῶρον εἰς τοὺς αἰῶνας ἅπαντας ἀθάνατον, καὶ
 ἀτελεύτητον! Θησαυρὲ βασιλεῦ, Πέτρε Ἀλεξιοβίτζη, ἐξήλθες ἐκ
 τοῦ θησαυροῦ τῶν ἀγαθῶν, καὶ χαρισμάτων τοῦ παναγίου πνεύ-
 ματος. Πέτρε, ἡ στερεωτάτη πέτρα τῶν ὀρθοδόξων. Πέτρε ὁ
 τιμιωτάτος λίθος τοῦ κόσμου; ὁ στέφανος τοῦ ἀρκτικοῦ, καὶ
 ἀνταρκτικοῦ πόλου τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ὁ νέος καὶ
 καθαρώτατος Ἄτλας, ὁ στύλος ὁ ἀσάλευτος τῶν σφαιρῶν τῆς
 ἐγίας σου βασιλείας, διὰ τὴν ἀσύφραστον πρόνοιαν. Ὡ τελειό-
 της χωρὶς ἐγκλημικ, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐπένη τὴ γλώσσα, ὅπου
 δὲν λαλεῖ, εἶναι ἀτελής. Ὡ τελειότης, τὴν ὁποῖαν οἱ παλαιό-
 τωτοι τῶν σοφῶν ἐπεθύμησαν κατὰ πολλὰ νά λαλήσουν, καὶ

νά θεωρήσουν, και νά προσκυνήσουν· ὁ τελειότης, διὰ τὴν ὀποίαν ὁ παναγιώτατος, και σοφώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, και οἰκουμενικός πατριάρχης κύριος Καλλίνικος, ὁ μακαριώτατος, και σοφώτατος πάπας, και πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, κύριος Γεράσιμος, ὁ μακαριώτατος, και λογιώτατος πατριάρχης Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας κύριος Κύριλλος, ὁ μακαριώτατος, και σοφώτατος πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἰερουσαλήμ, και πάσης Παλαιστίνης, κύριος Δοσίθεος, ὁ μακαριώτατος και ἁγιώτατος πατριάρχης τῆς Μοσχοβίας, κύριος Ἀδριανός, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἱερώτατοι μητροπολίται, ὀρθόδοξοι ἀρχιεπίσκοποι, θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, πανοσιώτατοι ἡγούμενοι, και οἱ πανευλαδέστατοι ἱερεῖς, προσεύχονται κυρίῳ τῷ θεῷ, διὰ νά ὑποπάττη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς πάντα ἐχθρόν, και πολέμιον. Ὁ Μοσχοβία μεγαλόπολις, βασιλική, και εὐδαιμονεστάτη, τῶρα ἐμπρός εἰς τοῦ λόγου σου, ἄς παύσῃ ὅλη ἡ οἰκουμένη νά ἐπαίρεται εἰς τὰ οικεῖά της καλλωπίσματα· ἄς παύσῃ ἡ Ἰσπανία νά σεμνύνεται εἰς τὰ ἐδικά της μέταλλα· ἄς παύσῃ νά ὑπερφηανεύεται ἡ Δαλματία διὰ τὸ χρυσίον, ὅπου ἔχει· ἄς παύσῃ ἡ Βρεττανία νά καλλωπίζεται εἰς τὸ ἀργύριόν της· ἄς παύσουν τὰ εὐδαιμόνα νησιά νά ἀλαζονεύωνται εἰς τὰ πετεινά των· ἄς παύσῃ ἡ Βαβυλωνία νά ὑπερφηανεύηται εἰς τὰ ωραιότατά της πεύκια· ἄς παύσῃ ἡ Φοινίκη νά ὑπερφηανεύεται εἰς τὰς πορφύρας της· ἄς παύσῃ ἡ Μακεδονία νά ἐγκωμιάζεται εἰς τὴν στυπτηριαν της, ἡ Σπάρτη εἰς τὸ ἀλάβαστρόν της, ἡ Ἀσσυρία εἰς τὸ μεταξύ της, ἡ Ἰουδαία εἰς τὸ βάλασμόν της, ἡ Κιλικία εἰς τὸν κρόκον της, ἡ Φρυγία εἰς τὰ κυπαρίσσια, ἡ Ἀθήνας εἰς τὸ κηρί και τὸ μέλι της, ἡ Ἰδομαία εἰς τοὺς φοίνικας, ἡ Αἰθιοπία εἰς τὰ ἀρώματα, ἡ θάλασσα τῆς Γένοβας εἰς τὸ μερτζάνι, ἡ Πάφος εἰς τὰ ἄνθη, ἡ Ἀραβία εἰς τὰ εὐώδη, ἡ Νουμιδία εἰς τὰ μάρμαρα, ὁ Ὠκεανός εἰς τὰ μαργαριτάρια, ἡ Περ-

σία εις τὴν νάρδον, ἡ Γαλλία εἰς τὰ μήλα, τὸ Πορτογάλλον εἰς τοὺς παπαγάλλους, τὸ Βρουνδίσιον εἰς τοὺς καθρέπτας, ἡ Σαββὰ εἰς τὰ λιθάνια, ἡ Κέρκυρα εἰς τὸ λάδι, ἡ Ζάκυνθος εἰς τὰς σταφίδας, ἡ Κρήτη εἰς τὰ παρικὰ, ὁ Μωρέας εἰς τὸ πρινοκόκι, ἡ Κεφαλληνία εἰς τὰ μοσχάτα· ἄς παύσουν λοιπὸν αὐταὶ ὄλαις ἢ ἐπαρχίαις, ὅλα τὰ βασίλεια, καὶ ἄς μεγαλύνεται μόνον ἡ θεοφροσύνητος Μοσκοβία, ἐπειδὴ καὶ εἶναι στολισμένη μὲ ὄλαις ταῖς χάριτες καὶ τὰ προτερήματα τοῦ μεγίστου αὐτῆς βασιλέως Πέτρου Ἀλεξιοβίτζη, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν, εἰς τὸν ὅποιον οἱ μὲν γέροντες εἶναι εὐχαριστημένοι νὰ ἀποθάνωσιν, μὴν ἔχοντες ἄλλο τι περισσώτερον νὰ ἐπιθυμήσωσιν, οἱ δὲ νέοι ἀγαποῦν νὰ ζήσωσιν, ὅτι τώρα ἐνοιζεν ἡ πόρτα τῆς εὐτυχετέρας καὶ ἐνδοξοτέρας τῶν ἡλικίας» . . . καὶ τὰ ἐξῆς.

Τοσαῦτα μὲν περὶ τοῦ ζειμνήστου Πέτρου τοῦ βασιλέως, αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος δὲ ὁ ἀνωτέρω θρίαμβος ἐγένε κατὰ μίμησιν τοῦ κατωτέρω θριάμβου, ὅπου ἐγένε πρὸς Ἀλέξιον τὸν τοῦ Πέτρου πατέρα, προτροπῇ τῆς κλεινῆς ἀριστοκρατίας τῶν Βενετζάνων τὸν δωδέκατον χρόνον, ὅταν ἐπολεμεῖτο ἡ Κρήτη ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

«Θρίαμβός κατὰ τῆς τῶν Τουρκῶν βασιλείας, ἦτοι λόγος παρὰθρουντικὸς πρὸς τὸν εὐσέβεστατον καὶ ἀήτητον βασιλέα τῆς Μοσκοβίας, κύριον Ἀλέξιον Μιχαηλοβίτζην, ἐκδοθεὶς παρὰ Γεράσιμου Βλάχου τοῦ Κρητός, ἀββᾶ καὶ καθηγουμένου τῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Γεωργίου Σκαλωτοῦ, προσετίθετος τοῦ μοναστηρίου Στράβηλας, κήρυκος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ κοινῶς τῆς φιλοσοφίας τε καὶ θεολογίας διδασκάλου, κατὰ ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν διάλεκτον ἐν ταῖς κλειναῖς Βενεταίαις.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ, ὑπερασπιστῇ τῆς ἀγίας ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, κορίῳ ἡμετέρῳ Κυρίῳ Ἀλεξίῳ Μιχαηλοβίτζη, μεγάλῳ δεσπότῃ τῆς μεγάλης, μικρᾶς καὶ

νευκῆς Ρωσσίας, μονάρχῃ τῆς Μοσχοβίας, Κιβίας, καὶ τῶν
ἄλλης, ἅλα καταθύμια, ἐν θεῷ.

Ἰσοκράτης ὁ Ἀθηναῖος ρήτωρ γέγραφέ ποτε λόγον πρὸς
τὴν Μακεδόνα Φίλιππον, παραινοῦμενος κατὰ τῶν ἐν Ἡεραϊκῆ
μοναρχούντων βαρβάρων στρατεύσαντα, τὴν Ἑλλάδα τῆς δου-
λείας ἐλευθερῶσαι ἂν ἀναγνοῦς ὁ ἐξ ἐκείνου Ἀλέξανδρος, καὶ
πρὸς τῶν λόγων ἐρεθισθεὶς, ἐστράτευσε κατὰ Δαρείου, ἂν κατὰ
κράτος νικήσας, τοὺς μὲν Ἕλληνας ἀπέδειξεν αὐτοκράτορας, ἐκ-
πῶ δὲ ἀθάνατον κλέος καὶ μέγα τοῦνομα προξέειπεν, ἄθῃ
καὶ μέγας ἐκλήθη Ἀλέξανδρος. Ἐγώ γε διὰ ταυῶν λόγων οὐ πρὸς
τὴν Μακεδόνα Φίλιππον γράφων, ἀλλὰ πρὸς σὲ τὸν ἀήτητον,
καὶ εὐσεβῆ βασιλέα, τὸν τοῦ θεοῦ ἄνθρωπον Ἀλέξιον ἐπιστέλ-
λων, οὐ παρανοῦμαι τὴν κατὰ τοῦ τῶν Χριστιανῶν τυράννου
μάχην, τοῦ τὴν Ἑλλάδα βαρβαρώσαντος, καὶ τὴν Χριστιανικὴν
ἐκκαταξάντος, ἐπειδὴ ὁ θεὸς οἰκεῖος θαύμασι, καὶ προρρή-
σας, τὴν σὴν εὐμένειαν ἐπὶ τὸ δε παρῶπρυνεν· ἀλλὰ λόγια μὴ
ἐκκαταξάντος παραθαρρύνων τὸ βέβαιον τῆς νίκης, τὸ ρῆδιον τῆς
τῶν Ἀγαρηκῶν καταλύσεως, καὶ τὸ χρῆσιμον τῆς τῶν Ἑλλη-
νορωμαίων ἐλευθερίας σαφῶς ἐκτιθέμενος, δι' ὧν ἀθάνατον κλέος
καὶ ὄνομά σοι μέγα δοθήσεται. Δέξαι τοίνυν τὸν πρὸς τὴν σὴν
εὐσεβειαν λόγον, βασιλέων ὀρθοδοξότατε, καὶ ἀναγνώσασθαι ἰλιπ
βλέμματι ἀξιῶ μὴ ἀπαξιώσῃς. Τῆς σῆς ἀπτήτου βασιλείας
δοῦλος ταπεινὸς Γεράσιμος μοναχὸς Βλάχος.»

Τούτος ἐσύνθεσε δύο βιβλία, τὸ μὲν λεξικόν, τὸ ὕπαιον
μεταχειρίζοντα εἰς τὰ σχολαῖα, καὶ τυπωμένον· τὸ δὲ ἐρωτή-
ματα διάφορα, καὶ σχόλια θεολογικά, ἀτίπτων. Τούτος ὑπε-
ρον ἐχηρημάτισε καὶ μητροπολίτης τῆς εἰς Βενετιαν Φιλαδέλ-
φείας. Τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ ἀσημνήστου βασιλέως Ἀλεξίου,
αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἀ δεύτερος δὲ βασιλεὺς Μοσχοβίας ἐχηρημάτισεν Ἄννα Ἰαν-
νόβνα, θυγάτηρ Ἰωάννου, ἀδελφοῦ Πέτρου, ἐγγονὴ δὲ Ἀλεξίου.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς, εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τριάντα πέντε, συνέβη ἡ τετραετής μάχη Τουρκῶν, Μοσκοβίων τε καὶ Νεμτζῶν· καὶ οἱ μὲν Νεμτζοὶ δὲν εὐτύχησαν, οἱ δὲ Μόσχοβοι ἐπῆραν τὸ Ἀζάκι, καὶ τὴν Μπογδανίαν, αὐθεντεύοντος Γρηγόροδοα τοῦ Γκίκα. Ἐστάθη εἰς τὸ Γιασί ἡμέρας δύο ὁ φέλτ-μαρεσάλ Μούνιχ, τὸν ἐφίλευσαν οἱ ἄρχοντες μεγαλοπροπῆς, ἐδιώρισεν εἰς τὸ Γιασί δόσιμον ὀκτῶ χιλιάδας φλωρία, καὶ τὰ ἐσύναξεν, ἔστειλε καὶ εἰς τὸ Φωξάνι τὸν μπειζαδέ Καντεμίρην (δὲν ἐνθυμιούμαι τὸ ὄνομά του, ὅπευ ἦτον πρὸ χρόνων εἰς Μοσκοβίαν, φυγῶν ἀπὸ Μπογδανίαν) μὲ Κατάνους, καὶ ἐπάτησαν καὶ τὴν Βλαχίαν, αὐθεντεύοντος Κωνσταντήνοδοα τοῦ Μαυροκορδάτου. Γενομένης δὲ ἀγάπης, ἡ μὲν Βλαχία καὶ Μπογδανία ἐδόθησαν πάλιν εἰς τοὺς Τούρκους, τὸ δὲ Ἀζάκι ἐρημνίσθη. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς μάχης ταύτης ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν κομήτης, ἐφῆγεν ἕως σαράντα νύκτας. Εἰς τὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας ταύτης, εἶχαν τιμὴν οἱ Λούτεροι-καθόλινοι, ὅθεν ἐπροβιβάσθησάν τινες καὶ εἰς μεγάλα ὀφφίκια, ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἦτον καὶ ὁ ρηθεὶς Μῦνικ.

Τρίτος βασιλεὺς ὁ Ἰωάννης, βρέφος δύο μηνῶν, υἱὸς Μεκλεμπουργ, ἀνεψιὸς Ἄννης, παρ' αὐτῆς διαταχθεὶς, καὶ προβιβασθεὶς εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους σαράντα, τὸν ὀκτώβριον, τὸν αὐτὸν χρόνον, καὶ μῆνα, ὅπου καὶ ἡ Ἄννα ἀπέθανε.

Τέταρτος βασιλεὺς ἡ φιλελεθμων καὶ εὐσυμπάθητος ψυχῇ Ἐλισάβετ Πετρόβνα, θυγάτηρ Πέτρου τοῦ μεγάλου. Αὐτὴ ἐβασίλευσε κατὰ τὸ χιλιεσπὸν ἑπτακοσιοστὸν πεσσαρακοστὸν πρῶτον ἔτος τὸ σωτήριο, νοεμβρίου εἰκοστῆ, καὶ ἀπεβλήθη Ἰωάννης τὸ βρέφος, ὄντας δεκατεσσάρων μηνῶν, ὡς ἀτόπως προβιβασθεὶς· τόπος γὰρ ἦτο καὶ ἀράδα μετὰ τὴν Ἄνναν, ἡ Ἐλισάβετ τὰ βασιλεύσῃ τὸ μανιφέστον αὐτῆς, καθὼς τὸ μανιφέστον τοῦ βρέφους, καὶ τὸ μανιφέστον Ἄννης, τὰ ἔχω καὶ τὰ τρία, τ' ἀφίνω δὲ διὰ συντομίαν, καὶ γράφω τὰ κατωτέρω,

ὡς νοστιμώτερα, καὶ ἀξιόγραπτα, καὶ δυσεύρετα καὶ κουριώζα πράγματα (1).

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ συνέβη πόλεμος ἀναμέσον Μαρίας Τερέσας, ρηγίσσης Οὐγγαρίας, θυγατρὸς Καρόλου, γυναικὸς τοῦ ἰνπεράτορος Φραγκίσκου, καὶ Φριδερίκου ρηγὸς Προύσσιας, ὅταν ἀπὸ ἐλέκτωρ τοῦ ἰνπερίου, ἐκήρύχθη ρήγας ὁ Φριδερίκος, καὶ αὐτοδέσποτος βασιλεὺς, καθὼς καὶ εἰς ἄλλο μου βιβλίον τὸ ἔγραψα ὅστις τόσον εὐτύχησεν εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον, καὶ τόσον τόπον τοῦ ἰνπερίου ἐκυρίευσεν, ὅπου ἂν ἔλειπεν ἡ Ρωσικὴ βοήθεια, ἤθελε κυριεύσει καὶ αὐτὸν τὸν ἰνπερατορικὸν θρόνον τὸ Μπέτζι, ὡς ἔλεγον τὰ δὲ συχνὰ ἰδιόχειρα τῆς Μαρίας πρὸς τὴν Ἐλισάβετ, καὶ παρακαλέματα βασιλίσσης, καὶ κινήματα γυναικὸς πρὸς γυναῖκα, ἐκίνησαν τὴν τῶν Μοσκόβων βοήθειαν καὶ ἀναδεχθέντες οἱ Μόσκοβοι τὸν κατὰ τοῦ Φριδερίκου πόλεμον, τὸν ἐνίκησαν, τὸν ἐμπόδισαν, καὶ τὸν ἐβίασαν νὰ ἀγαπήσῃ μετὰ τοῦ Καίσαρος, ταῦτόν εἰπεῖν μετὰ τοῦ ἰνπεράτορος.

Τόσον δὲ ἐλεήμων καὶ μεγαλόδωρος ἦτον ἡ Ἐλισάβετ, ὥστε ὅπου ἐφοβήθησαν οἱ ἄρχοντες μὴ πτωχύνῃ τὸ θησαυροφυλάκιον, καὶ τῆς ἔλεγον τὰ περιμαζώξῃ τὸ χεῖρ τῆς, ἐμπόδιζαν καὶ τοὺς πρὸς αὐτὴν προσερχομένους, ἐντοπίους, καὶ ξένους καὶ ζητοῦντας ἐλημοσύνην. Μίαν ἡμέραν, (ἀπὸ τοῦτο καταλαμβάγετε καὶ τὰ ἄλλα τῆς) μίαν ἡμέραν, ἐπίσημον δὲ ἡμέραν, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν καθημένη μετὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ ἀρχιμανδριτῶν, καὶ ἡγουμένων, ὡς ἔθος, εἰς τὸν καφέ, ἢ εἰς τὸ τζαί, τῆς ἔφεραν ἓνα μέγαν δίσκον μαλαματένιον μέσα εἰς τὸν ὅποτον ἦτον δύο χιλιάδες

(1) Παραλείπονται αἱ παρεντιθέμεναι δύο ἀκροάσεις τοῦ πρὸς τὴν Ἐλισάβετ πρεσβευτοῦ τῆς Περσίας Μουχαμὲτ Χουσεΐν, ὅς λίαν σχολιταινῆς.

φλωρία καινούρια, ὅπου τὰ ἔκαμαν καὶ αὐτὰ καὶ τὸν δίσκον ἀπὸ ἓνα νεοφηνές καινούριο μέταλλο, ὅπου τότε ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας εὐρέθη, καὶ τὰ ἔφεραν διὰ νὰ τὰ ἰδῆ, καὶ νὰ τὰ χαρῆ. Ἡ δὲ Ἐλισάβετ πιάνοντας τὸν δίσκον, ἀφοῦ ἐκύταξε καὶ αὐτὸν καὶ τὰ φλωρία, καὶ ὀλίγον τι τὰ ἐμάλαξεν, ἔκραξεν ἓνα ἀπὸ τοὺς παρακαθημένους ἡγουμένους, ἀλλὰ νεόν, καὶ ὠρχτον, καὶ τοῦ ἐχάρισε καὶ τὸν δίσκον καὶ τὰ φλωρία του· τὸν ὁποῖον μετ' οὐ πολὺ καὶ ἀρχιερέα τὸν ἔκαμε.

Ματθαῖος ὁ Ἀλεξανδρείας, (ἀκούσατε καὶ ἄλλο παραστατικὸν τῆς πλουσίας τῆς δόσεως) ἔστειλε Μελέτιον τὸν ἀρχιμανδρίτην πρὸς αὐτὴν μὲ γράμματα πατριαρχικά ὅπου τὰ ἔγραψα ἐγὼ μὲ τὸ χέρι μου, εἰς τὴν Πόλιν ὄντας ὁ Πατριάρχης κ' ἐγώ, παρακαλῶντας νὰ τὸν στείλῃ τριῶν χρυσοβούλλων τῆς Μοσκοδίας ἐτήσιον τριῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ πατριαρχείου, τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀγίου Σάββα, καὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τὰ ὅποια καὶ τὰ τρία τὰ ἤλεθεν ὁ ἀειμνηστος βασιλεὺς Ἀλέξιος Μιχαηλοβίτζης, ὁ πάππος τῆς Ἐλισάβετ. Οὐ μόνον δὲ αὐτὰ αὐτός, ἀμὴ καὶ ἄλλα ἐλέη εἰς ἄλλα μοναστήρια τῶν Ρωμαίων διὰ χρυσοβούλλων ἰδίων του ἐδιώρισεν. Εἶχαν δὲ περάσει κοντὰ τριάντα χρόνοι, ὅπου ἦταν ἀπλήρωτα αὐτὰ τὰ Ἀλεξανδρινά, καὶ ἐποσοῦντο τὰ ἐτήσια ἕως εἴκοσι πουργία· ἡ δὲ μακαρίτισσα Ἐλισάβετ καὶ αὐτὰ ἐπλήρωσε, καὶ τὸν Πατριάρχην χάριν δέκα πουργία ἀπέστειλε, καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην χίλια γρόσια ἐφιλοδώρησε. Μὲ αὐτὰ ἠδυνήθη νὰ ἀνακαινίσῃ ὁ Πατριάρχης τὸ Κουτλουμουσι, ὡς εἶπαμεν, καὶ ἄλλα τινὰ κτίρια εἰς Ἀλεξανδρείαν, καὶ εἰς Αἴγυπτον· χάρις μεγάλη, καὶ βασιλοπρεπής, ὅχι ὡς περ ἡ πρὸς τὸν Καλκηδόνος πατρικὴ χάρις ἑκατὸν πενήντα ρουμπλίων σαμοῦρια, καὶ πενήντα φλωρία, χάρις ὀλίγη καὶ φειδωλή, καθὼς ἡ προγραφεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ πάππου τῆς δηλοποιεῖ.

Τὸ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος πλησίον τοῦ Ἄθωνος ἱερὸν μονα-

στήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, εἶναι κτίριον τοῦ ἁγίου Παύλου υἱοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου Μιχαὴλ Ραγκαβῆ βασιλέως Ρωμαίων, τοῦ αὐτοῦ λέγω, ὁποῦ ἔκτισε καὶ τὸ Χλωροποτάμου διὰ χειρὸς τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ρωμανοῦ τοῦ γέροντος, ἐκεῖνο δὲ τὸ ἔκτισεν ὕστερον διὰ χειρὸς τοῦ τότε κράλη τῶν Βουλγαρων, δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομά του, ὅστις εἶχεν εἰς γυναῖκα Ἑλένην τὴν θυγατέρα τοῦ Ρωμανοῦ· καὶ παρ' αὐτοῦ ὁ Παῦλος, ὡς ἅγιος, ἀπὸ τὸ ἅγιον Ὄρος προσκληθεὶς, ὑπήγεν εἰς Βουλγαρίαν, καὶ τὸν ἐχριστιάνισε καὶ αὐτὸν, καὶ τὴν Βουλγαρίαν, καὶ τὰ ἐξῆς· διὰ δὲ τὴν ἀγάπην τοῦ ἁγίου Παύλου, καὶ τὴν μεσιτείαν, ἔστειλεν ὁ κράλης καὶ ἔκτισε τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Παύλου. Ὁ κράλης πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀφιέρωσε καὶ πεντέξ κομμάτια τίμια ξύλα, ὁποῦ εἶχαν χάρισει εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ κράληδες, ὁποῦ ἐχριστιάνιζαν, οἱ βασιλεῖς τῶν Ρωμαίων, διὰ νὰ εἰρηνεύωσι, καὶ νὰ μὴ τοὺς πολεμοῦσι· τὰ ὅποια τὰ ἐκόλλησε, καὶ τὰ ἔβαλε μέσα εἰς ἓνα σταυρὸν, ὁποῦ ἐκατασκεύασε, τὸν ὁποῖόν τὸν ἔχουν τώρα οἱ Ἄγιοπαυλίται· τοῦτον δὲ τὸν σταυρὸν λαβὼν ὁ σκευοφύλαξ, ὁ καὶ ἀρχιμανδρίτης, ἀπῆλθε χάριν ἐλεημοσύνης εἰς Μοσκοβίαν εἰς τὰς εὐτυχισμένας ἐκεῖνας ἡμέρας τῆς Ἐλισάβετ· ἡ δὲ Ἐλισάβετ χάριν εὐλαβείας ἐξεκόλλησεν καὶ ἐπῆρεν ἓνα κομμάτι ἀπ' ἐκεῖνα τὰ τίμια ξύλα μακρὸν ὡς ἓνα ἀρμόν τῶν δακτύλων, ὡς εἶναι καὶ τὰ ἄλλα, καὶ δι' αὐτὸ ἔκαμε τῶν ἐναπολειφθέντων τὴν θήκην πολύτιμον· ἔδωκε δὲ καὶ χρυσόβουλλον ἀξιοθέατον, νὰ λαμβάνη τὸ μοναστήριον τοῦτο τοῦ ἁγίου Παύλου ἀπὸ τὴν Μοσκοβίαν κατ' ἔτος ἑκατὸν ρούμπλια, νομίζω. ὄντας δὲ φιλελεθμων ἡ Ἐλισάβετ, ἦτο καὶ συμπαθητικὴ· ἐκεῖνο γὰρ σύρνει τοῦτο, ἡ ἐλεημοσύνη δηλαδὴ τὴν συμπάθειαν· ὅθεν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς κεφάλια δὲν ἐκόπηκαν, αἵματα δὲν ἐχύθησαν, οἱ δῆμιοι δὲν ἐχρειάσθησαν· ὡς καὶ οἱ κλέπται τῆς Ρωσσίας, καὶ οἱ φονεῖς καὶ ἄλλοι ἄξιοι θανάτου δὲν ἐθανατόνονταν, ἀλ-

Ἄλλοι μὲν ἐξωρίζονταν, ἄλλοι δὲ εἰς μεταλλικούς τόπους, καὶ ἄλλοι ἄλλοῦ νὰ δουλεύουν καταδικάζονταν, καὶ ἄλλοι εἰς τὰς φυλακὰς ἀπερρίχονταν. Τοιαύτη χρυσὴ βασίλισσα ἐφάνη εἰς τοὺς καιροὺς μας ἡ Ἐλισάβετ, αἰωνία ἡ μνήμη της.

Ἄλλ' ἐπειδὴ περὶ Μαρίας τῆς Τερέσας ἀνέφερα, καὶ ἐπειδὴ τὰς ἐπαρχίας καὶ τόπους τῆς Μοσχοβίας καὶ Χαμπσσίας ὅσας ἐφανέρωσα, πρέπον καὶ ἀκόλουθον εἶναι νὰ φανερώσω καὶ τὰς ἐπαρχίας τῆς Γερμανίας, διὰ νὰ μάθετε καὶ αὐτάς, πολυμάθεῖς νὰ γενῆτε, καὶ νὰ μὲ συγχωρῆτε.

« Δίπλωμα βασιλικὸν διὰ τῆς ἱερᾶς βασιλικῆς μεγαλειότητος, ὅπου κατὰ τὸν καιρὸν τῆς εὐτυχοῦς αὐτῆς στέψεως ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ εἰς τὰς διοικήσεις, καὶ τάξεις τοῦ βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας.

Ἡμεῖς Μαρία Τερέσα, θεία χάριτι βασίλισσα τῆς Οὐγγαρίας, καὶ τῆς Μπρεμίας, Δαλματίας, Κροβατίας, Σκλαβωνίας, Ρουτίας, Σερβίας, Γαλιτίας, Λιδομερίας, Κουμανίας, Καλγατίας, ἀρχιδουξ' Ἀουστρίας, δουξ' Μπουργουντίας, Μπραπαντίας, τῆς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας Σιλεσίας, Μεδιολάνων, Στηρίας, Καρινθίας, Καρνιολείας, Μάντουας, Πάρμας, Πλακεντίας, Αἰαμπούργης, Γιλδρίας, Ριτεμπόργης, Μωραβίας, τῆς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας Λουθατίας, κόμης Χαπιμπόργης, Φιλανδρίας, Τερόλης, Φροστιπούργης, Γορικίας, Γραδικίας, Ἀρτεσίας, Λογγεβαρίας, Ἀλσακίας, κόμης Χαμυρίας, Μαρσίου, Σκαβωνίας, Τουλιμάνης, Μαχόνης, τῶν Ἀλῶν, καὶ τῆς Μελφίας ἐξ ὑπανδρείας δουκίσσα Λοταριγγίας, καὶ Μπάρι, μεγάλη δουκίσα Ἐλμίνας, ὡς τοῦ προρρηθέντος βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας, καὶ τῶν λοιπῶν βασιλείων, καὶ τῶν μερῶν τῶν ἠνωμένων αὐταῖς βασίλισσα..... καὶ πάγει λέγοντας ἐδόθη εἰς τὸ βασιλικὸν κάστρον τοῦ Μποζονίου αψμα' Ιουλίου εγ' ». (1)

(1) Παραλείπεται ἡ παρεντιθεμένη διήγησις περὶ τῆς νίκης τοῦ Ταγμασκούλ-χάν κατὰ τῶν Ἰνδῶν.

Πέμπτος βασιλεὺς Ρωσσίας ἐστάθη Πέτρος, ὁ ἐγγονος Πέτρου τοῦ μεγάλου, καὶ ἀνεψιὸς Ἐλισάβετ τῆς βασιλίσσης, ὅστις ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν Ἄνναν ἀδελφὴν τῆς Ἐλισάβετ, καὶ θυγατέρα τοῦ Πέτρου, ἣτις ἀπελθοῦσα εἰς Σφετζίαν ὑπανδρεύθη, καὶ ἐγέννησεν αὐτόν, ὅστις ἔλαβεν εἰς γυναῖκα Αἰκατερίναν, ἀνεψιὰν τοῦ ἀνωτέρω ρηθέντος Φριδερίκου βασιλέως Σφετζίας, καὶ υἱοθετήθη παρ' αὐτοῦ, μὲ τὸ νὰ ᾖ αὐτὸς ἄτεκνος, ὅστις ἕως τῆς σήμερον ζῆ, καὶ βασιλεύει γέρος ὑπέργηρος. Τοῦτος ὁ Πέτρος, μετὰ τὸν θάνατον τῆς θείας αὐτοῦ Ἐλισάβετ, ἐδιωρίσθη παρ' αὐτῆς διάδοχος τοῦ Ἰνπερίου τῆς Μοσκόβιας· ὅθεν ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Σφετζίαν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τῆς Σφετζίας τῆς νεονύμφου, ἦλθε καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν· ἐβασίλευσε δὲ ὀλίγον, πόσον δὲν ἤξεύρω· μὲ τὸ νὰ ἐφάνη γάρ, ὡς εἶπασιν, ἐναντίον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν Μοσκόβων, καὶ ἐσπούδαζε τὰ ἀνατρέψῃ ὄρους τινὰς τοπικούς, βασιλικούς, καὶ ὀρθῶς κειμένους, τῆς βσιλείας ἐξέπεσεν, ἐφυλακώθη, καὶ μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ἀπὸ τὴν λύπην, ἄλλοι δὲ λέγουν ἀπὸ φαρμάκι ὁποῦ τοῦ ἐδόθη, ἀπέθανεν.

Ἐκτος βασιλεὺς Μοσκόβιας εἶναι ἡ νῦν ἐλέφ Θεοῦ βασιλεύουσα Αἰκατερίνη ἡ χήρα, ἡ τοῦ Πέτρου γυνή, διαδεχθεῖσα τὴν βασιλείαν εὐθύς μετὰ τὸν ἄωρον θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς, εἰς τοὺς χιλίους ἐπτακοσίους ἐξηνταδύο τὸν Ἰούνιον· τὴν δὲ ὀρθοδοξίαν διδαχθεῖσα εἰς τὴν Σφετζίαν τὴν πατρίδα τῆς, πρὶν νὰ στεφανωθῇ τὸν Πέτρον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν υἱὸν Παῦλον ὀνόματι, ὅστις ζῆ, καὶ βασιλεύει μὲ τὴν μητέρα του· ὁ θεὸς νὰ τοὺς πολυχροῖῃ, καὶ νὰ τοὺς στερεώῃ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς ἐγένετο ὁ μετὰ τῶν Τουρκῶν πόλεμος τῶν Μοσκόβων, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Σωφρονίου Κωνσταντινουπόλεως ἐγράφη, ἐδῶ σιωπᾶται· ἐδῶ καὶ ὅχι ἐκεῖ ἐπρεπε νὰ γραφῇ, ἐγράφη δὲ ἐκεῖ ἀτόπως, μὴν ὄντας ὁ τόπος τοῦ διατί; διότι τότε, ὅταν περὶ πατριαρχῶν ἐγραφα, δὲν

εἶχα σκοπὸν νὰ γράψω περὶ βασιλέων, ὕστερα μὲ ἦλθεν ὁ βασιλικὸς σκοπὸς τοῦτος, διὸ μὲ συμπαθεῖτε οἱ ἀναγινώσκοντες.

Τοσαῦτα μὲν καὶ περὶ βασιλέων, νῦν δὲ περὶ αὐθέντων τῶν ἐπισήμων, οὐχὶ πάντων, καιρὸς νὰ εἰποῦμεν, καὶ λέγομεν.

Αὐθένται καὶ δραγομάνοι.

Δούκας, ἐπίσημος διὰ τὸν πατέρα, ὅτι ἦτον υἱὸς τοῦ ἐπισημοτάτου ἐκείνου Βασιλείου Βοεθόδα, περὶ οὗ ἐγράψαμεν ἐπὶ τῆς πατριαρχίας Ἀθανασίου, ἐπίσημος, διότι ἐχρημάτισε τριῶν αὐθεντιῶν αὐθέντης, Βλαχίας, Μπογδανίας, καὶ Ὀκραίνης, ὡς ἄλλοι κανεῖς, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐγράψαμεν αὐθέντευσες δὲ τέσσαρες πέντε φοραῖς· ἐπίσημος, ὅτι αὐθεντεύωντας αὐτὸς εἰς Μπογδανίαν, ἔγινεν εἰς τὸ Γιάσι τυπογραφία, ὅπου δὲν ἦτο, καὶ ἐτυπώθη παρὰ Δοσιθέου πατριάρχου τὸ βιβλίον Συμεὼν Θεσσαλονίκης δαπάνῃ αὐθεντικῇ, καὶ τὸ βιβλίον Νεκταρίου τοῦ πατριάρχου, ὅπου προεγράψαμεν, μέγα τι ὄντας ἡ τυπογραφία· καθὼς εἰς τὴν αὐθεντείαν τοῦ πατρός του ἐν Γιάσιω συνηθροίσθη σύνοδος κατὰ Καλβίνων, καὶ ἔγινε τὸ βιβλίον, ὅπου ὀνομάζεται ὁρθόδοξος ὁμολογία· μέγα τι καὶ ἡ σύνοδος. Ἐπίσημος πρὸς τούτοις εἶναι τοῦτος καὶ διὰ τὸ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τῶν πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων, Τζετατζούγια λεγόμενον, ὅπου πλησίον τοῦ Γιάσιου ἔκτισε, καὶ εἰς τὸν ἅγιον Τάφον τὸ ἀφιέρωσεν. Ἡ ἅγια εἰκὼν τῆς Παναγίας μου, ἡ Μεσκόβικη, ὅπου μόνον τὸν λαιμὸν, χωρὶς χειρῶν, καὶ τὸ πρόσωπον ἔχει, ἡ περιηργυρωμένη, ἡ εἰς πολλὰ βιβλία μου, μάλιστα εἰς τὸν Καθρέπτην γυναικῶν, ἐπαινουμένη, ἡ παρὰ τῶν βλεπόντων πάντων θαυμαζομένη, ἡ εἰς τὸ ἐν Σκοπέλω πατρικόν μου μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Εὐαγγελιστρίας εὐρισκομένη, ὅπου εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Μανδηλίου ἡ περιηργυρωμένη, καὶ ἴση κατὰ μῆκος καὶ πλάτος μὲ τῆς Παναγίας, θαυμαστὴ καὶ αὐτὴ, ὅπου τὴν ἐζωγράφησε Σίλβεστρος ὁ

Ἀντιοχείας, ὄντας ζωγράφος, ὡς γέγραπται· αὐτῇ λοιπὸν ἡ τῆς Παναγίας εἰκὼν, ὅπου εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Χρυσοστόμου εὑρέθη, καὶ τὴν ἐζήτησα, καὶ μὲ ἐδόθη, τοῦ μακαρίτου τούτου αὐθέντου Δούκα ἦτον. Ὅστις εὑρέθη διὰ τινὰ χρεῖαν εἰς τὸ καθηλικί τῆς Πούντας, εἰς χωρίον Δομνέστι τὰ Χριστούγεννα, καὶ εἰς τὸ τραπέζι καθήμενος, ἦλθαν Λέχοι, μαζί δὲ καὶ Μπόγδανοι, καὶ πιάνοντές τον τὸν ἐπῆραν εἰς τὴν Λεχίαν, ἐκεῖ ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος· αἰωνία ἡ μνήμη του· ἀντὶ αὐτοῦ δὲ ἐγινεν αὐθέντης ὁ Δημητράσκος Καντακουζηνός· ἔφερε δὲ τοὺς Λέχους ὁ Στέφανος Πετρετζεϊκοβόδας, καὶ ἐσῆκωσε τὸν Δούκα βόδα, διὰ νὰ πάρῃ τὴν αὐθεντείαν· δὲν τὴν ἐπῆρεν ἔμως αὐτός, ἀλλ' ὁ Δημητράσκος σταλθεὶς ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν.

Κωνσταντῖνος Δευκουλέτζης, υἱὸς τοῦ Δούκα βόδα, αὐθέντης καὶ αὐτὸς Μπόγδανίας, ἐπίσημος διὰ τὸν πατέρα, καὶ διὰ τὴν ἐξαίρετον προκοπὴν τῶν γραμμάτων· ἡ δὲ προκοπὴ γνωρίζεται ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς πρὸς τὸν ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον Μαυροχορδάτον ταύτης ἐπιστολῆς.

« Ἄφρων ἂν εἶην, εἴ γε ὑπὲρ τοῦ μὴ καθήκοντος καὶ μὴ δικαίου ἀντιβολῶν τυχεῖν τῆς σῆς προστασίας καὶ ἀντιλήψεως, κατὰ μὴ ἐπιτυχῶν, οἷα δὴ ἀτυχεῖν δίκαιον τὸν τοιοῦτον, ἐν αἰτίᾳ τὴν ἐν ἡμῖν πεποιήμεν φιλίαν· εἴθε μὴτ' ἔγωγε παρὰ τοσοῦτον ἄδικος εἶην, παρ' ὅσον καὶ τοὺς φίλους συναδικῆσαι παρακαλεῖν· οὐθ' αὐτὴ ἡ θεία σου, καὶ φιλόσοφος κεφαλὴ συνάροι πυτὲ τοῖς ἀδίκους, ἢ γὰρ κέν δειλὸς τε, καὶ οὔτι Δαναὸς καλεοίμην, καθ' Ὀμηρον φάναι, ἦν οὐχ ἦττον ἐπιστρεφοίμην τῶν τῆς σῆς εὐκλεσεστάτης καὶ πανενδόξου ψυχῆς, ἢ τῶν ἐμῶν αὐτῶν· τί γὰρ ἂν ἕτερον εἶη ἀρετὴ φιλίας, ἢ τὸ εὖ φρονεῖν πρὸς ἀλλήλους τοὺς φίλους; ἔμπης ὅταν ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ προσήκοντος ἠξίουσιν ταύτην τὴν φίλην σου, καὶ θεσπεσίαν τῷ ὄντι ψυχῇν, πῶς οὐκ ἂν εὐελπίς εἶην, αὐτίκα σχεῖν ἐπίκουρόν

τε καὶ πρόμαχον; εἰ γὰρ πᾶσι κοινῶς τοῖς δεομένοις ὑπὲρ δικαίων ὑπάρχει πρόφρων ἀντιλήπτωρ καὶ ἐτοιμότατος, πολλῶ μᾶλλον φίλω τε καὶ συγγενεῖ, ἐκτόπως ἠδικημένω, τὴν παρ' ἐαυτῆς αὐτάρκη ἀντίληψιν ἐλπίζεται χαρίζεσθαι μοι, ἄλλως τε καὶ πρὶν ἐν πολλαῖς δυσχερεῖαις πολλακίς παρὰ τῆς σῆς καλοκάγαθίας εὐεργετηθέντι, ἐφ' ᾧ οὔτ' εἰ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματα εἶεν, ὡς κατὰ τὸν Ὀμηρικὸν εἰπεῖν Ἀγαμέμνονα, τῶν ἐφικτῶν ἦν ἀξίως ὁμολογήσαι τὰς χάριτας· οἷς δὲ ἠδίκημαι καὶ παρ' ὧν καὶ ὄπως, ἄκουσον πρὸς θεοῦ. Ἐγώ γε μὲν, ὡς οὔτε ποτ' ἀθλήσας, οὔτ' αὖ χρυσίον, ἢ ἄργυρον ἐπαγγειλάμενος, τὴν ἡγεμονίαν ἐκομισάμην τῆς Μολδαβίας παρὰ τῆς τῶν Ὀθωμανῶν μεγίστης ἀρχῆς, καὶ θεὸς αὐτὸς, καὶ ἄνθρωποι μάρτυρες· Ἰσασὶ δὲ πάντες, ὅτι καθάπερ ὁ ἐμὸς πατὴρ Δούκας ὁ περιβόητος ἀνθαιρετός τοῦ Καντεμίρι, οὕτω καὶ αὐτὸς τῶν υἱῶν ἐκείνου μετ' ἐκείνον ἡγεμονεύειν· ὡδὲ πως τοῖνυν κριθέντος, καὶ ψηφισθέντος τοῖς τότε κρατοῦσιν ἡμῶν, ἠξιώθη τοῦ πράγματος, καὶ ἠδικηθῆναι, φαίη τις ἂν, τοὺς ἐκείνου παῖδας, ἀλλ' οὐκ ἐξ αὐτοῦ, οὐδὲ δι' αὐτόν, ἀλλὰ παρὰ τῆς ψηφοφόρου ἀρχῆς, καὶ διὰ τὴν εὐδαίμονα. Ἐγὼ δὲ ἀδιάβλητος ἅμα καὶ ἀνεπίληπτος· οὔτε γὰρ ληστρικῶς τῷ θρόνῳ ἐκείνῳ ἐναλλόμενος, οὔτε ἀναξίως ἀνεβιδάσθην· εἰ δὲ μὴ ἦν αἰρετός δι' ἐμαυτὸν ὁ πηλίκος ἐγὼ, ἀλλ' οὖν διὰ τὸν φύσαντά με, ὁμολογηθήσεται πάντως συνίεμι, καὶ ταύτην σου τὴν ἐξοχὸν καὶ θείαν σου κεφαλὴν συγκατανεύειν τοῖς εἰρημένοις, καὶ χαίρω εἰδὼς Παρῶς τοῖς γραφομένοις προσέχουσιν· τοὺς δὲ ὡς οὐχ οὕτως, ἀλλὰ μυρίοις τρόποις, καὶ χρυσίου ὀλκῶν οὐκ ὀλίγων ἀδρακταῖς ἐπαγγελίαις ἀδιαλείπτως ἐπιβουλευσαμένους, καὶ διαφόρους συκοφαντίας καὶ σκαιωρίας κατ' ἐμοῦ τοῦ μηδὲν ἀδικήσαντος συρραφάμενους, (ὡς οὐδὲ ἦν ποτε, ὅτε ἦν, αὐτοὺς ἤρμεῖν) ὥστ' ἂν ἀβροτάταις καρδίαις κρατούντων ἐντετυχηκότας, οὐκ ἀποτεῦξαι τοῦ καὶ πείσαι, καὶ ἀφαιρήσασθαι με τῆς ἡγεμο-

νείας, τίς οὐκ ἐπίσταται; τίς οὐ συμμαρτύρεται· κἄν τοιῶδε, καὶ τοσῶδε ἱκανῶ οὐκ ἠγάπησαν τῷπραχθέντι, ἀλλ' ἐλεθθέντι παρὰ τοῦ ἐμοὶ ἐλεήμονος βασιλέως· οἱ δὲ προσεπιτιθέσαν μοι, ἄχρις εἰ δυνατόν, καὶ θανάτῳ παραδοθῆναι, οἱ ἀλιτήριοι, καὶ ἀπηνεῖς τελχίνες. Καὶ ἦν τέως οὐκ ἀκίνδυνον, εἰ μὴ θεὸς καὶ σαὶ χεῖρες ἀντιλήψαιντο, καὶ χρήμασι ποιήσαιντο πορίσασθαι μοι τὴν σωτηρίαν. Ἄλλὰ τί ταῦτ' εἰδοῖτι πάντ' ἀγορεύω, ὅσα παρ' ἐκείνων ἔπαθον χαλεπά, ὅσα εἰργάσαντο ἄδικα; Ἐπὶ τούτοις ἄρτι πάσης τῆς περιουσίας οἰκτρῶς ἐστέρημαι, ἐπὶ τούτοις οὐκ ἔστι σχολάζειν ἀπὸ τοῦ δεδιέναι τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Ἄλλ' ὦ Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κακοὶ κακῶς ἀπόλοιντο, οἱ πάντων τῶν ἐμοὶ κακῶν ἀρχιτέκτονες! εἰ δὲ σὸς φίλος ὁ οὕτως πάσχων, ὦ σοφώτατε ἀνδρῶν, καὶ θειώτατε, τίς ὑπὲρ φίλου ἀμύνεσθαι οὐκ ἔττει, οὐ σφύζει, οὐ σφαδάζει τῷ πνεύματι; φεῖσαι οὖν, καὶ χεῖρα ὄρεξον, οὐ γὰρ μόνον σὸς εἰμι φίλος, ἀλλὰ καὶ συγγενής· ἂν δὲ κἀκεῖνοι τὸ φιλεῖν ἀκκίζονται, καὶ ὑποποιοῦνται χαρίζεσθαι, οὐ πιστευτέον, παρακαλῶ, οὔτε ἀνθαιρετέον τὸ ὑπουλον καὶ ὑποβολιμαῖον ἦθος τοῦ ἀπλοῦ καὶ γνησίου. Καὶ γὰρ ἐξονυχίσαντες τὸ φιλεῖν, καὶ ἀκριβωσάμενοι τὴν ἀρχήν, μᾶλλον ἀρχαῖον εὐροιμεν τὸ καθ' ἡμᾶς, ἅτε δὴ καὶ πατρῷον κειμήλιον πάνυ κλεινόν, στερρόν τε καὶ τιμαλφέστατον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὤκειώσθαι πρὸς ἀλλήλους αὐτὴν τε κἀκεῖνόν μοι τὸν τῆς μακαρίας μνήμης γενέτην πιστεύεται, ὡς μηδενὸς ὄντος ἐτέρου τοῦ παραθῆξαντος ἐπὶ τούτῳ, μὴ ὅτι τοῦ φιλεῖν ἀληθῶς· οὐδὲ γὰρ, οὐδὲ βρότειον αἷμα ὤκειωσεν ἡμᾶς ἀλλήλους, οὐδ' ἄλλη τις πρόφασις, καὶ περίστασις, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρῶτον συνῆψεν ἡμῶν τὰς καρδίας, εἶτα εἰργάσατο τὴν συγγένειαν· ὅπου δὲ τὸ πνεῦμα οἰκειώσεως σύνδεσμος, καὶ ἀγάπης παραίτιον, τί τῆς συγγενείας ἐκείνης ἀνώτερον, τί τῆς ἀγάπης ἐκείνης ὑψηλότερον; ἦν δὲ ἴδωμεν, καὶ τὸ χαρίζεσθαι οὐ μικρὸν οὐδ' ἀπαράμιλλον ἦν ἀλλήλοις, ἀλλὰ παρὰ μὲν ἐκεί-

ων τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης πατρὸς δωρεῶν πρεπούσαις φιλοφροσύναις ἐδεξιοῦτο ἢ σὴ πάνσοφος, καὶ φιλέταιρος κεφαλῆ, παρὰ δὲ ταύτης ἐπαίνους καὶ ἔργοις φίλοις αὐθις ἐκεῖνος ἐκάστοτε ἀντεφιλοφρονεῖτο. Καὶ ἦν ἰδεῖν οὕτως ἀμειβόμενον τὸ φιλεῖν παραπλήσιον ἐκατέρωθεν· τοῖς δὲ οὐκ ἄλλως, ἀλλ' ἢ ἐν ῥήμασι μόνοις ψιλοῖς εἶη πάντως μορφούμενον, χροὶ δῆλον, ὁ Φερκεύδης φησὶν· εἰδὲ ποτε παρ' αὐτῶν καὶ τὸ χαρίζεσθαι γένοιτο, παρὰ πολὺ τῶν ἴσων ἂν ἀπολύποιτο· κἀκεῖνο δ' αὐθις δέον γίνεσθαι μᾶλλον, ἢ περ εὐνοία κρίνεσθαι ἄξιον ὅτου χάριν, πῶς ἂν δίκαιον καταδημαγωγῆσαι τὸ ἐδρατὸν σου τῆς ψυχῆς, καὶ μετασκευάσαι τὰ κάλλη τοῦ ταύτης ἡγεμονικοῦ κατὰ τὴν ἑαυτῶν πονηρίαν, ἐφ' ᾧ προσέτι δύνασθαι ἀδικεῖν φίλον καὶ οἰκτεῖον, καὶ σώζεσθαι πονηροὶ καὶ φύντες, καὶ τραφέντες, καὶ αὐξηθέντες; ἢ πῶς φίλον ἄνδρα ἐσχάτως κινδυνεύοντα, φιλόσοφος παρίδοι ψυχῇ, δυναμένη μὲν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ συναντιλαμβάνεσθαι, μὴ αἰρουμένη δέ; Οὐκοῦν δέομαι, πάνυ δέομαι, οὐ μόνον τὸ κακὸν ἤκιστα ζυγχωρεῖν τῇ οἰκείᾳ ἐπεκτείνεσθαι ἐνεργείᾳ, ἵνα μὴ χρονιζόμενον πρὸς τὸ δυσαπόσπαστον γενέσθαι καὶ δυσαπάλλακτον, λυμῆναί τε καὶ ἄλλους τῶν σῶν οἰκειῶν καὶ φίλων, ἀλλὰ καμὲ δικαιῶσαι, καὶ συναριστεῦσαι κατὰ τῶν κοινῶν πολεμίων· οὐκ ἄρκει, εἴπερ ἄρα δοῦναι δίκην τοῖς πονηροῖς, καὶ περιαιρεῖσθαι τούτων τὸ δύνασθαι ἀδικεῖν, ἀλλὰ χρεῶν καὶ τὸν ἀδικηθέντα φίλον τοῦ δικαίου τυχεῖν· ὡς γὰρ καὶ δύναται ὅσα βούλοιο, καὶ βούλοιο εὖ πράττειν τοὺς οἰκείους, καὶ φίλους μᾶλλον, ἢ τοὺς ἄλλως πῶς ἔχοντας, ἀμφοτέρᾳ μοι τῶν πιθανῶν. Οὕτως οὖν χαρίζομένη μοι, οὐ μόνον εἰς ἐγκώμιον, παρὰ πᾶσιν ὑποκείσεται ταύτη τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο, παρὰ μὲν θεῷ ἔσεται δίκαιος, καὶ πολλῶν, καὶ ἀγαθῶν μισθῶν στεφηνόρος, παρ' ἡμῶν δὲ κομίσεται πάντως τὰς χάριτας, οἷος οὐκ ἂν δύνοιντο, οὐ δὲ βούλοιντο δοῦναι οἱ ἐντικείμενοι. Ἐρωμένως καὶ εὐδαιμόνως βιώης, πάντων μοι τὸ

τιμαλφρέστατον και πράγμα και όνομα, και ό, τι άν έτερον προς ταύτα εφεύροι τις άγαθόν, και φίλον επιθειναι.»

Έν ταίς ημέραις εκείναις ό Δουκαβόδας αύθεντεύωντας την Βλαχίαν, μετετέθη διά προσταγής της βασιλείας εις την Μπογδανίαν, ό δε Σερβάνβοδας, ώντας μέγας λογοθέτης, έγινε αυθέντης Βλαχίας. Τοϋτος εστάθη επίσημος, ως Καντακουζηνός, ότι και εκατάγετο από την γενεάν του βασιλέως Ίωάννου του Καντακουζηνού. Πατήρ του ήτον ό μέγας εκείνος ποστέλνικος Κωνσταντίνος όπου τον εθανάτωσεν ό πρώτος Γρηγόρβοδας ό Γκίκας· διά τον θάνατόν του έγινε και φυλλάδα διά στίχων, και έτυπώθη εις Βενετίαν· πάππος του δε ό Γιανάκης, πρώτος καπικεχαγιάς του Μιχάλβοδα του παλαιού εκείνου, και περιφήμου, διά τον όποσον είναι και φυλλάδα τυπωμένη, και τοίς πᾶσι γνωστή. Και διά την άποστασίαν του Μιχάλβοδα επρόσταξεν ό βασιλεύς, αυτόν μαζί, και τους άλλους καπικεχαγιάδες με τά γέ λμούμια από τὸ παζάρι νά τους περιπατήσουν, και νά τους αποκεφαλίσουν· αυτός δε διά νά μήν αποκεφαλισθῆ, έτούρκεψε, και έγινε κλουτζούκ τεφτερδάρης. Αύτός δε είχε πατέρα τον τσελεπη Μιχάλη τον Καντακουζηνόν, τον πλουσιώτατον· τοϋτος εκατοικοϋσεν εις την Άγγιάλον, τά δε τζιφτιλίκια και ύποστατικά του εφθαναν έως εις τον Δούναβιν, και τινες άγαδες τζιράκια εδικά του έγιναν και βεζίρες· από τους όποιους ένας αφού εφθασε και έγινε βεζίρης, ύπηγεν ό Μιχάλης νά τον ανταμώσῃ νά τον συγχαρῆ, εμβαινώντας δε μέσα εις τον οδᾶ (όπου ετυχε νά εϋρεθῆ ό ιμάμης του βασιλέως), τον ειπεν ό βεζίρης — καλώς ήλθες, Μιχάλ τζελεπη, κάνοντας και σχήμα, πῶς σαλεύει από τον τόπον του. Μετά δε την άντάμωσιν, αφού εύγηκεν έξω ό Μιχάλης, ειπεν ό ιμάμης εις τον βεζίρη: δέν άρμόζει, εφένδημ, εις την ύψηλότητά σου, ώντας επίτροπος του βασιλέως, νά ειπῆς ένα κιάβουρα τζελεπη. Τοϋτος ό λόγος εκακοφάνῃ τον επίτροπον· τίποτες όμως δέν αποκρίθηκεν.

όντας δὲ παρῶν ὁ χασονεδάρης τοῦ βεζίρη, εὐγῆκεν εὐθύς καὶ εἶπεν τὸν Μιχάλη τὰ λόγια τοῦ ἱμάμη, καὶ ὅτι ἐβαρυφάνηκαν τὸν βεζίρη· εἶπε δὲ ὁ Μιχάλης — ὕπαγε καὶ εἰπέ τὸν βεζίρη, ἂν ἦναι ὀρισμός του, νὰ κάμω ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἱμάμη, νὰ μὲ εἰπῇ καὶ αὐτὸς ἐμπροστά του τζελεπη· ὁ βεζίρης τὸ ἔκαμε χάρι, καὶ — μακάρ νὰ τὸν κάμη, τοῦ εἶπεν. Εὐθύς ὁ Μιχάλης λοιπὸν ἐπῆγεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἱμάμη, ἦρε τὸν κεχαγιᾶ, καὶ λέγει του, — δός μοι κατάστιχο, πόσο βούτυρο ὁ ἐφέντης τὸν χρόνον ἐξοδιάζει εἰς τὸ μουτπάκι του, πόσα ξύλα, πόσο μέλι, πόσο κηρί, καὶ πόσο κριθάρι εἰς τὸ ἀχοῦρι του, διὰ νὰ τοῦ τὰ προσφέρω ὅλα αὐτὰ ἀπὸ λόγου μου· καὶ εἰπέ τὸν ἐφένδη, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Μιχάλης ἐκεῖνος, ὅπου μὲ εἶδεν εἰς τὸν βεζιραζέμη· ἔδωκεν ὁ κεχαγιᾶς τὸ κατάστιχο, καὶ τὸ βράδυ, ὅταν ἦλθεν ὁ ἐφέντης, τοῦ εἶπε τὴν ὑπόθεσιν· ὁ δὲ Μιχάλης τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔστειλε καράβι μὲ τὰ εἰρημένα πράγματα, εἶτα ὑπῆγε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ἱμάμη· ὁ δὲ ἱμάμης τὸν ἐπροσηκώθη, καὶ τὸν λέγει, « καλῶς ἦλθες Μιχάλ τζελεπη »· καὶ εἰς τὸ λακιρδι ἀπάνω πολλαῖς φοραῖς ἐπολυπλασίαζε τὸ τζελεπη, λέγωντας του καὶ ἄλλα ἐγκώμια. Εὐγαίνωντας δὲ ἀπ' ἐδῶ ὁ Μιχάλης, ὑπάγει εὐθύς εἰς τὸ Πάσακαπί, εὐρίσκει τὸν χασονεδάρη, καὶ τοῦ λέγει, ὅταν ὁ ἱμάμης ἔλθῃ εἰς τὸν βεζίρη νὰ μὲ στείλῃς λόγον. Μίαν ἡμέραν λοιπὸν ἐλθὼν πάλιν ὁ ἱμάμης, ἐμνηύθη ὁ Μιχάλης, καὶ ἦλθε. Ἐμβαίνωντας δὲ εἰς τὸν βεζίρη, καθὼς τὸν εἶδεν ὁ ἱμάμης, πρὶν νὰ τὸν εἰπῇ ὁ βεζίρης λόγον, ἄρχισε μεγαλοφώνως νὰ τοῦ λέγῃ — καλῶς ἦλθες Μιχάλ τζελεπη! καλῶς ἦλθες Μιχάλ τζελεπη! δύο καὶ τρεῖς φοραῖς· ἄρχισε δὲ καὶ νὰ τὸν ἐπαινέσῃ εἰς τὸν βεζίρη, λέγωντας πῶς εἶναι ἀξιός, καὶ πῶς τέτοιοι ἄνθρωποι εἶναι χρειάζομενοι εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὁ δὲ βεζίρης ἐχαμογελοῦσεν. Ἀφοῦ δὲ εὐγῆκεν ἔξω ὁ ἱμάμης, λέγει ὁ βεζίρης τὸν Μιχάλη, τί τὸν ἔκαμες, καὶ εἶπε τζελεπη, καὶ τόσα ἐγ-

κώμια; και τοῦ ἐδιηγῆθη τὴν ὑπόθεσιν· τότε ὁ βεζιραζέμης τοῦ λέγει, « γιὰ σείτάν σιν, γιὰ σείτάν ὀγλούσουν! » ἀπὸ τότε ἐπεκράτησεν ὁ λόγος, και λέγονται οἱ Καντακουζηνοὶ Σεῖτάν ὀγλοῦδες. Τοῦτον τὸν Μιχάλη, ὄντα τοιοῦτον περιβοητον και ὑπέρπλουτον ἄνθρωπον, τὸν ἐδιάβαλαν εἰς τὸν βασιλέα φθόνῳ κινούμενοι, πῶς φαντάζεται νὰ γίνῃ βασιλεὺς, και ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς καπιτζήμασση, και ἐπήρε τὸ κεφάλι του, και ὄλην τὴν περιουσίαν του, και ὅσα δὲν ἠμπόρεσαν τότε νὰ τὰ πάρουν εἰς Πόλιν διὰ τὸ πολὺ πλῆθος, τὰ ἐπούλησαν εἰς Ἀδριανούπολιν εἰς τὸ παζάρι· ὄντας δὲ παρὰ πολλὰ πράγματα ἐπούληθησαν τόσον φτηνά, ὅπου ἀπόμεινε παροιμία και λέγεται, ὅταν ἀγοράσῃ τινὰς πρᾶγμα φτηνό, « ἄνθρωπε, αὐτὸ ἀπὸ τὸ μεζάτι τοῦ Σεῖτάν ὀγλοῦ τὸ ἀγόρασες »; Και ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Μιχάλη τοῦ Καντακουζηνοῦ· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Ἦγεμονεύοντος τοῦ Σερβάνβοδα εἰς Βλαχίαν, και αὐθεντεύοντος τοῦ Δούκα Βόδα εἰς Μπογδανίαν, συνέβη εἰς τὴν Πόλιν τοῦτο τὸ ἱερὸν συμβεβηκὸς και ἀξιοδιήγητον, και ἀκούσατε. Εἰς τὸ καλέμι τοῦ ρεῖζ ἐφέντη ἦτον ἓνας Τοῦρκος τὸ ὄνομά του Μεχμέτ ἐφέντης Πατμπουρὸν, ἄνθρωπος γραμματισμένος, και σεμνῆς πολιτείας· τοῦτος εἶχε παλλακίδα Ρουσσαν σκλάβαν, ἡ ὅποια ἐκρατοῦσε τὴν πίστιν της, και ὑπήγχιεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ τοῦ ἀφεντός της τὴν ἄδειαν. Μίαν τῶν ἡμερῶν τὴν ἐρώτησεν ὁ ἐφέντης, τί εἶναι τὸ αἴτιον, και μερικαῖς ἡμέραις εὐωδιάζει τὸ στόμα σου; αὐτὴ δὲ προφρασιζομένη ἔλεγε, δὲν ἐξεῦρει· ἀμὴ βιάζωντάς την, τὸν εἶπεν ἐκείνη· ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ συνήθειαν ἔχομεν, ὅταν ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, και εἶναι νὰ εὐγωμεν, τότε μᾶς δίδει ὁ παπᾶς ἀπὸ κομμάτι ἁγιασμένο ψωμί, και τὸ τρώγομεν, και διὰ τοῦτο εὐωδιάζει τὸ στόμα μου· ὁ δὲ ἐφέντης, ὡς γραμματισμένος, ἐθαύμασε, και εἰς ἀπορίαν ἔπεσε· και θέλωντας νὰ ἰδῇ τὴν τάξιν τῆς ἀκολουθίας τῆς ἐκκλησίας μας, εἶπεν ἓνα ράφτην ἐδικὸν

του, και τὸν ἐφόρεσε ρούχα ὡς τὰ δικά του, τὰ ἐφόρεσεν, ἔγινε τεπτίλι, και ὕπηγαν μαζί εἰς τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀνήμερα τὴν κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ βλέπει, ὅπου ἐλειτουροῦσεν ὁ οἰκουμηνικός Πατριάρχης, και ὁ Γεροσολύμων με τοὺς ἀρχιερεῖς, και με τὴν παράταξιν κατὰ τὴν συνήθειαν διὰ τὸ τῆς ἡμέρας αἰδέσιμον· ὅταν δὲ εὐγῆκαν με τὰ Ἅγια, τὸν ἐφάνηκαν οἱ ἀρχιερεῖς, και ἱερεῖς, πῶς δὲν ἐπατοῦσαν κάτω τὴν γῆν, ἀλλ' ἐπεριπατοῦσαν ἀπάνω ἀπὸ τὴν γῆν μὲν πιθαμῆν. Τοῦτο ἰδὼν αὐτὸς ὀφθαλμοφανῶς, τόνον ἐκατανύχθη, και ἦλθεν εἰς ἀκραν εὐλάβειαν, ὅπου εὐγαίωντας ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἀρχισεν εὐθὺς νὰ κηρύττῃ τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν παρρησίᾳ πρὸς τοὺς ἐφέντιδες και κιατίπιδες· και τοῦτο δὲν ἔλειπε, νὰ τὸ κάνῃ, ἔως ὅπου τὸ ἄκουσεν ὁ ρεῖς, ἐφένθη, και αὐτὸς ὁ βεζίρης, και φέρωντάς τον ἐμπρός του, και λέγωντάς του νὰ παύσῃ, ἐκεῖνος πάλιν ἔλεγε τὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν Ρωμαίων· ὅθεν τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ Ἄτ-μειτάνι, και ἐκεῖ τὸν ἐλιθοβόλησαν.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἄς γυρίσωμεν· ὁ Σερβάνβοδας ἐστάθη ἔνδοξος, και ἐπίσημος, διὰ τὸ βασιλικὸν αἷμα, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐκατάγετο, ἐστάθη ἐπίσημος και διὰ τὸ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Κοτροτζάνι λεγόμενον, ὅπου ἔκτισε πλησίον τοῦ Βουκουρεστίου, και τὸ ἀφιέρωσεν εἰς τὰ εἴκοσι μοναστήρια τοῦ ἁγίου Ὁρους, καθὼς διαλαμβάνει τὸ αὐθεντικὸν του χρυσόβουλλον, τὸ ὅποιον τὸ ἔχω, και διὰ τὴν συντομίαν τὸ ἀφίνω και αὐτό, ὡς και ἄλλα, ὠραιότατον δὲ μοναστήριον και πλούσιον, εἰσόδημα ἔχει ἔως δεκαπέντε πουγγία. Εἰς τοῦτο, εἶναι δέκα χρόνοι, ὅπου ἠγουμαίε Ἰγνάτιος Ἱερομόναχος Χλωροποταμινὸς Σκοπελίτης, και στέλνει εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος πέντε πουγγία κατ' ἔτος ἐτήσιον δόσιμον. Ἐπίσημος πρὸς τούτοις ὁ αὐθέντης Σερβάνβοδας ἦτον και διὰ τὸ ἡγεμονικὸν και σοβαρὸν αὐτοῦ ἦθος· δὲν ἐστάθη

φοβεροπρόσωπος, μεγαλόκορμος, και μεγαλόφωνος αὐθέντης τόσον, ὅσον αὐτός· ὅθεν ἠκούσθη ἕως και εις τὸν βεζίρη, ἴσως και εις τὸν βασιλέα· και ὄντας χρεία βασιλική ἀγά, νά σταλθῆ εις Βλαχίαν, ἐδιωρίσθηκεν ἕνας, τοῦ εἶπαν δὲ διὰ τὸν αὐθέντην, πῶς εἶναι τοιοῦτος, και τοσοῦτον φοβερός· θαυμάζομαι, εἶπεν αὐτός, ὅπου μὲ τὸ λέτε τάχα νά μὲ ἐξιππάσετε· Τοῦρκος ἐγώ, και ἀγά, και ἀπεσταλμένος μὲ βασιλικὴν ὑπόθεσιν, και νά φοβηθῶ ἕνα γκιάβουρα, και αὐθέντης ἂν ἦναι; ἐγὼ μάλιστα νά τὸν κάμω νά φοβηθῆ ἐκεῖνος ἀπὸ λόγου μου! ἐκίνησε λοιπόν, και ὑπήγαιεν· οἱ δὲ ἄρχοντες καπικεχαγιαδες προλαβόντες ἐγράψαν εις τὸν αὐθέντην, και ἐφανέρωσαν τὰ κατ' αὐτόν· ὅθεν ὁ αὐθέντης ἐστειλεν ἄρχοντα εις Γκάργκιοβο ἐκεῖ, ὅπου ἦτο νά ἔλθῃ, περνῶντας τὸν Δούναβιν, εις προὔπαντησί του· τὸν ἐπρόσταξε δὲ νά μὴν τὸν φέρῃ ἴσα εις Βουκουρέστι, ὅπου εἶναι μία ἡμέρα, ἀμὴ νά τὸν ὑπάγῃ ἀπὸ ἄλλαις στραταῖς νά τὸν ἀργοπορήσῃ ἐβδομόδα· και οὕτως ἐγινεν. Ἀφοῦ δὲ ἦλθεν ὁ ἀγά, εις Βουκουρέστι, και ἀντάμωσε τὸν αὐθέντην, και ἐνεχείρισε τὸ μεκτοῦπ τοῦ βεζίρη, και τὸ ἐδίαθκεν ὁ διβάν-ἐφέντης, τότε σηκώνεται ὁ αὐθέντης ἀπὸ τὸν τόπον του, πάρκυτα γονατίζει, κκκίζει, θυμώνει, και ἀπὸ τὸν θυμὸν του κοκκινίζει, και μὲ φωνὴν μεγάλην και τρανήν, λέγει πρὸς τὸν ἀγά — βασιλικὴ χρεία και βιαστικὴ, και γραμμα τοῦ βεζιραζέμη τοῦ αὐθέντου μας, και εὐθύς ὅπου πέρασε τὸν Δούναβιν, ἀντὶ νά ἔλθῃς τὸ γληγορώτερον, σὺ ἕκαμες τόσας ἡμέρας, περιπατῶντας ἀργά βαρεῖά διὰ τὸ χουζοῦρι σου; ἐτζί δουλεύουν τὴν βασιλείαν; ἐτζί δουλεύουν οἱ πιστοὶ δούλοι, και φρόνιμοι; Ταῦτα, και ἄλλα τοιαῦτα εἰπὼν· μὲ θυμὸν πλαστόν, ἀλλὰ φοβερόν, και φοβερώτερον ἀπὸ τὸ συνειθισμένον γενόμενος διὰ τὸν θυμὸν, προστάζει τὸν διβάν-ἐφέντη — τώρα, τούτην τὴν ὥρα, τὸν λέγει, γράψαι τὸν αὐθέντην μας τὸν βεζίρη, και φανέρωσαι τὴν ἀργητὰ τῆς ἐντιμότητός του, διὰ νά

μην ἀποδώσῃ ὁ αὐθέντης μας τὴν ἀργητὰ τῆς τελειώσεως τῆς βασιλικῆς προσταγῆς εἰς ἡμᾶς, καὶ νὰ σταλθῇ μὲ μετζῆλι το γράμμα μας! Ταῦτα ἰδὼν καὶ ἀκούσας ὁ μεγάλαιχος ἐκεῖνος ἀγᾶς καὶ ἄφοβος, σὰς ἀφίνω, ἀκροαταί, νὰ στοχασθῆτε, καὶ νὰ εἰπῆτε, πόσον ἐφοβήθηκε, τί λαγῆς ἐκαταστάθηκε, γάτα βρεμένη, ὡς λέγει ὁ λόγος, ἔγινεν, ἔχασε καὶ φωνὴν καὶ ὄψιν, ἐν τράπη, ἐφοβήθη, ἐτρόμαξε. Καί, ἀμάν, λέγει πρὸς τὸν αὐθέντην, ἀμάν, μπέη, νὰ μὴ γίνῃ τοῦτο τὸ κακὸ εἰς ἐμέ, νὰ μὴ γραφῇ τὸ γράμμα ταῦτα, καὶ ἄλλα λέγωντας ὁ ἀγᾶς, καὶ παρακαλῶντας τὸν αὐθέντην, ὁ αὐθέντης ἐγέλασε, καὶ τὰ εἶπε. Αὐθεντεύσας δὲ ἔτη δέκα, ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μοναστηρίῳ αὐτοῦ· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Κωνσταντῖνος Μπασαράμπας, Μπραγκοβάνος, Καντακουζηνός, αὐθέντης Βλαχίας ἐξαιρετός. Μπασαράμπας ἐλέγετο μὲ τὸ νὰ ἐκατέβαινε ἀπὸ τὸ γένος τοῦ περιφήμου ἐκείνου παλαιοῦ αὐθέντου Σερμπάνβοδα Μπασαράμπα, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐκατέβαινε καὶ ὁ ἀνωτέρω Σερμπάνβοδας ὁ θεὸς του, καὶ Μπασαράμπας, κ' ἐκεῖνος ἐλέγετο· Μπραγκοβάνος δὲ ἀπὸ τὸ Μπραγκοβένι, χωρίον εἰς τὸ ὅποιον ἦσαν τῶν Μπραγκοβάνων τὰ σπήτια· Καντακουζηνός δὲ ἐκ μητρὸς, ἀδελφῆς τοῦ Σερμπάνβοδα τοῦ θεοῦ του. Τοῦτος ἐχρημάτισεν ὄχι ἐπίσημος, ἀλλ' ἐπισημότατος, περιβόητος, καὶ ἐξάρχουστος, καὶ διὰ τὴν πολυχρόνιον αὐθεντείαν, ὅτι αὐθεντεύσεν εἰκοσιπέντε χρόνους καὶ μῆνας ἔξ, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ πλοῦτου καὶ διὰ τὰς πολλὰς ἐκκλησίας, καὶ μοναστήρια, ὅπου μέσα καὶ ἔξω τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισεν· ἐξαιρέτως δὲ τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, κατὰ μεσῆς τοῦ Βουκουρεστίου, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, καὶ κάθισμα τῶν Πατριαρχῶν, ὅταν ὑπάγουν εἰς Βουκουρέστιον. Τοῦτος εἶναι ἐκεῖνος, περὶ οὗ ἐδῶ εἰς πολλὰ μέρη τοῦ καταλόγου ἔγραψα· τοῦτος εἶναι ὁ αὐθέντης ἐκεῖνος, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ὁποίου ἡ

Βλαχία ἦτον ὡς τὸ ρῶδι ἀπὸ ἀνθρώπους γεμάτη· ἦσαν γὰρ ἐπτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρόγυνα, καὶ τώρα μόνις ἐβδομήντα· τοῦτος εἶναι ὁ Βλάχμπεης ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη καὶ πρίγγιψ τοῦ Ἰνπερίου τῆς Γερμανίας, διὰ δανειακὰ χρήματα, ὅπου εἰς καιρὸν χρεῖας τῶν ἰνπερατόρων ἐδάνεισε· τοῦτος εἶναι ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἐν Βενετία τζέκαν τοῦ ἀγίου Μάρκου ἔβαλε τόσην μεγάλην ποσότητα ἀσπρῶν, ὅπου οἱ ἔγγονοὶ του ἕως προχθὲς ἔπερναν, δὲν εἰξεύρω ἂν καὶ ἕως τῆς σήμερον, διάφορον μόνον ἐτήσιον πρὸς τρία τὰ ἑκατὸν, ἐξήντα πουργία νομίζω. Αὐτὴ δὲ ἡ τόσο πολλὴ ποσότης, δὲν ἐσυνάχθη ἀπὸ τὸ ὑπήκοον, ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Τζάρας, ἀπὸ χαράτζια δηλαδὴ, καὶ ἄλλα δασίματα, καθὼς τώρα συνάξουν οἱ τωρινοὶ αὐθένται, ἀλλὰ ἦτον ὅλη σὺνάξις τῶν εἰσοδημάτων τῶν πραγμάτων του, μελισσῶνων, προβάτων, βοτῆδιων, ἔππων, χοίρων, ἀμπελιῶν, χωραφίων, καὶ τινων εἰσοδημάτων τῆς αὐθεντικῆς του καμάρας, ὄχι τῆς βισιταρίας· ἀπὸ τὰ ὅποια αὐτὰ ὅλα ἐσυνάζοντο τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον μεγάλη ποσότης, καὶ οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι ἐκεῖνου τοῦ καιροῦ ἦταν χρόνοι εὐτυχέστατοι, ὄχι ὡς οἱ τωρινοὶ, σιδηροὶ, δυστυχέστατοι. Δὲν ἔτρωγαν καὶ οἱ ¶Τοῦρκοι τότε, ὅσα τρώγουν τώρα, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν τοὺς ἐτάγιζαν οἱ τότε τόσα, ὅσα τοὺς ταγίζομεν ἡμεῖς τώρα. Τοιοῦτος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν θρόνον τῆς Βλαχίας τὸν ἀνέβασεν ὑπὲρ τὸν θρόνον τῆς Μπογδανίας, μὲ δόσιν χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ μὲ μέσον τοῦ τότε δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ὅτι πρότερον ἡ Μπογδανία ἦτο ¶τιμιωτέρα ἀπὸ τὴν Βλαχίαν. Ἐπὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ μακαρίτου τούτου αὐθέντου, δύο συγγενεῖς του καὶ ἄρχοντες, μεγάλοι ἄνθρωποι ἐχρημάτισαν, ὁ μέγας στόλνικος Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς ὁ ἐπιστήμων, καὶ θεῖός του, ἀδελφὸς τοῦ Σερβάνβοδα, περὶ οὗ ἀνώτερον εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ἔγραψα, καὶ ὁ μέγας σπαθάρης Μιχάλης, ὅστις ἔκτισε τὸ εἰς

τὸ Βουκουρεστίον ἱερὸν καὶ ἐπίσημον μοναστήριον τῶν ἁγίων τριῶν Ἱερρχῶν, μετὰ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο καὶ θαυμαστὸν καμπαναριον, τὸ καλούμενον Κόλτζα, καὶ τὸ ἐδιώρισε νοσοκομεῖον κοινόν, καὶ ἄμισθον. Τέλος πάντων αὐτὸς ἐσυμφώνησε μετὰ τὸν βασιλέα Πέτρον ἐναντίον τῶν Τουρκῶν, ὡς προέγραψα, καὶ γνωσθεῖς, καὶ εἰς τὴν Πόλιν φερθεῖς, ἀπεκεφαλίσθη εἰς τὸ κατὰ τὸν αἰγιαλὸν κήσκι τὸ βασιλικόν, μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ υἱῶν, (αἰωνία ἢ μνήμη αὐτῶν) ὀρθῶτος τοῦ βασιλέως. Συνειθίζουσι δὲ οἱ Τούρκοι, καὶ ἔταν ἦναι νὰ κόψουν χριστιανόν, τὸν λέγουσι, νὰ τουρκέψη, διὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν, τὸν τάζουσι καὶ τάμπα· τοῦτο τὸ ἔκαμαν καὶ ἐδῶ τώρα εἰς τοὺς μπετζαδέδες, καὶ μετὰ σπουδὴν μεγάλην τὸ ἔκαμαν, ὡς εἰς νέους καὶ αὐθεντόπουλα· ὁ δὲ πατὴρ αὐτῶν παρὼν καὶ τὸ γινόμενον ὀρῶν, καὶ φοβούμενος καὶ τρέμων, μὴ φοβηθῆ κανεὶς ἐξ αὐτῶν τὸν θάνατον καὶ τουρκέψῃ, τοὺς ἐπαρακαλοῦσε θερμῶς, τοὺς ἔλεγε, τοὺς ἐφώναζε, νὰ φυλαχθοῦν, νὰ μὴ γελασθοῦν, καὶ προδώσουσι τὴν ἁγίαν τους πίστιν, καὶ διὰ πρόσκαιρον ζωὴν καὶ τιμὴν, χάσουσι τὴν αἰώνιον ζωὴν, καὶ δόξαν, καὶ τιμὴν ἀνεκλάλητον, ἧς καὶ ἐπέτυχον οἱ μακάριοι· ἧς γένοιτο καὶ ἡμᾶς πάντας ἐπιτυχεῖν. Δὲν ἠμπόρεσα νὰ βασταχθῶ νὰ μὴ γράψω τὸν πανηγυρικὸν τοῦτον λόγον, διὰ δύο τινά, πρῶτον μὲν ὡς μπετζαδὲ λόγος, καὶ λόγος ρητορικὸς, καὶ μπετζαδῶν λόγοι καὶ σοφοὶ εἶναι ὀλιγοστοί, μᾶλλον οὐδεὶς, ἢ μόνος αὐτὸς εἶς, ὅτι ἐγὼ ἄλλον δὲν εἶδα· δεύτερον δέ, ὡς πρὸς τὸν ἅγιον Στέφανον (τὴν ἁγίαν εὐχὴν του νὰ ἔχωμεν,) ὁποῦ καὶ ἐγὼ τὸν τιμῶ, καὶ τὸν ἀγαπῶ, καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοί, καὶ ἑκαρέτως αὐτὸς ὁ Χριστός, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τιμὴν ἐμαρτύρησε· καὶ ἀγκαλὰ ἐτυπώθη ἐν Βουκουρεστίῳ εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἕνα, ὀλίγοι δὲ τὸν ἔχουσι. Ἐγίνε δὲ ὁ λόγος, καὶ ἐτυπώθη, ζῶντος τοῦ αὐθέντου πατρός του.

• Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν πρωτομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ
 ΜΕΣ. ΒΙΒΑΙΟΘ. Γ'.

Στέφανον, συντεθείς παρά Στεφάνου υιοῦ τοῦ γαληνοτάτου καὶ φιλοχρίστου ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, Κυρίου Κυρίου Γωάννου Κωνσταντίνου Μπασαράμπα. . . » (1)

Βασιλεύοντος τοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη, καὶ βεζιρεύοντος τοῦ Κιοπρουλή Μουσταφᾶ πασᾶ, εὐγήκε τὸ τριῶν λογιῶν χαράτζι εἰς τοὺς Χριστιανούς, ἐλᾶς, ἐφσάτ καὶ ἐτνᾶς· ὁ ἐλᾶς γροσίων ἑννέα, τὸ ἐφσάτ τεσσάρων ἡμισυ, καὶ ὁ ἐτνᾶς δύο γρόσια καὶ ρούπι· πρῶτα ἦτον ὁ γιοβᾶς, εἰς τὸν ὑπανδρουμένον τέσσαρα ἡμισυ γρόσια, καὶ εἰς τὸν ἀνυπανδρον τρία ἡμισυ· τότε οἱ καλόγηροι καὶ οἱ παπάδες χαράτζι δὲν ἔδιναν, οὔτε οἱ γεμιτζίδες, μὲ τὸ νᾶ ἦναι ζαρετζίδες· αὐτὸς ὅμως ὁ βεζιρὴς ἔβαλε νᾶ δώσουν καὶ οἱ καλόγηροι, καὶ οἱ παπάδες, καὶ οἱ γεμιτζίδες· οἱ Ἑβραῖοι πρῶτα εἶχαν τὸ χαράτζι τους ξεχωριστό, τῶρα τοὺς ἔβαλαν καὶ αὐτοὺς μαζί νᾶ δίδουν, καθὼς καὶ οἱ Χριστιανοί. Αὐτὸς ἐν εὐκολίᾳ ἔδινεν ἄδειαν, καὶ ἐκτίζοντο ἐκκλησίαις· ὅθεν εἰς τὸν καιρὸν του πολλαῖς ἐκτίσθησαν, καὶ ἀνεκτίσθησαν.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος, ἀπὸ δραγομάνος τῆς βασιλείας αὐθέντης Μπογδανίας δύο φοραῖς, τὴν πρώτην χρόνους τέσσαρας, τὴν δευτέραν ἓνα, αὐθέντης δὲ Βλαχίας ἑνδεκα χρόνους, καὶ τι πρὸς ὀνομαστὸς διὰ τὸν πατέρα, ὅτι ἦτον ὁ ὀνομαστὸς ἐκεῖνος Ἀλέξανδρος ὁ ἐξ ἀπορρήτων, ὀνομαστὸς δὲ καὶ διὰ τὸ ὀνομαστὸν ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ καλούμενον Βακαρέστι, ὅπου πλησίον τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισε, καὶ εἰς τὸν ἅγιον Τάφον ἀφιέρωσεν· ὀνομαστὸς δὲ καὶ διὰ φιλοσοφίαν, ὡς ἄλλος τῶν αὐθέντων οὐδεὶς, καὶ διὰ τὸ περι Καθηκόντων βιβλίον, (τὸ ἔχω), ὅπου ἐσύνθεσεν ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ καὶ ἐτύπωσε καὶ τὰ δύο. Αὐτὸς πρὸς τοὺς ἄλλοις ἔχει καὶ ἕτερον σύγγραμμα ὀλίγον, ἕως τρεῖς κόλλαϊς, οὐ ἢ ἐπιγραφή·

(1) Παραλείπεται.

« Διάλογος περί ζωῆς καὶ θανάτου· τὰ τούτου πρόσωπα, ἔν-
θρωποι φιλόυλοι καὶ φιλόκοσμοι, θάνατος, δικασταί, ψυχαὶ σο-
φῶν ἀνδρῶν . . . »

Αὐτὸς ἔχει καὶ ψόγον νικοτιανῆς, ἤγουν τουτουνοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· « Οὐαὶ φασὶ τοῖς λέγουσι τὸ γλυκὺ πικρὸν, καὶ τὸ πικρὸν γλυκὺ. Ἄλλ' οὐ μόνον τὸ λέγειν γλυκὺ τὸ πικρὸν οὐ τὰς τυχούσας ἐπικοσμίζει τῶν εὐθυνῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ παρεῖν τὸ πικρὸν τοῦ γλυκέος, κατεξάνιστασθαι καὶ τοὺς τού-
του προστάτας ἐπικροτεῖν, οὐ μικρὰς κέκριται παρανομίας καὶ ἀδικίας »· καὶ τὰ ἐξῆς παράνω ἀπὸ μίαν κόλλαν. Ἔκαμε δὲ τὸν ψόγον αὐτὸν ἐναντίον τοῦ ἐπαίνου, ὁποῦ ἔκαμε Μητροφά-
νης ὁ Γρηγορᾶς ὁ προγραφεῖς, περὶ οὗ καὶ ἐκεῖ, ὡς φαίνεται, ἔγραψα. Ἴδου καὶ ἡ πρὸς τὸν Μητροφάνην τοῦ Νικολάου βόδα ἐπιστολή. « Τῶν μὴ συνιέντων τὸ γνῶθι σαυτὸν, καθιστορήκασι
πάλαι τινὰ συγγράψαντα βιβλίον πολύφυλλον, παρατυχεῖν φι-
λοσόφῳ, ὅπως ἀναγνοῦς ὅτη γνοίη τι οἷον εἰπεῖν παρὰ χορδὴν εἰρημένον κηρῷ σημειώσει· μετελθὼν ἀμέλει τὴν βιβλίον ὁ φι-
λόσοφος, καὶ οὐδ' αὖτις ταύτης ὀρθὸν λόγον εὐρῶν, ἄπασαν τῷ κηρῷ κατακλύζει, καὶ τῷ κακῶς ταύτην συνθέντι τε καὶ πο-
νήσαντι οὕτως ἀποδίδωσι. Ἔδει μὴν οὖν, ἔδει καὶ ἡμᾶς τὸ σὸν τοῦτι εἰκαῖον λογύδριον μέλανος καὶ ἀσβόλης ἐμπλήσαντας καὶ ἀναχρεμψαμένους ἐς αὐτό, οὕτως ἀπορρίψαι σοὶ τῷ τέκτονι τῶν κακῶν. Ἐκεῖνο ζητῶ πρὸς ἑμαυτὸν, κατὰ τὸν παρὰ τῷ Σαμοσατεῖ Λυκίνον, πῶς ἄρ' ἐς λαβύρινθον τοιοῦτον ἐμπέπτω-
κας, καὶ νόσον μεγίστην ἐνόσησας; Πόθεν τοσαῦτα κακὰ συνε-
λέξω καὶ ἐν ὀπίσῳ χρόνῳ, καὶ ὅπου κατακλείσας εἶχες το-
σοῦτον ἐσμὸν ἀτόπων καὶ διαστρόφων ὀνομάτων, ὧν τὰ μὲν αὐτὸς ἐποίησας, τὰ δὲ κατωρυγμένα ποθὲν ἀνασπῶν, καὶ το-
σοῦτον βόρβορον συνερανίσας κατήντησας τῶν ἀκουόντων, ἢ μᾶλλον τῆς σῆς κεφαλῆς, διστρέφων τὴν γλῶτταν, καὶ ἡμᾶς τοὺς νῦν προσομιλοῦντας καταλιπὼν, πρὸ χιλίων ἐτῶν ἡμῖν

διαλέγη; και συσκευασάμενος ρήματα παμπάλαιά τε και ὑπὸ χρόνου αινιγματώδη, ἐκπαταγεῖς ἡμῶν τὰ ὦτα, οἰόμενος μέγα τι εἶναι τὸ ξενίζειν περὶ τὰς λέξεις, και τὸ καθεστηκὸς νόμισμα τῆς φωνῆς παρακόπτειν; πόθεν δ' ὦ εὐήθης, μεμάθηκας ἐν ταῖς περὶ τῶν καθόλου δεῖξεσι τὸν δεῖνα και τὸν δεῖνα μάρτυρας παρσισάγειν, τί δέ σοι διὰ τοῦ Φραντζέσκου βεβρόληται; ἢ τάχα μηδεμίαν ἔχων ἀπόδειξιν ὑγια, ἐπὶ τοῖς ἐκείνου λόγοις, ὡς ἐς χρυσφήγετον καταπέφευγας; Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ φόβῳ τῆς νικητιανῆς, οὐ διὰ Φραντζέσκων και Γραμπουζέων τοὺς ἐμούς ἀποδέδειχα λόγους, οὐς συρροᾶς ἔφης ἐπισπᾶσθαι σιέλων, τὰς τῆ σῆ μᾶλλον προσαρμοσοῦσας ὑπήνη, ἀλλὰ διὰ στρεμνίων και φυσικῶν ἀποδείξεων οὐκ ἐπιγέγραφα δὲ τοῦ μὲν ὄνομα, οὐ μὲν αἰσχυρόμενος, πῶς γάρ, ὅπου γε και ἐναβρόνομαι, τῆς ἀληθείας ὑπερμαχῶν; ἀλλὰ τῷ σοφῷ πειθόμενος Βασιλείῳ, μὴ ἔλεγχε λέγοντι τοὺς κακοὺς φανερῶς δῆπουθεν και ἀναίθην, ἵνα μὴ σε μισήσωσιν. Ἀρκεῖ σοι τὰ γεγραμμένα, ἢ ἔτι ἐλεεῖν ἀνάγκη τὸν κάλαμον; ἀλλὰ κατά γε τὴν ἐμὴν, ὡς ἱστὸς ἀράχνης, ὡς ὕφασμα Πηνελόπης, τὰ σὰ διαλέλυνται ληρήματα ὅθεν και τέλος τῆ ἐπιστολῆ ἐπιτίθημι· εἴθε δὲ τῶν ἐλέγχων ἀπόναιο ».

Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ αὐθέντης, πρὸς ὃν ἔγραψεν ὁ Μητροφάνης (Γρηγορᾶς) τὴν ἐπιστολὴν, ὅπου ἐκεῖ φαίνεται, και τοὺς στίχους, οἱ ὅποιοι ἐγράφησαν ἄνωθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος· ὁ δὲ ἅγιος Νικόλαος, ὅπου γράφουν οἱ στίχοι, εἶναι παρακλήσι εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος. Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, πρὸς ὃν ἔγραψε και ὁ Δρύστρας Γερόθεος τὴν ἐπιστολὴν· τούτου υἱοὶ και διάδοχοι ἐστάθησαν, ὁ Κωνσταντῆνοδας, και Ἰωάννοδας οἱ Μαυροκορδάται, και αὐθένται μου· ὁ μὲν Κωνσταντῆνοδας αὐθέντευσεν εἰς Βλαχίαν και Μπογδανίαν δέκα φοραῖς, ἔκτισε δὲ και τὸ εἰς Βουκουρέστι ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἀφιερῶ-

σας αὐτὸ εἰς τὸν τῆς Ἀντιοχείας θρόνον, διὰ τὴν πρὸς τὸν Σελβέτρον Ἀντιοχείας εὐλάβειαν, καὶ ἀγάπην, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ Γιάσι ὑπήγεν εἰς Βουκουρέστι· ὁ δὲ Ἰωάννοδας αὐθεντεσε μίαν φορὰν μόνον εἰς Μπογδανίαν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς χρόνους· εἰς τοῦτον ἐγὼ ἐστάθηκα γραμματικὸς μεγάλος, καὶ καμινάρης, καὶ τὰ ἐξῆς, τὰ ὅποια εἰς τὸ βιβλίον μου Κήπος Χαρίτων εἰς πλάτος φαίνονται ἱστορούμενα· Αὐτὸς ἀπέθανε μινζίλης εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸ εἰς Μέγα Ρέμα σαράγι του, τῆ δευτέρᾳ τοῦ πάγκα, καθήμενος εἰς τὸ θρονί μετὰ τὸ τζιμποῦκι εἰς τὸ στόμα του· τοῦτου ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος εἶναι τῶρα δραγομάνος τῆς βασιλείας· ὁ δὲ ἀδελφὸς του Κωνσταντίννοδας ἀπέθανεν εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὸν θρόνον του, ὅταν τὸ ἐκυρίευσαν οἱ Μόσκοβοι τὸν πρῶτον χρόνον τῆς μάχης, καὶ ἐτάφη εἰς τὴν μητρόπολιν μετὰ μεγάλην τιμὴν τῶν Μοσκόβων, τέσσαρες γκνεραλέοι ἐσήκωναν τὸ νεκροκράββατον εἰς τοὺς ὤμους τῶν αἰωνία ἢ μνήμη του· Τοῦτου ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος αὐθεντεῖ τὴν σήμερον εἰς τὴν Μπογδανίαν· Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ Νικόλαος βόδας, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μοναστηρίῳ αὐτοῦ· αἰωνία ἢ μνήμη του.

Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ πατὴρ τοῦ Νικολάου βόδα, ὁ σοφώτατος καὶ ὀνομαστότατος, καὶ ἐξαίρετος τῶν Ῥωμαίων, ὁ μέγας δραγομάνος καὶ ἐξ ἀπορρήτων ὀνομασθεῖς, ὡς ἐμέτεγε καὶ ἤξευρε καὶ αὐτὸς τὰ τῆς βασιλείας ἀπόκρυφα, τὸ τῆρακι, καὶ ὁ διάδοχος τοῦ μακαρίτου ἐκείνου καὶ περιφήμου Παναγιωτάκη μεγάλου δραγομάνου, ὅστις ἦτο Πόλιτης, ἀπὸ ἀσήμου γονεῖς, ἐχρημάτισε δὲ ἐπισημότατος· ὁ πατέρας του ἦτο γούναρης· μικρὸ παιδί τὸ ἐπῆρεν ὁ Μελέτιος Συρίγου, ὁ θεολόγος καὶ σοφώτατος ἄνθρωπος, τὸ ἔβαλε καὶ ἐσπούδαζεν ἐλληνικὰ, λατινικὰ, περσικὰ, ἀραβικὰ, καὶ τὸν ἔκαμε δραγομάνον τοῦ ἐλτζῆ τῶν Νεμτζῶν, μετὰ καιρὸν ἐγινε καὶ δραγομάνος τῆς βασιλείας τῶν ὀθωμανῶν τοῦτος ἀνεκάλισε μέρος πᾶν τοῦ βασιλικοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας εἰς τὸ

νησι τῆς Χάλκης, εἶναι καὶ ζωγραφισμένοις εἰς τὸ τραπεζαρίον τοῦτος, δὲν ξεύρω διατὶ ἀνάγκην ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἀρμενίους τὸ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου· τοῦτος ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ διβανίου ἐφιλονείκησε περὶ πίστεως μὲ ἕναν ἐφέντην, καὶ τὸν ἐθαύμασαν καὶ οἱ Τοῦρκοι· ἡ φιλονεικία αὕτη εἶναι γεγραμμμένη, καὶ γνωστὴ εἰς πολλούς, λανθασμένη δὲ καὶ διεφθαρμένη ἀπὸ τοὺς ἀντιγραφεῖς, οἵτινες ἀντιγράφουσι βιβλία, καὶ καλὰ κάνουνσι, δὲν τὰ διαβάζουσι δὲ ὕστερα νὰ διορθώνουν τὰ λάθη, ὅτι ἀνάγκη νὰ λαθάσωσι, καὶ κακὰ κάνουνσι· καὶ οὕτω διεφθάρησαν πάμπολλα βιβλία, καὶ διαφθείρονται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τοιοῦτους ἀμελεῖς, ἢ καὶ ἀμαθεῖς ἀντιγραφεῖς· ὁ Θεὸς νὰ τοὺς κρίνη, ὅτι πολὺ κακὸν κάνουνσι. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Παναγιωτάκη, ἔγινεν αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ πολυμαθέστατος εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὄχι μοναχὰ, ἀμὴ καὶ λατινικὰ, καὶ ἀραβικὰ, καὶ περσικὰ ἐντελέστατος, πρὸς τούτοις καὶ ἱατρὸς ἐξαιρετός. Ἦτος υἱὸς Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου εὐγενοῦς καὶ πρώτου τῆς Χίου, μητρὸς δὲ τῆς δόμνας Ροζάνδρας τῆς σοφωτάτης. Αὕτη ἐστάθη μαθήτρια τοῦ σοφωτάτου, καὶ μεγάλου λογοθέτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Ἰωάννου Καρυσφύλλη, καὶ τόσον εἰς τὰ μαθήματα ἐπροχώρησε, καὶ ἔγινεν ὀνομαστὴ, ὅπου πολλοὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην χρήσιμοι ἄνθρωποι εἰς τὴν Πόλιν ἐρχόμενοι, ἤρχοντο, ἐσυνωμιλοῦσαν μαζί της, καὶ τὴν ἐθαύμαζαν. Ἦτον θυγάτηρ ἐκεῖνου τοῦ περιφήμου ἄρχοντος Σκαρλάτου. Πρῶτον ἄνδρα εἶχε τὸν Ἀλέξανδρον αὐθέντην Βλαχίας, υἱὸν τοῦ Ράδουλ βόδα τοῦ μεγάλου αὐθέντου Μπογδανίας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔμαθε τὰ γραμματικὰ εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸν ρηθέντα Καρυσφύλλην, ἔπειτα ὑπῆγεν εἰς Πάδοβον, καὶ ἀρχίσας νὰ σπουδάξῃ τὰ φιλοσοφικὰ, καὶ διαφερόμενος μὲ τοὺς σχολαρίους, συνέβη φόνος, καὶ μὲ τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου ἔφυγε, καὶ ὑπῆγεν εἰς Ρώμην· ἐδῶ ἐτελείωσε τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱατρικὴν· ὅθεν ἔκαμε βι-

βλίον περί τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος, τόσον σοφὸν καὶ ἀναγκαῖον, ὅπου ἐτυπώθη πεντέξ φορὰς, καὶ πάλιν εἶναι δυσεῦρετον. Ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐγίνετο μέγας ρήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὕστερα δὲ καὶ μέγας λογοθέτης· ἐστάθη καὶ διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ εὖγαλε μαθητὰς ἐξαιρετοῦς, τὸν Σεβαστὸν, ὅπου ἐστάθη διδάσκαλος εἰς Βουκουρέστι, καὶ τὸν Σπαντωνῆ, ὅπου ἐστάθη διδάσκαλος εἰς τὴν Πόλιν. Ἐκαμε τὴν περὶ συντάξεως γραμματικὴν, ἐξήγησε τὸ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς βιβλίον τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ τὴν ἐξήγησιν ταύτην τῶρα σπουδάζουσι εἰς ὅλα τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα· ἐσύνησε καὶ τὸ βιβλίον τὸ ὀνομαζόμενον Ἰουδαϊκά· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Νικόλαου βόδας τὸ ἐτύπωσεν εἰς Βουκουρέστι εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους δεκαεξ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐστράτευσαν οἱ Τοῦρκοι, ὑπῆγαν εἰς Βιέναν, καὶ Μπέτζι λεγομένην, καὶ τὴν ἔπεραν, ἂν ὁ ρήγας Ἀσσίας Ἰωάννης Σομπέτζκης, προσκαλεσμένος ἀπὸ τὸν βασιλεῖα Νεμτζῶν, δὲν ἐπρόφθανε βοηθός· μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ ὀποίου, μετὰ Θεδν, οὐ μόνον τὸ Μπέτζι ἐγλύτωσεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ κράτος ἐνίκηθησαν οἱ Τοῦρκοι. Τότε ὁ βασιλεὺς αὐτῶν σουλτάν Μεχμέτης, ὄντας εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐντραπείς καὶ θυμωθεὶς, τὸν βεζίρην ἔκοψε, τὸν ρεῖζ ἐφέντην ἐκρέμασε, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἐφυλάκωσε μαζὶ καὶ τὴν γυναῖκά του Σουλτάναν, θυγατέρα Ἰωαννάκη Χρυσοσκουλαίου, καὶ τὴν μητέρα τοῦ Ρωζάνδραν, ὡς τάχα αὐτὸς τὸν ἐπαρακίνησε καὶ ἔκαμε τὸν πόλεμον· καὶ ἔκαμε δραγομάνον Τοῦρκον τὸν Σεφέρ ἀγᾶ· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φοβηθεὶς μὴ χάσῃ τὴν ζωὴν του, ὡς οἱ ρηθέντες, ἔταξε τριακόσια πουργία νὰ τὸν ἀφήσουν, ἐξ ὧν δίδωντας μίαν ποσότητα ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ τὰ ἀποπληρώσῃ, τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Πόλιν, καὶ πάλιν τὸν ἐφυλάκωσαν μέσα εἰς τὸ Ζιντάν-καπί· δίδωντας δὲ καὶ ἐδῶ ἑλλην ποσότητα, καὶ μὴ δυνηθεὶς οὐδὲ μὲν αὐτὰ νὰ τ' ἀπο-

Βλαχία ἦτον ὡς τὸ ρῶδι ἀπὸ ἀνθρώπους γεμάτη· ἦσαν γὰρ ἐπτακόσιαις χιλιάδες ἀνδρόγυνα, καὶ τῶρα μόνις ἑβδομηντα· τοῦτος εἶναι ὁ Βλάχμπης ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη καὶ πρίγγιψ τοῦ Ἰνπερίου τῆς Γερμανίας, διὰ δανειακὰ χρήματα, ὅπου εἰς καιρὸν χρείας τῶν ἰνπερατόρων ἐδάνεισε· τοῦτος εἶναι ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἐν Βενετία τζέκαν τοῦ ἀγίου Μάρκου ἔβαλε τόσην μεγάλην ποσότητα ἀσπρῶν, ὅπου οἱ ἔγγονοὶ του ἕως προχθὲς ἔπερναν, δὲν εἰξεύρω ἂν καὶ ἕως τῆς σήμερον, διάφορον μόνον ἐτήσιον πρὸς τρία τὰ ἑκατὸν, ἐξήντα πουργία νομίζω. Αὐτὴ δὲ ἡ τόσο πολλὴ ποσότης, δὲν ἐσυνάχθη ἀπὸ τὸ ὑπήκοον, ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Τζάρας, ἀπὸ χαράτζια δηλαδὴ, καὶ ἄλλα δασίματα, καθὼς τῶρα συνάζουσι οἱ τωρινοὶ αὐθένται, ἀλλὰ ἦτον ὅλη σύναξις τῶν εἰσοδημάτων τῶν πραγμάτων του, μελισσῶνων, προβάτων, βοιδίων, ἔππων, χοίρων, ἀμπελιῶν, χωραφίων, καὶ τινῶν εἰσοδημάτων τῆς αὐθεντικῆς του καμάρας, ὅχι τῆς βιστιαρίας· ἀπὸ τὰ ὅποια αὐτὰ ὅλα ἐσυνάζοντο τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον μεγάλη ποσότης, καὶ οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι ἐκεῖνου τοῦ καιροῦ ἦταν χρόνοι εὐτυχέστατοι, ὅχι ὡς οἱ τωρινοὶ, σιδηροὶ, δυστυχέστατοι. Δὲν ἔτρωγαν καὶ οἱ Τούρκοι τότε, ὅσα τρώγουν τῶρα, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν τοὺς ἐτάγιζαν οἱ τότε τόσα, ὅσα τοὺς ταγιζομεν ἡμεῖς τῶρα. Τοιοῦτος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν θρόνον τῆς Βλαχίας τὸν ἀνέβασεν ὑπὲρ τὸν θρόνον τῆς Μπογδανίας, μὲ δόσιν χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ μὲ μέσον τοῦ τότε δραγομάνου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ὅτι πρότερον ἡ Μπογδανία ἦτο τιμιωτέρα ἀπὸ τὴν Βλαχίαν. Ἐπὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ μακαρίτου τούτου αὐθέντου, δύο συγγενεῖς του καὶ ἄρχοντες, μεγάλοι ἄνθρωποι ἐχρημάτισαν, ὁ μέγας στόλνικος Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς ὁ ἐπιστήμων, καὶ θεὸς του, ἀδελφὸς τοῦ Σερβάνβοδα, περὶ οὗ ἀνώτερον εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ἔγραψα, καὶ ὁ μέγας σπαθάρης Μιχάλης, ὅστις ἔκτισε τὸ εἰς

τὸ Βουκουρέστιον ἱερὸν καὶ ἐπίσημον μοναστήριον τῶν ἁγίων τριῶν Ἱερρχῶν, μὲ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο καὶ θαυμαστὸν καμπαναριον, τὸ καλούμενον Κόλτζα, καὶ τὸ ἐδιώρισε νοσοκομεῖον κοινόν, καὶ ἄμισθον. Τέλος πάντων αὐτὸς ἐσυμφώνησε μὲ τὸν βασιλέα Πέτρον ἐναντίον τῶν Τουρκῶν, ὡς προέγραφα, καὶ γνωσθεῖς, καὶ εἰς τὴν Πόλιν φερθεῖς, ἀπεκεφαλίσθη εἰς τὸ κατὰ τὸν αἰγιαλὸν κῆσκι τὸ βασιλικόν, μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ υἱῶν, (αἰωνία ἢ μνήμη αὐτῶν) ὄρωντος τοῦ βασιλέως. Συνειθίζουσι δὲ οἱ Τούρκοι, καὶ ὅταν ᾔηται νὰ κόψουν χριστιανόν, τὸν λέγουσι, νὰ τουρκέψη, διὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν, τὸν τάζουσι καὶ τάματα· τοῦτο τὸ ἔκαμαν καὶ ἐδῶ τῶρα εἰς τοὺς μπετζαδέδες, καὶ μὲ σπουδὴν μεγάλην τὸ ἔκαμαν, ὡς εἰς νέους καὶ αὐθεντόπουλα· ὁ δὲ πατὴρ αὐτῶν παρὼν καὶ τὸ γινόμενον ὄρων, καὶ φοβούμενος καὶ τρέμων, μὴ φοβηθῆ κανεὶς ἐξ αὐτῶν τὸν θάνατον καὶ τουρκέψῃ, τοὺς ἐπαρακαλοῦσε θερμῶς, τοὺς ἔλεγε, τοὺς ἐφώναζε, νὰ φυλαχθοῦν, νὰ μὴ γελασθοῦν, καὶ προδώσουν τὴν ἁγίαν τους πίστιν, καὶ διὰ πρόσκαιρον ζωὴν καὶ τιμὴν, χάσουν τὴν αἰώνιον ζωὴν, καὶ δόξαν, καὶ τιμὴν ἀνεκκλήτητον, ἧς καὶ ἐπέτυχον οἱ μακάριοι· ἧς γένοιτο καὶ ἡμᾶς πάντας ἐπιτυχεῖν. Δὲν ἠμπόρεσα νὰ βασταχθῶ νὰ μὴ γράψω τὸν πανηγυρικὸν τοῦτον λόγον, διὰ δύο τινά, πρῶτον μὲν ὡς μπετζαδὲ λόγος, καὶ λόγος ρητορικός, καὶ μπετζαδέδων λόγοι καὶ σοφοὶ εἶναι ὀλιγοστοί, μᾶλλον οὐδεὶς, ἢ μόνος αὐτὸς εἷς, ὅτι ἐγὼ ἄλλον δὲν εἶδα· δεῦτερον δέ, ὡς πρὸς τὸν ἅγιον Στέφανον (τὴν ἁγίαν εὐχὴν του νὰ ἔχωμεν,) ὅπου καὶ ἐγὼ τὸν τιμῶ, καὶ τὸν ἀγαπῶ, καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοί, καὶ ἔξαιρέτως αὐτὸς ὁ Χριστός, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τιμὴν ἐμαρτύρησε· καὶ ἀγκαλὰ ἐτυπώθη ἐν Βουκουρεστήῳ εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἕνα, ὀλίγοι δὲ τὸν ἔχουσι. Ἐγίνε δὲ ὁ λόγος, καὶ ἐτυπώθη, ζῶντος τοῦ αὐθέντου πατρὸς του.

« Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὸν πρωτομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ
ΜΕΣ. ΒΙΒΑΙΟΘ. Γ'.

Στέφανον, συντεθείς παρά Στεφάνου υιοῦ τοῦ γαληνοτάτου καὶ φιλοχρίστου ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, Κυρίου Κυρίου Γωάννου Κωνσταντίνου Μπασαράμπα... » (1)

Βασιλεύοντος τοῦ σουλτάν Σουλεϊμάνη, καὶ βεζιρεύοντος τοῦ Κιοπροῦλη Μουσταφᾶ πασᾶ, εὐγῆκε τὸ τριῶν λογίων χαράτζι εἰς τοὺς Χριστιανούς, ἐλάς, ἐφσάτ καὶ ἐτνάς· ὁ ἐλάς γροσίων ἑνέα, τὸ ἐφσάτ τεσσάρων ἡμισυ, καὶ ὁ ἐτνάς δύο γρόσια καὶ ρουπι· πρῶτα ἦτον ὁ γιοβάς, εἰς τὸν ὑπανδρευμένον τέσσαρα ἡμισυ γρόσια, καὶ εἰς τὸν ἀνύπανδρον τρία ἡμισυ· τότε οἱ καλόγηροι καὶ οἱ παπάδες χαράτζι δὲν ἔδιναν, οὔτε οἱ γεμιτζίδες, μετὰ τὸ νὰ ἦναι ζαρετζίδες· αὐτὸς ὁμοῦς ὁ βεζιρης ἔβαλε νὰ δώσουν καὶ οἱ καλόγηροι, καὶ οἱ παπάδες, καὶ οἱ γεμιτζίδες· οἱ Ἑβραῖοι πρῶτα εἶχαν τὸ χαράτζι τους ξεχωριστό, τώρα τοὺς ἔβαλαν καὶ αὐτοὺς μαζί νὰ δίδουν, καθὼς καὶ οἱ Χριστιανοί. Αὐτὸς ἐν εὐκολίᾳ ἔδινεν ἄδειαν, καὶ ἐκτίζοντο ἐκκλησιαίς· ὅθεν εἰς τὸν καιρὸν του πολλαῖς ἐκτίσθησαν, καὶ ἀνεκτίσθησαν.

Νικόλαος Μαυροκορδάτος, ἀπὸ δραγομάνος τῆς βασιλείας αὐθέντης Μπογδανίας δύο φοραῖς, τὴν πρώτην χρόνους τέσσαρας, τὴν δευτέραν ἓνα, αὐθέντης δὲ Βλαχίας ἑνδεκα χρόνους, καί τι πρὸς ὀνομαστὸς διὰ τὸν πατέρα, ὅτι ἦτον ὁ ὀνομαστὸς ἐκεῖνος Ἀλέξανδρος ὁ ἐξ ἀπορρήτων, ὀνομαστὸς δὲ καὶ διὰ τὸ ὀνομαστὸν ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ καλούμενον Βακαρέστι, ὅπου πλησίον τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισε, καὶ εἰς τὸν ἅγιον Τάφον ἀφιέρωσεν· ὀνομαστὸς δὲ καὶ διὰ φιλοσοφίαν, ὡς ἄλλος τῶν αὐθέντων οὐδεὶς, καὶ διὰ τὸ περὶ Καθηκόντων βιβλίον, (τὸ ἔχω), ὅπου ἐσύνθεσεν ἐλληνικὰ καὶ λατινικὰ καὶ ἐτύπωσε καὶ τὰ δύο. Αὐτὸς πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔχει καὶ ἕτερον σύγγραμμα ὀλίγον, ἕως τρεῖς κόλλαίς, οὐ ἡ ἐπιγραφή·

(1) Παραλείπεται.

« Διάλογος περί ζωῆς καὶ θανάτου· τὰ τούτου πρόσωπα, ἄνθρωποι φιλόυλοι καὶ φιλόκοσμοι, θάνατος, δικασταί, ψυχαι σφῶν ἀνδρῶν... »

Αὐτὸς ἔχει καὶ ψόγον νικητικῆς, ἤγουν τουτουίνου, οὗ ἡ ἀρχή· « Οὐαὶ φασὶ τοῖς λέγουσι τὸ γλυκὺ πικρὸν, καὶ τὸ πικρὸν γλυκὺ. Ἄλλ' οὐ μόνον τὸ λέγειν γλυκὺ τὸ πικρὸν οὐ τὰς τυχοῦσας ἐπικοσμίζει τῶν εὐθυνῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ παρεῖν τὸ πικρὸν τοῦ γλυκέος, κατεξάνιστασθαι καὶ τοὺς τούτου προστάτας ἐπικροτεῖν, οὐ μικρὰς κέκριται παρανομίας καὶ ἀδικίας »· καὶ τὰ ἐξῆς παράνω ἀπὸ μίαν κόλλαν. Ἔκαμε δὲ τὸν ψόγον αὐτὸν ἐναντίον τοῦ ἐπαίνου, ὅπου ἔκαμε Μητροφάνης ὁ Γρηγορᾶς ὁ προγραφεὶς, περὶ οὗ καὶ ἐκεῖ, ὡς φαίνεται, ἔγραψα. Ἴδου καὶ ἡ πρὸς τὸν Μητροφάνην τοῦ Νικολάου βόδα ἐπιστολή. « Τῶν μὴ συνιέντων τὸ γινῶθι σαυτὸν, καθιστορήκασιν· πάλαι τινὰ συγγράψαντα βιβλίον πολύφυλλον, παρατυχεῖν φιλοσόφῳ, ὅπως ἀναγνοὺς ὄπη γνώη τι οἷον εἰπεῖν παρὰ χορδὴν εἰρημένον κηρῷ σημειώσει· μετελθὼν ἀμέλει τὴν βιβλίον ὁ φιλόσοφος, καὶ οὐδαμοῦ ταύτης ὀρθὸν λόγον εὐρῶν, ἅπασαν τῷ κηρῷ κατακλύζει, καὶ τῷ κακῶς ταύτην συνθέντι τε καὶ πονήσαντι οὕτως ἀποδίδωσι. Ἔδει μὴν οὖν, ἔδει καὶ ἡμᾶς τὸ σὸν τουτί εἰκαῖον λογύδριον μέλανος καὶ ἀσβόλης ἐμπλήσαντας καὶ ἀναχρεμψαμένους ἐς αὐτό, οὕτως ἀπορρίψαι σοι τῷ τέκτονι τῶν κακῶν. Ἐκεῖνο ζητῶ πρὸς ἐμαυτὸν, κατὰ τὸν παρὰ τῷ Σαμοσατεὶ Λυκίνον, πῶς ἄρ' ἐς λαθύρινθον τοιοῦτον ἐμπέπτωκας, καὶ νόσον μεγίστην ἐνόσησας; Πόθεν τοσαῦτα κακὰ συνέλεξω καὶ ἐν ὀπίσῳ χρόνῳ, καὶ ὅπου κατακλείσας εἶχες τοσοῦτον ἐσμὸν ἀτόπων καὶ διαστρόφων ὀνομάτων, ὧν τὰ μὲν αὐτὸς ἐποίησας, τὰ δὲ κατωρυγμένα ποθὲν ἀνασπῶν, καὶ τοσοῦτον βόρβορον συνερανίσας κατήντησας τῶν ἀκούοντων, ἢ μᾶλλον τῆς σῆς κεφαλῆς, διαστρέφων τὴν γλῶτταν, καὶ ἡμᾶς τοὺς νῦν προσομιλοῦντας καταλιπὼν, πρὸ χιλίων ἐτῶν ἡμῖν

διαλέγη; καὶ συσκευασάμενος ῥήματα παμπάλαιά τε καὶ ὑπὸ χρόνου αἰνιγματώδη, ἐκπαταγεῖς ἡμῶν τὰ ὦτα, οἴομενος μέγα τι εἶναι τὸ ξενίζειν περὶ τὰς λέξεις, καὶ τὸ καθεστηκὸς νόμισμα τῆς φωνῆς παρακόπτειν; πόθεν δ' ὦ εὐήθης, μεμάθηκας ἐν ταῖς περὶ τῶν καθόλου δειξέσει τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα μάρτυρας παρσισάγειν, τί δέ σοι διὰ τοῦ Φραντζέσκου βεβρόληται; ἢ τάχα μηδεμίαν ἔχων ἀπόδειξιν ὑγιαῖ, ἐπὶ τοῖς ἐκείνου λόγοις, ὡς ἐς χρυσφήγετον καταπέφρευγας; Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ ψόγῳ τῆς νικητικῆς, οὐ διὰ Φραντζέσκων καὶ Γραμπουζέων τοὺς ἐμοὺς ἀποδέδειχα λόγους, οὐδὲ συρροᾶς ἔφης ἐπισπᾶσθαι σιέλων, τὰς τῆ σῆ μᾶλλον προσαρμοσοῦσας ὑπήνη, ἀλλὰ διὰ στερεμνίων καὶ φυσικῶν ἀποδείξεων· οὐκ ἐπιγέγραφα δὲ τοῦ μὸν ὄνομα, οὐ μὲντοι αἰσχυρόμενος, πῶς γάρ, ὅπου γε καὶ ἐναβρόνομαι, τῆς ἀληθείας ὑπερμαχῶν; ἀλλὰ τῷ σοφῷ πειθόμενος Βασιλεῖ, μὴ ἔλεγχε λέγοντι τοὺς κακοὺς φανερώς, δήπουθεν καὶ ἀναίδην, ἵνα μὴ σε μισήσωσιν. Ἀρκεῖ σοι τὰ γεγραμμένα, ἢ ἐτι ἐλεεῖν ἀνάγκη τὸν κάλαμον· ἀλλὰ κατὰ γε τὴν ἐμὴν, ὡς ἴστος ἀράχνης, ὡς ὕφασμα Πηνελόπης, τὰ σὰ διαλέλυνται ληρήματα· ὅθεν καὶ τέλος τῆ ἐπιστολῆ ἐπιτίθημι· εἴθε δὲ τῶν ἐλέγχων ἀπόναιο ».

Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ αὐθέντης, πρὸς ὃν ἔγραψεν ὁ Μητροφάνης (Γρηγορᾶς) τὴν ἐπιστολήν, ὅπου ἐκεῖ φαίνεται, καὶ τοὺς στίχους, οἱ ὅποιοι ἐγράφησαν ἀνωθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος· ὁ δὲ ἅγιος Νικόλαος, ὅπου γράφουν οἱ στίχοι, εἶναι παρακλήσι εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος. Αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, πρὸς ὃν ἔγραψε καὶ ὁ Δρύστρας Γερόθεος τὴν ἐπιστολήν· τούτου υἱοὶ καὶ διάδοχοι ἐστάθησαν, ὁ Κωνσταντῆνοδας, καὶ Ἰωάννοδας οἱ Μαυροκορδάται, καὶ αὐθένται μου· ὁ μὲν Κωνσταντῆνοδας αὐθέντευσεν εἰς Βλαχίαν καὶ Μπογδανίαν δέκα φοραῖς, ἔκτισε δὲ καὶ τὸ εἰς Βουκουρέστι ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος, ἀφιερώ-

σας αὐτὸ εἰς τὸν τῆς Ἀντιοχείας θρόνον, διὰ τὴν πρὸς τὸν Σάββατρον Ἀντιοχείας εὐλάβειαν, καὶ ἀγάπην, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ Γιάσι ὑπήγεν εἰς Βουκουρέστι· ὁ δὲ Ἰωάννοδας αὐθέντευσεν μίαν φορὰν μόνον εἰς Μπογδανίαν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς χρόνους· εἰς τοῦτον ἐγὼ ἐστάθηκα γραμματικὸς μεγάλος, καὶ καμινάρης, καὶ τὰ ἐξῆς, τὰ ὅποια εἰς τὸ βιβλίον μου Κῆπος Χαρίτων εἰς πλάτος φαίνονται ἱστορούμενα. Αὐτὸς ἀπέθανε μνηζίλης εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸ εἰς Μέγα Ρέμα σαρὰγι του, τῆ δευτέρᾳ τοῦ πάσχα, καθήμενος εἰς τὸ θρονὶ μὲ τὸ τζιμπούκι εἰς τὸ στόμα του· τούτου ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος εἶναι τῶρα δραγομάνος τῆς βασιλείας· ὁ δὲ ἀδελφὸς του Κωνσταντῆνοδας ἀπέθανεν εἰς τὸ Γιάσι εἰς τὸν θρόνον του, ὅταν τὸ ἐκυρίευσεν οἱ Μόσκοβοι τὸν πρῶτον χρόνον τῆς μάχης, καὶ ἐτάφη εἰς τὴν μητρόπολιν μὲ μεγάλην τιμὴν τῶν Μοσκόβων, τέσσαρες γκνεραλέοι ἐσῆκωναν τὸ νεκροκράββατον εἰς τοὺς ὤμους τῶν αἰωνία ἢ μνήμη του. Τούτου ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος αὐθεντεύει τὴν σήμερον εἰς τὴν Μπογδανίαν. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ Νικόλαος βόδας, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μοναστηρίῳ αὐτοῦ αἰωνία ἢ μνήμη του.

Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ πατὴρ τοῦ Νικολάου βόδα, ὁ σοφώτατος καὶ ὀνομαστότατος, καὶ ἐξαίρετος τῶν Ρωμαίων, ὁ μέγας δραγομάνος καὶ ἐξ ἀπορρήτων ὀνόμασθεις, ὡς ἐμέταχε καὶ ἤξευρε καὶ αὐτὸς τὰ τῆς βασιλείας ἀπόκρυφα, τὸ τζεράκι, καὶ ὁ διάδοχος τοῦ μακκαρίτου ἐκείνου καὶ περιφήμου Παναγιωτάκη μεγάλου δραγομάνου, ὅστις ἦτο Πόλιτης, ἀπὸ ἀσῆμους γονεῖς, ἐχρημάτισε δὲ ἐπισημότατος· ὁ πατέρας του ἦτο γούναρης· μικρὸ παιδί τὸ ἐπῆρεν ὁ Μελέτιος Συρίγου, ὁ θεολόγος καὶ σοφώτατος ἄνθρωπος, τὸ ἔβαλε καὶ ἐσπούδαξεν ἑλληνικὰ, λατινικὰ, περσικὰ, ἀραβικὰ, καὶ τὸν ἔκαμε δραγομάνον τοῦ ἐλιτζῆ τῶν Νεμτζῶν, μὲ καιρὸν ἔγινε καὶ δραγομάνος τῆς βασιλείας τῶν ὀθωμανῶν· τούτος ἀνεκαίνισεν μέρος πολλὸ τοῦ βασιλικοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς Πανηγύας εἰς τὸ

νησι τῆς Χάλκης, εἶναι καὶ ζωγραφισμένοις εἰς τὸ τραπεζεῖριον τοῦτος, δὲν ξεύρω διατὶ ἀνάγκην ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἀρμενίους τὸ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπίσημον ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου· τοῦτος ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ διβανίου ἐφιλονεῖκῃσε περὶ πίστεως μὲ ἕναν ἐφέντην, καὶ τὸν ἐθαύμασαν καὶ οἱ Τοῦρκοι· ἡ φιλονεικία αὕτη εἶναι γεγραμμένη, καὶ γνωστὴ εἰς πολλούς, λανθασμένη δὲ καὶ διεφθαρμένη ἀπὸ τοὺς ἀντιγραφεῖς, οἵτινες ἀντιγράφουσι βιβλία, καὶ κατὰ κύνουσι, δὲν τὰ διαβάζουσι δὲ ὕστερα νὰ διορθώνουν τὰ λάθη, ὅτι ἀνάγκη νὰ λαθάσωσι, καὶ κατὰ κύνουσι· καὶ οὕτω διεφθάρησαν κάμπολλα βιβλία, καὶ διαφθείρονται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τοιούτους ἀμελεῖς, ἢ καὶ ἀμαθεῖς ἀντιγραφεῖς· ὁ Θεὸς νὰ τοὺς κρίνη, ὅτι πολὺ κακὸ κύνουσι. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Παναγιωτάκη, ἔγινεν αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ πολυμαθέστατος εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὄχι μοναχὰ, ἀμὴ καὶ λατινικὰ, καὶ ἀραβικὰ, καὶ περσικὰ ἐντελέστατος, πρὸς τοῦτοις καὶ ἱατρὸς ἐξαιρέτος. Ἦτος υἱὸς Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου εὐγενοῦς καὶ πρώτου τῆς Χίου, μητρὸς δὲ τῆς δόμνας Ροζάνδρας τῆς σοφωτάτης. Αὕτη ἐστὴν μαθήτρια τοῦ σοφωτάτου, καὶ μεγάλου λογοθέτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Ἰωάννου Καρυοφύλλη, καὶ τόσον εἰς τὰ μαθήματα ἐπροχώρησε, καὶ ἔγινεν ὀνομαστὴ, ὅπου πολλοὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην χρήσιμοι ἄνθρωποι εἰς τὴν Πόλιν ἐρχόμενοι, ἤρχοντο, ἐσυνωμιλοῦσαν μαζί της, καὶ τὴν ἐθαύμαζαν. Ἦτον θυγάτηρ ἐκείνου τοῦ περιφήμου ἄρχοντος Σκαρλάτου. Πρῶτον ἄνδρα εἶχε τὸν Ἀλέξανδρον αὐθέντην Βλαχίας, υἱὸν τοῦ Ράδουλ βόδα τοῦ μεγάλου αὐθέντου Μπογδανίας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔμαθε τὰ γραμματικὰ εἰς τὴν Πόλιν εἰς τὸν ρηθέντα Καρυοφύλλην, ἔπειτα ὑπήγεν εἰς Πάδοβαν, καὶ ἀρχίσας νὰ σπουδάζῃ τὰ φιλοσοφικὰ, καὶ διαφερόμενος μὲ τοὺς σχολαρίους, συνέβη φόνος, καὶ μὲ τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου ἔφυγε, καὶ ὑπήγεν εἰς Ρώμην· ἐδῶ ἐτελείωσε τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱατρικὴν· ὅθεν ἔκαμε βι-

βλίον περί τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος, τόσον σοφὸν καὶ ἀναγκαῖον, ὅπου ἐτυπώθη πεντέξ φοραῖς, καὶ πάλιν εἶναι δυσεῦρετον. Ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἔγινε μέγας ρήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὕστερα δὲ καὶ μέγας λογοθέτης· ἐστάθη καὶ διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ εὖγαλε μαθητὰς ἐξαιρέτους, τὸν Σεβαστὸν, ὅπου ἐστάθη διδάσκαλος εἰς Βουκουρέστι, καὶ τὸν Σπάντωνῆ, ὅπου ἐστάθη διδάσκαλος εἰς τὴν Πόλιν. Ἐκαμε τὴν περὶ συντάξεως γραμματικὴν, ἐξήγησε τὸ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς βιβλίον τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ τὴν ἐξήγησιν ταύτην τώρα σπουδάζουσι εἰς ὅλα τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα· ἐσύνθεσε καὶ τὸ βιβλίον τὸ ὀνομαζόμενον Ἰουδαϊκά, ὃ δὲ υἱὸς τοῦ Νικόλαος βόδας τὸ ἐτύπωσεν εἰς Βουκουρέστι εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους δεκαεξ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐστράτευσαν οἱ Τοῦρκοι, ὑπήγαν εἰς Βιέναν, καὶ Μπέτζι λεγομένην, καὶ τὴν ἔπερναν, ἀν' ὃ ρήγας Δελχίας Ἰωάννης Σομπέτζκης, προσκαλεσμένος ἀπὸ τὸν βασιλεῖα Νεμτζῶν, δὲν ἐπρόφθανε βοηθός· μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ ὀποίου, μετὰ Θεδν, οὐ μόνον τὸ Μπέτζι ἐγλύτωσεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ κράτος ἐνικήθησαν οἱ Τοῦρκοι. Τότε ὁ βασιλεὺς αὐτῶν σουλτὰν Μεχμέτης, ὄντας εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐντραπίει καὶ θυμωθεὶς, τὸν βεζίρην ἐκοψε, τὸν ρεῖζ ἐφέντην ἐκρέμασε, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἐφυλάκωσε μαζὶ καὶ τὴν γυναῖκά του Σουλτάναν, θυγατέρα Ἰωαννάκη Χρυσοσκουλαίου, καὶ τὴν μητέρα του Ρωξάνδραν, ὡς τάχα αὐτὸς τὸν ἐπαρακίνησε καὶ ἔκαμε τὸν πόλεμον· καὶ ἔκαμε δραγομάνον Τοῦρκον τὸν Σεφέρ ἀγᾶ· ὃ δὲ Ἀλέξανδρος φοβηθεὶς μὴ χάσῃ τὴν ζωὴν του, ὡς οἱ ρηθέντες, ἔταξε τριακόσια κουγγία νὰ τὸν ἀφήσουσι, ἐξ ὧν δίδοντας μίαν ποσότητα ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ τὰ ἀποπληρώσῃ, τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Πόλιν, καὶ πάλιν τὸν ἐφυλάκωσαν μέσα εἰς τὸ Ζιντάν-καπί· δίδοντας δὲ καὶ ἐδῶ ἄλλην ποσότητα, καὶ μὴ δυνηθεὶς οὐδὲ μ' αὐτὰ νὰ τ' ἀπο-

γемίση τὰ τριακόσια, ἐπῆραν ὄλο του τὸ τίποτες εἰς τὸ μίρι· καὶ μετὰ ἕξ μηνῶν ἀπέθανεν εἰς τὴν φυλακὴν ἢ μητέρα του· καὶ μετὰ ἕξ ἄλλους μηνῶν ἐλευθέρωσαν καὶ αὐτόν, καὶ τὴν γυναῖκά του· τῶρα ἐδῶ μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ἐγεννήθη ὁ Νικόλαος βόδας. Μετὰ δὲ δύο μηνῶν τὸν ἀπεκατέστησαν πάλιν εἰς τὴν δραγομανίαν, τὸν ἐχάρισαν τὰ χρεωστούμενα, καὶ ὄλο τὸ τίποτές του, ὅπου εἰς τὸ μίρι ἐπάρθηκεν. Ἡ ἐλευθερία του λέγουσιν, ὅτι ἐγίνε θεόθεν, διὰ ἓνα ὄνειρο, ὅπου εἶδεν ὁ βασιλεὺς· τὸ ἤκουσα, ὅταν ἤμουν καὶ ἐγὼ μέσα εἰς αὐτὴν τὴν φυλακὴν φυλακωμένος διὰ πενήντα πέντε πουργίτζι, χρέος τοῦ Ἰωάννοδα τοῦ αὐθέντου μου, ὅπου ἀδίκως μὲ ψευδομαρτυρίας ἐχθροί μου τινές, ὁ Θεὸς νὰ τοὺς συγχωρήσῃ, μὲ τὸ ἐφόρτωσαν· τὸ ὄνειρον φαίνεται εἰς τὸ φυλακῆς ἐγκώμιον; ὅπου ἕκαμα, καὶ εἶναι εἰς τὸ βιβλίον μου τὸ καλούμενον Πατερικὸν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου, ὅπου πρὸς τοὺς ἄλλους ἐτυπώθη καὶ αὐτό· εἶθε δὲ καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα· ἔχοντας δὲ ὁ ἐξ ἀπορρήτων πολλὰ ἔξοδα τοῦ σεφρίου, καὶ μὴν ὄντας ἀρκετὸ τὸ διωρισμένο παρὰ τῆς βασιλείας ἐτήσιον εἰσόδημα, ἐζήτησε καὶ τοῦ ἐδόθη ἀρπαλίμι ἢ Ἀδριανούπολις χηρεύσασα· καὶ ἔκαμεν Ἀδριανουπόλεως τὸν ἀπὸ Καστορίας σεφάτατον Γεράσιμον, ὅστις ἐγένεν ὕστερον καὶ Ἀλεξανδρείας, ὡς γέγραπται· καὶ αὐτὸς μὲν ἐπιτελοῦσι τὰ τῆς ἀρχιερασύνης, ὁ δὲ ἐξ ἀπορρήτων ἔπαρνε τὸ εἰσόδημα. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐγίνε μεγάλωτατος σεισμός, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ ἐκρημνίσθησαν πολλὰ σπήτια, καὶ πολλοὺς ἐπλάκωσαν· τότε ὄντας εἰς τὴν Σμύρνην καὶ Παρθένιος ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπλακώθη ἀπὸ τὸ σπήτι καὶ ἀπέθανεν, ὁμοίως καὶ ὁ Ἰγνάτιος μητροπολίτης Σμύρνης· ἐγίνε δὲ Ἀλεξανδρείας ὁ ρηθεὶς Γεράσιμος.

Ἐκείνους τοὺς καιροὺς συνέβη καὶ ἐκεῖνο τὸ μεγάλο ζορμπαλίμι εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐκατέβασαν ἀπὸ τὸν θρόνον

τὸν ρηθέντα σουλτάν Μεχμέτην, καὶ ἀνέβασαν τὸν σουλτάν Σουλεϊμάνην· ἔχοντες δὲ οἱ Τοῦρκοι συχνούς πολέμους μὲ τοὺς Γερμανούς, καὶ πάντοτε δυστυχεῖς, ἐσυμβουλευθήσαν νὰ στείλουν εἰς Γερμανίαν πρέσβεις νὰ ζητήσουν εἰρήνην· καὶ ἐδιאלέχθησαν δύο, Ζουλφικάρ ἐφένδης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὑπῆγαν, καὶ ὕστερον ἀπὸ τέσσαρας χρόνους ἐγύρισαν. Δὲν ἐπέρασαν δὲ χρόνοι πολλοὶ, καὶ ἔχοντες πάλιν οἱ Τοῦρκοι πολέμους μὲ τοὺς Νέμτζους, μὲ τοὺς Μοσκόβους, καὶ μὲ τοὺς Λέχους, καὶ πάλιν δυστυχημένους, μὲ τὸ νὰ ἦτον ἀρχιστράτηγος ἐκεῖνος ὁ πρίγκιψ Εὐγένιος, ὅστις ἐνίκησε τὰ στρατεύματα τῶν Τοῦρκων τόσο, ὥστε ὁποῦ ἠφανίσθησαν, ἐχάθηεν ὁ βεζὶρης, καὶ ὅλοι οἱ μετ' αὐτοῦ πασάδες καὶ τὰ ἀσκήρια ὁποῦ εἶχον περάσει τὸν ποταμόν, μὲ γεφύρι, καὶ ἦλθαν ἐπάνω εἰς τὸν τόπον τῶν Νεμτζῶν· ὁ δὲ βασιλεὺς δὲν ἐπέρασεν, ἔμεινεν εἰς τὴν τένταν μετὰ ταῦ Μπουγιουκλή Μουσταφᾶ πασᾶ, μετὰ τοῦ μουφτη, καὶ τῶν καζιασκέριδων ἀπὸ τὸ ἐδῶθεν μέρος, καὶ ἐπρόσταξε καὶ ἐχάλασαν τὸ γεφύρι, διὰ νὰ μὴ γυρίσουν ὀπίσω τὰ ἀσκήρια, ἀλλὰ θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες νὰ σταθοῦν εἰς τὸν πόλεμον, διὰ τοῦτο ὅλοι ἐχάθησαν· καὶ ὁ βασιλεὺς βλέπωντας τὸν τόσο ἀφανισμόν, καὶ ἀφίνωντας καὶ χαζίνε, καὶ τζαντήρια, καὶ ὅλα, ἔφυγε καὶ ἦλθεν εἰς Μπελιγράδι, καὶ ἀπεκεῖ εἰς Ἀδριανούπολιν. Ἐχοντες λοιπὸν οἱ Τοῦρκοι τοὺς πολέμους αὐτοὺς καὶ χαλασρούς, ἐσυμβουλευθήσαν περὶ τῶν πρακτέων, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν πάλιν ἐλτζήδες· καὶ οὕτως ἐστάλθησαν ἀπὸ μέρος τῶν Τοῦρκων, ὁ ρεῖζ ἐφέντης Ραμῆ Μεχμέτης, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις τότε ἐτιμήθη παρὰ τῆς βασιλείας μὲ τίτλον αὐθέντου, τὸ νὰ λέγεται δηλαδὴ ἐκλαμπρότατος μπέης, καὶ ἐξ ἀπορρήτων· καὶ οἱ δύο ἰσάτιμοι, καὶ αὐτοδύναμοι πρῶσβεις· ὁμοίως ἐστάλθησαν καὶ τῶν ἄλλων βασιλειῶν οἱ πρέσβεις ὅλο ἀπὸ δύο, καὶ αὐτοδύναμοι πληρεξούσιοι. Καὶ ἐγένεν ἡ συνέλευσις αὐτῶν εἰς τὴν

Καρλοβίτζαν, και γενομένης πολλῆς λογοτριβῆς, ἔλαβε τέλος ἡ ἀναμέσον Ὀθωμανῶν, Γερμανῶν, Λέχων και Μοσκόβων ἀγάπη, δίδοντες ὀπίσω εἰς τοὺς Λέχους οἱ Τοῦρκοι τὴν Καρμινίτζαν, και ἀντιλαβόντες τὰ πέντε καθηλίκια τῆς Μπογδανίας, Σουτζάβαν, Τζερνεοῦτζι, Χιπλέο., Χοτίνι, και Σορόκαν, ὁποῦ εἶχαν πάρει οἱ Λέχοι. Μετὰ τούτους εἰρήνευσαν και μετὰ τοὺς Βενετζάνους, δίδοντες οἱ Βενετζάνοι ὀπίσω τὸν Ἑπακτον και ἄλλους παραθαλασσίους τόπους, και κρατήσαντες τὸν Μωρέαν, τὴν ἀγίαν Μαύραν, και τὴν Πρεβεζαν. Ἐπιστρέψαντες δὲ οἱ ἐλτζίδες, ρεῖς ἐφέντης και Ἀλέξανδρος, και πλησιάσαντες τρεῖς ὥρας σιμὰ εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὁποῦ ἦτον ὁ βασιλεὺς, εὐγῆκεν ὁ τεφτερδάρ ἐφέντης εἰς συνάντησιν αὐτῶν. πλησιάσαντες ἔτι μιᾶς ὥρας διάστημα, εὐγῆκε και ὁ κεχαγιαμπης, και τοὺς ὑπεδέχθη, και ἐλθόντες εἰς τὰ τζαντήρια, τοὺς ἐφιλευσεν. ὕστερα ὄλοι ἀντάμα με ἀλάγι, και μετὰ τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης βαστώντες τα εἰς τὰς χεῖρας, ὑπῆγαν εἰς τὸν ἐπίτροπον και τοὺς ἐφόρεσε σαμουρόγουναις, και πέρνωντάς τους ὑπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα, και τοὺς ἐφόρεσε και ὁ βασιλεὺς σαμουρόγουνας, και οὕτως ἤλθαν εἰς τὰ κονάκια τους. Ἀπὸ τότε λοιπὸν οἱ μεγιστᾶνες δὲν τὸν ἔλεγαν πλέον τερτζιμάνον, ἀλλ' ἐλτζήπεην, ὅστις μετὰ ταῦτα ἔκαμε παραίτησιν τοῦ ὀφφικίου τῆς μεγάλης δραγομανίας εἰς τὸν Νικόλαον βόδαν. Εἶχε δὲ υἷον και ἄλλον, ὀνόματι Ἰωάννην, εὐμορφώτατον, ὅστις διεδέχθη τὴν δραγομανίαν, ἀφοῦ ἔγινεν ὁ ἀδελφός του Νικόλαος αὐθέντης Μπογδανίας, και μετὰ τὸν θάνατόν του ἔγινε και Βλάχμπης, και μετὰ δύο χρόνους ἀπέθανε και αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον του εἰς Βουκουρέστι· αἰωνία ἡ μνήμη του.

Τοσαῦτα και περὶ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Ἀλεξάνδρου· αἰωνία ἡ μνήμη του. Τοῦτος κοντὰ εἰς τὰς ἄλλας ἀρετάς, ὁποῦ εἶχεν, εἶχε και αὐτὴν, τὸ νὰ μὴ μένη ποτὲ ἀργός, ἐνθυμούμενος τὸ, χρόνου φεῖδου· διὸ ἔκανε χρεῖα, μὴν ὄντας συ-

νομιλία, ἢ νά ἀναγινώσκη, ἢ νά γράφῃ, ἢ τὸ θαυμασιώτερον, ἕνας τοιοῦτος ἄρχοντας νά προσεύχεται τόσον, ὥστε ὁποῦ καί εἰς τὸ καίρι, καί εἰς τὸ ἄλογο καθ' ἑαυτοῦσε ψαλμοῦς καί εὐχάς· ἀκούσατε, ἡγεμόνες, καί σύνετε, μάθετε αὐθένται καί ἄρχοντες, καί ζηλώσατε! Ἦθελα, καί ἔπρεπε, νά γράψω ἐδῶ καί τινὰς εὐχάς, ὁποῦ αὐτὸς ἐσύνθεσε, καί ἐσυνείθιζε καθ' ἡμέραν καί τὰς ἔλεγε, καί διὰ νά μὴ φανῶ ὀχληρὸς μὲ τὴν πολυλογίαν, τὰς ἄφηκα καί αὐτάς, ὡς καί ἄλλα.

Ἔστερα δὲ ἀπ' αὐτὸν ἕως τῆς σήμερον ἐδραγομάνευσαν ἕως εἰκοσιν, ἀμὴ ὡς τοῦτον οὐδεὶς· καί ὕστερον ἀπὸ τὸν Νικόλαον αὐθέντευσαν εἰς Μπογδανίαν, ἕως εἰκοσι, καί ἄλλοι τῶσοι εἰς Βλαχίαν, ἀλλὰ ὡς τοῦτον, καί ὡς τὸν Κωνσταντῖνον, καί τὸν Σερμπάνον, κανεῖς· διὰ τοὺς κατωτέρω δύο ἀκόμη γράφω, καί ὄχι ἄλλον.

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, υἱὸς τοῦ ἁγα Γιαννάκη, υἱοῦ χατμάνου Κωνσταντῖνου, ἀπὸ καπικεχαγιᾶς ἔγινεν αὐθέντης Βλαχίας, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀγάπην. Τοῦτος ἐστάθη ἐπίσημος διὰ τὴν πολυχρόνιον αὐθεντείαν, ὅτι αὐθέντευσεν ὑπὲρ τοὺς ὀκτῶ χρόνους, ὡς ἄλλος οὐδεὶς τῶρα εἰς αὐτοὺς τοὺς καιροὺς. ἐπίσημος διὰ τὴν καλοσύνην καί ἐλεημοσύνην, καί ἄλλα καλὰ ὁποῦ εἰς τὴν Βλαχίαν ἔκαμε, καί διδασκάλους ἐδιώρισεν εἰς τὰ σχολεῖα μὲ μεγάλους μισθοὺς, καί τροφὰς πτωχῶν μαθητῶν ἐτησίους ὑπὲρ τὰ εἰκοσι πουγιά· ἐπίσημος διὰ τὸ μοναστήριον, ὁποῦ πλησίον τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισε, καί εἰς τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Γρηγορίου τὸ ἀφιέρωσεν· ἐπίσημος καί διὰ τὴν νέαν αὐθεντικὴν κούρτην, ὁποῦ ἐκ θεμελίων ἔξω τοῦ Βουκουρεστίου ἔκτισεν, ὅτι ἡ πρώτη ἡ παλαιὰ εἶναι κατὰ μεσῆς· ἡ δὲ προηγουμένη ἡ ἐξ ἀρχῆς, ἦτον εἰς τὸ Τιργόβιστον, τρεῖς ἡμέρας μακρὰν τοῦ Βουκουρεστίου, καί διὰ τὸ μακρὸς ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι, καί τὸν Δούναβιν, τὴν ἄφηκεν ὁ Σερβάνβοδας, νομίζω, ἢ ὁ ἀδελφός του

Κωνσταντήνοδος, και ἔλθόντες εἰς Βουκουρέστι ἔκτισαν τὴν κούρτην, τὸ παλάτιον, ἤγουν τὰ αἰθεντικά ὀσπήτια. Τέλος ἐμαζιλεύθη, ἐξωρίσθη, ἀνεκλήθη, ἤλθεν εἰς τὴν Πόλιν, καὶ κάθηται τώρα εἰς τὸ εἰς τὸν Κουρούτζεσμε ὀσπήτιόν του, ὅπου τὸ λέγουν πεντακοσίων πουγγίων καὶ περισσότερον, ὅτι ἐσήκωσε πολὺν πλοῦτον ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, ὡς οὐδεὶς ἕτερος τώρα εἰς αὐτοὺς τοὺς καιροὺς.

Γρηγόριος Γκίκας, υἱὸς τοῦ ἀποκεφαλισθέντος Ἀλεξάνδρου Γκίκας, ἀπὸ δραγομάνος καὶ αὐτὸς ἔγινε Βλάχμπης, καὶ τὸν πρῶτον χρόνον τῆς μάχης ἐσκλαβώθη ἀπὸ τοὺς Ρούσσοις, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, καὶ ἐστάλθη εἰς Πετρούπολιν· εὐθὺς δὲ ὅπου ἔτελείωσεν ἡ ἀγάπη, ἐστάλθη ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν αἰθέντης εἰς Μπογδαίναν. Καὶ ἐστέρχθη μὲν καὶ ἐβεβαιώθη καὶ παρὰ τῆς βασιλείας τῶν Ὀθωμανῶν, πλὴν σὰν μὲ στανιὸ, κάνανας, ὡς λέγει ὁ λόγος, τὰ πικρὰ γλυκὰ· ὅτε μετὰ δύο χρόνους ἐστάλθη καπιτζίμπασης, καὶ ἐπῆρε τὸ κεφάλι του· καὶ ἀγκυλὰ μὲ αἰτίαν ἄλλην καὶ ἐγκλημα, διὰ νὰ μὴ σκανδαλισθῇ ἡ βασιλεία τῶν Ρωσῶν, ἡ ἀληθινὴ ὅμως αἰτία ἦτο μὲ τὸ νὰ ἦτον ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν Ρωσίαν, καὶ φρονεῖ τὰ τῶν Ρωσῶν, καὶ τὸν ἔχουν οἱ Ρῶσοι κατάσκοπον. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀνεφέραμεν περὶ τοῦ πατρὸς του, ἀκόλουθον εἶναι νὰ γράψωμεν καὶ περὶ αὐτοῦ· καὶ λοιπὸν λέγομεν.

Ἀλέξανδρος ὁ ρηθεὶς ἦτον ἐκ μὲν τοῦ πατρὸς Γκίκας, ἤγουν Ἀρβανίτης· τῶν δὲ Γκίγκιδων τὸ γένος τοῦτο ἐπίσημον, ὡς παλαιὸν καὶ αἰθεντικόν· ἐκ δὲ μητρὸς Μυροκορδάτος, υἱὸς Ρωξάνδρας, θυγατρὸς τοῦ ἐξ ἀπορρήτων· εἶχε δὲ ἀδελφὸν Γρηγοράσκον, μέγαν δραγομάνον· ἀφοῦ δὲ ἐκεῖνος αὐθέντευσεν, ἔλαβεν αὐτὸς τὴν δραγομανίαν. Κατὰ δὲ τὸ χιλιόστον ἐπτακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν πρῶτον ἔτος· εἰκοστῇ ἔκτῃ Γανουαρίου, πρῶτῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔστειλεν ὁ ἐπίτροπος καὶ ἔφερον αὐτὸν, καὶ εὐθὺς ἀφοῦ ἐμβῆκε, χωρὶς νὰ τὸν σογλε-

τερντίση, τὸν ἐσήκωσεν εἰς τὸ χάψι τοῦ Μουζούραγα εἰς τὸ τουμπρούκι· τῇ τρίτῃ δὲ ὥρᾳ ὑπῆγεν ὁ μπαζκαπικουλοῦκ Ἀ' πδηάγας μὲ καμία εἰκοσαριά τζοκαντάριδες εἰς τὸ εἰς τὸ Φαναρί ὀσπήτιόν του, καὶ κτυπῶντας καὶ κλοτζῶνται τὴν πόρταν, τὴν ἀνοίξεν, ἐμβῆκεν, ἀνέβηκεν, ἐβούλλωσε τοὺς ὀδάδες, καὶ τὸ λιμάνι, καὶ ἔπεσε, καὶ ἐκοιμήθη· τὸ δὲ ταχὺ ἦλθαν ἀνθρώποι τοῦ δεφτερδάρη, καὶ ὁ μέγας βασιλικὸς ἱμροχόρης, καὶ ἀνοίξαντες ὅλους τοὺς ὀδάδες καὶ σεντούκια καὶ δολάπια, ἔγραψαν τὰ πράγματα ὅλα· καὶ τὴν αὐτὴν νύκτα ὑπῆγεν ὁ ἱμροχόρης καὶ εἰς τὸ χωρίον Κουρού-τζεσμέ, καὶ ἐβούλλωσε καὶ τὰ ἐκεῖ ὀσπήτιά του, καὶ ἔγινε μεγάλη ἐξέτασις διὰ τὸ τίποτές του· καὶ τὸ πλέον πολύτιμον τὸ ἔβαλαν εἰς μαχούνα, καὶ τὸ ἔφεραν εἰς τὸ μπάμπι-χουμαγιούν, ἤγουν τὸ βασιλικὸ σαράγι· καὶ τὰ πλέον ἐκλεκτά, ἤγουν τζεβαερικά, μαλαματικὰ καὶ ἀσημικὰ τὰ ἐπῆραν ἴσα εἰς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βασιλεὺς ἄλλα μὲν ἐκράτησε, ἄλλα δὲ ἔστειλε μέσα εἰς τὸ ἐντεροῦν χασεσί. Καὶ ὁ μὲν ἄθλιος δραγομάνος ἐκεῖτετο εἰς τὴν φυλακὴν μὲ δύο ἀλυσίδας εἰς τὰ ποδάρια· ὁ δὲ κεχαγιαμπης ἔστειλε τὸν κιατίτην του ἀκολούθως τὰς τρεῖς ἡμέρας, δύο καὶ τρεῖς φοραῖς τὴν ἡμέραν, καὶ τὸν ἐρωτοῦσε διὰ τὸ τίποτές του· ἐκεῖνος δὲν ἔλεγεν ἄλλο, παρὰ πῶς, ὅτι καὶ ἂν ἔχη, μέσα εἰς τὸ σπῆτι του εἶναι, καὶ οἱ ἄνθρωποι του τὸ ξεύρουν. Τῇ δὲ πρώτῃ Φεβρουαρίου ἀνοίξαν ὅλα του τὰ χαρτῖα, τὰ ἐδιάβασαν, καὶ εὐρέθησαν ὁμολογίαι τριακοσίων ὀγδοήκοντα πουργίων, ἄσπρα μετρητὰ ὑπὲρ τὰ εἰκοσι, καὶ μὲ τὴν ὕλην τῶν ὀσπητιῶν, καὶ μ' αὐτὰ τὰ ὀσπήτια ὑπὲρ τὰ ἐπτακόσια. Τὴν ἰδίαν ὥραν ὅπου ἐσήκωσαν τὸν δραγομάνον, ἐξώρισαν καὶ τὸν ρεῖς ἐφέντην εἰς τὴν Κανστάνπολιν τὴν πατρίδα του· αἱ δὲ αἰτίαι τῆς τοιαύτης καταδικῆς διάφοροι ἐλέγοντο, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἐπίσθηκε γράμμα, ὅπου ὁ δραγομάνος ἔγραφεν εἰς τοὺς Γερμανοὺς πῶς τὰ δῶρα, ὅπου ἔστειλιν εἰς τὸν

ρεῖς ἐφένδην, εἰς ἄλλα πρόσωσα τὰ ἔδωκεν. Ἄλλοι λέγουν πῶς εἶναι διὰ τὰ σύνορα τῆς Βόσνας, ἐπειδὴ εἰς τὰ τρατάτα δὲν περιέχονται καθαρὰ τί λογῆς νὰ ξεχωρισθοῦν, ἀλλὰ μὲ λέξεις ἐκβίβοκας, τὰς ὁποίας οἱ Γερμανοὶ τὰς μεταχειρίζονται τῶρα καθὼς θέλου, καθὼς τοὺς συμφέρει· καὶ ἄλλοι πῶς εἶναι διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Βελιγραδίου, τὸ ὅποσον οἱ Γερμανοὶ εὐθὺς τότε εἰς τὰς ἀρχάς, ὁποῦ ἐνικήθησαν, ἦτον διὰ νὰ τὸ δώσουν, ὁ δὲ ρεῖς ἐφέντης μετὰ τοῦ δραγομάνου τὸ ἀνέβαλε, λέγωντας, πῶς πρέπει νὰ προσμεῖνουν, ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἐλτζῆς τῆς Φράντζας, καὶ ἔττι ἔχοντες καιρὸν οἱ Γερμανοὶ τὸ ἐκρήμνισαν, καὶ τὸ ἔδωκαν κρημμισμένον. Τῇ δεκάτῃ Φεβρουαρίου μηνυθεὶς ὁ ἐπίτροπος ἀπὸ τὸν βασιλέα, ὑπῆγε καὶ ἔκαμε μίαν ἔβραν, γυρίζοντας εὐθὺς ἐπρόσταξε καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὸ χάψι ὁ μουζούραγας, ὁ σούμπασης, καὶ ὁ χασάσπασης, καὶ εὐχλαν τὸν ταλαίπωρον δραγομάνον, βαστῶντές τον δύο ἀπὸ τὸ ζωνάρι, καὶ τὸν ὑπῆγαν ἐμπρὸς εἰς τὸ ἀλάι κιόσκι εἰς τὸ Δεμίρ καπί, ὁποῦ ἐκάθετο ὁ βασιλεὺς· ἐφώναξε δὲ ὁ ἀρροίζικος· « Παιτισαχίμ, πεντίνου δεβλετέ, σαδακάτιλε χιζμέτ ιττίμ, ἀδαλέτ ἐγλέ! » ὅμως συγλεντίρμεσδὲν τὸν ἀπεκεφάλισαν. Τῇ ἐνδεκάτῃ διὰ προσταγῆς τοῦ ἐπιτρόπου ἐπροβιάσθη εἰς τὸ ὄφρικίον του τὸ τῆς μεγάλης λογοθεσίας τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ὁ μέγας σκευοφύλαξ ἱατρὸς Μιχαλάκης Μαμοράς· ὁ δὲ μέγας χαρτοφύλαξ, καὶ μέγας σπαθάρης Μιχαλάκης Ρωσσέτος εἰς τὸ τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος, καὶ μέγας χαρτοφύλαξ ἔγινε ὁ μέγας σουτζλιάρης Ἀλέξανδρος Σοῦτζος· τῇ δὲ εἰκοστῇ ὁ ἐπίτροπος ἐφόρσε καθβάδι διὰ δραγομάνον τὸν Γιαννάκην Μπόγδανον, τὸν ἐπρόσταξε δὲ νὰ μὴν ἀνακατῶνεται εἰς τὸ ὁμούρ, ὡς ὁ ἄλλος, παρὰ μόνον εἰς τὸ τοῦ δραγομανλικίου.

Τοῦτος ἦτον ἀπὸ τὴν Τζάραν, ὡσάν νὰ πῆς ἀπὸ τὰ χωρία τῆς Μπογδανίας, τὸ ἐπινόμι Καλμούκης, ποταπὸς τὸ γένος, ἀρχὴ δὲ τοῦ γένους του καὶ τιμῆ. Ἀπελθὼν δὲ εἰς τὴν

Πόλιν, ἔγινε γραμματικὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀποκεφαλισθέντος, εἶτα καὶ καπικεχαγιάς τοῦ αὐθέντου τῆς Βλαχίας Γρηγόρβοδα τοῦ Γκίκα, ἀδελφοῦ τοῦ ἀποκεφαλισθέντος, καὶ ἀπὸ καπικεχαγιάς δραγομάνος, καὶ ἀπὸ δραγομάνος μετὰ καιρὸν αὐθέντης Μπογδανίας τῆς πατρίδος του, καὶ ἀπὸ Καλμούκης μετωνομάσθη δι' εὐφημίαν Καλλιμάχης. Τότε εὐρέθηκα κ' ἐγὼ εἰς Μπογδανίαν ἐλθὼν ἀπὸ Βλαχίαν, μὲ τὸ μέγα καὶ πηχιαῖον ξύλον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, (προσκυνοῦμεν τὴν δύναμιν του) ἐλεημοσύνην ζητῶν διὰ τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Χλωροποτάμου, καὶ λαμβάνων πλουσίως. Τότε συνέβη καὶ ἡ ἀπὸ τῆς βασιλείας ἀποστασία ἐνὸς σουλτάνου ἀδελφοῦ τοῦ Ταταρχάνη, μὲ τὸ νὰ ἐζητοῦσε νὰ εὐγάλη τὸν ἀδελφόν, νὰ γίνῃ αὐτὸς Ταταρχάνης· ἡ δὲ βασιλεία διατὶ δὲν τὸν ἤθελε, ξέχασα τὴν αἰτίαν· καὶ πατήσας τὴν Μπογδανίαν, ὡς γειτονεύουσα τῆς Ταταρίας ἢ Μπογδανία, τὴν ἐλεηλάτησε, καὶ ἐσκλάβωσε πολλούς, καὶ ἦλθεν ἕως εἰς τὸν ποταμὸν Προῦτον, πλησίον τοῦ Γισίου τέσσαρας ὥρας· ἐκίνησε νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς τὸ Γιάς, νὰ ἀρπάξῃ, νὰ ρημάξῃ, νὰ σκλαβώσῃ, καθὼς καὶ τὴν Τζάραν. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἣ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ ἐν αὐτῷ σταυρωθέντος μεγάλου θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, (προσκυνοῦμεν τὸ ὄνομά του), φῶς φανερὰ τοὺς ἐμπόδισε, Σεπτεμβρίου δεκάτῃ τετάρτῃ, ἀνήμερα τῆς ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ· τότε γὰρ εἶχαν κινήσει, καὶ εὐθὺς τὴν αὐτὴν ὥραν εἶχαν γυρίσει, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχαν συμφωνήσει. Καθὼς ποτὲ τὸν Χοσρόην βασιλέα Περσῶν, καὶ ἄλλους ἣ δύναμις τοῦ ἀγίου μανδηλίου ἐμπόδισεν, ὅπου ἐπολεμοῦσαν τὴν Ἑδεσσαν, εἰς ἣν ἦτο τὸ ἅγιον μανδηλίον (μεγάλη ἡ χάρις του). Τοῦτο δὲ τὸ θαυμαστὸν ἐμπόδιον, φυγόντες τινὲς Μπόγδανοὶ ἀπὸ τὸ τάμπουρο τῶν Τατάρων, ὅπου ἦσαν σκλαβωμένοι, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ Γιάς, τὸ ἐδιηγούντο εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ εἰς ὄλους, καὶ ὅλοι ἐδώκαμεν δόξαν τῷ τῶν ὄλων θεῷ, ἀπηλιπισμένοι ὄντες,

και τὰ τῶν ἀπηλπισμένων παθόντες, θρήνου, και κλαυθμοὺς και ὄδυρμούς· και ὁ αὐθέντης μὴν ὄντας εἰς τὸ Γιάς, ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν Πόλιν, προσμένωνντας νὰ καταπέση ἡ ἀποστασία, και εἶτα νὰ ἔλθῃ. Ἡ ἱστορία αὕτη φαίνεται εἰς πλάτος μὲ ὄλα τὰ περιστατικά της εἰς τὸ βιβλίον μου Κῆπος Χαρίτων λεγόμενον. Τοῦτος ὁ ἡγεμὼν ἦτο πράότατος, ἄλλος Διονύσιος Σκοπέλων (?), και μετὰ τρεῖς χρόνους μανζιλευθείς, και ἔλθων εἰς τὴν Πόλιν, και ζήσας ὡς λέγουν, ἕως ἑκατὸν δέκα χρόνους, ἀπέθανεν εἰς τὸ εἰς τὸν Κουροῦ-τζεσμὲ ὀσπήτιόν του ἐν εἰρήνῃ.

Γρηγόριος, τούτου υἱός, αὐθεντεύσας εἰς Μπογδανίαν μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας χρόνους, νομίζω, ἐφέρθη εἰς τὴν Πόλιν, και ἀπεκεφαλίσθη, μαζί και ὁ Νικολάκης Σουτζος μπάς καπικεχαγιᾶς του και μέγας δραγομάνος, τῆ πρώτῃ ἔτει τοῦ πολέμου, ὅταν τὰ εἰς Μπογδανίαν ἀπελθόντα ἀσκήρια τῶν Τουρκῶν ἐνικήθησαν ἀπὸ τοὺς Μοσκόδους, και ἐδιώχθησαν, διὰ νὰ σκεπασθῇ ἡ ἐντροπὴ τοῦ διωγμοῦ μὲ τὸν φόνον αὐτῶν τῶν ἀθῶων, τάχα πῶς δὲν ἐκυβέρνησαν καλῶς τὰ της Μπογδανίας, και διὰ τὴν κακὴν κυβέρνησιν αὐτῶν δὲν ἐπρόκοψαν οἱ Τοῦρκοι· και ἔγινε τὸ ἴδιον, ὅπου ὁ λόγος λέγει, ἔφταιξεν ὁ γάδαρος, κ' ἔδειραν τὸ σαμάρι.

Ἄρχοντες, Πραγματεύται και Διδάσκαλοι.

Κωνσταντῖνος Δράκος Σουτζος, Πολίτης, περιφανής, ἐπίσημος, διὰ τὴν ἀρχοντίαν και τὴν προκοπὴν, ὅτι ἦτον εἰς τὰ ἑλληνικά, λατινικά, και ἀραβικά ἄριστος, ὡς ὀλίγοι· ὅθεν ἔκαμε και λεξικὸν ἑλληνοτουρκικόν· εἶχε και βιβλιοθήκην. Ἐστάθη πᾶς καπικεχαγιᾶς Κωνσταντήνοδο, και καπιγιολδάσης μου, και πατὴρ πέντε υἱῶν· ἀπ' αὐτοῦς ὁ ἕνας, ὁ ρηθεῖς μέγας χαρτοφύλαξ και μέγας σουτζλιάρης Ἀλέξανδρος, ἐκρεμάσθη παρὰ τοῦ βεζίρη εἰς τὴν πόρτα τοῦ εἰς τὸ Φανάρι ὀσπητίου του, δια-

βληθείς, ὅτι ἔχει σκλάβαν Τούρκα καὶ τὴν κοιμᾶται· ἢ, τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, ὅτι ὠργάνιζε διὰ νὰ αὐθεντεύσῃ πάλιν ὁ Κωνσταντῆνοδοα, μανζίλης ὄντας, καὶ διὰ νὰ μὴ τὸ κατορθώσῃ, διεβλήθη· ὁ ἄλλος ὁ Νικολάκης μέγας δραγομάνος ἀπεκεφαλίσθη, ὡς γέγραπται· ὁ δὲ Μιχαλάκης ὁ μικρότερος αὐθεντεύει τώρα εἰς τὴν Βλαχίαν.

Ἰακωβάκης, Πολίτης Σταυροδρομίτης, περιφανῆς καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν προκοπὴν καὶ τὴν ἀρχοντίαν, Ρίζου πραγματευτοῦ υἱός, καπιγιολλάσης μου καὶ αὐτός. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν Κωνσταντῆνοδοα, καὶ εὐδοκιμήσας, ἔφθασε μέγας σπαθάρης, καὶ πενθερός δύο αὐθέντων, τοῦ ἀποκεφαλισθέντος Γρηγορίου Γκίκα καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Γκίκα τοῦ ἐξαδέλφου του· τοῦτος ὁ Ἰακωβάκης τόσον ἐστάθη ἐπίσημος, ὥστε εἰς τὸν πρῶτον χρόνον τῆς μάχης ἐδιωρίσθη παρὰ τῆς βασιλείας ἐλτζῆς μαζί μὲ ἓνα τοῦ δεβλετίου νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ ὄρδι τῶν Μοσκόβων διὰ τὴν ἀγάπην, ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν ἔγινε τότε. Τοῦτος ἔχει εἰς τὸ Σταυροδρόμι, καὶ εἰς τὸν Μπουγιούκ-δερέ σπήτια ἑκατὸν πουγγίων, καὶ περισσότερον, καὶ βιβλιοθήκην. Ἐτύπωσε καὶ αὐτὸς ἓνα τῶν βιβλίων μου, περιέχον ἄλλα τινά, καὶ τρεῖς λόγους πανηγυρικούς, ἓνα πρὸς Ἰωσήφ τὸν μνήστορα, καὶ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφίθεον, καὶ υἱόν του, δεύτερον πρὸς τὸν ἅγιον Νικόλαον, καὶ τρίτον πρὸς τὸν ἅγιον Γεώργιον, (τὴν εὐχὴν τους νὰ ἔχωμεν). Ἡ δὲ βιβλιοθήκη αὐτοῦ, καὶ τοῦ Σούτζου, καὶ ἄλλων ἀρχόντων καὶ ἀρχιερέων, ἔγιναν ἀπὸ τὴν μίαν βιβλιοθήκην Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, Νικολάου βόδα, καὶ Κωνσταντῆνοδοα, ἧτις ἐπουλήθη, ζῶντος τοῦ Κωνσταντῆνοδοα, διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος του, καθὼς ἐπουλήθη καὶ τὸ εἰς τὸ Φανάρι ὀσπήτιόν του· αὐτὴ δὲ ἡ βιβλιοθήκη ἦτον μεγάλη, εἶχε χιλιάδας βιβλία, ὡς τριῶν τοιούτων μεγιστάνων βιβλιοθήκη.

Γεώργιος Πολίτης, υἱὸς Σταυράκη ἱατροῦ ἐπισήμου, ἐπισημότερος δὲ αὐτός, ἢ διὰ νὰ εἶπω ἀληθέστερον, ἐπισημότατος

πάντων τῶν τότε μεγιστάνων Ρωμαίων, καὶ ἐνδοξότερος, ὅτι ἐχηρμάτισε μέγας σπαθάρης, καὶ πρῶτος καπικεχαγιᾶ; καὶ ἄλλου αὐθέντου, καὶ τοῦ Στεφάνβοδα Ρακοβίτζα, ἢ μάλλον εἰπεῖν, αὐθέντης τοῦ αὐθέντου Στεφάνβοδα, εἰς τοῦ ὁποίου τὰς ἡμέρας ὑπερυψώθη, ὑπερεπλούτησεν, ὡς πρὸ χρόνων εἰς τοὺς χρόνους μας ὁ Γιακούπης Ἀρμένης ὁ ἀποκεφαλίσθεις, καὶ ἔγινε περίφημος τόσο, ὥστε ἡ φήμη του ἐφθασε καὶ εἰς τὸν βασιλέα. Ἄλλ' ἐπειδὴ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου, ὅσο μεγάλη καὶ ἀνῆναι, ὡς ὄναρ παρέρχεται, καὶ ὡς ἄνθος μαραίνεται, πολλῶν μᾶλλον Ρωμαίου, καὶ σκλάβου Τουρκῶν, καὶ τοῦτος λοιπὸν παρὰ τῆς βασιλείας καταδικασθεις, ἐκρεμάσθη ἐμπρὸς εἰς τὴν πόρτα τοῦ εἰς τὸ Μέγα Ρέμα νεοκτίστου σπιτιοῦ του, καὶ ἔγινε τὸ τίποτές του ὄλο ἀφεντικό, τὸ ὅποσον τὸ εἶπαν ἄλλοι μὲν ὑπὲρ τὰ χίλια, ἄλλοι δὲ χιλιάδας πουγγία. Καὶ παρῆλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα κ' ἐγὼ, ὡς ὁ Δαβὶδ, τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ οὐχ εὐρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ. Ἔως τίνος λοιπόν, ὦ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἕως ποτε ἐστὲ βρυκαρδιοὶ; ἵνα τί ἀγαπᾶτε ματαιότητα, καὶ ζητῆτε ψεῦδος; ἰδοὺ, νᾶ, ἀπ' αὐτὸν, καὶ ἄλλους πολλοὺς, ὡσάν αὐτοὺς, καὶ σεις γνωρίσατε τὸ τέλος τῆς ματαιότητος καὶ τὸ κέρδος τοῦ ματαίου καὶ ψευδοῦς τούτου κόσμου! Μίαν ἡμέραν μὲ τὴν γυναῖκά του μαζί καὶ μὲ τοῦτον συντρώγοντας ἐγὼ, ὄντας εἰς τὴν Πόλιν, ἔχωντας τὸ τίμιον ξύλον, καὶ ἔχωντας τὸ σπῆτί του σπῆτί μου, κονάκι μου, ὅθεν ἔχωντας καὶ τὴν φιλίαν ἐξαίρετον, καθὼς καὶ πάντων τῶν Φαναριωτῶν τέσσαρας χρόνους, ὅπου εἰς τὴν Πόλιν διέτριψα, εἶχα τὴν φιλίαν καὶ τὰ σπῆτιά τους κονάκια· καὶ μεγαλορρημονῶντας ὁ μακκρίτης, λέγωντας, πῶς διὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὴν σωφροσύνην του εὐτυχεῖ, καὶ πολλάκις καὶ ἀπὸ Βλάχους, καὶ ἀπὸ Μπόγδανους κατατρεχθεις, ὁ θεὸς τὸν ἐγλύτωσε, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, καὶ ἄλλους τινὰς κατακρίωντας, τὸν εἶπα ἐγὼ — δὲν εἶναι, ἄρχον ἀδελφέ, ὅλα τὰ γλυτώματα ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ

τὴν ἀρετὴν μας, ἀμὴ μερικαὶς φοραὶς εἶναι καὶ διὰ διόρθωσίν μας, μερικαὶς δὲ καὶ διὰ κακόν μας χειρότερον! Ἐνα καιρὸν (τὸν εἶπα καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν), ἓνας κλέπτης κοιμώμενος ὑποκάτω εἰς ἓνα τειχοκάστρο παλαιό, ἐφάνη ἄγγελος, καὶ τοῦ εἶπε, σήκω, παραμέρισαι, ὅτι εἶναι νὰ πέσῃ ὁ τοῖχος· ἐξύπνησεν ὁ κλέπτης, ἐσηκώθη, ἐπαραμέρισεν, ἔπεσεν ὁ τοῖχος· ὄθεν ἐχάρη, καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν, ὅπου τὸν ἐγλύτωσεν, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ὑπάγει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ προσφέρει λαμπάδα, λιθάνι, καὶ κηρί, δι' εὐχαριστίαν· τὴν νύκτα βλέπει πάλιν τὸν ἄγγελον, καὶ τοῦ λέγει, — διατί ἐπρόσφερες εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκεῖνα, ὅπου ἐπρόσφερες; τὰ ἐπρόσφερες τάχα διὰ εὐχαριστίαν, ὅπου σ' ἐγλύτωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ἐθάρρυσες, πῶς ἀρέσει τὸν Θεὸν ἡ πολιτεία σου; ὄχι δὲν τὸν ἀρέσει! ἀμὴ σ' ἐγλύτωσε, διὰ νὰ λάβῃς πικρὸν καὶ ἄτιμον θάνατον, καθὼς σὲ πρέπει! Δὲν ἐπέρασαν ἡμέραις, καὶ πιάνουν τὸν κλέπτην, καὶ τὸν κρεμοῦν. Τώρα, καὶ ἡ εὐγενεΐα σου (καὶ νὰ μὲ συμπαθήσῃς, ὅτι μὲ θάρρος καὶ πόνον ὀμιλῶ) μὴ νομίζῃς ὅλα ἐκεῖνα τὰ γλυτώματα διὰ τὴν καλοσύνην σου, καὶ τὰ πέρνεις ὅλα διὰ καλόν σου, ἀμὴ συλλογίσου καὶ τὰ ἐναντία, καὶ πρόσεχε! Τὸν εἶπα καὶ ἄλλην φορὰν ἄλλα, καὶ ὅτι ν' ἀφήσῃ τὴν Πόλιν, νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἓνα μὲν διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἅγιον Τάφον, ὡς ἄλλοι πολλοί, δεύτερον, διὰ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην πολλήν, ὡς πολὺ πλούσιος, νὰ κυβερνηθοῦν οἱ ἐκεῖσε, καὶ τρίτον, διὰ νὰ λησμονηθῇ τὸ ὄνομά του, μὴ βλέποντες τὸ πρόσωπόν του μερικὸν καιρὸν, ὅπου καὶ Τοῦρκοι, καὶ Ἑβραῖοι, καὶ Ἀρμένιδες, καὶ Φράγγοι, καὶ Ῥωμαῖοι τὸν Σταυράκογλου καθ' ἡμέραν τὸν εἶχασιν εἰς τὸ στόμα τους, ὡς καὶ ρημάδα τὸν εὐγαλαν μετὰ τὸν θάνατόν του διὰ στίχων, καὶ τὴν ἐτύπωσαν εἰς Βενετιαν. Αὐτὸς δὲ ζῶντας ἔστειλε, καὶ ἐτύπωσεν εἰς Λεϊψίαν εἰς δύο τόμους τὸ θεολογικὸν βιβλίον Ἰωσήφ τοῦ Βρυσεννίου, διὰ μεσι-

ταίας τοῦ Πτολεμαῖδος, ὕστερον δὲ Κωνσταντινουπόλεως Σωφρονίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ Βρυέννιος ἐζούσεν, ὅταν ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων ἐψυχομαχοῦσεν, ἐπὶ τῆς βασιλείας, θαρρῶ, Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου. Ὁ μακαρίτης Στχυράκογλου, ἦτο μεταδατικὸς, καὶ μεγαλόδωρος· ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας γρόσια ἔστειλε, καὶ ἀνεκτίσθη ἓνας ὀλόκληρος τοῖχος τοῦ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος Ἱεροῦ μοναστηρίου τῶν Ἰβήρων μὲ τὰ κελλία, καὶ ἓνα παρακλησι τοῦ ἁγίου Γεωργίου· ἔδωκε κ' ἐμένα πρὸς τοὺς ἄλλοις πενταχόσια γρόσια, καὶ ἀγόρασα τὸ μάλαμα τὸ ὅποιον ἐστὲ λισα τὸ τίμιον ξύλον, τὸ ὅποιον μὲ τὸ μάλαμα τοῦτο, μὲ τὰ διαμάντια, καὶ τὰ σμαράγδια του, μ' ἐκόστισεν ὑπὲρ τὰ πέντε πούγγια· ἔτι μ' ἔδωκεν ἑκατὸν πενήκοντα γρόσια, καὶ ἀγόρασα μίαν κανδήλαν ἀσημένιαν μίαν καὶ ἡμισὴ ὀκά. Μ' ἔδωκε καὶ ὁ σπαθάρης Ἰκωβάκης ἄλλα τόσα, καὶ ἀγόρασα ἄλλην μίαν παρομοίαν· ἔφερα καὶ ἀπὸ τὴν Μπογδανίαν μίαν δύο ὀκάδες, καὶ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν μίαν δύο ἡμισὴ ὀκάδες, καὶ εἶναι ταῖς τῶρα καὶ ἡ τέσσαρες κανδήλαις εἰς τὸ Χλωροποτάμου ἓνα ἀξιοθέατον θέαμα. Ἔτι, ὅταν ἐγένετο εἰς τὴν Πόλιν ὁ βασιλικὸς δοναμᾶς διὰ τὴν γένναν τοῦ βασιλόπαιδος μίαν ἐδομάδα, κ' ἐκλείσθησαν τὰ κτίρια, καὶ ἀνοίχθησαν ἡ φυλακαὶ, καὶ ἔλειψε τὸ ἀλισβερίσι, καὶ ἐπεγγοβολοῦσαν ἡ νύκτες διὰ τὰ πολυἀριθμα φῶτα, καὶ ἐγελοῦσαν ἡ ἡμέρας διὰ τὰ μυριάριθμα παίγνια καὶ ταῖς χαραῖς, ἐστολίσθησαν τὰ τζαρσία, καὶ ἐστολίσθησαν τὰ σπῆτια μικρῶν τε καὶ μεγάλων, Τουρκῶν τε, καὶ τῶν ἄλλων, καὶ συνερίζοντο ποῖος τὸν ἄλλον νὰ περάσῃ εἰς τὸν σπολισμὸν τοῦ σπητίου του, εἰς πολυκάνδηλα, καθρέπταις, ὥρολόγια κρεμαστὰ, στρωσίδια, καὶ ἄλλα διάφορα, καὶ σπάνια, καὶ ὄλο πολύτιμα πράγματα, τότε δὴ τότε, ὅταν ταῦτα ἐγένοντο ἐγὼ ἐκείτουμου ἀσθενὴς εἰς τὸ Ἐγρίκαπι, ἦλθεν ὁ προεστὴς τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας τῆς θαυματουργοῦ νὰ μὲ ἰδῆ, καὶ συνομιλοῦντες μὲ εἶπαν διὰ τὴν ἀγίαν

τράπεζαν ὅτι δὲν ἔχει σκέπασμα ἄξιον καθὼς πρέπει· καὶ εὐ-
 θὺς γράφω πρὸς αὐτὸν—ἄρχοντα, λέγωντας, τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον
 ὀρίζει ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ Θεοῦ
 τῷ Θεῷ, καὶ στείλαι στόλισαι καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τῆς
 ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, καὶ θέλεις κάμει καλλίτερα. Δὲν
 ἔργησεν ὁ ἀρροίζικος, ἔκαμε, καθὼς ὁ λόγος λέγει, τὸ γοργὸν
 καὶ χάριν ἔχει, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν στέλνει μὲ τὸν γραμ-
 ματικὸν τοῦ Σταθάκη τὸν Ζαγοριανὸν ἕνα κουμάσι χρυσὸ δε-
 καπέντε γρόσια τὴν πήχην, καὶ μὲ μὴνᾶ ὅσο θέλω νὰ χωρίσω,
 νὰ κρατήσω, καὶ ἐχώρισα δέκα πήχεις· δὲν ἔφθασε τοῦτο, καὶ
 τόσο πολὺ, ἀμὴ ἔστειλε τὴν ἑλλην ἡμέραν καὶ μίαν λαμπάδα
 ὀκτώδες δέκα· τοιοῦτος μεγαλόφρων καὶ μεγαλόδωρος ἦτον ὁ
 ἄρχοντας αὐτός, (ὁ Θεὸς νὰ τὸν συγχωρήσῃ), καὶ πολλὴν ἐλεη-
 μοσύνην ἐκεῖ εἰς τὸ Μέγα Ρῆμα εἶδε, καὶ πολλῶν χωριανῶν
 πτωχῶν ἐπλήροσε τὰ χαράτζια. Ἔτι ἦλθαν εἰς τοῦ λόγου μου
 ὁ Κυπριανὸς Ζαγοριανός, καὶ Μακάριος ὁ Ψαριανός, οἱ ὅποιοι ἐ-
 κτιζαν μονὸδρια, ὁ μὲν Μακάριος εἰς τὰ Σκάντζουρα, ὁ δὲ Κυ-
 πριανός εἰς τὸ Γυμνοπελαγίσι, καὶ Κυρὰ Παναγιὰ λεγόμενον,
 νησιὰ καὶ τὰ δύο μικρὰ ἀκατοίμητα, πλησίον τῆς Σκοπέλου,
 καὶ ἦλθαν ἐπὶ ταύτου χάριν ἐλεημοσύνης, καὶ βοήθειας, δαὶ νὰ
 τὰ ἀποτελειώσωσιν. Ἐτυχε δὲ τότε νὰ κτίξῃ τὸ εἰς τὸ Μέγα
 Ρῆμα ὀσπίτιον, καὶ τοὺς ἔστειλα πρὸς αὐτὸν μὲ ἕνα μου γραμ-
 ματίδιον — ἀρχοντα, λέγωντας, ἡ εὐγενεία σου κτίζει σπῆ-
 ρα διὰ λόγου σου, κτίζουσι καὶ αὐτοὶ ὀσπίτια διὰ τὸν Θεόν·
 πῶς καὶ πόσα λοιπὸν πρέπει, καὶ χρειαστεῖς νὰ τοὺς δώσῃς,
 διὰ νὰ τὰ τελειώσωσιν, ἢ σύνεσις γινώσκαι τῆς εὐγενείας σου
 καὶ τοὺς ἔδωκε ἑκατὸν γρόσια, τὸν καθ' ἕνα πενήτηκοντα.

Κωνσταντῖνος Ξυπόλητος ἀπὸ τὸν Σωτήρα χωρίων τῆς
 Ζαγοράς, ἐπίσημος καὶ αὐτός, ὅτι ἐγρημάτισε μεγάλος γραμ-
 ματικός καὶ ἀγαπητὸς τοῦ Νικολάου βέδα, τοῦ δὲ υἱοῦ τοῦ
 Κωνσταντῆν βέδα καὶ ἄγας, καὶ κόμισος, καὶ σύμβουλος μου

στικός. Τοῦτος εἶναι ἐκεῖνος, περὶ οὗ, ἀνωτέρω ὡς φαίνεται, γράφει ὁ Μητροφάνης Γρηγοῦρας, καὶ τὸν ὀνομάζει ἀρχιγρῦφας. Τοῦτος μὲ ἐπρωτόβαλεν εἰς τὴν αὐθεντικὴν κούρτην, εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους τριανταπέντε, καὶ μὲ ἐπρόσφερε διὰ δευτέρον γραμματικὸν εἰς τὸν Κωνσταντήβωδα, εὐρών με εἰς τὸ Βουκουρέστι σπουδάζοντα. Ἀπέθανε δὲ ἀπελθὼν εἰς τὸν τόπον του· ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ. Ἴδου καὶ τὸ ἐν εἶδει ἐπιστολῆς ἐμὸν λογύδριον πρὸς αὐτὸν, ὅταν ἐκίνησε διὰ τὴν πατρίδα του, κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν τριακοσιοστὸν ἑβδομοῦν ἔτος τὸ σωτήριον.

α Κωνσταντῖνος Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐλλογίμῳ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Οὐκ ἄξιον, ὦ Ἀλέξανδρε, καὶ τὴν τοῦ φίλου ἡμῶν προπομπὴν παραδοῦναι τῇ λήθῃ· ἐλθούσης δὲ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν ἐμελλεν ὁ ἥρωας τῆς Οὐγγροβλαχίας ἀπάρχι, (ἦν δὲ αὕτη τῶν τῆς ἑβδομάδος ἡμερῶν ἢ τετάρτη, ἑβδόμη ἐπὶ δεκάδι τοῦ τρέχοντος ἀνθεστηριῶνος) καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τῆς ἡμέρας ἄρτι διαγελώσης, οὐκ ὀλίγον προβαλούσης τὸν φόβον, ἐώρων πανταχόθεν τοὺς ἀνθρώπους, ἐπὶ τῷ τὸν ἥρω ἀσπάζεσθαι, ὡς ἐπὶ τι πάνδημον συρρέοντας θέατρον, πολὺν τὸν ἰδῶτα ἐκ τῶν μετώπων σταλάζοντας, πνευστιῶντάς τε καὶ ἐρυθρινομένους τὰ πρόσωπα, ἵνα μὴ καυτῆς τῆς ἐσχάτης ἐξιτηρίου προσηγορίας αὐτοῦ, ὡσπερὶ τινος ἀπολαύσεως δαιμονίας ἑαυτοὺς ὑστερήσωνται. Παρῆσαν δὲ χορὸς ἀρχιερέων οὐ τῶσον εὐάριθμος, ἱερέων ὅτι πολλότατοι, εὐγενῶν ἀρχόντων χορεία, χρησίμων πραγματευτῶν σμήνος ἀξιοθέατον· ἐὼ λέγειν τοὺς ἐπ' ἐλέφ δεδραμηκότας, οἴους τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Κυρίου, τὰς χήρας τῶν γυναικῶν, τὰ ὄρφανὰ τῶν παιδιῶν, τοὺς κολοβούς τῶν ἀνθρώπων καὶ παρασήμους, οἵτινες ὁμοθυμαδὸν ἀπαντες ἐθρῆνουν τὴν συμφορὰν, ἐπόνουν τὸν χωρισμὸν, πατέρα τὸν ἥρω κατονομάζοντες, εὐεργέτην, κοινὸν ἀγχθόν· ἐνθα καὶ τὸ τοῦ σοφιστοῦ, (ὅστις ἂν ποτε ἦν) πέρας εἰληφέναι τὸ λόγιον

πέπεισμαι, κοινὸν ἀγαθὸν εἰπόντος ἐστὶ χρηστὸς εὐτυχῶν· ὁ δὲ τὰς χεῖρας ἀνοίγων, πάντας εὐδοκίας ἐνεπίμπλα, κατὰ τὸν θεοπάτορα. Ὑπὸ τοιούτων οὖν καὶ τοσοῦτων ἀνδρῶν περικυκλούμενος πάντας ἐδεξιοῦτο, τοὺς πάντας ἠσπάζετο, τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, κατὰ τὸν οὐρανοβάμονα Παῦλον, γενόμενος, τοῖς ἀρχιερεῦσι μεθ' ὧν οἶόν τε εὐλαθείας καὶ ὑποκλίσεως προσφερόμενος, ταῖς εὐλογίαις αὐτῶν κατεστέφετο, τέκνον ὑπακοῆς, γόνος εὐλαθείας, καὶ υἱὸς ἀρετῆς εἰκότως ὀνομαζόμενος τοῖς ἀρχουσιν, ἄρχων καὶ οὗτος καὶ ὢν καὶ δεικνύμενος ἀσμένως τούτους καὶ καταλλήλως ἠσπάζετο· οὐχ ἦττον δὲ καὶ τοὺς ἐμπόρους τῷ χαρίεντι αὐτοῦ προσώπῳ ἐπατενίζων, ὄλους ὀφθαλμοὺς καὶ αὐτὰς τὰς ψυχάς, κατὰ τὴν μαγνητικὴν τὸν σιδήρον, πρὸς ἑαυτὸν ἐφελκῆτο· ὅθεν πάντων ἀλγούντων ἐπὶ τῇ διαζεύξει καὶ ἀναβοώντων, οὐδὲν ἄλλο, ἢ μόνον ἀλεπάλληλοι φωναὶ ἐπηκούοντο — μείνον ἔτι μικρὸν μεθ' ἡμῶν· ἐγγὺς τὸ ἔαρ, ἐγγὺς τὸ Πάσχα, καὶ μετὰ τὴν ἑορτὴν ἀποδήμησον· μὴ ἐάσης ἡμᾶς ἀθυμοῦντας, οὐ γὰρ ἐξομεν τὰ ἀπὸ τοῦδε τὸν παραμυθήσοντα· οὐκ εὐπορήσομεν τοιούτου προστάτου καὶ συνηγόρου πρὸς τὸν αὐθέντην. Ἄθλιοι! ἐκπεπτώκαμεν τῶν ἐλπίδων, τῆς εὐζωίας ἡμῶν, θάνατον μόνον τὴν εὐζωίαν ἡμῶν τὸν ἀφαιρέσαντα νενομίκαμεν, καὶ ἰδοὺ πρὸ τοῦ θανάτου ταύτην οἱ δυστυχεῖς ἐστερήθημεν. Καὶ ὅλως ταῦτα, καὶ ἄλλα πλεῖστα ἐπιβοῶντες, καὶ δυσανασχετοῦντες ἐπὶ τῷ πάθει, οὐκ ἠθέλον τοῦ ἥρωος τὸ σύνολον ἀποστῆναι, ἀλλ' εἰς τὴν δεξιὰν κατεφίλει, ἄλλος τὴν λαίαν ἐναπέθλιβεν· ὁ μὲν τοῦτον ἐνηγκαλίζετο, ὁ δὲ τὰς χεῖρας τοῖς ὄμοις ἐπετίθει, καὶ ἄλλος τὸ χάριεν αὐτοῦ κατησπάζετο πρόσωπον, εἰσὶν οἵτινες καὶ τῶν γονάτων ἐφήπτοντο· καὶ ἄλλοι, μὴ ἔχοντες διὰ τὸ πλῆθος μέλος τι τοῦ σώματος ἀποδράξασθαι, τῶν ἱματίων ἐπελαμβάνοντο· καὶ ἀπλῶς πάντες ἐν ἔργῳ ἦσαν, πάντα κάλων, κατὰ τὴν καροϊμίαν, κινοῦντες, τῆς ἐς τὸ πρόσω ἀπείργοντες. Ἐγὼ

δέ, εἰ καὶ γραφῇ ἀπερίληπτον, τῷ χεῖρε τῇ κεφαλῇ προσκράσων, καὶ τοῖς ὄνυξι, κατὰ τὰς μυίας ἀποβαλούσας τὰ τέκνα τὰ πρόσωπα καταξαίνων, καὶ ὀδυνηρῶς ὀδυρόμενος, ἰούι ὄντοι τοι! ἐπεθῶν, καὶ τὸ οἶμοι, οἶμοι ὁ δύστηνος! ἀνεκράυζον, τὴν αἰσχύνην πόρρω που, ὡσεὶ τινα ἐπιλεπίδα τοῦ προσώπου ἀποξέσας καὶ ἀποτιναξάμενος, μηδαμῶς τὸ ἀρρενωπὸν τῆς φύσεως ἐπὶ νοῦν βάλλων, καὶ ἐνθυμούμενος· καὶ τὰ δάκρυα τῷ ἐδάφει τῆς γῆς ἐναπέρρεον, τὸν τοῦ Ἀλκινόου κήπον ἱκανὰ ποτίσαι καὶ ἀποκλύσασθαι· τῷ τοσοῦτῳ δὲ πλήθει οὐκ ἐξαρκούμενος πρὸς τὰς νεφέλας τὰ ὄμματα ἀνατείνων, ράνετέ μοι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀνέκραζον κατὰ τὸν μεγαλοφώνωτατον προφήτην, ὕδωρ, οὐκ εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, ἀλλ' ἀθυμίας τε καὶ πικρότητος, ἵνα κλαύσω τὴν ἀπαρμυθήτην συμφορὰν, τὸ ἀπαράμιλλον πάθος, τὴν στέρησιν, λέγω, καὶ τὸν χωρισμὸν οὐχὶ τοῦ φίλου, ἀλλὰ τοῦ φιλότατου, ἀλλὰ τοῦ φιλοστοργωτάτου· πᾶ βῶ; πᾶ στῶ; πᾶ κέλω; κατὰ τὴν Εὐριπίδου Ἐκάβην, ὁ δειλαιος! πρὸς τίνα τοῦ λοιποῦ καταφύγω ἢ θεῖος; τίς μοι τὰς ζυμβαίνουσας ζυμφορὰς, ὡς ἰστὸν ἀράχνης εἰσέτι διαλύσας παραμυθήσεται; τίς μοι τὰ πάθη καὶ τὰ βάρη ἀναλαβῶν, καὶ τὰς ἐμὰς ὡς οἰκείας πληγὰς λογισάμενος, τὸ ἀκεσώδυνον εὖροι, καὶ τοῖς σοφοῖς καὶ ἡδίοτοις τῶν λόγων, ὡς παιονίους φαρμάκοις, καταμαλάσσοι, καὶ ἐξιψῶ; Τοῦ χρόνου δὲ προτόντος, καὶ τοῦ ἡλίου κατεπειγομένου παρασκευάσαι τοῖς ἀνθρώποις τὸ ἄριστον, καὶ ὁ ἦρωσ συγκατηπείγεται. Ἐνθα μὲν ἦν ἰδεῖν, ὦ φιλότης Ἀλέξανδρε, οὐδὲ μὲν δακρυρροῦντας, οὐδὲ δὲ κοπτομένους, ἄλλους δὲ κεκραγόντας καὶ ὀλολύζοντας, ἀκίαν συμφορὰν καὶ χωρισμὸν γονέως τὴν ἐκείνου οἰομένους στέρησιν, καὶ αὐτὸν δ' ἐν μέσῳ ἰστάμενον ὄλον ἔρωτα, καὶ αὐτὰς τῷ προσώπῳ ἐπανθούσας τὰς χάριτας προβαλλόμενον, ταῖς πάντας εὐπροσηγοῦντα, καὶ τὰς ἐξιτηρίους προσφωνοῦντα προσρήσεις· οἱ δ' ἅμα πάντες εὐφημοῦντες ἐπιήχοντα, καὶ τὰς

δεξιάς προτείνοντες, και ἀλλήλους περιπτυσσόμενοι, τὸν ἥρω ἐκ καρδίας ἠσπάζοντο. Ὡς δ' ἐπέβη τοῦ ἵππου, τὸν ἀναβολέα και τὰ χρυσᾶ χαλινὰ δακρυροῦντος ἐμοῦ κατέχοντος, και τὸν τελευταῖον τοῖς παρεστῶσι λαοῖς δακρυροῦσας καὐτὸς ἀσπασμὸν προσεφώνησε, τότε δὴ τότε και τὸ πλῆθος, ὡς μὴ κατὰ καιρὸν ἢ ἀπόλαυσις, τοὺς ἵππους ἐπαναβάντες, τῷ ἥρωϊ συνεπόμπευον, σοβούντες διὰ τῆς ἀγορᾶς, τὴν ἐκείνου προπομπὴν οἰκειὰν ἕκαστος τιμὴν χαριζόμενος· ὁ δ' ἥρω, ἥλιος ὡς ἐνδιαπρέπων τοῖς ἀστράσιν, ὡς ἀκτῖνας τὰς χεῖρας εἶχε, τὸν πλοῦτον ὡς φῶς τοῖς προσαιτούσι διασκορπίζων, και πένησιν. Οὕτω τοίνυν τοῦ ἥρωος συμπάντων ἡμῶν ἐφ' ἵππου διαλεληθῆτος, και τοῦ Βουκουρεστίου τῆς πόλεως προσελθόντες, τῇ σεβασμῖα μονῇ τῇ ἐπὶ τῆς ζωαρχικῆς Τριάδος Βακαρέστιον καλουμένη τῷ ἀγίῳ Τάφῳ ὑποτελούσῃ, ἅπαντες παραγεγόναμεν· ὁ δὲ τοὺς κατ' ἐκείνην οἶκας ἐπιτετραμμένος πανιερώτατος μητροπολίτης Βηθλαέμ Ἀνανίας ἀσμένως τοῦτον σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν και φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος, τῆς τραπέζης προπερικουασμένης, ἅπαντες ἀνεκλιθήμεν, τῶν ἀρχιερέων, τριῶν ὄντων πυρακαθημένων, ἀφ' ὧν ἐνεστι θαυμάσαι τὸ ὑπερέχον τοῦ ἀνδρὸς και πολύτιμον· ἀριστήσαντες δὲ, και τοὺς ἵππους πάλιν ἐπαναβάντες, οὐ πρότερον τοῦ ἥρωος διελεύχθημεν, ἢ ἡμωρικῶ αὐθις διαστήματι προβεδήκειμεν. Ζήλου τοίνυν τὸν ἥρω, Ἀλέξανδρε, ἵνα καὐτὸς ζηλωτὰς ὅτι πλείστους και ἐπαινέτας σκευτοῦ διὰ βίου εἴξει, και μετὰ θάνατον. Ἔρωσο·

« Περιγραφή τινὸς συμβεβηκότος ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ αὐτῷ ἔτει.

« Ἐνάτην Ἰαννίου εἶχομεν, ὁ δὲ ὑψηλότατος ἡμῶν αἰθέντης Κωνσταντήνοδος τὸ τῶν ἵπποράγων Ταρτάρων συναχθὲν πλῆθος ὄρων και τὸν ἀπὸ τούτου ἐγγνώμενον φόβον τοῖς Βλαχῶν προῦφοράμενος, ἐπέταξε τούτους ἐν τῇ κούρτῃ ἔπαντας ἐβρωσθῆναι· και δὴ συνελοῦσι πᾶσιν (ἦσαν δὲ εἴς και τριά-

κοντα) τριήμερον ἔτι μείναι τῇ πόλει ὠρίσατο, κᾶττα τῶν τῆς Βλαχίας ὀρίων ἀπάραι· καὶ ταῦτα μὲν τῇ πέμπτῃ τετέλεσται· τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ παρασκευῆ, περὶ δεῖλην ὄψιν, ὁ ἐν τῷ τοῦ ἀγίου Γεωργίου μοναστηρίῳ ἱερός καὶ μέγας κώδων πληττόμενος, τοὺς μὲν θάνατόν τινας, τοὺς δὲ πυρκαϊάν (ἥτις καὶ ἀληθῆς ἦν), λέγειν ἐποίει τὸ σημερινόμενον. Ἀπρότος δὲ τις ἐκεῖσε παρευρεθείς, τὴν Τατάροι! φωνὴν (εἶθε μὴ ὦφειλεν), ἀνεβόησε, καὶ τοιαύτην, ὅταν ὁ ποιητῆς φησὶν στεντόριον· καὶ δὴ παραχρῆμα τοῖς ὡς πάντων ἐνηχηθεῖσθε, διὰ τὴν τῶν Τατάρων αὐτοῖς προενυπάρχουσαν εἰδησιν, ἀπαξάπαντας συνετάραξε· καὶ οἱ μὲν ἔφευγον, οἱ δὲ ἐκρύπτοντο, ἄλλοι δὲ καθωπλίζοντο, καὶ ἄλλοι ἐρραβδοφόρου· τὰ μοναστήρια κατεκλείοντο, τὰ ξενοδοχεῖα κατησφαλίζοντο, αἱ τῶν πλουσίων οἰκίαι περιεστοιχίζοντο φύλαξιν, αἱ τῶν ἐνδεῶν ἐκενοῦντο, οἱ ἄνδρες τὰς ρομφαίας ἐπὶ τὸν μηρὸν περιεζωσμένοι, τὰ πυροβόλα ὄπλα ἀνὰ χεῖρας κατέχοντες, τὰ τῶν μονοστηρίων καὶ ξενοδοχείων περιέθεον τείχη, τὰς πύλας καὶ τοὺς μετεωρωτέρους τῶν τειχῶν τόπους κατελιημένοι· αἱ γυναῖκες ἀγκαλοφοροῦσαι τὰς οὐσίας, τοῖς μοναστηρίοις κατέφευγον, αἱ δὲ τὰς ἀρμαμάξαις εἰσδῦσαι, τοὺς Ἴππους ἀνὰ τὰ πεδία ἤλαυνον· αἱ οἰκουροῦσαι παρθένοι τὴν αἰδῶ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀποξέσασαι, τὰς ἀγυῖας ὀλολύζουσαι περιήρχοντο· καὶ ἦν ἰδεῖν τὰς μὲν λειποθυμούσας, τὰς δὲ δακρυροοῦσας, ἄλλας μὲν καθριπτομένας τὰ πρόσωπα, ἄλλας δὲ τὰς κεφαλὰς προσαρασούσας τοῖς τείχεσι, τὸν θάνατον κρείσσω τῆς ταταρικῆς αἰχμαλωσίας νομίζουσαι. Καὶ ὅπως οὐδὲν ἄλλο, κατὰ τὸν πολυμαθέστατον Συνέσιον, τῇ πόλει ἠκούετο, ἢ ἀνδρῶν οἰμωγαί, γυναικῶν ὀλολυγαί, παιδῶν ὀλολυγμοί. Καὶ εἰς μείζω τὸ πρᾶγμα προύχωρσεν ἂν, εἰ μὴ ὁ πρωτοσπαθᾶριος ἀπὸ τῶν πρὸς αὐτὸν προσφυγόντων τὴν αἰτίαν μαθῶν, τὸν ροῦν τῶν δίκην ποταμίων ρευμάτων φευγόντων δυνάμεσιν ἀνεχαίτισε, καὶ τὸν

της ψυχῆς αὐτῶν θόρυβον καταστείλας ὀπισθοδραμεῖν καὶ καθρεμεῖν παρεκάλεσε· τὸν δ' Ἀπρότον καλάσας τὸν δυστυχή, τας ὄκναις τοῦ ἄλατος ὁ ἡγεμὼν κατεδίδασεν ».

Κωνσταντῖνος Βεντούρας Παριανὸς, δραγομάνος τοῦ βασιλικοῦ στόλου εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ καπιτάν πασᾶ Τζανούμ Χότζα ἐχρημάτισε, καὶ ἀπεκεφαλίσθη, δὲν ξεύρω τὸ διατί· ὁ θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ· ἐπίσημος διὰ τὸ δραγομανλίκι, καὶ τὴν ἀξιώτητά του. Εἰς αὐτὸν ὁ πατέρας μου, ἔχωντας τὴν φιλιαν του, μὲ εὐχάλεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ὅπου ἐτελείωσα τὰ γραμματικά, μὲ ἐσήκωσεν ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, καὶ μὲ ἔστειλεν εἰς τοὺς χιλίους ἐπτακοσίους τριάντα, παιδί ἕως δεκαπτά χρόνων· καὶ αὐτὸς μὲ ἔστειλεν εἰς τὸν τότε αὐθέντην τῆς Βλαχίας Μιχάλοδα Ραχοβίτζα, τὸν πατέρα τοῦ ἀνωτέρω Στεφάνου βόδα, ὅστις μετ' ὀλίγον μαζιλευθεῖς, ἔμεινα ἐγὼ εἰς τὸ Βουκουρέστι εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Γεωργίου, καὶ ἐσπούδαζα εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ τὰ ἐξῆς φαίνονται εἰς τὸν Κῆπον τῶν Χαρίτων.

Νικόλαος Μαυρογένης, ἀπὸ τὴν Πάρον καὶ αὐτός, ὁ νῦν δραγομάνος τοῦ βασιλικοῦ στόλου, ἐπίσημος διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ξεχωριστὴν ἀγάπην τοῦ νῦν καπιτάν πασᾶ Χασάν πασᾶ Τζεζάερλη, φιλορρωμαίου ξεχωριστοῦ καὶ τούτου ὄντος, καὶ ἰσχυροῦ διὰ τὴν ἀξιώτητά του, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τοῦ βασιλέως· ὅθεν ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ καπιτάν πασᾶ τούτου πρὸς τὸν δραγομάνον τοῦτον, ἐμεγάλωσεν αὐτόν, καὶ ἐπλούτισεν, ὅσον οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ δραγομάνων, καὶ μετ' αὐτὸν λογιάζω. Τοῦτον δὲν σφάλλω ἂν τὸν ὀνομάσω διφυῆ, ὡς ὀνομάζετο ἐκεῖνος ὁ παμπάλαιος καὶ πολυθρύλλητος Αἰγύπτιος Κέκρωψ, ὁ πρῶτος βασιλεὺς καὶ νομοθέτης, καὶ πολιστής τῆς Ἀθήνας· ὅτι πρῶτα εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δραγομανίας χρόνους τρεῖς τέσσαρας ἐφάνη σκληρός, καὶ ἔκαμεν ὄχι ὀλίγα δεινὰ, τῶρα δὲ χρόνους πεντῆξ ἔκαμε καὶ κάνει ὅλο καλὰ, καὶ πολυλά· αὐτὴ δὲ ἡ ἀλλοίωσις ἀπὸ τὸ κακὸν ἐπὶ τὸ καλόν, εἶναι.

ἀλλοίωσις τῆς φιλανθρωπίας τοῦ θεοῦ, τοῦ θέλοντος πάντας σωθῆναι, καὶ εἰς τὸν παράδεισον ἔλθειν· ὅθεν ἐζωγράφισεν ἐκκλησίας, ἐκαλλιέργησε μοναστήρια, ἐσύστησε σχολεῖα εἰς ἑνα δύο νησία, ἐκατέβασε νερά, ἔκαμε βρύσεις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἔστειλε καὶ εἰς ἐμένα, ὄντας εἰς Σκόπελον εἰς τὸ πατρικόν μου ἱερὸν μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Ἐγγελιστρίας, γρόσια ἑκατόν· ὁ θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Δημήτριος Σκαναβῆς, Χίος, ἐπίσημος καὶ αὐτὸς διὰ τὸν ἔρωτα τῆς σουλτάνας, διὰ τὸν ὅποιον ἐμεγαλύνθη καὶ αὐτός, καὶ ἐπλούτησεν, ὡς οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ πραγματευτῶν Χιωτῶν, καὶ μετ' αὐτὸν νομίζω· ὅθεν αὐτὸς εἶναι ὁ νῦν πραγματευτῆς τῆς σουλτάνας, καὶ ὄλων τῶν κατὰ καιροὺς βεζιράδων· καλοπροαίρετος ὅμως ὄντας, ἔκαμε καὶ αὐτός, καὶ κάνει πολλὰ ψυχικά, πληρώνει καὶ κάθε χρόνον τριακόσια γρόσια τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν εἰς τὸ Καψοκαλύβι τοῦ ἁγίου Ὁρους πατέρων· ἔκαμε καὶ γράμμα, διὰ νὰ τὰ δῆν μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ὁ υἱὸς του· ἔλεος πολὺ καὶ ψυχικὸ μεγάλο· ὁ θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ.

Πετράκης Καραμανλῆς, σαράφης τοῦ βασιτικοῦ ταραπχανᾶ, ἐπίσημος καὶ αὐτός, ὅτι εἰς ὀλίγους χρόνους ἀπὸ πτωχὸς ἔγινε πλούσιος, ἀπὸ μικρὸς μεγάλος· ὑπηρέτης ἦτον εἰς ἐργαστήριον ἐνὸς σαράφη, καὶ ἀπ' ἐκεῖ δὲν ξεύρω τὸ διατί ἐπρωχώρησε, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ ταραπχανᾶ, ἀπὸ τὸν ὅποτον τέσον ἐπλούτησε καὶ ἐτιμήθη, ὅπου ὑπερέβη ὄλους τοὺς σαράφιδες· ἔκαμε καὶ σπῆτι εἰς τὰ Θεραπιά, ὅπου δὲν τὸ ἔχει ἄλλος· ἔχει καὶ εἰς τὸ Μαγουλεῖον, τὸ καὶ Μουχλιὸ λεγόμενον, τὸ σπῆτι τοῦ ρηθέντος Γιακούπη, ἔχει καὶ εἰς τὸ Φανάρι. Ὁ δὲ τόσος πλοῦτος δὲν εὐγῆκε μόνον ἀπὸ τὸν ταραπχανᾶ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, ἀπὸ τὸν ρηθέντα αὐθέντην Ἀλέξανδρον, τὸν ὅποιον ἐδιαφέντευε, καὶ ὑπερασπίζετο. ὄντας δὲ καὶ αὐτὸς καλοπροαίρετος, ἔκανε καὶ κάνει πολλὰ ψυχικά· δύο

τρία μοναστήρια άγιορίτικα, τοῦ Ἐσφιγμένου, τοῦ ἁγίου Παύλου, καὶ τοῦ Διονυσίου, ὑπερασπίζεται καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, τὰ ἐλάφρωσεν ἀπὸ τὰ μεγάλα χρέη, ὅπου ἐχρεωστοῦσαν εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς, κόπτωντας τοὺς τόκους, καὶ πέρνωντας τὰ ὑποστατικά, ὅπου δυναστικῶς ἐκρατοῦσαν, καὶ ἀποδίδωντας ταῦτα εἰς τὰ μοναστήρια. Καὶ κοντὰ εἰς αὐτὰ τὰ καλὰ, ὅπου ἔκανε, πληρώνει καὶ αὐτὸς κάθε χρόνον ἑπτακόσια γρόσα τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν εἰς τὴν σκήτην τῆς ἁγίας Ἄννης πατέρων· ἔκαμε καὶ γράμμα, νὰ τὰ δίδῃ μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ὁ υἱὸς του ἔργα μεγάλα καὶ καλὰ· ὁ θεὸς νὰ τὸν πολυχρονῇ. Ὁ Σκαναθῆς αὐτὸν ἐζήλευσε, καὶ ἔκαμεν ἐκεῖνος τὸ εἰς τὸ Καφιοκαλύβι ἐκεῖνο ἔλεος.

Πάνος Μαρούτζης, Ἰωαννίτης, ὁ νῦν εἰς Βενετίαν οἰκῶν καὶ πρῆγματευόμενος· τοῦτος, καθὼς ἀκούεται, ὑπερέβη πάντας καὶ πραγματευτάς, καὶ ἄρχοντας Ρωμαίους, οὐ μόνον τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν Βλαχίᾳ, καὶ Μπογδανίᾳ, καὶ Σερβίᾳ, καὶ τοὺς εἰς τὰς κομπανίας Βιέννας καὶ Μπρασοβοῦ καὶ ἀλλαχοῦ εὐρισκομένους, τοὺς ὑπερέβη δὲ οὐ μόνον εἰς τὸν πλοῦτον, ἀμὴ καὶ εἰς τὴν τιμὴν. Τοῦτος ὑπήγεν εἰς Βιένναν, καὶ τὸν ἐδεξιώθη αὐτὸς ὁ ἴδιος καῖσαρ· τοῦτος ὑπήγεν εἰς τὸ Παρίσι, καὶ τὸν ἐδεξιώθη αὐτὸς ὁ ἴδιος ρήγας, ὁμοίως καὶ ὁ ρήγας τῆς Ἰνκλιτέρας, καὶ ὁ ρήγας τῆς Προυσίας· ὑπήγε δὲ καὶ εἰς Πετρούπολιν, ἔλαβε καὶ ἐκεῖ μεγάλην δεξιῶσιν, ἐτιμήθη δὲ καὶ μετὰ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἱππέως ἐκ τῆς τάξεως τῆς ἁγίας Ἄννης, καὶ ὠνομάσθη Μόσκοβος καθαλίερος, καθὼς ταῦτα πάντα φαίνονται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τυπωθέντος εἰς Βενετίαν βιβλίου μου, ὀνομαζομένου Χρηστοθήθεια. Πρὸ αὐτοῦ οἱ Καραγιάννιδες ἦσαν ὀνομαστοὶ πραγματευταὶ εἰς Βενετίαν καὶ αὐτοί, αὐτὸς δὲ πολλῶ τῷ μέτρῳ τοὺς ὑπερέβηκε, καὶ τὸ ὄνομα ἐκεῖνων τῶρα μόλις ἀκούεται· καὶ τὸ παράδοξον, ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτὸς ἀπ' ἐκεῖνοις τὴν ἔλαβε,

και μέσα εις τριάντα χρόνους ὡς τόσον ἀνέβηκεν· ὁ θεὸς νὰ τὸν πολυετῆ. Ὁ προγραφεὶς Ἀγκύρας ὑπῆγεν δις εἰς Βενετιάν διὰ τύπον βιβλίων, ἐφέτος ἦλθε και εἰς τὴν Σκόπελον, και ἐδίδασκε κάθε Κυριακὴν τὴν μεγάλην τεσσαρκοστήν, και με εἶπεν, ὅτι τὸν εἶπαν, πῶς εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ ἀγίου Μάρκου, κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα βιβλία, εὐρίσκεται και ἡ ἐρμηνεία τῆς παλαιᾶς και νέας Διαθήκης χειρόγραφος, εἰς ὀγδοῆντα τόμους διηρημένη, και οἱ ἐκεῖσε ἄρχοντες εἶπαν και ἐπαρακίνησαν τὸν Πάνον τοῦτον, νὰ τοὺς τυπώσῃ, εἰς δόξαν θεοῦ, εἰς ὠφέλειαν τοῦ γένους ἡμῶν, και μνημόσυνόν του· και ἀκούσας, πῶς χρειάζονται ἔξοδα τριακόσια πουργία, δὲν τὸν ἐβάσταξεν ἡ καρδιά του νὰ τὰ κάμῃ, και ἔμειναν, στέκονται ἀργοί, ἀνωφελεῖς, ὡς ἀτύπωτοι· φεῦ τῆς ζημίας, ὅπου ἐπάθαμεν ὑπὸ τῆς φιλαργυγυρίας! ἀνάθεμά σε φιλαργυρία!

Ἰάκωβος, και Γιακουμῆς λεγόμενος, Μωρατίτης, φιλόσοφος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλοσοφικῆς σχολῆς· τοῦτος πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐσύνθεσε λόγον ἐλληνικὸν διεξοδικόν, ἐγκωμιαστικὸν εἰς τὸν ἐξ ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον, εἰναί τοτος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου τοῦ λεγομένου Ἰουδαϊκά, και ἕτερον λόγον εἰς Κωνσταντῖνον τὸν Μπραγκοβάνον· τοῦτος δὲν ἐτυπώθη· ἀπέθανε δὲ τυφλός.

Ἀντώνιος Σπαντωνῆς, Βυζάντιος, ἐπιστήμων, και διάδοχος τῆς αὐτῆς σχολῆς· τοῦτος ἐσύνθεσε τὴν Ἑλληνικὴν Χρηστοθήειαν, ἣτις παραδίδεται μάθημα εἰς τὰ σχολεῖα διὰ τὴν καλὴν φράσιν· τὴν ὅποιαν ἐγὼ ἐξήγησα, και ἐτυπώθη, ὡς εἴρηται. Αὐτὸς εἶναι τοῦ ἐξ ἀπορρήτων ὁ μαθητῆς, ὅπου ἔγραψα.

Δασκαλάκης (δὲν ξεύρω τὸ ὄνομά του) Πολίτης, διάδοχος τῆς αὐτῆς σχολῆς· και ἀπέθανε τρελλός.

Κριτίας Προυσιανός, φιλόσοφος, εὐγλωττος, ἄριστος εἰς τὰ ἐλληνικά, λατινικά, ἀραβικά, και μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας. Ἐξαιρέτως δὲ ἡ ἀπὸ τὸ λατι-

νικὸν ἐξήγησις τοῦ βιβλίου τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἢ ἀξιέπαινος· ἐμεταγλώττισε καὶ τὴν λογικὴν εἰς τὸ ἀρχαϊκόν, καὶ τὴν ἐπρόσφερεν εἰς τὸν βεζύρη, καὶ τοῦ ἐδιωρίσθη λουφές.

Ἰωάννης Τζανῆς, Μιτυληναῖος, ἐπιστήμων, μέγας πριμμικύριος, καὶ ὑπατος τῶν φιλοσόφων· προνόμιον, τίτλος, ὁ ὁποῖος παρὰ τοῦ πατριάρχου δίδεται εἰς τὸν πλέον προκομμένον, ἀρχῆθεν ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν βασιλέων μας παραδεδομένος, καθὼς ἐδόθη καὶ εἰς τὸν Κριτίαν, καὶ εἰς τὸν Γιακουμῆ, καὶ ἄλλους πρὸ αὐτοῦ. Καὶ τοῦτος συνέγραψε διάφορα λογύδρια, καὶ στίχους ἑλληνικούς· ἔτι δὲ καὶ πρὸς τὴν Παναγιαὴν τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν εὐχαριστηρίου, ὅταν τὸν ἰάτρευσεν ἀπὸ διάρροϊαν κοιλίας αἱματώδη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦλθεν εἰς θάνατον, ἀπελπισθεὶς ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς, ὧν ἡ ἐπιγραφή· « Στίχοι ἱαμβικοὶ πρὸς τὴν ἀκένωτον Ζωοδόχον Πηγὴν (1). »

Σεβαστὸς Τραπεζούντιος, φιλόσοφος, διδάσκαλος τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ αὐθεντικῆς σχολῆς ἐπὶ τῆς αὐθεντείας τοῦ μεγάλου Μπραγκοβάνου, ὅστις τὸν ἀγαποῦσε δυνατὰ διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ μάθησιν, καὶ τὸν ἐπροκάθιζε πρὸ πάντων τῶν ἀρχόντων, τιμὴν ὁποῦ ἄλλος αὐθέντης εἰς ἄλλον διδάσκαλον δὲν τὴν ἔδωκεν, οὔτε τὴν δίδει. Αὐτὸς ἐσύνθεσε, καὶ ἐτύπωσεν εἰς Βουκουρέστι δύο βιβλία, τὸ Ἑορτολόγιον, καὶ τὴν Δογματικὴν διδασκαλίαν· αὐτὸς ἐξήγησεν εἰς τὸ ἀπλοῦν τὸν τοῦ Συνεσίου λόγον πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκάδιον, καὶ τὰ τοῦ Ἀγαπίου κεφάλαια πρὸς τὸν βασιλέα Ἰουστινιανὸν, καὶ τοὺς τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον καὶ Νικοκλέα βασιλεῖς Κύπρου λόγους, καὶ τοὺς ἐπροσφώνησε καὶ τοὺς ἐπρόσφερε τῷ Μπραγκοβάνῳ, συγγράμματα ἀξιολογώτατα, καὶ ἀξιοτύπωτα, ὡς τὰ τοῦ προγραφέντος Δρύστρας Ἰεροθέου, τὰ ὁποῖα τὰ ἔχω καὶ

(1) Παραλείπονται.

αυτά, αλλά τίς νά τά τυπώση; και μακάριος ὅστις τά τυπώ-
σει! χρυσή δουλειά θέλει κάμει ἐπ' ἀληθείας, ὡς χρυσά τῷ ὄντι
βιβλία, και τοῦ χρυσοῦ τιμιώτερα και χρησιμώτερα, μάλιστα
εἰς αὐθέντας. Αὐτός ἔκαμε και εἰς τήν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ
λόγον ἐξαίρετον, (τὸν ἔχω και αὐτὸν) και ἄλλα αὐτός ἄξια
λόγου τοιαῦτα ἐσύνθεσεν. Αὐτός εἶναι ὁ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων
μαθητῆς, ὁποῦ ἔγραψα· ὁ θεὸς νά τὸν ἀναπαύσῃ.

Μάρκος Κύριος, διάδοχος τῆς αὐτῆς σχολῆς, ἀπέθανε δὲ
ἀπὸ φάγουσαν (ὁ θεὸς νά τὸν ἐλεήσῃ), και ἡ αἰτία αὐτή· ὁ
διαληφθεὶς Γεράσιμος Ἀλεξανδρεὶς ὑπήγεν εἰς Βουκουρέστι εἰς
τὸν αὐθέντην Μπραγκοβάνον, και τὸν ἐπαρακάλεσε νά τυπώσῃ
τρεις τόμους μεγάλους, ὡς τοῦ Χρυσοστόμου, συγγράμματά του,
λόγους πανηγυρικούς, διδαχάς, και ἄλλα, ὁποῦ ἐπὶ τούτου εἶχε
φέρει, τοὺς ὁποίους και ἐγὼ τοὺς εἶδα και τοὺς ἐδιάβασα, ἔχων-
τάς τους ὁ διαληφθεὶς Ματθαῖος Ἀλεξανδρεὶς εἰς τὴν Πόλιν·
ὁ αὐθέντης τοὺς ἔδωκεν εἰς τὸν Μάρκον ὡς διδάσκαλον νά τοὺς
θεωρήσῃ, ὁ Σεβαστὸς ὄντας ἀποθαμμένος, ὡς φαίνεται· ὁ δὲ
Μάρκος θεωρήσας τούτους και ἀναγνοὺς, εἶπε τῷ ἡγεμόνι νά
μὴ τυπωθοῦν, ὡς ἐσφαλμένοι εἰς μέρη τινά, και ἐγγιζόντες τὸ
δόγμα τῆς ἐκκλησίας μας· μαθῶν δὲ τοῦτο ὁ πατριάρχης, εὐ-
γαλε, λέγουν, τὸ καμηλαυκί του, και εἶπε — Κύριε, εἰ μὲν
και εἶπεν ὁ Μάρκος ἀλήθειαν, συγχωρημένος εἶη· εἶδε μὴ, φά-
γουσα νά φάγῃ τὸ στόμα του!

Γεώργιος Χρυσόγονος, Τραπεζούντιος ἀνεψιὸς Σεβαστοῦ,
διάδοχος Μάρκου, και διδάσκαλός μου εἰς τὰ φιλοσοφικά. Αὐ-
τὸς ἐσύνθεσε διάφορα λογύδρια πανηγυρικά εἰς τοῦ Χριστοῦ
τήν γέννησιν και ἀνάστασιν, τὰ ὅποια ἐκεῖ εἰς τὸν αὐθέντην
συνειθίζου κατ' ἔτος και τὰ λέγουν οἱ μαθηταί. Ἐσύνθεσε
κανόνας και τροπάρια εἰς τινὰς τῶν ἁγίων, και ἀκολουθίας
τελείας εἰς τὸν ἅγιον Χαράλαμπον, διὰ τὴν ἁγίαν κάραν, τὴν
ὁποίαν οἱ αὐθένται στέλλουσι, και τὴν φέρουσιν εἰς τὴν πα-

νούκλαν· ἐτυπώθη δὲ καὶ εἰς τὰ μηναια, ὅπου Γεώργιος ὁ τυπογράφος ἐτύπωσε· οὐ μόνον δὲ αὐτή, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰς τὸν ἅγιον Ἀχίλλειον, ἀλλουνοῦ ποίημα· ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ρηθέντος Ἰωαννικίου Καρατζᾶ, ἄνευ εἰδήσεως καὶ ἀδείας αὐτοῦ, μὲ τὸ νὰ μὴ ἦναι εἰς τὰ παλαιὰ μηναια· ὅθεν ὡς νεοφανῆ ἐμποδίσθησαν νὰ μὴ πουληθοῦν, καὶ διαδοθοῦν εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ μόλις μὲ δόσιν ἀσπρῶν ἔλαβεν ὁ νεωτεριστὴς τυπογράφος ἄδειαν, καὶ τὰ ἐπούλησε. Καὶ οὕτως ἐπολιτεύθησαν ἡ δύο αὐταῖς πανηγυρικαῖς ἀκολουθίαις, μὴ ὄντας πρότερον. Αὐτὸς ἐσύνθεσε καὶ τὸν παρόντα λαμβικὸν Κανόνα εἰς τὸν αὐθέντην Νικόλαον, οὗ τινος ἡ ἀκροστιχὶς διὰ στίχων ἠρωελεγειῶν (1).

Ἔχει καὶ ἄλλους εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο ἡγεμόνας στίχους, καὶ τοὺς ἄφηκα διὰ βραχυλογίαν· ἔχει καὶ παραινετικά τετραστίχα, τ' ἄφηκα καὶ αὐτά, δὲν τὰ ἔγραψα, καὶ γράφω τὰς ἐπιστολάς, ὅπου ὁ μακαρίτης ζῶντας ἔς ἐμένα ἔγραψε, καθὸ γραφῆς ἀξίας διὰ τὴν σύνταξιν καὶ τὰς ὑποθέσεις.

Α. » Γεώργιος κυρίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ δευτέρῳ γραμματικῷ, ἀνδρῶν λογίῳ, ἐρασμιωτάτῳ, εὖ πράττειν.

Ἦμελλον ἄρα καὶ φοιτητὴς οὐχ ἀπλῶς, οὐδὲ τῶν τυχόντων, ἀλλὰ τῶν προϋχόντων, καὶ μάλιστα ξυνήθων, ἐπελαθέσθαι καθηγητοῦ φιλοῦντος οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπερφιλοῦντος, ὡς ἔγνωσται ἡλίου φανώτερον, καὶ οὐδὲ ψιλοῦ ὀνόματος ἀξιῶσαι, καὶ ταῦτα δυστυχήμασι προσπαλαίσαντος, καὶ νόσῳ λοιμῶδει καταχρασθέντος, καὶ ὑπερορείου γεγονότος, καὶ διαιτωμένου ἐν ὄρεσιν· ἡνίκα οὐ μόνον τὸν προσφοιτήσαντα, καὶ τὰ εἰκότα φιληθέντα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπλῶς ἐγνωκότα, καὶ θεᾶς μόνης καὶ

(1) Παραλείπονται οἱ τε παρεμβαλλόμενοι δύο κανόνες, ὡς καὶ τὰ παρεπόμενα ἐγκώμια διὰ στίχων καρκινικῶν, δημροκεντρικῶν, λεοντείων καὶ πολιτικῶν, πρὸς τὸν αὐτὸν ἡγεμόνα, καὶ τὸν Κωνσταντίνον υἱὸν τοῦ Νικολάου βδοα, καὶ τὰ πρὸς τὸν ἔρχοντα καμαράσην Ἰωάννην Σκαρλάτον ποιημάτια, ὡς λίαν μακρὰ καὶ οὐδὲν τὸ ἐνδιαφέρον παρέχοντα.

ὀμιλίας κεκοινωνηκότῃ, κατοικτεῖται προσῆκε, καὶ συνάχθεσθαι καὶ μεμνησθαι συνεχῶς, ἐπιστεῖλαι τε καὶ παραμυθῆσασθαι; Ἀλλὰ τούτων ἀπάντων τὸ ἀνώμαλον τῆς τύχης, ὡς οἶμαι, παραίτιον· αὕτη γὰρ ὑμᾶς μὲν ἐν ἀρχαίσι τὰς διατριβὰς ποιῆσθαι ὁσημέραι, καὶ ἡγεμόσι λαμπροτάτοις συνεῖναι, ἀνδράσιν εὐγενέσιν, ἄρχουσι μεγαλοπρεπέσι, λαῶ πολυμιγεῖ τε καὶ πολυγλώσσῳ, φρουράρχαις τε καὶ φρουραῖς περιστοιχεῖσθαι, καὶ ὡς ἐν τινι πολυάνδρῳ τὸ λυποῦν ὑποκλέπτειν θεάτρῳ παρεσκεύασεν. Ἡμᾶς δὲ ἅπαν τούναντίον, ἐν ἥρσι καὶ ὕλαις περιπολεῖν, μετὰ χωρικῶν ἀγρῶνυλεῖν, κολιοῖς τε καὶ κορώναις συγκρῶζειν, ἵπποις τε καὶ βουσί περιστοιχιζέσθαι, καὶ ἐν πολιχνίῳ περιορεῖσθαι. Ἐν τοιαύτῃ τοίνυν ἀθυμίᾳ, μόνην ἐσχέκαμεν ἂν παραμυθίσιν, τὰς παρὰ τῶν εὐνῶν ἐπιστολάς, ὧν γε καὶ ἐν στερήσει τυγχάνομεν, σὺ αὐτὸς μάρτυς ὁ μᾶλλον πάντων ὀφείλων ἐπιστεῖλαι, καὶ μὴ ἐπιστεῖλας τὸ σύνολον. Οὕτω παραμυθοῦνται φίλοι τοὺς φίλους; οὕτω μέμνηνται τῶν ἀποδήμων οἱ ἐπίδημοι; τῶν ἀνωμένων οἱ ἐν εὐθυμίαις; Τὸ σαυτοῦ ἐξελληνιζόμενον ὄνομα, στερέμνιον ἄνδρα δηλοῖ καὶ σταθερόν· μὴ τοίνυν, ὦ ἄγαθέ, τὰς πράξεις ἀσυμφώνους τῷ σῶ ἀποδείξεις ὀνόματι, ἀλλὰ γε τοὺς ἀδόλως φιλοῦσιν, ἀδόλως σύνεσο, εὐσταθῆς ἐς φίλους καὶ φίλιαν καὶ ὦν καὶ δεικνύμενος, καὶ χαῖρε φιλοτιμῶν θετόν τι χρῆμα, καὶ σχὸν ἐν ἰσοζυγίᾳ τὸ εἶναι. Ἐρρωσο, καὶ φίλει τοὺς σὲ φιλοῦντας, καὶ μέμνησο τῶν σοῦ μεμνημένων. αψλῆ. ὀκτωβρίου β'. »

B. » Τὰ ἐναγχός σοι ἐπισταλέντα μοι γράμματα, τὰ φίλιας ὑπερβαλλούσης, καὶ ἀγάπης ἀνυποκρίτου γέμοντα, ἐδεξάμην ἀσμένως, καὶ ἀναλεξόμενος διεχύθην τὴν ψυχὴν, ὅτι ὑγιαίνοντά σε κατήγγελλον· πρὸς δὲ, ὡς ἐν ἐσόπτρῳ τούτοις διαυγεσάτῃ, ἐνορῶν τὸ σὸν πρὸς με ὑπερέχον τοῦ ἔρωτος, ἑμαυτὸν εὐδαίμονισας, ὡς τοιοῦτον σχόντα φοιτητὴν τε καὶ φίλον, τοῦτο μὲν διπλῆς ἄνευ, καὶ εἰλικρινῶς ἀγαπῶντα, τοῦτο δὲ αὐτοβουλή-

τως ὑπέκοντά μοι καὶ ὑπενδόντα, ὡς καθηγητῆ φιλοστόργῳ· ἃ δὲ προεγεγράφειν, χαρισντισμοῦ τε καὶ ἀστειότητος ἦν, ἀλλ' οὐκ ἐξεπίτηδες· καὶ γὰρ ἀνέκαθεν ἔρωσ ὑμῶν σφοδρὸς ἐνέστακται τε καὶ ἐνεσκίρωταί μοι τῆ ψυχῆ, καὶ οἶον τεῖχος ἀδιάρρηκτον ὑπ' αὐτοῦ ἐν αὐτῇ ἠκοδόμηται, ὥστε οὐδὲ ταῖς μεγίσταις ἐλεπόλεσι καὶ κριοῖς στερροτάτῳ ἐστομωμένοις σιδήρῳ, κατασεισθήσεσθαι, ἐφ' ὃ ἄγαλμα σὸν πάνυ καλὸν ὑπερίδρυται, ὄλουσ ἀπαστράπτων ἔρωτάς τε καὶ χάριτας. Ἴσθι οὖν, ὦ λῶστε, τὸν σὸν Γεώργιον, καὶ φιλήσχητά σε καὶ φιλοῦντα, καὶ φιλήσοντα· καὶ ἦν παιδευτὴν ἐσόμενον διδῶ Θεὸς ἐλευθερίων μαθημάτων, ὡς πρότερον (τοῦτο γὰρ ἐμοὶ τῶν εὐκτῶν καὶ ἐφετωτάτων), ἐν ἰδοίμῃ σε τὸν κύκλον τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων ἀπαρτίσαντα, καὶ μὴ γε τόξον κύκλου, ἢ γε ἡμικύκλιον ἡμιτέλεστον γεγραφότα τῶν παιδευμάτων, ἀλλ' ὄλον κύκλον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον καταλήξαντα, τῶν ἐπιπέδων σχημάτων τὸ κάλλιστόν τε καὶ παλυχωρότατον. Ἐρρωσο καὶ εὐτύχει, καὶ φίλει, καὶ ἐπίστελλε, ἵνα τῶν ἴσων ἀξιοθείης ».

Γ. » Τὴν παμφιλτάτην αὐτῆς λογίότητα, καὶ κωνσταντινικὴν γραμματικότητα προσαγορεύω, καὶ ἀσπάζομαι ἐν Χριστῷ.

Ἐπεὶ τὰ τῶν φίλων κοινὰ, φίλοι δ' ἡμεῖς, κοινὰ ἄρα τὰ καθ' ἡμᾶς· ἀνθ' ὧν ἐξυφάναι σε δεῖν ἔγνων τὰ κατ' ἐμὲ, ἵνα εἴης χαίρων ὡς ἀλλοτριοφρονῶν (ὅπερ οὐδ' εἰς νοῦν ποτ' ἀνέλαβον), ἢ ἀχθόμενος, ὡς σαυτοῦ τὰμὰ λογιζόμενος· οἶσθα τοῦ ἡμετέρου σκήνου· τὸ ἀδρανές, καὶ πρὸς τὰς νόσους εὐκατάφορον, καὶ περὶ τὰς ἰάσεις δυσανάκλητον, καὶ ὡς γε καταποτίσις καὶ ἑτέροις ἰατρῶν φαρμάκοις ὑπερβιδετό τε καὶ ἀνελαμβάνετο· νῦν δὲ τὸ μὲν σαρκίον ταχύτῳ περιφέρομεν, διὰ δὲ τὸ ὀρεσιτροφεῖσθαι, καὶ πόρρω πη ἀποπλανᾶσθαι· πόλεως φαρμακοπωλείου καὶ ἀλεστόρων, τῶν ἀλεξινοῦσων ἐσπερήμεθα φαρμάκων. Ἐπειδὴ τοίνυν, τῷ μὲν σκήνει νοσάζεσθαι, ἀσχάλλειν

δὲ τῆ ψυχῆ, καὶ τῶν ἀνιόντων ἀπαλλαγῆναι οὐχ' οἶόν τε, ἄκος ἔν μοι διὸ ὑπολέλειπται, ἐὰν τὰς ἐν ὄρει διατριβὰς καὶ πρὸς τὴν σώζουσαν πόλιν κατιέναι, θεῖα δὲ τε συνάρσει, καὶ ἰατρῶν ἐπικουρίᾳ τὴν ὑγίαν ἀνακαλέσασθαι. Ἐμπαλιν δέ με κατορθώδειν, καὶ ὑποτρέσαι, καὶ τὴν ὁρμὴν ἀναστέλλειν παρασκευάζει τὸ τῆς ἐπαπειλούσης νόσου λοιμῶδες, τὸ δίκην ἐραπλωθὲν τοῦ τληπαθοῦς Βουκουρεστίου νέφους ἰώδους, καὶ πᾶσαν ἡλικίαν καταφαρμάξαν καὶ ἐκθερίσαν· ἀνθ' ὅτου δεῖν ἔγνωκα περὶ τῆς ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπανελεύσεως πυνθάνεσθαι, εἶγε τὸ θεῖον κράτος τὸ τῆς νόσου ἡμβλυσε κέντρον, καὶ εἰ με δυνατόν ἀνοιμωκτεῖ ἐπανιέναι. Ἐρρωσο ».

Δ'. » Προφητικαὶ τε καὶ εὐαγγελικαὶ διακελεύονται φωναί, τοῖς δεομένοις ἀμελητὶ τὴν κατὰ δύναμιν ἐπικουρίαν προσάγειν πάντων δὲ μάλιστα τοῖς ἐξ ἐτέρας θρησκείας εἰς τὴν ἡμετέραν μετασκευαζομένοις, καὶ ἐκ τῆς ἀγριελαίου εἰς τὴν καλλιέλαιον μετεγκεντριζομένοις. Γνοὺς τοίνυν σαυτὸν προθυμώτατον ἐκπληρωτὴν τῶν τοιούτων θείων φωνῶν, πέπομφά σοι τήνδε τὴν ἀναφορὰν, ἐγχειρίζειν τῷ ἡγεμόνι, καὶ ἐκτελεῖν τὸ ζητούμενον. Ἐξεστί δέ σοι ραδίως τοῦτο κατεργάσασθαι, κοινολογουμένῳ μετὰ τοῦ ὄλως πνέοντος ἔλεος καὶ εὐποιῆν ἡγεμόνος ὅπερ διαπραξάμενος, χαριέστατος ἔση Θεῷ τε τῷ ἐλεήμονι, κἄμοι τῷ ἀξιοῦντι, καὶ Ἰακώβῳ τῷ λίαν χρῆζοντι τῆς σῆς βοηθείας. Ἐρρωσο ».

Ε'. « Τῷ παμφιλτάτῳ μοι τῶν φοιτητῶν καὶ φίλων, κυρίῳ Κωνσταντίνῳ ὑγίαν τε καὶ σωτηρίαν, καὶ τὴν τῶν ποθομένων ἐπίτευξιν. Ὀστρέων ἐφίεμαι τῶν ἀπὸ τῆς βασιλευούσης, ὧν τυχεῖν ἐμοὶ δυσχερές, διὰ τὸ ἀποθεῖν οἰκεῖν τῶν ἀρχείων, ἐν οἷς ταῦτα συγκομίζονται· ὅθεν αὐτός, ὡς ἐν ἀρχείοις οἰκῶν, καὶ φίλος ὢν, καὶ φίλους πλουτῶν, μάλιστα τοὺς ταῦτα κομίσαντας πέμψεις, οἶδα λαθῶν, παρ' ὧν οἶδας· ἔρρωσο φίλτατε. »

ΣΤ'. « Ὁ μὲν πατριάρχης Ἰσαάκ, ὃ φίλων ἀριστε, πρῶτον

ειστάθη, ἔπειτα τὴν εὐλογίαν τῷ ἐστιάσῃ παρέσχετο· ἐγὼ δὲ καὶ πλεῖον τοῦ Ἰσαὰκ ποιήσω, ὡς τῆς νέας χάριτος τελῶν, ἐκεῖνος δὲ τῆς ἀρχαίας. Καὶ πρὶν φαγεῖν, καὶ πρὸ τοῦ τῶν ὀστρέων ἀπογεύσασθαι, παρέχω σοὶ τὴν εὐλογίαν δαψιλεστάτην· οὐ γὰρ δρόσον οὐράνιον, καὶ ποιότητα γήινον κατεγγυῶμαί σοι· ἀλλὰ δεόμεαι Ὀλυμπίου ἄνακτος, ἵνα σχολίης ἀμετάπτωτον τὴν ὑγείαν, προβιασμὸν ἐπὶ τὰ τελώτερα τῆς τε μαθήσεως, τῆς τε ἀξίας, καὶ τῆς ἐν θεῷ προκοπῆς καὶ αὐξήσεως, εὐθυμὸς τε διατελοίης, καὶ εὐεργετικὸς, καὶ περιφανής, καὶ καταθυμίαις ἐν ἅπασιν ἐπιτυχής. Ἐρρωσο, φίλτατε, καὶ αὐθις καιροῦ δραξάμενος τοιοῦτου, μέμνησο τοῦ σοῦ Γεωργίου. »

Ζ. « Ἀπὸ τὸ μέγλωμα τοῦ χάρτου ἐκατάλαβα τὸ πῶς γραμματικὸς αὐθεντικὸς ἐστὶν ὁ πέμψας τὰ δῶρα ἀπίδια, διὰ τὰ ὅποια εὐχαριστῶ πολλά, ὅτι καὶ τ' ἀπίδια πολλά. Διπλοῦν τὸ δῶρον, τὸ μὲν ἡδιστον, τὸ δὲ ξηρὸν καὶ στερέμινον ἦν τὸ μὲν ἡδύ, τῆς ἀδόλου φιλίας καὶ ἀκραιφνοῦς διαθέσεως καὶ εὐλαβειοτάτης ἀγάπης ἐστὶ τεκμήριον, τὸ δὲ στερεόν, τὸ τῆς φιλίας στερέμινον καὶ μόνιμον καὶ εὐπαγές ὑποδηλοῖ, καὶ οἶον ἀπράδαντον καὶ ἀπερίτρεπτον· τὸ δὲ πόρρωθεν, καὶ ἀπὸ Στεφανουπόλεως (1) τελεῖν τὰ δῶρα, σημεῖον ὑπάρχει σοὶ τῆς πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡμῶν φιλίας, καὶ διαρκεσοῦσης ἐπὶ μῆκιστον. Ζῆθε ἐς μακραίωνας, τριπλάητε· τὸν σοὶ ὁμωνυμοῦντα, ἐμοὶ δὲ ἄκρα φιλίᾳ οἰκειωμένον ἄρχοντα ἄγαν κύριον Κωνσταντῖνον (2) προσκυνῶ. »

Η. « Τὴν (σὴν) λογιότητα, ἄρχον γραμματικῆ κύριε Κωνσταντῖνε Δαπόντε, ὀλοψύχως ἀσπάζομαι, καὶ πατρικῶς περιπτύσσομαι. Χθὲς λαθῶν παρὰ τοῦ παιδὸς τὸ ραβδάσιόν τῆς, εἰ καὶ ἐπρόθη τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐνασχολούμενος μετὰ τοῦ ἀρχοντος

(1) Στεφανούπολις τὸ νῦν Μπρασεβό.

(2) Τὸν προγραφέντα Σικελίτου Ζαγοριανὸν λέγει

ιατροῦ σινιῶρ Δεπάστε, δὲν εἶχα εὐκαιρίαν νὰ ἀποκριθῶ, καὶ ἄς ἔχω συγγνώμην· νῦν δὲ συλλυπούμενος αὐτῇ πατρικῶς διὰ τὴν ἀνίαρὸν ἀγγελίαν τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποδημίας τοῦ μακαρίτου αὐταδέλφου τῆς καὶ ἱεροδιακόνου Φιλοθέου εἰς Κωνσταντινούπολιν γενομένης, τοῦτο συντόμως λέγω, ὅτι κάγω συναλγῶ καὶ οἰκτείρω τὸ πάθος, καὶ ταλανίζω ἀδελφὸν τοιοῦτον φίλτατον ἀδελφὸν ἀποβεβληκότα, καὶ μηκέτι τοῦτον ὀψόμενον. Ἄλλὰ τί τούτων ὄφελος; τί δὲ καὶ τὸν ἀπελθόντα τοῖς θρήνοις ὀνήσαιμεν; τοιγαροῦν ὡς νουνεχῆς καὶ πεπαιδευμένος, ἀνάλαβε σεαυτόν, καὶ ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ φιλοσόφησον πάθει· θνητοὶ γὰρ πάντες ἐσμέν, καὶ ἐπίκηροι, καὶ ὁδὸν τὴν αὐτὴν πορευόμεθα ξύμπαντες, εἰ καὶ ὁ μὲν τάχιον, ὁ δὲ βράδιον. Ἐκεῖνος οὐκέτι ἀναστρέψει εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπελευσόμεθα· ὁμολογεῖ τοίνυν τῷ κρείττονι χάριτας, ὅτι τὸν σαυτοῦ ἀδελφὸν ἐκ τῶν τοῦ βίου τούτου ἀνωμαλιῶν καὶ κλυδῶνων ἀνήρπασε, καὶ ἐν τῇ οὐρανίῳ μακαριότητι προσελάβετο. Ἐρρωσο τοίνυν τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀλύπως, καὶ φιλοσόφῳ φρενὶ σαυτὸν παραμύθησον. »

Ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ ἐμὸν πρὸς αὐτὸν εὐτελὲς καὶ ἀτελὲς ποιημάτιον, ἀφοῦ ἔξω ἀπὸ τὴν Τζάραν, ὅπου ἦτο φευγάτος διὰ τὴν πανούκλιν, ἦλθεν εἰς Βουκουρέστιον, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπὸ φαίγγων ἀπέθανεν· ὁ θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ.

« Ἐμελλεν ἄρα, πανιερώτατε καὶ θεοπρόβλητε μητροπολίτα, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, χρήσιμοι πραγματευταί, περίλυποι συμμαθηταί, καὶ ἅπας ὁ τοῦ κυρίου λαὸς περιούσιος, ἐμελλε λέγω ἡμῖν, καὶ τοῦτο τῆς τληπαθοῦς Βλαχίας τὸ ἀπολειφθὲν κάλλος ἰδεῖν ἀμαυρούμενον, τῆς ἐκτακείσης ἀρούρας τὸν πολύχουν στάχυν ἐκθεριζόμενον, τὸ ἀγλαόκαρπον δένδρον τοῦ κατανεμηθέντος λειμῶνος ἀπορριζούμενον, ἐκρῆσαν τὸ ἄνθος, καὶ τῆς κυψέλης τὴν σοφὴν ἀποπτύσασαν μέλισσαν, καὶ τῷ ἐπουρανίῳ προσφοιτήσασαν μελισσῶνι, μελισσοσυργήσασαν ἐπὶ

γῆς τῶν μελισταγῶν ἐπιστημῶν τὴν ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον διδασκαλίαν καὶ ἐκδοσίαν. Βαβαὶ τοῦ κακοῦ, φεῦ τῆς συμφορᾶς, οἴμοι τῶν δεινῶν! ὑπέστημεν γάρ, ὦ ἱερὸν πέδον, ὀρθόδοξος γῆ, ὀνομαστὴ Βλαχία, ὑπέστης δεινὰ, καὶ πέρα δεινῶν κακοῦς προσωμίλησας! Κατανικαὶ ἐφοδοὶ τοῦ τοῦ προσώπου τὸ κάλλος ἀνήλωσαν, τῶν ἐκ τῆς Ἄγαρ τὰ ὄπλα τὸ στήθος κατέρραξαν, τοὺς μαστοὺς ἡ Ταταρικὴ λύσσα ἀπέθλιψε, τὴν νηδὺν ὁ πικρὸς λοιμὸς συγκατέστειλεν, ἡ πανώλης τὰς χεῖρας ἀπέταμεν, ἡ φλογίνη ρομφαία (πυρκαϊὰ) τὴν κόμην ἐκείρατο. Ἄλγεινὰ ταῦτα πάντως, καὶ δύσποιστα, καὶ ἱκανὰ ἐκπληξαι ἀκοήν τε καὶ ὄρασιν! ἀλλ' οὕτω τὴν καρδίαν ἐτέτρωσο, καὶ οὕτω τὰς ὄψεις πεπῆρωσαι

Τοῦτον τὸν ἀνθρώπον, ὡς καλὸν ἀνθρώπον καὶ διδάσκαλον, καὶ ἀστείον, τὸν ἀγαποῦσαν πάντες οἱ ἄρχοντες, πρὸ πάντων δὲ ὁ πάντων ἐξαιρετὸς Δουδέσκουλος, περὶ οὗ ἔπρεπε νὰ γράψω εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀλησμόνησα· ἰδοὺ δὲ τὸν γράφω ἐδῶ.

Κωνσταντῖνος Δουδέσκουλος· οὗτος εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν αὐθέντας τῆς Βλαχίας ἐστάθη καὶ σπαθάρης, καὶ λογοθέτης, καὶ βόρνικος, καὶ μπάνος, ἐτιμήθη μὲ ταῖς μεγαλείτεραις ἀρχοντίαις, ὡς ἄξιος καὶ ξεχωριστὸς ἀπὸ ἄλλων· ἦτον γάρ ἀνθρώπος μεγαλοπρεπῆς, ὡς ἦτο καὶ μεγαλόσωμος. Μὲ ἔδωκεν, ὅταν ἦμουν εἰς Βουκουρέστι μὲ τὸ τίμιον ξύλον, ὡς πεντακόσια γρόσια· ὑπεσχέθη, ἔβαλε καὶ μετάνοιαν εἰς τὸ τίμιον ξύλον, νὰ ἔλθῃ μαζί μου εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, τὸν ἐμπόδισε δὲ ἓνας ἱερομόναχος, καὶ ἔμεινε· ἔγινε δὲ καλόγηρος, καὶ μετωνομάσθη Κλήμης, καὶ ἀπέθανεν· ὁ θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ· τοιοῦτος ἄρχωντας Βλάχος καὶ Μπόγδανος δὲν ξαναγεννᾶται!

Ἀλέξανδρος Λαρσινός, διδάσκαλος, διάδοχος Γεωργίου, μαθητῆς δὲ καὶ αὐτὸς τοῦ ρηθέντος Μακαρίου τοῦ Πατμίου.

Δημήτριος Μωραΐτης Νοταρᾶς, ἀνεψιὸς Χρυσάνθου τοῦ

πατριάρχου, ιατροφιλόσοφος, ἀμφοτεροδέξιος, ἤγουν ἐπιστήμων εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ, ἀπέθανεν εἰς τὸ Βουκουρέστι· ὁ θεὸς νὰ τὸν ἀναπαύσῃ. Τοῦτος κοντὰ εἰς τὰ ἔλλα, μετέφρασεν ἀπὸ τὸ λατινικὸν εἰς τὴν γλῶσσάν μας, καὶ Γεωγραφίαν (τὴν ἔχω), ἧς ἐπιγραφή· « Σύντομος μερισμὸς τῆς ὕδρογειοῦ σφαίρας. » ἔχει δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τοὺς στίχους τούτους.

Γεωγραφία σύντομος φωνῆς ἐκ λατινίδος
 εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀπλήν καλῶς μεταφρασθεῖσα
 παρὰ σοφοῦ ἀκέστορος, τοῦνομα Δημητρίου,
 τὸ γένος ὄντος Νοταρᾶ τοῦ Πελοποννησίου,
 ἧς ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ κρίσις ἡ τελεία
 ἐγένετο νοτ̄ λεπτῶ τοῦ μακαριωτάτου
 ἀγιωτάτου τε πατρός, ὁμοῦ καὶ σοφωτάτου
 ἱεράρχου προσκυνητοῦ τῶν Ἱεροσολύμων,
 δεσπότη, καὶ ποιμάντορος κυρίου κύρ Χρυσάνθου,
 τοῦ ἐπωνύμου πάντως γε ἄνθου χρυσαυγεστάτου,
 παρ' οὗ καὶ ἀφιέρωται κυρίῳ Γρηγοράσκῳ (1)
 Γκίκα τῶ πάνυ, καὶ κλεινῶ, καὶ πανευγενεστάτῳ
 τῆς κραταιᾶς τῶ ἐρμηνεῖ μεγάλῳ βασιλείας·
 ὃν ὁ τῶν πάντων κύριος θεὸς διατηροῖ
 ἔνδοξον καὶ περίβλεπτον, λίαν τετιμημένον
 εἰς ἔτη μαθουσάλια, πανευτυχῆ τε ἅμα,
 μετ' ἀγαθῶν τε τῶν λοιπῶν καὶ τῶν καταθυμίων,
 μετὰ τῶν οὐρανίων τε ὁμοῦ καὶ ἐπιγείων.

Αὕτη ἡ Γεωγραφία εἶναι ὡς τέσσαρες κόλλαις, ἀξιόλογος δὲ καὶ ἀξιοτόπως. ἔχει καὶ μίαν πλαστὴν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν δὲν ἤμπορῶ παρὰ νὰ τὴν γράψω καὶ αὐτὴν, ὡς ἀξίαν γραφῆς καὶ εἶναι αὐτή. « Ἐπιστολὴ πρὸς φιλόσοφον, ἐν ἧ περιγράφεται οἰκία ἐρημικὴ (2). »

(1) Τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀποκεφαλισθέντος Ἀλεξάνδρου λέγει.

(2) Παραλείπεται ὡς ἀτελής καὶ πάντῃ ἀσήμαντος. (Σ. Ε.)

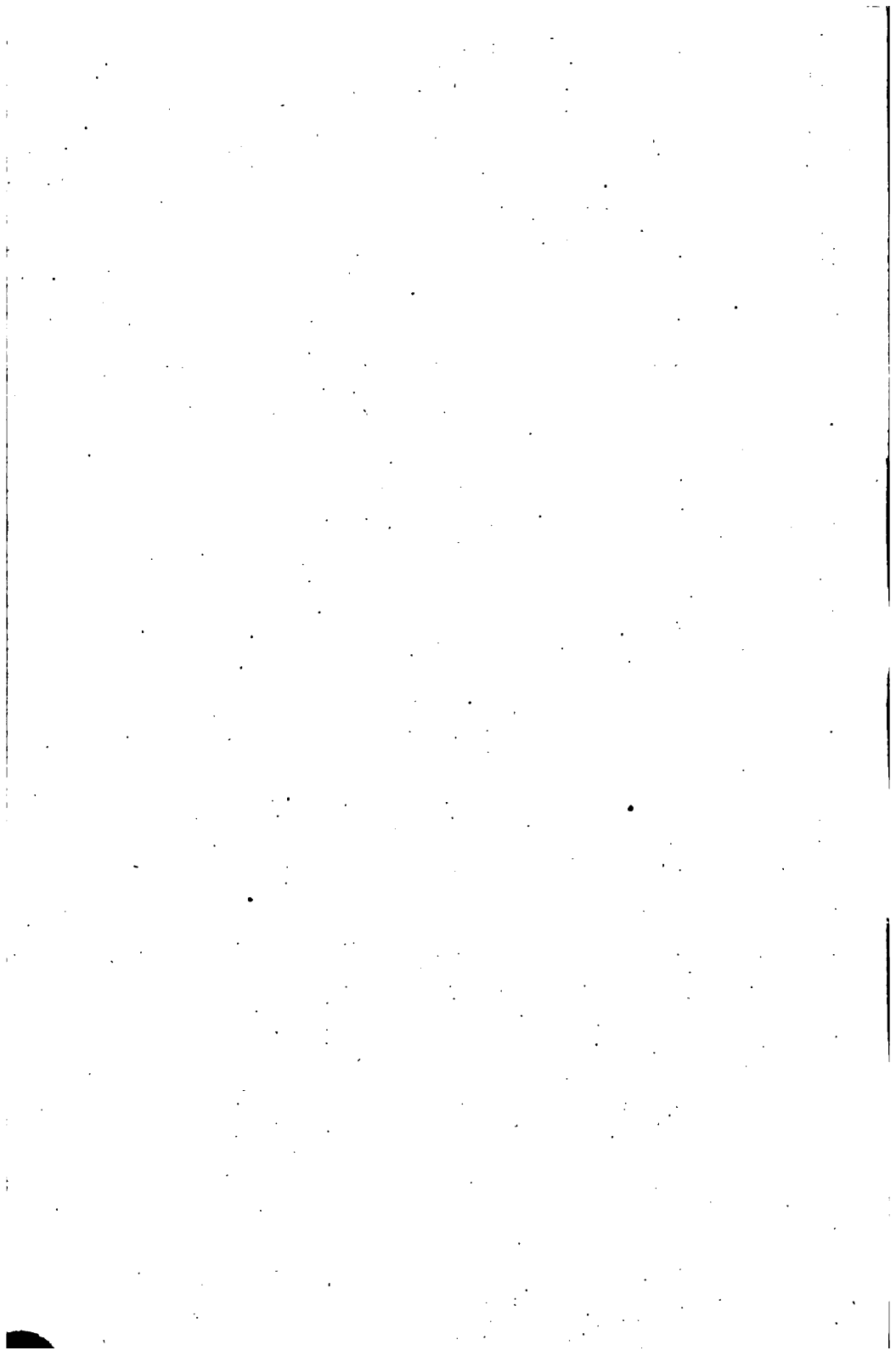
Γ.

ΣΕΡΓΙΟΥ ΜΑΚΡΑΙΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

(1750 — 1800.)

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο Ν .

Ἔτος μὲν τὸ σωτήριον διηλύετο χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν πεντηκοστὸν, τὰ δὲ τῆς ἐκκλησίας ἤρξατο καταβαρύνεσθαι παντοδαπαῖς εἰσφοραῖς χρημάτων καὶ ἀναλώμασιν (Α)· οὐ μὴν ἀλλὰ διηνοχλεῖτο καὶ ταῖς τῶν αἰρετικῶν μηχαναῖς, καὶ κρυφίως διεπολεμεῖτο, καὶ δολίως διεταράττετο. Τοῦ δὲ ἀπὸ Νικομηδείας κυρίου Κυρίλλου τοῦ Ε΄ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον διιθύνοντος, καὶ τινῶν λατίνων τῇ ὀρθοδόξῳ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ προσελθεῖν αἰτήσαμένων, τέως μὲν τοῖς ἐν τῷ Γαλατᾷ ἱερεῦσιν ἀπορίας ἐδόκει καὶ συζητήσεως ἄξιον, εἰ ἄρα μύρω χρίεσθαι τοὺς λατίνους προσιόντας τῇ ἀμωμήτῳ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, ἢ βαπτίζειν αὐτούς, ὡς ὅπως τὸ βάπτισμα τοῦ Κυρίου ἀθετήσεται καὶ τὰ παρὰ τῶν ἰδίων ἱερέων ἐφευρήματα προελομένους.

Ταύτης γοῦν τῆς συζητήσεως καὶ ἀπορίας ἐννηνεγμένης τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Κυρίλλῳ, προσεπέξετασθέντος τοῦ ἔθους τῶν νῦν δυτικῶν, καὶ τῆς παραχρήσεως καὶ διαφθορᾶς τοῦ διὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν θεῶν Πατέρων παραδοθέντος ὑπὸ τοῦ Κυρίου βαπτίσματος φωραθείσης, ἐπετρέπη τοῖς ἱερεῦσι βαπτίζειν τοὺς προσιόντας τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ λατίνους, ὡς ἀβαπτίστους· τοῦτο δὲ καὶ διαλαλεῖν τοῖς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου λαλεῖν προελομένοις ἐφεῖτο.

Ἐντεῦθεν οὖν καὶ συζητήσεις τῶν λογίων διεθερμαίνοντο, καὶ διηκριβοῦτο τὸ πρότερον ἔθος τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸ καινοτομηθὲν ὕστερον καὶ παραποιηθὲν καὶ παραρρεῦσαν εἰς ραντίσματα κατεξηραίνετο καὶ εἰς τὸ μὴ εἶναι ὅπως βάπτισμα διηλέγχετο· καὶ τινες δὲ καὶ σημειώσεις ἐλέγχων διευτυποῦντο καὶ εἰς κοινὴν ἀνάγνωσιν ὑπεστρώνοντο, καὶ πανταχῇ διαλα-

λείτο και διεκηρύττετο ὡς οἱ νῦν λατῖνοι καὶ δυτικοὶ εἰσὶν ἀβάπτιστοι.

Τοῦτο γοῦν οὕτω τρανῶς πρῶτον διακηρυχθέν (Β) διεθρόησε καὶ ἄκρως ἐλύπησε τοὺς τε ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως εὐρισκομένους λατίνους καὶ τοὺς ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἀπανταχοῦ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους διεσπαρμένους. Καὶ δὴ ἤσχαλον διατειχισθέντες τῆς σπουδαζομένης σφίσι κοινωνίας, δι' ἧς τοὺς ἀφελεστέρους ὑπαγόμενοι καὶ ἐξαπατῶντες δολίως ἐπὶ τὸν βόθρον τῆς κακοδοξίας αὐτῶν κατεβίβαζον, μικρὰ ἄττα διαφέρειν τοὺς ἀνατολικούς τῶν δυτικῶν ὑποκρινόμενοι, ἔθιμα ταῦτα καὶ οὐ δόγματα καλοῦντες, καὶ ταῦτα τοῖς μεταποιεῖν βουλομένοις πρόχειρα, καὶ τοῖς διατηραῖσιν ἤμιστα ἐπιβλάθη, ἀδιάφορα ὄντα ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἀνεπίμομφα. Διὸ καὶ κοινωνίας γαμικᾶς καὶ ἐναλλάξ διαμειβόντες, καὶ τὰς τελευτὰς τῶν μυστηρίων τῆς ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἀμωμήτου ἐκκλησίας παρεῶντες τὴν ἀρχὴν ἀπαραιοιήτους, τὴν ὑποταγὴν μόνην τῷ πάπα Ρώμης ἠτοῦντο, καὶ ὁμολογίαν παρὰ τῶν δελεασθέντων ἐλάμβανον, ὡς οὔτε εὐλογία, οὔτε σωτηρία ἐπὶ γῆς εἰ μὴ ἐν χειρὶ τοῦ πάπα Ρώμης, ὅτι αὐτὸς μόνος ἔχει τὴν ἀποστολικὴν ἐξουσίαν τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν, ὅτι καὶ ὡς βούλεται. Διὰ τοιούτων οὖν καὶ τηλικούτων ραδιουργημάτων καταγοητεύσαντες πολλοὺς μὲν ἐν νήσοις, πλείστους δὲ κατ' Αἴγυπτον καὶ Συρίαν ἐπὶ τὸν ἴδιον αὐτῶν λάκκον, μάλιστα ἀπ' ἀρχῆς τῆς νῦν ληγούσης ἰ. ἡ' ἑκατονταετηρίδος μέχρι μεσοῦσης, κατήνεγκον (Γ).

Κατὰ ταύτης δὲ τῆς κακομηχάνου εἰσβολῆς τῶν ἀκραιῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ζῆλον ἐνθεον ἐνδειξάμενοι ὅτε μακαριώτατος καὶ ἀγιώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύριος Ματθαῖος καὶ ὁ μακαριώτατος καὶ ἀγιώτατος πατριάρχης Ἀντιοχείας κύριος Σίλβεστρος, πολλὰ μὲν διεργάσαντο ἀπεσοβοῦντες τῆς ἰδίας αὐτῶν ποίμνης τοὺς λυμεῶνας, οὐ μικρὰ

ἔπαθον τῇ ἐκείνων ἀντιστάντες κακομηχανία· τέλος ἀλλ' οὖν ἀμφοτέροι διέλυσαν τὴν κακῶς γενομένην κοινωνίαν, ἀποτεμόντες τὸ σέσηπός τοῦ υἰγιαίνοντος, εἰ καὶ πολὺ κατεῖδον τὸ διεφορὸς καὶ βραχὺ τι περιέστη τὸ σωζόμενον.

Ἄλλὰ τὰ μὲν τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχῶν τοῦ τε κυρίου Ματθαίου καὶ κυρίου Σιλβέστρου λεγόμενα καὶ πραττόμενα ἐλύπει μὲν ἀντιβαίνοντα τοῖς λατίνοις, οὐ τοσοῦτον μέντοι κατέσεισε τὴν σφῶν μηχανήν· ὁ δὲ τοῦ λατινικοῦ ραντίσματος ἔλεγχος καὶ ἡ διαλαλιά ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς οἱ δυτικοὶ εἰσὶν ἀβάπτιστοι, οὐχ ὅπως τὰς μηχανὰς ἐκ βάθρων καθεῖλε τε καὶ ἀνέτρεψε καὶ τὰς ληστρικὰς ἐφόδους ἀνέστειλε, καὶ τῶν ἀφελεστέρων διήνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς ἀπὸ ἀβαπτίστων ἀποπηδᾶν καὶ ἀπὸ πειρατῶν ἀποφεύγειν καὶ ἀπὸ λοιμῶν διατειχίζεσθαι· ἀλλὰ καὶ δέος ἐνεπεποιήκει αὐτοῖς μὴ καὶ τῶν ἰδίων λαῶν περιέλη τὴν ἀχλὺν, ὑφ' ἧς ἐν τοσοῦτοις κατὰ σκότος ἠλάτκουσι.

Ταύτης οὖν τῆς καταστηλιτεύσεως τὴν αἰτίαν οἱ ἐν ταῖς Συκαῖς καὶ περὶ τὰς Συκάς ἐνδιατρίβοντες δυτικοί, οἱ τε ἰδιῶται, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν βασιλέων τῆς Δύσεως ἀρμοσταὶ (Δ) ἐπὶ τὸν παναγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύριον Κύριλλον τὴν αἰτίαν ἀνέθεντο, καὶ καθελεῖν τοῦ θρόνου ἐπηρῶντο, εἶπας τοὺς διακηρύττοντας κατασιγάσειεν κρύφα, καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ προκρίτων τοῦ ἡμετέρου γένους τισὶ διαμαρτυροῦντες ἀνήκεστον κατὰ παντός τοῦ ἡμετέρου γένους, μάλιστα τοῦ ἐν διασπορᾷ ἐν τοῖς ὄριοις αὐτῶν, τὴν ἀπέχθειαν καὶ τὸ μῖσος ἀφόρητον, καὶ μυρία ἐπαπειλοῦντες δεινὰ, εἰ μὴ τὸν κύρ Κύριλλον τοῦ θρόνου ἐκστήσαιεν.

Οἱ δὲ οἰκονομοῦντες τὸν καιρὸν καὶ τὰς ὀργὰς τῶν βασιλέων ἐκτρέπόμενοι, ἐξωθοῦσι τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τὸν κύριον Κύριλλον, προφάσει δὴθεν καὶ ἐνδείξει πρὸς τοὺς κρατοῦντας χρώμενοι, ὅτι χρηματικοῖς δανείοις κατεθάρυνε τὴν ἐκκλη-

σίαν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ καλοῦσιν ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον δ' ἤδη τὸν παναγιώτατον κύριον Παῖσιον.

Διετέλεσεν οὖν ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ταύτην πατριαρχεῖαν ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης κύριος Κύριλλος ἔτη δύο καὶ μῆνας ὀκτώ, ἀπὸ τοῦ αψμη' ἔτους ἕως τοῦ αψνα'. Ἐκράτει δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῶν Ὀθωμανῶν μονάρχης ὁ Μαχμούτης.

Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ κύρ Κυρίλλου ἤρξατο καὶ αὐθις καταβαρύνεσθαι ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία χρέσει καὶ συνεισφοραῖς· διὰ γὰρ τὰς συνεχεῖς ἐπιδρομὰς καὶ συσκευαφίας τῶν ἐπιβούλων, πολυταλάντοις δαπάναις χρησαμένου πρὸς τοὺς κρατοῦντας τοῦ κύρ Κυρίλλου, ὥστε τὴν ἐκεῖθεν ἐγειρομένην ὀργὴν ἐκκλίνειν, καὶ ἀντικρούειν πρὸς τὰς τῶν ἐχθρῶν προσβολὰς, συνεχῶς ἀντιπαλαίοντος καὶ γενναίως ἀνθισταμένου, ἀπὸ πεντακοσίων μέχρι χιλίων ταλάντων τὰ χρέη προσήυξησεν.

Ἦν μὲν οὖν ὁ παναγιώτατος κύριος Κύριλλος ὁ Ε' τὸ γένος Πελοποννήσιος, τὴν γνώμην εὐθύς, τὸν τρόπον ἀπλοῦς, εἰ καὶ τισὶ ποικίλος ἐδόκει, πρὸς τὰς πολλὰς μηχανὰς τῶν ἀντιπάλων πολλαχῶς ἀντιτασσόμενος, φιλάρετος, φιλάγαθος, ἐπιεικῆς, φιλομαθῆς, τῇ ἀναγνώσει τῶν θείων βιβλίων προσκείμενος, βίον ἡρημένος τὸν τελεώτερον, διὸ καὶ ἀγρυπνίας μείζονας καὶ νηστείας συνεχεστέρας ἐποίει, καὶ ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικὰς μακροτέρας ἐφίλει, καὶ πρὸς πάντα γενναίως ἐδόκει, ὀξύς τε περὶ τὰ πρακτέα, καὶ σφοδρὸς πρὸς τὰ δόξαντα, ἄτρεπτος καὶ ἀδεῆς πρὸς τὰ ἀντιπίπτοντα. Ἐντεῦθεν καὶ ζηλωτῆς τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων διάπυρος ἐγνωρίζετο καὶ παρὰ πάντος τοῦ λαοῦ διεθρυλλεῖτο καὶ διαφερόντως ἠγαπάτο, τῇ ἀγλατῇ τῶν ἰδίων ἀρετῶν συμπάντων τὰς ψυχὰς καταθέλων καὶ ἐφελκόμενος, εἰ καὶ τὸν ἀληθῆ ζῆλον τοῦ ἀνδρὸς ποικίλως συγκαλύψει ἐτεχνῶντο οἱ διαβάλλοντες, πανοῦργον αὐτὸν ἀπο-

καλοῦντες, ὥσπερ οἱ αἰρετικοὶ αἰρετικὸν ἔδυσφήμεον τὸν ὀρθοδόξοτατον.

Διὰ μὲν οὖν τὰς εἰρημένας ἐπιβολὰς τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν αὐτοῖς χαριζομένων, ἤτοι δι' ἀνάγκην, ἢ φθόνον, ἄλλως δὲ καὶ ἄγνοϊαν τῶν λεγομένων καὶ πραττομένων, (φιλεῖ γὰρ ἐν τοιούτοις συγκυρεῖν πολλὰ ἐκ πολλῶν πάθη τε καὶ διαφέροντα) ἐξώσθη τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ὁ κύριος Κύριλλος, εἰς Χάλκην νῆσον μίαν τῶν Κυανέων περιορισθεὶς, ἐν ἀδραΐ τῆς ἐκκλησίας χορηγία καὶ πολλῇ τῇ τιμῇ καὶ περιποιήσει ἐφησυχάζων. Ὁ δὲ παναγιώτατος κύριος Παῖσιος, διὰ πολλῶν δεήσεων καὶ κοινῆς τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ κληρικῶν προσκλήσεως καὶ ἰκετείας πρὸς τοὺς δυνάστας, ἐπαναλαμβάνει τέταρτον τὸν οἰκουμενικὸν καὶ ἀποστολικὸν θρόνον, καὶ τὴν συνήθη αὐτῷ πρὸς πάντας ἐπιείκειαν καὶ τὰς πολλὰς καὶ θαυμαστάς ἐπιδήλους ἀρετὰς πανταχοῦ ἐφαπλοῖ, ποιμαίνων νουνεχῶς, ἰθύνων ἐπιστημόνως καὶ θεοφιλῶς διεξάγων σύμπασαν τὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἐθὰς παντοδαπῶν καὶ ποικίλων πραγμάτων, καὶ διὰ μακροῦ ἐγγεγυμνασμένος τῇ τοιαύτῃ οἰκουμνικῇ ποιμαντορίᾳ ὑπὸ τοιαύτην πολύτροπον δυναστείαν, ὑφ' ἧς τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα καθ' ἐκάστην ἐπηρεάζεται, καὶ τὸν πανούργον καὶ δεινότατον συνεχῶς διαθλοῖ πόλεμον· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐξωθεν ἐπαπειλοῦντα προσρῆξαι βιαιότερον ἀντέπραπτον, ἀγχιστρόφω καὶ πολιτικῇ φρονήσει λίαν εὐμηχάνως ἀντιτασσόμενος, καὶ λωφῆσαι μὲν τὴν ὀργὴν τῶν δυτικῶν καὶ τὰς ἀπειλὰς διαλύσαι ἐπειρᾶτο, κατασιγᾶσαι δὲ τοὺς λαλοῦντας τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἤθελεν.

Ἐντεῦθεν δὴ κόμματι τῶν διαλαλούντων ὡς οἱ δυτικοὶ νῦν εἰσὶν ἀβάπτιστοι ἀπεναντίας αὐτῷ δῆθεν ἀπερρῆν, ὅπερ ὁ γεραρὸς καὶ πολιοῦς τὴν τρίχα, πολιοῦς δὲ τὸ φρόνημα συνεχῶς οἰκονομῶν ἐδόκει περιορᾶν, τῷ δ' ὄντι ὑπερρῶνυεν, ὥστε τὴν ἀλήθειαν κηρύττεσθαι συναδόμενος τοῖς προθυμομένοις, καὶ μη-

δένα κωλύων διελέγχειν, κἄν αὐτὸς ἀπὸ τοῦ θρόνου οὐ κατελάλει τῶν δυτικῶν, παρείχε μέντοι ἄδειαν τοῖς λογίοις βουλευμένοις καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἀποδεικτικῶς ἐκ τῶν θείων Γραφῶν περὶ τοῦ βαπτίσματος.

Ἄλλὰ τὴν μὲν οἰκονομίαν καὶ ἀνάγκην δι' ἣν τοῦ θρόνου καθεῖλον τὸν κύριον Κύριλλον ὀλίγον σύνοιδον· ἐδόκει δὲ τοῖς πολλοῖς ὅτι διὰ χρηματικὰς ἐξόδους· τινὲς δὲ καὶ λογισάμενοι τὸ εἶκός, τὴν πολυθρύλλητον διαλαλιὰν καὶ καταφορὰν τοῦ λατινικοῦ ραντίσματος αἰτίαν ὑπέλαβον· συγκεχυμένως μὲντρι συνήκαν καὶ κακῶς ἐδόξαζον ἀντιπράττοντα τῷ κηρύγματι τοῦ βαπτίσματος τὸν ἀγιώτατον καὶ τῷ ὄντι μέγαν ἐν πατριάρχεις κύριον Παῖσιον· μήτε δὲ τοῖς ἐφεξῆς πραττομένοις ἐπιστήσαντες, μηδὲ συνιέντες οἷς νοῦς ἔμφρων ἀντιτεχνᾶται τὰ δοκοῦντα διαπραττόμενος καὶ τὴν ἄλλοθεν ἐπιγινομένην βλάβην ἀποσοβῶν, ἤρξαντο διαβάλλειν πρὸς τὸν λαὸν καὶ βλασφημεῖν τὸν τῆς εὐσεβείας προστάτην, ὡς ἀπεναντίας φρονούντα τῷ ὀρθῷ δόγματι, καὶ πολλοὺς τοῦ δήμου ἀνέπειθον τῇ σφῶν συνολισθαίνειν ἀπάτη, καὶ τὸν τῆς ἐκκλησίας ἔμπειρον οἰακοστρόφον καὶ ἔνθεον κυβερνήτην ἀδίκως κερτομεῖν ὑβρίζοντες.

Ἡῤῥησε δὲ ἡ τοιαύτη εἰς τὸν λαὸν διαβολὴ καὶ διεχύθη μάλιστα ἐν τῇ πανδήμῳ συρροῇ τοῦ λαοῦ, ἥτις ἐν τινι τῶν περιχώρων τῆς Νικομηδείας ἐγένετο ἐπὶ θεᾶ καὶ ἀκροάσει μοναχοῦ τινος Αὐξεντίου τοῦνομα, ἀπλοῦ καὶ ἀκάκου, τὸν ἀσκητικὸν βίον προελομένου, δεήσσει καὶ νηστείαις τὴν σάρκα τήξαντος, καὶ τὴν πρώτην ἥ φασι στάσιν τῆς ἀσκήσεως ἐπιβάντος, ὃς τὰ πρῶτα διδάσκων τοὺς προσιόντας ἤρξατο εἰς ἡθὸς κοσμῶν, λογισμῶν τινων ἐφαπτόμενος, ὥστε καὶ κρύφια διελέγχειν καὶ δοκεῖν δυνάμεις οἷός τε ἦν ἐργάζεσθαι. Ταύτης δὲ τῆς ὑπολήψεως διαδοθείσης εἰς τὸν λαόν, συνήρχετο πανταχόθεν τὰ πλήθη, εὐλαθεῖα φερόμενοι, καὶ μικροῦ δεῖν σύμπαρ συνεκινεῖτο

της μεγάλης ταύτης πόλεως και τῶν περίξ πόλεων ὁ λεῶς και διεβοήθη πανταχοῦ θαυμάσιός τις εἶναι δοκῶν.

Ἄλλ' οὗτος μὲν τὴν ἀρχὴν ἴσως δι' ἀπλότητα προκύψας εἰς τὸν λαόν, νοθετεῖν και διδάσκειν προβαλόμενος τῇ πανδήμῳ συρροῇ τοῦ λαοῦ και κιβδηλία τοῦ βίου ἐκλάπη παρατραπείς ταῖς ἐπιβολαῖς και νοθεύμασι τῶν πονηρῶν, και ὡς ἐπὶ σκηνῆς κατεπαίχθη ὑπὸ πανούργων ὑποκριτῶν, οἳ τινες ἀφορμῆς δραξάμενοι τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀνδρὸς πολλὰ κατεψεύσαντο, παράδοξα τερατευόμενοι και διασκευάζοντες ἐπὶ ἀπάτη τῶν ἀφελεστέρων νοθεύοντες και τὴν ἀρετὴν, εἴ τις ἦν αὐτῷ, και ἀναιδῶς κατορχούμενοι.

Τούτῳ γοῦν ἀδεῶς διακηρύττοντι ὡς οἱ νῦν δυτικοὶ και Ἀρμένιοι (E), τοῦ διὰ τῶν θείων Ἀποστόλων παραδοθέντος βαπτίσματος κατολιγωρήσαντες ὅπως εἰσὶν ἀβάπτιστοι· τοῦτο γὰρ και διακηρύττειν παρρησίᾳ εισηγήσαντο και πρῶτῃρυναν αὐτὸν τινες, οἳ τινες ἦτοι διὰ δέος, ἢ δι' ἄλλας ὠφελείας σφίσι τῶν λατίνων και Ἀρμενίων καταλαλεῖν οὐκ ἐτόλμων· τέως ὁ περὶ αὐτὸν χορὸς τὴν ὀργὴν τοῦ παναγιωτάτου και οἰκουμενικοῦ πατριάρχου και τῶν ἁγίων ἀρχιερέων, ἀπαρεσκομένων οἷς ἐπραττον, δεδιῶς, ὑποβάλλει δολίως ὡς δι' αὐτὸ τοῦτο ἀπαρέσκονται ὅτε πατριάρχης και τινες ἀρχιερεῖς ὅτι τῶν λατίνων καταλαλεῖ, αὐτοῖς χαριζόμενος, διὸ και τὸν παναγιώτατον κύριον Κύριλλον τοῦ θρόνου ἐξέωσαν, προδότας αὐτοῦς τῆς ἀληθείας δυσφημοῦντες, και κατ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας δῆθεν ἐκείνον ἠρέθιζον.

Ἐκτοτε οὖν ἤρξατο και αὐτῷ ἐπιρρίπτειν τῷ ὄχλῳ κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυρίου Παΐσιου και τινῶν ἀρχιερέων λόγους ἀεικεῖς, οἷς προσθέντες οἱ ὑποκριταὶ κατελάλουν βλασφημίας, καταλαλοῦντες ἀνοσίως πρὸς τὸν λαόν και διαβάλλοντες τοὺς ἁγίους και τὸν παναγιώτατον κύριον Κύριλλον ὑπερεκθειάζοντες, τὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξωσιν, παντελεῖ τῆς ἐκκλησίας καθαίρεσιν διεβεβαιοῦντο.

Ταύτης δὲ τῆς λαλιᾶς ἐνεχθείσης τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμηνικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Παΐσιῳ καὶ τοῖς ἐνδημοῦσιν ἀρχιερεῦσιν, ὑπόνοιά τις ἐγένετο ὡς εἰδήσει καὶ ὑποβολῇ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου, νέαν πατριαρχεῖαν ἑαυτῷ μετιόντος, ταῦτα διαφημιζέσθαι, εἰ καὶ τὰ διαπραττόμενα τοῖς ἐκεῖ καὶ αὐτῷ ἦν ἀπαρέσκοντα· ἀπέστειλαν οὖν διαπυθθανόμενοι, εἰ ἄρα σύνοιδε τὰ ἐκεῖ· ὁ δὲ ἐνόρκως ἐβεβαιούτο· μήτε συνειδέναί μήτε ἐπευδοκεῖν καὶ ἀρέσκεσθαι τοῖς ἐκεῖ πραττομένοις καὶ λεγομένοις, μηδὲ ὄλως πατριαρχείας ἐθᾶν, ἀρκεῖσθαι τε τοῖς χορηγούμενοις καὶ αἰρεῖσθαι ἐφησυχάζειν διὰ βίου, εἰ μόνον τὰ τῆς ἐκκλησίας μένει ἀβλαβῆ καὶ ἀπήμονα.

Τούτων ἐνόρκως βεβαιωθέντων ἐν τῷ ναῶ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν Χάλκῃ τῇ νήσῳ, ὁ μὲν παναγιώτατος Κύριλλος ἔμεινεν ἐφησυχάζων· ἀπελύοντο δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς περὶ αὐτοῦ ὑπονοίας· ὁ δὲ ὄχλος συλλαβῶν (ΣΤ) πονηρὰν ζύμην ἐκ τῆς ἀνοσίῳ διαβολῆς, διοιδαίνει τὰς ψυχάς, καὶ τὰς φρένας τυφόμενος ἐλύσσα κατὰ τοῦ εὐεργέτου, καὶ τέλος ἐξέμηνε κατὰ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοῦ πατριάρχου κυρίου Παΐσιου· καὶ δὴ οὐ μετὰ πολλὰς τὰς ἡμέρας συρρεύσαντες ἐν Κυριακῇ ἀγγελῆδὸν εἰς τὸ πατριαρχεῖον κατεθρόνησαν βοῶντες μετὰ πολλοῦ τοῦ ὁμαδοῦ καὶ θορύβου, — οὐκ ἔτι σὲ θέλομεν· Ἀρμένιος εἶ! λατῖνος εἶ (φεῦ τῶν ἀνοσίων βλασφημιῶν)· διατὶ οὐ βαπτίζεις Ἀρμένιους, διατὶ οὐ βαπτίζεις λατίνους; διατὶ ζητεῖς ἐξορίσαι τὸν ὅσιον; οὐκ ἔτι σὲ θέλομεν!

Ταύτης οὖν τῆς βοῆς συμπεσοῦσης ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ καὶ συρροῆς συμμιγοῦς ὄχλου πανταχόθεν ἐπιτρεχούσης, αἰφνης ἀκούσας καὶ κατιδὼν ὁ πατριάρχης τὸ τοσοῦτο πλήθος ἐπειρᾶτο πραῦνειν καὶ καταπαύειν τῆς τοιαύτης ὀρμῆς τὸν συρφετόν. Οἱ δὲ προλήψει δεινῇ προϊσχημένοι ἐκβακχευθέντες τῇ γοητείᾳ τῶν ὑποκριτῶν ζέοντες τῷ θυμῷ, κύνες οἴονει λυσσῶντες, καὶ θῆρες ἄγριοι, ἐφάλλονται ἐπὶ τὸν πράοτατον γη-

ραιόν, καὶ τῆς αὐτοῦ κέλλης ἀφαρπάσαντες κατήγαγον, ἐλεεινῶς ἔλκοντες, ἀνιλεῶς τε τύπτοντες, ἐμπτύοντές τε ἀναιδῶς καὶ ἀνοσίως δυσφημοῦντες οἱ παράφρονες· καὶ ἦν τότε ἰδεῖν οἰκτρὸν θέαμα τῆς ποιμνῆς μανείσης κατὰ τοῦ ποιμένου, δίκην λύκων αἰμοβόρων τοῖς ὁδοῦσι διασπαράξαι λυσσώντων· καὶ τῶν ἰδίων ὑβριζόντων, τῶν ξένων καὶ ἄλλοεθνῶν διὰ σπουδῆς ἦν διασῶσαι τὸν ὑβριζόμενον, δεινοπαθούτων τοῖς ἀδίκως γινομένοις, καὶ δυσφορούντων ἐκτόπως ἐπὶ τῇ παρανόμῳ συνοχῇ καὶ ἐπαναστάσει, καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀνοσίῳ ὑβρεὶ τοῦ παρὰ πᾶσιν αἰδεσίμου ἀνδρός· ἦν γὰρ δὴ καὶ τοῖς ἄλλοφύλοις καὶ ὀρώμενος αἰδέσιμος ὁ ἀγιώτατος. Ὁ οὖν παρεδρεύων τῇ πύλῃ τοῦ Φαναρίου χιλιάρχος συνήλθας τὴν περὶ αὐτὸν σπεῖραν καὶ ἐφοπλίσας ροπάλοις, οἷς εἴωθεν, ἐφορμήσας γενναίως ἐξεῖλε τῶν φρενοπλήγων τῆς μανίας ἡμίθην τὸν σεβαστὸν γηραιὸν καὶ τοῦ θεοῦ ἀνθρωπον, καὶ τῷ ὄντι μέγαν ἱεράρχην, καὶ ἐμβιδάσας ἀκατίῳ ἀνήγεν ἐπὶ τὸ στρατήγιον, ἧ οἱ εἴθισται ἀπάγειν τοὺς διαφορομένους· τοῦ δὲ στρατηγοῦ, μὴ ἐξὸν αὐτῷ ἐπιδικάζειν τὰ τοιαῦτα κελεύσαντος, ἤγαγον ἐκεῖθεν πρὸς τὸν ἐπίτροπον· συνεχύθη δὲ ἐπὶ τὴν αὐλὴν τοῦ ἡγεμόνος πολὺς ὁ φρενόπληκτος ὄχλος, καὶ ὁ μὲν ἐπ' αὐτῆς ἐκυμαίνετο ἐνθουσιῶν καὶ κράζων, ἔρον, ἄρον, ἀπόστησον ἀφ' ἡμῶν, οὐκ ἔτι αὐτὸν θέλομεν! ὁ δὲ πρᾶϋς καὶ χριστομίμητος πατριάρχης ἔστηκεν ἐν τοῖς ἔθνεσι θεξάζων τὸν δεσπότην Χριστὸν, ὅτι καὶ ἐν τοιοῦτοις παιδεύει προσοικειούμενος, καὶ διατυπῶν ἑαυτῷ ἕως οὗ μορφωθῆ ὄλως ἐν αὐτῷ.

Ἰδὼν οὖν ὁ ἐπίτροπος τὴν τοιαύτην τοῦ ὄχλου συστροφὴν καὶ σύστασιν ἠγανάκτησε σφόδρα, ἵνα δὲ μὴ τι χεῖρον ἐπισυμβῆ τῷ ὄχλῳ, διηρώτα ἐπὶ τίνι συνηλθον, καὶ τί βούλονται; τῶν δὲ ἀποκριναμένων, τὸν πατριάρχην αὐτὸν ἐφ' ἡμᾶς οὐκ ἔτι στέργομεν, ἐπηρώτα, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ κατεσθῶν, ἐξωσθήτω, ἀπελάσθω, λατίνός ἐστιν, ἀρμένιός ἐστι!

καταγνοὺς δὲ τὴν τοιαύτην αὐτῶν βακχεῖαν, σκηπτῶ ὀργῆς καταπλήξαι καὶ ξίφει διασκεδάσαι τὴν σύστασιν ἐβουλεύσατο· ὁ δὲ ἀγιώτατος καὶ πρῶτατος πατριάρχης προσπεσὼν παρητέτο τῆς ὀργῆς τὸν λαόν, καὶ μεταστῆσαι αὐτὸν τοῦ θρόνου ἐδεῖτο, καὶ τὴν ποθουμένην ἡσυχίαν χαρίσασθαι, τὸ βαθὺ γῆρας περιβαλλόμενος. Ταῖς γοῦν δεήσεσι τοῦ παρὰ πᾶσιν αἰδεσίμου καὶ ἀγιωτάτου ἀνδρὸς ἐπινεύσας, ὁ ὑπέρτατος διέγνω μεταστῆσαι, καὶ διακυυθῆσαι τὸν ὄχλον ἐκέλευσε, τίνα πατριαρχεῦειν αἰροῦνται· οἱ δὲ ἐπεφώνουν, τὸν πρότερον πατριαρχεῦσαντα Κύριλλον· ἀποδεξαμένου δὲ τὴν αὐτῶν αἴτησιν, καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἀναθεμένου τὴν προέλευσιν, καὶ διακελευσαμένου ἀπολύεσθαι εἰς τὰ ἴδια ἕκαστον, οὐδαμῶς ἀφίσταντο τῆς αὐτῆς ἐπικεκραγότες, νῦν ἡμῖν αὐτὸν δός, νῦν τὸν ὀρισμὸν ἀπόλυσον! περιβλεψάμενος δὲ καὶ κατιδὼν τὴν προπετὴ αὐτῶν σύστασιν διακασίς τε τῷ θυμῷ, αὐθίς τε ἐπισχὼν διεκέλευσεν ἄγειν μὲν τὸν πολλοῖς σπουδαζόμενον, τοὺς δὲ τῆς συστάσεως ἀρχηγούς διδῆναι καὶ καταγράψαι, ὅθεν καὶ οἷς ἕκαστος γνωρίζεται· οἱ δὲ τεταγμένοι παραλαβόντες ἔγγραφον τὸν ὀρισμὸν ἀνήλθον εἰς Χάλκην προσκαλεσόμενοι τὸν παναγιώτατον κύριον Κύριλλον, ὃν καὶ ἀνήγαγον εἰς βασιλεύουσαν. Τῇ δὲ ἐπαύριον παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ἐνδημοῦντας ἀρχιερεῖς καὶ κληρικούς, ὡς εἴθισται, παρέστη τῷ ἐπιτρόπῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ μεγιστᾶσι καὶ ἀπολαβὼν τὰ καθβάδια, γνώρισμα τιμῆς καὶ ἐγκαθιδρύσεως, ἐπανήλθε β'. ἐπὶ τὸ πατριαρχεῖον μετὰ ἀμυθήτου χαρᾶς τοῦ λαοῦ καὶ κοινῆς πανηγύρεως,

Ὁ δὲ ἐπίτροπος δεινοπαθήσας τοῖς γενομένοις, κατεδίκασε μὲν τοὺς ἀρχηγούς τῆς συστάσεως, ὧν κατεγράψατο τὰ ὀνόματα, εἰς θάνατον, ὃν οἱ πλείους δρασμῶ χρησάμενοι ἐξέφυγον, δύο δὲ συλληφθέντων καὶ πνιγέντων· κατητιᾶτο δὲ καὶ τοῦ παναγιωτάτου Κυρίλλου· ὡς δημεγέρτου, ἐπ' αὐτὸν τὰς αἰτίας τῶν προηγησαμένων ἀδίκως μεταθέμενος, ἦτοι ταῖς δια-

βολαῖς τινῶν κακοτρόπων κειθόμενος, ἢ τῷ συμφύτῳ πάθει τῆς φιλοχρηματίας ἀγόμενος, ἕως λάβῃ τὰ ἱκανά· καὶ δὴ, καθάπερ καινὸν πλημμελείας πρόστιμον, προσήκετο τάλαντα ἐννεμήκοντα, καὶ τοὺς αἰτίους τῆς καταδίκης ἀπέλυσε.

Οὕτως οὖν ἐκστάς τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τὸ δ΄, ὁ παναγιώτατος κύριος Παῖσιος περιωρίσθη ἐν Χάλκῃ τῇ νήσῳ, ἔνθα ἐπιβίωσας θεοφιλῶς καὶ ὀσίως ἐν τῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν ἐν ἔτει αψνς΄. μηνὶ ὀκτωβρίῳ.

Ἦν δὲ ὁ ἀγιώτατος οὗτος πατριάρχης τὸ γένος Καισαρεύς, εὐσεβεῖα καὶ φρονήσει κεκοσμημένος, γενόμενος δὲ Νικομηδείας μητροπολίτης, καὶ τὸ περιὸν τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐν πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς ἐπιδείξας, κοινῇ ἐκλογῇ καὶ ψήφῳ μετὰ τὸν πολὺν Ἰερεμίαν προήχθη τὸ α΄. ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου κατὰ τὸ αψκς΄. ἔτος, καὶ διεθύνας τὸν θρόνον ἐξ ἔτη ὑποχωρεῖ αὐθις τῷ Ἰερεμίᾳ, καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ κυροῦ Νεοφύτου ἀναλαβὼν τῷ αψμ΄. ἐπέσχε μῆνας εἴκοσιν, αὐτῷ πάλιν ὑποχωρήσας, καὶ ἀμοιβᾶδὸν ἐξ αὐτοῦ ἀπολαβὼν τὸ γ΄. κατὰ τὸ αψμδ΄, διέμεινεν ἐπ' αὐτὸν ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ· τὸ τέταρτον δὲ καὶ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ κυροῦ Κυρίλλου παραλαβὼν καὶ διεθύνας μῆνας δεκαπέντε, ἀφήκεν αὐτὸν τῷ Κυρίλλῳ, δώδεκα ἔτη καὶ μῆνας πέντε ἐκ διαλειμάτων τοῦ οἰκουμενικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου προστάς τῆς ποιμαντορίας ἐπαξίως ἐπιλαβόμενος. Ἠγαπᾶτο δὲ παρὰ τῶν ἀγίων ἀρχιερέων, καὶ διὰ πολλῆς ἤγετο τιμῆς, πᾶσιν ἐπιεικῶς ὁμιλῶν καὶ πάντας διαναπαύειν φιλοτιμούμενος, καὶ τὰς χρεῖας αὐτῶν εἰς ἑαυτὸν ἀγαλαμβάνων· ἐδᾶκει δὲ καὶ τοῖς ἀμελοῦσι τῶν καθηκόντων φοβερὸς, καὶ τὰς παραχῆς προαναπέλλων τῆς ἐκκλησίας, ἀπειρήκει τῶν ἐνθιμούντων τὰς πρὸς τοὺς δυνάστας ὁμιλίας καὶ συνηθείας· ἀλλ' ὅσον περιστέλλε τὰς ἀκαιροὺς αὐτῶν φιλοτιμίας, τοσαῦτον αὐτοῖς περιποιεῖτο τιμὴν, ἐκ παντὸς τρόπου ἀποσεμνύων τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, καὶ τῆς μεγί-

στης ποιμαντορίας τὴν ἰσχὺν συντηρῶν, καὶ ἐπιρρωννύων τὴν δύναμιν. Ἀπ' αὐτοῦ οὖν ἤρξατο τὸ σχῆμα τῶν ἀγίων ἀρχιερέων παρρησιάζεσθαι ἀρχικώτερον ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ βασιλικῶν διπλωμάτων εἰς τε χρεῖαν καὶ ἐπισημασίαν προαχθέν, τὰ τε τῆς περιβολῆς αὐτῶν καὶ τοῦ ἄλλον βίου ἐπὶ τὸ ἀβρότερον παρέκλινε, πενιχρὰ ὄντα πρότερον καὶ καθωσιωμένα· ἀπεκρούετο δὲ εὐμηχάνως τε καὶ τὰς τῶν ἔξωθεν δυνατῶν βίαις, καὶ τὰς τῶν κληρικῶν καὶ ἀρχόντων καταδυναστείας ἀπεσόβει γενναίως, τὴν πατριρχικὴν ἐξουσίαν διὰ συνοδικῆς ὁμοφωνίης διατηρῶν ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσιν. Ἦν γὰρ μεγαλόφρων καὶ οὐδενὶ ἀκαίριως ὕφιετο, ἐπιεικῆς ὢν, οὐδέν τε ἠγεῖτο τοῦ καθήκοντος τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ποιμαντορίᾳ προτιμότερον, ἀρχικῶς βουλευόμενος καὶ μεγαλοπρεπῶς διενεργῶν, καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ θρόνου ἐκ παντὸς περιέπων τοῦ τρόπου, καὶ τὴν κηδεμονίαν ἀπάσαις ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς θεοφιλῶς ἐφαπλῶν, τὰ κοινῇ συμφέροντα τῇ εὐσεβείᾳ διαπραττόμενος.

Παραιτησαμένου τοίνυν τοῦ παναγωγιάτου κυρίου Παλαίου τὸν οἰκουμενικὸν ἀποστολικὸν θρόνον, ὡς εἴρηται, διεδέξατο αὐτὸν ὁ παναγιώτατος κύριος Κύριλλος ὁ Ε΄ τὸ β΄ ἐν ἔτει αψν β΄. σεπτεμβρίου ζ΄. Ἦρχε δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ τῶν ὀθωμανῶν βασιλεὺς Μαχμούτσος. Ἦν δὲ πατριάρχης καὶ πάπας Ἀλεξανδρείας ὁ κύριος Ματθαῖος, τῆς δὲ Ἀντιοχείας ὁ κύριος Σιλβέστρος, τῆς δὲ ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης ὁ κύριος Παρθένιος.

Ὁ δὲ κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ πόλεμος συνεχῆς ἦν ἐκ τῶν ἀσεβῶν, ἐπεβαρύνετο δὲ μάλιστα καὶ ἐκ τῶν δυτικῶν· πολλὰς γὰρ διεμηχανῶντο ἐπιβουλάς καὶ μυρίους διετεχνῶντο τρόπους ἐν τε Παλαιστίνῃ καὶ Ἱερουσαλήμ, ὥστε ἡμῶν ἀφελῆσθαι τὰ προσκυνήματα, διανοούμενοι ὡς εἰ τοῦ ἀγίου καὶ ζωοποιοῦ τάφου κύριοι γένοιτο, ἄρδην ἐκείθεν τοὺς ὀρθοδόξους ἐλάσωσιν, ἐν τε Αἰγύπτῳ οὐκ ἐπαύοντο διανοχλοῦντες, καὶ ἐν

Συρία τοὺς Ἄραβας παραφθείραντες, τὴν τρυφὴν καὶ ἀκολασίαν οἷον δέλεαρ χαλῶντες, καὶ χρήμασιν ἐξωνούμενοι τὴν ἐκείνων ἀπώλειαν· εἴ τις γὰρ χρημάτων εἶδετο, ὑποτασσόμενος τῷ πάπᾳ πρὸς τὴν χρεῖαν παρὰ τῶν μισιοναρίων ἐλάμβανεν· ἐδωρεῖτο δὲ τοῖς πᾶσιν ἢ τρυφὴ καὶ ἀκολασία ἐλομένοις τὰ δυτικῶν, καὶ ἅπας θεσμὸς σωφροσύνης ἐλύετο, καὶ πάντα ἦν τούτοις ἀφέσιμα παρὰ τοῦ νέου βραβευτοῦ καὶ δεσπότου, πλατεῖαν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ὑπανοίγοντος, ἵνα τῆς στενῆς ἐκφυγόντες, ἦν ἡμῖν ὑπέδειξεν ὁ Κύριος, δράμασιν ἐπὶ τὴν πλατεῖαν καὶ πληθύνη τὸν ἀριθμὸν ὁ ἀπολύων, καὶ ἐπεκτείνῃ τὰ ὄρια ὁ ἐγκαυχώμενος· ἀλλὰ τοιούτοις καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, ὅσα Χριστὸν ὁμολογοῦσι κατὰ Ἀσίαν δελεάζειν καὶ ὑπαγόμενος διὰ τῶν αὐτοῦ μισιοναρίων ὁ Ρώμης πάπας, καὶ τὸ μωρὸν τῶν Ἀρμενίων ἔθνος διασπάσας καὶ προσοικειωσάμενος ἐξ αὐτῶν πλείονας, διὰ τοῦτο καὶ τὰ πλησιόχωρα ἔθνη τῶν Ἰβήρων διανοχλεῖν ἀπετόλμησε.

Ἦρχε δὲ τότε τῶν Ἰβήρων ὁ αἰδιμος ἐν βασιλεῦσι Βασίλειος ἄρτι τῆς τυραννίας τῶν Περσῶν ἀπολυθείς, καὶ πρὸς τοὺς αὐτῷ διαφερομένους περσάρχας ἐτι παραταττόμενος· ἀλλ' εἰ καὶ πρὸς πολεμίους ἐπεξίεναι ἐβιάζετο καὶ διεμελέετο τὰ Ἄρως, τῶν ὁμόρων βαρβάρων ὁμοθυμαδὸν κατ' αὐτοῦ ὀπλισμένων, τῆς ἐνδον εὐνομίας οὐκ ἡμέλει, καὶ τῆς εὐσεβείας μάλιστα ἐφρόντιζε. Καταμαθὼν οὖν ὡς ὁ εὐσεβὴς ὑπ' αὐτὸν λαός, λάθρα παρεισυρέντων καχοδόξων τινῶν, ἐπηρεάζετο τὴν εὐσεβίαν, διεπέμψατο πρὸς τὸν παναγιώτατον κύριον Κύριλλον ὡς τάχος ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἐκεῖ περὶ τὴν πίστιν ἐνοχλουμένοις προκαλούμενος· ὁ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπαινέσας τὸν ζῆλον ἀπέστειλεν ἐξαρχικῶς ἄνδρα ζηλωτὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἐν ἱερομονάχοις διδάσκαλόν τινα Μακάριον, ἐπιδούς αὐτῷ ἐγκύκλια τοῖς ἐκεῖ παραινεντικά γράμματα, ἐμμένοντας τῇ ἀποστολικῇ θείᾳ διδασκαλίᾳ τῇ διὰ τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ διδασκάλων καὶ

οικουμενικῶν ἑπτὰ ἁγίων Συνόδων εἰς ἡμᾶς βεβαιωθείση καὶ ἀκιδόδηλως διατηρουμένη, καὶ τηλαυγῶς διαλαμπούση, ἀποτρέψεται πᾶσαν καινοτομίαν καὶ ἀποφεύγειν πᾶσαν ἑτεροδιδασκαλίαν, καὶ τοὺς ποιούντας τι ἢ λέγοντας παρὰ τὴν ἁγίαν καὶ ἀμώμητον ὀρθοδοξίαν τῆς θεοπαραδότου Ἀποστολικῆς καθολικῆς διδασκαλίας, τῆς διακηρυττομένης καὶ διατρανουμένης ἐν ἑπτάδι οικουμενικῶν ἁγίων Συνόδων, καταγινώσκειν ὡς αἰρετικούς. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν ἄνω Ἰβηρίαν ὁ εἰρημένος διδάσκαλος κύρ Μακάριος καὶ ἀποδεχθεὶς λίαν φιλοφρόνως παρὰ τε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου τῶν Ἰβήρων, διεγνώρισε τῇ τε γερουσίᾳ καὶ ἀρχουσι καὶ παντὶ τῷ λαῷ τὰ τοῦ πανάγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου γράμματα, καὶ τοὺς νοθεύειν τὴν ἁμωμον διδασκαλίαν τῆς ὀρθοδοξίας τῶν Ἰβήρων ἐρχομένους αἰρετικούς ἐξήλασε, καὶ ὄλως ἐξεκάληρε τῆς γεωργίας τὰ ζιζάνια, καὶ μετὰ διετίαν ἐπανήλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἄλλὰ τὰ μὲν τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἐν Ἰβηρίᾳ παρέμεινε, τοῦ κυρίου φυλάττοντος, ἀδιαλώδητα, καὶ διὰ τῆς βασιλείας ἤρξατο ἀνορθοῦσθαι· κατὰ δὲ τὴν Συρίαν οὐκ ἔληγε τὸ κακὸν τῆς δυτικῆς φρενοβλαθείας, τῶν μισιοναρίων ὑποδουμένων εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτιζόντων γυναικάρια σωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις πολλαῖς, καὶ συνδεδεαζόντων αὐτάς, ὡς ἔθος τούτοις, ψυχὰς ἀφελῶν καὶ φιληδέων Ἀράβων κατὰ τε πόλεις καὶ κώμας αὐτῶν· ἐπεὶ γὰρ τοῦ Λιβάνου ὄρους παρέφθειρον πολλοὺς τῶν οἰκούντων, προσεκτῆσαντο δὲ καὶ τοὺς Μαρωνίτας, ἐντεῦθεν ληστρικῶς ἐφορμῶντες κατὰ τῆς ποιήνης τοῦ Χριστοῦ οἱ προβατόσχημοι λύκοι κατεβῆον ἀδεῶς Αἴγυπτον καὶ Συρίαν, ἀμείψαντες καὶ ἠτολήν καὶ φώνην, καὶ τὸ ἀπολειφθὲν διὰ μακροῦ ὑπὸ τῆς Ἀραβικῆς μανίας διαφθειρόντες οἱ ἀνόσιοι, ὑποτελεῖς ἐποίουν τῷ Ρώμῃ εἰς ἀπώλειαν διὰ τοιαύτης οὖν ἀρρήτου ραδι-

ουργίας παρέφθειρον μικροῦ δεῖν σύμπασαν καὶ τὴν ἐπίσημον Χαλυδῶνα, ἥς τῆς ἐλεεινῆς ἐκτροπῆς καὶ διαφθορᾶς φωραθείσης, περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο ἀνακτῆσασθαι ταύτην, καὶ τῆς λύμης διακαθάραι ὁ μακαριώτατος Ἀντιοχείας κύριος Σίλβεστρος διὸ καὶ μητροπολίτην εἰς ταύτην ἐνιδρύσατο μεταπεψάμενός ἐξ Ἱερουσαλήμ ἄνδρα αὐτόχθονα τὸν ὀσιότητι καὶ σοφίᾳ λαμπρὸν κύρ Σωφρόνιον.

Κατὰ μὲν οὖν τῶν τοσούτων ἀνοσιῶν ραδιουργημάτων καὶ ἐπιβουλῶν ὅσας ἀσεβῶς ἐπέφερον κατὰ τῆς ἀμώμου ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ οἱ ἀπηνεῖς καὶ αἰμοβόροι λύκοι τῆς δόσεως ἐν τε Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ, διηνεκῶς ἐπαγρυπνοῦντες ἀδιαλείπτως διηγωνίζοντο οἱ μακαριώτατοι πατριάρχαι· ἐν δὲ ταῖς νήσοις καὶ τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ διακηρυττομένη ἢ διακαλιὰ ὅτι οἱ λατῖνοι εἰσὶν ἀβάπτιστοι, ἀπεσόβει τοὺς λυμεῶνας καὶ διετείχιζεν· ἐλύπει δὲ τούτους μάλιστα καὶ ἡ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Κυρίλλου εἰς τὸν θρόνον καθίδρυσις· ἦν γὰρ διάπυρος ζηλωτῆς τῶν ὀρθῶν δογμάτων, καὶ γενναῖος πολέμιος τῆς δυτικῆς δολοφροσύνης, καὶ προφανῆς καθαιρέτης τῆς ἀθέου αὐτῶν μηχανουργίας· διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ θρόνου κατελάλει αὐτῶν τῆς καινοτομίας, καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἀδεῶς ἐπέτρεπε τοῖς βουλομένοις διελέγχειν τὰ τῶν λατίνων κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως νέα ἐφευρήματα καὶ ἀλλοκότους αὐτῶν δόξας, ὀρθῶς κρινῶν τὴν ὑπουλον φιλιαν ἐπιβλαβεστέρην τῆς προφανοῦς ἕχθρας· τί γὰρ μακρὸν ἢ τί μέγα, ὃ οὐκ ἐποίησαν δεῖνόν, πλαττόμενοι φιλιαν καὶ χριστιανισμόν ὑποκρινόμενοι; ἀπαξ γὰρ τῆς εὐθείας ἐκτραπέντες, κρατεφρόνησαν θεῶν νόμων καὶ συναφᾶ τοῖς ἀσεβῆσι φρονούντες, τὴν στρατευομένην τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, τὴν ἀμωμον καὶ ἐκλεκτὴν νόμφην τὴν διὰ τοσοῦτου τοῦ χρόνου διαθλοῦσαν ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ ἐπουρανοῦ νομφίου ἀποστυγοῦσι, διώκουσιν ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς καὶ παντοδαπαῖς ἐπηρείαις προσπολεμοῦντες, καὶ διὰ πάσης ραδιουργίας

ὑποσκελίσαι σπουδάζοντες, τὰς ἐκθέσµους ἡδονὰς καὶ τὴν ἄλλην τοῦ βίου ραστώνην καὶ τοῦ κόσμου τὴν δόξαν προῖσχύμενοι, ἐν οἷς ἐγκοµβούμενοι ἴσα τοῖς ἀσεβέσι σεµνύονται τὴν εὐσεβειαν οἱ χαμαιζήλοι· βουλόµενοι γὰρ τὴν ἐπίγειον τῷ Ρώμης συστήσαι μοναρχίαν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ ἐκπεπτώκεσαν, μῆτε συνειδότες ἃ λέγουσι, μῆτε περὶ ὧν διαβεβαιοῦνται γινώσκοντες, μῆτε καθ' ὧν ἐπιχειροῦσι συνιέντες, ψευδώνυμοι καὶ ψευδολόγοι, φιλήδονοι καὶ φιλόκοσμοι κατὰ τοὺς ἐθνικοὺς χρηµατίζοντες.

Οὕτως οὖν προῖστατο τῶν ἀπανταχοῦ ἀγίων τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν ἐνθῆως φροντίζων ὁ παναγιώτατος κύριος Κύριλλος. Ἐπεὶ δὲ ὁ οἰκουµενικὸς θρόνος κατεβαρύνετο χρέεσιν, ἐπέστησε τῇ οἰκονοµίᾳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρηµάτων φροντιστὰς καὶ κηδεµόνας, οὓς καὶ ἐπιτρόπους τοῦ κοινοῦ εἰώθασι (Ζ), καὶ τούτοις ἐπέτρεψε τῶν χρηµατικῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τὴν ἐπιμέλειαν, ἵν' αὐτοὺς μετὰ τῆς ἐνδηµούσης ἱεραῆς Συνόδου προσέχη τοῖς ἀνήκουσιν εἰς τὴν πνευματικὴν κατάρτισιν τοῦ τῆς ἐκκλησίας πληρώματος· διὸ καὶ πανταχοῦ ἐπιβλέπων παρεµυθεῖτο τοὺς ἐν ἀνάγκαις, ὑπαλείφων τὴν ὑπομονὴν καὶ παραθήγων τὴν καρτερίαν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων, ὥστε κούφως φέρειν καὶ μετὰ χαρᾶς ὑπομένειν τὰ πικρὰ τῶν ἀσεβῶν ὑπὲρ Χριστοῦ ἐπιφερόµενα αὐτοῖς δεινὰ, εἰδότες, ὅτι γενόμενοι ἐν αὐτοῖς κοινωνοὶ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν καὶ μαρτύρων καὶ πάντων τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ, λήψονται καὶ τοὺς μισθοὺς κατὰ τὸ μέτρον τῆς ὑπομονῆς καὶ κοινωνίας ἐν τοῖς ὑπὲρ Χριστοῦ παθήμασι. Τῆς δὲ διδασκαλίας καὶ ἐρμηνείας τῶν Γραφῶν περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο· εἴ τις ἦν διδάσκων καὶ αὐτῷ μάλιστα ἦν ἐντιμος· καὶ πάσης ἄλλης μαθήσεως καὶ παιδείας ἐφρόντιζε, καὶ πολλὴν ἐποιεῖτο πρόνοιαν τῶν ἀπανταχοῦ σχολείων. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ ἀγιώνυμον ὄρος ζήλω θεῖω κινούμενος ὁ ἐν ἱεροµονάχοις προηγούμενος τῆς μεγάλης καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ

Βατοπεδίου Μελέτιος ἐσπούδαζε κοινὸν φροντιστήριον ἀπάσης μαθήσεως ἐνιδρύσασθαι, συνεπιλαβόμενος τοῦ τοιοῦτου ἀγαθοῦ ζήλου πάση χορηγίᾳ καὶ συνδρομῇ εἰς πέρας προήγαγε τὸ ἐφιέμενον· καὶ δὴ προσκαλεσάμενος ἐξ Ἰωαννίνων τὸν σοφώτατον ἐν διδασκάλοις καὶ πάντα θαυμάσιον Εὐγένιον καὶ τιμῆσας ὡς εἰκός, καὶ δεξιωσάμενος φιλοφρονέστατα, ὅτε καὶ τὸν θαυμάσιον λόγον περὶ τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐξεφώνησεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἄμβωνος ἐν τῇ ἁγίᾳ Πεντηκοστῇ ὁ πολὺς ἐν σοφίᾳ Εὐγένιος, καὶ ἐξαποστείλας αὐτὸν ἐκείσε ἐνδόξως καθηγητὴν καὶ διδάσκαλον, συνεκρότησεν ἐν τῷ Ἄθωνι μεῖζόν τι Ἀκαδημίας ἢ Λυκείου, ὅσον καὶ θειοτέρων λόγων ἦν διδασκαλεῖον, καὶ τελωτέρως ἀρετῆς καταγώγιον, καὶ τοιοῦτον οἷον δυστυχοῦσι τοῖς Γραικοῖς οὐδέπω ἐφάνη φροντιστήριον.

Ἐπεὶ δὲ οἱ λατίνοι παρρησίᾳ διηλέγχοντο ἀβάπτιστοι, καὶ φανερώς ἦν αὐτοῖς ἀντιπράττων ὁ παναγιώτατος κύριος Κύριλλος, οὐκ εἶχον μὴ ὅτι κατ' αὐτοῦ καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν διὸ καὶ πανταχῇ κατελάλου αὐτοῦ καὶ ἀναβαπτιστὴν ἐδυσφήμουν, αἰρετικὸν ὀνομάζοντες· ἐνεῖχον δὲ καὶ τοῖς προὔχοσι τῶν τε ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν καὶ ἀρχόντων, καθελεῖν καὶ αὐθις τοῦ θρόνου καταβιβάζοντες, καὶ ποικίλως διενοχλοῦντες· καὶ τοῦ κράτους τῆς βασιλείας τῶν Ὀθωμανῶν μεταπεσόντος ἐπὶ Μαχμούτew, βασιλεύσαντος ἔτη εἴκοσι τέσσαρα καὶ μῆνας δύο, εἰς Ὀσμάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ζῆν λήξαντος τῇ β'. Σεπτεμβρίου τοῦ πεντηκοστοῦ τετάρτου ἔτους, τῇ τοῦ κρατοῦντος παλιμβουλία καὶ ἀστάτῳ γνώμῃ τοῦ παντὸς αὐτοῖς σπουδαζομένου ραδίως περιγενέσθαι διενουῶντο· ὑφωρῶντο μέντοι ἐκ τοῦμφανοῦς προσβαλεῖν τὴν προφανῆ αὐτῶν δυσμένειαν σύστασιν τοῖς μισουμένοις λογιζόμενοι. Οἱ γὰρ Ὀθωμανοὶ τοὺς μᾶλλον ἀπηλοτριωμένους τῶν φράγκων μᾶλλον σφίσιν ὑπηκόους ἡγοῦνται καὶ ἡγουμένους καὶ ἄρχοντας· ὦν κορυφαϊότατον τὸν οἰκου-

μενικὸν πατριάρχην ἐξονομάζουσι. Συνεχον τοίνυν καὶ ἔθλιβον διασπῶντες τοὺς ἡμετέρους, καὶ ποικίλως ἐξοπλίζοντες, λάθρα κατεπολέμουν· καὶ πάλιν συστάσεις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δυσπρόσκειαι καὶ γνῶμαι διαμεριζόμεναι, ἀντιφωνίαι τε καὶ λοιδορία καὶ ἀπλῶς ταραχαὶ τῶν μὲν ὑποκρινομένων τὰ ἀντίθετα, τῶν δὲ μὴ δὲ συνειδότην ἂ λέγουσιν, ἄλλων δὲ τοῖς ἰδίοις πάθεσι καὶ ἄλλων ἄλλοις χαριζομένων, τῶν πλειόνων δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπερμαχούτων καὶ τῷ συμφέροντι τῇ ἐκκλησίᾳ ζηλούντων καὶ συνετῶς πρὸς τὴν ζάλην τοῦ καιροῦ ἀνθισταμένων· ἐμέμφοντο δὲ τινες οἱ μάλιστα τοῖς λατίνοις χαριζόμενοι, καὶ κατελάλουν τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου, ὡς εὐθεκάστου καὶ τὴν πᾶσαν ἐαυτῷ ἀφοσιούτου, περὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως ἔρευναν καὶ ἀπόφασιν, ὅτι ἄνευ κοινῆς διαγνώσεως καὶ συνοδικῆς ἀποφάσεως διέγνω καὶ κατέκρινε τοὺς δυτικούς ἀβαπτίστους καὶ βαπτίζειν προσιόντας τῇ ἀμώμῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ τοῖς ἱερεῖσιν ἐπέτρεψε.

Ἐζήτει οὖν ὁ παναγιώτατος κύριος Κύριλλος τὴν τοιαύτην καθησυχάσαι ταραχὴν, καὶ συνελύσεως τῶν τε ἐνδημούντων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ προκρίτων ἀρχόντων γενομένης, ἐπηρώτα τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἡ τοσαύτη σύγχυσις ἐν αὐτοῖς· καὶ ἄλλοι μὲν ἄλλας προφάσεις προβαλλόμενοι διηλέγγοντο ἀδίκως ταραττόμενοι, οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι ἄνευ συνοδικῆς διαγνώσεως βαπτίζει τοὺς προσιόντας τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ λατίνους καὶ δυτικούς, καὶ τὴν τοιαύτην μονοπροσωπὸν αὐθεντείαν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν οὐκ ἀπέχονται· ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίνατο, ὅτι μὲν οἱ λατῖνοι καὶ δυτικοὶ τὸ παρὰ τοῦ κυρίου βάπτισμα ἠθέτησαν, ραντίσματα σφίσι ἐξευρόντες, αὐτέλεγκτοι· ἔτι δὲ προσήκει ἀβαπτίστους ὄντας βαπτίζειν, εἰ τῆς κρείττονος μερίδος γένωνται, ἀνγκαῖον ἡγοῦμαι συνοδικοῖς ὄροις καὶ κανόσιν ἐπόμενος· εἰ δὲ τὰ ἄλλως δοκῇ, παρίτω καὶ τὸ δοκοῦν ἀποδεικνύτω· οὐ γὰρ προσιδιάζομεν

τὴν κοινὴν περὶ τῶν τοιούτων σκέψιν, καὶ τὴν συνοδικὴν ἐν πᾶσι συνιστώμεν ἀπόφασιν· εἰ δὲ καὶ ἄλλος ἀνεξετάστως παρακολουθεῖν τῷ ἔθει αἰρεῖται, ἐν τῇ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ ποιεῖτω τὸ δοξάζαν· πρὶν γὰρ συνοδικῆς ἀποφάσεως, ἐκάστῳ τῶν συναδέλφων ἡμῶν ἀγίων ἀρχιερέων ἐπιτρέπομεν διενεργεῖν ὡς ἂν δοκῇ, ἐν ὀρθῇ καὶ ἀπταιστώ τῇ συνειδήσει, τῷ προσιόντι εἰς σωτηρίαν εὐθετον. Ἐκ γοῦν τῆς τοιαύτης ἀποκρίσεως ἐδοξε τὴν περὶ τούτου ἔρευναν καὶ ἀπόφασιν εἰς πληρεστέραν ἀναθέσθαι τὴν σύνοδον.

Διεκυμαίνοντο οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ τοῦ γένους προύχοντες τῇ βίᾳ τῶν ἔξωθεν πνευμάτων κλυδωνιζόμενοι (H)· διὸ καὶ ἐν ἑαυτοῖς συστρεφόμενοι κατεμέμφοντο τοῦ παναγιωτάτου Κυρίλλου ὡς αἰτίου τῆς ζάλης, κατέκρινον δὲ καὶ τινὰ σχεδᾶμα περὶ ραντισμοῦ τῶν λατίνων, ἃτινα συνέγραψε Χριστόφορος τις Αἰτωλός, ἴσως ἄλλως ἐπιλήψιμα, διότι ὀλιγομαθῆς ἦν, καὶ ὄρον ἐξήνεγκον κατ' αὐτῶν· ἀνεστήλωσε δὲ τὸν ὄρον κατὰ τοῦ λατινικοῦ ραντίσματος συμφώνως τοῖς λοιποῖς τρισὶ πατριάρχαις ὁ παναγιώτατος Κύριλλος, καὶ τῶν εἰ τι ὀρθῶν καὶ σύμφωνον τοῖς θείοις διδασκάλοις συγγράφειν εἰδῶτων προέστατο, οἷς οἱ ἀρχιερεῖς ἀπαρσεκόμενοι συνελεύσεις συνεχῶς καθ' ἑαυτοὺς ἐποιοῦντο, καὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν συγκαλύψαι οὐκ εἶχον, κατελάλουν δὲ τοῦ παναγιωτάτου Κυρίλλου, ὅτι εἰς πράγματα ἐμβάλλει τὴν ἐκκλησίαν, μηδεμιᾶς ἐπείγουσας ἀνάγκης, ἐξὸν ἄλλως δευθετεῖν τὰ λατίνων. Ἰδῶν οὖν ὁ πατριάρχης τὰς συστάσεις αὐτῶν καὶ μαθὼν τὰς μομφάς, καὶ κατανοήσας ὡς οὐδὲν ἂν ἐξ αὐτῶν ἐπιγένοιτο κέρδος, ὀρισμὸν τοῦ κράτους αἰτησάμενος, διὰ τούτου εἰς τὰς ἰδίας ἐπαρχίας ἀπέπειλεν, ἵνα ἕκαστος τοῦ ἰδίου ποιμνίου φροντίζη, καὶ μῆτε τὸ κοινὸν διεναχθῇ ἐν οἷς οὐ δέον διαπραττόμενος· τοῦ δὲ ὀρισμοῦ ἀπολυθέντος πεντηκοστῷ πέμπτῳ ἔτει, ὅσοι μὲν κατελήφθησαν οἰονεὶ φυγάδες εἰς τὰς ἰδίας ἐπαρχίας ἀτίμως κα-

τήχθησαν· ἀπεκρύβησαν δέ τινες ἐν τοῖς περὶ τὰς Συκάς τόποις (Θ), περιθαλπόμενοι τοῖς δυτικοῖς, ὅτι αὐτοῖς συμμαχεῖν ἔδοξαν.

Οὕτως οὖν διέλυσε τὴν κατ' αὐτοῦ τότε σύστασιν ὁ παναγιώτατος Κύριλλος, καὶ μεταπεμφάμενός τινας τῶν ἀρχιερέων διώκει ἡσύχως καὶ θεοφιλῶς τὰ τῆς ἐκκλησίας· οἱ δὲ ἀπελασθέντες ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τοῖς περὶ τὰς Συκάς τόποις, ὡς ἄθθεν καθυβρισθέντες καὶ διωχθέντες ἀδίκως, ἐτυρεύοντο ἔξωσιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ θρόνου συσκευάζοντες· τῆς δὲ τοιαύτης συσκευῆς συνίστωρ καὶ συνεργὸς συνυπῆρχε καὶ ὁ πρῶν Προϊλάβου Καλλίνικος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, ἀλλ' εἰς προὔπτον κίνδυνον ἦτοι διὰ δόξαν ἢ δι' ἄλλην τινα προσπάθειαν εὐπαραλόγιστος. Τούτῳ γοῦν συνθέμενοι καὶ γνώμην δόντες καὶ ὡς εἶπεῖν πατριάρχην ἐκλέξαντες οἱ δυσχεροστούμενοι ἀρχιερεῖς, συνειδότην καὶ συνεργούντων καὶ τῶν φίλων αὐτοῖς, καὶ μέσον εὐρόντες γύναιον κεντήστριαν, διέπλεξαν τὴν σκευωρίαν, δι' αὐτῆς τῇ ἐρωμένη τοῦ βασιλέως διαβιδάσαντες ἀναφορὰν πρὸς τὸν μονάρχην· ἡ δὲ προσεγκυκαμένη περιπαθῶς καὶ ἐξαιτήσασα, καθεῖλε τοῦ θρόνου τὸν παναγιώτατον Κύριλλον καὶ τὸν ζητούμενον παρὰ τῶν ἀρχιερέων πατριάρχην ἐβεβαίωσε. Καὶ δὴ τῇ ις' τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ πεντηκοστοῦ ἑβδόμου ἔτους ἐξώσθη τοῦ θρόνου ὁ παναγιώτατος Κύριλλος ὁ Ε'. καὶ ἐξωρίσθη εἰς Σίναιον ὄρος, καὶ προεβιδάσθη ἀπὸ πρῶν Προϊλάβου ὁ κύριος Καλλίνικος, γενομένης τῆς συνήθους παραστάσεως ἐπὶ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς βασιλείας καὶ προελεύσεως εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μεταθέσεως.

Τῇ δὲ ἐξῆς ἡμέρᾳ (ἦν γὰρ ἡ ἑορτὴ τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου) συνεχύθη τὸ πλῆθος τῶν χριστιανῶν ἐν τῷ πατριαρχείῳ καὶ ἐπληροῦτο ἡ ἐκκλησία σφόδρα· μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας, ὡς εἶδον τὸν πατριάρχην ἐπὶ τοῦ

θρόνου ἄραντα τὰς χεῖρας εἰς εὐλογία, θροῦς ἅμα καὶ ἀλαλητὸς διηγέρθη πολὺς, ἔξω τὸν φράγγον, ἀδελφοί, ἔξω τὸν φράγγον! καὶ ἅμα ἐπιπεσόντες παίοντες κατὰ κεφαλῆς ἀφήρπασαν, καὶ τύπτοντες καθέλλον καὶ ἔξω τῆς ἐκκλησίας παρῶσαι ἐσπούδαζον, ἔν ἐκεῖ διασπάσῃσι· διὰ τοῦτο γὰρ ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐβῶν, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φονεύσαντες, τὴν ἐκκλησίαν ζημιωθῶσονται· καὶ δὴ ἀθροοὶ ἀμιλλώμενοι ἐν ὕβρει, καὶ φύρδην γενόμενοι τοῖς περὶ αὐτὸν καὶ τοῖς ἔξωθεν εἰσπεσοῦσι τεταχμένοις εἰς βοήθειαν (ὑψωρᾶτο γὰρ τὴν κατ' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ἐπισύστασιν, καὶ προσέχειν τῷ παρεδρεύοντι χιλιάρχῳ διεμνήσατο), παίοντες καὶ παιόμενοι συνώθουν ἀλλήλους καὶ συστάδην μαχόμενοι ταῖς χερσὶ διεπλέκοντο, καὶ ἀντισπῶντες διέρρηξαν τὴν στολὴν τοῦ ποιμένου καὶ περιεῖλον ἅπαν τὸ σῆμα καὶ ψιλώσαντες οὐκ ἔτι διέκρινον· ἀλλ' ὁ μὲν τοῦτον τῶν ἱερομονάχων καὶ διακόνων ραπίζων συνεχόμενον παρῶθει, ὁ δὲ τὸν ἕτερον τύπτων ἀφείλκε, καὶ πάντες ἐζήτουν τὸν πατριάρχην, ὥστε κτεῖναι ἐξαγαγόντες· ὁ δὲ γυμνὸς λαθὼν ἡμιθανὴς ὑπὸ τῶν οἰκείων περιεσώθη. Ἐγένετο δὲ ἡ τοιαύτη κατὰ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Καλλινίκου ὁρμὴ τοῦ λαοῦ εἰς θάνατον ἐξ ἀτόπου ὑπόληψως, ὅτι τὰ λατίνων ἐφρόνει· ἀρχὴν δὲ ἡ τοιαύτη ψευδῆς ὑπόληψις ἔσχεν, ὅτι παροικῶν ἐν τοῖς περὶ τὸν Γαλατᾶν, τῇ συνδρομῇ δῆθεν τῶν δυτικῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον προήχθη, καὶ τὸν παναγιώτατον Κύριλλον προφανῶς ἐπὸ τῶν δυτικῶν μισούμενον τοῦ θρόνου ἐξέωσεν αὐτῷ ἀντιπράττων· διέμεινε δὲ ἡ τοιαύτη ἄδικος δυσφημία, ἕως ὅτου διὰ πολλῶν ἔν τε τῇ αὐτοῦ πατριαρχείᾳ καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Σιναιου ὄρους ἐπάνοδον καὶ λόγων καὶ ἔργων ταύτην διέλυσεν· ὁ γὰρ ὄχλος συλλαβεῖν μὲν ράδιος, ἀποτρίψαι δὲ κακὰς προλήψεις ἥκιστα εὐχερῆς.

Ἐπεὶ δὲ ὑπάπτειε καὶ αὐθις ἐπίθεσιν τοῦ λαοῦ, ἐν ταῖς πανηγύρεσι παρεφυλάττετο, καὶ τὸν λαὸν μεταπειῖσαι ἐσπού-

δαζε, και την πονηράν περι αυτού δόξαν περιελειν περι πολλου έποιεϊτο· συνήλθον δέ και οι εξόριστοι άρχιερείς, και τά μέν πρώτα συνέχαιρον αυτώ τής εις τον θρόνον προαγωγής, ύστερον δέ μεταβχλόντες κατωλιγώρουν· ου γάρ εύρον, ως ενόμιζον, έτοιμον εις τά αυτοίς άρέσκοντα. Και συνελθόντες εξελέξαντο πατριάρχην τον Φιλιππουπόλεως κύρ Σεραφείμ, και διά κοινής αναφοράς προς τον επίτροπον τής βασιλείας, τουτον μέν ήτήσαντο πατριάρχην, τον δέ παναγιώτατον κύριον Καλλίνικον του θρόνου εξέωσαν και εις τν Σίναιον όρος εξώρισαν.

Διετέλεσεν ουν επί του οικουμενικου θρόνου ο παναγιώτατος κύριος Καλλίνικος μήνας θξ και ήμέρας οκτώ, εις πολλήν έμπεσών κατ' αρχάς ταραχήν, και κίνδυνον τον έσχατον διελθών· μικρά δέ ώφελησαι ίσχυσε διά την κοινήν εξ άδίκου διαβολής δυσμένειαν, ουδέν ώφεληθεις, ει μη τον αδελφον αυτου από λαϊκου προαγαών και χειροτονήτας άρχιερέα Δημητριάδος, και την επισκοπήν ταύτην από Λαρίσσης άφελόμενος και άρχιεπισκοπήν τιμήσας, κεχαρισμένα ποιείν έδοξε τή ιδία πατρίδι και αυτώ άνετον του λοιπου βίου την διαγωγήν εν τοίς οικείοις παρεσκεύασεν. Ήν δέ των λογίων και πεπαιδευμένων πολυμαθέστατος, ζηλωτής των όρθοδόξων δογμάτων διάπυρος, ευσταθής την γνώμην, γενναϊος τν φρόνημα, ήττων πολιτικής άγχιτροφίας, και τής πολυπλόκου και πολυμόρφου ταύτης άρχικής έμπειρίας άπειρατος, έπεικής, άνεξίκακος· ουδενί γάρ έμνησικακει, πλην των εις την ευσέβειαν αυτον άδικούντων, και αίρετικόν είτουν φράγγον δυσφημούντων κατηράτο· μόνην γάρ ταύτην την δυσφημίαν ήγειτο άφόρητον, των άλλων μικρά φροντίζων.

Τη γοϋν εικοστή έβδόμη ίουλιου του πεντηκοστου έβδόμου έτους, μοναρχούντος των Όθωμανών Όσμάνου του Γ', οί τε ένδημούντες τή Κωνσταντινουπόλει άρχιερείς και οι κληρικοί μετά του κοινη ψήφω και γνώμη έκλεχθέντος πατριάρχου κυ-

ρίου Σεραφείμ παρέστησαν τῷ ἐπιτρόπῳ (Θ), καὶ λαβόντες τὰ συνήθη καθάδια εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐκλογῆς, ἐπανηλθον ἐνδόξως εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ γενομένης τῆς μεταθέσεως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς νενόμισται, ἀνευφήμησαν οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν παναγιώτατον κύριον Σεραφείμ· καὶ ἐχάρη ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ἔπαυσαν τὰ σκάνδαλα καὶ διαβολαί, καὶ ὑπόνοιαι, καὶ ὄλως ἡ κοινὴ δυσἀρέσκεια. Ὁ γὰρ παναγιώτατος κύριος Σεραφείμ τῆς μεγίστης ἐπιλαβόμενος ἀρχῆς ἐφρόντισε πρῶτον τῆς κοινῆς τῶν ἀρχιερέων ὁμονοίας καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως· καὶ ἦν μέχρι τινὸς πειθαρχῶν τοῖς βαρυτίμοις τῶν γερόντων, τῷ τε Ἡρακλείᾳ Γερασίμῳ ἀνδρὶ συνετωτάτῳ καὶ γνωριμωτάτῳ καὶ αὐτοῖς τοῖς μεγιστάσι, καὶ τῷ Νικομηδείᾳ Γαβριήλ, βαθυγνώμονι καὶ πολιτικῷ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν εἶπερ τις ἄλλος ἐμπεύρῳ· τούτοις οὖν κοινοῦμενος τὰ συμπέπτοντα καὶ βουλευόμενος καὶ ὑπέικων τὰ πρῶτα, διεύθυνεν εὐμαρῶς πᾶσαν δυσχέρειαν, καὶ τὴν ἐκ τῆς διχογνωμίας ἀντιφωνίαν διέλυσε, ἐπέρωτέ τε τὴν δύναμιν τῆς πατριαρχικῆς ἐξουσίας, ἥνπερ ἡ περιπέτεια καὶ δυσφημία τῷ παναγιωτάτῳ Καλλινίκῳ ἠσθένησε, καὶ πάντα ἐξῆγεν ὡς ἐνῆν ἐπὶ τὸ βέλτιον.

Ἐπεὶ δὲ τὸ κράτος ἀπὸ Ὀσμάνου τοῦ τρίτου ἐπὶ τὸν τρίτον Μουσταφᾶν τοῦ Ἀχμέτου τῇ 18^ῃ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ πεντηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους μετέπεσεν, οὐ μικρὰς συνῆντησε δυσχερείας ἢ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως· τό τε γὰρ κατὰ τῶν χριστιανῶν μῖσος καὶ αἱ παράλογοι τοῦ μονάρχου ὄρμαι δέος οὐ μικρὸν ἐνεπεποιήκεσαν τοῖς κηδεμόσι τῶν ἐκκλησιῶν, τὸν τε εὐσεβῆ τοῦ θεοῦ λαὸν σύμπαντα κατέπτηξαν, καθ' ἑκάστην τῆς δυσμενείας πείραν εἰς τὸ προστυχὸν λαμβάνοντας, καὶ τὸ μέλλον δεινότερον ὑφορωμένους. Ἀνέστειλε μέντοι πῶς τὰς τυραννικὰς ὀρμὰς περιάγων νουνεχῶς ὁ τῆς αὐτοῦ βασιλείας συνετώτατος καὶ πολύπειρος ἐπίτροπος· ἐντεῦθεν ἔνα τοῦ

δυναστού θεραπείῃ τὴν γνώμην διέθλιβε τὸν λαὸν τὰ περιττὰ ἀφαيروόμενος, καὶ τὸν μισούμενον περισώζων, τὸ μῖσος τοῦ κρατούντος μεθίστη πολιτικῶς ἐπὶ τὰ συμφέροντα· διὸ δὴ ἅπας περιηρεῖτο κόσμος καὶ στολὴ φαίδρά τῶν χριστιανῶν μεταλλάττετο, καὶ πᾶς τις ὑπόφορος μελανειμονῶν κατεστουγάζετο· ἀλλ' ἐν τούτοις οἷς διετρεχάτο ὁ ὕπατος, οὐκ ἐπηρεῖτο ὁ λέων, ἀλλ' αἱμάτων ἐλύσσα καὶ διωγμὸν φλεγμαίνων κατὰ τῶν ἑτεροδοξούντων τῇ εὐβουλίᾳ τῶν οἱ παρεδρευόντων κατείχετο· διέτρεχε δὲ τὰς ἀγυαῖς παρηλλαγμένῳ τῷ σχήματι, καὶ ἀνθηρόν τι βάμμυ εἶπου ἐώρα τοῖς ὑπόφοροις κατεφοίνισεν ἀπανθρώπως τῷ λύθρῳ τοῦ φέροντος, οὐδὲν ἐδῶν αὐτοῖς οὐ σχῆμα, οὐ βῆμα, οὐχ ἵππον, οὐ κέλητα, οὐ κατάλυμμα ἀνεπίφθονον, καὶ τὸν ἀέρα αὐτὸν καταστουγάζων εἶπερ ἀνέτως ἀνέπνεον· ταύτη τοι κατερρυποῦτο βαδίζων ἕκαστος καὶ διενήχετο δικρότῳ κυματούμενος, καὶ κτίζειν ἀπέιπατο, καὶ τὴν προσοῦσαν, εἶπερ ἐνῆν, οἰκίαν συνέστειλε, καὶ κατηφῆς καὶ στουγάζων, περιδεῆς καὶ κατάφοβος, τὰ πενθικὰ προεῖ φορῶν τὸν κοινὸν ὄλεθρον μειλισσόμενος· ἀλλ' ἴσχυσε τῶς τοῦ συνετοῦ ἐπιτρόπου ἢ φρόνησις, καὶ τὴν θηριώδη γνώμην τοῦ κρατούντος μικρόν τι μετήλλαξε καὶ τιθαστεύων τὸν ἄγριον λέοντα μειλίχοις τρόποις καὶ πολιτικοῖς δελεάσμασιν ἐνῆκέ πως εἰς τὸ φιλόανθρωπον καὶ τὸ ἀρχικὸν ἐξεπαίδευσεν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς λεοντοκομίας τοῦ συνετοῦ ἐπιτρόπου ἐκράτησε, καὶ τὸν ἄγριον θῆρα χαλινῷ φρονήσεως καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης τούτου κατεῖδε περιαγόμενον, ἀνεθάρσησεν ὁ δυστυχῆς λαὸς καὶ χρηστοτέρας τὰς ἐλπίδας ἐπτέρωσεν· ἐπεστήρικτο δὲ καὶ πᾶς τις δυνατὸς τῇ ἰσχύϊ καὶ φρονήσει ἐκείνου, οὐχ ὅπως τὴν ἀσφάλειαν τῶν προσόντων ἀλλὰ καὶ τῶν σπουδαζομένων αὐτῷ τὴν ἐλπίδα ἐπερειαζόμενος, καὶ πᾶς τις ἀπέβλεπεν εἰς αὐτὸν ὅπως ποτε εἶχε καὶ οὔτινος ἂν ἀντεποιεῖτο. Ἐντεῦθεν δὴ καὶ ὁ παναγιάτατος κύριος Σαραφείμ τοῖς

περὶ τὸν οὕτω δυνάμενον ἐπίτροπον ἐπιβλέψας καὶ κατιδὼν τὸν ἱατρὸν αὐτοῦ (H) παρρησίαν ἔχοντα, καὶ τὸν μέγαν διερμηνευτὴν τῆς βασιλείας φιλούμενον ὡς ἴδιον ἀνάστημα (K), τούτοις προσχὼν καὶ ἐταιριασάμενος οἷς προσκτῶνται οἱ παραδυναστεύοντες, δι' αὐτῶν ἐξετέλει τὰ δεόμενα τῆς παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἰσχύος καὶ γνώμης ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν. Ἐκτοτε οὖν ἐδόκει ὀλιγωρεῖν πως τῶν προειρημένων βαρυτίμων γερόντων (A), καὶ ἑαυτῷ περιποιεῖσθαι δύναμιν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ καὶ κατ' ἰδίαν γνώμην διοικεῖν τὰ συμπίπτοντα, καὶ προήγεν ἐπαύξων τὴν ἰσχύν καὶ τὴν ἰδίαν γνώμην κρατῶν, καὶ διέπραττεν οἷς ἂν ἐπιβάλλοι, καὶ ὧν αἰροῖτο ἐκράτει, πολλάκις καὶ τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων τιμῶν καὶ κληρικῶν ἀντιφερομένων· ἐδημαγῶγει δὲ τὸν λαόν, καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἐφρόντιζε, καὶ τοῖς πρότερον δεδογμένοις περὶ βραπτισμοῦ τῶν λατίνων ἐπηκολούθει, καὶ τὰς κολυμβήθρας τῶν βαπτιζομένων ἐπεσκέπτετο, καὶ προσέχειν τοῖς ἱερεῦσι παρήγγειλε κατὰ τὴν ἀκριβῆ τῶν θείων ἀποστόλων παραδόσιν ἐκτελεῖν τὸ βάπτισμα, καὶ τὸν παναγιώτατον Κύριλλον τῆς ἐξορίας ἀνήκε καὶ ὅπη ἂν βουλομένῳ οἰκεῖν ἐπέτρεψεν· ὃς τὸ ἅγιον Ὅρος πρὸ πάσης γῆς καὶ πατρίδος προεἶλετο καὶ πάντα ἐποίησεν ἡγεμονικῶς τῷ λήμματι, μηδὲνα μέντοι τῶν ἀρχιερέων τῆς προσηκούσης ἀποστερῶν τιμῆς.

Ὡς δὲ τὰ τῆς βασιλείας ἐστερεύετο διὰ χρόνου· τῶν γὰρ προθανόντων βασιλέων ἑκάτερος ἄτεκνος ἔληξε, τεχθείσης τῷ τότε κρατοῦντι θυγατρὸς, καὶ δημοτελοῦς γενομένης χαρᾶς, καὶ συμπάσης τῆς πόλεως μεθαρμοσθείσης εἰς κόσμον, εὐκαιρίαν ταύτην εὐρῶν ὁ παναγιώτατος κύριος Σεραφεῖμ καὶ διενεργήσας ὥστε ἔνδοσιν τῶν κρατούντων γενέσθαι, πολλὰς ἐπεσκευάσατο καὶ διωρθώσατο τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν (M), ἐκ τῆς πανδήμου παιδείας καὶ τοῦ περιπτοῦ τῶν ἄγμων καὶ πυλῶνων καλλωπισμοῦ, εὐκοσμίαν ἐπιστήσας, καὶ

σπουδὴν ἀναγκαιοτάτην τεχνιτευσάμενος ἐμμελέστατα. Διεγέλασεν οὖν ὁ δυστυχὴς λαὸς ἐκ τῆς ἀχλωδεδεστάτης στυγνότητος ἐπὶ ἡμέρας δέκα, πᾶσαν παιδιὰν καταπαίζων καὶ χρονικῆς καταπολαύων ἐλευθερίας. ἔχαιρε δὲ ὁ εὐσεβὴς τὰς ἐκκλησίας παρ' ἐλπίδα ἐπισκευσάμενος, παράδειγμα λαβὼν δεξιῶν καὶ ἐς ὕστερον· καὶ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σερραφείμ ἐπήνει τὴν σπουδὴν, τὴν μέριμναν, τὴν φρόνησιν, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν εὐσεβειαν. Ἄλλ' οἱ ὀλιγωρηθέντες βρῦτιμοὶ γέροντες, ὑφορώμενοι τοῦ πατριάρχου τὴν προαγωγὴν ἐν δυνάμει καὶ τοῦ τρόπου τὸ αὐθέκαστον ἀποτρεπόμενοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀριστοκρατίας, κατήρξαντο ἀντιπράττειν, καὶ τοῦ διαδεχομένου ἐφρόντιζον, τὸν τότε Λαρίσσης Μελέτιον εἰς πατριάρχην μελετήσαντες. Ἄλλ' ὁ θάνατος ἐπιφθᾶς καὶ μεταστάσας εἰς οὐρανίους μονὰς τὸν Νικομηθείας Γαβριήλ, τὴν τότε τῶν ἀρχιερέων μελέτην ἔστησε, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀφήκεν ἀνενόηλητα.

Εὐρῶν δὲ καὶ τὸ κοινὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καταβεβαρυμένον χρέεσι καὶ δανείοις μέχρι χιλίων ταλάντων, ἐφρόντισεν ὅπως ἂν κουφίσειε· ὅτι δὲ διὰ τὰς ἀλλαγὰς τῶν πατριαρχῶν καὶ τὰς εἰς τὸν θρόνον ἐφόδους τὰ πλεῖα τῶν δανείων προσετέθησαν κατάδηλον ἦν· διὸ λογισάμενος ὀρθῶς, τῶν ἀτάκτως ἐφορμώντων καὶ διανοχλούντων τὴν ἐκκλησίαν ἀναπειράσαι τὴν ἐφοδὸν καὶ διακόψαι τὰς ὁρμὰς, ἐξητήσατο καὶ παρέλαβε βασιλικὸν ὄρισμὸν τῷ πεντηκοστῷ ἐνάτῳ ἔτει (N), δς διακελεύεται εἰς τὸ ἐξῆς τὸν προΐοντα εἰς τὸν θρόνον ἐξ ἰδίων ποιεῖν τὰς ὀφειλομένας δαπάνας, τὸ λεγόμενον τοῖς ἀρχουσιν ὑποκλινηρία, συμποσούμενα ἐπέκεινα τῶν ἐξήκοντα ταλάντων, καὶ μηδὲν τὸ κοινὸν προσδαπανᾶν χάριν νέας πατριαρχείας, μηδὲ παρὰ τῶν ἀρχιερέων ζητεῖν καὶ λαμβάνειν τι περὶ αὐτῆς. Τοῦτο γοῦν τὸ βασιλικὸν δίπλωμα ἀπέκοψε τὰς ὁρμὰς καὶ ἐπιθέσει τῶν ἀτάκτων, δι' ἃς οἱ ἀγιώτατοι πατριάρχαι κατὰ καιροῦς ἐξώδευον πάμπολλα χρήματα, καὶ ἀφήκε τὴν

ἐκκλησίαν ἀνεπηρέαστον ἐν ταῖς ἐκλογαῖς καὶ προβιβασμοῖς τῶν ἐξῆς πατριαρχῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου.

Ἠγάπα δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Σεραφείμ καὶ τοὺς σοφοὺς καὶ πεπαιδευμένους, καὶ τούτοις ἔχαιρεν ὀμιλῶν, καὶ τιμῶν ἐφιλοτιμεῖτο· διὸ καὶ τῆς αὐτῶν ἐφρόντιζε συστάσεως, καὶ σχολείων εἶχε πρόνοιαν, καὶ ἐπεὶ τὰ τῆς πολυμαθείας ἑώρα ἐν τῷ γένει ὑποφερόμενα, διαναστῆσαι καὶ ἐπανενεγκεῖν διανοεῖτο καὶ κατεσπούδαζε· καὶ τὸν ζῆλον τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς συνόδου ἐκπυρώσας καὶ συμπαραλαβῶν συνεργούς, χορηγίαν ἐκ κοινοῦ ἐράνου οὐκ ἀφιλότιμον διαταξάμενος, καὶ προσβεβαίωσας διὰ πατριρχικοῦ σιγγιλιώδους γράμματος, κατεβάλετο οἰονεὶ ἐξ ὑπαρχῆς θεμέλια μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομῆς, καὶ διηνεκοῦς συστάσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, τέσσαρας ἐν αὐτῇ διδασκάλους πάσης ἐπιστήμης καὶ μαθησεως διορισάμενος. Ἐφρόντισε δὲ καὶ περὶ τῆς σχολῆς τοῦ ἁγίου Ὁρους καὶ δεξιωσάμενος καὶ τιμήσας καὶ διὰ πολλῶν πείσας τὸν ἐκ Μεσσοῦ Νικόλαον, τοῦ σοφωτάτου κυρίου Εὐγενίου ταύτην παραιτησαμένου, ἐκεῖσε ἀπέστειλε, καὶ τὸν μέγαν ἐκεῖνον Εὐγένιον μεταπεμψάμενος ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ὑπερθαυμάζων καὶ τιμῶν καθίστη διδάσκαλον τῆς ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, ὥστε ἐπὶ τὸ τρίτον ἔτος τῆς αὐτοῦ πατριαρχείας τὴν παροικίαν τοῦ Φαναρίου Ἀθηνόπολιν κατεστήσατο. Ἐκεῖ γὰρ Εὐγένιος ὁ πολὺς ἦν τότε θεολογῶν, ἐκεῖ Δωρόθεος φιλοσοφῶν, ἐκεῖ ρητορεύων Κριτίας, ἐκεῖ Ἀνανίας τὰς λογικὰς τέχνας διδάσκων, ἐκεῖ ἐσμός φιλοσόφων καὶ φιλολόγων σμήνος, καὶ θεολόγων θίασος, ἐφ' οἷς ἤδετο πᾶς τις φιλογενῆς, μάλιστα οἱ χορηγοὶ καὶ συνίστορες.

Ἐπὶ τοῦ τρίτου ἔτους τῆς πατριαρχείας τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σεραφείμ, Κλέρκιός τις ἀπὸ Ἀμστελοδάμου τῶν Βελγικῶν θεολόγος τῶν Ἀσενιστῶν μετὰ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐζήτει τὴν ἑνωσιν μετὰ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμῆτου ἀποστολικῆς

ἐκκλησίας, γράφων ὅτι διὰ μεγάλης ἐρεύνης καὶ πολλῆς ἐξετάσεως τῶν θείων Γραφῶν, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν θεοφόρων πατέρων κατενόησε καὶ διέγνω, ὡς ἡ διδασκαλία τῆς νῦν δυτικῆς ἐκκλησίας περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ παναγίου πνεύματος, οὐ μόνον ἐστὶν ἀσύμφωνος ἀλλὰ καὶ ἐναντία ἐκ διαμέτρου τῷ ὀρθῷ δόγματι καὶ τῇ θεοπαράδότη διδασκαλίᾳ καὶ ἐρμηνείᾳ τῶν Γραφῶν· ἐπιηπόρει δὲ περὶ τινῶν ἄλλων καὶ ἐζήτει τὰς λύσεις, πρὸς ἃ ἐπιλυσάμενος ἀπεκρίνατο ὁ πολὺς Εὐγένιος.

Κατ' αὐτὸ δὴ τὸ ἔτος τῆς ἐορτῆς τοῦ πρωτοκλήτου τῶν ἀποστόλων ἁγίου Ἀνδρέου κυκλουμένης, καὶ ἀργίας ἐνδιατάκτου καὶ κανονικῆς κηρυττομένης, ἔδοξε τῷ παναγιωτάτῳ κυρίῳ Σεραφεῖμ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱεῶν συνόδῳ λαμπροτέραν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ ἰδίῳ κλήρῳ ποιῆσαι τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἀποστόλου, καὶ συνῆλθον ἐν τῇ πανηγύρει ἅπαντες οἱ τε ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες, προητοίμασε δὲ πανηγυρικὸν καὶ ὁ μέγας Εὐγένιος. Πολλοὶ ἐκ τῶν περὶ τὰς Συκὰς τόπων ἵνα καὶ τὴν παρρησίαν τοῦ πατριάρχου ἴδωσι, καὶ τὴν ὁμιλίαν τοῦ διδασκάλου ἀκούσωσι συνεισηλθον ἑτοίμως, ἐν οἷς μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐντίμων συνῆλθε καὶ Ἀβρεσκόφιος ἀρμοστής τῆς εὐσεβοῦς αὐτοκρατορίας τῶν Ρώσων ἐν κοινῷ σχήματι· ἐγένετο οὖν φαειροτάτη ἡ πανηγυρίς καὶ ἀγαστὴ ἦν τοῖς τε ἐνθάδε τελουμένοις καὶ ὀρωμένοις καὶ ἀκουομένοις ἅπανιν· ὥστε ἀπελύοντο ἅπαντες χαίροντες. Συμπανηγυρίσας δὲ εὐσεβῶς καὶ τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καὶ χάριτος συμμετασχῶν ὁμοπίστως ὁ ὀρθόδοξος ἀρμοστής τῶν Ρώσων ἐπανῆλθε, μήτε ἰδίᾳ μήτε κοινῇ ἐντυχῶν τῷ παναγιωτάτῳ, μήτε τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι τῆς ἐκκλησίας γνωρισθεὶς ὅποιος ἦν, τῶν δυσμενῶν τὰς ὑπονοίας περιαιρῶν καὶ συντεῶς πάντοθεν φυλαττόμενος τὰς κατὰ τῶν ὁμοπίστων διαβολὰς· ἀλλὰ τις τῶν ἀρχόντων, (ἦν δὲ οὗτος Γεώργιος ὁ τοῦ Σταυράκη, πρωτοσπαθᾶριος) δυσμενῆς ὢν τῷ παναγιωτάτῳ κυρίῳ Σεραφεῖμ ἐπὶ τῇ τόλμῃ αὐτοῦ καὶ ἀγχι-

νοία καὶ ἀόκνῳ γοργότητι, καταθαρρήσας, πάντα διανοησάμενος ὡς ἂν λάθοι, καὶ πονηρὰν ὑπόνοιαν τοῖς κρατοῦσιν ὑπόβαλοι, καὶ ἐξώσιν τοῦ παναγιωτάτου ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξεργάσειεν, συσκευάζει τοιοῦτον, οἶον οὐδὲ Ἰουδαῖος θεοστυγῆς ἂν ἐτόλμησε· λίβελλον ἀνώνυμον πλασάμενος καὶ γύναϊόν τι τῶν περιδλέπτων καὶ πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἀδελφὴν εἰσδουοῦσῶν χρήμασι παραπεισας διὰ τῆς βασιλόπαιδος πρὸς τὸν κρατοῦντα διεβίβασε, περιεῖχε δὲ τὸ ψευδόγραμμα, ὡς ὁ πατριάρχης τῶν Ῥωμαίων ἐορτὴν πάνδημον ἀσυνήθως ἐπιτελέσας, καὶ τὸν ἀρμοστήν τῶν Ῥώσων προσκαλεσάμενος, λαμπρῶς ἐπελθόντα ὑπεδέξατο αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐνδόξως, καὶ μετὰ μεγάλης οἰκῆ τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν βασιλέων ὑπεντῆς, καὶ δεξιωσάμενος διὰ πολλῶν συνεστήσατο αὐτῷ τὸν λαόν· ὁ δὲ ἀναγνούς καὶ τῷ θυμῷ ζέσας πρὸς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας αὐτοῦ αἰφνης ἐπέστη, καὶ τὸν λίβελλον ἐπιδοὺς διηρώτα, εἰ τοῦτον λαθάνει τὰ γενόμενα· ἐκπλαγεὶς δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ ἀπονοίᾳ τοῦ συκοφάντου, ἐπισχεῖν ἐδεῖτο, καὶ τὸν τολμητῖαν ὅποιος ἂν ἦ ψευδόμενον διήλεγχε, καὶ διέλυσεν ἀποδεικτικῶς τὴν παράνομον συκοφαντίαν, καὶ τὸν κρατοῦντα πείσας εὐλόγως παριδεῖν τὴν γραφὴν, ἐφρόντισε μαθεῖν τὸν συγγράψαντα. Ἐξέστη δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος, Σεραφεῖμ μαθὼν τὴν κατ' αὐτοῦ ταύτην παράνομον διαβολὴν, καὶ διηπόρει τίς τι παθῶν τοιαῦτα αὐτοῦ κατεψεύσατο, ἀλλ' οὐδὲ συνεικάσαι εἶχε χριστιανὸν εἰς τοσοῦτον ἀτοπίας ἐλάσαντα· ὁ δὲ συνετὸς καὶ πολῦπειρος ἐπίτροπος, καὶ πᾶν τὸ κράτος τῶν Ὀθωμανῶν ἐπιστημόνως φέρων, ἐπερευνήσας τὸν τολμητῖαν κατέμαθεν· ἀλλὰ φίλος τις αὐτὸν περισώσας διὰ πολλῶν χρημάτων ὕστερον τοῦ τότε κατ' ἄξιαν θανάτου ἐρρύσατο.

Μετὰ δὲ τὸ αὐτὸ τρίτον ἔτος, τοῦ περιωνύμου Ἡρακλείας Γερασίμου διὰ τὸ βαθὺ γῆρας παραίτησιν οἰκειοθελῆ βουλομένου ποιήσας εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ τὸν τότε Μετρῶν ἐπίσκο-

πον Μεθόδιον, καὶ συναίνεσιν καὶ γνώμην καὶ ἐνέργειαν αἰτησαμένου παρὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Σεραφεῖμ, καὶ αὐτοῦ κατὰ πρῶτον μὴ συναινοῦντος, κλύδων καὶ ταραχῇ κατέλαβε τὴν ἐκκλησίαν, ἕως ὅτου διὰ πολλῶν ἰσχυσεν ἡ γνώμη καὶ θέλησις τοῦ βραρυτίμου γέροντος, καὶ ὁ κύρ Μεθόδιος διεδέξατο τὴν Ἡράκλειαν. Ἐκτοτε οὖν ὄδινεν ἡ πτώσις τοῦ κυρίου Σεραφεῖμ· ὁ δὲ κατολιγορῆσας τῶν ἀντιφερομένων αὐτῷ, τῶν προϋχόντων ἐν δυνάμει καὶ λόγῳ γερόντων ἐκλελοιπότων, ὡς τοῦ μὲν θανόντος, τοῦ δὲ παραιτησαμένου, προήγε τὴν πατριαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπιρρωνύων τῇ ἐπιτρίπτῳ πολιτικῇ, εἴτρου πλεονεξία τῶν κρατούντων χρῆσθαι μεμαθηκώς, καὶ τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ εὐμαρῶς ἐξετέλει τῶν ἀνθισταμένων περιγενομένου. Ἐπεὶ δὲ παρὰ τῶν δυναμένων τὴν ἰσχὺν χρήμασιν ἐξωνεῖτο, ἀπαιτήσεις πλείονας ἐποιεῖτο, καὶ τὸ ἔθνος παραμειβὼν σύμπαντας τοὺς ἐκκλησιαστικούς καταβάρυνεν· ἐντεῦθεν ἤρξαντο διαλοιδορεῖν καὶ καταμήμεψθαι τοῦτον τῶν τε ἀρχιερέων τινὲς καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ τῶν ἀρχόντων οὐκ ἐλάσσονες· ὁ δὲ τοῖς δυσμενοῦσιν ἀντιφερόμενος παρέκλινεν εἰς τὸ βιαιότερον.

Ὡς δὲ τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως εὐθεκάστος ἐδόκει διενεργούμενα ὑπὸ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σεραφεῖμ, καὶ τὰ τῆς ἀργυρολογίας ἐπληθύνετο· καὶ βίας οὐκ ἐκτὸς ἦν· ἔκτοτε γὰρ καὶ τὰ ἐμβατήκια τῶν ἐκκλησιῶν προσηύξησαν, καὶ αἱ ἔξω ἐπαρχίαι χρέεσι καταβαρύνεσθαι ἤρξαντο· μηκέτι δίκαιον ἀνέχεσθαι ἡγησάμενοι, συνίσταντο ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀριστοκρατίας οἱ τε τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερεῖς καὶ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ τῶν ἀρχόντων οὐκ ἐλάσσονες, καὶ ὁμονοήσαντες ἀμεταθέτως ἀπὸ κοινῆς γνώμης κατεψηφίσαντο καὶ διέπραξαν τούτου τὴν ἐξῶσιν· καὶ δὴ τῇ κς'. Μαρτίου τοῦ ἐξηκοστοῦ σωτηρίου ἔτους δόντες ἀναφορὰν πρὸς τοὺς κρατούντας ἐξέωσαν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τὸν παναγιώτατον

κύριον Σεραφείμ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐκλεξάμενοι τὸν πρῶτον Ἰπεκίου τότε προεδρεύοντα Χαλκηδόνας κύριον Ἰωαννίκιον, ἐζήτησαν πατριάρχην, καὶ ἀπέλαβον παραστάντες ὁμοθυμαδὸν τῷ τῆς βασιλείας ἐπιτροπεύοντι.

Ἦν δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Σεραφείμ ὁ Β'. Ἠπειρώτης τὸ γένος, εὐσεβῆς ἐξ εὐσεβῶν εὐπαιδείης, φιλογενῆς, φιλότιμος, τολμηρὸς, γενναῖος, νοήμων, εὐμαθῆς μᾶλλον ἢ πολυμαθῆς, ὀρμητικὸς οἷς ἐδόκει συμφέρειν, δυσπαλάλακτος ὧν εἶχετο ἐν πράγμασιν εὐεπήβολος, εὐμήχανος τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ διαπράττειν τὸν ἐπιχωριάζοντα τρόπον· παρεζήλου γὰρ καὶ ἐξέμαθε τῶν κρατούντων τὴν πολιτικὴν καὶ τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν ἦθος ἀπεμάζατο. Σύνουιδε μέντοι καὶ τῆς ἰδίας ἀξίας τὰ καθήκοντα, ἐν οἷς καὶ τὰ μέγιστα ἐφιλοτιμεῖτο, καὶ τοῖς εὐλικρινῇ τὴν ἀρετὴν κατορθοῦσιν ἡσμενίζετο, καὶ διάπυρος ζηλωτῆς ἦν τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων, καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ κηδεμῶν ἐπιμελέστατος· καὶ εἰ μὴ φίλαρχος καὶ φιλοχρήματος ἦν, οὐκ ἂν βρῦς καὶ ὑπέρογκος ἔδοξε, καὶ τοῦ παντὸς ἐπαίνου ἦν ἀξίος.

Τὰ μὲν οὖν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τῆς κατὰ τε Αἴγυπτον καὶ Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην τυραννομένης ἐπὶ τῆς ἕκτης τελευτῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος τῶν σωτηρίων ἐτῶν, οὕτως ἐν θλίψεσι καὶ ἀνάγκαις καὶ παντοίοις πειρασμοῖς διήγετο· οὐχ ἦττον δὲ κατετυραννοῦντο καὶ ἐδιώκοντο οἱ ὀρθόδοξοι καὶ οἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν παπιστῶν, μάλιστα δὲ οἱ ἐν Λαχίᾳ.

Ἐν δὲ τῇ θεοδοξάστῳ αὐτοκρατορίᾳ τῶν Ρώσων, τῆς θεοσεπέτου Ἐλισάβετ θυγατρὸς τοῦ αἰοιδίμου μεγάλου Πέτρου, τῆς εὐσεβεστάτης ἀνάσσης καὶ θεοσεβεστάτης αὐτοκρατορίσσης, τὰ σκῆπτρα τῆς ὀρθοδοξίας ἐχούσης, ἡμιλλᾶτο ὁ ἔνθεος ζῆλος τῆς ἀρετῆς, καὶ ἐπλατύνετο καθ' ἑκάστην ἐν τοῖς εὐρυχώροις κόλποις ταύτης τῆς μοναρχίας τὸ ἀποστολικὸν κήρυγμα,

καὶ λαοὶ καὶ ἔθνη ἀπὸ σκότους εἰς φῶς ἤγοντο, καὶ μυριάδες ἐπίστευον εἰς Χριστόν. Πολυειδῶς γὰρ καὶ πολυτρόπως τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ οικονομῶν ὁ κύριος τοῖς μὲν οὐ μόνον πιστεύειν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν διαθεῖται, τοῖς δὲ αὐτοῖς πιστεύουσι, καὶ ἄλλους εἰς τὴν πίστιν καλεῖν καὶ φωτίζειν, ἐν ἀμφοτέροις δοξάζει ἐν ἐνθέῳ ἀγάπῃ, ὑπομονῇ τε καὶ καρτερίᾳ, δι' ὧν ἡ πρὸς θεὸν τελεία ἐλπίς καὶ πίστις γνωρίζεται.

Ἦμαρζον δὲ περὶ τὸ μέσον ταύτης τῆς δεκάτης ὁγδόης ἑκατοντάδος τοῦ σωτηρίου ἔτους ἐπίσημοι ἐν σοφίᾳ καὶ διδασκαλίᾳ.

Παρθένιος πατριάρχης Ἱεροσολύμων, Ἀθηναῖος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, καὶ τὸν ἐρμηνευτικὸν τρόπον τῶν θείων Γραφῶν ἄριστα ἠσκημένος. Διὸ καὶ περιερχόμενος πανταχοῦ διήνοιγε τὰς Γραφὰς ἐρμηνεύων, καὶ διδάσκων ἐστήριζε τοὺς χριστιανούς εἰς ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν τῶν ἐπικειμένων θλίψεων, διεθέρμαινε τὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην, ἐκόσμηε τὰ ἦθη, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐγένετο ὠφέλιμος, καλλιεργῶν τὴν ἄμπελον τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικῶς, καὶ τὴν εὐλογίαν τῶν χριστιανῶν πρὸς τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀδελφούς διακονῶν.

Σωφρόνιος Πτολεμαῖδος, Δαμασκηνός, τὸν διδασκαλικὸν τρόπον προηρημένος καὶ τὰ τῶν θείων πατέρων καὶ διδασκάλων πάντα ἐκμελετήσας, καὶ ἐγκύψας εἰς βάθος τῶν θείων Γραφῶν, ἐδίδασκεν ἀποστολικῶς ἀρξάμενος ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

Σχιμουὴλ Δέρκων μητροπολίτης, Βυζάντιος, πάσης ἰδέας λόγου ἔμπειρος, πολυμαθέστατος καὶ λέγειν δεινότατος· συνέγραψεν ὁμιλίαις καὶ ἄλλα τινά.

Διονύσιος Ἀδριανουπόλεως μητροπολίτης, Χίτος, πολυμαθὴς καὶ διδασκαλικός· ἐφύλαξε τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ τινὰς ἐγγράφους.

Καλλίνικος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Θετταλός· συνέγραψε διάφορα.

Δωρόθεος Ιερομόναχος και πρωτοσύγγελος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὁ Λέσβιος, φιλόσοφος και ἑλληνικῆς εὐφραδείας και πάσης ἄλλης λογικῆς τέχνης ἐμπειρότατος· συνέγραψε λόγους πανηγυρικοὺς τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν, και ἀρχῶν τῆς περιπατητικῆς φιλοσοφίας κατὰ Νεύθωνα, και τῶν μηχανικῶν φυσιολόγων, περὶ ἐντόμων, και τῶν ἐκ σήψεως γιγνομένων, και ἄλλα τινά.

Μελέτιος και Ἀθανάσιος Ιερομόναχοι, οἱ ἐν τῇ μεγάλῃ μονῇ τῶν Ἰβήρων ἀσκήσει και θεωρίᾳ ἐφησυχάζοντες.

Κοσμᾶς Ιερομόναχος ὁ Λήμιος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, και τὸν διδασκαλικὸν τρόπον ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἀσκῶν.

Μπαλάνος Ιερεὺς Ἰωαννίτης, σοφώτατος, συνέγραψε πάμπολλα, μάλιστα μαθηματικά.

Θεοφάνης ἐξ Ἀγράφων Ιερομόναχος και ἐμὸς πρῶτος διδάσκαλος ἐν τῇ πατρίδι τῇ ἐμῇ Φουρνᾷ, πάσης σοφίας και μαθήσεως μεταλλεῖον, ὁσίως τὸν βίον διασκήσας, και εἰς ἀκρότητα ταπεινοφροσύνης ἐληλακῶς, θεωρίας εἰς ὕψος ἀνήχθη. Πρόδηλος ἢ αὐτοῦ σοφία ἐν τισιν ἐπιλύσει θεολογικῶν ζητημάτων και ἐν τοῖς τρισὶ πανηγυρικοῖς πρὸς τὴν Ζωοδόχον πηγὴν.

Παρθένιος Ιερομόναχος Πελοποννήσιος, τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν ἐπανηρημένος.

Ἀγαθάγγελος Πελοποννήσιος Ιερομόναχος, τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν και τὸν πνευματικὸν τῆς διορθώσεως τρόπον ἐπανηρημένος.

Ἀγάπιος Ιερομόναχος Αἰτωλὸς, τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν διὰ βίου ἐκμελετήσας.

Βικέντιος ὁ Δαμῶδὸς Κεφαλληνεὺς, πολυμαθέστατος, συνέγραψε πάμπολλα ἐπιστημονικὰ θεολογικά, τέχνας λογικὰς.

Ἀντώνιος Ιερεὺς ὁ Κατήφορος ἐκ Ζακύνθου, πολυμαθέστατος, συνέγραψε τέχνας λογικὰς και ἄλλα.

Ἰερόθεος μοναχὸς Ἰθακήσιος, πολυμαθὴς, και τὸν διδα-

σκαλικὸν τρόπον ἐν Σμύρῃ διὰ βίου διανύσας, πολύχουν τὸν καρπὸν τῆς εὐμαθείας ἤνεγκε.

Εὐστράτιος Ἀργέντης ὁ Χίος, ἰατροφιλόσοφος, πολυμαθέστατος· συνέγραψε κατὰ λατίνων, καὶ ἄλλα τινά.

Εὐγένιος ἱεροδιάκονος ὁ σοφώτατος καὶ πάσης ἐπιστήμης καὶ μαθήσεως θησαυρός, Κερκυραῖος· συνέγραψε πάμπολλα, ἐπισημονικά, θεολογικά καὶ πάσης ἄλλης ιδέας.

Κυπριανὸς ἱεροδιάκονος ἐκ Κύπρου, πάσης λογικῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης καὶ τῆς ἱερᾶς θεολογίας ἐμπειρότατος· συνῆν ὑποδιδάσκαλος τῷ μεγάλῳ Εὐγενίῳ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἅγιον Ὅρος Ἀκαδημίᾳ, παρ' οὗ πρότερον ἠκροάσατο ἀκριβέστερον ἐπεξιῶν φυσικῶν, μεταφυσικῶν, θεολογικῶν, γεωμετρικῶν μαθημάτων, ἐμβριθῆς ἀνὴρ καὶ βίῳ καὶ λόγῳ ἐν παντὶ διδασκαλικός.

Ἰάκωβος ἱερομόναχος Πάτριος, διδάσκαλος τῶν λογικῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, ἐμπειρὸς τῆς ἐρμηνείας τῶν θείων Γραφῶν· ἐδίδασκε δὲ καὶ ἐπ' ἄμβωνος διερμηνεύων τὰς ἀγίας Γραφάς, καὶ ὁμιλίας συνέγραψε, βίῳ ἐπακριβώσας ἀρετὴν λογικὴν, καὶ λόγον κοσμήσας βίου σεμνότητι καὶ τελειότητι πράξεως.

Ἐφραιμ ἱερομόναχος Ἀθηναῖος, πολυμαθέστατος καὶ τῶν θείων Γραφῶν μελέτην πολλὴν ἐσχικώς, καὶ τῶν ἀγίων πατέρων τῆς ἐρμηνείας ἐμπειρότατος, διδάσκαλος πρότερον ἐν Κύπρῳ, διερμηνεύων καὶ ἐπ' ἄμβωνος τὰς ἀγίας Γραφάς, εἶτα ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀγαστὸς τῇ τε ἀκριβείᾳ τοῦ λόγου καὶ τῇ τοῦ βίου τελειότητι καὶ ἀμφοτέροις διδακτικὸς ἐπαγωγύτατος.

Νεόφυτος ἱεροδιάκονος Πελοποννήσιος, ἀσκητῆς πολυπενώτατος καὶ πολυμαθέστατος, συνέγραψε συλλογὴν ἱερῶν νόμων, λύσεις διαφορῶν ζητημάτων νομικῶν, τακτικῶν, ἠθικῶν, δογματικῶν, πρρεκβολὰς καὶ ἐρμηνεῖν εἰς τὸ συντακτικὸν τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ πολυμαθεστάτην καὶ τῇ παρουσίᾳ ἀνάγκη τῆς διδασκαλίας τῶν γραμματικῶν ἐπωφελεστάτην.

Κωνστάντιος Θετταλός επίσκοπος Τρίκκης, πολυμαθής και τῆς ἑρμηνείας τῶν θείων Γραφῶν ἔμπειρος, ἐδίδασκε συνεχῶς διερμηνεύων τὰς ἁγίας Γραφὰς· συνέγραψε συλλογὰς ἐκ τῶν θείων Γραφῶν καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν θεοφόρων πατέρων, καὶ ἄλλα τινὰ ὑπομνήματα.

Ἀλέξανδρος μαθητὴς τοῦ ἀοιδίμου Μακαρίου, φιλόσοφος, ἐδίδαξεν ἐν Βουκουρεστίῳ λογικὰ, ἐπιστημονικὰ δι' ἐτῶν, καὶ πολλῆς ἐγένετο τοῖς ἐκεῖ ὠφελείας πρόξενος, πυρσὸν εὐμαθείας ἀνάψας.

Νικόλαος ἐκ Μεσόβου, πρότερον χρηματίσας διδάσκαλος ἐν Τρίκκῃ τῆς Θετταλίας, καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἀπὸ Ἰταλίας σταλεῖς εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ χρηματίσας ἐν τῇ ἐκεῖ σχολῇ διδάσκαλος, κἀκεῖθεν μετὰ εἰς Δακίαν καὶ ἐν Ἰασίῳ διδάξας· πολυμαθὴς ὁ ἀνὴρ· οὗτος πρῶτος ἐν Ἑλλήσι μετέφρασε τὰ στοιχεῖα τῆς φυσικῆς τοῦ Νεύτωνος κατὰ Μουσκειμβροέκιον.

Ἰωάννης ὁ ἐξ Ἀγράφων, ὁ χρηματίσας διδάσκαλος τῶν υἱῶν τοῦ αὐθέντου Γρηγορίου Γκίκα βοεβόδα, καὶ διδάσκαλος ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Ἰασίου ἅμα τῷ ἀπὸ Μεσόβου Νικολάῳ καὶ ὕστερον ἅμα Νικηφόρῳ τῷ Θεοτόκῃ, ὁ καὶ διὰ χρόνων φιλοπότησας καὶ μεταφράσας τὸν Θησαυρὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης Στεφάνου Ἐρρίκου καὶ ἐπεργασάμενος, ἐπιπροσθεὶς καὶ ἄλλας πολλὰς λέξεις, ἐξ ἄλλων τε συλλέξας καὶ φιλοτεχνήσας ἄριστα.

Ε' τ. Χριστ. ἔτη πατρ. Μῆνες.	Πατριάρχαι.	ἔτη Χριστ. ἔτη ρασ. Μῆν.	Ὀνόμ. Βασ.
1748	2	8	Κύριλλος Ε'. ἀπὸ Νικομηδείας α'.
1751	1	3	Παῖσιος Β'. τὸ δ'. ἀπὸ Νικομηδείας.
1752	4	6	Κύριλλος Ε'. τὸ β'.
1757	—	6	Καλλίνικος Δ'. ὁ ἀπὸ πρῶν Πρέλαβου.
1757	3	8	Σεραφεῖμ ὁ Β'. ἀπὸ Φιλιππουπόλεως
1761	2	2	Ἰωαννῆτιος Γ'. ἀπὸ Χαλκηδόνος πρῶν Ἰππείου.

Μαχμουτ

Μαχμουτ

Μαχμουτ

Ὀσμάν Γ'.

Ὀσμάν Γ'.

Ὀσμάν Γ'.

Μουσταφᾶς Γ'.

Μουσταφᾶς Γ'.

Μ Ε Ρ Γ Ι Θ Υ Μ Α Κ Ρ Α Ι Ο Υ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τὰ μὲν τῆς γνώμης τοῦ μονάρχου τῶν Ὀθωμανῶν Μουσταφᾶ, τοῦ καιροῦ προϊόντος ἡμερώτερα ἐγένετο τῇ ἀγχινόῃ τοῦ αὐτῷ ἐπιτροπεύοντος τιθασσεύμενα. Ἀνεκτᾶτο δὲ καὶ ἀνελάμβανε τῇ τούτου φρονήσει καὶ τὰ πεπονημένα τοῦ ἡμετέρου τῶν ὀρθοδόξων γένους ταῖς τῶν λατίνων ἐπηρείαις· πολύπειρος γὰρ καὶ πολυμαθὴς ὦν ὁ τῆς βασιλείας τότε ἐπίτροπος Ραγῆπος, ἐπίστατο τὰς καθ' ἡμῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν βλάβας καὶ τὰς τοσαύτας ἐπιβουλάς, καὶ ἐπεὶ κατατροχομένους τοὺς τῇ Ρώμῃ προσέχοντας τῷ πολέμῳ τοῦ βασιλέως τῆς Προυσίας ἐώρα, κατολιγῶρων αὐτούς, ἐδικαίω τὰ ἡμέτερα· διὸ καὶ τὰ ἀδίκως ἀφαιρηθέντα, διὰ προσπαθήσεως καὶ διενεργείας, μεσιτείας τε καὶ ἐκλιπαρήσεως τοῦ βασιλέως τῶν Κελτογάλλων καὶ πολλῶν χρημάτων τῶν παπιστῶν, ἐν Ἱεροσολύμοις προσκνημάτα, τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Περθενίου ἐπιμόνωσ ἐκλιπαροῦντος προσχεῖν τῷ δικαίῳ, διαδικάσας ὀρθῶς, ἀφελόμενος ἐκείνων ἡμῖν ἐπέτρεψε καὶ διὰ βασιλικοῦ διπλώματος, ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἦν, ἡμῖν διαμένειν προσεκυρώσατο, καὶ θᾶττον ἐβοήθει, εἰ ἔγνω ἐκ τοῦμφανοῦς ἐπηρεαζομένους· κατεστάλη γοῦν ἡ βακχεία τῶν δυτικῶν κατὰ τῆς ἀμωμῆτου ὀρθοδόξου ἐκκλησίας μὴ ἔχουσα συνεργὸν τὴν ἀσέβειαν, διὰ τὴν φρόνησιν τοῦ ἐπιτροπεύοντος, καὶ δολίως ὑφέρπουσα, διενέμετο εἴ τι που σσηπός· κατεπατεῖτο μέντοι καὶ ἠτιμᾶζετο καὶ ὑπὸ τηλικούτου δυνάστου, καὶ γε παράδοξον ἦν, ὅτι καὶ τοὺς ἐκκλησιῶν προστάτας καὶ πατριάρχας προιστάσθαι τῆς ὀρθοδοξίας αὐτῇ λέξει προσέταττε.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ παραστάντες τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας καὶ ἐξαιτήσαντες πατριάρχην τὸν τότε προεδρεύοντα Χαλκηδόνος πρῶην Ἰπεκίου κύριον Ἰωαννίκιον, καὶ

παρλαβόντες τὰ καθάδις ὡς σύνθετες, τῇ εἰκοστῇ ἕκτη Μαρτίου τοῦ ἐξηκοστοῦ πρώτου, ἐπανήλθον ἐνδόξως· εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ τὸν μὲν κύριον Ἰωαννίκιον, ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου γενομένης τῆς μετὰθέσεως ὡς νενομίσται, ἀνευφήμησαν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, τὸν δὲ προοδεύσαντα κύριον Σεραφεῖμ καθαιρέσει ὑπέβαλον, καὶ ἐξορία κατεδίκασαν· ὁ δὲ λίχν ἐντίμως διελθὼν διὰ τῆς μεγάλης τχύτης πόλεως διὰ ξηρᾶς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, εἰς ὃν ὠριστοι τόπον. Ἡσύχασαν οὖν οἱ δυσαρεστούμενοι καὶ τυραννίαν τῆς ἐκκλησίας ὑφορώμενοι ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες, καὶ περιέποντες τὸν παναγιώτατον κύριον Ἰωαννίκιον τὰ τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἐφρόντιζον.

Τὰ μὲν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἥσυχαι ἦν· ἐπανῆκε δὲ ἀπὸ τοῦ Σιναίου ὄρους φυγὰς διὰ μυρίων κινδύνων κατελθὼν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ πρῶην πατριάρχης κύριος Καλλίνικος καὶ ἀποκρυβεῖς ἡμέρας τινὰς ἐν τῷ εὐκλεεῖ οἴκῳ τοῦ Χρυσοσκούλου Ράλλη, ἀνδρὸς εὐσεβοῦς καὶ φιλοδικαίου, πρώτου ἐρμηνέως τῆς ἀριστοκρατίας τῶν Ἐνετῶν, καὶ διενεργήσας ἐαυτῷ τὴν μετάληψιν τοῦ τῆς ὑπερορίας ὀρισμοῦ καὶ παραγρηψάμενος, ἐδικκιολογήσατο περὶ πάντων ὧν κατεῖπον αὐτοῦ οἱ διαβάλλοντες, καὶ τὴν ἄδικον συκοφαντίαν ἀπαλείψας καθάπαξ, καὶ μεταβαλὼν τὴν κατ' αὐτοῦ ψήφον τῆς ἐκκλησίας, ἀνέγκλητος καὶ ἄμμεπτος γνωσθεῖς τῇ ἱερᾷ συνόδῳ, τὴν δικαιοῦσαν κοινὴν ψήφον τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ἀθώωσης παρέλαβεν ἐγγραφον, καὶ δεξιωθεὶς φιλοφρόνως τῷ τε παναγιωτάτῳ κυρίῳ Ἰωαννικίῳ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἐνδημούσῃ ἀγίᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ, καὶ ἐνδιατρίψας ἡμέρας πλείους, ἔλαβεν ἀδειαν, ὅπῃ ἂν βουλομένῳ ἀπελθεῖν ἐπὶ ρητῇ ἐτησίῳ χορηγίᾳ, ἣν συνοδικῇ διαγνώσει καὶ κοινῇ γνώμῃ ἐκ τοῦ κοινοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λαμβάνειν διέταξαν· ὁ δὲ πρὸ πάσης γῆς τὴν ἰδίαν

πατρίδα προελόμενος· ἐκέισε ἐντίμως μετέβη, καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ἐν ἡσυχίᾳ καὶ μελέτῃ τῶν θείων Γραφῶν ἀφοσιώσας διάγει ἐν γῆρει εὐπαθῶν καὶ ἀναβάσει· ἐν τῇ καρδίᾳ διατιθέμενος τὰς ὑποποιούς καὶ θεοειδεῖς.

Κατὰ δὲ τὸ Ἰλλυρικὸν οἱ ὀρθόδοξοὶ Δαλμάται διενοχλούμενοι ὑπὸ τῶν φρατῶρων καὶ μηκέτι φέροντες τὰς αὐτῶν ραδιουργίας ἤρξαντο δυσπετεῖν ἀστατοῦντες· διαγνοῦσα οὖν ἡ γαληνοτάτη ἀριστοκρατία τῶν Ἐνετῶν τῶν ὑπηκόων τὴν ταραχὴν, διεπυθάνετο τὸν στρατηγὸν ἀνθ' ὅτου δυσχεραίνει καὶ ἀστατεῖ τὸ ὑπήκοον· ὁ δὲ διασαφής ὅτι περὶ τὴν πίστιν ἐνοχλούμενοι οἱ ὀρθόδοξοὶ ὑπὸ τῶν δυτικῶν ἱερέων ταράττονται, προσέθετο ὡς εἰ μὴ ἀρχιερέα τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας αὐτοῖς ἐπιστήσουσιν, οὐκ ἂν ἄλλως ἐφησυχάσειεν. Τούτων οὖν γνωσθέντων, τὸ μὲν ἀρχιερέα αὐτοῖς ἀποκαταστήσαι, διὰ τὴν ἐκ τῆς Ρώμης ὑλακίην, παρητοῦντο· ἐνίοις γοῦν ἐδόκει τὸν ἐκ πολλοῦ κταρτηθέντα πρόεδρον Φιλαδελφείας Ἐνετίησιν ἀνανεώσασθαι κατὰ τὸ πρότερον, ὥστε ἐνεργοῦντα τὰ τῆς ἀρχιερατείας ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τοῖς Γραικοῖς προτίσθαι κηδόμενον καὶ τῶν ὀρθόδοξων ἐν Δαλματίᾳ ἐκκλησιῶν. Ἐπεὶ δὲ ἐν τοιαύτῃ πολυάνδρῳ ὁμηγύρει πολλὰ συγκυρεῖ πάθη τε καὶ διαφέροντα ἴδια, ὑφέρποντα τῷ λογισμῷ, καὶ τῷ κοινῷ συμφέροντι πολλάκις ἀνθιστάμενα, καὶ οὐκ ἐν πᾶσιν ὡς ὄφειλεν ἐπικρατεῖ ὁ ὀρθὸς λόγος, οἱ πλείους τῆς χεῖρονος ἐγένοντο γνώμης, καὶ οὔτε ἀρχιερέα ἴδιον τοῖς ὀρθόδοξοῖς Δαλμάταις ἐπιτρέψαι διέγνωσαν, ἵνα μὴ καινὰ ποιοῦντες τὸν Ρώμης πάπαν λυπήσωσι, μήτε τὸν Ἐνετίησι πρόεδρον Φιλαδελφείας ἀποκαταστήσαι κατὰ τὴν προτέραν ἐλευθερίαν τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ τότε ἐκ δικαιοπραγοῦσης τῆς γνώμης προσνεμημένα προνόμια, ἅπερ εἶχον οἱ Φιλαδελφείας πρόεδροὶ ἐκεῖ πρὸ τοῦ Κακομελετίου Τυπάλδου, ὃν ἀποστατήσαντα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας δικαίως κατεδίκασε καὶ καθαιρέσει παντελεῖ

καθυπέβαλε, καὶ ὡς σεσηπὸς ἀπέκοψε καὶ ἀπέρριψεν ἐν ἑτεὶ χιλιοστῶ ἑπτακισιοστῶ δεκάτῳ δευτέρῳ ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος Κύριλλος ὁ δ΄. γνώμη κοινῇ συνοδικῇ καὶ συναινέσει τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Χρυσάνθου, καὶ τῶν πρρευρεθέντων ἀπάντων ἀγίων ἀρχιερέων, ἀλλὰ κατασοφίσασθαι τῶν ἀρχομένων καὶ παρεπιδείξασθαι ἀρχιερέα, συνκινουῦντα μέντοι τοῖς λατίνοις καὶ τῶν ἀνατολικῶν μὴ ἀποσχοινιζόμενον· καὶ δὴ εὐρόντες τὸν ἐκεῖ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐφημερεύοντα ἱερομόναχον Γρηγόριον Φατζέξ, ἀμφοτεροδέξιον ὡς ἐνόμισαν, τούτῳ περιήψαν τὴν φενάκην, καὶ τὸ δράμα ἐνεκεχειρήκεσαν, καὶ πρὸς τὴν Κέρκυραν ἀποστείλαντες καὶ συναρπάσαντες τὸν τε Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου ἀρχιεπίσκοπον, καὶ τὸν Λευκάδος καὶ ἀγίας Μαύρας, καὶ τινα ἕτερον σὺν αὐτοῖς, ἄνευ ἐκδόσεως πατριαρχικῶν καὶ κωνοικῶν ψήφων χειροτονοῦσι δι' αὐτῶν ἀρχιερέα καὶ Φιλαδελφείας ἐξονομάζουσι, καὶ πρόεδρον Ἐνετίησι καθιστᾶσι, περιμένοντες δὴθεν τὴν ἐκδοσιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κατὰ τρόπον πρωῦστερον. Ἄλλ' ἔλαθον ἑαυτοὺς ἀπατῶντες, ἐξαπατᾶν ἄλλους πειρώμενοι· ὥστε ἅμα τοῖς Δαλμάταις τοὺς τε Ἐνετίησιν ὀρθόδοξους καὶ τοὺς ἐν ταῖς Ἑλλαδικαῖς περὶ Ἡπειρον νήσοις συνετάρξαν ἐπὶ τῇ ἐκθέσμῳ δραματουργία τοῦ καινοφανοῦς αὐτοῖς ἱποκενταύρου ἀνατολικοδυτικοῦ ἀρχιερέως· τοῦτον γοῦν ὡς ἀλλόκοτον τέρξ καὶ μυσαρὸν ἔκτρομα ἀποστρεφόμενοι οἱ ζηλωταὶ τῆς εὐσεβείας, ἀνήγγειλαν τὴν ἔκφυλον αὐτοῦ φυὴν, καὶ τὴν παράνομον προχείρισιν τῇ τοῦ Χριστοῦ μεγίστῃ ἐκκλησίᾳ, ἐπικαλούμενοι ὡς τάχος τὴν τομὴν, καὶ τὴν ἔνδικον καθαίρεισιν. Ὁ οὖν παναγιώτατος κύριος Ἰωαννίκιος μηδενὶ ἐνδοῦς, οἷς ὁ πρέσβυς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας παρενεγκεῖν ἐσπούδαζεν, ἀλλὰ τοῦ ἐκδοθέντος δεκρέτου ἐπὶ τῇ τῷ αὐτῷ ἐγκαθιδρύσει τοῦ δισκελοῦς καὶ ἀκεφάλου κο-

λοσσοῦ, ὡς ἀσυστάτου καταψηφισάμενος πρότερον, καὶ κατὰ τὴν προτέραν ἐλευθερίαν, ἣν διὰ χρόνου ἐπεβραβεύσατο ἡ βαθυγνώμων καὶ δικαιοπραγοῦσα τότε ἀριστοκρατία τοῖς ἐκεῖ ὀρθοδόξοις, αἰτησάμενος ψήφισμα, ὡς ἔμπεθε τὴν ἄνομον πρα-
 χείρισιν τοῦ Ψευδοφιλαδελφείας, καὶ τὴν ἐκ συναρπυχῆς χειρο-
 τονίαν τοῦ ἥκιστα γρηγοροῦντος Γρηγορίου Φατζέα, ταῦτον
 συνοδικῶς διαγνώσει κατέκρινε, καὶ καθαιρέσει παντελεῖ κατε-
 δίκασεν, ὡς παράνομον, ἀμφίδοξον, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἑτερόδοξον,
 ἢ ὄλωσ ἀπιστον καὶ κηκόφρονα· τοὺς δὲ χεῖρα ἐπιθεμένους
 αὐτῷ ἐπαίδευσεν ὡς μὴ προσέχοντας, οἷς προσέχειν μάλιστα
 ὀφείλουσι, καὶ ὑποκλαπέντας παραλογισμῶ προφανεῖ, ἢ ἄλλως
 δι' αἰδῶ ἢ φόβον ὑποστειλαμένους καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν μὴ
 εὐδρομοῦντας, ἀλλὰ τῆς βασιλικῆς καὶ κανονικῆς εὐθυπορίας
 ἐκτραπέντας, καὶ ἀργείαν αὐτοῖς τοῦ ἱεροπρεπεῖν ἐπέθηκεν ἐπι-
 τίμιον, διαρρήδην ἀπελέγξας τὴν πλάνην, καὶ καταστηλιτεύ-
 σασ τὴν κακοφροσύνην τοῦ τοιοῦτου ἀσυστάτου δράματος· ὥ-
 στε μηδένα τῶν ὀρθοδόξων λανθάνειν, ἀλλὰ φεύγειν καὶ ἀπο-
 πηδᾶν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λυμεῶνος καὶ κακόφρονος ἀγρηγόρου
 Γρηγορίου, καὶ ὡς ἀνιέρου κατολιγῶρεῖν, καὶ ὡς ἀπ' ἄλλοτριό-
 φρονος διατειχίζεσθαι.

Προῖστατο τοίνυν γενναίως τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων
 ἐκκλησιῶν κηδόμενος ὁ πάναγιώτατος κύριος Ἰωαννίκιος. Ἐπεὶ
 δὲ τὰ τῆς ἀνελευθέρου πολιτικῆς κατεφρόνει, καὶ χρημάτων
 ἤττον ἐφρόντιζεν, οὐκ ἔτι τοῖς δυνάσταις καταθύμιος, οὐδὲ τοῖς
 παραδυναστεύουσι προσφιλεῖς ἦν, οὐδ' οἷς ἂν ἐπιβάλλοι κατορ-
 θωτικός, καὶ ἐπιτυχικὸς ὧν ἔδειτο. Ἐντεῦθεν οὖν δυσαρέσκαιαι
 ἀνεφύοντο τοῖς δεομένοις τῆς ἐκτὸς ἐπικουρίας ἐν τοῖς ἐκκλη-
 σιαστικοῖς, ὡς ἀμελοῦντος τῶν ἐπιβαλλομένων καὶ τῶν ἀναγ-
 καίων μὴ φροντίζοντος, μεμψιμοιρίκι τε οὐκ ὀλίγαι παρὰ τῶν
 ἀρχιερέων ἐπληθύνοντο· ἀλλὰ καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ ἀρχόν-
 των τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως οἱ μὲν τῷ γένει προσήκοντες

μηδὲν ἀποκερδαίνοντες οἷς ἂν ἐλπίσειεν αὐτοῦ πατριαρχούντος, ἐδόκουν περὶ ὀλίγου ποιεῖσθαι τὸ οὕτως αὐτοῖς ἄρχειν· οἱ πλείους δὲ ἀντιπολιτευόμενοι ἐκείνους, καὶ μῆτε καταθαρρούντες τῷ παναγιωτάτῳ, οἷς διεννοοῦντο, παραφυλαττόμενοί τε οἷς ἐπεχείρουν, καὶ τὸ ὅλον ἀντιπράττοντα διὰ τοὺς συγγενεῖς ὑφορώμενοι, ἠλλοτριοῦντο ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀποστιγοῦντες τὴν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ διαμονήν, ταύτην ἰδίαν αὐτῷ κατατιθῶντο τρυφήν. Ταῦτα οὖν κατανοήσας, καὶ περὶ πολλοῦ μάλιστα ποιούμενος τὴν τῶν ἁγίων ἀρχιερέων εὐχαρίστησιν, διεπράξατο τὴν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου παραίτησιν. Συνῆλθον γοῦν καὶ συσκεψάμενοι οἷτε ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοί, καὶ ἄρχοντες ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες, παραιτησαμένου τὸν θρόνον τοῦ κυρίου Ἰωαννικίου, ἐξελέξαντο καὶ ἐψηφίσαντο πατριάρχην οἰκουμενικὸν τὸν μητροπολίτην Δέρκων κύριον Σαμουήλ.

Ἦν δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Ἰωαννίκιος ὁ Γ' τὴν πατρίδα Βυζάντιος τῶν εὐγενῶν, Καρατζᾶς τὸ γένος, μεγαλόφρων, μεγαλοπρεπής, φιλέντευκτος, φιλόφιλος, χρημάτων ἀφειδής, φρόνημα ἔχων φύσει τῷ γένει προσήκον· γενόμενος δὲ ἀρχιεπίσκοπος Ἰπεκίου, καὶ ἐν πολλοῖς φιλοτιμησάμενος καὶ μέγала τὸν εὐσεβῆ λαὸν ὠφελήσας ἐν τῇ τότε ἀνωμαλίᾳ τοῦ καιροῦ, καὶ τῷ συμβάντι εὐτυχεῖ τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τῆς Ἀουστρίας πολέμου, τέως ἐπανῆκεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν Ἰπεκίου θρόνον, εἴτε τῶν κατοίκων ἐκεῖ τὴν ἀγροικίαν ἀηδισάμενος, εἴτε τῶν συγγενῶν τὴν συνδιαγωγὴν προελόμενος, παρητήσατο καὶ ἐν τοῖς οἰκείοις διέτριβεν· ὕστερον δὲ προεδρικῶς λαβὼν τὴν ἐπαρχίαν Χαλκηδόνος ποιμένος χηρεύουσαν, ταύτης προΐστατο· γενόμενος δὲ πατριάρχης καὶ δόξας τῶν εἰωθότων ἀντιποιεῖσθαι, μὴ συνεκτείνων πρὸς τηλικούτον μέγεθος πραγμάτων τὴν μέριμναν, μηδὲ πρὸς τὰ πολλὰ συμμερίζων τὸν πόνον, ἐξ ᾧ ἡ κοινὴ διηγεῖ ἀρμονία, καὶ τοι φύσει τοιοῦτος ᾧν καὶ πλείστοις προτερήμασι διακοσμούμενος,

ἔλαθεν ἥττων τῆς ἀρχῆς φανείς καὶ τοσαύτας ὕστερον συναντήσας τὰς δυσχερείας, ἃς συνιδῶν ἐκὼν μετὰ δύο ἔτη καὶ μῆνας δύο τὸν θρόνον παρητήσατο, καὶ εἰς Χάλακην νησὸν ἀπέληθεν ἐν ἰδίῳ οἴκῳ, ὑπὸ ἀδρᾶ τῆ ἰορηγία τῆς ἐκκλησίας τὸν ἥσυχον καὶ ἀμέριμον βίον προελόμενος.

Ἐν ἔτει γοῦν χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ ἐξηκοστῷ τρίτῳ μαῖου εἰκοστῇ πρώτῃ, παραιτησαμένου τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τοῦ κυρίου Ἰωαννικίου τοῦ Γ'. ὡς προεῖρηται, κοινή γνώμη καὶ ψήφῳ ἐξελέξαντο τὸν μητροπολίτην Δέρκων κύριον Σαμουήλ, καὶ παραστάντες, τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας Ραγήπῳ οἵ τε ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ μετὰ τοῦ ἐκλεχθέντος πατριάρχου ἔλαβον τὰ καθβάδια, καὶ ἐπιστρέψαντες ἐνδόξως εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ γενομένης τῆς μεταθέσεως ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὡς νεόμισται, ἀνευφήμησαν τῇ κδ'. ἦτοι τῇ 24 Μαῖου οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν κύριον Σαμουήλ. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ ὕψους τῆς τῶν αὐτῆς περιωπῆς προελθῶν, συνειδῶς ὄσων καὶ οἶων ὀφείλει διαπραχάσθαι ἐπιτετυχηκῶς, οὐδὲν μελήσας ἔδειξεν ἐκ προσιμίων ὡς εὐδαιμονοῦσι λαοί, ὅτε οἱ φιλόσοφοι ἄρχουσιν ἢ φιλοσοφοῦσιν οἱ ἄρχοντες· διὸ καὶ κοινήν ἐορτὴν συνεστήσατο τὴν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ προαγωγὴν, πάντων ἐπ' αὐτῇ ἠδομένων, καὶ τοῦ μὲν τὴν σοφίαν, τοῦ δὲ τὴν φρόνησιν, ἄλλου δὲ τὴν καλοκάγαθιν καὶ τὸν ἐνθεον ζῆλον, καὶ πάντων τὴν ἐν πᾶσιν ἰδιάζουσαν κατορθωτικὴν ἐπιμέλειαν τεθηπότος καὶ θαυμάζοντος.

Τῆς μὲν οὖν ἀκροτάτης ταύτης περιωπῆς προηγουμένως ἐπισκοπούσης τὰ θεῖα δόγματα καὶ μυστήρια, ἐν οἷς ὁ κατὰ θεὸν κτίζεται ἕσωθεν ἄνθρωπος, ἐπομένως δὲ καὶ τὰ κατὰ ἥθη, δι' ὧν ὁ τοιοῦτος διαμορφούμενος κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ποιήσαντος· ὠρχίζεται, δευτέρως δὲ πρὸς τὰς ἐξωθεν κατὰ καιρὸν ὠφελείας καὶ χρεῖς ἐπιβλεπούσης, σύμπαν αὐτοῦ τὸ ἔργον κηλῶ· ἐπιστάμενος καὶ διακρίνων ἕκαστα ὁ παναγιώτατος κύ-

ριος Σαμουήλ, τῆς μὲν θεοπαρδότου διδασκαλίας καὶ ἀκριβείας τῶν ὀρθῶν δογμάτων καὶ μυστηρίων τῆς ἀμωμήτου τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας πρώτην ἐποιεῖτο τὴν προσοχὴν, τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν συντήρησιν, κατὰ τὴν τῶν θείων διδασκάλων καὶ ἀποστόλων ἀπαράτρεπτον καὶ ἀνόθευτον διαδοχὴν, ἐπομένως καὶ τῆς εὐκοσμίας τῶν ἡθῶν μάλιστα φροντίζων. Ἐπεὶ δὲ ἐκάτερον συνίσταται ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν θείων Γραφῶν, ὠμίλει μὲν καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ ἄλλους διδάσκειν συνέταττε, καὶ σχολεῖα εὐμαθείας συνίστη, καὶ πανταχῆ ἐπιθλέπων, τοῦ παντός ἐποιεῖτο τὸν ὀρθὸν λόγον, μυωπίζων συνεχῶς τοὺς προσιόντας διὰ τῆς συμφύτου τῷ γένει φιλοτιμίας, ὅτι ἡμεῖς ἐσμέν τῶν πάλαι σοφῶν οἱ ἀπόγονοι, εἴπερ ἄρα φιλομαθεῖς καὶ φιλόκαλοι.

Συνορῶν δὲ καὶ τὰς ἔξωθεν χρείας μεγάλας διὰ τὴν τοῦ καιροῦ ἐπήρειαν καὶ κλυδωνιζομένην ἐν αὐτοῖς, οἷον ἐν χειμῶνι βαρυτάτῳ, τὴν ἐκκλησίαν, τῶν σκοπιμωτάτων καὶ πρωτίστων καὶ ἀναγκαίων ἐκείνων οὐδὲ βραχὺ τι ἡμεληκῶς, πρὸς τχύτας γενναίως ἀνθίστατο, καὶ τῶν δυσχερεσεστάτων περιεγίγνετο· συνέτεινε γάρ καὶ συνεκρότει πάντοθεν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰς χρείας τῶν ἀγίων ἀρχιερέων καὶ τῶν ὁμοταγῶν πατριαρχῶν εἰς ἑαυτὸν δεχόμενος, εὐφυῶς διεπέριαινε καὶ πάντα ἀόκνως διήλυε, καὶ ἐπιτυχικῶς ἐπεχειρεῖ, οὐδὲν οὐδὲ τῶν μικρῶν παρεῶν ἀτημέλητον· πρῶτος γοῦν ἐξ ἰδίων κατεβάλετο τῆς αὐτοῦ πατριαρχείας τὰ ἔξοδα, καὶ τὸ ἐπικείμενον χρέος τῷ κοινῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπεκούφισε, καὶ τὴν εἰς τὰ περιττὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δαπάνην συνέστειλε· διεκόσμησέ τε καὶ συνέταξεν εὐμελῶς καὶ τὴν περὶ τούτων ληψοδοσίαν, ἵνα καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν κολάσῃ καὶ ἱεροσυλίαις πάμπαν διατηρήσῃ ἀμιάντους τοὺς ἐν αὐτοῖς διακονοῦντας, καὶ τὰ τῶν ὀρφανῶν καὶ χηρῶν διασώσῃ ἀκίνδυνα, οἰκονομούμενα τῷ κοινῷ, εἴτουν ὀφειλόμενα· καὶ τοσοῦτον τῆς ἱεροπρεποῦς

ἐπεμελεῖτο εὐταξίας καὶ κοσμιότητος, ὥστε μέχρι καὶ προόδων καὶ περιβολῆς καὶ σχήματος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐφρόντιζε· τῇ δὲ ἀκριβεῖ διαδικασίᾳ ἀπαρχλόγιστον τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκκλησιαστικὸν ἀποδείξας δικαστήριον καὶ καταστήσας δραστηκωτάτην καὶ ἄφυκτον αὐτοῦ τὴν ἀπόφασιν ἐν τοῖς βιωτικοῖς καὶ τὸ δίκαιον πάντοθεν ἐνεργόν, οὐ βία, οὐ χάριτι, οὐ δυσωπία οἰουδηποτοῦν προσώπου, οὐ χρήμασι καὶ εἰκαίοις παρχλογισμοῖς ἀθετούμενον, οὐδένα τῶν διαφερομένων πρὸς ἀλλήλους χριστιανῶν ἀφήκεν εἰς τὰ ἐξῶ ἀφορᾶν δικαστήριζ· ἀλλὰ καὶ διαφορὰν εἴ ποτέ τις ἔσχε μετ' ἀπίστου, αἰροῖτο ἐκεῖνος τὴν ἐπὶ τοῦ τοιοῦτου κριτηρίου διαδικασίαν, καὶ τὴν ἀπόφασιν ἔστεργε· πολλάκις δὲ καὶ δι' ὀρισμοῦ βασιλικοῦ προσετάγησαν οἱ διαφερόμενοι περὶ μεγάλων τῇ τούτου εὐθύνη.

Ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ πατριαρχείας, ὁ πρῶην παναγιώτατος κύριος Κύριλλος ὁ Ε΄ ἐνοχλούμενος ὑπὸ δανειστῶν ἀνήλθεν ἄνευ ἀδείας εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ λάθρα εἰσελθὼν εἰς τινα τῶν περιβλέπτων οἴκων (ἦν δὲ οὗτος τοῦ ἐκλαμπροτάτου Μιχαλήκα υἱοῦ τοῦ αἰοιδίμου αὐθέντου Μιχαὴλ Ραχοβίτζα) ἐζητεῖτο ἐκ τε τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ κοινοῦ τὴν τοῦ χρέους αὐτοῦ ἀπκλλαγὴν, ὥστε τελείαν καὶ ἀπράγμονα ἔχειν ἐν τῷ ἀγίῳ Ὄρει τὴν ἡσυχίαν. Ὁ οὖν παναγιώτατος κύριος Σαμουὴλ μαθὼν τὴν αὐτοῦ ἄνοδον καὶ ἐπιλογισάμενος τοῦ λαοῦ τὰς περὶ αὐτοῦ προλήψεις, ὑφορώμενος μὴ τις ταρχχὴ ἐπισυμβῇ τῇ ἐκκλησίᾳ, περιελόμενος τὰς προλήψεις καθαιρέσει αὐτὸν ὑπέβηλε, καὶ τῆς πόλεως ἐξελθεῖν βασιλεῖον ὀρισμὸν αὐτῷ ἐπέσεισεν· ὁ δὲ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος ἐπανήλθεν, οἰκονομήσας τὰ δάνεια, μικρὰ τῆς καθαιρέσεως φροντίσας· ἦν γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπογυμνώσας πάσης ἀξίας, τὸ μέγα ἐνδυθεὶς τῆς ταπεινώσεως μοναχικὸν σχῆμα, καὶ τὴν ἤττονα ἐκὼν στάσιν λαθῶν, ἵνα κατ' ἀξίαν ἐν οὐρανῷ τύχη τῆς κρείττονος· ἐπιστρέψας γοῦν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, πάντα παρωσάμε-

νος καὶ ἀσκητικῶς διανύσας τὸν βίον ἐν οὐρανοβάμονι ἡσυχία καὶ ὁσιότητι μετὰ δέκατον ἔτος ἐτελειώθη. Ἐπὶ ἀνήλθε δὲ ἐκ τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ ὁ πρῶτος παναγιώτατος κύριος Σεραφεῖμ ὁ Β΄ καὶ κρυβεῖς καὶ διενεργήσας τὴν παραγραφὴν τοῦ τῆς ὑπερορίας ὀρισμοῦ, καὶ πρρησιασάμενος καὶ διαλύσας τὰς κατ' αὐτοῦ διὰβολὰς ἔλαβε τὴν ἀθώωσιν καὶ ἐκεῖσε ἐπέστρεψε.

Κατ' αὐτὸ δὲ τὸ ἔτος ἀπειρηται μετὰ σφοδρᾶς ἀπειλῆς τῶν κρατούντων, καὶ διεκηρύχθη ἀποτόμως, μηδένα τῶν ὑποφόρων, μάλιστα χριστιανῶν, ἐξωνεῖσθαι αἰχμάλωτον τῶν ἐξ Ἰβηρίας ἀρπάζομένων· τοῦτο γοῦν τοὺς μὲν διὰ χρεῖζ ἀγοράζοντες μετρίως ἐζημίωσε, τοὺς δὲ διὰ ζῆλον εὐσεβείας ἐλευθεροῦντας σφόδρα ἐλύπησε, καὶ πράγματα αὐτοῖς παρεῖχεν ὥστε μηχανᾶσθαι καινὰς ἐπινοίας εἰς πρᾶξιν τῆς φιλοθεοῦ αὐτῶν γνώμης, ὑπὲρ ἐλευθερίας, μᾶλλον δ' εἰπεῖν εὐσεβείας τῶν ἀδελφῶν χριστιανῶν· ἤσχαλον μέντοι μὴ ραδίως μηδ' ὅσα πρῆσι βουλομένοι· διεκπεραίνοντες· οἱ δὲ λίαν εὐλαβεῖς καὶ φιλόθεοι συνορῶντες πρὸ ξένου τῆς ἀποτόμου ἀποφάσεως, εἰς ἔσχατον μίσους καὶ ἀπηνείας κατὰ τῶν εὐσεβῶν ἐληλακὸς, λογισάμενοι ὀρθῶς ἐποχὴν ἐλευθερίας τοῦ ὑπ' ἀσεβῶν κατὰ τῶν Ἰβήρων διωγμοῦ, ταύτην τὴν πρᾶξιν διαγόντες προεῖπον.

Ὁ δὲ ληστικῶς καὶ παρὰ νόμους πρόεδρος Φιλαδελφεὺς Ἐνετίησι γεγονώς, ὡς εἶδε τοὺς ἐκεῖ ὀρθοδόξους, ὡς ἀπὸ λοιμοῦ ἀποπηδῶντας καὶ ὡς ἀνιέρου ὀλιγωροῦντας, διὰ τὴν προγενομένην καὶ διακηρυχθεῖσαν αὐτοῦ καθαίρεσιν, δεινοπαθῶν πάντα ἐποίει, ὥστε λαβεῖν τὴν παρὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀθώωσιν· συνέπραττον δὲ καὶ οἱ οἰκείως αὐτῷ προσκείμενοι, μάλιστα ἐκ κοινῆς τῆς ἐπιταγῆς ὁ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τῆς ἀριστοκρατίας πρέσβυς· διὸ πέμψας αὐτόσε καὶ τὸν πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ Ἰωαννίκιον ἐσπούδαζε καὶ διὰ λόγων καὶ διὰ χρημάτων, ὥστε τυχεῖν τοῦ σπουδαζομένου, οἴμενος προχεύειν καὶ τοὺς ἄλλους παρακιβδηλεύειν τὴν πίστιν, καὶ διὰ

μικράς τοῦ ματαίου βίου ὠφελείας ἀθετεῖν τὴν ἀλήθειαν. Ἐλθὼν οὖν ὁ ρηθεὶς Ἰωαννίκιος εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ πάντα κατὰ τὸν Πρωτέα γιγνόμενος διηνόχλει τὰς ἀκοάς τῶν εὐσεβῶν καὶ ἁγίων ἀρχιερέων, καὶ πείθειν μὲν οὐκ εἶχε, ταράττειν δὲ ἤρξατο καὶ τὴν παρὰ τῶν δυναστῶν διὰ τοῦ πρέσβεως καὶ χρημάτων ἐπισείων βίαν. Κατμαθῶν τοίνυν ὁ πνευματώτατος κύριος Σαμουὴλ πάντα ὅσα ἐποίει ὁ ρηθεὶς Ἰωαννίκιος, πρὸς μὲν τὸν μονάρχην τῶν Ὀθωμανῶν Μουσταφᾶν, ἵνα ἀποστήσῃ τὴν βίαν, ἢ ἄλλως ἐκφύγῃ τὴν ὑφορωμένην διαβολήν· ἐπηπειλήσαν γὰρ τινες τῶν ἀρχιερέων, μάλιστα ὁ τότε ἀοίδιμος Κυζίκου Γεράσιμος Χρυσοσκουλαῖος ἀμέσως πρὸς αὐτὸν εἶπεν, ὡς εἰ διὰ φόβον, ἢ δι' ἄλλην τινὰ δυσωπίαν ἐνδοίῃ, καὶ τὸν κατεγνωσμένον δικαίως Κακογρηγόριον Φατζέαν παραλόγως ἐπὶ κατεγνωσμένοις ἀθώωσειεν, ἐν τῷ ἐξενεγκεῖν καὶ ὑπογράψαι τὴν τούτου ἀθώωσιν, εὐθύς αὐτὸς ἐπιδώσει λιβέλλον τῷ μονάρχῃ καθοσιώσεως· διὰ ταῦτα γοῦν ἢ διὰ τὴν ἄλλοθεν ἐνδεχομένην βίαν ἔδωκεν ἔγγραφον διασφῶν, ὅτι οὐ συμφέρει οὐδὲ τῷ κράτει αὐτοῦ ποιεῖν τὰ τοῖς Ἐνεστοῖς ἀρέσκοντα· τὸν δὲ πρωτοσύγκελλον τοῦ Φατζέα Ἰωαννίκιον καθαιρέσει ὑπέβαλε, καὶ τὴν τοῦ παρκνόμω ἐπὶ κατεγνωσμένοις προηγμένου προέδρου Φιλαδελφείας ἀγρηγόρου Γρηγορίου Φατζέα δικαίως ἐπενεχθεῖσαν δίκην καὶ παντελεῆ καθίρεισιν ἐπεβεβαιώσαστο.

Οἱ μὲν οὖν χριστιανοὶ ὑπὸ τῆς τυραννίας τῶν ἀσεβῶν μωριαχῶ, θλιβόμενοι καὶ ποικίλως ἐπηρεαζόμενοι ὑπέμενον δοξάζοντες τὸν θεόν· οὐ μόνον δὲ ἐν ἐκάστῳ ἔθνει, ἀλλὰ καὶ ἐπαρχία καὶ πόλις καὶ χώρα καὶ προσώπων ἐνὶ πολύμορφῃ καὶ παντοῖα τὰ τῆς ἀσεβείας ἐπινοήματα καὶ ἐπιχειρήματα γιγνόμενα ἐβασάνιζον πολυτρόπως τὰς θεοφιλεῖς ψυχὰς, ὑπὲρ ὧν καὶ ἐνδημούντες εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς κχιρὸν οἶτε μακκρωῖταιτοι πατριάρχαι καὶ ἀρχιερεῖς· οὐδὲ μικρὰν πούλην τῆς μερίμνης καὶ τοῦ πόνου εἶχον· εἰς τοῦτο γὰρ τὰ πολλὰ θημιζουσιν

ἵνα δύναιμι τινὰ ἀντιστήσωσι τοῖς κατὰ μέρος τυράννοις καὶ χαλινὸν ἐπιθῶσι τῇ τούτων μανίᾳ. Διαπραξάμενος τοίνυν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὰ δυνατὰ καὶ ὁ μακαριώτατος Ἀντιοχείας κύριος Σιλβέστρος πρότερον, ἐπανῆκεν εἰς τὸν ἴδιον κληρὸν ἐπισκεψόμενος αὐτοπροσώπως ὡς ἀπ' ἀρχῆς τὰ ἴδια· καὶ δὴ ἐπανιῶν συντονωτέρως ἐκαλλιέργει τὴν ἄμπελον τοῦ Χριστοῦ, καὶ πάντα ἐποίησεν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ποιμνίου. Ὁρῶν δὲ ὕλομανοῦσαν ὅλως ἀκάνθας τὴν ποτὲ ἐπ' εὐσεβείᾳ λαμπρὰν Χαλυβῶνα, καὶ τοσοῦτους λοχῶντας τοὺς μισιοναρίους τῆς δύσεως, καὶ πολλὴν αὐτῶν τὴν ἰσθόλον κακίαν, ἣν ἐπ' αὐτὸν ἔτοιμοι ἦσαν ἐκχεῖν, καὶ κατὰ τῶν μητροπολιτῶν τῆς πόλεως πολλάκις ἐξέμεσαν, συμφέρον τοῖς ὑπολοίτοις ὀρθοδόξοις λογισάμενος, ταύτην ἀνατίθησιν ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ σκέπην τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἵνα ἐμφράξῃ κἂν τὰς εἰσόδους τῶν δυτικῶν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας, καὶ τὰς ἐξωνημέκας διὰ πολλῶν χρημάτων παρ' αὐτῶν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων καὶ γνησίων μητροπολιτῶν ἐπηρείας· γράφει οὖν τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχει κυρίῳ Σαμουήλ καὶ τῇ ἐνδημούσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίᾳ Συνόδῳ, καὶ ταύτην τὴν μητρόπολιν ἀναθεὶς ἐξαιτεῖται τὴν αὐτῆς προστασίαν· ὁ δὲ διαγνώσει συνοδικῆ ἀποδεξάμενος τὴν αἴτησιν τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Σιλβέστρου, ἐκλέγει διὰ κανονικῶν ψήφων, καὶ χειροτονεῖ μητροπολίτην Χαλεπίου τὸν μέγαν πρωτοσύγκελλον κύριον Φιλῆμονα· γενόμενος οὖν κανονικῶς ἀρχιερεὺς Χαλεπίου ὁ κύριος Φιλῆμων, καὶ διὰ πολλῶν ὀχυρωθεὶς, καὶ ὀρισμὸν βασιλικὸν παραλαβὼν, ἵνα ἀποκαταστήσῃ τὸν ἐκεῖ νῦν τοῖς ὀρθοδόξοις, πάντα ἔχων ἔτοιμον τὸν παναγιώτατον, ἵνα ἀνασώσῃ τὴν οὕτως δεινῶς καταπεπονημένην ταύτην μητρόπολιν, ἀπῆλθεν εἰς Συρίαν.

Οὕτως οὖν τελεσιουργὸς καὶ ἐν τοῖς μάλιστα λυσιτελεστάτῃ ἐδόκει καὶ τοῖς πόρρω ἢ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σα.

μουήλ προστασία και επίσκεψις· διὸ καὶ οἱ πικνιρώτατοι ἀρχιερεῖς τοῦ κλίματος Ἰπεκίου συνεννοήσαντες τὰ ἀλλεπαλλήλους αὐτῶν ζημίαις, καὶ τὰ ὑπέρογκα χρέη, καὶ τὴν ἄλλην αὐτῶν ἐν ταῖς καιρικαῖς ἀνάγκαις καταδυναστεῖαν, ἐξ ὧν διεδονεῖτο καὶ ἐταράττετο συνεχῶς, καὶ τὸν ἔσχατον ἠπέιλει κίνδυνον καὶ παντελεῖ ἀφανισμόν ἢ ἐκεῖ ἐκκλησία, τῶν ἡγουμένων ἀκαταστατούτων, τῶν δανείων πληθυνομένων, τῶν ἀπαιτήσεων ἐπιπολλαπλασιαζομένων, τῶν βαρβάρων ἐκτεθηρωμένων καὶ τὰ σώματα σὺν τῇ περὶ ἕκαστον περιουσίᾳ λαφύσαι ἐφειμένων, τῶν εὐσεβῶν πρὸς τὰ τοιαῦτα τῶν κακῶν καταπεπληγμένων καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἐράνοις μηκέτι συνεισφέρειν ἐξικνουμένων, ταῦτα πάντα φημί συνεννοήσαντες μίαν ἐξεῦρον ὁδὸν τῆς τῶν τοσοῦτων κακῶν ἀπαλλαγῆς, καὶ τῆς τοῦ ποιμνίου καὶ αὐτῶν σωτηρίας, τὴν προστασίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ τὴν ἐκ τούτου ἄμεστον πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν· καὶ δὴ προσπεφυγότες τῇ τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ κοινὴν ἔχοντες ἀναφορὰν καὶ ἰκετείαν, τχύτη ὠμολόγουν τὴν ὑποταγὴν, καὶ ὁμοθυμαδὸν ἄπκντες ἐξητοῦντο τὴν προστασίαν, τὴν διατχγὴν, τὴν οἰκονομίαν καὶ συμπεριφορὰν καὶ κοινωνίαν ἐν ταῖς χρεῖαις μετ' αὐτῆς. Ὁ οὖν παναγιώτατος κύριος Σαμουήλ πληρεστέραν συγκροτήσας τὴν σύνοδον καὶ συνδιασκεψάμενος, πρὸς μὲν τὴν ἀρχαιότητα ἀπιδῶν ὠκνει καταργῆσαι τὴν αὐτονομίαν τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ τούτου θρόνου, πρὸς δὲ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην ἀποβλέπων, ἀναγκαιοτάτην ἠγεῖτο τὴν τούτου ὑποβολὴν καὶ τὴν εἰς αὐτὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου προστασίαν ἀπαράλιττον· ἐπεὶ δὲ ἐκλιπαροῦντες προέκειντο οἱ ἐκεῖθεν καταφυγόντες ἀρχιερεῖς, καὶ τῇ ἀγία καὶ ἱεραῖ συνόδῳ εἶδοκει μετακινήτέα τὰ πρότερον τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ τούτου θρόνου ἔθνη· ὥσπερ γὰρ τότε διὰ τὸ συμφέρον τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ἢ αὐτονομία κεχάρισται, οὕτω καὶ νῦν δι' αὐτὸ τοῦτο ἀφαireτέα ἂν εἴη, καὶ αἰεὶ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ συμφερότερον τῇ

ἐκκλησιαστικῆ εὐταξίᾳ καὶ εὐνομίᾳ οἰκονομεῖν δίκαιον· διὰ ταῦτα κοινῆ γνώμῃ καὶ ψήφῳ συνοδικῆ διεύνω καὶ ἀπεφάσι-
σεν ὁ παναγιώτατος κύριος Σαμουὴλ μεταστήσῃ τὴν αὐτονο-
μίαν τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου τοῦ Ἰπεκίου, καὶ μεταλαβεῖν
τὸ κῦρος καὶ καθελεῖν τὸ ἀξίωμα, δι' ἧνπερ ἐνήργει τοῖς ἐν ἐ-
κεινῷ τῷ κλίματι μητροπολίταις τε καὶ ἐπισκόποις· ἰδίῃν ἐξου-
σίαν, καὶ τούτους ἅπαντας ἀνλαβεῖν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ
οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ τοῖς ὑπὸ αὐτὸν θεοπροβλήτοις καὶ ὑ-
περτίμοις μητροπολίταις καὶ ἀρχιεπισκόποις συντάξαι καὶ συ-
νενοῦσαι, εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἀναγομένους καὶ ὑπὸ
τὴν αὐτὴν κηδεμονίαν, πρόνοιαν καὶ ἐπίσκεψιν ἐπαναπαυομέ-
νους, καὶ τῆς αὐτῆς συμμετέχοντας ἐν ταῖς χρείαις κοινωνίας,
οἰκονομίας καὶ συμπεριφορᾶς· καὶ δὴ διςσφῆσας πρὸς τὸν μο-
νάρχην τὴν αὐτοῦ γνώμην περὶ τούτου, καὶ τὰς αἰτίας δη-
λώσας ἔλαβεν ἐκείθεν τὴν συναίνεσιν, καὶ οὕτως ἐν ἔτει ἐξη-
κοστῷ ἕκτῳ σεπτεμβρίου ἐνδεκάτῃ διὰ κοινῆς γνώμης καὶ
συνοδικῆς πατριαρχικῆς ἀποφάσεως καὶ βασιλικοῦ ὀρισμοῦ ἠνώθη
τὸ κλίμα Ἰπεκίου τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ.

Μετὰ μικρὸν δὲ τὰ αὐτὰ ζηλώσαντες καὶ διαπραξάμενοι
οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ κλίματος τῶν Ἀγριδῶν ἔτυχον τῶν αὐτῶν
ἠνώθη γοῦν ἐπὶ τοῖς ἴσοις· καὶ τὸ κλίμα τῶν Ἀγριδῶν μετὰ
τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐν τῷ ἔξῃς ἐξηκοστῷ ἐβδόμῳ ἔτει
ἰανουαρίου δεκάτῃ ἕκτῃ.

Κατὰ ταῦτα γοῦν τὰ δύο ἔτη, τό τε ἐξηκοστὸν ἕκτον
καὶ ἐξηκοστὸν ἐβδόμον, πολλάς καὶ μεγάλας πανταχόθεν ἀνε-
δέξατο μερίμνας ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ὁ παναγιώ-
τατος κύριος Σαμουὴλ. Τοῦ γὰρ μακκαριωτάτου πατριαρχου
Ἀντιοχείας κυρίου Σιλβέστρου ἐν πολλοῖς τοῖς ὑπὲρ ἀληθείας
ἀγῶσι καὶ ζήλῳ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐν τῷ ἰδίῳ θρόνῳ πρὸς
κύριον ἀποδημήσαντος, καὶ τῶν εὐρισκομένων ἐκεῖ ἀπάντων
ὀρθοδόξων ἀρχιερέων, ἱερέων, κληρικῶν, καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπι-

τρόπου παντός τοῦ ὀρθοδόξου ἐκεῖ γένους, καὶ ὡς εἶπεῖν παντὸς τοῦ ἰσρατικοῦ καὶ λαϊκοῦ συστήματος συμπάντων τῶν ἐκεῖ ὀρθοδόξων χριστιανῶν τὴν ἐκλογὴν καὶ ψήφον ἀναθεμένων τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Σαμουήλ καὶ τῷ μακκριωτάτῳ πάπᾳ καὶ πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας κυρίῳ Ματθαίῳ καὶ τῷ μακκριωτάτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων κυρίῳ Παρθενίῳ, καὶ τῇ ἐνδημοσίῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερᾷ τῶν ἀρχιερέων συνόδῳ, κοινῇ ἐκλογῇ καὶ γνώμῃ τῶν τριῶν τούτων ἀγιωτάτων πατριαρχῶν καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου κανονικαῖς ταῖς ψήφοις προεβιβάσθη εἰς τὸν ἀγιώτατον οἰκουμενικὸν θρόνον Ἀντιοχείας ὁ κύριος Φιλήμων ἀπὸ μητροπολίτης Χαλεπίου ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἐξηκοστῷ ἕκτῳ ἀπριλίου εἰκοστῇ ἐνάτῃ.

Ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ἐξηκοστῷ ἕκτῳ κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τοῦ μακκριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Παρθενίου παραίτησιν οικειοθελῆ διὰ τὸ βαθύτατον γῆρας ποιησαμένου εἰς τὸν θεοπρόβλητον μητροπολίτην Ναζαρέθ κύριον Ἐφραίμ, προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σαμουήλ, καὶ γνώμῃ τοῦ μακκριωτάτου πατριάρχου κυρίου Παρθενίου, κανονικῶς γενομένων τῶν ψήφων παρὰ τῶν παρευρεθέντων ἀρχιερέων ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ λεγομένου Μετοχίου, προεβιβάσθη εἰς τὸν ἀποστολικὸν πατριαρχικὸν θρόνον Ἱεροσολύμων ὁ κύριος Ἐφραίμ, ἐν ἀμυθήτῳ χαρᾷ καὶ φαιδρότάτῃ πανηγύρει πάντων τῶν ἀγιοταφίτων, εἴτουν ἱερομονάχων, ἱεροδιακόνων, καὶ μοναχῶν τοῦ ἀγιωτάτου αὐτοῦ θρόνου, καὶ πλείστη εὐφροσύνη καὶ εὐλαβεστάτη ὑποδοχῇ ἀπάντων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως· γενομένης οὖν τῆς νομίμου μεταθέσεως, καὶ τοῦ βασιλικοῦ διπλώματος, εἴτουν μπερκατίου, διὰ τοῦ συνήθους δηλωτικοῦ τῆς πράξεως ἐγγράφου τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σαμουήλ πρὸς τοὺς κρατοῦντας καὶ τῶν τῆς εἰδήσεως γραμμάτων ἀποσταλέντων εἰς Ἱεροσόλυμα, σφόδρα ἐχάρησαν μαθόντες τὸν προβιβάσμον αὐτοῦ

οί εκεί ἀρχιερεῖς, καὶ πάντες οἱ ὀρθόδοξοι, ὅτι ἡγάπων αὐτὸν, καὶ αὐτὸν ἠθελον, καὶ εἰς αὐτὸν ἔδωκαν γνῶμην· ἔχαιρε δὲ λίαν ἐπὶ τῇ ἀγλαΐᾳ τῶν ἀρετῶν τοῦ καλοῦ διαδόχου, καὶ διῆγε τοῦ λοιποῦ ἀπραγμόνως καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ πολλὴν τὴν φρόνησιν, τὴν οικονομίαν, τὴν ἀρετὴν, τὴν ὠφέλειαν ἐπιδείξας πατριάρχης κύριος Παρθένιος, κορυφαῖον κατόρθωμα λογιζόμενος τὴν εἰς τὸν θρόνον τούτου διαδοχὴν.

Ἐν δὲ τῷ ἐξῆς ἐξηκοστῷ ἐβδόμῳ συνορῶν ἑαυτῷ ὁ μακαριώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύριος Ματθαῖος ἀσθενούσας τὰς δυνάμεις, ἐπιλογιζόμενος δὲ καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ποιμνίου, ὅτι ἐν μέσῳ λύκων αἰμοβόρων διάγει καὶ παρόντος χρῆζει τοῦ ἀγρύπνου προΐσταμένου, ἐξετάσας ἐπιμόνως καὶ εὐρῶν ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ζηλωτὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων, ἐπιστήμονα τῶν θείων Γραφῶν, καὶ τῆς ἔξω σοφίας ἐμπειρον, συνετὸν, μετὰ κλόφρονα, γενναῖον, ἀπαράτρεπτον, καὶ βίον τὸν πάντα ἐν λόγοις ἡσκημένον καὶ τῇ κατ' ἀρετὴν πράξει ἐπίδηλον, ἄμωμον ἐν πᾶσι καὶ ἀδιάβλητον, τὸν φιλοσοφώτατον διδάσκαλον Κυπριανόν, ἱεροδιακόνου ἔχοντα τάξιν, ὄνπερ οἱ Κύπριοι ἐπεχείρησαν καταστῆσαι σφίσι ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ὄρισμὸν βασιλικὸν ἐπ' αὐτὸ ἔλαβον· ὁ δὲ ἵνα μὴ τὴν καλὴν τάξιν λύσῃ, χειροτονίαν καὶ ψήφους ἐκτὸς τῆς νήσου Κύπρου, οὔσης αὐτῷ ἰδίᾳ πατρίδος, οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλὰ πρὸ τοῦ συμφέροντος τὸ καλὸν θέμενος, ἱεροδιάκονος ἀπῆλθεν ἐκεῖσε, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ βασιλικὸν δίπλωμα ἄπρακτον· ὡς δὲ οἱ ἀστατοῦντες καὶ ἀπαρεσκόμενοι ἡσύχασαν, καὶ τὸν πρότερον ἀρχιεπίσκοπον ἀναλαβεῖν ἔσπερξαν, ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ ἐπιδιδούς αὐτῷ τὸ βασιλικὸν δίπλωμα, ἐπέστρεψεν εὐχαρίστως εἰς Κωνσταντινούπολιν· τοῦτον εὐρῶν κατὰ τὴν ἔνθεον αὐτοῦ γνῶμην ἱκανὸν τοῦ θρόνου καὶ δεξιωσάμενος, καὶ πείσας ἀναδέεσθαι τὸ τηλικούτον ἔργον, καὶ τὴν γνῶμην αὐτοῦ καὶ ἐκλογὴν τῷ παναγιωτάτῳ κυρίῳ Σαμουὴλ καὶ τοῖς

ἐνδημοῦσιν ἀγίοις ἀρχιερεῦσι καὶ εὐγενεστάτοις ἄρχουσι καὶ ἐπιτρόποις τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τοῦ ἀποστολικοῦ τούτου θρόνου κοινολογησάμενος, συναينوῦντας παραλαβῶν, κοινῇ ἐκλογῇ καὶ γνώμῃ καὶ ψήφοις κανονικαῖς ποιεῖται εἰς αὐτὸν τὴν παραίτησιν τοῦ ἀγιωτάτου ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἐν μηνί γοῦν ματῶ τοῦ ἐξηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους, γενομένης παμπληθοῦς πανηγύρεως ἐν τῷ ναῶ τῶν Ἀσωμάτων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ρεύματι, τὴν ἱεράν ἐκτελῶν πατριαρχικῶς λειτουργίαν ὁ ἀγιώτατος πάπας καὶ πατριάρχης Ματθαῖος χειροτονεῖ ἰδίᾳ χειρὶ ἀρχιερέα καὶ πατριάρχην τὸν κύριον Κυπριανόν, αὐθαιρέτῳ βουλῇ καὶ γνώμῃ παραιτησάμενος εἰς αὐτὸν τὸν ἀποστολικὸν ἀγιώτατον θρόνον Ἀλεξανδρείας· πάντα δὲ καλῶς διαταξάμενος μετὰ τὴν παραίτησιν, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἄγιον Ὅρος καὶ θεοφιλῶς καὶ ὀσίως ἐπιβιώσας ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κουτλουμουσίου ἐτελειώθη.

Ἐτι ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Φιλήμονος πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, διὰ κοινῆς συνδρομῆς τῶν ἐκεῖθεν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἀναφορᾶς τε καὶ δεήσεως, καὶ διὰ γράμματος ἐξονομάζοντος γνήσιον διάδοχον τοῦ ἀποστολικοῦ αὐτοῦ θρόνου τὸν μέγαν πρωτοσύγκελλον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κύριον Δαυιδῆλ, γνώμῃ κοινῇ τοῦ τε οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Σχμουήλ καὶ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Ἐφραὶμ, καὶ τῆς ἐνδημούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱεράς συνόδου χειροτονηθεὶς ἀρχιερεὺς καὶ πατριάρχης εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον Ἀντιοχείας ὁ κύριος Δαυιδῆλ προήχθη τῇ ἕκτῃ Αὐγούστου τοῦ ἐξηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους.

Ἐν τοῖς δυσὶν αὐτοῖς ἔτεσι καὶ πολλαὶ μητροπόλεις καὶ ἐπαρχίαι ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, τῶν γνησίων αὐτῆς ἀρχιερέων εἰς θεὸν ἐκδημησάντων, μερίμνας παντοειδεῖς καὶ παντοδαπὰς φροντίδας προσέθεντο τῇ ἀρχικωτάτῃ ποιμαντορίᾳ τοῦ

οικουμενικοῦ πατριάρχου· ἀλλ' ὁ πάντα ἄσκητος καὶ ἀγρυπνός ποιμηνάρχης κύριος Σαμουὴλ πάντα εὐμαρῶς ἐξετέλει, περὶ πάντων ὀρθῶς βουλευόμενος καὶ ἐπιτυχικῶς ἐπιβάλλων. Τοσοῦτον γὰρ περιῆν κύτῳ ἀγγινοίας, ὥστε οὐδὲν ἠπόρει τοῦ πείθοντος λόγου· τοσοῦτον δ' αὖ φρονήσεως, ὥστε καὶ τὰ λίαν δυσέλικτα τῶν πολιτικῶν σοφισμάτων ἐπὶ τὴν ἐσχάτην ἔκβασιν ἐξ ὑπογυίου ἀναλύων, καὶ ὡς ἐξ ἀρχῆς τῆς ἀποβάσεως συνιστῶν ἐκ τοῦ προχείρου καὶ συντιθέντι τὰ ἔργα καὶ καταπιχειρεῖν καὶ ἐκ τῶν λίαν ἀπόπτων, ὥστε θαῦμα εἶναι, οἷς διανοεῖτο, οἷς ἔπραττεν, οἷς ἔπειθε, καὶ ὅπως φάνησι οἷς κατώρθου τὰ ἐπιβάλλοντα· διὸ καὶ παρὰ πάντων θαυμάζετο τῆς ἀμφιλαφοῦς συνέσεως, καὶ βαθυτάτης φρονήσεως καὶ πρὸς πάντα εὐστοχίας· διὰ ταῦτα γοῦν καὶ ὁ μονάρχης τῶν Ὁθωμανῶν τιμὴν αὐτῷ καὶ εὐνοίαν παρεῖχε, καὶ τὰ δοκοῦντα ἐπετέλει, ὅτι κατὰ λόγον αἰτεῖν ἐδόκει. Ἦν γὰρ ἐκεῖνος τοῦ ὀρθοῦ λόγου αἰσθητικὸς καὶ περίεργος, καὶ εἰδέναι πάντα εἴπερ τις τῶν ὁμογενῶν αὐτῷ βασιλέων ἐφίλει, ἀλλὰ πρὶν ἢ μάθοι, γηράσας ἀπῆλθε, μέγα τι ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς πολυμαθοῦς γνώσεως, τὸ μὴ πάντα παθεῖν τὰ δεινὰ αὐτὸν τε καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐν τοῖς τοσοῦτοις τοῦ πολέμου, ὃν αὐτὸς ἐξῆγειρεν, ἀτυχήμασιν.

Ἐπεὶ δὲ ὁ σοφώτατος διδάσκαλος καὶ πάντα θαυμάσιος Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν τρίτον ἔτος ἀποδημήσας, διελθὼν διὰ Δακίας καὶ λίαν φιλοφρόνως δεξιωθεὶς παρὰ τε τοῦ τότε ἡγεμονεύοντος φιλοχρίστου αὐθέντου Οὐγκροβλαχίης κυρίου Κωνσταντίνου Ρακοβήτζα καὶ τοῦ ἐφεξῆς διαδεχθέντος τὴν ἡγεμονίαν Οὐγκροβλαχίης φιλοχρίστου αὐθέντου κυρίου Στεφάνου Ρακοβήτζα, καὶ τοῦ φιλοχρίστου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος Μολδαβίας κυρίου Γρηγορίου Γκίκα, ἔστη εἰς Σαζωνίαν καὶ ἐν Λειψία διέτριβε, βουλόμενος ἐπιδειξάσθαι καὶ τοῖς πόρρω ὄσσην τιμὴν καὶ εὐνοίαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπόντα διαφυλάττει ὁ παναγιώτατος κύριος

Σαμουήλ και ὅτι κἀν πόρρω οἰκεῖ, ἐγγίστα αὐτῷ διατελεῖ, ἐν τῷ κλήρῳ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου συντάξει, ρεφερεντάριον καὶ παλατῖνον τοῦ ἀγιωτάτου ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου κοινῇ γνώμῃ καὶ συνοδικῇ διαγνώσει προχειρησάμενος, καὶ τὴν πρᾶξιν ἐγγραφον αὐτῷ ἐπέστειλε, πᾶσι τοιοῦτον γνωρίζων καὶ συνιστῶν· ὁ δὲ δεξάμενος μετὰ τῆς ὀφειλομένης ὑποταγῆς τῷ ἀγιωτάτῳ ἀποστολικῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ εὐχαρίστησε τὸν παναγιώτατον καὶ τὴν ἀγίαν καὶ ἱερὰν σύνοδον.

Τοῦ μὲν παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου περὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ ἡ φροντίς οὕτω μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ἦν· ἡ δὲ τοῦ κρατοῦντος φιλοχρηματία πάντα παρήλαξε καὶ μετέβαλλε, καὶ σφόδρα κατέτρυχε τὸν εὐσεβῆ λαόν· ἵνα γὰρ οἱ παραδυναστεύοντες τὸ ἀκόρεστον τουτί τοῦ δυνάστου πάθος παραμυθήσωνται, καινὰ ἐπὶ καινοῖς ἐτεχνῶντο πλεονεξίας ἐφευρήματα. Τὸ δὲ πάντων φθοροποιὸν καὶ ἐξωλέστατον ὑπῆρξεν ἡ δημοσία πρᾶσις χωρίων, πόλεων, ἐπαρχιῶν ὄλων, ἅς γε ὁ ὠνούμενος διὰ πολλῶν χρημάτων ἐφ' ὄρον ζωῆς ἀδεῶς κατελιζέτο, τοῦ δικάσοντος τὴν ἀρπαγὴν ἀπεμπωλοῦντος καὶ τὴν δίκην μακρὰν τῶν ἀρχομένων ἀπελάσαντος· οἱ γὰρ ἐξωνούμενοι τὰ τοιαῦτα λεγόμενα κτήματα, δεδιότες τοῦ τέλους τὸ ἄδηλον, καὶ ἦτοι ὀφείλοντες τὰ καταβληθέντα χρήματα καὶ παρὰ τῶν δανειστῶν ἀπαιτούμενοι, ἢ μὴ πένητας τοὺς οἰκείους ἀπολιπεῖν βουλόμενοι, κτεπεύγοντο πρὸς τὰς ἀναλήψεις καὶ ἐπιπολλαπλασιάζοντες τὰς ἐτησίους συντελείας καὶ μυρίους ἐπινοοῦντες καταδυναστείας τρόπους, εἰς τέλος κατέθλιβον τοὺς ὑποφόρους καὶ τυραννίαν γενικὴν κατειργάσαντο· ἐντεῦθεν γὰρ ἤρξαντο ἐν ἐκάστη χώρᾳ καὶ τόπῳ παραφύεσθαι οἱ δυνάσται καὶ βασιλῖσκοι, καὶ πανταχῇ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἐκ τῆς πλεονεξίας τοῦ κρατοῦντος πάντων ἐξωνημένων τὰς ἀρχὰς καὶ ἀγοραζόντων τὰς δίκας, ἡ ἀρπαγὴ καὶ βία ἐ-

βασίλευε, καὶ ἐκράτησε διόλου ἢ ἀδικία, μηκέτι μηδὲ τῶν κριτῶν ὑποκρινομένων τὴν δικαιοσύνην, ἀλλὰ ἀναφανδὸν ἀδικούντων· διὰ ταῦτα γοῦν ἐπληθύνοντο αἱ θλίψεις, αἱ συκοφαντίαι, αἱ ἐπιβουλαί, αἱ καταδιώξεις, τὰ βάρη, αἱ κακουχίαι, τὰ χρέη καὶ δάνεια τῶν εὐσεβῶν. Ἐπληθύνθησαν δὲ καὶ τὰ χρέη τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν μοναστηρίων, τῶν ἐπαρχιῶν· ὥστε εἰ καὶ τὸ κοινὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διὰ τὴν προμήθειαν τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σαμουὴλ ἀνακουφισμὸν καὶ ἐλάττωσιν τοῦ χρέους ἔλαβε, πλείονες μέντοι τῶν ἐπαρχιῶν κατεβαρύνθησαν χρέεσι. Τὰ αὐτὰ δὲ ἔπαθον τότε κοινὸν καὶ κατὰ μέρος ἕκαστον τῶν μοναστηρίων τοῦ ἁγίου Ὄρους· τὸ δὲ χεῖρον ὅτι παρὰ τὰς ἀπὸ ἀρχῆς συνθήκας τῶν πρώτων ὀθωμανῶν βασιλέων καὶ τὰς τόσας ἐγγράφους βεβαιώσεις τῶν ἐφεξῆς, ὑποτελῆς καὶ ὑπὸ δασμὸν ἐγένετο πᾶσα ἡ χώρα καὶ οἰκῆσις αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῷ ὑπόφοροι, καὶ οἱ λίαν ἀκτῆμονες καὶ μηδὲν παρὰ τὰ ἴδια σώματα ἔχοντες.

Ἐπενέμετο γοῦν τὰ τῆς ἀρχικῆς πλεονεξίας πᾶσαν χώραν καὶ πόλιν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ τὰ τῆς ἀδικίας ἐν τούτοις ἐπληθύνετο, μάλιστα κατὰ τῶν εὐσεβῶν, καὶ προῆγε τὰ δυστυχήματα καὶ τὰ κακὰ ἐπηύξει, ἐφ' οἷς τέως ἐξεγεγρόμενος ὁ Ἄρης καὶ ἐπερχόμενος ὁ πόλεμος, οἷόν τι νέφος μέλαν καὶ ζοφερὸν πόρρωθεν ἐπεφάνη βαρύτερον τὸν χειμῶνα καὶ τὸν κλύδωνα φοβερόν, καὶ δυσαπάλλακτον τὸν κίνδυνον, καὶ ὀλικὸν τὸ ναυάγιον ἀπειλοῦν. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐνόησαν τὰς δυσκολίας τοῦ τοιοῦτου καιροῦ καὶ τῆς πείρας κατέμαθον τὰ δεινὰ· ὁ δὲ πάντα νοήμων καὶ συνετὸς κύριος Σαμουὴλ ἐν ἀρχῇ κατιδὼν τὸ πέρασ τῶν τοιούτων καὶ τοσοῦτων πραγμάτων καὶ συνεννοήσας τὰ μεταξὺ παντοδαπὰ κακὰ, καὶ εἴπερ ποτε βαρὺν τὸν καιρὸν ἐπιγνοὺς καὶ τὸν κίνδυνον πάντοθεν αὐτῷ ἐπιτρέχοντα, διὰ τε τὴν εὐνοίαν τοῦ κρατοῦντος καὶ τὴν μεγάλην τῆς πολυπειρίας καὶ συνέσεως ὑπόληψιν, καὶ

τὴν ἄλλην ἐν τοῖς πρακτέοις δόξαν, διέγνω καὶ ἀπεφάσισεν ὑποχωρῆσαι τοῦ θρόνου τῷ βουλομένῳ ἀξίῳ μέντοι τοιαύτης ποιμαντορίας· καὶ δὴ πόρρωθεν ἀρξάμενος τὰς μὲν ἀναφυομένας δυσαρσετείας ἤκιστα ἐξιάτο, ἀλλὰ καὶ παρώξυνε τῇ ὑποβολῇ τινῶν οικείων, οἳ καὶ τοὺς ἀντιπολιτευομένους προσεκτῶντο δυσμένειαν κατ' αὐτοῦ εὐφυῶς πλαττόμενοι καὶ λοιδορίας ἐκχέοντες, καὶ πρὸς τὸν λαὸν διαβάλλοντες, ὡς ἐπαρθεῖς πάντων καταλιγῶρει καὶ μηδενὸς ἐπεστρέφετο, καὶ μῆτε συγγενῶν μῆτε φίλων καὶ οικείων βουλήν λαμβάνοι, ἀλλ' αὐθάκαστός τις καὶ ἰσχυρογνώμων καὶ προπετής γενόμενος, αὐθεντικῶς ἄγει καὶ φέρει τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, μῆτε ὄρους φυλάττων καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον ἐξυβρίζων, καὶ ἀνατρέπων τὴν καλὴν τάξιν, ὑπερήφανος, καταφρονητής, φιλάργυρος καὶ πλεονέκτης ἀποβάς, ἐνὸς μόνου φροντίζει, καὶ τούτου ἐρῶν, ἵνα διὰ βίου πατριαρχεύῃ, καὶ τὰς τιμὰς καὶ τὰ κέρδη μόνος ἔχῃ· ταῦτα γοῦν καὶ ἄλλα τοιαῦτα μυρία πλαττόμενοι καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν πολλῶν ἐνσπεύροντες διετίθεντο τὸ σφίσι σπουδαζόμενον. Ὁ δὲ δῆθεν ἀγνοῶν καὶ τῆδε κακεῖ κούφως προσκρούων, διηρέθιζε τοὺς ὀκνοῦντας εἰς τὴν ἐξέλασιν· κατέμαθε δὲ καὶ τὸν διαδεξόμενον καὶ γνώμην ἔδωκε καὶ ἐνέκρινε, καὶ περὶ τοῦτον τάχα μὴ εἰδὼς κατεσπούδαζε· ἤρξατο δὲ τὴν τοιαύτην ἔντεχνον αὐτοῦ παραίτησιν, ἦρος φανέντος τοῦ ἐξηκοστοῦ ὀγδοῦ ἔτους, ἐξ ὅτου πείσαι σπουδάζοντας περὶ τὸν τότε Λαρίσσης κύριον Μελέτιον τὸν οἰκουμενικὸν ἀναδέξασθαι θρόνον ἐώρακε, καὶ πολλῶν γενομένων μεταβολῶν καὶ τοῦ πολέμου διακηρυχθέντος, μόλις ἀρχομένου τοῦ νοεμβρίου ἰσχυρῶς διαπράξασθαι συνεργὸν παραλαβὼν εἰς τοῦτον τὸν τότε μέγαν διερμηνευτὴν Νικόλαον Σουτζον, ἥτοι δι' ἔμφρονα λογισμὸν καὶ ἀρχαίαν φιλίαν, ἣ διὰ δυσμένειαν καὶ λύπην, ἣν πρότερον αὐτὸν ἐλύπησεν ἀπελάσας ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν τὸν τότε Κυζίκου Γεράσιμον προσγενῆ τοῦ ἀρ-

χοντος· ἀλλ' εἰ καὶ δι' αὐτὸ ἐδιώκετο, πρόδηλον ὡς ἐκὼν παρῆταιτο· εἶχε γὰρ ἂν ἐν τοσοῦτῳ τὸ πάθος ἀπέσασθαι.

Οὕτω τοίνυν τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σαμουὴλ ὑπενεργούντος καὶ τῶν αὐτῷ ἀντιπολιτευομένων κοινοπραγούντων, κοινῇ πάντων γνώμῃ καὶ ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων καὶ κληρικῶν ἐγένετο ἐκλογή καὶ ψῆφοι εἰς τὸν Λαρίσσης Μελέτιον. Τοῦτον οὖν πατριάρχην ἐκλέξαντες, καὶ διενεργήσαντες τὴν συναίνεσιν τῶν κρατούντων καὶ παραστάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοί, ὡς σύνηθες, τῷ ἐπιτρόπῳ μετὰ τοῦ ἐκλεγέντος πατριάρχου, καὶ λαβόντες τὰ καθάδια εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἐπιστρέψαντες εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ἐμφανισθείσης τότε ἐγγράφου τῆς παρητήσεως τοῦ κυρίου Σαμουὴλ, καὶ τῆς μεταθέσεως κανονικῶς γενομένης ἐν τῷ ναβ̄ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἀνευφήμησαν τῇ πέμπτῃ Νοεμβρίου τοῦ ἐξηκοστοῦ ὀγδύου ἔτους οἰκουμηνικὸν πατριάρχην τὸν κύριον Μελέτιον.

Διετέλεσεν οὖν ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον οἰκουμηνικὸν θρόνον ὁ κήριος Σαμουὴλ ὁ Α΄. ἐπὶ τῆς πρώτης πατριαρχείας ἔτη πέντε καὶ μῆνας πέντε καὶ ἡμέρας δεκατέσσαρας. Ἦν δὲ ὁ παναγιώτατος οὗτος Σαμουὴλ τὴν πατρίδα Βυζάντιος, φύσεως καὶ τύχης εὐκληρῆ πολλὴν συνειλοχῶς ἐκ παιδὸς εὐμάθειαν· γενομένος δὲ μητροπολίτης Δέρκων, καὶ τὸ περιὸν τῆς φρονήσεως αὐτοῦ καὶ δραστηρίου φύσεως καὶ ἀγχινοίας ἐν πολλοῖς προσμαρτυρήσας, καὶ εὐνοίας τυχῶν παρά τε τῶν τότε βαρυτίμων γερόντων καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἐν δυνάμει ἀρχόντων, τῶν ἰδιαιτέρων λόγων καὶ βουλευμάτων αὐτοῖς κοινωνῶν ἦν, καὶ τὸν θρόνον ἐξῆς προσιθάσας, τῶν λίαν ἐντίμων ἁγίων ἀρχιερέων ἐγνωρίζετο· ὁ δὲ τῆς ἐκ τούτων ὠφελείας ἐξ ἀρχῆς παραπολαῶν καὶ πολιτικῆς φρονήσεως καὶ πράξεως συλλέγων τὸν καρπὸν, οὐδὲ λογικῆς εὐμαθείας καὶ θεωρητικῆς φιλοσοφίας καὶ ἱερᾶς θεολογίας ἀμελῶν, ἀλλὰ καὶ διδασκάλους ἀδιαλείπτως ὀμιλῶν καὶ ἐν πάσῃ ἐπιστήμῃ ἀτρίτως φιλοπονῶν, μείζον ἐπι-

λοτιμειτο ἐν αὐτοῖς προέχειν ἢ ἐν ἐκείναις γνωρίζεσθαι, διὸ καὶ τὰ πολλὰ ὑπεκχωρῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῇ θεωρίᾳ καὶ μελέτῃ ἐνησχολεῖτο καὶ τοῖς βιβλίοις προσέκειτο τὴν ἐκ τῆς ἀπραγμοσύνης σπουδὴν τῆς περὶ τὰ βιωτικά ἀσχολίας προτέραν ποιούμενος· ὅσον δὲ ὑπέξεχώρει τῆς βιωτικῆς τύρβης τοσοῦτον ἐπεζητεῖτο καὶ τῇ ὑπολήψει ἐνίσχυνεν ἐν δέοντι τὰς ἐντεύξεις ποιούμενος. Οὕτως οὖν διὰ χρόνου λόγῳ καὶ βίῳ συγχροτούμενος παρὰ πᾶσιν ἐπίδηλος καὶ ἀγαστὸς ἦν τῆς σοφίας, τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, καὶ θαμὰ πρὸς τὰς χρείας εἰς αὐτὸν ἀπέβλεπον οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς συμβουλῆς καὶ συνδρομῆς χηρίζοντες. Ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη ἐκκλησία ἐν πολλῇ ἦν τῇ καιρικῇ δυσχερείᾳ, κοινῇ ἐκλογῇ καὶ ψήφῳ τὸν οἰκουμενικὸν διαδεξάμενος θρόνον, εἶδειξε συνεκθέουσαν τοσοῦτον καὶ τηλικούτον πληθεῖ καὶ μεγέθει πραγμάτων τὴν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ τῆς τοιαύτης ὑπεροχῆς μάλιστα ἀξίαν. Ἦν γὰρ μεγαλόφρων, μεγαλοεργός, καὶ μεγαλεπήβολος, φύσεως καὶ ἐξέως θυγατρῶν ἰκανωτάτης, πολύβουλος καὶ βαθυγνώμων, καὶ πρὸς πάντα καὶ λέγειν καὶ πράττειν δεινός· διὸ καὶ ἐν τοσαύταις καιρικῆς δυσχερείας πάντα ἐποίει ἐτοίμως, καὶ εὐμαρῶς διήνησεν ὅσα ἐπεζήτηε ἡ χρεία τῶν ἐκκλησιαστικῶν, εὐνοίαν καὶ ἀγαθὴν ἐπόλησιν αὐτῶ καὶ παρὰ τῶν κρατούντων διαπραξάμενος, μάλιστα τοῦ μονάρχου· ἐπιτυχικός τε ἦν ὡς ἂν ἐπιβάλλοι, καὶ ὡς ἂν ἀφροῖτο καταρθωτικός, γενναῖος ὑπενεγκεῖν, καὶ σφοδρὸς ἀπαντησοῖ ἢ ἄλλως περιαγαγεῖν καὶ ἀντιστήσοι τὰ ἀντιπίπτοντα, δξός τε ἐπελθεῖν καὶ ἐξακριβῶσαι τὰ καθ' ἑκάστη καὶ μετὰβαλεῖν τὰ ἐναντία, τοὺς τε ἀμαρτάνουσι φοβερός ἦν καὶ τοὺς καταρθοῦσιν ἐράσμιος, ἐπιεικὴς τοὺς πᾶσι, τῷ πληθεῖ δημόσιος, τῶν ἐκκλησιαστικῶν μάλιστα κηδεμόνεστατος, χρημάτων κρείττων, τῶν ἀλόγων πρόληψέων ὀλιγωρητής, τῶν πατρῶων ἑρῶν δογμάτων διάπτωτος ὑπεραπίτοτης, τῆς εὐσεβείας ζηλωτής, τῆς ἀληθείας πρῶστατης, τῆς ἀρχαιότητος ἐπαινετής·

φιλογενής μάλιστα καὶ φιλέλλην, καὶ τὴν πᾶσαν τοῦ γένους βελτίωσιν καὶ ἀνάληψιν πάντοθεν περιβλέπων, εἴ ποθεν γένοιτο ἐπιζητῶν καὶ σπουδάζων· εἰ δέ τισιν ἰδόκει καινοτομεῖν, τοῦτο ἦν ἐπὶ τὸν λόγον ἄγειν καὶ τὸ ὀρθὸν διενεργεῖν τὸ ἔθος παραλλάσσοντας· ἐπετεχνᾶτο δὲ καὶ ἐν τοῖς πολιτικοῖς τὰ καινοπρεπῆ καὶ ἀήθη, συγκρούπων τὸν νοῦν καὶ ἐπισκιάζων τὸ τέλος τοῦ σπουδάσματος, καὶ εἴτε κατωλιγῶρει, εἴτε ἐθεράπευε τοὺς δυνατούς, πάντα πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἐποίει, τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου ἀεὶ φροντίζων, καὶ τῆς ἰδίας ἐξουσίας συναισθόμενος οὐδενὶ ἀκαίρως ὑφίετο, καὶ τοῦ καθήκοντος τῆ μεγάλῃ ταύτῃ ποιμαντορίᾳ οὐδὲν ἐποίει προτιμότερον, ἀξίως τῶν ἀπανταχοῦ ἐκκλησιῶν προϊστάμενος.

Τὸν μὲν οὖν οἰκουμενικὸν θρόνον διεδέξατο διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ κοινῆς ἐκλογῆς ὁ παναγιώτατος κύριος Μελέτιος ὁ Β΄ ἀπὸ Λαρίσσης προβιβασθεὶς, καθὰ εἶρηται· ὁ δὲ κρῶν πατριάρχης κύριος Σαμουὴλ διὰ βασιλείου προσταγῆς εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος ἀπεκομίσθη· ἀλλ' ὁ μὲν διὰ παραιτήσεως εἰς λιμένα ἀπέβη, ὁ δὲ εἰς μέγαν κλύδωνα ἐξορμήσας, εὐθὺς ἐκυμαίνετο ἀλλεπαλλήλαις ταῖς καταγίσι καὶ δειναῖς ταῖς τρικυμῖαις χειμαζόμενος. Ἐξερράγη γὰρ ὁ βαρύτατος κατὰ τῶν ὀρθοδόξων χειμῶν καὶ τὰ τῆς πονηρίας ἐξέμηνε πνεύματα, καὶ πάντοθεν προσέβαλε τὰ δεινά, ἔσχατον ἀπειλοῦντα τοῦ ἡμετέρου γένους τὸν ὄλεθρον· ἐπεὶ γὰρ ἐν Ἀρχίᾳ ἀρξάμενος ὁ πόλεμος πρόφασιν ἔλαβε τῶν δογμάτων τὴν διαφορὰν, καὶ οἱ διαφωνοῦντες τῷ χριστιανισμῷ διέστησαν κατ' ἀλλήλων ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἐδόκει ἱερός τις εἶναι καὶ περὶ πίστεως· διήρει τε ἄρα καὶ συνίστη οὐχ ὅπως τοὺς ἐν Ἀρχίᾳ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνά πᾶσαν τὴν Εὐρώπην ὀνομαζομένους Χριστιανούς, καὶ εἰ μὴ τοῖς ὄπλοις, πάντας τῆ γνώμῃ γοῦν κατ' ἀλλήλων ἠρέθιζεν. Ἐκ ταύτης οὖν τῆς ἀδίκου συμπρολήψεως καὶ πονηρᾶς γνώμης τὸ ἔμμονον καὶ τακτὸν μῖσος οἱ τῆς Ρώμης θιασῶται ἐκκαύσαντες καθ' ἡμῶν,

καὶ πάντα δόλον συσκευάσαντες, ὅτε ἐξώπλισαν παραλαβόντες σύμμαχον αὐτοῖς τὴν ἀσέβειαν, ἄρδην διολέσαι τοὺς διὰ χρόνου μισουμένους Γραικοὺς, ταύτην αὐτῆς τὴν εὐκαιρίαν ἐνόμισαν, καὶ τί μὲν οὐκ ἐποίουν, τί δὲ οὐκ ἔλεγον, τί δὲ οὐ κετεπεχειροῦν διὰ πάσης ἐπιβουλῆς καὶ ἐπιθέσεως παραλογισμοῦ καὶ ἀπάτης, ὥστε εἰς τὰς καθ' ἡμῶν σφαγὰς ἐξορμησάτω τοὺς κρατοῦντας; διαβάλλοντες καὶ συκοφαντοῦντες καὶ διὰ λόγων καὶ διὰ γραμμάτων ὡς παρεσκευασμένοι εἰς ἐπανάστασιν, σύμμαχοι τοῖς ὁμοδόξοις ἐκ τοῦ παραχρήμα ἐσόμεθα ὅταν ἢ ἔγκαιρος ἢ ἐπίθεσις. Τοιαῦτα οὖν λογοποιοῦντες καὶ ὑποβάλλοντες τοῖς Ὀθωμανοῖς, καὶ οἶόν τινα νεφέλην ἐπὶ τῶν ὁρέων τῆς Μυσίας τὴν ἐκεῖ τῶν Δαλματῶν σύστασιν προδεικνύντες καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτοῖς Στέφανον, Πέτρον τὸν δεῦτερον αὐτοκράτορα τῆς Ρωσσίας εἶναι διαθρυλλοῦντες, κακῶθεν μετακινῶντες καὶ μετακομιζόντες ὑποκεκρυμμένον καὶ λανθάνοντα εἰς Μακεδονίαν καὶ Θράκην καὶ Βιθυνίαν, καὶ ἀπαντῆχοῦ γῆς τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους, τοῖς ὁρθοδόξοις ὁμιλοῦντα, καὶ εἰς ἀνταρσίαν αὐτοῖς ἀναπειθόντα, οὐχ ὅπως τὰς ὑποκένους φρένας καὶ ληρώδεις φαντασίας τοῦ χύδην ὄχλου, ἀλλὰ διὰ τοσοῦτων φληνάφων καὶ τοῦ περιβομβοῦντος δυσήχου θρύλλου ἐξέβησαν καὶ διέσεισαν καὶ τῶν ἀρχόντων τὰς γνώμας, καὶ μικροῦ πάντας ἐξεπολέμωσαν καθ' ἡμῶν τῶν ὑπηκόων, καὶ εἰ μὴ ὑπελίποντο ὀλίγοι τῆς λύμης ἀνέπαφοι, ὅσοι τὴν διάνοιαν ὀξυδερκεῖς καὶ τὸν τρόπον εὐσταθέστεροι, οἵτινες καὶ τὰς διαβολὰς διεγνώρισαν καὶ πρὸς τὴν τοσοῦτων κακῶν φορὰν ἀντέστησαν, ἅπανα πόλις καὶ χώρα καὶ γῆς οἰκησις ἀνάστατος ἂν ἐγένετο, καὶ ἀνθρωπίνων αἱμάτων προχοαῖς ἐξελιμνάζετο· ἀλλὰ τὸν μὲν γενικὸν φόνον καὶ τὸν διωγμὸν καὶ τὸν μακρικὸν πόλεμον ἀπέσχευ ὀλιγῶς καὶ διεκώλυσεν ἡ τῶν εὐσχημόνων βουλευτῶν φρόνησις· τὴν μέντοι πονηρὰν ὑπόνοιαν καὶ τὸ παραφυὲν κακόηθες καθ' ἡμῶν μῖσος καὶ τὰ κατὰ μέρος κακά, καὶ

τούς φόνους περιελείν εὐθὺς οὐκ ἴσχυσε, διὸ καὶ πάντες ὡς ὑπεναντίοι ὑπεβλέποντο, κατετυραννοῦτο δὲ μᾶλλον ὡς εἴπερ ποτε μισητοί, καὶ ὡς ἀλλοτριοπραγοῦντες κατεδιώκοντο· πολλοὶ δὲ ἐξ ἡμῶν ἀναίτιοι καὶ ἀθῶοι ὑπ' ἀδίκων χειρῶν κατεσφάττοντο, καὶ πάντα ἡμῖν ἦν φόβου καὶ κινδύνου μεστὰ, καὶ ὡς οὐποτε ὑπῆρξε, πολλάκις διεκπολεμουμένοις τοῖς Ὀθωμανοῖς κατὰ Ρώσων, οὐδ' ἂν μὴ γένοιτο.

Ἐν τοιοῦτοις οὖν δεινοῖς συνεχόμενον τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ καθαρῶν ὁ παναγιώτατος κύριος Μελέτιος ἡγωνία περὶ τῶν ἀπανταχοῦ ὑπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος καὶ τὴν δυτικὴν ὁρρῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ εὐχαῖς ἀδιαλείπτως καὶ ἐκτενέσι δεήσεσιν ἤτειτο παρὰ θεοῦ βοήθειαν πρὸς κύριον ἐκβοῶν· Ἰδοὺ δὴ οἱ ἐχθροὶ σου Κύριε ἤχησαν, καὶ οἱ μισοῦντές σε ἤρην κεφαλὴν, ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργέσαντο γνώμην καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἀγίων σου, εἶπον δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτούς, καὶ οὐ μὴ μνησθῆ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐτι· ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς λόγον πονηρόν, διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγιδὰς τοῖς δούλοις σου, διενοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν· μὴ δὴ παραδώσῃς ἡμᾶς εἰς τέλος, μηδὲ ἀποστήσεις τὸ ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν Κύριε· ρῦσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν καὶ ἰλάσθητι ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου· βοήθησον ἡμῖν ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου, ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ρῦσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶσον ἡμᾶς, σκέπασον ἡμᾶς ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων, ἀπὸ πλῆθους ἐργαζομένων ἀδικίαν· ἀπόδος ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις, ποίησον μεθ' ἡμῶν κατὰ τὴν ἐπιεικειάν σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἔλεους σου, ἐξελοῦ ἡμᾶς κατὰ τὰ θαυμάσιά σου, καὶ δὸς δόξαν τῷ ὀνοματί σου Κύριε· ἀπόδος ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις, ἐντραπέησαν πάντες οἱ ἐνδεικνύμενοι τοῖς δούλοις σου κακὰ, περιβαλλέσθωσαν αἰσχύνῃ

καὶ ἐντροπὴν οἱ λογιζόμενοι ἡμᾶς ὡς πρόβατα σφαγῆς καὶ καταισχυνθεῖσαν ἀπὸ πάσης δυναστείας· ἐπὶ σοὶ Κύριε ἠλπίσαμεν, γένοιτο κύριε τὸ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι καύχημα τῆς δυνάμεως ἡμῶν σὺ εἶ, καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑψωθήσεται τὸ κέρδος ἡμῶν.

Τοιαῦτα οὖν διηνεκῶς ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἐντυγχάνων θεῶ ἐδέετο θερμῶς· προσηύχων δὲ καὶ συνέπραττε ταῖς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ καὶ παρεκάλει γενναίως φέρειν τὰς ἐπιούσας θλίψεις, μεμνημένους τῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας τῶν ἁγίων καὶ ἐκλεκτῶν τοῦ θεοῦ καὶ πρὸς τὰ ἀποκειμένα ἀγαθὰ τῆς αἰωνιζούσης ζωῆς ἀποβλέπειν, καὶ παρὰ θεοῦ ἀπεκδεχομένους τὴν σωτηρίαν· ὠκονόμει δὲ καὶ τὰς χρείας κατὰ τὸν καιρὸν καὶ πάντα ἐμφρόνως καὶ νουνεχῶς ἐποίει, ἐπιμένων ἐκτενέστερον ἐν ταῖς προσευχαῖς καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ θεοῦ λόγῳ ἀναγκαιοτάτην ποιούμενος· ἐπηγύρῳναι δὲ ἐπὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ποιμνίου, καὶ τῶν λύκων ἀπεσόβει τὰς ἐπιθέσεις, καὶ τὰς ταραχὰς καὶ πτοίας διεκώλυε, καὶ πανταχοῦ ἡρεμεῖν ἐποίει τῶν λογοποιῶν ὀλιγωροῦντας, εἴτε λυπηρὰ καὶ ἐπιφοβὰ, εἴτε τάναντία φαιδρὰ καὶ καταθύμια φημιζῶσι· προσέχειν τε νουνεχῶς ἐνουθέτει, ὥστε μηδεμίαν πρόφασιν τοῖς ἐναντίοις διδάσκειν, γινώσκοντας ὅτι ἐπὶ παγίδων πολλῶν περιπατοῦμεν· ἐθεράπευε καὶ τοὺς ἐν δυνάμει, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἱερὰν σύνοδον τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἤξιον, ἵνα ἐν ἀγάπῃ ἀντεχόμενοι ἀλλήλων, ἐν πνεύμῳ, τὰ αὐτὰ σπουδάζωσι, συνεπιλαμβάνωνται αὐτῷ, καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληρώσι, πρὸς τὰ βραβεῖα τῆς ἐκείνου κλήσεως ἀφορῶντες, καὶ τὸν παρὰ θεοῦ ἔπαινον· κοινῶς γὰρ, ἔλεγεν, ὁ ἁγῶν, κοινὸν τὸ ἔργον, καὶ μείζων ὁ τὸ πλεῖστον εἰσενεγκῶν· τοιαῦτα οὖν διενεργῶν καὶ πράττων σιωπῶντι πάντοθεν τὰς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ παρεμυθεῖτο τοὺς τεθλιμμένους, ἀνεκτάτο τοὺς καταπεπονημένους καὶ παρηθέρωνε τοὺς καταπατήσαντας, καὶ πάντας τοὺς ἐν πτοίαις

σαλευομένους ὑπεστήριξε τὴν πρὸς θεὸν ἐλπίδα λαμπροτέραν αὐτοῖς ἐπιτέλλων.

Ἄλλ' ὁ μὲν παναγιώτατος κύριος Μελέτιος θεοφιλῶς ἠγωνίζετο ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ· τὰ δὲ κακὰ ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν συμπροσείει τῇ ὀρμῇ καὶ συγκινήσει τοῦ πολέμου πληθυνόμενα· οὐ γὰρ ἐπὶ μέτρον καὶ σταθμὸν, οὐδὲ κατ' ἔθος καὶ νόμον αἱ δημόσιοι ἀπαιτήσεις ἐγίνοντο· ἀλλὰ πάντα ἄρδην ἀφαιρεθέντα τὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ τὰ μὴ προσόντα ἀπαιτούμενοις ἐκ δανείων αὐτοῖς, προσετίθεντο ὑπέρογκα καὶ βρῦτάτα χρέη κατὰ τε πόλεις καὶ χώρας καὶ δήμους καὶ λαούς, ὥστε οὐδὲ γυμνά ἔχειν ἔτι τὰ σώματα· ἀλλὰ τὸ μὲν δημόσιον οὕτως ἀπογυμνώσαν τὸν εὐσεβῆ λαὸν πρὸς τὰς μεγάλας δαπάνας τοῦ ἑκατοντάκις μυριαριθμοῦ στρατοῦ ἐταλαιπώρει ταῖς ἀλλεπαλλήλαις ἐργασίαις, καὶ κοινῶς κατέθλιβε· προσεπεζῆται δὲ καὶ ἕκαστος τῶν στρατευομένων παρὰ τοῦ τυχόντος ὁ, τι ἂν αἰροῖτο, καὶ εἰ τύχοι μὴ εὐρῶν τὸν μὴ ἔχοντα ἀπέκτεινε· ἠδίκει δὲ τε ἄλλος ὡς ὀφειλέτην καὶ κατέσπα τὸν ἕτερον, καὶ τὸν ἀδικοῦντα ἐδικαίου ὁ παριστάμενος· ὁ δὲ τὸ προστυχὸν ἤρπαζε καὶ λωποδυτῶν ἀναίδην ἀφόβως ἐλήστευε· καὶ συλλήβδην οἱ πάντες ἠδίκουν, καὶ ἐπεβούλευον παντοίως ἐπηρεάζοντες· οὕτως ἐπλεόνασε τῶν ἀσεβῶν ἡ πονηρία, καὶ ἡ κατὰ τῶν Χριστιανῶν θηριωδία ἐξέμνηεν· ἐν δὲ σφίσι αὐτοῖς ἡ φαυλότης ἐξέζεσε καὶ διεχύθη ἡ βδελυρία, ὥστε κατὰ ρύμας καὶ ἀγυῖας Ἰλαδὸν ἐξυβρίζοντες ὡς εἰς ἀλλήλους ἀσελγαίνοντες, ἐξοιστρούμενοι καὶ χαμαιτυποῦντες ἐν ὁδοῖς ὡς οἱ κύνες ἀναιδέστατα, καὶ εἰς τὰς ἀλλήλων γυναῖκας καὶ θυγατέρας ἐξυβρίζοντες καὶ διαφθειρόμενοι ἐνέπλησαν κακῶν πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν καὶ γῆς οἰκισιν· διὸ καὶ τὰς εἰς ἀλλήλους βδελυρίας αὐτῶν ἀποτρεπόμενοι, καὶ τὰς βίας φεύγοντες κατεκρύπτοντο οἱ ὑπόφοροι ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις εἰς τὰς ἐρήμους ἀπεδίδρασκον, καὶ πάντες ἐφοδὸν ἀπηνεστάτων καὶ βαρβαρωτάτων

ἐχθρῶν μηδένα νόμον μεμαθηκότων, μηδὲ ὄρον ἀδικίας καὶ ὕβρεως ἐχόντων, τὴν τῶν ἰδίων στρατιωτῶν πάροδον ἐλογίζοντο, καὶ τὴν διαμονὴν ὄλεθρον καὶ δαιμόνων θεῶν τὴν αὐτῶν ὄρασιν.

Οὕτως οὖν ἡ ἀδικία, ἡ φυχλότης, ἡ θηριωδία καὶ μυσαρὰ βδελυρία τούτοις κατίσχυε σφόδρα καὶ ἐκρατύνετο· ὑπελθοῦσα δὲ καὶ ἡ καθ' ἡμῶν διαβολὴ καὶ συκοφαντία καὶ ἡ φλήναφος καὶ ληρώδης λογοποιεῖται καὶ ἀνύπαρκτος μετωνυμία, καὶ διάκωνος μεταμόρφωσις, ὡς εἴρηται, ἐξηγρίου τοὺς καινοφανεῖς κενταύρους καὶ καθ' ἡμῶν ἐξώπλιζεν· ὑπέθραπτε δὲ καὶ διεφόβει καὶ ὑφορᾶσθαι ἐποίει τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσέχειν εἰ ποθὲν τι περὶ αὐτοῦ ἀκούσειαν· καὶ δὴ ἤκέτις τούτοις φάσις ἐκ τοῦ στρατηγίου, ἐκ τινος διαβολῆς, ἢ ἀγροικίας, ἢ ἄλλης κακομηχανοῦ μοχθηρίας τῶν παρισταμένων τῷ στρατηγῷ, ὡς ὁ διαδιδυόμενος καὶ λάθρα περιῶν καὶ διασειῶν τὸ ὑπήκοον Στέφανος ἐφάνη ἐν Ἀρητίῳ τῆς Βιθυνίας φέρων μεθ' ἑαυτοῦ χιλιάδας φλωρίων, καὶ διένειμεν ἐν τῷ ἐκεῖ σχολείῳ, καὶ τὸν θησαυρὸν τῷ διδασκάλῳ παρέδωκε· ταύτης δὲ τῆς ἀγγελίας εἰς τὸν μονάρχην ἀνηνεγμένης, ἀπάγειν εὐθὺς τοῦτον ἐν δεσμοῖς, εἰ δὲ μὴ τὸν τε διδάσκαλον καὶ τοὺς ἐν τῇ σχολῇ ἐκέλευσεν. Οὕτω γὰρ εὐπιστοὶ δειλαὶ φρένες· παραλαβόντες οὖν ἐγγραφὸν τὸν ὀρισμὸν οἱ προστεταγμένοι ὡς ἐπὶ μέγα τὸ θήραμα ἐκ τῆς βασιλείου θεραπείας καὶ τῆς τοῦ ἐπιτρόπου αὐλῆς, καὶ τῆς τοῦ στρατηγοῦ ἐξοπλίσεως, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν ἐφορμήσαντες, παραλαβόντες καὶ τινὰς ἐκ τοῦ ὑπερκειμένου τῇ Ἀρητίῳ κριτηρίου, οἱ μὲν περιέστησαν τὴν πενιχρὰν οἰκίαν τῆς σχολῆς μετὰ φανῶν καὶ ὄπλων, οἱ δὲ εἰσπηδήσαντες ξιφῆρεις μετῃλλῶντο τὸν θησαυρὸν, καὶ ἐζήτουν τὸ μέγα θήραμα· ἀλλ' ἐντὶ θησαυροῦ ἀνθρακᾶς ποθεν καὶ τούτους λυπρούς εὑρον, ἀντὶ δὲ τοῦ διοπετούς θηράματος, τραγελάφων ἴχνη ἐδίωκον· ἐπιλαβόμενοι οὖν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀθῶων καὶ ἀπλουστάτων καὶ ἀκάκων ἐπτά

ἀνδρῶν, πενεστάτων, καὶ δι' ἄσκησιν σώματος ἀπεσκληρότων,
 ἀντὶ τοῦ βασιλέως καὶ στρατηγοῦ καὶ πολυμόρφου αὐτοῖς Ἡρω-
 τέως, τούτους οἶονεὶ ληστὰς καὶ κακούργους δεσμοὶ περιβα-
 λόντες κατήγαγον ὑπὸ πολὺν καὶ δημοχαρῆ τὸν κρότον ὅτι
 τοὺς συνωμότας καὶ ὕπασπιστάς τοῦ πολυθρυλλήτου στρατηγοῦ
 καὶ ἐπιβούλου συνέσχον, καὶ αὐτὸν ἔσπον οὕτω συλλήφονται.
 ἀπαγαγόντες οὖν κατὰ μῆνα Φεβρουάριον εἰς Κωνσταντινού-
 πολιν συνέκλεισαν ἐν δημοσίᾳ τῇ φυλακῇ. Ἦν δὲ τῶν ἐπιτῆ
 συγκλεισθέντων Ἀγάπιος ἱερομόναχος καὶ Διονύσιος μοναχὸς οἱ
 Πελοποννήσιοι, καὶ ὁ Θετταλὸς Κωνσταντῖνος ὁ τῆς ἐκεῖ σχολ-
 λῆς διδάσκαλος μετὰ τεσσάρων ἐτέρων. Τούτους γοῦν μεθ' ἡ-
 μέρας παραστήσαντες ἐν βαθυτάτῃ νυκτὶ πάντα δείματα διε-
 πυνθάνοντο τὰ περὶ τοῦ φαντασιώδους αὐτοῖς Στεφάνου, πότῃ
 καὶ πόθεν ἦκοι, καὶ ὅσα αὐτοῖς παρέθετο χρήματα· οἱ δὲ μῆτε
 εἶδεν, μῆτε κατ' ὄναρ τοιοῦτόν τινα φαντασθῆναι διαμαρτυροῦ-
 μένοι, διήλεγχον καὶ περὶ τῶν χρυσίων ὅτι ἀνύπαρκτα καὶ
 ἀσύστατα τὰ τῆς διαβολῆς· τῶν δὲ παραδυναστευόντων τινὲς
 προτρέψαντος συνομολογήσασιν αὐτοὺς καὶ ἐπ' ἄλλους ἀναθέσθαι
 τὰ τῆς συνωμοσίας, καὶ τὰς τῶν χρημάτων παρακαταθήκας,
 ὡς ἂν τῆς ὀργῆς ἐπ' ἐκείνους δυνατοὺς ὄντας μετκτάσης, αὐ-
 τοὶ τῆς βαρυτάτης διὰ βασάνων ποινῆς ἀπαλλάξωνται, ἔμφοβοι
 γινόμενοι τῷ ἀγνωστάτῳ τοῦ θεοῦ φόβῳ, καὶ βλοσυρῶς περι-
 βλεψάμενοι τὸ πονηρὸν ἐκεῖνο τῆς ἐτάσεως συνέδριον, καὶ κα-
 τολιγωρήσαντες τῶν βασάνων καὶ τῶν παρισταμένων θημάτων
 καὶ θανάτου αὐτοῦ, ἐξεβόησαν θαρραλέως· ἡμεῖς ἐσμέν τέκνα
 τοῦ εὐαγγελίου τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ ψεῦδος ἴσα τῷ διαβόλῳ
 ἀποστρεφόμεθα· οὔτε ἡμεῖς εἶδομεν τὸν ζητούμενον παρ' ἡμῶν,
 οὔτε τὰ λεγόμενα χρυσία εἰδεξάμεθα, οὔτε τινὰ ἄλλον εἶδεν ἢ
 εἶξασθαι γινώσκομεν, οὔτε δυνάμεθα καταμαρτυρῆσαι ἀδίκως
 ἀδῶν ἀνδρῶν· παῖετε, καίετε, τέμνετε, ὅ,τι ἂν ἡ βουλομένους
 ἡρῶν ποιῆτε, οὔτε εἶδομεν ὄλω, οὔτε γινώσκομεν περὶ ὧν

ἔρωτάτε, οὔτε καταμαρτυροῦμεν ἀδίκως, οὔτε καταψεύμεθα ἀθῶων ἀνδρῶν· ἡμεῖς τὴν ἀλήθειαν ἐμάθομεν λαλεῖν, καὶ ταύτην ἔχομεν ἐντολὴν παρὰ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν! Ταῦτα οὖν εὐσεβῶς εἰπόντας ἐνώπιον τοῦ ὑπάτου καὶ τῶν παρεδρευόντων, ἀπήγαγον αὐτοὺς βιαίως οἱ δῆμιοι παίοντες κατὰ κεφαλῆς· οἱ δὲ τὴν ἐπὶ θάνατον ἀπιέναι λογισάμενοι, ἀναθάρρησαντες τῷ τῆς ἀληθείας ζήλῳ, τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἄνοιαν καὶ τὴν ἀπάτην ἐπὶ τὴν δυσσέβειαν αὐτῶν προσέτριβον· συνωθοῦντες γοῦν καὶ καθέλκοντες αὐτοὺς οἱ δῆμιοι τὸν μὲν κατέσπασαν, τὸν δ' ἕτερον ἀπώσαντο ἄνωθεν τῆς κλίμακος, καὶ οὕτω συντρίψαντες ἀπέρριψαν εἰς φυλακὴν, μικρὸν τι ἀναπνεόντας, ὥστε ἐπιζῆν εἰκάζειν, καὶ νοσήσαντας οὐκ ἔτι τοῦ λοιποῦ ἀνέκρινον· ἐκ δὲ τῆς νόσου, ὁ μὲν διδάσκαλος Κωνσταντῖνος πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν, οἱ δὲ ἄλλοι μετὰ τρίμηνον ἐπανήλθον.

Περὶ δὲ τὰ μέσα τοῦ ἐφεξῆς μαρτίου ἐξέβρασε καὶ ἀπέφρυσσε τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως ὁ λοιμώδης στρατὸς, καταφρονίζας τὰς στενωποὺς ἐν τῇ ἐξόδῳ ἀθῶοις τοῖς αἵμασιν· οἱ γὰρ πράσινοι ἐκβαχχευθέντες τῷ συνοίκῳ δαίμονι, εἰ τινα τῶν ὑποφόρων συνήνητησαν, ἢ ἐκ θυρίδος καὶ ὀπῆς ἐν ἐργαστηρίῳ καὶ οἰκίᾳ καὶ ἀπλῶς καταλύματι ἐνόητα ὑποτοπάσειαν, ἐφαλλόμενοι μανικῶς τοῦτον κατέσφαττον, καὶ δῆθεν ὀράσει τῶν ἀπόπτων εἶτουν τῇ θεᾷ τῆς σημαίας θανάτου ἔνοχον· συναπῆε δὲ καὶ ὁ ἐγκυχωμένος Συναχηρεῖμ τῆς βασιλείας ὁ ἐπίτροπος, λίαν ὑπέροφρος καὶ βλοσυρὸς, πολλοῖς περιστοιχούμενος τοῖς καταφράκτοις, καὶ τῷ κυμαινομένῳ μυρίων ἐθνῶν ὄχλῳ ἐπαγανύμενος καὶ κομπάζων πᾶσαν ἅμα ἐπικλύσαι, εἰ βουλήτῳν αὐτῷ, τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ὑπαγαγεῖν τὸ ἀνθιστάμενον· ἐξήεσαν γοῦν, καὶ λωφῆσαι πᾶς τὸν δεινὸν κλύδωνα ὑπελάβομεν, καὶ μικρὰν τινα παῦλαν τῶν κακῶν εὐρεῖν· ἀλλ' ὀλίγαι ἡμέραι παρήλθον, καὶ κατειδόμεν βαρυτέρας τὰς καταγίδας καὶ τὸν σάλον· ἀνύποιστον· ὅσον γὰρ ἐπεκύμαιεν.

ἔξω, καὶ τῇ ὕβρει ἐπέκλυζε τὰς χώρας, τοσοῦτον ἐπερρόθει ἐντὸς ὑπὸ τῶν πονηρῶν πνευμάτων συνελαυνόμενος· ἐπανέστη οὖν καὶ κατ' αὐτῆς τῆς ἀκροπόλεως τῶν ἐκκλησιῶν καὶ σκληρῶς προσέρρηξε, καὶ ἐκθορυθήσας τὰς ψυχὰς μικροῦ δεῖν πάντων ἐξέπληξεν· ἡ γὰρ ἐκ διαβολῆς λογοποιῶσα, μᾶλλον δεῖπειν εἰδωλοποιῶσα τοῦ παραδουμένου Στεφάνου, παντοίας ἐμποιοῦσα τὰς ὑπονοίας, παντοίας τοῖς κρατοῦσι παρεῖχε τὰς πτοίας καὶ ἀνειδωλοποιεῖ τὰ δειμάτα, ὥστε τῷ τυχόντι πιστεύειν, εἴ τι ἔχει περὶ τούτου εἰπεῖν. Καθῆκε τοίνυν ἡ διαβολὴ καὶ ποθεν αὐτοῖς ἐξεθρόσησεν, ὅτι Στέφανος ὁ στρατηγὸς ὁ τὸ ὑπήκοον ἀνασειῶν συνῆν τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Μελετίῳ ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ περὶ τῶν ὄλων βουλευόμενος· καὶ δὴ ἀφνης περιστοιχήσας κύκλῳ τὸ πατριαρχεῖον τοῖς στρατιώταις ὁ ἀντιστράτηγος, ὡς μὴ ἐκφύγοι αὐτοῖς τὸ Ἰνδαλμα, καὶ ἔνδον πλῆθος εἰσπηδήσαντες καὶ διαχυθέντες εἰς τὰ οἰκήματα, πάντας μὲν κατελάβοντο, διηρευνῶντο δὲ καὶ τῶν οἰκημάτων τὰ ἀπόθετα, καὶ οὐδὲν οὐδὲ τὸ τυχὸν ἀφήκαν ἀκίνητον· ὡς γοῦν τὰ τῆς ἐρεύνης ἠκριβώσαν, παραλαβόντες τὸν παναγιωτάτον οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύριον Μελέτιον μετὰ τῆς θεραπείας καὶ τῶν παρευρεθέντων αὐτῷ κληρικῶν, πάντας εἰς τὴν δημοσίαν φυλακὴν ἀπήγαγον· πρῶτον καθείρξαντες (ἀπριλίου ἡ. ἡμέρα δ'). Ὁ μὲν οὖν εὐσεβὴς λαὸς τὴν ἀδικιωτάτην συκοφαντίαν καταμαθὼν, καὶ τὴν παράλογον ὀρμὴν συνεννοήσας, ἠγωνία σφόδρα συλλυπούμενος καὶ δεδιώς, καὶ γενικὸν τὸ ἔγκλημα λογιζόμενος, καὶ παρὰ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος θεοῦ ἀρωγὴν καὶ σωτηρίαν ἤτειτο· οἱ δὲ νυκτὸς ἀπαγαγόντες **ῥεῖς** τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν ὑπὸ τὰ βασιλεία τοὺς καταδίκους, **ῥεῖπαρξάμενοι** τῆς ἐτάσεως ἐν ἀπειλαῖς καὶ βασάνοις ταῖς βαρυτάταις, ὡς οὐδὲ μικρὰν λαβὴν, οὐδὲ φαντασίαν γοῦν τοῦ **ῥεῖδιω**λοποιοιμένου σφίσι αὐτοῖς Στεφάνου ἀνεῦρον, διέγνωσαν ὅπως οὖν ὅτι συκοφαντία τὸ ρηθὲν, μικρὸν ἀνανήψαντες. Ἀλλὰ τὸ

μὲν γένος εὐθύς ἀπέλυσε τῆς χαλεπωτάτης ἀδίκου διαβολῆς, τὸν δὲ παναγιώτατον κύριον Μελέτιον. καίτοι ἀνέγκλητον καὶ ἀνέπαφον πάσης πονηρᾶς κατ' αὐτῶν ὑπονοίας, καὶ ταῖς ἀνομωτάταις συκοφανταῖς ἀκριβῶς διαγόντες, ἠδοῦντο μὲν τῆς ἀρετῆς, ἀποκαταστῆσαι δὲ εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἠσχύοντο· διὸ ἐπέτρεψαν τῷ γένει ἐκλέξασθαι κατὰ τὸ ἔθος ἄλλον πατριάρχην· καὶ ἐπεὶ ὁ παναγιώτατος κύριος Μελέτιος εἰς φυλακὴν καταδικασθεὶς παραίτησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐποιήσατο, καὶ τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἔγγραφον ἀπέστειλε συνταξάμενος γενναίως καὶ θεοφιλῶς εἰς τὴν ἐπαπειλουμένην ἀδικῶν σφαγὴν ἐξαιτούμενος τὰς εὐχὰς παρὰ πάσης τῆς ἐκκλησίας καὶ πᾶσιν εὐχόμενος παρὰ θεοῦ σωτηρίαν, συνελθόντες οἱ τε ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ κληρικοί, κοινῇ ἐκλογῇ καὶ γνώμῃ πάντων ἐξελέξαντο οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν Θεσσαλονίκης μητροπολίτην κύριον Θεοδοσίον, καὶ παραλάβοντες παρέστησαν τῷ ἀνθυπάτῳ, καὶ λαβόντες τὰ καθέδια εἰς ἐπιθεβαίωσιν τῆς ἐκλογῆς, ἐπανῆλθον εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ γενομένης τῆς μεταθέσεως κανονικῶς ἀνευφήμησαν αὐτὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην τῇ δεκάτῃ πρώτῃ ἀπριλίου τοῦ ἐξηκοστοῦ ἐνάτου ἔτους.

Ἀνεθάρρῃσεν οὖν ὁ εὐσεβὴς λαὸς ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἀναρρήσει τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Θεοδοσίου, ἐλπιδας δικαιοτέρας λαβῶν καὶ περὶ τῆς ἀθώωσης τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Μελετίου καὶ τῆς ἀπὸ φυλακῆς ἐλευθερίας, ὅς ἔτι παρέμεινεν ἐν τῇ φυλακῇ ἐν ἀνέσει μέντοι, ὁμοίως καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀπαχθέντες ἅπαντες· τούτων ἀλλ' οὖν οἱ μὲν λοιμικῇ νόσῳ συνεσχέθησαν, οἱ δὲ τῶν βασάνων ἐξίωντο τὰ τραύματα, οἱ πάντες τῇ προτροπῇ καὶ εὐλογίᾳ τοῦ παναγιωτάτου γενναίως συναθλοῦντες καὶ συναποθανεῖν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἔτοιμοι ὄντες· ὁ δὲ ἀοίδιμος ἐπίσκοπος Καρύστου Ἰάκωβος, ἐφ' ὃν ἐπέστησαν μείζονας τὰς βασάνους καὶ ἐπέσεισεν

ἀργαλεώτερα τὰ δείματα, δι' ὁμοιότητα τοῦ φανταζομένου αὐτοῖς Στεφάνου, ὡς ἔλεγον, αἰνῶν καὶ εὐλογῶν καὶ δοξάζων ἀπαύστως τὸν δεσπότην Χριστὸν ἐκ κακώσεως ἀφῆκε τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας θεοῦ· τὸν δὲ παναγιώτατον κύριον Μελέτιον τὸν τῆ γνώμῃ καὶ προαιρέσει μάρτυρα καὶ ὁμολογητὴν, ἔτοιμον αἶε ὄντα εἰς θάνατον καὶ γενναίως καὶ περιχαρῶς πάντα παθεῖν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, πάσαις ἀπειλαῖς καὶ βασάνων ὀργάνοις περιστοιχηθέντα, ὅτε αὐτὸν ἐξέδυσαν οἱ δῆμιοι, ἐξείλετο τῶν χειρῶν αὐτῶν ὁ Κύριος φειδόμενος ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐν βασάνοις ἀπέθνηκεν, ἐδόκει ἂν τοῖς συκοφάνταις ὑπ' αἰτίαν θανεῖν, καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἀνεξίτηλα ᾗν τὰ τῆς διαβολῆς καὶ τῆς ἀνοσίου ἀπεχθείας καὶ δυσθύμου πονηρίας τοῖς ἐχθροῖς προχειρότατα· μεταμεμέληται γοῦν ὁ τύραννος οἷς ἔπραττε, καὶ ὅτε τοῖς βασάνοις τοῦτον παρέστησαν, καὶ ἐγύμνωσαν, τότε μεταβαλὼν ἀπολύειν ἐκέλευσε· διέγνω γὰρ καὶ ἐπιστώσατο διὰ τὴν τῶν μαρτυρικῶν τῶν ἐξῴθεν καὶ διὰ τῆς χυλεπωτάτης τῶν ἐν τῆ εἰρκτῆ ἔνδον ἐτάσεως, ὅτι ἄθως ἐν πᾶσι καὶ ἀνέγκλητος ὁ παναγιώτατος κύριος Μελέτιος ὡς καὶ οἱ λοιποὶ περὶ αὐτόν· καὶ προσεπεξετάσας, καὶ προσθεβαιωθείς, καὶ περὶ τοῦ ἐκ Χωροβατίας γράμματος ἐπιμνησθεὶς, ὅτε διὰ τῆς αὐτοῦ προσταγῆς ἀπεστάλη ἐκεῖτε ἐπὶ τοῦ παναγιώτατου κυρίου Σαμουὴλ ὁ ἱερομόναχος, ὃς ἔγραψεν ἀπὸ Δαλματίας τῷ παναγιωτάτῳ περὶ τῶν συμβάντων ἐκεῖ, ὅτι εἶπω ἐδυνήθη εἰς πέρας ἐνεγκεῖν τὰς αὐτῷ ἐντολάς· ὅπερ ὡς εἶπον ἀποκομισθὲν τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ Ἀδριανούπολιν, ἐπέμφθη εἰς βασιλεύουσαν πρὸς τὸν μονάρχην ἐξετάσεως ἕνεκεν, εἴτε ὃν εἴτε πλαττόμενον· οὐ γὰρ ἐπὶ τῆς πρώτης ὁρμῆς ἔσθη τὰ τῆς ἐπιβουλῆς· προπετίθη δὲ καὶ ἐπηύξει πάντοθεν τὰς ὑπονοίας ἢ κακοήθης καὶ πολεμοποιοῦς ἀπέχθεια καὶ ἔμμενος πτοία· ταῦτα γοῦν πάντα ἐπελθὼν καὶ ἐξακριβώσας ὁ δεινὸς μονάρχης, καὶ διὰ πάντων

καταμαθῶν καὶ συνεννοήσας τὴν ἀδικὸν συκοφαντίαν καὶ διαβολὴν δι' ἡμερῶν πάντας ἐξαγαγεῖν τῆς εἰρηκτῆς βασιλικῆς διαγράμματι, ὡς ἀθώους καὶ ἀναιτίους προσέταξε, καὶ τὸν παναγιώτατον κύριον Μελέτιον, ὡς δῆθεν τοῦ ἀναδεχθέντος τὸν θρόνον τοῦτο αἰτήσαντος, εἰς Μιτυλήνην ἐξόριστον ἐπεμψεν (ἀπριλίου ιη'). Οὕτως οὖν διελύθη ἡ πονηροτάτη καθ' ἡμῶν ἐπιβουλή, καὶ οὐδὲ βραχὺ τι κηλίδος ἀπέλιπεν ἡ ἀδικωτάτη συκοφαντία, μᾶλλον δὲ διεκάθηρε τὰς λήμας ἀπ' ὀφθαλμῶν τῶν κρατούντων, καὶ διεσκέδασε τὴν βαθυτάτην ὀμίχλην, καὶ ἔκτοτε ἤρξαντο διαγινώσκειν τὰς ἐξῶθεν καθ' ἡμῶν διαβολὰς καὶ συκοφαντίας καὶ μὴ ραδίως πιστεύειν τοῖς λεγομένοις καὶ τοῖς ἐπισυμβαίνουσι μετριοπαθεῖν, τὸ πολὺ τῆς ἀδίκου δυσθυμίας καὶ ἀπεχθείας καθιέντες, λογισμῶ τῷ προσήκοντι τοῖς συγκυροῦσι χρώμενοι.

Διετέλεσεν οὖν ἐπὶ τὸν οἰκουμένικόν θρόνον ὁ παναγιώτατος κύριος Μελέτιος ὁ Β' μῆνας πέντε καὶ ἡμέρας τέσσαρας. Ἦν δὲ τὴν πατρίδα Τενέδιος, μοναχικῶς δὲ ἐκ παιδῶν ἀχθεὶς καὶ λόγων εὐμαθείας μετασχὼν καὶ πράξει καὶ γνώσει τῶν καλῶν ἀνδρωθείς καὶ ἱερομόναχος γενόμενος ὑπῆρξε πρῶτον πρωτοσύγκελος τοῦ πολύφρονος μητροπολίτου Νικομηδείας Γαβριήλ· τούτῳ τοίνυν συνῶν καὶ πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς χρείας πολλὴν ἐμπειρίαν προσκτησάμενος, καὶ τὴν ἑλλην αὐτοῦ ἀρετὴν ἐπιδείξας, τοῦ τε Λαρίσσης Ἰακώβου πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, καὶ τῆς ἐπαρχίας χηρευούσης γνησίου ἀρχιερέως, καταβαρυνομένης μέντοι καὶ καμούσης βαρυτάτοις τοῖς χρέεσι καὶ τῇ ἑλλῆ ἀνοικονομίᾳ, κοινῇ καὶ συνοδικῇ γνώμῃ ἐκλεχθεὶς χειροτονεῖται μητροπολίτης Λαρίσσης· ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαρχίαν κατὰ τὸ πεντηκοστὸν ἔτος, καὶ πάντα καλῶς οἰκονομήσας καὶ τὸ ἐπικείμενον χρεὸς ἀνακουφίσας, πᾶσιν ἦν ἀγαστός καὶ ἐπίσημος καὶ παρὰ πάντων ἐπαινούμενος· ἦν γὰρ φιλάρετος, φιλάγαθος, φιλόμουσος, ἐπιεικής,

πρᾶος, ἀνεξίκακος, ἀπλοῦς, εὐθύς, προνοητικός, διδασκαλικός, οικονομικός μὲν, ἀφιλάργυρος δέ, καὶ γενναῖος, κρείττων ἡδονῶν, καὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐχόμενος· διὸ καὶ τὰς προσευχὰς ἐπέτεινε καὶ νηστείας ἐφίλει, καὶ περιβολῆς ἤττον ἐφρόντιζε, καὶ τῶν ἱερῶν βιβλίων τῇ ἀναγνώσει ἐπέκειτο· ἤσκει δὲ πρὸς πάντας τὴν ἀγάπην, τὴν ταπεινώσιν, καὶ πολὺν εἶχε τὸν ἐνθεον ζῆλον περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν θείων δογμάτων καὶ μυστηρίων, δι' ὃν μάλιστα εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐκάλουν οἱ προτρέποντες καὶ τούτῳ προσχόντες μᾶλλον ἰσχυον· ἀνεδύετο δὲ πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα, καλῶς ἐπιστάμενος τὸν καιρὸν καὶ συνεννοῶν τὰς δυσκολίας, καὶ διὰ μηνῶν ἕξ, ἕξ ὧν ἐγὼ οἶδα, ἀντέτεινεν ἀποφεύγων παντοίως· καὶ ὅτε ἐκὼν ἀέκων διεδῆξατο δακρυρροῶν ἔλεγεν: ἀπέφυγέ με ὅπερ κατέλαβον, καὶ κατέλαβέ με ὅπερ ἀπέφευγον, ἀλλὰ γενέσθω ἐν πᾶσι τὸ θέλημα τοῦ ἀγίου θεοῦ. Γενόμενος δὲ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐν τοιοῦτοις καιροῖς οὐδὲν τῶν καθηκόντων τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ποιμντορίᾳ ἡμέλησε, πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ κηδόμενος καὶ φροντίζων θεοφιλῶς, συντάσων, διεγείρων, παραμυθούμενος, ὑποστηρίζων, ἐπαμύνων, προϊστάμενος, καὶ κατὰ τὸν Ἀπόστολον τοῖς πᾶσι πάντα γιγνόμενος, ἵνα πάντας ἐν Χριστῷ κερδίσῃ· διὸ καὶ παρὰ πάντων καὶ ἀρχιερέων καὶ ἱερέων, καὶ μοναχῶν, καὶ ἀρχόντων, καὶ κληρικῶν, καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἠγαπᾶτο· ἐν δὲ τῇ χαλεπωτάτῃ κατ' αὐτοῦ διαβολῇ καὶ συκοφαντίᾳ τὸν περὶ ψυχῆς θέων, διόλου διετέλεσεν ἄτρεπτος καὶ ἀδεῆς, γενναῖος καὶ περιχαρῆς, αἰνῶν καὶ εὐλογῶν, καὶ δοξάζων ἀπύστως τὸν δεσπότην Χριστόν· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ συστροφῇ καὶ σφαγῇ τῶν χριστιανῶν τῇ κατὰ Μιτυλήνην ὕστερον ἐπισυμβῆσθαι ἐκ δειματουμένων τῶν Ὀτμάνων, πληγὰς καὶ τραύματα δεξάμενος ἐν πᾶσιν ἐδόξαζεν τὸν θεόν· ἀλλὰ καὶ προσσφαιρεθεὶς πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ ἐπιβιοῦς ἔχαιρεν εὐχαριστῶν τῷ θεῷ.

Ἦμαζον δὲ ἐπὶ τῆς ἑβδόμης ταύτης δεκάδος τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατοντάδος τῶν σωτηρίων ἐτῶν ἐν σοφίᾳ καὶ λόγοις ἐπιστημότεροι.

Νικηφόρος ἱερομόναχος ὁ Θεοτόκης, Κερκυραῖος, ἐπιστημονικώτατος καὶ πάσης μαθήσεως ἔμπειρος· ἐδίδαξε πρῶτον ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, ἔπειτα ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολδαβίας, καὶ πολλὰ μὲν συνέγραψεν, ἐξέδωκε δὲ καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς μηχανικῆς φιλοσοφίας ἑλληνιστί, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπιστημονικὰ μετέφρασε.

Διονύσιος ἱεροδιάκονος, Ἰθακήσιος, ἀνὴρ ἐπιστήμων καὶ πολυμαθῆς καὶ τῆς ἑρμηνείας τῶν Γραφῶν ἔμπειρος, καὶ τῶν ὀρθῶν δογμάτων ζηλωτῆς διάπυρος· διδάσκει τὰς λογικὰς τέχνας διερμηνεύων ἐπ' ἐκκλησίαις τὰς ἀγίας Γραφὰς ἐν Μύκονι τῇ νήσῳ, ἐχόμενος τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ διεκδικῶν κατὰ τῶν καινὰ καὶ ἀσύστατα ἐπαγόντων ἐν θεολογίᾳ καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ τὰ δόγματα.

Κοσμάς ἱερομόναχος ὁ Μπαλάνος, Ἰωαννίτης, ἀνὴρ ἐπιστήμων καὶ πολυμαθῆς, διδάσκων ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τὰς λογικὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, καὶ ἐπ' ἐκκλησίας διερμηνεύων τὰς θείας Γραφὰς.

Θεόφιλος Ἰωαννίτης, ἐπίσκοπος Καμπανίας, πολυμαθέστατος καὶ τῆς ἑρμηνείας τῶν θείων Γραφῶν ἔμπειρος, ἐπίσημος ἐν ἀρχιερεῦσι διὰ τε σοφίαν λόγων καὶ ἔργων ὀρθότητα· συνέγραψε διδασκαλίαις καὶ χριστιανικὰς εἰσηγήσεις εἰς κοινὴν ὠφέλειαν.

Διονύσιος Λαρισαῖος, ἐπίσκοπος Πλαταμῶνος, λογικῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν εἰδημονέστατος, ἔμπειρος τῆς ἑρμηνείας τῶν θείων Γραφῶν, ἐπίσημος ἐν ἀρχιερεῦσι διὰ τε μάθησιν καὶ τρόπων εὐθύτητα, καὶ κηδεμονίαν τοῦ ἰδίου ποιμνίου.

Γεράσιμος Λέριος, Μετρῶν ἐπίσκοπος, πολυμαθέστατος καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων εἰδημονέστατος καὶ τῶν θείων Γραφῶν τῆς ἑρμηνείας ἔμπειρος, ἐπίσημος ἐν ἀρχιερεῦσι διὰ τε

διδασκαλίαν καὶ τρόπον ἀπλότητα, καὶ φιλαδέλφον καὶ συμπαθῆ πρὸς πάντας γνώμην, καὶ ἄκραν ταπεινώσειν, καὶ βίον διόλου ἀνεπίληπτον.

Κοσμάς ἱερομόναχος Αἰτωλὸς, ἐπιστήμων καὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν θείων Γραφῶν ἔμπειρος· βίον ἐξασχῆσας τὸν τελευταίον, καὶ ζῆλον ἀποστολικὸν ἀναλαβὼν περιῆει ἀποστολικῆς διδασκῶν ἐκ τῶν θείων Γραφῶν· περιῆλθε δὲ καταρτίζων τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ ἐπαρχίας τριάκοντα, ἐν αἷς σχολεῖα συνέστησε· δέκα μὲν τῆς ἀρχαίας διαλέκτου καὶ τῶν ἐπιστημῶν, διακόσια δὲ μόνον τῆς ἀναγνώσεως τῶν λεγομένων κοινῶν, συνέτρεχε δὲ πλῆθος ἐκ τῶν πόλεων καὶ χωρίων ὅπου ἂν ἦ καὶ ἐπηκολούθουν αὐτῷ· ἐτελειώθη δὲ μαρτυρικῶς ἐν Ἀλβανίᾳ, καὶ τοῦτον προσλαβὼν ἐδόξασεν ὁ Κύριος. Προκείσθω δὲ καὶ τὸ παρὸν ὑπόμνημα τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ.

Κοσμάς μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ζήλω θεῶν

Ἵδατα πολλά ἐκταράσσει τοῦ βίου,

Ὡς φησι θεὸς Ἀββακούμ μύστας λόγου·

Ρῶφ περάτη δ' ἐκπερᾶ ρόον βίου

Μάρτυς φαινὸς ὡς ἀπόστολος νέος·

Φερωνύμως γὰρ ἐν λόγῳ κοσμῶν βίον,

Ἄμφωθ' ἱερᾶ τῆ στολῆ ἐπαξίως

Ἔσπευδ' ἐπελθεῖν καὶ διδάξαι τὸν λόγον

Εἰς πάντα λαὸν, χώραν, ἔθνος, καὶ πόλιν,

Πιστοὺς παραινῶν, νουθετῶν, καὶ προτρέπων,

Λοιμοὺς ἀπειργῶν, ἀδέκων χειρῶν βίας,

Εἴ πως ἐπιστρέψειεν ἐξ ὁδοῦ πλάνης.

Ἐπαρχίας οὖν ὥστε τρεῖς δέκα πάσας

Θείως ἐπελθὼν καὶ διδάξας πανσόφως,

Τέλος κατ' ἔχνος τῶν μαθητῶν τοῦ λόγου,

Μάρτυς τ' ἀληθῆς οὐρανῶν ἤρθη ἄνω·

Ἀπαγχονισθεῖς γὰρ ἐκρύβη ρεῖθροις ρόου

Ενώμη. πονηρᾶ. καὶ δίκη μαιφόνω
 Δεινοῦ τυράννου, Ἀλβανῶν. τοῦ σατράπου,
 Ὁμοῦ δόξαντος συμπράττειν τοῖς Ἑβραίοις,
 Ὡς καὶ τάλαντα τάλας αὐτῶν ἐκλάβη;
 Καὶ γὰρ πρόχειρα τοῖς μαιφόνους. δῶρα,
 Ὡς τ' ἀργύρια κατὰ Χριστοῦ δεσπότου.
 Ταῖνυν ὁ δεινὸς τύραννος καλεῖ. πέμψας.
 Ὡς αὐθις αὐτῆ ἐντυχεῖν καλῶς. θέλων.
 Ὅμως. κελεύει. ἐκτανεῖν ἐρημίας
 Ἄγωντας αὐτῶν, καὶ λαβεῖν πανουργίας,
 Κτανόντας ρίψαι ἐν ροαῖς τοῦ περάτου.
 Φαίνει δ' ἄνωθεν οὐρανοῦ πυρὸς στύλον,
 Καὶ φῶς κατελθὼν οὐρανοῦ. καταυγάζει,
 Ὅπου ἔκειτα νεκρὸς ἀλλητοῦ, ξένος,
 Εἰς θαῦμα πιστοῖς, τοῖς ἀπίστοις. δὲ τρέμον,
 Χριστοῦ τὸν αὐτοῦ δοξάσαντος μάρτυρα.

Ἐτελειώθη Αὐγούστου εἰκοστῆ πέμπτῃ τοῦ α' ψοθ'. τοῦ
 χιλιοστοῦ ἐπτακοσιοστοῦ ἐβδόμηροστοῦ ἐνάτου.

Κοσμάς β' κατ' Ὀλυμπον, ἀγαρτηθεὶς ἐπ' ἱερῆν.

Χριστόφορος μοναχὸς ἀσκητῆς ἐξ Ἄρτης, τὰς λογικὰς τέ-
 χνας καὶ ἐπιστήμας ἀπακριβῶσα. τὸν ἥσυχον ἐν ὁσιότητι βίον
 προσελάμενος τῇ διηνεκεῖ μελέτῃ. τῶν θείων Γραφῶν σοφίαν
 ἐκτήσατο.

Ἠησακρίων μοναχὸς ἀσκητῆς ἐκ Ῥαφάνης τῆς Θετταλίας,
 τὰς λογικὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας μετελθὼν, καὶ τὸν ἥσυχον
 ἐν ὁσιότητι βίον προσελάμενος ἐν βαθυτάτῃ ἥσυχίᾳ καὶ διηνε-
 κεῖ καὶ ἀπαύστῳ μελέτῃ τῶν θείων Γραφῶν τὴν θεωρίαν κατ'
 τέλει.

Χρῆσανθος ἱεραμόναχος Αἰτωλός, ἀδελφὸς τοῦ αἰοδίου
 Κοσμά, ἐπιστήμων πολυμαθὴς. πάντα δὲ ἀποδοῦς ὑπὲρ τῆς ἐν.

Χριστῷ ἀγάπης τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἑαυτὸν ἀπέδωκε τῇ χρείᾳ τῶν ἀδελφῶν· καὶ δὴ σχολεῖον κοινὸν ἐν Νάξῳ συστήσας ἀμισθὶ ἐδίδασκε λογικά, ἐπιστημονικά, τὸν εὐαγγελικὸν λόγον προθέμενος, δι' οὗ κατεκόσμει τὰ ἤθη, συνέστη τὰ ὀρθὰ δόγματα, ὑπερεκδικῶν τῆς ἀληθείας καὶ ἐκτίλλων τὰ πονηρὰ ζιζάνια διὰ πάσης ὁμιλίας.

Κύριλλος ἱερομόναχος ἐκ Φουρνᾶς τῶν Ἀγράφων, Θετταλός, εἰδήμων τῶν λογικῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἐκ παίδων μοναχικῶς ἀχθείς, καὶ διὰ βίου ἐν τῇ μελέτῃ τῶν θείων Γραφῶν σχολάσας, διὰ πάσης ὁμιλίας διδάσκων ἐν τῷ κοινῷ τοῦ ἁγίου Ὁρους τὴν πνευματικὴν καταρτίζει οἰκοδομήν, κοινὸς χρηματίζων διδάσκαλος πνευματικός.

Νικόλαος Μπάρκοσις, εἰδήμων πάσης ἐπιστήμης καὶ λογικῆς τέχνης, διδάσκαλος χρηματίσας τῶν υἱῶν τοῦ αὐθέντου Κωνσταντίνου Μουραύζη βοσβόδα.

Ἔτη	Μῆνες	Πατριάρχαι	Βασιλεῖς
1761	2	2	Μουσταφ. Γ'.
		Ἰωαννίκιος Γ'. δ' ἀπὸ Χαλκηδόνος πρόην Ἰπικίου.	
1763	5	5, 14 ἡμ. Σαμουήλ Α'. δ' ἀπὸ Δέρκων	
1768	-	5, 4 " Μελέτιος δ' Β'. ἀπὸ Λαρίσης	
1769	4	7 - Θεοδόσιος Β'. δ' ἀπὸ Θεσσαλονίκης	

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Ὁ μὲν οὖν κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ μαινόμενος κλύδων οὕτω κορυφωθείς καὶ προσήξας, διερράγη περιθλασθεῖς καὶ κατευνάσας· ὁ δὲ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος Θεοδόσιος ἐπειλημμένος τῶν οἰάκων τοῦ θεοδμήτου μεγίστου τούτου σκάφους τῆς ἐκκλησίας, ἐν πραύτητι καὶ ταπεινώσει, δεδοικῶς καὶ τρέμων καὶ ἀεὶ ἀφορῶν πρὸς τὸν κυβερνήτην Χριστόν, καὶ ἐν παντὶ ἐπικαλούμενος τὴν παρ' αὐτοῦ ὁδηγίαν

καὶ ἀντίληψιν, καὶ τὴν ὄλην τοῦ πλοίου σωτηρίαν, διίθωνεν εἰς τὸν κατὰ σκοπὸν λιμένα τῆς ἔνωθεν κλήσεως ἐπιπλέον εὐμαρῶς τοῦ πολυταράχου τούτου καιροῦ τὰ κύματα· καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀρχιερεῖς ἀπέστειλε δι' ἐγκυκλίων προσέχειν ἐπιμελῶς ἐκ τῶν ποιούντων τὰ σκάνδαλα, τὸν δὲ λαὸν παρῆνει ἐν ὑπομονῇ καὶ τῇ εἰς θεὸν ἐλπίδι ἐργαζομένους τὸ ἀγαθὸν μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσι, καὶ μηδεμίαν διδόναι ἀφορμὴν τοῖς ζητοῦσιν ἡμᾶς κακοποιεῖν· ἐπεμελεῖτο δὲ καὶ τῆς ἄλλης εὐσταθεῖς τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰς χρείας ὤκονόμεναι, καὶ πάντα ἐποίει ἐν συνέσει, τὸ εὐθές καὶ ἀγαθὸν ἐν πᾶσιν αἰρούμενος.

Ἐπεὶ δὲ ὁ σαλάκων Ἄρης ἐπλήγη καὶ ὁ κομραστής Σεναχηρείμ, ὁ τότε ἀρχιστράτηγος καὶ ἐπίτροπος τῆς βασιλείας, τὴν ἐπὶ θάνατον κατεδικάσθη, συνεπαγόμενος καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων τὸν τε μέγαν διερμηνευτὴν Νικόλαον Σουτζον μέγαν λογοθέτην τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Γρηγόριον Καλλιμάχην, διετάραξε μὲν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ μέρος ἢ τοιαύτη ἀδίκος περιπέτεια τῶν δύο τούτων λαμπροτάτων ἀνδρῶν, ἀλλ' οὐδένα μῶμον κοινὸν προσέθετο ἢ διαβολή, ὅτι τοῖς ὁμοδόξοις συνέπραττον, προδήλου οὔσης τῆς ἀδικίας ὡς δι' αἰσχύνην ἰδίων ἀτυχημάτων τούτους κατεδίκασαν, τὰ σφίσι αὐτοῖς ἀμαρτήματα ἐργαζόμενοι· ἐπὶ τούτοις οὖν ἀδίκως θανοῦσι λυπούμενος πατρικῶς συνήργει καὶ συνέπραττεν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν συνειλημμένων τούτοις ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος, καὶ οὐδὲ χρημάτων, εἴπερ τις ἦν χρεία, ἐφείδετο, καὶ παντὶ τῷ δεομένῳ ἔτοιμος ἦν.

Οἱ δὲ τῆς Ρώμης θισκῶται τὴν ὑπουλον συμμαχίαν μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων προσχρώμενοι, θάρρει φιλικῶ ἐξητήσαντο καὶ αὐθις παρ' ἡμῶν ἀφελέσθαι τὰ προσκυνήματα τοῦ ζωοδόχου Ἰάφου, ἐλπίσαντες βεβαίως τυχεῖν· ὁ δὲ τῶν Ὀθωμανῶν μονάρχης διὰ τὴν ἐνεργουμένην σύμπνοιαν ἀποδεξάμενος τὴν μεσιτείαν, συνορῶν δ' ἄλλως τὸ βίαιον, καὶ

τὸ τυραννικὸν ἐκκλίνων διὰ τὴν πολλαχόθεν ἀνάγκην, ἐπηρώτα τὸν ἀρχιδικαστὴν καὶ ἀρχιθρησκὸν αὐτοῖς γνώμην κατὰ νόμον αἰτῶν· ὁ δὲ σκεπτόμενος εἰπὼν, καὶ ἐπει ἄλλως οὐκ εἶχε μαθεῖν ἀκριβῶς ἢ παρὰ τῶν ἡμέτερων τὰ ἡμέτερα, ἐπυνθάνετο ἐν ἀπορρήτῳ τῶν αὐτῶ προσιόντων τινὰ εὐσεβῆ ἱατρόν, ὅπως ἡμεῖς ταῦτα κατέχομεν· ὁ δὲ περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς εἰπεῖν μὴ ἔχων, προσετέγη μαθεῖν, ἀλλ' ἐν ἀπειλῇ μὴ τι ἔκπυστα ταῦτα γένηται· προσελθὼν οὖν ὁ εὐσεβὴς ἄρχων τῷ ἁγίῳ Πτολεμαῖδος κυρίῳ Σαφρονίῳ καὶ πάντα διασαφήσας, ἐπυνθάνετο τί ἀν. εἴποι ὠφελείας ἐχόμενον· ὁ δὲ κατανοήσας τὴν ἀνάγκην, φρίκη συσχεθεὶς καὶ περιδείσας, εἶδεῖτο τοῦ εἰπόντος εὐθύς ἀπελθεῖν, καὶ πάντα ἐξείπεν τῷ μακαριωτάτῳ Ἱεροσολύμων κυρίῳ Ἑβραίμ, καὶ μηδὲμὸς φοβεῖσθαι, ὡς ἔαφορα γένετο τὰ λεγόμενα, καὶ οὐκ ἀπ' αὐτοῦ λάβῃ τὴν ἐντολήν, ταύτην ἐντελῶς καὶ προθύμως διενεργῆσαι· ὁ γὰρ κύριος ἐπέδωκεν ἡμῖν εἰς ἀγαθὰ καὶ ματαίᾳ· ἡ ἐλπίς τῶν δουτικῶν· Ἀπελθὼν τούτων καὶ ἐντυχῶν μόνος μόνῳ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ, διηγήσατο αὐτῷ ἡσα μυστικῶς ἐνεπιστεύθη αὐτῷ ὁ μεγαλοδωρότατος αὐθέντης καὶ ὑπέρτατος κριστῆς· ὁ δὲ ἐπὶ τῇ ἀνευδότητι καὶ ἀναισχύντητι τῶν δουτικῶν κακονοίᾳ ἐπιστενάξας, καὶ τὴν αἴφνης μεταβολὴν τοῦ κρατοῦντος ἐκπλαγεὶς, κατέφυγεν εἰς θεὸν τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν ἐπικαλούμενος, μὴ δὴ, λέγων, αἰσχυνηθείησαν ἐπ' ἐμὲ οὐ ὑπομένοντές γε κύριε τῶν δυνάμεων, μηδὲ ἐντραπήνησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ζητοῦντές σε καὶ τὰ σά περιέποντες Ἰχνη ὁ θεὸς Ἰσραὴλ! τοιαῦτα δὴ προσευξάμενος καὶ ἐπιστήσας, σύννοους τε γινόμενος ἐξελθὼν ἐκ τοῦ χαρτοφυλακείου τῶν κώδικα ἔχοντα τὰ ἀπ' ἀρχῆς μέγας καὶ αὐσοῦ τοῦ μονάρχου Μουσταφᾶ βασιλευσὶ ἀλληλόθεντα γράμματα ἐπικυροῦντα ἡμῖν τὴν κτήσιν τῶν ἰσῶν προσκυνημάτων ἐν Ἱεροσολύμοις, ἐνεγκε ταῦτα, ἔφη, ἐξ ὧν εἴσεται ἡσα δέου μαθεῖν ὁ ἐπιεικέστατος ἡμῶν αὐθέντης· ὅτε αὖν ἀνέγνω καὶ ταῦτα ἐξημερώσατο ὁ ἀρχιδικαστὴς

ἔγγραφον ἐποίησατο τὴν ἀναφορὰν τῷ βασιλεῖ, ἀποφηνάμενος ὡς τὸ ἀφελῆσθαι ἀφ' ἡμῶν τὰ ἱερὰ ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήματα καὶ ταῦτα δοῦναι τοῖς λατίνοις παρ' αὐτῷ κείται, πλὴν οὔτε δίκαιον, οὔτε συμφέρον, οὔτε ἐνδοξόν αὐτῷ ἐστι. τοσοῦτοις βασιλεῦσι καὶ ἑαυτῷ ἀντιπράττειν. Οὕτως οὖν καὶ αὐθις τῶν ἐλπίδων ἐξέπεσον, καὶ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων ἀπέτυχον οἱ λατινόφρονες.

Ἐπεὶ δὲ τοῦ πρόσω ἀπέτυχε, καὶ Δακίας ἀπωθεῖτο ὁ ὀθμανικὸς Ἄρης, κατὰ Δακῶν παρασπονδήσας ἐξέμνη, καὶ λεηλατῶν τοὺς ὑποφόρους ἠνδραποδίζετο, καὶ τὰ οἰκεία ξένα ποιοῦμενος καὶ διαρπάζων ὡς ἀλλότρια, τὴν ἰδίαν παράνοιαν ἐπὶ τὴν γνώμην μεθίστη τοῦ πάσχοντος, ἀσίδασ ὀνομάζων, καὶ ἀποστάτας συκοφαντῶν· ἐντεῦθεν δὴ πλῆθος ἀθῶων εἰς βασιλεύουσαν αἰχμαλώτοι ἦγοντο, καὶ πολλαχοῦ γῆς διεσπάρησαν· ἀλλ' ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσι τῆς εὐσεβείας ἐνίκα ὁ ζῆλος, καὶ ἡ κατὰ θεὸν ἀγάπη διέλαμπεν· οἱ γὰρ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι ὑπὸ τὸ ὀθμανικὸν κράτος πανταχῶθεν θλιβόμενοι ἐπιρρίψαντες εἰς θεὸν πᾶσαν ἐλπίδα, οὐχ ὄπισθε εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν κρατούντων παραδόξως ἐπώρνησαν, ἀλλὰ καὶ θησαυροὺς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῶν ὀμοπίστων ἀδελφῶν ἐξεκένωσαν, καὶ τῶν ἀπαχθέντων αἰχμαλώτων ὀλίγοι διέλαθον, ὑπὲρ ὧν λῦτρα οὐ κατεβάλλοντο· οὐ γὰρ δὴ τοὺς εἰς ἀγορὰν προβαλομένους ἠλευθεροῦντο, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκῶν ἐλάμβανον· ἀδρότερα τῇ πράσει καὶ πλείοσι χρήμασι ἐξωνούμενοι· οὐδεὶς γὰρ χρημάτων ὑπὲρ ἐλευθερίας τῶν ὀμοδόξων ἐφοίδοτο, οὐ πόνος, οὐ πλοῦσιος, οὐκ ἰδιώτης, οὐκ ἄρχων, ἀλλ' ὁμοῦν ἡμιλλῶντο, καὶ ἰδίᾳ προσεδάπανε ἑτοίμως ἕκαστος, καὶ ὑπερβαλεῖν τὸν ἕτερον καταπούδαζε, καὶ προηρητο κόσμια γονακῶν, καὶ παρθένων ἀγάλματα ἀπεδίδοτο, καὶ νηπίων χρυσία ἀπκαταῖ ταῖς χερσίν, ὑπὲρ ἀδελφῶν ὑπὸ ψευδίζουσῃ τῆ γλῶττι προτεινόμενα μητέρων ὑπαθήκας προσετίθει εὐσέβειαν.

Ταῦτα τοίνυν ὁρῶν κατετέρπετο ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος, δοξάζων τὸν κύριον καὶ δεόμενος, ἵνα περισσεύῃ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ καὶ χάριν εἰς τὸν εὐσεβῆ λαόν, καὶ τὸν κοινὸν ἔνθεον ζῆλον διεκκαίων τῷ αὐτοῦ ὑποδείγματι, ἔτοιμος ὢν καὶ τὴν ψυχὴν θείναι ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ποιμνίου ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ τοῦ ἀρχιποίμενος Χριστοῦ μαθητῆς.

Τὸ μὲν οὖν ἐβδομηκοστὸν ἔτος προτεῖ ἀρξάμενον, ἔτος τοῦτο τὸ λαμπρότατον καὶ ἐπίσημον, ἐποχὴ μεγίστων πραγμάτων, ἀφ' ἧς τσοσαῦται ἐθνῶν μεταβολαί, καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας περιφανεῖς θρίαμβοι· ἐν δὲ τοῖς Ὀθωμανοῖς μείζων ἦν ἡ συστροφή καὶ ἡ ἐτοιμασία τοῦ πολέμου ἐπίλεκτος· πανταχόθεν δὲ καὶ οἱ φόβοι, ὅτι καὶ διὰ θαλάσσης ἤκειν στόλος ἠκούετο, καὶ διὰ ξηρᾶς ἐπήρχετο καὶ ἐφηπλοῦτο θριαμβεύουσα ἡ τῶν Ρώσσω δύναμις· πλείους δὲ καὶ αἱ στρατιωτικαὶ ὕβρεις καὶ ἀρπαγαί, καὶ δύσχηστοι αἱ ἐλπίδες, καὶ τὸ θράσος διάκενον, ἐξ ὧν ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ ἔπαθον. Ἦρος γοῦν ἐπιλάμψαντος, διήχει ἡ θάλασσα καὶ ἡ γῆ ἔστενε βαρυνομένη τῷ πλήθει τῶν ὄπλων, τῶν ἵππων, τῶν ἀνδρῶν, τῶν πλοίων καὶ τῆ ἄλλῃ παντοδαπῇ παρασκευῇ τοῦ Ἄρεως· ἐσείετο δὲ καὶ ἐθορύβει πᾶσα πόλις καὶ χώρα διὰ τε τῶν παρόντων τὴν δυσχέρειαν καὶ τῶν ἐπιόντων τὴν προσδοκίαν. Ἄλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἐχόμενος βεβαίως τῆς πρὸς θεὸν ἐλπίδος ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος, γενναίως προΐστατο τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ σὺν θεῷ ἀπεσόβει τὰς ἐπερχομένας πάντοθεν βλάβας, μηδαμῶς ἐκταρασσόμενος καὶ καταπτήσων. Ἄλλ' οὕτω ἐπὶ τῶν Ἑλλαδικῶν λιμένων οἱ νέοι Ἀργοναῦται, καὶ Ἀργοναυτῶν εὐτολμώτεροι Ρῶσοι προσωρμίσθησαν, καὶ τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἠπείρου, τῆς Αἰτωλίας, καὶ Πελοπόννησος πᾶσα ἐπανέστη τὴν φιλάττην ἐλευθερίαν ἀναζητήσουσα· τοῦτο δὲ συμπεσὼν κατεθρόνησε καὶ τὸν παναγιώτατον κύριον Θεοδόσιον, καὶ τὴν μὲν ὀχλώδη καὶ ἀκέφαλον αὐτῶν ἐπανάστασιν εὐθὺς

καταστήσει οὐκ εἶχε, τῶν πλειόνων ἐκεῖ ἀρχιερέων τῇ ὁρμῇ τοῦ λαοῦ συναρπαγέντων, τὸ λοιπὸν γοῦν αὐτῶν περισῶσαι ἐσποῦδαζεν, ἐπιττειλας εἰς Ἰωάννινα, καὶ Ἄρταν, καὶ Ἀθήνας, ἐπιτιμῶν καὶ ἐλέγχων ἐκείνους τῆς ἀτάκτου ὁρμῆς, καὶ περιστελλῶν τούτους εἰς τὰ δέοντα· ἔγραψε δὲ καὶ αὐτὸς ἐν πάσῃ κύκλῳ ἐπαρχία προσέχειν ἐπιμελῶς καὶ μὴ ἀνοήτως ἐμβάλλειν ἑαυτοὺς εἰς ἀνοσιώτατον κίνδυνον, ἐλπίσι ματαίαις παραλογιζομένους, μῆτε κηρούς διακρίνοντας, μῆτε τοὺς ἐχθροὺς τῶν φίλων, καὶ τῶν ὑποκριτῶν τοὺς ἀληθεῖς διαγιγνώσκοντας.

· Ἀλλὰ Πελοπόννησον ἤδη εἰπὼν πῶς ἂν ἀδακρυτὶ παρέλθοιμοι; τίς δέ μοι θρήνος, καὶ πηγὴ δακρῶν ἄρκιος; τίς δὲ λόγος εἰπεῖν ἱκανός, οἷα καὶ ὅσα κατ' αὐτὴν τότε ἐγένετο βαρβαρικῆς θηριωδίας καὶ ἀπανθρώπου ὠμότητος ὑπερβολὴν πᾶσαν παρελάσαντα; Ἡ μὲν οὖν ἀναστάσις κατ' αὐτὴν τὴν ἐκ τῆς συμφύτου ὁρμῆς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔσχεν ἀρχήν· ταύτην γὰρ κατιδόντες μᾶλλον ἐπίρροπον ἐν αὐτοῖς, δι' ἀφανοῦς σκευωρίας ἠρέθισαν, ὅποιοι ποτὲ ἦσαν οἱ πρὸς ταῦτα παρορμῶντες καὶ διεγείροντες, φανακισμοῖς καὶ ἀπάταις πάντα λογισμὸν ἔμφρονα παρωσάμενοι καὶ εἰς τηλικούτον δολίως ἐμβαλόντες τὸν κίνδυνον· ἡ δὲ τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων συμπάντων κακῶν ἢ καταβολὴ τὴν ληστρικὴν καὶ ἀπνηεστάτην γνώμην τῶν Μανιατῶν οἶδε πηγὴν. Τῶν γὰρ Ρωσσικῶν βάρειν εἰς Ἀθάρεινον περιπλευσῶν καὶ πανταχόθεν περιόπτων οὐσῶν, σύμπασις ὁ λαὸς ἅμα συνεκινεῖτο καὶ ἐθορύβει, καὶ ὡς εἶχεν ὠπλιζέτο, χειρῶν μέντοι ἀδίκων οὐκ ἤρξεν, ἀλλὰ τῆς ἰδίας ἐλευθερίας ἐρῶν ἡγεμόνος ἐδεῖτο, καὶ στρατηγοῦ σώφρονος, ὥστε ἢ τὰ ἐπιόντα κακὰ ἐκφυγεῖν, ἢ τὸ ἐπιέμενον διαπραξέσθαι· ἀλλ' οἱ μὲν διαταράξαντες ἐπίβουλοι μᾶλλον φανέντες ἀπόχοντο· οἱ δὲ συνίσταντο συστρεφόμενοι ἀκέφαλοι καὶ ἀναρχοί, καὶ ὄλωσις ἀούστατοι, μηδέπω μεμαθηκότες μῆτε ὧν δέοι φυγεῖν, μῆτε ἄπερ ὤφειλον ἐξεργάσασθαι· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν συνετῶν καὶ

πλουσίων και ἀρχιερέων αὐτῶν, ἰδόντες τὴν ἄλογον και ἀσύστατον τούτων ὄρμην φυγῆ εἰς τὰς νήσους διεσώθησαν· κατεβῶν δὲ αὐτῶν και οἱ ἐν τῆδε τῇ χερρονήσῳ Ὀθωμανοί, ἡγεμόνα ζητοῦντες ᾧ ἂν δόντες και λαβόντες πιστὰ ὑποταγέσσαν· ἀλλ' ὁ ὄχλος οἰστρούμενος τῷ μύθῳ τῆς κκεντρεχοῦ ἀλογίας, μηδὲνα χαλινὸν ἔχων, διέθεεν ὡς ἵππος ἐν πεδῶν κροαίνων, ἀπολυθεὶς, μᾶλλον δ' εἰπεῖν διαταμῶν τοὺς δεσμοὺς τῆς ἐξουσίας, και μήτε τὸ παρὸν συντάττειν ἐπίστατο, ἀνδρῶν στρατηγῶν μὴ παρόντων, μήτε τὸ ἐσόμενον ἐπισκέψασθαι οἶός τε ἦν· μετεφέρετο οὖν συμπύπτων, και συνέθεε κυμαινόμενος, και ἡστάτεε συναθροϊζόμενος, και οὐδὲν τῶν δεόντων ἐποίηε, οὐδὲ ποιεῖν εἶχε, πλὴν ἔχαιρεν ἐλευθερίας δῆθεν τυχαῖν· ἐδόκει γὰρ ταύτης ἀπολαβεῖν, τῆς ἐξουσίας οὕτως ἀπολυθεὶς και ἀφηνιάσας παραλογώτατα· ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ συστροφῇ και ἀταξίᾳ εἰσπεσάντες οἱ Μανιάται ἀρχηγοί, οὐκ ἐλευθερίας ἀλλὰ κακῶν ἀπάντων ἐγένοντο, βαρβαρικὴν ὠμότητα και ληστρικὴν θηριωδίαν κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐπιδείξαντες, ἀνιλεῶς κατακόπτοντες, και βαρβαρικῶς και ἀπανθρώπως διατέμνοντες, και κατασφάττοντες γέροντας ἀσθενεῖς, γυναῖκας ἐγκυμονούσας, παρθένους ἀπαλὰς, νήπια ὑποτραυλίζοντα, πᾶσαν ἡλικίαν και τάξιν, και τῷ καθ' αὐτοὺς ὑποδείγματι πολλοὺς τῶν ἄλλων πράττειν τὰ ἴσα παρορμήσαντες.

Ἐντεῦθεν τοίνυν μανικὴ και θηριώδης ἡ συστροφή και ἡ ἐπανάστασις προώλης και ἐξώλης ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἐγένετο· ταύτη δὲ προσχῶν ὁ τοῦ βασιλικοῦ στόλου τῶν Ρώσων ἡγεμῶν Ἀλέξιος Ὀρλόφιος, ἐπειράσατο χρήσασθαι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὑπὲρ τῆς τῶν ὀμοπίστων ἐλευθερίας· ὡς δὲ ταύτην ὀχλώδη και ἀσύστατον κατέμαθε, δυσχρηστῆσας παρῆκε, τὸν ἐχθρικὸν στόλον ἀναζητῶν. Οἱ δὲ τῶν κενῶν ἐλπίδων ἐκπεσόντες, οἱ μὲν Μανιάται εἰς τὰ ἴδια σπήλαια και τοὺς δυσάντους αὐτῶν αἰγίλιπας κατέφυγον, συνεπαγόμενοι πολλοὺς ἐκ τῶν

ἔξωθεν· οἱ δὲ εἰς τὰς Ἠπειρωτικὰς νήσους καὶ Κυθῆραν ἐσώθησαν, οἱ πλείους δὲ ὡς πρόβατα, φεῦ μοι, σφαγῆς ἀπελείφθησαν. Οἱ γὰρ Ὀτμανοὶ ἐκ πάσης Ἀχαΐας καὶ Θετταλίας, συμπασης Ἠπείρου καὶ τῆς ἐπέκεινα Ἰλλυρίδος ἀγεληθὸν συρρέσαντες, μηδενὸς ἀνθισταμένου καὶ ἀντιβαίνοντος κατὰ τὸν Γσθμὸν καὶ τὴν παραλίαν ἐκατέρου τοῦ κόλπου, ὡς λύκοι αἰμοβόροι πολλῶ τῷ μέτρῳ ὑπερήλασαν τῶν Μανιατῶν τὴν ὠμότητα· οὐ γὰρ τοῖς μισαιφόνους ἀπὴν ὅσα ποτὲ ἐφάνη χαλεπωτάτης ἀπηνείας καὶ ἀπανθρώπου γνώμης ἐπινοήματα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐδέπω ἐν ἐφόδῳ ἐχθρική χειρὸς καὶ γνώμης ὑπῆρξε τολμήματα προσεπενοεῖτο καὶ ἐξευρίσκετο, καὶ οὐδὲ κῆρον εἶχε λαφύσσοι αἱμάτων τὸ βάρβαρον· ἐλύσσα δὲ καὶ χρημάτων, καὶ τοῖς προκειμένοις μὴ ἐπαρκούμενον, ἀνερευδῶν τοὺς ἔχειν τι ὑπονοουμένους κατέκαίε τε καὶ ὠβελλίζετο ὡς μὴ τι λάθη κρυπτόμενον. Τοσαύτη γοῦν μανία τῶν ἀπανθρωποτάτων τελευτῶν καταπορθουμένης πάσης πόλεως καὶ χώρας καὶ ἀπλῶς οἰκῆσεως τῶν ἐν Πελοποννήσῳ χριστιανῶν, οὐδὲ τῶν ὀρέων τὰ κρησφύγετα καὶ ἀπόκρυφα ἄντρα καὶ διασπάγας καὶ μυχοὺς γῆς ἀνερευνήτους παρήκαν, ἀλλὰ πάντα λεηλατοῦντες καὶ ληζόμενοι, ὅτε ἐκ πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως αἱμάτων πλειόνων ἀθῶων τοῖς ρεῖθροις τὴν γῆν ἔβαψαν, καὶ πάντα πλοῦτον φανερόν καὶ ἀφανῆ ἐκ τε τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἀπλῶς οἰκῶν καὶ ἐξ ἑνὸς ἐκάστου συνήθροισαν ἔσχατον ἠνδραποδίζοντο. Ἀλλὰ ἐν οἷς φιλοχρηματοῦντες μᾶλλον ἐφιλανθρωπεύοντο οἱ βάρβαροι, τούτοις μᾶλλον οἱ δυστυχοῦντες ἐπωλοφύροντο, πατέρες τέκνων διαχωριζόμενοι, καὶ ἀνδρῶν τιμῶν σώφρονες γυναῖκες ἀποσπώμεναι, ἀδελφοὶ τ' ἀδελφῶν στερούμενοι, καὶ νεογνὰ τέκνα τῶν μητρικῶν ὠλένων ἀρπαζόμενα, παρθένου τε τρυφερὰ τῶν θαλάμων ἐκπίπτουσαι, ὑπὸ χειρῶν βαρβάρων ἐλκόμεναι, συγγενεῖς συγγενῶν καὶ φίλοι φίλων καὶ οἰκείων οἰκετοὶ χωρὶς ἀπαγόμενοι καὶ καταδουλούμενοι· οὐ γὰρ ἐλύπει αὐτοὺς τὸ θανεῖν,

ὡς τὸ ἀπ' ἀλλήλων εἶναι καὶ παθεῖν τι τῆς εὐσεβείας ἀνάξιον, ὑπὲρ ἧς πάντα δεινὰ ἐκαρτέρησαν· οὐδὲ γὰρ ἐν τοσοῦτοις μυρρίοις θανοῦσι τῆς εὐσεβείας τις ἐκπέπτωκεν.

Ἴνα δὲ μὴ τέλεον ἐρημώσῃ τὴν γῆν ἢ τῶν Ἀλθωνῶν ἀπήνεια, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἀπολύων τὸν λαὸν τῆς ἐνοχῆς, ὥστε μηδένα τοῦ λοιποῦ ἐγκαλεῖν, ἀμνηστειὰν συμπάντων τῶν κακῶν διακηρύττων καὶ βεβαιῶν· ἀπέστειλε δὲ καὶ ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος νέους ἀρχιερεῖς εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, διὰ βασιλικῶν γραμμάτων συνιστῶν εἰς περιποίησιν τοῦ ὑπολειφθέντος εὐσεβοῦς λαοῦ, καὶ ἀξιολογῶν προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν ἰσχυράν, ὥστε καθ' ἓνα ἀποκαθιστάνειν εἰς τὰ οἰκεῖα, ἐξαιρουμένης τῆς βίας καὶ πλεονεξίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας τῶν Ὀθωμανῶν. Ταῦτα μέντοι καὶ ὅσα ἐφεξῆς ἐπηκολούθησεν ἐν τῇ ἐθνικῇ καὶ πολιτικῇ ἱστορίᾳ πάντα ἀκριβῶς καὶ εἰς πλάτος συγγέγραπται· τοσοῦτον δὲ ἐπὶ τῶν παρόντων εἰπεῖν ἄξιον, ὅτι ἐκ τῆς Μαῖνης πρῶτον ἀρξαμένης τῆς ἀδικίας κατ' αὐτὴν ὕστατα ἡ ἐκδίκησις γέγονεν· ἐντεῦθεν γὰρ παρορμηθέντες οἱ λοιποὶ Πελοποννήσιοι ἐλευθερίας μὲν ἀπέτυχον, ἐβλαψαν δὲ τοὺς συνοίκους Ὀθωμανοὺς· οἱ δὲ τοὺς Ἀλβανίτας ἀποδεξάμενοι καὶ δι' αὐτῶν πέραν τοῦ δικαίου τιμωρήσαντες, ὕστερον ὑπ' Ἀλβανιτῶν τὰ χεῖριστα ἔπαθον· τούτων δ' αὖ τελευταῖον διεφθορότων, καὶ ὑπὸ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν ἐκτὸς Ὀσμανλίδων κατακοπέντων καὶ λαβόντων τῆς κακίας αὐτῶν τὰ ἐπίχειρα, ὑπὸ ποιὴν ἔσχαινον καὶ οἱ Μανιάται ἐγένοντο. Οὕτω τῆς δίκης ἐπὶ πάντα ὑβριστὴν ἐπέξεσιούσης, πᾶσα ἀνομία καὶ ἀδικία τιμωρεῖται καὶ κολάζεται πρὸς σῶφρονα βίον τῶν συμβιούντων ἐθνῶν.

Κατ' αὐτὸ τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος ἐν μηνὶ ἀπριλίῳ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Ἐφραίμ πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, συναινέσει, γνώμῃ, καὶ σπουδῇ, καὶ συνδρομῇ ἀπάντων τῶν ἀγιοταριτῶν ἐκλεχθεὶς πατριάρχης ὁ μη-

τροπολίτης Πτολεμαίδος κύριος Σωφρόνιος προεβιβάσθη εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον Ἱεροσολύμων, γενομένης κανονικῆς τῆς μεταθέσεως, καὶ φαιδροτάτης τῆς πανηγύρεως τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν· ὅσον γὰρ ἐλύπησε τοὺς ὑπὸ τὸν ἀποστολικὸν ἀγιώτατον θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων εὐσεβεῖς, καὶ τοὺς ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ καὶ πολλοὺς ἄλλοις μέρεσιν ἢ στέρησις τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἀοιδίμου πατριάρχου Ἐφραίμ, τοσοῦτον εὐφρανεν ἢ κατὰ κοινὴν συναίνεσιν ἐκλογῇ καὶ διαδοχῇ τοῦ ἀποστολικοῦ τούτου θρόνου ἢ εἰς τὸν μακαριώτατον κύριον Σωφρόνιον, ἐπειδὴ ἀμφοτέροι καὶ εἰς ἀρετὴν καὶ εἰς μάθησιν τὸ ἴσον εἶχον κλέος, καὶ πολλῆς τῆς εὐλαθείας καὶ ἀγάπης ἤξιοῦντο παρὰ πάντων τῶν εἰδύτων, ἢ καὶ ἀπλῶς ἐωρακότεων αὐτούς· οὕτω γὰρ κατάδηλος ἦν αὐτοῖς ἡ ἀρετὴ καὶ θαυμαστὴ ἢ περιεχυμένη χάρις.

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθωνος πρῶην πατριάρχαι τρεῖς, ὃ, τε παναγιώτατος κύριος Κύριλλος ὁ Ε΄, καὶ κύριος Σεραφεῖμ ὁ Β΄, καὶ κύριος Σαμουὴλ ὁ πρῶτος· ἀλλ' ὁ μὲν παναγιώτατος κύριος Κύριλλος ἦν ἐφησυχάζων ἐν τῇ σκήτῃ τῆς ἀγίας Ἄννης καὶ ὁσίως ἐπιβιῶν καὶ ἀναβάσεις προβαίνων τὰς ὑποποιούς εἰς θεόν· ὁ δὲ παναγιώτατος κύριος Σαμουὴλ δι' ἀδείας βασιλικῆς ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· ὁ δὲ κύριος Σεραφεῖμ, εἴτε φόβῳ τῆς κατ' αὐτοῦ γενομένης ἐν τῇ πατριαρχείᾳ διαβολῆς, εἴτε παραλογισμῶ ἐτέρῳ μὴ καθήκοντι, δραπέτης γενόμενος κατέφυγεν εἰς τὸν βασιλικὸν στόλον τῶν Ρώσων, ὅτε τὸ Αἰγαῖον περιέπλεε πέλαγος· ἀπελθὼν οὖν καὶ ἐντίμως ὑποδεχθεὶς ὑπὸ παντὸς τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ, καὶ δεξιωθεὶς ὑπὸ τῶν ναυάρχων καὶ τοῦ ἡγεμόνος, οὐκ ἐν τοῖς ἰδίῳις ὀρίοις διέμεινεν, οὐδ' ἐπὶ τῶν αὐτῶ καθηκόντων ἔσθη, ἀλλ' ἐγκυκλίους ἐπιστολάς ἀνακλητικὰς εἰς τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἐλευθερίαν καὶ προτρεπτικὰς εἰς ἀνταρσίαν ἐπιπέμψας εἰς τὰς κύκλῳ πόλεις καὶ νήσους διηρέθιζε τὸ ἐλληνι-

κὸν εἰς ἀποστασίαν, μηδαμῶς λογισάμενος ὡς ἀνοίκεια καὶ ἀπάδοντα τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῷ ἐποίει, καὶ τοῦ χαρακτήρος ἑλλότρια, εἰς σφαγὰς καὶ φόνους διεγείρων τὸν λαόν, καὶ τοιαῦτα οἷα οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ ὀρθοδόξων καὶ ἀποστολικῶν πατριαρχῶν πώποτε τετόλμηκεν, οὐδὲ τολμήσαι ἂν τὴν ἰδίαν ἀξίαν καὶ τάξιν τηρήσειεν, τῆς εἰρήνης διδάσκαλος καὶ τοῦ πράεος Χριστοῦ μαθητῆς γνωριζόμενος. Τί γὰρ καινὸν ξίφει καὶ πνεύματι; ἢ τί καὶ γραμμάτων τοιούτων ἔδει; ἔδει στρατηγοῦ ἡγεμόνος δικαίου καὶ σώφρονος, καὶ τύχη χρῆσθαι εἰδότος ἢ μαθεῖν θέλοντος· τοιαύτης γὰρ Ρωστικῆς δυνάμεως καὶ ἑλληνικῆς ὀρμῆς εὐτυχήσας, πλείω καὶ μεῖζω ἂν ἐκατόρθωσεν· οὐκ ἔδει οὖν ἐκ μηδενὸς τρόπου τοιαῦτα γράφειν καὶ ἐπιστέλλειν τὸν κύριον Σεραφεῖμ, ἐπιλογισάμενον τὴν ἐκ τούτων καὶ τὰς λοιπὰς ἐκκλησιαίαις βλάβην· ὁ δὲ μηδὲν περὶ τούτων ὀρθῶς νοήσας, καὶ κακῶς βουλευσάμενος ἀπέστειλεν.

Ἦκον δὴ τὰ γράμματα καὶ εἰς Εὐρίπον καὶ εὐθὺς λαβὼν τις ἀνήνεγκε τῷ τότε μητροπολίτῃ Εὐρίπου Γεδεών· ὁ δὲ περικλείσας τάχιστα δι' ἡμερῶν τεσσάρων ἀπέστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· λαβὼν οὖν ταῦτα ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος καὶ προσγράψας καταφόρᾳν προσήκουσαν κατὰ τοῦ Σεραφεῖμ ἀπέστειλε τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ τῆς βσιλείας, δι' αὐτῆς δηλοποιήσας τῷ κράτει, ὅτι ὁ κατεγνωσμένος καὶ ἀπόβλητος τῆς πατριαρχείας Σεραφεῖμ ὁ ὑπὸ παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, μάλιστα παρὰ τῶν ἀρχιερέων μισούμενος διὰ τὴν πλεονεξίαν καὶ τὰς ἀρπαγὰς καὶ τὸν διάκενον αὐτοῦ τύπον εἰς ἔπαρσιν, τοιαῦτα κατεπεχειρήσεν ἀνοηταίων καὶ μάτην δοξομανῶν· ἀλλ' ἐκ τῶν τοιούτων αὐτοῦ ἐπιχειρημάτων οὐδεμία ταραχὴ καὶ βλάβη ἂν γένοιτο· καὶ περὶ τούτου αὐτὸς μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν συμπάσης τῶν ἀρχιερέων συνόδου πάρεστιν ἐγγυητῆς ὑπὲρ παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ἐν τῇ νομίμῃ ὑποταγῇ. Ταῦτα τοίνυν μαθὼν ὁ πολυπράγμων μονάρχης,

ἐπήνεσε τῆς ἀγρύπνου προσοχῆς τὸν παναγιώτατον κύριον Θεοδόσιον ἀποδεξάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ περὶ τοῦ λαοῦ μαρτυρίαν· οὐ γάρ ποθεν πρότερον περὶ τούτου ἔλαβεν οὐδὲ μικρὰν εἰδῆσιν· τῇ δ' ἐφεξῆς πολλοὶ ταχυδρόμοι ἐφοίτων, καὶ μυρίαὶ ἀγγελίαι ἐπῆρχοντο, καὶ κατεβόων τοπάρχαι, φρουράρχαι, δεκατευταί, κριταί, ὑποστράτηγοι, στρατηγοί, ἑπαρχοὶ, ἀνθύπατοι, σατράπαι καὶ ἡγεμόνες τοῦ πατριάρχου τῶν Ῥωμαίων, μηδὲ εἰδότες οἱ πλείους διακρίνειν τὸν γράψαντα, ὅτι ἀνταρσίην γενικὴν διεγείρει, καὶ τὸν λαὸν ἀποστατεῖν ποιεῖ διὰ γραμμάτων· ἀπέστειλε δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος καὶ ἐγκυκλίους ἀπανταχοῦ νοθετικάς ἐπιστολάς προτρέπων τὸν λαόν, ὥστε προσέχειν νουεχῶς ἐκ τῶν ἀνοήτων τολμημάτων τῶν ἀπονενοημένων προσώπων, ἐξ ὧν ἓνα καὶ τὸν πατριαρχεύσαντα Σεραφεῖμ γινώσκοντας, ἀπορρίπτειν καὶ ἐξουθενεῖν, καὶ παρησία κατακαίειν, εἶπου εἰς τὸ φανερὸν ἔλθωσι, τὰς διασπαρείσας ἀποστατικάς αὐτοῦ ἐπιστολάς· συνεπέστειλε δὲ καὶ τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, δι' ἧς ὡς ἀποστάτην καὶ ταραχοποιὸν καὶ δημεγέρτην καὶ ἄνδρα αἱμάτων ἢ ἐνδημοῦσα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερά τῶν ἁγίων ἀρχιερέων σύνοδος μετὰ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος ἀπεγύμνου πάσης ἱερατικῆς ἀξίας καὶ τάξεως καὶ ὅλως καθῆρε· καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως ἐδημοσίευσεν καὶ προσέταξεν ἐν παντὶ τόπῳ ἀναγνωσθῆναι, ὥστε ἰδιώτην διόλου γινώσκοντας κατολιγαρεῖν, καὶ ἐξουθενεῖν ἀνυποστόλως, εἰ ἔτι διαταράττειν ἐπιχειροῖη. Οὕτως οὖν συνετῶς οἰκονομήσας σὺν θεῷ διεσκέδασεν καὶ τὴν ἐκ τῶν γραμμάτων τοῦ προπατριαρχεύσαντος Σεραφεῖμ κατὰ παντὸς τοῦ γένους βλάβην ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος.

Ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης φυγῆς τοῦ πατριάρχου Σεραφεῖμ ἐξημῶθη καὶ τὸ κοινὸν τοῦ ἁγίου Ὁρους, τοῦ βασιλέως ἐκεῖ ἀποστειλαντος, καὶ τὴν ἀκίνητον περιουσίαν τοῦ φυγόντος ἐκτιμήσαντος, καὶ πρόστιμον οἶονεὶ ἀπροσεξίας τοῖς ἐκεῖ παροι-

κοῦσι θεμένου· οὐ γὰρ εἶχον καιρὸν ἐξωνεῖσθαι οἰκίας καὶ λίθων οἰκοδομᾶς· διότι κατεβαρύνοντο χρέεσι, συνεισφοραῖς τε καὶ ἀπαιτήσεσι, καὶ μυρίαῖς τῶν Θεσσαλονικέων Ὀθωμανῶν καταδυναστείαις. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐν μοναστηρίοις οὕτως ἀπαιτούμενοι καὶ ἄπερ οὐκ εἶχον, ἐταλαιπώρουν, μὴδ' ἐξίεναι καὶ ὡς ἔθος ἐλεημοσύνας παρὰ τῶν χριστιανῶν λαμβάνειν δυνάμενοι· οἱ δὲ ἐν ταῖς σκήταις διεφέροντο διὰ τινα μικρὰν μὲν κατ' ἀρχὰς ζήτησιν, ὕστερον δὲ διαφορὰν καὶ ταραχὴν οὐ μικρὰν καὶ σχίσμα ἐμποιοῦσαν.

Αὕτη δὲ ἦν περὶ κολύβων καὶ μνημοσύνων μερικῶν. Εἰώθεσαν γὰρ οἱ ἕξω τοῦ Ὁρους χριστιανοὶ τὰς ἐλεημοσύνας αὐτῶν διανέμοντες εἰς πτωχοὺς καὶ εἰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, δίδοναι καὶ τινὰς εἰς τὰς σκήτας, ὑπὲρ ὧν οἱ ὁσίως ἐκεῖ βιοῦντες, ἀμειβόμενοι τῆς καλῆς γνώμης, προσευχὰς καὶ δεήσεις ποιοῦνται πρὸς κύριον, καὶ θανόντων τῶν ἐλεησάντων ὀνομαστί αὐτῶν μνημόσυνα. Ταῦτα γοῦν τὰ μνημόσυνα ἐποίουν οἱ ἀσκηταὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐν σαββάτῳ, ὅτε ἡ ἐκκλησία καθόλου ἐνδιατάκτως ἐκτελεῖ τὰ κοινὰ τῶν ἐν εὐσεβεῖ τῇ πίστει τελιωθέντων μνημόσυνα, προθέντες τὰ νενομισμένα κόλυβα, καὶ ὀνομαστί μνημονεύοντες τῶν ἐλεημόνων ἐκείνων θανόντων καὶ ἰδίᾳ ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς ποιοῦντες· ὄφειλον δὲ συνέρχεσθαι πάντες, καὶ μηδένα τῶν ἐλεημοσύνην λαβόντων ἀπιέναι, ὡς κατ' ὀφειλὴν συνερχόμενοι· ἐπεὶ δὲ ἐν σαββάτῳ συνέβαιεν ἀπεινὰ πολλοὺς, ὅτι ἐν τούτῳ καὶ εἰς Κάρας ἀπιέναι καὶ τὸ ἐργόζηρον τῆς ἐβδομάδος ἀπεμπωλεῖν εἰώθεσιν, ἔδοξέ τισι μεταθεῖναι τὰ μερικὰ μνημόσυνα, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῇ κυριακῇ, ὡς ἐπὶ θανόντος ἀδελφοῦ προσπιψάλλειν νεκρώσιμα, προτιθεμένοις κόλυβα, καὶ ὀνομαστί μνημονεύειν τοῦ προθανόντος ἐλεήμονος χριστιανοῦ εὐχομένοις ὑπὲρ αὐτοῦ· τοῦτο γοῦν καινοτομία τοῖς ἄλλοις ἐδόκει, καὶ τῆς καλῆς τάξεως ἀνατροπή. Εἶτα τῆς συζήτησεως προαγομένης,

οὕτως ἀμαρτωδῆς καὶ ἔνοχον κρίματος, ὡς καὶ αἰρετικούς ὑπολαμβάνειν τοὺς τὴν τάξιν μεταποιοῦντας καὶ τὰς ἡμέρας τῶν μνημοσύνων ἐναλλάσσοντες.

Ἐντεῦθεν δὴ ἀρξάμενον τὸ ζήτημα ἐκκαιοῦτο ἐν παντὶ ἡσυχαστηρίῳ, καὶ κατεθροῖε πάντων τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει τὰς ἀκοάς· καὶ διίστη ἀπ' ἀλλήλων καὶ διεχώριζεν· ὥστε τοὺς μὲν σαββατίνους καὶ κολουβιστάς ὑνομάζεσθαι· διεφέροντο δὲ περὶ αὐτῶν καὶ οἱ λογιώτεροι, καὶ τινες σοφιστικοὶ τοὺς ἐπιχειρήμασιν ἀντετοξέζοντο, καὶ γραφῆς ἐπειρῶντο καὶ παραλογισμῶν βράχθη καταυρῶσοντο, καὶ διαβολῶν ὑπεφύοντο ἄλλανθαι, καὶ φορὰ τις ζιζανίων παρέβαλλε, καὶ ἐσμός ἦν κακῶν· οὐ γὰρ ἐφ' ἐνὸς ἴσταντο τοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἐν τοῖς κόλυβοις τὰ πολλὰ συγχυκῶντες καὶ τὰ κόλυβα αὐτῶν διαποικίλλοντες, δικαίως κολουβιστὰι ἐκαλοῦντο, καὶ τῇ ἑτεροφυεῖ ἐπιμιξία αἰρετικῆς παροινίας παρεῖχον ὑπόνοιαν· τούτων οὖν οὕτως διαφερομένων ἔγραψαν οἱ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἡγούμενοι καὶ προηγούμενοι καὶ ἱερομόναχοι καὶ ἀπλῶς ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει ἐψηυχάζοντες τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμένικῳ πατριάρχῃ κυρίῳ Θεοδοσίῳ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱερᾷ καὶ ἁγίᾳ συνόδῳ, δηλοποιοῦντες τὴν διαφορὰν τινῶν ἀσκητῶν περὶ τῶν μερικῶν μνημοσύνων, καὶ ἐπερωτῶντες ὅπως δεῖ ποιεῖν· ἀπεκρίνατο γοῦν ὁ παναγιώτατος διαγνώσει συνοδικῆ καὶ γνώμη τοῦ μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων κυρίου Σωφρονίου, ὡς οἱ ποιοῦντες τὰ μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων ἐν σαββάτῳ καλῶς ποιῶσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν κυριακῇ ἐπιτελοῦντες οὐχ ἀμαρτάνουσι· καὶ νοθετῶν πατρικῶς παρεκελεύετο παύτασθαι τῶν ἀλυσιτελῶν διενέξεων, καὶ μὴ ἀκαίρως διατχράττειν τῶν εὐδρομούντων τὴν ἡσυχίαν, ἐπιχειροῦντας διόλου χωρίζειν τὴν μνήμην τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως ἀπ' ἀλλήλων· ὁ γὰρ θάνατος τοῖς εὐσεβέσιν ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως καὶ ἐκ θανάτου ἢ ἀνάστασις.

κοῦσι θεμένου· οὐ γὰρ εἶχον καιρὸν ἐξωνεῖσθαι οἰκίας καὶ λίθων οἰκοδομᾶς· διότι κατεβαρύνοντο χρέεσι, συνεισφοραῖς, τε καὶ ἀπαιτήσεσι, καὶ μυρίαῖς τῶν Θεσσαλονικέων Ὀθωμανῶν καταδυναστεῖαις. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐν μοναστηρίοις οὕτως ἀπαιτούμενοι καὶ ἄπερ οὐκ εἶχον, ἐταλαιπώρου, μὴδ' ἐξίεναι καὶ ὡς ἔθος ἐλεημοσύνας παρὰ τῶν χριστιανῶν λαμβάνειν δυνάμενοι· οἱ δὲ ἐν ταῖς σκῆταις διεφέροντο διὰ τινα μικρὰν μὲν κατ' ἀρχὰς ζήτησιν, ὕστερον δὲ διχοφωρὰν καὶ ταραχὴν οὐ μικρὰν καὶ σχίσμα ἐμποιοῦσαν.

Αὕτη δὲ ἦν περὶ κολύβων καὶ μνημοσύνων μερικῶν. Εἰώθεσαν γὰρ οἱ ἔξω τοῦ Ὁρους χριστιανοὶ τὰς ἐλεημοσύνας αὐτῶν διανέμοντες εἰς πτωχοὺς καὶ εἰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, διδόναι καὶ τινὰς εἰς τὰς σκῆτας, ὑπὲρ ὧν οἱ ὁσίως ἐκεῖ βιοῦντες, ἀμειβόμενοι τῆς καλῆς γνώμης, προσευχὰς καὶ δεήσεις ποιοῦνται πρὸς κύριον, καὶ θανόντων τῶν ἐλεησάντων ὀνομαστί αὐτῶν μνημόσυνα. Ταῦτα γοῦν τὰ μνημόσυνα ἐποιοῦν οἱ ἀσκηταὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐν σαββάτῳ, ὅτε ἡ ἐκκλησία καθόλου ἐνδιατάκτως ἐκτελεῖ τὰ κοινὰ τῶν ἐν εὐσεβεῖ τῇ πίστει τελειωθέντων μνημόσυνα, προθέντες τὰ νενομισμένα κόλυβα, καὶ ὀνομαστί μνημονεύοντες τῶν ἐλεημόνων ἐκείνων θανόντων καὶ ἰδίᾳ ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς ποιοῦντες· ὄφειλον δὲ συνέρχεσθαι πάντες, καὶ μὴδένα τῶν ἐλεημοσύνην λαβόντων ἀπιέναι, ὡς κατ' ὄφειλὴν συνερχόμενοι· ἐπεὶ δὲ ἐν σαββάτῳ συνέβαινε ἀπεινα πολλοὺς, ὅτι ἐν τούτῳ καὶ εἰς Κάρκας ἀπιέναι καὶ τὸ ἐργόχειρον τῆς ἐβδομάδος ἀπεμπώλειν εἰώθασιν, ἔδοξέ τισι μεταθεῖναι τὰ μερικὰ μνημόσυνα, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῇ κυριακῇ, ὡς ἐπὶ θανόντος ἀδελφοῦ προσεπιβάλλειν νεκρώσιμα, προτιθεμένοις κόλυβα, καὶ ὀνομαστί μνημονεύειν τοῦ προθανόντος ἐλεήμονος χριστιανοῦ εὐχομένοις ὑπὲρ αὐτοῦ· τοῦτο γοῦν καινοτομία τοῖς ἄλλοις ἐδόκει, καὶ τῆς καλῆς τάξεως ἀνατροπή. Εἶτα τῆς συζητήσεως προαγομένης,

οὕτως ἀμαρτῶδες καὶ ἐνοχον κρίματος, ὡς καὶ αἰρετικούς ὑπολαμβάνειν τοὺς τὴν τάξιν μεταποιούντας καὶ τὰς ἡμέρας τῶν μνημοσύνων ἐναλλάσσοντας.

Ἐντεῦθεν δὴ ἀρξάμενον τὸ ζήτημα ἐκαιοῦτο ἐν παντὶ ἡσυχαστηρίῳ, καὶ κατεθροίε πάντων τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει τὰς ἀκοὰς καὶ διόστη ἀπ' ἀλλήλων καὶ διεχώριζεν· ὥστε τοὺς μὲν σαββατίνους καὶ κολυβιστὰς ὀνομάζεσθαι· διεφέροντο δὲ περὶ αὐτῶν καὶ οἱ λογιώτεροι, καὶ τινες σοφιστικοὶ τοῖς ἐπιχειρήμασιν ἀντετοξέοντο, καὶ γραφῆς ἐπειρῶντο καὶ παραλογισμῶν βράχθρα κατωρύσσοντο, καὶ διαβολῶν ὑπεφύοντο ἄλανθαι, καὶ φερά τις ζιζανίων περέβαλλε, καὶ ἐσμὸς ἦν κακῶν· οὐ γὰρ ἐφ' ἑνὸς ἴσταντο τοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἐν τοῖς κλύβοις τὰ πολλὰ συγκυκῶντες καὶ τὰ κλύβα αὐτῶν διαποικιλλόντες, δικαίως κολυβιστὰι ἐκαλοῦντο, καὶ τῇ ἑτεροφυεῖ ἐπιμιξία αἰρετικῆς παροινίας παρεῖχον ὑπόνοιαν· τούτων οὖν οὕτως διαφερομένων ἔγραψαν οἱ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἡγούμενοι καὶ προηγούμενοι καὶ ἱερομόναχοι καὶ ἀπλῶς ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει ἐφησυχάζοντες τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ Θεοδοσίῳ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱερά καὶ ἁγία συνόδῳ, δηλοποιοῦντες τὴν διαφορὰν τινῶν ἀσκητῶν περὶ τῶν μερικῶν μνημοσύνων, καὶ ἐπερωτῶντες ὅπως δεῖ ποιεῖν· ἀπεκρίνατο γοῦν ὁ παναγιώτατος διαγνώσει συνοδικῆ καὶ γνώμη τοῦ μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων κυρίου Σωφρονίου, ὡς οἱ ποιῶντες τὰ μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων ἐν σαββάτῳ καλῶς ποιῶσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν κυριακῇ ἐπιτελοῦντες οὐχ ἀμαρτάνουσι· καὶ νοουθετῶν πατρικῶς παρεκελεύετο παύτασθαι τῶν ἀλυσιτελῶν διενέξεων, καὶ μὴ ἀκαίρως διαταράττειν τῶν εὐδρομούντων τὴν ἡσυχίαν, ἐπιχειροῦντας διόλου χωρίζειν τὴν μνήμην τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως ἀπ' ἀλλήλων· ὁ γὰρ θάνατος τοῖς εὐσεβέσιν ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως καὶ ἐκ θανάτου ἢ ἀνάστασις.

Εἰ δὲ καὶ ἡ ἀποστολικὴ θεόσοφος ἐκκλησία τὰ νοητὰ ἐν τοῖς φαινομένοις μυστήρια ἐν σοφίᾳ διδάσκουσα ἐπὶ τὰς ἡμέρας ἀνήγαγε τὰς μνήμας, καὶ τῶν κεκοιμημένων τὰ μνημόσυνα ἐν σαββάτῳ ποιεῖν εἴωθε, ληξιν μὲν τῶν βεβιωμένων ἐν σαββάτῳ ὑπογράφουσα, ἀρχὴν δὲ τοῦ ὀγδόου, ὡς μετὰ τὸν ἐβδοματικόν, τὸν λυόμενον τοῦτον καὶ μηδέποτε ἰσταμένον, τοῦ μὴ λυομένου καὶ αἰεὶ ἰσταμένου αἰῶνος τὴν ἐξῆς ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως ποιουμένη, ἀλλὰ καὶ ταύτην τῇ ἐβδομάδι συντάττει, ἔτι ἐν ἡμῖν ἐνεργουμένην τὴν φθορὰν ὑποδεικνύουσα, οὐδ' ἀμιγῆ, οὐδὲ τελείαν ἔννοιαν τῆς ἀναστάσεως, εἴτουν ἀκαταλύτου ζωῆς, ἀλλ' ἐπ' ἐλπίδι ἔχουσιν· ὥστε ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι, ἐν ἑορτῇ καὶ μνήμῃ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκ νεκρῶν ἐγέρσεως ἐπισυντρέχει ἡ μνήμη τῶν ἐν εὐσεβεῖ τῇ πίστει τελειωθέντων ἐπ' ἐλπίδι τῆς κοινῆς ἀναστάσεως, καὶ ἐν τῇ καταπαύσει τοῦ βίου καὶ τῇ μνήμῃ τοῦ σαββατισμοῦ τῶν ἐν εὐσεβεῖ τῇ πίστει κεκοιμημένων, ἐπανατέλλει ἡ μνήμη τῆς ἐκ νεκρῶν τοῦ Κυρίου ἐγέρσεως, καὶ δι' αὐτῆς τῆς κοινῆς ἀναστάσεως· ὥστε οὐκ ἔστιν ἀπλῶς τὸ ἕτερον χωρὶς τοῦ ἑτέρου· διὰ τοῦτο καὶ ἐν σαββάτῳ ἐπὶ τῶν κεκοιμημένων μνήμη τῆς κυριακῆς ἀναστάσεως καὶ ἐν τῇ κυριακῇ οὐκ ἀπεικὸς ἐν τῇ μνήμῃ τῆς τοῦ Κυρίου ἐξεγέρσεως, ἀνάμνησις τῶν ἀπὸ βίου ληξάντων ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως διὰ τὴν Κυρίου ἀνάστασιν. Διὰ ταῦτα οὖν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἁγίῳ Ὅρει, ὅτι οἱ ποιοῦντες τὰ μνημόσυνα ἐν σαββάτῳ καλῶς ποιῶσι καὶ οἱ ἐν τῇ κυριακῇ μετὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναστάσεως ἐπιτελοῦντες οὐχ ἁμαρτάνουσιν· ἀρχὴ γὰρ καὶ μέσον καὶ τέλος τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως ἡ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις ἡ ζωηφόρος καὶ ζωοποιὸς πᾶσιν ἀνθρώποις.

Ἐν δὲ τῷ ἁγίῳ Ὅρει τῆς κοινῆς σχολῆς τῶν ἐπιστημῶν, ἐξ ὅτου ὁ μέγας Εὐγένιος ταύτην παρητήσατο, ὑποφθινούσης καὶ τῶν λογισμάτων διδασκάλων καὶ φιλομαθῶν ἐν Κωνσταν-

τινουπόλει ἔρανον ποιησαμένων ὑπὲρ συστάσεως τῆς κοινολαμ-
ποῦς ταύτης λυχνίας, πολλὴν κηδεμονίαν καὶ πρόνοιαν καὶ προ-
θυμίαν ἐπέδειξατο καὶ ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος, καὶ
τὸ διδόμενον τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐτήσιον τοῦ ἐπισκόπου Ἑ-
ρμισσοῦ καὶ ἀγίου Ὁρους τῇ σχολῇ αὐθις ἀπέδωκε, καὶ καθ' ἑ-
κάστον ἔτος ἀποδίδοσθαι προσεκυρώσατο· ἡγάπα γὰρ τοὺς
ἐναρέτους καὶ διὰ πολλῆς εἶχε τιμῆς τοὺς σοφοὺς, καὶ τὴν ἐκ
τῶν καλῶν μαθημάτων καὶ τῆς σπουδῆς ὠφέλειαν κατώρρωσεν
ἂν παντὶ τῷ γένει, εἰ μὴ ἐν δεινοῖς οὕτω καιροῖς τὰ τῆς ἐκ-
κλησίας διέπων, παντοδαπαῖς ἀνάγκαις καὶ χρεαῖς περιεσπᾶτο.

Ἄλλ' εἰ καὶ αἱ χρεαὶ τῆς ἐκκλησίας πάμπολλαι ἦσαν καὶ
αἱ δαπάναι συνεχεῖς διὰ τὸν καιρὸν, καὶ τὰ χρεῖα τῆς μεγάλῃς
ἐκκλησίας ἐπληθύνθησαν εἰς χίλια τάλαντα, ἀλλὰ πάντα συ-
νετῶς καὶ μετὰ φρονήσεως οἰκονομῶν ὁ παναγιώτατος κύριος
Θεοδόσιος ἔφθασεν ἐπαρκῶν παντὶ τῷ δεομένῳ τῆς κοινῆς βοη-
θείας, καὶ τὸ κοινὸν χρέος ὑφῆκε μέχρι τῶν ἑπτακοσίων τα-
λάντων ἐλαττώσας, καὶ ἐπζινετὸς ἦν τῆς καλῆς οἰκονομίας,
μάλιστα ἐν τοιοῦτοις καιροῖς, ὅτε τὰ εἰσοδήματα καὶ αἱ παν-
ταχόθεν ἐκκλησιαστικαὶ εἰσφοραὶ τῶν ἐπαρχιῶν, αἱ μὲν ὀλι-
γώθησαν, αἱ δὲ πάντῃ ἐξέλιπον· καὶ πολλῶ μᾶλλον ἐπαινού-
μενος ἦν, ὅτι οὐδένα κατεβάρυνε τῶν ἀρχιερέων ἢ ιερέων ἐν
ἀπαιτήσεσι, οὐδὲ ἐλύπησε τῶν δεομένων ἐν χορηγίᾳ, ἀλλὰ τοὺς
μὲν παρακαλῶν ἐτοίμους εἶχεν εἰς τὸ ἀγαθοποιεῖν, τῶν δὲ κα-
ταμαλάσσωσιν τὴν σκληρότητα, συμπαθεῖν τοῖς δεομένοις ἐποίει,
ἕλλοις δὲ τοῦ κοινοῦ τὴν χρεῖαν ὑποδεικνύς ἐκίνει τούτους εἰς
βοήθειαν, καὶ πάντας παντοίως συντελεῖν ἐκόντας τῷ κοινῷ
παρεσκεύαζε, πᾶσι πρᾶως ἐντυγχάνων καὶ πατρικῶς ὀμιλῶν
καὶ μελιχρῶς προσδιαλεγόμενος, ἐν ἀπλότῃ καὶ ἀληθείᾳ τὸ
κοινὸν συμφέρον διενεργῶν, ἕνα σκοπὸν ἔχων κατὰ θεὸν τοῦ
κοινοῦ τὴν ὠφέλειαν· οὐδὲ γὰρ ἠγανάκτει, οὐδὲ καταργίζετο
τῶν ἀπολιπομένων ἐν τῇ κοινῇ συντελείᾳ, ἀλλὰ τῶν μὲν τὴν

ιδίαν πτωχίαν, τῶν δὲ τοῦ καιροῦ τὴν ἀνάγκην αἰτιώμενος, πρῶτος ἔφερε, παρακαλῶν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐνότων συμπράττειν τῷ κοινῷ, καὶ μὴ τῆς κοινῆς ὠφελείας ἀμελεῖν· προσαπασιζόμενος δὲ καὶ τὸν φόρον τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει ὧν ἐπαρχίῶν καὶ μητροπόλεων ἐκράτησαν τὰ ἀήττητα καὶ αἰ νικηφόρα ἔπλα τῶν Ρώσων νῦν, ὅτε καὶ διὰ θαλάσσης καὶ διὰ ξηρᾶς κατὰ κράτος ἐνίκησαν τὸν ἐχθρόν, καὶ ὁ μὲν σταυροφόρος καὶ θεοδόξαστος στόλος ἐμπήσας καὶ καταποντίσας, ὑπαγαγὼν καὶ αἰχμαλωτίσας τὸ πολυπληθές καὶ πολύανδρον σῆμα τῶν Ὀθωμανικῶν πλοίων, κύριος ἐγένετο τοῦ Ἀρχιπελάγου, καὶ πᾶσαν περίξ κῆσον εἶχεν ὑφ' ἑαυτόν, καὶ θαλάσσης ἐκτὸς Ἑλλησπόντου ἐκράτει· ὁ δὲ ἀρχιστράτηγος κόμης Ρωμάνσφρος, ὁ ἦρωα τοῦ νῦν αἰῶνος, τὸ μέγα θαῦμα τῶν ὀπλομάχων, ὁ φλογώδης κεραυνὸς καὶ ἀληκτος τρόμος τῶν ἀσεβῶν, κατατροπώσας τριάκοντα μυριάδας ἐπιλέκτων Ὀθωμανῶν δι' ὀλίγων χιλιάδων ἀνδρῶν Ρώσων, κατεβύθισε καθάπαξ εἰς τὸν Ἰστρον τὸ βαρβαρικὸν θράσος, καὶ παρ' ἑκάτερα τούτου ἔστησεν αἰκηνίου δόξης τρόπαια· τότε ἄρα αἱ τε παρίστριαι ἐπαρχίαι, καὶ αἱ ἐν τῷ ἀρχιπελάγει τῆς τυραννίας τῶν Ὀθωμανῶν ἐλευθερώθηκαν καὶ οὐκ ἔτι ὑποτελεῖν φόρους ὀφείλον· ἀλλ' ἵνα μὴ σκαυδαλίῃ τὸν δεινὸν ἀπαιτητὴν ὁ παναγιώτατος, τὸν συντόμῃ φόρον ἀπεδίδου, μηδὲν παρὰ τῶν ἐκεῖ ἀρχιερέων λαμβάνου, μηδ' ἀπαιτῶν, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐν φρονήσει ἀικονομῶν· διὸ καὶ ὑπερεθαυμάζετο τῆς οἰκονομίας, καὶ τῶνάς ἐπαίνων τῆς ἀρετῆς ἦν ἄξιος.

Οὕτως οἷν καλῶς φηκνόμεναι τὴν ἐξω περιφορὰν τῶν ἐκκλησιῶν ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδόσιος· ἐπεμελεῖτο δὲ μέγιστα τῆς ἐνδον καλλονῆς, τῆς ἀκριβείας τῶν ἁρῶν δογμάτων καὶ θεοπαράδοτων μυστηρίων φροντίζων, καὶ τῶν ἀρίστων ἁγῶν τὴν διδασκαλίαν διεγερῶν· Ἐπεὶ δὲ τῆ εὐκαίᾳ τῶν δυναμένων τοῦ γένους ἐμισχῶν ἦν ὁ τότε μητροπολίτης Προύσης Μαλέ-

τιος, πρωτεύειν λόγῳ καὶ ἔργῳ ἤθελεν, ἤρξαντο καὶ αὐτοὶ παραφύεσθαι σκάνδαλα, τῶν μὲν ἀπαρσσκομένων τῇ τοῦτου ἀκαίρῳ ὑπεροχῇ καὶ μὴ ἀνεχομένων τοῦ τύφου καὶ τῆς βαρύτητος τοῦ ἀνδρός, τῶν δὲ καὶ ἐγκαλούντων καὶ μεμφομένων, οἷς κατ' αὐτῶν εἶπε καὶ ἔδρασε, τῶν δὲ καὶ δεδοικόντων, οἷς ἂν κατεπιχειρήσειεν, καὶ λοιδορούντων, οἷς ἐφωράθη προσπταίων· διενουῦντο οὖν καὶ ἐσκέπτοντο οἱ ἀρχιερεῖς, ὅπως τοῦ οὕτω κοινοπραγεῖν τοῦτον ἐκστήσαιεν, καὶ κατ' αὐτὸν συστειλαντες μηκέτι ἔβην ὑβρίζειν, τὸ πολὺ τοῦ βάρους ἀφελόντες, καὶ τὸ περιττὸν τοῦ φισήματος ἐκκινήσαντες· καὶ δὴ τὴν σύντομον καὶ προδηλοτάτην ἴόντες, τὸν παναγιώτατον κύριον Σαμουὴλ ἐπεκαλοῦντο διὰ τὴν παροῦσαν χρεῖαν, καὶ τὴν ἰσομένην ὠφέλειαν· συνίσταντο γοῦν γνωμοδοτοῦντες οἷ τε ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς, καὶ τῶν εὐγενῶν ἀρχόντων καὶ κληρικῶν οἱ πλείους, καὶ ποιήσαντες τὴν ἐκλογὴν κοινῇ γνώμῃ διέθεντο τὰ τῆς νέας πατριαρχείας πρὸς τοὺς κρατοῦντας, παραλαβόντες τοὺς οἰκείους αὐτῶ καὶ συγγενεῖς συνεργούς· ὁ δὲ μαθὼν τὴν κοινὴν ταύτην σπουδὴν καὶ γνώμην περὶ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἥσυχον καὶ ἀπράγμονα τοῦ λοιποῦ βίον αἰρούμενος, λαθῶν ἐκρύβη ἐπὶ ἡμέρας· οἱ δὲ ἀναζητήσαντες καὶ εὐρόντες, καὶ τὴν κοινὴν σπουδὴν καὶ γνώμην καὶ ἐκλογὴν μὴ παριδεῖν ἰκετεύσαντες, ἀναγκαίαν καὶ ἀπαραίτητον αὐτῶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀποδείξαντες παράλαβον ἐκόντα ἀέκοντα καὶ συνοδεύσαντες παρίστησαν τῷ ἀνθυπάτῳ, λαβόντες τὰ συνήθη καθβάδια, καὶ ἐπιστρέψαντες εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἀνευφήμεσαν τὸ δεύτερον οἰκουμενικόν, πατριάρχην τὸν παναγιώτατον κύριον Σαμουὴλ τῇ δεκάτῃ ὀγδῆ Νοεμβρίου τοῦ ἑβδομηκοστοῦ τρίτου ἔτους, παραιτησαμένου ἐγγράφως τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τοῦ κυρίου Θεοδοσίου, καὶ ἐγγὺς τοῦ πατριαρχείου ἐν τιμῇ καὶ ἀνέσει καὶ χαρηγίᾳ ἐκ τοῦ κοινοῦ τῶν ἐξόδων κατ' οἶκον ἴδιον ἐφησυχάσαντος.

Ἦν δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Θεοδοσίος τὴν πατρίδα

Κρής, ἐκ παίδων τὸν μονήρη βίον ἀχθείς· γενόμενος δὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἡγούμενος ἐν τινι μονῇ καὶ δυσαρστήσας τῇ μοχθηρίᾳ τῶν κακεντρεχῶν ἐκ τῆς πίστεως ἐκεῖ ἀποστατῶν, ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καταφυγών. Ἐν ταύτῃ δὲ προστώδως γενόμενος τῆς κατὰ Ἀδριανούπολιν ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καὶ τῆς συνέσεως καὶ εὐλαθείας καὶ ἄλλης αὐτοῦ ἀρετῆς πείραν δούς καὶ εὐδοκιμήσας, ἐπίσκοπος Ἰερισσοῦ καὶ ἁγίου Ὀρους χειροτονεῖται· ἔνθα διὰ πολλῶν χρόνων θεοφιλῶς ποιμάνας τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον, πᾶσιν ἦν ἀρεστὸς τοῖς τε ἐκτὸς καὶ ἐντὸς τοῦ ἁγίου Ὀρους καὶ παρὰ πάντων ἐπαινούμενος· ἐπεὶ δὲ ἡ μητρόπολις Θεσσαλονίκης βαρυτάτοις τοῖς χρέεσιν ὑπέπεσε καὶ χηρεύουσα ἦν, καὶ ἀνδρὸς ἐδεῖτο ἐν ἀγαθῇ ὑπολήψει καὶ ἀδρᾶ τῇ χειρὶ οἰκονομήσαντος, ἐκλογῇ δικαίᾳ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης γέγονεν· οἰκονομήσας δὲ καὶ τὰ τῆς μητροπόλεως θεαρέστως ἐν ἰκανῶ χρόνῳ καὶ τὰ χρέη ἐλαττώσας, πλείονα εἶχε τὸν ἔπαινον παρὰ τῶν αὐτοῦ ἐπισκόπων καὶ χριστιανῶν ἀπάντων ὑπεραγαπώμενος· ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐντίμως καὶ τὸ εὐθὲς καὶ ἀπλαστον ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς καὶ λόγοις φρονήσεως ἐπιδείξας, πᾶσιν ἀγαστὸς ἦν καὶ περισπούδαστος· διὸ τοῦ παναρχιωτάτου κυρίου Μελετίου ἀπὸ φυλακῆς παραιτησαμένου τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἐκλογῆς προταθείσης, πάντες κοινῇ γνώμῃ οἶτε ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς καὶ οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ κληρικοί τοῦτον πρὸ παντὸς ἄλλου προεἰλοντο οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐκλέξαντες· γενόμενος δὲ πατριάρχης ἐν τοιοῦτοις καιροῖς πᾶσαν ἐξέφυγε ταραχὴν καὶ ζημίαν, καὶ ὡς ἐν βαθυτάτῃ εἰρήνῃ διετέλεσε διενεργῶν τὰ καθήκοντα τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ποιμαντορίᾳ καὶ ἡσύχως καὶ πράως οἰκονομῶν τὰ συμφέροντα μεγάλως ὠφέλησε τὸ κοινόν· ἦν γὰρ συνετὸς καὶ φρόνιμος καὶ βαθὺς τὴν γνώμην μᾶλλον ἢ ἐδόκει· ἀπλοῦς καὶ εὐθύς τὸν τρόπον, φιλοδίκιος, φιλάρετος, φιλάγαθος, ἄτυφος, ἀνεξίκακος,

πραότατος, πᾶσι πατρικῶς ὁμιλῶν καὶ ἀγαθοποιὸς εἶναι μᾶλλον ἢ δοκεῖν θέλων, λαμβάνων ἀλύπως καὶ δαπανῶν εἰς δέοντα, ἐτοιμότατος, φαιδρός, εὐελπὶς, εἰς θεὸν ἔχων πεποίθησιν ἀγαθὴν, ἥσυχος, ἀτάραχος, περὶ πάντων τῶν ἀνηκόντων ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιμελῶς φροντίζων· ἠγαπᾶτο γοῦν παρά τε τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἱερέων, καὶ μοναχῶν, καὶ παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ διὰ τε τὴν εὐθύτητα τοῦ τρόπου καὶ λόγων ἀπλότητα, μάλιστα διὰ τὴν ὑφοπιὸν ἰδιάζουσαν αὐτοῦ ταπεινώσιν, καὶ θεοφιλῆ πρὸς πάντας ἀγάπην, καὶ ἐν παντὶ δικαιοπραγίαν καὶ πρὸς τοὺς ἐν ἀνάγκαις φιλανθρωποτάτην συμπάθειαν καὶ εὐεργετικὴν προθυμίαν· διετέλεσεν οὖν ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τέσσαρα ἔτη καὶ μῆνας ἑπτὰ, καὶ παραιτησάμενος μόνος παρέμεινε τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παροικῶν ἡσύχως, καὶ τὸ λοιπὸν ἐν ἀγάπῃ καὶ τιμῇ παρά τῶν ἐφεξῆς διαδόχων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ τῶν ἐνδημούντων ἀγίων ἀρχιερέων ἐπιβίους.

Ἀναλαβῶν δὲ τῷ δεύτερον τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ὁ παναγιώτατος κύριος Σαμουὴλ τῇ δεκάτῃ ὀγδῶ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ ἑβδομηκοστοῦ τρίτου ἔτους, ὡς εἴρηται, ἐπειρᾶτο κατὰ τὴν συνήθη αὐτῷ μεγαλοουργίαν καὶ δραστηριότητα ἐκτελεῖν τὰ ἐπιβάλλοντα τῇ μεγάλῃ τχύτῃ ἀξίᾳ· καὶ δὴ ἐπιστείας τὰς ἐγκυκλίους τῆς εἰδήσεως προῦκαλεῖτο πάντας ἀρχιερεῖς, ἡγουμένους καὶ ἀπλῶς τῶν κοινῶν φροντιστὰς ἐπιμελεῖσθαι τῶν καθηκόντων αὐτοῖς, καὶ εἴ τις δέονται βοηθείας καὶ συνδρομῆς, θαρρούντως ἐξαιτεῖν, ὡς ἐτοίμης οὔσης ἐν πάσῃ κοινωφελεῖ πράξει, πάντων τὰς χρείας εἰς ἑαυτὸν ἀναδεχόμενος ὡς δυνάμενος ἐκπληροῦν· ἀπέωσατο δὲ καὶ τοῦ κοινοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοὺς δοκοῦντας φροντιστὰς καὶ κηδεμόνας, καὶ τὸν Προύσης Μελέτιον· συνέστειλε, τὴν καλὴν τάξιν τηρῶν, καὶ μηδένα ἐὼν ὑπερπηδᾶν τῶν ἰδίων ὀρίων, καὶ ἐνὶ λόγῳ εἰπεῖν ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ πατριαρχείας πάντα ποιεῖν ἤρξατο, καὶ τὰς ἴσας περὶ παντὸς ἐδίδου

ἐλπίδας, ἀγαθὴν ὑπόληψιν ἔχων, καὶ εὐνοίας ἀξιούμενος παρὰ τοῦ μονάρχου, ὥστε δυνατὸς εἶναι διενεργεῖν τὸ παριστάμενον· ἀλλ' οὕτω παρήλθε δίμηνον, καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Ὀθωμανῶν Μουσταφᾶ τοῦ γ'. ζῆν λήξαντος ἰανουαρίου ι'. τοῦ ἑβδομηκοστοῦ τετάρτου ἔτους, μοναρχήσαντος ἔτη δεκαεξὶ καὶ μῆνας σχεδὸν τρεῖς, καὶ διαδεξαμένου τὸ κράτος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀκδουλ-Χαμίτου, εὐθύς πράγματα εἶχεν ὁ παναγιώτατος κύριος Σαμουήλ, ἐπὶ τε τῇ ἐναλλαγῇ τῶν νεωστὶ παραδυναστευόντων καὶ τῇ ἀστάτῳ καὶ ἀπαγῇ τοῦ ἰσχύοντος ἐξ αὐτῶν ἐκδηλώ-
 τητι· πάντα γὰρ εὐρίπιστα καὶ εὐμετάβλητα ἦν, ἔξωθεν τῆ ἀτυχῇ αὐτοῖς πολέμῳ μεταρριπτούμενα καὶ ἔσωθεν τῇ γνώμῃ καὶ τῆ τρόπῳ τοῦ μονάρχου μεταβαλλόμενα καὶ πανταχόθεν ἀστατοῦντα. Τούτων οὖν οὕτως ἔτι φερομένων, ἐφρόντισεν ὁ παναγιώτατος τῶν νεωστὶ δυνατῶν παρὰ τὸν νέον δυναστην τὴν εὐνοίαν ἐπισπάσασθαι, καὶ τοῦ ἔξω ἐν τῇ στρατοπέδῳ ἐπιτρόπου τῆς βασιλείας, καὶ γενικοῦ στρατηγοῦ θεραπεύειν τὴν γνώμην, ἀμελήσας τῶν πρότερον μάλιστα ἰσχυρῶν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ τῆς βασιλείας ἀντικαγγελάριος· ἀλλ' ἐν οἷς ἐδόκει κατὰ λόγον ποιεῖν, ἐν τούτοις ἐσφάλη παρὰ λόγον ἀτυχήσας· προσδεῖ γὰρ πάντως καὶ τινος εὐκληρίας ἐν ἔργοις· ὁ γὰρ μέγας εὐτος τῆς βασιλείας λογοθέτης οὐχ ὅπως τὴν ἰδίαν ἀρχὴν τετήρηκεν, ἀλλὰ καὶ μείζονα δύναμιν παρὰ τῆ νέῃ βασιλεῖ προσεκτήσατο, καὶ πρακτικὸς ὢν καὶ πανουργος ἐν νεκραῖς καὶ ἀδιδάκτοις φρεσὶ τῶν νεωστὶ παρεδυναστευόντων, πάντα ἤγε καὶ ἔφερε, καὶ δυσπετήσας τῆς ἐπὶ μικρὸν ὀλιγορίας ἀδιαλάκτως ἐπολέμει καὶ δολίως ἀντέπραττε πρὸς τὸν παναγιώτατον· τοῦς τε γὰρ ἐξ ἡμῶν ἄρχοντας, ὅσοι μάλιστα αὐτῷ προσέκειντο, κατ' αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου ἐξεπολέμησε, τὰς τε πρὸς αὐτὸν ἀγομένας ἐκκλησιαστικὰς χρεῖας διέστρεψε καὶ τὰς δυνάμεις παρέλυε, καὶ κατελάλει εἴπου ἔτυχε, καὶ ἐδεδούσετο ὁ βέβηλος τὸ σεμνὸν ὄνομα· τοιοῦτω εἶναι συμπλακεῖς κα-

νηρῷ δαίμονι ὁ κύριος Σαμουὴλ κατεπάλαυε συνεχῶς καὶ ὡς οὐκ ἄλλος ἀντέτεινε σὺν Ἀθηνᾶ ἀντιτασσόμενος· ἤσχαλλε μέντοι καὶ ἀπόδρξ ἐλυπεῖτο, ὅτι ὁ πανηρὸς τὰ βέλη ἐκ τῶν οἰκείων ἐτοξεύετο, καὶ περινοήσας πάντοθεν τὴν ἀνάγκην, ὡς ἀποστῆσαι οὐκ εἶχε, καίτοι καὶ χρήματα πάμπολλα δαπανήσας, ὀλιγορεῖν ἐξεοιάζετο, καὶ δυσνοεῖν τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας τοῦτον εἰδὼς, ἐκείθεν ἀπέβλεπε τοῦ κοινοῦ ἔχθρου ἐπελθεῖν τὸν ὄλεθρον· καὶ διαθλήσας ἐξάμηνον, ὅτε ἡ κρινὴ εἰρήνην ὑπέλαμψε, καὶ εἰρηνοποιὸς ὁ ἐπίτροπος ἤρχετο, τότε μῆλλον ἠλίπισεν ἢ συντριβὴν τοῦ σκανδάλου, ἢ ἔλασιν τοῦ κακοῦ δαίμονος· ἀλλ' ἐλπίδες κεναί· διότι καθ' ὁδὸν μὲν ὁ ἐπίτροπος τέθνηκε, καὶ ὁ δυσμενὴς πάντα ἴσχυε καὶ κατεκράτει ἢ παλῆμιος, καὶ οἱ συνεργοὶ κατελάλου ἀνόνσια καὶ ἀδίκως ἀνεκλίμουν πάντας, ὥστε διεπράξαντο καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐξέωσαν αὐτὸν μετὰ ἔτος ἓν καὶ μῆνα ἓνα.

Κατ' αὐτὴν οὖν τὴν δευτέραν πατριαρχεῖαν οὐδὲν μέγα εἰδὲ τῆς αὐτοῦ φύσεως καὶ μαθήσεως ἄξιον κατάρθωσεν ὁ παναγιώτατος κύριος Σαμουὴλ, ἢ ὅτι πρὸς τοιοῦτον ἰσχυρότατον καὶ παουργότατον τῶν μεγιστάνων ἀντιτασσόμενος, καὶ ἐν μῆσὶ δέκα ὑπ' αὐτοῦ· δολίως καὶ πολυτρόπως διωκόμενος εἰδὲν φάλλον ἔπαθε, πάντοθεν ἐκφεύγων τὰς ἐπικαιρείους λαβὰς, αἰὲν τῆς πολύτης ἀλλήτης καὶ γενναῖος ἀντίπαλος· κατεδραπένησε μέντοι χρήματα πάμπολλα καὶ κατεδάρνηε τοὺς ἄγιους ἀρχιερεῖς ἔρχον πολυτάλαντον παρ' αὐτῶν συναλίνας, καὶ τελευταῖον ἔδοξεν ἠττηθῆναι καταστρατηγηθεὶς τῇ ἐκλαγῇ τοῦ διαδόχου· οὐ γάρ ἂν περιεγένοντο τῆς κοινῆς εὐλαβείας καὶ ὑπολήψεως τοῦ λαοῦ οἱ τούτῳ διαμαχόμενοι, εἰδὲ βέβαια καὶ συντελεθὴ ἦν αὐτοῖς τὰ ἐπιχειρήματα, εἰ μὴ τὸν μακαριώτατον Ἱεροσολύμων κήριον Σωφρόνιον ἀναδέξασθαι τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον κατέπεισαν. Τούτου γάρ διαδεξαμένου τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον μετὰ τὸν Σαμουὴλ, ἐφησάχασαν ἅπαντες καὶ

ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες καὶ κληρικοὶ καὶ ὁ εὐσεβὴς λαός, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔτι ἀντιπράττειν βουλόμενος ἡσύχως παρῴκησεν εἰς Χάλκην μίαν τῶν Κυανέων νήσον, ἔνθα μικρὸν ἐπιβιούς πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν ἀπαλλάξας τοῦ δέους τοὺς αὐτῷ ἀντιπολιτευομένους· διὸ καὶ μετὰ τὴν ἔξωσιν οὐκ ἐπαύοντο καταλαλοῦντες καὶ δι' ἀναφορῶν πρὸς τοὺς κρατοῦντας τὰ χεῖριστα ἀνοσιωτάτως καταψευδόμενοι, δεδοικότες μὴ καὶ αὐθις ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν θρόνον καὶ ἀδίκου χειρὸς καὶ γλώττης δίκας ἐκτίσωσιν.

Οὕτως οὖν καταπολεμηθεὶς ὁ παναγιώτατος κύριος Σαμουὴλ ἐξώσθη τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἑβδομηκοστοῦ τετάρτου ἔτους· οἱ δὲ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ κληρικοὶ συνελθόντες κοινῇ γνώμῃ ἐξελέξαντο οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν μακαριώτατον Ἱεροσολύμων κύριον Σωφρόνιον, καὶ ἀπελθόντες οἱ πρόκριτοι τῆς ἱεράς συνόδου καὶ τῆς εὐγενοῦς ὁμηγύρεως προσεκύνησαν, τὴν κοινὴν ψῆφον καὶ γνώμην πάντων καὶ ἐκλογὴν διαγγέλλοντες· ὁ δὲ διαταραχθεὶς ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ καὶ δακρύσας, μὴ ἱκανὸν ἑαυτὸν ὠμολόγει πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπεροχὴν καὶ ἔδέετο πρὸς ἄλλον ἀπιδεῖν, καὶ αὐτὸν ἀπολύσαι ταύτης τῆς ψῆφου, καὶ διαριθμῶν τὰς κεφαλαιωδεστέρας χρεῖας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου πρὸς οὐδεμίαν αὐτάρκην ἑαυτὸν ἔλεγε, φύσεως καὶ ἀγωγῆς καὶ τρόπου μὴ λαχὼν πολυπράγμων· οἱ δὲ προσκείμενοι καὶ ἐκλιπαροῦντες ἰκέτευσον μὴ παριδεῖν τὴν κοινὴν ἐκλογὴν, ὡς ἀνάγκης ἐπικειμένης καὶ πρὸς τὰς χρεῖας ἑαυτοῦς αὐτῷ ἔδιδον, ὑποσχόμενοι πάντα ὑπουργεῖν, συνεργεῖν καὶ ἐν ἅπασι χρῆσθαι, ὡς ἂν δέοι, διὰ τὴν κοινὴν ἀπάσῶν τῶν ἐκκλησιῶν ὠφέλειαν· ἐπεὶ δὲ κατενόησεν ὡς διὰ πολλοῦ ἐξητασμένη καὶ κοινοπραγῆς ἦν ἡ ἐκλογὴ, καὶ ἐξειργασμένη ἡ κοινὴ ψῆφος, καὶ ἡ γνώμῃ ἀννηγεμένη τῷ κράτει, καὶ ἡ ἀπόφασις ἀπαραίτητος, κατένευσεν ἐπειπῶν γε-

νέσθαι τὸ θέλημα τοῦ κυρίου· μέμνησθε δ' οὖν ὅσα ἤδη ἐτάξατε· οὐ γὰρ ἐμοὶ ἀλλὰ θεῷ τὰς ὑποσχέσεις ἐποιήσατε! Τοῖνον παραλαβόντες αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ τῇ ἐφεξῆς εικοστῇ πέμπτῃ Δεκεμβρίου, πρώτη δὲ καὶ ἀρχῇ τοῦ ἐβδομηκοστοῦ πέμπτου ἔτους, ἀφ' ἧς τῶν σωτηρίων ἐτῶν ἀνατέλλει ἡ κοσμοχαρμόσυνος ἡμέρα, παρέστησαν τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας, καὶ λαβόντες τὰ συνήθη καθβάδια ἐπέστρεψαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον μετὰ πολλῆς συνδρομῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἀμυθῆτου κοινῆς χαρᾶς, καὶ γενομένης τῆς μεταθέσεως ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὡς· νενομίσται, ἀνευφήμησαν αὐτὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην.

Μετατεθέντος δὲ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἀπὸ Ἱεροσολύμων τοῦ κυρίου Σωφρονίου, ψήφων κανονικῶν γενομένων, κοινῇ ἐκλογῇ, γνώμῃ, συναινέσει καὶ σπουδῇ τῶν ὑπὸ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιερέων, πρωτοσυγκέλων καὶ ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν καὶ ἀπλῶς ἀπάντων τῶν ἁγιοταφιδῶν ἐκλεχθεὶς προεδιβάσθη εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν τοῦτον θρόνον ὁ πανιερώτατος καὶ θεοπρόβλητος μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης κύριος Ἀβράμιος ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ τοῦ ἐβδομηκοστοῦ πέμπτου ἔτους.

Ὁ μὲν οὖν εὐσεβὴς λαὸς ἔχαιρε καὶ ἠγαλλιᾶτο σφόδρα ἐπὶ τῇ μεταθέσει καὶ ἀναρρήσει τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Σωφρονίου ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, λίαν τεθηπῶς ἐπὶ τῇ ἀγλαΐᾳ τῶν αὐτοῦ ἀρετῶν, καὶ ὄρῳ καὶ ἀκούειν διψῶν καὶ ἐφιέμενος, ἐκπληττόμενος ἐπὶ τῇ συνέσει τῶν αὐτοῦ λόγων καὶ θελγόμενος τῇ αἰμυλίᾳ καὶ ἠδύτητι τῆς διδασκαλίας καὶ παραινέσεως· εἶχον δὲ καὶ οἱ ἄγιοι ἀρχιερεῖς χρηστάς τὰς ἐλπίδας περὶ τε τοῦ κοινοῦ, καὶ ἐπαρχίας ἐκάστης, καὶ ὅπως εἰπεῖν περὶ πάσης ἐκκλησίας καὶ παροικήσεως, ἀφορῶντες εἰς τε τὸ παντελῶς ἀκτῆμον καὶ τὸ εὐθὲς τοῦ τρό-

που και τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἐνθεον ζῆλον τοῦ ἀνδρὸς πρὸς διδασκαλίαν καὶ νοουθεσίαν καὶ κατάρτησιν ὀλιχὴν τῶν εὐσεβῶν· συνέχαιρον δὲ καὶ τῶν εὐγενῶν καὶ ἀρχόντων ὅσοι ἀγευστοὶ ἦσαν τοῦ δολεροῦ κράματος καὶ καθαροὶ τὴν γνώμην καὶ ἀμειμπτοὶ τὴν προαίρεσιν, καὶ προσεδόκουν ἰδεῖν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χρηστότερα· διὰ μακροῦ γὰρ ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον οὐχ ἐωράκασιν ἄνδρα τοιοῦτον ὅσιον, ἄκακον, πρᾶον, ἀκτήμονα, διδασκτικόν, σοφὸν καὶ ἐπιστήμονα, πάντοθεν διὰ βίου ἀρετῇ συγκεκριημένον καὶ διόλου ἀπροσπαθῆ, καὶ πάντες εὐλόγως ἠλπίζον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὰ χρηστότερα, δι' ἃ καὶ αὐτὸς ὁ παναγιώτατος κύριος Σωφρόνιος ἐπέισθη ἐνδοῦς τῇ κοινῇ προσλιπαρήσει καὶ τὸ τηλικούτον ἀνεδέξατο βᾶρος πεισθεὶς τοῖς λόγοις καὶ ταῖς ὑποσχέσεσι, μάλιστα τῶν προσκειμένων καὶ ἐκλιπαρούντων ἀρχόντων, συνορῶν τοσαύτην προθυμίαν, σύμπνοιαν καὶ συνδρομὴν πάντων τῶν δυνατῶν καὶ πλουσιῶν καὶ δόξας ταύτην κατὰ θεὸν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας εἶναι· ἀλλ' ἔλαθεν ἐμπεσὼν ἐν πονηρῷ ἀμφιβλήστρω, καὶ ἐάλω δυκτίσις, οἷς καὶ σοφὸς ὢν οὐκ ἠνόησε, καὶ γε οὐκ ἀπεικός· σοφώτεροι γὰρ οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς ἐν τῇ γενεᾷ αὐτῶν· συνῆκε μὲν οὖν, ἀλλ' ὄψε, ὅτε πάντοθεν συνεσχέθη, καὶ ἄνευ κακῶν διαρρήξας τὰς σχοίνους αὐτῶν οὐκ εἶχε· οὐδὲ γὰρ ραδίως ἂν τις ὑπολάβοι τοσοούτους εὐσέβειαν ὑποκρινομένους, ὅτε περὶ τῶν συμφερόντων ταῖς ἐκκλησίαις ἢ πᾶσα μέριμνα ἦν, καὶ αἱ ὑποσχέσεις ἐνώπιον θεοῦ· καὶ ταῦτα ἀνέκαθεν αὐτῷ εὐλάβειαν ἐπιδεικνύμενοι καὶ ἀγάπην προσμαρτυροῦντες διεβεβαιούντο ἐνόρκως πᾶσιν ἔχειν σπουδὴν διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, ἧς κατὰ θεὸν ἐρώη καὶ συμπράττειν διακαλεούτο.

Ἵπὲρ ταύτης γοῦν τῆς κοινῆς ὠφελείας φροντίζοντες δεήθεν, διεῖλον εἰς τε τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικὸν τὴν πατριαρχικὴν διοίκησιν, νέον ἐξευρόντες τὸ σύστημα, καὶ τὸ μὲν ἐσω-

τερικόν παρήκαν τῷ παναγιωτάτῳ, τὸ δὲ ἐξωτερικόν ὡς ἂν εἶπον, καθ' ἑαυτοὺς ἀναλαβόντες οἱ κἀλοὶ ζηλωταί, ἵνα τῶν περιττῶν ἀπαλλάξωσι τὸν παναγιώτατον, ἐψηφίσαντο καὶ κατέστησαν ἐπιτρόπους τοῦ κοινοῦ ἐκ τῶν δημοτικῶν καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχιερέων εἴκοσι, καὶ τούτους ὀνομαστὶ κατεγράψαντο· τοιοῦτον ἄρα διαπλάσαντες ἄγαλμα καὶ διεγράψαντες τὸ ἐφεύρημα καὶ παντοίαις ἐξωθεν εἰς κάλλος ἐπιχρῶσαντες ταῖς βαφαῖς, παρέστησαν τῷ παναγιωτάτῳ καὶ τῇ ἀγίᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ, αἰτούμενοι τὴν ἀποδοχὴν καὶ καθίδρυσιν καὶ ἰσχὺν παρ' αὐτῶν καὶ κυριότητα. Διημφισβήτησαν οὖν οἱ ἄγιοι ἀρχιερεῖς καὶ ὑπώπτευσαν τὸν δούρειον, καὶ ὄκνουσαν μὲν συγκαταθέσθαι καὶ ἀποδέξασθαι οἱ πλείονες, ἀπειθήσαι δὲ ἢ διασμιλεῦσαι τὸ κίβδηλον, ἢ περιελεῖν τὴν φενάκην ὅλας οὐκ ἀπετόλμων· οἱ δὲ τὰς ἐκ τοῦ τοιοῦτου συστήματος ὠφελείας καταλέγοντες καὶ τὴν ὅλην τῆς ἐκκλησίας πλαττομένην βελτίωσιν, πολέμιον τοῦ κοινοῦ καὶ ἐχθρὸν προδηλότατον ἀπεφαινόντο τὸν διασεῖσαι τοῦτο πειρασόμενον, ἢ ἀπωθήσασθαι καὶ μὴ παραδέξασθαι τολμήσοντα, ἐπαπειλοῦντες, ὡς εἴ τις φωραθεῖν ἐναντιούμενος τούτῳ πολεμῶ χρήσονται, ὡς προδήλως μαχομένῳ τῷ κοινῷ συμφέροντι. Ἐκ τούτων οὖν διέγνωσαν, καὶ οὐκ ἔτι ἐδίσταζον τί ποτ' ἂν ἦ τὸ ὑψούμενον ὀχύρωμα, ἀκρόπολιν τυραννίας καθορώντες· ἀλλ' ἀντισχεῖν τῇ τοσαύτῃ ὀχλώδει ὀρμῇ μὴ δυνάμενοι, τοῦ παναγιωτάτου μὴ συνεξορμῶντος, καὶ τοῦ τότε Νικομηδείας Νικηφόρου καὶ Προύσης Μελετίου καὶ τινῶν ἄλλων συναινούντων τοῖς ἀρχιεπισκοποῦσιν ἄρχουσιν, ἄκοντες μὲν, πλὴν κακῶς ἐνέδωκαν στέρξαντες καὶ ἀποδεξάμενοι τὰ προβαλλόμενα.

Ἐπὶ τούτοις οὖν προέτεινον συγγράψαντες οἱ φαινόμενοι ζηλωταὶ καὶ εἰς ἄρθρα διελόντες σύμφωνητικὸν γράμμα, ἐν ᾧ παρητοῦντό τινας ἀπαιτήσεις παρὰ τῶν ἀγίων ἀρχιερέων, δηλονότι ἐράνους καὶ συνεισφοράς, ἵνα τι καὶ χαρίζεσθαι αὐτοῖς δό-

ξωσι δελεάζοντες· ἀλλὰ τὴν πᾶσαν δολίως παρ' αὐτῶν ἀφελόμενοι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν περιήψαν τοῖς προχειρισθεῖσιν ἐπιτρόποις, ὡς ἠθέλησαν· τοῦτο δὴ ὑπογράφαντες πρῶτον οἱ ἀρχιερεῖς, προδήλως ἑαυτῶν ἀναξιοσύνητα καὶ ἀμέλειαν καὶ βλακίαν κατηγοροῦντες, παρητήσαντο τὴν οἰκονομίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τοῖς λαϊκοῖς, οὐχ ὡς τοῖς κληρικοῖς ἐπιτρέπουσι, τῆς ἐξουσίας ἀεὶ παρ' αὐτοῖς μενούσης, ἀλλὰ κηδεμόνως τῶν κακῶν προσμαρτυροῦντες ἱκανοὺς διοικεῖν τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα, προβεβλημένους ὑπὸ παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, καὶ πρόσωπον φέροντας τοῦ κοινοῦ, καὶ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι γενικὴν, ἐκ γνώμης καὶ συναίνεσεως πάντων, τοῦ τε παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῶν θεοπροβλήτων ἁγίων ἀρχιερέων, καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐσεβοῦς λαοῦ· διὸ καὶ τὰς ὑπογραφὰς αὐτῶν ἐν τούτῳ καταστρώσαντες διέθεντο ἐφεξῆς τὰς τῶν ἀρχόντων καὶ κληρικῶν καὶ προσκυρώσαντες ταῖς τῶν ἀπάντων ὑπογραφαῖς προσήνεγκον καὶ ἐνεφάνισαν τῷ κράτει ἐκλιπαροῦντες καὶ δεόμενοι, ἵνα λάβῃ τὸ βέβαιον καὶ ἀμετάθετον· ὡς δὲ κατὰ γνώμην κοινὴν καὶ συναίνεσιν παντὸς τοῦ ὑπηκόου λαοῦ γενόμενον, προσεκυρώσατο ἰσχυροποιήσας κρατερῶς ὁ μονάρχης, καὶ κατ' αὐτὸ ἐξέδωκε βασιλικὸν δίπλωμα.

Οὕτως οὖν περιποιησάμενοι ἑαυτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν οἱ ρηθέντες τοῦ κοινοῦ ἐπίτροποι, ἤρξαντο κατ' αὐθεντεῖαν πρῶτον μὲν διοικεῖν τὸ χρηματικόν, ἐκθέμενοι φοινικοβαφεῖς κώδικας καὶ νοτάριον ἐπιδείξαντες καὶ ἱερὸν φύσκον ὃ ἐστὶ κορβανᾶν ἐγκαθιδρύσαντες, καὶ πρόπολον αὐτοῦ καὶ δαδοῦχον καὶ θεραπευτὴν ἐκ τῶν ἀγοραίων ἐγκαταστήσαντες, ἀποσεμνύοντες διὰ τούτων τὸ βῆμα τῆς ἐπιτροπικῆς, ἔπειτα καταγράφαντες ἐκ κωδίκων εἰς κώδικας νέους τὸ χρέος τοῦ κοινοῦ,

ὅπερ τότε μέχρι τῶν ἑπτακοσίων ταλάντων προῆν, ἐζήτουν παρὰ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἀπασῶν τῶν ὑπὸ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρέους τὴν καταγραφὴν. Εὐθύς οὖν ἀνεφύησαν μέμψεις καὶ δυσἀρέσκεια, βίαι καὶ ἐπιτιμήσεις, διχλοιδροούντων τινῶν ἀρχιερέων τοῦπι-
 χεῖρημα· ἔλεγον γάρ, ὡς πολλαχῶς ἡμῖν οὐ συμφέρει ἵνα πα-
 σίδηλος ἢ ἡ χρηματικὴ τῶν ἐκκλησιῶν οἰκονομία καὶ ἀπηρι-
 θμημένη ἢ πρόσδοδος· εἰ δὲ κατιδεῖν καὶ ἀριθμῆσαι καὶ ὅλως
 καταγράψαι ἐπάναγκες, ἀρκεῖ τῷ παναγιωτάτῳ καὶ τοῖς προ-
 κρίτοις τῶν ἀρχιερέων ἐπισκέψασθαι καὶ κατὰ τινὰς ὄρους καὶ
 κανόνας διενεργεῖσθαι ἕξωθεν παρὰ τῶν ἐπιτρόπων· ἀρκεῖ γάρ
 πάντας εἰδέναι, ὅτι κατὰ χρεως πᾶσα μητρόπολις, καὶ μὴ προ-
 σόδους λογίζεσθαι τὰ παρὰ τῶν χριστιανῶν τοῖς ἀρχιερεῦσι
 διδόμενα, καὶ πολλὰ καὶ ὀλίγα δίδωται εἰς ἐλεημοσύνην καὶ
 χρεῖς αὐτῶν· οἱ δὲ διορισθέντες ἐπίτροποι ἀναλογιζόμενοι, ὅτι
 τοῦ καιροῦ προϊόντος ἐπαύξη τὰ χρεῖ τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ περὶ
 τῶν δανειῶν, ἅπερ ἕκαστος αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων εὐγενῶν καὶ
 πλουσιῶν ταῖς ἐπαρχίαις ἐνεχυριάζει φροντίζοντες, βουλόμενοι
 εἰδέναι ἀπηριθμημένα ἐκάστης ἐπαρχίας τὰ χρεῖ καὶ στήσαι
 τὴν εἰς τὸ πρόσω φορὰν ὑπισχνούμενοι, ἐπέκειντο ἀπαιτοῦντες
 καταλόγους καὶ τὴν καταγραφὴν ποιοῦντες ἀπαραίτητον, μη-
 δεμίαν βλάβην ἐπιγενέσθαι λέγοντες καὶ ἔκφορα καὶ ἔκπυστα
 ταῦτα γένηται. Ἰσχυσαν τοίνυν καὶ πάντα τῶν ἐπαρχιῶν τὰ
 χρεῖ κατέγραψαν, ἅπερ ἐπιλογισάμενός τις εὔροι ἂν ἀπὸ τοῦ
 χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους καὶ ἐξῆς μέχρι
 τοῦ ἑβδομηκοστοῦ πέμπτου, ἐν εἴκοσι πέντε ἔτεσι τριπλάσια
 ἢ περ ἦσαν γενόμενα· οὕτω χαλεπῆ καὶ πέρα τοῦ εἰκότος ἀμε-
 τρία αἱ ἐκκλησίαι κατεβαρύνθησαν, καὶ τὸ ἱερατικὸν σύμπαν
 ἐδυστύχησε· διαγνωσθέντος δὲ καὶ καταγραφέντος τοῦ χρέους,
 ἔδοξε πρῶτον μὲν μηκέτι ἐξεῖναι οἰανδῆτινα χηρεούσαν ἐπαρ-
 χίαν καὶ μητρόπολιν τὸν νεωστὶ διαδεχόμενον ἀρχιερέα ἐπιφορ-

τίθειν παρ' ὃ ἐφθασε δέξασθαι καὶ οἰκονομησαὶ τὸν προκάτοχον τῆς ἐπαρχίας χρέος, δεύτερον δὲ ἕκαστον μητροπολίτην καὶ ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἐπίσκοπον κατ' ἔτος ἐκπίπτειν τοῦ ἐπιχειμένου χρέους τὸ διορισθὲν ἀνάλογον, ὡς ἂν οὕτω καὶ τῆς ἐπαρχίας ἄνεσιν τινα δεχομένης, καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἔχειν ὕστερον λαμβάνειν τι εἰς δαπάνην τῶν κοινῶν ἐξόδων.

Κατησχολοῦντο οὖν περὶ τὸ χρηματικόν, καὶ συνερχόμενοι θαμὰ περὶ κοινῶν φροντίζειν ἐσκήπτοντο οἱ ἱεροὶ ἐπίτροποι, καὶ κατ' ἐξουσίαν ἐπετέλουν τὰ δόξαντα, μικρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου φροντίζοντες· ὁ δὲ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος Σωφρόνιος, ἀπηλλαγμένος δῆθεν τῆς περιττῆς μερίμνης, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἀπεωσμένος, ὡς ὕστερον ἐφάνη, τῆς καλῆς στάσεως, ἐμερίμνα περὶ τῶν πνευματικῶν, πανταχῆ ἐπιστέλλων καὶ νουθετῶν, καὶ καθ' ἑκάστην καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ἐν παντὶ τόπῳ διδάσκων· οὕτω γὰρ ἦν διδασκτικός, ὥστε ἅπας αὐτοῦ καὶ λόγος καὶ τρόπος· ἐν παντὶ διδασκαλία τις ἦν· ἀλλ' ὅσον διέλαμπεν αὐτοῦ ἡ ἀρετὴ, καὶ ἡ κατὰ θεὸν σπουδὴ καὶ ἐπιμέλεια τῶν ἐκκλησιῶν, τοσοῦτον διέφαιεν ἡ τυραννία, καὶ ἡ μελανία τοῦ ἐγειρομένου συστήματος ἐπεσκοῦται τὴν ἐκεῖθεν λαμπρότητα, ὡς νέφος ζοφερὸν ἐπισκιάζον ἡλίου αὐγᾶς· ὁ μὲν γὰρ κοινὸς λαὸς μὴδὲν ὑφορώμενος κακόν, ἀποδεχόμενος δὲ καὶ τὰ γιγνώμενα ὡς συμφέροντα, ἴστατο τεθηπῶς τῇ αὐτοῦ ἀκροάσει καὶ θεᾷ, καὶ πολλὰ ἐποίει διδασκόμενος· οἱ δὲ κατάστασιν κοινὴν συνιδεῖν οἰοί τε ὄντες, οἱ μὲν εὐλαβέστεροι ἐσκανδαλίζοντο, οἱ δὲ προπετέστερον ἤρξαντο λοιδορεῖν μυρία καταμεμφόμενοι· συνήλγει δὲ καὶ αὐτός, τῶν ἰδίων κακῶν συναισθανόμενος, καὶ στένων ὠδύρετο, ὀρών τὸν βόθρον εἰς ὃν κατέωσαν, καὶ ὡς ἐκ λάκκου τῶν λεόντων ρυσθῆναι ἐδέετο.

Οὕτω δὲ παρηλθεν ἐξάμηνον, ἐξ ὅτου ἔσθη τὸ καλὸν τοῦτο σύστημα, καὶ τῆς τυραννίας τὰς ἀποδείξεις ἱκανὰς παρᾶσχειν συνεκίνησεν εἰς ἄμυναν τοὺς ὑβριζομένους ἀρχιερεῖς·

καὶ δὴ συνελθόντες, ἐποδυρόμενοι τῆς κοινῆς συμφορᾶς διαλύσαι μὲν εὐθὺς οὐκ ἂν εἶχον τὴν δεινὴν σύστασιν· τῇ δὲ νομίμῳ ὁμοψυχίᾳ καὶ συμφωνίᾳ ἀντεμβαλεῖν τῇ τοῦ κακοῦ ρύμῃ ἀναγκαῖον ἐνόμισαν· συνέθεντο γοῦν γνώμῃ κοινῇ καὶ δικαίᾳ, ὡς εἴ τις ἀτιμία καὶ βλάβη τινὶ ἐξ αὐτῶν τοῦ λοιποῦ παρὰ τῶν ἐπιτρόπων γένοιτο, ὑφωρῶντο γὰρ πλείονα, ταύτην κοινὴν λογιζόμενοι παντὶ σθένει ἀμύνασθαι, ὑπερμαχεῖν τε τῆς συνοδικῆς τιμῆς καὶ δικαιοπραγίας κατὰ τοῦ νέου συστήματος, πάντα εἰ δέοι προΐεμενοι, καὶ θανεῖν ἔτοιμοι ὄντες· ταύτην δὲ τὴν συμφωνίαν καὶ σύμπνοιαν τῶν ἁγίων ἀρχιερέων μαθόντες οἱ ἐπίτροποι ἔστησαν ἐπὶ τῶν ἰδίων ὀρίων, ἄχρις οὐ ἐξευρεθῆ τι δεινότερον· περιβλεψάμενοι δὲ καὶ τὸν Νικομηδείας Νικηφόρον ἐκτὸς τῆς γενομένης συμφωνίας ἰδόντες, τούτῳ χρησάμενοι διέστησαν ἀπ' ἀλλήλων πρῶτον μὲν τὸν Κυζίκου Γεράσιμον καὶ Θεσσαλονίκης Δαμασκηνὸν τοὺς δοκοῦντας ζηλωτὰς τῆς κοινῆς τῶν ἀρχιερέων τιμῆς, καὶ τῆς ρηθείσης συμφωνίας αἰτίους, ἔπειτα δὲ τοὺς λοιπούς· καὶ οὕτω καταμερίσαντες ὠλιγόρησαν τοὺς πρὸ μικροῦ δόξαντας γενναίους καὶ μεγαλόφρονάς.

Μετὰ μικρὸν δὲ βουλόμενοι οἱ ἐπίτροποι εὐπροσωπῆσαι τῷ λαῷ ἔργον εὐσεβείας διαπραξάμενοι, ἤτήσαντο παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς βασιλείας ἄδειαν, ὅπως τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας ἐπισκευάσωσιν· ὁ δὲ ἐπέτρεψεν, ἀλλ' οὐ κατὰ ἔνομον αὐτοῖς ἐπιθεώρησιν καὶ διαγραφὴν, ἀλλὰ διὰ λόγου ψιλοῦ· λαβόντες οὖν τὴν τοιαύτην ἔνδοσιν συνεκαλέσαντο τοὺς κατὰ μέρος τῶν ἐκκλησιῶν ἐπιτρόπους, καὶ τούτους πρὸς τὸ ἔργον διήγειρον, μηδὲν ὀρθῶς ἐπιλογισάμενοι, μηδὲ προσδιορίσαντες, ἢ χρήματά τινα αὐτοῖς ἀνενεγκεῖν εἰς δέον δαπανησόμενα· οἱ δὲ ἀπόλυτον ἄδειαν ἐκλαβόντες οὐχ ὅπως τὰ διερωγότα καὶ σαθρὰ τῶν ἱερῶν ναῶν ἐπισκευάσαι, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς καλῶς ἔχοντας ἐκ βάρθρων καθελόντες βελτίονας ἀνεγείραι καὶ μείζονας προεθεθύμηντο· καὶ δὴ πᾶς τις συνεκί-

νεῖτο, καὶ τὸν πλησίον παρεζήλου, καὶ ὑπερβαλεῖν περὶ τὸ
 ἔργον ἐσπούδαζεν· ὥστε ἐξεθρόησαν σύμπασαν τὴν πόλιν τῷ
 πατάγῳ τῶν φερομένων δι' ἀγυῶν ξύλων, καὶ ἐπλησαν ἀχθο-
 φορίας λίθων, βησσάλων, ἀσβέστου, τὰς στενωπούς· ἀνήγε δὲ εἰς
 τοῦτο καὶ ἔπειθε μηδὲν προσερευεῖν καὶ ὑφορᾶσθαι ἐμπόδιον,
 καὶ τις ἄλλοθεν ψευδῆς ὑπόληψις· ἀκούσαντες γὰρ παρὰ τῶν
 ἐπιτρόπων ἔχειν τὴν ἄδειαν, τοῦ ἀνοικοδομεῖν ταύς ἱερούς
 ναοὺς, δόξαν ξένον τοῦτο καὶ ἄηθες, ὑπέλαβον κατὰ αἴτησιν
 τοῦ ἀρμοστοῦ καὶ μεγάλου πρέσβεως τῶν Ρώσων πρίγγιπας
 Νικολάου Ρεπνίνου ἐπιτρέψαι τοῦτο ἡμῖν τοὺς κρατοῦντας·
 ἀλλ' αὕτη ἦν δόξα δημώδης καὶ διάκενος, εἶθ' ὑπὲρ ἀμαθείας τοῦ
 χύδην ὄχλου, εἶτε ὑπὸ τινος ἐπιβουλῆς κακεντρEXOῦς ὑπελθοῦσα,
 καὶ μέγιστα τοὺς φρονοῦντας ζημιώσασα· ὁ γὰρ μέγας ἐκεῖνος
 ἡγεμῶν, ὁ περιβόλεπτος καὶ βαθύνους πρίγγιψ, ὁ τοσαῦτα θαυ-
 μάσια ἐν Λεχία διαπραξάμενος καὶ μέγαν ἐν τῷ στρατῷ δια-
 νύσας, ὁ ἀγχίστροφος καὶ πολύβουλος πολιτικός καὶ ἀήττητος
 στρατάρχης, ὁ εὐσεβῆς καὶ φιλόχριστος, ὁ φιλογενῆς καὶ φιλά-
 δελφος, ὁ κατιδῶν εὐθύς καὶ κατασοφισάμενος τὴν ὑπουλον
 καὶ ἄσφατον γνώμην τῶν Ὀθωμανῶν, πῶς ἂν εὐήθως τοὺς ἱε-
 ροὺς ναοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπηρεάσειεν, Ρωσικοὺς ἐπι-
 γράφας ἀκαίρως; τὸ γὰρ αὐτοὺς διὰ μεσιτείας ἀνοικοδομεῖν ἐν
 εἰρήνῃ, καθελεῖν ἂν εἴη εὐθύς ἐν πολέμῳ· διὸ τῶν εὖ φρονούν-
 των οὐδεὶς τοῦτο ἐδόξαζε, καὶ διακωλύειν τὴν ὁρμὴν τοῦ λαοῦ
 ἐπειρᾶτο· ὁ δὲ ὄχλος συλλαβῶν πρόληψιν ἄτοπον, καὶ ἔνδοσιν
 ἄλογον, ἀδεῶς καὶ ἀσκέπτως τοῦ ἔργου ἐπεχείρησε, καὶ οὐπω
 μὲν ὀλίγας ἐκκλησίας ἐπιδιωρθώσαστο, πλείονας δὲ καθεῖλε, καὶ
 τὴν ὕλην ἠτοίμασεν· οἱ δὲ δεισιδαιμονοῦντες τῶν Ὀθωμανῶν
 συστροφὴν ποιήσαντες, λίβελλον ἐπέδωκαν τῷ ἐπιτρόπῳ, προ-
 δύτην τῆς αὐτῶν θρησκείας λοιδοροῦντες, ὅτι καλλύνει καὶ
 μεγεθύνει τῶν χριστιανῶν τὰ σεβάσματα, ὃ μηκέτι ἐνεγκεῖν
 ἠεῖλουν· δείσας οὖν τὴν ὁρμὴν τῶν οικείων ὁ τῆς βασιλείας

ἐπίτροπος καὶ τὴν διαβολὴν πρὸς τὸν μονάρχην ἐκκλινῶν, καὶ ἑαυτὸν ἀθῶν, συνιδεῖν μὲν ἀπέπειπατο, καθελεῖν δὲ ἐκέλευσε, καὶ συλλαβεῖν κολασθησομένους τοὺς ἐπισκευάζειν πρῶτον τολμήσαντας.

Τοιαύτης δὲ δοθείσης τῆς προσταγῆς, ὁ μὲν στρατηγὸς περιῆει καθαιρῶν τὰ ἐπισκευασθέντα, καὶ κωλύων καθάπαξ ἐγείρειν τοὺς τῶν ναῶν κατχθεβλημένους· οἱ δὲ μεγάλοι ἐπίτροποι ἐκρύβησαν δεδοικότες καὶ τρέμοντες· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς συνελθόντες, ἵνα τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἐπιτρόπους τῆς ὀργῆς ἀπαλλάξωσιν, ἐπὶ τὸν παναγιώτατον μεταθεῖναι τὰς αἰτίας ἐσκέπτοντο, καὶ στήσαι τὴν ὀργὴν τοῦτον τοῦ θρόνου ἐξώσαντες. Ταύτην οὖν τὴν οἰκονομίαν ἀποστειλαντες τὸν Νικομηδείας Νικηφόρον ἀνήγγειλαν τῷ παναγιωτάτῳ κυρίῳ Σωφρονίῳ, καὶ παρεκάλουν ἀποδέξασθαι διὰ τὴν τῶν πολλῶν σωτηρίαν, καὶ εἰ δοκεῖ προελέσθαι εἰς τὴν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου διαδοχὴν τῶν Παλαιῶν Πατρῶν κύριον Γαβριὴλ, ὃν αὐτοὶ ἔκριναν. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ πατριάρχης, ὀψόμεθα, ἔφη, εἰ τούτου χρεῖαι καὶ ἐξελθὼν τοῦ πατριαρχείου εἰς τινα τῶν συνήθων οἰκίαν, καὶ καλάμου ἀψάμενος ἔγραψεν ἱκεσίαν πρὸς τὸν τοῦ βασιλέως πρωτοσπαθᾶριον, ὃς μέγα τότε ἴσχυε, δηλώσας, ὡς ὁ πτωχὸς καὶ ὑπόφορος εὐσεβῆς λαὸς περιθαλπόμενος τῇ φιλάνθρωποτάτῃ προνοίᾳ τοῦ κραταιοῦ ἄνακτος, ἀναθαρρήσας τῇ δαφίλει ἐκχύσει τῶν πλουσιῶν αὐτοῦ δωρεῶν τῆς ἀφθόνου εὐτυχίας ἀπετόλμησεν ἐπισκευάσαι τὰ σαθρὰ καὶ διερρηγότα τῶν αὐτοῦ ναῶν καὶ ἐπεὶ ἀπερισχέπτως καὶ ἄνευ ἐνόμου διαγραφῆς ἐπεχείρησε τὸ τοιοῦτο, καὶ διετάραξε τοὺς ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν ἄρχοντας καὶ τοὺς γείτονας Ὀθωμανοὺς, οἵτινες καὶ ἀγωγὴν ἐκίνησαν, ὠργίσθη δικαίως κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ ὁ ὑπέροτατος ἐπίτροπος· ὅθεν ἐδέετο θερμῶς, ἵνα οἰκτείρῃ τὸ πολὺ γῆρας αὐτοῦ καὶ ρύσῃται αὐτὸν τῶν ἐπαπειλούντων δεινῶν, καὶ σώσῃ τὸν πτωχὸν λαὸν τῆς ἐπικειμένης αὐτῷ ὀργῆς.

Ταύτην οὖν λαβὼν καὶ ἀναγνούς ὁ παρὰ τῷ μονάρχη ἰσχύων μέγας σπαθάριος, διεμηνύσατο διὰ τοῦ αὐτοῦ εὐσεβοῦς οἰκείως αὐτῷ ἔχοντος τῷ παναγιωτάτῳ, μηδὲν περὶ τούτου πτοεῖσθαι καὶ μεριμνᾶν· καὶ τῇ ἐξῆς, ὅτε ὁ ἐπίτροπος εἰσήει εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς παράστασιν τῷ μονάρχη, εὐφωῶς τοῦτον παραθαρρύνων, τί ἔδεισας ἔφη, δεδισσόμενος τὸν πατριάρχην Ῥωμαίων; ἀπόλυσον οὖν τὸν πτωχὸν γηραιὸν τοῦ δέους, καὶ τὸν ὑπόφορον λαὸν τῆς ὀργῆς· οὐ γὰρ ἀμάρτημα, ἀλλὰ τῆς πρὸς θεὸν εὐλαβείας τὸ ἐπιχειρήμα! ταῦτα τοίνυν πυθόμενος ὁ ἐπίτροπος μηδὲν πλέον περὶ αὐτοῦ ὑφορώμενος, καὶ τοὺς ἄλλους τοῦ δέους ἀπήλλαξε, καὶ μηδένα τοῦ λοιποῦ ἐζήτει τι μωρῆσαι τῆς ἀταξίας· διεμηνύσατο δὲ καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην εὐθυμοτέρως ἔχειν, καὶ μηδὲν κακὸν ὑπονοεῖν· οὕτως οὖν διὰ μιᾶς ἐπιστολῆς ἀπέλυσε τὸν τε τῆς βασιλείας ἐπίτροπον τῆς διαβολῆς, καὶ τοὺς τοῦ κοινοῦ ἐπιτρόπους τοῦ κινδύνου, καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν τῆς ὀργῆς, ἑαυτὸν περισώσας ὁ παναγιώτατος Σωφρόνιος.

Ἄλλ' ἐκ τῆς τοιαύτης ἀβουλίας τῶν ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ πολλή τις ζημία ταῖς ἐκκλησίαις ἐπηκολούθησε· πρῶτον μὲν ἔβλαψε τοσαύτας ἐκκλησίας ἀποστερήσας τοὺς χριστιανούς, ὅσας κατέβαλον ἐποικοδομησόμενοι· δεύτερον δὲ ἀπανταχοῦ οἱ Ὀθωμανοὶ διώκοντες τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς ὑποούλως, μάλιστα τὸ ἱερατεῖον, ἀπ' ἀρχῆς ἀφηροῦντο τὰ μεγαλοπρεπῆ ἱερὰ οἰκοδομήματα ἐπὶ διαφόροις προφάσεσιν, ὥσπερ περίπου τὸ χιλιοστὸν ἐξηκοστὸν ἔτος ἀφείλον πάντας τοὺς ἐνδόξους ναοὺς τῶν χριστιανῶν διὰ προγράμματος, εἰς τὸ μηκέτι ἔχειν θολωτοὺς καὶ μολυβδοσκεπεῖς, ταῦτὸν εἰπεῖν περιφανεῖς ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀλλὰ χθαμαλοὺς καὶ προσγειοὺς· ἔκτοτε ἀλλ' οὖν οὐκ ἔτι φθονοῦντες τούτοις ἐπεβούλευον, ἀλλὰ καὶ πεσόντας ἐνορθοῦσθαι ἐπέτρεπον καὶ διερωγότες ἐπισκευάζειν οὐ διεκώλυον· ἀπὸ δὲ τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἔτους ἐξῆς

οὐκ ἔτι ράδιον οὐδ' ἐπιδιορθοῦν τὰ διαρρέοντα, ἐπισκευάζοντο μέντοι μετὰ συνέσεως· ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ πέμπτῳ τούτῳ ἔτει ἡ τοιαύτη παράλογος τόλμη τοὺς δεισιδαιμονοῦντας ὀτμάνους ἠρέθισε, καὶ ἡ βλακία καὶ δειλία τοῦ ἐπιτρόπου τῆς βασιλείας καθελεῖν τὰ ἐπισκευασθέντα καὶ μηκέτι ἐγείρειν τὰ καταβληθέντα ἐδίκασε, τόλμη ἀνεφύη τῷ βουλομένῳ τῶν Ὀθωμανῶν ἐπηρεάζειν παντί, καὶ μανία λυσσώδης κατὰ τῶν ἱερῶν ἐνέσκηψε γενικῶς· ὥστε ἀπανταχοῦ μὴ στέργειν ἀνοικοδομεῖν καὶ τὰ περίοικα τῶν ναῶν καὶ κελλεῖόν που πάροικον ἱερῶν ἢ μοναχῶν, καὶ περιαθρεῖν συνεχῶς καὶ διερευνᾶν τοὺς ναοὺς, εἶπου ἦλος καινὸς καὶ μετῆλλακτο κέραμος, πάντων ἐξουσίαν καὶ τόλμην λαβόντων τῶν δυσσεβῶν καταδιώκειν εἰς βλάβην καὶ μαρτυρεῖν εἰς ζημίαν· τρίτον δὲ κατεζημίωσε τὸ κοινὸν ἢ τοιαύτη τῶν ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ ἀβουλία τοσαύτης δαπάνης, καὶ ὕλην ματαιώσας· ἐν τοσαύτῃ πτωχίᾳ τοῦ γένους καὶ ἀνάγκαις τοῦ ἱερατείου.

Κατελάλουν οὖν καὶ ἐμέμφοντο τῆς ἀβουλίας τῶν ἐπιτρόπων ἅπας ὁ εὐσεβὴς λαός, μάλιστα οἱ ἀρχιερεῖς· καὶ τινες ἀφορμῆς δραξάμενοι εὐλόγου τε καὶ δικαίας, διενεήθησαν καταργῆσαι ἐγκαίρως τὴν ἐπιτροπικὴν, δηλοποιήσαντες δι' ἀναφορᾶς τῷ κράτει, ὡς τοιοῦτον ἐπιχείρημα ὑπῆρξεν, οὐ διὰ τόλμην παράλογον τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ διὰ προτροπὴν ἀδιανόητον τῶν προχειρισθέντων ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ, καὶ ἀπάτην ἐθελοψευδῆ, καὶ οὐκ ἂν ἄλλως ἐτόλμησεν ὁ λαὸς καθαιρεῖν καὶ ἐπισκευάζειν τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, εἰ μὴ αὐτῷ εἶπον ἄδειαν λαβεῖν παρὰ τῶν κρατούντων, καὶ εἶπερ ἄρα πειθαρχήσας τῇ ἀρχικῇ ἐνδόσει ἐπεχείρησε τῇ οἰκοδομῇ, δίκαιος ἂν εἴη μηδὲν παθεῖν καὶ προσζημιωθῆναι, ναὶ μὴν καὶ τῆς ἀσυνέτου καὶ ἀλυσιτελοῦς ἐπιτροπικῆς ἀπαλλαγῆναι, τῆς συστάσης ἤδη ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐλῇ, καὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην τῶν ἱερῶν διοικήσιν ὑπὸ

μόνων τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ πατριάρχου διοικεῖσθαι καὶ διεξάγεσθαι. Ταῦτα μὲν τινες διανοήθησαν, εἰς ἔργον δ' ἀγαγεῖν πολλαχῶς διεκώλυοντο, καὶ οὐδὲ εἰς τὸν λαὸν ἐξεφώνησαν· ὁ δὲ τότε Κυζίκου Γεράσιμος ὁ Χίος θερμότερος ἂν περὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ κατελάλει προπετῶς, καὶ ἐπηπεῖλει τοιαῦτα διαρρήδην φβεγγόμενος· ὑπηναντιοῦτο δὲ καὶ ἀντέπραττεν αὐτῷ μάλιστα ὁ Θεσσαλονίκης Δαμασκηνὸς, κεχαρισμένα τοῖς ἐπιτρόποις ποιῶν, ἄλλως τε συνορῶν τὸν κίνδυνον καὶ ὑφορώμενος μήπως τὸ μὲν τῆς ἐπιτροπῆς χρῆμα μένη, τῶν δὲ ἐπιτρόπων, οἷς ἄλλοθεν δυσμένειαι καὶ μίση τῶν παραδυναστευόντων συγκυρεῖ, θάνατος καταγνώσθῃ, καὶ φονικοῖς αἵμασι μινανθῶσιν· ἐνῆγε δὲ καὶ ἐπειθε, πάντοθεν ἀπερύκειν τῶν δυσχεστευμένων τὰς προσβολὰς καὶ διαλύειν τὰς συστάσεις κατὰ τῆς νεοπαγοῦς ἐπιτροπικῆς καὶ ὁ Προύσης Μελέτιος, γράφων τότε ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἄλλους, πάντα χαριζόμενος τοῖς λαϊκοῖς ἐπιτρόποις· ἐπηγρύπτει δὲ καὶ πάντα ἐποίει ὑπὲρ τῆς ἐπιτροπικῆς καὶ ὁ Νικομηδείας Νικηφόρος· ὥστε διὰ πολλῶν οὕτως ἀπεσόβησαν αὐτῶν τὸν κίνδυνον οἱ ἐπίτροποι· ἀπαλλαγέντες δὲ τοῦ τοιοῦτου ἐπέρρωσαν τὴν δύναμιν τῆς ἐπιτροπικῆς καὶ τοὺς ἐνδημοῦντας ἀρχιερεῖς κατέθλιβον, καὶ οὐς ὑφωρῶντο εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἀπέπεμπον· ἀπῆλθε δὲ καὶ ὁ Κυζίκου Γεράσιμος, δόξας ἐκὼν· μετεκαλέσαντο δὲ καὶ τὸν Προύσης Μελέτιον, καὶ τοῦ Νικομηδείας Νικηφόρου πρὸς κύριον ἐνδημήσαντος, προεβίβασαν ἀπὸ Προύσης εἰς Νικομηδειαν.

Τὰ μὲν οὖν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως οὕτω διαμερισθέντα, τῷ χρηματισμῷ προσκείμενοι οἱ ἐπίτροποι, καὶ τῶν οἰκείων ὄρων ὑπεραλλόμενοι διετάραττον· ὁ δὲ παναγιώτατος κύριος, Σωφρόνιος βουλόμενος συστήσαι τὴν κοινὴν ἀρμονίαν, διὰ μέσου ἰὼν τὰς ἐκατέρωθεν ἔκ τε τῶν ἐπιτρόπων καὶ ἀρχιερέων ἀπεσόβει καὶ διεκώλυεν ὑπερβολὰς, σπουδάζων ἐκ πάντων τὸ λυσιτελεῖν καὶ χρῆσιμον· καὶ τὰς μὲν τῶν λαϊκῶν ὁρμὰς κα-

ταστέλλων, τὴν τῶν ἀρχιερέων περὶ τὰ κοινὰ ραπτῶνην κατεμύωπιζε, καὶ τούτων τὴν περὶ τὰ βιωτικὰ ἔχουσιν περιστέλλων ἐκείνου; κοιναῖς χερσὶν ἐπιψαύειν τῶν ἱερῶν διεκώλυε, καὶ κατολιγωρεῖν τῶν ἀρχιερέων ἀπέτρεπεν· ἀλλὰ τὴν ἰσότητά σπουδάζων οὐδετέρους ἐπήρεσκεν· οἷτε γὰρ ἐπίτροποι εἰς πάντα τὰ σφίσι σπουδαζόμενα συναινεῖν ἐβούλοντο, καὶ μὴ συναινοῦντα διεμέμφοντο, οἷτε ἀρχιερεῖς μηδὲν παρὰ τῶν ἐπιτρόπων αὐτοῖς ἐπιτιθεμένων παρὰ γνώμην κοινήν ἀποδέχεσθαι ἤθελον, καὶ στέργοντα ὅσα καὶ ἀποπέμπειν οὐχ οἷός τε ἦν, διελοιδουροῦντο, καὶ ἀμφοτέροι ἀπηρέσκοντο ἐν πολλοῖς δυσχεραίνοντες· ὁ δὲ τῆς ἐκατέρων δυσαρρεσκείας μικρὰ φροντίζων, ἤσχαλλε καὶ ἐπωδύρετο συνεχῶς, ὅτι ἕκαστος τὸ ἴδιον ἐπιζητεῖ, καὶ τίνα ἄρα πρὸς τὸ κοινὸν χρήσεται; κατεσπούδαζε γοῦν ὡς ἐξ ἀκανθῶν συλλέγειν τὰ ἄνθη εἰς κοινήν μελιττουργίαν, ἢ ἐκ πολλῶν ἀχύρων τὸν σίτον ἐπισκέπτεσθαι ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἄλωνι, καὶ αἶψα σύννους ὡς ἐπὶ παγίδων πολλῶν ἐπορεύετο, περισκοπῶν πάντοθεν τὰς χρεῖας τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν κατάρτισιν εὐθύνων τὴν μέριμναν, τοὺς πρὸς τὰ ρευστὰ καὶ μάταια τοῦ βίου κεχρηνότες καὶ πρὸς τὰς σκιάς διαπληκτιζόμενους ἀλλήλοις δριμέως ἐπιτιμῶν, καὶ ἐλέγχων, καὶ παρερχόμενος συνετῶς, ὁμιλῶν ἀξίως, καὶ πνευματικῶς ἐπαναπαυόμενος τοῖς νήφουσι καὶ ζητοῦσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐν πτωχίᾳ πνευματικῇ καὶ ἐν ὑπομονῇ καὶ ὀλιγωρίᾳ τοῦ κόσμου, καὶ ἐν πραύτητι πνεύματος καὶ νοῦς καθαρότητι, καὶ ἀπλῶς ἐν σωφροσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς ὁ κατὰ Χριστὸν μορφοῦται ἄνθρωπος, παρεμύθει δὲ καὶ τοὺς ἐν ἀνάγκαις καὶ θλίψεσι καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ γράμματος, μάλιστα τοὺς καταπολεμουμένους ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας, καὶ τούτων τὴν κερτερίαν θαυμασίως ἐπέτεινε διὰ τῶν θεοπνεύστων λόγων καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν θείων Γραφῶν.

Ἀπέστειλε δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν Παννονίᾳ ὀρθοδόξους

παρθήγων αὐτῶν τὴν καρτερίαν καὶ παρχυθούμενος καὶ διδάσκων μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ ἐπηρειαῖς τῶν δυτικῶν, τὴν ἀποστολικὴν καὶ θεοδίδακτον ὁμολογίαν κατέχοντες, καὶ γενναίως ἐγκαρτεροῦντας καὶ διαγωνιζομένους ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ τῆς εὐθείας μηδαμῶς ἐκτρεπομένους, εἰδότας, ὅτι διὰ τῆς ὑπομονῆς ἢ πρὸς θεὸν πίστις καὶ ἐλπίς μαρτυρεῖται καὶ οἱ καλῶς ὑπομένοντες μακαρίζονται καὶ δοξάζονται παρὰ τοῦ τὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομοῦντος θεοῦ. Ἐγγραφον γὰρ πρὸς αὐτὸν καταλέγοντες τοὺς ποικίλους πειρασμούς καὶ τὰς διαφόρους ἐπηρειαῖς, ἃς φανερώς καὶ ὑπόουλως ἐν πάσῃ τῇ ἐκεῖ παροικία κατειργάζοντο αὐτῶν οἱ τῆς Ρώμης νερθηκοφόροι καὶ ὅλως οἱ δυतिकόφρονες, ἐπερωτῶντες καὶ περὶ τινῶν ἐθίμων, ὅσα ἐκ πολιτικοῦ νόμου αὐτοὺς κατηνάγκαζον διενεργεῖν, ἢ γενόμενα στέργειν καὶ ἀτοδέχεσθαι· κατὰ τοῦτον γὰρ τὸν καιρὸν καὶ τοὺς ἀπ' ἀρχῆς κατοίκους ὀρθοδόξους παρηνώχλησαν, καὶ τοὺς προσγενομένους ἔξωθεν ἀπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ Μυσίας εὐμενῶς πρότερον προσδεξάμενοι, κατεφόβησαν ἐπὶ τὰ καίρια τὰ βέλη καὶ τὰ δόρατα τιταίνοντες οἱ ψυχῶνται κυνηγοὶ τῆς Ρώμης· τῇ γὰρ συνήθει αὐτῶν πανουργία καὶ δολιότητι κατασοφισάμενοι, τὴν ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ αὐλῇ θεοσέβειαν μικροῦ δεῖν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἠρέθισαν, διωγμὸν τυρεύοντες· διὸ καὶ ἐνοχλήσεις ἀλλεπαλλήλους περὶ τὴν πίστιν ὑπέφερον καὶ παραλλαγὰς τῶν ἐθίμων εἰσήγον, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διατυπώσεως καὶ κανονικῆς τάξεως μεταστῆσαι ἐπειρῶντο, καὶ ὅλως εἰς καινοτομίαν παρενεγκεῖν ἐσπούδαζον· ἐντεῦθεν ἄρα κατωδυνῶντο μὲν τοῖς παροῦσι κακοῖς, ὑφωρῶντο δὲ χείρονα, καὶ ταῦτα διαγγέλλοντες ἀπωλοφύροντο, καὶ τῶν παναγίων εὐχῶν καὶ σοφῶν παραινέσεων τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐδέοντο γράφοντες.

Ὁ μὲν οὖν παναγιώτατος κύριος Σωφρόνιος ἐσπούδαζε περὶ σωτηρίας ψυχῶν καὶ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εὐσταθείας, καὶ

κατὰ θεὸν ἀγωγῆς· οἱ δὲ προχειρισθέντες ἐπίτροποι ἐφρόντιζον περὶ χρημάτων καὶ δόξης καὶ τῆς ἀκρίρου ἀρχῆς καὶ κοσμητικῆς κακοζηλίας· καὶ προῆγον ἐπαύζοντες κατὰ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων τὴν ἐξουσίαν, τοῦτον προελόμενοι ἐνδημεῖν, ἐκεῖνον ἀπωθοῦντες καὶ διώκοντες· ἀπεδιώξαν γοῦν καὶ τὸν Θεσσαλονίκης Δαμασκηνὸν, καίτοι ἐναγχος δόξαντα πρόμαχον, καὶ τὸν Καστορίας Γεννάδιον διὰ λόγων τομότητα κατεσίγησαν, καὶ πάντας κατεφόβησαν· καὶ παραλαβόντες προασπιστὴν συνεργὸν καὶ συνίστορα τὸν ἄρτι προβεβηκότα ἀπὸ Προύσης εἰς Νικομήδειαν Μελέτιον, τούτῳ τὴν ἰσχὺν περιέθεντο καὶ δι' αὐτοῦ ἐποίουν τὰ δόξαντα. Ἦκει δὲ κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν δι' ἀδείας πατριαρχικῆς ὁ Κυζίκου Γεράσιμος· ἐλθόντα δὲ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαρχίαν κατεβίαζον οἱ ἐπίτροποι, κοτέοντες μὲν τυχὸν διὰ τὰ προλαβόντα, φοβούμενοι δὲ πάντως τὴν ὀρμὴν αὐτοῦ καὶ πολυπραγμοσύνην· ὁ δὲ ἀντέτεινε καὶ ἐδικαίου τὴν αὐτοῦ εἰς βασιλεύουσαν ἐπάνοδον διὰ τῆς πατριαρχικῆς ἀδείας, καὶ παρέμεινε διαμαχόμενος, καὶ συνετάραξε μικροῦ δεῖν πάντας, τοὺς μὲν ἀμυνομένους καὶ βοηθοῦντας, τοὺς δὲ καὶ διώκοντας· καὶ νοσήσας ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐκθέρμῳ καὶ συνεχεῖ πάλῃ, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀντιπάλων ὀρμὴν ἤμιστα ἐνδοῦς κατεπολεμήθη τελευταῖον ὑπὸ τοῦ θανάτου, ἐκδημήσας πρὸς κύριον· ἐζημιώθη δὲ τὸ κοινὸν δι' αὐτὴν τὴν παράλογον μάχην πλείονα τῶν ἐκατὸν ταλάντων· καὶ ὅσα γὰρ κατεξώδευσεν αὐτὸς ἀμυνόμενος τῇ ἐπαρχίᾳ χρέος προσέθετο· ὅθεν καὶ ἡ μητρόπολις Κυζίκου πλεῖον ἢ ἄλλοτε ἐδέξατο χρέος· καὶ ἡ μητρόπολις Σερρῶν ταῦτά ἐπαθε· καὶ ἐξῆς αἱ λοιπαί, ὅσαι νέον ἐδέξαντο ἀρχιερέα, καὶ ὁ τεθεὶς ὄρος μὴ ὑπερβαρύνειν τὰς ἐπαρχίας τοῖς χρέεσι, φροῦδος καὶ ἀράχνης ἰστός.

Ἐπωδυνάτο δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Σωφρόνιος καὶ διὰ τὴν ὀλιγομαθίαν τοῦ ποτε ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη πολυμαθοῦς γένους, μάλιστα δὲ διὰ τὴν ἐπιτολαιομάθειαν τῶν νέων τῆς

μεγάλης ταύτης πόλεως, και ἀποκαταστήσαι τὴν ἐκλείπουσαν σχολὴν ἐπιστημῶν παρὰ τὸ πατριαρχεῖον βουλόμενος και σπουδάζων ἀπὸ τοῦ ἐβδομηκοστοῦ ἔκτου ἔτους, μόλις κατὰ τὸ ἐβδομηκοστὸν ὄγδοον τὸ ἔργον ἐξετέλεσε, και ὡς εἰπεῖν ἀνήγειρε ταύτην και ἀνωκοδόμησε· κατανοήσας γάρ τὸ βικρὺ τοῦ ἐράνου, ὄνπερ διὰ σιγγιλίου κατὰ τὸ πεντηκοστὸν ἑννατον ἔτος τοῦ παρόντος αἰῶνος συνέθεντο ἐτησίως εἰσφέρειν οἱ ἀρχιερεῖς, αἴτιον γενέσθαι ἐξῆς παντελοῦς ἀμελείας και καθαιρέσεως τῆς σχολῆς, τούτου τριτημέριον ἀπολαβῶν και διὰ νέου σιγγιλιάδου γραμματος διαταξάμενος, εὐμαρῶς και ἀλύπως χορηγεῖν μικρόν τι εἰς σύστασιν τῆς σχολῆς ἀπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς συνεκίνησεν· ἐντεῦθεν οὖν οὐ διέλιπον χορηγοῦντες, οὐδὲ παύσονται τῆς προχείρου ταύτης ἐπικουρίας τῶν λόγων, ὅτε και διδάσκαλος παρῆ ἱκανὸς πρὸς διδασκαλίαν ἐπιστημῶν, και τὴν ἄλλην συμπεριφορὰν τῆς πολυπαθοῦς ταύτης οἰκῆσεως ἀνεχόμενος· ἐπετίμα δὲ και τοῖς ἐπιβάλλουσι προχείρως διερμηνεύειν ἐν ἄλλαις διαλέκτοις τὰς Γραφάς, και οὐδὲ ἐπέτρεπεν ἄνευ ἀνάγκης μεταφράζειν ἢ εὐχὰς ψελλίζειν ἐν ἄλλῃ διαλέκτῳ, μάλιστα τῇ συμμίκτῳ ταύτῃ Ὀθωμανικῇ· τοὺς μὲν εἰς εἰς βάθος ἐκατέρων τῶν διαλέκτων τὴν δύναμιν ἔχοντας, ἔλεγε γάρ ὡς ἐργῶδες και σχεδὸν ἀνεφικτον ἀκριβῶς μεταφράσαι, ὥστε σώζειν τὴν ἔμφασιν τῶν ρητῶν και περιόδων, και ἀπλῶς πολλῶν λέξεων, και ἄνευ ἀνάγκης, εἶτουν προκειμένης ὠφελείας ἀκροατῶν, οὐκ ἔξεστι μεταποιεῖν· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς παρὰ τὰς ἐρμηνεαῖς τῶν Γραφῶν, ἅς ἐποίησε ἐν διαλέκτοις, ἤυχετο κατ' ἰδίαν ἢ κοινῇ ἀραβικῇ διαλέκτῳ καιτοι ὑπὲρ πάντας ἐπιστάμενος, οὐδ' ἄλλῃ τινι, ἀλλὰ ἐλληνικῇ πάσῃ διαλέκτῳ μηδεμίαν ταύτης προσθεῖς· τὸν γὰρ μὴ ταύτην εἰδότα, χρῆσθαι ἑτέρῃ, ἢ πρὸς τὸ μὴ αὐτῆς συνιέντα δι' ἄλλης λαλεῖν ἐπάναγκες, τὸν δὲ εἰδότα ἀναγινώσκειν και συνιέντα ἀκαίρως μέντοι παραψελλίζειν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀλλοτριᾶς γλώσσης εὐχόμενον,

ἢ ἐρμηνεύοντα, οὐ διὰ χρείαν ἀλλὰ διὰ τύφον λαλοῦντα, ἀπέ-
 τρεπε· ἡγάπα δὲ σφόδρα τὸν Ἕλληνα λόγον, καὶ πάντας ἤθε-
 λε τοῦτον εἰδέναι, διὸ καὶ περὶ σχολείων ἐφρόντιζε.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος οἱ ἀσκη-
 ται οὐκ ἐπαύοντο διαφερόμενοι περὶ τῶν μερικῶν μνημοσύνων,
 καὶ σκάνδαλον ἦν αὐτοῖς τὰ κόλυβα προτιθέμενα ἐν κυριακῇ,
 ἀνήλθεν ὁ ὀσιώτατος ἀσκητῆς καὶ διδάσκαλος Βησσαρίων εἰς
 Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐντυχῶν τῷ παναγιωτάτῳ κυρίῳ Σω-
 φρονίῳ ἀνήγγειλε τὰ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐκθέμενος τὰς γνώμας
 τῶν ἀντιφερομένων καὶ τὰ τῶν λόγων ἐπιχειρήματα, συνοδικῆν
 περὶ τούτων διάγνωσιν ἤτεῖτο εἰς κοινὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν·
 συνελθόντες οὖν οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ καὶ συνδιασε-
 ψάμενοι μετὰ τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυ-
 ρίου Σωφρονίου, συνοδικῇ τῇ διαγνώσει ἔγραψαν αὐτοῖς τὴν
 προτέρην ἀνανεώσαντες ἀπόφασιν, ὡς οἱ ποιοῦντες τὰ μερικὰ
 μνημόσυνα ἐν σαββάτῳ καλῶς ποιοῦσι, καὶ οἱ ποιοῦντες αὐτὰ
 ἐν κυριακῇ οὐχ ἁμαρτάνουσι· τοὺς δὲ ἀντελέγοντας καὶ ἐναν-
 τιουμένους τούτοις, καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ εἰρήνην τῶν ὁσίων
 ἀσκητῶν διανοχλοῦντας, καὶ κοινῇ σκάνδαλον ἐμποιοῦντας, ἐπι-
 τιμίῳ ὑπέβαλον, ἂν μὴ παύσωνται. Νεωτερικὸν δὲ τὸ ἐφεύ-
 ρημα, καὶ ξένην καὶ ἀπαράδεκτον τῇ ἀποστολικῇ καὶ καθο-
 λικῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ συνοδικῶς ἀπεφήνατο καὶ τὴν εἰκόνα
 τὴν λεγομένην τῆς ἁγίας Τριάδος· ἐκ γὰρ τῶν λατίνων πα-
 ρεισέδῳ τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ.

Πολυμερὴς οὖν γενομένη ἐκ τῶν ἀντιπεφυκότων ἢ ἐν τῇ
 πατριαρχικῇ αὐλῇ διοίκησις, ὡς εἴρηται, συχνὴν εἶχε τὴν με-
 ταβολὴν καὶ πολυειδεῖς τὰς νόσους· διὸ ὅσον κατ' ἀρχὰς προ-
 χειρωτέρα ἐδόκει, τοσοῦτον δυχερεστέρα ἀπέβη, καὶ καθ' ἐκά-
 στην πράγματα παρείχε καὶ ἐνοχλήσεις διακενῆς, καὶ πολυ-
 μερίμους φροντίδας τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, μεριμνῶντι περὶ
 τῆς καλῆς καταστάσεως καὶ κοινῆς ἁρμονίας τῶν ἐκκλησιαστι-

κῶν· ταύτην γοῦν πολλαχῶς πρότερον παθοῦσαν, τῶς διετάρακτε βαρῦς ἐμπεσῶν ὁ Νικομηδεῖας Μελέτιος· περιστοιχοῦμενος γάρ καὶ ἐπερειδόμενος οὗτος τῇ δυνάμει καὶ εὐνοίᾳ πολλῶν ἀρχόντων καὶ τῶν αὐτῷ προσκειμένων ἐπιτρόπων, πολλὰ ἐποίησεν καὶ περὶ πολλῶν διηνώχλει τὸν παναγιώτατον κύριον Σωφρόνιον, καὶ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἀποσχοινοισθεὶς τούτους κατεφρόνει, τοὺς δὲ κοσμικοὺς ἐθεράπευε, κεχαρισμένα αὐτοῖς πάντα ποιῶν· διὸ οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς, κατολιγωρούμενοι ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ περὶ πλειόνων θλιβόμενοι, συνίσταντο καὶ συνεκινουῦντο κατ' αὐτοῦ· καὶ δὴ συνόδου γενομένης ὁμοθυμαδὸν κατήλεγξαν αὐτοῦ τὸ ἔκτραπον καὶ παράφορον καὶ ὑπεροπτικὸν καὶ ἀλαζονικὸν καὶ ἐπιζήμιον, ἐπαπειλοῦντες παντελεῖν αὐτοῦ καταστροφὴν, εἰ μὴ τοῦ λοιποῦ παύσῃ, τὴν δικαίαν τάξιν τηρῶν καὶ ἐν ἰδίοις ὅροις ἐμμένων· ἐκ τούτου οὖν ἐρράγη προφανῶς τὸ κοινὸν σύστημα· καὶ οἱ μὲν τοὺς ἀρχιερεῖς δικαιουῦντες, ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τῆς συνοδικῆς εὐνομίας ἴσταντο· οἱ δὲ τὸν Νικομηδεῖας περιέποντες καὶ φιλοῦντες ὑπὲρ αὐτοῦ πάντα ἔπραττον, καὶ τὴν ἐπιτροπικὴν συνιστῶντες τοῦτον ἐμεγάλυνον καὶ ὑπερύψουν· ὁ δὲ παναγιώτατος Σωφρόνιος ἀποστρεφόμενος τὸν τύφον καὶ τὴν ἔπαρσιν τοῦ Νικομηδεῖας, τοὺς βαρυνομένους καὶ καταβοῶντας ἀρχιερεῖς ἐδικαίου καὶ καταπεσεῖν ἤθελε· κατανοήσας δὲ κατάφρακτον αὐτοῦ τὸ ὀχύρωμα καὶ τὴν ἐπιτροπικὴν συμμορίαν ὑπεργινομένην τῶν ἀρχιερέων, τὴν ἐπομένην κατ' αὐτῶν βίαν καὶ τὰς ἐπιζημίους ἐκ δυσμενεῖας ὁρμᾶς ἀποτρέψαι ἐφρόντιζε, δίκαιον μὲν ἡγούμενος τὸ ἐπιχειρήμα, ἄκαιρον δὲ εὐρῶν καὶ τοῖς ὄλοις ἐπιβλαβές· διὸ καλῶς οἰκονομήσας καὶ πολλὰ διενεργήσας καὶ ἐπειπῶν, καθησύχασε τὸν σάλον, ἀβλαβεῖς συντηρήσας τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ εἰρήνην αὐτοῖς διαπραξάμενος.

Ἡὔξησαν δὲ τὰ χρέη τοῦ κοινοῦ, διότι πολλὰ κατεξώδευον οἱ ἐπίτροποι· καὶ ἐπεὶ ἐράνουσ καὶ συνεισφοράς ἀπαιτεῖν

ἀπειπόν ποτε, καὶ προσεπαύξεν ἄνευ εὐλόγου αἰτίας τὸ κοινὸν τῆς ἐκκλησίας προσόχθισμα ἠσχύνοντο, ἤθελον δὲ καὶ πολλοὺς τῶν ἀρχιερέων ἀποπέμψαι εἰς τὰς ἰδίαις ἐπαρχίαις, ἵνα μὴ ἐγγὺς ἀντισταμένους τῷ αὐτῶν συστήματι ἔχωσι, καὶ ἔργα κοινωφελοῦς ἐπιδειξάι προνοίας, ἐπινοοῦσί τι δῆθεν συμφέρον, καὶ διενεργήσαντες κατορθοῦσιν, ὥστε ὀρισμὸν δικαιοπραγίας ἀπολυθῆναι τοῦ κράτους, πρὸς πάντα ἡγεμόνα καὶ σατράπην, κριτὴν τε καὶ ἄρχοντα ὑπὲρ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ καὶ τῶν μητροπολιτῶν· τοῦτον οὖν ἐξέδωκεν ὁ κράτιστος μονάρχης φιλανθρωπεύομενος, ἐν ᾧ διεκελεύετο σφοδρῶς ἐπιτάσσειν πάντα ἄρχοντα ἀπέχειν καθάπαξ τῆς πρὸς τὸν ὑπόφορον Ρωμαίων καὶ τοὺς αὐτῶν μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους οἰασοῦν βίας τε καὶ ἀδικίας καὶ ἄλλης διανοχλήσεως, περιθάλλοντας καὶ συντηροῦντας ἐπιμελῶς ἐν ἀνέσει καὶ εὐνομίᾳ, ἐπαπειλῶν, ὡς εἴ τις φωραθεῖται ταύτην τὴν βασιλικὴν προσταγὴν ἀθετῶν καὶ παραβαίνων, καὶ τὴν ἐννομον δικαιοσύνην μὴ συντηρῶν, καὶ βίαν τινὰ καὶ ἀρπαγὴν ἐπιφέρων τῷ γένει τῶν ὑποφόρων Ρωμαίων, ἢ τοὺς μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους αὐτῶν οἰωδῆποτε τρόπῳ ἐπηρεάζων καὶ ἐνοχλῶν καὶ κωλύων διενεργεῖν τὰ ἐπιτετραμμένα αὐτοῖς καὶ παραλόγως χρήματα ἀπαιτῶν, οὗτος τῆς δικαίας ὀργῆς καὶ τιμωρίας οὐκ ἂν ἐκφύγοι· τοιαῦτα οὖν ἐγγράφα βασιλικά, πλήρη φιλανθρωπίας καὶ δικαιοπραγίας, ἀπελύθησαν εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν· ἀπέβη μέντοι τούναντίον ἢ προσεδόκησαν οἱ ἐπίτροποι· οἱ γὰρ κατὰ τόπον κριταὶ καὶ ἄρχοντες ἐξηγριώθησαν κατὰ τῶν ἀρχιερέων, ὑπολαβόντες ἀναφοράς κατ' αὐτῶν πρὸς τὸ κράτος ἀνενεγκεῖν, δι' ἧς τοιαῦτα ἐξεδύθη τὰ προστάγματα, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν λόγοις κατήλεγχον διὰ τί μηδὲν παθόντες κακὸν καταβοῶσιν αὐτῶν πρὸς τὸν ἄνακτα, πολλοὺς δὲ καὶ ἐζημίωσαν χρήματα πρόστιμον συκοφαντίας ἐπιβαλόντες· ἀλλ' εἰ καὶ μηδενὶ ὠφέλησε τὸ τοιοῦτον ἐπινόημα, ἤρκεσε μέντοι τὰ ἄλλα ἀναλωθέντα τοῦ κοινοῦ χρήματα διὰ ἴδια

πάθη καὶ διαφέροντα, ὡς ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου κοινοῦ συμφέροντος δαπανηθέντα ἐπιλογίσασθαι, καὶ ὡς δῆθεν προφάτως ἀπάσης ἀναιρεθείσης καὶ γενικῆς παρουσίας εὐνομίας, κατεβιάζοντό τινες τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων, οὓς ὑπώπτειον ἀπαρέσκεισθαι τοῖς πραττομένοις, εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀπελθεῖν ἐπαρχίας.

Ὁ μὲν οὖν Νικομηθεΐας Μελέτιος ἤγε καὶ ἔφερε πάντα, παρωθῶν καὶ κατολιγωρῶν τοὺς συναδέλφους ἀρχιερεῖς, τοῖς κοσμικοῖς προσκείμενος· ὁ δὲ παναγιώτατος κύριος Σωφρόνιος ὑπὸ τυραννίαν ὑποπεσὼν κατωδυνᾶτο καὶ ἔστεινεν, οἰκτιστα πάσχων καὶ πολὺν ἔχων τῶν λογισμῶν τὸν θόρυβον· κατανοῶν δ' ὡς οὐκ ἂν ἄλλως τῆς τοιαύτης τυραννίας ἀπαλλαγείη, εἰμὴ διὰ βιαίας καταφορᾶς καὶ δημεγεργίας, συνεννοῶν δὲ καὶ τὸν ἀπ' ἀρχῆς αὐτοῦ ὄλον βίον ἤσυχον ἐν πραότητι καὶ εὐαγγελικῇ ἀνοχῇ, ἵνα μὴ τὸν ἴδιον χαρακτήρα διολέσῃ τῆς τυραννίας τὴν ὕβριν ὑπέφερε· πλὴν καθ' ἑκάστην δυσφορῶν καὶ ἀνιώμενος ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, τῆς βαρυτάτης δυσθυμίας τὴν πικρίαν ἀποπτύειν εἰς πρόσωπον τῶν βιαστῶν ἠναγκάζετο, ἀπελέγχων τὰς παραλόγους αὐτῶν ὁρμὰς καὶ τυραννικὰς βίας καὶ ἄδικα ἐπιχειρήματα· ἐν τοιοῦτοις οὖν διαγωνιζόμενος μετὰ πέμπτον ἔτος κατεβαρύνθη, καὶ πρὸς τέλος τοῦ βίου ἀπέκλινε, καὶ μικρὸν νοσήσας, καὶ μηδὲ βραχὺ τῆς ἀρετῆς ὑποχλάσας τὸν τόνον, κατέκειτο αἰνῶν καὶ δοξάζων ἀπαύστως τὸν κύριον, καὶ τοὺς προσιόντας ἀποδεχόμενος καὶ εὐλογῶν· συνέντευχον γὰρ ἀρχιερεῖς, ἄρχοντες, πολὺς ὁ εὐσεβῆς λαὸς ἐπὶ ἡμέρας, λαμβάνοντες τὰς εὐλογίας αὐτοῦ· τῇ δὲ ὀγδόῃ ὀκτωβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ἐπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ σωτηρίου ἔτους, ἀφ' ἐσπέρας εὐλογήσας τὸν θεὸν τὸν λυχνικὸν ὕμνον ἄδειν προσέταξε, καὶ μεθ' ὧραν πάλιν εὐλογήσας τὸν θεὸν καὶ προσεύχεται τοὺς παρευρεθέντας παραγγέλων, μετὰ μικρὸν πρὸς κύριον φαειδρῶς ἐξεδήμησε, τὸν οἰκουμηνικὸν διῆθύνων· θρόνον πέντε ἔτη καὶ μῆνας ἑννέα καὶ ἡμέρας δεκατέσσαρας.

Ἦν δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Σωφρόνιος τὴν πατρίδα Δαμασκηνός, ἐκ παίδων τὴν καλὴν ἀγωγὴν καὶ μάθησιν ἐν Ἱεροσολύμοις παιδευθεὶς· εὐδοκιμήσας δὲ κατὰ τε δύναμιν λόγου καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, Χκλυβῶνος ἤτοι Καλεπίου μητροπολίτης χειροτονεῖται· πολλοὺς δὲ διωγμοὺς καὶ ποικίλας ἐπιβουλάς παρὰ τῶν λατινοφρόνων καὶ μισιοναρίων δεξάμενος, τέλος καταπολεμηθεὶς ἐκεῖθεν ἀπέδρα, καὶ μὴ δυνάμενος ἐπανελθεῖν παραιτεῖται· παραιτησάμενος δὲ ταύτην μητροπολίτην Πτολεμαῖδος ὑπὸ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ψηφίζεται, καὶ ταύτην παραδέχεται, ἴδιον ἔργον τὴν διδασκαλίαν καὶ ἐρμηνεῖαν τῶν θείων Γραφῶν ποιούμενος· ἐκεῖθεν δὲ ἀνελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἰσάνον χρόνον ἐνδιατρέψας, καὶ ἐπ' ἐκκλησίας τὸν εὐαγγελικὸν λόγον διακηρύξας καὶ εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην κοινὴν προσκτησάμενος, τοῦ αἰοδίου πατριάρχου Ἐφραζίμ πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, κοινῇ γνώμῃ πατριάρχης Ἱεροσολύμων προδιδάζεται· διθύνας δὲ σχεδὸν πέντε ἔτη τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων, ἐντεῦθεν μετατίθεται εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοῦτον βραχὺ τι ἔλαττον τῶν ἑξ ἑτῶν διθύνας, ἐκ τούτου πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν. Ἦν δὲ ἐκ τινος κώμης τῶν περιόικων τῆς Δαμασκοῦ, ἀλλ' ἐκ γονέων καλῶν καγαθῶν, ἀνωθεν εὐσεβῶν· διὸ καὶ εὐφυῆς καὶ ἀγχίνους καὶ ἐκ πρώτης βαλβίδος τοῦ ζῆν εὐμαθῆς, γενναῖος, εὐσταθῆς, φιλοπονώτατος· ὅθεν τὰ ἐγκύκλια διδάχθεις ἐν Ἱεροσολύμοις, προσχὼν ταῖς ἱεραῖς Γραφαῖς ἀπεμάξατο ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν θείων λόγων τὴν ἡδύτητα, τὴν δύναμιν, τὸν νοῦν τοῦ θείου πατρὸς Χρυσοστόμου, καὶ εἰς βάθος εἰσέδου τῶν Γραφῶν· ἐκ δὲ τῆς διδασκαλίας τῶν θείων πατέρων, καὶ τοῦ ζήλου καὶ τῆς μιμήσεως τῶν πρακτικῶς ἐναρέτων, διατυπώσας καὶ καλλύνας τὸ ἦθος, ἀρετῶν ἔμψυχον διέπλασεν ἑαυτὸν ἀγαλμα· οὐδὲν γὰρ παρήκεν ἄκοσμον, καὶ ἀτημέλητον, οὐ σχῆμα, οὐ βλέμμα, οὐ κίνημα, οὐ στάσιν, οὐ κατάκλισιν·

λόγος δὲ πᾶς ἦν αὐτῷ ἄλατι ἠρτυμένος, περιβολὴ πενιγρὰ ἀλλ' εὐσταλῆς, πρόσωπον ἰλαρώτατον καὶ περιεχυμένον τῆς ἔσωθεν γαλήνης τῆ χάριτι· προσοχὴ αὐτῷ διηνεκῆς, ἀπόκρισις αἰεὶ εὖστοχος, ἄπλαστος βίος, ἀληθῆς ταπεινώσις, ἀγάπη εὐκρινῆς, ἐγκράτεια διηνεκῆς, σωφροσύνη ὀλική, ἀπροσπάθεια βίου, ὀλιγωρία κόσμου, ἀκτημοσύνη παντελής, μελέτη συνεχῆς, προσευχὴ ἀκατάπικτος, πίστις καὶ ἐλπὶς εἰς θεὸν τελεία, δι' ὧν συνήθροισε τῶν τε ὀνομαστῶν καὶ ἀκατονομάστων ἀρετῶν τὴν φαιδρότητα καὶ δύναμιν· εἰ δὲ καὶ ἐν τῇ πατριαρχίᾳ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν τινος καὶ τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν οὐκ εὐχαρίστησε, πρόδηλον ἐν οἷς ἀπηρεσκοτο· μικρὰ γὰρ ἠγεῖτο καὶ ὡς περὶ μικρῶν τῶν χρημάτων ἐφρόντιζεν, οἷς ἀρέσκονται τεθηπότες οἱ πολλοί· ἀλλ' οὗτος διὰ βίου τὴν δυνατὴν ἀρετὴν ζηλώσας καὶ κατορθώσας εὐστόχως, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ διδάξας μέχρι πνοῆς ἐσχάτης· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῆς κλίνης κατακείμενος ἔλυσε τὴν ὄσφυν αὐτοῦ, ἢ μεθῆκε τὸ ἱμάτιον· φαιδρὸς ἐν ὕμνοις πρὸς κύριον ἐξεδήμησε, καὶ πλεῖον ἀφῆκε τὸ θαῦμα, τὸν πόθον τὴν μνήμην τοῖς εἰδόσι θαυμάζειν ἀνδρὸς ἀρετῆν, παμπληθοῦς γενομένης τῆς συρροῆς τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, καὶ λίαν ἐνδόξου καὶ περιφανοῦς τῆς ἐξόδου, καὶ φαιδροτάτης τῆς πανηγύρεως ἐν ὧδαϊς καὶ ὕμνοις ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀσωμάτων κατὰ τὸ Μέγα Ρεῦμα, ὅπου κατέθεντο τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον.

Ἐπὶ δὲ τὸν ἱερὸν αὐτοῦ τάφον συνετέθη μοι καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτύμβια,

Τύμβος θεσπεσίου οἰκουμηνικοῦ πατριάρχου

Ἐξ Ἱερουσολύμων, Σωφρονίου πραέως,

Οὗ γενεῆ μὲν Δαμασκός, σοφίῃ δέ κε θεία

Καὶ ἀρετὴ πᾶσα, ἠύγασε γῆς πέρατα.

Χρονολογικόν.

Ἴδου δὴ νῦν, οὐ δ' ἀρίθμει.

Ἔτερον.

Δαμασκὸς γενεὴν φαίνει, σοφίην δὲ τὰ τ' ἔργα
 Οὐκ Ἀσίη μόνη, πείρατα πάντα γῆς
 Σωφρονίου τοῦ πραοτάτου θείου πατριάρχου
 Τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐξ Ἱερουσολύμων,

Χρονολογικόν.

Οὔπερ καὶ τότε δὴ σῆμα ἐνθάδ' ὄραεις.

Ἔτερον.

Ἐξ Ἱερουσολύμων οἰκουμενικὸς ἐπιλάμψας,
 Ἐνθάδε ὡς φωστὴρ Σωφρόνιος κατέδου.

Ἔτερον.

Ἐνθάδε Σωφρονίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου
 Καὶ κόνις αὐγάζει μαρμαρυγὴν ἄφατον·
 Κείνου τοῦ μεγάλου ἐκ Δαμασκοῦ φωστῆρος,
 Τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐξ Ἱερουσολύμων.
 Ἥλιος γὰρ θ' ὡς κείνος κατὰ πείρατα γαίης
 Λάμψας θεσπεσίως κάλλεσι τῶν ἀρετῶν,
 Ἐξ ἀδύτου κῦν πηλαυγεί κατ' Ὀλυμπον ἄξας,
 Πᾶσιν ἀπαυγάζων θέσμελον ἀστεροπὴν.

Χρονολογικόν.

Λάαν ἀγλαὸν ἔτος ἦγ' ἐπὶ τύμβον.

Ἔτερον.

Δαμασκός, Χαλυβῶν, Πτολεμαῖς, Ἱερουσαλήμ,
 Τί δὲ λέγω; πᾶσα λῆξις ὑφ' ἡλίῳ
 Στίλβει Σωφρονίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου
 Ἐν σοφίᾳ, ἀρετῇ, ἔν τε θνητοπόλεις,

Χρονολογικόν.

Θύ ἱερὰ κόνις ὑπὸ λίθον πέλει.

Ἔτερον.

Θεσπεσίως ἀρεταῖς ἐπιλάμπας ὕψος ἐπ' ἄκρον
 Τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐξ Ἱερουσολύμων,
 Ἐνθάδε Σωφρόνιος λίπε χοῦν κατ' Ὀλυμπον ἀΐξας·
 Εἰ θνητὸς κείνος, τᾶλλα γὰρ οὐράνιος.

Χρονολογικόν.

Ἀγλαὸς δὲ λίθος ἠδὲ καὶ ἱερὸν τύμβον.

Ἔτερον.

Οὐκ ἔτ' ἄρ' ἐκ θώκου Πτολεμίδος, οὐ Καλυβῶνος,
 Οὐχ Ἱερουσολύμων, οὐδ' οἰκουμενικοῦ
 Ἐνθεν ἀΐξας γάρ, τηλαυγεῖ νῦν κατ' Ὀλυμπον
 Σωφρόνιος φωστὴρ εὐσεβίης ὁ μέγας,

Χρονολογικόν.

Οὐ τὸδ' ἄρα τελεῖ ἱερὸν σῆμα.

Ἔτερον.

Σῆμα τίνος; θείου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου
 Ἐξ Ἱερουσολύμων, θεσπεσίῳ ἀρεταῖς,
 Σωφρονίου ἄρα τοῦ ἐκ Δαμασκοῦ, θς ἀπ' ἄκρου
 Πείρατα γαίης πάντ' ἠῦγασεν ἐξ ἕτεα.

ΜΕΡΟΣ Δ'.

Τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Σωφρονίου τῇ ὀγδόῃ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ σωτηρίου ἔτους πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, συνελθόντες οἷτε ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ κληρικοὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, συνδιασπεφάμενοι κοινῇ γνώμῃ καὶ ἐκλογῇ νομίμως ἐξελέξαντο

ψηφίσαντες οίκουμενικὸν πατριάρχην τὸν μητροπολίτην Παλαιῶν Πατρῶν κύριον Γαβριήλ, καὶ δόντες ἀναφορὰν τῷ κράτει ἤτησαντο καὶ ἔλαβον ἐπ' αὐτῷ βασιλικὸν ὄρισμόν· ἀπέστειλαν οὖν πρὸς αὐτὸν τὰ τε τῆς ἐκκλησίας γράμματα δηλοποιοῦντες τὴν κατὰ νόμον κοινὴν ἐκλογὴν καὶ ψήφον ἐπ' αὐτόν, καὶ τὸν βασιλικὸν ὄρισμόν, προσκαλοῦντες κοινῶς εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν οίκουμενικὸν θρόνον· ὁ δὲ δεξάμενος τὰ γράμματα παρὰ τε τῶν σταλθέντων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, καὶ τῆς ὑψηλῆς Πόρτας, καὶ ἐνιδὼν τὴν ἐπ' αὐτὸν ἐκλογὴν καὶ κοινὴν ψήφον, καὶ ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς τοιαύτης προσκλήσεως, ἐκφυγεῖν μὲν οὐκ ἠδύνατο, ἠγωνία δὲ ἐπὶ τῷ μεγέθει τοῦ πράγματος, καὶ οὐκ ἐτόλμα ἀποδέξασθαι· συνορῶν δὲ ἐκτετελεσμένην τὴν ψήφον καὶ ἐκπεφασμένον ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλικὸν ὄρισμόν, μετὰ πολλὴν τὴν ὥραν ἐπειπῶν, γενέσθω τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀπεδέξατο τὴν κοινὴν ψήφον καὶ ἐκλογὴν, καὶ συνταξάμενος τοῖς ἐν τῇ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ ἀγαπητοῖς τέκνοις διὰ πολλῶν ἀμοιβαίων δακρύων ὁδοῦ ἤψατο, καὶ ἐντίμως διὰ τῶν μεταξὺ ἐθνῶν δεξιούμενος ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἡγεμόνων, ἀνελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν παρέστη τῷ τῆς βασιλείας ἐπιτρόπῳ μετὰ τῶν ἐνδημούντων ἁγίων ἀρχιερέων τῇ δεκάτῃ δευτέρᾳ τοῦ ἕξης μηνὸς Δεκεμβρίου, καὶ παραλαβόντες τὰ συνήθη κιβδάρια ὑπέστρεψαν ἐνδόξως εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ γενομένου κανονικῶς διὰ μεταθέσεως τοῦ προβιδασμοῦ ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου, ἀνευφήμισαν αὐτὸν οίκουμενικὸν πατριάρχην.

Ὁ μὲν οὖν παναγιώτατος κύριος Γαβριήλ διαδεξάμενος τὸν οίκουμενικὸν θρόνον διὰ κοινῆς ἐκλογῆς καὶ ψήφου, ὡς εἴρηται, καὶ εὐρῶν τυραννουμένην τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατὰστασιν, ἔδυσχέραινε μὲν εὐθύς, ἐπεμελεῖτο δὲ ὡς εἶχε τοῖς τε ἀρχιερεῦσι ποιεῖν τὰ δίκαια, καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν φροντίζειν τὰ ἀνήκοντα, καὶ τοὺς βιαστὰς ἐθεράπευε, πρᾶως καὶ ἰλαρῶς

ἀνεχόμενος τῆς βαρύτητος καὶ ὑπεροφίας καὶ συνετῶς οἰκονομῶν τὰ συμφέροντα· ἐδόκει γοῦν πάντα ἄγειν καὶ φέρειν ὁ Νικημηδείας Μελέτιος, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνήγετο τὰ συγκυροῦντα, καὶ οὗτος περὶ πάντων διέταττεν, ὥστε οὐδὲν ἐγένετο ἄνευ τῆς αὐτοῦ γνώμης καὶ εἰδήσεως· διὸ καὶ παρηκολούθει ἐν πλείοσι καὶ εἰς αὐτὸν ἀπέβλεπε κατ' ἀρχάς ὁ παναγιώτατος κύριος Γαβριήλ, μηδένα μέντοι παρωθῶν τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων ἢ ἀκαίρως λυπῶν, καθιλαρύνων δὲ καὶ τὸ τραχὺ τῆς διοικήσεως τῇ ἰδίᾳ πραύτητι, ἐκφεύγων τὸν μῶμον συνετῶς πάντοθεν καὶ παραφυλαττόμενος τὸν ὄλισθον.

Τῶν δὲ ἐν τῷ ἀγίῳ Ὁρειῶν μοναστηρίων ἐπὶ τῆς κοινῆς διοικήσεως καὶ ἐφορίας κηδεμόνος πάλαι καθισταμένους τοῦ καὶ Πρώτου ἐπονομαζομένου, μετὰ δὲ τὴν τῆς βασιλείας τῶν Ρωμαίων πτώσιν, διὰ ψιλοῦ τοῦ ἐφόρου, καὶ τεσσαρῶν ἐπιτρόπων ἐτησίως ἀπαλλασσομένων κατ' ἐκλογὴν καὶ μόνῃ συναίνεσιν τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, ἐδοξέ τισι τὴν ἀρχαίαν ἀνακαινώσασθαι τάξιν, καὶ τὸν πρῶτον αὐθις ἀποκαταστήσαι διὰ τε προχειρήσεως πατριαρχικῆς καὶ βασιλείου ὀρισμοῦ· καὶ δὴ διὰ μακροῦ διασκευάσαντες καὶ τὰς τῶν κλειόνων ὑπαγαγόντες γνώμας, παρέστησαν τῷ παναγιωτάτῳ κυρίῳ Γαβριήλ ἱερομόναχόν τινα σκευοφύλακα τοῦ πτωχοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἑσφιγμένου, Γγνάτιον τοῦνομα, δοκοῦντα ρέκτην καὶ κατορθωτικόν, καὶ τοῦτον ἠτήσαντο εἰς ταύτην τὴν προστασίαν προχειρήσασθαι, δυνάμενον τὰ ἀρχαῖα ἀνακαλέσασθαι· καὶ ἐπεὶ κατὰ κοινὴν ἐδόκει ἐκλογὴν καὶ γνώμην, συγκατένευσεν ὁ παναγιώτατος, καὶ προχειρισάμενος πρῶτον τῆς κοινότητος τοῦ ἀγίου Ὁρους ἀνέδειξε· μαθόντες οὖν οἱ προσεταὶ τῆς μεγάλης Λαύρας καὶ τῆς μεγάλης μονῆς τῶν Ἰβήρων, καὶ μὴ ἀνεχόμενοι ὑπὸ τοιοῦτου διοικεῖσθαι καὶ ἄρχεσθαι, ὑφορώμενοι δὲ καὶ τὴν νέαν ἐπίνοιαν ἐπιβλαβεστάτην, ἀντέστησαν, καὶ ἀποδεικνύοντες ὀλεθριωτάτην τῷ κοινῷ τὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, κατεπολέμησαν τὸν πρῶτον, ὁ

χρισ οὐ συνέθλασαν αὐτοῦ τὴν ῥάβδον, καὶ περιέσειλαν τὸ κουκούλιον, ἔχοντες εἰς τοῦτο συνεργὸν τὸν μέγαν διερμηνευτὴν τῆς βασιλείας Νικόλαον Καρταζᾶν καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου σοφωτέρα προνοία ἀποδοκιμάσαντος τὴν προχείρισιν.

Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ ὀγδοηκοστὸν πρῶτον ἔτος ἀπεστάλη παρὰ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τῶν ἐν ταῖς κλειναῖς Ἐνετίαις γράμματα ἱκετικὰ, δεομένων καὶ αἰτούντων ἀρχιερέα νόμιμον προστάτην τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου τυστήματος, ἅμα δὲ συνέπραττε τῷ ἐκεῖθεν σταλέντι καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρισκόμενος πρέσβυς τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατείας· οἱ δὲ συνεργοῦντες ἐδείκνυον ἐπ' αὐτῷ δεύτερον πρόσταγμα τῆς ἀριστοκρατείας· ἐντεῦθεν οὖν καὶ αὐθις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γινώμει διάφοροι περὶ τούτου ὑπῆρξαν, τῶν μὲν ὅλως ἀπαρεσκομένων τῇ προβολῇ καὶ προχειρίσει ἀρχιερέως ἐπὶ ταύτῃ ἀμφιδόλῳ καὶ ἀσυστάτῳ ἀποφάσει τῶν ἐκεῖ κρατούντων, τῶν δὲ καὶ οἰκονομεῖν τὴν χρεῖαν τῶν ἐκεῖ ὀρθοδόξων αἰρουμένων· καὶ δὴ διὰ πολλῶν ἐξετάσαντες τέως συνήλθον εἰς ἓν, καὶ τὸ μὲν τῆς ἀριστοκρατείας δεύτερον πρόσταγμα οὐχ ἤττον τοῦ προτέρου ἐπὶ Φατζέα ὑπουλον καὶ δολερὸν καὶ ἀσύστατον καταγόνοντες ἀπεδοκίμασαν, τὴν δὲ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἀπλήν δέησιν καὶ δικαίαν αἴτησιν ἀποδεξάμενοι κατὰ τὰ ἀπὸ ἀρχῆς διὰ μακροῦ προσκυρωθέντα ὑπὸ τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατείας τοῖς ὀρθοδόξοις (τῶν ἀπὸ τοῦ κακόφρονος Τυπάλδου καθεξῆς εἰς βυθὸν λήθης οἰχομένων), συγκατένευσαν ὁμολοήσαντες ἔκδοσιν πατριαρχικὴν ἀποσταλῆναι ἐπὶ μετὰ θέσει τοῦ Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν Ἐνετίαν προεδρεῖαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Φιλαδελφείας, ἦνπερ καὶ ἐξαπέσειλαν οὕτως ἔχουσαν.

Ἐκδοσις πατριαρχικῆ.

Θεοφιλέστατε ἀρχιεπίσκοπε Λευκάδος καὶ ἀγίας Μαύρας

ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ, καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡ-
 μῶν μετριότητος κύρ χάρις εἴη σοὶ καὶ εἰρήνη παρὰ
 θεοῦ· ἐπειδὴ καὶ ἄλλοτε ἀδεία πατριαρχικῆ ἀπὸ τοῦδε τοῦ
 καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ καὶ οἰκουμε-
 νικοῦ θρόνου προεχειρίσθησαν καὶ ἐχειροτονήθησαν διὰ πατρι-
 αρχικῆς ἐκδόσεως, μητροπολίται κανονικοὶ ἐπὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ
 τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Φιλαδελφείας ἐν Ἐνετίᾳ εἰς ἐπί-
 σκεψιν τῆς ἐκεῖσε ἱερᾶς τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίας, καὶ εἰς
 πνευματικὴν ποιμαντορίαν τοῦ ἐκεῖσε καὶ εἰς τὰ πέριξ τῆς
 αὐτῆς γαλιηνοτάτης ἀριστοκρατείας τῶν Ἐνετῶν εὐρισκόμενου
 ὀρθοδόξου λαοῦ καὶ πληρώματος· εἶτα δὲ ἐν διαστήματι χρό-
 νων τινῶν ἔμεινεν ἢ τε ρηθεῖσα τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίᾳ, καὶ
 τὸ ἐκεῖσε εὐσεβὲς χριστῶνυμὸν πλήρωμα ἐν χῆτει καὶ στερή-
 σει ἀρχιερατικῆς προστασίας καὶ ἐπισκέψεως, οἵτινες εὐσεβεῖς
 ἐκεῖσε Ρωμαῖοι κατοδυνώμενοι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὀρφανίᾳ τῆς
 εἶπερ τι ἄλλο, ἀναγκαίᾳ ἀρχιερατικῆς ἐπ' αὐτοῖς ποιμαντορίας,
 ἔγραψαν προλαβόντως ἅπαξ καὶ δις καὶ πολλάκις πρὸς ἡμᾶς,
 καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν περὶ ἡμᾶς ἱερὰν ὁμήγουριν, ἐπιζητοῦντες
 ἐνθέρμως τὴν λόγῳ μεταθέσεως κανονικὴν ἀποκατάστασιν διὰ
 πατριαρχικῆς ἡμετέρας ἀδείας τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου
 Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν
 ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κύρ ἐπὶ τῇ ρηθείᾳ ἱερᾶ
 τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίᾳ ἐν Ἐνετίᾳ, καὶ ἐπὶ τῷ ἐκεῖσε θεῷ
 συνάρσει σωζομένῳ χριστωνύμῳ ὀρθοδόξῳ λαῷ, τῇ ἐπωνυμίᾳ
 τῆς μητροπόλεως Φιλαδελφείας, ἐπὶ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ ὁσίων
 θεοφιλῶς τε καὶ θεαρέστως καὶ ποδηγετεῖν εἰς νομὰς σωτηρίας
 τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος, καὶ ὑποστηρίξειν αὐτοὺς εἰς φυλα-
 κὴν καὶ ἀπαραιμέωτον τήρησιν τῶν ὀρθῶν δογμάτων τῆς κα-
 θ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ ἀγίας ἀνατολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας,
 καὶ μὴ ἔξω αὐτοῦ ἐκτρέπεσθαι τῆς εὐθείας ὁδοῦ, καὶ τῆς ἀ-
 ληθοῦς δόξης, καὶ τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος, οὔτε προδίδοναι τὸ

πάτριον σέβας καὶ τὴν εὐσεβείαν ἣ ἐκπίπτειν ταύτης, ἣ ὁπωσούν παρατρέπεσθαι· τούτου χάριν ἡμεῖς τε καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς ἱερὰ ὁμήγυρις τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἱκανῶς συνδικασκεψάμενοι περὶ τῆς τοιαύτης τῶν ἐκεῖσε ὀρθοδόξων χριστιανῶν αἰτήσεως, δεῖν ἔγνωμεν ἐκτελέσαι μὲν ταύτην, ἐπὶ συνθήκαις γε μὴν, μᾶλλον δ' εἰπεῖν δεσμοῖς ἀδιαρρήκτοις καὶ ἀλύτοις ἐπιτιμιῶν ἐκκλησιαστικῶν κατὰ τοῦ προστησομένου πνευματικῶς τοῦ αὐτοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου, τοῦ φυλάττειν δηλαδὴ τὴν θεοφιλικὴν αὐτοῦ τὰ ὀρθόδοξα δόγματα τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ ἁγίας ἀνατολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαρχάρακτα μέχρι κεραίας αὐτῆς, καὶ τὴν ἄκραν ὀφειλομένην ὑποταγὴν εἰς τὸν κατὰ καιροὺς πατριάρχην καὶ τὰ ἀρχαῖα σεμνὰ καὶ γεραρὰ προνόμια τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου ἀποστολικοῦ πατριαρχικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου, ἅπερ αὐτῷ τε τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ καὶ τοῖς κατὰ καιρὸν ἰθύνειν λαχοῦσι τὰ πνευματικὰ τούτου πηδάλια ἀναποσπάστως ἀφωσίωται διὰ τε βασιλικῶν θεοπισμάτων τῶν αἰοιδίμων εὐσεβῶν βασιλέων, καὶ διὰ συνδικῶν ἀποφάσεων καὶ ὑποτυπώσεων, καὶ μνημονεύειν αὐτὸν ὀφειλομένως καὶ ἀναποδράστως μόνου καὶ μόνου τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, ὡς νενόμισται, καὶ μηδένα ἕτερον ὁμολογεῖν ἢ φανερῶς ἢ κρυφίως, ἢ ὄλωσ διαγινώσκειν, ἅπαγε, ὑπεροχικὴν κανονικὴν καὶ πατριαρχικὴν κατεστημένον ἐπ' αὐτῷ ἐξουσίαν καὶ δεσποτεῖαν, ἀρχὴν τε καὶ κυριότητα, εἰμὴ μόνον τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, καὶ μηδενὶ ἑτέρῳ ὑπέικειν ἢ ὑποτάσσεσθαι. Γράφοντες οὖν ἐντελλόμεθα τῇ τε θεοφιλίᾳ σου καὶ τοῖς προσκληθησομένοις παρὰ σοῦ εὐσεβέσι καὶ ὀρθοδόξοις πλησιοχώροις ἀρχιερεῦσιν, ὑποκειμένοις τῷ οἰκουμενικῷ πατριαρχικῷ ἡμῶν τούτῳ θρόνῳ, ὅπως κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν καὶ στελλομένην σοι πατριαρχικὴν ἡμῶν ἐκδοσιν συνελθόντες ἐν τῇ αὐτόθι ἱερᾷ τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίᾳ τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεο-

τόκου, ποιήσῃτε ἡμετέρα πατριαρχικῆ προτροπῆ καὶ ἀδεία τὴν μετάρθρσιν τοῦ αὐτοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κύρ ἐπὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Φιλαδελφείας, δι' ὑπομνήματος κανονικοῦ κατεστρωμένου ἐν ἱερῷ κώδικι κατὰ τὴν κανονικὴν ὑποτύπωσιν προσέχετε δ' ὅμως, ἀδελφοὶ καλῶς, καὶ πτοοῦμενοι τὴν κόλασιν τὴν αἰώνιον καὶ εἰς νοῦν ἔχοντες καὶ διανοοῦμενοι τὸ φοβερὸν τοῦ θεοῦ λογοθέσιον, ὀρκίσατε αὐτὸν δι' ὠμοφορίου καὶ ἐπιτραχηλίου εἰς τὸν παντεπόπτην θεὸν, καὶ παραγγεῖλατε αὐτῶν φυλάξαι τὴν εὐσεβειαν καὶ ὀρθοδοξίαν, καὶ τὸ πάτριον σέβας καὶ τὰ ἀμώμητα δόγματα τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ ἀγίας ἀνατολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπαράτρεπτα, κατὰ τὰς ἱερὰς διαταγὰς καὶ ὑποτυπώσεις τῶν ἀγίων οἰκουμενικῶν ἑπτὰ Συνόδων, αἵτινες ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὀρθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμασυνηθροίσθησαν, καὶ στέργειν καὶ φυλάττειν τοὺς ὑπὸ αὐτῶν διορισθέντας κανόνας καὶ τὰς σεπτὰς καὶ ἀγίας διατάξεις ὅσαι τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν καὶ πνευματεμόροις πατράσι διετυπώθησαν, καὶ μηδὲ ψιλῇ γοῦν ἐπινοίᾳ ἐναντίᾳ φρονῆσαι τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ πώποτε παρ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, πάντας τε οὐς ἀποδέχεται ἡ κοινὴ αὕτη μήτηρ ἀνατολικὴ ἐκκλησία, συναποδέχεσθαι, καὶ οὐς ἀποστρέφεται συναποστρέφεσθαι, ἔπεσθαι τε ἡμῖν τε καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς παναγιωτάτοις οἰκουμενικοῖς πατριαρχαῖς κατὰ πάντα, καὶ ὑποτάσσεσθαι, προσεπαγγεῖλάμενον ἐν φόβῳ θεοῦ, ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς τοῦ Χριστοῦ εἰκόνας ἀκροωμένων ἡμῶν, καὶ ἐν θεοφιλεῖ γνώμῃ ἰθύνειν εὐσεβῶς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῶν ἄνωθεν λογικὴν ποίμνην, ἀπάσης πονηρᾶς ὑπολήψεως καθαρὸν ἑαυτὸν συντηρεῖν ὡς ἀπὸ ἀρχῆς, οὕτω καὶ ἐφεξῆς ἐν ὄλῳ τῷ διαστήματι τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὀπίσθη περισσιν αὐτῶν δύναμις, φυλάττειν τε ὡς διειληπται, καὶ ἀκέστηται προνόμια καὶ ὁ οἰκουμενικὸς οὗτος θρόνος ἀπαρεγχεῖρτα

ἐν πάσῃ τῇ ἐναρίᾳ αὐτοῦ. Ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς παραγγέλματα· ἂν δέ τι τούτων ἐναντίον συμβῆ, ὑμεῖς ὄψεσθε, γινώσκοντες καὶ τοῦτο, ὅτι πρὸς τὸ ὑποπεσεῖν ὑμᾶς καὶ αὐτὸν κρίματι ἀσυγγνώστῳ, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐσχάτας ποινὰς καὶ παιδείας ὑμεῖς τε οἱ τὴν μετάθεσιν ποιῶντες σὺν τῷ μετατιθεμένῳ οὐδέποτε φυγεῖν δυνησασθε. Ποιήσατε οὖν καθὼς ὑμῖν γράφομεν, ἐν βάρει τοῦ πικροῦ κατηγόρου τῆς συνειδήσεως, καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως· ἡ δὲ τοῦ θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν· ἐν ἔτει αψ πα'. δεκεμβρίου ς'.

Ἐπεὶ δὲ τὸ λαϊκὸν σύστημα ἴσχυσεν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, κατὰ μίμησιν τούτου καὶ οἱ συντελοῦντες ἄνωθεν εὐλαθεῖα καὶ ἀγαθῶ ζήλῳ φερόμενοι εἰς τὰς χρείας τοῦ ἀγιωτάτου ἀποστολικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ὑπουργοῦντες ἐν διαφόροις καιροῖς, λεγόμενοι κοινότερον ἐπίτροποι, περῶντο ἐνισχύειν τὴν ἐπιτροπικὴν, καὶ τῶν ἐθίμων καὶ λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων ὑπεράλλεσθαι. Ὁ δὲ μακαριώτατος κύριος Ἀβράμιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν συνετῶς οἰκονομοῦντες ἀπεσόδουν καὶ διεταίχιζον τὴν κακόζηλον αὐτῶν ὀρμὴν, συντηροῦντες τὴν ἰδίαν τάξιν, καὶ τὴν ἄνωθεν αὐτοῖς δόκιμον διοίκησιν. Κατ' αὐτὸ δὲ τοῦτο προαγαγεῖν καὶ τὴν ἐπιτροπικὴν τοῦ ἀγίου Ὄρους κατεσπούδαζον τινὲς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει δυνατῶν, καὶ πολλὰ ἐποίουν, ὥστε μεταγαγεῖν ἐνταῦθα τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν ἐπὶ τῷ ἄγειν καὶ κινεῖν, καὶ ὄλως οἰκονομεῖν τὰ κοινὰ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, ἔχαντες καὶ τινὰς τῶν ἀνοήτων ἀγιοριτῶν συνεργούς καὶ συμπράκτορας. Ἡ δὲ βαθυγνώμων καὶ εὐβουλος ὁμήγουρις τῶν ἐκεῖ φρονίμων προεστῶν καὶ γερόντων ἐμβλέπουσα τὴν ἐν βάθει τοῦ τοιοῦτου συστήματος λύμην, καὶ προνοοῦσα τοῦ μέλλοντος, καὶ ἀποφεύγουσα τὰ ἐπιόντα κακά, ἀντίστη γενναίως, καὶ πολλαχῶς ἀντενεργήσασα ἀπεσόβησε τὴν κατὰ τοῦ κοινοῦ

πονηρὰν καὶ ὀλεθρίαν σύστασιν, μηδὲν πλέον ἔχειν τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ συνήθους χαρακτηῆρος συγχωρήσασα. Ἄρκει γὰρ ἔλεγον, περὶ ὧν ἡμεῖς γράφομεν, εἰ βούλονται διὰ τὸν θεὸν ὑπουργεῖν, καὶ παρ' αὐτοῖς εἶναι δέχεσθαι τὰς ἡμῶν αἰτήσεις· περὶ δὲ τῶν ἡμῖν καθηκόντων διατάττειν καὶ κατ' ἐξουσίαν ποιεῖν τι ἢ γράφειν καὶ ἐντέλλεσθαι, τούτοις οὐ δέδοται, οὐδὲ συμφέρι ὅλως τῇ ἡμετέρα κοινότητι ἕξωθεν διοικεῖσθαι, καὶ ταῦτα παρὰ κοσμικῶν, μήτε κοινοβίων κανόνας, μήτε τάξεις μοναστηρίων εἰδῶτων, μήτε τῆς βιαίας ταύτης ἡμῶν περιφορᾶς αἰσθησιν ὅλως ἐχόντων. Συνέπραττε δὲ ταύτῃ τῇ ὀρθῇ βουλῇ καὶ γνώμῃ, καὶ πολλαχῶς ἐβοήθει καὶ ὁ παναγιώτατος κύριος Γαβριήλ, προνοοῦμενος τοῦ συμφέροντος τῇ ἐκεῖ ἱερᾷ κοινότητι.

Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις παρέκκεντρος ἦν, προσνεμηθείσης τῆς ἐξουσίας τῷ Νικομηδείᾳ Μελετίῳ, ὡς εἰρηται, ἐδυσχέρανε δὲ ἐπ' αὐτὴν ὁ παναγιώτατος κύριος Γαβριήλ. Ἐβαρύνοντο δὲ σφόδρα καὶ οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς· καὶ εἴ τινες διὰ φιλίαν δυνατῶν, ἢ δι' ἀγχίνοιαν δραστηκὴν προέχειν ἐδόκουν, μᾶλλον ἐθλίβοντο μὴ ἀνεχόμενοι τῆς ὀλιγωρίας. Ἐντεῦθεν οὖν ὁ μὲν Χαλκηδόνος Παρθένιος δόξας δυσνοεῖν διὰ μικροῦ, ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπαρχίᾳ περιορισθεὶς ἐπετοξέυετο, ὁ δὲ Ἐπίσπου Σαμουήλ ὀμφακίζων παρωθεῖτο, καὶ ὁ Σμύρνης Πρακόπιος ἐνδημῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ οὐκ ἀρεστὸς ἦν. Ἄλλ' οὗτος μὲν δραξάμενος εὐκαίρου προφάσεως εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαρχίαν ἀπήλθεν. Οἱ δὲ παραμένοντες, ὧν ἀφίεντο περιγενέσθαι ἐσπούδαζον, καιρὸν φιλάττοντες, καὶ τοὺς ἀπαρσκευομένους τῇ καταχρήσει τῆς ἐκκλησιαστικῆς δυναστείας καὶ τῷ ἤθει τοῦ Νικομηδείᾳ Μελετίου προσοικειούμενοι. Συμβαίνει γὰρ τοῖς ἐκθεσμον δύναμιν προσκτωμένοις, πολλοὺς μὲν παρ' ἀξίαν ὑβρίζεσθαι, καὶ ἀδικεῖσθαι οὐκ ὀλίγους, πλείονας δὲ νεμεσᾶν καὶ μηδὲν πάσχοντας, ἄλλως τε καὶ τοῦ προέχειν καὶ κρατεῖν ἐλομένου, ἐπιπροτοῦντος ἀκλίρως, καὶ κούφως μετεωρουμένου, καὶ ἥμιστ

τάς τῶν πάντων ὕψεις ἐκκλίνοντος. Διὰ ταῦτα γοῦν πολλοί καὶ τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ τοῦ χύδην λεῶ ἀπηρέσκοντο μισοῦντες διὰ τὰ σφίσι διαφέροντα τὸν Νικομηθεΐας Μελέτιον, ἐμέμφοντο δὲ νεμεσῶντες καὶ οἱ πλείους, καὶ τινες τῶν μεγιστάνων τῶν τε ἡμετέρων καὶ τῶν ἐκτὸς διὰ τὴν κοινὴν μομφὴν ἀπεχθῶς διέκριντο. Καὶ τοῦ καιροῦ προτόντος κατίσχυεν ἡ μομφή, καὶ τὸ μῖσος ἐπηύξει, ὥστε τοῖς κρῆτιστοῖς τῷ τε ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας καὶ τῷ ἀρχιδικαστῇ διέβαλλε. Τοῦτον δὴ τὸν καιρὸν πρόσφορον τῆς ἐξώσεως εὐρόντες οἱ δυσνοοῦντες αὐτῷ ἀρχιερεῖς, καὶ τῷ παναγιωτάτῳ κυρίῳ Γαβριὴλ κοινολογησάμενοι, καὶ γνώμην καὶ συναίνεσιν λαβόντες καὶ ἀναφορὰν ἰδιοσφράγιστον πρὸς τοὺς κρατοῦντας, διενήργησαν, καὶ δι' ὀρισμοῦ βασιλικοῦ ἀπέστειλαν αὐτὸν καὶ τὸν Προύσης Ἄνθιμον εἰς τὰς αὐτῶν ἐπαρχίας.

Οὕτως οὖν ἀπωσθέντες τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὃ τε Νικομηθεΐας Μελέτιος, καὶ Προύσης Ἄνθιμος καὶ περιορισθέντες εἰς τὰς σφῶν ἐπαρχίας κατ' ἀρχὰς τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ τρίτου σωτηρίου ἔτους, εὐθὺς ἐπεχείρουν τὴν κατ' αὐτῶν διαλύσαι συσκευὴν· ἔγραφεν οὖν πρὸς τοὺς αὐτοῦ συγγενεῖς καὶ φίλους ὁ Νικομηθεΐας παροτρύνων πάντα ποιεῖν, ὥστε τὸν ἐκδοθέντα διαγράψαι ὀρισμὸν, μὴ ἀνεχομένους τῆς ἐν τῷ γήρει αὐτῷ ὕβρεως, καθαπτόμενος τῶν ἀντιπάλων καὶ προπηλακίζων ἐν γράμμασιν· οἱ δὲ παραφυλαττόμενοι καὶ ἐξιχνεύοντες τὰ κατ' αὐτὸν, τὸν παραδύομενον εἰς τὰς τῶν φίλων οἰκίας καὶ παροξύνοντα εἰς ἄμυναν διάκονον αὐτοῦ νυκτὸς καταλαβόντες, συνέλαβον τὰ γράμματα καὶ κατιδόντες τὴν ἔνστασιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην κατ' αὐτῶν κακηγορίαν καὶ ὀρμὴν, πρὶν τι παθεῖν τῶν κακῶν, ἀντιδράσαι διανοήθησαν, καὶ ἐγκλήματα συνθέμενοι καθιρέσει ὑπέβαλον, καὶ ἐξορίᾳ εἰς Σίναιον κατεδίκασαν, συμπράττοντος τοῖς ἀρχιερεῦσι τοῦ μεγάλου ἐρμηνέως Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Ἀφελόμενοι γοῦν

τὴν ἐπαρχίαν ἀπ' αὐτοῦ προεβίβασαν ἀπὸ Βιζύης εἰς Νικομηθεῖαν τὸν Γεράσιμον, ἄνδρα γηραιὸν, λόγιόν τε καὶ ἡσύχιον καὶ ἐν πολλοῖς ἐπαινετόν. Ὁ δὲ Μελέτιος ἐξωσθεὶς διὰ βασιλείου ὀρισμοῦ ἀπὸ Νικομηθείας εἰς Αἴγυπτον, ἀνήλθεν εἰς Μέμφιν εἶπτον Κάυρον, Ἰν' ἐντεῦθεν εἰς Σίναιον διαβῆ, καὶ πείσας τοὺς Σιναίτας παρέμεινε διὰ χρόνου ἐκεῖ, τῶν Σιναϊτῶν πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς προφασιζομένων τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ τῶν Ἀράβων ληστείας, δυσωπουμένων ἰσως τὸ γῆρας τοῦ ἀνδρός, ἢ καὶ ἄλλως ἀνύποιστον καὶ θανατηφόρον τὴν ἐκεῖσε ὁδὸν λογιζομένων, καὶ κοινωνεῖν μαιφονίζις πάμπαν μὴ ἀνεχομένων. Ἐπεὶ δὲ κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος κατέστη ἡγεμῶν Οὐγγροβλαχίας ὁ ὑψηλότατος αὐθέντης κύριος Μιχαὴλ Σοῦτζος, ἐκκληταρῆσας τὸν παναγιώτατον κύριον Γαβριὴλ, καὶ τὴν ἁγίαν καὶ ἱεράν σύνοδον παρέπεισεν, ὥστε ἀπολύσαντες τῆς μακρᾶς καὶ δεινῆς ὑπερορίας τὸν πρῶην Νικομηθεὶς Μελέτιον, ἀνήγαγον εἰς Χίον τὴν νῆσον, ἄνετον αὐτῷ ἐκεῖ τὴν διατριβὴν χαρισάμενοι.

Τῇ δὲ εἰκοστῇ Ἰουνίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ὀγδοηκοστοῦ τρίτου ἔτους τοῦ μακαριωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Κυπριανοῦ πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, ἐκλογῇ καὶ ψήφῳ καὶ συναινέσει τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τῶν τε ἁγίων ἀρχιερέων τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῶν τε εὐγενεστάτων ἐπιτρόπων τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας καὶ παντὸς τοῦ ἀρχοντικοῦ συστήματος, προεβιβάσθη εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας ὁ Μετρῶν ἐπίσκοπος κύριος Γεράσιμος, γενομένης τῆς μεταθέσεως ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀσωμάτων κειμένων κατὰ τὸ Μέγα Ρεῦμα.

Κατ' αὐτὸ δὴ τὸ ἔτος τῆς μικρᾶς Σκυθίας ὑποταγείσης τῷ κράτει τῶν Ρώσων καὶ ὁ μητροπολίτης Γοτθίας προσηνώθη τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱερᾷ διοικήσει τῆς ἐν Πετροπόλει ἀγιωτάτης συνόδου προσνεμηθεὶς.

Ἐν δὲ τῷ ἐξῆς ὀγδοηκοστῷ τετάρτῳ ἔτει ἦρος ἀνοοῦντος, τοῦ ἐν Χίῳ περιορισθέντος, πρώην Νικομηδείας, εἴτε εὐπαθοῦντος, εἴτε ἡσυχάζοντος ἐν τῇ νήσῳ, καὶ μηδὲν πλέον εἰς ἄμυναν μελετῶντος, κατεψεύσαντό τινες δεινά μελετᾶν κατὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων ἀρχιερέων, καὶ τούτους ἀποπλύνειν ταῖς ὕβρεσι καὶ καταπειλεῖν, πειρωμένοι ἀναμοχλεύειν καὶ κατασεῖειν τὴν σφῶν οἰκοδομὴν καὶ σύστασιν, παρεπεδείκνυντο δὲ καὶ γράμματα ἐκ τῆς Χίου, καταμαρτυροῦντα τοιαῦτα καὶ τοὺς ἐν τῇ νήσῳ καλοὺς ἀνηθόρους τὸν ἐξ ἀκκνθῶν ἐκεῖνῳ διαπλέκοντασ στέφανον. Οἱ δὲ ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐνδημούντες ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ πατριάρχου δεῖσαντες καὶ θορυβηθέντες, πάλιν κατ' αὐτοῦ λβελλον τῷ κράτει ἐπέδωκαν, καὶ αἰτησάμενοι ὀρισμὸν πάλιν εἰς Σίνιον ἀπώσαντο· ὁ δὲ καὶ αὐθις προσλαβόμενος ἀρχιερανοῦχου τῶν ἀπὸ Βυζαντίου εἰς Αἴγυπτον ἀφέτου, δι' αὐτοῦ τὸν ἰσχυρότερον δυνάστην Αἰγύπτου ἀνείργειν ἔπεισε τὴν εἰς Σίνιον ἀνθοδον, μὴ ἔχων διὰ καμῆλου τοσαύτην ἔρημον διελεθεῖν· παρέμεινε γοῦν καὶ αὐθις ἐν Πλάκκῳ τῆς Μέμφεωσ, τὸν λάκκον τοῦ ἄθου φυγῶν ὁ πολύτλας ἦδη Μελέτιοσ.

Τῶν δὲ ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ Ὅρει ἱερῶν μοναστηρίων ἕκαστον διὰ μέγεθος καὶ ὄγκον χρέουσ βαρυνόμενον καὶ κινδυνεῦον, μᾶλλον δὴ κατεθρόει καὶ ἐθλαβε τὸ νομιζόμενον τοῦ κοινοῦ, μέχρι που τῶν χιλίων ταλάντων ἐλάσαν, καὶ καθ' ἑκάστην οὐ μικρὰ παρῆγεν αὐτοῖσ πράγματα· ἐντεῦθεν οὖν ἀνεφύησαν αὐτοῖσ σκάνδαλα καὶ ταρχαί, μέμφεισ τε καὶ λοιδορίαί, καὶ ὄλωσ διαταράττετο ἡ θεοφιλήσ τῶν ἐν ἀσκήσει ἡσυχία, καὶ ἐκυμαίνετο ὁ πνευματικὸσ λιμὴν. Καίπου τισ τῶν ἀπὸ τοῦ βίου κακόσχολοσ παρεισδύσ, ὡσ ἐφησυχάσων, καὶ ἐπὶ τὸν πρότερον ἔμπετον ἐπιστρέψεισ, ἢ ἄλλωσ κακόζηλόσ τισ τῶν βιωτικῶν γεγόμενοσ, ἀρχειν ἡξίου, καὶ πρωτεύειν ἐβούλετο, διεγείρων τοὺσ πνευστερόουσ, λόγουσ ἀπαιτεῖν μακρᾶσ καὶ χρονίου οἰκονομείασ,

καὶ ἀποδείξεις ἐξ ὧν δικαίως ἐπὶ τοσοῦτον ηὐξήθη τὰ δάνεια. Ἦν δὲ τῶν πολλῶν κατὰ τε τῆς Λαύρας καὶ τῆς μονῆς τῶν Γ'θήρων ἢ σύστασις, σκήψεις τε ἐποιοῦντο τὰς αὐτῶν τοῦ κοινοῦ ἐφορίας, καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων ἀρχὰς καὶ τὰς παρὰ τὴν κοινὴν γνώμην δαπάνας, παραγράφοντες τὰς καιρικὰς ἐκθέσεις τῶν βιαστῶν ἀπαιτήσεις καὶ δόσεις ἀπαραιτήτους. Ἐκ τοιούτων γοῦν ἐπληθύνετο ἡ κακία, καὶ ἐπηύξει ἡ συστροφή, καὶ ἐπηπείλει ἄρδην τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἐρήμωσις. Ταῦτα οὖν ὀρῶντες, οἱ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων πρωτεύοντες, καὶ καθ' ἑαυτοὺς τὸν τάλον μὴ δυνάμενοι κατευνάσαι, καὶ τοῦ χρέους ποιήσασθαι διανομήν, ἐπὶ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν κατέφυγον, δεόμενοι τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Γαβριὴλ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱεράς συνόδου ἐπιδικάσαι αὐτοῖς τὰς διαφοράς, διαιτησαμένους καὶ διανείμαντας τὸ ἐπικλύζον αὐτοὺς χρέος, ὡς ἂν λωφῆσθαι τούτοις ὁ κλύδων, καὶ καταπαύσῃ ἡ ἐνσκήψασα θύελλα, διαταράξασα ἐπὶ τοσοῦτον τὴν κοινὴν ἁρμονίαν. Ὁ δὲ παναγιώτατος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἱεράς συνόδου εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι τὴν αὐτῶν αἴτησιν, καὶ πολλὰ παραινέσαντες πρῶτον τοὺς διαφορομένους, καὶ τὰς παραλόγους ὀρμὰς ἀναστείλαντες, καὶ τὰς ἐμπαθεῖς αὐτῶν ἀποκόψαντες ἔρει, ἐπὶ τὸν λόγον ἀνήγον καὶ ἐπακροσάμενοι ἀδεκάστως, καὶ προσεξετάσαντες ἀκριβῶς καὶ ἐπιθεωρήσαντες τὰ κατάστιχα προσόδων τε καὶ ἐξόδων, καὶ τῆς κατ' ἔτος ἐπιμελήσεως καὶ συνάξεως αὐτῶν, ἔκριναν ἀποφάναντες, ἵνα τὰ ρηθέντα δύο εὐαγῆ μοναστήρια ὡς δύναμιν ἔχοντα ἀναλάβωσι πλέον τι τοῦ ἡμίσεως τοῦ ἐπιλεγομένου κοινοῦ χρέους καὶ μηδὲν ἔτι διανοχλεῖσθαι ἀναλόγως ἐπιμεμηθέντος τοῖς ἐλάσσοσι τοῦ λοιποῦ, πολλοὶ οὔσι. Ταύτης οὖν ἐπενηγεμένης τῆς ἀποφάσεως ἀπὸ κοινῆς συνοδικῆς γνώμης, ὡς μηκέτι ἔχοντες ἀντειπεῖν ὑπέγραψαν μὲν τὴν ἐπενεχθεῖσαν ἀπόφασιν οἱ τῶν δύο τούτων μοναστηρίων πρόδικοι, ἄββαρῶς μὲντοι ἔφερον τὸ ἐνενεχθὲν ἰδίᾳ αὐτοῖς βῆρος

τοῦ χρόου. Οἱ δὲ ἄλλοι ἐπαρκεσθέντες τῷ βάρει ἐκείνων, καθυσάχασαν, καὶ παραλαβόντες ἔγγραφον τὴν συνοδικὴν ἀπόφασιν ἐπανήλθον ἐψηυχάσοντας.

Ἄλλ' οἱ Μελετιανοὶ καὶ αὖθις κατὰ τὸ ὀγδοηκοστὸν πέμπτον ἔτος περὶ τοῦ πρώην Νικομηδείας ἐπέκειντο καὶ διηνώχλου τὸν παναγιώτατον κύριον Γαβριήλ, ἐπανάγειν ἀπ' Αἰγύπτου εἰς Χίον καταβιάζοντες. Ὁ δὲ ὑφορώμενος ταραχὴν καὶ βλάβην τῆς ἐκκλησίας, τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων ἀντιφερομένων καὶ δυσνοούντων ἐκείνῳ, μετὰ τῶν πλειόνων ἦν ἐμμέων τοῖς ἀπ' ἀρχῆς. Πολλῆς δὲ γενομένης μετὰ τὴν μεγάλην ἑορτὴν τοῦ Πάσχα αὐτῷ βίας, ἀπονενοημένως ἐγκειμένων καὶ προσαπειλούντων, οὐδὲν ἤττον ἀντεῖχεν. Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺς τὰς ἡμέρας νοσήσας, παρήκεν ὅ,τι ἂν βουλομένοις αὐτοῖς ποιεῖν, καὶ οἱ μὲν τὰ περὶ Μελετίου ἐμελέτων διαθέμενοι· ὁ δὲ πάντα τὰ τοῦ παρόντος βίου παρωσάμενος, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν εὖ διαταξάμενος, προειδῶς καὶ προειπὼν τὴν μικρὰν τότε ἐκείνην νόσον βίου αὐτῷ εἶναι τὸ τέλος, ἤσυχος, περιχαρῆς καὶ φαιδρὸς πρὸς κύριον ἐξεδήμησε τῇ κθ' Ἰουνίου.

Ἦν μὲν οὖν ὁ παναγιώτατος κύριος Γαβριήλ τὸ γένος Σμυρναῖος τῶν εὐπατριδῶν, διὰ τε βίου σεμνότητα καὶ τρόπων ἀπλότητα παρὰ πᾶσιν ἐπαινούμενος. Ἠγαπᾶτο δὲ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ παρὰ τοῦ ἐν μακαρία τῇ μνήμῃ πολυκλύτου Σμύρνης Νεοφύτου, σύγγελος αὐτῷ ὢν καὶ ἐν τοῖς ἡμερηίοις ἱερομονάχοις ταττόμενος. Οὕτως οὖν εὐδοκιμῶν προχειρίζεται πρῶτον μὲν ἐπίσκοπος Μοσχονησίων, καὶ καλῶς οἰκονομήσας τὰ τῆς ἐπισκοπῆς, ἐπεὶ τῶν Ἰωαννίνων ἡ μητρόπολις χρέεσις ὑπερμεγέθεισι κατεπονεῖτο, καὶ δυσδιοίκητος ἦν, εἰς ταύτην ἀποσταλείς, καὶ τῇ περιουσίᾳ πρᾶσθητι τοὺς δεινοὺς ἀπαιτητάς καταμαλάξας, καὶ διοικήσας πρὸς καιρὸν, τῆς Πελοποννήσου ἀναστάτου γενομένης, καὶ τῶν ἐκεῖ ἀρχιερέων τῶν πλειόνων ἐκπεφευγῶτων, εἰς τὴν τῶν Παλαιῶν Πατρῶν μητρόπολιν με-

τατίθεται, καὶ γνήσιος ἐκείνης ποιμὴν καὶ ἀρχιερεὺς κατασταθεὶς, κατεσκαμμένην καὶ ἔρημον σχεδὸν καταλαβὼν, συμποδῶν καὶ συναγωνιζόμενος, καὶ διαπαλαίων πρὸς τοὺς κακούργους ἐπηρεαστάς, τῶν λαῶν τοῦ θεοῦ ὑπεραμυνόμενος πρὸς τοὺς δεινοὺς τελχίνας, καὶ πᾶσαν τοῦ κειροῦ ἐκείνου τὴν κάκωσιν φέρων, καὶ τὴν θηριωδίαν τῶν Ἀλβανιτῶν ὑπενεγκῶν, συνήγαγε καὶ συνεστήσατο αὐθις ἐπὶ τὸ πρότερον. Ἐπεὶ δὲ τοῦ αἰδιμοῦ Σωφρονίου πρὸς θεὸν ἐκδημήσαντος, εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον προήχθη, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν τυραννομένην κατέλαβεν, ἐδυσχέραινε μὲν καὶ βαρέως ἔφερεν, ἀλλὰ τὴν προσοῦσαν δυσθυμίαν καὶ ἀπαρέσκεϊαν συνέκρυπτε, κειρὸν οἰκονομῶν, διὸ καὶ ἐγκλίρως τὸν τότε Νικομηδείας ἀπεσεύσατο, τῆς συνοδικῆς ἐλευθερίας προνοούμενος, καὶ πατριαρχικῆς μεγαλειότητος ἄξια πράττων. Ἦν γὰρ φιλάγαθος, φιλοδίκαιος, ἐλεήμων φιλόπτωχος, ἐπιεικὴς πραότατος, φιλόμουσος εὐμαθῆς ὢν· ἐδόκει δὲ ἀπλούστατος καὶ ἀπράγμων, βαθύνους καὶ κριψίνους πως ὢν· διὸ καὶ διέλαθε τοὺς τυραννοῦντας, μηδὲν ἀντιπράττοντα ὑφορωμένους. Τοσοῦτον δὲ πράως ὠμίλει καὶ δεξιῶς ἔπραττεν, ὥστε ἐν πέντε ἔτεσι τὸν οἰκουμενικὸν διθύνωνας, οὐδένα παρελύπησεν ἢ ἀλγοῦντα οὐκ ἐθεράπευσε, γνῶμην ἐν πᾶσι φιλάγαθον ἐπιδειξάμενος. Ταύτην οὖν διὰ βίου ἐπὶ τέρμα ἀσκήσας καὶ τὰ κατ' αὐτὸν συνταξάμενος, καὶ εἶτι αὐτῷ περιῆν, οὐ γὰρ τῶν πλουσίων ἦν, οὐδὲ ἀπὸ τῆς πατριαρχικῆς, πλὴν τῶν εἰς τροφὴν προσελάβετο, πάντα θεοφιλῶς διανείμαι, ἀπὸ τοῦ θρόνου πρὸς θεὸν ἐξεδήμησε, κοινὸν λαβὼν καὶ τὸν τύμβον ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀσωμάτων κατὰ τὸ Μέγα Ρεῦμα μετὰ τοῦ αἰδιμοῦ προκατόχου αὐτοῦ Σωφρονίου τοῦ πρεσβυτέρου.

Τοῦτου μὲν εἰς τὴν ἐκλογὴν προσεφωνήθη παρ' ἑμῶν χρονολογικόν:

Καρᾶς Γαβριὴλ καὶ εἰρήνης ἄγγελος.

Τὰ ἴσα δὲ 1780 ἀριθμεῖ καὶ τότε:

Ἐπὶ Γαβριὴλ ἤδη ἡ θεία ψήφος.

Ἐπιτόμια δὲ γέγραπται τὰ ἐξῆς.

Ἰαμβικά.

Θρόνον τε κοινόν, ἀλλὰ κοινὸν καὶ τάφον,
τέλος βίου ἔν, ἀλλὰ καὶ δόξαν μίαν,
ἄνω τε ληξίν πρὸς θεὸν πέλας ἔχει,
σὺν Σωφρονίῳ Γαβριὴλ ὁ ἐκ Σμύρνης,
ὁ πατριάρχης πρᾶς τῆς οἰκουμένης.

Ἔτερον.

Ζηλὸν τε κοινόν, κοινὸν ἐξῆς τὸν θρόνον,
κοινήν ὁμοίαν τὴν τελευταίην ἐν θρόνῳ,
κοινόν τε τύμβον, καὶ πόλον πάντως ἔχει,
σὺν Σωφρονίῳ Γαβριὴλ ὁ ἐκ Σμύρνης,
ὁ ποιμενάρχης εὐσεβῶν οἰκουμένης.

Ἔτερον.

Ἔχει δὲ κοινὸν ὡς θρόνον πρὶν καὶ τάφον
σὺν Σωφρονίῳ Γαβριὴλ ὁ ἐκ Σμύρνης,
τοὺς θειοπομπούς τῆς οἰκουμένης πάσης
ἐξῆς μετ' αὐτὸν οἴκτας διευθύνας,
οὗ καὶ κατ' ἴχνη εἰς πέμπτον προβάς ἔτος
βίον μετήλθεν ἐνθῶς δραμῶν ἄνω,
ὡς ἂν σὺν αὐτῷ τῶν πόνων λάβῃ γέρα.

Ἡρωελεγεία.

Καὶ Γαβριὴλ μετὰ Σωφρόνιον πρᾶς πατριάρχης
ᾧδε μεθήκε δέμας, πέμπτον ἐπ' αὐτὸν ἔτος.

Ἔτερον.

Ἐνθάδε καὶ Γαβριὴλ πατριάρχης σῶμα μεθήκε,
ὡς σὺν Σωφρονίῳ κοινὰ τὰ πάντα ἔχη

Ἔτερον.

Τύμβος καὶ Γαβριὴλ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου,
ὃς μετὰ Σωφρόνιον ἠύγασε πέντε ἔτη.

Ἔτερον.

Σωφρόνιον διαδεξάμενος Γαβριὴλ πατριάρχης
κοινὸν σὺν τούτῳ καὶ τάφον ὧδε ἔχει.
Τοῦ οἰκουμενικοῦ γὰρ παιδρὸς κατ' Ὀλυμπον ἀξίας,
κοινὰ τὰ Σωφρονίου καὶ μετὰ πότμον ἔχει.

Ἔτερον.

ἠύγασε πρὶν Γαβριὴλ ὁ πραότατος πατριάρχης,
πολλὰς δὴ κλεινάς, παντοδαπὰς τε πόλεις,
Σμύρνην, Ἰωάννινα, Πάτρας τε παλαιάς,
τὴν μὲν τῇ γενεῇ, τὰς δὲ θνητολῆς.
Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ πύματον προβάς ὕψους,
ἄκρα γένος ἀθρόως ἠύγασε πέντε ἔτη.
Ἐνθεν Σωφρονίου κατ' Ἴχνος δ' ἐς Ὀλυμπον ἀξίας,
καὶ τύμβον σελαγῆ ἐνθάδε κοινὸν ἔχων.

Ἐπεὶ δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Γαβριὴλ πρὸς κύριον
ἐξεδήμησε τῇ εἰκοστῇ ἐνάτῃ Ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτα-
κοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ πέμπτου σωτηρίου ἔτους, ὡς εἴρηται,
συνῆλθον οἱ τε ἐνδημοῦντες πανιερώτατοι ἀρχιερεῖς, καὶ εὐγε-
νέστατοι ἄρχοντες καὶ κληρικοί, καὶ συνδιασκεψάμενοι ἐξελέ-
ξαντο οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν πανιερώτατον μητροπολί-
την Σμύρνης κύριον Προκόπιον, καὶ ποιήσαντες ἀναφορὰν ἠτή-
σαντο, ἐπ' αὐτὸν παραλαβόντες βασιλικὸν ὀρισμόν· ἀπίστευται
οὖν γράμματα συνοδικά, δηλοποιοῦντες αὐτῷ τὴν κοινὴν ἐκλε-
γὴν καὶ ψῆφον, προσκαλούμενοι αὐτὸν ἀπὸ Σμύρνης εἰς τὸν
αγιώτατον ἀποστολικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, συνάμα δὲ τοῖς

ἀπὸ τῆς αὐλῆς συναπῆλθε καὶ τζαούσιός τις τῶν ἀπὸ τῆς πόρ-
 τας φέρων τὸ πρόσταγμα. Φθάσαντες δὲ οἱ σταλέντες εἰς
 Σμύρνην κατὰ τὴν ὁγδόνν τοῦ Ἰουλίου, ἐν ἣ ἡ τοῦ μεγαλο-
 μάρτυρος Προκοπίου ἑορτῇ, ἐπέδωκαν αὐτῷ τὰ ἐκκλησιαστικά
 τῆς κοινῆς ἐκλογῆς καὶ προσκλήσεως γράμματα, καὶ σὺν αὐ-
 τοῖς τὸν βασιλικὸν ὄρισμὸν, καὶ μὴ ἔχων ἄλλως ποιῆσαι ἀπε-
 δέξατο τὴν κοινὴν ἀπόφασιν, καὶ συμπληρώσας τὴν ἑορτὴν, καὶ
 ἐπευλογήσας τοὺς τε κληρικούς καὶ ἄρχοντας τῆς λαμπρᾶς ἐκεί-
 νης πόλεως, καὶ ἅπαντα τὸν εὐσεβῆ λαόν, καὶ ἀπολαβῶν τῶν
 ἐκεῖ ἐνδόξων κονσούλων προσφιλεῖς τὰς προσήσεις καὶ δεξιῶ-
 σεις, ὁδοῦ ἤψατο, καὶ ἐνδόξως διελθὼν διὰ τε Ἀσίας καὶ Εὐ-
 ρώπης παραλλάξας δι' Ἑλλησπόντου, ἀνήλθεν εἰς Κωνσταντι-
 νούπολιν, καὶ παραλαβῶν τοὺς ἐνδημοῦντας ἁγίους ἀρχιερεῖς
 καὶ κληρικούς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, παρέστη τῷ ἐπιτρόπῳ
 τῆς βασιλείας ὡς σύνηθες. Ἀπολαβόντες οὖν τὰ συνήθη καθ-
 θάδια ἐπανήλθον εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ γενομένης κανονι-
 κῶς τῆς μεταθέσεως ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος ἁγίου
 Γεωργίου τῆ εἰκοστῇ ἐννάτῃ Ἰουλίου, ἀνευφήμησαν αὐτὸν οἰ-
 κουμενικὸν πατριάρχην.

Διαδεξάμενος οὖν ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος τὸν
 οἰκουμενικὸν ἀποστολικὸν θρόνον, καὶ κατιδὼν τὴν τυραννου-
 μένην ἐκκλησίαν πάντοθεν κατακονομένην ταῖς ἀλλεπαλλή-
 λους χρεῖαις καὶ ἀνάγκαις, διενεόθη περιποιήσασθαι τὴν πα-
 τριαρχικὴν ἐξουσίαν, ἐπιρρώσας τὴν συνοδικὴν κυριότητα, καὶ
 τὴν ὀχλῶδη ἀποστῆσαι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐπιτροπαρχεῖαν.
 Διὸ πρῶτον ἐξ ἰδίων ἀποπληρώσας πλείω τῶν ἑκατὸν ταλάν-
 των, εἰς τε τὰς συνήθεις τῶν κρατούντων λήψεις ἐν ταῖς ἀλ-
 λαγαῖς τῶν πατριαρχῶν, (ἀρχὴν γὰρ μεγίστην ἐν τοῖς ἀρχο-
 μένοις ταύτην τὴν ἀποκατάστασιν ἡγούμενοι οὐκ ἀφιλότιμον
 αἰρῶνται, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας εἰώθασι) καὶ εἰς ἐτέρας ἐπι-
 συμβάσας ἐκτίσεις προσέθετο, μηδὲν ἐκ τοῦ κοινοῦ προσλαμ-

βάνειν εἰς ἐφημέρους τροφάς καὶ δαπανήματα αὐλικά, συνέ-
 στείλε δὲ καὶ τὰς περιττὰς δαπάνας, καὶ λόγον ἀκριβῆ ἐκά-
 στου παρὰ τῶν ἐπιτρόπων καὶ τοῦ γραμματικοῦ τοῦ κοινοῦ
 ἀπαιτῶν, δεσποτικῶς ἐπιτάσων αὐτοῖς τὰ δέοντα, τιμῶν καὶ
 περιποιούμενος ἀδελφικῶς τοὺς ἀγίους ἀρχιερεῖς, φιλοφρονούμενος
 τοὺς πάντας καὶ θεραπέων τοὺς δυνατοὺς διὰ μεγζλοδωρίας,
 περιορίσας τὴν ἐπιτροπικὴν τῇ ἀκριβεῖ καὶ δικαίᾳ ληψοδοσίᾳ,
 ὀλιγωρήσας τοῦ λήμματος καὶ τῆς κοινοβλαβοῦς τῶν ἐπιτρό-
 πων ἀλαζονίας, ἀποδεξάμενος καὶ προσκυρώσας τῶν ἀγίων γε-
 ρόντων τὴν γνώμην εἰς τὸ μηκέτ' ἔχειν τοὺς ἔξω ἀρχιερεῖς
 πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀγίαν
 καὶ ἱερὰν σύνοδον ἀντιφωνητάς καὶ ἀποχρισαρίους ἐκ τῶν λα-
 κῶν, ἀλλ' ὄντινα ἂν ἔλοιτο τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντι-
 νουπόλει ἀρχιερέων, εἴτουν τῶν δέκα συνεδριαζόντων ἐν ταῖς
 ἐκκλησιαστικαῖς συνελεύσεσιν. Ἐπὶ γὰρ τοῦ-αοιδίμου Σωφρο-
 νίου ὑφορώμενος ὁ τότε Νίκομηδαίης Μελέτιος, καὶ οἱ περὶ αὐ-
 τὸν ἐπίτροποι τοῦ κοινοῦ, τὴν πληθὺν τῶν ἀρχιερέων, διὰ
 βασιλείου τοῦ ὀρισμοῦ ἀπέκλεισαν τὴν εἰσοδὸν τῶν πολλῶν,
 καὶ οὐκ ἔτ' ἦν ἐπὶ τῷ εἰσοδίῳ γράμματι τοῦ πατριάρχου, ἐ-
 κάστου ἢ κήθοδος. Ἀλλὰ καὶ ἐάν τις μετ' ἀδείας πατριαρχι-
 κῆς καὶ τοῦ ἀπολύοντος τὴν εἰσοδὸν πατριαρχικοῦ ὡς νενομί-
 σται γράμματος, βιαζόμενος ὑπὸ τινος ἐπείγοντος κατέλθῃ, μὴ
 ἀποδημήσαντός τινος τῶν δέκα, ὡς μὴ ἔχων τόπον, οὐκ ἔτι
 συνεδρεύειν, οὐδ' ἐπισήμως καὶ λαμπρῶς ἐνδημεῖν ἠναγκάζετο
 διὰ καὶ τοῖς πλείοσι συνέβη καὶ ἄκοντας παραμένειν ἐν ταῖς
 αὐτῶν ἐπαρχίαις. Τούτους οὖν ἐν ταῖς χρεῖαις θαρραῖν ἐπεποι-
 ῆται πρὸς τὴν ἱερὰν τῶν ἀγίων ἀρχιερέων ὀρήγυριν ἀποβλέ-
 ποντας, μάλιστα ὡς αὐτόν. Ἀναδεχόμενος γὰρ τὰς πάντων
 ἐκκλησιαστικὰς χρεῖας, καὶ τῶν ἐγγύς καὶ τῶν πόρρω ἱερέων
 καὶ λαϊκῶν, πᾶσιν ἐπέτρεπε μετ' ἀδείας αὐτῷ ἐντυγχάνειν,
 καὶ γράφειν, καὶ θαρρούντως ἀπαιτεῖν ὅτινος ἂν δέοιτο.

Οὕτως οὖν κατ' ἀρχάς ἐπειρᾶτο ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος τὴν δικαίαν προλαβεῖν τῆς ὑπεροχῆς δύναμιν. Παρεῖχε μέντοι ὑπόνοιαν δεσποτικῆς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐξουσίας, καὶ ταῦτα μὴδὲν παρὰ γνώμην τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς συνόδου διενεργῶν. Ἐλύπει δὲ οὐκ ἔλαττον καὶ τινὰς τῶν ἀρχιερέων, μάλιστα τὸν Χαλκηδόνας Παρθένιον· δόξας γὰρ κατισχύσαι τοῦ τότε Νικομηδείας Μελετίου, ἡξίου τῶν Ἰσων ἐκείνῳ λαγχάνειν· ὥστε μὴδὲν παρὰ γνώμην αὐτοῦ γίνεσθαι ἤθελεν, ἐφεξῆς τοῦ ἀοιδίμου κυρίου Γαβριὴλ εἰς αὐτὸν ἀποβλέπωντος. Ἄλλως τε ἐδεδοίκει τοὺς περὶ τὸν ἐξωσθέντα Νικομηδεῖας, μήπως τὸν παναγιώτατον πείσαντες ἀνακαλέσωσι τῆς ἐξορίας καταγαγόντες τὸν Μελέτιον. Οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔκαμνον σπουδάζοντες ἀπενεγκεῖν ἀπὸ Χίου, οἱ δὲ ἀντιφερόμενοι παντὶ τρόπῳ ἐμάχοντο λογοποιοῦντες ἀνόσια, πειρώμενοι παρενεγκεῖν τὸν παναγιώτατον, ὥστε καὶ τρίτον ἀποπέμψαι εἰς Αἴγυπτον. Ἄλλ' οὗτος ἐπὶ τῶν δικαίων ἰστάμενος λογισμῶν, τὰς μὲν εἰς ἄμυναν δῆθεν τῶν ἀντιπάλων ἐκείνῳ ὀρμὰς ἀπεκρούετο, κατανοήσας σφίσι τὸ ἐνὸν δέος, διέλυσε δὲ καὶ τὰς ὑπονοίας, καταναγκάσας τοὺς ὑπερμαχοῦντας καὶ οικεῖους τοῦ Μελετίου προσενεγκεῖν καὶ ἀποδοῦναι τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τὴν παραφυλαττομένην αὐτοῖς παραίτησιν, ἣν ἀπέστειλεν ἐκ τῆς Χίου παραιτούμενος ἐξ οικείας γνώμης καὶ θελήσεως τὴν ἐπαρχίαν Νικομηδείας. Ταύτης οὖν προσενεχθείσης καὶ γράμματος ὑποσχετικοῦ δι' ἐγγυήσεως ἀρχόντων εἰς τὸ μηκέτι ἐνοχλεῖν ἀποδοθέντος, ἀπεστάλη ἐκείνῳ ἢ ἀθώωσις συνταγέντι τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ προσεκυρώθη αὐτῷ ἑτήσιον ἐκ τοῦ κοινοῦ (χιλιάδες δύο γροσίων) τάλαντα τέτταρα.

Ἄλλ' οὕτω μὲν ἔφθασε διατάξαι τὴν πρώτην τῶν προὔργιαιτέρων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων κατάστασιν ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος, καὶ αἰφνης τρικυμίας ἐνέπεσε, καὶ χειμῶνα ἐπέγνω βαρύτερον, δεινὰ ὑπενεγκῶν καὶ διαπονήσας

ἐπὶ τοῖς ἐξῆς τῶν δυνάμει, ἢ πλούτῳ δυστυχήμασι, καὶ τῇ παντοδαπῇ συνοχῇ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος.

Πρώτη οὖν καταιγὶς καὶ θύελλα διαταράξασα τὰ καλῶς ἔχοντα συνήνητησεν, ἢ τοῦ τότε ἡγεμονεύοντος Μολδοβίας Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Μαυροκορδάτου ἀλαζονία. Τοῦ γὰρ μητροπολίτου Μολδοβίας Γαβριὴλ πρὸς θεὸν ἐκδημήσαντος, οὐ μόνον τὴν κατὰ τόπον παρὰ τῶν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων κληρικῶν τε καὶ ἀρχόντων γενομένην ὡς ἔθος ἐκλογὴν προσεδέξατο καὶ ἐκύρωσεν, ἀλλ' ἄνευ ἐκδόσεως πατριαρχικῆς καὶ εἰς τὸν Μολδοβίας μητροπολιτικὸν θρόνον μεταθέσθαι πεποίηκε τὸν ἐπίσκοπον Ρωμάνου Λέοντα, νόμιμα παριδῶν, καὶ ὀλιγορήσας τῆς πατριαρχικῆς ὑπεροχῆς, καὶ τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων, αὐθεντήσας ἐν οἷς οὐκ ἔδει παραλόγως. Οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς Μολδοβίας αὐτόνομοι βασιλεῖς τοιαύτην τιμὴν ἑαυτοῖς περιποιήσαντο. Ταύτης οὖν τῆς μεταθέσεως διαγγεληθείσης, καὶ πιττακίου αὐθεντικοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀντιφωνητὴν καὶ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸν πρωτοσπαθάριον Στέφανον καταφανέντος, ἐν ᾧ οὐδέν τι σεμνὸν οὐδὲ κανονικόν, ἀλλὰ τῆς τεθρυλλημένης φήμης ἐναργῆ προσῆν τὰ τεκμήρια, σφόδρα διαταράχθη ὁ παναγιώτατος ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τοῦ ἐγχειρήματος, καὶ ἐλέγξας τὴν ἀτοπίαν, παρεκάλει, φιλῶν ἐν τοῖς μάλιστα τὸν εἰρημένον ἀρχοντα, ὡς τάχιστα ἐπανορθώσασθαι τὸ σφάλμα, καὶ παρενεγκεῖν τῇ τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ αὐθεντικὰ γράμματα, κατὰ τὴν ἀρχαίαν δικαίαν τάξιν προσμαρτυροῦντα τὴν ἐκλογὴν, καὶ ἐπιζητοῦντα τὴν πατριαρχικὴν ἐκδοσὶν τῆς μεταθέσεως. Ἄλλ' ἐπειδὴ διεδοθήη τὸ συμβάν, συγκαλύπτειν καὶ κατ' ἰδίαν ἐπιδιορθοῦν οὐκ εἶχε, μὴ πρὸς τὴν ἱεράν περὶ αὐτὸν σύνοδον κοινολογησάμενος· ἄλλως τε σιγῶν παρεῖχεν ἂν καθ' αὐτοῦ ὑπόνοιαν οὐκ ἀγαθὴν· οἱ τε πανιερώτατοι ἀρχιερεῖς, καὶ τοῦ πιττακίου μήπω φανέντος, ἔμαθον παρ' ἄλλων τὴν ἀθεσμον μετάθεσιν. Ἄλλὰ καὶ οἱ τοῦ κοινοῦ ἐπίτροποι πλεο-

νεξίαν τοῦ ἡγεμόνος καταμεμφόμενοι, δι' ἣν ἐπὶ τὴν παράλογον πράξιν παρατραπείς ἐξώκειλεν, ἔρωτι φιλοχρηματίας μυωπιζόμενοι περὶ τὰ οἰκεῖα, καὶ ἐν χρήμασιν εὐεκτεῖν τὰ κοινὰ ἡγούμενοι, κακῶ τὸ κακὸν ἐξιάσθαι ἐνόμιζον· κέντευθεν δὴ κατεβόων ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας συγκυκῶντες θεῖά τε καὶ ἀνθρώπινα, καὶ τὸν οἰκουμενικὸν κατεβίαζον, τὸν μὲν ὀνομασθέντα μητροπολίτην καθελεῖν καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀποστερηῆσαι, τὸν δὲ ἡγεμόνα, ὡς ἀδικήσαντα τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν περιουσίαν, πολλὴν οὖσαν, τοῦ θανόντος Μολδοβίας, πᾶσαν τῶν συγγενῶν καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀφελόμενον, προσζημιῶσαι καὶ ἀπολαβεῖν τι καὶ τὸ κοινὸν τοιαύτης πεσοῦσης δρυός. Οὕτως οὖν ὁ μὲν θροῦς ἦν πολὺς καὶ κοινὸς ὁ κατὰ τοῦ ἡγεμόνος πόλεμος, τῶν μὲν ἀρχιερέων ὑπὲρ τῶν ἱερῶν νόμων καὶ τῆς καλῆς τάξεως ὑπερμαχοῦντων, τῶν δὲ ἐπιτρόπων ὑπὲρ χρημάτων τῆς τοῦ θανόντος κληρονομίας παραζηλοῦντων, τοῦ δὲ οἰκουμενικοῦ ὑπὲρ τῶν ἰδίων προνομίων ἀγωνιῶντος, συμπάντων καταβόωντων ἀδικεῖσθαι τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, καὶ τὴν τοιαύτην παρανομίαν μὴ δεῖν ἀνέχεσθαι, ἀλλὰ πάντα λίθον κινεῖν τὸ τοῦ λόγου, ἐπιρρίπτειν κατὰ τοῦ ἀλαζόνος ἡγεμόνος. Ἐκ κοινῆς οὖν γνώμης ἔδοξε πρῶτον καταβοῆσαι πρὸς τοὺς κρατοῦντας, καὶ λίβελλος προσεγράφη καταγγέλλων τοῦ παρανομοῦντος τὴν ἀδικίαν. Ἄλλ' ὁ παναγιώτατος ἰδὼν ὅσα κατέλεγον αὐτοῦ τὰ ἐγκλήματα, περιεῖλε τὰ πλείω, τοῦ ἀνθρώπου φεισάμενος, μετριοπνεθεῖν ἐν τοιούτοις καὶ διεκδικεῖν φιλανθρώπως ἐπιστάμενος. Ἐπέμφθη γοῦν βασιλικὸς ὀρισμὸς τῷ ἡγεμόνι μὴ ὑπερπηδᾶν τὰ ἐσκαμμένα, ἀλλ' ἐμμένειν τοῖς ὀρίοις οἷς οἱ πατέρες αὐτοῦ ἔγνωσαν, καὶ τιμὴν ἀπονέμειν τῷ πατριάρχῃ Ῥωμαίων· ἐγράφη δὲ καὶ καθάρσεις τοῦ καινοφανοῦς μητροπολίτου Μολδοβίας. Ἄλλ' ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος μεγάλην ἐπὶ τοῖς γενομένοις ἐπέγνω ταραχὴν, καίτοι πολλὴν σύνεσιν καὶ φι-

λανθρωπίαν ἐνδειξάμενος, καὶ ζῆλον ἔμφρονα καὶ γενναῖον προσμαρτυρήσας.

Ὡς δὲ ἀνέγνω ὁ ἡγεμῶν τὴν κατ' αὐτοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀγανάκτησιν, καὶ τὴν ἀπειλὴν τῶν κρατούντων κατείδεν, ἔμφοδος γενόμενος, πρὸς μὲν τὸν παναγιώτατον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἱεράν σύνοδον, ἐξ ὑπαρχῆς ἀθετήσας τὴν γενομένην μετὰθεσιν, ἔγραψε δηλοποιήσας τὸν θάνατον τοῦ Μολδοβίας Γαβριήλ, καὶ τὴν κοινὴν ἐκλογὴν εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ρωμάνου Λέοντα, δεόμενος, ἵνα ἀποδεξάμενοι καὶ κυρώσαντες ταύτην τὴν ἐκλογὴν ἀπολύσωσι τὰ τῆς ἀποδοχῆς καὶ βεβκιώσεως, καὶ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον ἐγκαθιδρύσεως καὶ μεταθέσεως ἱερά γράμματα, ἣν καὶ ἔκδοσιν πατριαρχικὴν οἶδεν ὁ λόγος, ὡς σύνηθες· πρὸς δὲ τοὺς κρατούντας τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα παραδρομὴν, οὐ τόλμην αὐτονομίας, ἀλλ' ἐξ ἀπροεξίας πλημμέλειαν πιστωσάμενος, καὶ χρημάτων ποσότητα προσδαπανήσας, ἀπέωσατο τὸν ἐπιόντα τῆς ἐξουσίας κίνδυνον. Τῶν γὰρ δοκούντων τῆς ἐκκλησίας ζηλωτῶν, εἰς αὐτὸ τοῦτο περιέστη ὁ ζῆλος, καὶ προὔπτος ἦν ἐκεῖνῳ ὁ ὀλισθος. Περιγενοόμενος τοίνυν τοῦ κινδύνου ὁ κράτιστος ἡμῖν ἡγεμῶν, ὦν διέδρα παθεῖν, διανοεῖτο ἀντιδράσαι. Ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸν παναγιώτατον, ἣ ὄλην τὴν ἀντιπράξασαν αὐτῷ σύνοδον ἀντεμβαλεῖν ἐδόκει οὐ τι τῶν εὐχερῶν. Ἀπολαβὼν οὖν τὸν Ἐφέσου Σαμουήλ, ἔστο κατ' αὐτοῦ σύμπαντα ἐξεμέσαι τὸν χόλον· ὑπέπτευσε γὰρ, ὡς οὐ διὰ τὸν καλὸν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ζῆλον, ἀλλὰ πρὸς χάριν τοῦ ἐν τῷ βασιλικῷ ἀργυροκοπεῖω ἀργυρογνώμονος καὶ λογιστοῦ Πέτρου, μέγα τότε δυναμένου καὶ αὐτῷ ἀντιφερομένου, παροξύναι τὴν ἱεράν σύνοδον παραλογίζοντα, καὶ ἐλέγχοντα, ὡς ὕβρισεν, ὡς ἠδίκησεν, ὡς ἠνόμησε, ταύτην τὴν πράξιν πεποικηώς. Ἄλλως τε συμπράξας ἐν τῇ ἐξώσει τοῦ πρῶην Νικομηδείας Μελετίου, κεχαρισμένα αὐτῷ καὶ πολλοῖς ἄλλοις τῶν ἀρχιερέων ἐδόκει ποιεῖν, καὶ

μετριοπαθεῖν ἤλπιζε πταίσαντι, καὶ ἀτακτοῦντι χερρῖεν, καὶ μὴ ἀφειδῶς οὕτως καταπλήττειν, καὶ ταῦτα τοὺς νομιζομένους φίλους, ἐν οἷς μάλιστα ἐλογίζετο τὸν Ἐφέσου Σαμουήλ, καὶ Καλκηδόνας Παρθένιον. Εὖειν γὰρ θέλει ἡ παροιμία τὸν ζύοντα, καὶ τῶν ἴσων τυχεῖν δικαιοῖ καὶ ἐν ἀδίκοις ἢ ἄδικος γνώμη. Διὰ ταῦτα γοῦν μάλιστα κατὰ τοῦ Ἐφέσου ἀγανακτῆσας ἐξώρμησε κακοποιῆσαι, καὶ διαπονήσας δι' ἀδροτάτης δαπάνης ἐπειράτο εἰς Σίναιον ἐξορίσαι, ἀποστερήσας τῆς ἐπαρχίας τῆ βίᾳ τῶν κρατούντων.

Ἄλλ' ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς συνόδου προέστη γενναῖος τοῦ Ἐφέσου, καὶ ποιήσας κοινὴν ἀναφορὰν, ἀπελογίσαστο πρὸς τοὺς κρατούντας διαβησιόμενος τὸν ὀρθὸν αὐτοῦ τρόπον καὶ ἀνεπίμομφον βίον, καὶ ὡς οὐ μόνον ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου διὰ μακρῶν ἀρχιερατεύσας εὐχρηστέστηεν, ἀλλὰ καὶ νῦν κατέχων τὴν Ἐφεσον, εὐδοκιμεῖ κατὰ τὰ σφίσι καθήκοντα, ἐμπειρος ὦν εὐτάκτου διοικήσεως, καὶ νομίμου προστασίας τῶν ὑπηκόων, εἰρηνοποιὸς καὶ δίκαιος καὶ ζηλωτὴς καλῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ βασιλευσῶσῃ ἐνδημῶν πρὸς τὰς ἐπείγουσας τοῦ πατριαρχείου χρεῖας διατελεῖ ἀνγκαιότατος, σύμβουλος ὦν ἀγαθὸς καὶ συνεργὸς προθυμότητος καὶ διὰ ταῦτα ἔλυε μὲν τὰς διαβολὰς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβίας, σκανδαλοποιῶν καὶ ταραχώδη καὶ χαιρέκακον φθορέα τε τοῦ κοινοῦ καὶ ἐπιζήμιον ἐγκαλοῦντος, ἐδεῖτο δὲ τῶν κρατούντων μὴ ἀποπέμπειν μηδὲ καταδικάζειν ἀνεύθυνον. Κοινης οὖν γενομένης τῆς μαρτυρίας καὶ προσπαθοῦς τῆς ἐκλιπαρήσεως καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ λόγων πλείστων ἀγωνιώντων ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐ γὰρ μικρὰ τις ὑπῆρξεν ἡ τόλμη, τῶν κρατούντων ὡς ὑπεύθυνον ἐλαυνόντων, ἀπεναντίας διαμαρτυρεῖν, καίτοι δεόμενον, ἔδοξε διὰ μὲν τὰς τοῦ πατριάρχου διαμαρτυρίας καὶ ἰκεσίας μηδὲν τι παθεῖν τὸν Ἐφέσου, διὰ δὲ τὰς τοῦ ἡγεμόνος ἐκλιπαρήσεις καὶ δωρεάς, ἀπελθεῖν εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν διὰ τζαουσίου. Καὶ δὴ οὐ-

τως ἀπῆλθεν, ἔχων ἀγαθὴν συνείδησιν, καὶ καλὴν κοινὴν μαρτυρίαν, καὶ δόξαν ἐρίτιμον, ὡς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν νόμων ἔπαθεν ἀδίκως ἀπελαθεὶς.

Ἡ δὲ τοιαύτη τοῦ ἡγεμόνος κατὰ τοῦ Ἐφέσου κακοποιῶς ὁρμὴ ἀκμὴν ἠρέθισε καὶ παρῴξυνε τὴν ἐνδημουσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερὰν σύνοδον, καὶ συγγινώσκειν ἐπὶ τοῖς πεπλημμελημένοις οὐκ ἔτ' ἤξιον, ὡς ἐκ γνώμης διαστρέφοντι, καὶ προφανῶς πολεμίῳ τῆς ἐκκλησίας· ἀπεναντίας γὰρ τῶν γραφομένων τὰ πραττόμενα οὐ μετάνοιαν κατήλεγχεν, ἀλλ' ἐπὶ κακοῖς πεισμονῇ, καὶ ἐν ἀδίκοις ἐντρέχειαν. Διὸ καὶ τὴν ἔκδοσιν ἐκώλυον, καὶ μικροῦ δεῖν ἐχθρὸν τῆς ἐκκλησίας διεκήρυξαν. Ἀλλὰ τῆνικαῦτα γενόμενος Οὐγγροβλαχίας ἡγεμὼν Νικόλαος ὁ Μαυρογένης, ταύτην τὴν ταραχὴν κατέπαυσε, διαπραξάμενος, ὥστε τὴν ἔκδοσιν σταλῆναι. Ἐδόθη οὖν καὶ τὸ σύνθημα φιλότιμον τῷ παναγιωτάτῳ, καὶ γράμματα παρ' αὐτοῦ ἀμοιβαῖα ἐπέμφθησαν πρὸς τε τὸν ἡγεμόνα Μολδοβίας καὶ τὸν νεωστὶ προχειρισθέντα μητροπολίτην, καὶ ἡ κοινὴ συνήχησεν ἀρμονία, τῆς καλῆς καὶ νομίμου τάξεως ἐπικρατούσης ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κατὰ θεὸν ἀλληλουχίας καὶ ἐνώσεως.

Ἄλλὰ τὰ μὲν τοῦ προχειρισθέντος ἀτάκτως μητροπολίτου Μολδοβίας ἐπανωρθώθησαν διευθετηθέντα· ὁ δὲ νεωστὶ προβεβλημένος Οὐγγροβλαχίας ἡγεμὼν, διαμαχόμενος πρὸς τὸν ἐν τῷ βασιλικῷ ἀργυροκοπεῖῳ κερματολογιστῇ Πέτρον, κατισχύσας, τοῦτον κατέκτανεν. Ἦν δὲ ὁ εὐσεβῆς οὗτος ἀνὴρ διὰ μακροῦ ἐξυπηρετήσας ἐν τῇ βασιλείῳ αὐλῇ, δόκιμος ἐν πολλοῖς, εὐνοία τῶν δυναστῶν κατωχυρωμένος, πλοῦτῳ βρισθὼν, καὶ δύναμιν προσκεκτημένος ἀξιόλογον, δι' ἣν καὶ παρὰ τῶν ἡγεμόνων Οὐγγροβλαχίας, ὡς τὰ μέγιστα τούτους ὠφελῶν, περισπούδαστος ἦν. Ἐπεὶ δὲ ἡγεμονίας ἠράσθη ὁ Μαυρογένης, τοῦ βασιλικοῦ στόλου ἔρμηνεὺς διατελῶν, τούτῳ ἀντέπραττεν

ἄλλοις χαριζόμενος, καὶ διεκώλυε πρὸς τοὺς ἐν τῷ παλατίῳ κατατιμώμενος τοῦ σπουδάσματος· ὁ δὲ διαβαλὼν πρὸς τὸν τότε ἐπίτροπον, ἐταῖρον πρὶν ὄντα καὶ αὐτῷ σύναυλον, καὶ πρὸς τὸν μέγαν στολάρχην ἴδιον αὐτοῦ πάτρονα εἶπουν προστάτην, καὶ τούτους παροργίσας, τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν οὐ μόνον τῆς αὐθεντείας ἐγκρατῆς ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντίπαλον κατεπάλαισε, καὶ τέλος οἰοεὶ σκηπτὸς ἐνσκήψας ἀπετέφρωσεν. Ὁ γὰρ ἀναξ ταῖς διαβολαῖς τῶν εἰρημένων δυναστῶν καὶ τῶν τούτοις χαριζομένων παρενεχθεὶς, ἐκέλευσε σύλλαβεῖν καὶ ἀπάγειν εἰς δεσμωτήριον· ἔστι δὲ τοῦτο κάτω τῶν ἀνακτόρων κατὰ τὸ λεμβώριον παρὰ τὸν ἱππὸν τῶν ὑπὸ ὀργῆν βασιλικὴν καταδίκων. Πολλῶν δὲ δυνατῶν ἐξέλειν καὶ ρύσασθαι σπουδαζόντων, ὡς ἐπέκειντο καὶ θανεῖν ἤθελον οἱ κρατοῦντες, ἐτασθεὶς οὐ περὶ τῶν διαβολῶν, οὐ γὰρ ἐπίστευον, ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτοῦ χρημάτων, διὰ βαρυτάτων βασάνων, καὶ καταφανῆ πάντα ἐν καταστίχοις ἐπειπῶν, τέλος τὸν διὰ ζήφους ἐδέξατο θάνατον.

Ἄλλὰ τὸν μὲν Πέτρον ἄνδρα δόξαντα κοινωφελῆ ἢ ἄδικος καὶ πονηρὰ διαβολὴ ἀνεῖλε, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ τε καὶ τῶν παιδῶν αὐτοῦ καὶ συγγενῶν, καὶ τῶν σύμπρων αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν ταμεῖον, ἢ τῶν πλουσίων καὶ δυνατῶν Σκύλλα καὶ Χάρυβδις κατέπιεν. Εὖρε δὲ ἐπὶ τούτοις ὡς δεινὴν καὶ ἀλλόκοτον καὶ ξένην τὴν ταλαιπωρίαν ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος, καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερά σύνοδος, εἴτε τοῦ ἡγεμόνος χαριζομένου, εἴτε τοῖς κρατοῦσι δόξαντος διερευνᾶν διὰ τοῦ παναγιωτάτου κτήματα καὶ χρήματα τοῦ φονευθέντος, καὶ εὐρεθέντα διαπέμπειν καὶ ἀποκαθιστᾶν τοῖς μετερχομένοις, ἀποπληροῦν τε ὡς ἴδια χρέη, ὅσα τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἶχεν ὑπογραφῆν. Ὑπὲρ τούτων οὖν ὡς δεινῆς καὶ βαρυτάτης καὶ ἐπιλύτου, ἀλλὰ δὴ καὶ ξένης ἐπειράσατο τῆς φεραλγίας ὅτε θειότατος πατριάρχης καὶ οἱ φιλανθρωπότατοι ἀρχιερεῖς,

διὰ μακροῦ ἀναδιφῶντες τὰ λύθρα τοῦ ἀδίκως φονευθέντος ἀγαπητοῦ υἱοῦ, καὶ τῶν ἐπηρεαζομένων τοῖς δάκρυσι περιχεόμενοι.

Ἐν δὲ τούτοις τοῖς ἀλγεινοῖς, ἤρξαντο γὰρ χύδην προρρέειν τὰ δεινά, θλιβόμενος ὁ παναγιώτατος, ἥσχαλλε καὶ περὶ τοῦ κοινοῦ χρέους ὅτι δυσοικονόμητον ἦν, οἷ τε λεγόμενοι ἐπίτροποι οἱ μὲν ἀφίσταντο, ὡς μηκέτι ἔχοντες ἄγειν καὶ φέρειν τὰ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ καὶ ἐπειρῶντο κολοῦειν τὴν πρόσω φορὰν καὶ προσεურεῖν τινα τρόπον οἰκονομίας ἐδέοντο· ἠύξησε γὰρ τὸ κοινὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας χρέος ἐπέκεινα τῶν χιλίων τριακοσίων ταλάντων. Πολλῶν οὖν γενομένων σκέψεων, ἔδοξεν ὡς δὴ τι εὐμαρές, ἀφελομένους μέρος τι τούτου, ἐπιμερίσασθαι ἀν' ἐκάστην ἐπαρχίαν ὑποκειμένην τῷ ἀγιωτάτῳ ἀποστολικῷ θρόνῳ ἐπιβαλομένους τὸ ἀνάλογον κατὰ τὴν ἐνεργουμένην τοῦ ἰδίου ἐκάστη χρέους ἐτήσιον ὕψαισι. Καὶ δὴ ἀναδασάμενοι ἐξακόσια τάλαντα, προσέθεντο ἐκάστη τὸ ἐπιβάλλον. Ἐκυρώθη γοῦν αὕτη ἡ προσθεσαφαίρεσις προαχθεῖσα εἰς πρᾶξιν ἀπὸ πρώτης Μαΐου τοῦ χριστοῦ ἐπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἔκτου σωτηρίου ἔτους, μηδενὸς τῶν ἔξω ἀρχιερέων ἀντειπόντος ἢ καταβοήσαντος. Ἐὶ γὰρ κατ' ἔτος εἰς ἀφαίρεσιν τοῦ ἐπικειμένου χρέους, εἰς τόκους ἐξῆς ἀποδιδόμενον βραχύ τι ἢ οὐδὲν ἕκαστον ἐλύπησε, τῆς ἐξ ἐπιταγῆς κατ' ἐνιαυτὸν ὑφέσεως πεπαυμένης. Ἦκιστα μέντοι ὠφέλησε τὴν κοινὴν οἰκονομίαν ἢ τοιαύτη ἐπίνοια, τὸ παρὸν σκοπούμενη, καὶ τὸ ἐσόμενον χεῖρον διατεθεῖσα. Ἐκυρώθη δέ, καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐξῆς τὸν παναγιώτατον ἀπήλλαξε.

Ἄλλὰ καὶ ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ Ὅρει ἔτι τὸ λοιπὸν τοῦ χρέους τῆς μεγάλης Μέσης οὐκ ἀνάδαστον ἦν, καὶ πράγματα παρεῖχε τοῖς ἐκεῖ μοναστηρίοις· οἱ μὲν γὰρ τῶν πολλῶν συμμετεχεῖν ἐνεχομένοις ἤθελον καὶ τοὺς ἐν τῇ μεγάλῃ Λαύρᾳ, καὶ τῇ τῶν Ἰβήρων. Οἱ δὲ ἀπολαβόντες τὸ πλεῖον τοῦ ἡμίσεως ἐν

τῇ προτέρᾳ διανομῇ, τῆς ἐνοχῆς τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ἀλλαγμένους σφᾶς αὐτοὺς ἐδικαίουν, καὶ οὐκ ἔτι ὡς περὶ κοινοῦ φροντίζειν, ἀλλὰ μερικὸν ἐπιλογίζεσθαι ἀπισχυρίζοντο. Κατεβόων δὲ καὶ περὶ τῆς προτέρας ἀποτόμου νεμήσεως, ὅτι εἰς ἄφικτα ἐπεχείρησε, καὶ εἰς φυγὴν αὐτοὺς συναλεύει, καὶ τῶν μεγίστων τούτων μοναστηρίων ἐρήμωσιν, μὴ δυναμένους τοσοῦτον ὄγκον χρέους ὑπενεγκεῖν. Διὸ καὶ πρὸς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν αὐθις κατέφυγον, διαδικασίᾳ καὶ σοφωτέρας προνοίας δεόμενοι. Ἀποδεξάμενοι οὖν εὐμενῶς ὅτε παναγιώτατος κύριος Προκόπιος καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερά σύνοδος, καὶ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ χρέους ὀρθῶς διαιτήσαντες, ἀπέλυσαν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀδελφικῇ ὁμοιοίᾳ, τοῦ σκανδάλου ἐκ μέσου ἀρθέντος, καὶ ἐκάστου μοναστηρίου τὸ ἐπιβάλλον οἰκονομήσαντος. Ἐκ δὲ τῆς συνεχοῦς πρὸς τὴν βρασιλεύουσαν τῶν ἡγουμένων καὶ προεστώων ἐνδημίας καὶ ἐατέρας διανομῆς τοῦ κοινοῦ χρέους, μέγα αὐτοῖς προσεγένετο κέρδος, καὶ οἰκονομία τις λυσιτελεστάτη καὶ ἐν τοῖς μάλιστα ἀνγκαίοις ἐπενοήθη· ὅσα γὰρ χρεῖα κοινὰ καὶ ἴδια τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ὑπὸ βαρυτάτοις τοῖς τόκοις, ἐν τε Θεσσαλονίκῃ καὶ ἄλλοις ἐκτὸς τόποις, ὀφειλόμενα ἐθνικοῖς καὶ ἄλλοφύλοις, ἐπαπειλοῦντα τοῖς ἱεροῖς κίνδυνον, ταῦτα πάντα ἀπεπλήρωσαν δανεισθέντες παρὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἐν ἐλαφροτέροις τοῖς τόκοις, συνιστῶντες τοῖς εὐσεβέσι τὰ ἱερά, καὶ πῶς ἐνεχυράζοντες τὰ ἴδια.

Ἐν τῷ αὐτῷ ὀγδοηκοστῷ ἔκτῳ ἔτει, ἐξωνηθείσης παρὰ τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος τῆς ἐξαρχίας Λιβυσίου καὶ Καστελλορρίζου, ἀπεκατέστη ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Μύρων.

Ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς ὀγδοηκοστῷ ἐβδόμῳ ἡνώθη ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Ὡλένης καὶ ὑπετάγη τῇ μητροπόλει Παλαιῶν Πατρῶν, δι' οἰκονομίαν ἴσως χρεῶν, καὶ κέρδος τοῦ ἐκεῖ μητροπολίτου. Ὁ γὰρ βαρὺς καὶ ἄληκτος κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας περισπασμὸς περὶ χρημάτων μά-

λιστα και χρεων ην, και η διηνεκης περι τούτων ενόχλησις κατέθλιβε τον παναγιώτατον.

Ἄλλὰ τὰ μὲν μέχρι τοῦδε συγκυροῦντα πανταχόθεν λυπηρὰ και ἐπίπονα, πολλὰ μὲν ἦν, πάντων δὲ τῆ ἀτρίτῳ φερεπονία και ἐμφρονη γενναιότητι ραδίως ἐκράτει ὁ παναγιώτατος· τὰ δὲ ἐξῆς συρρέυσαντα δίκην χειμάρου τῶν κακῶν, τίς ἂν ἀθρόα και καρτερήσειεν; ἐμάνη γὰρ και αὖθις λυττήσας κατὰ τῶν Ρώσσων ὁ Ἄρης, και καθ' ἡμῶν βακχεύων συνεκίνει τὸν κυδοιμόν. Ἡρξάτο δὲ ὁ πόλεμος ἀπὸ ε' Αὐγούστου μηνὸς τοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους, ἡ δὲ προπαρασκευὴ ἦν μεγάλη, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους συγκινουμένων τῶν στρατευμάτων. Ἡρξάτο μέντοι μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους, και βαρβαρικῆς τῆς ἀλαζονίας ἐνουβρίσας εἰς τὸν ἐνταυθα παρεδρεύοντα πρέσβυν, και τοῦτον εἰς τὸ Ἑπταπύργιον ἐναποκλείσας, τοὺς δὲ ἄλλους εὐρεθέντας Ρώσσωσιν διακράσας ἀδίκως και καταχιμαλωτίσας ἀπανθρώπως, και τὰ πλοια αὐτῶν λησάμενος, και πολλὰ ἡμῖν εὐθὺς ὄραν τὰ δεινὰ, πλείω δὲ και χαλεπώτατα παρεῖχεν ὑπονοεῖν, ἀναμιμνησκομένοις ὅσα κατὰ τὸν πρότερον ὑπέστημεν πόλεμον. Διὸ οὐδεὶς ἦν ἐκτὸς κινδύνου και φόβου. Ὁ δὲ παναγιώτατος συνεχῶς ὑπὸ τοῦ κράτους διακελευόμενος, ἵνα πανταχόσε ἐπιβλέπη και καλῶς προσέχη μὴ τι τῶν ἀτάκτων παρὰ τῶν ὑπηκόων γένηται, σφόδρα ἦν περι πάντων ἀγωνιῶν. Ἀπέστειλε δὲ πανταχοῦ γράμματα ἐντελλόμενος τὴν ὀφειλομένην ὑποταγὴν και εὐπειθειαν τοῖς κρατοῦσι, παρακαλῶν μὴ ἐκκακεῖν ὑπομένοντας ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς θεὸν τὸν δικαιοῦντα και σώζοντα, μηδὲ διδόναι τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς πρόφασιν τοῦ κακοποιεῖν. Ἄλλὰ και ὁ τότε τῆς βασιλείας ἐπίτροπος ἔργον τοῦτο μέγα και καλὸν ἐργασάμενος, διὰ πολλῶν διεκάλυσε τὰς καθ' ἡμῶν πλείονας τῶν φαύλων ὕβρεις, προτρεψάμενος και διεγείρας τοὺς νομικοὺς ὁμιλεῖν και θρησκολέκτας κηρύττειν και διδάσκειν ἐν τε ταῖς αὐτῶν συναγωγαῖς και ἰδίᾳ, ὡς τὸ

κατακαίνειν και συλαῖν και ὑβρίζειν τοὺς ὑπηκόους ἄδικον και θεοστυγές, και τῆ τοῦ βασιλέως γνώμη πολέμιον, και πρὸς τὴν ἐπιούσαν τῶν πραγμάτων χρεῖαν ἐπιβλαβές. Ἐντεῦθεν δὴ και ἀραι και ἐπιτίμια ἐξεφωνήθησαν τοῖς μαιφόνοις τολμηταῖς, και τοῖς παραφυλάττουσιν ἐδόθη προστάγματα συντηρεῖν τὸ ὑπήκοον, τῶν φαύλων και πονηρῶν τὴν ὕβριν κολάζοντας, και πως διὰ τούτων ἡ προγεομένη συνεστάλη ἀσέλγεια, και ἡ μέγα σοδοῦσα διὰ τῶν πόλεων ληστεία κατέπαυσε, και ἡ ἄδικος γνώμη ἐκρύβη.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει κατ' ἀρχάς μηνὸς Νοεμβρίου, τοῦ μακαριωτάτου κυρίου Ἀβραμίου ἐν βαθεῖ γήρει πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, προεβιάσθη ἀπὸ Καισαρείας Φιλίππου εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν τῶν Ἱεροσολύμων θρόνον νομίμῳ ἐκλογῇ και κανονικῆς ψήφοις ὁ κύριος Προκόπιος, γενομένης τῆς μεταθέσεως ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐπιλεγομένου Μετοχίου τῆ β'. τοῦ ρηθέντος μηνός.

Τὰ μὲν οὖν τῶν βαρβάρων ἐθνῶν πλήθη ὅσα ἐκ τῶν Κορακίων και Καυκασίων ὁρέων διὰ ἀδροτάτων δῶρων ἐφώρμησαν, τῆ δυνάμει τοῦ σταυροῦ ἠττηθέντα, τούτων τὰ πλείω ὑπετάγησαν τῆ Ρωσικῆ εὐνομίᾳ, κατεκόπησαν δὲ και ὅσοι τοῦντεῦθεν ἐθρασύνθησαν τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βορυσθένους παρελθεῖν, και τοῦ ναυτικοῦ τὸ πλεῖον ἄλλη πη διόλωλεν. Ἡ δὲ ἀλαζῶν ὄφρὺς οὐδὲ μικρὸν ὑπέκλινε, και τὸ βάρβαρον φρύαγμα ἔτι ἀγέρωχον ἦν. Και δὴ ἐνισταμένου τοῦ ὀγδοηκοστοῦ ὀγδόου σωτηρίου ἔτους, ἡ παρασκευὴ τοῦ πολέμου ἐγένετο διὰ τε θαλάσσης και ξηρᾶς σφοδρὰ μεγάλη και πολυπληθής, ἥ τε προσδοκία οὐκ ἐλάσσω ἦν ἐπεραιομένοις τῆ καλαμίνῃ ράβδῳ τῷ Σουήκων ρηγί. Συνέστη γοῦν ναυτικόν, οἷον οὐδέπω τὸν Εὐξείνιον Πόντον κατέπλευσε, πλοίων μὲν μεγάλων ἐγγὺς ἑκατόν, διπλασίων δὲ ἐλασσόνων, και πολλὸν ἐπερρόθει τὸν ἐνουάλιον. Ἐπὶ τούτου οὖν συνήγαγον και τῶν ἡμετέρων, ὅσοι εὐπαραλόγιστοι και πρὸς

τά τυχόντα κέρδη παράβολοι, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν νήσων πολλοὺς κατ' ἀνάγκην ἠριθμημένους, ὥστε πλείονας ἢ μυρίους τῶν χριστιανῶν, τοὺς μὲν ἄκοντας, τοὺς δὲ καὶ ἐθελοντάς ναυλοχεῖν. Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπιλογισάμενοι ἀπὸ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου μέχρι Ἰστρου καὶ Σινώπης παρ' ἑκατέρην τὴν παραλίαν διαχιλίους, τούτους ἀπήτουν τὸν παναγιώτατον, καὶ στρατολογεῖν τὸν εἰρηνάρχην καὶ ἐξοπλίζειν χριστιανούς κατὰ χριστιανῶν ἠνάγκαζον, ναύτας πανούργως ἐξονομάζοντες. Ἦσχαλλεν οὖν καὶ κατωδυνᾶτο σφόδρα ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῷ ξένῳ καὶ ἀλλοκότῳ τῆς πονηρᾶς ταύτης ἀνάγκης, ἀπεκλαίοντο δὲ συνθηροῦντες καὶ οἱ ἐνδημοῦντες περὶ αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ τῷ πυρὶ τῆς ἀλλοκότου ταύτης θλίψεως τηκόμενοι, νύκτας ὅλας καὶ ἡμέρας συνδισκέπτοντο εἴ τις μηχανή, τὸν πονηρὸν τοῦτον ἄθλον διαφυγεῖν. Ὁ δὲ παναγιώτατος ἔτοιμος ἦν πάντα προέσθαι, ὅσα χρημάτων προσῆν, καὶ ἐκ τοῦ κοινοῦ προσδαπανῆσαι πολλὰ, ἵνα τῆς ἀδελφοκτονίας τὰ τέκνα ρύσῃται, καὶ μὴ ἡ τοιαύτη ἀδικία εἰσχωμάση τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' οὐκ ἐξέφυγε προσλιπαρήσας καὶ δεηθεὶς τῶν κρατούντων, ἀπαρχειτήτως τὸν κατάλογον τῶν ἀνδρῶν ἐκπληροῦν ἀπαιτούντων, καὶ εἰ ἕλλως γένοιτο, ἐπαπειλούντων παγχάλεπα· καὶ δὴ γραμμάτων ἐκκλησιαστικῶν ἀποσταλέντων, καὶ ἐφημερίων πατριαρχικῶν, γενομένης ἐπινεμήσεως ἐκ πάσης κόμης καὶ πόλεως τῆς εἰρημένης παραλίας ἀπεπληρώθη ὁ αἰτούμενος τῶν ναυτικῶν ἀριθμός· αὕτη δὲ ἡ στρατολογία πρώτη ἐγένετο. Καὶ ἤδη ὄπλοφοροῦντες χριστιανοὶ πλείονες μυρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφάνησαν. Ἐν γὰρ Βλαχίᾳ τηνικαῦτα πολλῶ πλείονας συνειλοχῶς ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν ὁ ἡγεμῶν, οὐ τοσοῦτον ἐδόκει ξένα ποιεῖν, ὡς τὸ ἄγειν καὶ κινεῖν ἢ ἂν βούλοιο τὰ ἀτίθασσα πλῆθη Ὀθωμανῶν. Ἐκ ταύτης γοῦν τῆς στρατολογίας βραχύ τι ἀπελώφησεν ὁ δυσμενὴς καθ' ἡμῶν κότος· διεκελεύοντο δὲ οἱ στρατεύομενοι μηκέτι ἀδικεῖν καὶ ὑβρίζειν εἰς τὸν ὑπόφορον, ἀπαί

τε και επιτίμια διεκρηύττοντο ἐπὶ τῶν συναγωγῶν αὐτῶν, εἴ τινες βλάπτειν ἐπιχειρήσαιεν, και τῶν ὑποτελῶν τινα τῷ Ρωσικῷ ὀνόματι προσωνομάσαιεν· κοινήν γάρ κατὰ τῶν εὐσεβῶν τὴν μῆνιν ὑποτρέφοντες, ἡμᾶς ἀόπλους διεχειρίζοντο, Ρώσους κατονομάζοντες ἐπὶ τοῦ προτέρου πολέμου, και τοιαῦτα ποιεῖν οὐκ ἂν ἤδη ἐπαύσαντο, εἰ μὴ μεγάλη τις ἦν περὶ τούτου τῶν κρατούντων ἡ πρόνοια. Διὸ μετὰ τινος εὐταξίας ἐξῆει ὁ στρατός, και οὐκ ἔτι ἐποίουν οἱ ἐν τῇ πόλει ὀπλοφοροῦντες τὰ συνήθη σφίσι ἐκεῖνα κακά, και τὰς πολλὰς καθ' ἡμῶν ἀδικίας και ὕβρεις.

Συρραγέντος δὲ τοῦ πολέμου, και τῶν Ρωσικῶν και Ἀουστριακῶν στρατευμάτων εἰς Μολδοβίαν εἰσρουέντων, ὁ ταύτης ἡγεμῶν Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἠττηθεὶς ἐν πολέμῳ ἐάλω. Ὁ μὲν οὖν στρατηγός τῶν Ὀθωμανῶν ἐν Βασσαρχία γράψας ἐμαρτύρει μηδὲν τῶν ἀνηκόντων ἐκεῖνῳ λόγῳ και ἔργῳ διαλιπεῖν, εἰ και ἠττήθη δι' ἔλλειψιν στρατοῦ, και τῆς ἐξῶθεν ἐπικουρίας, ἣν πολλὰκις ἠτήσατο δεηθεὶς τοῦ ὑπάτου. Ὁ δὲ τῆς Βλαχίας ἡγεμῶν δυσμενὴς ὦν τὰ πρῶτα, αὐτομολήσαντα τοῖς ὑπεναντίοις διέβαλε, και τὸν ὑπατον παρχαρούσης και παραγαγῶν ἔτοιμον αὐτῷ πάντα χαρίζεσθαι, πρὸς τὸ κράτος ἐσυκοφάντει ἐπίβουλον και προδότην δι' αὐτοῦ ἀποκαλῶν. Τούτου δὲ τοῖς γράμμασι πεισθεὶς ὁ ἄναξ, εὐθύς ἐκέλευσε συλλαβεῖν πάντας τοὺς οἰκείους τοῦ ἡγεμόνος και εἰς φυλακὴν ἐμβάλεῖν, και πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ καταγράψασθαι. Τὰ μὲν οὖν τοῦ ἡγεμόνος Μολδοβίας ἐπὶ ξυροῦ Ἰσταντο ἀκμῆς· ἐταλαιπώρει δὲ και ἐθλίβετο ἐπὶ αὐτοῖς ὁ παναγιώτατος ἀπαιτούμενος, ὅσα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἦν δανεια. Ἀλλὰ και ἐν τῇ φυλακῇ καταδικασθέντος τοῦ μεγάλου λογοθέτου τῆς ἐκκλησίας, γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ ἐάλωκότος ἡγεμόνος, περιμαχῆτου γενομένης τῆς μεγάλης λογοθετίας, πράγματα εἶχεν. Ἐδοξε δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπετείᾳ, μᾶλλον ἀτυχήσας ὁ κύριος Προκόπιος,

ελάσσων νομισθείς τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ συμπεριφορᾶς ἐν τοῖς τοιούτοις δυστυχήμασι, καὶ μέγαν λογοθέτην τῆς ἐκκλησίας, ζῶντος τοῦ προτέρου παρὰ τὸ ἔθος προχειρισάμενος, καὶ ταῦτα ἀνεψιδὸν τοῦ διώκοντος ἡγεμόνος. Κάντεῦθεν πολλοὺς εἶχεν ἀπαρεσκομένους καὶ μεμφομένους αὐτοῦ τὴν διοίκησιν.

Ἄλλ' ἢ μὲν κατὰ τῶν οἰκείων τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβέχης ὀργῇ ὑφείτο τοῦ θεοῦ μεταβαλόντος. Ὁ δὲ παναγιώτατος τῆς ἀδίκου ἐργολαβίας οὐκ ἀπηλλάγη. Οὐδὲ γὰρ τῶν ἀδίκων φόνων ὁ λοιμὸς ἔπαυσεν· ἔσπευδε γὰρ πάντα τὸν δυνάμει ἢ πλούτῳ κομῶντα τοῦ γένους ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπαλεῖψαι, ὡς μηκέτι φοβοῖτο, οἷς ἐτέλει, καὶ ὧν ἂν ἔλοιτο. Διὸ καὶ παρὰ πόδας ἀνείλε ραδιουργήσας καὶ δολίως τεχνητευτάμενος Δημήτριον τὸν Σκαναβῆ, ἄνδρα δόξαντα διὰ μακροῦ εὐτυχεῖν τοῖς δυνάστασις ἐμπορευόμενον. Καὶ ἐπὶ τούτῳ γοῦν ἐταλαιπώρει ἐξῆς ὁ κύριος Προκόπιος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς συνόδου, καταγράφων, συνάγων, ἀποδοὺς ἐκκλησιαστικὰ χρεῖα, ἐν οἷς συνέβαινε λυπουμένους λυπεῖν, σφόδρα λυπούμενος, καὶ ἀδικουμένους, εἴ τι ἔλαθεν ἀδικούντας, προσκπαίτεῖν ἀπηνῶς ἀδικούμενος.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ αὐγούστῳ μηνί, καθ' ὃν ἔλαβε τὴν ἀδικὸν θλίψιν [περὶ τοῦ φονευθέντος Δημητρίου ἢ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη ἐκκλησία, πολλὴν ἐπέγνω τὴν ἀπαρέσκεϊαν ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος καὶ διὰ τὴν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Θεσσαλονίκης τοῦ Γερασίου προχειρήσιν· ἐγένετο δὲ οὗτος γνώριμος καὶ τολμητίας τις καὶ ρέκτης κατεφάνη ἐπὶ τῆς ἐπιηρείας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, δι' ἣν ἐπὶ τοῦ αἰδίου μου Γαβριὴλ ἀπεστάλη, διενεργήσας μὲν τὰς βουλὰς τῶν ἀποστειλάντων, τσαῦτα δὲ καταδαπανήσας, καὶ τοιούτοις ἐμβαλὼν αὐτοὺς τοῖς δεινοῖς, ὅσα καὶ οἷα οὐδὲ δέκα διώκοντες τύραννοι διὰ βίου ἂν διενέγκοιεν καὶ κατεργάσαιντο. Ὁ γὰρ τότε προκόνσουλος, ἢ ἀνθύπατος (μέχρις ἐκείνου γὰρ τοῦ ὑπά-

του ἐνομιζέτο ἢ Κύπρος) πλεονεξία νικώμενος, ἐδίωκε τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ αἰτήσας τοῦ κράτους ἔλαβεν ἄδειαν, ἀντιστήσαι ἑτέρους, ὡς μηκέτι ἔχειν τοὺς κωλύσοντας τῆς ἀρπαγῆς· οἱ δὲ λαθόντες διέφυγον, καὶ τὸν ρηθέντα ἀπέστειλαν τῇ τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ δηλώσοντα τὴν ἐπήρειαν, χεῖρα βοηθείας αἰτούμενοι, ἐπιτρέψαντες καὶ εἴ τινας δέοιτο τῶν μετρίων προσδαπανᾶν. Ὁ μὲν οὖν αἰδιδίμος τότε οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος Γαβριήλ καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερά σύνοδος, ὑπερμαχοῦντες τῶν συναδελφῶν καὶ τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν, ἐκκλησίας ὅλης κηδόμενοι, τὴν ἄθεσμον καὶ ἄδικον τοῦ τυράννου βουλὴν διεσκέδασαν, ἀκυρώσαντες καὶ καταργήσαντες τὴν παράνομον προχείρησιν, ἀποδεικνύντες τὸν τὰ τοιαῦτα ἄθεσμα τολμῶντα ὕπουλον ἀντάρτην, καὶ πλεονέκτην ἀνάσχοντον, λυμεῶνά τε καὶ φθορέα τοῦ λαοῦ, ὡς τῆς ἐπαινουμένης τάξεως παραβάτην, ἐκάλεσαν δὲ καὶ ἐκφυγόντας ἀρχιερεῖς εἰς βασιλεύουσαν ἀνελθεῖν. Ὁ δὲ ρηθεὶς Γερασίμος τοῖς δυνατοῖς ὁμιλῶν, καὶ καταφανῆς γενόμενος, ἅτε ἄπειρος ὢν τῆς ἐνταῦθα πολιτικῆς, ὡς ἔτοιμος ἦν μεγάλα προσδαπανᾶν, ἵνα τύχη, ὢν ἡλιπιζε, γέγονε ματτύη τοῖς λύχνοις τὸ δὴ λεγόμενον, κᾶκ τούτου τοῖς πλεονεκτοῦσι καὶ ἐπαυθῆς ἦν καταθύμιος· τοῖς δὲ σωφρονοῦσιν ἀηδῆς ἦν καὶ ἐπίμωμος, καὶ μᾶλλον ἐπιβλαβῆς ἐνομιζέτο. Ἀπῆρέσκοντο γοῦν καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀρχόντων οἱ πλείονες τὴν τούτου προχείρησιν, καὶ τὸν παναγιώτατον κύριον Προκόπιον, τῇ ἐξῶθεν βίᾳ, καὶ ἔσῳθεν ραδιουργία ἀγενῶς ὑποκλίναντα, ἐμέμψαντο.

Τοῦ δὲ μακαριωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Γερασίμου πρὸς θεὸν ἐκδημήσαντος τῇ σ'. τοῦ αὐτοῦ αὐγούστου μηνός, καὶ γραμμάτων ἀπ' Αἰγύπτου ἐλθόντων, ψήφῳ καὶ ἐκλογῇ τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίων ἀρχιερέων, καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ ἐπιτρόπων τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ τούτου θρόνου,

γνώμη καὶ συναινέσει τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Προκοπίου, καὶ τοῦ μακαριωτάτου Ἀντιοχείας κυρίου Δανιήλ, καὶ μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων κυρίου Προκοπίου, προεκρίθη ἐκλεχθεὶς ὁ μέγας πρωτοσύγγελος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας κύριος Παρθένιος, καὶ χειροτονηθεὶς ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐν τῷ πατριαρχείῳ ὑπὸ τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Προκοπίου τῇ δεκάτῃ τρίτῃ Σεπτεμβρίου ἀρχιερεὺς καὶ μητροπολίτης Πηλουσίου, προεβιάσθη νομίμως εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας.

Πολλῶν δ' ἐπηρεϊῶν καὶ θλίψεων γενομένων τοῖς ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς κατὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦτον, καὶ ἐν ἅπασιν συμπεριηγόμενος καὶ θλιβόμενος ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος, καὶ ἄκων ἐλύπησεν οὐκ ὀλίγους. Διὸ καὶ λίβελλοι κατ' αὐτοῦ τοῖς κρατοῦσιν ἀδικώτατοι τρεῖς ἐφεξῆς ἐπεδόθησαν, δι' ὧν ἤκεν εἰς αὐτὸν ἔγγραφος ἀπειλὴ τοῦ ἀνθυπάτου, ἄηθες ὄν τοῦτο γίνεσθαι, ὡς εἰ μὴ παύσει ἄρχων πλεονεκτικῶς, καὶ ἀγρίως διασπαράττων, καὶ κακῶς λυμαινόμενος τὸ ποίμνιον, ὡς αὐτοῦ κατεβόησαν, θάνατος αὐτῷ ἢ ζηνμία. Ἔδεισαν οὖν φοβηθεὶς ὁ παναγιώτατος τῆς ἀδίκου διαβολῆς, ἔδεισαν δὲ καταπτοηθέντες περὶ αὐτοῦ καὶ οἱ πανιερότατοι ἀρχιερεῖς, ὑφορώμενοι ἐν σφαλερῷ οὕτω καιρῷ τῶν κακῶν τὰς ὁρμάς. Καὶ δὴ συνελθόντες, καὶ κοινήν ποιήσαντες ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀναφοράν, ἀπέστειλαν μαρτυροῦντες καὶ διαβεβαιούμενοι τὸν ὀρθὸν τρόπον καὶ κοινωφελῆ μέριμναν, καὶ ἀνεπίληπτον προστασίαν τῆς αὐτοῦ παναγιότητος, ἀπελέγχοντες ψευδεῖς καὶ κακομηχάνους τὰς ὡς ἐκ τοῦ κοινοῦ δῆθεν ἐκεῖνας δηλώσεις, καὶ διαβολὰς ἀσυστάτους ἀνθρώπων ἐμπαθῶς κινουμένων, κακεντρεχῶν τε καὶ ἀπονενοημένων καὶ τοῦ ἡμῖν συμφέροντος πολεμίων.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει ὀκτωβρίου εἰκοστῇ τετάρτῃ τοῦ μα-

καριωτάτου Ἱεροσολύμων κυρίου Προκοπίου οικειοθελή παραιτησιν ποιησαμένου εἰς τὸν πανιερώτατον Καισαρείας Φιλίππου μητροπολίτην κύριον Ἀνθιμον, προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Προκοπίου, καὶ συναινέσει τοῦ μακαριωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Παρθενίου, καὶ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Δανιὴλ, συνδρομῇ τῶν Ἄγιοτχιτῶν, ἐγένοντο αἱ ψῆφοι ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐπιλεγομένου Μετοχίου, καὶ γενομένης κανονικῶς τῆς μεταθέσεως, προσεβιάσθη νομίμως εἰς τὸν ἀποστολικὸν ἀγιώτατον θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων ὁ κύριος Ἀνθιμος.

Ἀρχομένου δὲ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἐνάτου σωτηρίου ἔτους, καὶ αὖθις προσαπητεῖτο ὁ παναγιώτατος τῶν δισχιλίων ναυτικῶν τὴν ἀνδρολογίαν, καὶ συναλγῶν μετὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου προσεταλαιπῶρει κατολοφυρόμενος τῇ ἀδικωτάτῃ ταύτῃ ἐπηρεία, ἣν καὶ φυγεῖν τοῦ λοιποῦ ἀμήχανον καὶ ὑπενεγχεῖν τοῖς ἐπηρεαζομένοις οὐ φορητόν. Ἄλλ' ἐν οἷς περὶ τῆς καταδυναστείας ταύτης ἐσκέπτοντο, πονηροτέρᾳ ἄλλῃ τούτοις ἐπῆλθε, καὶ οὐχ ἤττον παράδοξος. Διεκελεύετο γὰρ ὁ παναγιώτατος συναγαγεῖν ἐκ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀρθοδόξων χριστιανῶν, καὶ ἀποδοῦναι τῷ βασιλικῷ ἀργυροκοπεῖῳ μυριάδας διακοσίας δραχμῶν ἀσήμου ἀργύρου. Ὁ δὲ προτρεψάμενος τὰ πρῶτα, ἔπεισε προσαγαγεῖν τὰ τῶν εὐγενῶν οἰκῶν ἀργυρᾶ σκεύη, ἅπερ καὶ συναχθέντα τὸ ἕβδομον τοῦ αἰτουμένου συνεπλήρωσαν, καὶ ταῦτα ἀπέδωκεν· ἐπειδὴ εἰς τοὺς ἱερούς ναοὺς ἀφορῶντας ἐπέγνω, ἐνόμιζον γὰρ πολὺν εἶναι ἐν ταῖς ἐκκλησιαίς σταθμὸν ἀργύρου, περιελόμενος τοῦ ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ ναοῦ τὸν κόσμον τῇ δεκάτῃ ἑβδόμῃ Φεβρουαρίου, καὶ ἐφεξῆς τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν, κανδήλας, πολυελαίους, κηροστάτας, θυμιαντήρια, δίσκους ἀπέδωκε τοῖς ἱεροσούλοις, συμποσωθέντα εἰς τεσσαράκοντα καὶ ὀκτῶ μυριάδας δραχμῶν· ὡς δὲ καὶ ταῦτα

προσήμενον, ἐδέοντο μεθεῖναι μηκέτι ἔχοντας. Οἱ δὲ καὶ ἐπέκειντο ἀποπληροῦν, καὶ ἐκ τῶν ἐχόντων πορίζειν. Ἐθλίβετο γοῦν περὶ τούτου ὁ τε παναγιώτατος καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερὰ σύνοδος, καὶ ἀναδασμὸν ποιησάμενοι εἰς τὸν εὐσεβῆ λαὸν κατὰ συμμορίας καὶ συστήματα, νόμισμα ἤθροισον, ἐξωνούμενοι καὶ ἀποπληροῦντες τὸν ἀπαιτούμενον ἄργυρον. Διηνωχλείτο δὲ καὶ διὰ τῆς συστροφῆς τῶν ἐνταῦθα Χίων, ἀντιποιοιουμένων τῆς ψήφου καὶ ἐκλογῆς τοῦ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν μητροπολίτου, καὶ ἀπαραιομένων τῇ προχειρήσει τοῦ νεωστὶ χειροτονηθέντος, ὃν ὁ παναγιώτατος καὶ ἡ ἱερὰ σύνοδος ἐξελέξατο καὶ ἐψήφισε. Προσετάγη δὲ ἐπὶ τούτοις καὶ περὶ λιτότητος ἱματίων, καὶ πενιχρῶς ἀμπίσχεσθαι φροντίζειν τὸν ὑπόφορον, ὡς ἄξια ὧν ἔπασχεν οἶμαι ἀμφιένυσθαι, καὶ πενθεῖν τυραννούμενον. Οὕτως οὖν ἐπεκύμαινε τὰ λυπηρὰ ἐπὶ τοῦ καιροῦ τούτου, μυρίων τῶν καθ' ἕκαστα ἐπιτρεχόντων, τοῦ βαρβαρικοῦ θράσους ἐκμανέντος καὶ ἀσελγῶς ἐξυβρίζοντος. Ὁ δὲ εὐσεβὴς λαὸς οὐ μόνον πρὸς ταῦτα διεκαρτέρει, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἐπεδείξατο τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην τοῖς ἀπὸ Μεχαιδίας αἰχμαλωτισθεῖσι, πλείστους διὰ χρημάτων ρυσάμενος. Ὁ δὲ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος, ἀδιαλείπτως ἐν τοιοῦτοις συνεχόμενος τοῖς δεινοῖς, πλειστάκις ἐπιδακρύων ἐβόα — φεῖσαι Κύριε, τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς τῆς παρουσίας ἀνάγκης καὶ θλίψεως! καὶ ἦν διὰ παντὸς κατοδυνώμενος ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς· ἐπεφόβει δὲ αὐτὸν καὶ ἡ τῶν κακῶν μανία, δι' ἧς ἐξήμεσε συκοφαντίας καὶ ἀσυνειδήτους διαβολάς, καὶ ἀπαλλαγὴν ἐζήτη πρόσφορον τῆς πατριαρχείας καὶ μεγάλης ταύτης ἐπιστασίας, ἠκονόμει δὲ τὸν καιρὸν εὐχόμενος ὑπὲρ σωτηρίας πρὸς τὸν θεόν. Οἱ δὲ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς, εἴτε διὰ τὴν ἀρχόντων ἀπαρέσκεψιν, εἴτε διὰ τὰ ἴδια συμφέροντα ἢ καὶ δι' ὀλιγωρίαν καὶ περιφρόνησιν ἐν ταῖς συγκυρούσαις ὑποθέσεσι καὶ ὀμιλίαις, τὸ τραχὺ καὶ αὐθέκαστον τῶς μεμφόμενοι τοῦ παναγιωτάτου ἀπήλλο-

τριούντο, συσχεπτόμενοι τὰ περί διαδοχῆς καὶ ἐξώσεως τούτου, πῶς ἂν οἰκονομηθεῖν βέλτιον.

Ἐπει δὲ τὰ τῆς βασιλείας μετέπεσε, διαδεξαμένου τὸν θρόνον Σελήμου τοῦ τρίτου τῇ εἰκοστῇ ἐβδόμῃ Μαρτίου, εὐμαρεστέρα ἐδόκει τοῦ κυρίου Προκοπίου ἢ ἕξωσις, καὶ μᾶλλον πρόχειρος ἢ μεταβολή, μηκέτι τῆς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἀποφάσεως τοῦ ἐπιτρόπου δεομένοις. Εὐθὺς οὖν συνελθόντες τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων οἱ πρόκριτοι συνέθεντο τὰ πρὸς τοὺς κρατοῦντας διαθέσθαι περί μεταβολῆς πατριάρχου, καὶ διενεργήσαντες ἔλαβον γνώμην καὶ ἄδειαν εὔρειν τὸν ἄξιον τῆς τῆς αὐτῆς ἐπιστασίας. Οἱ δὲ καὶ ἔχειν μὲν ἔτοιμον εἶπον· ἐδέοντο δὲ κατὰ τὸ δίκαιον ἔθος ὀρισμὸν ἀποδοθῆναι, ἓν ἐκ κοινῆς τῆς γνώμης ἢ ἐκλογῆς γένηται. Ἦν δὲ ἐκ πολλοῦ ἡ γνώμη τῶν προϋχόντων ἀρχιερέων καὶ εὐγενῶν ἐπὶ τὸν Μαρωνεῖας κύριον Νεόφυτον, ὃν καὶ ὑποπτεύσας ἐδίωκεν ὁ κύριος Προκόπιος, οἱ δὲ καὶ ἀντιπράττοντες κατεῖχον σκηπτόμενοι προφάσεις, καὶ τῶν ληστῶν τὰς ἐφόδους εἰς Μαρωνεῖαν προβαλλόμενοι, ὥστε κινδύνου δῆθεν προφανοῦς ἐξελόμενοι καὶ τοῦ πρωτεύοντος τὴν γνώμην θεραπεύοντες, παρεῖχον αὐτῷ ἄνετον τὴν διατριβὴν ἐν μιᾷ τῶν Κυανέων νήσων τοῦ Ἀντιγόνου περιορίσαντες. Ἦκεν οὖν τῇ εἰκοστῇ ἐνάτῃ Ἀπριλίου ἔγγραφος προσταγή, ἵνα κοινῇ γνώμῃ πατριάρχην ἐκλέξωσιν, ἐπὶ δὲ τὸν παναγιώτατον κύριον Προκόπιον ἐπιστὰς τζαούσιος ἡσύχως τοῦτον παραλαβὼν, εἰς τὴν παλαιὰν Χαλκηδόνα διεπέρασε, καὶ κει ἐπέστη δευτέραν περιμένων τὴν προσταγὴν.

Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς ἐκλογῆς καὶ προχειρήσεως τούτου εἶποι τις ἂν χρονολογήσας, τὸν Προκόπιον ἐξαριθμεῖ ἔτος. Ἦν δὲ ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος τὸ γένος Πελοποννησίος τῶν πενεστάτων· τραφεῖς δὲ καὶ παιδευθεὶς παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γάνου καὶ Χώρας μητροπολίτῃ, τούτου θανόντος, οὐ μόνον τῆς περιουσίας κληρονόμος ὑπῆρξεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐπαρ-

χία τῆς πνευματικῆς προστασίας κατέστη διάδοχος· διοικήσας δὲ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην χρόνους ἱκανούς, χρείας καλοῦσης, μετετέθη προβιβάσθεις εἰς Σμύρνην, ἐφ' ἧς διὰ μακροῦ εὐδοκίμῃσας ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν μετεπέμφθη θρόνον. Ἦν δὲ ἐπὶ τὸ κάλλιστον καὶ ἐπαγωγότατον διεσκευασμένος· σωφροσύνη γὰρ καὶ σεμνότητι διὰ βίου κοσμούμενος, καρτερία καὶ φερόπνοια διέφερον, ὕπνου βραχέος μεταλαγχάνων, καὶ τροφῆς ἀμελῶν. Φιλοδίκαιός τε ἦν καὶ φιλάγαθος, καὶ φιλομαθής. Πιθανός τε εἶπεῖν, καὶ τῷ πιθανωτέρῳ ἐκὼν εἶναι ἔπεςθαι, λόγῳ ὑπέικων. Ἀρχικὸς ἐν καταστάσει, καὶ εὐσύνετος, κανονικῆς τάξεως καὶ ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας ζηλωτής, διδασκτικὸς, μισοπόνηρος, ἐλεγκτικὸς. Διὸ καὶ βαρὺς ἔδοξε καὶ πικρόχολος, καὶ ἐμισήθη παρὰ πολλῶν, καταμεμφόμενος τὰ ἐκείνων ἑλλείμματα εἶπουν ἀμαρτήματα, ἢ ἀδικήματα. Ἐφρόντισε δὲ καὶ περὶ χρηματικῆς οἰκονομίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρεῶν ἐν τοῖς μάλιστα, ὑπὲρ ἧς καὶ μῶμον φειδωλίας ἐαυτῷ περιῆψε, κἂν ἐδόκει φιλότιμος περὶ τὰ χαρίσματα, μηδένα τε ἐζημίωσε τῶν ἀρχιερέων, καὶ πρὸς τὰς κοινὰς χρείας πολλὰ τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε μικρὰ ἐκ τῶν πολλῶν ποριζόμενος, καὶ τὰς δαπάνας ὡς οἶόν τε ὑφαιρῶν, ἅς αὐλικὰς οἶδεν ὁ λόγος· κατευστοχήσας δὲ ἐν πολλαῖς ταῖς πράξεσι, φορτικώτερος εἶναι ἐδόκει, καὶ οὐκ ἔτι δὴ ἀνεκτὸς καὶ ἀρχιερεῦσι καὶ ἀρχουσι, τῇ κοινῇ περιπετεία δῆθεν μὴ συμφερόμενος. Διέφερε δὲ καὶ μάλιστα ἀγαστὸς ἦν τῇ τε πρὸς θεὸν πίστει καὶ ἐλπίδι, καὶ τῇ πρὸς πάντας διαπύρῳ ἀγάπῃ, δι' ἧς τὰ τῶν εὐσεβῶν παθήματα καὶ τοὺς ἐπικειμένους διωγμοὺς καὶ κινδύνους καθ' ἑκάστην λογιζόμενος, ἡγωνία συναλγῶν καὶ συμπάσχων πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον.

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

Τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Προκοπίου ἐξωσθέντος τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ τῆς ἐκλογῆς γενομένης ἐπὶ τὸν κύριον Νεοφύτον τὸν ς΄, γενομένης τῆς παραστάσεως ἐπὶ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς βασιλείας, καὶ ἐπιβεβαιωθεῖσης τῆς ἐκλογῆς διὰ τῶν συνήθων καρδίων, τῇ ἁ. Μαΐου τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἐνάτου σωτηρίου ἔτους ἐγένετο ἡ μετὰθεσις τοῦ κυρίου Νεοφύτου ἀπὸ Μαρωνίας εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐν τῷ ναφ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, γενομένης τῆς ἀναρρήσεως ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ πληθούσης ἐκκλησίας ὡς νεόμισται.

Τὸν μὲν οὖν προχειρισθέντα νέον πατριάρχην ἔσαινον οἱ πλείους τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων, χρηστὰς τρέφοντες ἐλπίδας περὶ τῶν σφίσι διαφερόντων, περιώρισαν δὲ τὸν ἐξωσθέντα ἐν μιᾷ τῶν Κυανέων νήσῳ τοῦ Ἀντιγόνου, ἀπαιτοῦντες πληθὸς χρημάτων, ὡς δῆθεν τῶν κοινῶν ἀφελόμενον. Ἐπιλογισάμενοι γὰρ ὅσα εἰς χρεῖας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ταῦτα ἐν τοιούτοις καιροῖς, καθ' οὓς τὸ βάρβαρον ἀδρότατοις τοῖς δώροις ἐκμειλίσσεται, πάντα ἐκπληροῦν ἐκ τῶν ἰδίων ἠνάγκαζον, ἀπογυμνώσαι ὧν εἶχε σκοποῦντες, δίκαιον ἡγούμενοι κατισχύσαι τοῦ ἀνδρός, πάντα ἐκ πάντων ποιοῦντες, καὶ περιελεῖν οὐ μόνον τὰ χρήματα, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν ἣν εἶχε περὶ αὐτοῦ ὁ λαός, πλεονέκτην καὶ ἄρπαγα καὶ φθορέα τοῦ κοινοῦ διακηρύττοντες· ὑπέθραπτε γὰρ δέος αὐτοῦ τῆς ἐπανόδου, καὶ ἵνα μηκέτι φοβοῦνται, ταῦτα διεμηχανῶντο, παντοίως ἀδικοῦντες καὶ καταψευδόμενοι, ὥσπερ εἰώθασιν τὰ πολλὰ οἱ δεινοὶ οὔτοι σοφισταί, καὶ λυμεῶνες ὑπουλότατοι. Ἀφείλον οὖν ὅσα ἐκ κληρονομίας καὶ ὅσα ἐν δυσι ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῷ περιεγένετο μέτρι τῶν ἑβδομήκοντα πέντε ταλάντων, καὶ γυμνώσαντες εἰς τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει Λαύραν ἐξέωσαν, ἐν αὐτῇ περιορίσαντες.

Οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας μετεπέμψαντο μὲν ἐκ τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας τὸν Προύσης Ἄνθιμον, ἀπελύσαντο δὲ τῆς ἐν Χίῳ ἐξορίας τὸν πολύτλαν γηραιὸν Μελέτιον Νικομηδείας, τῇ εἰκοστῇ ἕκτη ματοῦ ἐγγράφως ἐπιτραπέισης παρὰ τοῦ ἀνθυπάτου τῆς ἐπανόδου. Ἐντεῦθεν οὖν ἤρξατο ἀγωνιᾶν ὑφωρῶμενος τὸν προκείμενον οἱ δίαυλον ὁ Χαλκηδόνος Παρθένιος, καὶ πρὸς ἄμυνκν παρασκευάζεσθαι, παραλογισάμενος περὶ τὰς ἀρχάς, τῇ ὑποστολῇ καὶ τῶν κοινοτέρων δῆθεν πραγμάτων παραιτήσῃ καὶ αὐθαιρέτῳ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπαρχίᾳ διατριβῇ φανερὰν τὴν ἀπαρέσκεϊαν καταστήσας, καὶ κατ' αὐτοῦ διερεθίσας παγχάλεπα τὸν ἰσχύοντα. Οὐ γὰρ διὰ τῶν αὐτῶν ἀεὶ φιλεῖ νικᾶν τὸν ἀντίπαλον· ἀλλὰ τὸ μὲν ἄπαξ φανὲν χρήσιμον οὐκ ἔτι ἰσχύει, τὸ δὲ καὶ πρὸς ἄλλον καιρὸν, ἀλυσιτελές, καὶ ὡς εἰπεῖν ἄλλα ἐν ἄλλοις κρατεῖ, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς τοιούτοις, ἐν οἷς ἢ τε πονηρὴ πλεονάζει, καὶ ἀκάθεκτος ἡ ὀρμὴ, μῆτε κανόσιν ὀριζομένη, μῆτε λόγῳ ὑπέικουσα. Ὡςτο γοῦν οὕτως καὶ αὐθις περιγενέσθαι, ὡς καὶ ἄλλοτε περιεγένετο τοῦ τότε Νικομηδείας Μελετίου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν σπουδαζόντων, μὴ συνεννοήσας τῶν πραγμάτων τὴν μεταβολὴν, μηδὲ καλῶς ἐπιστήσας τοῖς γενομένοις, ἴσως τῆς δίκης ἀγούσης τὴν αἰτίαν, ἐφ' οἷς περὶ τὸν κύριον Προκόπιον ἐπλημμέλησε, μᾶλλον δὲ περὶ αὐτὴν ὄλην τὴν ἐκκλησίαν. Οἱ γὰρ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς διαφερόμενοι δοκοῦσι μὲν τὰ πρῶτα περὶ τῶν κοινῶν ἀγωνίζεσθαι, κατισχύσαντες δὲ οὐδὲν τῶν προτέρων, εἰ μὴ τι χεῖρον διήνεγκαν. Οὕτως οὖν πάντα λίθον κινήσας τὸ τοῦ λόγου, καὶ κατισχύσας τοῦ Νικομηδείας πρότερον ὡς τυραννικοῦ, καὶ ἐξώσας εἰς Αἴγυπτον αὐτὸς μοναρχεῖν ὕστερον ἤθελεν. Ἄλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Γαβριὴλ, διὰ φόβον τοῦ ἐξωσθέντος ἐνομιζέτο ταῦτα πράττειν, περιαιρῶν πάντοθεν τοῦ ἀντιπάλου τὰς μηχανάς, καὶ διαφράττων τὰς διώρυγας καὶ διατειχίζων ὡς εἰπεῖν τὴν ἐπάνοδον. Ἐπὶ δὲ τοῦ κυρίου Προκο-

πίου πρόφασιν τοιαύτην μηκέτι ἔχων, ὡς οὐ τῶν πάντων ἰδιαιτέρως αὐτῷ ἐκοινωνεῖ, ἐφωράθη τὴν γνώμην μοναρχίαν νοσῶν, καὶ τοῦ πατριάρχου μὴ συγχωροῦντος, ἀντικρυς διεμάχετο καὶ ἐπανέστη ἀναιδῶς τοῦ πρωτεύοντος, καὶ ἐπιστήσας τὴν αὐτῷ παρεμβολὴν ἐπὶ μιᾶς τῶν Κυανέων νήσων, προσεταιρισάμενος τινὰς τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων, ἐπετοξεύετο ἀδίκως τοῦ δικαίου πατρὸς, πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ὑποβάλλων ταῖς ἀδασανίστοις ἀκοαῖς τοῦ λαοῦ, καὶ τὰ ἄνω κάτω ποιῶν ἕως ἂν περιεγένοιτο, ὡς καὶ περιεγένοιτο, καὶ ὑπήγαγε καταχρησάμενος. Ἄλλ' ἐπεὶ ἀηδῶς αὐτῷ ἐπειθάρχει ὁ κύριος Προκόπιος, καὶ οὐ πάντα πάντως ἐδούλευεν, ὑφωρᾶτο, διὸ καὶ παρεώρα, καὶ ποικίλως παρώθει τοῦτον εἰς πτώσιν καὶ περὶ τοῦ διαδεξιμένου τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐσκέπτετο. Ἄλλὰ τὸν συμπράττοντα τέως οὐκ εἶχε· ἅπαντες γὰρ αὐτῷ διαπιστοῦντες, καὶ προσκείσθαι τῷ ἡγεμόνι Οὐγγροβλαχίας ὑπολαμβάνοντες, οὐκ ἔτι προσεῖχον, καὶ τὰ διενεργούμενα ἀπεκρύπτοντο παραφυλαττόμενοι. Διὸ καὶ τὰ περὶ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ πατριάρχου αὐτοῦ πρότερον εἰπόντος, ἀπεπήδησαν ἔντρομοι, ἐπιβουλὴν ἡγησάμενοι, καὶ ἀκοὴν ἀποφράξαντες, ὅσα τε ἐξῆς συνεσκέψαντο, εἴτε μετ' ἀλλήλων οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς, εἴτε καὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων ἔλαθον αὐτὸν διόλου τὰ πραττόμενα ἀγνοοῦντα, καὶ κενὰς ἐλπίσι τρεφόμενον. Ὡστε παρὰ τὸ εἶδος αὐτῷ γενομένης τῆς μεταβολῆς, καὶ παρὰ γνώμην τῆς ἐκλογῆς ἐπὶ τὸν Νεόφυτον, εὐθὺς οὐ συνῆκε μεταπεσόντα Κλωθοῦς τὸν ἄτρακτον ἣ λέγεται, καὶ συγκλώθειν ἐπειρᾶτο τὰ ἄκλωστα.

Ἄλλὰ καὶ κατὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου τότε τῆς ἐκκλησίας Στεφάνου, ἦτοι τοῖς ἄλλοις χαριζόμενος, ἢ ἑαυτὸν ἐκδικῶν, ὅτι νέον ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς ὠνόμασε, καὶ τοῖς ψηφίζουσιν ἐτοίμως οὐ συννήχθη, εὐθύς ὀλιγωρίαν ἐπεδείξατο, καὶ μῖσος ἐνέφηνεν ὁ κύριος Νεόφυτος, καὶ νεανικῶς εἰς προὔπτον ἐφῆλλατο κίνδυνον, εἰ μὴ ὅτι ὁ ἀρχων εὐσεβὴς ἦν, καὶ πολλοὶ ὑπὲρ

Οὐ μετὰ πολλὰς ταύ
 τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας τὸ
 τῆς ἐν Χίῳ ἐξορίας τὸν
 δείας, τῇ εἰκοστῇ ἕκτη
 ἀνθυπάτου τῆς ἐπανό
 ρώμενος τὸν προκείμ
 και πρὸς ἄμυναν π
 ἀρχάς, τῇ ὑποστ
 παραιτήσει και σ
 ράν τὴν ἀπαρέσ
 παγγάλεπα τὸ
 νικᾶν τὸν ἀν
 ἔτι ἰσχύει, κ
 εἶπειν ἄλλο
 οἷς ἦ τε
 νόσιν ὀρι
 αὔθις π
 κομηδ
 συνε
 στῆ
 ἐφ'
 π

εἰς τὸ κοινὸν τῆς βλάβης ἐ
 ἄρ ἐξώλους και προώλους ἀ
 ζόντος και μαινομένου, και
 Χιμαίρας δίκην τρικεφάλου,
 ἴν ἐξουσίαν κατίσχυε τῶν δο
 ἔλεπον, και ψιλῆ τις φάσις ἦκει
 πολλοῦ γε και δεῖ ἀντιπράττουσι·
 ὁ παναγιώτατος, μηδαμῶς τὴν
 ἄμενος, εἰς πολλὴν ἀγωνίαν ἐνέβζλ
 ὡς τοῖς νοοῦσι παρεῖχεν ὑπὲρ αὐτοῦ
 χόντος τοῦ ἄρχοντος εὐγνώμονά τε και
 τὴν τῆς ὀλιγαρχίας και ἀπιδούσαν εἰς
 γεγκεῖν και μηδὲν τι αὐτῷ φλαυρον δια
 γὰρ πρὸς ἄμυναν τοῖς κρατοῦσιν ἀντιπράτ
 πατριάρχην κατεπειν· ὁ τε γὰρ ὑπέρτατος
 γενικὸς ἀρχιστράτηγος ἠγάπα αὐτόν, και
 μετ' αὐτόν ὁ στρατηγὸς τῆς Βασαραβίας ὡς
 και ὁ τῆς Οὐγγροβλαχίας ἡγεμὼν θεῖος αὐτοῦ
 ἰος ἦν αὐτοῖς και πιστὸς, διὰ τε τὸ περιὸν αὐτῷ
 ὡς και ἀόκνου ὑπουργίας, και δι' ἣν εἶχε τότε ἀ
 ἰορος πρὸς τὰς ἀρχάς τῶν ναυτικῶν, και ἀντιφωνητοῦ
 ἴν τοῦ πρὸς πατρός θείου πρὸς τὰς ὑπερκειμένας και
 ῖς. Ἀλλὰ και τοιοῦτος ὢν οὐκ ἠθέλησε προαρπάσαι τὸν
 , και πρὶν τι χεῖρον παθεῖν ἀντιδοῦναι, καίτοι προνοῶν,
 αὐτῷ ἀποβαίη, τοῦ καιροῦ ἐπιτρέψαντος, ὁ ἀντίπαλος οὐ
 ρ ἀπλῶς τῶν ἀντιπολιτευομένων αὐτῷ ἐδόκει, ἀλλὰ πατριάρ
 χης ἦν, και σχῆμα περιέκειτο πάντων αἰδέσιμον, και τὰ τῆς
 ἐκκλησίας ἐπὶ τούτῳ ἐσάλευεν, ὅτε καιρὸς βαρύτατος ἦν, και
 στόμακα ἐχθρῶν ἦσαν ἀπύλωτα, ἦ τε ταχεῖα μεταβολὴ τοῖς
 κακοῖς, μυρίας καθ' ἡμῶν παρεῖχε προφάσεις, δεῖνοι τε οἱ κρα
 τούντες, ἐφ' οἷς τὰ τῆς πτώσεως ἀν διήνεγκε πρὸς ἄμυναν,

« μηδένα βλάψαι οὐκ ἠνέσχετο εἰς ἅπαν τὸ πρόσω-
 -τίς, ἐφ' ὅσον διατείνει ἡ θεωρία τῶν τοιούτων
 -νος τῷ πατριάρχῃ καὶ δοκεῖν φιλέδικος καὶ
 . πλειόνων τὰς αἰτίας ἀγνοούντων, ἐλόμενος πα-
 -ον ἢ πρὶν τι δράσαι κακόν. Ἐγένετο δὲ καὶ κοι-
 -ελευσις ἐφεξῆς ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων, ἐν ἧ ἔδοξεν
 -σθαι τὰ διὰ βασιλείου κεραίας περὶ τε ἐλευθέρας ἐκ-
 . καὶ ἀπαρabiάστου προχειρίσεως τοῦ οἰκουμενικοῦ πα-
 -ρχου, καὶ γενικῆς ἐπιτροπῆς τῶν χρηματικῶν τοῦ πατριαρ-
 -χείου, καὶ ἐγκαθιδρύσεως τῆς παρενδημούσης δεκάδος. Διὸ καὶ
 ὡς ἔθος ἱκετικὸν ἐνυπόγραφον κατεστρώθη, πάντων ἐξαιτουμέ-
 -νων δουλικῶς τὰ πρότερον βασιλικῶς ἐπιχορηγηθέντα ἡμῖν ἐ-
 -λήη κατὰ δικαιοπραγοῦσαν εὐμένειαν τῶν κραταιῶν προκατό-
 -χων τοῦ ἄνακτος, ἐπιβραβευθῆναι τε καὶ αὐθις καὶ ἐπιβεβαιω-
 -θῆναι διὰ διπλώματος ἐπισημκνθέντος τῇ βασιλείῳ κεραία εἰς
 πρᾶξιν καὶ ἐνέργειαν ἀπαράτρεπτον, ἔμμονόν τε καὶ ἀσφαλῆ
 διατήρησιν, ὡς λυσitelῶς κελεύει, νομίμως τε ὠριστο, τὴν κοι-
 -νωφελῆ εὐταξίαν βασιλικῶς συνιστῶντα, καὶ συνέχοντα. Κα-
 -θῆπτοντο δὲ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἱκεσίας καὶ διέβαλλον τὸν κύ-
 -ριον Προκόπιον ὡς παραβάτην καὶ ὀλιγορητὴν τῆς βασιλείου
 ταύτης διαταγῆς καὶ νομοθεσίας· εἰς τοσοῦτον γὰρ τὸ δέος
 τῆς ἐπινόδου τούτους ἐξέστησεν, ἥκιστα συνορῶντας, ἢ μὴ
 βουλομένους συνιδεῖν τὸν ἐπόμενον κίνδυνον. Ὡς δὲ τὴν περι-
 -κοπὴν τῆς ἀναφορᾶς ταύτην ἐώρακεν ὁ τότε τῆς ἐκκλησίας
 μέγας λογοθέτης Στέφανος, ἐξεβόησεν: εἰ ἀνελεῖν τὸν ἄνδρα
 βούλεσθε ῥῶον ὑμῖν βουλομένοις διαχειρίσασθαι, τί ὅτι τὸ αἷμα
 αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς ἐπάγειν βουλεύεσθε; ἀθῶοι ἡμεῖς τοῦ δικαίου,
 ὑμεῖς ὄψεσθε! Αἰσχυνθέντες οὖν οἱ ραδιοῦργοι περιέλιον ταύτην
 τὴν ἄδικον διαβολὴν, καὶ ἐξαίρεθέντος τοῦ δηλητηρίου, τὸ λοι-
 -πὸν πρὸς τὸν σκοπὸν διεύθυναν καὶ κοινῇ κτεσφράγισαν· ἐ-
 -πνήθη δὲ ἐπ' αὐτῷ παρὰ τῶν πολλῶν ὁ ρηθεὶς λογοθέτης,

της ἐκκλησίας συναγωνιζόμενοι, εἰς τὸ κοινὸν τῆς βλάβης ἐξικνουμένης δι' ἐκδικήσεως· τοῦ γὰρ ἐξώλους καὶ προώλους ἀτασθάλου πολέμου χαλεπῶς σφραδάζοντος καὶ μαινομένου, καὶ εἰς τρεῖς ἀρχάς τότε συνισταμένου, Χιμαίρας δίκην τρικεφάλου, τὸ δέος ἐφ' ὅλην τὴν Ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν κατίσχυε τῶν δοκούντων ὡς μέγα τε καὶ παγχάλεπον, καὶ ψιλῆ τις φάσις ἦκει ἀπαρεσκομένοις εἰς ὄλεθρον, πολλοῦ γε καὶ δεῖ ἀντιπράττουσι· κατὰ τούτων οὖν προπετήσας ὁ παναγιώτατος, μηδαμῶς τὴν ἐντεῦθεν καταστροφὴν λογισάμενος, εἰς πολλὴν ἀγωνίαν ἐνθάλλε, καὶ πράγματα μὴ εἰδὼς τοῖς νοοῦσι παρεῖχεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνίσασθαι, γνῶμην τυχόντος τοῦ ἔρχοντος εὐγνώμονά τε καὶ εὐσεβῆ, ὥστε ἀνεχομένην τῆς ὀλιγαρχίας καὶ ἀπιδούσαν εἰς διαλλαγάς, πρῶως διενεγκεῖν καὶ μηδέν τι αὐτῷ φλαῦρον διαπράξασθαι. Ἦρκει γὰρ πρὸς ἄμυναν τοῖς κρατοῦσιν ἀντιπράττοντα σφίσι τὸν πατριάρχην κατεπειν· ὅ τε γὰρ ὑπέρτατος ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ γενικὸς ἀρχιστράτηγος ἠγάπα αὐτόν, καὶ πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτόν ὁ στρατηγὸς τῆς Βασαραβίας ὡς υἱὸν ἔστεργε· καὶ ὁ τῆς Οὐγγροβλαχίας ἡγεμὼν θεῖος αὐτοῦ ὢν, καὶ ἐντιμος ἦν αὐτοῖς καὶ πιστὸς, διὰ τε τὸ περιὸν αὐτῷ τῆς φρονήσεως καὶ ἀόκνου ὑπουργίας, καὶ δι' ἣν εἶχε τότε ἐξίαν διάκτορος πρὸς τὰς ἀρχάς τῶν ναυτικῶν, καὶ ἀντιφωνητοῦ προσεδρεῖαν τοῦ πρὸς πατρὸς θείου πρὸς τὰς ὑπερκειμένας καὶ μείζονας. Ἀλλὰ καὶ τοιοῦτος ὢν οὐκ ἠθέλησε προαρπάσαι τὸν καιρόν, καὶ πρὶν τι χεῖρον παθεῖν ἀντιδοῦναι, καίτοι προνοῶν, οἷος αὐτῷ ἀποβαίῃ, τοῦ καιροῦ ἐπιτρέψαντος, ὁ ἀντίπαλος οὐ γὰρ ἀπλῶς τῶν ἀντιπολιτευομένων αὐτῷ ἐδόκει, ἀλλὰ πατριάρχης ἦν, καὶ σχῆμα περιέκειτο πάντων αἰδέσιμον, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τούτῳ ἐσάλειεν, ὅτε καιρὸς βαρύτατος ἦν, καὶ στόμακτα ἐχθρῶν ἦσαν ἀπύλωτα, ἢ τε ταχεῖα μεταβολὴ τοῖς κακοῖς, μυρίας καθ' ἡμῶν παρεῖχε προφάσεις, δεῖνοί τε οἱ κρατοῦντες, ἐφ' οἷς τὰ τῆς πτώσεως ἂν διήνεγκε πρὸς ἄμυναν,

καὶ τὸ ὄλον μηδένα βλάψαι οὐκ ἠνέσχετο εἰς ἅπαν τὸ πρόσωπον τῆς ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον διατείνει ἡ θεωρία τῶν τοιούτων φαίνεσθαι μαχόμενος τῷ πατριάρχῃ καὶ δοκεῖν φιλέκδικος καὶ κακοποιός, τῶν πλειόνων τὰς αἰτίας ἀγνοούντων, ἐλόμενος παθεῖν τι μᾶλλον ἢ πρὶν τι δράσαι κακόν. Ἐγένετο δὲ καὶ κοινοτέρῃ συνέλευσις ἐφεξῆς ἀρχιερέων καὶ ἀρχόντων, ἐν ἧ ἔδοξεν ἀνανεώσασθαι τὰ διὰ βασιλείου κεραίας περὶ τε ἐλευθερίας ἐκλογῆς καὶ ἀπαραβιάστου προχειρίσεως τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, καὶ γενικῆς ἐπιτροπῆς τῶν χρηματικῶν τοῦ πατριαρχείου, καὶ ἐγκαθιδρύσεως τῆς παρενδημούσης δεκάδος. Διὸ καὶ ὡς ἔθος ἱκετικὸν ἐνυπόγραφον κατεστρώθη, πάντων ἐξαιτουμένων δουλικῶς τὰ πρότερον βασιλικῶς ἐπιχορηγηθέντα ἡμῖν ἐλέη κατὰ δικαιοπραγοῦσαν εὐμένειαν τῶν κραταιῶν προκατόχων τοῦ ἄνακτος, ἐπιβραβεύθηναί τε καὶ αὐθις καὶ ἐπιβεβαιωθῆναι διὰ διπλώματος ἐπισημηκθέντος τῇ βασιλείῳ κεραία εἰς πρᾶξιν καὶ ἐνέργειαν ἀπαράτρεπτον, ἔμμονόν τε καὶ ἀσφαλῆ διατήρησιν, ὡς λυσιτελῶς κελεύει, νομίμως τε ὄριστο, τὴν κοινωφελῆ εὐταξίαν βασιλικῶς συνιστῶντα, καὶ συνέχοντα. Καθήπτοντο δὲ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἱκεσίας καὶ διέβαλλον τὸν κύριον Προκόπιον ὡς παραβάτην καὶ ὀλιγωρητὴν τῆς βασιλείου ταύτης διαταγῆς καὶ νομοθεσίας· εἰς τοσοῦτον γὰρ τὸ δέος τῆς ἐπανάδου τούτους ἐξέστησεν, ἥμιστα συνορῶντας, ἢ μὴ βουλομένους συνιδεῖν τὸν ἐπόμενον κίνδυνον. Ὡς δὲ τὴν περικοπὴν τῆς ἀναφορᾶς ταύτην ἐώρακεν ὁ τότε τῆς ἐκκλησίας μέγας λογοθέτης Στέφανος, ἐξεβόησεν: εἰ ἀνελεῖν τὸν ἄνδρα βούλεσθε ῥᾶον ὑμῖν βουλομένοις διαχειρίσασθαι, τί ὅτι τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς ἐπάγειν βουλεύεσθε; ἀθῶοι ἡμεῖς τοῦ δικαίου, ὑμεῖς ὄψεσθε! Αἰσχυνθέντες οὖν οἱ ραδιοὔργοι περιεῖλον ταύτην τὴν ἄδικον διαβολὴν, καὶ ἐξαιρεθέντος τοῦ δηλητηρίου, τὸ λοιπὸν πρὸς τὸν σκοπὸν διεύθυναν καὶ κοινῇ κατεσφράγισαν· ἐπηγήθη δὲ ἐπ' αὐτῷ παρὰ τῶν πολλῶν ὁ ρηθὲς λογοθέτης,

καὶ εὐχὰς ἔλαβε, τοῦ δικαίου προστάτης φανείς, καὶ τὸν ἐγκρυμμένον δόλον ἐκκαλύψας, παρρησίᾳ ἐξελέγξας τὴν μαιφονίαν τοῦ ἀνοσίου ραδιουργήματος, καὶ τῆς ἐπιβουλῆς ἀπαλλάξας τοὺς πλείονας, οἳ ἐν τοῖς τοιούτοις μῆτε τῆς Τουρκοαβικῆς διαλέκτου ἄλλις ἐπαύουσι, μῆτε σκευορραφίας συνιέναι ὡς τάχος, καὶ πλοκάς κακεμφάτων ρημάτων καὶ λόγων δολίων διαλύειν ἰσχύουσι, καὶ τοῦ κινδύνου τὸν ἀθῶον ρυσάμενος. Ὁ γὰρ πανηγιώτατος κύριος Προκόπιος προδήλως καὶ ἀναντιρῆτως τὸ κατὰ τὸ ἀψυθὸν σωτήριον ἔτος ἐπὶ τοῦ αἰοιδίμου πατριάρχου Σεραφείμ περὶ προχειρίσεως τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐκδοθῆν καὶ διὰ βασιλικῆς κεραίας ἐπισημανθῆν διάταγμα, εὐθὺς ἐξεπλήρωσεν, ἐξ ἰδίων ἀποδοῦς πάντα τὰ ἐπὶ τῆς προχειρίσεως αὐτοῦ ἀναλώματα, τὰ τε περὶ τῆς ἐνδημούσης τῶν ἀρχιερέων δεκάδος ἐντάλματα ἀκριβῶς διετήρησε, καὶ τὰ περὶ τῆς ἐπιτροπικῆς διενήργει προστάγματα. Ἐδόκει μέντοι τὴν ἄθυσμον καὶ ἔκτοπον κολοῦειν εὐλόγως ἐπιτροπάρχειαν, καὶ τὰ παρὰ τὴν νομοθεσίαν ἀπέιργειν τολμήματα· ἡ γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐκκλησίας δι' εὐλόγων κεφαλαίων ὀρισθεῖσα ἐπιτροπική, δοκῶσα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔννομον καὶ σύναον τῇ εὐπαρρησιάζεσθαι πρὸς θεὸν συνειδήσει τῶν ἱερῶς ἐν ἱεροῖς ὑπουργούντων συνιστᾶν καὶ κρατύνειν, καὶ πρὸς τὰς ὑπονοουμένας τυραννίας διαμάχεσθαι καὶ ἐναντιοῦσθαι, εὐθὺς ἀρχομένη ἐπὶ τὸ ἀντίθετον ἐξετράπη, τῇ μὲν ὀλιγοκρατίας, τῇ δὲ ὀλιγαρχίας μορφήν μεταμείβουσα, καὶ μεταβαλλομένη, καὶ ἐμμένειν τοῖς ὀρισθεῖσιν ἥμισυ βουλομένη. Διὸ καὶ ἐξ αὐτῆς οὐδὲν ἡ ἐκκλησία ἀπέβη, θορύβους δὲ καὶ ὕβρεις, ἀπηνείας τε καὶ ζημίας, εἰσὶν οἱ τῶν ἀρχιερέων ἐκτόπως ἀπέλαβον, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν ἐλπίδα ἔχον χρηματικῆς οἰκονομίας προσεζημίωτο, καὶ χρέεσι βαρυτάτοις ὑπέπεσεν. Ἐντεῦθεν οὖν οἱ μὲν ἀρχιερεῖς διέβζλλον τῶν λαϊκῶν τὴν ἐν τοῖς ἱεροῖς τόλμαν, καὶ ἀνεπιστήμονα ἐκάλουν τὴν οἰκονομίαν, κατολιγορῶντες τῆς προπετοῦς αὐτῶν φιλαρ-

χίας, καὶ τῆς ἀδίκου πλεονεξίας μεμφόμενοι. Οἱ δὲ ἄρχοντες ἐν αὐτοῖς διαφερόμενοι, δεδοικότες δὲ καὶ τὰς τοῦ ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας ὀργάς, ἀπεκρύπτοντο. Διησχύνοντο δὲ καὶ τῶν χειρωνακτῶν καὶ ἐμπόρων οἱ πρόκριτοι, καὶ οὐκ ἔτι σοβεῖν διὰ τῆς ἱεράς αὐλῆς ἀπετόλμων, οὐδ' αὐχεῖν ἐπὶ τῇ ἀξιώσει, ὡς εἰώθασι πρότερον, ἐπίτροποι τοῦ κοινοῦ, καὶ οἰκονόμοι τῆς ἐκκλησίας ὑπερσεμνυόμενοι. Ἐντεῦθεν οὖν ἐξ ἀκολασίας σωφρονιζούσης τῆς ἐπιτροπικῆς, οἱ ἀκολασταίνειν θέλοντες, τὰς αἰτίας τῆς μεταβολῆς ἐπὶ τὸν κύριον Προκόπιον περιήψαν, καὶ εἰς τοῦτο παροινίας παρήλασαν, ὥστε καὶ πρὸς τὸν βασιλέα διαβάλλειν παραβάτην τῶν συνθηκῶν, καὶ καταφρονητὴν τῶν βασιλικῶν διαταγμάτων ἀσεβῶς ἐγκαλοῦντες, καὶ διαμαρτυρεῖν θέλοντες.

Ἡ μὲν οὖν κοινὴ ἰκεσία ὑπὲρ τῶν ἱλαρῶν ἀνενεχθεῖσα τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ Ἰουλίου ἀπεδόθη τῇ κράτει. Ὁ δὲ δικαιοπραγῆς καὶ φιλόανθρωπος ἀναξ, εὐμενῶς ἀποδεξάμενος προσεκυρώσατο τῶν προκατόχων αὐτοῦ τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰ ἐντάλματα, νέον ἐπιδοῦς διάταγμα. Ὁ δὲ παναγιώτατος τὸν Χαλκηδόνας Παρθένιον εἰς Χάλκην περιώρισεν, ἀπειπάμενος αὐτῷ τὴν μετὰ πολλῶν ὀμιλίαν καὶ εἰς βασιλεύουσαν ἄφξιν. Ποτηνῶμενος γοῦν ἐκεῖνος τῆς ἀδίκου τοῦ ἰσχύοντος βίας ἀναιτίως διώκεσθαι, καὶ ἐκ διακένου ὑπονοίας τοῦ πατριάρχου παραλόγως διωθεῖσθαι, εἶχε μὲν τῶν ἀρχόντων τινὰς συνηγοροῦντας, καὶ τινὰς τῶν ἀρχιερέων ἀπαρесоκόμενους τῇ βίᾳ, ὅτι παραλόγως εἰς πράγματα ἐμβάλλει τὴν ἐκκλησίαν ὁ πατριάρχης ὑποτονθορῶζοντας, οὐκ ἐξέφυγε μέντοι τῶν ἀρκύων, οὐδ' ἀπελύθη περιορισθεῖς.

Ἄλλὰ καὶ τῶν Ἀγιοριτῶν βαρυτάτοις τοῖς χρέεσι καταπιεζομένων καὶ δυσφορούντων, ἐκεῖ μὲν παραπληκτισμὸς καὶ διχόνοια ἦν, ἐν δὲ τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καταβοαὶ καὶ ἐνοχλήσεις, τῶν δανειστῶν ἀπαιτούντων ὧν μὲν τόκος, ὧν δὲ καὶ κεφάλαια. Ἐντεῦθεν οὖν τὸ κακὸν ἀρξάμενον ἐξ ἐνδείας, ἐπὶ

μέγα προήχθη ἐκ προσωποληψίας τοῦ δικάζοντος. Τῶν γὰρ πολλῶν διαφορομένων μετὰ τῆς Λαύρας, ὡς μὴ ἀποπληρούσης τὰ ἐπιβάλλοντα, δόξαντα προαρπάζειν τὴν δίκην καὶ ἑτεροζυγεῖν τὸν παναγιώτατον, ἀπεώσαντο ἀφ' ἑαυτῶν οὐχ ὡς οἰκουμηνικόν, ἀλλ' ὡς Λαυριώτην ἐπιδικάζοντα οἱ λοιποὶ τῶν Ἁγιοριτῶν.

Ἐν αὐτοῖς δὲ καὶ τὸ σχολεῖον τοῦ Ὄρους, ὅπερ μετὰ τὸν ἐκ Μεσόβου Νικόλαον ἠμοίρησε μὲν ἀνδρὸς τελειωτέρας ἐπιστημονικῆς ἕξεως, εἶχε δὲ ἐφεξῆς διδασκάλους ἐπιμελητὰς τῶν λογικῶν ἕξεων, τῶν ἐπιστημονικῶν οὐκ ἀδαχήμονας μαθημάτων, πατριαρχικῆς κηδεμονίας καὶ τῆς τῶν φιλογενῶν καὶ φιλολόγων συνδρομῆς μὴ παντάπασιν ἀποστερούμενον, μηδεμιάς ἀξιώσας προνοίας, τούναντίον δὲ ἀκαίρως ἐπιτιμήσας τὸν ἐν αὐτῷ διδάσκαλον, τούτου αὐτῷ δύσνον καταμαθόντος τὸν προστάτην, ταχέως τε ὑπόχωρήσαντος, καὶ τῶν μαθητῶν διασπαρέντων, ἀπέκλεισεν ἤδη καὶ ἐρήμωσεν ὁ παναγιώτατος. Αὐτὰ ταῦτα ἔπαθε καὶ ἡ ἐν Πάτμῳ σχολή· ἀλλὰ ταχέως ἀποκατέστη. Ἡ δὲ παρὰ τῷ πατριαρχεῖῳ ἐνταῦθα εἰσέτι διακαρτερεῖ παντοίως ἐπηρεαζομένη, τὰ λοισθια πνέουσα.

Ἀρχομένου δὲ τοῦ χιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἐννενηκοστοῦ σωτηρίου ἔτους καὶ αὖθις προσταγῇ περὶ ναυτικῆς ἀνδρολογίας ἐγένετο, καὶ τῶν παραλίῶν ἐπαρχιῶν μηκέτι δυναμένων ἀνδρολογεῖν, χρήματα συλλεξαμένων, ἐμισθοῦντο πλείονας τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει δι' ἀμνηχανίαν βίου ναυλογεῖν αἰραυμένων, συνέπραττον δὲ καὶ ἐβοήθουν οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς πρὸς τὴν ἀνάγκην, τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστη ἐπαρχία συνεισφέροντες.

Ἐξορισθέντος δὲ κατὰ Μάϊον μῆνα τοῦ μεγάλου λογοθέτου Στεφάνου δι' ὄρμην ἄλογον τοῦ αὐτῷ θεοῦ αὐθέντου Οὐγγροβλαχίας, ἐπανάλαβε τὴν μεγάλην λογοθετίαν ὁ Μάνος Ἀλέξανδρος. Μετὰ μικρὸν δὲ αἰτήσας διὰ γραμμάτων εἶεος παρὰ τῆς ἐκκλησίας ἐτήσια ἐξοδα ὁ κύρ Προκόπιος, θλίψις

ἀπέλαβε· και πολλά ἂν ἔπαθεν ἐν τῷ πύργῳ τῆς Λαύρας καθειρχθεὶς παρὰ τῶν σταλθέντων, τοῦ τε μεγάλου σακελλαρίου καὶ ραβδόχου τῆς αὐλῆς, ἔν ἀποδώσῃ δώδεκα ἔτι τάλαντα, εἰ μὴ ὁ εὐσεβὴς ζῆλος τῶν ὁσίων τῆς Λαύρας διεκώλυσε τὴν ἔνομον καὶ παράλογον βίαν τῶν ἀδίκων ἀπαιτητῶν.

Ἄλλὰ τὸν μὲν παναγιώτατον κύριον Προκόπιον καταπαλαίσας οὐκ ἔτι ἐφοβεῖτο ὁ διάδοχος. Ἠνώχλει δὲ αὐτὸν καὶ συνέστρεφε, καὶ τῆς ποθουμένης εὐημερίας ἀπολαύειν οὐκ ἄνευκε τὰ ἐπὶ τῇ προχειρίσει αὐτοῦ καὶ τοῖς διαπληκτισμοῖς γινόμενα κάμπολλα δυπανήματα, ἧ τε τῶν Ἀγιοριτῶν γενναία ἔνστασις. Παντοίως γὰρ διενεργήσας καὶ τεχνιτευσάμενος, ὥστε υπαγαγεῖν καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην ἀναδασθῆναι τὰ παρ' ἐκείνων ὀφειλόμενα, καὶ ὄλιως ὑποτάξαι, ὥστε ἄγειν καὶ φέρειν τὰ αὐτῶν, τῶς ἀπειθούντων, ἀναφορὰν κατ' αὐτῶν πρὸς τοὺς κρατούντας δέδωκεν, ἐγκαλῶν καὶ ὄργην κατ' αὐτῶν ἐρεθίζων. Ἄλλ' οὐδὲν ἤνυσε, μᾶλλον δὲ καταπλήξας αὐτοὺς ἀποπηδήσασαι ἐξ αὐτοῦ ἠνάγκασεν· ὥστε καὶ διὰ βασιλικῆς προσταγῆς περὶ χρηματικῶν τοῦ Ὁρους μηκέτι ἐπιδικάζειν τῆς ἀπολύτου κατ' αὐτῶν ἐξουσίας παραιτησάμενος. Ἐπομένως δὲ ἐπιδούς ἰκέσιον καὶ περὶ ἀπολύτου καθόδου τῶν ἀρχιερέων παρωράθη, ἀσύμφωνα τοῖς ἐν τῇ γενικῇ ἀναφορᾷ περὶ ἀνανεώσεως τῶν ἱλαρῶν αἰτησάμενος. Ἐπέκειτο δὲ αὐθις τῷ προκατόχῳ αὐτοῦ Προκοπίῳ τὰ δώδεκα τάλαντα ἀπαιτῶν· καὶ τὴν πνευματικὴν τῶς στιλβώσας ρομφαίαν ἔγραψε καθαιρέσιν, διαμηνύσας, εἰ μὴ σπεύσας ἐκ παντὸς τρόπου ἀποδώσει τῷ διορισθέντι ἐξάρχῳ τὰ ραθέντα τάλαντα, καθαιρέσιν ὑποίσεται, καὶ ἀποτόμως τῆς ἀξίας καὶ στάσεως ἐκπεσεῖται. Ἀπεστάλη οὖν ταῦτα τὰ γράμματα κατὰ μῆνα σεπτέμβριον εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος.

Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν μῆνα φονευθέντος τοῦ τῆς Οὐγγροβλαχίας ἡγεμόνος Νικολάου Μαυρογένη, καὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ δημευθείσης, πάλιν ἐνοχλήσεις ἔλαβεν ὁ παναγιώτατος,

δι' αὐτοῦ ἀνερευωμένων τῶν λαθτανόντων χρημάτων τοῦ ἀποκτανθέντος, καὶ τῶν δανείων ὅσα αὐτοῦ τε καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπῆρχον παρὰ τοῦ πατριάρχου ἀπαιτουμένων. Ἔθος τοῦτο δὴ τὸ δεινὸν ἀρξάμενον ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Σαμουήλ, καὶ κατὰ μικρὸν ἐπισχύσαν, τὰ λαθάνειν νομιζόμενα τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων τῶν δημοσίων χριστιανῶν, διὰ τοῦ πατριάρχου προσαπαιτεῖσθαι, ἐπιτιμῶντος τοὺς κρύπτειν τι ὑπονοουμένους, εἰ μὴ πάντα φέροντες ἀποδώσουσι τοῖς ἀπαιτοῦσι, διενεργεῖται ἤδη ἀπαραιτήτως καὶ χαλεπῶς, πάντοθεν καταδυναστευομένων ἀνιλεῶς τῶν συλλογμένων· φέρει δὲ τοῖς πάσχουσι δυσανάσχετον ἄλγημα, οἰκίων ἐκπίπτοντας, καὶ στερουμένους τροφῆς, καὶ γυμνουμένους ἱματίων, καὶ πάντα ἐκ πάντων ἄρδην ἀφκιρουμένους, ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς καὶ ποιμένος, ἐν λύθροις καὶ δάκρυσιν ὄντας πίνεσθαι δι' ὑπόνοιαν, ἀπαιτουμένους ἔτι ἤτοι ὅσα ἀπὸ δεινῆς οἰονεὶ τῆς πυρκαϊᾶς περιτωθέντα διέλαθεν, ἢ ὅσα μὴδ' ἔχουσι. Καὶ δημίων χειρῶν δῆπου αὕτη ἡ βάσανος· τῶν μὲν γὰρ μέχρι τοῦ σώματος, τοῦ δὲ καὶ κατ' αὐτῶν τῶν ἀπαλῶν πνευμάτων ἐπισειέται τάπιτίμια. Ἐπὶ τοσοῦτον φεῦ, δ' ἤλασεν ἡ βία, ὅρον μὴ ἔχουσα, ὥστε οἰμωγῶν, ὀλοφυρμῶν, καὶ δακρύων, ἀλλὰ δὴ καὶ αἱμάτων αὐτῶν, καὶ τῆς ἀπανθρώπου θηριωδίας, ἔθνη καὶ φυλάς, οἰκίας καὶ πόλεις, μέληθρα καὶ ἀρχεῖα, ἀλλὰ καὶ ὁπὰς καὶ ἄντρα γῆς ἐνταῦθα ἐπλήρωσεν.

Ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς μηνὶ ἐκ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐπανεληθὼν ὁ βασιλικὸς στόλος, κατῆρε συνεπαγόμενος ἐκεῖθεν ληστείας ἀνδρας ἐπέκεινα τῶν ἐξήκοντα, οὓς μὲν ἐκ φορηγῶν πλοίων, οὓς δὲ καὶ ἐκ τῶν νήσων παρανομώτατα ἀρπασθέντας, πάντας δῆθεν ἐαλωκότας ὡς πολεμίους, καὶ ἐπὶ τούτοις θριαμβεῦσαι ἤτησαντο, τοῦ ναυάρχου τῶν Καρχηδονίων μάλιστα ἀλκζονικώτερον παραφρονήσαντος. Καταπολεμηθέντας γὰρ τριάκοντα ὅλα πλοῖα ὑπὸ ἐνὸς ἑλληνικοῦ, μάλιστα σμικροτάτου,

αίσχρὸν μὲν διομολογεῖν, ἀλλ' εὐγνωμον θύειν τούτους σωτήρια. Ἐπιτεχνᾶσθαι δὲ τὴν ἐκεῖθεν φυγὴν καὶ σωτηρίαν θριαμβόν, ἀφροσύνης ἔργον οἰομένους τὴν αἰσχύνην συγκρύπτειν, ἐπιθύειν δ' ἐπ' αὐτῷ ἄνδρας ἀθώους, ἀπονοίας τῆς ἐσχάτης ἀδίκημα. Ἦκον ἀλλ' οὖν ἐπαγόμενοι τινὰς ἀλιευτικὰς λέμβους καὶ φορτηγὰ πλοῖα δύο, καὶ γραμματοκομιστὴν τινα καὶ ἕτερον ὑπὲρ ἄλλης χρείας διάκτορα πρὸς τὸν αὐτοῖς πολέμιον Λάμπρον, ὑφ' οὗ νικηθέντες, ὅτι μὴ τέλεον διεφθάρησαν, θριαμβεῦσαι ἀναιδῶς ἐξητήσαντο, καὶ τοὺς γενναίους τῷ ὄντι καὶ ἀθώους ἄνδρας ἀπήγαγον· καὶ τούτων δὴ τοὺς μὲν τῇ εἰκοστῇ ἐβδόμῃ Ὀκτωβρίου ἀπηγχόνισαν, κρεμάσαντες ἀπὸ κραιῶν μετὰ Ρωσικῆς σημαίας ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Καρχηδονίων, τοὺς δὲ τῇ εἰκοστῇ ὀγδόῃ κατέσφαξαν ὑπὸ δημοσίᾳ περιαγωγῇ ἐν ταῖς πύλαις καὶ ρύμαις ταύτης τῆς πόλεως, ὅπου οἰκοῦσι χριστιανοί, τάχα ἡμῖν ἐπεκδικούμενοι. Περιήγον δὲ καὶ ἰστάμενοι ἐφ' ἐκάστης πύλης ἢ ρύμης, τὸν πρῶτως ἀγόμενον κατέσφαττον, ἵνα τοὺς λοιποὺς θεασαμένους τὰς σφαγὰς φοβίσωσι, τῆς εὐσεβείας παρασκαλεῦσαι μηχανώμενοι οἱ παράνομοι, ἐφ' ἐκάστου προσλαλοῦντες, ἢ ἔθος αὐτοῖς, καὶ πρὸς ἀσέβειαν παρακαλοῦντες, ζῶν, πλούτη, τιμὰς, καὶ πάντα τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ νομιζόμενα, τούτοις ὑπισχνούμενοι. Ἀλλὰ δόξα Χριστῷ τῷ θεῷ, τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων καὶ ποιητῇ τῷ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ γενεᾷ θριαμβεῦσιν! οὐδένα γὰρ ἐσάλευσαν, ἀλλὰ πάντες φαιδροὶ μετὰ κρείττονος ἐλπίδος, ὅτι ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀληθοῦς εἰς αὐτὸν πίστεως θνήσκουσι, γενναίως διεκαρτέρησαν, καὶ μαρτυρικῶς ἐδοξάσθησαν οἱ μακάριοι. Κατήσχυναν οὖν δαίμονας, κατήσχυναν τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ, ὑψωσαν κέρας χριστιανῶν, ἐφαιδρυναν πρόσωπα, καὶ καρδίας διεθέρμανον τῶν πιστῶν πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῆς πίστεως τῷ ἐκχεομένῳ αὐτῶν ζέοντι αἵματι, ἐν ἡμῖν πρὸς αἰσχύνην δῆθεν, καὶ πτοίαν σφαττόμενοι, ἡμᾶς τῇ δαφιλεῖ τῆς πίστεως χάριτι κατελάμ-

πρυναν· νέοι γάρ, γέροντες, παιδιά, και άπαλά γυναίκα εὐθαρσῶς περιεστώμενοι, και τῶν θυρίδων προσβλέποντες, και ταῖς εὐχαῖς ἐπὶ τὸ μακάριον αὐτῶν τέλος συναγωνιζόμενοι, θανάτου δι' αὐτῶν ὀλιγωρεῖν ἐπερρώσθησαν. Ἐτι γάρ ἔναυλον ἔχουσι τοῦ γενναίου ἐκείνου ἀλείπτου τὴν φωνήν: ὕπνος ἡμῖν ἀδελφοί ὁ θάνατος, μηδεὶς δειλιάτω· μηδεὶς φοβείσθω· θνήσκειμεν ἵνα ζήσωμεν· ὕπνώσωμεν ἵνα ἐγερθῶμεν· ὑπὲρ Χριστοῦ θνήσκειμεν· Χριστὸς ἡμῖν ἡ ζωὴ, και ἡ ἀνάστασις· χαρὰ, χαρὰ, χαρὰ, ἡμῖν! Οὗτος γάρ ὁ μακάριος τελευταῖος ἐπαγόμενος πλησθεὶς πνεύματος οὕτως ἐπεφάνει, ὅπως ὦν περιχρῆς, ὅπως φαιδρὸς, ὅπως ἀδεῆς και ἄτρεστος, ἐπιστηρίζων τοὺς πάντας, και ἐπιθαρρύνων πρὸς τὸ μαρτύριον, ὃς και τελευταῖος ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ τὸν καλὸν δρόμον ἐπλήρωσε διὰ ξίφους, μετὰ τοὺς ἄλλους σφαγεῖς, πλήρη παραλαβῶν μαρτύρων χορόν, και εἰς Χριστὸν ἀναδραμών. Οὕτως οὖν τελειωθέντων τῶν μακαρίων, διὰ τριῶν ἡμερῶν κειμένων ἀψύστων τῶν ἱερῶν λειψάνων, εἶτα περισταλέντων ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν, ἡμῖν ἀντὶ αἰσχύνῃς δόξα, τοῖς δὲ ἀσεβέσιν αἰσχύνῃ και ὄνειδος τῶν ἐθνῶν καταβοῶντων προσεγένετο. Καὶ θεήλατοι ἐνέσκηψαν σφίσι ποινά.

Συνέσχε δὲ ἐν τοῖς αὐτοῦ ἄρκυσι καταγαγὼν τὴν Καλκηδόνος Παρθένιον ὁ πατριάρχης, ἀπατήσας ὡς διαλλαγησόμενος, και εἰς Κύπρον ἐξόριστον ἀπέωσε, παντελεῖ καθαιρέσει ὑποβαλὼν, τῇ τρίτῃ Νοεμβρίου τοῦ τρέχοντος, και ἀντὶ αὐτοῦ προσεβίβασεν εἰς Καλκηδόνα τὸν Βιδύνης Ἱερεμίαν.

Ἀρχομένου δὲ τοῦ χιλιεστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἐννενηκεστοῦ πρώτου σωτηρίου ἔτους, εἰς τέλος διέλυσε τὴν κατ' αὐτοῦ ἐπήρειαν ὁ παναγιώτατος κύριος Προκόπιος, προσπεσὼν, και πάντα ὅσα εἶχεν ἐν σκεύεσι και ἱεροῖς ἀμφισμοῖς ἐκτιμηθῆναι τοῖς φίλοις ἐπιτρέψας, και δι' αὐτῶν ὀκτῶ τάλαντα τοῖς ἀπαιτούσιν ἀποδοῦς· οὕτως οὖν πολυτρόπως κατακαλαίσας τὸν προ-

κάτοχον ὁ διάδοχος, κατέπαυσε παραάσας, καὶ τραπεῖς πρὸς ἄλλα ἑταλαιπώρει. Τοῦ γὰρ πολέμου ἀτασθάλως ἔτι φερομένου, προσταγῆς ὑπὸ τῶν κρατούντων περὶ ἀνδρολογίας καὶ αὐθις ναυτῶν, εἶπουν εἰσφορᾶς ὀπλομάχων τῷ πατριάρχῃ ἐνεχθεῖσης, πάλιν ἀπαιτήσεις χρημάτων παρὰ τῶν ἐνδημούντων τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει ἀρχιερέων ὑπὲρ τῶν παραλίων ἐπαρχιῶν ἐπεβαρύνοντο. Ἐν τούτοις οὖν ἑταλαιπώρουσι οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἐπ' αὐτοῖς παράλιοι εὐσεβεῖς ἀπαιτούμενοι χρήματα περιελαύνοντο ὑπὸ δεινῆς τῆς ἀνάγκης, ἀποδιδόντες μὲν ὅσα εἶχον, δανειζόμενοι δὲ ὅθεν ἠδύνατο.

Τοῦ δὲ ἔαρος ἐπανθούοντος προέλαμψεν ἡ τῆς ποθουμένης εἰρήνης αὐγὴ προανατέλλουσα. Τὰ δὲ τῆς ἐκκλησίας συνέστρεψε καὶ συνετάραττεν ἤ τε ἐπάνοδος τοῦ πρὶν ἐξωσθέντος Νικομηδείας Μελετίου, καὶ ἡ τοῦ πατριάρχου παλιμβουλία, καὶ ἁστατος γνώμη, καὶ ἀκανόνιστος ἐν πᾶσι περιφορὰ. Ὁ μὲν γὰρ ἐπανελθὼν, ἀδίκως ἀπελαθῆναι τοῦ θρόνου ἀπισχυρίζετο, καὶ τῆς τοιαύτης ἀδίκου ἐξορίας ἐγγραφον παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων τὴν μαρτυρίαν ἐλάμβανε, καὶ τοὺς κατ' αὐτοῦ μανέντας ὑπὸ χεῖρα εἶχε λαβὼν αὐτῶν τὰς ὑπογραφάς, ἐκείνοι μὲν ἀθιωόντων, ἑαυτῶν δὲ καταμαρτυρούντων ἀνοσιώτατα. Ὁ δὲ ἐκαραδόκει, καὶ τὸν πάντα ἑαυτοῦ ἐξυφαίνειν ἰστὸν ἐπὶ τὸν θάνατον τοῦ τότε Δέρκων Ἀνανίου ἀπέβλεπε, πολλὴν ἐντεῦθεν καρπώσάμενος, ὡς ἐδόκει, τὴν ὠφέλειαν. Κατευτυχήσας οὖν, ὡς τοῦ αἰοιδίμου ἐκείνου γέροντος τῇ εἰκοστῇ ἕκτῃ Μαρτίου ἐντεῦθεν εἰς τὰς μακαρίων μόνὰς ἀπελθόντος, τὸν μὲν Νικομηδείας Γεράσιμον ὑπαγαγὼν εἰς Δέρκων κατίστησε, ἀπέδωκε δὲ τὴν Νικομήδειαν τῷ Μελετίῳ, δόξας διευθετησάσθαι τὰ σχολιά, καὶ τὰ ἀντιπίπτοντα περιελθεῖν.

Ἄλλ' οὕτω ταῦτα διαθέμενος, εἰσπηδήσας δὲ ὡς βαρὺς ἀπ' Ἀντιόχειαν ὁ οἰκουμενικός, πρότερον τὸν μακαριώτατον πάπαν καὶ πατριάρχην Ἀλεξανδρείας διαταράξας καὶ μὴ κα-

τισχύσας κατ' αὐτοῦ, τὸν μακαριώτατον Ἀντιοχείας Δανιὴλ ἀφήρπασε, καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ φερμανίου καὶ ἐξάρχου ἀπαγαγεῖν ἐσπούδαζεν. Ἄλλ' ἐν τοιοῦτοις κακοῖς εὐθηνούμενος οὐκ εἶχεν οὐδ' αὐτόν, ὑπὲρ οὗ τῶς τσαυτα ἐπεποιήκει ἐπίηρα αὐτῷ φέρων, ἐπαρεσκόμενον τὸν Νικομηδείας Μελέτιον, τούναντίον δὲ ἀντιπράττοντα, καὶ καταστέλλειν τὰ πρῶτα, ὕστερον δὲ καὶ καθελεῖν διανοούμενον· ἤσχαλλεν οὖν ἰσχυρὸν τὸν ἀντίπαλον λογιζόμενος, καὶ ἑαυτὸν συνιστᾶν ἐπεσῆτο τὰς τῶν ἀπλουστέρων γνώμας ὑποδύμενος, Πρωτέως μορφᾶς παραλάσσω, καὶ τρόπον μιμούμενος χαμαιλέοντος. Ὁ δὲ μεγάλῳρων καὶ πολῦπειρος τῶν βαρυτίμων γερόντων Μελέτιος κατωλιγῶρει τοῦ πρωτεύοντος τῆς γνώμης, καὶ τῆς ἐκκλησίας φροντίζων ἤρξατο διατιθέσθαι τούτου τὴν ἐξῶσιν. Ἄλλὰ νοσήσας μικρὸν, τοῦ πολυπήμονος βίου ἐξῆλθε, τῇ ἰδ' νοεμβρίου ἐκδημήσας πρὸς κύριον.

Ἔδοξε δὲ πάλιν εὐτυχῆς ἐκ θανάτου ὁ πατριάρχης· μέγιστα γὰρ ἦν αὐτῷ τὰ συνοίσοντα, ὡς ὤετο, θανόντος τοῦ Μελετίου· τὸν τε γὰρ ἐγγὺς κίνδυνον τῆς ἐξώσεως ἐξέφυγε. Προσεκτῆσατο δ' ἑαυτῷ Γλεως καὶ εὐμενεῖς καὶ τοὺς τότε ἐκ τῶν ἡμετέρων μέγα δυναμένους, αὐτοῖς αἰτησαμένοις τὸν Λιβύης εἰς Νικομήδειαν προαγαγῶν, ὃν διὰ μακροῦ προσλαβεῖν ἐπόθει, καὶ ὑπὲρ οὗ ἐπ' Ἀντιόχειαν βιαίως ἐφώρμησε, τὰ μείζονα συλήσων ἐν αὐτῷ δωρήσεται, καὶ συνήγορον ἐλπίσας πρὸς αὐτοὺς ἔχειν καὶ τῶν σπουδαζομένων αὐτῷ συνεργῶν.

Ἄλλ' ἐν τούτοις κατῆρεν ὁ τῆς ἀδικίας ἔξαρχος, ἄγων ὡς ἐπὶ πολλοῖς δῆθεν τοῖς ἐγκλήμασι τὸν μακαριώτατον Ἀντιοχείας Δανιὴλ, καὶ εὐθύς εἰρκτὴ ἦν αὐτῷ τὸ λεγόμενον ποτε Συνοδικὸν ἐν τῷ πατριαρχείῳ· ἐνθα περιστήσας καὶ διατειχίσας τῆς μετὰ τῶν ἄλλων ὀμιλίας, ἠνάγκασε παντοίως ἀποστῆναι τοῦ θρόνου· ὁ δὲ πρὸς τὴν ἡλικίαν ἑαυτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἐκ τῆς ἐνοστάσεως πρὸς τοιοῦτον ἀντίπαλον ζημίαν ἀπο-

βλέψας, παραίτησιν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας ἐποίησατο· τῇ γοῦν δεκάτῃ πέμπτῃ δεκεμβρίου, γνώμη αὐτοθελήτω τοῦ μακαριωτάτου Ἀντιοχείας κυρίου Δανιήλ, συναινούντων τῶν ἁγίων πατριαρχῶν, καὶ ψήφῳ τῶν μητροπολιτῶν, ἀποκρισαρίων τῶν ἐκεῖ ἀρχιερέων, καὶ κληρικῶν καὶ τοῦ καθολικοῦ ἐπιτρόπου, προεβιάσθη εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον Ἀντιοχείας ὁ ἐπίσκοπος Ἐλενουπόλεως Ἀνθιμος, μετονομασθεὶς Ἀνθέμιος.

Ἐξῆς δὲ τῇ δεκάτῃ ἐβδόμῃ ἀπῆλθεν εἰς τὰς τῶν μακαρίων μονὰς Καλλίνικος ὁ Τουρνόβου· μεταθέμενος οὖν Σερρῶν Ματθαῖον εἰς Τουρνόβου καὶ τὸν Μεσεμβρίας Κωνστάντιον εἰς Σερρῶν, καὶ χειροτονήσας τὸν πρῶτον μέγαν πρωτοσύγκελον Θεόκλητον εἰς Μεσεμβρίαν, αὐτὸν εὖρε χρυσορροῦντα τὸν Πατωλὸν καὶ τοῦ Κροΐσου ἐξήντηλσε τάλαντα ὁ πατριάρχης.

Τοῦ δὲ ἐννενηκостоῦ δευτέρου ἔτους ἀρχομένου, συντελεσθείσης εἰρήνης καὶ καταλλαγῆς τῶν μαχομένων ἐθνῶν, συνήδετο πᾶς τις ἐπαγαλλόμενος ἐπ' αὐτῇ καὶ χαίρων. Ὁ δὲ παναγιώτατος μαθῶν τὸν ἐν Κύπρῳ θάνατον τοῦ ἐξορισθέντος Παρθενίου Χαλκηδόνας, ὀγκωδέστερος ἑαυτοῦ ἐγένετο, μηδένα ἔχειν ἐξῆς ἢ λόγῳ ἀντειπεῖν ἢ ἀντιπράξασθαι ἔργῳ οἰόμενος. Τῷ ὄντι γὰρ τοὺς γενναίους καταβαλόντα καὶ ἀποστήσαντα ἐδεδόκεισαν αὐτὸν οἱ λοιποὶ, ὥστε ἕκαστος ἐσκόπει ὅτω τρόπῳ χρυσάμενος φύγῃ τὸν ἐπικείμενον οἱ κίνδυνον, ἀλλήλους τε ὑπώπτευον, καὶ αὐτῷ πάντες προσεῖχον δουλεύοντες· κατίσχυσε δὲ καὶ τοῦ δήμου, προσλαβόμενος ἑκάστου συστήματος τοὺς ἀναιδεστέρους, καὶ τὸν πάντα ἤγε καὶ ἔφερεν ὄχλον ὡς ἐβούλετο. Ἐπεὶ δὲ θανόντος τοῦ μητροπολίτου Μολδοβίας, καὶ τῶν ἐκεῖ ἀρχόντων καὶ κληρικῶν αἰτησαμένων, προβέβληται χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἰκατερινοσλαβίας μητροπολίτης Μολδοβίας ὁ Γαβριήλ, καὶ γενομένης εἰρήνης παρέμεινεν. Ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους σταλεὶς ἡγεμῶν Ἀλέξανδρος

Μουρούζης, μέλλων εισιέναι, παρεκάλει αὐτὸν ἐκστῆναι τοῦ θρόνου, καὶ μὴ συγγέειν τὰ καλῶς καταστάντα. Ὁ δὲ μένειν ταχθεὶς, οὐδὲν εἰδέναι παρὰ τὰ τεταγμένα ποιεῖν ἔλεγεν, οὐδὲ ὑποχωρεῖν δύνασθαι δίχα αὐτοκρατορικοῦ θεσπίσματος, καὶ ἐντολῆς συνοδικῆς. Ὁ οὖν ἡγεμῶν ἰσχυρὰν ταύτην εὐρῶν τὴν ἔνστασιν, συνορῶν δὲ καὶ τὰς ἐξῆς δυσχρηστίας, μὴδ' ἀνεχόμενος τὴν κατατομὴν τῆς διοικήσεως, καὶ τὴν ἔκτοπον κατάστασιν τοῦ ἐπ' αὐτῷ πολιτεύματος, ἔγνω ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἀναθέσθαι τὰς δυσχερείας καὶ ἐπ' αὐτὸν ἐπιτρέψαι τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐπαρχίας. Ὁ δὲ παναγιώτατος παραχρημα ἐκδοσιν πέμψας εἰς τὸν ἐπίσκοπον Χουσίου τοῦτον ἀπεδείκνυε μητροπολίτην, τὸν δὲ Γαβριὴλ ἀποτόμως κατέκρινε, καὶ παντελεῖ καθαιρέσει ὑπέβαλε, καὶ αἰτήσας παρὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ὄρισμὸν ἀπέστειλεν ἀπάγειν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἦρπασαν οὖν ὡς κατάκριτον καὶ κατήγαγον οἰοεὶ δέσμιον τὸν Γαβριὴλ οἱ τοῦ ἡγεμόνος, καὶ τῷ πατριάρχει παρέδωκαν. Ὁ δὲ τοῦτον ὃν ἐν Μολδοβία καθαιρέσει ὑπέβαλεν, ὡς ἀρχιερέα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐδέξατο; ἦτοι ἀνάγκη τότε δουλεύων, ἢ ὕστερον μαθὼν τὰ τῆς ἐκκλησίας ἔθιμα· οὐ γὰρ αὐτῷ ἐπιδικάζειν ἀπολύτως ἐρεῖται, οὐδὲ μετακινεῖν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ὡς βούλεται. Διὸ καὶ ὁ διωκόμενος ἀρχιερεὺς ἐτύμως ἀπεκρίνατο, διώκει μὲν, ἀλλ' οὐ δύναται λαβεῖν παρ' ἐμοῦ ὕπερ μοι οὐκ ἔδωκεν ὁ πατριάρχης· ἐγὼ γὰρ ἔφη, τὴν ἀρχιερωσύνην διὰ τῆς ἐν Πετρούπολει ἱεραρχίας παρέλαβον, καὶ ταύτην κεφαλὴν γνωρίζω, καὶ ταύτη ἐἶ δέοι εἰθύνομαι, τῇ δὲ καθόλου ἐκκλησίᾳ συνενούμενος ἐν ἀγίῳ πνεύματι τὰ αὐτὰ ἕμιν φρονῶ καὶ πρῶσθεύω. Ἐν τούτοις ἄρα ἀπέωσατο ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου τὴν ἐξουσίαν, ἀδελφούς καὶ συλλειτουργοὺς σὺν αὐτῷ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπιγινώσκων, καὶ τιμῶν ὡς εἰκός, καὶ τιμώμενος παρ' αὐτῶν· παρεκλεύοντο δὲ τὸν πατριάρχην καὶ οἱ κρατοῦντες περιέπειν αὐτὸν, ὡς τότε δῆθεν μαθόντες

ὅποιος ἦν· ὅτε ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Ρωσικῆς αὐλῆς παρενηθιμῶν παρεθάρρυνεν; ἐπειπὼν μηδὲν τι πτοεῖσθαι καὶ περιμένειν τὰ κρείττονα. Ἐντεῦθεν ἡγωνία μὲν ὁ πατριάρχης σὺν τῷ ἡγεμόνι περὶ τῆς βιαίας ἀπαγωγῆς. Καὶ ὁ μὲν τὸν παθόντα, ὁ δὲ τοὺς ἐπὶ αὐτῷ ἀτιμασθέντας δυσχεραίνοντας ἐξευμενίζειν ἐσπούδαζε, καὶ δέος οὐ μικρὸν τούτοις ὑπῆν, μὴ τις ἐνσκήψῃ κεραυνὸς τοῦ τολμήματος, ἐφ' ἕτερον τῶν κρατούντων ραδίως τὰ πραττόμενα ἀπωθούτων πλημμελήσαντα. Κατηρώντο δὲ καὶ οἱ εὐλαβεστάτοι τοῖς προπετῶς κατατολμῶσιν, ὡς τὴν ἐκκλησίαν εἰς πράγματα ἐμβάλλουσι, καὶ βίαν πρὸ λόγου αἰρουμένοις. Τὸ μὲν γὰρ μεταστῆσαι τοῦ θρόνου τυχὸν ἦν ἐπάναγχε· εἶχε δὲ λόγους ἱκανοὺς ὁ πατριάρχης, καὶ ἐπ' αὐτὸν ἦν τὰ δίκαια· βιαίως δ' ἐφορμήσας, ὑπ' αἰτίαν ἦν, καὶ ἐδεδόκει μὴ χεῖρονα πάθη, ὧν ἔδρασεν. Ἐμεινε δὲ ὁ Γαβριὴλ ἐν τῷ πατριαρχείῳ, εἰς Πετρούπολιν ἀφορῶν, κάκειθεν ἐκδεχόμενος κέλευσμα.

Ἐπεὶ δὲ καθ' ἑαυτῶν λυττήσαντες οἱ Γάλλοι, παραφροναῦντες ἐπραττον μὲν σφίσι αὐτοῖς ἀνοσιώτατα, ἐπεχειροῦν δὲ καὶ τοῖς πέλας ἐπάγειν κακά, φωραθέντες μέντοι ἐδεδόκεισαν τὸ κοινὸν ἔχθος τῶν ὁμόρων ἐθνῶν, καὶ τῶν πόρρω βασιλέων τῆς Εὐρώπης, ἐκδικῶν τούτων τὴν ὀργὴν εἰς ὄπλα ἐρεθίσαντες, ἐπειρῶντο παντοίως τοὺς Ὀθωμανοὺς παρατρέψαι, ὡς εἰώθασι, καὶ εἰς πόλεμον ἐμβαλεῖν κατὰ τῶν Γερμανῶν, καὶ λύσαι τὴν ἔναγχος εἰρήνην μετὰ τῶν Ρώσων, μυρία τούτοις ὑπισχνοῦμενοι ἐντεῦθεν τὰ ἀγαθὰ, λόγοις σπουδάζοντες πείθειν τοὺς δυνατοὺς, καὶ δῶροις ἀδροῖς, ὅση παρήκει, δεκάζοντες, λογοποιούντες τῷ ὄχλῳ καὶ ὑποβάλλοντες τὰ θυμῆρη διὰ μυρίων στομάτων, τῶν μὲν ὠνητῶν, τῶν δὲ καὶ ἰδίων ὑποκρινομένων καὶ φωνῆν καὶ γνώμην καὶ ἀρεσιν βίου, καὶ σχῆμα ὕψους. Ἐκ τούτων ἄρα ἐξήχησε καὶ μέγα ἐπέσχε τις φήμη καὶ πτοία οὐ μικρὰ ἐπέπεσεν, ἣ γοῦν ἐμπεσεῖν ἔδοξεν, ὡς ὁ

συμμαχήσας τοῖς Ρώσοις Λάμπρος ἐν πλοίοις περιπλέων τὴν Πελοπόννησον διασεῖει ἅπαν τὸ ἑλληνικόν, ἔρυμα ἐπὶ Μαίνης συνιστῶν, καὶ ναυτικὸν συνάγων, καὶ συμπάσης διανοοῦμενος κρατῆσαι τῆς χερσονήσου. Κατὰ τούτου οὖν ἐξώρμησεν ὁ μέγας στολάρχης, καὶ ἀνδρολογίαν ναυτῶν πάλιν ἐξητήσαντο τὸν πατριάρχη, ἢ ἄλλως εἰπεῖν συνεργὸν καὶ ὑποκριτὴν ἐν τῷ δράματι ἐκαλέσαντο. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πρόσω ἔκθερμος προχωρεῖ, καὶ ἐπιστολάς προτρεπτικὰς εἰς τὴν ὀφειλομένην τῷ κράτει ὑποταγὴν πρὸς τοὺς μητροπολίτας καὶ πάντα τὸν ἐκεῖ λαὸν γράψας, ἐξαρχίαν διατυποῖ καὶ τρόπον χρηματολογίας ἐκεῖθεν διατίθει, καὶ τὸν μὲν Βιζύης Παρθένιον, ὡς μὴ βουληθέντα ἀπιέναι, τῆς μητροπόλεως ἀδίκως ἀπέωσε, τὸν δὲ Σεβαστείας προαγαγὼν εἰς Βιζύης ἀνήκεν εἰς Πελοπόννησον. Ἐνθεν πλείονα συναγαγὼν αὐτῷ ἀπεκόμισεν, ἱκανώτατος δόξας καὶ πρόθυμος ὑπηρετεῖν τὰ κοινά.

Κατὰ δὲ τὸν ἰούλιον μῆνα, παραιτησαμένου τοῦ Λαρίσης Μελετίου τὴν ἐπαρχίαν εἰς Διονύσιον τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ, καὶ θανόντος τοῦ Οὐγγροβλαχίας, καὶ πεμφθείσης τῆς ἐκδόσεως ἐπὶ τὸν Ρεμνίκου, πολλὰ ἔλαβεν ἀφ' ἑκατέρας τῆς μεταθέσεως χρήματα ὁ πατριάρχης. Ἄλλὰ καὶ τὸν Νικαίας μεταστῆσας εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ τὸν Ἀδριανουπόλεως εἰς Νίκαιαν, ξένην τρόπον τὰ κέρδη ἐπλήθυνεν. Ἐπὶ τούτου οὖν ἤρξαντο καὶ οἱ παράλογοι οὗτοι ὑποβιβασμοί, καὶ τὸ ἐπὶ τρισὶ μεταπηδᾶν καὶ διαβαίνειν ἐπαρχίας παρὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ἤδη πρόχειρον καὶ ἀνέγκλητον.

Ἐφωράθη ἄρα δημοσίως ἡ ἐπιβουλὴ καὶ ραδιουργία τῆς τεθρυλλημένης πρότερον φήμης. Καὶ γὰρ ἐπανῆκεν ὁ βασιλικὸς στόλος ἄγων πλοιάρια ἄττα, ὡς δῆθεν πολέμια ἐκ τῶν τοῦ Λάμπρου κατειλημμένα, καὶ ἐπ' αὐτοῖς θρίαμβος ἀναίδης ἐξηρτύετο, τεσσάρων καπιτανέων προσονομασθέντων ἐν ρωσικοῖς παρασήμοις, καὶ ἀπὸ κεραιῶν ἀναρτηθέντων ἐφ' ὕβρι τοῦ ρωσ-

σικοῦ ὕψους. Ἦν δὲ τὰ μὲν ὑπὸ ρωσικαῖς ταῖς σημαίαις φιλιῶς ἀπαντήσαντα, καὶ ἐχθρικῶς κρατηθέντα, τὰ δὲ ἀρχιληστοῦ τινος ἀμφιβίου παραλλάξ ἤπειρον καὶ νήσους ληΐζοντος, καὶ τότε περιπλέοντος τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς Μαίτην ἀποβάντος, ἔνθεν καὶ τὰ μικρὰ ταῦτα ἀκάτια, ὡς μέγα τι ἔρμαιον κατέλαβον, αὐτοῦ διὰ μέσου τῆς Πελοποννήσου διαβάντος εἰς Ἡπειρον. Ὁ γοῦν παράλογος οὗτος θρίαμβος καὶ ἡ ἀνοσιωτάτη αὐτῆ τῶν ἐπιβούλων τῆς εἰρήνης ἐπιβουλή, μικροῦ δεῖν τὰ καθεστῶτα ἀνέτρεψε, καὶ εἰς μέγαν συνώθησε τὸν πάντα κίνδυνον. Ἄλλ' οἱ συνετοὶ τοῦ βασιλέως σύμβουλοι κατανόησαντες τὴν ἀτοπίαν τοῦ δράματος, λόγοις μειλιχίοις καὶ τρόποις μεταμελείας παρητοῦντο τὴν ὀργὴν τῶν Ρώσων, συγγνώμην ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις αἰτήσαντες, καὶ διὰ γραμμάτων ἱκετικῶς τὰ ἐκείνων κράτος ἐξευμενήσαντες. Ἐπέμφθησαν δὲ καὶ τοῦ πρῶην Μολδοβίας Γαβριήλ δῶρα ἀπὸ Πετροπόλεως, λιθοκόσμητος σταυρὸς καὶ λευκὸν καλυμμαύχιον, καὶ κατὰ τὴν προσταγὴν ἦν ἔλαβεν ὁ ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ρωσικῆς αὐτοκρατορίας, δι' ἀδείας τῶν κρατούντων ἀπέστειλεν ἐντίμως τοῦτον πρὸς ἐκεῖνον ὁ πατριάρχης.

Ὁ δὲ πατριάρχης τοῖς δυνατωτέροις εἰωθῶς δουλεύειν, μεταπηδήσας ἐκ τῶν περὶ τὸν ἡγεμόνα τότε Οὐγγροβλαχίας, οὐ μόνον ἐκείνοις οὐ προσεῖχεν, ἀλλὰ καὶ ἀντιπράττειν ὡς εἶχεν οὐκ ἔπαυε, χαριζόμενος τοῖς δοκοῦσι δυνατωτέροις περὶ τὸν ἡγεμόνα Μολδοβίας, ἔνθεν τοι καὶ ἐλύπει ἐν πολλοῖς, τῶν ἡγεμόνων τηνικαῦτα ἀντιφερομένων· δυσχεραίνοντας οὖν ἐπὶ τούτοις καὶ ἐπ' ἄλλοις, οἷς ἔπραττε, τοὺς συγγενεῖς καὶ ἀρχοντας τοῦ ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας προσλαβόμενοι οἱ ἀρχιερεῖς, οἷς οὐ προσεῖχεν ὁ πατριάρχης, μὴδ' ἀνεχόμενος ἔτι τῶν εὐλαβεστέρων καὶ φιλαρέτων τὰς μομφάς, ἀμελεῖν τῆς ἐκκλησιαστικῆς σεμνοπρεπειᾶς καὶ δικαιοπραγίας ἐγκαλοῦντων, εἰς ἔξωσιν τοῦ πατριάρχου συνεκινούντο. Ὁ δὲ ὑπονοήσας, προλαβὼν καὶ

δαπανήσας τοῖς κρατοῦσι συνιστᾷ ἑαυτῷ τὴν καθίδρυσιν, καὶ ἔγγραφον δίδωσι πρὸς τοὺς κρατοῦντας, ἐγκαλῶν τοὺς ἀρχιερεῖς ὡς διαταράσσοντας τὴν κοινὴν εὐπραγίαν, ἐξῶσαι τούτους, οὐδ' ὑφωρᾶτο, εἰς τὰς σφετέρας ἐπαρχίας διενεργῶν. Καὶ δὴ τοῦ πολέμου δεινῶς ἐκραγέντος ἀμφαδὸν συστάντες ἐμάχοντο οἱ εἰρηνικοὶ, ἕτερος ὑφ' ἑτέρῳ σκῆπτρῳ τῶν ἡγεμόνων παραταχθέντες. Τῆς δὲ μάχης δι' ἡμέρων διαπρηθούσης, ἑκάτεροι χρήματα ἐζημιώθησαν· καὶ ὁ μὲν πατριάρχης προσετάγη μένων πράττειν τὰ κοινὰ τῇ συναινέσει τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων, οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὰς αὐτῶν ἐπαρχίας, πλὴν μέντοι ἐκείνων, ὧν ἤθελε μάλιστα ὁ πατριάρχης, τούτους ὑφωρῶμενος. Ἐνθεν τοὶ ἐπαύσαντο μαχόμενοι, ἐξῶθεν συνελασθέντες εἰς εἰρήνην. Καὶ συναρχόμενοι γνώμῃ κοινῇ τὰ ἐπιβάλλοντα τῇ ἐκκλησίᾳ διοικεῖν καὶ εὐθύνειν οἱ ἐνδημοῦντες ἐπειρῶντο.

Ἐπεὶ δὲ οἱ Παρίστριοι Κοζάκοι, κόμμα ὃν τῶν ἀπεσχισμένων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἀκέφαλον, καὶ τέως ἀνίερους, παρὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐζήτουν ἱερεῖς, ὑποπίπτοντες καὶ ὑποταγὴν ὑπισχνούμενοι, προσεκαλέσατο ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία ἐκ τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθωνος μονῆς τοῦ Χιλιανταρίου ἀνδρας ὁσίους, ὡς εἰδήμονας τῆς διαλέκτου αὐτῶν, καὶ τούτους ἐπ' ἐκείνους ἔγνω πέμψαι διδασκάλους καὶ κήρυκας τῶν ὀρθῶν δογμάτων. Ἐγραψεν οὖν ἔκθεσιν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐν κεφαλαίοις, παραίνεσίν τε ὧν δέον ἀπέχεσθαι καινοτομιῶν, παρακαλοῦσα ἐπὶ τὴν γησιαν μητέρα ἐπανελθεῖν ἀπορρίψαντας πᾶσαν φρενοβλαβίαν ἐν ἐθίμοις καὶ δόγμασιν ὑπὲρ ἀμαθῶν καὶ κακοφρόνων ἐπὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰσρῦσαι. Καὶ προχειρισμένη τῶν δύο ἐλθόντων τὸν ἕτερον ἀρχιμανδρίτην τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ ἐπιδοῦσα αὐτοῖς τὰ πατριαρχικά καὶ συνοδικὰ γράμματα, καὶ βασιλικὸν ὄρισμὸν ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἀπέστειλεν αὐτούς, παραγγεῖλασα προσέχειν ἀκριβῶς ἐπιμελουμένους τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐκεῖ φυλαττομένων τῶν αἰρετικῶν τὴν ὑπο-

λον γνώμην, και εις βάθος, ἀφ' ὧν ρίζα ψυχώλεθρος φύεται και βλαστάνει πονηρία, ἐμβλέποντας ἐκτίλλειν τὰ ζιζάνια, και διακαθαίρειν τὰς ψυχάς. Ταύτας οὖν τὰς ἐντολάς παραλαβόντες ἀπήεσαν παρὰ τὸν Ἰστρον πρὸς τοὺς ἀπεσχισμένους Κοζάκους, κατελθόντας ἀπὸ τοῦ Βορυσθένους κἀκεῖ συνοικήσαντας, οἱ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν και ἔνωσιν μετὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας μετελθεῖν ὀρισθέντες κατ' ἀρχὰς τοῦ ἐννενηκοστοῦ τρίτου σωτηρίου ἔτους.

Ὡς δὲ τὰ τῆς ἐνταῦθα σχολῆς εἰς πενίαν περιέστη, και διδασκάλοις ἐπαρκεῖν οὐχ οἶά τε ἦν, ἐπιλαβόμενοι οἱ φιλομαθεῖς τῶν ἀρχιερέων τοῦ περὶ εὐμουσίας λόγων και τῆς ἄλλης παιδείας και μαθήσεως ζήλου τῶν ἐν τέλει ἐκλάμπρων και περιβλέπτων και εὐγενῶν τοῦ γένους, ἐνδείκας μὲν τῆς παρούσης ἀπαλλάξαι, καταστήσαι δ' ἐφ' ἀδροτέρας ταῖς χορηγίαις, και μαθητῶν πενομένων ἐπιμελείαις, προεῖλοντο, τάξαντες τὰ μὲν ἐξ ἐράνου ἀρχοντικοῦ, τὰ δὲ ἐκ συνεισφορᾶς τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμηνικὸν πατριάρχην ἀρχιερέων. Ἐν τούτοις οὖν τὰ μὲν πρῶτα ὁ παναγιώτατος ὑποκρινόμενος ἔδοξε πολὺν ἔχειν τὸν ζῆλον, γράφων και προτρέπων τοὺς κύκλω ἀρχιερεῖς εἰς συνδρομὴν τοῦ κοινωφελοῦς τούτου ἐράνου· οὐ μὴν ἀλλὰ και πρὸς τοὺς ἐν Δακίᾳ ἡγεμόνας παρενδεικνύμενος τὸν ὀφειλόμενον τῇ προγονικῇ τῶν λόγων ἐστία προσάπτει ζῆλον· ὥστε πανταχόθεν συνθέων ἐφοῖτα ὁ ἔρανος, και συμμετέχειν τοῦ καλοῦ οὐκ ἀπέειπον οὐδ' ἀγοραῖοι. Ἀλλὰ τῶν μὲν καλῶν κἀγαθῶν ὁ ζῆλος ἦν ἀληθής, και φιλογενής ὁ τρόπος· τοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατάρχειν δοκοῦντος κίβδηλος ἐφωράθη ἡ γνώμη, και ὁ ζῆλος ψευδής· ὡς γὰρ τῶν ἐκτὸς συνδραμόντων συνέστη, τὰ ἔνδον κακῶς διετίθει, και συγγέειν ἤρξατο· διὸ εὐθύς φιλοσοφία ταύτης ἀπέπτη, και μουσῶν χορὸς σεσίγηκε, και πᾶσα αὐτῆς διαρτία παίζεται ὑβρίζομένη, ἀφ' ἧς τοσοῦτοι ἐν τοσοῦτοις τὰ μέγιστα εἰς φιλοσοφίαν και λόγων εὐφράδειαν ἀπώναντο. Ἀπὸ

γὰρ τοῦ χιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ πέμπτου σωτηρίου ἔτους ἀρξάμενη παρὰ τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην δημοσίως ἀμφιέπειν φιλοσοφίαν καὶ ἐπιστήμας, καὶ πᾶσαν εὐμουσίαν λόγων, πλείστους ἤνεγκεν ἐν πάσῃ ἰδέᾳ λόγων ἀρίστους μαθητὰς καὶ διδασκάλους σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας, αἰοῦς Γωάννην καὶ Θεοδόσιον τοὺς Πελοποννησίους, Συρίγον καὶ Κορυθαλέα τοὺς περιωνύμους, Ἰωάννην τὸν Καρυοφύλλην, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Μχυροκορδάτον τοὺς εὐκλεεστάτους, Σεβαστὸν τὸν Τραπεζοῦντιον καὶ Σπαντωνῆν τοὺς πολυμαθεστάτους, Γάκωβον τὸν Ἀργεῖον καὶ Δωρόθεον τὸν Λέσβιον καὶ Εὐγένιον τὸν μέγαν τοὺς φιλοσόφους, Ἀντώνιον, Χουρμούζιον, Ἀνανίαν τοὺς ἐν γραμματικῇ ἐπισήμους, δι' ὧν καὶ ἡ πολιτικὴ εὐγλωττία καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐφράδεια, καὶ ὡς εἰπεῖν ἡ ἑλληνικὴ εὐμουσίαι ἐν τοιοῦτῳ βρυτάτῳ κατὰ πάντων Ἑλλήνων χειμῶνι ἀκμῆν οὐ διέλιπεν. Ἄλλ' ἐκ τοιοῦτων καὶ τοσοῦτων ἄρα διὰ μακροῦ συγχροτουμένη καὶ εἰς πάντας πολυειδῶς ἐφαπλοῦσα τὰς ὠφελείας καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ γενναίως ὑπουργοῦσα, καὶ ὅτε μὲν πολλῆς, ὅτε δὲ ἐλάσσονος ἐπιμελείας καὶ χορηγίας τῶν δυνατῶν μεταλαχάνουσα, μηδέποτε μέντοι ὑπ' οὐδενὸς καταπολεμηθεῖσα, ἤδη μαχόμενον ἐπὶ τέτταρσιν ἔτεσι τὸν πατριάρχην ἀπεκρούσατο, καὶ δυσμενῶς ἐπικείμενον διεκαρτέρησεν· φιλίῳ δὲ ὑποδεξαμένη ἐν σχήματι πατρὸς καὶ προστάτου, δεινὰ πέπονθε, καὶ εἰς ἔσχατον ἤκει τὸν ὄλεθρον, κακομηχάνως ἀνατρέψαντος.

Τοῦ δὲ Οὐγγροβλαχίας Φιλαρέτου ἐξωσθέντος τοῦ θρόνου, ἀπέστειλε προχείρως ἐπὶ τὸν Μποζέου Δοσίθεον τὴν ἐκδοσιν ὁ παναγιώτατος, λαβὼν ἀδρὸν τὸ φιλότιμον. Συνεκίνει δὲ πάντα καὶ διετάραττε πάντοθεν γρηματίζεσθαι ἐπειγόμενος, ὅτι πολλὰ ἐδαπάνησεν ὑπὲρ συστάσεως ἑαυτοῦ ἀγωνιζόμενος, καὶ τοῖς δυναμένοις ἀρέσκειν παντοίως ἐσπούδαζε. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τῆς εἰσόδου τοῦ πρέσβους

τῶν Ρώσων μεγαλοπρεπῶς προευντυπιζομένης, οἱ μὲν κρατοῦντες ὑφορώμενοι τὸν ράδιον ὄχλον κούφως συγχινεῖσθαι, ἐπεικῶς παρεκελεύοντο, ἐντειλάμενοι τῷ πατριάρχῃ προσέχειν καὶ παραινεῖν τὸν ὑπόφορον λαόν, μὴ προπετῶς μεταπηδᾶν, καὶ προσφεύγειν πρὸς τοὺς ὁμοδόξους, οἰομένους παρ' ἐκείνους ἐλευθερίαν εὔρειν καὶ πλοῦτη καὶ τὴν ἄλλην ραστώνην τοῦ βίου, ὥστε συγγέειν τὴν κοινὴν τῶν ἐθνῶν ἀρμονίαν· ὁ δὲ τοῖς κρατοῦσι μᾶλλον χαρίζεσθαι βουλόμενος, ἰταμώτερον ἀντεπεξήει, καὶ μανικώτερον καθ' ἡμῶν ἐξύβριζε, τὸν ἥπιον καὶ πρᾶον λαόν, τὸ ποιμνιον τοῦ προτάτου Χριστοῦ ἀγρίως διασπαράττων, καὶ ἐν' ἐπεκδικῇ τοῖς ἐχθροῖς, τὰ ἴδια, ἀπὸ γούν τοῦ σχήματος κατασφάττων πρόβατα· ταῦτα οὖν ἐνορῶντες οἱ φιλόθεοι ἔφριττον, οὐδὲ πρόσχημα εὐσεβείας, οὐδὲ γνώμην ἔμφρονα ἔχοντα, οὐδὲ πρὸς τὴν σπουδαζομένην τῶν διαλλαγέντων εἰρηνικὴν ἀρμονίαν συμφέροντα, μᾶλλον δὲ ἐναντία καὶ πολέμια. Ταῦτα καταμαθὼν καὶ ὁ περιώνυμος στρατηγός· καὶ περιβλεπτός πρέσβυς, ἐξουθένησε παριδῶν αὐτόν, καὶ τιμῆς καὶ ὀμιλίας, ἣν τῷ οἰκουμηνικῷ πατριάρχῃ ὁ κατὰ καιρὸν μέγας εἰς ταῦτα πρέσβυς τῶν Ρώσων ἀπέδιδεν, οὐκ ἠξίωσεν, ἀλλ' οὐδὲ ὄλωσ προσειπεῖν κατεδέξατο. Οἱ τε ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς διεσκέπτοντο, εὐθετοῦντες τὰ πρὸς τὴν ἐξῶσιν, οἱ τε κύκλω ἀρχιερεῖς κατεβῶν, γράφοντες πρὸς τοὺς ἐνταῦθα αὐτῶν προστατάς, καὶ ποτινῶμενοι ἀπαλλαγὴν ἠτοῦντο· διὸ καὶ ὁ Νικομηδείας προϊστάμενος τοῦ Σερρῶν, καταλαβὼν ὡς οὐκ ἠρκέσθη οἷς πρότερον ἔλαβεν, ἀλλ' ἵνα πλείονα λάβῃ, ἐπενοχλοῦντα καὶ διαταράσσοντα τὸν Σερρῶν καὶ διερεθίζοντα κατ' αὐτοῦ ὀργὰς καὶ συγχινοῦντα ἐκεῖ σκάνδαλα, ἀνεφορὰς τε συμπλάττοντα καὶ μυρία κακὰ κατ' ἐκείνου διατεχνώμενον, τοῦτον κατήλεγε, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχιερέων συνέστη τούτου ἀπαλλαγείς. Ἐπὶ τούτοις οὖν καὶ τὸ ἐννενηκοστὸν ἐπῆλθεν τέταρτον ἔτος.

Ἵπνοῶν δὲ ὁ πατριάρχης τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν ἀρχιερέων σύστασιν, παντοῦς ἦν. Ἄλλ' ἐπὶ τοῖς δυνατοῖς θαρρῶν εὐνοικῶς πρὸς αὐτὸν ἔχουσιν, οὐκ ἐδεδοίκει τὴν πτώσιν. Ἐνέπαιζε μέντοι προαναφωνῶν καὶ προλέγων, ὅτι πεπλήρωται αὐτῷ ὁ καιρὸς. Ἄλλοις δ' ἔλεγε κόρον λαβεῖν τῆς ἀρχῆς, καὶ ἡτυχίας ἐφίεσθαι· καὶ ποικίλος ἦν, καιρὸν ἐπιτηρῶν. ἐπιθέσθαι καὶ λύσαι τὴν σύστασιν, καὶ ἀπελάσαι ἐντεῦθεν τοὺς ὑπόπτους ἀρχιερεῖς. Παρεφύλαττε δὲ μάλιστα, καὶ παραλαβῶν καὶ φιλεῖν μάλιστα καὶ τιμᾶν προσεποιεῖτο τὸν Δέρκων Γεράσιμον, καὶ ἐπ' αὐτὸν ἔστρεφε τὰς ὑπονοίας, ὅτι πέρυσιν ἀντιφερόμενοι αἱ ἀρχιερεῖς προσέβλεψαν εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ τὴν γνώμην τοῦ πρωτεύοντος εἰδῶς καὶ τὴν ὀργὴν ἐκκλίνων ὑπεκρύπτετο, καὶ τοῦτον διέλαθε νόσον ἦτοι ὅλως σκηπτόμενος, ἢ τὴν μικρὰν μείζονα ὑποδείξας, καὶ ὑποφυγῶν καὶ μετοικήσας καὶ μετὰ τῶν ἄλλων βαρυτίμων δοκούντων γερόντων γενόμενος· ὑπελάμβανε δὲ τὰς γενομένας συχνὰς αὐτῶν συνελεύσεις διὰ τὰς ἐμπροσούσας ἐνστάσεις περὶ τῆς γνώμης τοῦ Ἡρακλείας. Ἐπεὶ γὰρ πολλὰκις προτραπεί, ἵνα ἐπὶ τὸν Μυριοφύτου ἐπίσκοπον ζῶν ποιῆσῃ παραίτησιν τῆς ἐπαρχίας, ἐπένευσεν, ἐν ὑποθέσει μέντοι εἰ δοκεῖ τῇ ἱερᾷ συνόδῳ· καὶ δὴ προθεῖς τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐπὶ συνόδου, ἐζήτει τὰς γνώμας· ἐνθεν τοι μὴ πάντων συναινούντων ἐνστάσεις ἀπεναντίας ἀνεφύησαν· ὑπὲρ ὧν συνέρχεσθαι εὐθετοῦντας τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ νοσοῦντα αὐθις τὸν Γεράσιμον ἐπισκέπτεσθαι φέτο ὁ πατριάρχης. Ἄλλ' αἴφνης ἐπέγνω, ὡς τέχνη, ἢ λέγεται τέχνην παίζει.

Τῇ γὰρ α'. Μαρτίου τοῦ ἐννενηκοστῶ τετάρτου τοῦδε ἔτους οἱ ἐν τῷ Καταστένῳ παροικοῦντες ἀρχιερεῖς πρῶτ' κατελθόντες καὶ τοὺς ἐν Φαναρίῳ παρενδημοῦντας ἀγηροχότας, καὶ τούτοις τὴν γνώμην ἑαυτῶν ἀνακαλύψαντες, καὶ συναινούντας παραλαβόντες ἐπέστησαν ἀθρόοι τῷ πατριάρχῃ, καὶ τοῦτον σφοδρῶς ἐλέγξαντες, ἐφ' οἷς παρὰ νόμον καὶ δίκην ἐπεποιήκει,

ἀπεκήρυξαν τὴν ἀξίαν ἀφελόντες, καὶ εὐθὺς ἐξελθόντες ἀπ' αὐτοῦ ἐποίησαντο ἀναφορὰν πρὸς τοὺς κρατοῦντας, τοῦτον ἀδόκιμον ἐπ' αὐτοῖς μαρτυροῦντες, καὶ δεόμενοι τοῦτον ἀφ' αὐτῶν ἀποπέμψασθαι, καὶ ἐπιτρέψαι ἕτερον ἐκλέξασθαι, ὃν κοινῇ γνώμη ἔλοιнто. Ὁ δὲ Νεόφυτος δείσας παντελῆ καθαιρέσιν, ἀπέστειλε τῷ μεγάλῳ ἐρμηνεῖ ἔγγραφον παραίτησιν, μηνύων αὐτῷ τὴν κατ' αὐτοῦ ὀρμὴν, καὶ ἀποστροφὴν τῶν ἀρχιερέων, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου καθαιρέσιν, ἐλπίσας τυχὸν ἀντιλήψεως τυχεῖν, εἰ καὶ δεινὸν ἠγεῖτο τὸσαύτην τόλμην παρὰ γνώμην γενέσθαι τῶν κρατούντων. Ἐμεινεν οὖν κατ' ἐκείνην ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ ἀργὸς τῆς ἀξίας, μετακινῶν τὰ ἑαυτοῦ, καὶ περιμένων τοῦ κράτους τὸν ὀρισμὸν, μικρὰν ὑποτρέφων ἐλπίδα, ἐξ ὧν αὐτῷ ἀπεκρίνατο ὁ μέγας ἐρμηνεύς, μηδέν τι προσταράσσεσθαι καὶ θροεῖσθαι ὑπὸ φωνῶν· τῇ δὲ ἐφεξῆς ἔωθεν ἐξελθὼν τοῦ πατριαρχείου καὶ ὀμιλήσας μετὰ τοῦ μεγάλου ἐρμηνεύως ἐκτὸς παρέμεινε, τοῦ θρόνου ἐκπεσὼν.

Κατ' αὐτὴν οὖν, ἐκλογῆς γενομένης παρὰ τε τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων, κληρικῶν τε καὶ ἀρχόντων, καὶ τῇ ἐφεξῆς γ' τοῦ μαρτίου μηνὸς παραστάσεως ἐπὶ τὸν ἐπίτροπον τοῦ βασιλέως καὶ διὰ καθβαδίων ἐπικυρώσεως καὶ τιμῆς καὶ προπομπῆς, ὡς εἴθισται, προήχθη ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἀπὸ μητροπόλεως Δέρκων ὁ κύρ Γεράσιμος ὁ Κύπριος, διὰ κανονικῆς μεταθέσεως, τῆς τυραννίας ἀποσεισας τὸν φόβον, ὃν πολλοὶ ἐνεποίει ἢ τοῦ πρὶν πατριάρχου ἔπαρσις, καὶ χρηστὰς ἐπανατείλας ἐλπίδας, διὰ τε εὐμάθειαν, καὶ τρόπον ἄρεσκον καὶ ἡσύχιον, ὃν ἐν πολλοῖς καὶ διαφόροις καιροῖς καὶ προσώποις ἐξήσκητο. Μετετέθη δὲ ἀπὸ Ἄρτης εἰς Δέρκων Μακάριος ὁ Βυζάντιος, ὁ καὶ τὸν εὐαγῆ ναὸν τῆς Ζωοδόχου πηγῆς πρῶτος ὑποχωρήσας τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ πατριάρχου.

Τῶν δὲ οἰάκων ἐπειλημμένος τοῦ μεγίστου τοῦδε σκάφους τῆς ἐκκλησίας ἐν γῆρῃ βιχθυάτῳ ὁ κύρ Γεράσιμος, εὐθὺς

ἐδόκει νεανικῶς περιάγειν, καὶ οἰακοστροφεῖν κατ' αὐτὸν τὸν Νεόφυτον συνωθούμενος ἐν τῷ κλύδωνι, πολὺν δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις τῆς εἰδήσεως γράμμασι συνειρῆκει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν ἔπαινον, τῇ ρύμῃ τοῦ γράφοντος ἑαυτὸν δούς, καὶ τοῖς βουλομένοις πάντα καλῶς λέγειν, τὰ ἄλλως πραχθέντα ἢ γραφέντα παρ' ἐκείνου ὑποκύψας, καὶ ὑπογράφας ἀπανταχῇ τὸν ἑαυτοῦ ἦτοι ἀγενοῦς πτοίας καὶ ἀνελευθέρου θωπείας, ἢ ἀδικίας ἔλεγchon· εἰ γὰρ δεόντως ἐτέλει, καὶ νομίμως εἶχεν, ὅσα ἐκείνῳ ἐπράττετο, κακῶς καὶ ἀδίκως ἄρα τοῦ θρόνου ἀπώσαντο, καὶ οὐδὲ αὐτὸς συμπράττων τοῖς ἀδικοῦσι, καὶ τοῖς βιασταῖς συναινῶν, καλῶς τὸν θρόνον ἐδέξατο. Ἀλλὰ ταῦτα καὶ λέγειν καὶ πράττειν κατ' ἀρχὰς ἐπεχειρεῖ διὰ τι δέος ἴσως τῶν δυνατῶν. Οὐκ εἰς μακρὰν μέντοι κατ' ἴχνος τοῦ κύρ Νεοφύτου ἐβάδισε, καὶ μεταβαλὼν τὴν κατ' αὐτὸν ἐτράπη. Καὶ τὸν μὲν κύρ Νεόφυτον εἰς Ρόδον ἀπώσατο περιορίσας, τοῖς δὲ ἀρχιερεῦσιν ἀνήκε γενικὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων διάγνωσιν, καὶ κυριότητα, διαταξάμενος ἀφεύκτως ἐκτὸς τῶν κατεπιγόντων, ἐν μιᾷ τῆς ἐβδομάδος συνέρχεσθαι ἅπαντας, καὶ τὰ ταῖς ἐκκλησίαις συγκυροῦντα ἀνακρίνειν, καὶ σκεπτομένους ἐπιδιορθοῦν, καὶ τὰς εὐλόγους αἰτήσεις τῶν ἔξωθεν προσαιτούντων ἀρχιερέων, καὶ πανταχόθεν χριστιανῶν ἀποδεχομένους ἐκπληροῦν, καὶ τῶν ἐν ἀνάγκαις προῖστασθαι, καὶ ἐκτελεῖν ἐν πᾶσι τὰ δέοντα.

Τῆς δὲ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῇ συνοδικῇ διαγνώσει οὕτως προσκυρωθείσης, εὐθύς οἱ δυνατοὶ τῶν ἀρχιερέων ἤρξαντο ἀντιφέρεσθαι. Ἔδοξεν οὖν ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος μάλιστα τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, ὅτι οἱ συνιστῶντες αὐτὸν ἰσχυρότεροι ἦσαν, καὶ ὁ πατριαρχεῶν φίλος αὐτῷ ἦν καὶ πατριότης, δι' ἃ καὶ τοῦ κύρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀντεποιεῖτο, καὶ εὐθύς τὴν κοινὴν ὁμόνοιαν τῶν ἀρχιερέων διετάραττε, καὶ τὸν πρωτεύοντα ἡσυχάζειν βουλόμενον διηνάχλει, καὶ δικαιοπρα-

γειν θέλοντα ἐκλόνει παράγων· συνιδῶν δὲ ὁ παναγιώτατος τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀπαρεσκομένους, καὶ ἀσθένειαν γήρους, οὐ γνώμης ἐπιεικειαν, καὶ τῆς ἀρχῆς προδοσίαν, οὐ τρόπου χρηστότητα διαμεμφομένους, καὶ λοιδοροῦντας τὴν τοιαύτην αὐτοῦ ὕφεισιν καὶ ὕπουλον τυραννίαν, οὐ νόμιμον καὶ συνοδικὴν διοίκησιν φημίζοντας, μεταβαλὼν ἐπὶ τοὺς πολλοὺς, τούτους ἐθεράπευε, δοκῶν παρορᾶν τὸν αὐτοῦ φίλον ἐν οἷς οἱ πολλοὶ ἠρέσκοντο. Ὁ δὲ μὴ ἀνεχόμενος ταύτης τῆς ὀλιγωρίας, μᾶλλον δ' εἶπεῖν μὴ ἐπισχύσας κρατεῖν, ὡς ᾔετο, καὶ δεσποτικῶς ἄγειν καὶ φέρειν τὰ τῆς ἐκκλησίας, ἵνα πάντα ἢ τοῖς Κυπρίοις, θρόνοι, κυριότητες, δόξα καὶ πλοῦτος, καὶ ὁ χρυσοῦς αἰὼν, δυσχεράνας ἐπὶ τὴν κατ' αὐτὸν ἐπαρχίαν ἀπήει καὶ τοῖς πλείοσι μετὰ τοῦ Ἐφέσου ὑπεχώρησεν. Ὁ δὲ παναγιώτατος τὰς γνώμας τῶν πλειόνων μετιῶν ἐθεράπευε τοὺς δυνατοὺς, κεχαρισμένα τούτοις ποιεῶν, καὶ οὕτω τοι συνέχων τῶν πολλῶν τὴν ὁμόνοιαν.

Κατὰ δὲ τὸν σεπτέμβριον μῆνα, τοῦ Κυζίκου Ἀγαπίου εὐτεθεῖν πρὸς τὰ ἐκεῖσε δικαιωτήρια ἀπιόντος, τὰ κακῶς συναχθέντα χρήματα τοῖς ἄρπαξι καὶ κληρονόμοις κάκιστα καταλιπόντος εἰς ἔλεγχον αἰσχροκερδείας καὶ ἀνοσιότητος· τοῦτο γὰρ ἔθος νῦν εἰσεκώμασεν, ἐθῶν ἀπάντων φαυλότατον ἅμα καὶ ἀδικώτατον, κατακυλοῦντας ἐκκλησίας καὶ φθείρειν τὰ κοινὰ τοὺς ἀρχιερεῖς, ἐφ' ᾧ καὶ τοὺς συγγενεῖς ἑαυτῶν ἱεροσούλους ποιήσωσι, θεοστυγεῖς καὶ ὁμοίους ἑαυτοῖς ἀναδείξαντες· πλεῖστα δ' ἠγωνίσαστο ὁ παναγιώτατος, ὥστε τοῦ Ἀγγιᾶλου Ἰωακείμ, ὃν ἠγάπα, εἰς Κύζικον προὔβιβασε. Θανόντος δὲ καὶ τοῦ Δημητριάδος ἀρχιεπισκόπου, τὸν ἀρχιδιάκοναν καὶ ἀνεψιὸν αὐτοῦ Δημητριάδος ἐχειροτόνησε, μητρόπολιν αὐτὴν τιμήσας. Ὑπέσχετο δὲ καὶ τῷ τότε Ἡρακλείας Μεθοδίῳ τὴν κατ' ἔφεσιν αὐτοῦ διαδοχὴν ἐπὶ τὸν Μυριοφύτου Μελέτιον ἐκτελέσαι, ὡς καὶ ἐπλήρωσε.

Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν κοσμοσωτηρίων δεσποτικῶν ἐορτῶν τοῦ

ἐννενηκοστοῦ πέμπτου ἔτους προαναφωνεῖσθαι ἤρξαντο, καθ' ἃς ἱεουργεῖν καὶ πατριαρχικῶς παρρησιάζεσθαι τὸν οἰκουμενικόν, εἴθισται, οὐκ οἶδ' ὅσον τις ὑποβαλὼν, παρέκρουσεν, ἢ αὐτὸς ὁ πατριάρχης θελήσας καινοτομεῖν, καὶ τοῖς κούφοις συμμεταβάλλεσθαι, ἐπέτρεψε τὰ κατὰ τῆς κεφαλῆς ἐπιβλήματα παραλλάξαι, καὶ παραποιήσασθαι τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν τῶν συλλειτουργούντων αὐτῷ ἀρχιερέων ἐν ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς, τοῦτο δευτέρον καινοτομηθέν. Μέχρι γὰρ τῶν αἰδιδίμων πατριαρχῶν Καλλινίκου καὶ Σεραφείμ τοῦ δευτέρου, ἔθος ἦν ταῖς συλλειτουργοῦντας τῶν ἀρχιερέων ἐν τῇ μυσταγωγίᾳ φελώνην ἀναβάλλεσθαι, καὶ κατὰ κεφαλῆς τὸ σύνθηδες φέρειν καμηλαύχιον, σὺν τῷ ἐπικαλυμμαυχίῳ πρὶν τοῦ χερουβικοῦ, μόνου τοῦ οἰκουμενικοῦ, ἢ καὶ τῶν ἄλλων πατριαρχῶν συλλειτουργούντων σάκκου, καὶ κορώνας, καὶ ἐγκόλπια φορούντων· ἐξ ἐκείνων δὲ ἀρχὴν μεταποιηθέν τὸ παλαιὸν ἔθος, εἰς δεῦρο προήθη, σάκκον μὲν τοὺς συλλειτουργοῦντας ἀρχιερεῖς ἀναβάλλεσθαι, ἐγκόλπιον δὲ μὴ ἐνάπτειν παραιωροῦντας, φέρειν δὲ κατὰ κεφαλῆς οὐδὲ τὰς συνήθεις μίτρας, ἐν αἷς κατὰ τὰς σφῶν ἐπαρχίας παρρησιάζονται, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἐπιβλημα, ὅπερ ἀντικαυσίας χρῶνται νῦν οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς. Ἔδοξε γοῦν χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ τᾶλλα περικεχυμένους, τί μὴ καὶ τὴν κεφαλὴν; καὶ τὰς συνήθεις μίτρας ἀναθέσθαι, ὅπερ ἦν προχειρότερον, τούτοις οὐκ ἔδοξε. Καινοτομησαὶ μέντοι καὶ παραποιήσασθαι ἄλλας σὺν οὐδενὶ λόγῳ ἐπὶ τὴν ἐξίσωσιν καὶ ὁμοίωσιν τοῦ οἰκουμενικοῦ, μήτε βασιλικοῦ, μήτε δεσποτικοῦ καλύμματος ἐπὶ κεφαλῆς σχῆμα ἐχούσας· οὕτω γὰρ ἀδαεῖς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, καὶ συμβολικῆς ἱεροφαντίας, οἱ νῦν ἱεροφάνται καὶ διδάσκαλοι, μόνον περὶ τὰς ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθων μαρμαρυγὰς, καὶ τῶν βαμμάτων τὰς χροιάς κεχηνότες καὶ βλέποντες, καὶ τὸ χεῖρον ὑπὸ τύφου ἐλαυνόμενοι, κακῶς καινοτομεῖν ἐπιχειροῦσι, μὴ αἰδούμενοι. Πᾶν γὰρ τὸ ἐν τῇ τοῦ

Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ κανονισθέν, πολλῆς γέμει σοφίας, καὶ περὶ τὰ ἔξω ὄραται, καὶ αὐτὴν συνέχει καὶ κοσμεῖ τὴν ἀναβολὴν. Ἐτεκτῆναντο γοῦν, καὶ οὕτω κατὰ τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως περὶ τὸν πατριάρχην ὠράθησαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ξένως τὰς κεφαλὰς κοσμούμενοι, σὺν οὐκ ὀλίγῳ τῶν πολλῶν γέλωτι.

Ἄλλὰ σὺν τούτοις μὲν προεῖ ἐπὶ τὸ ἐννενηκοστὸν πέμπτον ἔτος ὁ παναγιώτατος, λαμπρυνόμενος, διέπων τε καὶ συμφερόμενος ἠπίως, τοῖς μὲν ἐνδοῦς, ἄλλως δὲ θεραπεύων ἄλλους, παρορῶν πολλὰ, καὶ μηδενὶ μαχόμενος. Προσεποιεῖτο δὲ ἀπονεύειν τοῦ Νικομηδείας, ὑπὸ τοῦ Ἐφέσου ἀγόμενος, καὶ τοὺς διηρημένους καὶ πρὸς αὐτοὺς συνισταμένους ἀρχιερεῖς οὕτως ἐδόκει συνάγειν, περὶ τοὺς ὑπόπτους αὐτῷ μᾶλλον προασχολούμενος καὶ προσέχων, καὶ τῶν γνησίων δοκῶν ἀμελεῖν. Ἐδοξε δὲ καὶ τὸ χρηματικὸν τῆς ἐκκλησίας συμφερόντως οἰκονομῆσαι, τῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων ἀναθεωρηθέντων μετὰ ἐνιαυτόν, ὅτι τὰ ἀπὸ τοῦ Δημητριάδος καὶ τοῦ Ἀγχιάλου καὶ τοῦ Ἡρακλείας προσληφθέντα ἐξέπεσον ἐκ τοῦ κοινοῦ χρέους, ὅσον ἀφῆκεν ὁ προπατριαρχεύσας κύρ Νεόφυτος, παρ' ὃν εὐδοκίμησεν ἐπαινούμενος, ὡς οὔτε πολλὰ κατ' ἐκεῖνον ἐλάμβανε, καὶ τὰ ὀλίγα καλῶς φρονόμενι παρὰ λόγον μὴ καταπροέμενος, σκνιπὸς εἶναι θέλων. Οὕτω γοῦν τοῖς πολλοῖς ὑπαχθεῖς, ὡς ἀρέσκειν σπουδάζων, ἀντιπεριέστη, ὡς μήτε τοῖς φίλοις ἐπαρκεῖν ἔτι, μήτε τὸν ἑαυτοῦ Φώτιον ἐπὶ τὴν σχολὴν τῶν γραμματικῶν, δι' ὃν ὅλην αὐτῆς τὴν καλῶς ἔχουσαν ἀνέκαθεν σύστασιν ἀνέτρεψε, λάθρα ὑποκινῶν καὶ ἐρεθίζων τὰ πρῶτα τὸν κύρ Νεόφυτον συνιστᾶν, μήτε τὸν μακαριώτατον πατριάρχην Ἀντιοχείας ἀνεψιὸν ὄντα κατάγειν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, μήτε τοὺς ἄλλους Ἡυπρίου ἐπιβοηθεῖν δύνασθαι. Διετέλεσεν οὖν οὕτως μέχρι ιη'. Ἀπριλλίου τοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους· ἐπεὶ δὲ καὶ τοῖς κρατοῦσι καταλιγώρειτο, καὶ οὐκ ἔτι ἰσχυρὸν διενεργεῖν τὰ ἐπι-

βάλλοντα, δέσας μή τι και άεικές πάθη, τόν θρόνον παρητήσατο.

Τοῦ γοῦν κυρίου Γερασίου τόν οἰκουμενικόν θρόνον παραιτησαμένου τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ Ἀπριλλίου τοῦ α ψ ι ζ'. ἔτους, τῇ ἐφεξῆς ιθ'. Ἀπριλλίου, γενομένης γενικῆς συνελεύσεως, προεκρίθη εἰς τόν οἰκουμενικόν θρόνον κοινή ἐκλογῆ καὶ ψήφῳ ὁ Σμύρνης κύριος Γρηγόριος. Ἀπεστάλη οὖν ἑξαρχος καὶ τζαύσιος βασιλικὸς μετὰ ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων καὶ φερμανίου, ἀπὸ Σμύρνης μετακαλούντων αὐτὸν εἰς τόν πατριαρχικόν θρόνον· τῶν δὲ ταχέως ἀπελθόντων, τῇ ἐνάτῃ Μαΐου ἀνήλθε μετ' αὐτῶν ἀπὸ Σμύρνης εἰς Κωνσταντινουπόλιν, καὶ τῇ ἐξῆς παραλαβὼν τοὺς ἐνδημοῦντας ἐνταῦθα ἀρχιερεῖς καὶ κληρικούς παρέστη τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας, καὶ ἀπολαβὼν ὡς ἔθος τὰ καθάδια, προήχθη μετὰ λαμπρᾶς προπομπῆς εἰς τὸ πατριαρχεῖον· καὶ γενομένης κανονικῶς τῆς μεταθέσεως ἐν τῷ πανσέπτῳ ναφ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἐπευλόγησεν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τὸν συνελθόντα ἐκεῖ πολὺν εὐσεβῆ λαόν, ἀγαλλιώμενον ἐπὶ τῇ αὐτοῦ προαγωγῇ, χρηστοτέρας ἔχοντα ἐπ' αὐτὸν τὰς ἐλπίδας ἐνόμου ποιμαντορίας.

Ἄλλὰ παρὰ προσδοκίαν εὐθὺς διαταράττει τὴν ἐκκλησίαν ἐνήρξατο, καὶ τὴν ἐπ' αὐτὸν τῶν πλειόνων χαρὰν ἀφείλεν. Οὐ γὰρ ἡμερῶν καιρὸς παρήλθε καὶ τοὺς πλείους τῶν ἐνδημοῦντων ἐνταῦθα ἀρχιερέων ἀκαίρως ἀπεσέβησε. Πρόνοιαν δὲ οὐ τῶν ἀνηκόντων τῇ ἱερᾷ καταστάσει, τῶν δὲ κοσμικῶν καὶ ὕλαϊων ἀνέλαβε, καὶ διετυποῦτο οἰκοδομὰς, τὰς παλαιωθεῖσας πατριαρχικὰς οἰκίας ἀνεγείρειν καὶ πλατύνειν διανοούμενος. Πρὸς δὲ τοιαύτας δαπάνας πολλῶν χρημάτων δεόμενος, κατέγραψε πάντα τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερωμένους εἰσφέρειν καταναγκάσας, καὶ τοῖς ὑποτελοῦσι τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀρχιερεῦσι διενετέλατο τοὺς ἀνά πάσαν ἐπαρχίαν ἱερωμένους ὁμοίως εἰσπράττειν. Ἄλλ' ἐν τούτοις κατελύπησε μὲν τοὺς πλείονας τῶν εἰσπραττομένων πένητας ὄντας, παρῳχέτο δὲ

ἅπαξ τούτοις ἐπιβαλὼν, ὡς εἰ καὶ τοῖς ἱεροῖς τῶν μοναστηρίων τοιοῦτον ἐπήνεγκεν. Ἄλλ' ἐν αὐτοῖς μέγιστον καὶ ἀφόρητον τὸ κακὸν ἐνεργάσατο. Ὅσα γὰρ τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων ἀπὸ παλαιωτάτων τῶν χρόνων τὸ ἔνετον, καὶ ἀσύδοτον καὶ ἀφορολόγητον ἐκκλησιαστικῶς ἀπεκληρώσαντο διὰ πατριαρχικῶν ἀλληλουχομένων σιγγιλλίων, ἅπαντα ὑπὸ βαρυτάτοις ἐτησίοις φόροις καὶ δικτάξεσιν ἀλογίστοις ὑπηγάγετο, τὰ πρεσβυγενῆ καὶ ἀρχαῖα καὶ ὕστερον αὐτοῖς προσκυρωθέντα πατριαρχικὰ σιγγίλλια ἀποσκυβαλίσας, καὶ τὰς ἐν τούτοις ἀράς παρ' οὐδὲν θέμενος, καταλογήσας τοῦ δικαίου, καὶ τῆς καλῆς τάξεως. Καὶ τὸ δὴ χεῖρον, σιγγίλλια δῆθεν νέα ἀμαθῶς διὰ ἁμαθεστέρων ἐκδοῦς, πόλυν κατέχευε τὸν φλήναφον κατὰ τῶν προεδρευσάντων ἀγίων πατριαρχῶν, μῆτε ἂ γράφει εἰδῶς, μῆτε περὶ ὧν κατεπιχειρεῖ συναισθόμενος, περιτρέπων τὰ ἑαυτοῦ δι' ὧν τε ἐκείνων καθελεῖν ἀπετόλμησεν.

Ἦρξαντο γοῦν τῆς οἰκοδομῆς τῶν πατριαρχικῶν οἰκῶν κατὰ τὸν σεπτέμβριον τοῦ τρέχοντος ἔτους, καὶ διετέλει ρεμβόμενος ὑλαίως, μέγα μέντοι οἰόμενος ποιεῖν. Οὐ γὰρ τῆς μεγάλης καὶ πολλῆς κακώσεως τοῦ ἱεροῦ γένους συνήσθητο, οὐδ' ὅσα καθ' ἐκάστην πανταχοῦ ὑπὸ τὸ ὀθωμανικὸν κράτος ἐταλαιπώρει θλιβόμενον, κακουχούμενον καὶ ὑπὸ μυριοῖς καὶ ἀνυποῖστοις τοῖς δεινοῖς τυραννούμενον, προσέβλεπεν ὁ ὑπέρτατος δοκῶν ἐπίσκοπος, ἀλλὰ συνυπαγόμενος τοῖς ὑποκλέπτειν τὰ κοινὰ δολιωτέροις, καὶ τοῖς τὰ ἡμέτερα καταδαπανῶσι, καὶ παντοίως διαφθείρειν σπουδάζουσιν, ἔχαιρε μὲν ξύλα βάπτων, τὸν δὲ λαὸν τοῦ θεοῦ καταξέων, καὶ κατατρύχων ταῖς εἰσφοραῖς τοὺς ἐν πενίᾳ τῷ θυσιαστηρίῳ τῶν φρικτῶν μυστηρίων προσέχοντας, τοῦ ἰδίου ἀξιώματος μικρὰ φροντίζων. Οὐ γὰρ λίθους καταρτίζειν, ἀλλὰ ψυχὰς, οὐδὲ κοσμεῖν τοίχους, ἀλλ' ἐκκλησίας ὅλας ἐτάγη, καὶ ὡς ἀφ' ὑψηλοῦ περιαθρεῖν τὴν σύμπασαν, καὶ ἀποσοθεῖν καὶ διώκειν ἐκ τῆς ποίμνης τοὺς λύκους,

μάλιστα κατ' αὐτοὺς τοὺς καιροὺς, καθ' οὓς οἱ ἀπὸ δυσμῶν αἰολόμορφοι εἰσέφρησαν λυττῶντες, κατὰ πάσης λατρείας.

Κατὰ τούτων οὖν ἀρχομένου τοῦ ἐννενηκοστοῦ ὀγδόου ἠθέλησε δῆθεν ζῆλον ἐπιδείξασθαι. Ἐτράπη μέντοι κακπεσῶν εἰς τὸν σύνεγγυς βόθρον, δόξας πρὸς χάριν τῶν κρτυόντων γράφειν, καὶ διεκδικεῖν τὰ σφίσι σπουδαζόμενα, ἀλλόκοτα καὶ ξένα μᾶλλον ὃ εἰπεῖν ἀσεβῆ δόγματα δημοσιεύσας· καὶ γὰρ ἀμαθοὺς καὶ χυδαίου ἐπιλαβόμενος συγγραφέως, μηδαμῶς αὐτὸς οἶός τε ὦν κρίνειν τὰ γραφόμενα, δοκῶν μέντοι πάντα εἰδέναι, φλήναφον ἀδολεσχίας, μεστὸν πάσης ἀσεβείας προπετήσας τύποις ἐξέδωκε, καὶ τὸ διὰ κοινῆς συνδρομῆς νεωστὶ συσταθὲν παρὰ τὴν αὐτὴν τυπογραφεῖον, αὐτόθεν κατήσχυε τῆ ρύπῃ καταμιάνας τῆς ἀθέσμου ταύτης ἀδολεσχίας, ἣν καὶ εὐπαράδεκτον συστήσαι βουλόμενος, πατρικὴν νοουθεσίαν τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱερουσολύμων κυρίου Ἀνθίμου ραδιοιργήσας ὑπέγραψε· νόσῳ γὰρ τότε βαρυτάτῃ τοῦ ἀγνωτάτου καὶ σοφωτάτου αὐτοῦ πατριάρχου παλαίοντος, καὶ εἰς θάνατον κατακειῖσθαι δοκοῦντος, τὴν κοινοτέραν γνώμην παρακροῦσαι ὑπέλαβε, καὶ τὸν ἄδικον τοῦτον μῶμον προστρέψαι τῇ εὐσεβείᾳ τοῦ τοιοῦτου ἀνδρὸς κατετόλμησεν. Ἄλλ' ἤνυσεν οὐδὲν ἢ πάντολμος αὕτη ραδιοιργία. Ὅτε γὰρ μακαριώτατος ἐλέει θεοῦ ἀναρραῖσας, καὶ ἰδὼν ἐβδελύξατο, καὶ κατέπτυσε, νόθον καὶ ψευδεπίγραφον ἐπετέγξας τὸ ἄθεσμον ἐκεῖνο σχεδᾶριον, οἷ τε ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα ἀρχιερεῖς ἀναγνόντες κατέκριναν, καὶ πᾶς εὐσεβῆς ἐν συνέσει κατέγνω, ἀλλότρια καὶ ἀπαράδεκτα καὶ ξένα εὐσεβείας εἰσηγούμενον· ἔδωκαν μέντοι τοῦ τύπου τὰ ἔξοδα, καὶ λαβόντες τὰ τυπωθέντα ἀπέριψαν εἰς κυνόσαργες.

Ἀρχομένου δὲ τοῦ μαρτίου μηνὸς καὶ ἑτέραν καινετομίαν κατεπεχειρεῖ τῆς ἐκκλησίας καὶ ταραχὴν ἐμποιῆσαι ἐφώρμησε, τοὺς περιλειπομένους ἐπισκόπους τῶν ἰδίων μητρο-

πολιτῶν ἀφελεῖν σκεπτόμενος, ὡς ἂν σύμπασαν λύσῃ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν ἔννομον ἁρμονίαν, καὶ ἰσοτίμους καταστήσας τοῖς προὔχουσι τοὺς ὑποτελοῦντας μητροπολίτας καὶ ἀρχιεπισκόπους μετονομάσαι, καὶ ῥαδίως μεταφέρῃ καὶ ἀθρόον κατατυραννήσῃ ἀπ' ἀλλήλων διαστήσας. Πρὸς ταύτην οὖν τὴν αὐτοῦ παράλογον ὄρμην ἀντέστησαν οἱ πλείους, μάλιστα οἱ ἔχοντες ἐπισκόπους τῶν μητροπολιτῶν, καὶ κατεβῶν διαμαρτυροῦντες, τοὺς τε ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας, τὰς τε τῶν εὐσεβῶν βασιλέων διταγὰς, καὶ τὰ ἀνά χεῖρας αὐτῶν τῶν νῦν κρατούντων διπλώματα προβαλλόμενοι. Διηνώχλει δὲ μετακαλῶν τὸν Κρήτης μητροπολίτην, ἐκεῖθεν μὲν κατάρξασθαι τῆς διαλύσεως τῶν ἐπισκόπων σπουδάζων, καὶ αὐτὸν ἴσως τοῦ θρόνου ἀποστῆσαι βουλόμενος, ὅτι γεγήρακε, καὶ διὰ μακροῦ καρποῦται τὴν Κρήτην. Ἐπεὶ δὲ πρὸς ταῦτα τοὺς ἰκανωτέρους εὔρεν ἀντιφερομένους, ἀπόσωτο ἀποστείλας εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, τὸν τε Ἑρακλείας καὶ Νικομηδείας καὶ Προύσης κατὰ μῆνα τὸν μάτον.

Μηδὲν δὲ τῶν τοιούτων ἐπιτελέσαι κατισχύσας, ἐφορολόγει τοῦ λοιποῦ τοὺς ἱερωμένους, κοσμῶν τὴν νεόδμητον οἰκίαν, καὶ ἐπ' αὐτῇ ἐπαγαλλόμενος ὡς μέγα δὴ ἐκτελέσας, λαμπρὰν οὕτω οἰκίαν δειμάμενος. Κατανοήσας δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐξόδων, καὶ ὡς οὐδὲν οἷς ἀγάλλεται ὁ εὐσεβὴς λαὸς θεῶν κεχαρισμένον ἀνεῖκεν, ὕστερον τὸν ναὸν δῆθεν τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐπικοσμεῖν ἐπεχείρει. Ἄλλ' οἴμοι, τῆς νῦν ἀβελτηρίας τῶν ἐκκλησιαστικῶς προϊσταμένων! Μὴ γὰρ εἰδότες μῆτε τὰ ὑπ' ὄψιν τυπωθέντα, κατεπιχειροῦσι τῶν καθισταμένων, ἀνάδην μετακινεῖν κατατολμώντες, οἷόν τι καὶ ἡ αὐτοῦ παναγιότης ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῷ ἐκαινοτόμησε, τρεῖς ἐν τῷ βήματι ἀναστηλώσας τὰς ἱεράς τραπέζας, καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κλίτος ναὸν τῆς ἀγίας μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας καινοτομήσας, τὸ δὲ ἀριστερὸν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, διελὼν τὴν ἱεράν πρόθεσιν,

παραζηλώσας ὡς ἔοικεν ἐν τούτοις τῶν Λατίνων τὰ ἀλτάρια, ἀπὲρ ἐναντίας τοῦ ὀρθοῦ καὶ εὐσχήμονος τῆς ἐκκλησίας. Ἐν ἐνὶ γὰρ ναῷ μία ἀναστηλοῦται καὶ ἡ ἱερὰ τράπεζα· κἄν δὲ περὶ ἓνα περιέκτεται μικροὶ ἕτεροι, οἱ πάντες μὲν τοὶ φυλάττειν ὀφείλουσι τὸ ἴδιον σχῆμα, διττὸν διέχοντες χῶρον κατὰ τὸν ἀνωθεν παραδοθέντα τύπον, διατυποῦντες καὶ ὑπογράφοντες τὰ νοούμενα· ἅπαντα γὰρ τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διαταχθέντα, καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ὀρώμενα μυστικῆν ἔχει τὴν θεωρίαν, ὥστε εἴ γε ὁ ναὸς σύμπαντα ὑποτυποῖ τὸν κόσμον, ἡ δὲ ἱερὰ τράπεζα θρόνος μὲν ἐν τοῖς νοουμένοις καὶ βῆμα Χριστοῦ, Γολγοθᾶ δὲ καὶ τόπος Κρανίου ἐν τοῖς φαινομένοις, τό τε ἡμερονύκτιον, τοῦ σύμπαντος χρόνου ἀντίτυπον, καὶ θῦμα καὶ θύτης αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ἐπάναγκες ἐν ἐνὶ ναῷ καὶ ἐν ἐνὶ ἡμερονυκτίῳ ἓνα τῶν ἱερῶν ἐπὶ μιᾷ, ἱερᾷ τραπέζῃς ἐπιτελεῖν τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν· διότι ἐν τῷ κόσμῳ ἅπαξ τοῦ αἰῶνος, εἰς ὃ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς μονογενῆς υἱός, ἐν ἐνὶ τόπῳ τοῦ Γολγοθᾶ ὡς ἄνθρωπος θανὼν τὴν παγκόσμιον ἐξετέλεσε σωτηρίαν· εἰς ταῦτα γοῦν ἀνάγει καὶ καθοδηγεῖ τὰ διατυπούμενα καὶ διενεργούμενα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἅπερ οἱ Λατῖνοι διαταράξαντες, ἀπεπλανήθησαν τῆς θεωρίας ἐκπεσόντες· ἀλλ' ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ τῶν θεοπαραδότων ἀπρίξ ἀντεχομένη, αἰεὶ τὰς τοιαύτας καινοτομίας ἀπέφυγε, καὶ τῶν διαταράττειν τὴν αὐτῆς οἰκονομίαν κατολιγῶρετ.

Ταχὺς δὲ ὢν πρὸς τὸ λέγειν καὶ γράφειν ὅ,τι ἂν ἐπέλθῃ, ἐπλήθυνε τὰς γραφὰς πανταχοῦ ἐπιστέλλων, ὡς εὐνομίας δῆθεν φροντίζων· τῶς δὲ καὶ πρὸς τὰς περιοίκους τῆς Ἑλλάδος νήσους κατασχεθεῖσας ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἀπέστειλε προτρέπων ἀπωθῆσαι ἐκυτῶν τοὺς ἐπελθόντας, οὐ μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς διενεργῶν τὰ αὐτῷ ἐπιτεταγμένα· εἰ γὰρ μὴ ἄλλοθεν ἐπικουρίᾳ ἀξιόμαχος ταχέως τούτοις ἐπίσχυεν, εἰς μέγαν κίνδυνόν αὐτοὺς καὶ τοὺς περιοίκους ὀρθοδόξους ὑπέβαλε, κατὰ τῶν Γάλλων, οὕτω προπετῶς ὁ εἰρηνάρχης διακηρύξας τὸν πό-

λεμον. Τὸ γὰρ ἐν τοῖς τοιοῦταις εὐδοκίμειν φιλοτιμῆσθαι, ὅσον τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἀπαῖδον, τοσοῦτον μάλιστα αὐτοῖς ἐπιβλαβὲς καὶ παντὶ τῷ γένει ἐπιζήμιον.

Δοκῶν οὖν κόρον λαβεῖν τῆς ἑαυτοῦ φιλοκαλίας, καὶ τὸν οἶκον διακοσμήσας ὡς ἐβούλετο, καὶ τὸν πανταχόθεν ἱερὸν φόρον ἀπολαβὼν καὶ ὄλωσ' συντελέσας τὰ αὐτῷ ἐσπουδασμένα, μετεπέμψατο τοὺς ἐξωσθέντας κατὰ μάϊον μῆνα ἀρχιερεῖς, καὶ ἐπὶ πάντων δῆθεν ἀποδοὺς λογαριασμὸν τῶν προσόδων καὶ ἐξόδων, ἐφρόνει τοῖς πᾶσι κεχαρισμένα κατεργάσασθαι τοιαῦτα ἐκτελέσας, μηδενὸς ἀντιλέγοντος οἷς διέττατε καὶ περὶ ὧν διεβεβαιοῦτο· προτεῖ δὲ τόλμη ἐπιχειρῶν, μηδενὶ βουλευόμενος· οἱ δὲ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς καὶ τῶν προϋχόντων ἀρχόντων οἱ δυνατοὶ τὰ ἐπιγινόμενα ἐκ τοσαύτης ἀβουλίας καὶ τόλμης ὑφορώμενοι ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι· καὶ διενεργήσαντες πρὸς τοὺς κρατοῦντας τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ δεκεμβρίου τοῦ αψλ η'. ἔτους, τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἐξέωσαν, ἐξορίσαντες εἰς Καισάρειαν τοῦ Πόντου. Τῇ γοῦν ἐφεξῆς συνελεύσεως κοινῆς γενομένης, μετεκαλέσαντο ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ὄρους τὸν κύρ Νεόφυτον, σωφρονεστέρῳ διὰ τῆς εἰς Ρόδον καὶ ὕστερον εἰς Πάτμον, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος περιπετείας ἐντυχεῖν ἡγησάμενοι.

Ἀνῆλθεν οὖν περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τοῦ ἐνενηκοστοῦ ἐνάτου ἔτους, καὶ παραστάς τῷ ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας, ὡς ἔθος, ἐπελάβετο τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου πάλιν ὁ κύρ Νεόφυτος, καὶ πάλιν τὰ ἴσα τοῖς προτέροις παρὰ δόξαν τῶν κεκληκότων ἐπιχειρεῖν ἤρξατο, καὶ τὸν συνήθη ἑαυτῷ ἴσθον ἐξυφαίνειν ἐπειρᾶτο· ἀλλ' οὐ τοιοῦτους εὔρε τοὺς συνεργοὺς καὶ ὑποδραστήρας, οὐδὲ τὸν προστάτην, οἷον προσελάβετο τότε δεινὸν καὶ πανοῦργον δυνάστην, ὑφ' ὃν ἐρπύσας διὰ τῶν ἐκείνῳ ἐσπουδασμένων, ὑπούργει μὲν τὰ μὴ δέοντα, ἐτέλει δὲ τὰ δόξαντα τοῖς ὑπ' αὐτὸν βιαίως ἐπιφερόμενος, καὶ

ἀδίκως ἐπενεργῶν· τοῖς μὲν γὰρ τῶν ἡμετέρων τότε ἐλάνθανε ταῦτα διενεργῶν, τοὺς δὲ κατεφόβει ἰσχύν ἐκεῖθεν ἀνόσιον προσλαβόμενος, φίλος καὶ ὑπουργὸς γνωριζόμενος τῷ κρατίσῳ καὶ πολυμῶρφῳ τῶν δυναστῶν, τοσαύτην ἰσχύν προσλαβόντι ἐκ ραδιουργίας, ὥστε τὴν αὐτοῦ ἐξωλεστάτην πανουργίαν σοφίαν τινὰ μεγίστην καὶ περινοίαν ἀκροτάτην τοῖς πολλοῖς ἐξυμνεῖσθαι, ἐπ' ὀλίθρῳ πολλῶν ἐθνῶν καὶ καινοτέροις εἶτον ἐξωλεστέροις τοῖς πράγμασι· τοῦτον οὖν προσοικειωσάμενος καὶ προστάτην λαβὼν τότε, ραδίως καὶ εὐμαρῶς πάνυ, καὶ παράφορος γενόμενος, τοῦ θρόνου ἐξέπεσεν.

Ἐπειλημμένος ἀλλ' οὖν ἤδη τοῦτο πρῶτον ἐπιεικῆς ἐνεδείξατο. Τοῦ γὰρ κυρίου Γρηγορίου μέχρι Νικομηδείας βαρυστάτῳ χειμῶνι προϊόντος, δεδιότος δὲ σφόδρα τὴν μακρὰν ἀποικίαν, καὶ θερμῶς ἐκεῖθεν προσλιπαροῦντος τοὺς ἐνδημοῦντας ἀρχιερεῖς, ὥστε ἐπ' ἄλλην ἀποπέμπειν ὁδὸν τὴν ἐξορίαν μεταθεμένους, καὶ παραμένειν ἐκεῖ διὰ συχνῶν παρακλήσεων ἐπιτυχόντος, ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν οἰκουμένικὸν θρόνον ὁ κύρ Νεόφυτος, μετέβαλε τὸν πρότερον ὀρισμὸν, εἰς Ζίχναν ἀποπέμψας· καὶ περὶ τοῦ πρότερον πατριαρχεύσαντος Προκοπίου ἐν τῷ ἀγίῳ Ὅρει ταλαιπωρουμένου φιλόνηρωπα ὠμίλησεν· ἀλλὰ τὰ πρότερα κατὰ τῶν οικείων αὐτῷ σκαιωρηθέντα πάλιν ἀνεφύη, εἴτε ἐκ προλήψεως ἢ ἄλλης καινοτέρας μηχανῆς καὶ κακίας. Κατὰ μὲν οὖν τοῦ Ἰωαννίνων Μακαρίου ἐξεμάνη ὁ ἐκεῖ δεινὸς σατράπης ἢ τύραννος καὶ τοῦτον ἀπαγαγεῖν ἐξητήσατο, τὰ Γωάννινα τῷ Ἄρτης ὑπαγαγόντος, τὸν δὲ Παλαιῶν Πατρῶν οἱ Πατρεῖς ἐγκαλοῦντες ἀπεπέμποντο. Πρὸς μὲν οὖν τὴν βίαν τοῦ δεινοῦ τυράννου τῶν Ἰωαννίνων, μὴ δυνάμενοι ἀντισχεῖν οἱ ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα ἀρχιερεῖς, εὐθύς σῶον ἀπολαβεῖν τὸν συναδελφὸν ἐφρόντισαν, τὸν Εὐρίπου Ἱερόθεον Ἰωαννίνων μητροπολίτην ἀναδείξαντες, καὶ ἔξαρχον καὶ βασιλικὸν τζαούσιον ἀποστείλαντες μετὰ ἰκευτικῶν γραμμάτων παρέλαβον τὸν Μακά-

ριον, χρήμασι δὲ πολλοῖς τὸ ζῆν ἀνταλλάξαντα. Πρὸς δὲ τοὺς Πατρεῖς ἀντηγωνίζοντο, ἀδίκους τὰς ἀναφοράς αὐτῶν ἀπελέγχοντες: ὡς δὲ ἐπέμενον καὶ πρὸς τοὺς κρατοῦντας κατίσχυον διαβάλλοντες τὸν αὐτοῖς ἀρχιερέα, καὶ πάντα τρόπον ἡρεμεῖν οὐκ ἤθελον τὴν ὄργην τῶν κρατούντων ἐρεθίζοντες, ἵνα μὴ καὶ τι χεῖρον αὐτῷ ἐπισυμβῆ, ἔγνωσαν ἀποστῆναι, καὶ τὸν ἀπὸ Γεωαννίνων Μακάριον μητροπολίτην Παλαιῶν Πατρῶν ἐνεδειξάντο. Τοῦ δὲ τῆς Ἄνδρου ἀρχιερέως θανόντος, τοῦ πατριάρχου τὸ ἴδιον κέρδος διενεργοῦντος, καὶ ἀπ' ἄλλων ἐπ' ἄλλους τρεπομένου καὶ μεταβάλλοντος, δυσχεράναντες οἱ ἀρχιερεῖς ἠλεγξαν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ ἰδίου κέρδους καταπροτέμενον καὶ διαφθείροντα τὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ συστάντες πρὸς τὰς αὐτοῦ ὀρμὰς συνέσπειλαν, ἀπευθύνειν πρὸς τὰς κοινὰς πράξεις ἐθέλοντες, συναισθόμενον τοῦ βρυτάτου τῆς ἐκκλησίας χρέους, ὃν τὸ πλεῖον αὐτὸς ἐν τῇ προτέρᾳ αὐτοῦ πατριαρχείᾳ προσέθετο καταβαρύνας τὰς ἐπαρχίας.

Τῆς Κερκύρας καὶ τῶν λοιπῶν νήσων καὶ παραλίων πολισιμάτων τῶν πρὶν ὑπ' ἐξουσίαν τῶν Ἑνετῶν, κατειλημμένων δὲ ὑπὸ τῶν Γάλλων, τῇ ἀηττήτῃ τῶν Ρωσικῶν ὄπλων δυνάμει, θεοῦ ἐλεοῦντος, ἐλευθέρων γενομένων, ἐλθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν πολιτείας ἀρμοσταί, καὶ παραστάντες πρῶτον τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱερᾷ καὶ ἀγίᾳ συνόδῳ, ἠτήσαντο μητροπολίτην ἀποκαταστήσαι Κερκύρας. Ἀποδεξάμενος οὖν αὐτοὺς ἐντίμως, πρῶτον μὲν ὕμνησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν ἐλεήμονα θεόν, ὃς ἀνήγειρε καὶ ἀνύψωσε τὴν ἐκεῖ ἐκκλησίαν πάλιν εἰς μητρόπολιν, εἶτα τὸν ἐκεῖ ὑπὸ παντὸς τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἐκλεχθέντα καὶ ψηφισθέντα ἐπιψήφισαν μητροπολίτην· ὤρισαν δὲ τὸν νεωστὶ μετατεθέντα ἀπὸ Εὐρύπου εἰς Ἰωάννινα μητροπολίτην Ἰερόθεον, ἵνα ἀμέσως ἀπέλθῃ εἰς Κέρκυραν, καὶ παραλαβὼν ἐκ τῶν πλησίων δύο τῶν ἀρχιερέων χειροτονήσῃ τὸν ψηφισθέντα μητροπολίτην Κερκύρας,

δόντες αὐτῷ τὴν συνήθη ἔκδοσιν. Ἀνεβίβασαν δὲ καὶ τοὺς δύο ἐπισκόπους τὸν Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου, καὶ τὸν Λευκάδος καὶ Ἀγίας Μαύρας εἰς τάξιν μητροπολιτῶν, προσκυρώσαντες ταύτην τὴν τιμὴν τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα γενησομένοις εἰς τὸ διηνεκές ἐν αὐτοῖς διὰ πατριαρχικῶν συνοδικῶν σιγγιλίων.

Τοῦ δὲ Ναυπλίου εἰς θεὸν μεταλλάξαντος τῶν τῆδε, καὶ τοῦ Γερασίμου ἀρχιμανδρίτου Νικομηδείας ψηφισθέντος, τῶν προεστώτων τῆς Πελοποννήσου δυσαρεστουμένων παρητήσατο τὰς ψήφους ὁ κύριος Γεράσιμος, ὁ δὲ ἀπὸ Παλκιδῶν Πατρῶν ἀνεδέξατο τὴν ἐπαρχίαν Ναυπλίου.

Ἀρχομένου δὲ τοῦ αὐτοῦ σωτηρίου ἔτους καὶ τινος ὑποκινηθείσης διαφορᾶς δοκούσης χρηματικῆς ἐν τοῖς συνεδριάζουσιν ἀρχιερεῦσιν, πολλῆς δὲ οὔσης μεταξύ τῶν ἀρχόντων περὶ τῶν σπουδαζομένων σφίσιν ἡγεμονειῶν, ὑποδὺς καὶ ἐκκαύσας τὰς ἐρεθιζομένας γνώμας τῶν ἀρχόντων ὁ εἰρηνάρχης, ἐξέωσε τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν Ἐφέσου, τὸν Νικομηδείας, τὸν Νικαίας, τὸν Προύσης, καὶ τινὰς ἄλλους, ὑπονοῶν δύσνοας αὐτῷ, καὶ τοῖς οἱ σπουδαζομένοις ἀντιπράττοντας, οἰόμενος, εἰ τούτους ἐκβάλοι, πᾶσαν ἂν συλήσειεν τὴν πόλιν: ἐλήστευσε δὲ γυμνώσας πολλοὺς, οὐ πάντας μὲν τοι ὡς ἤθελεν, ἄγων καὶ φέρων τὰ ἱερά καὶ τοὺς ἱερεῖς, καπηλεύων ὁ δεινὸς τὰ ἅγια.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ὁ ψηφισθεὶς πρὶν Ναυπλίου Γεράσιμος, ἐγένετο Κρήτης, ὅ,τε πρῶτον Βιζύης ἀνέλαβε τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν δι' ἐπιμονῆς τῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ, ὅ,τε Βάρνης μετετέθη εἰς Δρύστας, τοῦ Δρύστας παραιτησαμένου.

Τὸ πρὸς τοὺς λογίους καὶ διδασκάλους ἔχθος παντοίως διενεργῶν, καὶ εἰς τέλος μὴ δυναθῆς καθελεῖν τὴν ἐν Πάτμῳ σχολὴν, πάσας αὐτοῦ τὰς κακοβούλους καὶ ὑπόλους μηχανὰς συνεκίνησε κατὰ τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει σχολῆς. Ὅθεν ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον εὐθύς μὲν διεκάλυψε τὴν ἐπισκευὴν τῶν οἰκοδομημάτων, ἣν ἐκ δαπανημάτων τῆς κοινότητος τοῦ ἀ-

γίου Ὁρους ἐγγύς ἤγοντο διεκπεράναι· μετ' ὀλίγον δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ διδασκάλου Κυπριανοῦ εἰς θεὸν ἐκδημήσαντος, τὸν προβαλλόμενον ἀντ' ἐκείνου Γρηγόριον, ἐκ τοῦμφανοῦ ἀπαγαγεῖν οὐκ ἔκρινεν· οὐ γὰρ κατὰ τὴν σπουδαζομένην αὐτῷ τέχνην κατὰ πρόσωπον ἐμβάλλειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἐδόκει, οὐδ' οὕτως ἀνεμβάλλων περιελεῖν καὶ ἀνατρέψαι ἃν εἶχεν, ἐκ προὔπτου κακουργῶν· ἐπιτεχνᾶται τοίνυν δεινόν τι, παραδιδόμενος, καὶ τοὺς ἀφελεστεροὺς ἐξῆπατων, ἄλλα ἄλλοις λέγων, καὶ τὸν καλὸν δῆθεν ζῆλον τῶν φιλομαθῶν ἐπαινῶν, καὶ συντρέχειν ὑποκρινόμενος, ἐξῆπατων τοὺς τῆς σχολῆς ἐκείνους ἐπιτρόπους· ἀπέστειλε γοῦν ἐξῆρχον τὸν Σταγῶν ἐπίσκοπον εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, ἵνα ἔκ τε τῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ κελειωτῶν καὶ ἀσκητῶν συνάξῃ χρήματ' εἰς μισθοὺς τῶν ἐν αὐτῇ διδασκάλων, καὶ οὕτω βιασάμενος ἐρεθίσῃ τοὺς ἐκεῖ πάντα κατὰ τῆς σχολῆς, ὥστε τοῦ λοιποῦ μηδένα ἡσυχίαν ἄγειν, οὔτε διδάσκαλον, οὔτε μαθητὴν, δυσαρεστούμενων, μᾶλλον δ' εἰπεῖν κακουμένων ἐπὶ τῇ σχολῇ τῶν ἀγιωριτῶν.

Τοῦ δὲ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πρώτου σωτηρίου ἔτους ἐπιτελλομένου, ὁ μὲν κύριος Νεόφυτος ἐλύσσα ὑπὸ φιλαργυρίας καὶ πάντα ἐποίει χρημάτων ἕνεκα, ἀλλ' ἐν ἅπασιν ἀτυχή· ἦν ἡ βουλή αὐτοῦ, καὶ ἐπίμωμος ἡ γνώμη· εἶχε μέντοι συνεργούς τῆς ἀρπαγῆς, καὶ ἐπαινέτας τῆς γνώμης οὓς ἔφθη κερδήσας διὰ χρημάτων· μετὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εἰσήλασαν οἱ ἐξωσθέντες ἀρχιερεῖς εἰς βασιλεύουσαν, καὶ ἄκοντος αὐτοῦ, ἐλθόντες δὲ διέθεντο τὴν αὐτοῦ ἕξωσιν. Ὁθεν τῇ ιθ'. Ἰουλίου ἀπήλασαν ἐξώσαντες τοῦ θρόνου πάλιν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, τῇ ἐξῆς προβιβάσαντες εἰς τὸν οἰκουμένικόν θρόνον ἀπὸ Νικαίας τὸν κύριον Καλλίνικον.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ .

Α. (σελ. 203). Κατὰ μὲν τὸν προλαβόντα ΙΖ' ἐκκλησιαστικὸν αἰῶνα πολλὰς μὲν ἐπηρείας καὶ παντοίας ἐπιβουλὰς κατὰ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ἀπέκρουσε σὺν θεῷ ἢ τοῦ Χριστοῦ ὀρθόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία· πολλὰ δὲ καὶ χρήματα ἐκ κοινῆς συνεισφορᾶς πρὸς τὰς χρείας, μάλιστα πρὸς τὰς ἀντικαταστάσεις καὶ μεταθέσεις καὶ ἀλλαγὰς τῶν πατριαρχῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἔδαπάνησεν. Ἀπέδιδε δὲ κατ' ἔτος καὶ τὴν φορολογίαν τὸ λεγόμενον χαράτζι ὁ πατριάρχης ὑπὲρ τῶν κατὰ τόπον ἀρχιερέων, οἰτινες καὶ ἀντίγραφον τῶν ἐπιτετραμμένων αὐτῷ προνομίων δι' ἐρυθραίας βασιλικῆς κερκίς περιφέροντες, ἀφορολόγητοι ἄλλως ἦσαν καὶ ἀνεμπόδιστοι ἐκτελεῖν τὰ σφίσι τεταγμένα· ἦσαν ἄρα πτωχοὶ μὲν οἱ κατὰ τόπον τότε ἀρχιερεῖς, ἥκιστα μέντοι ὑποκείμενοι καὶ βαρυνόμενοι χρέεσι καὶ ἀπαιτήσεσι τόκων, αὐτοσχέδιοί τινες ὄντες καὶ πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας, ἔτοιμοι τὸν ζῆλον ὑπεκθερμαίνειν τῶν εὐσεβῶν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἐκκλησιῶν ἀρμονίας, καὶ τὰς πατριαρχικὰς πρατροπὰς προχείρως ἐκπληροῦν ἐν ταῖς χρεῖαις ὑπουργοῦντες. Οὕτως οὖν ἀπὸ ἀλώσεως μέχρι δικροσίῃς τεσσαράκοντα τεσσάρων ἐτῶν ὠκονομήθη τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἀβαρητί. Κατὰ δὲ τὸ α' χ' λ' ζ'. σωτήριον ἔτος, ἐπὶ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου πατριάρχου κυροῦ Καλλινίκου τοῦ Β' πατριαρχεύοντος τὸ β', δεινὴ τις κατέλαβε τὰς ἐκκλησίας ἀ-

νάγκη· οίστρούμενοι γάρ τινες πλεονεξίας μύωπι εἰς τοσοῦτον ἀσθεεῖς ἐξώκειλαν, ὥστε καὶ τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας εἰς ἰδιοκτησίαν πρᾶ τῶν κρατούντων αἰτήσασθαι, ὑποσχόμενοι διὰ πολλῶν μὲν χρημάτων ταύτην ἐξωνήσασθαι, ὡς μαλικανέ, ἀποφέρειν δὲ κατ' ἔτος εἰσφορὰν, ὡς μουκαδᾶν. Ἐντεῦθεν καθ' ἑκάτερον δόξαν ἐπικερδὲς τὸ προτεθὲν τοῖς κρατοῦσι, καὶ τοῖς βασιλικῶς νεμομένοις ἐν σφίσι σύμφωνον τὰς γνώμας εἰς ἔργον ἐκίνησεν· ἐφόβισε γοῦν ἢ τοιαύτη σιταχνικὴ ἐπίνοια σύμπασαν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τοὺς αὐτῆς προστάτας, μάλιστα τοὺς κορυφαίους εἰς μεγίστην ἀγωνίαν ἐνέβαλλεν. Ὅθεν πρὸς τὸ κράτος, εἰς Ἀδρινούπολιν τότε ὄν, προσδραμόντες ἐπισχεῖν ἐσπούδασαν· διεσάφησαν οὖν τὴν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς βλάβην ἐπὶ τῆς νενομισμένης εὐταξίας, καὶ τὸ ἀσύμφυλον καὶ ἀπρόσφορον τῆς ἀδίκου ταύτης ἰδιοκτησίας ἀπελέγξαντες, ἔστησαν τότε, δόξαντες ἀπώσασθαι τὴν ἐπήρειαν· προσεδάπανσαν μέντοι πάμπολλα χρήματα, ὥστε μεταπειῖται τὰς γνώμας τῶν δυναστευόντων, ὑπὲρ ὧν, εἰ καὶ κοινὴ ἐγένετο συνεισφορά, πλεῖστα ὅμως ἀνεδέξατο ὁ οἰκουμενικὸς θρόνος, ὡς ἔστι περὶ τούτων ἀπάντων κατιδεῖν ἐν τῷ κατεστρωμένῳ ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι πατριαρχικῷ συνοδικῷ γράμματι ἐν ἔτει σωτηρίῳ α' χ' λ' ζ'. κατὰ μῆνα μάτον ἰνδικτιῶνος ε'.

Ἐκτοτε οὖν τὰ τῆς νῦν κατατροχούσης δασμοφορίας καὶ τὰ βάρη καὶ δάνεια τῶν ἐκκλησιῶν κατήρξαντο· εἰ γὰρ πρὸς καιρὸν τότε ἀπέστησαν, μετ' ὀλίγον μέντοι αὐθις ἀνακινούντες καὶ αὐθις τὰ αὐτὰ ποιοῦντες οὐκ ἔπαυον, πόρον πλεονεξίας τὴν δαιμονικὴν ἐκείνην ἐπίνοιαν οἱ τὰς καθ' ἡμῶν ἐπήρειας ἀδίκως τεκταίνοντες πορισάμενοι· διὸ καὶ πρὸς τὰς δαπάνας ἀπονάρχησαντες καὶ πατριάρχαι καὶ ἀρχιερεῖς, διέγνωσαν συνοδικῶς ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Κυπριανοῦ τοῦ Α' πατριαρχεύοντος τὸ β' ἀναδέξασθαι τὴν ἐκτίμησιν ταύτην καὶ τὴν ἐτήσιον εἰσφορὰν, ὅ ἐστι μισρὶ, ὑποσχεθῆναι ἐκπληροῦν οἷα

διετάγη τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, ἵνα παύλαν εὐρῆ τῆς διανο-
 χλήσεως, καὶ καταργήσῃ τὰς μκνιώδεις ὀρμάς, καὶ ἀποκόψῃ
 εἰς τέλος τὰς ἐλπίδας τῆς κακομηχάνου κοσμικῆς σκευωρίας·
 ὁ δὲ βρῦ ἠγχιζόμενος κατ' αὐτὸν ὑπαγαγεῖν εἰς φόρον τὰς
 ἐκκλησίας, λογιζόμενος τὴν ἐξῆς ἐκ τούτου τῶν ἐκκλησιῶν
 ταλαιπωρίαν καὶ τὰς τῶν φιλαδίκων καὶ ἀνοσίων εἰς πλεονε-
 ξίαν προφάσεις, ἤρετίσατο μᾶλλον ἐκστῆναι τοῦ θρόνου ἢ ἐν-
 δοῦναι τῇ βίᾳ τῶν φιλαδίκων. Τοῦ δὲ ἐκπεσόντος, ἀντεισήθη
 Κοσμάς ὁ Γ'. ὁ ἀπὸ Σιναίου κατὰ τὸ αψιγ'. σωτήριον ἔτος,
 ὅς καὶ ὑπέσχετο τὴν τυχθεῖσαν κατ' ἔτος φορολογίαν. Οὕτως
 οὖν ἀρξάμενος τὸ κακὸν ἀπὸ τοῦ αχλζ' ἔτους, καὶ διὰ μέσου
 παντοίας καταπολεμηθέν, περιτραπέν οὐκ ἀπεκόπη, καὶ ἀλ-
 λωιωθὲν ἐπὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς ἐπέπεσε δόξαν
 ἄφυκτον. Διὰ ταῦτα οὖν τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας δάνεια
 ἐκ παντὸς γένους ἐπλήθυναν ἐν ὀλίγοις τουτοισὶν ἔτεσιν, ὥστε
 κατὰ τὸ αψκ'. ἔτος ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Ἰερεμίου
 τοῦ Γ'. εἰς χιλιάδας νομιζομένων ἀργυρῶν ταλάντων, εἶπουν
 ποὺ γείων, συμποσοῦσθαι σχεδὸν τρεῖς. Ἰδῶν δὲ ὁ πατριάρχης
 ὡς οὐδὲ τοὺς τόκους ἀποτινύειν ἐπῆρκει, ἀπεκδυσάμενος τὴν
 συνήθη πατριαρχικὴν σκευήν, ἀποστείλας τε τοὺς ἐνδημοῦντας
 ἐν τῇ αὐλῇ ἀρχιερεῖς εἰς τὰς ἰδίαις αὐτῶν ἐπαρχίας, καὶ διώ-
 ξας τοὺς πολλοὺς ἱερεῖς καὶ ἱεροδικάκονους τῆς μεγάλης ἐκκλη-
 σίας, μόνους λιπῶν δύο ἀμοιβητῶν καθ' ἑβδομάδα ἱερουργοῦν-
 τας, ἐνεδύσατο τὰ ρκώδη ἐπὶ κωδίας κθεσθεῖς, πενίαν πρὸς
 τοὺς δανειστὰς ἀποκλαϊόμενος, ὑφ' ὧν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ βήμα-
 τος ἐγκαλούμενος, ὁμολογῶν ὀφείλειν μὲν, μὴ ἔχειν δὲ ἀπο-
 δοῦναι ὅσα ὄρελεν, εἰς φυλακὴν ἐνεβλήθη· ἐπιμεινας δὲ, τέλος
 δι' ἀποκοπῆς ὧ μὲν ἡμισυ, ὧ δὲ τρίτον, ὧ δὲ καὶ ἔλαττον
 πληρώσας ἀπελύθη, καὶ τὸ βρῦ χρέος τῆς ἐκκλησίας διέλυσε,
 καὶ μετακαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς τὰ εἰς τὰς ἀποκοπὰς ἀ-
 ποδοθέντα ἀνεδέσατο, καὶ ἐπὶ τὰς ἐπαρχίας ἀπέλυσε. Τοῦτα

γούν πρῶτον ἐνομίσθη χρέος ἐπαρχίας, κοῦφον πάνυ ὄν καὶ βραχύ· αἱ μικραὶ δὲ καὶ πόρρω τῆς βασιλευούσης ἀνετοὶ ὄλωσ ἀφίθησαν.

(1) Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ αἰοιδίμου ἐν πατριάρχεις κυρίου Καλλινίκου κατὰ τὸ αχλζ' σωτήριον ἔτος, κατὰ μῆνα Μάιον ἰνδικτιῶνος ε', ἐξενεχθέν ἐκ τοῦ ἱεροῦ κώδικος.

† Καθάπερ ἄστροις τοῖς τε μείζοσι τοῖς τε ἐλάττοσι διευγάζει τὰ οὐράνια σώματα τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ γενέσεις ἀπεργάζεται, καὶ μέχρι τῶν ἐνδοτάτω γῆς, ὅθεν ἄρourke ποικίλον ἀμητὸν ἀποφέρουσι, δένδρα καὶ φυτὰ παντοδαπούς καρπούς καὶ σπέρματα φύουσιν εἰς τε τροφήν ζώων, εἰς τε νοσημάτων ἀπαλλαγὴν καὶ υγείας ἀσφάλειαν, ὅθεν ζώων ἀριθμοῦ κρείττω παντὸς εἶδη, ὅθεν μετάλλων ὠριότης, καὶ λίθων βαρυτίμων ἀγλαῖα καὶ κάλλος, καὶ ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον ἰοῦσιν ὁ λόγος μὴκύνεται, καὶ πάμπολλα ἀπορρεῖ τοῖς ἀνθρώποις κτλὰ κἀγαθὰ· καὶ αἰνοῦμεν τὸ θεῖον τοῖς λόγοις οὐχ ἤττον ἡμεῖς, ἢ τὰ πάντα διηγείται τὴν δόξαν αὐτοῦ· οὕτω τοὶ καὶ κατὰ τὴν ἀπανταχοῦ ἀγίαν ἐκκλησίαν φωταγωγοῦσι τὸν χριστῶνυμον λαὸν οἱ ἐπίσκοποι, παρακλησίως τοῖς ἐλάττοσιν ἀστράσιν· ὑπερανίσχει δὲ ὁ τῶν μητροπολιτῶν ἱερὸς χορός, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ αἶρεται ἡ σεβάσμιος τριάς τῶν ἀρχιεπισκόπων Ἀχριδῶν, Κύπρου καὶ Πεκίου, ὑπερανέστηκε δὲ πάντας ἡ θεοπρόβλητος τετράς τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, τοῖς φωτεινοτάτοις ἄστροις εοικυῖα, καὶ ταῖς ἀκτίσι περιθάλλουσα τὴν ἀγίαν τοῦ

(1) Τὸ συνοδικὸν τοῦτο ἐγγραφοῦν ἀνήκον εἰς τὴν σημειώσιν ταύτην (Α) καταχωρεῖται ἐν τῇ χειρογράφῳ τοῦ Μακκαρίου ἐν τέλει πασῶν τῶν σημειώσεων ἔνευ παραπομπῆς τινος. Σ.

διατάγη τὴν μ
 χλήσεως, καὶ
 εἰς τέλος τὰς
 ὁ δὲ βρῦ
 ἐκκλησίαις,
 τάλαιπωρία
 ξίαν προφ
 δοῦναι τῆ
 Κοσμᾶς
 δε καὶ
 οὖν ἀρξ
 παντοί
 λωιωθῆ
 ἄφυκ
 ἐκ π
 κατ
 τοῦ
 πο
 ὡς
 σ
 ε

τῆ διαφορᾷ καὶ ποικιλίᾳ τῶν
 εἰσθηθεῖσα εὐταξία, καὶ εὐπρέπεια
 τῆς διαλλαγῆς ταύτης διασπᾶται ἢ
 οὔτε ἐκ τῆς συναφείας αὐτῶν πάλιν συμ-
 ληκρῖσις, ἀλλ' οἱ μὲν ἀνωτάτω κείμενοι θρό-
 νους ἀνέκαθεν τιμηθεῖσαι ἀρχιεπισκοπαὶ σὺν
 ἀρχιερεῦσιν αὐτονομούμενοι περιφέρονται τῆ
 κατ' αὐτοὺς διοικήσεως, τηροῦντες κατὰ πάντα
 εἰς ἀσύγχυτον, τῆ δὲ συμφύτῃ τοῦ τρόπου, καὶ
 τῆς γνώμης πάλιν ἐνοοῦνται, οὔτε εἰς ἀλλότρια
 ὄρια, οὔτε διασχιζόμενοι καὶ δικαιοῦμενοι τῆ
 κρίσει τῆς πρεπούσης τούτων ἐκάστῳ διοικήσεως,
 πνευματικῆς καὶ ἀενάου, τῆς τε οἰκονομικῆς καὶ προ-
 σθεν μυστηρίων κοινωνία, καὶ μετάδοσις, καὶ χάρις·
 διαδοχῆ καὶ ἀκολουθίᾳ ἱερωσύνης, καὶ ἐπισκοπαί· ὅθεν
 καὶ εὐλογίαι τοῖς εὐσεβέσιν ἀναχέονται, αἰρέσεων δὲ
 ἀλλοτρίων δογμάτων ἐπιβολαὶ ριζοτομοῦνται εἰς δόξαν τῆς
 Τριάδος τοῦ ἑνὸς καὶ μόνοῦ θεοῦ· καὶ τοῦτο δεδιδάγμεθα
 θεοπνεύστοις κληρονομοῦν τῶν οἰκουμένων καὶ τοπικῶν συνόδων,
 καὶ τοῦτ' αὐτὸ μεμνηθήκαμεν ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων τῶν θεο-
 φόρων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκ-
 κλησίαις, καὶ τοῦτο πρεσβεύομεν ἡμεῖς τε, καὶ πάντες παραι-
 νούμεθα τηρεῖν καὶ φυλάττειν ἀπρασάλευτα τὰ πρεσβεῖα τῶν
 ἐκκλησιῶν. Καὶ νῦν, ἐπειδὴ τινες μαθηταὶ μὲν τοῦ Σατανᾶ,
 οὗς αἰσχυρόμεθα λέγειν ὀνομαστί, λαβὴν εὐρόντες τὴν κατὰ
 κτήσιν τῶν ἐξωτερικῶν ὀφθικίων πώλησιν, ἣν μαλικιανὴ
 φράζουσιν, ἐτόλμησαν εἰς τοῦτ' αὐτὸ διασῦραι τὰς ἀπανταχοῦ
 ἐκκλησίας, ὥστε καὶ αὐτὰς μηδὲν ἦττον τῶν ἐξωτερικῶν μου-
 κατὰ δὲ πωληθῆναι τοῖς πλείονα παρέχουσι, καὶ ὑποσχόμενοι
 πληρῶσαι ποσότητα χρημάτων ὑπερβαίνουσαν, μονοουκ συναρ-
 πάσαντο τὴν γνώμην καὶ συναίνεσιν τῶν ἐξουσιαστῶν, καὶ δι-

κινδύνευσεν ἐκ ταυτησὶ τῆς παρὰ βόλου ὀρμῆς διαφθαρῆναι τὸ πᾶν, καὶ καταπατηθῆναι τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας ἐπιβιβάσειν ἀλλοφύλοις. Ἡμεῖς δὲ τῇ ἐξ ὕψους εὐμενεῖα τεθαρρηκότες, προσεπεδράμομεν καὶ προσεπεπτώκαμεν αὐτοκρατορικῶς ἐδάφει, τῇ τε διασαφῆσει τῆς σατανικῆς ἐξωλείας, καὶ τοῖς ἀναλώμασιν, ἀπεσείσαμεν τὸν κοινὸν ὄλεθρον. Καὶ συνελθόντες ἄρ' οὖν ἢ τε ἡμετέρα μετριότης, καὶ ὁ μακαριώτατος καὶ σοφώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων κύριος Δοσίθεος, καὶ οἱ παρτυχόντες ἐν Ἀδριανουπόλει ἱερώτατοι ἀρχιερεῖς καὶ ὑπέρτιμοι, τιμιώτατοι καὶ λογιώτατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐντιμώτατοι ἄρχοντες, ὡς κατ' οὐδένα τρόπον δυνάμενοι ἀπαντῆσαι μόνοι τῷ μεγέθει τῶν ἐξ ἀνάγκης κοινῆς καὶ ἐπηρεῖας καὶ συμφορᾶς περιφανοῦς καὶ πασιδῆλου τῶν ἀπανταχοῦ ἐκκλησιῶν γενομένων ἀναλωμάτων εἰς ἀπαλλαγὴν αὐτῆς, εὖρομεν εὐλογον, ὅπως ἡμεῖς μὲν ὑποστῶμεν σχεδὸν ὅλον τὸ ἄχθος τῆς δαπάνης, ἐπιβοηθήσουσι δὲ οἱ ἐπὶ μέρους καὶ οἱ λοιποὶ πατριαρχικοὶ θρόνοι, καὶ αἱ αὐτόνομοι ἀρχιεπισκοπαί, ἵνα τὸ ἐπιδήλως κοινὸν κακὸν κοινοῖς βοηθήμασιν εἴη ἀποτετμημένον, καθὼς ἐν ἰδίῳις γράμμασι δεδήλωται. Ἰνα δὲ μὴ εἰς παράδειγμα γένηται ἢ ἐξ ἀνάγκης γενοῦσα αὕτη συνδρομὴ καὶ βοήθεια, καὶ λαβὴν ἔχη τις τῶν μετ' ἡμετέρων οἰκουμένων πατριαρχῶν τῷ ἄπχε καὶ διὰ κοινὴν θεραπείαν γεγονότι παρὰ χρώμενος, καὶ εἰς ἰδίῳν πλεονεξίῳν αὐτὸ παρεξηγούμενος, ἀπαίτησιν ἢ μικρὰν ἢ μεγάλην, ἢ λόγῳ βοηθείας ἢ ἄλλῃ τινι προφάσει καὶ ἀφορμῇ ποιῆσαι πρὸς τοὺς αὐτόνομους, εἴτε πατριαρχικοὺς θρόνους, εἴτε ἀρχιεπισκοπικὰς καθέδρας, γνώμη κοινῇ συνοδικῶς ἀποφαινόμεθα, ἵνα εἴ τις τολμήσῃ τὸ λοιπὸν ὅποιανδήποτε σκῆψιν προτεινόμενος, χρημάτων ἀπαιτήσῃ, καταπατηθῇ τὰ ἀνέκαθεν πρεσβεῖα καὶ τὴν ἀκαταζήτητον ἐλευθερίαν τῶν λοιπῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, καὶ εἴ τις συντρέξῃ καὶ βοηθήσῃ εἰς τὸ παράνομον τοῦτο ἔργον

Χριστοῦ ἐκκλησίαν· καὶ δὴτα τῇ διαφορᾷ καὶ ποικιλίᾳ τῶν βαθμῶν αὕτη ἢ θεόθεν εὐθετηθεῖσα εὐταξία, καὶ εὐπρέπεια διχλάμπει, μηδὲ μῶς δ' ἐκ τῆς διαλλαγῆς ταύτης διασπᾶται ἢ τῆς ἐκκλησίαις ἔνωσις, οὔτε ἐκ τῆς συναφείας αὐτῶν πάλιν συμφύεται ἢ μεταξὺ διάκρισις, ἀλλ' οἱ μὲν ἀνωτάτω κείμενοι θρόνοι, καὶ αἱ μετ' αὐτοὺς ἀνάκαθεν τιμηθεῖσαι ἀρχιεπισκοπαὶ σὺν τοῖς ὑποκειμένοις ἀρχιερεῦσιν αὐτονομούμενοι περιφέροντι τῇ ἰδίᾳ σφαιρᾷ τῆς κατ' αὐτοὺς διοικήσεως, τηροῦντες κατὰ πάντα τὸ ἀκέραιον καὶ ἀσύγχυτον, τῇ δὲ συμφορᾷ τοῦ τρόπου, καὶ τῇ σύμπτουσί τῆς γνώμης πάλιν ἐνοῦνται, οὔτε εἰς ἀλλότρια ἐμβατεύοντες ὅρια, οὔτε διασχιζόμενοι καὶ διαιρούμενοι τῇ ἀμιγείᾳ διακρίσει τῆς πρεπούσης τούτων ἐκάστῳ διοικήσεως, τῆς τε πνευματικῆς καὶ ἀεννάου, τῆς τε οἰκονομικῆς καὶ προσφάτου· ὅθεν μυστηρίων κοινωνία, καὶ μετάδοσις, καὶ χάρις· ὅθεν διαδοχαὶ καὶ ἀκολουθίαι ἱερωσύνης, καὶ ἐπισκοπαί· ὅθεν εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι τοῖς εὐσεβέσιν ἀναχρόνται, αἰρέσεων δὲ καὶ ἀλλοτρίων δογμάτων ἐπιβολαὶ ριζοτομοῦνται εἰς δόξαν τῆς ἀγίας Τριάδος τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου θεοῦ· καὶ τοῦτο δεδιδάγμεθα τοῖς θεοπνεύστοις κηρύσσει τῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν συνόδων, καὶ τοῦτ' αὐτὸ μεμνηθήκαμεν ἐκ τῶν ἱερῶν λογίων τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, καὶ τοῦτο πρεσβεύομεν ἡμεῖς τε, καὶ πάντες παραινούμεθα τηρεῖν καὶ φυλάττειν ἀπαρσάλευτα τὰ πρεσβεῖα τῶν ἐκκλησιῶν. Καὶ νῦν, ἐπειδὴ τινες μαθηταὶ μὲν τοῦ Σατανᾶ, οὓς αἰσχυρόμεθα λέγειν ὀνομαστί, λαβὴν εὐρόντες τὴν κατὰ κτήσιν τῶν ἐξωτερικῶν ὀφφικίων πώλησιν, ἣν μαλικιανὴν φράζουσιν, ἐτόλμησαν εἰς τοῦτ' αὐτὸ δισπῦρι τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας, ὥστε καὶ αὐτὰς μὴδὲν ἤττον τῶν ἐξωτερικῶν μουκατάδων πωληθῆναι τοῖς πλείονα παρέχουσι, καὶ ὑποσχόμενοι πληρῶσαι ποσότητα χρημάτων ὑπερβαίνουσαν, μονονοῦκ συναρπάσαντο τὴν γνώμην καὶ συναίνεσιν τῶν ἐξουσιαστῶν, καὶ διε-

κινδύνευσεν ἐκ ταυτησὶ τῆς παρὰ βόλου ὁρμῆς διαφθαρήναι τὸ πᾶν, καὶ καταπατηθῆναι τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας ἐπιβιβάσειν ἄλλοφύλοις. Ἡμεῖς δὲ τῇ ἐξ ὕψους εὐμενείᾳ τεθαρρηκότες, προσεπεδράμομεν καὶ προσεπεπτώκαμεν αὐτοκρατορικῶς ἐδάφει, τῇ τε διασαφήσει τῆς σατανικῆς ἐξωλείας, καὶ τοῖς ἀναλωμασιν, ἀπεσείσκαμεν τὸν κοινὸν ὄλεθρον. Καὶ συνελθόντες ἄρ' οὖν ἦ τε ἡμετέρα μετριότης, καὶ ὁ μακαριώτατος καὶ σοφώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων κύριος Δοσίθεος, καὶ οἱ παρτυχόντες ἐν Ἀδριανουπόλει ἱερώτατοι ἀρχιερεῖς καὶ ὑπέρτιμοι, τιμιώτατοι καὶ λογιώτατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐντιμότατοι ἄρχοντες, ὡς κατ' οὐδένα τρόπον δυνάμενοι ἀπαντῆσαι μόνοι τῷ μεγέθει τῶν ἐξ ἀνάγκης κοινῆς καὶ ἐπηρείας καὶ συμφορᾶς περιφανοῦς καὶ πασιδῆλου τῶν ἀπανταχοῦ ἐκκλησιῶν γενομένων ἀναλωμάτων εἰς ἀπαλλαγὴν αὐτῆς, εὖρομεν εὐλογον, ὅπως ἡμεῖς μὲν ὑποστῶμεν σχεδὸν ὄλον τὸ ἄχθος τῆς δαπάνης, ἐπιβοηθήσουσι δὲ οἱ ἐπὶ μέρους καὶ οἱ λοιποὶ πατριαρχικοὶ θρόνοι, καὶ αἱ αὐτόνομοι ἀρχιεπισκοπαί, ἵνα τὸ ἐπιδήλως κοινὸν κακὸν κοινοῖς βοηθήμασιν εἴη ἀποτετμημένον, καθὼς ἐν ἰδίαις γράμμασι δεδήλωται. Ἰνα δὲ μὴ εἰς παράδειγμα γένηται ἡ ἐξ ἀνάγκης γεγонуῖα αὕτη συνδρομὴ καὶ βοήθεια, καὶ λαβὴν ἔχη τις τῶν μετγενεστέρων οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν τῷ ἄπιξ καὶ διὰ κοινὴν θεραπείαν γεγονότι πρὸς ἀπώλειαν, καὶ εἰς ἰδίαν πλεονεξίαν αὐτὸ παρεξηγούμενος, ἀπαίτησιν ἢ μικρὰν ἢ μεγάλην, ἢ λόγῳ βοηθείας ἢ ἄλλῃ τινι προφάσει καὶ ἀφορμῇ ποιῆσαι πρὸς τοὺς αὐτονόμους, εἴτε πατριαρχικοὺς θρόνους, εἴτε ἀρχιεπισκοπικὰς καθέδρας, γνώμη κοινῇ συνοδικῶς ἀποφαινόμεθα, ἵνα εἴ τις τολμήσῃ τὸ λοιπὸν ὅποιανδήποτε σκῆψιν προτεινόμενος, χρημάτων ἀπαιτήσῃ, καταπατήσῃ τὰ ἀνέκαθεν πρεσβεῖα καὶ τὴν ἀκαταζήτητον ἐλευθερίαν τῶν λοιπῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, καὶ εἴ τις συντρέξῃ καὶ βοηθήσῃ εἰς τὸ παράνομον τοῦτο ἔργον

ιερωμένος ἢ λαϊκός, εἶχαν πάντες ὁμοῦ ἀφωρισμένοι παρὰ Πατρός, υιοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον, καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑποδικοὶ, καὶ ἔνοχοι τοῦ πυρὸς τῆς γεένης. Διὸ ἐγράφη αὕτη ἡ συνοδικὴ ἀπόφασις, καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κυρίου Δοσιθέου, καταστρωθεῖσα καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τῷδε κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν.

† Ὁ Κυζίκου Κύριλλος. † ὁ Χαλκηδόνος Γαβριήλ. † ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀθανάσιος. † ὁ Ρόδου Κωνστάντιος. † ὁ Διδυμοτείχου Ἱερεμίας. † ὁ Δρύστρας Ἀθανάσιος. † ὁ Νικομηδείας Παρθένιος. † ὁ Τουρνόβου Θεοδόσιος. † ὁ Φιλιππουπόλεως Νεόφυτος. † ὁ Ἰωαννίνων Κλήμης. † ὁ Ἀγχιάλου Δαμιῆλ. † ὁ Μαρωνείας Καλλίνικος.

B. (σελ. 204). Ἐπὶ τοῦ αἰοδίου πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Ε΄. πατριαρχεύοντος τὸ πρῶτον, ἐξεφωνήθη ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οἱ λατινοὶ εἰσιν ἀδόκτιστοι, καὶ τοὺς ἐκ τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας προσερχομένους τῇ ὀρθόδοξῃ ἐκκλησίᾳ ἐπετρέπη βαπτίζεσθαι· ἀπὸ γὰρ τοῦ σχίσματος μέχρι τοῦ αΨν'. σωτηρίου ἔτους, καὶ πρὸ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν, κατὰ τὸν ὄρον τὸν ἐπὶ Συμεῶν τοῦ πατριάρχου, τοὺς προσιόντας μύρω ἐχρίζον, οὐδ' ἐνεκάλεσε τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν ἢ ἀνατολικὴ πρὶν, ὅτι ἠθέτησε τὸ κυριακὸν καὶ ἀποστολικὸν βάπτισμα, οὐτ' ἐπ' ἐκείνης τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου, οὔτε ὕστερον· διότι ἐφύλαττον τὸ ἀρχαῖον καὶ θεοπαράδοτον βάπτισμα· εἰ δέ που τι τοιοῦτον ἐγένετο, οἷον ἐπίχυμα ἢ ράντισμα, ὅπερ ὕστερον κατεκράτησεν, οὐκ ἦν κοινὸν οὐδὲ γνώριμον· ἐλέγετο μέντοι καὶ που τι τοιοῦτον γίνεσθαι, καὶ μερικὸν ἦν τὸ σφάλμα, οὐ καθ' ὅλης ἐκκλησίας ἔγκλημα. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν ΙΗ'. ἐκκλησιαστικὸν αἰῶνα

τὸ κακῶς παρεισχθὲν ράντισμα ἐξεχύθη καὶ ἐπλεόνασεν εἰς τὴν δύσειν, καὶ τὸ θεοπαράδοτον βάπτισμα ἡμελήθη μᾶλλον, ἢ μετεποιήθη εἰς ἐπιχύσεις καὶ ραντίσματα, τοὺς οὕτω ραντισθέντας, ὡς μὴ τὸ θεοπαράδοτον βάπτισμα δεχθέντας, ἀβαπτίστους ἐκήρυξε καὶ προσιόντας βαπτίζειν προέτρεψεν· οὐκ ἐξέθετο μέντοι εἰσέτι περὶ τούτου ὄρον ἀποράβατον, ἐλπίζουσα τὴν ἐπιστροφὴν καὶ διόρθωσιν τῶν ἐν τῇ δύσει, καὶ τὴν κάθαρσιν τοῦ πλημμελοῦς αὐτῶν καὶ ἀσυμβάτου τύπου, ἐν ᾧ περισσοὶ ἀδιαφόρως τὸ βάπτισμα τῇ ἐπιχύσει καὶ τῷ ραντίσματι ὁ διατάσων ἐν τῷ σφῶν εὐχολογίῳ· ἢ γὰρ, φησι, βαπτίζεις, ἢ ἐπιχέεις, ἢ ραντίζεις· διὸ καὶ βαπτίζειν ἐπάναγκες τοὺς προσιόντας τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ τοὺς μὲν ὡς ἀβαπτίστους, τοὺς δὲ ὡς ἀμφιβαλλομένους διὰ τὴν τοῦ τύπου σύγχυσιν. Τοὺς γὰρ ἀμφιβαλλομένους εἰ ἐβαπτίσθησαν, βαπτίζειν ὁ κανὼν διακελεύει. Αὕτη γοῦν ἡ ἐποχὴ ἀπ' ἧς ἤρξατο καταβοᾶν τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ἢ ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐγκαλοῦσα, ὅτι ἠθέτησε τοῦ Κυρίου τὸ βάπτισμα, ἐλομένη τὰς ἐπιχύσεις καὶ τὰ ραντίσματα, καὶ οὕτως ἐπιχεομένους καὶ ραντιζομένους ἀβαπτίστους ἐκήρυξε, καὶ προσιόντας βαπτίζειν τοῖς ἱερεῦσιν ἐπέτρεψεν· ὡς ἄρα ἀμαθῶς, ὡς ἀλόγως καὶ λίαν προπετῶς καὶ πόρρω ἀληθείας ὁ μῆτε ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν μαθὼν, μῆτε ἐθνικὴν ἐξακριβώσας, καὶ περὶ πάντα ἀναιδῶς κατατολμήσας καὶ ἀνυποστόλως καταψευδόμενος ἀδιάκριτος ἱστορικὸς καὶ ψευδῶνυμος φιλόσοφος Βολτέρος ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἱστορίᾳ γράφει, ὅτι οἱ Γραικοὶ ἀπὸ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου ἤρξαντο βαπτίζειν πνευματικῶς τοὺς λατίνους ὡς ἀβαπτίστους, ὡς νῦν φησιν, ἐν τῇ Ρήγῃ ποιοῦσιν οἱ ἱερεῖς τῶν Ρώσων· ἀλλὰ τοιαῦτα τοῦ γενναίου τούτου τὰ συμπεράσματα καὶ τὰ φρονήματα ἔνω, κάτω, βαβυλῶν, σύγχυσις, οὐδὲν ὑγιές.

Γ. (σελ. 204). Κατὰ τὸ αψιζ'. σωτήριον ἔτος διεβίβασεν ἡ Ρώμη εἰς Συρίαν πατριάρχην Ἀντιοχείας· ἐχάρη γοῦν

ὅτι τὸ διὰ πολλῶν αἰῶνων σχεδιαζόμενον ἐξετέλεσε· μέχρι γὰρ τούτου πλάττουσα ἀνδριάντας ἐκυτῆ παρίστη ἀντίτυπα πατριαρχῶν Ἀντιοχείας. Ὁ δὲ διαβὰς ἐκεῖσε παντοίους τοὺς ὀρθοδόξους καὶ τοὺς ἀπλουστέρους τούτων διέφθειρε συλῆσας, καὶ πλεῖστα ἐζημίωσε τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ μακρὸν ἐκεῖ ἐπιβιούς· ἔκτοτε ἄμχ ἐξεχύθη ἡ πληθὺς τῶν φρατόρων καὶ μισιοναρίων κατ' Αἰγύπτου, καὶ Παλαιστίνης καὶ Συρίας, καὶ πολλὰς ἐνοχλήσεις καὶ παντοίας σκευωρίας κατειργάσατο κατὰ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ ἁγιωτάτων πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων, καὶ Ἀντιοχείας.

Δ. (σελ. 205). Οἱ προσκειμένοι τοῖς δόγμασι τῆς δυτικῆς εἶτουν Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, μάλιστα ὁ τῆς Γαλλίας πρέσβυς, ὃς πάντα ἐποίησε καθελεῖν τοῦ θρόνου τὸν πατριάρχην Κύριλλον.

Ε. (σελ. 209). Τῶν Ἀρμενίων τὸ ἔθνος ἐφύλαττε τὸν ἀληθῆ τύπον τοῦ βαπτίσματος· κατὰ δὲ τὸν προλαβόντα δέκατον ὄγδοον αἰῶνα, ἀγόμενον καὶ φερόμενον ὑπὸ τῶν μισιοναρίων καὶ πολλῶν ὑπαγομένων τοῖς δόγμασι καὶ ἐθίμοις τῆς Ρώμης, συνέχευε τὴν ὀρθὴν παράδοσιν τοῦ βαπτίσματος· ἐλεγχόμενοι δὲ τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, τῆς ἀνωθεν μητρύς, ἤρξαντο ἐπιδιορθοῦν καὶ ἀναλαμβάνειν τὸν ὀρθὸν τύπον· διὸ καὶ ἡ ἐκκλησία ὡς καὶ πρότερον προσιόντας μύρω χρίει. Οὕτω δὴ μύρω χρισθέντα διὰ πατριαρχικῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς κλεουούσης, ἀνεδεξάμην Ἀρμενίον τινα ἐν Προικονήσῳ κατὰ τὸ αψξ'. τὸ σωτήριον ἔτος ἐπὶ πατριάρχου Ἰωαννικίου τοῦ Γ'. ἐπερωτήσας γὰρ ὁ Προικονήσου Ἀνανίας ὅπως ὀφείλει δέξασθαι τὸν προσιόντα, ἔλαβε πατριαρχικὴν συνοδικὴν γνώμην δι' ἐπιστολῆς, ὡς πρὸς τοὺς προσιόντας τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ Ἀρμενίου ἀποπτύσαντας τὰς αἱρέσεις καὶ τὰ ὀρθὰ καὶ ἄτοπα καὶ ἄπταιστα δόγματα τῆς ἀμωμήτου πίστεως καθομολογήσαντας, μύρω χρίειν ὀφείλει τῇ ἐκκλησίᾳ συντάσων.

ΣΤ. (σελ. 210). Οὐδέποτε πρὶν ὑπὸ τὸ ὀθωμανικὸν κράτος δημώδης συστροφή ἐγένετο κατὰ πατριάρχου· παράδοξος ἄρα ἢ τόλμη· ἀλλ' εἴ τις τὸ ἐπιεικὲς τοῦ τότε κρατουόντος λογίσαιτο, δημοτικὴν εὐροὶ καὶ ἄνετον τοῦ ὑπηκόου τὴν ἀγωγὴν, καθ' ἣν αἱ συνεχεῖς ἐνοχλήσεις καὶ παντοῖαι ἐπήρειαὶ κατὰ τῶν ὀρθοδόξων αἱ γενόμεναι διὰ χρόνου κατὰ τε τὴν Ἀσίαν καὶ τὰς νήσους ὑπὸ τῶν δυτικῶν, ἔμμονον τὸ ἄλλοθι καὶ τὴν ἀρχὴν ἐκάθεκτον ἐνεπεποιήκεσαν μάλιστα νησιώταις· δόξαντες οὖν ἐκδικεῖσθαι ἐπὶ ἀναποδράστῳ ἐλέγχῳ πικρονομίας τῇ ἀθετήσει καὶ κιβδηλίᾳ τοῦ θείου βαπτίσματος ἐμπαίζοντες, καὶ ἐξουθενούντες τοὺς ἐπηρεαστάς ὡς ἀβηπτίστους, καὶ τὸν πατριάρχην μὴ οὕτως ἐπεκδικούντα συνορῶντες, τὸ σφραδάζον τῆς κατὰ τῶν ἀλλοτρίων ὀργῆς ἐπ' αὐτὸν ἐξέχεον· τὰ γὰρ πάθη ἐφ' ἐκὐτὸ συστρεφόμενα πολλάκις μηχανώτερα γίνεται.

Ζ. (σελ. 218). Ἐπὶ τοῦ αἰοιδίμου Κυρίλλου τοῦ Ε' ἐτάχθησαν πρῶτον ἐπιτροποὶ τῶν χρηματικῶν τοῦ κοινοῦ λαϊκοῦ· ἀλλ' ἦν αὕτη ἡ ἐπιτροπικὴ περιωρισμένη καὶ δουλική,

Η. (σελ. 221). Ὡς μεγάλη καὶ σφοδρὰ ἦν ἡ ἐπιμονὴ τῶν Φράγκων εἰς ἔξωσιν τοῦ παναγιωτάτου κυρίου Κυρίλλου καὶ κατασίγασιν τῆς περιηχούσης διαλαλιᾶς, ὅτι οἱ δυτικοὶ εἰσιν ἀβάπτιστοι· ἐνεῖχον οὖν ἐπαπειλοῦντες τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀρχιερεῖς τὰ πάνδεινα καθ' ἡμῶν, εἰ μὴ καὶ τὸν πατριάρχην τοῦ θρόνου ἐκστήσαιεν καὶ τοὺς διακηρύττοντας κατασιγήσαιεν.

Θ. (σελ. 222). Οὕτως ἐλέγετο πάλαι, καὶ κώμη τις ἦν ἀτείχιστος, ὅπου κατῴκει καὶ ὁ ἐπίσκοπος Βυζαντίου ἀπὸ Στάχου, μέχρι Μητροφάνους· διὸ καὶ ἐς ἀεὶ συνημμένη διέμεινε καὶ κώμη ἴσα καὶ πόλις τῷ Βυζαντίῳ ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τοῦ πατριάρχου. Μετωνομάσθη δὲ ὕστερον Γαλατᾶς συνοικισθεῖσα μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Φράγκων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὑφ' ἧν καὶ περιτειχισθεῖσα ἀλαζονικῶς ἐπήρθη καὶ δουλικῶς ὑπέκυψε τῇ κυρίᾳ.

Θ. (σελ. 225). Παράδοξος ἔδοξεν ἡ προσταγή τοῦ ὑπερτάτου ἐπιτρόπου Ραγήπου ἐν τῇ παραστάσει τοῦ ψηφισθέντος πατριάρχου Σερραφείμ, εἰπόντος πρὸς αὐτὸν αὐτολεξεί, ὀρθοδοξίαν γκιοζέτιν! Ἄλλὰ τοῦτο συνετώ; ἅμα καὶ πολιτικῶς ἐξεφώνησε, βουλόμενος καταπαῦσαι τὰ σκάνδαλα καὶ τὸν λαὸν καθησυχάσαι, καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἔργον τὸν πατριάρχην ἀπευθύνας, μὴ προβλέποντα, μὴδὲ πτοούμενον τὰς ὑλακὰς τῶν ὑπεναντίων· ἄλλως τε πολυμαθῆς ὢν καὶ πολῦπειρος, καὶ διὰ χρόνου ἐπὶ Αἰγύπτου καὶ Συρίας ὑπατεύσας, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν δυτικῶν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων διενεργούμενα καταμαθῶν, καὶ τὰς μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν δυτικῶν ἐξακριβώσας διαφορὰς, καὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄδικα καὶ κακεντρεχῆ αὐτῶν βουλευόμενα καθ' ἡμῶν καὶ ἐπιχειρήματα καταγνοῦς, ἐνστερνιζόμενος τὴν ἡμῶν ἀπ' αὐτῶν ἀποστροφήν, ἐνίσχυεν ἐπιστηρίζων τὸν πατριάρχην τῇ προστασίᾳ τῶν αὐτοῦ δογμάτων καὶ προσετιχτο τῶν ἡμετέρων δικαίων κατὰ τῶν ἀντιφερομένων ἡμῖν δυτικῶν.

Ι. (σελ. 227). Ἦν δὲ οὗτος Ἀθανάσιος ὁ Ἰψηλάντης, ἀνὴρ εὐσεβής, μέγας σκευαφύλαξ τῆς ἐκκλησίας προχειρισθείς, καὶ ὕστερον πρωτοσπαθάριος τοῦ αἰδίου αὐθέντου Οὐγκροβλαχίας Στεφάνου Ρακοβήτσα.

Κ. (σελ. 227). Ἦν δὲ οὗτος Γρηγόριος ὁ Γκίκας, ὁ εὐτυχῶς τὰ πρῶτα ἡγεμονεύσας Μολδοβίας καὶ ὕστερον γενόμενος αὐθέντης Οὐγκροβλαχίας, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ μεταστάς εἰς τοὺς Ρώσους, καὶ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπανελθὼν κατὰ τὸ αψοῦ σωτήριον ἔτος αὐθέντης Μολδοβίας, καὶ μετὰ δύο ἔτη δολοφονηθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Λ. (σελ. 227). Τοῦ τότε Ἡρακλείας Γερρασίμου καὶ Νικομηδείας Γαβριήλ, ὧν ὁ μὲν διὰ φιλίαν μεγιστάνων, ὁ δὲ διὰ τόλμην καὶ ἀγχνίονα μάλιστα ἴσχυσεν· ἤρξατο δὲ εὐδοκιμεῖν οὗτος, ἐξυπηρετήσας τῇ χρεία τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἀπελ-

θῶν εἰς Δακίην καὶ μετακομίσας εἰς ἐξόφλησιν τοῦ ὑπολειφθέντος τῇ ἐκκλησίᾳ χρέους τὸ ἔλεος τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου Μιχαήλβοδα Ρακοθήσα.

Μ. (σελ. 227). Οἱ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει εὐσεβεῖς μετὰ τὴν ἄλωσιν εἶχον δι' ἐτῶν οὐκ ὀλίγων ἐκ τῶν προτέρων ἱερῶν ναῶν μολυβδοσκεπεῖς τινὰς καὶ θολωτοὺς· κατὰ γὰρ τὴν γενομένην συνθήκην τῇ ἐξῆς τῆς ἐφόδου τῶν Ὀθωμανῶν ἐν τῇ πόλει, τοὺς μὲν πρὸς θάλασσαν καὶ τὸ παλαιὸν παλάτιον ἐθεβήλωσαν οἱ Τοῦρκοι, τοὺς δὲ πρὸς ξηρὰν καὶ πρὸς τὸ ὕστερον ἐπὶ Παλαιολόγων παλάτιον πρῆλαβον οἱ εὐσεβεῖς. Περητήσατο μέντοι ὁ πατριάρχης τὸν περιήρημον ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων διὰ τὴν κύκλω τότε ἐρήμωσιν, καὶ τὸ πατριαρχεῖον μετέστησε πρὸς τὸν ναὸν τῆς Παναγράντου, ὅπου καὶ διετέλεσεν ἐπὶ τριῶν βρασιλέων μετὰ τὴν ἄλωσιν. Ἐπεὶ δὲ ὁ Ὀθωμανῶν βρασιλεὺς Σελίμης ὁ Α' ἔμαθεν, ὡς τὰ ἐν χερσὶ τῶν εὐσεβῶν τῆς συνθήκης ἔγγραφα ἔν τινι αἴφνης ἐμπρησμῷ ἀπώλοντο, βουλόμενος καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν ἀπαλειψαὶ καὶ καταδουλαγωγῆσαι τοὺς ἐν τῇ πόλει χριστιανούς, ἐπαπειλήσας φόνον καὶ ὄλεθρον μὴ μεταθεμένους τῆς εὐσεβείας, ἠρκέσθη περισχεῖν σφῶν τοὺς ἀρχαίους ναούς, ὡς ὑπομνήματα λαμπρὰ ὄντας καὶ ἀναντιρρήτους μαρτυρίας τῶν ἐπὶ τῆς συνοικίσεως συνθηκῶν· ἀλλ' ἔμαθεν οἷς ἐδόκει σπουδάζειν ἐπονομάσας τὸ πατριαρχεῖον φετιχιέ τζαμισί, ὡς δευτέρως οἰονεὶ ἀλώσεως κτήμα. Ἐκ γὰρ τούτου δὴλα τὰ τῆς συνθήκης καὶ τὰ ἱστορούμενα περὶ τῆς ἀλώσεως ἀψευδῆ, ὅτι τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως δι' ἐφόδου τῶν Ὀθωμανῶν ἐάλω, τὸ δὲ ἥμισυ τῇ ἐξῆς διὰ συνθηκῶν παρέστη, ἐν οἷς ἦν καὶ τῶν προτέρων ναῶν ἐν μέρει κατάσχεσις. Οἱ γὰρ τῶν πρὸς χέρσον ἐπάλλεων, καὶ πύργων καὶ πυργοβάσεων, καὶ τῶν ἐντὸς ἐρυμῶν στρατιῶται καὶ λοιποὶ φύλακες, μένοντες ἐφ' ὅπλοις δι' ὅλης ἐκεῖνης τῆς νυκτός, γνώμην κοινὴν ἔθεντο ἀνδρείως θανεῖν· συνεσκευάζοντο

οὖν ἐν ἀπογνώσει πυρὶ καὶ ξίφει διαμάχεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους, ὥστε μῆτε λείψανα τῆς πόλεως ὑπολειφθῆναι μῆτε αὐτοῖς, μῆτε τοῖς παρασπουδάσασι· ταῦτα δὲ μυχῶν ὁ τότε ἀλωτῆς καὶ δεισῆς τῆς ἀπογνώσεως τὰ ἀποτελέσματα ἐπισημῶναι ἐκάλει παραδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ δούς καὶ λαβὼν τὰ πιστὰ καθυσύχασε συνοικίῃσας. (Ἰδρα περὶ τούτων καὶ τὸν εὐκλεέστατον ἡγεμόνα Δημήτριον Καντεμίρην, Ὀθωμανικῆς ἱστορίας βιβλ. γ'. σημ. ν'. φύλλον 117 ἐν γαλλικῇ μεταφράσει). Καταβιάσας γοῦν ὕστερον ὁ Σελίμης καὶ ἐξώσας τῶν ἐπιφανῶν ναῶν, καὶ παραγκωνισάμενος καὶ ἐξευτελίσας ἐν τῇ πόλει τοὺς εὐσεβεῖς, ταύτης δεύτερος ἀλωτῆς ἠθέλησε κλεισθαι, καὶ τὴν δραματουργίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πατριαρχεῖον εὐφήμησεν, ἐξώσας τὸν πατριάρχην εἰς μικρὸν καὶ χθαμαλὸν τινα ναὸν τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, εὐκτήριόν ποτε μοναζουσῶν (1). Τοιοῦτους δὲ καὶ λοιποὺς ἄλλους ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἔκτοτε περιεποίησαντο οἱ εὐσεβεῖς, στερηθέντες τῶν ἐπιφανῶν καὶ μεγάλων. Ἦν γὰρ αὐτοῖς ἐπιτετραμμένον ἐπισκευάζειν πῶς, καὶ κατὰ καιροὺς ἀνήγειραν εὐρόναντες καὶ κατακαλλύναντες τινὰς μέχρι τοῦ αψλ'. σωτηρίου ἔτους· ἐξῆς δὲ ἡ δεισιδαιμονία ἐπισχύσασα, ἢ μᾶλλον ἡ ἀσέβεια μνηστὰς διόλου ἀπέτρξε, καὶ τὴν ἐπισκευὴν τῶν μικρῶν τούτων ἱερῶν ἐκώλυεν, ὥστε μὴ κέραμον τούτοις ἐπιβαλεῖν, μῆτε κάρφος ἐμβαλεῖν μῆτε τοῖς πέλας κελλεῖσι τῶν ἱερῶν ἐπέτρεπε· διὸ ὁ κύριος Σεραφεῖμ τῆς δημοχαροῦς φαιδρότητος δραξάμενος τινὰς ἐπισκευάσαστο χρῆζοντας διορθώσεως.

N. (σελ. 228). Μετάφρασις τοῦ ὑψηλοῦ χάτι χουμαγιοῦν, τὸ ὁποῖον ὁ κραταιότατος καὶ πολυχρόνιος ἀναξ ἐπέ

(1) Τὰ ἐνταῦθα ἡμαρτημένως διηγούμενα περὶ τῆς ἐρπαγῆς τῆς Πικρμακαριστοῦ, ἀληθέστερον ἐκτίθενται ἐν τῇ ἡμετέρῃ σχεδίασματι περὶ Ἱερσίου Β'. (σελ. οε'. — πβ.). Σ.

μεγάλης εὐσπλαγγνίας ἤλθεν ἤδη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ εἰς ὄλον τὸ γένος μας.

« Κορυφαίε τῶν ἀρχόντων τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν, πατριάρχα τῶν Ρωμιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, αὐξηθείη ἡ ὑποταγή σου! Διὰ τοῦ παρόντος βασιλικοῦ ὀρισμοῦ χάτι χουμαγιοῦν, φθάνοντος εἰς ἐσένα, ἔστω εἰς εἰδήσιν σου, ὅτι οἱ εὐρισκόμενοι ἐνταῦθα εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ τάχτι τῆς εὐτυχοῦς μου βασιλείας μητροπολίται Ρωμαῖοι καὶ πάντες οἱ γέροντες τοῦ γένους τῶν Ρωμαίων ἔδωκαν εἰς τὸ βασιλικόν μου καὶ εὐτυχές ρεκιάπι ἀναφορὰν βουλωμένην κατὰ λόγον μαχζαρίου, διαλαμβάνουσαν, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι οἱ ραγιαδες μου ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὸν ἰτζρά καὶ ἐνέργειαν τῶν δογμάτων τοῦ ἀνιου τους, μὲ τὸ νὰ ἀπέχουν καὶ νὰ φυλαχοῦν ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ματαίας θρησκείας τῶν Φράγκων, ὅταν ἔκαμνε χρσία νὰ ἀλλαχθῇ ὁ πατριάρχης τους αὐτός, ἀναμεταξύ τους ἐδιάλεξαν καὶ ἐψήφισαν μὲ τὴν εἰδήσιν ὄλων ἓνα ἀξιον καὶ εἰδήμονα ἀπὸ τοὺς μητροπολίτας, πολιτικόν, ἡμερεν, καλῶς ἐπιστάμενον τὰ τῆς πολιτείας καὶ τῆς πίστεως καὶ θρησκείας αὐτῶν, εἰς τὸ νὰ τὰ ἐνεργῇ ἐπιτηδείως, καθὼς πρέπει, καὶ ἀφοῦ τὸν ἐδιάλεξαν καὶ τὸν ἐφανέροναν εἰς τὴν ὑψηλὴν πόρταν τῆς βασιλείας, ἔτσι ἐδιωρίζετο καὶ ἐπροβιάζετο ἐκεῖνος ὁ πατριάρχης, καὶ ὅταν δὲν ἐφαίνετο κανένα σφάλμα μέγαλον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου, δὲν ἀλλάζετο, καὶ κατὰ τὰ προνόμια ὅπου ἔχει ὁ πατριάρχης κατεστρωμένα εἰς τὸ ὑψηλότετον περάτιον ὅπου εἶναι εἰς χεῖράς του, ὅτι δηλαδὴ νὰ μὴ τὸν ἐνοχλῇ κανεὶς εἰς καμίαν ὑπόθεσιν, ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις του ὅπου θεωρεῖ μὲ τὴν εἰδήσιν ὄλων, εἶχε πάντα τὸ ἀνενόχλητον. Ταῦτα οὖν πάντα ἐφυλάττετο ἀπαρασάλευτα ἀπὸ τὸν κειρὸν τῆς ἀλώσεως ἕως πρὸ ὀλίγου, καὶ ὅσον καιρὸν ἐφυλάττοντο τὰ προνόμια ἐκεῖνα τὰ παλαιά, ὅλοι οἱ ραγιαδες εὐρίσκοντο εἰς καλὴν κατάστα-

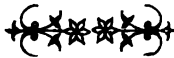
σιν· και εκεί όπου ήτον ελευθέρα ή διοικήσις τους από κάθε σύγχυσιν, μερικοί από τὸ ἔθνος τῶν Ρωμαίων ἔχοντες συναναστροφήν και συμμίξιν με τὸ ἔθνος τῶν Φράγκων, παρקיνοῦμενοι από πλεονεξίαν και κτήσιν χρημάτων, ἀκουμβίζοντες εἰς τὸ γένος τῶν Φράγκῶν ἔκαμαν πράγματα ἐναντία τῆς συνηθείας και ἀλλότρια τῶν δογμάτων τους, ἔργον και τέχνην κάμνοντες νὰ ἀνακατωθοῦν εἰς ἀλλαγὴν και προδιβασμὸν πατριαρχῶν, και εὐρίσκοντες κάποιους ἀγροίκους και φθοροποιούς, με κακουργίαις και μεθοδίας τοὺς ἔκαμαν παριάρχας, και ἐζήτησαν τὰ ἐξοδα τῆς πατριαρχείας ἀπὸ τοὺς μητροπολίτας και τὰ ἐφόρτωσαν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, και με τοιούτους τρόπους ἐκατάστησαν τὸ πατριαρχεῖον εἰς βαρύτατον χρέος, ὡς τόσον ὅπου και τὰ ἄσπρα ὅπου ἐμάζοναν οἱ μητροπολίται με τρόπον ἐλεημοσύνης, και τὰ ὅσα ἐσύναζαν διὰ τὸ μίρι τὰ ἔπερναν ἀπὸ τὰ χερίά τους, και με τοῦτον τὸν τρόπον οἱ μητροπολίται στενοχωρούμενοι και διαζόμενοι ἐλάμβανον δανειακῶς ἄλλα ἄσπρα διὰ πληρωμὴν τοῦ μιρίου, εἰς τόσον ὅπου τὴν σήμερον κατήντησε τὸ πατριαρχεῖόν τους νὰ χρεωστῆ χίλια ἑκατὸν πενήντα πουγγία, ὁμοίως και αἱ εὐρισκόμεναι ἐκκλησίαι εἰς χεῖρας τῶν μητροπολιτῶν ἐβυθίσθησαν· και ἐπειδὴ ἀπὸ αὐτὰ τὰ χρέη ἄλλα μὲν εἶναι τῶν ὀρτάδων τῶν γενιτζάρων τῆς ὑψηλῆς πόρτης μου, και ἄλλα τῶν βακουφίων και τῶν χὰπ-ὀτζακίων τῶν ποσταντζίδων, και ἄλλα ἀπὸ ἄλλους τινὰς δανειακῶς δεδομένα, τοῦ κακοῦ προιόντος, και δεδομένων τῶν διαφόρων τῶν χρεῶν τούτων, αὐξάνει και πληθύνει τὸ χρέος με ζημίαν και βλάβην, ἡ ὁποία ζημία και βλάβη ἐπιστρέφει εἰς τοὺς πτωχοὺς ραγιαδες μου. Λοιπὸν χάριν εὐσπλαγχνίας εἰς τοὺς πτωχοὺς και διὰ φύλαξιν εἰς τοὺς ραγιαδες, ἀπὸ τώρα και εἰς τὸ ἐξῆς νὰ παύσουν οἱ τοιοῦτοι κακοὶ ἄνθρωποι, ὅπου κάμνουν τοιαῦτα ἐναντία τῆς θρησκείας τους και βλαβερὰ εἰς τοὺς πτωχοὺς, και συγ-

χύσεως πρόξενα εἰς τὴν ἀρμονίαν τοῦ πατριαρχείου, ὅπου τολμῶσι μὲ πλεονεξίαν καὶ αἰσχροκέρδειν εἰς ἀλλαγὰς καὶ προβιθασμούς πατριαρχῶν καὶ ἀνίσως πάλιν τέτοιόν τι συμβαίνει, ἓνα ἄσπρον νὰ μὴ δοθῇ ἀπὸ τὸ πατριαρχεῖον εἰς τέτοια ἐξόδα τῆς πατριαρχείας, καὶ μηδὲ ἓνα ἄσπρο νὰ μὴ ζητηθῇ ἀπὸ τοὺς μητροπολίτας πάλιν μὲ ὄνομα ἐξόδων τοῖς πατριαρχείαις, ἀλλὰ τὰ ἐξόδα τῆς τοιαύτης πατριαρχείας, ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι ὅπου γίνονται πατριάρχαι καὶ οἱ βοηθοὶ καὶ οἱ συμφατριῶται αὐτῶν ἀπὸ τὰ ἴδια των χρήματα νὰ τὰ δώσωσι. Πρὸς τοῦτοις ἐναντίον τῶν προνομίων, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ ἔθος τῶν δογμάτων, ἀνίσως ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐκεῖνοι ὅπου γίνονται πατριάρχαι παθητικῶς ἐνοχλοῦσι καὶ στενοχωροῦσι μὲ κάποια ζητήματα ἄκυρα τοὺς μητροπολίτας, καὶ κάμνουν ἀναφορὰν κατ' αὐτῶν εἰς τὸν Ἵψηλὴν Πόρταν, ἐκεῖνη ἡ ἀναφορὰ, ἂν δὲν εἶναι βουλωμένη μὲ ταῖς βούλλαις τῶν εὐρισκομένων μητροπολιτῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, νὰ μὴ εἰσακουσθῇ. Καὶ ἐπειδὴ ἐπεκράτησε συνήθεια νὰ βουλλόνωνται ἡ ὁμολογίαις τοῦ χρέους ἀπὸ τοὺς μητροπολίτας, κατὰ τὴν τάξιν λοιπὸν τοῦ κερχανὲ μερικῶν μητροπολιτῶν, ἡ βούλλα ἂν δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν ὁμολογίαν ἐκεῖνην, ὅταν φανερωθῇ ἡ ὁμολογία ἐκεῖνη νὰ μὲν ἄκυρος, μὲ τὸ νὰ ἦναι συνήθεια τοιαύτη εἰς φύλαξιν τῆς τάξεως καὶ ἀρμονίας καὶ σύνδεσμον κυβερνήσεως. Ἐπειδὴ οἱ ραγιαῖδες ἐζήτησαν τὴν πρόνοιάν μου, καὶ ἔκδοσιν νέου ἱεροῦ ὀρισμοῦ διὰ φύλαξιν καὶ στερέωσιν, καὶ ἐμπράκτως ἐνέργειαν τούτων ἀπάντων, ἰδοὺ κατὰ τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν μου τὴν προνοητικὴν, ὅπου ἐβάλλθη ἐπάνω εἰς τοῦτόν μου τὸν ὀρισμὸν προστάζω μὲ τοῦτο τὸ βασιλικόν μου χάτι χουμαγιοὺν ἐσένα τὸν προειρημένον πατριάρχην τῶν Ρωμαίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰν νῦν, διὰ εὐταξίαν καὶ καλὴν ἀρμονίαν τῆς καταστάσεως τῶν πτωχῶν ραγιαδῶν μου καὶ μητροπολιτῶν, ὅτι δι' ἐκείνους ὅπου ἀλλοθὲν ποθεν μὲ ἐναντίας τινὰς

πράξεις και ἄτακτα κινήματα, ὅπου εἶναι ἐξω τῶν συνηθειῶν
 και δογμάτων σας, γίνονται πατριάρχαι, τὰ ἐξοδα τῆς πατρι-
 αρχείας των ἀπὸ τώρα και εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ ζητηθοῦν ἀπὸ
 τὸ πατριαρχεῖον και ἀπὸ τοὺς μητροπολίτας και μηδὲ ἓνα
 ἄσπρον νὰ μὴ δοθῆ, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὅπου γίνονται πατρι-
 ἀρχαι και οἱ βοηθοὶ και σύνδρομοι αὐτῶν, τὰ ἐξοδα τῆς πα-
 τριαρχείας ἀπὸ τὰ ἴδια τους χρήματα νὰ δώσουν· και ἀνίσως
 ἐκεῖνος ὅπου γίνεται πατριάρχης κάμη ἄρτζι διὰ τοὺς μη-
 τροπολίτας ὅπου δὲν δίδουν τὰ δοσίματα, ἐκεῖνο τὸ ἄρτζι,
 ἂν δὲν βουλωθῆ μὲ ταῖς βούλλαις τῶν εὐρίσκομένων ἐν τῷ
 πατριαρχεῖῳ μητροπολιτῶν, νὰ μὴν εἰσακουσθῆ, ἀλλὰ νὰ ἦναι
 ἄκυρον· και εἰς τὰς ὁμολογίας ὅπου βουλλώνουσι κατὰ τὴν
 τάξιν τοῦ πατριαρχείου μερικοὶ μητροπολίται, ἐφ' ὅσον δὲν εὐ-
 ρίσκεται ἢ βουλλά τους εἰς τὴν ὁμολογίαν, ἐκεῖνη ἢ ὁμολογία
 ὅταν φανερωθῆ, ἐσὺ ὦ πατριάρχα, νὰ διορίζῃς εἰς τὸ νὰ ἦναι
 ἄκυρος. Καὶ αὐτὴ ἢ εὐταξία και ἄρμονία, διὰ νὰ γίνεται γνω-
 στὴ εἰς πάντας, ἂς διαβασθῆ και ἂς γένη γνωστὴ αὐτὴ ἢ ἱερά
 μου προσταγὴ ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων τῶν εὐρίσκομένων εἰς τὸ
 πατριαρχεῖον και εἰς τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας τῶν ραγιαδῶν
 μου τῶν Ρωμίων, και νὰ προστάξῃς, σὺ ὦ πατριάρχα, και νὰ
 παραγγείλῃς αὐτοὺς τοὺς ἀτάκτους ὅπου εὐρίσκονται εἰς τέ-
 τοια ἀτοπήματα, νὰ εὐτακτοῦσιν εἰς τὸ ἐξῆς και νὰ σταθῶσιν
 εἰς τὰ ἴδια των ὅρια· ἐπειδὴ διὰ νὰ φυλαχθῆ διὰ παντὸς αὐτὴ
 ἢ εὐρυθμος εὐταξία, και νὰ προσέχετε μὲ κάθε τρόπον ἀπὸ
 τὴν ἐναντιότητα και παράβασίν της, ἐξεδύθη ἢ παροῦσά μου
 ὑψηλοτάτη και ἀξία ὑπακοῆς προσταγὴ, και ἤδη ἀπορηνάμε-
 νος ὤρισα, ὅτι λαμβάνοντες αὐτὴν ὅλοι σας νὰ ὑπακούσητε,
 ὑποτασσόμενοι εἰς τοῦτό μου τὸ βασιλικὸν χάτι χουμα-
 γιούν, ὅπου κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον σᾶς προστάζει,
 και ἀπὸ τώρα και εἰς τὸ ἐξῆς μὲ πᾶσαν προσοχὴν νὰ φυλα-
 χθῆτε νὰ μὴ δεῖξητε ἐναντιότητα εἰς τὴν ἀναίρεσίν του κα-

τ' οὐδένα τρόπον· ἔτσι νὰ ἤξεύρετε καὶ εἰς τὸ ἱερόν μου ση-
μεῖον νὰ πληροφορηθῆτε. Ἐγράφη κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς
ρεπιγιοῦλ ἐββέλ τοῦ αρογ' ἔτους, ἐν Κωνσταντινουπόλει
τῆ περιφρουρουμένη.»

αψνθ', νοεμβρ. ιδ', ἀνεγνώσθη τὸ παρὸν ἐν πάσαις
ταῖς ἐκκλησίαις ἐπ' ἀμβωνος.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

Δ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΟΡΔΙΟΥ

ΒΙΟΣ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ.

Vertical line on the left side of the page.

Vertical line on the right side of the page.

Βίος τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γεινομένου σοφω-
τάτου καὶ λογιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρίου
Εὐγενίου Ἰωαννουλίου τοῦ ἐξ Αἰτωλίας, ἐν ᾧ
καὶ περὶ τοῦ Κορυθαλλέως τινὰ καὶ τῶν αὐτοῦ
ὀπαδῶν κατ' ἐπιτομήν· συγγραφεῖς παρὰ τοῦ
ἐλαχίστου ἐν ἱερομονάχοις Ἀναστασίου Γορ-
δίου τοῦ ἐξ Ἀγράφων, ἐσχάτου τῶν αὐτοῦ χρη-
ματίσαντος φοιτητῶν.

Πολλοὶ πολλοὺς ἔχοντες τοὺς τοῦ γράφειν σκοπούς, οἷζύ-
τητί τε νοὸς καὶ δυνάμει λόγου κεκοσμημένοι τυγχάνοντες,
ἐπὶ πολλὰς ὤρμησαν ὑποθέσεις, καὶ ταῦτα ἐπ' ὄψει ταῖς ἐαυ-
τῶν τιθέμενοι, συγγραφὰς ὅλας περὶ αὐτῶν ἐνεστήσαντο, καὶ
τέλος αὐταῖς τὸ προσήκον ἐπέθεντο· ἡμῖν δὲ τοῖς καὶ κατ'
ἔμφω τούτων ἐπίσης ἐλαττουμένοις, τὸ σιγᾶν μᾶλλον, ἢ τὸ
λέγειν καὶ γράφειν οἰκειότερον ἂν τις εἴποι καὶ ἀσφαλέστερον·
ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ ἀπὸ τούτου τυχὸν γενησόμενον ὄφελος ἀνδρά-
σιν ἀρετῆς ἐπαινέταις, καὶ τοῖς περὶ αὐτῆς διηγήμασι τὴν
ἀκοὴν ὑπέχειν αἰεὶ γλιχομένοις, μὴ εἰς φῶς ἐλθόν, καὶ κατα-
φανές ὀπωσοῦν γεγονός, ζημίαις οὐ τῆς τυχοῦσης πρόξενον γέ-
νηται, φέρε περὶ ἀνδρὸς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γεινομένου χρόνοις,
καὶ ἀρετῇ πάσῃ καὶ λόγῳ τὸν βίον ὅλον συγκαταλύσαντος,
ἐκ πολλῶν ὀλίγα τινὰ συλλεξάμενοι διεξέλωμεν· οὕτω γὰρ
καὶ τούτοις συνεισενεγκεῖν τι, καὶ ἡμῖν αὐτοῖς χρέους τοῦ πρὸς

ἐκεῖνον ὀφειλομένου μοίρας τινὸς ἀπό τισιν, εἰ καὶ ἄγαν μικρὰν, ἀφοσιώσασθαι δυνησόμεθα.

Εὐγενεῖ τῷ δι' εὐφήμου μνήμης ἀπανταχοῦ σχεδὸν ἐν τε τοῖς κατ' αὐτόν, καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γενομένῳ χρόνοις, πατρὶς ἦν ἡ κατὰ μέσσην τὴν πάλαι περίφημον Ἑλλάδα κειμένη Αἰτωλία, ἡ ἀπὸ Αἰτωλοῦ τοῦ Ἐνδυμίωνος κατὰ τὸν γεωγράφον οὕτως ὀνομασθεῖσα, πόλεων εὐδαιμονία καὶ πλήθει ἀνδρῶν ἀριθμοῦ κρείττονι κατὰ τοὺς πάλαι χρόνους τῶν Ἑλλήνων κελύκοσμημένη, τὸ δέ γε νῦν ἔχον, τῶν ἄλλων, πλὴν τῆς Ναυπάκτου, ἣτις καὶ προκαθεζομένη πασῶν, καὶ ὄρος τῆς ἐπαρχίας πάσης ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις (καὶ νῦν εἰσέτι) διατετέλεκεν, οὐδὲ μιᾶς ἀπολειπομένης· πᾶσαι γὰρ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν συνεχῶν πολέμων, ἀνάστατοι καὶ κατηδαφισμένοι γέγονασιν, μάλιστα δὲ αἱ ὑπὸ Δημητρίου πολιορκηθεῖσαι τοῦ ἐπικληθέντος Αἰτωλικοῦ· κῶμαι δὲ τινες μόναι εἰσὶν ἀπολειμμέναι, λίαν συνεσταλμένοι· δύο μὲν αὐταὶ κατὰ μεσόγειον Ζαπάντη καὶ Βραχώρη βαρβαρικῶς οὕτω καλούμεναι, δύο δὲ κατὰ θάλατταν, ἡ μὲν Ἀνατωλικὸν (ὡς τῇ ἄνω Αἰτωλίᾳ, εἰ οὕτως ἐτυμολογηθεῖη, συναπτόμενον) καλουμένη, πρότερον μὲν παραθαλάσσιος οὔσα, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐκ τῶν φαινομένων αὐτῆς ἰχνῶν ἣτις ἐγχωρίως Ἐξω Χώρα καλεῖται, τανῦν δὲ ἐπὶ λυπρᾶς τινοῦ καὶ βραχείας νήσου κειμένη· ἡ δὲ, Μεσολόγχιον οὕτω καλεῖται, καὶ τὴν θέσιν ἔχει παρὰ τὴν θάλατταν· μέσον δὲ τῶν τεττάρων τούτων κωμῶν, καὶ φρούριόν τι ἐπὶ περιωπῆς τινοῦ κεῖται τὴν τοῦ Ἀγγέλου κλησὶν ἐπιφερόμενον, καὶ Ἀγγελόκαστρον οὕτω καλούμενον, Ἀγγέλου οἶμαι κτίσμα τοῦ Κομνηνοῦ· καὶ τούτου τὸ πλεῖστον μέρος ἐρείπιον, καὶ παντάπασιν ἠρημωμένον, ἐκ θατέρου δὲ μόνον μέρος τῶν ὑπὸ κάτωθεν ὀλίγων οἰκῶν περιγραφῆς κυκλοῦμενον, καὶ ἀγραῦ σχῆμα διασῶζον.

Τὰ δὲ λοιπὰ ταύτης μέρη ἀγροὶ τινες εἰσιν, ἀπὸ τοῦ Ἀ-

γελώου τοῦ μεγίστου τῶν ἐν Ἑλλάδι ποταμῶν διὰ τοῦ Εὐήνου μέχρι καὶ τῶν τῆς Νκυπάκτου ὀρίων διήκοντες· οὗτοι δ' αὖ εἰς μικράς τινας ἄλλας διαιρούμενοι μοίρας, καὶ τὴν τῶν πάσαις Κουρητῶν καλουμένην περιέχουσι χώραν, οὐ· καὶ Ἀποκουρήτας τὸ νῦν ἔχον ἰδιωτικῆ γλώττῃ καλοῦσι, καὶ Ἀπόκουρον τὴν τῶν ἀγρῶν τούτων πᾶσαν περιοχὴν· ἐν τούτοις τοίνυν καὶ Μέγα Δένδρον ἐστὶ τις καλούμενος, ὅστις τανῦν μὲν μάλα συνεσταλμένος φκίνεται, καὶ ἀνδράσιν εὐαρίθμοις οἰκεῖται, πενία προστλαιπωροῦσιν ἐσχάτη, πρὸ πολλῶν δὲ χρόνων, ὡς ἀκοῆ παραδέδοται καὶ ὡς ὁ περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος πολλάκις ἡμῖν διηγεῖτο, κώμη τις ἦν τῶν πέριξ ἀγρῶν ὑπερέχουσα πάντων.

Τοῦ Μεγάλου τούτου Δένδρου καρπός, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἕτερον ὡς ἀληθῶς μέγα δένδρον (παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ἢ φησιν ὁ μελωδός, πεφυτευμένον, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δέδωκεν ἐν καιρῷ, καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπερρῦη) ἐκ μικροῦ τινος, ὡς ἂν τις οὕτως εἴποι, ἐφύη σπέρματος, ἢ ὡς ἐκ παρασπᾶδος ἐβλάστησεν ὁ τῶντι εὐγενῆς καὶ θαυμάσιος οὗτος ἀνὴρ. Πατέρες δὲ αὐτῷ πένητες μὲν, καὶ ἀπλοῖκῶ τι καὶ ἀγροικικῶ ζῶντες βίῳ (τῆ γεωργίᾳ γὰρ ἦν προσασχολούμενος ὁ πατήρ) χριστιανικῶ δ' ἄλλως, καὶ τοῖς τὰς τοῦ Θεοῦ ἐντολάς· σὺν φόβῳ πολλῶ φυλάσσουσι πρέποντι· ὁ μὲν πατήρ Νικόλαος τοῦνομα, τὸ ἐπίκλην Ἰωαννοῦλιος, ἡ δὲ μήτηρ Στάμω. Ἐπεὶ δὲ τὸν βίον ἢ μήτηρ αὐτοῦ μετήλλαξε, καὶ εἰς δεύτερον γάμον ὁ τούτου πατήρ ἐτράπετο, τῆ μητριᾷ συνοικεῖν ἠναγκάζετο· ταύτης δέ, ἅτε μητριᾶς, χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν φερομένης, μὴ δυνάμενος τὴν μετ' αὐτῆς συνοίκησιν ἐνεγκεῖν, εἰς τὴν τοῦ καλουμένου Βλογοῦ ἱερὰν μονὴν φυγὰς ὄχετο, τῆς πατρίδος ἀπαναστάς· καὶ τὴν τῶν κοσμικῶν ἀποθέσθαι τρεῖς γλιχόμενος· ἀλλ' ὁ πατήρ τῆς ἐκεῖσε τούτου φυγῆς ἐν αἰσθήσει γενόμενος, καὶ καταδιώξας αὐτὸν καὶ εὐρῶν, ἐπανήγαγεν οἴκαδε.

Ὁ δὲ μετὰ τινα χρόνον καιροῦ λαβόμενος ἐπιτηδεῖου, τὴν αὐτὴν αὐθις ὁδὸν μετὰ συντονωτέρως τῆς προθυμίας διήνυσεν· καὶ εἶχεν αὐτὸν ἡ προειρημένη τοῦ Βλογοῦ ἱερὰ μονή, γραμμασι παιδευόμενον, καὶ τοῖς πατράσι προθύμως διακονούμενον. Ἐν τούτοις τοίγαροῦν ὄντος, καὶ τοῦ πατρὸς τοῖς ὄλοις ἀπειρηκότος, Ἀρσένιος τις τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν (ἄνθρωπος ὡς αὐτὸς οὗτος ἰδίᾳ φωνῇ πολλάκις ὁμιλῶν ἡμῖν ἔλεγε) φρονήσει πάση κεκοσμημένος, καὶ γραμμάτων πετρὰν μετρίαν ἔχων, εἰς κάλλος τε γράφειν ἐξησκημένος, καὶ μουσικῆς ἔμπειρος, ἐκ τῶν ὁρῶν τῶν καλουμένων Ἀγράφων κατελθὼν, τῇ ρηθείᾳ μονῆ παρέβαλε, τοῖς ἐν αὐτῷ πατράσι τὰ φίλα προσομιλήσων· (ἦν γὰρ καὶ αὐτὸς οὗτος ἄνωθεν Αἰτωλός)· ὅστις τὸν πατέρα ἰδὼν οὕτως ἀστεῖον, οὕτω χαρίεντα, οὕτω τοῖς πατράσι διακονούμενον, οὕτω τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἐφιέμενον, πυνθάνεται παρ' αὐτοῦ μαθεῖν, τίς τε καὶ πόθεν, καὶ τίνας εἶη· ὁ δὲ πάντα αὐτῷ διεσάφησεν· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς ἐτύγχανεν ἀγνοῶν, μετὰ περιχαρείας ὅτι πλείστης πρὸς αὐτὸν φησι: βούλει μετ' ἐμοῦ ἐλθεῖν, καὶ πρὸς τὰ τῶν Ἀγράφων ὄρη συναναβῆναι, τοῖς τε ἱεροῖς γραμμασι παιδευθῆναι, καὶ ὧν ἐπίσσει πάντων ἐπήβολος γενέσθαι; μεθ' ὅλης ὁ παῖς ἀπεκρίνατο τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς καὶ τῆς προθυμίας. Λαβὼν οὖν αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ, τὴν εὐθὺ τῶν Ἀγράφων ὁρῶν ἐβαδίζων, καὶ εἰς τὸ μονύδριον, ἐν ᾧ τὴν οἰκῆσιν ἐποιεῖτο μετὰ σπουδῆς παρεγένοντο· ἦν δὲ τὸ μονύδριον ἐκεῖνο ἐγγιστά που τινὸς τῶν ἐν Ἀγράφοις χωρίων, Τριβάτου καλουμένου, εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς τοῦ λόγου Μητρὸς· ἐνθα τὸν ἀσκητικὸν δίχυλον ἱερὰ καὶ θαυμαστά τις διήνυε ξυνωρίς, Ἀντώνιος καὶ Βαρθολομαῖος αὐτῶν τὰ ὀνόματα· τοῦ μὲν Ἀντωνίου ἐξ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ χωρίου ὀρωμμένου, τοῦ δὲ Βαρθολομαίου ἔκ τινος τῶν Αἰτωλικῶν, ὧν ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, Αἰσώπου Νίκη καλουμένου· ἄνδρε θαυμασίῳ, καὶ ἀρετῆς ἐργάτῳ καὶ ἄμφω, καὶ οὐ τοῖς ἐγ-

γὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς μακρὰν ἄπαι περιβοήτῳ, τοῦ μὲν Ἀντωνίου λόγῳ, τοῦ δὲ Βαρθολομαίου βίῳ μᾶλλον ἀλλήλοιν ὑπερέχοντε. Τοιοῦτοις ὁ παῖς ἀνδράσι συνών, καὶ τῷ προρρηθέντι ἱερῷ ἀνδρὶ πᾶσαν ὑποταγὴν ἐνδεικνύμενος, γράμματα παρ' αὐτοῦ ἐπικιδεύετο, καὶ ταῖς ἱεραῖς τῆς ἐκκλησίας ἀκολουθίαις συντόνως προσεῖχεν· ὀλίγου δὲ διαβάontos χρόνου, ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμιά μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῇ καλουμένῃ Τετάρτῃ, τὴν τοῦ διακόνου χειροτονίαν ἐδέξατο· καὶ αὐτῆς μετὰ τῶν ἱερῶν ἐκείνων ἀνδρῶν συνηλιζέτο.

Βουλευθεὶς δὲ ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ᾧ μαθητεύειν τοῦτον δεδήλωται, εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπίεσαι, ἐφ' ᾧ τοὺς ἐκείσε ἀγίους ἱστορήσαι καὶ προσκυνῆσαι τόπους, συνοδοιπόρον μεθ' αὐτοῦ καὶ τοῦτον παρέλαβεν, ἅμα μὲν ὑπηρεσίας τῆς παρ' αὐτοῦ δεόμενος, ἅμα δὲ καὶ τῆς αὐτῆς αὐτῷ κοινωνήσαι καὶ τοῦτον ὠφελείας βουλόμενος· πρὸ μέντοι τοῦ τῆς τοιούτης χάριτος ἐν μεθέξει γενέσθαι, καὶ τὸν πόθον ἀφοσιώσασθαι, καὶ τὰς ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἁθωνος ἠδουλήθη προϊστορήσαι ἱεράς καὶ σεβασμίας μονάς· διὸ καὶ πρὸς αὐτάς πρότερον τὴν πορείαν ποιούμενος παρεγένετο καὶ παρὰ τῇ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα τοῦ Χριστοῦ μυχτύρων τιμωμένῃ σεβασμιά μονῇ, ἧτις κοινότερον τοῦ Ξηροποτάμου λέγεται, τοῦτον συνεπόμεινον ἔχων κατέλυσε, περιελθὼν καὶ τὰς ἄλλας πάσας. Ἐντεῦθεν δὲ ἀπάραι δίκνουόμενος, καὶ πρὸς τὸ τέλος φθάσαι τὸ σκοπιμώτατον, τοῦτον μὲν, οὕτω δόξαν αὐτῷ, καταλιπεῖν ἐκείσε διέγνω, αὐτὸς δὲ μόνος τοῦ πλοῦς ἄψασθαι· καὶ δὴ φέρων αὐτὸν ἀνδρὶ τινι παραδίδωσι τῇ ἀρχιερωσύνῃ κεκοσμημένῳ, τὴν ἐπισκοπικὴν ἀξίαν τοῦ αὐτοῦ ἀγιωνύμου ὄρους πρὸ χρόνων τινῶν ἔχοντι μὲν, παραιτησαμένῳ δὲ, καὶ ἡσυχίας ἔρωτι ἐν τινι τῶν τῆς προρρηθείσης μονῆς κελλίῳ τὸν μοναστὴν ἐπανηρημένῳ βίον, Χαραλάμπης τούτῳ τὸ ὄνομα, ἄχρις οὗ τὴν ἐξ Ἱεροσολύμων ποιήσῃται ἐπανέλευσιν. Ἦν δὲ ὁ ἐπίσκοπος οὗτος ἀρε-

τῆς μὲν τηνικαῦτα ἐς ἄκρον ἐληλακῶς, παιδείας δὲ τῆς κατὰ λόγους ἀκροθιγῶς πως, ἣ λέγεται καὶ ἄκρω δακτύλῳ γευσόμενος· ὅστις τοῦτον παρχλαβῶν ἐρρῦθμιζέ τε πρὸς ἦθος, ὡς οἷός τε ἦν, καὶ τινα ἐκ τῶν ποιητῶν αὐτοῦ ἐξηγεῖτο ἔπη. Καὶ οὕτω μὲν αὐτῷ ταῦτα εἶχεν. Ὁ δὲ θαυμασῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐκεῖθεν ἀναχθεῖς, πρὸς τὸ ποθοῦμενον ἔσπευδεν.

Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενος, οὐκ οἶδ' ὅτι καὶ φῶ, εἴτε ἀρρήτῳ τινὶ τῆς θεῆς προνοίας λόγῳ, ὡς αὐτῇ οἶδε τὰ ἡμέτερα κινούσης, εἴτε βραχάνου τινός ἐπηρεῖα δαίμονος, ἐγγύς γενόμενος τοῦ θηράματος, ἐσφάγη, φεῦ, ὑπὸ τῶν Ἀράδων. Χρόνου δὲ ἱκανοῦ παρελθόντος, καὶ τοῦ δικάνου τὴν αὐτοῦ περιμένοντος ἐπανελεύσιν, ἀντὶ ταύτης ἐγένετο τῆς σφαγῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου κατήκοος· λύπη δὲ συσχεθεῖς, καὶ μηδὲ μιᾶς ἄλλης παρχαμυθίας τυχῶν, ἣ τῆς ἐκ τῶν λόγων τοῦ ἱεροῦ Χαρλάμπους, ὃν ἐπὶ τοσοῦτον ἐθαύμαζε, καὶ χάριτας αὐτῷ ὠμολόγει, ὡς καὶ μνήμης τῆς πρὸς θεὸν ἐν παντὶ τῷ βίῳ αὐτοῦ ἀζήσιον ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς. Ἀναμνησθεῖς δὲ τῆς ἥς ἀνωτέρω ἐφημεν ἱερᾶς ξυνωρίδος, κάκεινη συμβιοττεύειν μᾶλλον αἰρούμενος, τῷ ἀρχιερεῖ συνταξάμενος, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ εὐλογίαν λαβῶν, τὴν εὐθὺ τῶν Ἀγράφων ὁρῶν, ἣ ποδῶν εἶχεν, βαδίζειν ἤρξατο· καὶ τοσοῦτον τῆς ὁδοῦ μήκος πεζοπορία διάνυσας, τῇ ἱερᾷ ξυνωρίδι καὶ αὐθις ἐκυτὸν φέρων δίδωσι, καὶ ταύτη πᾶσαν ὑποταγὴν πληρῶν, πᾶν εἶδος ἀρετῆς τῆς παρ' ἐκείνης ἀναμαζάμενος, οὐχ ἦττον ἢ ὁ κηρὸς τὴν σφραγίδα, ἀνετυπώσατο τῇ ἐκυτοῦ ψυχῇ. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ λόγων οὐκ ἡμέλει τῶν κατὰ δύναμιν, ἔστιν οὗς μὲν καὶ παρ' ἐαυτοῦ μανθάνων (φιλόπονος γὰρ ἦν ἐς τὰ μάλιστα) ἔστι δὲ οὗς καὶ παρὰ Ἀντωνίου ἀκούων τοῦ τῆς ξυνωρίδος ἐνός, οὗ καὶ ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, ὡς καὶ λόγῳ μετρίως μετὰ τῶν ἄλλων κεκοσμημένου καλῶν. Δύξαν δὲ ποτε καὶ αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἱερᾷ ξυνωρίδι, τῷ τε Ἀντωνίῳ φημί καὶ Βαρθολομαίῳ, εἰς προσκύνησιν

τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου τάφου, καὶ δὴ καὶ εἰς τὸ ἅγιον καὶ θεοβάδιστον ὄρος τὸ Σίναϊον ἀπελθεῖν, ὁπαδὸς ταύτης καὶ οὗτος καὶ συνοδίτης γίνεται, πάντα γινόμενος αὐτῇ τὰ πρὸς ὑπηρσίαν καὶ τὴν ἄλλην ὑπακοήν.

Τοῦ πλοῦς τοίνυν ἀρξάμενοι, καὶ πολλοὺς κατὰ θάλατταν (οἷα πολλάκις συμβαίνει γίνεσθαι) κινδύνους ὑπομείναντες, τῇ Αἰγύπτῳ προσώκειλαν· κάκεισε τῷ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τῶν οἰάκων τὸ τότε ἐπειλημμένῳ (Κύριλλος οὗτος ἦν ὁ ἄπαξ μὲν ἐκεῖνον, δις δὲ τὸν τὴν Κωνσταντινουπόλεως πατριαρχικὸν θρόνον κοσμήσας) συγγίνονται· καὶ πλείστα τούτῳ συνομιλήσαντες, πολλὴν μὲν αὐτοῖ ἐκ τῶν ἐκείνου λόγων ἐκαρπώσαντο τὴν ὠφέλειαν, πολλὴν δὲ κάκεινος ἐπεδείξατο τούτοις τὴν περινοίαν θαυμάσας τούτους τῆς ἀρετῆς· κάκεινους μὲν ἄλλοις τοῖς παρ' ἑαυτοῦ δώροις ἐδεξιώσατο, τοῦτον δέ, περὶ οὗ πᾶς ὁ λόγος ἡμῖν ἐνέστηκεν, ἀντὶ διακόνου πρεσβύτερον τῇ τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος· χάριτι οἰκειαίς χειροτονεῖ ταῖς χερσί, καὶ γράμμυτι τοῦτον ἐφοδιάζει συστατικῶ τοῦτον ἔχοντι τὸν τρόπον.

» Κύριλλος πάπας καὶ πατριάρχης καὶ κριτὴς τῆς οἰκουμένης. Διὰ χειρῶν τῶν ἡμετέρων ἀναβιθασθεῖς ἐξ ἱεροδιακόνου εἰς τὸν τοῦ ἱερέως βαθμὸν Εὐγένιος ὁ ἱερομόναχος οὗτος, λαμβάνει παρ' ἡμῶν τοῦτο τὸ γράμμα, ὡς ἐφόδιον ἐν ᾧπερ ἂν τύχη τόπῳ, ἵνα γνωρίζηται καὶ τιμᾶται ὡς ἱερωμένος καὶ τοῦ τοιούτου ἡξιωμένος βαθμοῦ. Εἰς τοῦτο οὖν παρέχομεν αὐτῷ τὸ παρὸν γράμμυ. Ἐν Αἰγύπτῳ α·χ·ι·θ'. Κύριλλος ἐλέφ θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ».

Δέδωκε δὲ δῶρον αὐτῷ, μνήμης ἕνεκα, τὴν Θεοφυλάχτου Βουλγαρίας βίβλον, τὴν εἰς τὰ ἱερά Εὐαγγέλια συνοπτικὴν περιέχουσαν ἐρμηνείαν, ἥτις καὶ νῦν εἰσέτι μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ βιβλίων σώζεται παρ' ἡμῖν.

Κάκειθεν ἀπαναστάντες εἰς τὸ Σίναϊον παρὰ γίνονται, καὶ

πάντα μὲν τὰ ἐκέισε περιελθόντες καὶ προσκυνήσαντες, τὴν τε ἁγίαν καὶ ἀκατάφλεκτον βάτον, καὶ τὸ τῆς ἁγίας καὶ πανσόφου Αἰκατερίνης ἱερώτατον λείψανον, ἐπὶ τὴν ἁγίαν τοῦ ὄρου ἀνήλθον κορυφήν, ἔνθα ὁ τῆς πανάγνου Παρλένου καὶ θεομήτορός ἐστιν ἀγιώτατος ναός· ἐν ᾧ καὶ τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας μυσταγωγίαν τετέλεκε. Διατρίψαντες δὲ ἐν αὐτῷ τῷ θεοβχδίστῳ ὄρει χρόνον ὅσος ἦν ἰκανὸς αὐτοῖς εἰς τοῦ ποθομένου ἐπίτευξιν, τὴν ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ἅγιον καὶ ζωοδόχον τοῦ Χριστοῦ τάφον φέρουσιν διὰ τῆς μεταξὺ κειμένης ἐρήμου ἐλόμενοι ἐπανακάμπτους· κάκεισε γινόμενοι πρῶτον μὲν αὐτὸν τὸν σωτήριον καὶ ζωοποιὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν τάφον ἰδόντες καὶ προσκυνήσαντες, καὶ τὸν ἐνδομουῶντα τῇ ἑαυτῶν ψυχῇ πόθον παρχμυθησάμενοι, χαρᾶς ἀπάτου καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιᾶσεως ἐνεπλήσθησιν· εἶτα δὲ καὶ τὰ περὶ αὐτὸν πάντα, καὶ Βηθλεὲμ τὴν ἁγίαν, καὶ Ἰορδάνην τὸν ποταμόν, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὅσα τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐγένοντο πρόξενα, ἀκριβῶς ἱστορήσαντες, τῇ τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων περὶ τούτων ἀφηγήσει τοῦ ἱεροῦ μάλιστα Ἀντωνίου ἕκαστα ἀνερευῶντός τε καὶ ἀναθεωροῦντος, ἐπειδὴ πέρας τὸ προσήκον εἶχεν αὐτοῖς ὁ σκοπός, τὰ τῆς ἐπανελεύσεως ἦσαν διανοούμενοι. Καὶ ἡ μὲν ἱερά ξυωρίς ἐκείνη τηνικαῦτα ἐπανήλθε, θεοῦ συναιρομένου καὶ συνοδεύοντος· ὁ δὲ τούτων ὀπαδός καὶ συμπροσκυνητὴς ἔμεινεν ἐκεῖ κατὰ χώραν ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ναῷ ἐφημερεύων ἐπὶ ἔτεσιν ὄλοις τρισίν, οὐ δίχα μέντοι τῆς ἐκείνων γνώμης, ἵνα μὴ εἶπω καὶ προτροπῆς· εἶτα πάλιν καὶ αὐτὸς τὰ τῶν Ἀγράφων ὄρη κατέλαβε, τοῖς δηλωθεῖσι συμβιοτεύων καὶ συνσκούμενος πατράσιν.

Ἐφέσει δὲ μαθημάτων πλειόνων, καὶ μάλιστα ἐπιστημονικῶν λόγων κάτοχος ὢν, εἰς Τρίκην πόλιν ἀρχαίην παρσγένετο τῆς Θετταλίας· ἐν ταύτῃ γὰρ αὐτῷ ἤκουσται σχολεῖσιν ὑπὸ τοῦ τῆς κατὰ Λάρισσαν ἐκκλησίας προέδρου συστήναι, καὶ

μαθητὰς ἱκανοὺς ἐκ τῶν περίξ χωρίων συνδραμεῖν· εἰς οὖν καὶ αὐτὸς τούτων γενόμενος, φιλοπονίᾳ μὲν οὐδενὸς ἠλαττοῦτο τῶν ἄλλων, ἐν σπάνει δὲ πολλῇ τῶν ἀναγκαίων ἐτύγχανεν ὦν, ἄλλως τε καὶ τοῦ τῆς σχολῆς προστάτου οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον ἀφιγμένου παιδείας, ὥστε καὶ ἱκανῶς ἔχειν τοὺς μαθητιῶντας τῇ τοῦ λόγου δαψιλείᾳ ἐντρέφειν, οὐ μετὰ πολὺ πρὸς τὸ ἐαυτοῦ μονόδριον ἐπανήλθε, καὶ παντοῖος ἦν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τοὺς περὶ μαθημάτων καὶ μαθήσεως λογισμοὺς ἐλίσσω τῷ νῷ· καὶ οὐκ ἦν ἄλλως αὐτῷ γαλήνην ἐκ τῶν τοιούτων γενέσθαι, εἰ μὴ καὶ τοῦ ποθουμένου γένοιτο μὴ ἀποτυχεῖν, καίτοι καὶ πενία ἐσχάτη καὶ ἀκτημοσύνη συζῶν.

Συνταξάμενος τοίνυν τοῖς γέροισι, καὶ τὰς τούτων εὐχὰς, ἐν ἐφοδίου λόγῳ λαβῶν, ἐπὶ Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον ὤρμησε κατελθεῖν, διδασκάλων καὶ λόγων οἰκητήριον ταύτην εἶναι οἰηθεῖς, ἅτε δὴ ὑπὸ χριστιανικῆς διοικουμένην ἀρχῆς, καὶ οὐ διήμαρτε τῆς ἐφέσεως, ὡς παρκατιῶν ὁ λόγος δηλώσει σαφῶς.

Κατελθὼν τοιγαροῦν εἰς τὸ Δραγαμέστον, χωρίον Ἀκαρνανίας, οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης ἀπέχον, καὶ ἐπὶ νηὸς ἀναθρεῖς εἰς Κεφαλληνίαν τὸν πλοῦν ποιουμένης, οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ καὶ εἶχε τοῦτον ἡ νῆσος, παρ' οὐδενὸς γινωσκόμενον· φιλοξενίας μέντοι τῶν αὐτῇ ἐνοικούντων ὑπὲρ τοὺς κατὰ τὰς λοιπὰς νήσους ἀντιποιουμένων, ἐτύγχανε μὲν τῆς παρ' αὐτῶν δεξιώσεως· αἰσχυρόμενος δέ, ἅτε νήλυς καὶ ὀμιλίς τῆς πρὸς ἐκείνους οὐκ ἐθάς ὦν, αὐτὸς οὗτος ἡμῖν πολλάκις δι᾽ εὐχρηστολέγων, ὡς εἶη τροφῆς οὐδ' ὀπωσοῦν μεταλαβῶν ἐν ὄλαις ἡμέραις τρισίν, ἀπορία πιεζόμενος τῶν πρὸς τὴν χρείαν ἐσχάτη.

Εἶτα Παισίῳ τῷ Μεταξᾶ Ἰερῷ ἀνδρὶ καὶ σοφῷ, ἐκ τῆς αὐτῆς νήσου ὀρμωμένῳ καὶ ὀμιλητῇ τῶν γνησίων χρηματίσαντι Θεοφίλου Κορυθαλλέως τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, μετὰ Ἀγγέλου τοῦ Μπενιζέλου, γινώριμος γεγονώς, καὶ τὸν αὐτοῦ σκοπὸν ἅπαντα ἀνακαλύψας, τὴν τε ἔφεσιν ἦν περὶ τοὺς λόγους εἶχε, καὶ τὴν

τῶν ἀναγκαίων ἐνδεῖαν διεξελθῶν, οὐ διακενή; ἦν ἐλπίζων ἐπὶ τὸν Κύριον, οὐδὲ μάρτην ἐφάνη τὸ τοῦ λόγου χανῶν· ἐδέξατο γὰρ αὐτὸν ὁ ἱερός ἐκεῖνος καὶ τῶντι σοφός ἀνὴρ μεθ' ὅσης εἶχε τῆς προθυμίας, ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ προσώπου χρακτῆρων εἰς εὐλάβειαν αὐτοῦ κινηθεῖς, καὶ εἰς τὸν οἶκον ἐν ᾧ ἦκει παραλαβῶν, οὐ μόνον ἐδίδασκεν αὐτὸν ἀόκνω; καὶ συνεχῶς, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς τροφήν καὶ τὰς ἄλλας χρεῖας, αὐτῷ παρέχε· λογικῆς δὲ τὸ διδάγμα πραγματείας ἦν· ἐν γὰρ τοῖς γραμματικοῖς καὶ ποιητικοῖς μαθήμασιν οὐκ ὀλίγον, ὡς ἐφθημεν εἰπόντες, χρόνον ἐτύγγανε κατατετριφῶς, καὶ ἰκανῶς τῶν τοιούτων ἔμπειρος ἦν παιδευμάτων. Ταύτη τοίνυν τούτων ἐχόντων, ἔτος ὅλον ἠνύετο αὐτῷ παρὰ τῷ Παῖσιῳ ἀναστρεφομένῳ, καὶ πολλὴν παρ' ἐκείνου τὴν ὠφέλειαν καρπούμενῳ.

Τούτου δὲ παρελθόντος, ἐν ταύτῳ καὶ Θεόφιλος, οὐ ἄνωτέρῳ ἐμνήσθημεν, ὁ καὶ τούτου καὶ πολλῶν ἄλλων καθηγεμῶν, Ἐνετίθηεν εἰς Ζάκυνθον παρεγένετο, καὶ φήμη παρὰ πᾶσιν ἦν τούτου πολλή· πολλῆς δὲ καὶ Παῖσιος ὁ τούτου ὀμιλητῆς ἐπλήσθη χαρᾶς, τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἕνεκεν παρουσίας. Τούτων ἀκούσας Εὐγένιος, εἰ καὶ Παῖσιῳ πολλὰς ἦν τὰς χάριτας ὁμολογῶν, καὶ μαθημάτων τῶν παρ' αὐτοῦ ἐς κύρον ἐμφορούμενος, ἀλλ' ὡς τελειοτέρῳ μᾶλλον ἐφίετο συγγενέσθαι τῷ διδασκάλῳ, κάκεινης ἐν πείρᾳ γενέσθαι τῆς σειρηναίας αὐδῆς πύθω πόθον ἐκυτῷ προστιθείς· ἔνθεν τοι καὶ κατὰ μηδὲν μελλήσας ἀπὸ Κεφαλληνίας εἰς Ζάκυνθον μεταβαίνει, καὶ Θεοφίλῳ φοιτᾷ τῷ Κορυδαλλεῖ, ὑπὸ Ζακυνθίων λίαν παρακληθέντι φροντιστηρίου τοῦ παρ' αὐτῶν συγχροτηθέντος προστῆναι· ὁ δὲ τοῦτον ἀσμένως ἐδέξατο καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων τῶν αὐτῷ φοιτησάντων ἔκ τε τῆς αὐτῆς νήσου καὶ ἐτέρωθεν συναρίμει· μᾶλλον δὲ καὶ οἰκειότερον καὶ γνησιώτερον πάντων κέκριμε, σύσσιτον αὐτὸν ποιήσας καὶ ὁμορόφιον. Οὗτος δὲ τῷ τῆς παιδείας ἔρωτι πάντα δεύτερα τιθέμενος, οὐ μόνον τὰς τοῖς πᾶσι

κοινὰς ὑπηρεσίας αὐτῷ ἐπλήρου, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς τῆ ἡλικία αὐτοῦ καὶ τῷ ἐπαγγέλματι μὴ πρεπούσας ἀόκνως διήνουε. Πολλὴν δὲ καὶ τὴν ὑπομονὴν ἐπεδείκνυτο· ἦν γὰρ ὁ εἰρημένος ἀνὴρ καθ' ὑπερβολὴν ὀργίλος, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον μελαγχολικὸς καὶ θυμῶδης καὶ τὴν γνώμην δυσάρεστος, ὡς πολλῶν αὐτῷ κατὰ καιροῦς φοιτησάντων, οὐκ ἔστιν ὅστις ἐδυνήθη μετ' αὐτοῦ ἐξαμηνιαῖον χρόνον ἀποπληρῶσαι, μᾶλλον δὲ καὶ τούτου ἐλάττονα, οὗτος δὲ καὶ ἐπέκεινα τῶν ὀκτῶ ἐτῶν αὐτῷ συνδιέτριψε· δείγμα τούτου σαφές, (ὡς πολλάκις ἡμῖν αὐτοστοματὶ διηγεῖτο) ὅτι καὶ ἐτέρων δύο φοιτητῶν ἐξ Ἀρκαδίας (1) τῆς κατὰ Πελοπόννησον ἐν Ζακύνθῳ ἐλθόντων καὶ παρ' αὐτῷ φοιτησάντων, καὶ τριῶν μετὰ τοῦδε γενομένων· ὧν ὁ μὲν ὀμωνυμῶν ἦν αὐτῷ (Εὐγένιος γὰρ κάκεῖνος ἐλέγετο), ὁ δὲ τότε μὲν Πολυχρόνιος, ὕστερον δὲ μετωνομάσθη Παρθένιος· (οἳτινες μετὰ ταῦτα καὶ εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα προεβιβάσθησαν), οὐκ ἦν ὅλως αὐτῷ δυνατὸν οὐδὲ πρὸς αὐτούς τι τοῦ θυμοῦ καθυφίσσθαι· ὑπῆρχον δὲ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ τὰ ἦθη, καὶ πολλὰς κεκοσμημένοι ταῖς χάρισιν· ἐπὶ τοσοῦτον δὲ Εὐγενίῳ φιλιὰ συνηρμύσθησαν, ὡς ἀδελφὸν μᾶλλον ἢ φίλον αὐτὸν καὶ συμφοιτητὴν νομίζειν· μετὰ τούτων τοίνυν ἦν συνοικῶν καὶ συνεσθίων, καὶ οὗτοι μετ' αὐτοῦ ὑφ' ἐνὶ καθηγητῆ παιδευόμενοι, κοινωνία τε γνώμης καὶ συνοικῆσει τῆ τοῦ καθηγητοῦ τῶν ἄλλων ἀπάντων προὔχοντες· ἀλλ' ὀπηνίκα τοῦτον θυμοῦσθαι συνέβαινε κατ' αὐτῶν (οἷα φιλεῖ τοῖς καθ' ὑπεροχὴν παιδείας ἢ ἐτέρας τινὸς τέχνης διαφέρουσι συμβαίνειν ἐπὶ τὸ μελαγχολικώτερον τὴν ἐαυτῶν κράσιν τρέπεσθαι) οὐδὲν ἕτερον ὑπεψιθύριζον, ἢ τό, Κύριε ἐλέησον! οὕτως ἦν ὁ ἀνὴρ ὑπὸ τῆς μελαγχολίας καὶ τοῦ θυμοῦ νικώμενος! Εὐγένιος δὲ καὶ ἐφημε-

(1) Οὕτως ἐκαλεῖτο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ Τριφυλλία καὶ ἰδίως ἡ νῦν πρωτεύουσα ταύτης Κυπαρισσία. Σ.

ρεύων ἦν ἐν ἐκκλησίᾳ τινὶ κατὰ Ζάκυνθον, ἐξ ἧς τὰς τε πρὸς τὸ ζῆν ἐπορίζετο ἀφορμάς, καὶ ἀνά ἀργυροῦν ἐν κατὰ μῆνα τῆς καθηγητῆς διδάκτρου λόγῳ πηρέχων· ἦν δὲ ἡ ἐκκλησία αὕτη τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς καὶ θαυματουργοῦ Σπυριδῶνος, τοὺς λεγομένους Ἐλεαζάρους καὶ κτήτορας καὶ ἐνορίτας ἔχουσα, τῶν εὐγενῶν ὄντας καὶ οὐκ ἀσῆμων, οἷς καὶ οὐ μόνον ἐφ' ὅσον χρόνον ἐκεῖ διέτριβε ποθητὸς ἦν, καὶ τῶν ἄγαν τιμίων, ἀλλ' ἤδη καὶ εἰς ἐτέρας πόλεις ἀπάραντα, πολλὰς ἐκέχρητο πρὸς αὐτὸν εὐνοίαις, καὶ γράμμασιν ἐτίμων συχνοῖς, καθὰ δὴ καὶ αὐτὸς αὐτοῦς τοῖς πρὸς αὐτοὺς ἀμοιβαίοις.

Διατρίψας τοίνυν ἐν Ζακύνθῳ μετὰ Θεοφίλου τοῦ ἰδίου καθηγητοῦ, καὶ τῶν ὧν ἀνωτέρω ἐφθήμεν εἰπόντες ἐξ Ἀρκαδίας συμφοιτητῶν, ἐπὶ χρόνους τινάς, μετὰ τε τῆς κατὰ λογικοὺς παιδείας, καὶ ἐπιστημονικῶν λόγων ἀψύχμενος, ἀκροαματικῶν τε λόγων ἐξηγήσεις τοῦ καθηγητοῦ συντιθέντος, αὐτὸς ἦν ὑπηρετῶν οικεῖα χειρὶ τοῖς παρ' ἐκείνου λεγομένοις τε καὶ συγγραφομένοις· οὐδὲ γὰρ ἦν ἕτερός τις οὕτω πρὸς τοῦτο ἐπιτηδεύς ἔχων, καὶ τῷ τῶν συγγραμμάτων πατρὶ καταθύμιος· διὸ καὶ παρὰ πάντας ἐδιδάσκετό τε πρὸς αὐτοῦ καὶ ἐστέργετο, καὶ μυστικωτέρων τινῶν καὶ βαθυτέρων ἀπήλαυε τῶν κατὰ φιλοσοφίαν δογμάτων.

Ἐποιεῖτο δὲ καὶ περαιώσεις συχνὰς ἀπὸ Ζακύνθου εἰς τὸ Ἀνατωλικὸν τῆς Αἰτωλίας, καὶ γνώριμος τοῖς ἐκεῖ γεγινώσκει φίλους τινάς ἀξιολόγους τῶν κατὰ τὴν νῆσον ταύτην ἐκτίησατο, καὶ φιλοφροσύνης ἀπάσης παρ' αὐτῶν ἠξιοῦτο· πολλάκις δὲ αὐτῷ ἐξεγένετο ταῖς παρὰ τῶν φίλων ἐκείνων εὐεργεσίαις καὶ δώροις κατὰ Ζάκυνθον ὄντα ἀμείβεσθαι τὸν καθηγητὴν, τοῖς μὲν δι' ἄλλων πεμπομένοις, τοῖς δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ τούτου κομιζομένοις· ὅτε καὶ παιδᾶ τινὰ τῶν ἐκ τοῦ Ἀνατωλικοῦ ὀρφανὸν ἀπολειφθέντα τοῦ ἰδίου πατρὸς, εἴληφεν εἰς ἀνατροφὴν καὶ γραμμάτων παιδευσιν ὡς κατὰ πνεῦμα υἱόν, καὶ εἰς Ζά-

κυνθον ἤγαγε μεθ' ἑαυτοῦ· ὃν καὶ ἰδὼν ὁ Κοροδαλλεύς, ἠτήσατο ὡς ἐν τάξει ἔχειν ὑπηρέτου, ἀλλὰ χρόνος βραχὺς καὶ ὁ πατὴρ αὐτῷ μετὰ τοῦ Εὐγενίου ἦν· Γρηγόριος ἦν οὗτος, ὁ Μάνας, ὁ πρῶτος τῶν αὐτοῦ χρηματίσας ὁμιλητῶν, περὶ οὗ καὶ αὐτῷ εἰρήσεται ἡμῖν, προΐντος τοῦ λόγου· τοῦτον ἐν τῇ Ζακύνθῳ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ πρὸς χρόνον τότε βραχύν, εἰς τὸ Ἀνατωλικὸν ἀνέπεμψε τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, βουλόμενος αὐτῷ αὐτὸν ἀναλαβεῖν μετὰ τὴν τῆς φροντίδος τῶν μαθημάτων ἀπαλλαγὴν.

Θεῖα δέ τι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ προνοία τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων προέδρου Κυρίλλου (οὔτινος καὶ ἀνωτέρω μνεῖν ἐποίησάμεθα) ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως πατριαρχικὸν τὸ δεύτερον ἀναχθέντος θρόνον, ἐπιστολὴ παρὰ Θεοφίλου πέμπεται πρὸς αὐτὸν ἐκ Ζακύνθου, ἐγκωμιστικὴ τε ἄμα καὶ συγχαριστικὴ, (ἥτις καὶ ἐν τῷ τῶν ἐπιστολικῶν αὐτοῦ τύπων ἐγχειριδίῳ, τῷ διὰ συνδρομῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κεφαλληνίας Νικοδήμου τοῦ Μεταξᾶ, μαθητοῦ καὶ αὐτοῦ σὺν τῷ προρρηθέντι Παΐσιῳ χρηματίσαντος, τυπωθέντι μετὰ τῶν ἄλλων φέρεται)· ἐξ ἧς ὁ ἱερώτατος Κύριλλος ἀφορμῆς δραξάμενος, εἰ καὶ ἐκ πολλῶν χρόνων ἐτύγχανε τοῦτον εἰδώς, πανταχοῦ γὰρ ἐφοίτα διὰ τῆς φήμης, ὡς οὐδενὸς δεύτερος τῶν κατὰ τὴν περιπατητικὴν καλουμένην φιλοσοφίαν ἐν τοῖς τότε χρόνοις λαμπρῶν, γράμματι μετὰπέμπεται τοῦτον παρακλητικοῖς ἐπὶ τὴν Κωνσταντίνου ἔλθειν, πάντα ὑπισχνούμενος αὐτῷ τὰ πρὸς δικωγὴν φιλοσόφου ἀνδρὸς συγγείνοντα· καὶ δὴ καὶ εἶχε τοῦτον πεθόμενον. Ἐνθεν τοι καὶ τῆς Ζακυνθίων ἀπάρχης διὰ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου Ἀθήναζε παρεγένετο, συνεπόμενον αὐτῷ καὶ συνοδοιπὸρον ἔχων Εὐγένιον· θεασάμενος δὲ τοὺς οἰκίους ἄμα καὶ συμπολίτας, καὶ τῆς ἐκ τῆς πατρίδος παρχμυθίας ἀπολελαυκῶς, ἐν ὅσῳ αὐτόθι διέτριβε, καὶ τὴν κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν συνέθετο λογικὴν, φιλολόγων τινῶν νέων τῶν ἐξ

Ἀττικῆς χάριν· εἶτα τῷ πλῶ χρησάμενος, εἰς Κωνσταντίνου διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου γίνεται, καὶ Κυρίλλῳ τῷ τῶν πατέρων πατρὶ ἑαυτὸν ὑποκλίνας, ὅλοις τοῖς προστάγμασιν ἦν ἐκείνου πειθόμενος· εὐνάας τε οὐχ ὄσης ἂν τις καὶ εἴποι παρ' αὐτοῦ τούτου καὶ παρὰ πάντων τῶν κληρικῶν καὶ τῶν ἐν τέλει τυγῶν, πλῆθος ὅσον συνέδραμε πρὸς αὐτὸν φοιτητῶν· ἀλλ' οὐδεὶς οὕτως αὐτῷ οἰκειός τε καὶ γνήσιος Εὐγενίου οὐτ' ἦν, οὐτ' ἐλέγετο.

Δοὺς δὲ αὐτῷ καὶ ἐκκλησίαν ὁ πατριάρχης εἰς οἰκισίαν τε ἄμα καὶ σιτηρέσιον τὴν ἐν τῷ λεγομένῳ Κοντοσκαλίῳ, Εὐγένιος αὐτῷ ἦν ὁ καὶ ταύτης ἐπιμελούμενος, καὶ ἐν αὐτῇ ἐφημερεύων· καὶ συνέλεγε μὲν μετὰ ἀκριβείας πᾶν τὸ ταύτης εἰσόδημα, κατεῖχε δὲ παρ' ἑαυτῷ οὐδέν, ἀλλὰ πᾶν ὅ, τι ἐλάμβανε τῷ καθηγητῇ παρεῖχεν· αὐτὸς δὲ ἐξ ἰδίων ὀλίγων τε ὧν ἐτέρωθεν ἔχειν οἴος τε ἦν, ἐτρέφετο· καὶ πολλάκις ἀριθμῶν τινα χρημάτων τῶν ἐκ τῆς ἐκκλησίας αὐτῷ διδόντος, ἐκλοπὴν μὲν ἐποιεῖτο τῶν κρειττόνων, καὶ βλακαντίῳ ἐναπετίθετο, τὰ δὲ παντάπασιν ἄχρηστα τῷ γρηστῷ τουτωῖ Εὐγενίῳ διδοῦς, ἀπελθεῖν προσέταττεν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ τὰ πρὸς χρεῖαν ἠνεῖσθαι· ὁ δὲ μηδὲν τούτῳ ἀποκρινόμενος (οὐδὲ γὰρ ἠνείχετό τι τὸ παράπαν αὐτῷ ἀντειπεῖν) ἐπορεύετο μὲν, ἡσχύνετο δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν χρημάτων εἰς φῶς ὄλω; ἐξενεγκεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων ὧν ἂν εἶχε, τὸ τίμημα καταβάλλων καὶ τὰ χρεῖώδη ἠνούμενος, ὑπέστρεφεν οἴκαδε· τοιοῦτος μὲν ἦν τὸ ἦθος ὁ καθηγητής, τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ μαθητής. Ταυτὶ δέ, εἰ καὶ παρεκδρατικώτερον ἡμῖν εἴρηται, καὶ περιττὰ μᾶλλον ἂν εἶναι φαίη τις, ἀλλ' ἀπόδειξιν φέρει τινὰ τῆς ἧς ἀνωτέρω ἐφημεν προσεδρίας τῆς παρὰ τῇ καθηγητῇ καὶ ὑπομονῆς τοῦ ἀνδρός, ὅπερ οὐδενὶ τῶν αὐτῷ φοιτησάντων ἐτέρῳ κατώρθωται. Καὶ οὕτω μὲν εἶχε τηνικαῦτα κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν αὐτῷ ἢ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ συνδιατριβή· καὶ ὁ μὲν ἐδίδασκεν, ὁ δὲ ἐδιδάσκετο· καὶ ὅλος ἦν προσκείμενος τοῖς μαθήμασι.

Συνέβη δὲ αὐτῷ καὶ τοιοῦτόν τι τηνικαῦτα γενέσθαι· σκανδαλισθεὶς διὰ τινὰ σκληρότερον λόγον ὃν ἀκήκοε πρὸς τοῦ καθηγητοῦ, (ὃν εἰ καὶ τυγχάνω εἰδῶς ἀκριβῶς, ἐκὼν μέντοι παρήμι, ἵνα μὴ προσκορῆς εἶναι δόξω πολλοῖς, μικρὰ τινὰ καὶ οὐ πάντῃ ἄξια λόγου τῆ τοῦ λόγου συνυφαίνων ὀρμῆ) ἀναχωρεῖ μὲν τῆς ὀμιλίας αὐτοῦ, πρὸς Μελέτιον δὲ παραγίνεται τὸν Συρίγον, πατέρα πνευματικὸν καὶ διδάσκαλον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐπιγραφόμενον, διδάσκοντα καὶ αὐτὸν ἰδίᾳ τοὺς πρὸς αὐτὸν ἐπὶ παιδείᾳ φοιτῶντας· ὃν καὶ ἰδὼν ὁ Συρίγος καταλείψαντα τὸν καθηγητὴν ἑαυτοῦ, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα μετὰ πολλῆς ἐδέξετο τῆς προθυμίας, καὶ τὴν πρώτην χώραν ἐπέχειν διέταξε τῆς παρ' αὐτῷ χορείας τῶν φοιτητῶν· πυθόμενος δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ Κορυθαλλέως ἀναχωρήσεως, καὶ μαθὼν, οὐκ ὀλίγα καὶ αὐτὸς οὗτος ἀφορμῆς δραξάμενος κατεῖπεν αὐτοῦ, ἃ καὶ τῆ σιωπῆ μᾶλλον ἢ τῷ λόγῳ παραδοῦναι βέλτιον. Προὔπηρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ πρὸς ἀλλήλους ὄντες οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἐξ αἰτίας μάλιστα τοιαύτης· ὁ Συρίγος οὗτος, ἠδουκίμει μὲν ἐν τοῖς γραμματικοῖς καὶ ποιητικοῖς, καὶ ρητορικοῖς μαθήμασιν ἐπὶ πόσόν, ἐκκλησιαστικῶν τε λόγων καὶ τῶν ὅσα εἰς θεολογίαν ἀναφέρεται ἔμπειρος ἦν, κηρύσσειν τε ἐπ' ἐκκλησίας ἐνομιζέτο μηδενὶ τὰ πρεσβεῖα παραχωρεῖν· λογικῆς μέντοι παιδείας, καὶ τῆς κατὰ φιλοσοφίαν ἀμέθεκτος ἦν· ἐπεθύμει δὲ διαφερόντως μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταύτην κτήσασθαι. φοιτᾷ τε τῷ εἰρημένῳ Κορυθαλλεῖ, καὶ συμφωνεῖ μετ' αὐτοῦ μισθαρνίᾳ τὴν λογικὴν ἅπασαν διδαχθῆναι· γενόμενος δὲ περὶ τὰ μέσα τῆς πραγματείας, ὁ μὲν ἦτει τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ λαβεῖν, εἶτα καὶ τὰ λοιπὰ τοῦτον διδάξαι, ὁ δὲ πᾶσαν ἐβούλετο ἐπελθεῖν, καὶ οὕτω τὸν μισθὸν ὀλόκληρον ἀποδοῦναι· πολλοὺς τοίνυν ἐπὶ τούτοις λόγοις πρὸς ἀλλήλους καταναλώσαντες καὶ μηδαμῶς συναινέσαντες, εἰς ὕβριν τὴν κατ' ἀλλήλων μέχρι τέλους κατέστρεψαν· κᾶτα, οὐ μόνον ἀποσχοινίζεται

τοῦ Θεοφίλου Συρίγου, ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶτταν, ὡς οἶός τε ἦν, ἠκόνησε κατ' αὐτοῦ, πολλὰ τε καὶ ἄλλα λέγων καὶ κατηγορῶν αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ ἔθεον αὐτὸν καὶ αἰρετικὸν καλῶν, καὶ τοῖς τῶν Καλουῖνων μάλιστα προσκείμενον δόγμασι· καὶ αὕτη μὲν ἦν ἡ τῆς πρὸς ἀλλήλους τούτων ἔχθρας αἰτία. Διὸ καὶ τὸν Εὐγένιον πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα μετὰ πάσης (ὡς ἔφθημεν εἰπόντες) ἐδεξιώσατο χαρᾶς, ὡς κάκτουτου λυπήσων δῆθεν τὸν τούτου καθηγητὴν.

Ἐτύγχανε δὲ τῆνικαῦτα ὁ Συρίγος διδάσκων τοὺς ἑαυτοῦ φοιτητάς (ὧν καὶ Παναγιώτης εἰς ἦν ὁ ὕστερον τοῦ βασιλέως χρηματίσας διερμηνευτῆς) τοὺς τοῦ μεγάλου πατρὸς Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζινοῦ περὶ θεολογίας λόγους· οὐ μετὰ τῶν ἄλλων, ἢ καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἀπροατῆς πρῶτος καὶ οὕτως καθίσταται συγκρίνων δὲ τὰ παρὰ τοῦ Συρίγου λεγόμενα, καὶ τὴν τῶν μαθημάτων παράδοσιν, τοῖς παρὰ τοῦ Κορυθαλλέως, τὸν μὲν νηπιῷ παιδί, τὸν δὲ ἀνδρὶ τελείῳ ἀπέικαζε· διὰ τοι τοῦτα καὶ μεταγνοὺς τῆς ἐκείνου ἀναχωρήσεως, ἐπιποθῶν δὲ αὐθις αὐτῷ προσελθεῖν, ὑπ' αἰσχύνης δὲ μὴ δυνάμενος, ἑτέρῳ τινὶ τρόπῳ τοῦ ποθουμένου συνηνέχθη τυχεῖν· βαδίζοντος γάρ ποτε τούτου κατὰ τινα χρεῖαν ἐν τινι στενωπῷ, καὶ Θεόφιλον αὐτίκα ἐκ θατέρου μέρους βαδίζοντα, κατὰ συγκυρίαν συνελθεῖν καὶ συναντήσαι τούτοις ἀλλήλοισι συνέπεσε· καὶ ὁ μὲν ἠσχύνθη καθ' ὑπερβολὴν οὕτως ἐξ ἀπροόπτου τῷ καθηγητῇ συναντήσας· ὁ δὲ (ἦν γὰρ καὶ αὐτὸς μεταγνοὺς, τῆς ἐκείνου ὀμιλίας καὶ ὑπηρεσίας μονωθεὶς) πρὸς αὐτὸν ἰδὼν καὶ μειδιάσας ἰλαρᾶ τῆ φωνῇ, πῶς ἔχει σοὶ τὰ τῶν μαθημάτων, εἰρωνικῶς οὕτως ἔφη, Εὐγένειε; ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν κάτω μᾶλλον καὶ πρὸς γῆν βλέπων, καλῶς, ἀπεκρίνατο· καὶ δεῖ αὐθις: τοσοῦτον χρόνον μετ' ἐμοῦ διατρίβων οὐκ ἔγνωσ τὰ κατ' ἐμέ, ὅτι πολλάκις ὑπὸ τοῦ θυμοῦ νικῶμενος, πολλὰ καὶ τῶν οὐ δεόντων οὐ πρὸς σέ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἔλεγον φοιτητάς, καὶ οὐκ ἦν ἕτερός τις

πλὴν σοῦ τῶν μᾶλλον σιωπῶντων ἄμω καὶ ὑπομενόντων, τανῦν δὲ πῶς οὕτως ἐπιλέλυσσι σεαυτοῦ; ἀλλ' εἰ βούλει πάλιν ἐπανελθεῖν πρὸς ἐμέ, ἐλθέ. Τούτων δὲ παρ' ἐλπίδα πᾶσαν ἀκούσας τὴν ἑαυτοῦ Εὐγένιος, ἐρμυζῶ τῷ λόγῳ χρησάμενος, ἐπανήλθε μετὰ σπουδῆς πρὸς αὐτὸν, καὶ τῶν προτέρων εἶχετο μαθημάτων.

Κυρίλλου δὲ τοῦ σοφοῦ (οὐ πολλὰκις ἐν τοῖς ἄνω ἐμνήσθημεν) τὸν πατριάρχικόν τῆς Κωνσταντίνου θρόνον ἰθύοντος, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων εἰς ἐπίδοσιν προϊόντων, δημηγορίας τε ταῖς παρ' ἐκείνου τῆς ἐκκλησίας φαίδρυνομένης, καὶ φροντιστηρίους παντοδαπῶν μαθημάτων τοῦ τῶν Ἑλλήνων γένους σεμνυνομένου, μὴ φέρων ταῦτα ὄρᾶν ὁ τῶν καλῶν ἐχθρὸς καὶ πολέμιος, ὑποδύεται μὲν καθάπερ πάλαι τὸν ὄφιν ἐν παραδείσῳ, οὕτω τηνικαῦτα τὸν ἐκ Βερροίας ὁμωνυμοῦντα τῷ εἰρημένῳ πατριάρχῃ, ἐγείρει δὲ κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας πολλὰς τε καὶ χαλεπάς· αὐταὶ δὲ πᾶσαι Ἰησοῦϊτῶν, ἧ μᾶλλον εἰπεῖν Γιεζουβιτῶν τῶν καταράτων (οἷς ὁμόφρων καὶ οὗτος ἦν) ἐτύγχανον συσκευαί τῶν πάντα ἀνακυκλώντων· ὧν ἀπάντων ὁ πάπας πρωταίτιος ἦν, ὡς ἐκ τινος λόγου λατινιστὶ μὲν συντεταγμένου, ἑλληνιστὶ δὲ ἐρμηνευθέντος ἕξεται τῷ βουλομένῳ μαθεῖν, οὗ μέρος τι ἐκ τοῦ ὄλου κἀνταῦθα ὡς ἔχει ἐπὶ λέξεωσ καταστρωῶσι δεῖν ἔγνωμεν εἰς πλείονα τῶν τὰ κατ' αὐτοὺς εἰδέναι βουλομένων πληροφορίαν.

Ἴσον μέρους τοῦ ἐκ τῆς τῶν λατίνων φωνῆς εἰς τὴν ἰδιωτικὴν τῶν Ἑλλήνων γλῶτταν ἐρμηνευθέντος λόγου.

« Τὴν πέφτην, ὕστερα ἀπὸ τὸ γεῦμα εἰς τὸ σπίτι τοῦ γαρδιναλί, δεκάργου τῶν γαρδιναλέων, ἔγινε μία συνάθροισις τῶν πρώτων γαρδιναλέων τῆς αὐλῆς τοῦ πάπα, δι' ἀφορμὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεωσ (καὶ τῆς Μποέμιας)· ἡ ἀφορμὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεωσ εἶναι διὰ τὸν πατριάρχην τῶν Ἑλλήνων Κύριλλον, διατὶ πέμπει εἰς τὴν Ὀλάντα δικφόρους νέους, Ἑλ-

ληνας, διὰ νὰ παιδευθοῦσι καὶ νὰ μάθουσι τὴν διδασκαλίαν ἐκείνων τῶν Ὀλαντέζων, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ μὲ τοῦτε τὸ μέσον νὰ ἐμπάσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκόμη τὴν διδασκαλίαν τους, μωμούμενος καὶ αὐτὸς τὸν πάπαν Γρηγόριον δέκατον τρίτον, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ ἐμπάσῃ τὸν καθολικισμόν (ἤγουν τὸν παπισμόν) εἰς τὰ μέρη τὰ ἀρκτῶα, καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἐθεμελίωσε σπουδαστήρια εἰς τὴν Ρώμην τοιοῦτων νέων. Ἐγνώρισε τοῦτο ὁ πάπας ἀπὸ τοὺς καθολικοὺς τῆς Ὀλάντας (ἤγουν παπίστας) ὅπου εἶναι ἐκεῖ, καὶ μερικὰ ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον τὸν λατινικὸν ὅπου κάθεται ἐκεῖ εἰς τὴν Ὀλάνταν κρυφὰ ἀμὴ ἢ παρακίνησις ἢ περισσοτέρα καὶ κυριωτέρα ἦλθε τοῦ ἁγίου πάπα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους καὶ ἐπιστάτας Ἑλλήνας, οἱ ὅποιοι ἂν καλὰ καὶ δὲν γνωρίζουσι τὸν πάπαν ὡσαύτως κεφαλὴν κατὰ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὴν ὁμολογοῦσιν ὅμως πρῶτον εἰς τὴν ἀξίαν καὶ ὑπεροχὴν, καὶ εἰς αὐτὸν καταφεύγουσι διὰ βοήθειαν εἰς ἐκεῖνα τὰ ἄρθρα, εἰς τὰ ὅποια ἀντάμα μὲ τὸν αὐτὸν πάπαν διαφέρουσιν ἀπὸ τοὺς καθολικοὺς καὶ λουτεράνοους, καὶ τοὺς ὁμοίους· καὶ τώρα δι' αὐτὸ τοῦτο ἐδράμασιν εἰς τὴν Ρώμην, ἵνα ὁ πάπας διὰ μέσου ἐκείνων τῶν μέγα δυναμένων καθολικῶν, ἤγουν τῶν αὐθεντάδων ὅπου ἔχουν μπατλους εἰς τὴν Πόλιν νὰ κάμωσι θεραπείαν εἰς τὰ τόσα κακά, νὰ κάμῃ νὰ καθήρῃ καὶ νὰ τιμωρήσῃ ἐκεῖνον τὸν πατριάρχην Κύριλλον, ὁ ὁποῖος μὲ καινούριας διδασκαλίας γυρεύει νὰ ἀναστατώσῃ τὸ βασίλειον τοῦ Ὀσμάνου· καὶ κατασκευάζωντας τὴν ὑπόθεσιν εἰς τοῦτον τὸν τρόπον ἐναντίον τοῦ πατριάρχου τῶν Ἑλλήνων Κυρίλλου, πιστεύεται, ὅτι θέλει περάσει πολλὰ κακά, μόνον οἱ αὐθεντάδες διὰ τὴν παρακάλειν τοῦ πάπα νὰ θελήσουσι νὰ ἀποδεχθῶσι τέτοιον ἀγῶνα· ἀμὴ διατὶ κοινὰ (1) εἰς ὅλους τοὺς

(1) Γραπτὸν-κοντά. Σ.

ἡγεμόνας εἶναι ὁ πάπας ὀλίγης διαθέσεως, καὶ ἔχει πολλὰ ὀλίγους ὁποῦ τὸν ἀγαποῦσιν, ὧντας ἐκεῖνος εἰς ὄλους ὀλίγον φιλόανθρωπος, δὲν ἠξέυρω πῶς θέλουσι θελήσει νὰ ἐμποῦσιν εἰς τέτοιον στάδιον, καὶ νὰ ἀντισταθοῦσιν εἰς τέτοιαν ἐπικίνδυνον μάχην. »

Σημειώσεις Εὐγενίου πρὸς ταῦτα τῆ αὐτῆ ἰδιωτικῆ γλώττῃ.

» Ἡμπορεῖ κάθε φρόνιμος ἄνθρωπος διαβάζοντας ἀπαθῶς καὶ μὲ φόβον θεοῦ τὰ ἄνωθεν γραμμένα, νὰ γνωρίσῃ καλὰ ποταπὴν λύσασιν εἶχεν ὁ πάπας καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐναντίον ἐκείνου τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς Κυρίλλου· διατὶ καθὼς φαίνεται εἰς τοὺς α.χ.ε'. μῆνα φεβρουάριον εἰς κ.β'., ἔδωκεν ἐγγράφως ἀπὸ τὴν Ρώμην κἀποια παραγγέλματα τοῦ Κανάκη τοῦ Ρώσῃ ἀπὸ τὸ Ἀνάπλι νὰ φέρῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τοὺς Γεζουίταις, καὶ εἰς τοὺς ὁμόφρονας αὐτῶν, καὶ μὲ τὸ μέσον τοῦτο νὰ παρακινήσουν τοὺς αὐθέντας τοὺς μπαΐλους νὰ συνδράμωσι μὲ κάθε λογῆς προθυμίαν καὶ σπουδὴν νὰ κάμωσιν ἐναντίον τοῦ Κυρίλλου ὡς διαλαμβάνουσι τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα, νὰ τὸν διαβάλλωσιν ὡς ἐπίβουλον καὶ ἀποστάτην εἰς τὸν κρατοῦντα καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, καθὼς τὸ ἐκάμασιν ὡς φαίνεται καὶ ἔως τὸ ὕστερον εἶχαν καὶ ἄλλα πολλὰ γεγραμμένα, διὰ νὰ ἔχῃ εἰς ἐνθύμησιν αὐτὸς ὁ Κανάκης ὁ Ρώσῃς νὰ μιλήῃ ἐκ στόματος τοῦ πάπα πρὸς τὸν αὐτόν Κύριλλον καὶ πρὸς κάθε ἄλλον ὅπου ἤθελε μιλήσει· τὰ ὅποια ἡμεῖς διὰ τὸ πλῆθος τὰ ἀφήκαμεν· ἐγράψαμεν δὲ μόνον ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι ἀρκετὸν νὰ δείξῃ ὄλην τὴν κακίαν τῶν παπιστῶν, καὶ ὅτι ὄλος ὁ χαλασμός καὶ ἡ φθορὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἐκείνους προέρχεται· ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι ἀξίον σημειώσεως ἐδῶ περισσότερον ἀπὸ ὅλα· φαίνεται νὰ δεινοπαθοῦσι πολλὰ καὶ νὰ τοὺς κακοφαίνεται νὰ παιδευθῇ τινὰς ἀπὸ τὸ γένος μας εἰς ἄλλον τόπον, ἔξω ἀπὸ τὴν Ρώμην, καὶ νὰ εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν

καὶ θολερὸν ποτὸν ἐδικόν τους, διατι θέλουσι νὰ εἶναι πάντα ἡπατημένοι καὶ δουλωμένοι εἰς τὸν παπισμὸν, καὶ νὰ μὴν εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κρένη τὴν ἀλήθειαν.

» Ποτὲ ὁ μακκρίτης ὁ Κύριλλος φαίνεται νὰ μὴν ἐστειλεν ἄλλον νὰ σπουδάξῃ, ἔξω ἀπὸ τὸν ἀγιώτατον Μητροφάνη τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ ὅποιος ἐκινδύνευσε πολλὰ ἀπὸ τοὺς παπίστας παντχοῦ, ἀλλὰ ὄχι μέχρι τέλους, τοῦτο εἶναι φανερόν εἰς ὅλους. Θεὸς ὅμως ὁ ἅγιος νὰ φυλάξῃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁδολοῦ καὶ ἀκκπήλευτον ἀπὸ ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν ἐχθρῶν ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, καὶ νὰ στέκεται πάντα σταθερωμένη ἐν τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων, ὄντος ἀρογωνιζοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν· ἀμήν ».

Ἐντεῦθεν τοῖνυν ὁ ἐκ Βερροίας σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁμόφροσιν ὁρμηθεῖς, καὶ πάντα κάλων, ὃ λέγεται, μετ' αὐτῶν κινήσας, ἐκβάλλει μὲν τοῦ θρόνου τὸν τούτου ἄξιον, γίνεται δὲ παρ' ἀξίαν αὐτὸς ἐγκρατής· οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ θανάτου δείκνυσιν ἔργον αὐτόν, ἀκοντίσας τῷ τῆς θαλάττης βυθῷ.

Τούτων δὲ γενομένων, πολλὴ τὴν ἐκκλησίαν εἶχε τότε ἡ ταρχή· καὶ πολλοὶ μὲν τὸν ἐκείνου θάνατον ἀπωλοφύροντο, ὡς ἀδίκως γεγόμενον, καὶ τοῦτον ὡς τυρηνικῶς καὶ ληστρικῶς ἐπιβάντα τοῦ θρόνου πολλαῖς ταῖς ὕβορσιν ἐπλυνον· ἕτεροι δ' αὖθις ἀπεχθῶς πρὸς ἐκεῖνον διακείμενοι, τοῦτον ὡς νομίμως καὶ κανονικῶς τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενον ἀνευφήμουν, καὶ οὕτω πολλαὶ πρὸς πολλοὺς ἦσαν ἔριδες· ὁ δὲ γεννάδας οὗτος ὠτακουστάς ὅτι πλείστους ἐκασταχοῦ τῆς πόλεως προβαλλόμενος, ἐβούλετο διὰ τούτων μανθάνειν τίς μὲν ὁ περὶ ἐκεῖνον λέγων εἶη χρηστάς, τίς δὲ ὁ περὶ αὐτοῦ τάναντίς· καὶ δὴ μαθὼν, ἓνα καὶ Θεόφιλον εἶναι τὸν Κορυθαλλέα, τὸν ἐκεῖνῳ μὲν πολὺν τὸν ἔπαινον πλέκοντα, καὶ τῆς τελευτῆς μακαρίζοντα, τούτῳ δὲ τὰ τῷ τρόπῳ καὶ τοῖς ἔργοις πρόσφορα ἐπιφέροντα, καὶ τοὺς αὐτοῦ φοιτητάς πάντας ἔχοντα ὁμοφρονούντας αὐτῷ,

ὀπλίζεται μὲν καὶ κατ' ἐκείνου πολυειδῶς, οὐχ οὕτω δὲ ὅσον κατ' Εὐγενίου τοῦ ἱεροῦ· περὶ τούτου γὰρ ἔφη καὶ πλέον τι παρὰ τῶν ἐν τοῖς τοιούτοις αὐτῷ διακονουμένων ἀκηκῶς, ὅτι δηλαδὴ καὶ ἐγκωμίοις ἐτίμησε τὸν παρ' αὐτοῦ πνιγέντα, καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν περὶ αὐτοῦ συνεγράψατο.

Μαίνεται τοίνυν ἐκπάγλως, ἵνα τι καὶ ποιητικῶς εἶπω τὸ ἐκείνου ἦθος μᾶλλον παρραστήσαι βουλόμενος, ὁ μανίᾳ πάσῃ καὶ πρότερον κάτοχος ὢν κατὰ τοῦ ἀνευθύνου τούτου ἀνδρός· καὶ πρῶτον μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἐβούλετο πέμψαι τινὰς τὴν οἰκίαν ἐν ἧ κατῴκει ἐρευνήσοντας, εἰ ἄρα εὔροιεν τι τῶν περὶ Κυρίλλου γραφέντων αὐτῷ, καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦτον ἐπὶ τὸ πατριαρχεῖον ἀπάξοντας, ὡς ἀπολογησόμενον τῇ περὶ αὐτὸν συνόδῳ καὶ εὐθύναις παρέζοντα.

Φώτιος δὲ τις ἐν μειρακίοις ἔτι τελῶν, καὶ ποτὲ μὲν τούτῳ μαθητεύμενος, ποτὲ δὲ τῷ πατριαρχεῖῳ προσεδρεύων, καὶ τοῖς καλουμένοις νοταρίοις καταλεγόμενος, γνώμης τε καὶ καθ' ἑαυτὸν εὖ ἔχων, καὶ πρὸς αὐτὸν ὅτι μάλιστα εὐνοικῶς διακειμένος, τῶν τῷ ἐκ Βερροίας βουλευομένων τε καὶ λεγομένων ἀκούσας, σπεύσας ὅτι τάχιστα ἐδήλωσεν αὐτῷ πάντα τὰ κατ' αὐτοῦ σκευωρούμενα· πολλὴν δὲ καὶ οὗτος οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ βίου παντὸς ἐδείκνυε πρὸς Φώτιον τὴν φιλίαν, καὶ ὡς υἱὸν αὐτὸν εἶχε πνευματικόν, ἐκείνης τε ἕνεκα τῆς εὐεργεσίας, καὶ τῶν ἄλλων ὧν εἶχε χρηστῶν ἡθῶν, ὡς δῆλον καὶ ἐκ πολλῶν ὧν πρὸς αὐτὸν ἐκ διαφόρων τύπων γέγραπεν ἐπιστολῶν. Μαθῶν τοίνυν παρὰ Φωτίου τὰ κατ' αὐτοῦ ὡς ἔφημεν σκευωρούμενα, τὰ περὶ Κυρίλλου αὐτῷ συγγεγραμμένα παραυτίκα λαβῶν, καὶ μὴ δυνάμενος ἐτέρωθί που ταῦτα ἐγκρύψαι, τὰ προσκεφάλαιον αὐτοῦ ἀναλύσας, καὶ ἔσω ταῦτα ἐνθεῖς ἀνέγραψεν αὐθις ὡς ἦν καὶ πρότερον· οὐ πολλή τις παρῆλθε καιροῦ ροπή, ἀφ' οὗ τοῦτο πεποίηκε, καὶ οἱ παρὰ τοῦ ἐκ Βερροίας ἀποσταλέντες τῇ οἰκίᾳ ἐπέστησαν, οὐ κισῶτιον, οὐ βίβλον, οὐ

πήραν, οὐχ ἰμάτιον, οὐδ' ἄλλο τι τῶν σκευῶν ἐάσαντες· ἀνενόχλητον, ἀλλὰ πάντα μετ' ἀκριβείας ἀνερευνήσαντες, ὡς οὐδὲν ὦν ἡλπίζον εὔρον, τοῦτον μόνον λαβόντες εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἀπήγαγον, καὶ τῷ βήματι τοῦ ἀποστείλαντος τούτους παρέστησαν ἀπολογησόμενον ὑπὲρ τῶν ἐγκλημάτων ὧν αὐτῷ ἐνεκάλουν.

Καὶ δὴ τοῦτον ἰδὼν ὁ τῷ τοῦ πατριάρχου ὀνόματι ψευδῶς κληζόμενος — σὺ εἶ ὁ τοσοῦτον ἔπαινον Κυρίλλου τοῦ κακῶς καὶ βεβιωκότος καὶ θανόντος ποιούμενος, ὥστε καὶ ἐκκλησιαστικῇ τιμῆσαι τοῦτον ἀκολουθία; — Ἐγὼ εἰμι, ἀπεκρίνατο, ὁ τοῖς εὐεργετοῦσί με, εἰ καὶ μὴ ἔργοις, ὡς μὴ δυνάμενος, ἀλλὰ γοῦν λόγοις χάριτις ὁμολογεῖν οὐ παύόμενος, καὶ τοὺς ἀρετῇ κεκοσμημένους ὄση δύναμις ἐπαινεῖν βουλόμενος! Τούτων ἀκούσας ὁ τυραννικὴν μᾶλλον, ἢ ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἑαυτῷ περιέμενος, οὐκ ἠνέσχετο καὶ περικιτέρω τὸν λόγον προσενεγκεῖν, ὥστε καὶ ἀκριβέστερον ἀναικρῖναι, (θυμῷ γὰρ μᾶλλον ἢ λόγῳ δεδουλωμένος· ἦν) ἀλλὰ καθιρέσει τοῦτον αὐτίκα καθυποβάλλει, προσαπειλήσας καὶ ταύτης πλείονα, καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ὀργῆς τοῦ πατριαρχείου ἐκβαλὼν· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ κατὰ Κορυδαλλέως καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ φοιτητῶν εἰρήκει κατηγορίαις γέμοντα καὶ ἀπειλῆς. Καὶ οὕτω μὲν ἐπανῆλθεν Εὐγένιος ἐκ τῶν αὐτῷ παρὰ δόξαν συμβάντων πανταχόθεν συγκεχυμένος, καὶ λογισμοῖς, προσπαλαίων πολλοῖς· εἰ καὶ παραμυθητικοῖς λόγοις τοῖς παρὰ τε τοῦ καθηγητοῦ καὶ τῶν φίλων τὸ φλεγμαῖνον τῆς λύπης αὐτοῦ κατεμάλασεν.

Ὁ δὲ καλὸς κτήραθός ἐκ Βερροίας οὐκ εἰς μακρὰν εἰσπράττεται δίκας τῆς τολμηρίας ἅμα καὶ ἀσεβείας, καὶ εἰς Ἀφρικὴν παρὰ τῶν δυναστῶν ἐξορίζεται, τάπιχειρα τῆς κακίας αὐτοῦ ληψόμενος· διάδοχος δὲ τούτου, οὐ τῆς γνώμης, ἀλλὰ τοῦ θρόνου καθίσταται ὁ Παρθένιος ὁ γέρων· ᾧ καὶ προσελθὼν ὁ Εὐγένιος, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἐκ Βερροίας εἰς αὐτὸν γινόμενα πάντα

δηλώσας, καὶ μάλιστα τὴν καθαίρεσιν, προσέπιπτε, καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ προεκυλινδεῖτο, λύσιν αἰτῶν παρ' αὐτοῦ τῆς παραλόγου ἐκείνης καθαιρέσεως· ὁ δὲ τοῦτον ἰλαρῶς καὶ φιλοφρόνως δεξάμενος, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐλαβείας θαυμάσας, δέδωκεν αὐτῷ τὴν ταύτης λύσιν ἐγγράφως ἔχουσαν οὕτωςί:

» Παρθένιος ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

» Ἐπειδὴ ὁ κακῶς καὶ φύς καὶ τραφεὶς ἐκ Βερροίας Κύριλλος τῇ τῶν ἔξω χρησάμενος δυνάμει ἐγκρατῆς τοῦ πατριαρχικοῦ παρνόμως ἐγένετο θρόνου, ὡς ἴσασι πάντως οὐ μόνον οἱ ἐγγύς σου, ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ πόρρωθεν τῆς καθ' ἡμᾶς, οἰκούντες, νεωτερισμοὺς τινὰς τῇ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ἐπεισάγειν διανοούμενος, τοὺς ὅπως οὖν ἀντιλέγειν αὐτῷ ἐπιχειροῦντας διαφόρως ἐπαίδευεν, Ἰεσοῦνταις τε καὶ τοῖς τοιούτοις ὁμόφροσι χαρίζομενος, δι' ὧν καὶ τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν προεβιάσθη· ἐξ ὧν εἰς καὶ ὁ ὀσιώτατος καὶ λογιώτατος ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κύρ Εὐγένιος ὁ Ἰαννούλιος οὗτος, ὃν παραλόγῳ καθαιρέσει ὑπ' αὐτοῦ καθυποβλήθέντα, ἡ μετριότης ἡμῶν ἔχει συγκεχωρημένον καὶ λελυμένον τῆς παρνόμου ἐκείνης καθαιρέσεως, ἔχοντα τὸ ἐνεργοῦν τῆς ἱερωσύνης αὐτοῦ ἀκωλύτως καὶ ἀνεμποδίστως· ἐπὶ γὰρ τούτῳ γέγραπται καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος ἀθωώσεως αὐτοῦ γράμμα, καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ· ἐν ἔτει σωτηρίῳ α' χ' λθ', ἐν μηνὶ ὀκτωβρίῳ, ἰνδικτιῶνος η' . »

Εἶτα, τῶν μὲν σκανδάλων καὶ μετὰ πολὺν χρόνον ἐς τέλος οὐδέπω λωφησάντων, τῶν δὲ μαθημάτων ἐλαττουμένων, ἀπορία τοῦ τὰ κατὰ τὴν σχολὴν συνιστῶντος, ἀχθεσθεὶς δὲ καὶ τὴν ἐν τοιούτοις ὄχλοις διατριβὴν, (τρίτον γὰρ διέδαινεν ἔτος, ἐξότου εἰς Θράκην ἀνέπλευσεν) ἀπάρας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὴν Ἑλλάδα αὖθις κατέλαβε, τὸν καθηγητὴν ἐκεῖ καταλείψας· παρακλήθει δὲ ὑπὸ τῶν τὰ πρῶτα ἐν τῇ Ἄρτῃ

τῆς Ἀκχρνανίας φερόντων, τῆς παρ' αὐτῶν αὐτόθι γενομένης σχολῆς προστῆναι, ἧς καὶ Πάσιος προστάτης ἠρέθη πρὸ χρόνων τινῶν ὁ ἀπὸ Κεφαλληνίας Μεταξᾶς, τὴν ἔφεσιν τούτων ἀποπληρῶν, προέστη ταύτης ἔτος καὶ μόνον ἓν· εἶτα εἰς τὸ Ἀνάτωλικὸν τῆς Αἰτωλίας μίετῆ, καὶ παρὰ τῶν αὐτοῦ φίλων πολλῆς ἔτυχε δεξιώσεως.

Ὁ δὲ Κορυθαλλεὺς Θεόφιλος, οὐ μετὰ πολὺ τοῦ Εὐγενίου τῆς Ἄρτης ἐξεληθόντος, παρακλήσει τινῶν τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τινα χρεῖαν ἀναβάντων πεισθεὶς, ἀρχιερεὺς Νεμπάκτου καὶ Ἄρτης ἀναδείκνυται καὶ Θεοδόσιος ἀντὶ Θεοφίλου μετονομάζεται, καὶ μετ' ὀλίγον τὴν Ἄρτην κατχλαμβάνει, μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ ὢν καὶ κλούμενος· ἐπεὶ δὲ πολιτικῶν πραγμάτων παντάπασι ἀπειρος ἦν, εἰ καὶ θεωρητικῆς φιλοσοφίας ἐς ἄκρον ὑπῆρχεν ἐλλητικῶς, οὐδ' ἔτος ὀλόκληρον ἠδυνήθη τοῦς τῆς ἐκκλησίας ταύτης οἴκους ἔχειν ἐν ταῖς χερσίν· ἠνίκα γὰρ πολιτικὰς τινὰς ἢ καὶ ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις καὶ πράξεις καιρὸς ἐκάλει τοῦτον μετχειρίζεσθαι, οὐ μόνον οὐδὲν τούτων ὡς εἰκὸς ἦν κατάρθου, ἀλλὰ καὶ γελοῖά τινὰ εἰσέτι καὶ νῦν εἰσὶν οἱ λέγοντες τοῦτον καὶ λέγειν καὶ πράττειν· καὶ πολὺ τούτων γελοιότερη ἦν ἂν πεποιηκῶς, εἰ μὴ Εὐγένιος πολλάκις συνῶν αὐτῷ τὰ πλείστα διώρθου· οὐδὲ γὰρ πάντῃ τὴν συνουσίαν αὐτοῦ ἀπελείπετο, εἰ καὶ ἀπ' ἀλλήλων διίσταντο. Ταύτη τοι καὶ ταύτην περὶ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν, Ἀθήναζε περὶ γίνεταί, καὶ τῆ πατρίδι τὸ τελευταῖον δίδωσιν ἐκυτόν· ὅν καὶ μετὰ πάσης τῆς προθυμίας οἱ συμπολίται ἀποδεξάμενοι, οὐχ ὡς Ἀθηναίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἕνα τῶν πάλαι γεγεννημένων ἐν αὐτῇ φιλοσόφων, ἀλλὰ καὶ ὡς τῆ ἀρχιερατικῆς ἀξίας κεκοσμημένον, τιμῆς τῆς προσηκούσης ἡξιώσαν· καὶ αὐθις μαθητιῶντες οὐκ ὀλίγοι πρὸς αὐτοὺς ἀπαντῆσθαι συνέρπον. Τηνικαῦτα καὶ Νεκτάριος ὁ ὕστερον Ἱεροσολύμων πατριάρχης χρηματίσας, Σινάτης ὢν

Ιερομόναχος, και εις Πελοπόννησον και τὰ περίξ αὐτῆς, ἐλεημοσύνης χάριν πεμφθείς, φιλοσοφίας ἕνεκεν αὐτῷ συνεγένετο, εἰ και τ' ἄλλα πεπαιδευμένος ἦν· πολλοῖς γὰρ πρότερον κατά τε Κρήτην και ἀλλαχοῦ τοῖς διδασκάλοις ἐχρήσατο· και Γερμανὸς προσέτι ὁ ὕστερον ἐν Οὐγκροβλαχίᾳ ποιούμενος τὰς διατριβὰς και Νύσσης ὀνομασθεὶς ἀρχιερεὺς, και Διονυσίος τις ἐκ Ναυπλίας τῆς πρὸς τῷ Ἄργει τὸ γένος ἔλκων, και ταύτης ὕστερον πρόεδρος γεγονώς· και συχνοὶ μετὰ τούτων ἕτεροὶ τῶν αὐτοχθόνων τε και ἀλλοδαπῶν.

Φθάσας δὲ ἐπὶ γῆρας βαθύ, πλείονων γὰρ ἦν ἢ ὀγδοήκοντα ἐτῶν, και μελαγχολίας ἤττων γενόμενος, ἦν και ἐκ νεωτέρας· ἐτι τῆς ἡλικίας εἶχεν, ὡς ἔφημεν, λύπη ἀμέτρη συσχεθείς, εἰς ἕκστασιν μικροῦ δεῖν ἤλθε φρενῶν· και νῦν μὲν ἐπετείνετο αὐτῷ, νῦν δὲ ἀνύετο τὸ ἀπὸ τρύτης κακόν· ἔτυχε δὲ και χρημάτων ὧν εἶχεν ἀποβολὴν παθεῖν, ὃ και μᾶλλον αὐτῷ ταῦτα πρὸξένησε· δεῖγμα δὲ προφανές τῆς ἧς εἶχε τότε ταλαιπωρίας Ἀθήνησι, και ἡ πρὸς τὸν Εὐγένιον ἦν πέπομφεν ἐκεῖθεν ἐπιστολὴ ἐν Μεσολογίῳ διατρίβοντα, μετακκλούμενος τοῦτον ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν, ἐπισκεψόμενον και παραμυθήσοντα, και μαθημάτων τινῶν γινῶσιν ὧν οὐδέποτε ἤκουσεν ὑπισχυόμενος, μάλιστα τῶν ἀπὸ θεολογίας, ἐν ἧ και ὑπέγραψεν ἑαυτόν, ὃ τὰ λ α ς Κορυθαλλεύς. Ἀλλ' ὁ Εὐγένιος οὕτως ἔχοντα τοῦτον εἰδώς, σῆψιν τοῦ μὴ δύνασθαι πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν εὐρηκώς, ἔμεινε κατὰ χώραν. Ὁ δὲ μετ' ὀλίγον αὐτόθι τὸν βίον κατέλυσε· και οὕτω τὰ περὶ αὐτὸν συνηέχθη γενέσθαι· τοῦτου μόνον ἐπὶ τέλει ἀξιωθείς τῆς αὐτοῦ βιοτῆς, τῆς ἐν τῇ πατροῖδι τρυφῆς.

Ὁ δὲ Εὐγένιος, εἰ και τότε ἐν Μεσολογίῳ ἦν, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκεῖσε μεταβάσεως, ἐν τῷ Ἀνατωλικῷ διέτριβεν, ὡς ἔφημεν ἀνωτέρω εἰπόντας, ἐκ τῆς Ἄρτης ἐλθὼν, και διῆγε τὸν βίον εὐθύμως τε και θεοφιλῶς μετὰ τῶν ἐνταῦθα φίλων, και

φοιτητῶν Ικανῶν εἶχε περὶ αὐτὸν χορόν, πρωτεύοντος πάντως Γρηγορίου τοῦ Μανέσιος, οὐ καὶ ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, ὧν εἰς καὶ Ἰάκωβος ἦν ὁ ὕστερον ἐπίσκοπος Λητζίᾶς καὶ Ἀγράφων γεγονῶς, ἐκ Καρπενησίου ἐλθών. Ἄλλ' ἢ εἰς Μεσολόγκιον αὐτοῦ μετάβασις ἀπὸ τοιαύτης ἔτυχε γενέσθαι αἰτίας· οὐδὲ γὰρ ἐπαύετο τῶν κακῶν ὁ ἐφευρετῆς ἠρεμεῖν, καὶ μὴ συνεχῶς ὀπλίζεσθαι κατ' αὐτοῦ.

Ὁ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐνταῦθα κατέχων τότε χωρῶν, ἄνδρας τινὰς Σκκαρρρσιάνους, ἀπὸ χωρίου τινὸς Σκκαρρρσιον οὕτω καλουμένου, καθείρξας ἐν τῇ εἰρκτῇ ἔνδον τοῦ Ἀνατωλικοῦ, πολλοῖς ἐξέθλιβε τούτους κακοῖς, χρημάτων ἀριθμὸν αὐτοῦς ἀπαιτῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν ὑπερβάλλοντα. Ὁ δὲ θαυμάσιος καὶ ἱερὸς οὗτος ἀνὴρ, οὕτως ἔχοντας τούτους ὄρων, εἰ καὶ κατὰ μηδὲν ἄλλο βοηθεῖν αὐτοῖς οἷός τε ἦν (συμπαθεία γὰρ ἠττάτο καθ' ὑπερβολὴν ὡς ἄλλος οὐδεὶς), τὰ πρὸς βρώσιν καὶ πόσιν συνεχῶς αὐτοῖς ἐχορήγει διὰ τινων τῶν αὐτοῦ φοιτητῶν· οὐ πολλὰι μετὰξὺ παρήλθον ἡμέραι, καὶ τῆς φυλακῆς οἱ ἄνδρες ἐξεθόντης νυκτός, φυγάδες ἐγένοντο· τούτου μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰς ἀκοὰς τοῦ ἡγεμόνος ἐλθόντος, ἔρευνα ἀνά τὴν κώμην πᾶσαν ὑπὸ τῶν αὐτοῦ γίνεται ὑπηρετῶν· καὶ τίς ὁ τοῦτο δράσας, καὶ τὰ πρὸς φυγὴν τοῖς ἀνδράσιν εἰπενεγκῶν, ἐξητάζετο διὰ πολλῶν, ἀπειλαί τε πᾶσιν ἐγίνοντο, καὶ μάστιγες ἔστιν οἷς· ἀλλ' ὡς οὐδὲν τι τούτων εἰς γινῶσιν ἤκεν αὐτῷ, καίτοι ἐπὶ πολὺ ποιουμένῳ τὴν ἔρευναν, Ἀγαρηνός τις, τὸ γένος ἔλκων ἐκ τῶν Ἀλβανῶν καὶ ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ οἰκῶν, πολὺ πρὸς τὸν ἱερὸν τοῦτον ἄνδρα ἐκ πολλοῦ τρέφων τὸ μῖσος ἐν ἑαυτῷ, ἅτε δὴ καὶ πολλὴν ὄρων τοὺς τὴν κώμην ταύτην οἰκοῦντας πρὸς αὐτὸν ἐπιδεικνυμένους αἰδῶ καὶ τιμῆν, καὶ φεῖ τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα ἀόκνως ποιοῦντας, ὑπὸ πολλοῦ φθόνου κινηθεὶς, προσελθὼν τῷ ἡγεμόνι φησὶν — Εἰ τὸν παρὰ τῶν ἐγχωρίων τούτων Διδάσκαλον καλούμενον κρατήσεις, καὶ

δεσμοῖς καὶ εἰρκτῇ παραδώσεις, τὸ παρὰ τῶν φυγάδων ἐκείνων ὀφειλόμενόν σοι πᾶν ὅσον βούλει, αὐτίκα δοθήσεται· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ φυγαδεύσας αὐτούς, καὶ εἰ μόνον ἐν πείρᾳ τούτων γενήσεται, πάντες ὑπὲρ αὐτοῦ θανεῖν μᾶλλον αἰροῦνται, ἢ μικράν τινα τιμωρίαν αὐτὸν ἐνεγκεῖν, ὡς γὰρ προφήτην αὐτὸν ἔχουσι, καὶ λόγων οὐδεὶς αὐτοῦ εἰκῆ καὶ μάτην ἐκπίπτει τῶν πρὸς αὐτούς· διὸ μηδὲν βραδύνας, ὡς τάχος ποιεῖ τὰ παρ' ἐμοῦ σοι ὑποτιθέμενα, καὶ οὐδὲν ἐμποδῶν σοι γενήσεται τοῦ ποθομένου τυχεῖν.

Ταῦτα τοῦ καταράτου ἐκείνου εἰπόντος, τοὺς περιστάσας αὐτοῦ ὑπέρτατος ὁ ἡγεμὼν αὐτίκα προσκαλεσάμενος, ὅσον τάχος, πρὸς αὐτούς φησιν, ἀπελθόντες τὸν λεγόμενον παρὰ τῶν ἐνταῦθα ἐγχωρίων Διδάσκαλον λαβόντες, ἀγαγεῖν ὧδε σπευσάτε. Ἀπελθόντες τοίνυν καὶ εὐρόντες αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν ἣ κατέμενε, λαβόντες πρὸς τὸν πέμψαντα αὐτούς ἤγαγον· ὁ δὲ μηδὲν πρὸς αὐτὸν εἰπὼν, τῇ εἰρκτῇ προσάττει τοῦτον ἐναπορρίψαι καὶ ἀσφαλῶς τηρεῖν· ὃ δὴ παραχρῆμα ἐς τέλος ἤγαγον· καὶ ἦν ἐν τῇ εἰρκτῇ ὁ μακάριος, οὐδὲ δι' ἣν αἰτίαν εἶη πεπονθὼς τοῦτο εἰδὼς, ἀλλ' εὐχαρίστους ἦν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τῷ θεῷ προσφέρων φωνάς.

Ὡς δὲ δῆλον ἀνά τὴν κώμην πᾶσαν ἐγένετο τὸ πραχθῆν, πάντες ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν πολλῇ, ἄνδρες τε ὁμοῦ καὶ γυναῖκες μετὰ τῶν παιδῶν, καὶ πολὺς ἦν ὁ θόρυβος περὶ αὐτοῦ, τὸν σφῶν αὐτῶν πατέρα καὶ διδάσκαλον ἐπὶ στόματος πάντων ἐχόντων· καὶ εἰ μὴ παρὰ τῶν ἐν τῇ κώμῃ προϋχόντων οἰκονομία τις ἐγεγόνει περὶ τὰ πράγματα, ἐπὶ μείζον ἂν προϋχώρησε τὸ κακόν· ἐτοιμίμως γὰρ ἅπαντες εἶχον λιθόλευστον τὸν ἡγεμόνα ποιῆσαι, καὶ φόνου πικροῦ παρανάλωμα· ἐγένετο δὲ ταῦτα μικρῷ πρόσθεν τῆς ἑορτῆς τῶν τοῦ σωτήρος ἡμῶν γενεθλίων· καὶ ἦν ἔτι κατ' αὐτὴν τὴν σεβασμίαν ἡμέραν ἐν τῇ εἰρκτῇ. Μὴ δυνάμενοι δ' ἄλλως οἱ κατὰ τὴν κώμην πρωτεύον-

τες ποιῆσαι, ἵνα μὴ τὸ κακὸν, ὡς ἔφημεν ἐπὶ μεῖζον ἀρθῆ, μόλις αὐτῷ συνεφώνησαν, τριακοσίους ἀργυροῦς ὑπὲρ τῶν φυγάδων καταβαλεῖν, καὶ τοῦτον τῆς εἰρκτικῆς ἀπαλλάξαι· οὗ γενομένου, ἀπήλλακτο μὲν, ἤτειτο δὲ τὸν συμπεφωνημένον αὐτῷ περὶ τοῦ φροντιστηρίου μισθὸν παρ' αὐτῶν λαβεῖν, καὶ ὅπου περ ἂν βούλοιο ἀπελθεῖν· οὗτοι δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην αἴτησιν ἀπανκινόμενοι, διὰ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ τοὺς τριακοσίους καταβαλεῖν ἀργυροῦς, σκανδαλισθεὶς ὡς κατ' οὐδὲν ὑπαίτιος ὢν, εἰς Μεσολόγκιον ἐποιήσατο τὴν μετάβασιν, κάκει διατρίβων ἦν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν φοιτητῶν.

Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ὁ κατὰ τὴν Κρήτην ἤρξατο πόλεμος, καὶ πολλή τις ἦν κατὰ θάλατταν ἡ ταραχή, οἷα φιλεῖ κατὰ τοιοῦτους πολέμους γίνεσθαι, πολὺν δὲ καὶ οἱ τὰ παράλια οἰκοῦντες εἶχον τὸν φόβον· διὸ καὶ ὑποπτον πάνυ τὴν τῆς Αἰτωλίας παρχλίαν εἶναι οἰηθεὶς, εἰς Καρπενήσιον διέγνωκεν ἀνελθεῖν, προτρεπόμενον ἔχων ἐπὶ τούτῳ αὐτὸν, καὶ Ἰακωβὸν τινα ἱερομόναχον, ἐκεῖθεν τὸ γένος ἔλκοντα, προεντυχόντα αὐτῷ ἐκεῖσέ ποτε γενομένῳ, καὶ παιδείας ἕνεκα ἐπὶ τὸ Ἀνατωλικὸν κατελθόντα, ὃν καὶ ἐπισκοπικῆς ἀξίας μετὰ ταῦτα τυχεῖν ὁ λόγος ἐδήλωσε μὲν καὶ πρότερον, δηλώσει δὲ καὶ προῦν ἀκριβέστερον.

Ἀνελθὼν οὖν, οὐ τῆς τυχοῦσης ἠξιώθη παρὰ τῶν τὴν κωμόπολιν ταύτην οἰκούντων εὐνοίας· ἦσαν γάρ, εἰ καὶ πρὸς πᾶσαν παιδείαν ἀνοικείως ἔχοντες, εὐχιδῶς μέντοι πρὸς τοὺς τοιοῦτους τῶν ἀνδρῶν διακείμενοι, καὶ λόγῳ τῷ παρ' αὐτῶν πειθόμενοι· σὺς οὕτως ἔχοντας ὁ θαυμασίου οὔτως ἰδὼν, καὶ πείραν δούς καὶ λαβῶν, περὶ τοῦ σεβασμίου ναοῦ τοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς ζωαρχικῆς Τριάδος τοῦ ἐνὸς τῶν ὄλων θεοῦ τιμωμένου, πρὸ πάντων ἤρξατο ποιεῖσθαι τὴν διάσκεψιν· ἦν γάρ ὁ κὰδὸς οὗτος ἐν μέσῃ τῇ κωμοπόλει οὐ μόνον ἐν μικρῷ τι κωρίῳ περιγραφόμενος, ἀλλὰ καὶ σχήματος καὶ κάλλους οὐ-

ὃ ὅπως οὖν μετέχων ἱερῶ προσηκόντων ναφ· εἶπεν ἂν τις τοῦτον ἰδὼν οὐδὲ οἰκία τινὶ τῶν ἰδιωτικῶν καὶ πάνυ ἀδόξων ἀνδρῶν εἰκότα. Ἐν τούτῳ κατεβλήθη αὐτῷ ἅπαντα ἡ φροντίς, ὥστε εἰς μείζον αὐτὸν μέγεθος, ἐκτείνειν κατὰ τε μήκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, καὶ περικαλλῆ τινα καὶ ὄρσιον αὐτὸν ἀποφῆναι, καὶ οἶον ἄλλον ἐπὶ γῆς οὐρανόν, παντοίοις ὠραϊσμένον καλοῖς, ὡς ἐκεῖνον τοῖς ἀστράσιν ἀποδείξαι. Καὶ ἤρξατο μὲν τοῦ ἔργου μάλα προθύμως, οὐκ εἰς τέλος δὲ ἤνεγκεν αὐτὸ τὸ προσῆκον, εἰ καὶ ὁμοῖος ἦν οὐδὲν ἔχοντι τῶν πρὸς τὸν τούτου ἀπαρτισμόν· ἀλλ' ἡ πάντων προνοητικὴ τριάς ὁ Θεός, ἡ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομοῦσα, ραδίαν πάνυ τὴν πρὸς τὸ θεοφιλές τοῦτο ἔργον παρέσχεν σὺτῷ τὴν ἐγχείρισιν· καὶ τοῖς πρὸς θεωρίαν αὐτοῦ συνεχῶς παραχγενομένοις τῶν φίλων, ὀργάνοις χρυσάμενος, εἶχε πᾶν ὅσον ἦν ἱκανὸν εἰς ἀνάλωσιν τῆς τούτου οἰκοδομῆς. Καὶ πολλοῖς μὲν τοῖς πόνοις, πολλοῖς δὲ τοῖς ἰδρώσι καθ' ἐκάστην περιρρεόμενος, ἀνίστησιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ μικροπρεποῦς ἐκείνου καὶ πάντῃ ταπεινοῦ σχήματος, εἰς ὃ νῦν παρὰ πάντων ὀρᾶται· καὶ ὡς ὁ πολὺς ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν ἁγίαν Ἀναστασίαν ἐπήξατο, ἐκ πάνυ μικρᾶς ἐπὶ μείζον ἀρθεῖσαν, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο οὐχ ἦττον, ἢ διὰ τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως λόγον οὕτως ὀνομασθεῖσαν, οὕτω καὶ οὗτος τουτοῦ τὸν τῆς ἁγίας καὶ βασιλικωτάτης Τριάδος. Οὐ τοῦτον δὲ μόνον εἰς τέλος ἤγαγεν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἀλλὰ καὶ οἶκος περὶ αὐτὸν ἐβείματο, καὶ φροντιστήριον εἰς καθηγητοῦ καὶ φοιτητῶν διατριβὴν ἐπιτηδείως ἔχειν. Ἐνθεν τοι καὶ πολλοὶ πανταχόθεν συνέρρον αὐτῷ φοιτηταί, τινὲς μὲν καὶ τὰ πρὸς δαπάνην ἔχοντες, τινὲς δὲ καὶ ταύτης ὄλως στερούμενοι, εἰ καὶ πολλὴν περὶ τοῦς λόγους εἶχον τὴν ἔρρασιν· οὗς καὶ μετὰ προθυμίας πάσης δεχόμενος, καὶ προτροπαῖς καὶ ὑποθήκαις πρὸς αὐτοὺς χρώμενος, τῷ λογικῷ καὶ τὴν ψυχὴν μᾶλλον ἢ τὸ σῶμα στηρίζοντι ἔρτῳ

διέτρεφεν· οὗς δὲ καὶ ἐνδεία τῶν ἀναγκαίων πιεζομένους εἴωρα, οὐ μόνον ἀμισθὶ τῶν μαθημάτων ἀπολαύειν παρείχεν, (οὐ γὰρ ἠνέσχετο λαβεῖν τι ποτὲ παρὰ τινος) ἀλλὰ καὶ τούτων αὐτὸς ἐγένετο χορηγός, καὶ ἔτρφε τε σωματικῶς, καὶ τῆς ἄλλης πάσης ἡξίου ἐπιμελείας. Ἦσαν δὲ τῆνικαῦτα αὐτῷ φοιτηταὶ τῶν ἄλλων πάντων ὑπερέχοντες, Γρηγόριος Μάνεις ὁ ἐκ τοῦ Ἀνατωλικοῦ, περὶ οὗ καὶ ἀνωτέρω ἡμῖν εἴρηται, γνησιώτερός τε καὶ οἰκειότερος, καὶ μᾶλλον ὡς πνευματικὸς υἱὸς αὐτοῦ γνωριζόμενος· μεθ' ὧν Ἀναστάσιός τις, ποιμένος τινὸς ἐκ τῶν καλουμένων Βλάχων υἱός, οὐ Γρηγορίου μόνον τοῦ κατὰ χρόνον πρωτεύοντος, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἄλλων εὐφύεστερος, ὧν καὶ Παντοδύναμον ὁ καθηγητὴς ἐκάλει, διὰ τὸ πάντα ράδια εἶναι λέγειν αὐτῷ δοκεῖν· τούτου καὶ ἕτερός τις ἦν τῷ γένει μόνον, ἀλλ' οὐ καὶ τῇ εὐφυίᾳ ἐφάμιλλος, Θεοφάνης τοῦνομα, ὅστις καὶ νῦν εἰσέτι τῷ βίῳ περίεστιν, ἀλλ' οὐκ ἦν ἐκ τῶν πρώτων αὐτῷ φοιτησάντων. Τῆς πρώτης δὲ γε τάξεως ἦσαν μετὰ Γρηγορίου καὶ Ἀναστασίου, Σωφρόνιος τις Ἀκαρναν ἀπὸ χωρίου Δραγαμέστου καλουμένου, οὗ καὶ ἀνωτέρω που ἐμνημονεύσαμεν, βραχὺ τι κατ' εὐφυίαν τοῦ Ἀναστασίου ἐλαττούμενος· καὶ Δαμασκηνός τις Εὐνοῦχος, ὅστις καὶ Ἀθήνησιν ὕστερον ἐτελεύτησεν, ἐκ τινος χωρίου τῶν ἐν τῷ καλουμένῳ Βάλτῳ ὀρμώμενος Κάμινος λεγομένου· πρόστη δὲ οὗτος ἐπὶ βραχὺ καὶ τῆς σεβασμίας μονῆς Τετάρνης· μετὰ τούτων δὲ καὶ Ἰωσήφ τις ἐκ τινος τῶν Αἰτωλικῶν χωρίων, τὸ γένος Ἀρβανιτάκης, ὕστερον δὲ Σκροῦμος περιαδόμενος, διὰ τὸ τῆς γνώμης δυσάρεστον ὑπὸ τινος τῶν εὐτραπέλων οὕτως ὀνομασθεῖς· ὅστις καὶ αὐτὸς ἔτι τῷ βίῳ περίεστι γηραιὸς πάνυ· καὶ πρὸς τούτους Γάκωδος ὁ ὕστερον ἐπισκοπήσας, ὧς που καὶ ἄπαξ καὶ δις ἐν τοῖς ἀνω εἰρήκαμεν, φιλομαθὴς μὲν ὡς οὐδεὶς ἕτερος, ἀφυῆς δὲ πολλῷ τῷ μέτρῳ. Σὺν τούτοις δὲ καὶ ἑτέροις ἔτι πλείοσιν, οὗς περιττὸν ἡμῖν ἐνταυθοῖ καταλέγειν, καὶ Νικόλαος ἦν ὁ ἐκ

Βελισδονίου χωρίου τινός τῶν Ἀγράφων, ἐν προθύροις ἔτι στρεφόμενος τῆς τέχνης τῶν ἀσκληπιαδῶν, εἰ καὶ ὕστερον ἐπὶ τοσοῦτον κατ' αὐτὴν ἑθαυμάσθη, καὶ ἐπὶ μέγα ἤρθη τῆς φήμης, ὥστε καὶ βασιλικὸς ἀρχίατρος ἀνακηρυχθῆναι· ἦν δὲ κατὰ πάντα ὁ ἀνὴρ οὗτος εὐφυῆς καὶ ἀγχίνους εἰπερ τις καὶ ἄλλος· καὶ παρ' αὐτῷ μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπαιδεύετο, παρὰ δέ τινι πῶν Ἀγαρηνῶν τὰ τῶν Ἀράβων, καὶ τὴν ἰατρικὴν μετήρχετο κατὰ δύναμιν· ὑπόκειμι δὲ πρὸς οὓς ἂν ἀφίκοιτο ἐπὶ θεραπείᾳ· τούτῳ καὶ οἱ ἀνωτέρω πάντες οὓς ἔφημεν, ὀμιλοῦντες, εἰς τινα μετρίαν γνῶσιν καὶ πείραν ἤκον τῶν κατὰ τὴν ἰατρικὴν, καὶ μάλιστα γὰρ αὐτῶν ὁ Γρηγόριος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον Ἰωσήφ ὁ Σκροῦμος. Παιδείας δὲ τοσοῦτον Εὐγενίῳ φοιτῶντες μετέλαβον, ὅσον ἀπὸ τῆς γραμματικῆς καὶ μόνης γνωρίζεσθαι, ὅπῃ περ ἂν ἀπελθόντες τύχασιν· εἶχον γὰρ καὶ ταύτης καὶ ποιητικῆς ἔτι τέχνης ἕξιν μετρίαν· περαιτέρω δὲ οὐκ ἠβουλήθησαν προελθεῖν, ὥστε καὶ λογικῆς πραγματείας ἄψασθαι, καὶ τῶν μετ' αὐτὴν καθεξῆς ἐπιστημῶν· ἀλλ' ἐφ' ἐτέρους καθηγητὰς ἐτρέποντο, τοῦ τῆς παιδείας αὐτοῖς καταβαλόντος σπέρματα ὀλιγορῶντες, καὶ ἅει σκανδάλου τούτῳ ἐγένοντο πρόξενοι. Ἀναστάσιος δὲ, ὁ καὶ Παντοδύναμος παρ' αὐτοῦ δι' ἦν ἔφημεν αἰτίαν κληθεὶς, καὶ ἐν Καρπενησίῳ ἔτι ὄν, σχολεῖον ἰδίᾳ συνεστήσατο, καὶ ἔτι μᾶλλον λυπῆσαι θέλων αὐτόν, τοὺς περὶ αὐτὸν φοιτητὰς λόγοις πιθανοῖς ὑποκλέπτων πρὸς ἑαυτὸν συνεκάλει. Ταύτης τῆς μοίρας Ἰάκωβος ἐγένετο, καὶ Ἰωσήφ, καὶ Νικόλαος ὁ τὴν ἰατρικὴν ἀσκῶν· οἱ καὶ συνωμοσίαν (ὡς ἔν τις οὕτω φαίη), ποιήσαντες κατὰ τοῦ εὐεργέτου τὴν πτέρναν ἐκίνησαν, καὶ πολλῶν αἴτιοι σκανδάλων αὐτῷ ἐγένοντο, κατὰ τοῦ Γρηγορίου μᾶλλον τοῦ σὺν αὐτῷ μείναντος καὶ μηδέποτε ἀπ' αὐτοῦ χωρισθέντος, παντοίους δόλους συρράπτοντες· ἀλλὰ καὶ οὗτος οὐκ ἐπαύετο τοῖς αὐτοῖς τούτους ἀμείβεσθαι κατὰ δύναμιν, ὡς εἶς πρὸς πολλοὺς. Διὰ

ταῦτα τοίνυν καὶ τὸν συνωμότην αὐτῶν Ἰάκωβον προετρέψαντο τῆς ἐπισκοπικῆς ἐπιλαβέσθαι ἀρχῆς, καίτοι ἐτέρου ὄντος τοῦ ταύτην ἰθύνοντος καὶ παραιτησαμένου, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ πᾶν ὃ, τι βούλοιντο κατὰ τοῦ καθηγητοῦ σκευωρεῖν, καὶ εἰς ἔργον ἔγειν ἐκ προχείρου δύναιντο· ὃ καὶ γέγονε συνδρομῇ τε τῇ παρ' αὐτῶν, καὶ ἐτέρων αὐτοῖς ὁμοφρόνων τῶν ἐκ τῆς κωμοπόλεως· εἶχόν τε τὸ βουλόμενον, καὶ τῷ μαθητῇ καὶ ἐπισκόπῳ τὸν καθηγητὴν ἐν πᾶσιν ὑποκύπτειν τοῖς παρ' αὐτοῦ καὶ λεγομένοις καὶ πραττομένοις ἠνάγκαζον· οἷς καὶ οὗτος χαριζόμενος, εἰ καὶ τῇ τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας ὑπεροχῇ τοῦ καθηγητοῦ μάλα διέφερον, ἀλλ' οὐ καὶ τῆς πολιᾶς, καὶ τῆς ἑλληνικῆς εἶχεν ἀρετῆς ἠδεδίτο, καὶ τῆς προτέρας πρὸς αὐτὸν σχέσεως, ὡς ἀνδραπόδῳ δὲ μᾶλλον χρῆσθαι διενοεῖτο, καὶ οὐδενὸς λόγου ἀξίῳ.

Ταῦτα ὁρῶν ὁ μακάριος οὗτος, καὶ μὴ φορητὰ εἶναι λογιζόμενος ὡς ἀταξίας γέμοντα καὶ ἀταξίας πολλῆς, καὶ μᾶλλον ὅτι ἐκ τῶν οἰκείων καὶ ἀφ' ἐστίας, ἣ λέγεται, τὰ βέλη, δεῖν ἔγνω τῇ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας βοθηεῖα καταφυγεῖν, καὶ σταυροπήγιον πατριαρχικὸν τὸν σεβάσμιον ἐκεῖνον ποιῆσαι ναόν· καὶ ἵνα τὸ πᾶν συνελὼν εἶπω, μικροῦ καὶ πεποίηκεν, εἰ μὴ καλινφίδιαν ὁ μαθητῆς αὐτοῦ ἦσεν ἐπίσκοπος· οὗτος γὰρ πρῶτος πάντων μεταμεληθεὶς, συγγνώμην ἤτει τῶν πρὸς αὐτὸν γενομένων· καὶ οὐ μόνον οὐκ ἀπέτυχε ταύτης, ἀλλὰ καὶ πολλῆς ἔκτοτε καὶ μέχρι παντὸς ἀπήλαυε παρ' αὐτοῦ τῆς φιλίας, καὶ μαθητοῦ μᾶλλον ἢ ἐπισκόπου τάξιν ἐδείκνυε πρὸς αὐτόν. Τοῦτον ὁ Ἰωσήφ ἰδὼν οὕτως ἐκ μετανόικς διορθωθέντα, μετὰ σπουδῆς προσέρχεται τῷ καθηγητῇ, καὶ ἰκέτης αὐτοῦ γενόμενος, θεραπεύει πᾶν τὸ ἀπὸ τῆς ἀποστασίας γενόμενον αὐτῷ κακόν· καὶ χάριτας ἦν αὐτῷ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν διὰ παντὸς τοῦ βίου ὁμολογῶν. Καὶ οὕτω μὲν οἱ δύο οὗτοι συμφοιτῆται μετὰ τοῦ καθηγητοῦ ἐποιήσαντο τὰς σπονδὰς· ἡ δὲ

ἑτέρᾳ τῆς τούτων τετράδος δυάς, Ἀναστάσιός τε φημί καὶ Νικόλαος ὁ γνωρίζομενος ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς, ὁ μὲν Ἀθήναζε πρῶτον ἀφίκετο παρὰ Ἰεζεκιὴλ τῷ Στεφάνῃ καλουμένῳ, καὶ ἡγουμένῳ μονῆς τινος τῶν ἐκεῖ, φοιτητῇ χρηματίσαντι Ἀγγέλου τοῦ Μπενιζέλου τοῦ πρώτου τῶν τοῦ Κορυθαλλέως ὁμιλητῶν, καὶ φήμην ἔχοντι κατὰ τὰς ἐπιστήμας πολλήν, λογικῆς παιδείας ἐφιέμενος, καὶ ἀραβικῶν ἔτι γραμμάτων καὶ ἱατρικῆς· καὶ ἦν ἐκεῖ διατρίβων οὐκ ἐπὶ χρόνον συχόν· εἶτα εἰς Λάρισσαν ἀνακάμψας τῆς Θεσσαλίας, τῶν ἀραβικῶν αὐτίς εἶχετο λόγων, καὶ τοῖς κατὰ τὴν ἱατρικὴν βιβλίους μᾶλλον ἐσχόλαζεν· ὁ δὲ Παντοδύναμος Ἀναστάσιος πρῶτον μὲν εἰς Τούρναβον κώμην μεγίστην τῆς Θεσσαλίας παραγενόμενος, ἐσχολάρχει ἐπὶ χρόνους τινάς· μετέπειτα δὲ τὴν εὐθὺ τῆς Κωνσταντίνου ἐβάδισε, καὶ εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἐλθὼν, καὶ Εὐγενίου μαθητῆς εἶναι λέγων, τὰ περὶ Εὐγενίου πρὸς τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν κληρικῶν ἐρωτῶμενος ἐξείπεῖν, καὶ γράμματα παρ' αὐτοῦ αἰτούμενος συστατικά, ὡς οὐδὲν τούτων εἶχεν ἐμφανίζειν αὐτοῖς, οὐδὲ μιᾶς ἡξιούτο παρ' αὐτῶν τῆς ὑποδοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπεπέμπετο, καὶ ἐν ὑποψίᾳ παρὰ πᾶσιν ἦν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ φίλα τὰ πρὸς τὸν καθηγητὴν. Ὅθεν μὴ δυνάμενος ἄλλως ποιῆσαι, κακῶς ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἀπαλλάξας κατὰ τὰ τὴν ἐς Κωνσταντίνου ἐπιδημίαν, ἐπανακάμπτει πάλιν διὰ τῆς ἐς τὴν Ἑλλάδα φερούσης πρὸς τὸν καθηγητὴν· καὶ ἰκέτης αὐτῷ προσπίπτει ἐλεεινός, τί μὲν οὐ λέγων, τί δὲ οὐ ποιῶν τῶν πρὸς οἶκτον ἐλκόντων τοῦτον τὸν ἑαυτοῦ· καὶ δὴ πειθόμενον εἶχε τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις τὸν συμπαθεῖ καθ' ὑπερβολήν, ὥστε καὶ δακρύων ἐμπλησθαι τούτου τοὺς ὀφθαλμούς· ἐφίλει γὰρ αὐτὸν ὑπὲρ πάντας τοὺς φοιτητάς, οὐ δὲ ἄλλο τι μᾶλλον, ἢ δὲ ἦν εἶχεν εὐφυῆ καὶ εὐγλωττίαν, ὀπηνίκα μετὰ τῶν ἄλλων καὶ οὗτος ἦν τούτου ἀκροατῆς, καὶ χρηστάς εἶχεν ἐπ' αὐτῷ τὰς ἐλπίδας ὡς ὑπερέξει πάντων τοῦ χρόνου προῖόν-

τος κατὰ παιδείαν καὶ ἀρετὴν· οὐκ εἰδὼς ὄλως, ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἀνακιδείας καὶ ἀνταρσίας προβήσεται τῆς πρὸς αὐτόν. Τούτων δὲ καὶ τῶν τοιούτων ἀναμνήσας αὐτόν, καὶ ἐλέγχους τοῖς προσήκουσιν, οἷόν τισι παιωνίοις φαρμάκοις, τὴν αὐτοῦ γνώμην καταμαλάξας, οὐ μόνον συγγνώμης αὐτῷ μετέδωκεν, ἀλλὰ καὶ γράμμασιν ἐφοδιάζει τοῦτον συστατικοῖς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν αὔθις ἐπανελθεῖν, ὃ δὴ καὶ πεποίηκε· καὶ ἦν παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ πάντων ἀποδεχόμενος· ὥστε καὶ ἐπ' ἐκκλησίας παρὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν λογίων ἐπιτραπήναι συνεχῶς ὁμιλεῖν, καὶ ἦν ὑπὸ πάντων θαυμαζόμενος ἐπὶ τε εὐφυῖα, καὶ ἐπὶ τῇ τῆς γλώττης ἦν εἶχεν ἐκ φύσεως μᾶλλον ἢ μαθήσεως, ὡς ἔφημεν, προφορᾶ· καὶ δὴ καὶ σχολαρχεῖν αὐτὸν ὁ πατριάρχης ἔταξε τοῦ πατριαρχείου ἐντός· καὶ οὐδεὶς ἐν τῷ τότε κατὰ τε γραμματικὴν καὶ ποιητικὴν παιδείαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνομιζέτο τούτου κρείττων, ὡς καὶ πρὸς Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου τοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας σκευοφύλακος ὄντος ἐμαρτυρεῖται, καίτοι οὐκ εἰωθότος οὐ μόνον τοὺς κατ' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ ἄλλῃ παιδείᾳ διαφέροντας οὕτως εὐχερῶς θαυμάζειν καὶ ἐπαινεῖν. Καὶ οὕτω μὲν εὐδρομα ἦν αὐτῷ πάντα τὰ ἐς τὴν Κωνσταντίνου διατριβὴν· μετὰ τινος δὲ χρόνου καὶ εἰς Ἀδριανούπολιν παρὰ τοῦ τῆς κατ' ἐκείνης ἐκκλησίας προέδρου Νεοφύτου μεταπεμφθεὶς, σχολῆς τε ἦν προστατεύων, καὶ ἐπ' ἐκκλησίας ὁμιλῶν. Ἀνήλθε δὲ καὶ Νικόλαος ἀπὸ Λαρίσσης εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ πρῶν κατ' Εὐγενίου τούτῳ ὁμοφρονῶν, καὶ εὐδοκίμει ἐν τοῖς κατὰ τὴν ἰατρικὴν. Διαβάντος τε μετὰ ταῦτα χρόνου συχνοῦ, τῇ τούτου προτροπῇ τε καὶ συνδρομῇ, τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιώματι ὁ Ἀναστάσιος κοσμηθεὶς, τῆς Θεσσαλονικέων ἐκκλησίας χρηματίζει ποιμὴν· ἀλλ' οὐκ ἔφθασεν ἐπὶ τούτου ἔλθειν, καὶ οἱ Θεσσαλονικεῖς ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ καθιστῶσι ποιμένα τὸν ἑαυτῶν, οὐ γὰρ μετὰ τῆς γνώμης ἐγένετο τοῦ κλήρου τῆς ἐκ-

κλησίας ταύτης παντός· ὁ δὲ ἐν Ἀδριανουπόλει τέλει τῆς αὐτοῦ ἐχρήσατο βιοτῆς· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μετὰ πολὺν ἐγένετο χρόνον. Νικόλαος δὲ ὁ ἐπὶ μέγα φήμης τῆς κατὰ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἀρθείς, ὀψέποτε καὶ αὐτὸς μεταμεληθεὶς ἐφ' οἷς πρὸς Εὐγένιον ἐπλημμέλησε τὸν καθηγητὴν, συγγνώμης ἤλθε παρ' αὐτοῦ πολλάκις αἰτῶν, καὶ ταύτης τυχὼν, φιλίᾳ τῇ πρὸς αὐτὸν τοῦ λοιποῦ ἐδεδεμέτο πολλῆ, καὶ δι' εὐλαθείας ὅτι πλείστης εἶχεν αὐτόν.

Ὁ δὲ πολλοὺς ἔτι ἐν Καρπενησίῳ διατρίψας χρόνους, ὡς γενέσθαι τούτους πλείω τῶν εἰκοσιν, ἠγαπᾶτο μὲν καὶ παρὰ τῶν χριστιανῶν καθ' ὑπερβολὴν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἔξω τῆς καθ' ἡμᾶς πίστεως οὐχ ἤττον ἐθεραπεύετο, καὶ διὰ τιμῆς ἦν συνεχῶς τε τοὺς πρὸς αὐτὸν φοιτῶντας ἐδίδασκε, καὶ ἐπ' ἐκκλησίας ὁμιλῶν δογματικοῖς τε καὶ ἠθικοῖς λόγοις, οὐ τοὺς τὴν κωμόπολιν μόνον ἐκείνην οἰκοῦντας, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἐκ τῶν πέριξ χωρίων ἐν αὐτῇ κατὰ διαφόρους χρείας συρρέοντες εἰς γινώσιν ἐχειραγῶγι πᾶσιν καὶ ἀρετῇν. Ἐπὶ γῆρας δὲ βλέπων ἑαυτὸν ἀποκλίνοντα, καὶ τὰς συνεχεῖς τῶν πρὸς αὐτὸν ἀπανταχόθεν ἐρχομένων ὁμιλίαις βαρυνόμενος, (ἐν μῆσῃ γὰρ ἦν τῆς κωμοπόλεως ὅτε ναὸς καὶ ἡ περὶ αὐτὸν οἰκία τῆ ἀγορᾶ) μεταβῆναι ταύτης ἐφ' ἐτέρου ἐζήτηι καιρόν, ἡσυχίας ἧς ἀεὶ ἐτύγγανεν ἐπιέμενος, εἰ δυνατόν ἦν ἐς κόρον κατατρυφήσαι.

Καὶ δὴ ἐκ τῶν Ἀγράφων ἐκείσε κατὰ χρεῖαν ἐλθόντων τινὲς ἀπὸ χωρίου τινὸς Ἡρηνικῶν καλουμένου (τοῦτο δ' ἔστιν ἡ ἐμὴ δυστυχεστάτη πατρις), ἐτύγγανον μὲν καὶ ἐκ πολλοῦ τούτον εἰδότες, ἠνίκα μᾶλλον ἐν Τριβάτῳ μετὰ τῶν ἀσκητικῶν ἐκείνων ὧν κατ' ἀρχὰς ἐφημεν ἦν συμβιοτεύων ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ τῆνικαῦτα οὐχ ἤττον διὰ μακροτέρας τῆς ὁμιλίας αὐτὸν ἐγίνωσκόν τε, καὶ πείραν μᾶλλον ἔλαβον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς, καὶ οὕτω βαρυνόμενον τὴν ἐκείσε τοῦτον ἰδόντες ἀναστροφῇ, ἀποπειρῶνται τῆς τούτου γνώμης, εἰ βούληται τὸ

Καρπενήσιον καταλείπει, και ἐπὶ τὸ διαληφθὲν μεταβῆναι χωρίον, και πολλοῖς πρὸς τοῦτο τοῖς λόγοις αὐτὸν παρεκάλουν· ὁ δέ, εἰ και ἵππος ἐς πεδίον ἦν τὸ τοῦ λόγου, τῆς ἡσυχίας ὡς ἐφθημεν εἰπόντες διαφερόντως ἐρῶν, ἀλλὰ και δυσχερείας τινὰς τὰς ἐκ τοῦ τόπου τούτοις προῦβάλλετο, ἀλλὰ τε πολλὰ λέγων, και δὴ και πυνθανόμενος πόθεν αὐτῷ και τοῖς περι αὐτὸν δυνατὸν ἂν εἴη κεκτησθαι τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμας· οἱ δὲ πολλὰς αὐτῷ περι τούτων ἐποιοῦντο τὰς ὑποσχέσεις. Καίτοι πρὸς πάσας ἀνανεύων ἦν, τὸ εὐμετάβολον τῆς γνώμης τῶν ἀνθρώπων εἰδῶς, κατένευσε μέντοι, και τοῖς λόγοις εἶξε τοῖς παρ' αὐτῶν· οἱ δὲ περιχαρεῖς γενόμενοι, και τὰ τῆς χρείας δι' ἦν εἰς Καρπενήσιον ἦλθον πληρώσαντες, ταῖς παρ' αὐτοῦ εὐχαῖς ἐφοδιασθέντες, ὑπέστρεψαν ἐν Βραβιανοῖς, και πᾶσι τοῖς ἐγγχωρίοις τὰ περι αὐτοῦ καταγγείλαντες, πολλῆς αὐτοῖς εὐφροσύνης ἐγένοντο πρόξενοι, τοιοῦτον ἄνδρα τῆς ἐαυτῶν πατριδος οἰκήτορα γενέσθαι παρ' ἐλπίδα μαθοῦσι· και δὴ προθύμως εὐτρέπιζεν αὐτῷ τὰ πρὸς οἰκησιν ἤρξαντο, μονοῦδριόν τι ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀγίας ὀσιομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Παρασκευῆς οὐ μακρὰν που τοῦ χωρίου κείμενον, ἐπιτηδείως ἔχον εὐρόντες, Γουθα τῷ τόπῳ τὸ ὄνομα, ἦν και ἀνήλιον αὐτὸς ἐπιθέτως ὠνόμασε διὰ τὸ παλίσκιον.

Καιροῦ τοιγαροῦν ἐπιτηδείου λαβόμενος, καταλείπει μὲν τὸ Καρπενήσιον, μεταβαίνει δὲ εἰς τὸ δηλωθὲν χωρίον, και τῷ μονοδρίῳ ἐγκατοικίζεται· πολλῆς δὲ τῆς παρὰ τῶν ἐγγχωρίων ἐκειῶν ἀνδρῶν δεξιώσεως τυχῶν, και οὐ παρὰ τούτων μόνον, ἀλλὰ και παρὰ πάντων ἀπλῶς εἰπεῖν τῶν ἐν τοῖς Ἀγράφοις οἰκούντων· ὁρῶν δὲ τὸν τε ναὸν ἀκαλλώπιστον ὄντα, και τὰς περι αὐτὸν οἰκίας οὐκ ἐπιτηδείως ἐχούσας πρὸς οἰκησιν τὴν ἑαυτοῦ, πρώτην ταύτην ποιεῖται φροντίδα τοῦ πάντα μετασκευάσαι και μετακοσμησαι ἐπὶ τὸ βέλτιον· ὁ και πεποίηκεν ἐξ ἰδίων και ταῦτα ἀναλωμάτων. Καί φοιτηταὶ πᾶ-

λιν πάντοθεν πρὸς αὐτὸν συνέτρεχον· οἱ δὲ ἐγγώριοι πολλὴν αὐτῷ παρεῖχον τὴν αἰδῶ καὶ τιμὴν, καὶ ἡ δυνάμειος εἶχον τὰ παρ' ἑαυτῶν ἐχορήγουν· ἀλλ' οὐκ ἠδύνατο κατὰ μόνους ζῆν, ἢ μετὰ δύο καὶ τριῶν· πολλάκις γὰρ οἱ μετ' αὐτοῦ συνοικοῦντες καὶ τὸν δεκαδικὸν ὑπερηκόντιζον ἀριθμὸν· οἱ δὲ κατὰ θεωρίαν μόνον καὶ ψυχικὴν ὠφέλειαν πρὸς αὐτὸν ἐρχόμενοι, πλῆθος ἦσαν οὐ ραδίως περιληπτὸν ἀριθμῷ· διὸ καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν καὶ ἠπόρει καθ' ἑαυτὸν τὴν ἐκεῖσε ποιούμενος οἰκῆσιν, εἰ μὴ ἐν σπάνει τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων γένοιτο. Καὶ δὴ βουλὴν βουλευέται μάλα καλλὴν καὶ ψυχωφελεῖ, ἣν καὶ πρὸς πολλοὺς τῶν φίλων κοινώσας ἄνδρας ἀρετῇ καὶ φρονήσει κεκοσμημένους, εὗρεν αὐτοὺς συνδοκοῦντας· ἦν δὲ ἡ βουλή, δύο τῶν περὶ αὐτὸν ἱερομονάχων καὶ φοιτητῶν ἐς Κωνσταντινούπολιν πέμψαι μετὰ γραμμάτων πρὸς οὓς ἂν αὐτὸς δοκιμάσειε (πολλὴ γὰρ ἡ περὶ αὐτοῦ φήμη διέτρεχεν ἀνά πᾶσιν τὴν βασιλεύουσαν), ὥστε διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ τῆς βοήθειας τούτων ἱκανὴν ἐλεημοσύνην συναγαγεῖν· ὃ καὶ πεποίηκε· καὶ εἰς τὴν Κωνσταντίνου οἱ φοιτηταὶ ἀνεληθόντες ὑπεδέχθησαν παρὰ τῶν πρὸς οὓς ἐπέμφθη τὰ γράμματα φιλοφρόνως καὶ ἱλαρῶς, καὶ συνδρομῆς πολλῆς ὡς εἰκὸς παρ' αὐτῶν τυχόντες, συνήγαγον ἀριθμὸν τινα χρημάτων, τοὺς ἐπτακοσίους ὑπερβαίνοντα ἀργυροῦς· καὶ ταῦτα τῇ αὐτοῦ αὐθις συμβουλῇ ἀνδρὶ τινι τῶν ἐκ τοῦ ἔχοντος αὐτὸν χωρίου Παναγιώτῃ τούνομα παραδόντες, πλουτοῦντι μὲν ἱκανῶς, ἐπιστατοῦντι δὲ τῇ τῶν βασιλικῶν διανομῇ κρεῶν, ὡς ἂν ἔχοι τὸ παρ' αὐτῶν γενόμενον κέρδος κατ' ἔτος ἀποστέλλειν τῷ μονυδρίῳ, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ διάγοντας τὰ πρὸς χρεῖαν ἔχειν τῶν ἀναγκαίων, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐλεούντων αὐτοὺς ἐν ταῖς ἱεραῖς εὐχεσθαι τελεταῖς, καὶ μνήμης τῆς πρὸς θεὸν ἀξιοῦν τὰ γεγραμμένα παρὰ τῶν ἀποσταλέντων ὀνόματα.

Τούτου γενομένου, κατῆλθον μὲν οἱ ρηθέντες, τὰ προστεταγμένα αὐτοῖς πάντα πληρώσαντες· ἐπέμπετο δὲ καὶ ἡ ἐλε-

μοσύνη κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ ταύτην ἐν ταῖς χερσίν ἔχοντος· καὶ μετ' εἰρήνης διήγον τὸν βίον αὐτός τε καὶ οἱ περὶ αὐτόν· ἀνήλισκε δὲ τὰ πεμπόμενα εἰς τε καὶ ἄλλας χρείας, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς σκευὴ ἐκκλησιαστικά, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἐνδεία πιεζομένους· τῶν δὲ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων ἠυπόρει μέχρι τινός, ἔκ τε τῆς παρὰ τῶν ἐγγχωρίων γενομένης πρὸς αὐτὸν βοήθειας, καὶ ἐξ ὧν εἶχεν ἔτι ἀπὸ Καρπενησίου ἐλθῶν.

Φοιτῆται δὲ αὐτῷ ἐν Βραχνιανοῖς ἐγένοντο, πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι τῶν ἐκ τῆς ἱερᾶς τάξεως, καὶ παῖδες ἐξ αὐτοῦ τοῦ χωρίου καὶ τῶν περὶ ζῆ ἀριθμοῦ κρείττονες. Πρῶτος δὲ πάντων ἦν Δαμασκηνός τις ἱερομόναχος Αἰτωλός, Ἀγγελοκαστρίτης, εὐφυῆς ἱκανῶς καὶ φιλόπονος, ὄγδοον ἔτος σὺν αὐτῷ διατρίψας. Εἶτα Ἰωακείμ τις ἕτερος ἐκ τῶν περὶ Τρίκην τῆς Θεσσαλίας χωρίων, ὅστις καὶ νῦν εἰσέτι τῷ βίῳ περίεστιν ἐν Ἰωαννίνοις διατρίβων· καὶ πλείονα μὲν πάντων διατρίψας σὺν αὐτῷ χρόνον, ἐλάττωνα δὲ καρπωσάμενος τὴν ἐκ τῶν λόγων ὠφέλειαν, νοδὸς ἀμβλύτητι. Σὺν τούτοις δὲ καὶ Ἀρσενίός τις, τῇ ἡλικίᾳ τούτων νεώτερος, οὐ πολὺ τοῦ προσεχῶς ρηθέντος κατὰ νοδὸς ἀμβλύτητα διαφέρων. Ἐν ἐνὶ δὲ καὶ τῷ αὐτῷ καιρῷ συνῆσαν ἅπαντες οὗτοι παιδευόμενοι παρ' αὐτοῦ βίβλους ποιητικὰς. Γεράσιμὸς τις Ἀκαρνὰν ἀπὸ Δραγαμέστου, Σάββας ἀπὸ Τριβάτου, τῶν καὶ ἀνωτέρω ρηθέντων χωρίων, Ἰωνᾶς, Ζαχαρίας, καὶ Καλλίνικός, ἐξ ἐνός πάντες χωρίου τῶν Ἀγράφων Καστανιὰ προσαγορευομένου· ὧν ὁ μὲν Καλλίνικος καὶ πατριάρχης μετὰ πολλοὺς χρόνους ὕστερον ἐχρημάτισε Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τῆς κατὰ Προῦσαν ἐκκλησίας μετενεχθεὶς, ἥς πρότερον εἶχε τὴν προεδρίαν, καὶ τῆς πατριαρχικῆς καθέδρας προσέτη ἔτη ἐκκαίδεκα, κάκει· τὸν βίον ἐξέλιπεν οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν· ὁ δὲ Ζαχαρίας Βιζύης τῆς κατὰ Θράκην ἐπίσκοπος κατέστη, καὶ νῦν ἔτι περίεστιν· ὁ δὲ Δαμασκηνὸς ἐν Καρπενησίῳ παρ' αὐτοῦ πεμφθεὶς, τοῦ δηλωθέντος τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος

ναοῦ τὴν ἐφημερίαν ἐνεπιστεύθη, καὶ παιδῶν ἐν αὐτῷ σχολῆν συνεστήσατο τῇ τούτου προτροπῇ καὶ δαπάνῃ· λοιμοῦ δὲ κατὰ τὰ ἐκεῖσε γενομένου χωρία πολλοῦ, ἀναχωρεῖ μὲν ἐκεῖθεν, ἐρχεται δὲ πρὸς τὴν καθηγητὴν αὐθις ἐν τοῖς Βρυτανιοῖς, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ λαβὼν εὐχὴν μετὰ γραμμάτων συστατικῶν, ἐς Κωνσταντινούπολιν ἀναβαίνει, παιδείας ἐπιέμενος ἐπιστημονικῆς· ὑποδεχθεὶς τοίνυν παρὰ τῶν τὰς ἐπιστήμας τῷ τότε διδασκόντων λίαν εὐνοικῶς, (οἷτινες Σπαντωνῆς ἦσαν καὶ Σεβαστός, οἱ Ἰωάννου τοῦ Καρυσφύλλου ἀκροαταί, καὶ μετ' αὐτὸν Ἀλεξάνδρου τοῦ πρῶην μὲν διερμηνευτοῦ γενομένου τῆς βασιλείας, μετέπειτα δὲ πρέσβεως πρὸς τὸν τῆς Γερμανίας καίσαρα Λεοπόλδον, εἶτα ἐξ ἀπορρήτων χρηματίσαντος, καὶ νῦν ἔτι ὄντος) συναναριθμεῖται τοῖς πρώτοις τῶν παρ' αὐτοῖς φοιτητῶν, καὶ γενόμενος τινῶν ἐπιστημῶν ἐγκρατῆς, ὑπὸ λοιμοῦ τὸν βίον αὐτόθι κατέστρεψεν.

Ὁ δὲ μακαριστὸς οὗτος Εὐγένιος ὑπὸ τοῦ πολλοῦ γήρατος καμφοθεὶς, τριγέρον γὰρ ἦν, ὡς καὶ ταῖς πρὸς διαφόρους αἰς ἐπεμπεν ἐπιστολαῖς ἑαυτὸν ὑπέγραφε, καὶ τὰ Νεστόρια ὑπερβεβηκῶς ἔτη, πολὺν μὲν εἶχε τὸν πόθον τοὺς ὡς αὐτὸν φοιτῶντας διδάσκειν, μὴ δυνάμενος δέ, τοῦ προτρέπειν οὐκ ἐπαύετο τοὺς δυναμένους λόγων ἀντέχεσθαι, καὶ τούτους ὅση δύναμις μεταδιώκειν· οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ συνεχῶς ἐπιστέλλειν οὐκ ὤκει πρὸς οὓς ἡ δύναμις ὑπηγόρευε, γραμμάτων παιδευτήρια συνιστᾶν, ἐλεημοσύνης οὐδὲ μιᾶς ἐλάττονα, ἀλλὰ καὶ πασῶν τῶν ἄλλων πρωτεύουσαν, τὴν διὰ λόγου καὶ ἐς λόγους γενομένην διὰ πολλῶν εἶναι πείθων αὐτούς. Ταύτη τοι καὶ τῆς ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει συστάσης παρὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου κυρίου Μανουήλου τοῦ ἀπὸ Καστορίας σχολῆς, εἰ καὶ πολλοὶ τινες ἦσαν οἱ συνεργοὶ καὶ ἄλλοι, καὶ πάντων μᾶλλον ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νεκτάριος, οὗ καὶ πρόσθεν ἐμνήσθημεν, ἀλλ' οὐ μικρὸν καὶ οὗτος

συνεβάλλετο μέρος, συνεχῶς αὐτῷ ἐπιστέλλων, καὶ ἐγκωμίοις γερσίρων τοῦ ἐγγχειρήματος, καὶ ἐτέρως ἔτι συστήσαι προτρέπων αὐτόν· καὶ δὴ καὶ συνέστησεν ἐτέρως τῇ τούτου προτροπῇ δύο, μίαν μὲν ἐν Ἄρτῃ τῆς Ἀκκρνανίως, ἐτέραν δὲ ἐν τῷ Ἀνατωλικῷ τῆς Αἰτωλίας.

Γέγραφε γὰρ πρῶτον αὐτῷ περὶ τῆς κατὰ τὸ Ἀνατωλικόν, καὶ ὑπέσχετο δοῦναι τὰ πρὸς τὴν τοῦ καθηγητοῦ διατροφήν καὶ τῶν φοιτητῶν· ἀλλ' ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Βαρθολομαῖος ἐκεῖσε τότε παρών, διεκώλυσεν αὐτόν, ἀνάξιον ἡγησάμενος τὸ Ἀνατωλικὸν χωρίον ἀποδειχθῆναι τοιαύτης σχολῆς, τὴν τοῦ τόπου στενότητα προβαλλόμενος, καὶ ἐπὶ τὴν Ἄρτην μεταθέσθαι ταύτην πείθων αὐτόν, ὡς πόλιν οὔσαν μεγάλην, καὶ ἤ φησι περὶ τῆς Τροίας Ὅμηρος εὐρυάγυιαν· ποιεῖ τοῦτο ὁ τρισμακάριος ἐκεῖνος ἀνὴρ μάλα προθύμως, καὶ ἐγγχειρίζει φέρων τῷ διαλειφθέντι Βαρθολομαίῳ τῷ Ἄρτης ἀργυροῦς τρισχιλίουσ. Καὶ τοιαύτην ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἢ κατὰ τὴν Ἄρτην σχολή, προκαταρτικὸν αἷτιον ἔχουσα τὸν Εὐγένιον, εἰ καὶ ἀμελεία τῶν ἐπιτροπευόντων αὐτῆς μικροῦ δεῖν εἰς τὸ μὴ ὄν ἐλθεῖν ἐκινδύνευε· νῦν δὲ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ φιλοθέων τινῶν καὶ φιλομούσων ἀνδρῶν, ἤρξατο κατὰ τι εὐδοκιμεῖν, καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον προκόπτειν.

Τούτων ἀκούσας Εὐγένιος περὶ τῆς κατὰ τὴν Ἄρτην σχολῆς, καὶ ὅτι πέρας οὐκ ἔλαβε τὰ τῆς τοῦ Ἀνατωλικοῦ, περὶ ἧς αὐτῷ πρότερον ἦν γεγραφῶς, μικρόν τι πρὸς τὸν Βαρθολομαῖον σκανδαλισθεὶς, ὡς ὑπὸ φθόνου τυχὸν κινήσεντος καὶ κωλύσαντος τὴν κατὰ τὸ Ἀνατωλικὸν γενέσθαι, εἰ καὶ ἄλλως οὐ τὴν τυχούσαν αὐτῷ ἐνεποιεῖ χαράν, τὸ τοιαύτην συστήναι κατὰ τὴν Ἄρτην σχολήν, πλείονα τὴν ἐξ ἐκείνης ὠφέλειαν τοῖς Ἕλλησιν ἡγησάμενος διὰ τὴν τοῦ τόπου εὐρυχωρίαν, ὡς δυναμένων πλείονων ἐκεῖσε συνδραμεῖν, καὶ τῶν ἀναγκαίων μᾶλλον εὐπορεῖν διὰ τὸ τῆς χώρας εὐκαρπον, καὶ δευτέροις

χρήται περί τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως γράμμασι πρὸς τὸν τῆς ἐλεημοσύνης ἐκεῖνον ἐργάτην, δεινοπαθῶν μὲν ἐφ' οἷς ἀπέτυχε περί τοῦ Ἀνατωλικοῦ, χαίρων δὲ ἐφ' οἷς τσαούτην ἐποίησε τὴν εὐεργεσίαν τοῖς Ἑλλήσι διὰ τῆς κατὰ τὴν Ἄρταν σχολῆς.

Ὁ δὲ καὶ ὑπὲρ ταύτης ὑπισχνεῖται πεντακοσίους καταβαλεῖν ἀργυροῦς, καὶ πέμπει τούτους αὐτῷ διὰ τινος τῶν ἐκ τῶν Ἀγράφων ἀνδρὸς πιστοῦ, γράψας πρὸς αὐτόν, εἰ καὶ πλειόνων ἐν χρεῖα γένηται μὴ κατοκνήσαι δηλοῦν, καὶ μετὰ πάσης πεμφθήσονται τῆς προθυμίας. Ὁ δὲ προσλογισάμενος τούτους τοῖς παρ' αὐτοῦ τούτου πρότερον καταβληθεῖσι τριπλοῖς (αὐτὸς γὰρ ἦν πρῶτος ἐκ τῶν παρ' ἑαυτοῦ τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος πρὸ χρόνων τινῶν), ὡς γίνεσθαι τοὺς πάντας ὀκτακοσίους, ἱκανῶς ἔχειν ᾧθήη πρὸς τὴν σύστασιν τῆς τοιαύτης σχολῆς· καὶ δὴ καὶ συνέστησεν αὐτὴν μηδὲν ἐκεῖνον περαιτέρω τὸν ἄνδρα παρενοχλήσας· καὶ Γρηγόριον τὸν Μάνεσιν, πατριώτην ὄντα, καὶ πρῶτον ὡς ἔφημεν τῶν αὐτοῦ γεγονότα ὀμιλητῶν, τῆς κατὰ τὴν ἐνεγκαμένην αὐτὸν ἔταξε προστατεύειν σχολῆς, ὃς καὶ προέστη ταύτης ἐπὶ χρόνους συχνούς, καὶ φοιτηταὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν οὐκ ὀλίγοι αὐτόχθονές τε καὶ ὑπερόριοι· ἀλλ' οὐ δῆτα καὶ ἀνάλογον ἐγένετο τῇ δαπάνῃ τὸ κέρδος, δι' αἰτίας πολλὰς· αἶψι γὰρ τοῖς τοιοῦτοις ὁ βάσκανος ἐπιτίθεται δαίμων, παντοῖα μηχανῆ πειρώμενος ἀποσβέσαι τὴν γνώσεως φῶς· περὶ οὗ τὸν λόγον ἐνταῦθα μὴκύνειν ἄκαιρον ἐμοὶ δοκεῖ παντελῶς.

Τοσοῦτον δὲ πάντας ἠγάπα τοὺς ἐκ τοῦ Ἀνατωλικοῦ, ὡς καὶ συχνὰς τούτοις ἐκ τε Καρπενησίου τὸ πρότερον, καὶ ἐκ τῶν Ἀγράφων τὸ δεύτερον, πέμπειν ἐπιστολάς, νῦν μὲν πρὸς ἦθος τούτους τυπῶν, νῦν δὲ πρὸς λόγους προτρέπων, ἔστι δὲ οὖθς καὶ ἐλέγχων, καὶ ἐτέροις τὰ φιλικὰ προσλαλῶν, καὶ τινὰς ὡς εἶπεν ἀστεϊσμούς· ἐγκαταμιγνύων τοῖς λόγοις· βοηθείαις τε πρὸς αὐτοὺς ἐχρητο καὶ λόγοις ἅμα καὶ ἔργοις· ὡσαύτως

δὲ παρ' αὐτῶν ἐφιλοτιμεῖτό τε καὶ εὐλαβείας ἠξιοῦτο πολλῆς· μᾶλλον δὲ ὡς κοινὸς πάντων πατὴρ ἐλογίζετο μέχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς· βουλομένοις δὲ ποτε τούτοις καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν κοινῇ γνώμῃ πέμψαι τινὰς ἐπὶ βοηθείᾳ, τῶν κατ' ἔτος κατερχομένων ἡγεμόνων ἐπιφορτιζόντων αὐτούς καὶ τοῖς φόροις φόρους ἐπιτεθέντων ἀδίκους, κατὰ πολὺ καὶ οὗτος αὐτοῖς συνεισήνεγκε, γράμμασι τοῖς παρ' αὐτοῦ ἐφοδιάσας πρὸς Παναγιώτην τὸν διερμηνευτὴν, φίλιᾳ συνδεδεμένον ὄντα πολλῇ πρὸς αὐτόν, καὶ εὐλαβείας οὐ τῆς τυχύουσης ἀξιοῦντα, καὶ γράμμασι πολλὰκις προσαμειβόμενον· οἱ καὶ ἀνελθόντες, καὶ τὰ γράμματα αὐτῷ προσκομίσαντες, πολλῆς τῆς δεξιώσεως ἔτυχον παρ' αὐτοῦ, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐβούλοντο δι' αὐτοῦ πληρῶσαντες, κατῆλθον εἰς τὴν πατρίδα πολλὴν αὐτῇ τὴν ὄνησιν φέροντες· καὶ Εὐγενίῳ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνῳ τὴν χάριν ταύτην ἀφωσιῶντο, ἅτε δὴ τοσαύτης ἀξιομένην καὶ παρὰ τῶν μέγα δυναμένων αἰδοῦς.

Οὕτως ἦν τοῖς καταπονουμένοις πᾶσι διὰ τῶν γριμμάτων ἀπανταχοῦ βοηθός· καὶ πᾶσι τοῖς ἐκ τῶν ἱερῶν καὶ σεβασμίων μονῶν ἐλεημοσύνης χάριν περιοδεύουσι, τοῖς τε ἐκ τοῦ Σιναίου ὄρους, καὶ τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, τοῖς τε ἐκ τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους τοῦ Ἄθωνος, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἐκ πασῶν τῶν κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην ἐπ' αὐτῷ τούτῳ περιιόντων, οὐ σμικρὰ συνεβάλετο, τὰ μὲν αὐτὸς παρ' ἑαυτοῦ, τὰ δὲ δι' ἄλλων διδούς.

Ἐξαιρέτως δὲ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς ἐπονομαζομένης Τετάρνης, τῆς παρὰ τὸν Ἀχελῷον κειμένης ποταμόν, πολλὴν εἶχεν ἐκ πολλοῦ τὴν φροντίδα, καὶ τῆς ἀνακαινίσεως ταύτης (ἠρήμωτο γάρ, καὶ ἦν ἐπιμελείας ἀξιομένη μηδὲ μιᾶς ἐπὶ ἔτη σχεδὸν τριάκοντα), αὐτὸς οὗτος ὑπῆρξεν αἴτιος, Ἰάκωβόν τινα ἱερομόναχον, ἐπ' ὀλίγον μὲν αὐτῷ μαθητεύσαντα, ἀσκητικῇ δὲ ἀγωγῇ ἑαυτὸν ἐκδόντα, καὶ πολλὰς

κατακοσμούμενον ἀρεταῖς, ἕκ τινος τῶν περὶ τὴν Ἄρταν χωριῶν ὀρμώμενον, καλουμένου Πέτα, ἐπὶ τὴν προστασίαν ταύτης προτρέψας, καίτοι γε μόλις πρὸς τοῦτο πεισθέντα, διὰ τὸν τῆς ἡσυχίας καὶ ἀπραξίας ὃν εἶχεν ἔρωτα, καὶ μοναδικὸν βίον βιοῦν ἐλόμενον· ἀλλ' ἵνα μὴ τῆς τούτου ὑπακοῆς ἐκπέση, τὸ φροτῖον τῆς προστασίας ταύτης δεξάμενον. Κάκεινος μὲν ὡς προστατῆς ἐγνωρίζετο τῆς μονῆς, οὗτος δὲ ἦν αὐτῷ πάντα ἐν πᾶσι γενόμενος διὰ τῶν ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς δυναμένους τὴν παρ' αὐτῶν παρέχειν μετὰ θεὸν τῇ μονῇ βοήθειαν· καὶ οὕτω μὲν ἐποίει ἐφ' ὅσον ὁ ἱερός ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐν τοῖς ζῶσιν ἐγνωρίζετο· μετέπειτα δὲ τῷ μετὰ τὸν ἐκεῖνου θάνατον διαδόχῳ γενομένῳ τῆς προστασίας πλείονα συνεισήνεγκε τὴν σπουδὴν Ἀνανίας οὗτος ἦν ὁ πᾶσι καὶ πανταχοῦ γνώριμος δι' ὧν ὑπὲρ αὐτῆς ἐπεπράχει καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, ἅτινα διὰ τὸ πᾶσιν εἶναι καταφανῆ, περιττὸν καταλέγειν· ὅστις καὶ εἰς ἀρχιεπισκοπικὴν ἀξίαν μετὰ ταῦτα ἀνήχθη τὴν τοῦ Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου, καὶ οὐδ' οὕτω τῆς περὶ αὐτὴν ἀπελείπετο ἐπιμελείας· καὶ ταύτη τὸ ζῆν οὐ πρὸ πολλῶν ἐξεμέτρησε χρόνων. Ὅτι δὲ πλείονα τότε κατεβάλλετο τὴν σπουδὴν, δηλοῖ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν εἰς αὐτὸ τοῦτο γενόμενα ἱαμβεῖα μεθ' ἐνὸς ἠρωελεγείου, τὴν πολλὴν περὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς αὐτοῦ φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν σαφῶς παριστάνοντα, ἔχοντα οὕτως·

Στίχοι ἱαμβικοὶ εἰς Εὐγένιον προτρεπόμενον Ἀνανίαν ἐπὶ τὴν τῆς μονῆς προστασίαν.

Μόχθων ἀνευθεν καὶ πόνων οὐδεὶς, τέκνον,
τῆς βασιλείας οὐρανῶν κληρὸν λάχεν·
καὶ γὰρ βιαστῶν ὡς βιαστὴ τυγχάνει,
πόνους τε πολλοῖς καὶ κόποις θηρευτέα·
τί οὖν τὸ θαῦμα, καὐτὸς εἰ πολλοῖς πόνους
ταύτης γενήσῃ τῆς μονῆς ἀρχηγέτης,
τῆς πάντα θείας καὶ περικαλλεστάτης,

καὶ ταῦτα μητρὸς τοῦ θεοῦ μου καὶ λόγου
 περισκεπούσης τῷδε ταύτην τῷ τρόπῳ;
 Τοῖνον γενοῦ μοι τάχος αὐτῆς προστάτης,
 καὶ πάντα πάντως χρηστὸν ἔξει καὶ τέλος.

Εἰς Ἀνανίαν ἀποκρινόμενον Εὐγενίῳ ἐπὶ τῇ προτροπῇ.

Εἰ καὶ τὸ σὸν πρόσταγμα θεῶν ὡς πέλει,
 διδασκάλων ἄριστε, δύσοιστον δ' ὅμως
 ἐμοὶ δοκεῖ καὶ ἄχθος οἶόν τι μέγα
 μονῆς γενέσθαι τηλικαύτης προστάτην.
 τούτου χάριν δέδρα μή τι καὶ πάθω,
 κατωμαθὸν τοσοῦτον ἄρας φορτίον.
 ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ προστάτιν καὶ κυρίαν
 τὴν Παρθένον σὺ καθυπισχηῖ μοι, πάτερ,
 ἔπος λέγειν ἀντικρυς οὐδὲν οὐκ ἔχω.
 πάντως γεμὴν χρῆ καὶ σὲ συμπαρεστάναι
 σύμβουλον αἰεὶ δεξιὸν τῶν πρακτέων.

Ἡρωελεγεῖοι ὡς ἀπὸ τοῦ Εὐγενίου.

Εὐγένιος παλάμησιν ἀριστοπόνοισιν ἔησιν
 οὐ δύναται πονέειν σῶμ' ἀλαπαδινὸν ἔχων.
 ἔκετο γὰρ δὴ γῆρας ἐπ' ἔσχατον ἄγχι θανάτου,
 καὶ οἱ πάντα λύθη γυῖα, χερῶν τε τόνος.
 μήσφ' ὅτε μέντοι τῷδε τῷ βίῳ θεὸς αὐτὸν ἔεργοι,
 μήδεσιν οὐ λήξει πάποτ' ἀρηγέμεναι.

Οὐ περὶ τῶν ἱερῶν δὲ μόνον μονῶν πολλή τις ἦν αὐτῷ
 ἢ φροντίς, ἀλλὰ καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν. τὸν γὰρ
 ἐν τῷ Καρπενησίῳ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος, ὡς ὁ λό-
 γος φθάσας ἐδήλωσεν, οἰκοδομήσας ναόν, πολλῶν καὶ ἄλλων
 ἀπέδειξε τοῦτον ἀρχέτυπον, καὶ πολλοὺς εἶχε τοὺς μιμητάς,
 ἐν τε τῇ κωμοπόλει ταύτῃ, καὶ ἑτέροις τῶν πέριξ χωρίων.
 καὶ τοσαύτη μὲν ἦν αὐτῷ ἡ περὶ τῶν θείων καὶ ἱερῶν ναῶν

φροντίς· τὴν δὲ πρὸς τοὺς δεομένους ἐπικουρίαν τε καὶ χορηγίαν, ἣν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, φανερώς τε καὶ ἀφηνῶς ἐποιεῖτο, τίς ἂν ἰκανῶς εἰπεῖν δυνηθεῖη λόγος; ἐμοὶ δοκεῖν οὐδ' αὐτὸς ὁ ἐν λόγοις δεινότατος ἀξίως ταύτης παραστῆσαι δυνατὸς ἂν γένοιτο τὸ βραχύτατον· οὕτω γὰρ ἦν συμπαθής, οὕτω φιλόπτωχος, ὡς μηδὲν περὶ τῆς αὔριον εὐαγγελικῶς περὶ ἑαυτοῦ μεριμνᾶν· διὸ καὶ εἰς ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων μετὰ τεῦτα κατέστη πολλήν· ἀλλ' ἢ πάντων προνοητικὴ καὶ τῶν καλῶν ἀφθονοπάροχος τοῦ θεοῦ σοφία καὶ δύναμις, οὐδαμῶς αὐτόν τε καὶ τοὺς εἰς αὐτὸν ὀφῶντας τῶν δεομένων εἰς τέλος τῇ ἐνδείᾳ πιέζεσθαι κατελίμπανε· παρῆχε δὲ πάντα ἀφθόνως αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῃ διαγωγὴν ἀνήκοντα, καὶ ἑτέροις οἷς οἶδε τρόποις. Τὰ γὰρ ἀνωτέρω λεχθέντα χρήματα, τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῶν εἰρημένων φιλοθέων ἐκείνων ἀνδρῶν ἐλεημοσύνης λόγῳ συλλεχθέντα καὶ οἰκονομηθέντα, φροῦδα παντάπασιν ἐγένοντο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου ταῦτα παραλαβόντος ἐν ταῖς χερσὶ, καὶ οὐδὲν τούτων τὸ μονόδριον ἐκ τῶν ἐκείνου διαδόχων ἀπειλήφει· διὸ καὶ πολλὰκις περὶ αὐτὸν ἐρευνήσας τοὺς τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν συνειδότες, καὶ μηδὲν δυνηθεὶς λαβεῖν, ἀφορισμὸν ὡς ἔθος τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίᾳ ποιησάμενος, καὶ παρὰ τινος τῶν ἐκ τοῦ χωρίου, δι' αὐτὸ τοῦτο σκληρόν τινα λόγον ἀκούσας, ἠχθέσθη μὲν οὐ μετρίως, ἠβουλήθη δὲ μετανάστῃς ἀπὸ τῆς Γούβης γενέσθαι, τῶν Καρπενησιωτῶν προσκαλουμένων αὐτόν. Καὶ αὕθις εἶχε τοῦτον τὸ Καρπενήσιον, καίτοι πολλοὺς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γούβῃ διατρίψαντα χρόνους· κατέλιπε δὲ ἐν ταύτῃ Σάββαν τινὰ ἱερομόναχον τῶν ἐκ τῆς αὐτοῦ συνοδίας, ἄνδρα ἑλληνικῶν μὲν μαθημάτων ἄπειρον, ἀρετῇ δὲ συζῶντα πολλῇ, ὃν καὶ ἡγιασμένον δι' αὐτὸ τοῦτο ἐκάλει· παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Γωακίμ ὃν ὁ λόγος ἀνωτέρω δεδήλωκε, σὺν αὐτῷ τε καὶ μετ' αὐτῶν ἐφήδων ἡλικίας τοτηνικαῦτα ἀπτόμενον.

Πολὺ δὲ τὸ διάφορον ἔχον ὄρων τῆς ἐν ἧ πρότερον κατέλιπε τὸ Κάρπενήσιον καταστάσεως, ὑπὸ παντὶ λίθῳ σκορπίος εὔδει, τὴν παροιμίαν ταύτην ἐπὶ στόματος εἶχεν φεῖ· μόλις δὲ ἔτος ἐν καὶ μόνον ἐν αὐτῷ πληρώσας, τῶν κατ' αὐτὸ θορύβων ἀπαναστῆναι πάλιν ἐσπούδαζεν· ἐξελθὼν δὲ τούτου, (εἰ καὶ τὴν ἀλήθειαν πρὸ παντὸς τιμᾶν ἄξιον) ἀκόντων τε πάντων καὶ ἀνθελκόντων, πλὴν ὀλίγων τινῶν, εἰς Νεάπολιν τὴν πρὸ καθεζομένην πόλιν τῆς Αἰτωλίας, διὰ τῆς πατρίδος, τὸ Μέγα Δένδρον φημί, καταβαίνει, μηδένα τῶν ἐκ τῆς συνοδίας αὐτοῦ συνεπόμενον ἔχων, πλὴν ἐμοῦ· κάκειθεν εἰς Μεσολόγιον ἔρχεται, καὶ ἐξ αὐτοῦ πάλιν εἰς τὸ Ἀνατωλικόν. Διατρίψας δὲ ἐνταῦθα ἐφ' ὅσον ἦν αὐτῷ ἀρεστόν, εἰς τὸ Δραγαμέστον διὰ τοῦ Ἀχελώου καὶ τῆς ἐπέκεινα τούτου πορείας γίνεται· καὶ ὄλην ἐκεῖ προσμείνας τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην τεσσαρακοστὴν (ταύτης γὰρ ἦν ὁ καιρός), μετὰ τὸ πάσχα καὶ τὰς μετ' αὐτὴ ἐπομένους ἑορτάς, ἐπανακάμπτεται αὐθις διαπόντιος εἰς τὴν Κατοχὴν διὰ τῶν παρ' Οἰνιάδας τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ ἐκβολῶν, κάκειθεν αὐθις εἰς τὸ Ἀνατωλικόν· ταύτην δὲ τὴν περίοδον δι' οὐδὲν ἕτερον ἐποιεῖτο, εἰμὴ τόπον ἡσυχίας ζητῶν εὑρεῖν, ἀλλ' οὐδὲν ταύτης ἀπόνατο· πάντα γὰρ ἦν θορύβων μεστὰ καὶ πλήρη κακῶν.

Ἐνθεν τοι καὶ παντάπασι τῆς ἐπὶ τάδε οἰκίσεως ἀπογνούς, τὴν ἐς τὰ τῶν Ἀγράφων ὄρη φέρουσαν προκρίτεον πάντων εἶναι ἠγήσατο· καὶ ἄπτεται μὲν αὐτίκα ταύτης, ὅρον δὲ τίθησιν αὐτῇ τὸν πρὸς ὄν, τὴν σεβάσμιαν τῆς Τετάρτης μνην· ἐν ἧ καὶ γενόμενος, ἀρρωστίᾳ περιπίπτει δεινῇ· ταύτης δὲ καὶ τῆ τῆς Θεομήτορος βοήθεια ἀναρραχίας, ἡ φήμη τῆς τούτου κατὰ τὴν Τετάρτην ἐλεύσεως προήλθε καὶ μέχρι τῶν ἐν Βρανιανοῖς, οἱ καὶ τῆς τούτου στερήσεως εὐληφότες τὴν πετρὰν, πόλλην εἶχον τὴν ἔρπον τοῦ καὶ πάλιν αὐτὸν, ὡς καὶ πρότερον εἶχον, ἰδεῖν· διὸ καὶ μὴδὲ μίαν ποιησάμενοι τὴν ἀνα-

βολήν, οἱ τηνικαῦτα τῶν ἄλλων προὔχοντες ἐν τῇ μονῇ κατήλθον ζητοῦντες αὐτόν, μεθ' ὧν ἦν καὶ πατήρ ὁ ἐμός, πένης μὲν ἄλλως καὶ χειρωνακτικῶ βίῳ ζῶν, πολλὰ δὲ ὁμῶς τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τρέφων ἐν αὐτῷ· θεασάμενος δὲ τούτους οὕτως ἐξαίφνης ἐξεληθόντας, ἡδονῇ καὶ θύματι σύγκρατος ἦν· καὶ πόθεν οὕτως ἐν ταύτῃ τῇ ἱερᾷ μονῇ παρεγένοντο τούτους ἠρώτα, μὴ καὶ πρότερον μέχρι ταύτης εἰωθότας κατέρχεσθαι· σοῦ ἕνεκά φασι, νῦν μεθ' ὅτι πλείστης σπουδῆς ἐνταῦθα κατήλθομεν, ὡς ἐκ προσώπου πάντων τῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ κατοικούντων πεμφθέντες· διὸ καὶ ἀξιούμεν μηκέτι παριδεῖν ἡμᾶς τοσοῦτον χρόνον τὴν σὴν ὄρφανίαν φέροντας, ἀλλ' ἐπὶ τὸ σὸν μονῶριον ἀνελεθεῖν, καὶ τοὺς ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου κατιδεῖν σε ἐφιεμένους παραμυθήσασθαι· τοῖς δὲ γε διὰ λόγου ἢ ἔργου σοὶ προσκεκρουκόσιν, οἷα Χριστοῦ μιμητῆς, συγχώρησιν παρασχεῖν.

Τούτοις τε καὶ ἑτέροις πλείοσι λόγοις πρὸς ἀλλήλους καθομιλήσαντες, τὰ πρὸς τὴν ἀνοδὸν ἡμῖν εὐτρεπίζειν παρεκελεύετο, καὶ ἵνα τὸ πᾶν συνελὼν εἶπω, ἐπανήλθομεν ὅθεν ἐξήλθομεν. Τί δ' ἂν τις εἴποι περὶ τῆς τότε γενομένης παρὰ τῶν ἐγχωρίων χαρᾶς; οὐδὲ γὰρ λόγῳ ταύτην δύναμαι παραστήσαι· ποθεινότερα δὲ καὶ αὐτῷ ἢ ἐν τῷ ἰδίῳ κελλίῳ οἰκήσις τηνικαῦτα ἐδόκει, καὶ πασῶν ὧν τὴν πείραγ ἔλαβε κρείττων. Καὶ ἀριθμὸν ἐτῶν ἱκανῶν αὐτόθι τὸ δεύτερον ἐλθὼν διήρκεσε μένων· ἀλλὰ καὶ αὐθις ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν, ὧν καὶ πρότερον ἡμῖν εἴρηται κινηθεῖς, γῆρα τε πολλῶ βρυγόμενος, καὶ ὑπὸ τινος Ἀρσενίου ἱερομονάχου τῶν αὐτοῦ ὄντος, ὡς ἔφημεν, φοιτητῶν, ἀπὸ Καρπενησίου ἐλθόντος, ἐρεθισθεῖς, καὶ ἐτέρων ἔτι πολλῶν (ἦν γὰρ τότε δι' ὑπερβολὴν γῆρας καὶ τοῖς τυχοῦσι τῶν ὁμιλούντων αὐτῷ πειθόμενος), βουλεύεται καὶ τρίτον εἰς Καρπενήσιον ἀπελεθεῖν· ὃ καὶ ποιήσας, αὐτίκα μετὰ μελὸς ἐγεφόνει· καὶ αὐθις τοῦτον ἢ Γοῦθα ὡς τινα σίτρον ὠριμον εἰς τὴν

δὲ παρ' αὐτῶν ἐφιλοτιμεῖτό τε καὶ εὐλαβεῖα· ἤξιούτο πολλῆς· μᾶλλον δὲ ὡς κοινὸς πάντων πατῆρ ἐλογίζετο μέχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς· βουλομένοις δὲ ποτε τούτοις καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν κοινῆ γνώμῃ πέμψαι τινὰς ἐπὶ βοηθείᾳ, τῶν κατ' ἔτος κατερχομένων ἡγεμόνων ἐπιφορτιζόντων αὐτοὺς καὶ τοῖς φόροις φόρους ἐπιτεθέντων ἀδίκους, κατὰ πολὺ καὶ οὗτος αὐτοῖς συνεισήνεγκε, γράμμασι τοῖς παρ' αὐτοῦ ἐφοδιάσας πρὸς Παναγιώτην τὸν διερμηνευτὴν, φίλιᾳ συνδεδεμένον ὄντα πολλῆ πρὸς αὐτόν, καὶ εὐλαβεῖα οὐ τῆς τυχούσης ἀξιοῦντα, καὶ γράμμασι πολλάκις προσαμειβόμενον· οἱ καὶ ἀνελθόντες, καὶ τὰ γράμματα αὐτῷ προσκομίσαντες, πολλῆς τῆς δεξιώσεως ἔτυχον παρ' αὐτοῦ, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐβούλοντο δι' αὐτοῦ πληρῶσαντες, κατῆλθον εἰς τὴν πατρίδα πολλὴν αὐτῇ τὴν ὄνησιν φέροντες· καὶ Εὐγενίῳ μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ τὴν χάριν ταύτην ἀφωσιοῦντο, ἅτε δὴ τοσαύτης ἀξιουμένῳ καὶ παρὰ τῶν μέγα δυναμένων αἰδοῦς.

Οὕτως ἦν τοῖς καταπονουμένοις πᾶσι διὰ τῶν γραμμάτων ἀπανταχοῦ βοηθός· καὶ πᾶσι τοῖς ἐκ τῶν ἱερῶν καὶ σεβασμίων μονῶν ἐλεημοσύνης χάριν περιοδεύουσι, τοῖς τε ἐκ τοῦ Σιναίου ὄρους, καὶ τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου, τοῖς τε ἐκ τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους τοῦ Ἄθωνος, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἐκ πασῶν τῶν κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην ἐπ' αὐτῷ τούτῳ περιτόνων, οὐ σμικρὰ συνεβάλετο, τὰ μὲν αὐτὸς παρ' ἑαυτοῦ, τὰ δὲ δι' ἄλλων διδούς.

Ἐξαιρέτως δὲ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς ἐπονομαζομένης Τετάρτης, τῆς παρὰ τὸν Ἀχελῶν κειμένης ποταμόν, πολλὴν εἶχεν ἐκ πολλοῦ τὴν φροντίδα, καὶ τῆς ἀνακαινίσεως ταύτης (ἡρήμωτο γάρ, καὶ ἦν ἐπιμελείας ἀξιουμένη μὴδὲ μιᾶς ἐπὶ ἔτη σχεδὸν τριάκοντα), αὐτὸς οὗτος ὑπῆρξεν αἴτιος, Ἰάκωβόν τινα ἱερομόναχον, ἐπ' ὀλίγον μὲν αὐτῷ μαθητεύσαντα, ἀσκητικῆ δὲ ἀγωγῇ ἑαυτὸν ἐκδόντα, καὶ πολλὰς

κατακοσμούμενον ἀρεταῖς, ἐκ τινος τῶν περὶ τὴν Ἄρταν χωρῶν ὀρμώμενον, καλουμένου Πέτα, ἐπὶ τὴν προστασίαν ταύτης προτρέψας, καίτοι γε μόλις πρὸς τοῦτο πεισθέντα, διὰ τὸν τῆς ἡσυχίας καὶ ἀπραξίας ὃν εἶχεν ἔρωτα, καὶ μοναδικὸν βίον βιοῦν ἐλόμενον· ἀλλ' ἵνα μὴ τῆς τούτου ὑπακοῆς ἐκπέσῃ, τὸ φορτίον τῆς προστασίας ταύτης δεξάμενον. Κάκεινος μὲν ὡς προστατῆς ἐγνωρίζετο τῆς μονῆς, οὗτος δὲ ἦν αὐτῷ πάντα ἐν πᾶσι γενόμενος διὰ τῶν ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς δυναμένους τὴν παρ' αὐτῶν παρέχειν μετὰ θεοῦ τῇ μονῇ βοήθειαν· καὶ οὕτω μὲν ἐποίει ἐφ' ὅσον ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐν τοῖς ζῶσιν ἐγνωρίζετο· μετέπειτα δὲ τῷ μετὰ τὸν ἐκεῖνου θάνατον διαδόχῳ γενομένῳ τῆς προστασίας πλείονα συνεισήνεγκε τὴν σπουδὴν Ἀνανίας οὗτος ἦν ὁ πᾶσι καὶ πανταχοῦ γνώριμος, δι' ὧν ὑπὲρ αὐτῆς ἐπεπράχει καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, ἅτινα διὰ τὸ πᾶσιν εἶναι καταφανῆ, περιττὸν καταλέγειν· ὅστις καὶ εἰς ἀρχιεπισκοπικὴν ἀξίαν μετὰ ταῦτα ἀνήχθη τὴν τοῦ Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου, καὶ οὐδ' οὕτω τῆς περὶ αὐτὴν ἀπελείπετο ἐπιμελείας· καὶ ταύτη τὸ ζῆν οὐ πρὸ πολλῶν ἐξεμέτρησε χρόνων. Ὅτι δὲ πλείονα τότε κατεβάλλετο τὴν σπουδὴν, δηλοῦται καὶ τὰ παρ' ἡμῶν εἰς αὐτὸ τοῦτο γενόμενα ἱαμβεῖα μεθ' ἐνὸς ἠρωελεγείου, τὴν πολλὴν περὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς αὐτοῦ φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν σαφῶς παριστάνοντα, ἔχοντα οὕτως·

Στίχοι ἱαμβικοὶ εἰς Εὐγένιον προτρεπόμενον Ἀνανίαν ἐπὶ τὴν τῆς μονῆς προστασίαν.

Μόχθων ἀνευθεν καὶ πόνων οὐδεὶς, τέκνον,
 τῆς βασιλείας οὐρανῶν κληρὸν λάχεν·
 καὶ γὰρ βιαστῶν ὡς βιαστὴ τυγχάνει,
 πόνους τε πολλοὺς καὶ κόποις θηρευτέα·
 τί οὖν τὸ θαῦμα, καὶ τὸς εἰ πολλοὺς πόνους
 ταύτης γενήσῃ τῆς μονῆς ἀρχηγέτης,
 τῆς πάντα θείας καὶ περικαλλεστάτης,

καὶ ταῦτα μητρός τοῦ θεοῦ μου καὶ λόγου
 περισκεπούσης τῷδε ταύτην τῷ τρόπῳ;
 Τοῖνυν γενοῦ μοι τάχος αὐτῆς προστάτης,
 καὶ πάντα πάντως χρηστὸν ἔξει καὶ τέλος.

Εἰς Ἀνανίαν ἀποκρινόμενον Εὐγενίῳ ἐπὶ τῇ προτροπῇ.

Εἰ καὶ τὸ σὸν πρόσταγμα θεῶν ὡς πέλει,
 διδασκάλων ἄριστε, δύσοιστον ὄμως
 ἐμοὶ δοκεῖ καὶ ἄχθος οἷόν τι μέγα
 μονῆς γενέσθαι τηλικαύτης προστάτην·
 τοῦτου χάριν δέδια μή τι καὶ πάθω,
 κατωμακθὸν τοσοῦτον ἄρας φορτίον·
 ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ προστάτιν καὶ κυρίαν
 τὴν Παρθένον σὺ καθυπισχυῆ μοι, πάτερ,
 ἔπος λέγειν ἀντικρυς οὐδὲν οὐκ ἔχω·
 πάντως γεμὴν χρῆ καὶ σὲ συμπαρεστάναί
 σύμβουλον αἰεὶ δεξιὸν τῶν πρακτέων.

Ἦρωελεγεῖτο ὡς ἀπὸ τοῦ Εὐγενίου.

Εὐγένιος παλάμησιν ἀριστοπόνοισιν ἔησιν
 οὐ δύναται πονέειν σῶμ' ἀλαπαδινὸν ἔχων·
 ἔκετο γὰρ δὴ γῆρας ἐπὶ ἔσχατον ἄγχι θανάτου,
 καὶ οἱ πάντα λύθη γυῖα, χερῶν τε τόνος·
 μήσφ' ὅτε μέντοι τῷδε τῷ βίῳ θεὸς αὐτὸν ἐέργοι,
 μήδεσιν οὐ λήξει πώποτ' ἀρηγέμεναι.

Οὐ περὶ τῶν ἱερῶν δὲ μόνον μονῶν πολλή τις ἦν αὐτῷ
 ἢ φροντίς, ἀλλὰ καὶ περὶ πολλῶν ἑλλων ἐκκλησιῶν· τὸν γὰρ
 ἐν τῷ Καρπενησιῷ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος, ὡς ὁ λό-
 γος φθάσας ἐδήλωσεν, οἰκοδομήσας ναόν, πολλῶν καὶ ἑλλων
 ἀπέδειξε τοῦτον ἀρχέτυπον, καὶ πολλοὺς εἶχε τοὺς μιμητάς,
 ἐν τε τῇ κωμοπόλει ταύτῃ, καὶ ἑτέροις τῶν πέριξ χωρίων·
 καὶ τασαύτη μὲν ἦν αὐτῷ ἢ περὶ τῶν θείων καὶ ἱερῶν ναῶν

φροντίς· τὴν δὲ πρὸς τοὺς δεομένους ἐπικουρίαν τε καὶ χορηγίαν, ἢν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, φανερώς τε καὶ ἀφανῶς ἐποιεῖτο, τίς ἂν ἱκανῶς εἰπεῖν δυνηθεῖη λόγος; ἐμοὶ δοκεῖν οὐδ' αὐτὸς ὁ ἐν λόγοις δεινότητος ἀξίως ταύτης παραστῆσαι δυνατὸς ἂν γένοιτο τὸ βραχύτατον· οὕτω γὰρ ἦν συμπαθής, οὕτω φιλόπτωχος, ὡς μηδὲν περὶ τῆς αὔριον εὐαγγελικῶς περὶ ἑαυτοῦ μεριμνᾶν· διὸ καὶ εἰς ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων μετὰ ταῦτα κατέστη πολλήν· ἀλλ' ἡ πάντων προνοητικὴ καὶ τῶν καλῶν ἀφθονοπάροχος τοῦ θεοῦ σοφία καὶ δύναμις, οὐδαμῶς αὐτὸν τε καὶ τοὺς εἰς αὐτὸν ὀρῶντας τῶν δεομένων εἰς τέλος τῇ ἐνδείᾳ πιέζεσθαι κατελίμπανε· παρῆχε δὲ πάντα ἀφθόνως αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῃ διαγωγὴν ἀνήκοντα, καὶ ἑτέροις οἷς οἶδε τρόποις. Τὰ γὰρ ἀνωτέρω λεχθέντα χρήματα, τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῶν εἰρημένων φιλοθέων ἐκείνων ἀνδρῶν ἐλεημοσύνης λόγῳ συλλεχθέντα καὶ οἰκονομηθέντα, φροῦδα παντάπασι ἐγένοντο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρῶτον ταῦτα παραλαβόντος ἐν ταῖς χερσὶ, καὶ οὐδὲν τούτων τὸ μονόδριον ἐκ τῶν ἐκείνου διαδόχων ἀπέβληκε· διὸ καὶ πολλάκις περὶ αὐτὸν ἐρευνήσας τοὺς τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν συνειδότες, καὶ μηδὲν δυνηθεὶς λαβεῖν, ἀφορισμὸν ὡς ἔθος τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίᾳ ποιησάμενος, καὶ παρὰ τίνος τῶν ἐκ τοῦ χωρίου, δι' αὐτὸ τοῦτο σκληρόν τινα λόγον ἀκούσας, ἠχθέσθη μὲν οὐ μετρίως, ἠβουλήθη δὲ μετανάστης ἀπὸ τῆς Γούβης γενέσθαι, τῶν Καρπενησιωτῶν προσκαλουμένων αὐτόν. Καὶ αὖθις εἶχε τοῦτον τὸ Καρπενήσιον, καίτοι πολλοὺς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γούβῃ διατρίψαντα χρόνους· κατέλιπε δὲ ἐν ταύτῃ Σάββον τινὰ ἱερομόναχον τῶν ἐκ τῆς αὐτοῦ συνοδίας, ἄνδρα ἐλληνικῶν μὲν μαθημάτων ἀπειρον, ἀρετῇ δὲ συζῶντα πολλῇ, ὃν καὶ ἡγιασμένον δι' αὐτὸ τοῦτο ἐκάλει· παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Ἰωακείμ ὃν ὁ λόγος ἀνωτέρω δεδήλωκε, σὺν αὐτῷ τε καὶ μετ' αὐτῶν τῶν ἐφήβων ἡλικίας τοτηνικαῦτα ἀπτόμενον.

Πολύ δὲ τὸ διάφορον ἔχον ὄρων τῆς ἐν ἧ πρότερον κατέλιπε τὸ Κάρπενήσιον καταστάσεως, ὑπὸ πάντι λίθῳ σκορπίου εὔδει, τὴν παροιμίαν ταύτην ἐπὶ στόματος εἶχεν φεῖ· μόλις δὲ ἔτος ἐν καὶ μόνον ἐν αὐτῷ πληρώσας, τῶν κατ' αὐτὸ θορύβων ἀπαναστῆναι πάλιν ἐσπούδαζεν· ἐξελθὼν δὲ τούτου, (εἰ καὶ τὴν ἀλήθειαν πρὸ παντὸς τιμᾶν ἄξιον) ἀκόντων τε πάντων καὶ ἀνθελκόντων, πλὴν ὀλίγων τινῶν, εἰς Ναύπακτον τὴν προκαθεζομένην πόλιν τῆς Αἰτωλίας, διὰ τῆς πατρίδος, τὸ Μέγα Δένδρον φημί, καταβαίνει, μηδένα τῶν ἐκ τῆς συνουσίας αὐτοῦ συνεπόμενον ἔχων, πλὴν ἐμοῦ· κάκειθεν εἰς Μεσολόγκιον ἔρχεται, καὶ ἐξ αὐτοῦ πάλιν εἰς τὸ Ἀνατωλικόν. Διατρίψας δὲ ἐνταῦθα ἐφ' ὅσον ἦν αὐτῷ ἀρεστόν, εἰς τὸ Δραγαμέστον διὰ τοῦ Ἀχελώου καὶ τῆς ἐπέκεινα τούτου πορείας γίνεται· καὶ ὄλην ἐκεῖ προσμείνας τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην τεσσαρακοστὴν (ταύτης γὰρ ἦν ὁ καιρός), μετὰ τὸ πάσχα καὶ τὰς μετ' αὐτὸ ἐπομένους ἑορτάς, ἐπανακάμπτεται αὐθις διαπόντιος εἰς τὴν Κατοχήν διὰ τῶν παρ' Οἰνιάδας τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ ἐκβολῶν, κάκειθεν αὐθις εἰς τὸ Ἀνατωλικόν· ταύτην δὲ τὴν περίοδον δι' οὐδὲν ἕτερον ἐποιεῖτο, εἰμὴ τόπον ἡσυχίας ζητῶν εὑρεῖν, ἀλλ' οὐδὲν ταύτης ἀπάνατο· πάντα γὰρ ἦν θορύβων μεστὰ καὶ πλήρη κακῶν.

Ἔνθεν τοι καὶ παντάπασι τῆς ἐπὶ τὰδε οἰκήσεως ἀπογνοῦς, τὴν ἐς τὰ τῶν Ἀγράφων ὄρη φέρουσας προκριτέαν πάντων εἶναι ἠγήσατο· καὶ ἀπτεταί μὲν αὐτίκα ταύτης, ὄρον δὲ τίθησιν αὐτῇ τὸν πρὸς ὄν, τὴν σεβασμίαν τῆς Τετάρτης μονῆς· ἐν ἧ καὶ γενόμενος, ἀρρωστία περιπίπτει δεινῇ· ταύτης δὲ καὶ τῆ τῆς Θεομήτορος βοήθεια ἀναρραττας, ἡ φήμη τῆς τούτου κατὰ τὴν Τετάρτην ἐλεύσεως προήλθε καὶ μέχρι τῶν ἐν Βραβιανοῦ, οἱ καὶ τῆς τούτου στερησεῶς εἰληφότες τὴν πέτραν, πύλλην εἶχον τὴν ἔφεσιν τοῦ καὶ πάλιν αὐτὸν, ὡς καὶ πρότερον εἶχον, ἰδεῖν· διὸ καὶ μηδὲ μίαν ποιησάμενοι τὴν ἀνα-

βολήν, οἱ τηνικαῦτα τῶν ἄλλων προὔχοντες ἐν τῇ μονῇ κατήλθον ζητοῦντες αὐτόν, μεθ' ὧν ἦν καὶ πατήρ ὁ ἐμός, πένης μὲν ἄλλως καὶ χειρωνακτικῶ βίῳ ζῶν, πολλὰ δὲ ὁμῶς τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τρέφων ἐν αὐτῷ· θεασάμενος δὲ τούτους οὕτως ἐξαίφνης ἐξεληθόντας, ἠδονῆ καὶ θαύματι σύγκρατος ἦν· καὶ πόθεν οὕτως ἐν ταύτῃ τῇ ἱερᾷ μονῇ παρεγένοντο τούτους ἠρώτα, μὴ καὶ πρότερον μέχρι ταύτης εἰωθότας κατέρχεσθαι· σοῦ ἕνεκά φασι, νῦν μεθ' ὅτι πλείστης σπουδῆς ἐνταῦθα κατήλθομεν, ὡς ἐκ προσώπου πάντων τῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ κατοικούντων πεμφθέντες· διὸ καὶ ἀξιούμεν μηκέτι παριδεῖν ἡμᾶς τοσοῦτον χρόνον τὴν σὴν ὄρφανίην φέροντας, ἀλλ' ἐπὶ τὸ σὸν μονῦδριον ἀνελθεῖν, καὶ τοὺς ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου κατιδεῖν σε ἐπιεμένους παραμυθήσασθαι· τοῖς δὲ γε διὰ λόγου ἡ ἔργου σοι προσκερουκῶσιν, οἷα Χριστοῦ μιμητῆς, συγχώρησιν παρασχεῖν.

Τούτοις τε καὶ ἑτέροις πλείοσι λόγοις πρὸς ἀλλήλους καθομιλήσαντες, τὰ πρὸς τὴν ἀνοδὸν ἡμῖν εὐτρεπιζεῖν παρεκελεύετο, καὶ ἵνα τὸ πᾶν συνελὼν εἶπω, ἐπανήλθομεν ὅθεν ἐξήλθομεν. Τί δ' ἔν τις εἶποι περὶ τῆς τότε γενομένης παρὰ τῶν ἐγχωρίων χαρᾶς; οὐδὲ γὰρ λόγῳ ταύτην δύναμαι παραστήσαι· ποθεινοτέρα δὲ καὶ αὐτῷ ἢ ἐν τῷ ἰδίῳ κελλίῳ οἴκησις τηνικαῦτα ἐδόκει, καὶ πασῶν ὧν τὴν πείραχιν ἔλαθε κρείττων. Καὶ ἀριθμὸν ἐτῶν ἰκανῶν αὐτόθι τὸ δεύτερον ἐλθὼν διήρκεσε μένων· ἀλλὰ καὶ αὐθις ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν, ὧν καὶ πρότερον ἡμῖν εἴρηται κινήσεις, γῆρας τε πολλῶ βρυγνόμενος, καὶ ὑπό τινας Ἀρσενίου ἱερομονάχου τῶν αὐτοῦ ὄντος, ὡς ἔφημεν, φοιτητῶν, ἀπὸ Καρπενησίου ἐλθόντος, ἐρεθισθείς, καὶ ἐτέρων ἔτι πολλῶν (ἦν γὰρ τότε δι' ὑπερβολὴν γῆρας καὶ τοῖς τυχοῦσι τῶν ὁμιλούντων αὐτῷ πειθόμενος), βουλευέται καὶ τρίτον εἰς Καρπενήσιον ἀπελθεῖν· ὃ καὶ ποιήσας, αὐτίκα μετὰ μελὸς ἐγγόνει· καὶ αὐθις τοῦτον ἡ Γοῦθα ὡς τινα σίτρον ὄριμον εἰς τὴν

ἀποθήκην δέχεται, οὐ διὰ τῆς αὐτῆς, ἀλλὰ δι' ἐτέρας ἐπανακάμψαντα, περιόδον τινα τετελεκώς, ἣν καὶ λιτὴν κατάπτυστον συνεχῶς ἐφίλει κατονομάζειν· ἐν ἣ καὶ γενόμενος πολλὴν ἐδόκει τὴν ἀπὸ ταύτης θεραπείαν ἔχειν· ἔστι γὰρ ἐς τὰ μάλιστα ὁ τόπος ὑγιεινὸς ἀπὸ τῆς τοῦ ἀέρος εὐκρασίας, καὶ πηγὴ τις ἐνταῦθα ἐκδίδωσι καθαροῦ καὶ ἡδίστου νάματος, Φοντάνα ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων καλουμένη, καὶ πολλὴν κεκτημένη τὴν φήμην· ἣν καὶ ἐπιγράμματος ἠξίωσεν ἐξότου πρῶτον ἐν αὐτῇ παρεγένετο, τοῦτον τὸν τρόπον ἔχοντας.

Ἴζέ μοι πάρα, ὦ ξένε, κἄν κεν ὁδοῦ παρελκω,
πίε δὲ καὶ νάματος τοῦδε ἀκηρασίου.

Ἐλθὼν οὖν ὑπὸ τῆς δε κεράσου μοι ἀνάκεισο,
νίξε θοοὺς τε πόδας χρωῖτα τέρην τε ἄπην.

Φοντάνα κικλήσκουσί με νῦν ἐγγχώριοι ἄνδρες
φωνῆ τῇ λατίνων, οὐκ Ἀχαῖδι, φίλε.

Ταῦτ' ἄρα καὶ περὶ μηδεμιᾶς ἔτι φροντίσας ἐτέρας ἀποδημίας, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τὸ λειπόμενον διαρκέσαι τοῦ βίου διεγνώκως, εἰ καὶ ἐκ πολλοῦ τοῦτο κατὰ νοῦν εἶχεν, ἀλλ' ἐκ τινων ὡς ἔφημεν περιστάσεων ἐνοχλούμενος, ἐποιεῖτο τὰς μεταβάσεις· ἐκ γὰρ πολλῶν ἐτῶν αὐτόθι ὁ τάφος αὐτῷ ἐσχεδίαστο, καὶ μονοῦ τὸν βίον καθ' ἐκάστην τοῦτον ὄρων ἀπέλειπεν· ἐξότου γὰρ Θεόδωρον τὸν ἡμέτερον ἀδελφόν, ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ ὄντα καὶ Γόρδιον παρ' αὐτοῦ πρῶτον ὀνομασθέντα, πικρῶς θανόντα ἐθρήνησεν, ὥστε θαυμάζειν τοὺς ὄρωντας αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ τοῦ ναοῦ νάρθηκι ταφῆναι ἐκέλευσεν, ἐκείσέ πη καὶ ὁπῆν τινα ἐπέσκηψε γενέσθαι τὸν ἐκυτοῦ τάφον δεικνύουσαν, καὶ ἐπιτηδείως ἔχουσιν εἰς κηροῦ καὶ λύχνου καὶ φωταγωγοῦ ἕξαψιν· ὃ δὴ καὶ ἐγένετο ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι.

Πόθῳ δὲ τῷ πρὸς τὰ θεῖα πόθον προσθεῖς, καὶ τὸν βίον μελέτην θανάτου ποιούμενος, ὃ δὴ φιλοσοφίης ὄρος ἐστὶν ὁ ἀρπύρατος, καὶ τὰ ἐνταῦθα οὐδενὸς ἀξία λογιζόμενος, ἐν τῇ

τῶν μελλόντων θεωρία ἦν ὅλος ἐκδεδομένος. Εἶχε δὲ καὶ ταῦτα μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ καλῶν ὡς τινα ἰδιαιτάτα, τὸ ἐν ταῖς προσευχαῖς συνεχές καὶ ἐπίμονον· οὐκ ἀπελείπετο γὰρ ἄνωγ' αὐτῶν νυκτῶν ἀπὸ τῆς κλίνης ἀνιστάμενος, ἐπὶ πολὺ τούτων μέρος τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖν μετὰ πολλῶν δακρύων καὶ στεναγμῶν· τὸ ἐν ταῖς τῆς ἐκκλησίας ἀκολουθίαις πρόθυμον, καὶ πρὸς τὴν ἀκρόασιν νουεχές, ὥστε τοῖς κατὰ τι τῶν ἀναγινωσκόντων σφαλλομένοις, καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου πάλιν τὸν λόγον λέγειν καὶ διορθοῦσθαι πολλάκις ἐπιτιμᾶν· ἡνίκα δὲ καὶ ψάλλειν ἐβούλετο τοὺς τε τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων κανόνας, οὐκ ἄνευ δακρύων εἶδεν ἂν τις τούτου τοὺς ὀφθαλμούς, τοσαύτη γὰρ αὐτῷ ἐκ τῆς ψαλμωδίας ἐγίνετο ἡ κατάνυξις· τοῦτ' αὐτὸ δὲ καὶ ἄλλων ἐπασχε συνεχῶς ψαλλόντων ἀκούων· ἢ πρὸς τοὺς δεομένους μετὰδοσις καὶ ἀνωτέρω μοι ἀποχρώντως δεδήλωται· τὸ γὰρ χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαίωντων, ἀποστολικῶς εἰπεῖν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἐφιλοσόφησε, συχνοὶ τε πρὸς αὐτὸν ἐν θλίψεσι καταφεύγοντες τῆς παρ' αὐτοῦ βοηθείας ἐτύγχανον· οὐκ ὀλίγων δὲ καὶ αὐτὸς ἐγὼ τῶν παρ' αὐτοῦ εὐεργεσιῶν τε καὶ χαρίτων πεπειράμαι, καὶ μᾶλλον τῆς πρὸς τοὺς λόγους συνδρομῆς τε καὶ προτροπῆς· καὶ ταῦτα ἐν γηραιᾷ πάνυ τῇ ἡλικίᾳ αὐτῷ ὁμιλήσας, καὶ ὅσα καὶ χεῖρ αὐτῷ γινόμενος πρὸς τὰς παρ' αὐτοῦ συντασσομένας ἐπιστολάς.

Συγγράμματα δὲ αὐτοῦ ὀλίγα τινὰ καὶ κατὰ τινὰς καιροὺς πρὸς τοὺς αἰτήσαντας ἐκδεδομένα. Πρῶτον μὲν γὰρ πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους τοῦ Ἄθωνος πρὸς αὐτὸν περὶ τῆς ἁγίας προσκομιδῆς γράψαντας, καὶ ἀποριῶν λύσιν αἰτουμένους, ἀπόκρισιν ἐποίησατο δι' ἑλληνικῆς φράσεως ἐν λόγοις δυσίαι, ὡς ἐν εἶδει ἐπιστολῶν· οἵτινες τοῖς ἐντυγχάνουσι τῇ κοινῇ παραδόσει μᾶλλον τοῦτον προσέχειν δοκοῦσιν, ἢ τοῖς λύγῳ ἀναντιρρήτῳ σαφῶς ἀποδεικνυμένοις· διὸ καὶ ἀποδοκι-

μαστέαν οἱ Ἄθωνῖται τὴν τούτου πρὸς αὐτοὺς γενομένην ἀπόκρισιν ἀπεφάνησαντο.

Δεύτερον δὲ καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν συνεγράψατο τοῦ καλὸν ἐν μονάζουσι λάμπσαντος Διονυσίου τοῦ νέου τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ὄρει ἀσκήσαντος, ὑπὸ τινων πρὸς τοῦτο παρακληθεῖς ἀδελφῶν καὶ συμπατριωτῶν τοῦ ἁγίου. Πρόσθεας, εἰ βούλει, καὶ ἦν ἔφημεν ἀκολουθίαν Κυρίλλου, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔτι διατρίβων ἐν νεωτέρα τῇ ἡλικίᾳ.

Τὰ δὲ λοιπὰ τούτου τῶν συγγραμμάτων εἰς ἐπιστολάς ἀναφέρεται, τὰς μὲν καὶ ἑλληνιστί, τὰς δὲ καὶ χυδαῖστί, ἢ μιζοβαρδαριστί, ἔν' οὕτως εἶπω, γεγραμμένας ὑπὲρ ἀριθμὸν οὐσας· πολλὰς γάρ καὶ πρὸς πολλὰ τῶν προσώπων ἰδιωτικῶν τε καὶ ἀξιοματικῶν ἀπέστειλεν· ὡς καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἐν βασιλεῦσι χριστιανικώτατον καὶ τῆς Μοσχοβίας αὐτοκράτορα συστατικὰς ποτε πέμψας ἐπιστολάς, ἔτι δὲ καὶ πρὸς Νίκωνα τὸν τῶν ὑπερβορείων ἐκείνων μερῶν πατριάρχην· παρήμι λέγεσθαι πρὸς τοὺς κατὰ καιρὸν γενομένους ἐκλαμπροτάτους ἡγεμόνας τῆς τε Οὐγκροβλαχίας καὶ Μολδοβλαχίας, πρὸς τε τοὺς τέτταρας τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας πατριάρχας, καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς τῶν ἀρχιερέων· μάλιστα δὲ πρὸς Διονύσιον τὸν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, τὸν ὕστερον μὲν πολλάκις ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν ἀναχθέντα θρόνον, πρότερον δὲ Λαρίτσης ὄντα μητροπολίτην· πρὸς τοῦτον γὰρ καὶ πλείστας καὶ καλλίστας συνέταξεν ἐπιστολάς, διὰ τε τὸ ἐγγὺς τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας οἰκεῖν, καὶ διακομιστῶν ὁπότε βούλοιο εὐπορεῖν, καὶ διὰ τὴν πολλὴν πρὸς αὐτὸν τὴν φιλίαν σώζειν καὶ τὴν εὐλάβειαν, ὥστε καὶ ἐπὶ Λάρισσαν ἐλθεῖν ποτε μετὰ πολλῆς τῆς παρακλήσεως αὐτὸν μεταπέμψασθαι, καὶ τὴν τε Τρίκκην καὶ τὸν Τύρναβον μετ' αὐτοῦ περιδεῦσαι, καὶ ὅπῃ περ ἂν αὐτῷ κρεῖττον δόξειε μένειν καὶ σὺν αὐτῷ εἶναι παρακαλεῖν.

Ἄλλ' οὗτος τὴν ὑπὲρ πάντα φίλην αὐτῷ ἡσυχίαν ἀσπα-

ζόμενος, τὴν ταχίστην ὑποστρέφειν ἐπὶ τὴν Γουῦβαν ἔσπευδε, πασῶν ταύτην προτιμοτέραν ἠγούμενος. Πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροὶ τῶν ἀρχιερέων ἐπὶ τὰς μητροπόλεις αὐτῶν πολλάκις αὐτὸν ἐκάλουν, πᾶσαν αὐτῷ θεραπείαν ὑπισχνύμενοι καὶ τιμὴν· ἐξ ὧν καὶ ὁ προρρηθεὶς Βαρθολομαῖος ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, ἠνίκα τὸν Γρηγόριον ἦλθε ζητῶν παρ' αὐτοῦ προστάτην τῆς ἐν τῇ Ἄρτῃ σχολῆς πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν ἐν τῷ Ἀνατωλικῷ πρὸς ὃ καὶ ἐπένευσεν, ἀλλ' οὐ πλείονα χρόνον ἔτους ἐνὸς τὴν ἐκέισε ποιῆσαι διατριβὴν, εἶτα πρὸς αὐτὸν ἀνακάμψαι τούτου δεόμενον· ἐβλετο γὰρ μᾶλλον παραρριπτεῖσθαι καὶ συγκακουχεῖσθαι τοῖς ἐν τοῖς δυσβάτοις καὶ ἀκάρποις ὄρεσι τῶν Ἀγραφῶν οἰκοῦσι, καὶ ἡσυχίας ἀπολαύειν διηνεκοῦς, ἢ κατὰ τὰς εὐρείας καὶ πολλὰς περιρρομένας τῶν πόλεων ἀφθονίαις ἐν πολλοῖς ἀνατρέφεσθαι τοῖς θορύβοις.

Ἦν δὲ ὁ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ χαρακτήρ, ἐν μὲν ταῖς κατὰ φράσιν συντεταγμέναις ἑλληνικῇ, τῷ τοῦ Κορυθαλλέως προσοικίως, εἰ καὶ μὴ πᾶσαν εἶχε τὴν ἐκείνου ἰσχύν· ἐν δὲ ταῖς κατὰ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἰδιωτικὸν τρόπον, σοφῆς μελίττης ἀποστάζων γλυκύτητα· καὶ αὐταὶ μᾶλλον ἐκείνων παρὰ πάντων σοφῶν τε καὶ ἰδιωτῶν ἐθαυμάζοντο, κάλλους ἕνεκα καὶ ἤθους κατασκευῆς· καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἐπιστολὴν τούτου εὐρών, ὅπως δὴ ποτε ἔχουσαν, μὴ μετὰ πολλῆς ἐγχολπώσασθαι τῆς προθυμίας καὶ ἠδονῆς. Καὶ οὕτω μὲν ἐγίνετο πανταχοῦ δι' αὐτῶν· πολλοὺς δὲ καὶ ἐκ πολλῶν ἡλευθέρου κακῶν ψυχικῶν ὁμοῦ καὶ σωματικῶν, καὶ τοῦτο ἦν αὐτῷ μᾶλλον τὸ σπουδαζόμενον μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς.

Ἐνταῦθα δὲ γενομένῳ τοῦ λόγου, καὶ οἷον περὶ αὐτὸ τὸ τέλος εἰπεῖν, οὐκ ἄξιόν μοι δοκεῖ καὶ τὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι (φημὶ τῷ Μεγάλῳ Δένδρῳ) παρ' αὐτοῦ κτισθέντα νκὸν ἀμνημόνευτον παριδεῖν, καὶ μηδενὸς ἀξιῶσαι λόγου· πολλὴν γὰρ εἶχεν ἐκ πολλοῦ τρέφων ἐν ἐαυτῷ τὴν ἔφρσιν, ἴσον καὶ μεγέ-

θει καὶ σχήματι τῷ ἐν τῷ Καρπηνησίῳ παρ' αὐτοῦ πρότερον οἰκοδομηθέντι, καὶ κατὰ τὴν ἐξυτοῦ πατρίδα κτίσαι ναόν· ἦν δέ τις ἐκεῖσε βραχὺς πᾶνυ καὶ κάλλους ἀπηλλαγμένος παντός, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενος τῶν τῆς θεομήτορος Εἰσοδίων· τοῦτον ἔγνωκεν ἀνακτίσαι, καὶ εἰς τὸ προρρηθὲν ἀναγαγεῖν καὶ σχῆμα καὶ μέγεθος, τὸ δὲ οὐκ ἄλλοτέ ποτε τοῦτο αὐτῷ ἐξεγένετο, καὶ τοι λίαν προθυμουμένῳ, εἰ μὴ περὶ αὐτάς τὰς τοῦ βίου δυσμάς· καὶ δὴ βουλῆς αὐτῷ καὶ σκέψεως πρότερον γενομένης, καὶ τὸ ἔργον αὐτίκα ταύτῃ ἐπηκολούθει. Δούς τοίνυν ὅσον ἱκανὸν ἦν εἰς τε τὸν τῶν τοίχων, καὶ τὸν τῆς ὀροφῆς τούτου ἀπαρτισμόν, ἀνεκτίσθη μὲν ὁ ναός, οὐ μὴν δὲ καὶ κατὰ πάντα τῷ ἀρχετύπῳ παρεμπερῆς, ἀμελεία τε ἅμα καὶ μοχθηρία τῇ τῶν ἐπιστατούντων· οὐδὲ γὰρ ἠδύνατο τῷ τύπῳ τὰς ὄψεις αὐτὸς οὗτος ἐπιβαλεῖν, καὶ ὡς ἦν αὐτῷ καταθύμιον κελεύσαι γενέσθαι· πέρας μὲντοι τὸ οἰονοῦν ἐδέξατο, καὶ ἤδετο τοῦτο μαθὼν καθ' ὑπερβολὴν· εἶτα καὶ περὶ τῶν ἐντὸς ἤρξατο τὰ εἰκότα διανοεῖσθαι, κατὰ πάντα αὐτοῦ τὰ μέρη τοῦτον ὀλόκληρον ἀπεργάσασθαι σπεύδων, ἐφ' ᾧ καὶ Ἀνανίαν τὸν τῆς Τετάρτης προσκαλεσάμενος καθηγούμενον, ὡς ἐκ τοῦ ἰδίου προσώπου μετὰ τῶν ἀναλωμάτων ἐκεῖσε πέπομφε, τὰς μετὰ τῶν τεχνιτῶν συμβάσεις ποιήσασθαι. Τούτου δὲ κατὰ τὴν ἐκείνου κέλευσιν ἐπὶ τὸν ναὸν ἐλθόντος, οὐδὲν ἤττον ἐκεῖνοι τῇ ἐαυτῶν μοχθηρίᾳ χρησάμενοι, τὰ μὲν χρήματα κατηνάλωσαν, τὸ δὲ ἔργον ἀτελὲς ἀπέλιπον. Τελευτήσαντος δὲ τούτου, τελευτήσαντος δὲ καὶ τοῦ τῶν τεχνιτῶν ἐκείνων πρωτεύοντος, ἡμιτελὲς ἦν τὸ ἔργον καὶ παρεωραμένον μέχρι καὶ τῆς ἡμῶν ἐπὶ τὸ Ἀνατωλικὸν ἀφίξεως· ἔχοντες δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἡμεῖς παρ' αὐτοῦ καὶ τὴν περὶ τοῦ ναοῦ τούτου παραγγελίαν, καὶ τινα βραχὺν χρημάτων ἀριθμὸν, ὃν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἡμῖν καταλείποιεν, οὐ ταῦτα μόνον εἰς αὐτὸν ἀνηλώκαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἰδίων τινά, καὶ πᾶν ὅ,τι χρειώδες καὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον

ἀναγκαιότερον ἦν, εἰς τέλος τὸ προσήκον ἠγάγομεν, τῷ καθηγητῇ τε καὶ πνευματικῷ πατρὶ, καὶ πάντων τῶν κελῶν ἡμῖν μετὰ θεὸν χορηγῶ χαριζόμενοι.

Τὸ δέ γε εἰς θεοσέβειαν ἦκον αὐτοῦ καὶ δογματῶν ἀκρίβειαν, Ἰσσοὶ πάντως οἱ μετ' αὐτοῦ τὰς ἐντεύξεις ποιούμενοι, καὶ τῆς τούτου διδασκαλίας συνεχῶς κατακούοντες, ὡς οὐδὲ μιᾶς λύμης μέτοχος ἦν, τῶν τε εἴτε λατινικῶν, εἴτε καὶ λουθηρανικῶν, εἴτ' οὖν καλουθινικῶν φαίης αἰρέσεων, ἀλλὰ καὶ τούτων ἀκείνων ἄσπονδος ἐχθρὸς ἦν, καὶ ἐκ μιᾶς παρητεῖτο πάντας, ὡς καὶ τινος αὐτῷ τῶν φίλων ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως γράψαντος, ὅτι τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς τοῦ ἐκ Βερροίας Κυρίλλου φατρίας καλουθίνου τούτου ἐπιφημίζουσιν, αὐτὸς ἀντέγραψεν, οὐκ οἶδ' ὅ,τι καὶ βούλεται τοῦτο σημαίνειν τοῦνομα ἄρχ τῶν χερσαίων τι ζῶων ἐστίν, ἢ τῶν πτηνῶν, ἢ τῶν νηκτῶν, ἐδώδιμον ἢ οὐκ ἐδώδιμον; καὶ ὅσα τούτων ἐφάμιλλα. Πρὸς δὲ θεολογίαν, εἰ καὶ ἀγύμναστος ἦν, τὴν νεωτέραν ταύτην φημί καὶ σχολαστικὴν καλουμένην, πρὸς μέντοι γε τὴν τῶν θείων πατέρων ἀραρότως εἶχε μάλα καὶ ἐντελῶς, καὶ πολὺς ἦν ταῖς τούτων βίβλοις προσκείμενος, καὶ πᾶν ὅ,τι καὶ λέγειν καὶ γράφειν βούλοιτο, οὐκ ἄλλοθὲν ποθεν, εἰ μὴ παρ' αὐτῶν ἐλάμβανεν, οὐδὲν οὔτε μεταποιῶν, οὔτε παρεξηγούμενος, ἀλλὰ τῆ τε ἱερᾷ καὶ θείᾳ Γραφῇ, καὶ τοῖς ταύτης ἐξηγηταῖς καὶ ἀγίοις πατράσι κατ' ἴχνος ἐπόμενος.

Περὶ δὲ τῆς τοῦ Κορυδαλλείως ἧς εἶχε γνώμης, πολλάκις ἀκηκῶς ἔτυχον τούτου λέγοντος, ὅτι οὐκ ὀρθοποδῶν ἦν ὅλως πρὸς τὴν ἀλήθειαν· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἀμφοτέραις ταῖς ἰγυῖαις ἀλλὰ γοῦν θατέρα τούτων ἐχώλευε· τοσοῦτον μόνον τὸ παρ' αὐτοῦ λεγόμενον ἦν, ἀλλ' οὐκ οἶδα πρὸς ὅ,τι μᾶλλον ὁ λόγος αὐτῷ ἐφέρετο· ὡς δὲ εἰκάσαι μόνον ἐστίν ἐκ μιᾶς ἧς πρὸς αὐτὸν πέπομφεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολῆς, ἐν ἣ τὴν μετουσίωσιν θεοστυγῆ λέγειν οὐκ ἀναδύεται, εἴτε τὴν λέξιν αὐ-

τήν καθ' ἐκυτὴν οὔτω καλῶν, εἴτε καὶ τὸ ὑπ' αὐτῆς σημερινόμενον, ἀμφοτέρως οὐ πόρρω ἀσεβείας καθέστηκεν. Ἐν ἐτέραις δὲ τῶν καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἄλλους ἐτέρους ἐπιστολῶν, πολλῶν καὶ διαφόρων εὐσῶν, οὐδὲν ποιούτων εὐρίσκεται· ἀλλ' οὐδ' ἐν ἐτέροις ὅσα ἡμεῖς ἴσμεν τῶν αὐτοῦ ζυγγραμμάτων, εἰ μὴ τις εἴποι τὰ τὴν ἀριστοτελικὴν ἀναπτύσσοντα ἔννοιαν· ἀλλὰ περὶ τούτων λόγος οὐδεὶς, οὐ γὰρ θεολογεῖν αὐτῷ πρόσκειται δι' ἐκείνων, ἀλλὰ φιλοσοφεῖν.

Ἐγὼ δὲ καὶ προορατικοῦ τοῦτον ἰσχυρισαίμην ἂν μετέχειν χρισματος· πρὸ γὰρ χρόνων πολλῶν συνεχῶς καὶ πρὸς ἡμᾶς μὲν τοὺς αὐτῷ συνόντας, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς ἐτέρους τῶν φίλων πολλοὺς οὐκ ἐπαύετο λέγειν, μάλιστα δὲ τῷ πρόφῳ ἀρχιεπισκόπῳ Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Ἰωσήφ τῷ Κοσκολᾷ κατ' ἴδιαν διαλεγόμενος, ὡς γενήσεται τις μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀπαθίωσιν μεγίστη μεταβολή· ἥτις καὶ γέγονεν οὐκ εἰς μακρὰν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς, ἀλλ' εὐθὺς μετ' αὐτήν. Ὁ τε γὰρ καῖσαρ τῆς Γερμανίας, τῶν ἐκ τῆς Ἄγαρ πρότερον διαλυσάντων τὰς πρὸς αὐτὸν σπονδὰς, καὶ μάχης πρὸς αὐτοὺς ἀκηρύκτου κινήσεισας, πολλῶν τε ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν διαφθαρέντων, τὴν νικῶσιν δὲ αἰεὶ τοῦ καίσαρος ἔχοντας, πολλῶν ἐγένετο κύριος τῶν κατὰ Παννονίαν χωρῶν τε καὶ πόλεων, τὸν τε Ἴστρον διαβὰς· μέγρι καὶ αὐτῆς τῆς καλουμένης Βελιγράδης ἀφίκετο, καὶ ταύτην μετὰ τινων ἐτέρων τῶν παρ' αὐτῷ τῷ ποταμῷ κειμένων ἑαυτῷ παρεστήσατο· εἰ καὶ μετ' οὐ πολὺ ταύτης καὶ μόνης τῶν ἐπὶ τὰδε τοῦ ποταμοῦ, οἱ τῆς ἐναντίας μοίρας ἰσχυσκν περιγεγέσθαι· τῆς δὲ λοιπῆς Παννονίας ἀπάσης ὁ καῖσαρ εἴλαφε τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτὸν οὔσα διατελεῖ· καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὰ ἄνω μέρη ἐγένοντο καὶ προσάρκτια. Ἐκ δὲ τῶν ἐσπερίων τοῦ στόλου τῶν Ἐνετῶν μετὰ πολλῆς τῆς παρασκευῆς ἐξεληθόντος, ἥ τε Λευκάς νῆσος μετὰ τῆς Νικοπόλεως ὑπ' αὐτοῦ παρχρημα γίνεται, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ περιφανῆς

ἅπασα Πελοπόννησος, μεθ' ἧς καὶ Ναύπακτος ἡ προκαθεζομένη καθάπερ εἴρηται τῶν Αἰτωλικῶν, καὶ τὸ ταύτης ἐγγὺς κείμενον φρούριον, τὸ πάλαι Ρίον καλούμενον, μετὰ τούτων δὲ καὶ ἡ πρὸ τῆς Ἀττικῆς νῆσος Αἴγινα, καὶ ἡ Ἀττικὴ αὕτη· καὶ μέχρι τῆς κατ' Εὐριπον Εὐβοίας ὁ στόλος μετὰ πολλῆς ἀφίκετο τῆς δυνάμεως· ἀλλὰ ταύτης, οὕτω τῇ θεῆᾳ προνοίᾳ δόξαν, ἀποτετυχηκῶς, ὑποτελῆ μετὰ βραχὺν τινα χρόνον Χίον τὴν νῆσον ποιεῖται τῇ τῶν Ἐνετῶν ἀριστοκρατίᾳ, εἰ καὶ μετὰ μῆνας ἕξ οἱ ἐκ τῆς Ἄγαρ ταύτην αὐθις ἀνέλαβον.

Τούτων δὲ οὕτω γενομένων, καὶ τῶν πολέμων ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἔτι καθάπερ τινῶν θαλασσιῶν κυμάτων κορυφουμένων, τίς ἂν ἀξίως ἐκτραγωδήσειε τὰς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα γενομένας τότε λεηλασίας τε καὶ αἰχμαλωσίας, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ ἐγγυτέρω τῆς θαλάττης ὄντα χωρία, τῶν ληστῶν πάντα κατειληφῶτων καὶ ἐκδρομὰς συνεχεῖς ἐπὶ τὰ ἀπωτέρω τούτων ποιουμένων, καὶ Μουσῶν δ' λέγεται λείαν ταῦτα ἀποτελούντων; ἡ τῶν Ἀγράφων πᾶσα περιοχὴ τοῦτ' αὐτὸ μᾶλλον δεῖν ἐγένετο ἄγραφος, ὡς μηδενὸς λόγου ἀξία καὶ γραφῆς οὔσα· καὶ νῦν εἰσέτι μετὰ τὴν τῶν ὄπλων καταβολήν, καὶ τὰς σπονδὰς τῶν κρατούντων, ὑπὸ τοῦ οὐραίου ἔτι κινουμένου συγκινεῖται, καὶ πρὸς πανωλεθρίαν κινδυνεύει χωρῆσαι· τοῦτ' αὐτὸ δὲ καὶ τὸ Καρπενήσιον πέπονθε μετὰ τῶν περὶ αὐτὸ χωρίων, εἰ καὶ μετρώτερον ἐν αὐτοῖς τοῖς χωρίοις γέγυσε τὸ κακόν, ἐξότου Λιβέριος ὁ ἐκ Λακεδαιμονίας μετὰ δυνάμεως κατελθὼν ἐκ βασιλικῶν προσταγμάτων, καὶ τὰς τῶν ληστῶν ἐφόδους ἀναχαιτίζων, μικρὰν τινα τούτοις ἀναψυχὴν περιποιήσατο. Τοιαύτη τις ἦν ἡ ἐν τοῖς τῆδε τόποις ᾠδίνουσα μὲν τὸ τῆνικαῦτα, παρ' αὐτοῦ δὲ προγνωσθεῖσα γενέσθαι μεταβολή· καὶ οὕτω συνεχῶς ἐλέγετο πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρ' αὐτοῦ, εἰ καὶ μὴ πάντα διακριδὼν καὶ κατὰ μοῖραν τὰ συμβησόμενα ἀλλὰ συγκεχυμένως καὶ ἀορίστως· ἐλέγετο δ' οὖν

δμως, καὶ τὸ πέρασ ἡμεῖς τούτων εἰθεασάμεθα, καὶ πείρην ἰκα-
νην τῶν ἀπὸ ταύτης κακῶν ἐλάβομεν, καὶ οὐδὲ μέχρι τοῦ νῦν
ἀπηλλαγμένοι πάντη τούτων ἐσμέν, εἰ καὶ συμβάσεις ἐγένοντο,
καὶ πανταχοῦ τὰ τῆς εἰρήνης ἀνεκηρύχθη. Μετὰ τῶν ἄλλων
πάντων κακῶν, καὶ οἱ μοναχοὶ φόρου κατέστησαν ἔκτοτε τῆ
τυραννίδι ὑποτελεῖς, ὅπερ οὔτ' ἐγένετο πώποτε, οὔτε παρ' ἡ-
μῶν, οὔτε παρ' ἄλλων ἡκουσται γενέσθαι, ὥστε καὶ ἐπὶ πολ-
λοὺς διαρκέσαι χρόνους, οἷά που γέγονε τῶγε νῦν ἔχον.

Καὶ τοιοῦτος μὲν ὡς ἐν βραχυτάτοις κατὰ τε πράξιν καὶ
θεωρίαν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς ψυχικὰς
ἀρετὰς ἐτύχχανεν ὧν ὁ θαυμάσιος οὗτος ἀνὴρ. Κατὰ δὲ τὴν
ἰδέαν τοῦ σώματος (ἵνα μὴ καὶ τούτου παντάπασιν ἀμνημο-
νήσωμεν), τὴν ἡλικίαν μέτριος ἦν, καὶ οὔτε λίαν παχύς, οὔτε
λίαν ἰσχνός, ἀλλὰ τῆς μεταξὺ τούτων οὔσης μετέχων κρᾶσεως,
τὸ σῶμα πᾶν εὐσθενές, καὶ βραχὺ τι προσκεκυφός· κεφαλὴν
ἔχων μεγάλην, τοὺς ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, τὰς ὀφρῦς δασείας,
τὴν ρίνα μικρόν τι πρὸς τὸ σιμὸν ἀποκλίνουσαν ὑπόφαινων·
ὧτα τῆ κεφαλῆ ἀναλόγως ἔχοντα· τὰς παρειὰς σὺν τῷ λευκῷ
καὶ τὸ ἐρυθρὸν ἐπιπολάζον ἐχούσας, χεῖλη παχύτερα, πώγωνι
τὰς σιαγόνας πυκαζόμενος, τῷ τοῦ Θεολόγου, ἢ τῷ τοῦ Ἀθα-
νασίου τοῦ μεγάλου μᾶλλον ἰμπερῶς ἔχοντι· τινὲς δὲ αὐτὸν
κατὰ πάντα ὅμοιον ἔλεγον εἶναι τὸν τοῦ σώματος τύπον Νε-
κταρίῳ τῷ τῶν Ἱεροσολύμων μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ, τοῦτον
κάκεινον αὐταῖς ὄψεσιν ἰδεῖν καταξιωθέντες, καὶ ἀμφοτέρων
ἐν πείρᾳ τῆς ὁμιλίας γενόμενοι.

Μικρὸν δὲ πᾶνυ νοσήσας, καὶ πυρετῷ μόνον ἐνὶ ληφθείς,
καταλύει τὸν βίον ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἀγίας ὀσιομάρτυρος Πα-
ρασκευῆς μονυδρίῳ τῷ ἐν Βραχνιοῖς, ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς ἐνσάρ-
κου οἰκονομίας χιλιοστῷ ἐξακκοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ δευτέρῳ, αὐ-
γούστου μηνὸς πέμπτην ἡμέραν ἔχοντος καθ' ὧρην πρώτην ἢ
δευτέραν τῆς μετ' αὐτὴν νυκτός, καθ' ἣν τῆς τοῦ κυρίου καὶ

θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φαιδροτάτης Μεταμορφώσεως τὴν πανήγυριν ἄγομεν, καὶ θάπτεται κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐντίμως τε καὶ λαμπρῶς παρ' ἡμῶν τε καὶ ἐτέρων τῶν τότε παρευρεθέντων αὐτοῦ φοιτητῶν, ἐν τῷ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἔφημεν, παρ' αὐτοῦ σχεδιασθέντι μνημείῳ, καὶ εἰς τὴν ἀγήρω ζῶν μετατίθεται, λαμπρῶς τῷ λαμπρῷ καὶ θείῳ φωτὶ παριστάμενος· ᾧ δόξα πρέπει καὶ τιμὴ καὶ προσκύνησις ἐπ' αἰδίου αἰῶνα, ἀμήν.

Ἔστι δὲ καὶ ἐπιτάφιον αὐτῷ παρ' ἡμῶν πεποιημένον τόδε·
 Ἐνθάδε Εὐγενίῳ μεγακλέος ἀνέρος ἐσθλοῦ
 κείται ἐπ' εὐσεβίῃ σῶμα μέγ' εὐγενέος.

Γέγραπται μοι ὁ βίος οὗτος κατὰ τὸ αψγ'. ἀπὸ Χριστοῦ, Ἰουνίου λ'. ἐν τῷ Ἀνατωλικῷ τῆς Αἰτωλίας.

Μεταγέγραπται δὲ καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου Σωτηρίου κατὰ τὸ αψνη'. ποσειδεῶνος ζ'. ἐν τῇ Γούβῃ τῶν Βραβιανῶν.

Ε.

Δημητρίου Προκοπίου, επιτετμημένη ἐπαρίθμησις τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα λογίων Γραικῶν, καὶ περί τινων ἐν τῷ νῦν αἰῶνι ἀνθούτων.

Ὁ Ἱερεμίας πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς ὃν ἔγραψαν οἱ ἐν Τιβίγγῃ διδάσκαλοι, καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς μετὰ διακρίσεως, καὶ εὐσεβείας πολλῆς.

Θεοδόσιος ὁ Ζυγομαῶς, οὗτος ἠκμαῶν ἐπὶ τοῦ διαληφθέντος Ἱερεμίου πατριάρχου· ἐτετίμητο καὶ ὀφφικῶ ἐκκλησιαστικῶ, ἐχρητο δὲ αὐτῷ ὁ πατριάρχης ἐν πάσαις ταῖς ἀναγκαίαις αὐτοῦ καὶ ἀξιολόγοις ὑποθέσεσι· καὶ ἐν οὕτως εἶπω, ἦν αὐτῷ ὄσα καὶ δεξιὰ χεὶρ· δόκιμος ἀνὴρ καὶ σοφός.

Γαβριήλ ὁ Σεβήρος, μητροπολίτης Φιλαδελφείας, ὁ τὸ περὶ μυστηρίων συνταγμάτιον συγγραψάμενος, καὶ περὶ τῶν πέντε διαφορῶν τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἄλλα τινά· ἀλλ' εἰ τὰ πρὸ Μαργουνίου κατ' αὐτοῦ ἐκφωνηθέντα καὶ γραφέντα ἀληθείας ἔχεται, μὴδὲ πάθους τινὸς ἐνδομυχοῦντός εἰσι κυήματα, ὀλίγων ἐπαίνων ἀξίος ἦν ὁ Σεβήρος.

Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, πάπας Ἀλεξανδρείας, ὁ συγγράψας διαλογικῶς ἐρμηνείαν τοῦ Συμβόλου, καὶ τοῦ Πάτερ ἡμῶν, καὶ ἕτερα διάφορα πολεμικά καὶ ἐξηγητικά, καὶ τινὰ φιλοσοφικά ὑπομνήματα.

Μάξιμος ὁ Πελοποννήσιος ὁ συγγράψας τὸ ἐγχειρίδιον κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα ἀπλῆ μὲν τῇ φράσει, ἀλλ' ἰσχυρότερον

καὶ πιθανώτερον πολλῶν ἄλλων πονημάτων, περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως διαλαμβανόντων· πρὸς τούτοις φιλοπόνως συνελέξατο ἀπὸ τῆς παλαιᾶς Γραφῆς χρήσεις (1) πολλὰς, μαρτυρούσας τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

Μάξιμος ὁ Μαργούνιος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ κατὰ τὴν θύραθεν παιδεΐαν, καὶ τῶν ἱερῶν Γραφῶν, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἔμπειρος, δόκιμος καὶ λογογράφος καὶ ποιητὴς, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τε τῶν καταλογάδην αὐτοῦ συγγραμμάτων, καὶ ἐκ τῶν Ἀνακρεοντίων ὕμνων. Τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τὰ μὲν τύποις ἐκδέδοται, τὰ δὲ σώζεται ἐν χειρογράφοις σχεδίοις. Τούτου αἱ πρὸς τὸν Λούκαριν ἐπιστολαί, καὶ αἱ ἀποκρίσεις αὐτῶν σώζονται χειρόγραφοι ἐν τῇ πληρεστάτῃ βιβλιοθήκῃ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ σοφωτάτου ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐχρημάτισε δὲ καὶ διδάσκαλος τοῦ κυρίου Κυρίλλου Λουκάρεως.

Γεώργιος Χίος ὁ Κορέσσιος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, καὶ τῶν ἱερῶν Γραφῶν ἔμπειρος, συνέγραψε σχολαστικῶς πολλὰ καὶ διάφορα ὑπομνήματα θεολογικά, ἀλλὰ τὰ πλείω ἄνευ τᾶξεως καὶ ὀρθῆς διακρίσεως.

Κύριλλος Λούκαρις ἐκ νήσου Κρήτης, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως· περὶ οὗ, ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν μεταγενεστέρων μνείαν ἐποίησαντο ἐν τοῖς ἑαυτῶν συγγράμμασιν, οἱ μὲν κατ' αὐτοῦ, οἱ δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ λαλοῦντες, σιγῇ παραδραμεῖν δεῖν ᾤθημεν τὰ κατ' αὐτόν.

Γεράσιμος Κρῆς, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ἀνὴρ τῶ ὄντι σοφώτατος καὶ ἀγιώτατος, θεολόγος, φιλόσοφος, ἀνιχνευτὴς τοῦ βάθους τῶν θείων Γραφῶν, δαημονέστατος τῆς ἑλληνικῆς, ἑβραϊκῆς, καὶ λατινικῆς γλώττης, ἐχρημάτισεν (ἀπέστω δὲ τοῦ

(1) Γραπτῶν — ρήσεις. Σ.

λόγου κολακεία, καὶ τὸ πρὸς χάριν) ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις λαμπρότατος ἀστὴρ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας· προέστη δὲ θεαρέστως τῆς ἀγίας ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ἔτη, ποιμαίνων θεοφιλῶς καὶ καταρτίζων πρὸς εὐσέβειαν, καὶ τρόπων χρηστότητα τῷ ἀποστολικῷ αὐτοῦ κηρύγματι, οὐ μόνον τὸ ἴδιον ποίμνιον, ἀλλὰ καὶ πάντα τὸν ἀπανταχοῦ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας χριστεπώνυμον λαόν· ἀρούμενος δὲ πολλὰ καὶ θαυμάσια ἀπὸ τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας, προσεπιφέρων πολλὰ καὶ οἰκοθεν ἐκ τῶν ἀκηράτων πηγῶν τῆς ἐν αὐτῷ σοφίας, συνέγραψε διάφορα συγγράμματα, καὶ μάλιστα κρίσεις, καὶ ἀναπτύξεις εἰς τὴν ἱερὰν Γραφήν, πρὸς Ἰουδαίους, καὶ ἄλλα πάμπολλα· ἅτινα φυλάττονται, ὡς πολύτιμα κειμήλια, θεοῦ θέλοντος, καὶ τύπῳ παραδοθήσονται. Παρητήθη δὲ ὁ ἅγιος ἀνὴρ τοῦ θρόνου οἰκειᾶ θελήσει, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ἐνθα ζήσας χρόνον οὐ μακρόν, ἐν ἡσυχίᾳ καὶ γαλήνῃ ψυχῆς τὸν βίον κατέλευσε.

Διονύσιος Βυζάντιος, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνὴρ εἰδήμων ἱκανῶς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, τῶν ἱερῶν Γραφῶν, καὶ τῶν Πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἔμπειρος, ὧν ἐν τῇ συνεχεῖ καὶ ἀδιακόπῳ μελέτῃ ἦν διάγων τὸν βίον, καὶ οἷς ἐκεῖθεν ἠρανεῖτο ὀρθοῖς δόγμασι, καὶ πνευματικαῖς παραινέσεσι κατήρτιζε τὸ λογικὸν αὐτοῦ ποίμνιον πρὸς τὴν τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἀκρίθειαν, καὶ χριστιανικὴν πολιτείαν.

Καλλίνικος ἐξ Ἀκαρνανίας, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς φωνῆς, ἱκανὸς νοεῖν τὰς τε τῶν λογογράφων, καὶ τὰς τῶν φιλοσόφων βίβλους, ἐνησχολεῖτο τῇ μελέτῃ καὶ ἀναγνώσει τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, καὶ τῶν Πατέρων τῆς ἐκκλησίας· ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης πρὸς τὸ ἑαυτοῦ λογικὸν ποίμνιον.

Γαβριὴλ Σμυρναῖος, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώττης, καὶ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς ἔμπει-

ρος, θερμὸς ἐραστὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως· ἐσπούδαζε τὰς θείας Γραφάς, καὶ τὰ τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς ἐκκλησίας συγγράμματα, ἐξ ὧν ἀρϋόμενος φιλοπόνως ψυχωφελεῖς διδασκαλίαις, ἐδίδασκε μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης τὸν χριστῶνυμον λαόν.

Ἄθανάσιος Κρής, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἀραβικῆς γλώσσης, καὶ τῆς ἱερᾶς γραφῆς ἔμπειρος, ἱκανὸς κατανοεῖν τῶν τε λογογράφων καὶ φιλοσόφων τὰ συγγράμματα· ἐσχόλαζε περὶ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, καὶ ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ πολλοῦ ζήλου, καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης.

Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος Σκαρλάτος, τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐγενῶν προέχων προγόνων λαμπρότητι, καὶ πολυτελεστάτῳ σοφίας κόσμῳ, τῇ τε παρὰ βασιλεὶ ἀξία τοῦ γενικοῦ ἐρμηνέως καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἀπορρήτων, ἀνὴρ σοφώτατος, πολιτικώτατος, ἐς τὰ ἐνδόμυχα τῆς τε παλαιᾶς καὶ νέας φιλοσοφίας χωρήσας, καὶ ἐν παντὶ παιδείας εἶδει μέχρι θαύματος ἔξοχος καὶ περικληῆς· καὶ πολλῶν ἀγαθῶν πρόξενος τῷ γένει τῶν Ἑλλήνων γενόμενος, συστησάμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ φροντιστήριον, ἵνα μὴ τῇ προόδῳ τοῦ χρόνου ἡ ἑλληνικὴ παιδεία ἐξίτηλος γένηται, καὶ ἀδραεὶς δαπάναις τοὺς φιλομαθεῖς τῶν νέων καταρτίσας ἐς τὴν περὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ πᾶσαν ἰδέαν λόγου φιλοπονίαν. Συνεγράψατο πολλὰ καὶ παντοδαπά, ἐξ ὧν τὰ μὲν τύποις ἐκδοθέντα.

α Πνευματικὸν ὄργανον περὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματός, λατινιστί, πολύτιμον βιβλιδᾶριον καὶ πάνυ δυσέρετον, καίτοι πολλάκις ἐν Ἰταλίᾳ, Βελγίῳ, καὶ ἐν Γερμανίᾳ τυπωθέν.

β Ἰερὰ ἱστορία, ἑλληνιστί ἐν Βουκουρεστίῳ τύποις ἐκδοθεῖσα κατὰ τὸ α ψις', ἧς ἐν ἀρχῇ καὶ ὁ ἐπιτάφιος λόγος ὁ συντεθειὸς παρὰ τοῦ λογιωτάτου κύρ Ἰακώβου τετύπεται.

Τὰ δὲ τύποις οὐκ ἐκδοθέντα.

» Ἡ Ῥωμαϊκὴ ἱστορία, τόμοι τρεῖς, τῶντι πολυτελέστατον κειμήλιον.

» Φιλοσοφικά ὑπομνήματα.

» Ῥητορικά.

» Ἐπιστολαί.

» Πολιτικάι ὑποθήκαι.

» Ὁ πρὸς Γερμαναὺς ὑπὲρ εἰρήνης λόγος ».

Διὰ τεσσαράκοντα ἐτῶν ὑπουργήσας κατὰ τε καιρὸν εἰρήνης καὶ πολέμου τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει, πλούτῳ περιφρομένος, καὶ ἀπλῶ κλέει φαιδρυνόμενος, ἐν λιπαρῷ γήρει ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ αΨθ' τὸν βίον κατέλυσε.

Θεόφιλος ὁ Κορυθαλλεύς, Ἀθηναῖος, ὁμιλητὴς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, καὶ λατινικῆς, καὶ ἰσραηλικῆς φωνῆς, Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας ἐμπειρότατος· γέγονε μεγάλης ὠφελείας πρόξενος τῷ γένει τῶν ἑλλήνων, ἀναπτύξας εἰς ἑλληνικὴν διάλεκτον τὰ φιλοσοφικά ὑπομνήματα τοῦ Καίσαρος Κρεμονίνου, καὶ σχολάρχης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς χρηματίσας. Συνέγραψε καὶ ρητορικά, καὶ ἐπιστολικοὺς τύπους, οἱ τύποις ἐκδέδονται ἐν Λουγδούνῳ (1).

Γρηγόριος Χίος, πρωτοσύγγελος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης ἐκκλησίας, ἐμπειρος τῆς ἑλληνικῆς γλώττης, καὶ τῆς ἰσραῆς γραφῆς· συνέγραψε συναγμάτιον περὶ τῶν ὀπτικῶν μυστηρίων.

Μελέτιος ὁ Συρίγου ἐκ νήσου Κρήτης, ἀνήρ εὐσεβέστατος, ἅγιος καὶ ἀποστολικός, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γλώττης, καὶ τῆς ἔξω σοφίας, καὶ τῆς ἰσραῆς θεολογίας ἐς βάθος χωρήσας· συνέγραψε διάφορα ἐκκλησιαστικά συγγράμματα, ὧν ἕνι τύποις ἐκδέδονται ἐν οἷς καίτοι γε δοκεῖ πνέειν ὄλωσ τὸν Βελαρμῖνον, οὐχ ἦττον μέντοι ζηλωτῆς ἦν διάκυρος

(1) γρ. Λονδίῳ. Σ.

τῶν δογμάτων τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τέκνον γνήσιον, ἀλλ' οὐκ ἀνδράποδον τῆς Ρωμαϊκῆς αὐλῆς.

Νεκτάριος Κρής, πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ὁ συγγραψάμενος κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα, καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων καὶ Σαρακηνῶν ἱστορίαν, βιβλίον περιεργώτατον, ἐν ᾧ ἐστὶν ἰδεῖν τῷ βουλομένῳ ἀναγνῶναι λείψανα παλαιᾶς ἀρχαιολογίας, ἅπερ ἀνελέξατο ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων βιβλίων, καὶ μάλιστα τῶν Ἀρχαϊκῶν τῆς ἀξιολόγου βιβλιοθήκης τοῦ ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾷ βασιλικοῦ μοναστηρίου, ἡνίκα διεῖπε τὸν ἐκεῖσε θρόνον.

Δοσίθεος Πελοποννήσιος πατριάρχης Ἱεροσολύμων· ἐκ τῶν διαφόρων βιβλίων, αἱ δὲ ἐπιμελείας αὐτοῦ ἐξεδόθησαν τύποις περὶ τῶν διαφορῶν τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς ἐκκλησίας, δῆλον γενήσεται ὅποτος ἦν ὁ ἀνὴρ· ἐν μὲν τῇ ἑλληνικῇ διαλέκτῳ γλίαν ἦν ἐπιπόλαιος, καὶ ἄκρω δακτύλῳ ταύτης γεγευμένος, ὡς καὶ αὐτὸς παρρησίᾳ ὠμολόγει, τῆς δὲ λατινικῆς παντάπασιν ἄπειρος.

Ἀθανάσιος Πατελάριος, Κρής, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνὴρ σοφός, εἰδήμων τῆς τε ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γλώττης, κήρυξ καὶ διδάσκαλος τῶν θείων λογίων, φιλόσοφος, φιλόλογος, ποιητής· τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων οὐδὲν τύποις ἐκδέδοται.

Γερμανὸς Αἰτωλός, ἀκροατὴς Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλεῶς, ὁ καὶ μητροπολίτης Νύσσης χρηματίσας, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολυμαθέστατος, ἐς βάθος πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν σοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεράν θεολογίαν, φιλόσοφος Ἀριστοτελικός, καὶ φιλόλογος· περιηγήσατο ἔρωτι παιδείας τὴν Βρετανίαν, καὶ ἄλλα διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἄκρος φίλος τοῦ περιφήμου Κομενίου. Εὐχῆς ἔργον ἂν εἶη τὸ πολλῶν τοιούτων ἀνδρῶν εὐμοιρῆσαι τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, οἳ γε ζήλω τῶν παλαιῶν ἀπόδημοι γένοιτο τῆς

ἐνεγκαμένης, καὶ πολλὰς τῶν ἀλλοδαπῶν περιηγήσαντο, ζητούντες τὴν σοφίαν.

Μελέτιος ἱερομόναχος ὁ Μακρῆς, ἀνὴρ εἰδήμων τῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ κήρυξ τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας.

Γεράσιμος ὁ Βλάχος, Κρής, μητροπολίτης Φιλαδελφείας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, καὶ λατινικῆς, καὶ ἰταλικῆς φωνῆς, οὕτινος σώζεται βιβλίον Ἀρμονία τῶν ὄντων, τύποις ἐκδομένον Ἐνετίησι, καὶ ἄλλα διάφορα συγγράμματα ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ συγγεγραμμένα.

Νικόλαος τοὔπικλην Κεραμεύς, ἐξ Ἰωαννίνων, ἱατροφιλόσοφος, ἀκροατῆς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς τε ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς φωνῆς, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν σοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν· συνέγραψε πολλὰ καὶ διάφορα συγγράμματα, θεολογικὰ καὶ φιλοσοφικά, ἀλλ' ἄνευ τάξεως καὶ ἔμφορος κρίσεως.

Ἰωάννης Κωττούνιος ἐκ τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν Βερροίας, ἀκροατῆς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, ἀνὴρ σοφώτατος, πολυμαθέστατος ἱατρὸς καὶ θεολόγος, καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν φιλοσόφων οὐδενὸς δεύτερος, συνέγραψε λατινιστὶ φιλοσοφικὰ ὑπομνήματα εἰς τὰ πλείω τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων, ἐπιγράμματα ἑλληνικὰ πρὸς διαφόρους, τύποις ἐκδομένα ἐν Παταβίῳ· ἐχρημάτισε καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ περιφήμῳ ἀκαδημίᾳ τοῦ Παταβίου, ἐνθα συνεστήσατο καὶ φροντιστήριον ἰδίαις δαπάναις πρὸς τὴν τῶν φιλομαθῶν Ἑλλήνων ἐπίδοσιν.

Διονύσιος Μητροπολίτης Ναυπλίου, ὁμιλητῆς Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλλεύς, ἱκανῶς πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν παιδείαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεολογίαν.

Ἰωάννης Καρυοφύλλης, Βυζάντιος, ὁ μέγας λογοθέτης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνὴρ σοφὸς καὶ ἔμπειρος τῆν θείας γραφῆς, καὶ τῆς θύραθεν παιδείσεως· διηρέθισε καθ' ἑαυτοῦ ἐν τῷ τέλει τῆς ζωῆς τὴν ἐν Κωνσταντι-

νουπόλει άγιαν έκκλησίον, έν ύποψία γενόμενος είνουσιν και όμοφρονεΐν τοΐς καλβινισταΐς.

Θεοδώρητος μητροπολίτης Λακεδαιμονίας, άγιώτατος άνήρ, και θεοσεβέστατος, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν και τήν καθ' ήμās παιδείαν, ικανός έννοησαι τά βάθη τής θείας γραφής, και τά θεόπνευστα τών πατέρων τής έκκλησίας συγγράμματα· έκήρυττε μετά ζήλου και θερμής αγάπης τόν λόγον τοῦ εὐαγγελίου.

Ίλαρίων ό Τζιγάλας Κύπριος, ό χρηματίας άρχιεπίσκοπος Κύπρου, άνήρ θεολόγος, και φιλόσοφος, και ποιητής, άνιχνευτής τοῦ βάθους τών θείων γραφών, και τών θύραθεν φιλοσόφων· συνέγραψεν έλληνιστί γραμματικήν θεωρητικήν, και άλλα διάφορα έκκλησιαστικά συγγράμματα, και ποιητικά πάμπολλα εξαίρετα.

Κύριλλος πατριάρχης 'Αντιοχείας· άνήρ άγιώτατος και άποστολικός, τής έλληνικής και άραβικής γλώσσης έμπειρος, άνιχνευτής τής ιερās γραφής, και τών πατέρων τής έκκλησίας· έκήρυξε μετά ζήλου και χριστιανικής αγάπης τόν λόγον τοῦ εὐαγγελίου.

Βησσαρίων ιερομόναχος εξ 'Ιωαννίνων, άνήρ ειδήμων ικανώς τής έλληνικής διαλέκτου, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, και τήν ιεράν θεολογίαν, άκροατής μέν τών έν Κωνσταντινούπολει καθηγητών, καθηγητής δέ τής τών 'Ιωαννίνων σχολής· συνέγραψε τήν διεξοδικωτέραν όρθόδοξον όμολογίαν, και γραμματικήν κατ' έρώτησιν και άπόκρισιν, λίαν έπιωφελή τοΐς φιλόλογοις τών νέων· άμφοτέρα ταῦτα τύποις έκδέδονται, τó μέν 'Ενετίησι, τó δέ έν Βουκουρεστίω.

Παναγιώτης Βυζάντιος, έρμηνεύς τής κραταιās τών 'Οθωμανών βασιλείας· άνήρ έλλόγιμος, μαθηματικός, άστρονόμος, και ειδήμων τής τε έλληνικής και λατινικής και τής τών Α'ράβων φωνής, ως γίνεται δήλον εκ τής πρός αυτόν έπιστο-

λης τοῦ περιφήμου Ἀθνασίου Κιρκέρου, καὶ τῆς ἀποκρίσεως περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀβελίσκου· γέγονε μεγάλης ὠφελείας πρόξενος τῷ γένει τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κρήτης, διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ παρρησίαν πρὸς τοὺς ἐν τέλει τῶν Ὀθωμανῶν.

Σεβαστὸς ὁ Κυμνήτης Τραπεζούντιος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον, καὶ ἔμπειρος τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς παιδείας, ἀλλὰ πτωχοῦ νοῦς, καὶ ἀγόνου· ἐσχολάρχησε πρῶτον ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶτα καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ· συνέγραψε διάφορα συγγράμματα, ἀλλ' ἄνευ τάξεως καὶ ὀρθῆς διακρίσεως, ὧν ἕνια καὶ τύποις ἐκδέδονται.

Παῖσιος Λειγαρίδης, ὁ Χῖτος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος κατὰ πᾶσαν ἰδέαν λόγου καὶ ἐπιστήμης, ἔμπειρος εἶπερ τις ἄλλος τῶν ἱερῶν γραφῶν· ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐν Γιασίοις τῆς Μολδαβίας σχολῆς· σώζονται διάφορα συγγράμματα αὐτοῦ, οὕτω τύποις ἐκδεδομένα.

Παλάσης Βυζάντιος ὁ μέγας σκευοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα πεπαιδευμένος, καὶ τύπος τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας καὶ τάξεως ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀγχινοῦστατος καὶ γλαφυρώτατος, φιλαλήθης, καὶ ἄλλαις πολλαῖς κεκοσμημένος ἀρεταῖς· συγγράμματα μὲν οὐ κατέλιπεν, ἐραστῆς ὦν τῆς σιωπῆς, ἀλλ' ἡ σιωπὴ αὐτοῦ προτιμητέα ἐστὶ πολλῶν συγγραμμάτων.

Στεφάνης Ἀθηναῖος ἱερομόναχος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἰκανῶς τὴν τε ἱερὰν θεολογίαν, καὶ τὴν θύραθεν φιλοσοφίαν· συνέγραψε διάφορα συγγραμμάτια, οἷς οὕτω ἐνετύχομεν.

Εὐγένιος ἱερομόναχος ἐξ Ἀκαρνανίας, ἀνὴρ εὐσεβεὶς καὶ ἐναρέτω πολιτεία ἐπίσημος, καὶ τῆς φιλοπρωχίας ἔμφυχον ἄγαλμα, ὡς μαρτυρεῖ ἀφιλοπροσώπως ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ, δὴν συνέγραψεν ἄριστα ἑλληνιστὶ ὁ λογιώτατος Γόρδιος, καὶ μαθητῆς

αὐτοῦ· ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἰκανῶς κατὰ τε τὴν θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν.

Γεράσιμος ἱερομόναχος ἐξ Ἀκαρνανίας, ἀνὴρ ἰκανῶς εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς φωνῆς, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν· ἠκροάσατο πρῶτον Εὐγενίου ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, εἶτα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καθηγητῶν, ἐν ἧ καὶ καθηγητῆς τῆς σχολῆς ἐγρημάτισεν ὕστερον.

Χρύσωνος ἱερομόναχος Ἠπειρώτης, ἀκροατῆς ἐν τε τῇ θύραθεν, καὶ τῇ ἱερᾷ παιδεύσει τῶν καθηγητῶν τῆς τῶν Ἰωαννίνων σχολῆς· ἦν δὲ ἀνὴρ εἰδήμων καὶ πολυμαθῆς, κῆρυξ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου, ἰκανὸς ἀπομάττεσθαι τὸν νοῦν τῶν θύραθεν φιλοσόφων, ρητόρων, καὶ ποιητῶν, καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν τῆς ἐκκλησίας· ἐσχολάρχησε πρῶτον ἐν Μοσχόπολει τῆς Μακεδονίας, εἶτα καὶ ἐν Ἄρτῃ.

Ἀντώνιος ὁ Κοραῆς, Χίος, ἱατροφιλόσοφος, ἐδιδάχθη τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν φωνὴν ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ· περιηγήσατο τὴν Βρεττανίαν, τὴν Γαλλίαν, καὶ τὴν Ἰταλίαν. Συνέγραψεν ἑλληνιστὶ πινδαρικὰς ᾠδὰς, καὶ τύποις ἐξέδωκεν, ἃς οὐκ ἂν τις ἀναγνώσειεν ἄνευ θαύματος, διὰ τε τὴν ἄλλην ἀρμονίαν καὶ ἐμμέλειαν τὴν ἐμφανισμένην αὐταῖς, οὐχ ἦττον δὲ καὶ διὰ τὸ κατηκριβωμένον τῆς πρὸς τὸν Πίνδαρον μιμήσεως.

Κλήμης Χίος μητροπολίτης Ἰωαννίνων, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώττης, ἔμπειρος τῶν θείων γραφῶν, καὶ κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου.

Μελέτιος μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφός, πολυμαθῆς, ρήτωρ, ἀνιχνευτῆς τοῦ βάθους τῶν θείων γραφῶν, καὶ τῶν θύραθεν φιλοσόφων, ἱεροκῆρυξ περιβόητος, καὶ τῶν τῆς ἱατρικῆς θεωρημάτων ἰκανῶς ἔμπειρος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς διαλέκτου· ἠκροάσατο πρῶτον τῶν καθηγητῶν τῆς τῶν Ἰωαννίνων σχολῆς, εἶτα συχρὸν ὠμίλησε χρόνον καὶ τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ σοφοῖς· συνέγραψε βιβλίον

περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, καὶ ἕτερον περὶ Γεωγραφίας, ἐν ᾧ ὑπερτερεῖ πολλῶν γεωγράφων ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ὡς περίεργος περιηγητής, καὶ αὐτόπτης πάσης γενόμενος.

Κωνσταντῖνος Καντακουζηνὸς Σόλωνικος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς καὶ λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης, ἱκανῶς ἐνοῆσαι τὰ συγγράμματα καὶ τῶν θύραθεν φιλοσόφων καὶ τῶν ἱερῶν πατέρων καὶ θεολόγων τῆς ἐκκλησίας· περιηγήσατο σχεδὸν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην.

Κωνσταντῖνος Ἰουλιανὸς Βυζάντιος, ἐξ εὐγενῶν προγόνων καταγόμενος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, ἱκανῶς νοῆσαι τὰ συγγράμματα καὶ τῶν θύραθεν φιλοσόφων καὶ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας.

Ἰωάννης Πορφυρίτης Βυζάντιος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν καὶ καθ' ἡμᾶς παιδεῖαν, ἱκανὸς κατανοῆσαι τὰ ἱερά συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν θύραθεν φιλοσόφων.

Ἰερόθεος Βυζάντιος ὁ Κομνηνός, μητροπολίτης Δρύστρας, ἀνὴρ θεοσεβής, κόσμιος τὰ ἦθη καὶ πολλαῖς ἀρεταῖς βίῳ πρεπούσαις χριστιανικῶ κεκοσμημένος, ἐλλόγιμος, πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς, λατινικῆς, ἰταλικῆς, καὶ ἐβραεῖς, καὶ ἀραβικῆς φωνῆς, καὶ κατὰ πᾶσαν ἰδέαν λόγου καὶ ἐπιστήμης τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς πεπαιδευμένος· γέγονεν ἀκροατὴς τῶν καθηγητῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, συνδιέτριψε δὲ ἱκανὸν χρόνον καὶ τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ σοφοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπασαν τὴν Εὐρώπην περιηγήσατο· συνέγραψεν ἀπλῆ διαλέκτῳ ἱστορίαν τοῦ ἁγίου Ὁρους τοῦ ἐν τῷ Ἄθωνι, ἣ καὶ τύποις ἐκδέδοται· τὸν βίον μετέλλαξε αψιθ' ἐν Βουκουρεστίῳ.

Γεννάδιος μητροπολίτης Ἠράκλειας, ἀνὴρ θεοσεβής, σεμνὸς καὶ χριστιανικῇ πολιτείᾳ ἐμπρέψας, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς διαλέκτου, καὶ τῶν θείων γραφῶν ἐμπειρος.

Ἄνδρόνικος Βυζάντιος, μέγας χαρτοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας ἐκκλησίας, ἐκ προγόνων εὐγενῶν καταγόμενος, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώττης· ἐνησχολεῖτο πρὸ πάντων ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ παιδεῖα, καθ' ἣν καὶ πλεῖστον ἐπέδωκε.

Μάρκος Κύπριος, διδάσκαλος τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ σχολῆς, ἀνὴρ ἱκανῶς εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδεῖαν.

Ἄντωνιος Βυζάντιος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, φιλόπρονος, φιλομαθῆς, δαήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεράν θεολογίαν· πολλῆς ἂν εἴη ὠφελείας πρόξενος τοῖς φιλολόγοις τῶν νέων τῇ προόδῳ τοῦ χρόνου, εἰ μὴ γε κομιδῇ νέος ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο.

Χουρμούζιος Βυζάντιος, αὐτάδελφος τοῦ Ἄντωνίου, καὶ κατ' οὐδὲν ἐκείνου ἀρετῇ καὶ παιδεῖα ἀπολειπόμενος· ἀπέπλευσε δὲ οὗτος καὶ εἰς Ἰταλίαν, καὶ τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν πρὸς καιρὸν ἠκροάσατο, ἐχρημάτισε καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς· καὶ εἴη ἂν οὐκ ἐλάττονος ὠφελείας πρόξενος τοῖς ἀκροαταῖς εἴγε μὴ ἀώρῳ θανάτῳ ἀπετιμήθη τοῦ βίου.

Διονύσιος Μάντουκας μητροπολίτης Καστορίας, οὗ πατρίς ἡ κατὰ τὴν Μακεδονίαν Μοσχόπολις, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς τε ἐλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης, καὶ πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱεράν θεολογίαν, καὶ κῆρυξ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου· ἀκροατῆς ἐγένετο τῶν ἐν Ἰταλίᾳ διδασκάλων.

Ἰερεμίας Κακαθέλλας ὁ Κρής, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς τε ἐλληνικῆς, καὶ λατινικῆς, καὶ ἑβραϊκῆς, καὶ ἰταλικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ μάλιστα τὴν ἱεράν θεολογίαν, κῆρυξ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου δοκιμώτατος·

μετήνεγκε τὸν Πλάτωνα ἐκ τῆς λατινικῆς εἰς τὴν ἀπλὴν τῶν ἑλλήνων διάλεκτον, ὃς περιγράφει τοὺς βίους τῶν ἀρχιερέων τῆς πρεσβυτέρως Ρώμης.

Ἑλλάς Μηνιάτης, ἐκ νήσου Κεφαλληνίας, ἀκροατῆς τῶν ἐν Ἰταλία διδασκάλων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, δαήμων τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος οὐδενὸς τῶν κατ' αὐτὸν ἔλαττον τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν· πρὸ δὲ πάντων εὐδοκίμησεν ἐν τῇ ρητορικῇ, εὐρροία τοῦ λόγου καὶ φυσικῇ εὐγλωττίᾳ κοσμούμενος· καὶ μαρτυροῦσι τῷ λόγῳ αἱ τύπῳ δοθεῖσαι Ἐνετίησιν ἐκκλησιαστικαὶ αὐτοῦ ὁμιλῖαι, ἀπλῆ διαλέκτῳ συγγεγραμμένη· ἐχρημάτισεν ἐπίσκοπος Κερνίκης τῆς κατὰ τὴν Πελοπόννησον.

Καϊσάριος ἱερομόναχος Πελοποννήσιος, πρωτοσύγκελλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀνὴρ πολυμαθὴς, θεολόγος, φιλόσοφος, καὶ μαθηματικός, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου, καὶ ἐν ταῖς ἱερᾶς γραφαῖς, καὶ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀκολουθίαις καὶ τάξεσι πολλὴν ἐσχικῶς ἐμπειρίαν.

Ἀβράμιος ἱερεὺς Κρής, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς, καὶ ἰταλικῆς διαλέκτου, ἐμπειρὸς καὶ τῆς θύραθεν φιλοσοφίας, καὶ τῆς ἱερᾶς θεολογίας, κῆρυξ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου· γέγονεν ἀκροατῆς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ διδασκάλων.

Μελέτιος Τυπάλδος ἐκ νήσου Κεφαλληνίας, μητροπολίτης Φιλαδελφείας· ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, καὶ λατινικῆς, καὶ ἰταλικῆς διαλέκτου· εὐδοκίμησεν ἐν τῇ ρητορικῇ διὰ τὴν φυσικὴν εὐγλωττίαν καὶ ἠδυέπειαν.

Νικόλαος Καλλιάρχης Κρής, ὁμιλητῆς τῶν ἐν τῇ πρεσβυτέρῳ Ρώμῃ σοφῶν, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς, καὶ ἰταλικῆς διαλέκτου· ἐχρημάτισε δὲ καὶ καθηγητῆς τῶν ἐν ρητορικῇ μαθημάτων ἐν τῇ περιφήμῳ ἀκαδημίᾳ τοῦ Παταβίου, ἐξαισίος ἐν τε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ μάλιστα τῇ φιλολογίᾳ.

Ἰωάννης Πατούσας ἱερεὺς Ἀθηναῖος, ὁμιλητῆς τῶν ἐν Ἰ-

ταλία σοφῶν, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς, καὶ ἰταλικῆς φωνῆς, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν· ἐχρημάτισε διδάσκαλος τοῦ Φλαγγινιανοῦ φροντιστηρίου Ἐνετίησι.

Νικόλαος ἐκ Μολδαβίας πρωτοσπαθᾶριος τῆς ἐν Μολδαβίᾳ ἡγεμονίας· ἀνὴρ σοφός, πολυμαθής, ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ μαθηματικῇ, καὶ ἀστρονομίᾳ ἐπίσημος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰλλυρικῆς διαλέκτου· μετένευγε τὴν θεῖαν γραφὴν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἐγγύριον φωνὴν τῶν Δακῶν καὶ τῶν Οὐγγροβλάχων, ἣν ἀναγινώσκεισθαι ἐν ταῖς ἀπανταχοῦ ἐκκλησιαῖς αὐτῶν ἔθος ἐπικεκράτηκε· ἠξίωται πολλῆς τιμῆς καὶ ἀποδοχῆς παρὰ τῶν Μόσχων, καὶ τῇ τε ἀξίᾳ τοῦ ἐρμηνεύς τετίμηται, καὶ πρεσβεῖαν ἐστάλη παρ' αὐτῶν εἰς τὴν Σινικὴν βασιλείαν.

Γεώργιος Μαϊώτης Κρής, ἱερεὺς, τρόφιμος τοῦ ἐν Ρώμῃ φροντιστηρίου τῶν Ἑλλήνων, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς, καὶ ἰταλικῆς φωνῆς, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν, καὶ κήρυξ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου.

Ἰωάννης Θαλασσινός Πελοποννήσιος, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου, ἔμπειρος τῆς θείας γραφῆς.

Ἀπαρίθμησις τῶν νῦν ἀνθούοντων ἐν τῇ Ἑλλάδι.

Ἱερέμιας πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἐκ νήσου Πάτμου, εὐσεβεῖα καὶ τρόπων χρηστότητι σεμνυνόμενος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ἀκολουθίας καὶ τάξεως ἔμπειρος, ἱκανὸς ἀνιχνεῦσαι τὸν νοῦν τῆς θείας γραφῆς, καὶ τῶν θεοπνεύστων συγγραμμάτων τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἐκκλησίας, ἃ γε οὐ διαλείπει μελετῶν ἀόκνως καὶ φιλοπόνως νύκτωρ καὶ καθ' ἡμέραν, αἷς ἐκεῖθεν ἐρανίζεται διδασκαλαῖς καὶ πνευματικαῖς ὑποθήκαις καταρτίζων τὸ χρι-

στώνυμον πλήρωμα πρὸς εὐσεβείαν, καὶ βίον ἀμεμπτον καὶ θεαρέστον. Τούτου τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον διέποντος, ἀνεκαινίσθη ὁ περικαλλῆς πατριαρχικὸς ναὸς ἔτει σωτηρίῳ αψκ'. οὐ μόνον ταῖς ἐξωθεν ἐπιχορηγηθείσαις παρά τε τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν λοιπῶν εὐσεβῶν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἰδίαις αὐτοῦ μεγαλοπρεπέσι δαπάναις, συναινέσαντος φιλανθρώπως τοῦ κραταιοτάτου αὐτοκράτορος τῶν Ὀθωμανῶν· ἔργον πολλοῖς μὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ πατριαρχευσάντων ἐσπουδασμένον, παρ' οὐδενὸς δὲ εἰς ἔκβασιν ἀχθῆναι δυνάμενον.

Κύριλλος Λέσβιος πρῶην πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνὴρ εὐσεβεία καὶ βίῳ θεαρέστῳ κεκοσμημένος· ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, τῆς τε ἱερᾶς γραφῆς καὶ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἔμπειρος, διώκησε τὸν ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον ὁσίως καὶ θεαρέτως.

Κοσμᾶ Χαλκηδόνιος, πρῶην πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνὴρ εὐσεβεία καὶ θεαρέστῳ πολιτεῖα κοσμούμενος· ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν παιδείαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεολογίαν, ἰκνὸς ἀνιχνεῦσαι τὸν νοῦν τῶν φιλοσοφικῶν καὶ θεολογικῶν συγγραμμάτων· διώκησε τὸν οἰκουμενικὸν καὶ ἀποστολικὸν θρόνον ὁσίως καὶ θεαρέτως· τότε νῦν ἔχον τὸν βίον διάγει ἐν τῇ ἀγίῳ ὄρει τοῦ Σινᾶ ἐκτὸς τῶν τοῦ βίου θορύβων, τὴν μελέτην τῶν θείων γραφῶν τροφήν ἡδίστην ἠγούμενος, ἐξ ὧν ἐρανίζεται ἐκ τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης τοῦ ἐκείσε βασιλικοῦ μοναστηρίου, καὶ συγγράμματα ἐκκλησιαστικὰ ἐς φῶς προαγαγεῖν ἐλπίδας ἡμῖν ὑποφαίνει ὁ ἐλλόγιμος καὶ αἰδέσιμος οὗτος πρέσβυς.

Σαμουὴλ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Χίος, ἀνὴρ εὐσεβεία καὶ θεαρέστῳ πολιτεῖα ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνατεθραμμένος, ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, ἱεροκῆρυξ, πεπαιδευμένος τὴν τε θύ-

ραθεν, και ιερὰν παιδείαν, ἱκανὸς ἀνιχνεῦσαι τὸ βάθος τῶν ἱερῶν γραφῶν, ἃς και φιλοπόνως νύκτωρ και μεθημέραν μελετῶν οὐ διαλείπει, αἷς ἐκεῖθεν ἐρανίζεται πνευματικῆς εἰσηγήσεσι καταρτίζων τὸν χριστῶνυμον λαὸν πρὸς εὐσεβειαν και βίον ὀσιον και θεάρεστον· ὑπερεῖχε μέντοιγε σοφία και πολυμαθεία ἀσυγκρίτως ὁ πρὸ αὐτοῦ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύριος Γεράσιμος.

Ἀθανάτιος Ἀντιοχεὺς, πατριάρχης Ἀντιοχείας, ἀνὴρ εὐσεβεία και τρόπων χρηστότητι σεμνυνόμενος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς και ἀραβικῆς γλώσσης, ἔμπειρος τῶν ἱερῶν γραφῶν, λόγῳ και βίῳ πρὸς ἀρετὴν ἀνάγων διηνεκῶς τὸν ὑπὲρ αὐτῷ τελοῦντα χριστῶνυμον λαόν.

Χρυσάνθος Νοταρᾶς, πατριάρχης Ἱεροσολύμων, Πελοποννήσιος, ἀνεψιὸς τοῦ πρὸ αὐτοῦ πατριάρχου κυρίου Δοσιθέου, ἀλλ' οὐκ ὀλίγον ἐκείνου παιδεία τε και πολυμαθεία προέχων· ἔστι γὰρ εἰδήμων ὅπως οὖν τῆς ἑλληνικῆς και λατινικῆς γλώσσης, θεολογίας τε και μαθηματικῆς, ἱεροκῆρυξ, ἔμπειρος τῆς θείας γραφῆς, και τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, ὧν τὰς θεοπνεύστους συγγραφὰς οὐ διαλείπει ἀνελίττων φιλοπόνως, και ἄπερ ἐκεῖθεν ἐρανίζεται, κηρύττων και μετὰ ζήλου διδάσκων τοὺς χριστιανούς ἐπὶ πνευματικῆ ὠφελείᾳ· ἀκροατῆς γέγονε πρῶτον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶτα και τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καθηγητῶν· περιηγήσατο γὰρ πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην. Πρὸς τοῖς ἄλλοις και κατὰ τοῦτο εὐτυχῆς, ὅτι πατριαρχεῦοντος αὐτοῦ ἀνεκαινίσθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ ἐν Ἱερουσαλήμ ἱερὸς ναὸς, και τὸ τοῦ ἁγίου Τάφου κουβούκλιον, συναινέσει τοῦ κραταιοτάτου βασιλέως τῶν Ὀθωμανῶν. Συνεγράψατο βιβλίον εἰσαγωγικὸν εἰς τὴν Γεωγραφίαν, και βιβλίον τὸ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀφικίων τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐπιγραφόμενον, ἀμφοτέρω τῇ κοινῶς ἐπιχωριαζούσῃ Γραικῶν διαλέκτῳ, ἀλλ' οὐχὶ τῇ παλαιᾷ ἑλλήνων γλώσσῃ· και τὸ μὲν γεωγραφικὸν τύ-

ποις ἐκδέδοται ἐν Παρισίοις, τὸ δὲ ἐν Βουκουρεστίῳ τῆς Οὐγγροβλαχίας.

Ἰωάννης Νικόλαος υἱὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου, ὑψηλότατος πρίντζεπς πάσης Οὐγγροβλαχίας, ἀνὴρ σοφός, μεγαλοφυής, τὸν νοῦν γονιμώτατος, καὶ ἐμβαθύνων εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς φιλοσοφίας, μιμητῆς εἰς ἰδέαν λόγου τῶν παλαιῶν, καὶ μάλιστα Πλάτωνος ἐραστής, ἀλλ' ἀνιχνευτῆς καὶ τῶν νεωτέρων καὶ ἐπαινέτης, ἀδεκάστῳ νοῖ καὶ ἄνευ προλήψεως ὁμιλῶνταις ἐξαιρέτοις αὐτῶν βίβλοις, καὶ ἐκ τῆς διηνεκοῦς ἀναγνώσεως, καὶ βαθυτέρας μελέτης, πολλ' ἄττα ἐπικρίνων, νοῆσαι τε γὰρ τὰ καίρια ἐπηβολώτατος, καὶ ἀπαγγεῖλαι τὰ νοούμενα γλαφυρώτατος, σοφίας δ' οὐ μόνον τῆς θύραθεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱερᾶς δαημονέστατος· καὶ οὐ μόνον τὴν ἐλληνικὴν φωνήν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' Εὐρώπην ἐπιχωριαζουσῶν τὰς ἐξαιρέτους, λατινικὴν, γαλλικὴν, ἰταλικὴν ἐπιτοσοῦτον ἐξέμαθεν, ὥστε εἶτις ἀκούσειε τοῦ ἀνδρὸς λατινιστί διαλεγομένου, φαίη ἂν τῆς αὐτῆς λαχεῖν πατρίδος τῷ Κικέρωνι, καὶ τοῖς κατὰ χρυσοῦν αἰῶνα ἀνθήσασι· προσέτι τῆς τῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν γλώσσης εἰδήμων μέχρι θαύματος, ὥστε μυρίων ἐπαινῶν ἤξιῶσθαι τοῖς ἐλλογίμοις τῶν Ὀθωμανῶν· οὐ διαλείπει δὲ περιθάλπων πατρικῶς, καὶ μεγαλοπρεπῶς εὐεργετῶν τῶν νέων τοὺς παιδείας ἀντιποιοιμένους, καὶ τὸ πρὸς ἐπίδοσιν φιλότιμον αὐτῶν παντοδαποῖς ἐναύσμασι ἀναφλέγων, θεῖον ἔργον ἡγούμενος τὸ πλείονας τῶν ὁμοφύλων ἀνάγειν πρὸς τὴν δυνατὴν μίμησιν τῶν θεοπεσιῶν ἀρετῶν, αἷς καταγλατίζεται περιφανῶς ἢ αὐτοῦ ὑψηλότης. Δεῖγμα δὲ λαμπρὸν τῆς τε σοφίας, καὶ τῶν ἀκηράτων αὐτοῦ ἀρετῶν ἢ περὶ τῶν Κρηθόντων συγγραφεῖσα βίβλος, ἐξ ἧς ὅστισοῦν νοός καὶ κρίσεως ὀρθῆς εὖ ἤκων γινώσεται, ὡς ἐξ ὄνουχοις τὸν λέοντα κατὰ τὴν παροιμίαν· συνεγράψατο δὲ καὶ ἄλλα πολλά, οὐμενοῦν πολύφυλλα, ἀλλ' ἐμβριθεῖα καὶ βραχύτητι, διατρανοῦντα τὸ πολυμαθὲς καὶ κατηκριθωμένον τοῦ

άνδρὸς ἐν παντὶ παιδείας εἶδει, καὶ μάλιστα ἐν τῇ παραλλήλῳ ἀναθεωρήσει ἱερᾶς τε καὶ ἀορίστου ἀρχαιολογίας.

Κάρωλος ὁ πρωτότοκος υἱὸς τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, ἀξιάγαστος μιμητὴς τῶν προγονικῶν ἀρετῶν, καὶ ἐν νεαρᾷ τῇ ἡλικίᾳ παντοδαπῇ μαθήσει κοσμούμενος, ὃς νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν προσκείμενος τοῖς ἐξαιρέτοις τῶν βιβλίων, πολύχουν ἀκομάττεται παιδείας θησαυρόν· « Ἀμέραι δ' ἐπίλοιποι μάρτυρες σοφάτατοι », φησὶν ὁ Πίνδαρος.

Καλλίνικος ἐκ νήσου Νάξου μιᾶς τῶν Κυκλάδων, μητροπολίτης Ἡρακλείας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, οὐ διαλείπει μελετῶν φιλοπόνως τὰς βίβλους τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἐκκλησίας, καὶ κηρύττων ἀποστολικῶς τὸν εὐαγγελικὸν λόγον· ἐσχολάρχησεν οὗτος ἐν Κωνσταντινουπόλει, πρὶν εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν προβιβασθῆναι ἀξίωμα.

Ἀθανάσιος ἐξ Ἀδριανουπόλεως, μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ἀκολουθίας, καὶ τάξεως ἔμπειρος· σπουδάζει καὶ μελετᾷ μετὰ φιλοπονίας πολλῆς τὰς θείας καὶ ἱερὰς γραφάς, κηρύττει καὶ ἀναπτύσσει τὸν εὐαγγελικὸν λόγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης.

Διονύσιος Λέσβιος, μητροπολίτης Ἀμασειας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ἀκολουθίας, καὶ τάξεως ἔμπειρος· σπουδάζει καὶ μελετᾷ μετὰ φιλοπονίας πολλῆς τὰς θείας καὶ ἱερὰς γραφάς, κηρύττει καὶ ἀναπτύσσει τὸν εὐαγγελικὸν λόγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης.

Ἰγνάτιος Λέσβιος, ὁ μητροπολίτης Ρόδου, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ἀκολουθίας, καὶ τάξεως ἔμπειρος· σπουδάζει καὶ μελετᾷ μετὰ πολ-

λης φιλοπονίας τὰς θείας καὶ ἱεράς γραφάς, κηρύττει καὶ ἀναπτύσσει τὸν εὐαγγελικὸν λόγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης.

Σεραφεῖμ ἐξ Ἀκαρνανίας, μητροπολίτης Δρύστρας, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώττης, ἔμπειρος τῆς τε θύραθεν παιδείας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως· σπουδάζει καὶ μελετᾷ μετὰ πολλῆς φιλοπονίας τὰς θείας ἱεράς γραφάς, κηρύττει καὶ ἀναπτύσσει τὸν εὐαγγελικὸν λόγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης.

Γρηγόριος ὁ Σωτήρης Ἀθηναῖος, μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς τε ἑλληνικῆς, λατινικῆς, καὶ ἰταλικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν, σπουδάζει καὶ μελετᾷ φιλοπόνως τὰς θείας καὶ ἱεράς γραφάς, κηρύττει καὶ ἀναπτύσσει τὸν εὐαγγελικὸν λόγον μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ θερμῆς ἀγάπης.

Νεόφυτος ἱερομόναχος Νοταρᾶς Πελοποννησίου, ἐπίτροπος τοῦ ἀγίου τάφου, καὶ ἀδελφὸς τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κυρίου Χρυσάνθου· ἀνὴρ εὐσεβεῖα καὶ τρόπων χρηστότητι φαιδρυνόμενος, ἐλλόγιμος καὶ φιλομαθῆς, φιλόσοφος, θεολόγος καὶ μαθηματικός, ἔμπειρος τῆς θείας γραφῆς· μελετᾷ καὶ ἀναγινώσκει τὰς ἱεράς βίβλους τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας.

Δημήτριος Ἰουλιανὸς Βυζάντιος ἐξ εὐγενῶν προγόνων καταγόμενος, μέγας λογοθέτης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας ἐκκλησίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθῆς, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γλώσσης.

Σπαντωνῆς Βυζάντιος, μέγας χαρτοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας ἐκκλησίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεράν θεολογίαν, ἔμπειρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως· ἐχρημάτισε καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς.

Ἰάκωβος Μάνας Ἀργετός, ὕπατος τῶν φιλοσόφων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας ἐκκλησίας, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, πρᾶξι καὶ θεωρίᾳ κοσμούμενος, δαημονέστατος τῆς ἐλληνικῆς διαλέκτου, καὶ μιμητὴς εἰς ἰδέαν λόγου τῶν ἐξαιρέτων παλαιῶν Ἑλλήνων· φιλόσοφος περιπατητικὸς καὶ τῶν τοῦ Ἀριστοτέλους δογμάτων καθηγητὴς ἄριστος, καὶ ὑπερασπιστὴς ἀνένδοτος· ἔτι δὲ καὶ τοῦ βάθους τῆς θείας γραφῆς, καὶ τῆς ἱερᾶς θεολογίας ἀνιχνευτὴς ἐμπειρότατος, μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, εὐσεβοῦς τε καὶ ὀρθοδόξου κρίσεως καὶ φρονήσεως μελετῶν ἰδίᾳ, καὶ ἀναπτύσσων παρρησίᾳ τοῖς αὐτοῦ ὀμιληταῖς τὰ θεολογικὰ μαθήματα, ἀπώνατο λίαν κατὰ τὴν τῆς παιδείας ἐπίδοσιν, ἐκ τῆς χρονίου συνδιατριβῆς καὶ συνομιλίας τοῦ μακαρίτου αὐθέντου κυρίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου, (ἄτε πελάτης ὢν τοῦ περιφήμου ἐκείνου οἴκου καὶ παιδαγωγὸς τῶν λαμπροτάτων παιδῶν αὐτοῦ) καὶ πολλὰ ἐκ τῆς πολυχέυμονος ἐκείνης πηγῆς ἠρύσατο σοφίας νάματα, ὡς πολλὰκις αὐτοῦ ἀκηκόαμεν ζώσῃ φωνῇ μαρτυροῦντος, ὅσοι γεγόναμεν ἀκροχταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ δὲ εἰς τὸν μακαρίτην λόγῳ, ταῦτὰ ταῦτα ὁμολογεῖ, ἔπαινον ἑαυτῷ καὶ κλέος ἐντεῦθεν οὐ τὸ τυχὸν ἠγούμενος περιποιεῖσθαι· ἐσχολάρχησε τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, μετὰ προθυμίας ἀόκνου, καὶ φιλοπονίας ἀτρήτου ἀναπτύσσων τοῖς αὐτοῦ ὀμιληταῖς τὰ ἀκροαματικά τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ τὰ θεολογικά.

Νικόλαος Κομνηνὸς ὁ Παπαδόπουλος ἐκ νήσου Κρήτης, ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ φιλομαθέστατος, φιλόσοφος, ρήτωρ καὶ νομικὸς καὶ θεολόγος, τῆς τε ἐλληνικῆς καὶ λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς διαλέκτου ἐμπειρὸς, οὐχ ἥττον δὲ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας· ἐπέχει τὴν πρώτην καθέδραν τῶν καθηγητῶν τῆς περιφήμου ἐν Πατξδίῳ ἀκαδημίας τῶν διδασκόντων τοὺς ἐκκλησιαστικούς νόμους· εἰ δὲ μὴ ἐκεῖ τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι ἐκεκλήρωτο ὁ ἀνὴρ, πολλῆς ἂν εἴη ὠφελείας πρόξενος τῷ γέ-

νει τῶν Ἑλλήνων· τὰ τύποις αὐτοῦ ἐκδομένα συγγράμματα τοῖς πεπαιδευμένοις εἰσι γνωστά, καὶ οὐδενὸς λόγου δεόμενα.

Δημήτριος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος, ἀρχιατρός τοῦ ὑψηλοτάτου ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς φωνῆς, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν παιδείαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεράν· ἀκροατῆς γέγονε πρῶτον τῶν ἐν Ρώμῃ εἶτα καὶ τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν.

Γεώργιος Σουγδουρῆς ἱερεὺς ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης, τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας ἔμπειρος, μᾶλλον δὲ καὶ τῆς ἱερᾶς θεολογίας· ἠκροάσατο τῶν ἐν Ἰταλίᾳ διδασκάλων· πρόεστη διὰ μακροῦ χρόνου τῆς τῶν Ἰωαννίνων σχολῆς, μετὰ πολλῆς ζήσεως ἀναπτύσσων τοῖς ἀκροαταῖς αὐτοῦ τὴν Ἀριστοτελικὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν θεολογίαν. Συνέγραψε λογικὴν σύντομον, καὶ συμφωνίαν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης· ἃ γε οὕτω τύποις ἐκδέδοται.

Ἀναστάσιος ἱερεὺς ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς καὶ λατινικῆς διαλέκτου, φιλόσοφος Ἀριστοτελικός, θεολόγος καὶ μαθηματικός, ἱεροκλήρῳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγίας ἐκκλησίας· Ἐσχολάρχησεν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἰωαννίνων. Συνέγραψε ρητορικῆς ἐκθεσιν, ἣ οὕτω τύποις ἐκδέδοται.

Θωμᾶς ὁ Κατάνης Κρής, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολυμαθέστατος, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς φωνῆς, φιλόσοφος, ρήτωρ, θεολόγος, μαθηματικός· ἐχρημάτισε καὶ καθηγητῆς ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τῆς ἐν Παταβίῳ περιφήμου ἀκαδημίας.

Ἰωάννης Χαλκεὺς Μοσχοπολίτης ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης, φιλόσοφος Ἀριστοτελικός, καὶ θεολόγος, ἱεροκλήρῳ· ἐσχολάρχησεν ἐν τῷ Φλαγγινιανῷ φροντιστηρίῳ Ἐνετίῃσι.

Ἄντώνιος Κατήφορος ἱερεὺς Ζακύνθιος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τὴν φιλοσοφίαν οὐ μόνον τὴν Ἀριστοτελικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν νεωτέρων, οὐχ ἦττον δὲ καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἔμπειρος τῆς θείας γραφῆς, ἱεροκήρυξ· ἐχρημάτισε διδάσκαλος τοῦ Φλαγγινιανοῦ φροντιστηρίου Ἐνετίησι.

Γεώργιος Πατούσας ἱερεὺς Ἀθηναῖος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἔμπειρος τῆς θείας γραφῆς, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης· σχολαρχεῖ τανῦν τοῦ Φλαγγινιανοῦ φροντιστηρίου Ἐνετίησι.

Ἄντώνιος Στρατηγὸς Κερκυραῖος, καθηγητὴς τοῦ ἐν Παταδίῳ Κουτουγιανοῦ φροντιστηρίου, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης.

Μακάριος ἱεροδιάκονος ἐκ νήσου Πάτμου, ἀνὴρ εὐσεβεῖα, καὶ ὁσιότητι βίου σεμνυνόμενος, σοφὸς καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς τε ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἱεροκήρυξ· μελετᾷ καὶ ἀναγινώσκει ἐν τῇ περιφήμῳ μονῇ τῆς νήσου Πάτμου τὴν ἱερὰν γραφὴν, καὶ τοὺς πατέρας τῆς ἐκκλησίας, ἔξω τῶν βιωτικῶν θορύβων γινόμενος.

Μεθόδιος Ἀνθρακίτης ἱερομόναχος ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθής, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ μαθηματικός, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης, ἔμπειρος τῆς θείας γραφῆς, καὶ ἱεροκήρυξ· ἠκρόασατο καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, πολλοὺς ἐκεῖσε διατρέψας χρόνους· συνέγραψε κοινῇ διαλέκτῳ βιβλίον ἐπιγραφόμενον, Βοσκός λογικῶν προβάτων, ὃ καὶ τύποις ἐχέδεται Ἐνετίησι.

Μητροφάνης Γρηγοῦρᾶς Δοδωναῖος ἱερομόναχος, ἀνὴρ ἐλλό-

γίμος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν παιδείαν, ποιητῆς καὶ ἱεροκῆρυξ· ἀναγινώσκει καὶ μελετᾷ τὰς θείας γραφάς, καὶ τὰ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἱερὰ συγγράμματα.

Ἀναστάσιος Γόρδιος, ἱερομόναχος ἐξ Ἀκαρνανίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν παιδείαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἱεροκῆρυξ· ἠκροάσατο καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν· μελετᾷ καὶ ἀναγινώσκει τὰς θείας γραφάς, βίον ἥσυχον καὶ ἀθόρυβον μετερχόμενος.

Ἀναστάσιος ἐκ Ναούσης τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθής, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ ρήτωρ εὐδόκιμος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς καὶ ἑβραϊκῆς διαλέκτου· περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην.

Ἰωάννης Θεσσαλονικεὺς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ τῆς λατινικῆς δὲ οὐκ ἄπειρος, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν· σχολαρχεῖ τανῦν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Θεσσαλονικέων.

Γεώργιος Τραπεζούντιος, διδάσκαλος τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ ἡγεμονικῆς σχολῆς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεολογίαν, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώττης· ἀναπτύσσει μετὰ πολλῆς φιλοπονίας τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς τὰ ἀκροαματικά τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἀγάπιος Ἰθακήσιος ἱερομόναχος, ἀνὴρ εὐσεβείᾳ, καὶ βίου καθαρότητι ἐμπρέπων, τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν κόσμῳ τερπνῶν ἀμέτοχος, καὶ λίαν ὀλίγωρος, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν παιδείαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἐμπειρότατος τῆς θείας γραφῆς, καὶ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, κῆρυξ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου, καταρτίζων πρὸς εὐσέβειαν καὶ πολιτείαν θεάρεστον τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ.

Φιλόθεος Παργινός Ιερομόναχος, φίλος τοῦ εἰρημένου Ἀγαπίου καὶ κατὰ πάντα ἐφάμιλλος.

Γρηγόριος ἱερομόναχος Θεσσαλονικεύς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεράν θεολογίαν· ἔστι δὲ καὶ ἱεροκῆρυξ.

Ἔτει σωτηρίῳ αψκα' ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ.

ΣΤ.

ΒΙΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΠΑΤΜΙΟΥ.

Πρὸς τὸν ὑψηλότατον καὶ εὐσεβέστατον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριον κύριον Ἰωάννην Κωνσταντῖνον Νικολάου βοεβόδαν διήγησις πάνυ συνοπτικὴ τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀοιδίμου διδασκάλου κυρίου Μακαρίου τοῦ ἐκ Πάτμου νήσου, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ σοφολογιωτάτου διδασκάλου τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ φιλοσοφικῆς σχολῆς κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας.

Ἐπεὶ με ἡ φιλόμουσος αὐτῆς καὶ φιλάρετος διάθεσις, ὑψηλότατέ μου καὶ εὐεργετικώτατέ μοι αὐθέντα, καὶ ἡγεμόνων ἀγλάισμα, τὸν τοῦ σοφωτάτου μου καὶ ἀοιδίμου διδασκάλου κυρίου Μακαρίου βίον ὑποτυπώσασθαι ἐν συνόψει ἐκέλευσε, καὶ τοῦ ἔργου ἐπιλαβέσθαι κατοκνοῦντα, ἅτε δὴ ὄντος ὑπὲρ τὴν ἐμὴν δύναμιν, τὰ μέγιστα κατηνάγκασε, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἄκραν εὐλάβειαν, διὰ τοὶ ταῦτα καγὼ ὁ ἐλάχιστος αὐτῆς δοῦλος, ἄκων μὲν ἄκων, ἀλλ' ἠψάμην τοῦ προστάγματος, ὡς λίαν μέντοι ἀκροθιγῶς, οὐθ' ὡς γὰρ δεῖ, οὐθ' ὡς ἔμετο αὐτῆς ὕψος, οὐθ' ὡς ἀπαιτεῖ ἡ ὑπόθεσις· ἦ γὰρ ἂν ἴδαι με γλῶτταν ἔχειν καὶ νοῦν καὶ διάνοιαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος· πῶς καὶ γὰρ ἂν ἐξαρκέσειεν ἡ ἐμὴ ἀμάθεια ἐς τοσοῦτον ἀρε-

τῶν ὁμιλον, ὑπὲρ ἀριθμὸν ὄντα, καὶ οὐχ ὅπως ἐμοί, ἀλλὰ καὶ οἷς λόγος ὁ βίος ἄδυσσεπιχειρήτων;

Διηγῆσομαι τοίνυν οὐχ ἅπαντα τάνδρῶς τὰ πλεονεκτήματα, τοῦτο γὰρ πάντῃ ἀνέφικτον, ἀλλὰ βραχέ' ἄττα, καὶ τούτων ὅσα περιφέρω τῇ μνήμῃ, ἵνα κἄν ἐξ ὄνουχος ὁ λέων γνωσθεῖν τὸ δὴ λεγόμενον.

Ὅτι μὲν οὖν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὴν πατρίδα καταλιπὼν ἔρωτι παιδείας ἀπήρην εἰς βασιλεύουσαν, καὶ ὅτι κατὰ μικρὸν αὐτῷ συνήϋξανε τῇ ἡλικίᾳ καὶ ἡ ἐπίδοσις, τῷ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου φροντιστηρίῳ κυρίου Ἰακώβου θαμίζοντι, καὶ ὅτι ἀτρυτούς πόνους κατεβάλετο, συνδιημερεύων τε καὶ διανυκτερεύων τοῖς τῶν σοφωτάτων ἀνδρῶν πονήμασι, τοὺς τε ξυμφοιτητάς αὐτοῦ ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος παρευδοκίμησε, τοὺς μὲν νοὸς ὀξύτητι, τοὺς δὲ τῇ φιλοπονίᾳ, ἔστι δὲ οὗς ἑκατέρᾳ, καὶ πᾶσι πάντων ἐκράτει, καὶ ὅτι φύσις καὶ τέχνη τοσοῦτον αὐτῷ συνέδραμον, ὡς οὐδενὶ θάτερον, καὶ μὴ ὅτι γε τῇ ἑλληνίδι, ἀλλὰ καὶ τῇ λατινίδι διαλέκτῳ ἐς ἄκρον ἐξήσκητο, μουσικῆς τ' ἐντελοῦς ἐγκρατῆς ἐγένετο, καὶ ὅσον τάχος εἰς τὰ τῆς φιλοσοφίας ἀνακτόρια, καὶ τὸν Ἐλικῶνα τῶν μουσῶν, καὶ τὸ τῆς θεολογίας ὕψος ἀνελήλυθε, παντὸς εἴδους παιδείας τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς γεγονῶς ἐνδιαίτημα, καὶ ὅτι ἀρχιδιάκονος τοῦ τότε ἁγίου Νικομηδείας ἐχρημάτισε, καὶ πολλάκις αὐτῷ παραχωρήσαι τοῦ θρόνου βιάσας ὁ γέρον αὐτοῦ οὐκ ἔπεισεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μυριάκις εἰς τὴν ἐνεγκουῖταν ἐπανακάμψαι θελήσαντι οὐκ ἐπέτρεψε, τοιούτου σοφοῦ ἀνδρῶς τὴν ἀπουσίαν μὴ ἀνεχόμενος· ταῦτά φημι καὶ τὰ τούτοις ἐφάμιλλα παρήσω τόγε νῦν ἔχον ὡς οὐκ εὐάριθμα.

Ἄγωνας δὲ οὗς ὑπέμεινε μετὰ τὸ ἐπανιέναι εἰς τὸ τῆς πατρίδος φίλον ἔδαφος, τοὺς τε θρομβοειδεῖς ἰδρωτάς καὶ ἀκαμάζους πόνους, ὑπὲρ τῆς τῶν μαθητῶν εὐδοκίμησεως, καὶ τοῦ πολυπλασιάσαι τὸ τάλαντον, ὅσους τε τῶν φοιτητῶν τοῦ πο-

θουμένου εις πέρας ἤγαγεν, οὐ μόνον πρὸς παιδείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἐπαλείφων ἅπαντας διὰ τῆς ἀπαύστου αὐτοῦ διδασκαλίας καὶ εἰσηγήσεως, τύπον ἑαυτὸν καὶ ὑπογραμμὸν ἀρετῆς καὶ σοφίας πᾶσι παρεχόμενος, διδάσκων μὲν τὰ πρακτέα, ποιῶν δὲ τὰ διδασκόμενα, καὶ τοῦτο ἐν οἰαδήποτε διαθέσει, καὶ ἐν χρόνῳ παντί, κληθήρης, ὑγιῆς, ἐν γῆρα, ἐν νεότητι, ἐν νυκτί, ἐν ἡμέρᾳ, πάντα κάλων κινῶν τὸ τοῦ λόγου, ἵνα τοὺς πάντας κερδήσῃ· καὶ ταῦτα πάντα παρήμι, οὔτε γὰρ ληπτὰ ἀριθμῶ, καὶ λόγῳ καθυποβληθῆναι ἀμήχανον.

Ἄλλὰ καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἀπὸ τοῦ γέροντος αὐτοῦ ἀνεχώρησεν οὐκ ἄχαρι διηγήσασθαι· ἐν μιᾷ γὰρ τῶν ἡμερῶν προσελθὼν αὐτοῦ τῷ γέροντι ἔφη: τοσαῦτα ἔτη δουλεύσας σοι, πάντως γε δυοῖν θάτερον, ἢ ἀρεστός, ἢ μὴ σοι ἔδοξα· εἰ μὲν τὸ πρῶτον, πλήρωσον καὶ αὐτός μοι τοῦτ' ἐπὶ τὸ ζήτημα, καὶ ἐπάκουσόν μου τῆς δεήσεως διὰ τὴν τοσαύτην μου πιστὴν καὶ ἀρεστὴν ἐξυπούργησιν, καὶ πρὸς τὴν ἐμὴν πατρίδα ἐπανελθεῖν μοι ἐπίτρεψον· εἰδὲ τὸ δεύτερον, τί με κωλύεις τὸν ἀπαρέσκοντα; εἰς οὐδὲν γὰρ σοι ὁ ἀπαρέσκων ὀνήσιμος, μάλιστα δὲ καὶ ἀποβλητέος. Τοιοῦτῳ διλήμματι ἀναχωρησάμενος ἀδείας ἔτυχε.

Τὸν δὲ βίον αὐτοῦ τὸν ὑπὲρ ἄνθρωπον καὶ ἰσάγγελον, τὸ περὶ τὴν ἐγκράτειαν ἀπαράμιλλον, τὸ ἐν ἀγρυπνίαις κανύχιον, τὸ πρὸς τοὺς πάντας φιλόστοργον, τὸ ἐν ταπεινότητι χριστομίμητον, τὸ ἐν προσευχαῖς τύντονον, τὸν εἰς τὰ θεῖα ζῆλον, τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, τὸ ἐν πᾶσι νηφάλιον, τὸ πρὸς τοὺς παραπικραίνοντας ἀμνησίκακον, τὴν τοῦ θυμοῦ μετάνοιαν εἰς ἄκραν πραότητα, τὸ ἐν λόγοις ὑψηλόν, τὸ ἐν ἔργοις θαυμάσιον, τὴν περὶ τὴν διαίταν ἐσχάτην λιτότητα, τὸ περὶ τὴν ἀκτημοσύνην ἐκούσιον, τὴν ἐν ἐλέει δαψίλειαν, τὸ περὶ τὸν τρίβωνα εὐτελές καὶ φιλόσοφον, τὴν περὶ τὰ ἔθνη χρηστότητα, τὸ ἐν πᾶσιν ἀπέριττον, ταῦτα δὴ πάντα καὶ τὰ τούτοις ἀδελφά, τίς ἂν τῷ λόγῳ διελεῖν ἐξισχύσειεν; εἰς αὐ-

τὴν γὰρ ἀνέδραμε γιγαντικῶ τινὶ καὶ ἠρωτικῶ τῷ φρονήματι τῶν ἀρετῶν τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εἶπερ τις ἄλλος πράξει καὶ θεωρίᾳ ὑπερέλαμψε.

Ἄπαντα ταῦτα, ὡς ἐφθην εἰπὼν, σιωπῇ τιμήσας, ἵνα μὴ καθυβρίσω τῇ ἐμῇ ἀμαθείᾳ τὸν ἥρωα, ὅσα περ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ παραινῶν ἐνόητε ἔλεγε διηγήσομαι, καὶ τούτων τὰ πλεῖστα παραλιπὼν διὰ τὸ εὐσύνοπτον.

Συνεχῶς λέγειν ἐρίλει τοῖς μαθηταῖς, φεύγετε τὴν ἀργίαν, διδάσκαλος γὰρ αὕτη πάσης κακίας.

Τοὺς δεισιδαίμονας ἔλεγε μῆτε μιμητέον, μῆτε μεμπτέον· καθάπερ γὰρ τῆς σωφροσύνης ἀρετῆς οὔσης καὶ μεσότητος, τὰ δύο αὐτῆς ἄκρα, ἡ ὑπερβολὴ φημι καὶ ἡ ἔλλειψις, ἡ ἀκολασία δηλονότι καὶ ἡ ἠλιθιότης ὡς κακίαι διαβάλλονται, χειρὸν ὅμως ἡ ὑπερβολὴ τῆς ἐλλείψεως, καὶ παγκάκιστον, ἡ ἀκολασία δηλαδὴ τῆς ἠλιθιότητος, τί γὰρ ἂν καὶ πάθοι κακὸν ὁ περὶ τὴν σάρκα ἠλίθιος; κρεῖττον γὰρ ἀναισθησίαν νοσεῖν περὶ τὰ ἀφροδίσια ἢ ἀσέλγειαν, οὕτω καὶ τῆς προσηκούσης εὐλαθείας περὶ τὰ θεῖα ἀρετῆς οὔσης, δεισιδαιμονίαν καὶ ἀνευλάβειαν τὰ ἄκρα ὄντα τυγχάνουσιν, ὧν τὸ μὲν ἐστὶν ὑπερβολὴ τὸ δ' ἔλλειψις· κάλλιον γὰρ δεισιδαιμονίαν νοσεῖν τινα περὶ τὰ θεῖα ἢ ἀνευλάβειαν.

Τὰ τῶν ἁγίων πατέρων συγγράμματα τιμιώτερα εἶναι ἔλεγε τῶν ἱερῶν αὐτῶν λειψάνων· τὰ μὲν γὰρ τοῦ νοῦς κινήματα, τὰ δὲ τοῦ σώματος σύνδεσμοι, καὶ τὰ μὲν τῆς θεωρίας αὐτῶν γνωρίσματα, τὰ δὲ τῆς πράξεως· ὅσῳ τοίνυν ὁ νοῦς τοῦ σώματος τιμαλφέστερος, καὶ ἡ θεωρία τῆς πράξεως (ἡ μὲν γὰρ τελειῶν ἔργον, ἡ δὲ πράξις πλειόνων κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον) τοσοῦτῳ καὶ τὰ τῶν ἁγίων συγγράμματα τῶν σφῶν αὐτῶν ἱερῶν λειψάνων εἰσι τιμιώτερα.

Μέγιστον κακὸν τὴν κατάκρισιν εἶναι ἔλεγεν, ὡς κατακρίσεως πρόξενον, κατὰ τὸ δεσποτικὸν λόγιον, μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε.

Τὴν ἀρετὴν ὑπερεπαινῶν, καὶ τὴν κακίαν καταμεμφόμενος, τοὺς μὲν ἀρετῇ διαπρέποντας ἐγκωμίων στέμμασιν ἔστεφε· τοὺς δ' ὅσοι κηλῖσιν ἀμαρτίας κατάστικτοι, μομφῆς λοιδορίας οὐκ ἔπλυνε, παρῆνει δὲ αὐτοῖς τὰ εἰκότα ὡς οἶόν τε, ἀμέσως τε καὶ ἐμμέσως, τοῖς μὲν διὰ λόγου, τοῖς δὲ καὶ διὰ γραμμάτων· ἠλέει τούτους καὶ ᾤκτειρε, καὶ τοῦ κυρίου ἰδίᾳ μετὰ δακρύων ἐδέετο ἔν' αὐτοῖς ἐπιστροφὴν τινα δῶ ἀπὸ τῆς πονηρίας· πρὸς δὲ τοὺς καταγινώσκοντάς τινος μοχθηρίαν ἔλεγε, μὴ κρῖνε ἀνθρώπε, οἰκέτην ἀλλότριον· ἢ οὐκ ἐνδέχεται μεταμεληθέντα αὐτὸν σωτηρίας τεύξασθαι; καὶ τότε ἐκεῖνος μὲν ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ μεριμνήσας ἀμαρτίας, τὴν ἀπὸ τῆς μετανοίας ὄντισιν ἐκαρπώσατο, σὺ δὲ τῆς τοῦ ἀθυρώτου σου στόματος τυχὸν ἐρεσχελίας, ἦν τοῦ ἀδελφοῦ σου κατέχεας ἐπιλαθόμενος, ἢ τῆς διὰ μετανοίας αὐτῆς διορθώσεως ἀμελήσας, ὡς δῆθεν σμικρὰς καὶ εὐσυγγνώστου κακίας οὐσης, ἢ καὶ τοῦ μετανοῆσαι προεκμετρήσας τὸ ζῆν, τὴν ἀπὸ τῆς κατακρίσεως δίκην ἐκέρδανας· ἀλλ' εἴτε καὶ συνθεῖη ὁ διαβαλλόμενος, εἴτε μὴ, σὺ πάντως διωχθῆση κατακρίσεως· πρὸς τούτοις ἐνδέχεται μὴ εἶναι τὸν ἐγκαλούμενον οἷον αὐτὸς εἶναι φῆς, καὶ τότε οὐ μόνον ὡς φιλεγκλήμων, ἀλλὰ καὶ ὡς συκοφάντης κατακριθῆση· ἀλλὰ δοτέον σε ἀληθεύειν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ οὕτως ἄξιός εἰ κατακρίσεως· καὶ πειθέτω σε Χάμ ὁ τοῦ Νῶε, ἀληθεύσας μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς διαβολῇ διὰ τὴν γύμνωσιν, ὡς πατραλοίας δὲ ἀραις καθυποβληθεῖς πατρικαῖς.

Διὰ τιμῆς ἄγειν καὶ πείθεσθαι πάντας χρῆναι ἔλεγε τῶν ἀρχόντων οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς σχολιοῖς κατὰ τὸν Ἀπόστολον, καὶ οὐ μόνον τοῖς εὐσεβέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀσεβέσι. Οἷς γὰρ θεὸς οἶδε κρίμασιν, εἴτε δηλονότι κατὰ θεῖαν θέλησιν, εἴτε κατὰ συγχώρησιν, εἴτε κατὰ παρχώρησιν τοῖς τοιοῦτοις τὸ ἄρχειν ἐπιτέτραπται, οὐ γογγύζειν σε δεῖ, δυσφοροῦντά τε καὶ ἀνυποτακτοῦντα τῇ τούτων ἀρχῇ, ἀλλ' ὑπεί-

κειν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασιν, ἐκτὸς μόνον τῶν κατὰ ψυχὴν βλάβην φερόντων, ἀρετῆς γὰρ καὶ πίστεως προκινδυνεύειν ἀνάγκη καιροῦ καλέσαντος.

Τὴν παρθενίαν ὑπερεπήνει, οὐ εἰς ἀπόδειξιν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο ἔλεγεν· ὁ δεσπότης ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ τιμαλφέστατον αὐτοῦ καὶ ποθεινότατον, κειμήλιον, τὴν ὑπεραγνον αὐτοῦ λέγω μητέρα καὶ παναγίαν παρθένον, οὐδὲν ἄλλω ἐπὶ σταυροῦ εἰς ἐπίσκεψιν ἐπιστεύσατο, εἰ μὴ τῷ παρθένῳ μαθητῇ Ἰωάννῃ διὰ τὴν τῆς παρθενίας καθαρότητα· καὶ τὸν μὲν παρθενεύοντα, ὑπὲρ φύσιν ζῶντα καὶ ἀγγέλοις ἐκάλει συνδαιτιώμενον· τὸν δὲ νομίμῳ γυναικὶ ὁμιλήσαντα, κατὰ φύσιν βιοῦντα· τὸν δὲ πορνεύοντα παρὰ φύσιν ζῆν ἔλεγε, καὶ τῶν ἀλόγων, ἃ τε δὴ κατὰ φύσιν κάκεινων ζώωντων, ἀλογώτερον προσηγόρευε, συνωδὰ τοῖς τῷ μεγάλῳ Ἀθανασίῳ εἰρημένους φθειγόμενος τελευταῖον περὶ τῆς παρθενίας ἔλεγεν, ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

Παρεκβάσεις αἰεὶ ἐποίει ἐπὶ τῆς τῶν μαθημάτων παραδόσεως, πρὸς ἀρετὴν ἐπαίρων τοὺς μαθητιῶντας διὰ τῆς παρεκβάσεως, πᾶν νόημα εἰς Χριστὸν αἰχμαλωτίζων κατὰ τὸν Ἀπόστολον.

Πολλάκις τῶν μαθητῶν ὅσοι ἐν τῇ Ἀποκαλύψει κατῴκουν, ἔνθα καὶ ὁ διδάσκαλος, ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει δανυκτερεύοντες, ἤκουσαν αὐτοῦ λέγοντος ἐν τῷ κατιέναι εἰς ναὸν ἀπὸ τοῦ οἰκιδίου πρὸς τὸν ὄρθρον, τό, δόξα σοι ὁ θεός! ἀτενίζων γὰρ, ὡς ἐγῶμαι, εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ τὴν διάφορον ποικιλίαν τῶν ἀστέρων θεώμενος καὶ λαμπρότητα, ἐδόξαζε τὸν δημιουργόν· καὶ ἄλλοτε γὰρ τουτὶ λέγειν εἰώθει, φέρων συνεχῶς διὰ γλώττης τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

Τοῖς τοῦ θεοῦ λειτουργοῖς καὶ ἱερεῦσι μεθ' ὅσης αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας ἐφέρετο, ὑπὲρ τὸ ἀγγελικὸν ἀξίωμα τὴν ἱερωσύνην εἶναι ἀποφαινόμενος· ὅπου γὰρ ἐκεῖνοι παρακῦψαι φρίτ-

τουςιν, ἐκεῖσε οἱ ἱερεῖς μελλίζουσιν, ἐσθίουσί τε καὶ πίνουσι, τὸ πανάγιον λέγω σῶμα καὶ πανάχραντον αἷμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅθεν καὶ εἰ ἐξῆν, ἔλεγεν, ἀντηλλάξαντο ἂν οἱ ἄγγελοι τῆς ἱερωσύνης τὸ σφῶν ἀξίωμα· ἀείποτε τούτοις ἐδίδασκεν, ὅσης δεῖ καθαρότητος αὐτοῖς ἐμφαίνων καὶ ἀγιότητος, τοιαύτης ἀξιωθεῖσι χάριτος.

Προσευχὴν καὶ νηστείαν τῶν ἀναγκαιοτάτων εἶναι πρὸς σωτηρίαν ἔλεγε παντὶ εὐσεβοῦντι· ὥσπερ γὰρ οἱ τοῦ ἐπιγείου βασιλέως στρατιῶται δύο τῶν μάλιστα ἀναγκαιῶν δεόνται ἐν τῷ μάχεσθαι, τροφῆς, καὶ ὄπλων, ἐν ἀντιπαρατάττεσθαι τοῖς πολεμίοις ἔχουσιν, οὕτω καὶ τοῖς τοῦ Χριστοῦ στρατιώταις τουτῶνι δεῖν τῶν δύο ἔφασκε· ἡ μὲν γὰρ προσευχὴ (ἦν καὶ πρὸς θεὸν ὁμιλίαν ἐκάλει κατὰ τὸν χρυσορρήμονα) ὄπλου δίκην αὐτοῖς ἐπαμύνουσα, ἡ δὲ νηστεία ὅσα καὶ τροφὴ σώματα αὐτοῖς ἐνισχύουσα, τὴν σωτηρίαν μνηστεύονται· δι' αὐτῶν γὰρ ἀποσοδοῦνται οἱ τῶν πιστῶν ἄπιστοι ἄσπονδοι πολέμιοι, τὰ πονηρὰ λέγω πνεύματα, κατὰ τὸ κυριακὸν λόγιον, τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύνатаι ἐξελεθεῖν, εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Τῆς ἀγάπης οὐδὲν προὔτιθη· διὸ δὴ καὶ πρὸς τὸν Ζοροβάβελ νικᾶν τὰ πάντα τὴν ἀλήθειαν φάμενον, κομψῶς ἔλεγεν, ἡ ἀγάπη νικᾷ τὰ πάντα, ὦ Ζοροβάβελ! δι' αὐτὴν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐνηθρώπησε μετὰ τσαύτης ἀπάτου συγκαταβάσεως, καὶ ὃν ἠγάπησεν ἔσωσεν ἄνθρωπον· εἰ δέ γε καὶ ἀλήθειά ἐστιν ὁ θεὸς κατὰ τό, ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ, ἀλλὰ καὶ ἀγάπη ἐστιν ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν ἠγαπημένον τῶν ἀποστόλων εἰπόντα, ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πολλάκις ὃν ἡ ἀγάπη ἐπταικίота καὶ προσφυγόντα τινὶ κατέκρυψε, καὶ κινδύνου οὐ τυχόντος, καὶ θανάτου τυχὸν ἀπήλλαξε, τοῦτον ἡ ἀλήθεια εἰς τοῦμφανὲς ἀγαγοῦσα προὔθωκεν· οὐ γὰρ ἔχει φάναι ἡ ἀλήθεια μὴ ἐωρακέναι τὸν ὄραθέντα, μηδὲ κρύψαι τὸν ζητούμενον· πρὸς τούτοις ἡ μὲν ἀλή-

Θεια συστοιχεί τῇ δικαιοσύνῃ, ἢ δ' ἀγάπη τῇ εὐσπλαγχνίᾳ· ὅσον ἄρα ὑπερακοντίζει τὴν δικαιοσύνην ἢ εὐσπλαγχνίαν, παρευδοκίμει τὴν δικαιοσύνην οὐκ ἄδηλον· ἐπὶ γὰρ τῶν Σοδόμων ὁ τῷ Ἀβραάμ συνδιαλεγόμενος ὑπὲρ τῆς τῶν δέκα ἀρετῆς, τοσαύτας μυριάδας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν μὴ ἀποτεφρῶσαι ἐπηγγείλατο εἰρηκῶς, ἐὰν ὧσιν ἐκεῖ δέκα οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκα τῶν δέκα· ὁ δεῖγμα ἐχέγγυον τοῦ ὑπερπαίειν τοῦ δικαίου τὸ εὐσπλαγχνον· τοῦ γὰρ δικαίου ἦν τοὺς μὲν εὐσεβεῖς περισωθῆναι, τοὺς δ' ἀσεβεῖς πάντας παραδοθῆναι ἠφαιστῷ· ἢ δ' εὐσπλαγχνίαν οὐχ οὕτως, ἀλλὰ δέκα χάριν εὐσεβῶν μυριάσι τῶν ἀσεβῶν τὴν ζῶην ἐχαρίζετο, καὶ ταῦτα πρὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, ὅτε ἀδιάλλακτον ἔτι ἦν τοῖς ἀνθρώποις τὸ θεῖον· ἀλλὰ καὶ οἱ δύο μαχόμενοι ἄγγελοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ Βαβυλῶνος ἐλευθερίας, καθάπου ὁ ἐν προφῆταις Δανιὴλ καθιστόρησεν, ὧν ὁ μὲν ἐπιστάτης τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους ἐτύγχανεν ὧν, ὁ δὲ τοῦ Βαβυλωνίου τὴν τοῦ θεοῦ εὐσπλαγχνίαν καὶ δικαιοσύνην εἰκονίζων, κατὰ τὸν Πηλουσιώτην Ἰσίδωρον. καὶ γὰρ ὁ μὲν τῶν Ἰουδαίων ἐπιστατῶν, ἄτε δὴ τῆς τοῦ θεοῦ εὐσπλαγχνίας τὸν τύπον φέρων, ἀπαλλαγῆναι τὸν Ἰσραὴλ ἠξίου τῆς δουλείας· ὁ δὲ τῶν Βαβυλωνίων, ὡς τῆς θείας δικαιοσύνης ἀπεικόνισμα, τὴν σωτηρίαν ἐκώλυε, δουλεύειν καταναγκάζων τοῖς Βαβυλωνίοις τὸν Ἰσραὴλ διὰ τὸ τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ πέλαγος· τέλος νενίκηκεν ὁ ἐπιστάτης τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τῆς δουλείας αὐτὸν ἀπηλλάξατο, δηλῶν τὴν εὐσπλαγχνίαν ἔχειν τὰ νικητήρια· κρεῖττον ἄρα ἢ ἀγάπη πασῶν τῶν ἀρετῶν, καὶ αὐτῶν δὴ τῶν θεολογικῶν, πίστεως φημί καὶ ἐλπίδος, κατὰ τὸν Ἀπόστολον.

Τὸν πολιτικὸν προσανέχειν τὸν νοῦν ἔλεγε χρῆναι τοῖς πολιτικοῖς πράγμασι, τὸ τῶν ἄλλων μᾶλλον ἢ τὸ ἑαυτοῦ σκοπεύοντα πρόσφορον, ἵνα μὴ ἐπὶ φιλαυτίας ἀλλ' ἀμαρτήματι· ἀλλὰ καὶ τῶν κανόνων, ὅ φασι, μὴ εὐθύτερον εἶναι ἐδίδασκεν,

ὣν ὡσπερ ἀκριβῆς τρυτάνη ταῖς ἐπ' ἀμφοτέρα πλάστιγξιν ἰσορροπῶς ταλαντεύεται, καὶ μὴ ἐπὶ θάτερα τῶν ἄκρων ἐπιφρέπη ἀπολειπόμενος τῆς μεσότητος· οὕτω καὶ τὸν οἰκονομικὸν τε καὶ ἠθικόν.

Τοῖς πνευματικοῖς πατράσι πολλῆς δεῖν ἔλεγεν ἐμπειρίας τε καὶ μαθήσεως· εἰ γὰρ οἱ τῶν σωμάτων ἀκέστορες δίχα τῆς θύραθεν φιλοσοφίας καὶ τῆς περὶ τὰς διαφοροὺς κράσεις καὶ πάθη πολυπειρίας οὐκ εὐδόκιμοι, οὐδὲ τοῦ σκοποῦ εὐεπῆβολοι, πολλῶ μᾶλλον τοὺς τῶν ψυχῶν τὰς νόσους ἰωμένους οὐκ ἀπειροὺς εἶναι χρεῶν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς, τοὺς τε διαφοροὺς τρόπους καὶ αἷτια τῶν ἀμαρτημάτων κρίνειν ἔχειν ἐπιναγχεῖς, καὶ τῶν ἐξομολογουμένων προσώπων τὸ διάφορον ἀσφαλῶς εἰδέναι, καὶ διερευνᾶν ὡς οἶόν τε, ἵνα μὴ ἀκαταλλῆλως τὰ φάρμακα ἐπιθέμενοι μικροῖς τὰ μεγάλα, καὶ φορτικοῖς τὰ μικρὰ τῶν τραυμάτων ἐξιᾶσθαι πειρώνται.

Τῆς τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν πτώσεως εἰς διαφοροὺς αἱρέσεις ἠτιάτο τὴν ἔπαρσιν· αὕτη γὰρ αἰτία τοῦ τε πρώτου καὶ δευτέρου πτώματος· ἐκάτερος γὰρ τῶν πεπτωκότων ἰσοθεῖας ἐλπίδι εἰς τὰ τοῦ ἄδου κατηνέχθη βάραθρα· ἀλλ' ὁ μὲν ἀνεπλάσθη ὡς συντριβὴν σκεῦος πήλινον, καὶ ὡς ἀπάτη δελεασθεὶς ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἰώδους δράκοντος, ὁ δὲ ὡς ἐπιμείνας τῇ τῆς ἐπάρσεως στεγανότητι, καὶ ὡς ἐν γνώσει ἀμαρτῶν, ὑπ' οὐδενὸς φενακισθεὶς, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐθελοκάκου γνώμης, ἀδιόρθωτος ἔμεινεν· ὁ γὰρ γνοὺς καὶ ποιήσας πολλὰ δαρήσεται, ὁ δὲ μὴ γνοὺς ὀλίγα.

Καλὸν εἶναι ἔλεγε μῆτε θυμοῦσθαι ὄλωσ μῆτε ὀργίζεσθαι, εἰμὴ μόνον κατὰ τοῦ πονηροῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας καθ' ὧν οὐχ ἀμαρτάνει ὁ ὀργιζόμενος, ἢ που ἱερολογεῖ ὁ προφητᾶναξ, ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε. Ἐν παραθέσει γεμῆν τοῦ ὀξυθύμου πρὸς τὸν μόνιμον ὀργὴν φυλάττοντα, δν ὁ Σταγειρίτης χαλεπὸν προσηγόρευσε, χείρων τοῦ ὀξυθύμου ὁ χαλεπὸς καὶ ὀργί-

λος· ὁ μὲν, εἰ καὶ ὀξέως, καὶ ἐφ' οἷς οὐ δεῖ πολλὰκις θυμοῦται, ἀλλὰ ταχέως καὶ παύεται, μέχρι λόγου τοῦ θυμοῦ τελευτήσαντος, ὁ δὲ χαλεπὸς οὐ παύεται πρὸ τοῦ ἀνταποδοῦναι καὶ ἀντιλυπήσαι τὸν λυπήσαντα.

Οὐ καλὸν ἔλεγε τοὺς εὐσεβεῖς τῶν βασιλέων τῶν ἀσεβῶν κατεξανίστασθαι ἀνάγκης μὴ κατεπειγούσης· δυοῖν γὰρ ἔνεκα ἐκτὸς ἀνάγκης κατ' αὐτῶν ἐστρατεύονται, πλεονεξίαν λέγω καὶ ἔπαρσιν, ἵν' ἐπιδείξωνται τὴν σφῶν αὐτῶν δύναμιν καὶ γενναιότητα, καὶ ὡς νικηταὶ παρὰ πάντων καὶ τροπαιοῦχει ἀνακηρύττωνται, καὶ ἵνα πλείους τόπους καὶ πόλεις κερδίσωσιν, ὧν ἑκάτερον ἐπίψογον· εἰ δέ γε φαῖεν ὅτι χάριν τοῦ ἀπαλλάξαι τοῦ τῆς δουλείας ζυγοῦ τὸν χριστῶνυμον λαὸν κατ' αὐτῶν ὀπλίζονται ὡς δῆθεν θεῖω ζήλω κινούμενοι, πρῶτον μὲν ἐστὶν οὐκ ἀναμφίβολον εἰ ἄρα φίλον θεῷ τὸ ἐλεύθερον· δεῦτερον δὲ καὶ ἀδέβαιον εἰ συμφέρει τὸ ἀδούλωτον· τρίτον ἐνδέχεται ἠττηθέντας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πρὸς τῷ μὴ ἀπαλλάξαι τοὺς ὑπὸ τὸν δουλικὸν ζυγὸν καὶ τοὺς ἐλευθέρους αἰχμαλώτους ποιήσασθαι· τελευταῖον ἔλεγεν, ὡς ἡ τοιαύτη ἀπαλλαγὴ, ἢ δοθήσεται ποτε, ἢ οὐ δοθήσεται· καὶ εἰ δοθήσεται, πότε, καὶ τίνι τρόπῳ, καὶ τοῦ χάριν, μόνος οἶδεν ὃν οὐδὲν ἔληθε.

Μὴ δεῖ ζητεῖν ἔλεγεν ἕκαστον τὰ ὑπὲρ τὴν ἰδίαν δύναμιν, μηδὲ ἐρευνᾶν τὰ ἀνεξερευνήτα, μήτε σπεύδειν καταλαβεῖν τὰ ἀκατάληπτα, μηδὲ ἀνιχνεύειν τὰ ἀνεξιχνίαστα, καὶ μὴ πηδᾶν ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα κατὰ τὸν παροιμιώδη λόγον, ἀλλ' ἐπαναπαύεσθαι καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς ὑπὸ τοσοῦτων εἰρημένους θεοφόρων πατέρων, τῇ τε θεῖᾳ Γραφῇ, καὶ ταῖς θεοσυλλέκτοις ἱερᾷς συνόδοις οὐκ ἀπάδουσιν, ὡς ὑπαγορεύοντος τοῦ πναγίου πνεύματος.

Παγχάλεπον εἶναι ἔλεγε τὸν ἐμφύλιον πόλεμον· ἀδελφὸς ἀδελφοῦ, καὶ ὁμόδοξος ὁμόδοξου κατεξανίσταται, οὗ τί χαλεπώτερον; τολμῶσι γὰρ ὅπερ οὐδὲ οἱ δαίμονες· οὐδέποτε καὶ γὰρ δαιμόνων κατεκστρατεύονται δαίμονες.

Τοῦ τῆς δουλείας ζυγοῦ ἠτιᾶτο τὴν ἀμαρτίαν· αὕτη γὰρ πάσης δουλείας παραίτιος· αὕτη καὶ τὸν πρῶτον ἀνθρώπον δοῦλον τῶν παθῶν καὶ τοῦ ἀρχοντος τοῦ σκότους ἐποίησε· εἰ δοῦλος γὰρ ὁ ἀμαρτάνων τῆς ἀμαρτίας κατὰ τὸν Ἀπόστολον, καὶ τοῦ τῆς ἀμαρτίας ἀνθρώπου πάντως ἔσται δοῦλος.

Πολλοῦ γὰρ δεῖ φάναι, ὡς ὁ τῶν ὄλων θεὸς εἰς ἔλεγχον τῆς ἡμῶν καρτερίας τῷ τῆς δουλείας ζυγῷ ὑποπεσεῖν ἡμᾶς ξυνεχώρησε· τοιοῦτος γὰρ ἂν φαίη ὁ πολύτλας Ἰώβ, καὶ ὅσοι κατ' ἐκείνον· ἀλλ' εἰ καὶ καθ' ὑπόθεσιν οὕτως ἔχει, ἡμᾶς ἐμπης γε κρεῖττον ὡς κολαζομένους διὰ τὰς ἡμῶν ἀμαρτίας κάμπτεσθαι, καὶ ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ ταπεινοῦσθαι, ἢ ὡς δοκιμαζομένους μεταχειρίζεσθαι.

Ταπεινώσεως δὲ χάρις σωτηρίας τυχεῖν ἀδύνατον εἶναι ἔλεγε· καὶ δῆλον ἐκ τοῦ ἐναντίου· τοῖς γὰρ ὑπὲρ φάνοις φησὶν ὁ θεὸς ἀποτάσσεται· οὐ τί φοβερώτερον τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν;

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ πολλῶν ὀλίγα περὶ τοῦ σφωτάτου ἐκείνου καὶ ἁγίου ἀνδρός· ἐγὼ δὲ ὁ τῶν δούλων αὐτῆς ἐλάχιστος τῶν πανεκλάμπρων αὐτῆς ποδῶν προσκλινόμενος ἑκείνης αὐτοῖς προσκᾶθημαι, ἵνα μὴ διὰ τὸ ἀκαλλές τοῦ παρόντος καὶ ἄμουσον τῆς πανεκλάμπρου εὐνοίας τοῦ ὕψους αὐτῆς ἐκπέσοιμι.

Z.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ.

1.

Πρὸς Νεόφυτον Ἀδριανουπόλεως.

Ἀλέξιος Μιχαηλοβίτζης ἐλέφ θεοῦ βασιλεὺς καὶ μέγας κνέζης Μοσχοβίας καὶ πάσης μεγάλης, μικρᾶς τε καὶ λευκῆς Ρωσσίας αὐτοκράτωρ, πολλῶν τε καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν καὶ ἡγεμονιῶν, ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν, καὶ παντὸς βορείου μέρους ἐξουσιαστής, νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος, τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεοφύτῳ ἀπὸ μέσης καρδίας ἀσπάζεται προσφωνῶν καὶ τὸ χαῖρε· ἐκ τοῦ ἡμετέρου παλατίου 1665.

Νεκταρίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως κύριον Νεόφυτον· κατὰ τὸ 1660 μουνυχιῶνος κ' (1). Νεκτάριος Ἱεροσολύμων τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως· ἐξ Ἱερουσαλήμ 1661. Ὁ αὐτὸς Ἱεροσολύμων τῷ Ἀδριανουπόλεως· Βυζαντιῶθεν 1662. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· Βυζαντιῶθεν 1663. Τῷ αὐτῷ ὁ αὐτὸς πατριάρχης· ἐκ Κωνσταντινουπόλεως 1663. Τῷ αὐτῷ ὁ αὐτός· Γισσίηθεν 1663. Ὁ αὐτὸς

(1) Ταύτης προτάσσεται ἡ ἑξῆς σημείωσις· « ἡ κενόθεσσα ἐπέφραθη ἐξ Αἰγύπτου ἐκ τῶν (sic) ἱερομόναχον Συναίτης ».

τῷ αὐτῷ· Γιασίηθεν 1663. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Τουρνά-
 βου 1664. Τῷ αὐτῷ· ἐκ χώρας Ραδάσγατα 1664. Ἀπάντησις
 πρὸς τὴν παροῦσαν· τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων
 κυρίῳ Νεκταρίῳ Νεόφυτος Ἀδριανουπόλεως· ἀχρονολόγητος·
 Νεκτάριος Ἱεροσολύμων τῷ Ἀδριανουπόλεως 1664. Ὁ αὐτὸς
 τῷ αὐτῷ· ἀχρονολόγητος φέρουσα ἀντὶ ὑπογραφῆς τό: οἶδα
 οὐ ἢ χεῖρ. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· 1665. Τῷ αὐτῷ· ἐκ Ραιδε-
 στοῦ 1665. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· 1665. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ·
 ἀπὸ Κωνσταντίνου 1665. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· ἐξ Ἱερουσαλήμ,
 1667. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως 1669. Ὁ αὐτὸς
 τῷ αὐτῷ· Σιωνίηθεν 1671. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· ἀχρονολόγητος.
 Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· ἐξ Ἱεροσολύμων 1671. Τῷ μακαριωτάτῳ
 καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ πρῶν Ἱεροσολύμων κυρίῳ Νεκταρίῳ
 ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος· ἀχρονολόγητος. Νεκτάριος πρῶν
 Ἱεροσολύμων τῷ Ἀδριανουπόλεως Νεοφύτῳ· 1672. Ὁ Ἀδρια-
 νουπόλεως Νεόφυτος Νεκταρίῳ πρῶν πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων·
 1673. Ὁ αὐτὸς Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος τῷ αὐτῷ πατριάρ-
 χῃ Ἱεροσολύμων Νεκταρίῳ· ἀχρονολόγητος.

Γερμανοῦ διδασκάλου ἐπιστολαὶ πεμφθεῖσαι τῷ πανιερω-
 τάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεο-
 φύτῳ (τὸν ἀριθμὸν 24 ἀχρονολόγητοι. Ἡ μετ' αὐτάς 25 μόνῃ
 φέρεται τὸ ἔτος 1685). Ἀπάντησις πρὸς τὴν παροῦσαν· ὁ Ἀ-
 δριανουπόλεως Νεόφυτος τῷ Νύσσης Γερμανῷ· ἀχρονολόγητος.
 Τῷ αὐτῷ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεοφύτῳ ὁ αὐ-
 τὸς Νύσσης Γερμανός· 1686.

Ἐπιστολαὶ Ἰωάννου Καρυοφύλλου καὶ λογοθέτου τῆς με-
 γάλῃς ἐκκλησίας πεμφθεῖσαι πρὸς τὸν πανιερώτατον καὶ λο-
 γιώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως κύριον Νεόφυτον·
 1644. Ἰωάννης Καρυοφύλλης μέγας λογοθέτης τῷ Ἀδριανου-
 πόλεως Νεοφύτῳ· 1646. Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ· 1647. Τῷ αὐτῷ·
 1648. Τῷ αὐτῷ· ἀχρονολόγητος.

Ἐπιστολαὶ Εὐγενίου διδασκάλου ἄκρου τοῦ ἐξ Αἰτωλίας πεμφθεῖσαι τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεοφύτῳ· ἐκ τοῦ πατριαρχείου 1688. (1) Τῷ αὐτῷ 1676. Τῷ αὐτῷ· 1679.

Δοσιθέου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐπιστολαὶ πεμφθεῖσαι τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεοφύτῳ· Μολδαβίηθεν 1663 (2). Τῷ αὐτῷ ὁ αὐτὸς Δοσιθεὸς· ἀχρονολόγητος (3). Δοσιθεὸς πατριάρχης Ἱεροσολύμων τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεοφύτῳ· ἐκ τῆς πάλαι Βύζαντος 1669. Δοσιθεὸς ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεοφύτῳ, εὐ πράττειν· 1669. Τῷ αὐτῷ· ἐκ τῆς πάλαι Βύζαντος 1669. Τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Γιάσιου 1670. Τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Γιάσιου 1670. Τῷ αὐτῷ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως 1671. Τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως 1673. Τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Βλαχίας 1673. Τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως 1673. Τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως 686. Τῷ αὐτῷ· ἀπὸ Νεοχωρίου 1679. Τῷ αὐτῷ· ἐκ τοῦ τόπου Ἀχάλτζας τῶν Κυνοκεφάλων ὀνοφάγων καὶ ἀπ' ἀνθρώπων 1681. Ἀπάντησις πρὸς τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν· ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος Δοσιθέῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων· ἀχρονολόγητος. Ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος Δοσιθέῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων· ἀχρονολόγητος. Δοσιθεὸς Ἱεροσολύμων Νεοφύτῳ Ἀδριανουπόλεως· 1681. Ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος Δοσιθέῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων· ἀχρονολόγητος.

Ἐπιστολαὶ Παΐσιου Γάζης τοῦ Αἰγαρίδη, καὶ διδασκάλου.

(1) Ἡμαρτημένως σημειοῦται τὸ ἔτος τοῦτο, καθ' ὃ δὲν ἔζη δ' Εὐγένιος.

(2) Ὑπογράφεται « δούλος μικρὸς Δοσιθεὸς ἀρχιδιάκονος ».

(3) Ὑπογράφεται « ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Καισαρείας Δοσιθεὸς ».

Ο Γάζης Παΐσιος Νεοφύτω Ἀδριανουπόλεως, 1655. Ἀπάντησις· ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος Παΐσιω τῷ Λιγαρίδῃ (ἀχρονολόγητος, ὡς καὶ αἱ ἐπισυνημμένοι τέσσαρες ἕτεροι ἐπιστολαὶ τοῦ αὐτοῦ Νεοφύτου πρὸς τὸν Λιγαρίδην). Ὁ Γάζης Παΐσιος Νεοφύτω Ἀδριανουπόλεως· ἀχρονολόγητος.

Ἐλέω Θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἰωαννίκιος τῷ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νεοφύτῳ· ἐξ Αἰγύπτου 1656. Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πάπα καὶ πατριάρχῃ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος· εἶδὲ πράττειν· ἀχρονολόγητος. Τῷ αὐτῷ, 1657. Τῷ αὐτῷ· ἀχρονολόγητος.

2.

Ἐπιστολαὶ Διαφόρων.

Μάξιμος ὁ Μαργούνιος τῷ ἱερομονάχῳ Λαυρεντίῳ Μαρίνῳ 1587, Σεπτεμβρίου 1, ἐκ τῆς μονῆς τῆς Κυρίας Παντουργέτιδος.

Καλλίνικος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνῳ Βασαράβα βοεβόδα Οὐγγροβλαχίας· 1700, ὀκτωβρίου 27· νοεμβρίου 28.

Καλλίνικος Κωνσταντινουπόλεως τῷ μητροπολίτῃ Φιλαδέλφειας Μελετίῳ (Τυπάλδῳ)· 1700, Σεπτεμβρίου 26.

Γαβριὴλ Κωνσταντινουπόλεως τῷ λογιωτάτῳ ἀρχιμανδράτῃ καὶ ἐπιτρόπῳ τοῦ Παναγίου Τάφου ἱερομονάχῳ Νεοφύτῳ· 1707, Ἰουνίου 26· αὐγούστου 15.

Γερμανὸς Νύσσης, Κυρίλλῳ ἱερομονάχῳ καὶ ἱεροδιακόνῳ Σιλδέστρω τοῦ λογιαστάτου ἀδελφοῦν· σμροφοριῶνος ε'. φθίνοντος.

Σεβαστὸς Τραπεζούντιος Κυμινήτης Νεοφύτῳ ἀρχιμανδράτῃ τοῦ Παναγίου Τάφου· 1689, ἀπὸ Τραπεζούντας.

Παΐσιος, Νεοφύτῳ ἀρχιμανδράτῃ· 1707, ἐλαφροβλαχίας θ φθίνοντος, ἐκ Βυζαντίδος.

Νεόφυτος Ἀδριανουπόλεως, Νεκταρίω Ἱεροσολύμων· 1661, γαμηλιῶνος α'. φθίνοντος.

Καρυοφύλλης Ἰωάννης ὁ μέγας λογοθέτης Διονυσίῳ τῷ πρώτῳ Κωνσταντινουπόλεως· 1692, ἰουνίου 8.

Ἰάκωβος ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου καὶ νέας Ἰουστινιανῆς, τῷ ἐπιτρόπῳ τοῦ Παναγίου Τάφου Νεοφύτῳ· 1711, κατ' αὐγούστον, ἰνδ. δ'. (ὑπογραφή διὰ κινναβάρεως).

Γαβριήλ Κωνσταντινουπόλεως τοῖς ὑποκειμένοις τῷ θρόνῳ τῶν Ἱεροσολύμων μητροπολίταις καὶ λοιποῖς γράμμα ἀγγελτήριον περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Χρυσάνθου πατριάρχου Ἱεροσολύμων· 1707, φεβρουαρίου 26.

Δοσιθέος Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν σπαθᾶριον Νικόλαον· 1679, δεκεμβρίου 13, ἀπὸ Οὐγγροβλαχίας τῇ δ. ἡμῶν ἀποδημία (1).

Γράμμα τῶν ἐν Μπρασοβῶ πραγματευτῶν Ἑλλήνων· 1717, κατὰ μάρτιον.

Κωνσταντίνῳ Μπασαράμπᾳ Ἰωαννίκιος καὶ Σωφρόνιος ἱερομόναχοι καὶ διδάσκαλοι αὐτάδελφοι οἱ Λειχοῦδαι· 1698, μαρτίου 17, ἀπὸ Μοσκοβίας.

Μηνιάτου (Φραγκίσκου) πρωτοπαπᾶ, προκήρυξις ἔντυπος πρὸς ἐκδοσὶν τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἀποθανόντος υἱοῦ αὐτοῦ Ἠλία· 1717, δεκεμβρίου 8.

Χρυσάνθος ὁ ἀρχιδιάκονος Δοσιθέου, τοῖς τιμωτάτοις, εὐγενεστάτοις καὶ λογίοις κυρίοις κὺρ Στεφάνῳ, κὺρ Ραδουκάνῳ τοῖς αὐταδέλφοις, καὶ κὺρ Θωμᾷ τῷ αὐτῶν ἀγαπητῷ πρὸς θεῖον ἐξαδέλφῳ τοῖς Καντακουζηνοῖς· (ἀχρονολόγητος).

(1) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ὡς καὶ ἡ κατωτέρω καταγεγραμμένη ἀπάντησις τοῦ Νηκολάου εἰσὶν αἱ ὑπὸ Δαπόντε δημοσιευόμεναι ἐν τῷ Ἱστορικῷ καταλόγῳ.

3.

Πρὸς Δοσίθεον Ἱεροσολύμων ἐπιστολαί.

Γερμανὸς Νύσσης· 1680, ἀπριλίου 29, ἀπὸ Μπρασοβού.
1688, μουνυχιῶνος δ'. φθίνοντος. ἰουλίου 16 (ἡ τελευταία
ἄνευ χρονολογίας).

Νεόφυτος Ἀδριανουπόλεως· 1684, ματου 8.

Νικόλαος Σπαθάριος· 1693, ἀπὸ Μόσκβας.

Βίκτωρ Δαράκης Κλαπατζαράς ἀρχιδιάκονος τοῦ Φιλαδελ-
φείας· 1703, Σεπτεμβρίου 16, ἐκ Βενετίας.

Κοσμᾶς ὁ ποτὲ Κιτιέων τῆς Κύπρου, ὁ ἐκ Καρθαγένης,
νῦν δὲ μητροπολίτης Δυρραχίου καὶ Δαλματών, ὁ ποτὲ ἀγιο-
ταφίτης· 1695, δεκεμβρίου 1.

Γεώργιος ἱερεὺς ὁ Ἰώτης χαρτοφύλαξ Κερκύρας· 1705,
σεπτεμβρίου 9.

Ἀρσένιος (Καλούδης) ἡγούμενος τῆς ἐν Κερκύρα σεβα-
σμίας μονῆς Παλαιοπόλεως· 1694, ματου 2.

Ὁ νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου· 1678, ματου
28, ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως. (ὑπογράφεται διὰ κινναβάρως).

4.

Ἐπιστολαί πρὸς Χρῦσανθον Νοταραῖν, ἱεροδιάκο-
νον, μητροπολίτην Καισαρείας, καὶ πατριάρ-
Ἱεροσολύμων.

Ἀβράμιος Ἰωάννης ἱερεὺς· ἀπὸ Βουκουρεστίου, 1709,
δεκεμβρίου 17. 1710, ἰουνίου 1. 1717, ματου 17.

Ἀθανάσιος Ἀδριανουπόλεως· 1718, ματου 19. 1721,
ματου 29.

Ἀθανάσιος πρῶν Ἀντιοχείας· 1711, μαρτίου 15· ὀκτω-
βρίου 2· ὀκτωβρίου 13. 1713, κατὰ μάτον.

- Ἐθανάσιος Ἡρακλείας· 1711, ὀκτωβρίου 18.
- Ἐθανάσιος Κωνσταντινουπόλεως· 1709, ματου 28. 1711, μαρτίου 8· ματου 3. πρῶην Κωνσταντινουπόλεως· 1716, αὐγούστου 4.
- Ἐθανάσιος ἱερομόναχος· 1687, μεταγεινιδῶνος 9 φθίνοντος.
- Ἐμβρόσιος Ναυπλίου καὶ Ἄργους· 1711, ἰουλίου 10, Ἀνάπλι.
- Ἐνανίας Θεσσαλονίκης· 1728, ἀπριλίου 13.
- Ἐνανίας πρωτοσύγγελος· 1719, ὀκτωβρίου 1.
- Ἐναστάσιος πρωτοπαπᾶς Κερκύρας· 1707, ματου 15.
- Ἐνδρόνικος μέγας ρήτωρ· ματου 27. χαρτοφύλαξ· φεβρουαρίου 2· μαρτίου 22· ὀκτωβρίου 7· σεπτεμβρίου 17· (ἄχρονολόγητοι).
- Ἐνθιμος Οὐγγροβλαχίας· 1712, σεπτεμβρίου 20· νοεμβρίου 15. 1713, ἰανουαρίου 21· ἀπριλίου 6. 1714, ἰουλίου 24· αὐγούστου 9. 1716, μαρτίου 14.
- Ἐνθιμος Ριμνίκου· 1707, ὀκτωβρίου 22.
- Ἐνθιμος πρωτοσύγγελος· 1711, δεκεμβρίου 30, ἀπὸ Μορέα.
- Ἐνθρακίτης ἱερεὺς Μεθόδιος· 1707, ἀπριλίου 23, Βενετία. 1717, μαρτίου 11, ἀπὸ Καστορίας. 1726, σεπτεμβρ. 14.
- Ἐντώνιος γραμματικὸς· 1707, μαρτίου 22.
- Ἐξέντιος Κυζίκου· 1712, δεκεμβρίου 28. 1713, κατὰ ἰανουάριον. 1716, νοεμβρίου 12. 1719, κατὰ ἰούλιον.
- Ἐάρδας Ἐμμανουήλ· 1707, αὐγούστου 23 ἐν Βενετία.
- Ἐεντούρας Κωνσταντῖνος· 1714, φεβρουαρίου 22. 1717, ἰανουαρίου 7· ἰανουαρίου 22· φεβρουαρίου 1.
- Ἐόρτολις Ἐντώνιος· 1726, ματου 18, ἐκ Βενετίας.
- Ἐαβριήλ Εὐρίπου· 1713, ματου 29.
- Ἐαβριήλ Κωνσταντινουπόλεως· 1702, σεπτεμβρίου 1. 1703, μαρτίου 15· μαρτίου 25· ἰουνίου 16. 1705, αὐγούστου 14. 1707, ἰουνίου 22.

- Γαβριήλ Αφρίσης· 1720, ὀκτωβρίου 31.
 Γεννάδιος Νικαίας· φεβρουαρίου 28.
 Γεράσιμος Ἡρακλείας· 1727, ὀκτωβρίου 18.
 Γεράσιμος Κωνσταντινουπόλεως· 1713, αὐγούστου 20.
 Γερμανὸς πρῶτον Δρύστρας καὶ Νύσσης· 1707, αὐγούστου 17, ἐν Κωνσταντινουπόλει.
 Γερμανὸς Κύπρου· 1702, ἰνδ. ι'. (ὕπογραφή διὰ κινναβάρεως).
 Γεώργιος ὁ τοῦ διδασκάλου (Σπαντωνῆ)· 1711, μαρτίου 22. Γεώργιος ὁ τοῦ μεγάλου ρήτορος· 1711, μαρτίου 22.
 Γεώργιος λογοθέτης τοῦ γενικοῦ· 1717, ἰανουαρίου 21.
 Γεωργούλης Δημήτριος· 1708, αὐγούστου 25, ἔνετίθηεν.
 Γεώργιος Ἀλέξανδρος· 1718, ἰανουαρίου 30· φεβρουαρίου 26. 1727, ὀκτωβρίου 21· νοεμβρίου 18. 1728, ἀπριλίου 9· ἰουνίου 1· ἰουλίου 26· αὐγούστου 19· αὐγούστου 29.
 Γεώργιος Γρηγοράσκος· 1717, ἰουνίου 19· δεκεμβρίου 9· δεκεμβρίου 22. 1718, ἰανουαρίου 2· ἰανουαρίου 12· μαρτίου 21· ἀπριλίου 6· ἀπριλίου 13· μαΐου 4· ἰουνίου 7· ἰουλίου 18· Σεπτεμβρίου 11. 1719, μαΐου 16· μαΐου 17. 1720, φεβρουαρίου 13· φεβρουαρίου 24.
 Γεώργιος Γρηγόριος (ὁ ἡγεμῶν)· 1727, ἰουλίου 3· Σεπτεμβρίου 29· ὀκτωβρίου 7· κατὰ νρέμβριον· δεκεμβρίου 1· δεκεμβρίου 23. 1728, ἰουνίου 13· ἰουνίου 17· ἰουνίου 18· ἰουνίου 28.
 Γορδάτος Κωνσταντῖνος· 1723, ἰανουαρίου 23. 1727, ἰανουαρίου 11.
 Γρετζιάνος Γρηγόριος σερδάρης· 1719, μαρτίου 21.
 Γρηγόριος βεστιάρης· 1719, μαρτίου 19.
 Δαμασκηνὸς Ριμνίκου· 1713, δεκεμβρίου 13 (λατινιστῆ).
 Διονύσιος Ἀμασειας· 1717, ἰανουαρίου 24.

Δοσίθεος Ἱεροσολύμων· 1702, κατ' ὀκτώβριον, ἐν Βουκου-
ρεσσίνῳ.

Δοσίθεος Καστορίας· 1706, κατὰ φεβρουάριον. 1707,
ἀπριλίου 5.

Δουδέσκουλος Κωνσταντῖνος· 1719, ἀπριλίου 26· Ιου-
λίου 12.

Δουδέσκους Ράδαυλος· 1713, ἀπριλίου 30· ματου 11.
1714, δεκεμβρίου 15. 1715, ἀπριλίου 29. 1716, φεβρουα-
ρίου 6. — Μαρίζ θυγάτηρ ἀειμνήστου Ραδούλου Δουδέσκου-
λου· 1719, μαρτίου 14· ἀπριλίου 27.

Ἐκὰτ ἐφένδης· 1713, Ιανουαρίου 30· φεβρουαρίου 11·
φεβρουαρίου 15· μαρτίου 11· μαρτίου 29· ματου 10· αὐγού-
στου 16· νοεμβρίου 29 (1). 1714, μαρτίου 20· ματου 20·
Ιουνίου, 29· αὐγούστου 29· δεκεμβρίου 16. 1716, φεβρουα-
ρίου 7· ἀπριλίου 11· Ιουλίου 6· Σεπτεμβρίου 23· δεκεμ-
βρίου 23· δεκεμβρίου 27. 1717, Ιανουαρίου 23. 1720, μαρ-
τίου 4.

Εὐλογάς Ἰωάννης ἱερεύς· 1710, δεκεμβρίου 31, ἀπὸ
Μωστρά.

Ἐφέσιος Ἰωάννης· 1715, μαρτίου 27.

Ζαχαρίας· 1714, μαρτίου 2.

Ζωὴ δόμνα· 1727, Σεπτεμβρίου 29. 1728, ἀπριλίου 14·
νοεμβρίου 18.

Ζωσιμᾶς Ἀχριδῶν· 1707, ματου 2.

Θεοδώρητος· 1683, Ιανουαρίου 23.

Θεόκλητος Φιλιππουπόλεως· 1719, δεκεμβρίου 28. 1720,
φεβρουαρίου 4.

Ἰάκωβος ἢ Γιακουμῆς (Μάνας)· 1707, μαρτίου 4. 1708,
ἀπριλίου 4. 1713, μαρτίου 30· ματου 3· αὐγούστου 10·

(1) Μετὰ ὑστερογράφου εἰς τουρκικὴν γλῶσσαν.

σεπτεμβρίου 4. 1714, ἀπριλίου 3· δεκεμβρίου 14. 1715, ιανουαρίου 31. 1717, μαρτίου 13. 1719, ιουλίου 17. 1720, ιανουαρίου 24.

Ἰγνάτιος Θεσσαλονίκης· 1713, φεβρουαρίου 15. 1716, μαρτίου 21· ἀπριλίου 8· κατ' ἀπρίλιον· κατὰ μάτον· ιουλίου 24· σεπτεμβρίου 16.

Ἰγνάτιος Ρόδου· 1714, ὀκτωβρίου 6.

Ἱερεμίας (Κακχέλας)· 1695, φεβρουαρίου 12. 1696, σεπτεμβρίου 12.

Ἱερεμίας Κωνσταντινουπόλεως· 1716, μαρτίου 27· ἀπριλίου 19· ἀπριλίου 25· ἀπριλίου 27· ματου 28· ιουνίου 9· αὐγούστου 2· σεπτεμβρίου 21· ὀκτωβρίου 15· νοεμβρίου 1· νοεμβρίου 9· νοεμβρίου 19· νοεμβρίου 28. 1717, δεκεμβρίου 5· δεκεμβρίου 16· δεκεμβρίου 19· δεκεμβρίου 29. 1718, ιανουαρίου 17· ιανουαρίου 30. 1719, αὐγούστου 7· αὐγούστου 21. 1720, ιανουαρίου 26· φεβρουαρίου 11· φεβρουαρίου 26· μαρτίου 31.

Ἱερόθεος Δρύστρας· 1712, σεπτεμβρίου 1. 1713, ιανουαρίου 26· ιανουαρίου 31· ἀπριλίου 28· νοεμβρίου 29. 1714, ιουνίου 7. 1715, μαρτίου 9· ιουνίου 17· αὐγούστου 12. 1716, νοεμβρίου 25. 1717, ματου 26. (καὶ δύο ἕτεραι ἀχρονολόγητοι).

Ἱερόθεος Ἰωαννίνων· 1717, ιανουαρίου 11.

Ἱεροσολυμίται· 1707, ἀπριλίου 20.

Ἰουλιανὸς Δημήτριος, μέγας λογοθέτης· ιανουαρίου 1. 1714, ιανουαρίου 25· μαρτίου 5· μαρτίου 17· ἀπριλίου 15· ιουνίου 17· αὐγούστου 28· αὐγούστου 30· σεπτεμβρίου 24. 1716, μαρτίου 14· σεπτεμβρίου 12.

Ἰωακείμ Βιζύης· 1717, δεκεμβρίου 15.

Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος· 1717, μαρτίου 17. 1720, σεπτεμβρίου 6.

Ἰωαννίκιος Λήμνου· 1713, δεκεμβρίου 29.

Ἰωαννίκιος Σινᾶ· 1727, αὐγούστου 15.

Ἰωάσαφ Ἀχριδῶν· 1728, φεβρουαρίου 18.

Καλλιάρχης Παντολέων, ἀκέστωρ· 1707, μαρτίου 16.
1712, ὀκτωβρίου 12.

Καλλίνικος Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ· 1716, δεκεμβρίου
13. 1719, ἰουνίου 10. Καλλίνικος Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ
καὶ Χαλκηδόνος Κωνστάντιος· 1717, ἰανουαρίου 10. Καλλίνι-
κος Ἡρακλ. καὶ Ραιδ., Κωνστάντιος Χαλκηδ., καὶ Ἄρτης Νεό-
φυτος· 1717, ἰανουαρίου 22.

Καλλίνικος Κωνσταντινουπόλεως· 1689, ἰουλίου 8. 1692,
ἰουνίου 19.

Καλλίνικος Φιλιππουπόλεως· 1711, ἀπριλίου 8. 1713,
φεβρουαρίου 15.

Καντακουζηνή Ἐλένη, θυγάτηρ τοῦ μακαρίτου Δημητρά-
σκου (Καντεμίρου) βόδα· 1713, ἰανουαρίου 22· φεβρουαρίου
16· μαρτίου 12, 13· ἀπριλίου 31· δεκεμβρίου 21.

Καντακουζηνὸς Κωνσταντῖνος· 1707, ματου 31. 1708,
σεπτεμβρίου 3· σεπτεμβρίου 9. 1710, φεβρουαρίου 20. 1712,
κατὰ μάρτιον· νοεμβρίου 10· κατὰ δεκέμβριον. 1713, ἰανουα-
ρίου 27· μαρτίου 14· ἀπριλίου 8· κατὰ ἰούλιον. 1714, ἀπρι-
λίου 21· ἰουλίου 26· κατὰ ἰούλιον· αὐγούστου 25· σεπτεμ-
βρίου 12· ὀκτωβρίου 14. 1715, κατ' ἀπρίλιον· κατὰ δεκέμ-
βριον.

Καντακουζηνὸς Μιχάλης· 1710, κατ' ἀπρίλιον. 1712,
ἰουνίου 6.

Καντακουζηνὸς Μιχάλης ὁ χατζής· 1713 ματου 11.

Καντακουζηνὸς Σερβάνος, βοεβόδας Οὐγγροβλαχίας· 1684,
ἀπριλίου 15. 1685, ἰουλίου 20. 1688, αὐγούστου 10.

Καντακουζηνοῦ Σερβάνου δόμνα Μαρία· 1704. ὀκτωβρίου.

31 (1). 1705, Ιανουαρίου 7. 1708, Ιανουαρίου 20 (2). 1713, μαρτίου 30. 1718, Απριλίου 2· Ιουλίου 7. 1719, μαρτίου 13· Ιουλίου 17· κατ' Ιούλιον.

Καντακουζηνός Σερβάνος, μέγας λογοθέτης· 1707, μαρτίου 19· Απριλίου 1.

Καντακουζηνός Στέφανος· 1707, μαρτίου 21. 1708, Αύγουστου 13· Σεπτεμβρίου 3. 1709, Δεκεμβρίου 18. 1712, Απριλίου 25. 1713, μαρτίου 21 — Βιεβόδας Ούγγροβλαχίας· 1714, μαρτίου 25· μαρτίου 26· Απριλίου, 2, 5, 9, 18· Ιουνίου 8· Ιουλίου 1· Ιουλίου 26· Αύγουστου 1· Σεπτεμβρίου, 3, 6, 12, 15, 25· Δεκεμβρίου 20. 1715, Ιανουαρίου 22, 27, 30, 31· Απριλίου 20· Μαΐου 7· Νοεμβρίου 18· Δεκεμβρίου 18. 1716, Ιανουαρίου 13· Φεβρουαρίου 9· μαρτίου 2.

Καντακουζηνός Ράδουλος· 1714, κατά Δεκέμβριον.

Καπετανάκης Δημήτριος· 1711, Ιανουαρίου 9, από Βενετίαν.

Καρυοφύλλης Ιωάννης· 1690, Οκτωβρίου 15.

Καρυοφύλλης Μανολάκης (άχρονολόγητος· διευθυνομένη πρὸς τὸν Χρυσάνθον Ἱεροδιάκονον ἔτι ὄντα).

Καστριώτης Γεώργιος, μέγας κόμιστος· 1707, μαρτίου 24.

Κατάνεος Θωμάς· 1707, Μαΐου 18, Ἐνετίσιν. 1712, Νοεμβρίου 27 ἐν Βενετία.

Κλήμης πρῶτον Ἀδριανούπολεως· 1707, μαρτίου 21.

Κλήμης Ἰωαννίνων· 1713, Φεβρουαρίου 1.

Κολέττης Δημήτριος· 1706, κατά Δεκέμβριον, Ἐνετίσιν.

Κόντης Ἀθανάσιος ὁ Βουθροντεύς· 1713, Απριλίου 6. 1714, Νοεμβρίου 18. 1721, Μαΐου 29.

(1) Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἡ κινδοξος δόγμα προτάσσει τὸ ἐξῆς κινκλωμα· «*Μαρία ἐλῶ θεοῦ δόγμα πάσης Οὐγγροβλαχίας*».

(2) Ἐν ταύτῃ ὑπογράφεται «*ἡ τοῦ μακαρίτου ἀθέντου Ἰωάννου Σερβάνου βδοα Μαρία*».

Κοντοσιδής Ἀναστάσιος ἱερέυς· 1710, ἰουνίου 13· ἰουνίου 22· αὐγούστου 13. 1711 ἰανουαρίου 17· ἰανουαρίου 28· ἀπριλίου 18, ἀπὸ Γιάσι.

Κορνέλιος Ἀντώνιος· 1727, μαρτίου 15, ἀπὸ Βενετιάν.

Κοσμάς Κωνσταντινουπόλεως· 1714, μαρτίου 11· ἀπριλίου 28· κατ' ἀπρίλιον· ἰουνίου 10. 1715, ἰανουαρίου 30· μαρτίου 4· μαρτίου 25· νοεμβρίου 10· δεκεμβρίου 1. πρῶην Κωνσταντινουπόλεως, 1716, μαΐου 8.

Κουπάκης Μανολάκης· 1708, Σεπτεμβρίου 3.

Κρετζουλέσκος Γεώργιος· 1707, μαρτίου 23. 1719, μαρτίου 19.

Κρετζουλέσκος Ματθαίος· 1719, μαρτίου 25.

Κυπριανός Κωνσταντινουπόλεως· 1707, ὀκτωβρίου 29. 1708, ἰανουαρίου 11· φεβρουαρίου 10· μαΐου 9. 1713, νοεμβρίου 9· δεκεμβρίου 1.

Κύριλλος Ἀντιόχειας· 1712, αὐγούστου 1.

Κύριλλος Ἐφέσου· 1712, μαΐου 1.

Κύριλλος Κυζίκου· 1707, ἀπριλίου 8. 1708, ἰανουαρίου 10· ὀκτωβρίου 11. 1709, μαΐου 7.

Κύριλλος Κωνσταντινουπόλεως· 1712, δεκεμβρίου 13, 22, 24. 1713, κατὰ ἰανουάριον· φεβρουαρίου 15· μαρτίου 10, 11, 28· μαΐου 24· ἰουλίου 2, 13, 20. πρῶην Κωνσταντινουπόλεως, 1714, νοεμβρίου 22. 1716, δεκεμβρίου 13. 1717, ἰανουαρίου 2· ἰανουαρίου 10· φεβρουαρίου 9. 1720, ἰανουαρίου 30.

Κωνσταντῖος Κρήτης· 1716, ὀκτωβρίου 1.

Κωνσταντῖος Χαλιηδόνης· 1707, ἰουνίου 25· ὀκτωβρίου 9· (καὶ ἑτέρα ἄνευ ἡμερομηνίας)· 1708, ἰανουαρίου 13. 1713, ἰανουαρίου 25· ἀπριλίου 22. 1714, ἰανουαρίου 4. 1716, ἀπριλίου 18. 1717, μαρτίου 24· (καὶ ἄνευ ἑτέρας, μαΐου 28· δεκεμβρίου 26).

Κωνσταντῖος, πρῶτ' ἀπόστολάρχος· 1709, φεβρουαρίου 10.

μέγας ρήτωρ· 1715, αὐγούστου 1. 1716, μαΐου 9· Ιουλίου 8· ὀκτωβρίου 25· νοεμβρίου 13.

Λαζχανᾶς Ἀλέξανδρος ἰατροφιλόσοφος· 1712, 5 ἰδῶν μαρτίου, ἐκ Παταβίου (λατινιστί).

Δελέκος Χρῖστος γραμματεὺς δόκτορος Περούλη· 1709, ἰουνίου 6.

Λεκουτὲν Μιχαήλ· 1720, ὀκτωβρίου 3 ἐν Παρισίοις· (τὸ μὲν κείμενον λατινιστί, ἢ δὲ ὑπογραφή ἑλληνιστί).

Λικίνιος Ἀνδρέας, ἀκέστωρ· ἐλόγιον εἰς τὴν ἐκλογὴν Χρυσάνθου πατριάρχου Ἱεροσολύμων (1707).

Μαλαχίας Βηθλεέμ· 1716, ἰουλίου 15.

Μακάριος Βερροίας· 1716, αὐγούστ. 6. 1717, κατ' ὀκτώβριον.

Μακάριος ἱεροδιάκονος· 1716, ὀκτωβρίου 2.

Μακάριος Καμπανίας· 1716, Σεπτεμβρίου 29.

Μακάριος Σηλυβρίας, Χρυσάνθω πατριάρχῃ· Φεβρουαρίου 23.

Μανολάκης ἄγας. 1711, μαρτίου 27.

Μανολάκης ταβολάριος· 1716, Σεπτεμβρίου 12.

Μάρκος Κύπριος (Πορφυρόπουλος)· 1707, Φεβρουαρίου 21. 1709, Δεκεμβρίου 14. 1710, ἰανουαρίου 11· μαρτίου 12. 1713, μαΐου 5· Σεπτεμβρίου 8· Σεπτεμβρίου 22. 1714, Φεβρουαρίου 28. 1715, κατὰ Σεπτέμβριον. 1716, Φεβρουαρίου 14.

(Μαυροκορδάτος) Ἀλέξανδρος Χρυσάνθω τῷ ἀρχidiaκόνω· (ἀχρονολόγητος).

Μαυροκορδάτος Ἰωάννης (Ἀλεξάνδρου)· 1713, αὐγούστου 29· Σεπτεμβρίου 15· ὀκτωβρίου 27· Δεκεμβρίου 2. 1714, Φεβρουαρίου 13· ἀπριλίου 29· μαΐου 20· Δεκεμβρίου 6· Δεκεμβρίου 14· Δεκεμβρίου 16. 1715, ἰανουαρίου 27· μαρτίου 7· ἀπριλίου 21· ἀπριλίου 25. 1716, ἰανουαρίου 14· ἰανουαρίου 29· μαρτίου 14· μαΐου 6· ἰουνίου 5· αὐγούστου 10, ἀπὸ Πελιγράδι· Δεκεμβρίου 27. 1717, Φεβρουαρίου 23· μαρτίου 4· ἀπριλίου 2· νοεμβρίου 13. 1728, ἰανουαρίου 2.

Μαυροκορδάτος Κωνσταντῖνος· 1728, ἰανουαρίου 2.

Μαυροκορδάτος Νικόλαος βοεβόδας· 1711, φεβρουαρίου 4·
μαρτίου 12· μαρτίου 27· ἰουλίου 6. 1712, μαΐου 2· ἰουνίου
30· αὐγούστου 17· Σεπτεμβρίου 17· νοεμβρίου 17· δεκεμβρίου
12. 1713, φεβρουαρίου 26· ἀπριλίου 13· ἰουλίου 1· αὐγούστου
21· Σεπτεμβρίου 19· Σεπτεμβρίου 22· Σεπτεμβρίου 24· Σεπτεμβ.
28· ὀκτωβρίου 11 (μετ' ἐπισυνημμένων δύο πιττακίων, ἐξ ὧν
τὸ πρῶτον ἰδιόγραφον)· δεκεμβρίου 6· δεκεμβρίου 22· δεκεμβρίου
30. 1715, ἰανουαρίου 5· ἰανουαρίου 28· φεβρουαρίου 17· ἀ-
πριλίου 11· ἀπριλίου 21· μαΐου 27· νοεμβρίου 30 (ἰδιόγραφος).
1717, Σεπτεμβρίου 30. 1727, Σεπτεμβρίου 9· Σεπτεμβρίου
11· δεκεμβρίου 29· δεκεμβρίου 31. 1728, ἰανουαρίου 2, 4, 8,
10, 16, 21, 22, 25· φεβρουαρίου 15· ἰουνίου 23· ἰουλίου, 3, 8,
14, 21, 30· αὐγούστου 1, 9, 21, 31· ὀκτωβρίου 8 (ἰδιόγραφος).

(Μαυροκορδάτου Νικολάου) Πουλχερία δόμνα· 1713, φε-
βρουαρίου 19· μαρτίου 14. 1714, μαρτίου 31. 1716, φεβρουα-
ρίου 6· ἀπριλίου 20.

Μαυροκορδάτη Ρωξάνδρα· 1716, ἀπριλίου 13· δεκεμβρίου
3· δεκεμβρίου 20. 1717, φεβρουαρίου 7· φεβρουαρίου 18· μαρ-
τίου 17. 1718, ἰανουαρίου 6· ἰανουαρίου 17. 1720, ἰανουα-
ρίου 18. 1727, Σεπτεμβρίου 25· νοεμβρίου 14· δεκεμβρίου 9.
1728, ἰανουαρίου 14· ἀπριλίου 14.

Μαυροκορδάτος Σκαρλάτος· 1715, κατ' ἀπρίλιον.

(Μηνιάτης) Ἡλίας, Κερνίκης ἐπίσκοπος· 1713, μαρτίου 12.

Μηνιάτης Φραγκίσκος πρωτοπαπᾶς Κεφαλληνίας· 1707,
ἰουνίου 20.

Μελέτιος Ἀθηνῶν· 1705, ἰανουαρίου 8, ἀπὸ Ἀθηνῶν.
1710, Σεπτεμβρίου 10, Ἀθήνηθεν. 1712, Σεπτεμβρίου 25,
Ἀθήνηθεν· δεκεμβρίου 6, ἀπὸ Ἀθηνῶν. 1713, ἰουλίου 6, ἀπὸ
Κωνσταντινουπόλεως.

Μελέτιος Μελετίου· 1712, αὐγούστου 17.

ΜΕΣ. ΒΙΒΑΙΟΘ. Γ΄.

Μητροφάνης (Γρηγοράς) Ιερομόναχος · 1714, Ιανουαρίου 26·
 Απριλίου 26· Αύγουστου 12. 1715, Φεβρουαρίου 10· Φεβρουα-
 ρίου 26· Μαρτίου 26. 1716, Απριλίου 23· Ιουνίου 27. 1717,
 Σεπτεμβρίου 14· Δεκεμβρίου 15. 1718, Μαρτίου 11· Σεπτεμ-
 βρίου 27 (τρεις ἐπιστολαὶ ταῦτοχρόνως). 1720, Μαΐου 16· Ιου-
 λίου 10· Αύγουστου 2 (δύο ἐπιστολαί)· Ὀκτωβρίου 27 (1). 1721,
 Μαρτίου 2. (καὶ μία ἀχρονολόγητος).

Μητροφάνης Οὐγγροβλαχίας · 1716, Σεπτεμβρίου 29. 1717,
 Ιανουαρίου 28. 1718, Απριλίου 15· κατ' αὐγουστον· Ὀκτωβρίου
 7. 1719, Ιανουαρίου 18· Μαρτίου 12.

Μλμ (Μουλατζης) Σταῦρος · 1721, Μαΐου 15, ἐν Ἰωαννίνοις.
 Μουνετζίμπασης · 1714, Ιανουαρίου 1. 1716, Ιουνίου 22.
 Μπουνέλης Ἀναστάσιος · 1712, Μαρτίου 4, ἐξ Ἰωαν-
 νίνων .

Μπραγκοβάνος Κωνσταντῖνος βοεβόδας · 1695, Φεβρουα-
 ρίου 6· Φεβρουαρίου 15. 1707, Μαρτίου 10· Απριλίου 18· Ιου-
 λίου 7. 1708, Μαρτίου 8· Ιουλίου 18. 1709, Φεβρουαρίου 4.
 1710, Μαρτίου 10· Σεπτεμβρίου 18· Σεπτεμβρίου 23. 1711,
 Ιανουαρίου 15· Ὀκτωβρίου 20. 1713, Φεβρουαρίου 15· Ιουλίου
 14· Αύγουστου 14· Δεκεμβρίου 22. 1714, Μαρτίου 17.

Μπραγκοβάνος Ματθαῖος · 1713, Απριλίου 28.

Μπραγκοβάνος Ράδουλος · 1704, Απριλίου 14, ἀπὸ Βου-
 κουρεστίου .

Μπραγκοβάνος Στέφανος · 1707, Φεβρουαρίου 20. 1712,
 Μαρτίου 19· Απριλίου 28.

Νεόφυτος Ἄρτης · 1710, Φεβρουαρίου 14· Ιουλίου 2. 1713,
 Φεβρουαρίου 15· Απριλίου 16. 1717, Ιανουαρίου 24· Ιουλίου
 13· Δεκεμβρίου 27. 1721, Φεβρουαρίου 27. 1727, Ιουλίου 27.
 πρῶην Ἄρτης, 1728, Φεβρουαρίου 7.

(1) Ἐν ταύταις ὑπογράφεται « ὁ ζῶθαπτος Μητροφάνης » .

Νικόδημος Μιτυλήνης· 1717, Ιουνίου 16. 1720, νοεμβρίου 1.

Νικόδημος Χαλκηδόνος· 1728, αὐγούστου 21.

Νοταρᾶς Δημήτριος ἰατρός· 1712. 1713, Ιουνίου 5· ματοῦ 11· δεκεμβρίου 20. 1714, Ιανουαρίου 29· ἀπριλίου 28, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως· ματοῦ 25.

Νοταρᾶς Νεόφυτος· 1712, Ιανουαρίου 23. 1715, ὀκτωβρίου 21.

Πάσιος Κωνσταντινουπόλεως· 1727, νοεμβρίου 2. 1728, ματοῦ 13· Ιουνίου 27· νοεμβρίου 15.

Πάσιος Παλαιῶν Πατρῶν· 1717, ὀκτωβρίου 23.

Πάσιος Νικομηδείας· 1716, Ιουλίου 17.

Παναγιώτης γραμματικός· 1716, ἀπριλίου 1.

Παπαδόπουλος Κομνηνὸς Νικόλαος· 1713, ἀπριλίου 10, ἐκ Παταβίου. 1715, φεβρουαρίου 20· ἀπριλίου 8, ἐκ Παταβίου (1). (καὶ πολλὰ ἄλλα ἀχρονολόγητοι).

Παρθένιος Λαρίσης· 1707, μαρτίου 27. 1709, δεκεμβρίου 10. 1712, μαρτίου 13· σεπτεμβρίου 1. 1716 ὀκτωβρίου 12· νοεμβρίου 28. 1717, Ιανουαρίου 5· Ιανουαρίου 14· φεβρουαρίου 10· αὐγούστου 17. 1719, Ιουλίου 3· αὐγούστου 17, 19, 30· σεπτεμβρίου 6.

Παρθένιος Νικομηδείας· 1708, Ιανουαρίου 9. (ἄνευ ἔτους) Ιουνίου 5.

Παρθένιος Σμύρνης· 1707, νοεμβρίου 20. 1712, σεπτεμβρίου 1. 1716, ὀκτωβρίου 1.

Πυλαρινὸς Ἰάκωβος· 1713, Ιουλίου 27, ἀπὸ Σμύρνην.

Πῶπ Ἀναστάσιος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων· 1717, δεκεμβρίου 6, ἀπὸ Σερρών.

(1) Ἐν ταύτῃ προσεπισημειοῖ ἐν τῇ ἡμερομηνίᾳ: «κατὰ τὸ ὄρθον τῆς ἡμετέρας».

Σαμουήλ Ἀλεξανδρείας· 1715, ἀπριλίου 27· ιουνίου 25· αὐγούστου 1. 1717, φεβρουαρίου 4· μαρτίου 4. 1718, νοεμβρίου 6, ἀπὸ Χίου. 1719, μαρτίου 23, ἀπὸ Σμύρνης. (δεκεμβρίου 29 ἀχρονολόγητος).

Σεβαστὸς Κυμινήτης, 1684, φεβρουαρίου 20. 1698, μαρτίου 20 (1).

Σερμφείμ· 1715, μαῦ 15.

Σίλβεστρος Ἀντιοχείας· 1728, ἰανουαρίου 13.

Σίλβεστρος Κύπρου καὶ νέας Ἰουστινιανῆς· 1720, κατ' ἰανουάριον. 1721 μαρτίου 22. (ὑπογραφὰ διὰ κινναβάρεως).

Σινᾶ ἀρχιεπίσκοπος. 1688, Σεπτεμβρίου 10.

Σμαράγδα δόμνα· 1728, ἰουλίου 21.

Σουμμάκιος Ἄγγελος· 1708, ἀπριλίου 14, ἐκ Ζακύνθου. 1710, ἰουλίου 13.

Σουτζας Δράκος· 1714, ἰουλίου 22· αὐγούστου 30.

Σπαντωνῆς· 1688, μουνυχιῶνος 6 ἰσταμένου. πρωτεύωνος· 1696, Σεπτεμβρίου 31. μέγας ρήτωρ· 1713, ἰουνίου 28· δεκεμβρίου 28. 1714, νοεμβρίου 21. 1716, Σεπτεμβρίου 20. 1717, ἰανουαρίου 24· φεβρουαρίου 21. δεκεμβρίου 31 (ἀχρονολόγητος). μέγας χαρτοφύλαξ· 1719, ὀκτωβρίου 14. 1720, (ἀμηνολόγητος).

Σπαντωνῆς Σκαρλάτος· 1717, ἰανουαρίου 14.

Σπυρίδων (πρωτοπαπᾶς) Κερκύρας· 1725, ἰουνίου 18.

Στάννα δόμνα. 1707, ἀπριλίου 2.

Στέφανος Σερρών· 1716, ἰουνίου 7· ἰουνίου 12· αὐγούστου 6· Σεπτεμβρίου 30. 1717, ἰανουαρίου 19.

Ρακοβίτζας Μιχαήλ· 1704, μαρτίου 12. βοσβόδας· 1714, δεκεμβρίου 2. 1719, ἰουλίου 9. 1720, μαρτίου 30. 1724, μαῦ 17.

(1) Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ὑπογράφεται «Σεβαστὸς Κυμινήτης 6 βμάτος ποτε χρηματίας καθηγητής».

Ραμαδάνης Γεώργιος· 1715, νοεμβρίου 12. 1720, ιανουαρίου 13. ποστέλνικος· 1728, νοεμβρίου 16.

Ραμαδάνης Δημήτριος· 1715, ιουλίου 31.

Ρωσσέτος Ἰωάννης· 1728, αὐγούστου 21.

Ρωσσέτος Νικόλαος· 1713, ιουνίου 30. 1719, κατὰ μάρτιον.

Τραπεζούντιος Γεώργιος (ὁ Ὑπομενάς)· 1708, Σεπτεμβρίου 28. 1710, Σεπτεμβρίου 1· Δεκεμβρίου 7. 1711, ἀπριλίου 12. 1712, μαρτίου 15. (πᾶσαι Ἐνετίηθεν).

(Τυπάλδος) Μελέτιος Φιλαδελφείζης· 1695, ὀκτωβρίου 2.

Χουρμούζιος· 1707, βοηδρομιῶνος ζ' φθίνοντος. 1711, Φεβρουαρίου 27· μαρτίου 30· αὐγούστου 13.

Χρίστου Δημήτριος· 1708, ἀπριλίου 8, ἐξ Ἱερουσαλήμ.

Χριστόδουλος ἱεροδιάκονος τοῦ Καστορίας· 1716, Σεπτεμβρίου 22.

Χρυσοσκουλαῖος Δημητράσκος· Ἰουλίου 1. νοεμβρίου 22.

Χρυσόσκουλος Ἰωάννης· 1713, καλένδαι Φεβρουαρίου· μαρτίου 5· αὐγούστου 9, ἐν Κωνσταντινουπόλει. (λατινιστί).

5.

Ἐπιστολαὶ Ἀναστασίου Γορδίου.

Ἀγάθη μοναχῆ· 1711, Ἰουνίου 18· Ἰουλίου 18, Βραχνανόθεν.

Ἀθανασίῳ (Γορδίῳ) τῷ ἀδελφῷ· 1711, Σεπτεμβρίου 1, Βραχνιανόθεν (1)· ὀκτωβρίου 23, Βραχνιανόθεν. 1712, γαμηλιῶνος ι'. Ἰσταμένου, ἐκ τῆς ἐνεγκκαμένης· θαργηλιῶνος ε', πάτρηθεν· πυανφιῶνος γ', ἐκ τῆς ἐνεγκκαμένης· ποσειδεῶνος ζ'. 1713, ἐλαφηβολιῶνος ε', πάτρηθεν· θαργηλιῶνος ε' μεσοῦντος.

(1) Ἐν ταύτῃ προλογίῃ οὕτως εὐχόμενος. «δγιαίνων ἐκ νοσοῦντος εἴης, καὶ ἐξ θγιαίνοντος μὴ νοσῶν».

1714, σκιοφοριῶνος εικάδι, ἐξ Ἀραχώθης· πυανεψιδῶνος ς', ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης· πυανεψιδῶνος ἐπὶ δέκα, ἐκ τῆς χιονοφεγγώτου πατρίδος. 1716, γαμηλιῶνος ε' φθίνοντος, ἐκ τῆς πατρίας χθονός· μουυχιῶνος εικάδι, ἐκ τῆς κατὰ Κρήτας μητρίδος· βοηδρομιῶνος ς' μεσοῦντος, ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου. 1717, θαργηλιῶνος πρώτη ἐπὶ δέκα, ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης.

Ἀθανασίῳ Δημονίου καὶ Ἐλασσῶνος· 1711, νοεμβρίου 21, ἐκ Βρανιανῶν.

Ἀθανασίῳ ἡγουμένῳ τῆς μονῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῶν Μεγάλων Πυλῶν, τῆς κοινότερον λεγομένης Δουσίκου· 1710, ἰουλίου 10, ἐκ Πετρήλου.

Ἀλεξίῳ ἱερεὶ· 1711, ἰουνίου 7. 1713, ὀκτωβρίου 5, ἀπὸ Βρανιανῶν. 1715, ἰανουαρίου 27, ἐκ τῆς χιονοφεγγοφωτοβολούσης πατρίδος.

Ἀλεξίῳ καὶ Δάμπῳ τοῖς ἀδελφοῖς· Βρανιανόθεν.

Ἀνανία ἡγουμένῳ Τετάρνης· 1686, ἰανουαρίου 12, ἐκ Βρανιανῶν.

Ἀνθίμῳ Σερρῶν· 1684.

Ἀντωνίῳ τῷ ἐκ Νέας Κώμης ἱερεὶ ἐν Τρίκκῃ· 1712, ἀνθεστηριῶνος φθίνοντος, πάτρηθεν. 1714, μαιμακτηριῶνος δ', ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης· πυανεψιδῶνος νομηνια, ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης· πυανεψιδῶνος ζ', ἐκ τῆς παροικοπατρίδος· πυανεψιδῶνος ζ' φθίνοντος, ἐκ τοῦ ἐν τῇ πατρίδι καταλύματος. 1716, βοηδρομιῶνος θ' ἰσταμένου, ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου. 1718, ἀνθεστηριῶνος δ' ἐπὶ εικάδι, ἐκ τῆς Γούθης. 1723, σκιοφοριῶνος θ' λήγοντος, Βρανιανόθεν· ποσειδεῶνος, ἐκ τοῦ ἐμοῦ καταλύματος. 1724, ποσειδεῶνος θ' ἐπὶ εικάδι, ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι μονῆς. (καὶ δύο ἕτεραι ἀχρονολόγητοι 1).

(1) Ἐν μὲν τούτων ἀναφέρεται ὁ τὴν Θεσσαλίαν τότε μαστιζῶν λομμός.

Ἀποκουρίταις· 1719, Σεπτεμβρίου 14.

Ἀποστολάκη τῷ τιμιωτάτῳ ἄρχοντι (ἄχρονολόγητος).

Ἀρσενίῳ (Καλούδη) καθηγουμένῳ, καὶ σοφωτάτῳ διδασκάλῳ· 1692, μεταχγεϊνιδῶνος ὑστάτη, ἐξ Ἀνατωλικοῦ.

Ἀρσενίῳ Σταγῶν· 1719, Φεβρουαρίου 12,

Ἀρσενίῳ Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου· 1712, Νοεμβρίου 23, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος.

Γεωργάκη τῷ ἄρχοντι· 1686, Ἰανουαρίου 15, Βραβιανόθεν.

Γεωργάκη τῷ φιλομαθεστάτῳ ἢ μάλλον φιλιατροτάτῳ· 1722, Μουνυχιδῶνος ζ' φθίνοντος, Βραβιανόθεν.

Γεωργίῳ τῷ ἀναγνώστῃ· 1716, Ἀπριλίου 24, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος.

Γεωργίῳ τῷ φιλομαθεστάτῳ. 1712, Πυκνεψιδῶνος γ', πάτρηθεν.

Γεωργίῳ ἱερεῖ· 1707, ἐξ Ἀνατωλικοῦ (δύο). 1713, Πυκνεψιδῶνος ε' μεσοῦντος, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος γῆς. 1714, Μουνυχιδῶνος ε' μεσοῦντος, ἐκ τοῦ Ἀνατωλικοῦ.

Γρηγορίῳ ἱερομονάχῳ (Θετταλῷ).

Γρηγορίῳ ἱερομονάχῳ (Μανεση σχολαρχοῦντι ἐν Ἀνατωλικῷ)· 1684, Βραβιανόθεν. 1695, ἐξ Ἀνατωλικοῦ. (καὶ τρίτη ἄχρονολόγητος).

Γρηγορίῳ Κορίνθου· 1695, ἀπὸ Ἀνατωλικοῦ.

Γρηγορίῳ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης· 1697, ἐξ Ἀνατωλικοῦ, (δύο). 1698, (ἕτεροι δύο).

Δημητρίῳ. 1695. 1696, ἐξ Ἀνατωλικοῦ. 1714, Σκυφοριδῶνος εἰκάδι, ἐξ Ἀρχάβης· Μουνυχιδῶνος γ' ἐπὶ εἰκάδι, ἐκ τοῦ Αἰτωλικοῦ νησυδρίου.

Δημητρίῳ καὶ Ἰωάννῃ τοῖς ἱερεῦσι.

Διάκῳ ἄρχοντι· 1684, ἀπὸ τὰ Βραβιανά.

Διονυσίῳ Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων· 1712, Ἰουλίου 24. 1713,

ματου 28, ἐκ τῆς κατὰ Καστανίαν ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς ἧς Μοῦχα τὸ ἐπίκλημα. (καὶ δύο ἕτεραι).

Ἐπισκόπῳ 1707, ἐκ τοῦ νεουργηθέντος μονυδρίου τῆς Κατοχῆς.

Εὐγενίῳ τῷ διδασκάλῳ· ἐξ Ἀθηνῶν (ἀχρονολόγητος).

Εὐγενίῳ τῷ ἱερεὶ, ἐμῷ ὁμαίμονι καὶ ἀμφιμητρίῳ ἀδελφῷ· 1717, νοεμβρίου 5.

Εὐσταθίῳ Λοκρῷ, τῷ ἐπιτηδειοτάτῳ χρυσοκόμῳ· 1711, σεπτεμβρίου 10. 1715, μαρτίου 12, ἐκ τῆς πατρίδος. 1716, ὀκτωβρίου 12, ἐκ τῆς τὴν ἀνήλιον καὶ βαθύσκιον Γοῦβαν περιεχούσης χθονός· νοεμβρίου 21, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος.

Ζαχαρίᾳ ἱερεὶ· 1721, θαργηλιῶνος εἰκάδι, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος.

Θεολογίῳ ἱερεὶ· 1722, ἑκατομβαιῶνος ι'. (ἕτερα ἀχρονολόγητος).

Θωμᾷ τῷ ἄρχοντι· 1723, ματου 3, ἐπὶ εἰκάδι, ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς μονυδρίου τῆς ἀγίας Παρασκευῆς. (ἕτερα ἀχρονολόγητος).

Ἰερεμίᾳ ἱερομονάχῳ· δεκεμβρίου 1, ἀπὸ τὰ Βρανιανά.

Ἰωακείμ ἱερομονάχῳ. 1692. 1714, ματου εἰκάδι, ἐκ κώμης τινὸς Ἀραχώβης καλουμένης τῶν περὶ τὴν σὴν πατρίδα τὸ Καρπενήσιον· σκιοφοριῶνος εἰκάδι.

Ἰωαννικίῳ Δημητριάδος· 1711, ὀκτωβρίου 15, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος. 1712, μαρτίου 25, ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀποκρήμοις καὶ βαθύσκειοις ὄρεσι τῶν Ἀγράφων Βρανιανῶν· σκιοφοριῶνος ζ'. 1713, ἰουλίου 9 φθίνοντος, ἀπὸ Καστανίας· σεπτεμβρίου 10, ἀπὸ Πετρήλου· δεκεμβρίου 10, ἀπὸ Ἀνατωλικοῦ· δεκεμβρίου 27. 1715, μαρτίου 6, ἐκ τῆς πατρίδος. 1716, μουνυχιῶνος εἰκάδι, ἐκ τῆς πατρώας χθονός· μεταχειτιῶνος λ', ἐκ τῆς κατὰ παροικίαν πατρίδος· ὀκτωβρίου 12, ἐκ τῆς τὴν ἀνήλιον καὶ βαθύσκιον Γοῦβαν περιεχούσης χθονός· πυανσιῶ-

νος ε' μεσοῦντος, ἐκ τῆς τὴν ἀνήλιον καὶ σκοτεινὴν Γοῦβαν περιεχούσης χθονός. 1718, ἰουλίου γ' ἐπὶ εἰκάδι, ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης· σεπτεμβρίου 29, ἐκ τῆς πατρίδος· μεταχειτινῶνος β' φθίνοντος, ἐκ τῆς πατρίδος· ὀκτωβρίου 12, ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι μονῆς τῆς ἁγίας Παρασκευῆς· πυανεψιδῶνος ε' μεσοῦντος, ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης. 1719, ὀκτωβρίου 12, ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι μονῆς τῆς ἁγίας Παρασκευῆς.

Ἰωάννη πρεσβυτέρῳ καὶ οἰκονόμῳ. 1716, σεπτεμβρίου 20, ἐκ τῆς πατρίδος.

Ἰωσήφ ἱερομονάχῳ· 1698, ἐξ Ἀνατωλικοῦ.

Καλοκυρίτζη ἄρχοντι· 1711, ἰουλίου 27, ἐκ τῆς κοινῆς πατρίδος· σεπτεμβρίου 7.

(Καντακουζηνῷ) Σερβάνῳ ἡγεμόνι Οὐγγροβλαχίας· 1685, (ἐκ προσώπου Κάλως χήρας τοῦ ἐκεῖτε ἀποβιώσαντος Γιακουμῆ). — ἐκ προσώπου τῶν μοναχῶν Τετάρνης.

Κυρίλλῳ πατριάρχῃ· 1713, ἰουνίου 24 (ὡς ἐκ προσώπου Διονυσίου Λητσᾶς καὶ Ἀγράφων). 1716, φεβρουαρίου 15 (ὡς ἐκ προσώπου τῶν μοναχῶν Τετάρνης).

Κώνστα· 1685, ὀκτωβρίου 29, ἐκ Βρανιανῶν.

Κώνστα ἱερεῖ· 1717, ἰουλίου 15, ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης. 1718, ἀπριλίου 23, ἐκ τῆς πατρίδος· ἰουλίου 19.

Κωνσταντίνῳ πρωτοπρεσβυτέρῳ τῆς κατὰ Τρίκκην ἐκκλησίας καὶ ἀρχιερατικῷ ἐπιτρόπῳ· 1683, ἀπὸ Βρανιανᾶ (δύο).

Κωνσταντίνῳ τῷ ἄρχοντι· 1715, νοεμβρίου 16, ἀπὸ κώμης Βρανιανᾶ. 1716, ἀπριλίου φθίνοντος, ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου. 1717, ἰανουαρίου 7, ἐκ τῆς πατρίδος.

Κωνσταντίνῳ γραμματικῷ τῷ ἐκ Ζαγοράς· 1723, σκιροφοριῶνος θ' λήγοντος, Βρανιανόθεν. (καὶ ἕτεραι δύο ἀχρολόγητοι).

Λασκάρει· 1695, ἀπὸ Ἀνατωλικοῦ.

Μανουλάκη ταβολαρίω τῆς Θεσσαλονικέων μητροπόλεως· 1712, ἰουνίου 23, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος.

Μαυροκορδάτω Νικολάω ἡγεμόνι Οὐγγροβλαχίας· 1712, νοεμβρίου 2. (ἐτέρα ἀχρονολόγητος). 1716, φεβρουαρίου 15 (ἐκ προσώπου μοναχῶν Τετάρνης).

Μιχαήλῳ τῷ σπουδαιοτάτῳ· 1721, πυανεψιδνος δ'. λήγοντος.

Νεοφύτῳ Νκυπάκτῳ καὶ Ἄρτης· 1706, ἐξ Ἀνατωλικοῦ· (καὶ ἕτεροι δύο). 1707, ἐξ Ἀνατωλικοῦ (καὶ ἕτεροι δύο). 1711, ἰανουαρίου 8, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος· σεπτεμβρίου 1, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος. 1714, αὐγούστου 1, ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου. 1715, ἀνθεστηριῶνος β'. ἐπὶ δέκα, ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου. 1716, φεβρουαρίου ε'. ἰσταμένου ἐκ τῆς πατρῴας χθονός· αὐγούστου 1, ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου. 1721, ἰουνίου 12, ἐκ τινος ἐν τῇ ἐμῇ πατρίδι κειμένης μονῆς τῆς ἀγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, Γούβης ἐγχωρίως οὕτω χυδαιότερον καλουμένης. 1724, φεβρουαρίου εἰκάδι, ἐκ τῆς σμικροτάτης μονῆς τῆς ἀγίας Παρτηκευῆς ἐν τῇ κώμῃ τῶν ἐν Ἀγράφῳ Βρανιανῶν.

Τοῖς ἐν τῇ κλεινῇ καὶ θεοφυλάκτῳ κώμῃ τοῦ μεγάλου Νεοχωρίου· 1712, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος. — Τοῖς αἰδεσιμωτάτοις ἱερεῦσι Νεοχωρίου· οἴδατε τίς, καὶ ὅθεν, καὶ ὅτε.

Νικολάῳ τῷ ἐξ Ἄρτης (διδασκάλῳ)· 1683, ἐκ Βρανιανῶν. 1723, σχροφοριῶνος τετάρτη, Βρανιανόθεν. (καὶ ἕτερα ἀχρονολόγητος).

Νικολάῳ ἱερεῖ· 1683, ἐκ Βρανιανῶν.

Παναγιώτῃ ἄρχοντι· 1685, ἰουνίου 5, ἀπὸ Βρανιανῶν· σεπτεμβρίου 28. (καὶ ἕτερα ἀχρονολόγητος).

Παρθενίῳ ἡγουμένῳ τῆς μονῆς τῶν Μεγάλων Ἰουλῶν καὶ τῷ ἱερομονάχῳ Γρηγορίῳ· 1683, αὐγούστου 16, ἀπὸ Βρανιανῶν.

Παρθενίῳ ἱερομονάχῳ· 1686, δεκεμβρίου 21, ἐκ Βρανιανῶν.

Παρησιώ ιερεί· 1720, βοηδρομιώνος β'. φθίνοντος, ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος. 1721, θαρρηλιώνος εἰκάδι, ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι μονῆς τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ἧτις καὶ Γούβα τοῖς ἐγχωρίοις κοινότερον λέγεται.

Παχωμίω ἱερομονάχῳ. (ἀχρονολόγητος).

Σουμμακίῳ Ἀγγέλῳ τῷ εὐγενεστάτῳ καὶ λογιωτάτῳ εἰς Ζάκυνθον· 1706, ἐξ Ἀνατωλικοῦ.

Στεφάνῳ Σερρών· 1715, πυκνεψιδώνος μεσοῦντος, ἐκ τῆς πατρίδος. 1716, μεταγειντιώνος ζ'. λήγοντος, ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους. 1720, μουρυχιώνος ς'. μεσοῦντος, ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι μονῆς τῆς ἁγίας Παρασκευῆς· σκίροφοριώνος θ'. φθίνοντος, ἐκ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς· μεταγειντιώνος εἰκάδι, ἐκ τῆς ἁγ. Παρασκευῆς. 1722, ἑκατομβαιώνος ι'. ἐκ τῆς ἁγ. Παρασκευῆς. (καὶ ἕτεροι ἐξ ἀχρονολόγητοι).

Συμεῶν Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου· 1718, δεκεμβρίου 7, ἐν τῆς κατὰ τὴν κώμην τῶν Βραχνιανῶν ἀνήλιου Γούβης. 1721, ἰανουαρίου ζ'. ἰσταμένου. 1723, φεβρουαρίου 27, ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἀνήλιον Γούβαν τῶν Βραχνιανῶν μονῆς τῆς ἁγίας Παρασκευῆς· ὀκτωβρίου 29, ἐκ τοῦ μονυδρίου τῆς ἁγίας Παρασκευῆς. καὶ (ἀνευ ἔτους) ἐκ τῆς βαθυσκίου Γούβης τῶν Ὑπερρινιανῶν ἢ Βραχνιανῶν.

Κατ' ἑξὶ Χριστῷ ἄρχοντι τῷ ἐκ Παραμεριτῶν εἰς Θεσσανίκην· 1711, ἰουλίου 18, ἐκ Βραχνιανῶν. (καὶ ἕτερα ἀχρονολόγητος).

Τοῖς ὁποδῆποτε φιλοθέοις χριστιανοῖς· 1711, δεκεμβρίου 10. — Συστατικὴ ὑπὲρ πτωχῆς τινος γυναικὸς ἀχρονολόγητος. — Προτρεπτικὴ εἰς ἐλεημοσύνην· 1686.

Χριστοφῶρῳ ἱερομονάχῳ· 1697, ἐξ Ἀνατωλικοῦ, ἐπιστολαὶ δύο (1). 1706, ἐξ Ἀνατωλικοῦ. 1711, αὐγούστου 5, ἐκ

(1) Ἐν ταύτῃ ἀποκαλεῖ τὸ Ἀνατωλικὸν « ὅμοιον τῇ ἀμφερύτῃ καὶ ἀναποδράστῃ τῆς Καλυψοῦς νήσῳ ».

τῆς ἑμῆς πατρίδος· Σεπτεμβρίου 1, Βραχνιανόθεν· μαιμακτηριῶνος α'. ἐπὶ δέκα, Βραχνιανόθεν· πυανεψιδῶνος ζ'. μεσοῦντος, ἐκ τῆς ἑμῆς παροικοπατρίδος· δεκεμβρίου 7. 1712, πυανεψιδῶνος ι'. ἐκ Βραχνιανῶν. 1713, ποσειδεῶνος ζ'. λήγοντος. 1714, βοηδρομιῶνος ὑστάτη, πάτρηθεν· δεκεμβρίου 12, ἀπὸ Καστνίας. 1716, μαιμακτηριῶνος ς'. Ἰσταμένου· μαιμακτηριῶνος β'. φθίνοντος, ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης. 1718, ποσειδεῶνος εἰκάδι (2). 1719, αὐγούστου 26, ἐκ τοῦ μονυδρίου τῆς ἀγίας Πρασκευῆς. 1722, ὀκτωβρίου 30, ἐκ τῆς ποτὲ μὲν κοινῆς, νῦν δὲ ἰδιαζούσης παροικίας. (καὶ ἕτεραί τινες ἀχρονολόγητοι).

6.

Σεργίου Μακράου ἐπιστολαί.

1774. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Κυρίλλῳ, ὀκτωβρίου 8. Τῷ λογιωτάτῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ, ὀκτωβρίου 20. Τῷ αὐτῷ, κατὰ δεκέμβριον. Τῷ σοφολογιωτάτῳ μοι πατρίτε καὶ διδασκάλῳ κυρίῳ Θεοφάνει.

1775. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Κυριακῷ, κατὰ νοέμβριον. Τῷ λογιωτάτῳ Γεωργίῳ, κατὰ νοέμβριον. Τῷ διδασκάλῳ Θεοφάνει. Τῷ λογιωτάτῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ (δύο). Τῷ λογιωτάτῳ Γεωργίῳ. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Κυριακῷ. Χρυσάνθῳ Ἱερομονάχῳ.

1776. Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ Κυρίλλῳ, κατὰ φεβρουάριον. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας, ἀπριλίου 9. Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ Κυρίλλῳ, ἰουλίου 17. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Κυριακῷ, αὐγούστου 14.

1777. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, μαρτίου 15. Τῷ λογιωτάτῳ Κυριακῷ, μαρτίου 15.

(2) Ἐν ταύτῃ ὑπογράφεται «Ὁ ὑπὸ σοῦ τῷ μὲν δοκῶν σοφώτατος ἐπιγραφόμενος, τῷ δὲ εἶναι καὶ τῇ ἀληθείᾳ Κοροῖβου καὶ Μελετίδου τῶν περιεδομένων ἐκείνων ἀνοητότερος».

1778. Κυρίλλω πνευματικῷ καὶ διδασκάλω, ἰανουαρίου 8. Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ Γαβριήλ, ἰανουαρίου 17. Τῷ αὐτῷ, ἰανουαρίου 31. Τῷ λογιωτάτῳ Γεωργίῳ, κατὰ ἰανουάριον. Τῷ πανιερωτάτῳ Κίας καὶ Θερμίων, φεβρουαρίου 5. Τῷ λογιωτάτῳ Γιώαννη, κατὰ φεβρουάριον. Κυρίλλω τῷ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ, μαρτίου 25. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννη, νοεμβρίου 18. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Κυρίλλω, νοεμβρίου 20. Τῷ διδασκάλῳ Γαβριήλ, δεκεμβρίου 25.

1779. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννη, κατὰ φεβρουάριον. Τῷ λογιωτάτῳ Γεωργίῳ διδασκάλῳ τῆς Ἀδριανουπόλεως, κατὰ φεβρουάριον. Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ διδασκάλῳ κύρ Τιμοθέῳ εἰς Σιατίστην, μαρτίου 1. Τῷ πανιερωτάτῳ Ἀδριανουπόλεως κυρίῳ Νικηφόρῳ, μαρτίου 20. Τῷ καθηγουμένῳ τῆς ἐν Γκοβόροις μονῆς κυρίῳ Γαβριήλ, ἀπριλίου 9. Τῷ ἱερολογιωτάτῳ κύρ Ἰωσήπῳ (εἰς Ἄγραφα) ματου 17. Τῷ σοφωτάτῳ μοι διδασκάλῳ Θεοφάνει, ματου 19. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννη, ἰουλίου 25. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλω, ἰουλίου 28. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννη, σεπτεμβρίου 27. Τῷ αὐτῷ, νοεμβρίου 16. Τῷ πανοσιωτάτῳ καθηγουμένῳ Γαβριήλ, νοεμβρίου 17. Τῷ διδασκάλῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ, δεκεμβρίου 7.

1780. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννη, ἰανουαρίου 8. Τῷ σοφολογιωτάτῳ διδασκάλῳ Χρυσάνθῳ, ἰουλίου 1. Τῷ διδασκάλῳ καὶ πνευματικῷ Κυρίλλω, ἰουλίου 24. Τῷ ἀγίῳ Καστορίας Γενναδίῳ, ἰουλίου 25.

1781. Τῷ ἀγίῳ Καστορίας Γενναδίῳ, ἀπριλίου 25. Τῷ πανοσιωτάτῳ διδασκάλῳ Κυρίλλω, νοεμβρίου 23. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννη, νοεμβρίου 25.

1782. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννη, ἰανουαρίου 3. Τῷ λογιωτάτῳ Παναγιώτῃ, κατὰ ἰανουάριον. Τῷ αὐτῷ, ἀπριλίου 20. 20. Τῷ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ Κυρίλλω, ματου 9. Τῷ αὐτῷ, ἰουνίου 20. Μοναχῷ Διονυσίῳ τῷ ἀπὸ Θεσσαλονίκης,

ιουλίου 9. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννῃ, κατὰ ἰούλιον. Τῷ πανιερωτάτῳ ἀγίῳ Λυχνιδῶν, αὐγούστου 7. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, αὐγούστου 14. Τῷ ἀπὸ Θεσσαλονίκης μοναχῷ Διονυσίῳ, Σεπτεμβρίου 20. Τῷ πρῶν Θεσσαλονίκης Δαμασκηνῷ τῷ ὑστερον Διονυσίῳ, νοεμβρίου 17.

1783. Τῷ ἀγίῳ Σμύρνης Προκοπίῳ, Φεβρουαρίου 21. Τοῖς λογιωτάτοις διδασκάλοις τῆς ἐν τῷ ἀγίῳ Ὁρει σχολῆς, Σεπτεμβρίου 20. Καλλινίκῳ Τουρνόβου, νοεμβρίου 7. Τῷ διδασκάλῳ Ἰωάννῃ, νοεμβρίου 20.

1784. Τῷ διδασκάλῳ Ἰωάννῃ, ἰουλίου 11. Τῷ πανοσιωτάτῳ Κυρίλλῳ, Σεπτεμβρίου 22. Τῷ ὀσιωτάτῳ κυρίῳ Χριστοφύρῳ, Σεπτεμβρίου 22.

1785. Τῷ διδασκάλῳ Γεωργίῳ εἰς Ἀδριανούπολιν, Φεβρουαρίου 21. Τῷ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, Φεβρουαρίου 28. Τῷ λογιωτάτῳ Παντελεήμονι εἰς Σκόπελον, κατὰ Φεβρουάριον. Τοῖς λογιωτάτοις διδασκάλοις τῆς σχολῆς τοῦ ἀγίου Ὁρους, κατὰ Φεβρουάριον. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Χρυσάνθῳ εἰς Νάξον, Μαρτίου 9. Τῷ λογιωτάτῳ ἐν διδασκάλοις καὶ πανοσιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις προσετώτι τῆς καπέλης τῶν ὀρθοδόξων Γραικῶν εἰς Βιένναν κυρίῳ Γαβριήλ (Καλλονᾷ) ἰουνίου 3. Τῷ λογιωτάτῳ Παναγιώτῃ Παλαμᾷ, ἰουνίου 11. Τῷ ἐν ἱερομονάχοις σοφῷ διδασκάλῳ Ἰακώβῳ, κατ' ἰούνιον. Τῷ ἱερολογιωτάτῳ διδασκάλῳ κυρίῳ Ἰακώβῳ εἰς Σάμον, ἰουλίου 25. Γερασίμῳ Ἀλεξανδρείας, ὀκτωβρίου 11. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, ὀκτωβρίου 15. Τῷ διδασκάλῳ Ἰακώβῳ εἰς Σάμον, κατ' ὀκτώβριον.

1786. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, Ἰανουαρίου 8. Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ διδασκάλῳ Ἰακώβῳ, Φεβρουαρίου 26. Τῷ πανοσιωτάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ Δοσιθέῳ, Ἀπριλίου 23. Τῷ πανοσιωτάτῳ διδασκάλῳ Ἰωάννῃ εἰς Ἴάσιον, Μαρτίου 8. Τῷ ἀγίῳ Μύρων κυρίῳ Ἰωάννῃ, Ἀπριλίου 30. Τῷ διδασκάλῳ Ἰωάννῃ εἰς Ἰά-

σιον, ματου 20. Τῷ ἱερομονάχῳ Γαβριήλ (Καλλονᾷ) εἰς Βιέννην, ἰουνίου 7. Τῷ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, ἰουλίου 24. Τῷ σκευοφύλακι τῆς μονῆς Βατοπεδίου Ἰωσήφ, ἰουλίου 25. Τῷ μεγάλῳ ποστελνίκῳ Δημητρίῳ (Ράλλῃ) κατ' ὀκτώβριον (1).

1787. Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ διδασκάλῳ τῆς Σάμου Ἰακώβῳ, ἀπριλίου 27. Τῷ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, ἰουνίου 1. Τῷ αὐτῷ, ὀκτωβρίου 12.

1788. Ἐπισκόπῳ Μποζιέου Δοσιθέῳ, ἰανουαρίου 17. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, ματου 9. Τῷ πανιερωτάτῳ ἀγίῳ Καστορίας, κατὰ Σεπτέμβριον. Τῷ πανιερωτάτῳ ἀγίῳ Τρίκκης. Τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἄρχοντι μεγάλῳ δραγουμάνῳ Κωνσταντίνῳ Ράλλῃ.

1789. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, ἰανουαρίου 19. Τῷ διδασκάλῳ Ἰακώβῳ εἰς Σάμον, Φεβρουαρίου 3.

1791. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, Δεκεμβρίου 8. Τῷ αὐτῷ, Δεκεμβρίου 13.

1792. Τῷ αὐθέντῃ Μολδοβλαχίας Ἀλεξάνδρῳ Μουρούζῃ, ἰανουαρίου 15. Τῷ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, ἰουνίου 7. Τῷ πανιερωτάτῳ Νέων Πατρῶν Πολυκάρπῳ, νοεμβρίου 11. Τῷ αὐθέντῃ Μολδοβίας, Δεκεμβρίου 15. Τῷ πανοσιωτάτῳ μεγάλῳ ἀρχιμανδρίτῃ κυρίῳ Ἰωσήφ, κατὰ Δεκέμβριον.

1793. Τῷ πανιερωτάτῳ Κίτρου, ἀγούστου 15. Τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Ἰωσήφ, κατὰ νοέμβριον.

1794. Τῷ σοφολογιωτάτῳ διδασκάλῳ Ἰωάννῃ, ἰουνίου 27. Τῷ αὐτῷ, νοεμβρίου 5. Εὐγενίῳ Βούλγαρῃ, Δεκεμβρίου 9. Τῷ πατριάρχῃ Προκοπίῳ, Δεκεμβρίου 12.

1795. Τῷ πρῶτῳ πατριάρχῃ Νεοφύτῳ, ἰανουαρίου 24. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας, ἰουλίου 13. Τῷ πανιερωτάτῳ Κυζίκου, κατ' ἰούλιον. Τῷ πανιερωτάτῳ Προικονήσου.

1797. Τῷ λογιωτάτῳ Γεωργίῳ, Φεβρουαρίου 10. Δοσιθέῳ Οὐγγροβλαχίας, μαρτίου 19. Τῷ λογιωτάτῳ γραμματικῷ Στε-

(1) Διτέλεισε μαθητὴς τοῦ Μακραιοῦ.

φάνω, μαρτίου 19. Τῷ πανιερολογιωτάτῳ Βηθλεέμ, μαρτίου 19. Τῷ σοφωτάτῳ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, κατ' ἀπρίλιον. Τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Ἰωσήφ, Ιουνίου 9.

1799. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσ. Ὑψηλάντῃ, Ιουνίου 14.

1800. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσταντίνῳ Ὑψηλάντῃ, κατὰ μάρτιον. Τῷ αὐθέντῃ Οὐγγροβλαχίας, Ἀλεξάνδρῳ Κωνσταντίνῳ Μουρούζῃ, αὐγούστου 23. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσταντίνῳ Ὑψηλάντῃ, δεκεμβρίου 12.

1801. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσ. Ὑψηλάντῃ, μαρτίου 16.

1803. Τῷ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, μαρτίου 7. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννῃ, μαρτίου 17. Εὐγενίῳ Βούλγαρῃ, δεκεμβρίου 12.

Ἀχρονολόγητοι.

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ ἐν ἀρχιερεῦσιν Εὐγενίῳ Βούλγαρῃ εἰς Πετρούπολιν. Τῷ ἐν ὁσίοις σοφῷ Χριστοφόρῳ. Τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ κυρίῳ Δημητρίῳ, εἰς Βουκουρέστι. Τῷ λογιωτάτῳ Φωτίῳ. Τῷ ἐρωτήσαντι διδασκάλῳ Ἰωακείμ. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Κυριακῷ (ἐπιστ. 3). Τῷ αὐθέντῃ Οὐγγροβλαχίας Ἀλεξ. Κωνστ. Μουρούζῃ (ἐπιστ. 5). Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας (ἐπιστ. 2). Τῷ διδασκάλῳ Ἀγαπίῳ. Τῷ διδασκάλῳ Μανασσῇ. Τῷ πανιερωτάτῳ Οὐγγροβλαχίας Δοσιθέῳ. Τοῖς ἐμοῖς λίαν ἀγαπητοῖς Ἀγαπίῳ καὶ Διονυσίῳ. Τῷ Νικομηδείας Μελετίῳ. Ἀωνόμῳ ἀρχιερεῖ. Τῷ ἀγίῳ Λυχνιδῶν Γρηγορίῳ, νοεμβρίου 28. Τῷ πολυμαθεστάτῳ ἄρχοντι καμαράση Τῷ εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι Τῷ διδασκάλῳ καὶ πνευματικῷ Κυρίλλῳ (2). Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννῃ εἰς Ἰάσιον. Τῷ λογιωτάτῳ Γεωργίῳ εἰς Ἀδριανούπολιν. Κωνσταντίνῳ . . . Τῷ λογιωτάτῳ Παναγιώτῃ (Παλαμᾶ). Ἀγίῳ καθηγουμένῳ . . .

Η.
ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ
(1538 — 1684.)

φάνω, μαρτίου 19. Τῷ πανιερωτοιωτάτῳ Βηθλεέμ, μαρτίου 19. Τῷ σοφωτάτῳ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, κατ' ἀπρίλιον. Τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Ἰωσήφ, Ιουνίου 9.

1799. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσ. Ὑψηλάντῃ, Ιουνίου 14.

1800. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσταντίνῳ Ὑψηλάντῃ, κατὰ μάρτιον. Τῷ αὐθέντῃ Οὐγγροβλαχίας, Ἀλεξάνδρῳ Κωνσταντίνῳ Μουρούζῃ, αὐγούστου 23. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσταντίνῳ Ὑψηλάντῃ, δεκεμβρίου 12.

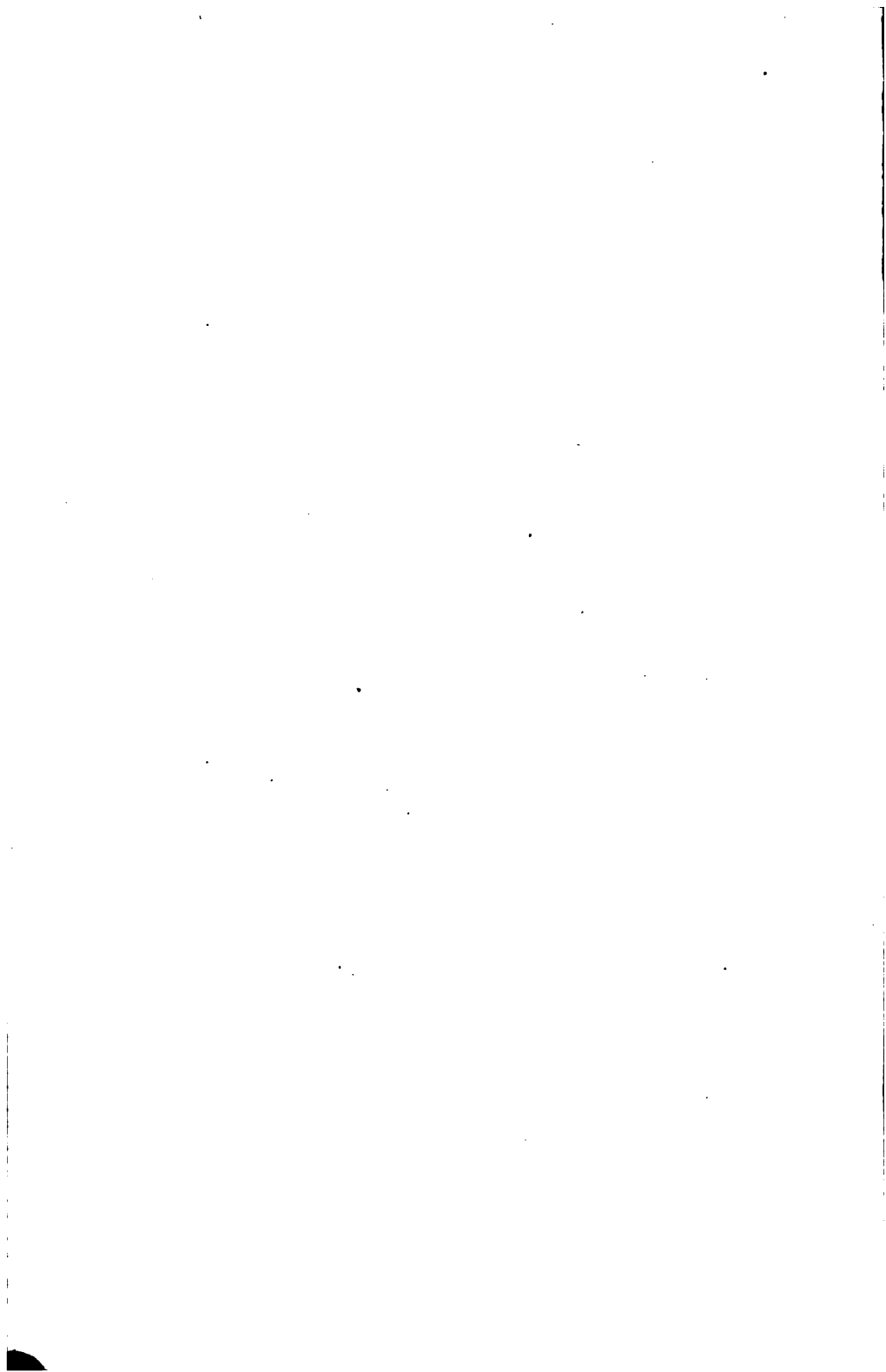
1801. Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας Κωνσ. Ὑψηλάντῃ, μαρτίου 16.

1803. Τῷ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ Κυρίλλῳ, μαρτίου 7. Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννῃ, μαρτίου 17. Εὐγενίῳ Βούλγαρῃ, δεκεμβρίου 12.

Ἀχρονολόγητοι.

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ ἐν ἀρχιερεῦσιν Εὐγενίῳ Βούλγαρῃ εἰς Πετρούπολιν. Τῷ ἐν ὁσίοις σοφῷ Χριστοφόρῳ. Τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ κυρίῳ Δημητρίῳ, εἰς Βουκουρέστι. Τῷ λογιωτάτῳ Φωτίῳ. Τῷ ἐρωτήσαντι διδασκάλῳ Ἰωακείμ. Τῷ σοφολογιωτάτῳ Κυριακῷ (ἐπιστ. 3). Τῷ αὐθέντῃ Οὐγγροβλαχίας Ἀλεξ. Κωνστ. Μουρούζῃ (ἐπιστ. 5). Τῷ αὐθέντῃ Μολδαβίας (ἐπιστ. 2). Τῷ διδασκάλῳ Ἀγαπίῳ. Τῷ διδασκάλῳ Μανασσῇ. Τῷ πανιερωτάτῳ Οὐγγροβλαχίας Δοσιθέῳ. Τοῖς ἐμοῖς λίαν ἀγαπητοῖς Ἀγαπίῳ καὶ Διονυσίῳ. Τῷ Νικομηδείᾳ Μελετίῳ. Ἀνωμόμῳ ἀρχιερεῖ. Τῷ ἁγίῳ Λυχνιδῶν Γρηγορίῳ, νοεμβρίου 28. Τῷ πολυμαθεστάτῳ ἄρχοντι καμαράση Τῷ εὐγενεστάτῳ ἄρχοντι . . . Τῷ διδασκάλῳ καὶ πνευματικῷ Κυρίλλῳ (2). Τῷ λογιωτάτῳ Ἰωάννῃ εἰς Ἰάσιον. Τῷ λογιωτάτῳ Γεωργίῳ εἰς Ἀδριανούπολιν. Κωνσταντίνῳ . . . Τῷ λογιωτάτῳ Παναγιώτῃ (Παλαμᾶ). Ἀγίῳ καθηγουμένῳ. . . .

Η.
ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ
(1538 — 1684.)

Ἱερεμίας Α' τὸ β'. — 7047 (1538-1539). Ἀφιερωτικὸν τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Βρόγκα πατριαρχικῆς κατοικίας μετὰ τῆς περιοχῆς, κήπου καὶ ἀμπέλου, εἰς μετόχιον καὶ γνήσιον κτήμα τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας (1).

Ἰωάσαφ Β'. — 7072, ἰνδικτιῶνος ζ', (1563). Περὶ τοῦ διοικεῖσθαι τὰ τῆς ἐκκλησίας δι' ἐπιτρόπων κληρικῶν καὶ ἀρχόντων, καὶ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἀφιερώσεως χιλίων φλωρίων τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἥτοι τῇ ἱερᾷ μονῇ τῆς Παμμακαρίστου. Κατ' Ἰανουάριον (1564), περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἀφιερωθέντων χιλίων φλωρίων τῇ ἀγίᾳ μονῇ τῆς Παμμακαρίστου, ἥτοι τῷ πατριαρχείῳ, καὶ περὶ διορισμοῦ ἐπιτρόπων εἰς διοίκησιν αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐλευσομένων χρημάτων, τοῦ μεγάλου οἰκονόμου πρεσβυτέρου Θεοδώρου, τοῦ κῆρ Ἀντωνίου Καντακουζηνοῦ τοῦ ἀπὸ τὸν Γαλατᾶν, τοῦ κῆρ Μωζᾶλου τοῦ Γαβρᾶ, τοῦ κῆρ Κωνσταντίνου Πάλαιολόγου, καὶ ἀπὸ τῶν Καρμανιωτῶν τοῦ κῆρ Καρατζᾶ.

Μήτηροφάνης Γ'. — 7074 ἰνδ. θ', κατ' ἰούλιον (1566), περὶ τῶν ἀφιερωμάτων τῆς Τριανταφυλλίνης θυγατρὸς Κατζῆ Δημητρίου εἰς τὸν ἐν Ἰψωμάθιοις ναὸν τῆς Παναγίας τῆς ἐπονομαζομένης Χρυσαληθινῆς.

(1) Τῆς δωρεῆς ταύτης μᾶλλονται καὶ Δοσίθεος (περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχουσάντων), καὶ Ἀθην. δ' Ἰψηλάντης (Ἱστορ. σελ. 67).

Μητροφάνης Γ'. — 7077, ινδ. ιβ', κατὰ Σεπτέμβριον (1568) σιγίλλιον περί τοῦ, ὅτι ἡ ἐν Παροναξίᾳ ἐκκλησία τῆς Πρωτοθρόνου ἐδόθη παρὰ τοῦ κτήτορος αὐτῆς Νικολάου Σπανοῦ Ἀκροστιχαρίου εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ παπᾶ Γεώργιον τὸν Σπανὸν καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ ἀπογόνους, εἰς δὲ τὸν ἕτερον υἱὸν αὐτοῦ παπᾶ Ἰωάννην ἐδόθησαν τὰ δύο παρεκκλησίδια τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τοῦ ἁγίου Ἀκινδύνου, καὶ οὕτως ὄφελουσι μένειν (1).

Ἱερεμίας Β'. — 7087, ινδ. ζ', κατ' ὀκτώβριον (1578), πρᾶξις συνοδικῆ περί τῶν χιλίων φλωρίων τῶν ἀφιερωθέντων ὑπὸ τοῦ πατριαρχοῦ Ἰωάσαφ, ὅτι παρέδωκεν αὐτὰ ὁ προκατοχος Μητροφάνης τῷ Ἱερεμίᾳ, ἀγοράσαντι δι' αὐτῶν τὸ ὄσπιτιον τοῦ Τζαούση τὸ πλησίον τοῦ πατριαρχείου καὶ τοῦ γυναικείου μοναστηρίου εἰς κτήσιν τῆς Μεγ. ἐκκλησίας. (ἄνευ ἡμερομηνίας), σημείωσις ἀφιερώσεως τῆς Κριτοπουλίνης ἐκ Χρυσοκεράμου τῶν κτημάτων αὐτῆς εἰς τὴν Μ. ἐκκλησίαν.

Μητροφάνης Γ' τὸ β'. — 7088, ινδ. η', κατ' ἰούλιον (1580), πρὸς τὸν Παροναξίαν, ἵνα ἔχωσι καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ ἱερεῖς τὴν ἐν τῇ νήσῳ ἐκκλησίαν τῆς Πρωτοθρόνου. (ἄνευ ἡμερομηνίας), βεβαιωτικὸν τῆς ἀφιερώσεως τοῦ πρῶην ἡγεμόνος Μολδαβίας Πέτρου βοεβόδα εἰς τὴν Μ. ἐκκλησίαν τῶν ὄσπιτιων αὐτοῦ, τῶν ποτὲ ἰδιοκτῆτων τοῦ Ράλη.

Ἱερεμίας Β' τὸ β'. — 7090, ινδ. ι', κατὰ μάιον (1582), περί τῶν ἐκδοθέντων συνοδικῶν γραμμάτων εἰς ἐπικύρωσιν τῶν ἐν Ρεθύμνῃ ἐννέκ κελλίων τῶν ἀφιερωμένων τῇ Μ. ἐκκλησίᾳ, καὶ περί τῶν ἀνακτισάντων αὐτὰ ἰδίᾳ δαπάνῃ Μανουὴλ Δημητρίου Δρακόντη, Γεωργίου Μαυροειδῆ, Ἀλεξίου Ντερμόνα, καὶ Φάντη Γρίτη.

(1) Ἐν τῷ σιγίλλῳ τοῦτω μνημονεύονται παρόντες « καὶ οἱ τιμώτατοι κληρικοὶ καὶ Σταυροφόροι τῆς Μεγάλης ἐκκλησίας ».

Θεόληπτος Β'. — 7093, ινδ. ιγ', κατὰ μάτον (1585),
περὶ τοῦ δοθῆναι τὴν ἐξαρχίαν Σάμου τῷ πρωταποστολαρίῳ
Κωνσταντίνῳ (1).

Ἰερεμίας Β' τὸ γ'. — 7098, ινδ. γ', μάτου 25 (1590),
σημείωσις περὶ ἀφιερώσεως τοῦ Καρχιῶννου ἐκ Στενίτσης τῆς
Χριστιανοπούλεως ἐνὸς ἀμπελίου ἐν χωρίῳ Τσιναρί τῆς Νικο-
μηδείας εἰς τὴν Μ. ἐκκλησίαν.

..... — 7108, ινδ. ιγ', ὀκτωβρίου 29 (1599), ἡ-
μέρα δευτέρα, παραίτησις τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργου; Παρθε-
νίου (2).

Ματθαῖος Β' τὸ γ'. — 7108, ινδ. ιγ', κατ' ἰούνιον (1600),
καθαίρεσις τοῦ Κύπρου Ἀθανασίου, γινώμη καὶ τοῦ Ἀλεξαν-
δρείας Μελετίου Πηγά.

Ματθαῖος Β' τὸ γ'. — 7109, ινδ. ιδ', κατὰ ἰανουάριον
(1601), γράμμα πρὸς τοὺς Κυπρίους, ὅτι καλῶς ἐκλεχθεὶς ὁ
Βενιαμίν, ἔλαβε τὸ μπεράτιον καὶ ἀπῆλθεν εἰς Κύπρον. Φε-
βρουαρίου 28, ὑπόμνημα Αἴνου Παρθενίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόν-
τος. Φεβρουαρίου 28, ὑπόμνημα Λακεδαιμονίας Ἰεζεκιήλ, ἀντὶ
τοῦ καθαιρεθέντος καὶ παυθέντος Μακαρίου. Μαρτίου 13, αἴ-
τησις Κορίνθου Ἀνθίμου περὶ χειροτονίας ἐπισκόπων. Μαρτίου
21, ὑπόμνημα Λακεδαιμονίας Χρυσάνθου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος
Γεζεκιήλ. Μαΐου 15, καθαίρεσις τοῦ Ἀκρίστης Διονυσίου, ὡς
ἀποστατήσαντος κατὰ τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάν Μεχεμέτ (3),
καὶ ὑπόμνημα τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Θεωνᾶ. Μαΐου 15, ἱερέως
Μεθυμναίου ὑπόσχεσις, ὅτι οὐκ ἐπιμιχθήσεται εἰς τὰ τελώνια
τῆς χώρας, οὐδὲ πρὸς τοὺς κρατοῦντας συναναστραφήσεται.

(1) Ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ἡμετέρῳ Βιογραφικῷ σχεδιάσματι περὶ Ἰε-
ρεμίου Β'.

(2) Ἐν τούτῳ δὲν μνημονεύεται ὁ πατριαρχεῦων.

(3) Περὶ τούτου βλ. Τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα σελ. 211, ἐν ᾗ
διορθωτικόν τὸ ἔτος 1611.

Μαΐου 18, συμφωνία τῶν Σιναΐτων μετὰ Λαυρεντίου τοῦ Σιναίου. Κατ' ἰούνιον, υπόμνημα τοῦ Σοφίτζ Ἰωάσαφ, ἀντί τοῦ τελευτήσαντος Γρηγορίου. Ἰουλίου 24, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Ἐρμουλιανοῖς τῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

Ματθαῖος Β' τὸ γ'. — 7110, ἰνδ. ιε'. Κατ' ὀκτώβριον (1601), υπόμνημα τοῦ Μηδείας Γαβριήλ. Κατὰ νοέμβριον, περὶ ἐξώσεως τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργους Παρθενίου, καὶ ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ. Νοεμβρίου 23, ἡμέρα δευτέρα, υπόμνημα Ναυπλίου καὶ Ἄργους Ἀνθίμου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Παρθενίου. Δεκεμβρίου 2, υπόμνημα Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Ἰωάσαφ, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Σεραφεῖμ (1). (ἔνευ ἡμερομηνίας) υπόμνημα Δαμαλῶν καὶ Πεδιάδος Ἀθανασίου, κατὰ τὴν ἐνω αἰτησιν τοῦ Κορίνθου.

Νεοφύτος Β'. — 7110, ἰνδ. ια' (1602), κατὰ φεβρουάριον, ἐπικυρωτικὴν τῆς ἐπὶ Ματθαίου δοθείσης ἐξαρχίας τῶν νήσων Καλύμνου, Σέρφου καὶ Ἀμαυροῦ εἰς τὸν πρωτοκαπετάναρχον τῆς Μ. ἐκκλησίας Μιχαήλ. Κατὰ φεβρουάριον, περὶ συνοικασίου τοῦ ἐκ Καραμανίας Φωτίου τοῦ Μουράτη μετὰ τῆς ἀνηλικίου Ἀρτίν ἀποθανούσης ἐκ τῆς συζύξεως, ὅτι οὐ λογίζεται εἰς πρῶτον γάμον. Μαρτίου 28, υπόμνημα Δίνου Μελετίου. Κατὰ μάρτιον, περὶ τοῦ Σταγῶν Διονυσίου τοῦ ὑπὲρ τοῦ Λαρίσσης Διονυσίου καλῶς χειροτονηθέντος, ὑπὸ δὲ τοῦ Ἰερεμίου ἐξωσθέντος. Ἀπριλίου 3, υπόμνημα Ἀθηνῶν Σεμυαήλ, ἀντί τοῦ μετὰ πῆν παραίτησιν τοῦ Ματθαίου ἐνεχθέντος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Νεοφύτου. Κατ' ἀπρίλιον, καθάρσεις τοῦ Δρυϊνουπόλεως Νεοφύτου, ὡς μὴ πληρώσαντος τῆ παπῆ Νικολάω τὰς δεκαπέντε χιλιάδας ἀσπρων, καθὼς εἶχε συμβιβασθῆ. Κατ' ἀπρίλιον, τόμος συνοδικὸς περὶ πληρωμῆς

(1) Βλ. Τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα σελ. 245.

παρ' ἑκάστου ἀρχιερέως τῆς ἀναλογισάσης μερίδος εἰς ἐξόφλησιν τῶν χρεωστουμένων τριάκοντα φορτίων ἄσπρων. Μαΐου 28, ὑπόμνημα Χριστιανουπόλεως Διονυσίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Συμεών. Μαΐου 29, ὑπόμνημα Νέων Πατρῶν Παρθενίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Γαβριήλ. Κατ' αὐγουστον, πρὸς τοὺς Κυπρίους, ἐπικύρωσις τοῦ ἀρχιεπισκόπου αὐτῶν Βενιαμίν.

Νεόφυτος Β'. — 7111, ἰδ. α', Σεπτεμβρίου 24 (1602), ὑπόμνημα Ἀγκύρας Παρθενίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος. Δεκεμβρίου 3, ὑπόμνημα Ἀθηνῶν Ναθαναήλου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Σαμουήλ. Δεκεμβρίου 14, ὑπόμνημα Μηδείας Ἀρσενίου, ὑπὸ τῆς ἐπαρχίας ζητηθέντος.

Ραφαήλ Β'. — 7111, ἰδ. α' (1603). Μαρτίου 18, ὑπόμνημα Σοφίας Νεοφύτου, ἀντί τοῦ προεδρικῆς διωρισμένου προέδρου Βιδύνης. Μαρτίου 28, παραίτησις Μιτυλήνης Παΐσιου, διὰ λόγους ἀσθενείας. Κατὰ μάρτιον, καθαιρέσις Πανοραξίας Ἀθανασίου, καὶ ὑπόμνημα τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἰωακείμ. Ἀπριλίου 10, βεβαίωσις Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Ἰωάσαφ, ὅτι οὐχὶ αὐτὸς ἔγραψε τὸ « βία καὶ τυραννίδι ». Ἀπριλίου 24, ὑπόμνημα Μιτυλήνης Δανιήλ, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Παΐσιου. Κατὰ μᾶλλον, τόμος περὶ ἐνοικήσεως πάντων τῶν ἀρχιερέων ἐν τοῖς κελίοις τοῦ πατριαρχείου. (Ἄνευ ἡμερομηνίας), ἀνωνύμου ὁμολογία περὶ ὧν εἰσέπραξεν εἰσοδημάτων τοῦ ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Ἰωάσαφ.

Ραφαήλ Β'. — 7112, ἰδ. β' (1603). Κατὰ νοέμβριον, σιγγίλιον περὶ τῆς ἀφιέρωσεως τοῦ μετοχίου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων εἰς τὴν βασιλικὴν μονὴν τῆς Παναγίας τῆς ἐν τῇ ἐκτῇ τῆς Βρύσεως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ναυσάκτου καὶ Ἄρτης. Κατὰ δεκαέμβριον, καθαιρέσις τοῦ Ρόδου Παΐσιου, ὡς παραβάτης τὸν ἀνωτέρω συνοδικὸν τόμον, καὶ καταλιπέντος τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ καὶ εἰς ξένους τόπους περιφερομένου. (1604), κατὰ ἰανουάριον, καθαιρέσις Λακεδαιμονίας Κρουάκτου. Ἰανουαρίου 18,

υπόμνημα Λακεδαιμονίας Διονυσίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Χρυσάνθου. Κατὰ ἰανουάριον, υπόμνημα Ἀαρίσσης Λεοντίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Θεωνᾶ. Φεβρουαρίου 12, υπόμνημα Νέων Πατρῶν Σεραφεῖμ, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Παρθενίου. Φεβρουαρίου 12, υπόμνημα Ναυπλίου Παρθενίου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Ἀνθίμου. Μαρτίου 9, υπόμνημα Μονεμβασίας Ἰωάσαφ, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Λεοντίου. Μαρτίου 16, ἀνωνύμου ὑποσχετικὸν ὑποταγῆς τῷ πατριάρχῃ Ραφαήλ. Κατὰ μάρτιον, παραίτησις Ρόδου Ἰερεμίου, διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον. Μαρτίου 24, υπόμνημα Ρόδου Φιλοθέου ἐκεῖθεν ζητηθέντος, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Ἰερεμίου. Κατὰ μάρτιον, ἐπικύρωσις τοῦ γενομένου ἐξισασμοῦ τῆς μεταξὺ Δρυϊνουπόλεως Νεοφύτου καὶ παπᾶ Νικολάου διαφορᾶς δι' αἰρετοκρισίας δύο ἀρχιερέων, τοῦ τε μεγάλου σκευοφύλακος Γαβρᾶ, καὶ τοῦ μεγάλου ῥήτορος Γεωργίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας), πρὸς τὸν Ἰωαννῖναν καὶ τοὺς Ἰωαννίτας εἰδοποιητικὸν περὶ τῆς γενομένης ἐξισάσεως τῆς μεταξὺ τοῦ παπᾶ Νικολάου τοῦ Ρανίστης καὶ τοῦ ἐπισκόπου Δρυϊνουπόλεως Νεοφύτου διαφορᾶς. Κατ' ἀπρίλιον, τόμος συνδικῶς περὶ ἀποδόσεως τῷ ἐπισκόπῳ Δρυϊνουπόλεως Νεοφύτῳ τῶν τριῶν χωρίων, ἅτινα ὁ Ἰερεμίας ἔδωκε τῷ προκατόχῳ αὐτοῦ Νεκταρίῳ λόγῳ ζωαρκειᾶς. Κατὰ μάιον, καθαιρέσις τοῦ μητροπολίτου Καπᾶ Ἰακώβου, ὡς μὴ πληρώσαντος. Κατ' ἰούνιον, πρὸς τοὺς κατοίκους Μιτυλήνης, ὅτι παρητήθη ὁ ἀρχιερεὺς αὐτῶν Παῖσιος καὶ διωρίσθη ὁ Δανιήλ. Αὐγούστου 25, υπόμνημα Γαγγρῶν Παρθενίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας), ὅτι ἐδόθησαν τῇ μητροπόλει Πισειδίας τὰ τρία ἐνοριακὰ αὐτῆς χωρία Νιτῆρι, Πέρβατα, καὶ Μόνος. Κατ' αὐγούστον, σιγίλλιον ἐπικυρωτικὸν τῆς περὶ τοῦ ἐν Παροναξίᾳ ναοῦ τῆς Πρωτοθρόνου διατάξεως τοῦ Μητροφάνους. Ἀνωνύμου μοναχοῦ ὑποσχετικὸν νὰ μὴ μείνη ἐν Γαλατᾶ ἐπέκεινα τοῦ ἐνὸς μηνός. Ἱεροδιακόμου Μισαήλ, ὑποσχετικὸν νὰ μὴ πῖη οἶνον καὶ ρακίον ἐν ὄσῳ

μένη εις ὑπηρεσίαν τοῦ πατριάρχου. Ὑποσχετικὸν τοῦ Νέων Πατρῶν νὰ μὴ κάμνη σκάνδαλα. Θεοδοσίου δικαιοφύλακος, αἰτητικὸν συγχωρήσεως δι' οὗς ἐλάλησε λόγους, ὡς συμφέροντας.

Ραφαήλ Β'. — 7113, ἰνδ. γ', κατὰ Σεπτέμβριον, (1604) συμφωνία τοῦ μεγάλου πρωτοπαπᾶ Νικολάου καὶ τοῦ ἐφημερίου ἱερομονάχου Σωφρονίου τῆς Μ. ἐκκλησίας, ὅπως ἔχωσι κοινὰ τὰ εἰσοδήματα, ἐξαιρουμένων δύο χιλιάδων ἄσπρων ἀνηκόντων ἰδίως τῷ πρωτοπαπᾶ, ὡς ἔχοντι τὴν φροντίδα τῶν τῆς ἐνορίας αὐθεντικῶν ἐπιρρασμῶν καὶ χαρτζίζων καὶ ἐπιλοίπων. Κατ' ὀκτώβριον, περὶ τῶν ὁρίων τῶν ἐν Χάλκῃ δύο μοναστηρίων ἁγίας Τριάδος καὶ Παναγίας, ὡς ἐπὶ Μητροφάνου; ἐγράφησαν νὰ μένωσι ἀπαράβατα. (1605), ἰανουαρίου 12, ὑπόμνημα Βάρνης Ματθαίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Θεολήπτου. Γ' ἰανουαρίου 14, τόμος συνοδικὸς περὶ τῆς πατριαρχικῆς ζητίας 8ξ ἄσπρων ἀπὸ παντὸς οἴκου, καὶ ἐξήκοντα ἀπὸ παντὸς ἱερέως. Κατὰ ἰανουάριον, ἀθώωσις τοῦ Νέων Πατρῶν Γαβριήλ. Κατ' ἰανουάριον, γράμμα περὶ τῶν ἐν τῇ Νάξῳ τριῶν μοναστηρίων, ὅτι ἀφιέρωνται τῇ Μ. ἐκκλησίᾳ τῷ 7067 ἔτει ὑπὸ τοῦ τότε δουκὸς τῶν Κυκλάδων. Κατὰ μάρτιον, καθαιρέσις τοῦ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου παπᾶ Ἰωάννου, ὡς ἐπιβουλεύοντος τῷ ἀρχιεπισκόπῳ αὐτοῦ Ἰωάσαφ. Κατὰ μάιον, ὑπόμνημα Προύσης Ἰωάσαφ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος. Κατ' ἰούνιον, καθαιρέσις τοῦ Βάρνης Θεολήπτου. Κατ' ἰούλιον, τιγίλιον περὶ τῆς ἐνορίας Ζαγορίων, ὅτι ἀνήκει τῷ Ἰωαννίνων Νεοφύτῳ. Κατ' ἰούλιον, ἀθώωσις τοῦ προκαθαιρεθέντος Σωφρονίου Χριστιανουπόλεως. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ὑπόμνημα Μιτυλήνης Σωφρονίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος. Ὑπόμνημα Δήμου Κωνσταντίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος.

Ραφαήλ Β'. — 7114, ἰνδικτ. δ'. (1605) ὀκτωβρίου 3, ὁμολογία Λαρίσσης Λεοντίου χρεωστικῆ ἄσπρων χιλιάδων 260 πρὸς τὸν Ἀχμέτ Τσαούσην. Νοεμβρίου 6, ὑπόμνημα Σμύρνης

Γαβριήλ, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος. Νοεμβρίου 19, σημειώσεις περὶ τοῦ ἐν Μεθύμῃ σταυροπηγίου τῆς Νέας Σιών ἐν χώρᾳ Ζαχαράντου. Δεκεμβρίου 6, ὑπόμνημα Βερροίας Παΐσιου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος. Δεκεμβρίου 6, ὑπόμνημα Θεσσαλονίκης Σωφρονίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος. Δεκεμβρίου 11, ὑπόμνημα Μυρίων Ματθαίου, κατὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ διορίζοντος ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ἐπαρχίαις ἀρχιερεῖς, κὰν μὴ δύνωνται καταλαβεῖν αὐτάς. (ἔνευ ἡμερομηνίας) πρῆξις συνοδικῆ ἀποκαθιστάσα πατριαρχὴν ἐξαρχίαν τὸ Ἴνσον, ὡς κακῶς κατεχόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀμμοσίας. (1606), φεβρουαρίου 26, παραίτησις Διδυμοτείχου Ἰωάσαφ. Κατὰ μάρτιον, καθαιρέσις Βάρνης Ματθαίου. Κατὰ μάρτιον, καθαιρέσις Σερρών Ἰωάσαφ. Μαρτίου 15, ὑπόμνημα Βάρνης Μελετίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Ματθαίου. Μαρτίου 20, ὑπόμνημα Βιδύνης Ἰωαννικίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος. Ἰουνίου 23, ὑπόμνημα Διδυμοτείχου Δαυιδῆ, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Ἰωάσαφ. Ἰουλίου 2, παραίτησις τοῦ Σαντορίνης Ἰωακείμ, διὰ τὰ χρέη (1).

Ραφαήλ Β'. — 7115, ἰνδικτ. ε'. (1606) Σεπτεμβρίου 20, ὑπόμνημα Σαντορίνης Ἰωσήφ ἀρχιεπισκόπου Πιρναξίας, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Ἰωακείμ. Οκτωβρίου 4, ὑπόμνημα Πιρναξίας Γαβριήλ, ἀντί τοῦ μετατεθέντος εἰς Σαντορίνην Ἰωσήφ. (1607), ἰανουαρίου 29, ὑπόμνημα Φιλίππων Κλήμεντος, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος. Κατ' ἀπρίλιον, γράμμα Σωφρονίου πατριάρχου Γερουσόλυμων κατὰ τῶν Σιναϊτῶν, συστησάντων θυσιαστήριον ἐν Τζουβανιά, παρὰ γνώμην τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου (2). Κατὰ μάϊον, παραίτησις Μεσημβρίας Χριστοφόρου. Μαΐου 28, ὑπόμνημα Μεσημβρίας Κυπριανοῦ, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Χριστοφόρου. Κατὰ μάϊον, καθαιρέσις τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἀργαῦς

(1) Ἐν τούτῳ πρώτῳ σημειοῦται τὸ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος 1606, ἀντί τοῦ τῆς ἐν χρόνῳ ἀπὸ κοσμογονίας.

(2) Φέρει ἀμφοτέρως τὰς χρονολογίας.

Παρθενίου. Κατὰ μάγον, υπόμνημα Ναυπλίου καὶ Ἄργους Σωφρονίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Παρθενίου. Κατὰ μάγον υπόμνημα Νεοκκισαρείας Μητροφάνους ἐκεῖθεν ζητηθέντος, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος. Κατ' ἰούνιον, καθαιρέσεις τοῦ Λακεδαιμονίας Διονυσίου.

Ραφαὴλ Β'. — 7116, ἰνδικτ. ς'. (1607), Σεπτεμβρίου 3, παραίτησις τοῦ Θεσσαλονίκης Σωφρονίου (1). Σεπτεμβρίου 12, υπόμνημα Θεσσαλονίκης Ζωσιμᾶ, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Σωφρονίου.

Νεόφυτος Β' τὸ β'. — 7116 ἰνδ. ς' (1607) κατὰ δεκεμβριον, υπόμνημα Κασανδρείας Δαμασκηναῦ, ἀντί τοῦ ἐπὶ Ραφαὴλ καθαιρεθέντος Εὐθυμίου. Κατὰ δεκέμβριον, καθαιρέσεις τοῦ Μανεμβασίας Ἰωάσαφ, ὡς ληστικῶς λαβόντος τὸν θρόνον ἀπὸ τοῦ προκατόχου Λεοντίου. (1608), κατὰ μάγον, καθαιρέσεις τῶν ἐπισκόπων Πολυφθέγγους Θεοδοσίου, Δαμαλῶν καὶ Πεδιάδος Ἀθανασίου, καὶ ἔνωσις τῶν δύο τούτων ἐπισκοπῶν μετὰ τῆς μητροπόλεως Κορίνθου. Κατὰ μάγον, σιγίλλιον βεβαιοῦν, ὅτι τὰ χωρία Πράβιον καὶ Αἰκισιάνη εἰσὶν ἐνοριακὰ τοῦ μητροπολίτου Φιλίππων. Κατὰ μάγον, πρὸς τὸν Ναυπλίου καὶ Ἄργους, ἐπιτίμιον περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ Ἰωάννου Γουνάρεως πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ μοναστηρίου Χριστοῦ τοῦ ἐπονομαζομένου Λουκαῦ. Κατὰ μάγον, πρὸς τὸν Χίου, περὶ τοῦ ὄφικίου τοῦ πρωτελδικίου, ὅτι οὐκ ἀνήκει τῷ παπᾷ Λύγουστη. Ἰουνίου 18, υπόμνημα τοῦ Αἰγίνης Νήφωνος, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος.

Νεόφυτος Β' τὸ β'. — 7117, ἰνδ. ζ', (1608), κατὰ Σεπτεμβριον, σιγίλλιον περὶ τῶν ἐν Μεθύμνῃ δύο σταυροπηγίων μοναστηρίων, τοῦ μὲν γυναικείου ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας Μυρμιότισσας, τοῦ δὲ ἀνδρῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ταξιάρχου τοῦ Δεσμῶνας, κατὰ τὴν ὑπὲρ αὐτῶν διαθήχην, τοῦ οἰκονόμου Με-

(1) Φέρει τὸ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος.

θύμνης παπᾶ κύρ Μιχαήλ τοῦ Ἀγαλλιανοῦ. Ὀκτωβρίου 1, συμφωνία τῶν κληρονόμων τῆς ἐν Νάξῳ ἐν τῷ χωρίῳ Χαλκί ἐκκλησίας τῆς Πρωτοθρόνου (1). (1609), κατὰ φεβρουάριον, περὶ τῆς ἐν Αἴνῳ μονῆς Σκαλωτῆς μετὰ τῶν μετοχίων αὐτῆς Χαριτωμένης καὶ Ταξιάρχου. Κατ' ἀπρίλιον, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου, βεβαιωτικὴ τῆς διαθήκης τοῦ Δημοῦ ἐκ χώρας Πεζούλας. Κατ' ἀπρίλιον, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Χίου ἐπιβεβαιωτικὴ τῆς ἀγορᾶς ὑποστατικοῦ παρὰ τοῦ Ἰωάννου Χρυσοβελέωνη, καὶ ἀφοριστικὸν κατὰ τοῦ ἐνοχλοῦντος αὐτὸν Μάρκου Κόττη. Κατὰ μάϊον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Ταλαντίῳ κατὰ τὴν θέσιν Δοντοῦ μοναστηρίου τῆς Μεταμορφώσεως. Κατὰ μάϊον, σιγίλλιον περὶ τοῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας Κεχαριτωμένης. Ἰουνίου 19, παραίτησις τοῦ ἐπισκόπου Σταγῶν Ἀβραάμ πρὸς τὸν μητρόπολιν Λαρίσης Τιμόθεον. Κατ' ἰούνιον, καθαιρέσις τοῦ ἐπισκόπου Λιτοῦ καὶ Ἀγράφων Ἀκακίου. Κατ' ἰούνιον, περὶ τῶν κληρονομικῶν διαφορῶν τῶν ἀπογόνων Εὐσταθίου τοῦ ἀπὸ Ἀγράφων περὶ δύο ἐργαστηρίων ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Νεόφυτος Β' τὸ β'. — 7118, ἰνδ. η', (1609), ὀκτωβρίου 12, γράμμα περὶ τῆς χώρας Κλιτοναβίστας, ὅτι ἀνήκει τῇ ἐπισκοπῇ Βελᾶς, τὸ δὲ μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ σταυροπήγιόν ἐστι πατριαρχικόν. (1610) φεβρουαρίου 7, κατηγορία Τραπεζουντιῶν κατὰ τοῦ ἀρχιερέως αὐτῶν Γερασίμου. Κατὰ μάρτιον, ἀθώωσις τοῦ Δρυϊνουπόλεως Νεοφύτου, καὶ ἀφορισμὸς κατὰ τῶν ἀδίκως κατηγορησάντων αὐτοῦ. Κατ' ἀπρίλιον περὶ ὑποταγῆς τῶν νήσων Ἀστυπалаίης καὶ Καλύμνου εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Λέρνης τῆς μητροπόλεως Ρόδου. Κατ' ἀπρίλιον, περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ταλαντίου καὶ Διαυλίας μοναστηρίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Λουκᾶ τοῦ ἐπικεκλημένου Στηριώτου. Κατὰ

(1) Φέρει χρονολογίαν ἀπὸ Χριστοῦ.

μάιον, πρὸς τὸν Χίου ἀφοριστικὸν κατὰ τοῦ Περὶ Καλομοκάκη, καὶ ἀθωωτικὸν τοῦ παπᾶ Νικολάου Καζάρη. Κατὰ μάιον, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Χίου, ἵνα οἱ πατέρες τοῦ μοναστηρίου τῆς Νέας Μονῆς παύσωνται ἐνοχλοῦντες τὸν Κωνσταντῖνον Πολίτην, ἄλλως ὧσιν ἄργοι καὶ ἀφωρισμένοι. Κατὰ μάιον, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Χίου καὶ τοὺς κληρικούς βεβαιωτικὴ περὶ τῆς κατοχῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀντόκα Πετρίτση, ὡς καθολικοῦ κτήτορος. Ἰουλίου 3, μαρτυρία Ἀνδρίων κατὰ τοῦ ἀρχιερέως αὐτῶν ἐπισκόπου Βενιαμίν, ὅτι ἐάλω ἐπὶ πορνείᾳ. Κατ' ἰούλιον, πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ κατοίκους τῶν Βρανιανῶν, ἀφοριστικὸν τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων τοῦ Δημάκη Λόκου, ἕως οὗ ἐπιστρέψωσι τοῖς κύρ Ἀγγελῆ Σινάκω καὶ Γεωργίω Μίρα τὰ ὀφειλόμενα αὐτοῖς παρὰ τοῦ Δημάκη Λόκου.

Νεόφυτος Β' τὸ β'. — 7119, ἰνδ. θ'. (1610), κατὰ Σεπτεμβρίου, σιγίλλιον περὶ ἐνώσεως τῆ μητροπόλει Ἀγκύρας τῆς χώρας Οἰνουπόλεως καὶ τῶν χωριδίων Τολκισαρίκ καὶ Ντούσια. Κατὰ Σεπτέμβριον, πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Λιτσᾶς καὶ Ἀγράφων, ἀφοριστικὸν τοῦ Γεωργίου, προσαδικοῦντος τὰ ὄρφανὰ τοῦ Στεργιανοῦ. Κατὰ Σεπτέμβριον, γράμμα πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως τῶν ὀρφανῶν Στεργιανοῦ. Κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα Νεοκαιοσαρείας Βενιαμίν, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος. (1611) Φεβρουαρίου 2, διαθήκη Γεωργίου Ραοῦλ τοῦ Μελίκη, ἐπιβεβαιουμένη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου. Κατὰ Φεβρουάριον, πρὸς τὸν Παροναξίας, ἀφοριστικὸν τοῦ Ἰωάννη Νταμουλῆ καὶ Γεωργίου, ὡς ἀδικούντων τὴν Μαρούλαν Μουρκοπούλαν (1). Κατὰ Φεβρουάριον, σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν τῷ χωρίῳ Χαλκὶ τῆς Νάξου ἐκκλησίας τῆς Πρωτοθρόνου. Κατὰ Φεβρουάριον, πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου,

(1) Ἐν τοῖς δύο τούτοις σημειοῦται τὸ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος

περὶ τινος συνοικεσίου ἐν τῇ χώρᾳ Πετρίλλου. Κατὰ μάρτυρον πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς πατριαρχικῆς ἐξαρχίας Ἰάκωβος, περὶ τῆς γενομένης συμφωνίας τοῦ πρωτοπαπᾶ τῆς Μ. ἐκκλησίας Γεωργίου, καταστήσαντος ἐπιτρόπους τῆς ἐξαρχίας τὸν οἰκονόμον Δημιτσάνης Μανουὴλ καὶ τὸν αὐτάδελφον αὐτοῦ λογοθέτην Σταμάτιον. Ἀπριλίου 25, ἐξοφλητικὸν τῶν Ἀγραφιωτῶν πρὸς τὸν ἐπίτροπον αὐτῶν Στάθην Πολίτην. Κατὰ μάρτυρον, δευτέρα καθαίρεσις τοῦ προκαθηρημένου ἐπισκόπου Λιτζᾶ καὶ Ἀ' γράφων Ἀκακίου. Κατὰ μάρτυρον, πρὸς τὸν Μηθύμνης, περὶ διαζυγίου τῆς Μερουδάς τοῦ Σεβαστοῦ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Γεωργίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) γράμμα Μηθύμνης Γρηγορίου περὶ συνοικεσίου τινός, καὶ ἀπάντησις τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου περὶ τούτου τοῦ συνοικεσίου, καὶ ἀφοριστικὸν κατὰ τῶν, ἐνντιουμένων εἰς τὴν τελείωσιν αὐτοῦ. Κατ' ἰούνιον, πρᾶξις συνοδικῆ ἀποκαθιστώσα πατριαρχικὴν ἐξαρχίαν τὸ χωρίον Ἰναιον, ὡς κακῶς κατεχόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀμασείας. (ἄνευ ἡμερομηνίας), ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου ἑθνωτικῆ τοῦ προκαθαιρεθέντος παπᾶ Λάμπρου Βούρα. Πρὸς τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον, περὶ τῶν κατηγορῶν τοῦ ἀπὸ Φλωρυσαίων Ἰωάννου, ἵνα ἐξετάσῃ μετ' ἀφορισμοῦ καὶ ὑποβάλλῃ ἐπιτιμίῳ τοὺς ἐνόχους.

Νεόφυτος Β' τὸ β'. — 7120 ἰνδ. ι', (1611), κατὰ σептiмβριον, πωλητήριον τοῦ ἐκ Πάρου Στησιάρη τῶν δύο αὐτοῦ μεριδίων μύλου πρὸς τὸν Γεώργιον Χάικον. (1612) κατὰ ἰανουάριον, σιγγίλλιον ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀνδρούσης μοναστηρίου τῆς Θεοτόκου τοῦ Βουλκάνου τῆς Κορυφῆς, καὶ τοῦ μετοχίου αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Κατὰ ἰανουάριον, πρὸς τὸν Ἀνδρούσης σιγγίλλιον περὶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ προφῆτου Ἠλῆου, ἵνα σταυροπήγιον ἢ πατριαρχικὸν καὶ ἠνωμένον τῇ μονῇ τοῦ Βουλκάνου. Πρὸς τὸν αὐτόν, περὶ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου. Κατὰ ἰανουάριον, πρὸς τὸν Ἀνδρούσης, ἵνα μὴ ἐπιβάλλῃ χεῖρα

εις τὸν ναὸν τοῦ προφήτου Ἑλίου τὸν ὄντα εἰς μετόχιον τῆς Θεοτόκου Ἐπανωκαστριτίσης. Κατ' ἰανουάριον, περὶ ἀφιερώσεως εἰς τὴν ἐν Πάτμῳ μονὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ οἰκίας τοῦ ἐκ Πάρου Ἀγγελέτου Καζανόδα. Κατ' ἀπρίλιον, σιγίλλιον ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ναυπλίου πλησίον τοῦ χωρίου Μελιγοῦς μοναστηρίου τῆς Ἐλεούσης, ὅτι ἐστὶ μετόχιον μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ νεωστὶ συστάτος μοναστηρίου τῆς ἁγίας Τριάδος. (ἄνευ ἡμερομηνίας), περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ναυπλίου μονῶν τῆς Λοκοῦς καὶ τῆς Ἐλεούσης. Περὶ τῆς αὐτῆς διαφορᾶς.

Τιμόθεος Α' — 7120, ἰνδ. ι', (1612), μαρτίου 29, πατριαρχικὴ ἐκδίκασις τῆς μεταξὺ Κανέλου καὶ Ἀνδρέου ἐξ Ὑδροπολιταῶς διαφορᾶς.

Τιμόθεος Α' — 7121, ἰνδ. ια', (1612), κατὰ ἰανουάριον, ἀθώωσις τοῦ παρὰ κανόνας ἐπὶ Νεοφύτου καθαιρεθέντος ἀρχιεπισκόπου Ἀνδρου Βενιαμίν, καὶ καθαίρεισις τοῦ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην καταλαβόντος Νεοφύτου ἐπισκόπου Σκύρου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ἀνάληψις τοῦ ἀξιώματος τοῦ πρωτεκδίκου Χίου ὑπὸ τοῦ κακῶς ἀφαιρεθέντος τοῦτο ἐπὶ Νεοφύτου, πρωτεκδίκου Κηρύκου Πασπάτη. Περὶ τοῦ ὑπόκεισθαι τὰ τρία χωρία Νιτίρι, Σπέρμακα καὶ Μόνος τῇ μητροπόλει Πισειδίας.

Τιμόθεος Α' — 7122 ἰνδ. ιβ', (1614), κατὰ μάιον, βεβαιωτικὸν τοῦ Σερρῶν Δαμασκηνοῦ περὶ τοῦ χρέους τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Χατζῆ Ἀλῆν. Ἰουνίου 24, καθολικὴ ἀπόφασις τῶν χατοίκων Σαντορίνης ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν περὶ μερισμοῦ τῶν κτημάτων μεταξὺ τῶν ἐριζόντων ἀρχιεπισκόπων λατίνου καὶ ὀρθοδόξου (1). Κατ' ἰούνιον, περὶ τοῦ ὑπόκεισθαι τὰ χωρία Βασιλάκιον, Κουρντζῆ, Ζυγοστοῦ, Μπομπολιζηνή, Πολύστηλον καὶ Δουκάλου τῇ μητροπόλει Φιλίππων, ὡς καὶ πρότερον.

(1) Φέροι τὸ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτους 1614.

Τιμόθεος Α'. — 7123, ινδ. ιγ'. (1614) κατά Σεπτέμβριον, σιγίλλιον περί τοῦ ἐν Αἰγίνῃ κατὰ τὸν ἅγιον Λεόντιον μοναστηρίου τῆς Κοιμήσεως. (1615) κατὰ Μάρτιον, ἐπικυρωτικὸν τῆς διαθήκης τῆς ἀρχοντίσσης Μαυροδέσσης Σουλτάνης.

Τιμόθεος Α'. — 7124, ινδ. ιδ'. (1616) ματοῦ 11, σιγίλλιον περί τῆς ἐν Ἄνδρῳ μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Κατὰ μάϊον, συμβιβασμὸς τοῦ ἐπισκόπου Βονδίτης Ναθαναὴλ καὶ τοῦ πρῶτον τοιοῦτου Νεοφύτου, ἀθουομένου τῆς καταδίκης, καὶ ἐπὶ τῷ ὄρῳ πληρωμῆς 60 χιλιάδων ἄσπρων πρὸς τοῦτον ὑπὸ τοῦ πρώτου. Κατὰ μάϊον, ἀφοριστικὸν τοῦ ἐν Ἀθήναις Μιχαὴλ Καρούχη ἐπὶ πλαστογραφία. Κατὰ μάϊον, καθαίρεσις Τραπεζοῦντος Ἰγνατίου. Ἰουνίου 1, ὑπόμνημα Κῶ Χριστοφόρου. Κατ' ἰούνιον, παραίτηταις Βιζύης Ἀζυρεντίου. Ἰουνίου 1, ὑπόμνημα Βιζύης Ἀνθίμου, ἐπισκόπου Τυρολοῦ καὶ Σερεντζίων. Ἰουνίου 1, ὑπόμνημα Καφᾶ καὶ Φούλων Μητροφάνους τοῦ ἀπὸ Σαματίου ὄρους. Κατ' ἰούλιον, ὑπόμνημα Σερρών Τιμοθέου καθηγουμένου τῆς μονῆς Προδρόμου.

Τιμόθεος Α'. — 7125, ινδ. ιε'. (1616), κατὰ νοέμβριον καθαίρεσις τοῦ σακελλαρίου Παλαιῶν Πατρῶν παπᾶ Ἰωάννου. Κατὰ δεκέμβριον, ἔνωσις τῆς μητροπόλεως Καθβάλας, ὡς παντελῶς ἐρημωθεΐσης, τῇ μητροπόλει Φιλίππων. (1617) κατ' ἰούλιον ὑπόμνημα Σεβαστείας Σεραφεΐμ. Κατ' αὐγουστον, ἀθώωσις τοῦ Ἰωαννίνων Νεοφύτου, καὶ καθαίρεσις τῶν κατηγορῶν αὐτοῦ.

Τιμόθεος Α'. — 7126, ινδ. α'. (1618) κατὰ Μάρτιον, περί ἐνώσεως χωρῶν τινῶν τῇ μητροπόλει Φιλίππων. Ἀπριλίου 22, ἀναφορὰ ἐκ Χίου πρὸς τὸν πατριάρχην Τιμόθεον, περί τῆς διαγωγῆς τοῦ δομestικοῦ Ἰωάννου τοῦ Μαστρομαθιοῦ. Ἰουνίου 27, συνοδικὴ πρᾶξις περί τοῦ Δρύστρας, ὅτι ὀφείλει ἐντὸς μηνῶν δύο νὰ ἐμφανισθῇ εἰς ἀπολογίαν κατὰ τῶν κατηγορῶν αὐτοῦ. Κατ' ἰούλιον, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν μακκαριώτατον Κύπρου

ἐπικυρωτικὴ τῆς καθαιρέσεως τοῦ ἐπισκόπου Σολίας Μακαρίου. Κατ' αὐγούστον, βεβαιωτικὸν τῆς παραιτήσεως τοῦ Νικομηδείας Γαβριὴλ ἐπὶ τὸν Δράμας Νεόφυτον.

Κύριλλος Α'. ὁ Λούκαρης — 7127, ἰνδ. β'. (1619) κατ' ἀπρίλιον, ἀθώωσις τοῦ ἐκ Χίου πρεσβυτέρου Μανουὴλ Παντευγένου τοῦ μεγάλου διερμηνευτοῦ τῆς Μ. ἐκκλησίας. Κατ' ἀπρίλιον, ἐπιστολὴ πρὸς Χίους καὶ τὸν Χίου Ἰγνάτιον, περὶ τῶν κατὰ τοῦ πρεσβυτέρου Μανουὴλ Παντευγένου κατηγοριῶν. Ἰουνίου 20, παραιτήσις τοῦ ἐπισκόπου Ταλαντίου, διὰ τὰ χρέη τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

Κύριλλος Α'. — 1620, ἰνδ. γ'. κατ' ἰανουάριον, ὁμολογία ἐπισκόπου Βελλᾶς, ὅτι οὐδὲν ἔχει ἐκ τῶν τοῦ Παγωνιατικῆς Ἀ'νθίμου πραγμάτων. Ὁμολογία Στεριανοῦ Βεστιάρη καὶ Μαργαρίτας Πάσου, ὡς οὐδεμίαν ἀπαίτησιν ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ μητροπολίτου Τορνόβου Γαβριὴλ, καὶ κακῶς ἐσυκοφάντησαν αὐτοῦ. Ὁμολογία Κατερίνω Βασίλη, ὅτι οὐδεμίαν ἀπαίτησιν ἔχει ἀπὸ τοῦ μητροπολίτου Τορνόβου (1).

Κύριλλος Α'. 7129, ἰνδ. δ' (1620) κατὰ δεκέμβριον σιγίλλιον περὶ τῆς ἐπισκοπῆς Κασάνδρας, ὅτι ἀνήκει τῷ Θεσσαλονίκῃς. Κατὰ δεκέμβριον, περὶ τοῦ ἀναπόσπαστον μένειν τὴν Δημιτσάναν τῇ μητροπόλει Λακεδαιμονίας. Κατὰ δεκέμβριον, ἀθώωσις τοῦ ἀδίκως συκοφαντηθέντος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Λακεδαιμονίας Διονυσίου, Κορίνθου Ἀνθίμου. (1621) κατὰ μάρτιον, ἐπικύρωσις τῆς ἐπὶ Τιμοθέου γενομένης πράξεως πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ Ἰωάννου Κομνηνοῦ ὡς νομίμου κατόχου τῶν ἐν τῇ χώρᾳ Πολιτζιανῇ τῆς Δρυϊνουπόλεως χωραφίων, τῶν τέως λεγομένων τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, τῷ υἱῷ αὐτοῦ Σαούλῃ. Κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα ἐπισκόπου εἰς τὸν ἐκ Πλάτζας Παρθένιον. Κατ' ἰούνιον, καθαιρέσις τοῦ Κῶ Χριστοφόρου.

(1) Φέρουσι τὸ ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος.

Κύριλλος Α'. — 7130, ινδ. ε'. (1622) φεβρουαρίου 25, περί τοῦ, εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι πατριαρχικά σταυροπήγια τὰ ἐν Χίῳ χωρία Πυργιὸν καὶ Βολισσός. Κατὰ μάρτιον, περί τοῦ ἵνα αἱ ἐπίσκοποι Κορώνης καὶ Σαρσοκορώνης ὧσιν ἠνωμένα τῇ μητροπόλει Παλαιῶν Πατρῶν, κατὰ τὰ παραδεδομένα χρυσόβουλλα τῶν μακαρίων βασιλέων Νικηφόρου τοῦ ἀπὸ Γενικοῦ, Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου, Ρωμανοῦ τε Χριστοφόρου καὶ Κωνσταντίνου, Νικηφόρου Φωκᾶ, καὶ Νικηφόρου τοῦ Βοτανιάτου. Κατὰ μαρτίον, σιγίλλιον περί τοῦ πατριαρχικῆν εἶναι τῆν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γάνου καὶ Χώρας ἐγερθεῖσαν μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ καλουμένου Ἀγριδιανοῦ. Κατ' ἀπρίλιον, δευτέρα ἀθώωσις τοῦ πρεσβυτέρου Μανουὴλ Παντευγένου. Κατ' ἀπρίλιον, περί τοῦ ὀφφικίου τοῦ ταβουλαρίου τοῦ πατριαρχικοῦ σταυροπηγίου τοῦ Πραστείου. Κατὰ μάτον, ὁμολογία Εὐρίπου Γιώασαφ χρεωστικῆ τῷ ἄρχοντι Ρουμπῆ Ἀαρῶν 75 χιλιάδων ἔσπρων. Ἰουνίου 11, ὑπόμνημα Βάρνης Μητροφάνους. Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον περί τῆς ἁγιότητος τοῦ ἐν Ὀμαλοῖς τῆς Κεφαλληνίας ἀσκήσαντος ἁγίου Γερασίμου. Κατ' αὐγουστον, δώρησις τῶν ἐν Χίῳ πατριαρχικῶν χωρίων Πυργιὸν καὶ Βολισσός τῷ ἄρχοντι Μιχαὴλ Καβάκω, ἵνα ἐξ ἀρχῆς νέμηται αὐτά, ἐνεκα τῶν πρὸς τὸν πατριάρχην συνεχῶν καὶ γενναίων αὐτοῦ βοηθειῶν. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ἀναφορά Ἱεροθέου πρόφην Χαρπάθου, περί τῶν χρεῶν καὶ τῆς πτωχίας αὐτοῦ. Ὑπόμνημα Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως Ααυρεντίου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Γαβριήλ.

Κύριλλος Α'. — 7131, ινδ. ζ'. (1623) ἰανουαρίου 20, παραίτησις Βενεδικτοῦ Νεοκαισαρείας. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ἐγκύρωσις τοῦ πρὸς Μικὲν Καβάκον πατριαρχικοῦ δωρητηρίου.

Γρηγόριος Ἀμασσίας. — 7131, ινδ. ζ'. (1623) ματου 18, ὑπόμνημα Νεοκαισαρείας Μητροφάνους. Ματου 29, ὑπόμνημα Νέων Πατρῶν Ἀνθίμου ἀπὸ Γραβενῶν. Ματου 30, ὑπόμνημα

Περθεωρίου και Ξάνθης Δωροθέου, ἀντί τοῦ ἀποθνήσκοντος; Γαβριήλ. Ἰουνίου 15, ὑπόμνημα Σαντορίνης Θεοφίλου, ἀντί τοῦ Γερμανοῦ μετατεθέντος εἰς Μῆλον. Ἰουνίου 15, ὑπόμνημα Ἀμσαεῖς Μελετίου, ἀντί τοῦ ἀναχθέντος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Γρηγορίου (1).

Ἄνθιμος Β'. — 7131, ἰνδ. ς'. (1623) Ἰουνίου 25, ὑπόμνημα οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου, ἀντί τοῦ κακῶς διωχθέντος Γρηγορίου Στραβο-Ἀμσαεῖς. Κατ' Ἰούνιον, ὑπόμνημα Ἀδριανουπόλεως Παρθενίου, πρῶν Ἀγγιᾶλου. Κατ' Ἰούνιον, παραίτησις Μηδείας διὰ τὴν λεηλασίαν τοῦ τόπου. Κατ' Ἰούλιον, ἐπικύρωσις τῆς ἐπὶ Τιμοθέου γενομένης ἐνώσεως τῆς Δράμας τῇ μητροπόλει Φιλίππων. Κατ' Ἰούλιον, παραίτησις Σωζουπόλεως, διὰ τὴν ἐρήμωσιν τῆς πόλεως ἐκ τῶν συχνῶν αἰχμαλωσιῶν τῶν Ρώσων καὶ τοὺς λοιποὺς περισπασμοὺς τῶν Ἀγαρηνῶν. Κατ' αὐγουστον, ἔνωσις τῶν ἐπαρχιῶν Μηδείας καὶ Σωζουπόλεως. Ὁμολογία Θεοδοσίου ὑποψηφίου Μηδείας καὶ Σωζουπόλεως. Κατ' αὐγουστον, ὑπόμνημα Μηδείας καὶ Σωζουπόλεως; Θεοδοσίου, ἀντί τῶν παραιτηθέντων Καλλινίκου καὶ Ἀρσενίου.

Ἄνθιμος Β'. — 7132, ἰνδ. ζ' (1623) κατὰ Σεπτέμβριον, ἕνα ἢ χώρα Μπογδοριανὴ ἐν τῇ χώρᾳ Βελλᾶς μὲν ὡς πρότερον ἠνωμένη τῷ σταυροπηγίῳ τῆς Θεοδοκού τοῦ Σοσίνου. Κατὰ Σεπτέμβριον, ὑπόμνημα Κκισαεῖς; Κκππαδοκίς Μελετίου πρῶν Μήλου, ἀντί τοῦ ἀπουσιάζοντος δίχα συνοδικῆς ἀδείας Γρηγορίου.

Κύριλλος Α' τὸ β'. — 7132, ἰνδ. ζ'. (1623) ἔνευ ἡμερομηνίας) καθάρσεις τοῦ ἐπισκόπου Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων Ἀρσενίου, διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν τοῦ Δαρίσσης Γρηγορίου.

(1) Ἐν ταῖς ἐπὶ τοῦ ἐκδότου τούτου ἐκδομέναις εὐαρίθμοις πράξεσι παρασιωπᾶται τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Καθαίρεσις τοῦ ἐπισκόπου Γαρδικίου Μητροφάνους. Καθαίρεσις τοῦ Θουμακοῦ Ἰακώβου. Ὑπόμνημα Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων Δωροθέου, παρακλήσει τοῦ Λαρίσσης, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ἀρσενίου. Ὑπόμνημα ἐπισκόπου Γαρδικίου Κυρίλλου, παρακλήσει τοῦ Λαρίσσης Γρηγορίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Μητροφάνους (1). (1624) κατὰ φεβρουάριον, παρχίτησις Σωφρονίου Ναυπλίου καὶ Ἄργους, διὰ τὸ γῆρας. Κατ' ἀπρίλιον, παραίτησις Γάνου καὶ Χώρας Ἰγνατίου, διὰ τὸ γῆρας. Κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Γάνου καὶ Χώρας Ἰωαννικίου, καὶ ὁμολογία αὐτοῦ. Ἀπριλίου 29, ὑπόμνημα Ναυπλίου καὶ Ἄργους Θεοφάνους, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Σωφρονίου. Ἀπριλίου 29, ὑπόμνημα Σηλυβρείας Λαυρεντίου πρωτοσυγκέλου τοῦ Ἡρακλείας, καὶ ὁμολογία αὐτοῦ. Κατὰ μάιον, καθαίρεσις Σηλυβρείας Μακαρίου. Κατὰ μάιον, ἐπικύρωσις τοῦ ἐν ἔτει 6475 κατ' αὔγουστον τῆς θ' ἰνδικτιῶνος, ἐκδεδομένου ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Πολυεύκτου σιγίλλου περὶ τῆς ἐν Δημιτσάνῃ μονῆς τῆς κτισθείσης ὑπὸ Ἰωάννου Λαμπαρδοπούλου Φιλοσόφου τοῦ πρωτασεκρήτη. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Καισαρείας Καππαδοκίας Ἐπιφανίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Γρηγορίου. Κατ' ἰούνιον, περὶ τοῦ μὴ ὀνομάζεσθαι τὴν Κασάνδρειαν ἀρχιεπισκοπὴν, ἀλλ' ἐπισκοπὴν ὑποκειμένην τῇ Θεσσαλονίκῃς μητροπόλει.

Κύριλλος Α' τὸ β'. — 7134, ἰνδ. θ'. (1625) ὀκτωβρίου 1, ὑπόμνημα Ἰκονίου καὶ Τυάνων Ἀθανασίου. (1626) κατ' ἰανουάριον, καθαίρεσις Δρύστρας Μελετίου, καὶ παράδοσις τῆς μητροπόλεως ταύτης τῷ νομίμῳ αὐτῆς ποιμένι Ἰωακείμ. Μαρτίου 22, ὑπόμνημα Κῶ Ἀθανασίου. Κατὰ μάρτιον, ὑπόμνημα Θηβῶν Δανιὴλ πρῶτον ἀρχιεπισκόπου Ὀρεῶν, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Μητροφάνους. Ἀπριλίου 28, ὑπόμνημα ἀρχιε-

(1) Τὰ πέντε ταῦτα ἐγγραφα φέροντα τὸ Α. Χ. ἔτος 1623 ἰνδ. ζ' ἐξεδόθησαν περὶ τὸν ὀκτώβριον.

πισκόπου Ἐρεῶν Δωροθέου, ἀντί τοῦ μετατεθέντος εἰς τὴν μητρόπολιν Θηβῶν Δανιὴλ (†) *. Κατὰ μάϊον, καθαίρεισι τοῦ ἱερομονάχου Μαξίμου. Κατὰ μάϊον, σιγίλλιον περὶ τῆς χώρας Μπογδοριανῆς, ὅτι ἀνήκει τῷ ἐπισκόπῳ Βελλᾶς (†). Κατὰ μάϊον, ὑπόμνημα Βελλᾶς Νεοφύτου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Σωφρονίου (†). Ἰουνίου 5, σιγίλλιον περὶ τινων χωρίων ἀνηκόντων τῷ Μιτυλήνης καὶ κακῶς σφετερισθέντων ὑπὸ τοῦ Μεθύμνης. Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Ἰζία μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Κατ' ἰούλιον, ὑπόμνημα Ἀμασείας Ζαχαρίου πρῶην Πρεσπῶν, ἀντί τοῦ δίχα πατριαρχικῆς ἀδείας ἀπελθόντος Μελετίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ὑπόμνημα Νέων Πατρῶν Νεοφύτου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἀνθίμου. Ὑπόμνημα Γ'μβρου Χριστοφόρου, ἀντί τοῦ ἀποδράντος Ἀθανασίου (†). Σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ . . . ἀντικρὺ Μηχανιδῶνος μονυδρίου τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ὑπὸ Ἰωάννου Μούρμουρα κτισθέντος.

Κύριλλος Α' τὸ β'. — 7135, ἰνδ. ι'. (1626) κατὰ δεκέμβριον, καθαίρεισι Ἄνδρου Γρηγορίου λώδην παθόντος. Δεκεμβρίου 19, ὑπόμνημα Ἄνδρου Μακαρίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Γρηγορίου (†). Κατὰ δεκέμβριον, ἀθώωσις τοῦ ἀδίκως καθαιρεθέντος Ἐφέσου Γαβριήλ. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ἐπικυρωτικὸν τοῦ ἐν Χίῳ ναοῦ τῆς Θεοτόκου Βλαχερονιοτίσσης εἰς τὸν Ἀντώνιον Σπαθῆν, ὡς ἀπόγονον τοῦ πάλαι κτήτορος αὐτοῦ πατᾶ Κωνσταντῆ Σπαθῆ. (1627) μαρτίου 28, ὑπόμνημα Φιλιππουπόλεως Μελετίου πρῶην Δρύστρας, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἰωάσαφ. Ἀπριλίου 10, ὑπόμνημα Ἰμβρου Σωφρονίου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Χριστοφόρου.

Κύριλλος Α' τὸ β'. — 1627, ἰνδ. ια', ὀκτωβρίου 1, ὑ-

(*) Ἐπειδὴ ἄλλα μὲν τῶν ἐγγράφων φέρουσι τὸ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος, ἄλλα δὲ τὸ ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως, ἐσημειώθησαν τὰ τελευταῖα ταῦτα διὰ †.

πόμνημα Ἐφέσου Σιλδέστρου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἰγνατίου (†). Ὀκτωβρίου 24, ὑπόμνημα Αἰγίνης Δωροθέου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Νεοφύτου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ἀπόφασις περὶ τοῦ χρέους τοῦ πρώην Θηβῶν Δανιήλ.

Κύριλλος ἐκ Βερροίας (1). — 7136, ἰδ. ια'. (1628) φεβρουαρίου 15, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει μοναστηρίου τοῦ Μπατζκόβου.

Κύριλλος Α' ὁ Λούκαρις τὸ γ' (2). — 1628, ἰδ. ια', κατ' ἀπρίλιον, καθαίρεισις Δρύστρας Ἰωακείμ. Μαΐου 21, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἰδρυθέντος μοναστηρίου ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας Μύρωνος Μπορνόσκη Μογίλα. Κατὰ μάϊον, περὶ τοῦ διοικεῖν τὸν παπᾶν Ἰάκωβον τὸ ἐν Πάρφω πατριαρχικὸν σταυροπήγιον μονῶδιον τῆς ἀγίας Παρασκευῆς τὸ ἐν τοποθεσίᾳ Καταφυγίου κείμενον. Κατὰ μάϊον, ὑπόμνημα Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου Νικοδήμου τοῦ Μεταξᾶ. Ἰουνίου 23, ὑπόμνημα Σοφίας Μελετίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Ἰερεμίου. Ἰουνίου 25, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Πάρφω μεταχίου τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου τοῦ ἐν Πάτμῳ. Ἰουνίου 27, καθαίρεισις Φιλιππουπόλεως Μελετίου. Ἰουνίου 27, ὑπόμνημα Φιλιππουπόλεως Χριστοφόρου μητροπολίτου Ἀγχιάλου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος. Ἰπόμνημα Ἀγχιάλου Μητροφώνους, ἀντί τοῦ μετατεθέντος εἰς Φιλιππούπολιν Χριστοφόρου. Γουλίου 18, ὑπόμνημα Σερρῶν Δανιήλ, μητροπολίτου Κορίνθου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἀχιλλεῖου. Κατ' ἰούλιον, περὶ τοῦ ἐν Μήλω ναοῦ τῶν ἀγίων Ἀναργύρων, ὅτι ἀνήκει τῇ Ἐνεσικῆ πολιτείᾳ. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ἀνανέωσις τῆς καθαιρέσεως τοῦ Δρύστρας Ἰωακείμ ἐπὶ ἀπειθείᾳ. Ἰπόμνημα Τραπεζοῦντος Κυ-

(1) Οὕτως ὑπογράφεται ὁ ἐπιβάτης οὗτος τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου πρὸς διάκρισιν τοῦ βίᾳ ἐξωσθέντος διμνημόμου Λουκάριως.

(2) Ἀπὸ τῆς νέας ταύτης πατριαρχείας ὁ Λούκαρις παρεδέχθη δριστικῶς τὴν ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως χρονολογίαν.

ρίλλου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ξενοφώντος. Σιγίλλιον περὶ πατριαρχικοῦ σταυροπηγίου τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρέοντος παρὰ τὴν χώραν Καστανίτσαν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Κοντολιναῖ ἐγερθεῖσας μονῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου (ἀτελής).

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1628, ἰνδικτ. ιβ', κατ' ὀκτώβριον, περὶ τοῦ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον εἶναι τὸν δαπάνη τοῦ ἐκ Πετρίλου τῶν Ἀγράφων ἄρχοντος Ἀποστόλη Χασάπη ἐγερθέντα πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως ἐν τῇ χώρᾳ Καταφυγῆ ἀναμέσον τῶν ὀρίων Λιτσᾶς καὶ Ἀγράφων.

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1629, ἰνδ. ιβ', κατ' ἰανουάριον, περὶ τοῦ Ἰνα τὸ κατὰ τὴν μητρόπολιν Δέρκων καὶ Νεοχωρίου χωρίον Ἅγιος Στέφανος μένη πατριαρχικὸν σταυροπήγιον. Φεβρουαρίου 27, ὑπόμνημα Ζιχνῶν Ἰσακίου. Κατὰ φεβρουάριον, ὑπόμνημα ἐπισκόπου Γιαννῆ Λογγίνου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος. Μαΐου 27, παραίτησις Μιτυλήνης Κωνσταντίου, διὰ τὸ γῆρας. Κατὰ μᾶιον, ὑπόμνημα Μιτυλήνης Παρθενίου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Κωνσταντίου. Κατὰ μᾶιον, ὑπόμνημα Σεβαστείας Ἰωσήφ. Κατὰ μᾶιον, καθαίρεσις τοῦ ἐπισκόπου Καρυουπόλεως Ἀνθίμου (1).

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1630, ἰνδικτ. ιγ'. ἰανουαρίου 19, ὑπόμνημα Νεοκαισαρείας μητροπολίτου Γαγγρῶν, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Παρθενίου. Κατ' ἰανουάριον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Σκοπέλῳ ἐγερθέντος μονυδρίου Μιχαὴλ Συνάδων, ὑπὸ τῶν Μανολάκη Καραβοκυρίου, Νικολάου Γρυπαράκη, Γεωργίου Βέργου, Μελαγχρινοῦ τοῦ Κεράση, Γεωργίου Μούρρη, Φάλκου Μπράτκα, Τριανταφύλλου Χιώτη, καὶ Δήμου Αἰλωνίτου, Ἰνα ᾗ ἠνωμένον τῇ ἐν Ἄθωνι μονῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Κατὰ μάρτιον, καθαίρεσις Ἄνδρου Μακαρίου. Μαρτίου 18, ὑπόμνημα Ἄνδρου Κυρίλλου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Μακαρίου. Κατὰ

(1) Τοῦτο μόνον φέρει τὸ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος 7137.

μάτον, καθαίρεσις τοῦ Ἐφέσου Σιλβέστρου, καὶ τοῦ Χαλκηδόνος Γσαάκ. Ἰουνίου 8, ὑπόμνημα Χαλκηδόνος Νεκταρίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Τζίας καὶ Θερμίων. Ἰουνίου 8, ὑπόμνημα Καισαρείας Ἰσαάκ τοῦ πρώην Χαλκηδόνος. Ἰουλίου 8, ὑπόμνημα Τζίας καὶ Θερμίων Δανιήλ, ἀντί τοῦ εἰς Χαλκηδόνα προβιβασθέντος Νεκταρίου. Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη μοναστηρίου τῆς ἀγίας Ἀναστασίας Φαρμακευτρίας, κειμένου ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ἀρδαμερίων, τῶν μετοχιῶν καὶ τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, ἐν οἷς γενήσεται τὸ μνημόσυνον τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως. Κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα Ἰκονίου Ἀβερκίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἀθανασίου. (ἄνευ ἡμεραμηνίας) ὑπόμνημα Λαοδικείας . . . ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Νικηφόρου.

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1631, ἰνδ. ιδ', κατὰ φεβρουάριον, καθαίρεσις Σοφίας Μελετίου ἐπὶ πορνεία· ὑπόμνημα Σοφίας Γ' γνατίου. Μαρτίου 8, ὑπόμνημα Βιζύης Δαμασκηνοῦ ἀρχιδιακόνου τῆς Μ. ἐκκλησίας, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἀνθίμου. Ἀπριλίου 28, ὑπόμνημα Ἐφέσου Παντογάλου. Κατ' ἀπρίλιον, καθαίρεσις Ζιχνῶν Ἡσαΐα, μετ' ἰδιοχείρου ἐπιβεβαιώσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου. Κατ' ἰούλιον, παρτίτησις Διδυμοτείου Ἀνθίμου διὰ γῆρας. Ἰουλίου 16, ὑπόμνημα Διδυμοτείου Λαυρεντίου, ἀντί τοῦ παρτιτηθέντος Ἀνθίμου. Αὐγούστου 2, ὑπόμνημα Καφᾶ καὶ Φούλων Παρθενίου. Αὐγούστου 14, ὑπόμνημα Ἀγκύρας Λαυρεντίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Παρθενίου.

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 7140, ἰνδ. ιε' (1631-1632), ὅτι τὰ ἐν Λήμνῳ ἐξωκκλήσια, τὸ τε καλούμενον Δεσποτικὸν ἐν χώρᾳ Κοντιᾶ, τὸ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, τὸ τοῦ ἀγίου Κηρύκου, τὸ πλησίον Γομάτου καὶ τῆς Παναγίας, τὸ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἰς τὴν Κότσην, καὶ τὸ τῆς Παναγίας Κακοδιοτίσσης, ἀνήκουσι τῇ ἐν Ἄθωνι μονῇ τῆς Ἀγίας Λαύρας, ὡς καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνήκον.

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1632, ἰνδ. ιε', κατὰ φεβρουάριον, προβίβασις τῆς ἐπισκοπῆς Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου εἰς ἀρχιεπισκοπὴν (1). Κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Παροναξίας Βενιαμίν, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ἱερεμίου. Κατ' ἰούλιον, ὑπόμνημα Γωαννίνων Παρθενίου, ἀντὶ τοῦ πρὸ ὀλίγου ἀποθανόντος. Κατ' αὐγουστον, ὑπόμνημα Εὐχαΐτων Μελετίου.

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1632, ἰνδ. α', κατὰ νοέμβριον καθάρσεις τοῦ Μήλου Μελετίου, ὡς ἀσέμνως βιοῦντος. Κατὰ νοέμβριον, ὑπόμνημα Μήλου Μακαρίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Μελετίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) περὶ ἐνώσεως τῆς Κκαλκμάτας, δοθείσης τῷ πρῶτῳ Μονεμβασίας Μητροφάνει, τῇ μητροπόλει Μονεμβασίας.

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1633, ἰνδ. α', μαρτίου 22, ὑπόμνημα Δρύστρας Ἀντωνίου πρωτοσυγγέλου τῆς Μ. ἐκκλησίας, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ἰωακείμ. Ἰουνίου 8, ὑπόμνημα Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Λαυρεντίου μητροπολίτου Διδυμοτείχου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Γαβριήλ (2). Κατ' ἰούνιον, πρὸς τὸν Μονεμβασίας καὶ λοιποὺς, Κυρίλλου πατριάρχου συστατικὸν τοῦ ἐξάρχου σακελλαρίου παπᾶ Ἀρσενίου ἐπὶ τοῦ σταυροπηγίου μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Νικολάου Λιγίδη ἐν Ρέοντι. Ἰουλίου 18, ὑπόμνημα Διδυμοτείχου Δανιήλ οἰκονόμου Ἀδριανουπόλεως, ἀντὶ τοῦ εἰς Ναύπακτον προβιβασθέντος Λαυρεντίου. Κατ' αὐγουστον, ὑπόμνημα Μυρέων Ἱερεμίου Μπορῆ, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος.

Κύριλλος Α' τὸ γ'. — 1633, ἰνδ. β'. Κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Εὐθυμίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Θεοφάνους. Δεκεμβρίου 9, ὑπόμνημα Ἀθηνῶν Σωφρο-

(1) Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ, σελ. 282.

(2) Κατὰ λάθος ὁ Γαβριήλ οὗτος συνεχύθη ὑπ' ἄλλων τε καὶ ἐμοῦ (Νεοελ. Φιλ. σελ. 302) πρὸς Γαβριήλ τὸν Βλάσιον προχειρισθέντα Νευπάκτου τῇ 27 Ἰανουαρίου 1647.

νίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Θεοφάνους. (ἄνευ χρονολογίας) ὑπόμνημα Κυζίκου Ἀνθίμου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Παρθενίου. Ἀθώωσις τοῦ καθηρημένου Μήλου Μελετίου.

. — 1634, ἰνδ. β', κατὰ ἰανουάριον, καθαιρέσις ἱερέως Παναγιώτου τῆς μητροπόλεως (1).

Ἀθανάσιος Γ'. — 1634, ἰνδ. β', μαρτίου 16, ὑπόμνημα Θεουπόλεως καὶ Ρεντίνης Δαμασκηνοῦ, ἀντί τοῦ ἐν αὐτῇ τέως ἀρχιερατεύοντος κύρ Ἀθανασίου, ἀνχθέντος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως. Κατ' ἀπρίλιον, γράμμα ἐπικυρωτικὸν τῆς ἀφιέρωσεως τοῦ Νικολάου Ἰωάννου ἀπὸ Ἀδραμίδει, προσενεγκόντος τὸ κρεωπωλεῖον αὐτοῦ τὸ πλησίον τοῦ Κάστρου παρὰ τὴν γέφυραν, ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Κυνηγοῦ, τῇ ἐν Ἀραχῶβῃ τῆς Λαρίσσης ἐκκλησίᾳ τῆς Φανερωμένης.

Κύριλλος Α' τὸ δ'. — 1634, ἰνδ. β', κατ' αὐγούστον, ὑπόμνημα τοῦ Προύσης Χρυσάνθου σακελλαρίου τῆς μητροπόλεως ταύτης, ἀντί τοῦ διὰ γῆρας παραιτηθέντος Ἰωάσαφ. (ἄνευ ἡμερομηνίας) καθαιρέσις Κακο-Μητροφάνους πρώην Μονεμβασίας, ὡς σφετερισθέντος τὴν Καλαμάταν καὶ ἄλλα χωρία ὑποκείμενα τῷ γνησίῳ μητροπολίτῃ Μονεμβασίας Νεοφύτῳ.

Κύριλλος Α' τὸ δ'. — 1634, ἰνδ. γ' ὀκτωβρίου 4, ὑπόμνημα Χίου Ματθαίου, ἀντί τοῦ διὰ πολλὰς αἰτίας παραιτηθέντος Ἰγνατίου. Κατὰ νοέμβριον, καθαιρέσις Θηβῶν Παρθενίου. Νοεμβρίου 22, ὑπόμνημα Θηβῶν Κλήμεντος ἐκεῖθεν ἐλθόντος, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Παρθενίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) καθαιρέσις τοῦ κακῶς δραξαμένου τὸ ὄφεικτον τοῦ σακελλαρίου τῆς ἐπισκοπῆς Σκύρου Ἐμμανουὴλ Βερτζιλία.

Κύριλλος ὁ ἐκ Βερροίας τὸ β'. — 1635, ἰνδ. γ'. Κατὰ μάρτιον, καθαιρέσις Μελετίου Ἀμασειῶν. Μαρτίου 13, ὑπόμνημα Ἀμασειῶν Ἰεζεκιήλ, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Μελετίου. Ἀ-

(1) Δὲν μνημονεύεται ἐν τούτῳ τὸ τοῦ πατριάρχου ὄνομα.

πριλίου 8, υπόμνημα Βάρνης Μελετίου ἀρχιεπισκόπου τῆς Μ. ἐκκλησίας, ἀντί τοῦ πρὸ ὀλίγου ἀποθανόντος Παρθενίου. Ἰουλίου 27, καθαιρέσεις Ἰμβρου Σωφρονίου. Κατὰ ἰούλιον, καθαιρέσεις Κορίνθου Ἰεζεκιήλ καὶ διορισμὸς Κυρίλλου. Κατ' αὐγούστον, καθαιρέσεις τοῦ Κακο-Ζιχνῶν Ἠσαίου.

Κύριλλος ὁ ἐκ Βερροίας τὸ β'. — 1635, ἰνδ. δ', κατ' ὀκτώβριον, περὶ τοῦ ἕνα ἢ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παλαιῶν Πατρῶν μονῆ τῆς Θεοτόκου τῆς καλουμένης Χρυσοποδαριωτίσσης σὺν τῷ ἐν Χαλεντρίτζῃ μετοχίῳ τοῦ ἁγίου Γεωγίου, ἢ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον.

Κύριλλος ὁ ἐκ Βερροίας τὸ β'. — 1636, ἰνδ. δ', ἰανουαρίου 24, υπόμνημα Νεαπόλεως Μελετίου. Ἰανουαρίου 27, υπόμνημα Θεσσαλονίκης Καλλινίκου ἐπισκόπου Πολυανῆς, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Δαμασκηνοῦ. Μαρτίου 16, περὶ ἐρεύνης τῶν ὑπὸ τῆς μητροπόλεως Χίου ἀναλωθέντων χρημάτων εἰς χρῆσιν καὶ βοήθειαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Κατ' ἀπρίλιον, ἐπικυρωτικὸν τῆς ὑπὸ Νικολάου Ἰωάννου Μουμτσῆ ἀφιέρωσης τοῦ ἐργαστηρίου εἰς τὸ μοναστήριον Δουσίκου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) υπόμνημα Φιλίππων καὶ Δράμας Θεοκλήτου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἀβερκίου.

Νεόφυτος Γ'. — 1636, ἰνδ. δ' (ἄνευ ἡμερομηνίας) υπόμνημα Ἀθηνῶν Δανιὴλ ἐπισκόπου Ταλαντίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Σωφρονίου. Ὑπόμνημα Ἡρακλείας Ἰωαννικίου Γάνου καὶ Χώρας, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Ἰερεμίου (1).

Νεόφυτος Γ'. — 1636, ἰνδ. ε', κατὰ Σεπτέμβριον, ὅτι τὰ χωρία Τζαληκαθάκι, Σιμέντοβον καὶ Κλινοβὸν ἐνορικήκᾳ εἰσι τοῦ μητροπολίτου Ἀγχιάλου, καὶ οὐ δεῖ τὸν Πρεσλάβιαν ἐνοχλεῖν αὐτοῦ. Ὀκτωβρίου 29, παρίτησις Μηδείας Θεοδοσίου,

(1) Τὰ ἀμνησθέντα ταῦτα ἔγγραφα συνετάχθησαν ἐν ἀρχῇ τῆς πατριαρχείας Νεοφύτου, ἤτοι μετὰ τὸν ἰούνιον.

διὰ τὰ πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας αὐτοῦ συμβάντα σκάνδαλα. Κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα Μηδείας Μητροφάνους, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Θεοδοσίου. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Φιλιππουπόλεως Γαβριήλ, ἀρχidiaκόνου τοῦ πρώην πατριάρχου Κυρίλλου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Χριστοφόρου.

Νεόφυτος Γ'. — 1637, ἰνδ. ε', κατ' ἰκνουάριον, ὑπόμνημα Φιλιππουπόλεως Κυρίλλου, ἀδίκως ἐξωσθέντος τῆς Κορίνθου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Χριστοφόρου. Κατὰ φεβρουάριον, ὑπόμνημα Χαλκηδόνος Παχωμίου πρωτοσυγκέλου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Νεκταρίου.

Κύριλλος Α' τὸ ε'. — 1637, ἰνδ. ε', ἀπριλίου 6, οἰκειοθελῆς παραίτησις τοῦ πρώην Ζιχνῶν Ἑσαίου. Ἀπριλίου 7, ὑπόμνημα Παροναξίας Μακαρίου πρώην Μήλου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Βενιαμίν. Κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Βάρνης Ἀγαθαγγέλου πρώην Πλαταμῶνος, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Μελετίου. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Ζιχνῶν Παρθενίου, πρὸς ὃν τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ὁ Ἑσαίας ἐποίησατο. Κατ' ἰούλιον, ὑπόμνημα Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Ἀκακίου ἐπισκόπου Βονδίτσης, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Λαυρεντίου. Αὐγούστου 7, ὑπόμνημα Σίδης Καλλινίκου, ἀντὶ τοῦ εἰς τὴν μητρόπολιν Γάνου καὶ Χώρας μετατεθέντος Ἰακώβου. Αὐγούστου 14, ὑπόμνημα Ρόδου Μελετίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Παχωμίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) καθαιρέσεις Ραιδεστοῦ Κακο-Θεοφάνους.

Κύριλλος Α' τὸ ε'. — 1637, ἰνδ. ς' Σεπτεμβρίου 11, ὑπόμνημα Συνάδων Ματθαίου πρώην ἐπισκόπου Χειμάρας, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Μελετίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας), καθαιρέσεις τοῦ Δρύστρας Ἀντωνίου. Κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα Δρύστρας Ἱερεμίου πρώην Μυρέων, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ἀντωνίου.

Κύριλλος Α' τὸ ε'. — 1638, ἰνδ. ς'. Κατ' ἰκνουάριον, ὑπόμνημα Κῶ Ἰωακείμ, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Σεραφείμ. Κατὰ ἰκνουάριον, σιγίλλιον σταυροπηγίου τοῦ ἐν Ναυπλίῳ ἀ-

γίου Ἰωάννου ἐκκλησίας τε καὶ χωρίου, πρὸς δὲ καὶ τῆς τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βασιλείου. 21 φεβρουαρίου, παραίτησις τοῦ Σωφρονίου Ἀθηνῶν, ἀντὶ τοῦ κωνοικῶς προδιβασθέντος ἐπὶ Νεοφύτου Δανιὴλ ἐπισκόπου Διαυλίας καὶ Ταλαντίου. Κατὰ φεβρουάριον, ὑπόμνημα Σμύρνης Ἱερεμίου πρῶην Μυρέων, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ἰκώβου. Κατὰ φεβρουάριον, ὑπόμνημα Σηλυβρίας Σωφρονίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Λαυρεντίου. Μαρτίου 30, ἀναφορά Νευπλιέων πρὸς τὸν πατριάρχην ἵνα μὲνι σταυροπήγιον ἢ χώρα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Χαλκηδόνος Διονυσίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Παχωμίου.

Κύριλλος ὁ ἐκ Βερροίας τὸ γ'. — 1638, ἰνδ. ς', κατὰ ἰούνιον, ὑπόμνημα Προικονήσου Γρηγορίου μεγάλου πρωτοσυγγέλου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Δανιὴλ. Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον τοῦ ἐν Μονεμβασίᾳ παρὰ τὴν χώραν Κουτζαβᾶ μοναστηρίου τῆς Παναγίας. (ἄνευ ἡμερομηνίας) καθαίρεισις Κορίνθου Ἰεζεκιήλ. Αὐγούστου 23, ὑπόμνημα Κορίνθου Ἰωάσαφ πρῶην Ἐλασσῶνος, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ἰεζεκιήλ. Αὐγούστου 30, ὑπόμνημα Ἰκονίου Λαυρεντίου πρῶην Σηλυβρίας, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Παρθενίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) παρτίτησις Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφάνους εἰς τὸν Κερνίτσης Παρθένιον.

Κύριλλος ὁ ἐκ Βερροίας τὸ γ'. — 1639, ἰνδ. ζ', ἰανουαρίου 7, ὑπόμνημα Παλαιῶν Πατρῶν Παρθενίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) παραίτησις Νέων Πατρῶν Νεοφύτου, μὴ δυναμένου κυβερνησαι τὴν ἐπαρχίαν, ἐπὶ τῷ ὄρω τοῦ ἀναδεχθῆναι τὸν διάδοχον αὐτοῦ τὸ χρέος τῆς μητροπόλεως Νέων Πατρῶν ἐκ 50 χιλιάδων ἄσπρων, πληρώση αὐτῷ γρόσια διακόσια, ἀφιέμενος ἄμα καὶ τέσσαρα χωρία τὴν Γιανιτσῶ, Ροβολιάρι, Ζιμιανή, καὶ Λιτόσιλο πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῦ. Κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Νέων Πατρῶν Ἰωάσαφ, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Νεοφύτου. Μαρτίου 14, δῆλωσις τῶν ἐν τῇ Μ. ἐκκλησίᾳ, ὅτι ἀπεκομίσθη καὶ

έκολλήθη ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι ἡ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφάνους ὑπὲρ τοῦ Κερνίτσης παραίτησις. Μαΐου 4, παραίτησις Νικομηδεῖας Νεοφύτου, διὰ σωματικὴν ἀσθένειαν καὶ τὰ βάρη τῶν χρεῶν τῆς Μ. ἐκκλησίας. Μαΐου 6, ὑπόμνημα Νικομηδεῖας Κυρίλλου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Νεοφύτου. (ἔνευ ἡμερομηνίας) καθαιρέσις Ἐρέσου Μελετίου. Κατὰ μάτιον, ὑπόμνημα Ἐφέσου Ἀνθίμου πρῶν Σάμου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Μελετίου. (ἔνευ ἡμερομηνίας) περὶ τοῦ παιδεύεσθαι ἐκκλησιαστικῶς τοὺς παρὰ γνώμην τοῦ πατριάρχου ἐλθόντας οἰκεῖν τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀρχιερεῖς.

..... — 1639, ἰνδ. ζ'. ἰουλίου 11, ἡμέρα δευτέρα, κατ'αγγελία Λουκᾶ Σκαρχμαγκᾶ κατὰ τοῦ μητροπολίτου Χίου Κυρίλλου τοῦ Ἀμυγδαλοῦ, ἐπὶ πλαστογραφία (1).

Παρθένιος Α'. — 1639, ἰνδ. ζ', κατ' αὐγουστον, παραίτησις τοῦ πρῶν πατριάρχου Ἀθανασίου προεδρικῶς λαβόντος τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ τὸ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον μοναστήριον τῆς Μεταμορφώσεως Βλατέως. Αὐγούστου 2, ὑπόσχεσις Ἀθηνῶν Σωφρονίου περὶ παραδοχῆς τῆς διαιτητικῆς ἀποφάσεως τῶν ὑπὸ τῆς Μ. ἐκκλησίας διορισθέντων κριτῶν, ἵνα ἐπιδικάσωσι τὰς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ μητροπολίτου Δανιὴλ διαφορὰς περὶ τῆς Λειβχδίας, τοῦ Σόλωνος καὶ τῶν λοιπῶν χρεῶν τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν. Αὐγούστου 21, παραίτησις Γάνου καὶ Χώρας Ἰακώβου διὰ τὰ χρεῖα.

Παρθένιος Α'. — 1639, ἰνδ. η'. Σεπτεμβρίου 8, ὑπόσχεσις Λοφτσοῦ Συμεῶν, ἵνα φέρῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὴν ἀποκοπὴν του, κατὰ τὸ συνοδικὸν κατὰστιχον. Σεπτεμβρίου 18, ὑπόμνημα Γάνου καὶ Χώρας Παΐσιου πρῶν Ρόδου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Ἰακώβου. Ὀκτωβρίου 19, παραίτησις Ἀθηνῶν Σωφρονίου. Κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα Κασανδρείας Λαυρεντίου,

(1) Δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ πατριάρχου.

ἀντί τοῦ παραιτηθέντος ὁμωνύμου Λαυρεντίου. Νοεμβρίου 30, ὑπόμνημα Σοφίας Ἰεζεκιήλ πρῶν Κορίνθου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Ἰγνατίου. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Βάρνης Παρθενίου πρῶν Ἰκονίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Μελετίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ὑπόμνημα Προικονήσου Ἱερεμίου Ἡρακλείας, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Γρηγορίου

Παρθένιος Α΄. — 1640, ἰνδ. η΄. κατ' ἰανουάριον, ὑπόμνημα Φιλίππων καὶ Δράμης Γερασίμου πρῶν ἀρχidiaκόνου τοῦ πατριάρχου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Θεοκλήτου. Κατ' ἀπρίλιον σιγίλλιον περὶ τοῦ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον εἶναι τὴν ἐν Ἄνδρω μονὴν τῆς Ζωοδόχου πηγῆς τὴν ἐπιλεγομένην Ἁγίαν. Μαΐου 7, ὑπόμνημα Βιδύνης Σωφρονίου πρῶν Ἀθηνῶν, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Γαβριήλ. Μαΐου 28, σιγίλλιον περὶ τοῦ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον εἶναι τὴν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Χειμάρης καὶ Δελβίνου μονὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κάμενα. Ἰουνίου 17, παραίτησις Νικαίας Πορφυρίου, (1). Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Νικαίας Πορφυρίου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος ὁμωνύμου Πορφυρίου. Γουνίου 24, ὁμολογία χρεωστικὴ Νεοφύτου Μονεμβασίας τῷ κυρ Ράλῃ ἄσπρων ἑκατὸν χιλιάδων. Αὐγούστου 5, ὑπόμνημα Συνάδων Καλλίστου, ἀντί τοῦ τελευτήσαντος.

Παρθένιος Α΄. — 1640, ἰνδ. θ΄, κατὰ Σεπτέμβριον, καθάρσεις ἐπισκόπου Κερνίτσης Ἀρσενίου. Κατὰ δεκέμβριον ὑπόμνημα Δέρκων καὶ Νεοχωρίου Χρυσάνθου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἀθανασίου.

Παρθένιος Α΄. — 1641, ἰνδ. θ΄, κατὰ ἰανουάριον, ὑπόμνημα Λακεδαιμονίας Γαβριήλ. Μαΐου 3, μήνυσις κατὰ τοῦ ἐπισκόπου Ρέοντος Διονυσίου, ἐπὶ βία καὶ ἀπρεπεῖ διαγωγῇ. Κατὰ μάιον, συνοδικὸς τόμος περὶ τῆς ἀναλήψεως τῶν χρεῶν τῆς Μ. ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ Βασίλ βόδα Μολδοβλαχίας. Κατὰ

(1) Φέρι ἀμφοτέρως τὰς χρονολογίας 1640, 7148.

μάιον, πράξις περί τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Ἰουλίου 22, ὑπόμνημα Εὐρίπου Δανιήλ, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Ἰωάσαφ. Αὐγούστου 5, περί τοῦ διδόναι τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Πωγωνιανῆς κατ' ἀποκοπὴν τῆ Μ. ἐκκλησίᾳ πέντε χιλιάδας ἄσπρων ἐτησίως. Αὐγούστου 20, χρυσόβουλλον τοῦ Βασίλ βόδα περί τῶν χρεῶν τοῦ πατριαρχείου, καὶ τῶν συνθηκῶν ἐφ' αἷς ἐπλήρωσεν αὐτά.

Παρθένιος Α'. — 1641, ἰνδ. ι', κατὰ Σεπτέμβριον, σιγίλιον περί τῶν συνθηκολογήσεων τοῦ Βασίλ βόδα. Κατὰ Σεπτέμβριον, τόμος περί τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως καὶ διορισμὸς ἐπιτροπῆς ἐξ ἀρχιερέων ἐπὶ τούτῳ. Κατὰ Δεκέμβριον, ὑπόμνημα Λακεδαιμονίας Παρθενίου.

Παρθένιος Α'. — 1642, ἰνδ. ι', κατὰ Φεβρουάριον, καθαίρεσις Ἐφέσου Μελετίου. Φεβρουαρίου 16, ὑπόμνημα Ἐφέσου Παΐσιου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Μελετίου. Κατὰ μάιον, ὑπόμνημα Λήμου Ἰγνατίου.

Παρθένιος Α'. — 1642, ἰνδ. ια', ὀκτωβρίου 28, ὑπόμνημα Γοθθίας Ἀνθίμου. Κατὰ νοέμβριον, ὑπόμνημα Καισαρείας Ζαχαρίου.

Παρθένιος Α'. — 1643, ἰνδ. ια', κατ' Ἰανουάριον, διορισμὸς ἐπιτρόπων ἐξ ἀρχιερέων, τοῦ τε μεγάλου λογοθέτου Λασκάρως καὶ τοῦ μεγάλου ρήτορος Μιχαλάκη Κουνούπη. Φεβρουαρίου 2, ὑπόμνημα ἀρχιεπισκόπου Πωγωνιανῆς Παρθενίου. Μαρτίου 31, ὑπόμνημα Μήλου καὶ Κιμῶλου Διονυσίου. Κατ' Ἰούνιον, ὑπόμνημα Προύσης Κλήμεντος. Ἰουλίου 16, ὑποσχετικὸν πρῶν Θεσσαλονίκης Δαμασκηνοῦ διορισθέντος προέδρου Κασανδρείας, ὅτι δὲν θέλει ἐνοχλεῖ τὸν Θεσσαλονίκης Ἀθανάσιον. Κατ' αὐγούστον, καθαίρεσις Δρύστρας Ἀντωνίου.

Παρθένιος Α'. — 1643, ἰνδ. ιβ', Σεπτεμβρίου 6, ὑπόμνημα Λαοδικείας Σώφρονίου. Σεπτεμβρίου 9, ὑπόμνημα Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Γαλακτίωνος. Σεπτεμβρίου 25, ὑπόμνημα

Νεοκαισαρείας Χριστοφόρου. Κατὰ νοέμβριον, σιγίλλιον περι τοῦ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον εἶναι τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Προϊλάβου ἐν Ἰσμαηλίῳ εἰς μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου μονὴν τῆς Θεοτόκου Μαρίας, ἀνακαινισθεῖσαν ἐκ βάρων ὑπὸ Γεωργίου μεγάλου μπαχαρνίκου τοῦ Βασίλ βόδα. Κατὰ νοέμβριον, ὑπόμνημα Καρπάθου Ἀθανασίου πρῶην Σάμου, ἀντὶ τοῦ καταλιπόντος αὐτὴν πρὸ χρόνων ἑπτὰ Δαμασκηνοῦ.

Παρθένιος Α'. — 1644, ἰνδ. ιβ', κατ' ἰανουάριον, τόμος περι ἀποκαταστάσεως μητροπολίτου Μυρέων, μετὰ προσαρτήσεως τῶν ἐξαρχιῶν Ἀτταλείας, Καστελορριζου, Ἀλάγιας, Λυβισίου καὶ τῶν πέριξ, καὶ ἐκλογῆς τοῦ ἱεροδιδασκάλου Ἱερεμίου. Φεβρουαρίου 2, ὑπόμνημα Ἀμασειας Ἀρσενίου. Μαρτίου 27, ὑπόμνημα Νέων Πατρῶν Ἰωσήφ. (ἄνευ ἡμερομηνίας), καθαιρέσεις Σάμου Ἀνθίμου τοῦ Ἰούδα. Μαΐου 3, ὑπόμνημα Σάμου Παρθενίου.

Ἰωαννίκιος Β'. — 1644, ἰνδ. ιβ', ἰουλίου 15, ὑπόμνημα Καφᾶ καὶ Φούλων Κυρίλλου.

Παρθένιος Β' ὁ Νέος. — 1644, ἰνδικτ. ιγ', κατὰ Σεπτέμβριον, καθαιρέσεις τοῦ πατριάρχου Παρθενίου τοῦ Γέροντος. Κατὰ Σεπτέμβριον, ὑπόμνημα ἐκλογῆς πατριάρχου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως Παρθενίου τοῦ Νέου (1). Κατὰ Σεπτέμβριον, ὑπόμνημα Ἀδριανουπόλεως Νεοφύτου. Κατὰ Σεπτέμβριον, συνοδικὸν περι διαφορᾶς Τακιατζίδων Ἰωαννιτῶν, καθαιρέσεως τοῦ Γωαννίνων Ἰωάσαφ, καὶ ἐπανακλήσεως τοῦ Ἰωαννίνων Καλλινίκου. Δεκεμβρίου 12, συνοδικὸν περι ἐκκλησιαστικῆς τιμωρίας τῶν μὴ ἀποπληροῦντων τὰ ἐτήσια βάρη ἀρχιερέων. (ἄνευ ἡμερομηνίας), τόμος συνοδικὸς περι προσκλήσεως πάντων τῶν ἀρχιερέων διὰ τὰ χρέη τῆς Μ. ἐκκλησίας.

(1) Ὑπογράφονται οἱ πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας Νικηφόρος καὶ Ἀντιοχείας Εὐθύμιος.

. . . . — 1645, ινδ. ιγ', ιανουαρίου 1, παραίτησις Χριστιανουπόλεως Ἰγνατίου εἰς τὸν Εὐγένιον (1).

Παῖσιος Α'. — 1645, ινδικτ. ιγ', μαρτίου 8, ὑπόμνημα Χριστιανουπόλεως Εὐγενίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Ἰγνατίου.

Παρθένιος ὁ Νέος τὸ β'. — 1645, ινδ. ιγ', μαρτίου 29, ὑπόμνημα τοῦ ἐπισκόπου Βοθρονοῦ καὶ Γλυκέως Κυρίλλου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Πορφυρίου. Ἀπριλίου 12, ὑπόμνημα Λαρίσσης Παῖσιου ἀπὸ Ἐφέσου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Γρηγορίου. Μάϊου 18, ὑπόμνημα Νεοκαισαρείας Σαμουήλ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Χριστοφόρου. Κατὰ μάϊον, περὶ τῶν ἐν Τριγλία ἐνοριακῶν ὁσπιτιῶν. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίου ἀπὸ Βερροίας, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος ἐν Μολδαβίᾳ Νικηφόρου. Ἰουνίου 14, ὑπόμνημα Βερροίας Ἰωάσαφ, ἀντὶ τοῦ προβιβασθέντος εἰς Ἀλεξάνδρειαν Ἰωαννικίου. Αὐγούστου 1, ἐπιστολὴ Βασίλ. βόδα πρὸς τοὺς Σιναίτας, περὶ τῆς ἐν Τσουβανίᾳ λειτουργίας τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Αὐγούστου 29, σιγίλιον περὶ τοῦ ἐν Νάξῳ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου. Κατ' αὐγούστον, καθαιρέσις Νικαίας Πορφυρίου.

Παρθένιος ὁ Νέος τὸ β'. — 1645, ινδ. ιδ', Σεπτεμβρίου 10, ὑπόμνημα Ἐφέσου Ἰγνατίου, ἀντὶ τοῦ μετατεθέντος εἰς Ἀάρισσαν Ποῖσιου. Κατὰ Σεπτέμβριον, ὀροδοσία τριῶν ἐμπόρων ἀπολεσάντων τὰς ἐν πλοίῳ πραγματείας αὐτῶν. Ὀκτωβρίου 8, παραίτησις Σηλυβρίας Σωφρονίου διὰ τὰ χρέη. Δεκεμβρίου 6, τόμος συνοδικὸς περὶ τῆς ριφθείσης νέας πατριαρχικῆς ζητίας, καὶ καθαιρέσεως τῶν μὴ ἀποδώσαντων αὐτὴν ἀρχιερέων. Δεκεμβρίου 20, ὑπόμνημα Σηλυβρίας Μακαρίου.

Παρθένιος ὁ Νέος τὸ β'. — 1646, ινδικτ. ιδ', ιανουαρίου 17, γράμμα συνοδικὸν πρὸς Βασίλειον βοεβόδαν μαρτυροῦν, ὅτι ἀδίκως οἱ Σιναίται ἐπηρέαζον τὸν Ἀλεξανδρείας Νικηφόρον,

(1) Δὲν μνημονεύεται τὸ τοῦ πατριαρχέοντος ὄνομα.

Λειτουργοῦντα ἐν Τζουβανίᾳ. Μαρτίου 7, ὑποσχετικὸν τῶν ἀρχιερέων πρὸς Παρθένιον τὸν Νέον, περὶ ὑποστηρίξεως αὐτοῦ ἐν τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ. Μαρτίου 13, τόμος συνοδικὸς περὶ προσκλήσεως τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφάνους ἐκ Μολδαβίας ἐν διορίᾳ ἡμερῶν τεσσαράκοντα ἐνώπιον τῆς συνόδου εἰς ἀπολογία. Μαρτίου 14, ὑπόμνημα Σηλυβρίας Μελετίου καὶ ὁμολογία αὐτοῦ. Ἀπριλίου 23, ὑποσχετικὸν ἀνωνόμου ἀρχιερέως περὶ πληρωμῆς τῆς πατριαρχικῆς ζήτησις κλπ. Μαΐου 22, ὑπόμνημα Δομενίκου καὶ Ἐλασσῶνος Γερμανοῦ, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Καλλίστου. Κατ' Ἰούνιον, γράμμα ὑποσχετικὸν τοῦ μεγάλου λογοθέτου (Λασκάρως Ρωσέτου;), ὅτι οὐ συναγελάσσεται τῷ Δημητράκῃ Γουλιανῷ, ὄντι ὑπὸ ἐπιτίμιον διὰ τὴν παράνομον ἱερολογίαν. Κατ' Ἰούλιον, τόμος συνοδικὸς περὶ χειροτονίας μητροπολίτου εἰς Θεσσαλονίκην, ὡς ἀναχωρήσαντος τοῦ προεδρικῶς λαβόντος αὐτὴν Ἀθανασίου (Πατελάρου) εἰς Βλαχίαν (1). Ἰουλίου 24, ὑπόμνημα Θεσσαλονίκης Θεοκλήτου, ἀντὶ τοῦ ἀναχωρήσαντος Ἀθανασίου Πατελάρου. Κατ' αὐγούστον, τόμος συνοδικὸς περὶ συνάψεως εἰς ἀρχιεπισκοπὴν Σίφνου τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πατριαρχικῶν νήσων, Σίφνου, Ἀμοργοῦ, Πολυκάνδρου Ἀστυπάλαιας, Σερίφου, Μυκόνου, Ἀνάφης, Νίου, Συκίνου, Ἡρακλείτσας, καὶ τῶν πέριξ. Αὐγούστου 17, ὑπόμνημα εἰς τὴν νέαν ἀρχιεπισκοπὴν Σίφνου τοῦ ἱερομονάχου Ἀθανασίου, καὶ ὁμολογία αὐτοῦ. Αὐγούστου 23, ὑπόμνημα Τορνόβου Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Μακαρίου.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ β'. — 1646, ἰνδ. ιε', νοεμβρίου 16, καθάρσεις τοῦ πατριάρχου Παρθενίου τοῦ Νέου, τοῦ πρὶν Ἰωαννίνων καὶ ἔπειτα Ἀδριανουπόλεως, τοῦ μετὰ Παρθένιον τὸν

(1) Ἐν τούτῳ μνημονεύεται ἀποθανὼν ὁ προπατριαρχεύσας Παρθένος ὁ Γέρων.

Γέροντα πατριαρχεύσαντος. Νοεμβρίου 16 υπόμνημα πατριάρχου Ἰωαννικίου ἀπὸ Ἡρακλείας, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος καὶ ἐξορισθέντος Παρθενίου τοῦ Νέου. Κατὰ νοέμβριον, σιγίλλιον περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Σιναϊτῶν πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας. Δεκεμβρίου 5, υπόμνημα ἀρχιεπισκόπου Τζίας καὶ Θερμίων Νείλου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Δανιήλ. Δεκεμβρίου 5, ἐπιστολὴ Βασίλ βόδα ὀνειδιστικὴ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς τῆς συνόδου. Δεκεμβρίου 9, υπόμνημα Μυρέων Ἱερμίου, ἐνωθεισῶν τῶν χωρῶν Καστελλορίζου, Ἀτταλείας, Ἀλάγιας καὶ Λυδισίου. Κατὰ δεκέμβριον, τόμος περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς μητροπόλεως Μαρωνείας (πρὶν ἴσως ἐξαρχίας) μετὰ προσαρτήσεως τῆς Θάσου καὶ Σαμοθράκης. Δεκεμβρίου 12, υπόμνημα Μαρωνείας Παγκρατίου. Δεκεμβρίου 17, υπόμνημα Ἡρακλείας Μεθοδίου, ἀντὶ τοῦ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀναχθέντος Ἰωαννικίου. Δεκεμβρίου 23, ἀπάντησις τῶν ἀρχιερέων πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βασίλ βόδα. Κατὰ δεκέμβριον, καθαιρέσις τοῦ Σιναίου Γ'άσασφ. (ἄνευ ἡμερομηνίας) γράμμα ἀδείας συνοικεσίου τοῦ ἀπὸ Βελλᾶς Εὐσταθίου Δήμου.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ β'. — 1647, ἰνδ. ιε', ἰανουαρίου 27, παραιτήσις Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Γαλακτίωνος. Ἰανουαρίου 27, υπόμνημα Ναπάκτου καὶ Ἄρτης Γαβριήλ Βλασίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Γαλακτίωνος. Κατ' ἰανουάριον, τόμος συνοδικὸς περὶ τῆς πατριαρχικῆς ζητίας τοῦ Βιδύνης, ὥστε διδόναι αὐτὸν κατ' ἀποκοπὴν μόνον 32 χιλιάδας ἄσπρων. Κατ' ἰανουάριον, γράμμα Ἰωαννικίου περὶ συγκαταβάσεως τοῦ χαρατσίου Τραπεζοῦντος καὶ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ Χαλδείας ἀπὸ 100 εἰς 80 φλωρία κατ' ἔτος. Μαρτίου 5, υπόμνημα ἀρχιεπισκοπῆς Ὠρεῶν εἰς τὸν πρωτοσύγκελον Γαβριήλ. Ἀπριλίου 17, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Δρυϊνουπόλει πατριαρχικοῦ μοναστηρίου Σηλαιωτίσσης μετὰ τῆς χώρας Σχρακίνιστας. Κατ' ἰούνιον, σιγίλλιον περὶ τῆς πατριαρχικῆς ζητίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πωγω-

νιανης ὀριζομένης εἰς ἄσπρα πέντε χιλιάδας. Κατ' ἰούνιον, σιγίλλιον περὶ ἐνώσεως τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παλαιῶν Πατρῶν μοναστηρίων Παναγίας τοῦ Ὀμπλοῦ μετὰ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου. Κατ' ἰούνιον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ὑπόκεισθαι τὴν ἐπισκοπὴν Ἠλάτσας τῷ Μονεμβασίᾳ, ὡς κακῶς προβιβασθεῖσαν εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, καὶ ἔπειτα εἰς ἕξαρχίαν δοθεῖσαν τῷ Μανολάκῃ Μουσελίμῃ.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ β'. — 1647, ἰνδ. α', κατὰ Σεπτέμβριον, ἀθώωσις τοῦ ἐπὶ Παρθενίου καθαιρεθέντος Ρόδου Μελετίου, διὰ μεσιτείας τοῦ Βασίλ βύδα. Ὀκτωβρίου 24, γράμμα τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μεταφραστῆν ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ, περὶ τῆς διενέξεως τῶν Σιναϊτῶν πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας. (ἄνευ ἡμερομηνίας), Εὐθυμίου Ἀντιοχείας πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωαννίκιον, καθαιρέσις τοῦ Σινᾶ ἀρχιεπισκόπου Ἰωάσαφ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ τρελλοπαπάδων, διὰ τὸ παρὰ κανόνας ἱεουργεῖν ἐν Τζουβανίᾳ. Κατὰ νοέμβριον, δευτέρα ἀθώωσις τοῦ προρρηθέντος Ρόδου Μελετίου. Κατὰ νοέμβριον, πρὸς τοὺς Ροδίους, συστατικὸν τοῦ ἀθωωθέντος ἀρχιερέως αὐτῶν Μελετίου. Κατὰ νοέμβριον, βεβαιωτήριον τῆς ἀθώωσεως τοῦ αὐτοῦ Ρόδου Μελετίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ἀθώωσις τοῦ προκαθαιρεθέντος Νικαίας Πορφυρίου.

Παρθένιος Β' ὁ Νέος, τὸ γ'. — 1647, ἰνδ. α', κατὰ νοέμβριον, ὑποσχετικὸν ὁμονοίας τῶν ἀρχιερέων πρὸς τὸν πατριάρχην Παρθενίων, ἐπανελθόντα μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας Ἰωαννικίου τοῦ Λινδίου. Δεκεμβρίου 30 (1), τόμος συνοδικὸς ἀπαγορεύων τὴν εἰς βασιλεύουσαν ἐπιδημίαν ἀρχιερέων, ἄνευ πατριαρχικῆς ἀδείας. (ἄνευ ἡμερομηνίας) σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γάνου καὶ Χώρας μονυδρίου τοῦ ἀγίου Γεωργίου.

(1) Κατὰ λάθος φέρει ἰνδικτιῶνα ιε'.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ γ'. — 1648, ἰνδ. α', κατὰ ἰανουάριον, ὑπόμνημα Θηβῶν Γαβριήλ. Κατὰ ἰανουάριον, γράμμα Ἰωαννικίου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Ἱεροσολύμων Παΐσιου περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Σιναϊτῶν πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Ἰωαννίκιον. Κατὰ φεβρουάριον, ὑπόμνημα Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου Σιλδέστρου. Μαρτίου 18, παραίτησις Γάνου καὶ Χώρας Παΐσιου. Κατὰ μάρτιον, ὑπόμνημα Γάνου καὶ Χώρας Γαβριήλ. Μαρτίου 23, ὑπόμνημα Σωζουπόλεως Μητροφάνους. Κατὰ μάρτιον, ὑπόμνημα Βιζύης Γρηγορίου. Κατὰ μάιον, ὑπόμνημα Οὐγκροβλαχίας Στεφάνου ἡγουμένου Τισμάνας, μετὰ τὸν θάνατον Θεοφίλου. Ἰουνίου 26, ὑποσχετικὸν Ἰωάσαφ ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, ὅτι οἱ Σιναϊταὶ δὲν θέλουσι τολμήσει νὰ ἱερουργήσωσιν ἐν Τζιθανία, καὶ περὶ ἀποδόσεως τοῦ προεκδεδομένου συνοδικοῦ γράμματος Παρθενίου τοῦ Γέροντος.

Παρθένιος Β' ὁ Νέος τὸ δ'. — 1648, ἰνδ. β', νοεμβρίου 2, ὑποσχετικὸν τοῦ ἱερομονάχου Ἰγνατίου Ἀλμπάνου περὶ ὧν χρεωστῆι. Νοεμβρίου 29, καθάρσεις Φιλιππουπόλεως Γαβριήλ. Κατὰ νοέμβριον, πρὸς τοὺς Ροδίους συστατικὴ τοῦ προαθωθέντος ἀρχιερέως αὐτῶν Μελετίου. Ποσειδεῶνος (δεκεμβρίου) 6, γράμμα περὶ τοῦ ἐν Χίῳ ναοῦ τῆς ἁγίας Κυριακῆς, ὅτι ἀνήκει κτητορικῶ δικαιοῦματι τῷ Νικολάῳ Παντολέοντος Μαυροκορδάτω καὶ οὐχὶ τῷ Νικολάῳ Αζυρεντίου Μαυροκορδάτω. Κατὰ δεκέμβριον, γράμμα πατριαρχικὸν περὶ τοῦ ὄφφικίου τοῦ πρωτεκδικίου, ὅπερ εἶχεν ὁ μακαρίτης Μιχαὴλ Βλαστός, ὃν ὁ ἐκ Βερροίας Κύριλλος ἀντικατέστησε διὰ τοῦ Σοφιανοῦ, οἱ δὲ μετ' ἐκεῖνον πατριάρχαι προβιάσαντες τὸν Μιχαὴλ Βλαστόν εἰς τὸ τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου ὄφφικιον, ἔδωκαν τὸ τοῦ πρωτεκδικίου εἰς τὸν μέγαν ρήτορα Θωμᾶν Βλαστόν· διὸ καθαιρέσθω ὁ Σοφιανὸς καὶ δοθήτω εἰς ἕτερον τὸ ὄφφικιον. Κατὰ δεκέμβριον, καθάρσεις Φιλιππουπόλεως Γαβριήλ. Κατὰ δεκέμβριον, περὶ τοῦ, ὅτι ὁ ἐξωσθεὶς Σάμου Ἄνθιμος ἐπὶ Κυρίλλου.

τοῦ ἐκ Βερροίας οὐκ ἔστι δισεπίσκοπος. (ἄνευ ἡμερομηνίας) κατὰστιχον τῶν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ πέντε κιουρεκτζίδων τῶν ριφθέντων κατὰ τὴν βασιλικὴν προσταγὴν εἰς τὰς ἐνορίας τῆς Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ χωρίων, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν αὐτῶν (1).

Παρθένιος Β' ὁ Νέος, τὸ δ'. — 1649, ἰνδ. β', ἰανουαρίου 18, ὑπόμνημα Κιοβίας Σιλβέστρου ἀπὸ ἐπισκόπου Μιρλαβίας, Ὀρσίας, καὶ Μογιλαβίας, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Πέτρου Μογίλα. Μαῦου 2, ὑπόμνημα Μονεμβασίας Σωφρονίου ἀπὸ ἐπισκόπου Γαρδικίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Νεοφύτου. Μαῦου 31, συνυποσχετικὸν τοῦ τε πατριάρχου Παρθενίου, τῶν μητροπολιτῶν, καὶ τοῦ κυρίτη Παυλάκη, πρὸς λύσιν τινῶν διαφορῶν. Γουνίου 16, ἀποκατάστασις τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφάνους εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἀδίκως ἐπὶ Ἰωαννικίου ἐξεβλήθη. Κατ' ἰούλιον, τόμος συνοδικὸς κατὰ τοῦ Ρόδου Μελετίου, ἐναγομένου παρὰ τοῦ Ρόδου Γρηγορίου, καὶ ἐντὸς τριάκοντα πέντε ἡμερῶν προσκαλουμένου ἐνώπιον τῆς συνόδου. Αὐγούστου 25, ὑπόμνημα Βάρνης Ἀνθίμου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Μελετίου. Κατ' αὐγουστον, παραίτησις τοῦ Καισαρείας Ζαχαρίου.

Παρθένιος Β' ὁ Νέος, τὸ δ'. — 1649, ἰνδ. γ', κατὰ Σεπτεμβριον, ὑπόμνημα Πισειδίας Σιλβέστρου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Εὐθυμίου. Κατὰ Σεπτέμβριον, ὑποσχετικὸν τοῦ σακελλαρίου Χριστοδούλου καὶ τοῦ χαρτοφύλακος Παναγιώτου ἱερέως Ἄρτης, περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων ἃ ἔλαβον οἱ ἐπίτροποι τοῦ Ἄρτης Γαβριὴλ Βλασίου. Κατὰ δεκέμβριον, καθάρσεις τοῦ Καισαρείας Ζαχαρίου. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα

(1) Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ φαίνονται καὶ αἱ ἐξῆς ἐνορίαὶ ἄγνωστοι τὴν σήμερον ἢ ἐνορία τοῦ ἁγίου Νικολάου Ἀχριτανῶν, ἢ ἐνορία τοῦ Φυτήλη μετὰ τοῦ Ράμουντη, καὶ ἢ ἐνορία τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἰς Γαλατᾶν.

μα Καισαρείας Ἀνθίμου τοῦ ἀπὸ Σάμου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Ζαχαρίου.

Παρθένιος Β' ὁ Νέος τὸ δ'. — 1650, ἰνδ. γ', κατ' ἰανουάριον, τόμος συνοδικὸς περὶ τῆς παρ' ἐκάστου ἀρχιερέως ἐτοίμου ἀποδόσεως τῆς ριφθείσης πατριαρχικῆς ζητίας. Κατὰ ἰανουάριον, καθαίρεσις τοῦ Εὐρίπου Δανιήλ. Κατὰ ἰανουάριον, καθαίρεσις Διονυσίου Ναλτζᾶ-μπασμάτ Χαλκηδόνας καὶ εἶτα Τορνόβου. Κατὰ ἰανουάριον, ἀποκήρυξις τοῦ Ἀδριανουπόλεως Νεοφύτου. Κατὰ μάρτιον, ὑπόμνημα Τορνόβου Κυρίλλου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Διονυσίου Ναλτζᾶ-μπασμάτ. Μαρτίου 16, ὑπόμνημα Παλαιῶν Πατρῶν Ἀντωνίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Θεοφάνους.

Παρθένιος Β' τὸ δ'. — 1650, ἰνδ. δ', Σεπτεμβρίου 15, παραίτησις Ἰζίας καὶ Θερμίων Νείλου εἰς τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Γερμανόν. Κατὰ νοέμβριον, παραίτησις Ἀγαθουπόλεως Γρηγορίου εἰς τὸν Φιλοθέον. Δεκεμβρίου 23, ὑπόμνημα Ἀγαθουπόλεως Φιλοθέου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Γρηγορίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ὑπόμνημα ἀρχιεπισκόπου Πωγωνιανῆς Δανιήλ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Παρθενίου.

Παῖσιος Α' τὸ β'. — 1651, ἰνδ. δ', ὑπόμνημα Θεσσαλονίκης Ἰωακείμ, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Θεοκλήτου. Κατὰ μάρτιον, ὑπόμνημα Σόφρας Μελετίου.

Παρθένιος Β' τὸ ε'. — 1651, ἰνδ. δ', ἰουνίου 5, ὑπόμνημα Ἀθηνῶν Ἰακώβου. ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἀνθίμου.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ δ'. — 1651, ἰνδ. δ', κατ' ἰούνιον, συνοδικὴ ἀθώωσις τοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου καθαιρεθέντος ἐπὶ Παΐσιου. Κατ' ἰούνιον, ὑπόσχεσις τοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου, ὅτι οὐδὲν ἔχει λαβεῖν ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ προκατόχου αὐτοῦ πατριάρχου Παρθενίου, ἀλλὰ δοθῆναι ταῦτα τοῖς δανισταῖς ἐκεῖνου. Κατ' ἰούνιον, ἀθώωσις τοῦ Ἀδριανουπόλεως Νεοφύτου καθαιρεθέντος ἐπὶ Παρθενίου. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα

Κασανδρεία, Θεοφάνους, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος προέδρου Δαμασκηνοῦ. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Τζίας καὶ Θερμίων Γερμανοῦ, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Νείλου. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Μηδείας Χριστοφόρου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Μητροφάνους. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Δρύστρας Μακαρίου, ἀντί τοῦ προβιβασθέντος εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν Παλαιῶν Πατρῶν Ἀντωνίου. Κατ' ἰούνιον, πατριαρχικὸν γράμμα πρὸς τὴν γερουσίαν τῆς Ἐνετίας περὶ τοῦ φορεῖν μίτραν τὸν Φιλαδελφείας Ἀθανάσιον Βελλερικόν. Κατ' ἰούλιον, γράμμα πατριαρχικὸν δοθὲν τῷ χειροτονηθέντι Δρύστρας Μακαρίῳ ἐπὶ τῷ πληρῶσαι διὰ ψαλτικῶν τῆς χειροτονίας γρόσια τρεῖς χιλιάδας, ἐξ ὧν δύο τῷ ἄρχοντι Δήμῳ Ρούσῳ ἔχοντι λαμβάνειν παρὰ τῆς Μ. ἐκκλησίας, τὰ δὲ χίλια τῇ Μ. ἐκκλησίᾳ, καὶ οὕτω μένειν ἀκαταζήτητον. Κατ' ἰούλιον, γράμμα πατριαρχικὸν δοθὲν τῷ Δρύστρας Μακίῳ ἐπὶ τῷ εἶναι ἀκαταζήτητον διὰ τὰ χρέη τῆς ἐπαρχίας, ὡς τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Ἀντωνίου ἐλευθέραν παντὸς χρέους καταλιπόντος τὴν μητρόπολιν. Κατ' αὐγουστον, καθαιρέσεις τοῦ Φιλίππων καὶ Δράμας Γερασίμου, καταλιπόντος τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ πόρνη συζῶντος διὰ κεπινίου. Κατ' αὐγουστον, ὑπόμνημα Φιλίππων καὶ Δράμας Σωφρονίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Γερασίμου. Κατ' αὐγουστον, σιγίλλιον τῷ Πισειδίᾳ περὶ ἐνώσεως τῶν Μύρων, Σίδης, καὶ Ἀτταλείας.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ δ'. — 1651, ἰνδ. ε', κατ' ὀκτώβριον, παραίτησις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης Δωροθέου, διὰ γῆρας καὶ τὸ ἀνώμαλον τοῦ καιροῦ. Νοεμβρίου 26, παραίτησις τοῦ Γάνου καὶ Χώρας Γαβριήλ, διὰ γῆρας. Ποσειδεῶνος 5, γράμμα χορηγοῦν τοῖς ἐν Τζοβανία Σινάταις ἱερουργεῖν κατ' ἰδίαν. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης Μελετίου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Δωροθέου. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Σερρῶν Κυρίλλου ἀπὸ Λοφτσοῦ, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Δαυιήλ. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα ἐπισκόπου Λοφ-

τοῦ Ἱεζεκιήλ, ἀντὶ τοῦ προδιεσθέντος εἰς τὴν μητρόπολιν Σερρών Κυρίλλου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) εὐεργετήριον Ἰωαννικίου πατριάρχου πρὸς τὸν πρωτέδικον Σοφιανὸν τῆς ἐξαρχίας τοῦ ἐν Παροναξίᾳ μοναστηρίου τοῦ Φωτοδότου, ἀντὶ τῆς προτέρας ἐξαρχίας Θάσου. Τόμος συνοδικός, δι' οὗ διορίζονται τρεῖς τῶν ἀρχιερέων ἑξαρχοὶ καὶ ἐπίτροποι τῆς ἱερᾶς συνόδου, εἰς παραλαβὴν ὄλων τῶν εισοδημάτων τοῦ πατριαρχείου καὶ ἀπότισιν εἰς τοὺς δανειστάς, ἐκτὸς τῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων καὶ συνοδικῶν, καὶ τῆς εισόδου τοῦ ὠμοφορίου καὶ ἐπιτραχηλίου, καὶ τῶν ἐτησίων συνήθων λειτουργιῶν καὶ τῶν χειροτονιῶν διακόνων καὶ ἱερέων, ὡς καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν πατριαρχικῶν χαρσιῶν καὶ τοῦ Καταστένου, καὶ τῶν ἐξαρχικῶν Λιτίτσας, Μαρωνείας, καὶ τῶν λοιπῶν.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ δ'. — 1652, ἰνδ. ε', κατὰ ἰανουάριον, παραίτησις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Εὐθυμίου, διὰ τὸ γῆρας καὶ ἄλλα πολλά. Κατὰ ἰανουάριον, ὑπόμνημα ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Ἀθανασίου Τριπολίτου, ἡγουμένου τοῦ μοναστηρίου τῆς Μεταμορφώσεως, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Εὐθυμίου. Φεβρουαρίου 6, ὑπόμνημα Μηθύμνης Ἀνθίμου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Κορηλίου. Φεβρουαρίου 6, ὑποσχετικὸν τοῦ Τζερνοβοῦ Γαβριὴλ περὶ πληρωμῆς ὧν ὀφείλει 30 χιλιάδων ἀσπρων τῷ ἄρχοντι Κυρίτση Ράλῃ. Φεβρουαρίου 7, ὑπόμνημα Λιτίτσας Θεοδοσίου. Μαρτίου 1, παραίτησις τοῦ Αἴνου Παρθενίου, διὰ γῆρας, εἰς τὸν διδάσκαλον ἱερομόναχον Νικηφόρον ἐκ Δρυϊνουπόλεως, ἐκλελεγμένον καὶ ὑφ' ὅλης τῆς ἐπαρχίας. Κατὰ μάρτιον, ὑπόμνημα Νικηφόρου Αἴνου, ἐκεῖθεν ἐλθόντος, πρὸς ὃν καὶ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἐποίησατο ὁ Παρθένιος. Μαρτίου 24, ὑπόμνημα Ἰμβρου Νικοδήμου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Σωφρονίου. Κατὰ μάρτιον, ὑπόμνημα Ἀμασειᾶς Κοσμᾶ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἀρσενίου.

Ἀθανάσιος Γ' τὸ β'. — 1652, ἰνδ. ε', κατ' ἰούλιον πα-

ραίτησις τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου, μεθ' ἡμέρας τινὰς τῆς ἀναβάσεως αὐτοῦ τὸ β'.

Παῖσιος Α' τὸ γ'. — 1652, ἰνδ. ε', κατ' ἰούλιον, ὑπόμνημα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Παΐσιου ἀπὸ Λαρίσσης, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Ἀθανασίου. Κατ' ἰούλιον, ὑπόμνημα Λαρίσσης Διονυσίου, ἀντὶ τοῦ ἀναχθέντος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Παΐσιου.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ ε'. — 1652, κατ' αὐγουστον, γράμμα Μονεμβασίας Σωφρονίου ἀκυροῦν τὴν προσάρτησιν τῆς Πλάτσας εἰς τὸν θρόνον Μονεμβασίας καὶ ἀποδιδὼν αὐτὴν τῷ πατριάρχει εἰς ἐξαρχίαν. Κατ' αὐγουστον, ὑποσχετικὸν Γρηγορίου ἱεροδιακόνου περὶ ἀναχωρήσεως ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Παῖσιος Α' τὸ δ'. — 1652, ἰνδ. ζ', κατὰ Σεπτέμβριον, πατριαρχικὸν γράμμα Παΐσιου ἀπαγορευθὸν πᾶσι τοῖς κληρικοῖς ἐντυγχάνειν τοῖς πρώην πατριάρχεις Γερασίμῳ καὶ Ἀθανασίῳ, ἄνευ πατριαρχικῆς ἀδείας, μάλιστα δὲ Κυρίλλῳ τῷ Σπανῷ. Κατ' ὀκτώβριον, καθαιρέσις Γοθθίας Ἀνθίμου, καὶ ὑπόμνημα Γοθθίας Δανιήλ. (ἄνευ ἡμερομηνίας) περὶ τοῦ κατ' ἀποκοπήν διδόναι τὸν Γοθθίας Δαβὶδ τῇ Μ. ἐκκλησίᾳ τὸ ἐτήσιον χαράτσιον γρόσια 75 καὶ ἄσπρα 8 χιλιάδας, ἀντὶ πάσης ἄλλης δόσεως. Κατὰ νοέμβριον, καθαιρέσις Σάμου Παρθενίου. Κατὰ νοέμβριον, καθαιρέσις Σμύρνης Ἰακώβου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ὁμολογία Χριστοφόρου ὑποψηφίου Σάμου. Γράμμα περὶ ἐνώσεως τῆς πατριαρχικῆς ἐξαρχίας Καβάρνης μετὰ τῆς ἐπαρχίας Βάρνης, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ πληρόναι τὸν Βάρνης Ἀνθιμον ἄσπρα 5 χιλιάδας, ὡς πατριαρχικὸν ἐξαρχον. Σιγίλλιον περὶ τῶν χωρίων Τριγλίας καὶ Ἐλεγμαῶν, ὅτι σταυροπήγιά εἰσι, καὶ οὐχὶ ὑποκείμενα τῷ Προύσης, καὶ ὅτι ἐξαρχικῶς δίδονται τῷ πρωτοκαλονάρχῳ Δημητρίῳ.

Παῖσιος Α' τὸ δ'. — 1653, ἰνδ. ζ', ἰανουαρίου 8, ὑπόμνημα Σελευκείας Βενεδίκτου διδασκάλου. Φεβρουαρίου 5, ὁ-

μολογία τῶν κληρικῶν γραφέων, ὅτι οὐδεὶς ἔγραψε καθαίρειν τοῦ πατᾶ Γεωργίου σακελλαρίου Παροναξίας, καὶ εἴπερ τοιαύτη εὔρεθῃ, ἔσσονται ὑπὸ καθαίρειν.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ ζ'. — 1653, ἰνδ. ζ', ἀπριλίου 16, ὑπόμνημα Λήμνου Κλήμεντος, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος προέδρου Παΐσιου. (ἄνευ ἡμερομηνίας), τόμος περὶ ἀποκοπῆς τοῦ ἐτησίου τοῦ Λήμνου Κλήμεντος εἰς γρόσια ρεάλια ἑκατὸν, ἀντὶ πάσης δόσεως πρὸς τὴν Μ. ἐκκλησίαν. Ἀπριλίου 22, ὑπόμνημα Νικαίας Γρηγορίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Πορφυρίου. Κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Παλαιῶν Πατρῶν Δανιήλ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἀντωνίου. Κατὰ μάϊον, ὑπόμνημα Φιλίππων καὶ Δράμας Λαυρεντίου, ἀντὶ τοῦ παυθέντος διὰ τὸ καταλιπεῖν τὴν ἐπαρχίαν Σωφρονίου. Ἰουνίου 2, γράμμα Μπατῆ βοεβόδα περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ Ριμνίκου Ἰγνατίου εἰς τὴν μητρόπολιν Οὐγγροβλαχίας. Κατ' ἰούλιον, ἐπιστολὴ πατριάρχου Ἰωαννίκιου εἰς Οὐγκροβλαχίαν περὶ ἐξώσεως τοῦ μητροπολίτου Στεφάνου καὶ ἐκλογῆς διὰ ψήφων τῆς συνόδου εἰς τὸν Ριμνίκου Ἰγνατίου.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ ζ'. — 1653, ἰνδ. ζ', νοεμβρίου 1, παραίτησις Μελενίκου Χριστοφόρου εἰς τὸν ἀνεψιὸν του ἱερομόναχο Θεοφάνην (1). Κατὰ νοέμβριον, σιγίλλιον περὶ σταυροπηγίου τοῦ ἐν Μπεζίλα τοῦ Φαναρίου μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Ποσειδεῶνος 1, καθαίρεισι τοῦ πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ Σπανοῦ. Κατὰ δεκέμβριον, γράμμα περὶ βοηθείας τοῦ ἁγίου Ἰάφου. Κατὰ δεκέμβριον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ὄνπερ ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος ἔδωκε τοῖς Λαυριώταις. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Χαλδεῖας Εὐθυμίου, ἐκείθεν ἐλθόντος. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Σαντορίνης Παρθενίου.

(1) Φέρει τὸ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος 7162.

Κατὰ δεκέμβριον, περὶ τοῦ Ταλαντίου καὶ Διουλίης Ἰσαάκ, ὅτι ἀθετήσας πληρῶσαι τὰ χρέη τοῦ προκατόχου του, ὡς ἐσυμφώνησεν, ἐξώσθη, καὶ δίδεται πάλιν ἡ ἐπαρχία τῷ γέροντι Μητροφάνει. (ἄνευ ἡμερομηνίας), γράμμα περὶ τῶν χωρίων Δαδίας, ὅτι ἐνορικὰ εἰσι τῆς μητροπόλεως Διδυμοτείχου. Ἀθώωσις τοῦ Βοθροντοῦ καὶ Γλυκέως Κυρίλλου. Περί ἀποκοπῆς τῆς ἐτησίας δόσεως τοῦ Βοθροντοῦ καὶ Γλυκέως εἰς ἄσπρα 12 χιλιάδας καὶ τὸ ἐτήσιον χαράτσιον. Γράμμα πατριαρχικὸν περὶ διορισμοῦ τοῦ ἐτησίου τοῦ Σωζουπόλεως Μητροφάνους εἰς φλωβρία πέντε, ὡς ἦν ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ γέροντος.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ ς'. — 1654, ἰνδ. ζ', ἰανουαρίου 29, ὑποσχετικὸν τοῦ Σαντορίνης Παρθενίου περὶ πληρωμῆς τῆς ζητίας, καὶ περὶ ἀποστολῆς τῶν καταλοίπων τοῦ ἀποθανόντος Σαντορίνης Φιλοθέου εἰς τὴν Μ. ἐκκλησίαν, ὡς δίκαιον αὐτῆς. Μαρτίου 17, παραίτησις τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωαννικίου, διὰ τὸ γῆρας καὶ τὰς ἐνοχλήσεις τῶν καιρῶν, πρὸς τὸν πατριάρχην Παΐσιον, ἐπὶ ποινῇ ἀφορισμοῦ ἂν μεταγνοῦς ζητήσῃ πάλιν τὸν θρόνον.

Παΐσιος Α' τὸ ε'. — 1654, ἰνδ. ζ', κατὰ μάρτιον, καθάρσεις τοῦ Παροναζίας Νικοδήμου. Ἀπριλίου 7, καθάρσεις πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Σπανοῦ.

Παΐσιος Α' τὸ ε'. — 1654, ἰνδ. ζ', ματου 8, τόμος συνοδικὸς περὶ τοῦ κρέατος τοῦ βασιλικοῦ μπιστανίου. Κατὰ μάιον, καθάρσεις τοῦ Μήλου Διονυσίου. Κατὰ μάιον, ὑπόμνημα τοῦ Μήλου καὶ Κιμώλου Ἱεροθέου. Κατὰ μάιον, καθάρσεις τοῦ Σάμου Χριστοφόρου. Κατὰ μάιον, ὑπόμνημα Σάμου Κορνηλίου. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Λήμνου Ἰωακείμ. Κατ' ἰούνιον, καθάρσεις Εὐρίπου Δανιήλ.

Παΐσιος Α' τὸ ε'. — 1654, ἰνδικτ. η', Σεπτεμβρίου 7, παραίτησις Μιτυλήνης Παρθενίου εἰς τὸν πρωτοσύγκελον τῆς Μεγάλ. ἐκκλησίας Γρηγόριον. Σεπτεμβρίου 7, ὑπόμνημα Μι-

τυλήνης Γρηγορίου, εις ὃν παρητήσατο ὁ Παρθένιος. Κατὰ σептέμβριον, προβιβασμὸς τῆς ἐπισκοπῆς Κερνίκης εἰς ἀρχιεπισκοπὴν. Κατὰ σептέμβριον, ὑπόμνημα εἰς Κωνστάντιον Κερνίκης ἀρχιεπίσκοπον, ἀντὶ τοῦ πρῶην ἐπιστατοῦντος Ἀρσενίου. Κατ' ὀκτώβριον, καθαίρεσις Ναυπλίου Θεοφάνους. Ὀκτωβρίου 7, ὑπόμνημα Ναυπλίου καὶ Ἄργους Μακαρίου. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Αἰνου Μακαρίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Νικηφόρου.

Παῖσιος Α' τὸ ε'. — 1655, ἰνδ. η', ἰανουαρίου 21, ὑπόμνημα Θεσσαλονίκης Ἰωακείμ, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Θεοκλήτου. Κατ' ἰανουάριον, ὑπόμνημα Προύσης καὶ Τριγλίας Παρθενίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Κλήμεντος. Κατὰ φεβρουάριον, ὑπόμνημα Λήμνου Παρθενίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Κλήμεντος. (ἄνευ ἡμερομηνίας) τόμος περὶ συνενώσεως τῆς πατριαρχικῆς ἐξαρχίας Φιλαδελφείας μετὰ τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ ζ'. — 1655, ἰνδ. η', κατὰ μάρτιον, τόμος συνοδικὸς περὶ τοῦ δοθῆναι τὸ χαράτσιον τῆς θ' ἰνδικτιῶνος εἰς τοὺς δύο ἄρχοντας, τὸν τε μέγαν λογοθέτην κυρίτην Δημητράκην καὶ τὸν μέγαν διερμηνευτὴν κυρίτην Θεοδωράκην, τοὺς παρέχοντας τὸ κρέας τῷ βασιλικῷ μπουστάνῳ, καὶ εἰς ἐξόφλησιν τοῦ ἐκ γροσίων 500 χρέους. Ἀπριλίου 8, παραίτησις τοῦ Ἀθηνῶν Δανιὴλ εἰς τὸν Ταλαντίου Ἀνθίμον. Κατ' ἀπρίλιον, παραχωρητήριον τοῦ Κρήτης Νεοφύτου πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἑπτὰ μοναστηρίων καὶ πέντε χωρίων ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ τῷ εἶναι ταῦτα πατριαρχικὰ σταυροπήγια, ἐξ ὧν τινὰ καὶ ἐδόθησαν ὡς ἐξαρχία τῷ Λασκαράκη Μουσελίμη. Κατὰ μάιον, ὑπόμνημα Βάρνης Δανιὴλ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἀνθίμου. Κατ' ἰούνιον, τόμος συνοδικὸς περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πατριαρχικῶν χασίων εἰς μητρόπολιν Δέρκων καὶ Νεόχωρίου, ἐπὶ ὅσῃ χαρατσίου φλωρίων 40 τη

Μ. ἐκκλησία καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ριπτομένων πατριαρχικῶν ζητιῶν, προστιθεμένων καὶ δύο χωρίων τοῦ Κατασθένου, τῶν Θεραπειῶν καὶ τοῦ Μπουγιούκδερε. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Δέρκων καὶ Νεοχωρίου Ἀθανασίου, συναφθέντων τῶν πατριαρχικῶν χασίων μετὰ τῶν Θεραπειῶν καὶ τοῦ Μπουγιούκδερε εἰς μητρόπολιν. Κατ' ἰούνιον, τόμος περὶ τοῦ εἶναι ἐπισκοπὴν ὑποκειμένην τῷ Ἀθηνῶν τὸ Ταλάντιον, ὅπερ βία καὶ δυναστεία τοῦ Ντερβίς Μεχμέτ προσεγένετο ἀρχιεπισκοπῇ, τὰ δὲ παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ Ταλαντίου γράμματα, ὡς δῆθεν ἀρχιεπισκόπου τάξιν ἔχοντι, ἄκυρα ἔστωσαν. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Ἀθηνῶν Ἀνθίμου ἀπὸ Ταλαντίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος εἰς αὐτὸν Δανιήλ. Κατ' ἰούλιον, καθαιρέσις Νευροκόπου Σισώη. Κατ' ἰούλιον, τόμος συνοδικὸς περὶ ἐνώσεως Νευροκόπου καὶ Ζιχνῶν. Κατ' ἰούνιον, ὑπόμνημα Νευροκόπου καὶ Ζιχνῶν Μακαρίου. Κατ' ἰούλιον, ὑπόμνημα Ἀγκύρας Γερμανοῦ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Λαυρεντίου. Αὐγούστου 8, παραίτησις τοῦ πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Παΐσιου, καὶ ὑπόσχεσις αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀρκεῖσθαι τῇ δοθείσῃ αὐτῷ προεδρικῶς μητροπόλει Κυζίκου, καὶ μηδέποτε ζητῆσαι δεύτερον τὴν πατριαρχεῖαν ἐν βάρει καθαιρέσεως καὶ ἀφορισμοῦ.

Ἰωαννίκιος Β'. τὸ ζ'. — 1655, ἰνδ. θ', Σεπτεμβρίου 15, τόμος συνοδικὸς ἐπικυρῶν τὸν προεκεδομένον (Ἰανουαρ. 1650), καὶ ὀρίζων ἵνα οἱ ποινῇ ὑποπεσόντες ἀρχιερεῖς μὴ ἀναλαμβάνωσι τοῦ λοιποῦ τὰς ἐπαρχίας, κἂν μετανοήσωσι. Κατὰ Σεπτέμβριον, καθαιρέσις τοῦ Ἰκονίου Κλήμεντος. Σεπτεμβρίου 15, ὑπόμνημα Ἰκονίου καὶ Τυάων, ἐνωθέντων μετὰ Πισιδίας, εἰς Σίλβεστρον τὸν Πισιδίας. Κατὰ Σεπτέμβριον, καθαιρέσις Ἐλασσῶνος καὶ Δημονίκου Γερμανοῦ. Κατὰ Σεπτέμβριον, ὑπόμνημα Ἐλασσῶνος καὶ Δομενίκου Ἀθανασίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Γερμανοῦ. Κατ' ὀκτώβριον, καθαιρέσις τοῦ Προϊλάβου Μελετίου, ὡς ἀρνησαμένου ἐπὶ τουρκικοῦ δικαστηρίου τὴν ὑ-

πογραφήν αὐτοῦ. (ἄνευ ἡμερομηνίας) ὑπόμνημα Προϊλάβου καὶ Γσμαηλίου Γερασίμου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Μελετίου. Νοεμβρίου 26, ὑπόμνημα Ζιχνῶν καὶ Νευροκόπου Κοσμᾶ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Μακαρίου. Κατὰ νόεμβριον, ἀθώωσις τοῦ καθαιρεθέντος ἐπὶ Παΐσιου μητροπολίτου Ναυπλίου καὶ Ἄργους Θεοφάνους. Κατὰ νόεμβριον, ὑπόμνημα Νεοκαισαρείας καὶ Γαγγρῶν Κυρίλλου πρῶην Καφᾶ καὶ Φούλων, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Σαμουήλ. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Ρόδου Ἰωακείμ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Γρηγορίου. Κατὰ δεκέμβριον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γάνου καὶ Χώρας μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Γεωργίου. (ἄνευ ἡμερομηνίας) καθαιρέσις τοῦ Βερροίας Ἰωακείμ. Βεβαιωτήριον εἰς Χίον τοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου συστατικὸν τοῦ μητροπολίτου Χίου Γαβριήλ, μετατεθέντος ἐπὶ Παΐσιου. Ἐπιστολὴ πατριάρχου εἰς Χίον συνιστώσα τὸν αὐτὸν Γαβριήλ καὶ ἐπιβεβαιούσα τὴν ἔξωσιν τοῦ Παρθενίου.

Ἰωαννίκιος Β' τὸ ζ'. — 1656, ἰνδ. θ', κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Μηδείας Νικηφόρου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Χριστοφύρου. Ἰουνίου 23, ὑπόμνημα Καφᾶ καὶ Φούλων Μελετίου, ἀντὶ τοῦ προβιβασθέντος εἰς Νεοκαισαρείαν Κυρίλλου. Κατ' ἰούνιον ὑποσχετικὸν τοῦ Ἰωαννίνων Καλλινίκου περὶ ἀποδόσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν δόσεων καὶ ὑποταγῆς αὐτοῦ.

Παρθένιος Γ'. — 1656, ἰνδ. θ', ἰουλίου 26, ὑπόμνημα πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Χίου Παρθενίου, μετὰ τὴν ἔξωσιν καὶ καθαιρέσιν τοῦ Ἰωαννικίου. Αὐγούστου 2, παραίτησις Μηθύμνης Ἀνθίμου πρὸς τὸν Ναυπλίου Μακάριον, ἐπὶ συμφωνίᾳ χορηγίας τῶν πρὸς ζωάρκειαν. Κατ' αὐγούστον, ὑπόμνημα Μεθύμνης Μακαρίου πρῶην Ναυπλίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Ἀνθίμου.

Παρθένιος Γ'. — 1656, ἰνδ. ι', κατὰ σεπτέμβριον, ὑπόμνημα Χίου Νεοφύτου, ἀντὶ τοῦ ἀναχθέντος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Παρθενίου. Κατὰ σεπτέμβριον, ὑπόμνημα Κυζίκου

Μητροφάνους, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ἀνθίμου. Κατὰ Σεπτέμβριον, παραίτησις Ζωσιμᾶ Λακεδαιμονίας, ὡς χειροτονηθέντος ἐπὶ ψευδεῖ εἰδήσει θανάτου τοῦ Λακεδαιμονίας Γαβριήλ, καὶ νῦν λαβόντος διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον εἰς ἀποζημίωσιν γρόσια χίλια ὀγδοήκοντα χρεωστούμενα τῷ Ἰσοῦφ Χασεχῆ καὶ ἑξακόσια εἰς μετρητά. Κατὰ Νοέμβριον, ὑπόμνημα Ἀμασειᾶς Γερασίμου. Κατὰ Νοέμβριον, ὑπόμνημα Πωγωνιανῆς ἀρχιεπισκόπου Νεκταρίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Δανιήλ. Κατὰ Δεκέμβριον, ὑπόμνημα μητροπολίτου Εὐχαΐτων Ἰακώβου ἐπὶ ψιλλῷ ὀνόματι.

Παρθένιος Γ'. — 1657, ἰνδ. ι', κατὰ Μάρτιον, ὑπόμνημα Θηδῶν Ἰεζεκιήλ, ἀντί τοῦ προεδρικῶς ἐκεῖ ὄντος πρῶην Σάμου Παρθενίου. (ἀνευ ἡμερομηνίας), ὑπόμνημα Παροναξίας Μακαρίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Νικοδήμου.

Γαβριήλ Β'. — 1657, ἰνδ. ι', κατ' Ἀπρίλιον ὑπόμνημα πατριαρχείας τοῦ Γάνου καὶ Χώρας Γαβριήλ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παρθενίου τὸν κατὰ τινα τρόπον τῆς θείας προνοίας ἀπόκρυφον (1). Κατ' Ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Νικαίας Ναθαναήλ, ἀντί τοῦ εἰς Μπογδανίαν ἀπελθόντος καὶ μείναντος.

Παρθένιος Δ'. — 1657, ἰνδ. ι', ματου ὑπόμνημα τῆς πατριαρχείας Παρθενίου ἀπὸ Προύσης, ἀντί τοῦ ἀδίκου θανάτου καταδικασθέντος Παρθενίου, ἀκύρου λογιζομένης τῆς τοῦ Γαβριήλ μεταθέσεως εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. Κατ' Ἰούνιον, καθαιρέσεις τοῦ Θηδῶν Παρθενίου καὶ ἐπικύρωσις τοῦ Θηδῶν Ἰεζεκιήλ. Κατ' Ἰούνιον, ὑπόμνημα Νέων Πατρῶν Ἀθανασίου, πρῶην Ἐλασσῶνος καὶ Δομενίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Ἰωάσαφ. Κατ' Ἰούλιον, ὑπόμνημα Χίου Γερασίμου ἀπὸ Ἰόππης, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Νεοφύτου. Κατ' Ἰούλιον, ὑπόμνημα Βάρνης Δανιήλ πρῶην Πωγωνιανῆς, ἀντί τοῦ καταλιπόντος τὴν ἐπαρχίαν καὶ

(1) Ἐκρεμάσθη τῷ σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου.

εις άλλοδαπούς τόπους ἀπελθόντος και διὰ ταῦτα καθαιρεθέντος ὁμωνύμου Δανιήλ. Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον, περί τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει ἁγίου Στεφάνου μετοχίου τῆς Λαύρας.

Παρθένιος Δ'. — 1657, ἰνδ. ια', κατὰ σεπτέμβριον, ὑπόμνημα Νικαίας Φιλοθέου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Ναθαναήλ.

Παρθένιος Δ'. — 1658, ἰνδ. ια', κατὰ μάϊον, σιγίλλιον τῆς ἐν Τριγλία μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς ἐπονομαζομένης Πελεκητῆς. Ἰουνίου 20, ὑπόμνημα Βάρνης Νικοδήμου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Δανιήλ.

Παρθένιος Δ'. — 1658, ἰνδ. ιβ', νοεμβρίου 23, ὑπόμνημα Τορνόβου Γερασίμου, ἀντί τοῦ θανόντος Διονυσίου. (ἔνευ ἡμερομηνίας), καθαιρέσις τοῦ Προύσης Μελετίου. Παραιτήσις Χίου Γερασίμου διὰ τὰ χρέη, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ ἀναλαβεῖν αὐτὰ τὸν διάδοχον.

Παρθένιος Δ'. — 1659, ἰνδ. ιε'. μαρτίου 26, ὑπόμνημα Νικομηδείας Τιμοθέου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Κυρίλλου. Μαρτίου 30, ὑπόμνημα Χίου Θεοφάνου, ἀπὸ Ἀραδιάς, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Γερασίμου. Κατ' ἀπρίλιον, ὑπόμνημα Μελενίκου Γρηγορίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Θεοφάνου. Αὐγούστου 11, τόμος συνοδικὸς περί τοῦ μὴ συγχωρεῖσθαι τοὺς ποινῇ ὑποβληθέντας ἀρχιερεῖς ὑπὸ μόνου τοῦ πατριάρχου, ἀλλὰ και τῆ συναίνεσει τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων.

Παρθένιος Δ'. — 1659, ἰνδ. ιγ'. κατ' ὀκτώβριον, ἀθώωσις τοῦ ποτὲ Μονεμβασίας Λαυρεντίου, προκαθαιρεθέντος διὰ τινα πταίσματα. Κατ' ὀκτώβριον, καθαιρέσις Εὐρίπου Καρα-Γρηγορίου. Ὀκτωβρίου 16, ὑπόμνημα Εὐρίπου Λαυρεντίου πρώην Μονεμβασίας, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Καρα-Γρηγορίου, τοῦ Καρα-διακόνου ἐπικεκλημένου. Δεκεμβρίου 24, ὑπόμνημα Τραπεζοῦντος Φιλοθέου ἀπὸ Ἀγαθουπόλεως, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Λαυρεντίου. Κατὰ δεκέμβριον, τόμος περί ἐξάρτησεως τῆς ἐπισκοπῆς Ἀγαθουπόλεως ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως.

Παρθένιος Δ'. — 1660, ινδ. ιγ', Ιανουαρίου 7, υπόμνημα Δ'γαθουπόλεως ἐπισκόπου Μακαρίου, ἀντί τοῦ προβασθέντος εἰς Τραπεζοῦντα Φιλοθέου. Κατὰ Ιανουάριον, σιγγίλιον περὶ τῆς ὑποταγῆς τῆς ἐπισκοπῆς Χαλδεΐας τῇ μητροπόλει Τραπεζοῦντος. Φεβρουαρίου 21, παρτίτησις τοῦ Νέων Πατρῶν Ἀθανασίου, ἐπὶ τῇ συνθήκῃ τοῦ ἀναδέξασθαι τὸν διαδεζόμενον αὐτὸν καὶ τὰ χρέη αὐτοῦ. Κατὰ μάρτιον, υπόμνημα Βιδύνης Φιλοθέου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Σωφρονίου. Κατὰ μάϊον, περὶ τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἐπιλεγομένου Φλωρὶ τοῦ ἐγγὺς τῷ ἀγίῳ Στεφάνῳ, ἀφιερωθέντος ὑπὸ τοῦ κυρίστη Χρυσογόνου, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ κατ' ἔτος τελουμένης πανηγύρεως. Κατ' αὔγουστον, καθαιρέσις Προικονήσου Ἱερεμίου. Ὑπόμνημα Προικονήσου Γερασίμου. Δεκεμβρίου 16, υπόμνημα Σαζουπόλεως Θεοκλήτου.

(Διονύσιος Γ'.) — 1661, ινδ. ιδ', Ιανουαρίου 25, υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ Ἱεροσολύμων Νεκταρίου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παΐσιου. Μαΐου 9, υπόμνημα Μελενίκου Σιλδέστρου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος γέροντος Γρηγορίου. Ἰουνίου 22, υπόμνημα Σάμου ἀρχιεπισκόπου Νεοφύτου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Κορνηλίου. Κατ' ἰούνιον, υπόμνημα Λήμνου Ἰωακείμ. (1)

Παρθένιος Δ' τὸ β'. — 1661, ινδ. ιδ', αὐγούστου 14, υπόμνημα Τζίας καὶ Θερμίων Γρηγορίου.

Παρθένιος Δ' τὸ β'. — 1661, ινδ. ιε', κατὰ Σεπτέμβριον, υπόμνημα Πισειδίας Ἰωακείμ πρῶτην Λήμνου. Νοεμβρίου 3, υπόμνημα Λήμνου Φιλοθέου, ἀντί τοῦ μετατεθέντος εἰς Πισειδιαν Ἰωακείμ.

Παρθένιος Δ' τὸ β'. — 1662, ινδ. ιε', κατὰ Φεβρουάριον, υπόμνημα Μηδείας Δακινήλ, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος.

Διονύσιος Γ' τὸ β'. — 1662, ινδ. ιε', κατ' ἰούνιον, ὑπό-

(1) Δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ πατριαρχέοντος.

μνημα πατριαρχείας Διονυσίου ἀπὸ Λαρίσης, μετὰ τὴν παραιτήσιν τοῦ Παρθενίου. Ἰουλίου 12, ὑπόμνημα Νικαίας Δαμασκηνοῦ. Ἰουλίου 24, ὑπόμνημα Ἀγχιάλου Καλλίστου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἰωακείμ. Αὐγούστου 9, ὑπόμνημα Λαρίσης Διονυσίου, ἀντὶ τοῦ μετατεθέντος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Διονυσίου. Κατ' αὐγούστον, καθαίρεσις Χίου Θεοφάνους. Κατ' αὐγούστον, ὑποσχετικὸν τοῦ πρῶην Ἀχριδῶν . . . προεδρικῶς διορισθέντος εἰς Χίον. Κατ' αὐγούστον, ὑπόσχεσις Καρπάθου Ἀθανασίου τοῦ πληροῦν ἐτησίως τὰ τῆς ἀποκοπῆς λόγῳ συγκαταβάσεως ὠρισμένα ἄσπρα δέκα χιλιάδας, καὶ τὸ βασιλικὸν χαράτσιον.

Διονύσιος Γ' τὸ β'. — 1662, ἰνδ. α', κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα ἀφιερώσεως δύο προυτζίνων μανουαλίων εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Διονυσίου.

Διονύσιος Γ' τὸ β'. — 1663, ἰνδ. β', κατ' ὀκτώβριον, ὑπόμνημα Σελευκείας Ματθαίου. Κατὰ δεκέμβριον πρᾶξις περὶ ἐνώσεως τῶν Ζιχνῶν μετὰ Δράμας. Δεκεμβρίου 6, ὑπόμνημα Ζιχνῶν καὶ Δράμας Γερμανοῦ. (ἔνευ ἡμερομηνίας) γράμμα διορίζον τὰ δικαιώματα τοῦ ἐπισκόπου Ραιδεστοῦ καὶ Πανίου Ἀθανασίου. Τόμος ζητημάτων τινῶν ἀναγκαίων, ὧν αἱ λύσεις ἐγένοντο παρὰ τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου, Πατίου Ἀλεξανδρείας, Μακαρίου Ἀντιοχείας, καὶ Νεκταρίου Ἱεροσολύμων, καὶ ἐξεδόθησαν δοκιμασθεῖσαι κατὰ τοὺς ὅρους καὶ κανόνας τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἐν εἰδει ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως. (1)

Διονύσιος Γ' τὸ β'. — 1664, ἰνδ. β', ἀπριλίου 22, παραιτήσις Χίου Θεοφάνους μετὰ Ἰγνάτιον.

Διονύσιος Γ' τὸ β'. — 1664, ἰνδ. γ', κατὰ Σεπτέμβριον, σιγίλλιον χορηγοῦν τὸ Τομαρόβιον τῇ μητροπόλει Προτλάβου.

(1) Καταλαμβάνει τὰς σελίδας 351-358 τοῦ κώδικος.

(ἄνευ ἡμερομηνίας καὶ ἰνδικτιῶνος) σιγίλλιον περὶ ἐνώσεως τῶν σταυροπηγιακῶν χωρίων Δίβραις καὶ Μεσοποτάμου, μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Χιμάρας.

Διονύσιος Γ' τὸ β'. — 1665, ἰνδ. γ', κατὰ μάϊον, σιγίλλιον περὶ ἀφιερώσεως τοῦ ἐν Ἀτταλεῖα ναοῦ τῶν ἁγίων Θεοδώρων καὶ τόπου τῷ παναγίῳ Τάφῳ ὑπὸ τοῦ Χοτζᾶ Βασιλῆ. Κατ' ἰούνιον, ὑπόσχεσις τοῦ χειροτονηθέντος Καρπάθου Λεοντίου περὶ τοῦ πληροῦν τὴν ὀρίσθεισαν κατὰ συγκατάθεσιν ἀποκοπὴν ἄσπρων ἐπτὰ χιλιάδων καὶ τοῦ χαρατσίου. Κατ' ἰούλιον σιγίλλιον τῆς ἐν Πάτραις μονῆς τῆς Θεοτόκου τοῦ Γηροκομείου.

Παρθένιος Δ' τὸ γ'. — 1665, ἰνδ. δ', κατὰ νοέμβριον, γράμμα τοῦ πκτριάρχου Παρθενίου περὶ τῆς πατριαρχικῆς ζητίας. Κατὰ νοέμβριον περὶ ἐξώσεως τοῦ Ἀλεξανδρείας Παΐσιου, ὡς εἰς Ρωσσίαν ἀπελθόντος κρύφα τῆς βασιλείας. Κατὰ νοέμβριον, πράξις καθαιρέσεως τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργου, Θεοφάνους.

Παρθένιος Δ' τὸ γ', — 1666, ἰνδ. δ', κατ' ἰανουάριον, καθαιρέσις Ἰωαννίνων Καλλινίκου. (ἄνευ ἡμερομηνίας καὶ ἰνδικτιῶνος) σιγίλλιον περὶ ἐνώσεως τῆς μητροπόλεως Καφᾶ καὶ Φούλων μετὰ τῆς Ἀμασειας. Καθαιρέσις Θηβῶν Ἰεζεκιήλ. Καθαιρέσις Σάμου Νεοφύτου. Καθαιρέσις Ἄνδρου Αὐξεντίου. Σιγίλλιον σταυροπηγίου τοῦ ἐν τῇ πατριαρχικῇ νήσῳ τοῦ Ἀγίου Εὐστρατίου μονυδρίου τῆς Μεταμορφώσεως καλουμένου Φωτεινόν.

Παρθένιος Δ' τὸ γ'. — 1667, ἰνδ. ε', μαΐου 15, παραίτησις τοῦ Μελενίκου, διὰ τὰ πολλὰ χρέη. Κατὰ μάϊον, καθαιρέσις Παροναξίας Μακαρίου. Ἰουνίου 5, ὑπόμνημα Παροναξίας Θεοφάνους, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Μακαρίου.

Μεθόδιος Γ'. — 1668, ἰνδ. ς', ἰανουαρίου 5, ὑπόμνημα πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας Μεθοδίου, μετὰ τὴν ἐξωσιν

τοῦ Παρθενίου καὶ τὴν ἀπόκρουσιν τοῦ Κλήμεντος Ἰκονίου.
(ἔνευ ἡμερομηνίας), περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Συναϊτῶν.

Μεθόδιος Γ'. — 1668, ἰνδ. ζ', κατὰ νοέμβριον, ὑπόμνημα
Κορίνθου Καλλίστου.

Μεθόδιος Γ'. — 1669, ἰνδ. ζ', ἰανουαρίου 23, ὑπόμνημα
Γεροσολύμων Δοσιθέου διαδεξαμένου τὸν παραιτηθέντα Νεκτά-
ριον. Κατὰ μάγον, πρᾶξις συνοδικῆ περὶ παύσεως τοῦ Καρπά-
θου Ἀθανασίου, διὰ τὸ γῆρας.

Μεθόδιος Γ'. — 1669, ἰνδ. η', κατὰ σεπτέμβριον, καθαί-
ρσεις τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργους Γερασίμου.

Μεθόδιος Γ'. — 1670, ἰνδ. η', μαίου 13, τοῦ μεγάλου
θεολόγου Ἰλαρίωνος (Κιγάλα;) ὁμολογία τῆς ἐαυτοῦ πίστεως.

Μεθόδιος Γ'. — 1670, ἰνδ. θ', κατὰ δεκέμβριον, πρᾶξις
περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ μανέντος μητροπολίτου Βιδύνης Λαυ-
ρεντίου.

Παρθένιος Δ' τὸ δ'. — 1671, ἰνδ. θ', ὑπόμνημα Θεσσα-
λονίκης Ἀναττασίου, ἀντὶ τοῦ προεδρικῶς τέως κατέχοντος
αὐτὴν πατριάρχου Διονυσίου. Ἀπριλίου 7, ὑπόμνημα Χαλκη-
δόνης Ἱερεμίου. (ἔνευ ἡμερομηνίας), καθαίρσεις Εὐρίπου Γρη-
γορίου.

Διονύσιος Γ' τὸ γ'. — 1671, ἰνδ. ι', νοεμβρίου 8, ὑπόμνημα
πατριάρχου Διονυσίου ἀπὸ Λαρίσσης, ἀντὶ τοῦ ἐξωσθέντος καὶ
καθαιρεθέντος Παρθενίου. Κατὰ δεκέμβριον, καθαίρσεις Βιζύης
Δανιήλ.

Διονύσιος Γ' τὸ γ'. — 1672, ἰνδ. ι', κατὰ ἰανουάρ. ἑκθεσὶς
τῆς ὁμολογίας τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἐν εἴδει ἀπαντήσεως.
Κατὰ ἰανουάριον, καθαίρσεις Γάνου καὶ Χώρας Χριστοφόρου.
Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον τοῦ ἐν Κρήτῃ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου
Ματθαίου, ὅπερ ἐξαγοράσας ὁ διερμηνεὺς Παναγιώτης (Νικού-
σιος) ἐν Χάνδακι ἀφιέρωσε τῷ Σινᾶ. Αὐγούστου 28, ἀναφορὰ
τῶν Ἀντιοχείων περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀντιοχείας Μακαρίου.

Διονύσιος Γ' τὸ γ'. — 1672, ἰνδ. ια', κατὰ Σεπτέμβριον, ἀποκαταστατικὸν ἐπὶ τὰ λαϊκῶν ἐπιτρόπων τοῦ κατὰ τὸν Μαυρομύλον μοναστηρίου τῆς Θεοτόκου. Κατ' ὀκτώβριον, ἀφιέρωσις εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν τῶν ἐτησίων σταυροπηγίων τινῶν. Κατὰ νοέμβριον, πρᾶξις συνοδική περὶ καθαιρέσεως τοῦ ἐπιβίου Κυρίλλου Ἀντιοχείας. Κατὰ νοέμβριον, ὑπόμνημα Ἀντιοχείας Νεοφύτου ἀπὸ Χαμάς. Κατὰ δεκέμβριον, ἀθώωσις τοῦ Κύπρου Νικηφόρου, ὡς κοινωνήσαντος τῷ καθηρημένῳ Παρθενίῳ πρῶν Κωνσταντινουπόλεως. Κατὰ δεκέμβριον, σιγίλλιον περὶ ἐλευθερίας τοῦ ἐν Κύπρῳ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τοῦ Κύκου.

Διονύσιος Γ' τὸ γ'. — 1673, ἰνδ. ια', κατ' ἰούνιον, σιγίλλιον ἐπικυρωτικὸν τοῦ σταυροπηγίου τοῦ ἐν Ἀτταλεΐᾳ ναοῦ τῶν ἁγίων Θεοδώρων τοῦ Χοτζᾶ Βασίλη. Κατ' ἰούλιον, τόμος συνοδικὸς κατὰ τῶν ἐπιβιῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου. Κατ' ἰούλιον, καθαιρέσις τοῦ Παρναξίας Μελετίου.

Γεράσιμος Β'. — 1673, ἰνδ. ια', κατ' αὐγούστον, καθαιρέσις τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ ἐπονομαζομένου Σέρ-ὀγλάν καὶ Παρδαλοῦ. Αὐγούστου 14, ὑπόμνημα πατριαρχείας τοῦ Τορνόβου Γερασίμου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος καὶ ἐξωσθέντος Διονυσίου. Αὐγούστου 16, ὑπόμνημα Τορνόβου Ἰεζεκιήλ, ἀντὶ τοῦ προχθέντος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Γερασίμου. Κατ' αὐγούστον, ὑπόμνημα Γοθίας Μεθοδίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Δαυὶδ.

Γεράσιμος Β'. — 1673, ἰνδ. ιβ'. Σεπτεμβρίου 11, ὑπόμνημα Δέρκων καὶ Νεοχωρίου Μακαρίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Χρυσάνθου. Σεπτεμβρίου 26, ὑπόμνημα Ἀγαθουπόλεως Λαυρεντίου ἐπισκόπου τοῦ Ἀδριανουπόλεως Νεοφύτου, ἀντὶ τοῦ μετατεθέντος εἰς τὴν μητρόπολιν Δέρκων Μακαρίου. Κατ' ὀκτώβριον, παραίτησις τοῦ Φιλίππων καὶ Δράμας Γερμανοῦ. Δεκεμβρίου 21, ὑπόμνημα Πισειδίας Κυρίλλου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Παΐσιου.

Γεράσιμος Β'. — 1674, ινδ. ιβ', μαρτίου 13, υπόμνημα Φιλίππων και Δράμας, Ζιχνῶν και Νευροκόπου Νεοφύτου, ἀντί τοῦ παραιτηθέντος Γερμανοῦ. Μαρτίου 14, υπόμνημα Βιζύης Γερασίμου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Κοσμᾶ. Κατὰ μάρτιον, καθαίρεσις Δρύστρας Μακαρίου δι' ἀποστασίαν τῆς ἐκκλησίας. Μαρτίου 21, υπόμνημα Δρύστρας Διονυσίου. (ἔνευ ἡμερομηνίας) καθαίρεσις Παλαιῶν Πατρῶν Δανιήλ. Ἀπριλίου 1, υπόμνημα Παλαιῶν Πατρῶν Παρθενίου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Δανιήλ. Κατ' ἰούλιον, καθαίρεσις Λακεδαιμονίας Θεοδωρήτου. Ἰουλίου 14, υπόμνημα Λακεδαιμονίας Κυρίλλου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Θεοδωρήτου. Ἰουλίου 24, υπόμνημα μητροπολίτου Εὐχαΐτων Ἰωσήφ, ἀντί τοῦ μετατεθέντος εἰς τὴν μητρόπολιν Παλαιῶν Πατρῶν Παρθενίου. Αὐγούστου 5, υπόμνημα Βάρνης Μακαρίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Μητροφάνους. Κατ' αὐγουστον, υπόμνημα ἀρχιεπισκόπου Καρπάθου Μακαρίου, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Λεοντίου.

Γεράσιμος Β'. — 1674, ινδ. ιγ', κατ' ὀκτώβριον, καθαίρεσις Καισαρείας Καππαδοκίας Γρηγορίου. Ὀκτωβρίου 5, υπόμνημα Καισαρείας Γερμανοῦ. Κατ' ὀκτώβριον, υπόμνημα Λακεδαιμονίας Ἰωάσαφ, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος Θεοδωρήτου.

Παρθένιος Δ' τὸ ε'. — 1675, ινδ. ιγ'. Κατὰ μάρτιον, ἀθώωσις τοῦ πρώην ἀρχιεπισκόπου Τζίας και Θερμίων Γερμανοῦ, ἐπὶ τὸ ἀναλαβεῖν τὴν προεδρικῶς δοθεῖσαν ἀρχιεπισκοπὴν τῷ ἀποβιώσαντι πατριάρχῃ Ἰωαννικίῳ. Ἀπριλίου 19, υπόμνημα ἐπισκόπου Σκύρου τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν εἰς τὸν Μεθόδιον, ἀντί τοῦ ἀποθανόντος Θεοδοσίου. Ἀπριλίου 29, υπόμνημα ἐπισκόπου Μυριοφύτου Θεοδοσίου, ἀντί τοῦ φυγόντος Νεοφύτου. Κατ' ἀπρίλιον, υπόμνημα Λευκάδος και Ἀγίας Μαύρας Θεοκλήτου, ἀντί τοῦ καθαιρεθέντος φυγάδος Εὐθυμίου. Κατὰ μάϊον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Μήλω μοναστηρίου, τοῦ Νικολέζη Χρυσούλα, σταυροπηγίου γεγονότος. Κατὰ μάϊον, σι-

γιλλιον περί τοῦ ἐν Ἱεραπέτρα τῆς Κρήτης Συναϊτικοῦ μετοχίου τοῦ Ταξιάρχου, τοῦ ἀφιερωθέντος ὑπὸ τοῦ ἱερέως Ἀθανασίου Καραβέλα τοῦ Μανουήλ, ὡς κληρονομικοῦ κτήματος. Κατὰ μάιον, περί σταυροπηγιακῆς ἐλευθερίας τοῦ μοναστηρίου τῶν Ἰδῆρων. Ἰουνίου 19, ὑπόμνημα ἐπισκόπου Ἐαλαντίου Μητροφάνους, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Μακαρίου. Κατὰ ἰούνιον, σιγίλλιον περί σταυροπηγιακῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐν τῇ ἠώρᾳ Τριγλίας μοναστηρίου τῶν Πατέρων τοῦ ὀνομαζομένου Μηδικίου. Ἰουλίου 9, ὑπόμνημα Μηδείας Λαυρεντίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Δανιήλ. Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον περί τῆς ἐν Χίῳ Νέας Μονῆς τοῦ ἀγίου Γεωργίου. Αὐγούστου 12, ὑπόμνημα ἐπισκόπου Μετρῶν καὶ Ἀπύρων Ραφαήλ, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Τιμοθέου.

Παρθένιος Δ' τὸ ε'. — 1675, ἰνδ. ιδ', κατ' ὀκτώβριον, γράμμα εὐεργετήριον τῶν ἐξαρχιδῶν Ὀρφανίου καὶ Καββάλας τῷ πρώτῳ Δράμας Γερμανῷ.

Παρθένιος Δ' τὸ ε'. — 1676, ἰνδ. ιδ', ἰανουαρίου 28, ὑπόμνημα Πισιδίας Λεοντίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Κυρίλλου. Φεβρουαρίου 1, ὑπόμνημα Νικαίας Σωφρονίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Δαμασκηνοῦ. Κατ' ἀπρίλιον, σιγίλλιον περί τοῦ ἐν Κρήτῃ μοναστηρίου ὃ Ἐσταυρωμένος ἐν τῷ καλουμένῳ Αὐλοποτάμῳ κατὰ τὴν τοποθεσίαν Βόσακα, καὶ τοῦ ἐν Χαλέπᾳ μετοχίου αὐτοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Μαΐου 20, ὑπόμνημα Βιδύνης Τιμοθέου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Δανιήλ καὶ μεταδάντος εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπαρχίαν Σοφίας. Κατὰ μάιον, ὑπόμνημα Χίου Γρηγορίου, ἀντὶ τοῦ προεδρικῶς διορισθέντος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νεοφύτου, πρώτῳ Κωνσταντινουπόλεως Γερσίμου μετακινήθέντος ἄλλοθι. Κατὰ μάιον, καθάρσεις τοῦ Καισαρείας Γερμανοῦ τοῦ ἐπὶ πατριάρχου Γερασίου ἐξώσαντος τὸν νόμιμον ἀρχιερέα Γρηγόριον. Κατ' ἰούνιον, σιγίλλιον τῆς μονῆς Φανερωμένης καλουμένης Τετάρνης ἐν τῇ

ἐπαρχία Λίτσας καὶ Ἀγρόφων, ἐν Μπενιανίτων ὄριοις, πλησίον τοῦ Λευκοποτάμου, μετὰ τοῦ μετοχίου αὐτῆς.

Διονύσιος Δ'. — 1676, ἰνδ. ιε', κατ' αὐγουστον, γράμμα εὐεργετήριον τῷ μεγάλῳ ἐταιρειάρχῃ Δημητρίῳ, ἐπὶ τῷ νέμεσθαι ἐφ' ὄρου ζωῆς τὴν ἐξαρχικὴν δεσποτείαν καὶ τὰ ἐτήσια τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον σταυροπηγίων μοναστηρίων. Κατ' αὐγουστον, ὑποσχετικὸν τοῦ Ἀχριδῶν Μελετίου.

Διονύσιος Δ'. — 1676, ἰνδ. ιε', Σεπτεμβρίου 30, γράμμα περὶ τετραγαμίας Βασιλάκη Ρεῖζη τοῦ Στέριου ἐκ Θεσσαλονίκης. Κατὰ Σεπτέμβριον, γράμμα εὐεργετικὸν τῆς ἐλεημοσύνης τῶν μουμτζίδων εἰς τὰς φυλακάς. Κατὰ Σεπτέμβριον, σιγίλλιον τῆς ἐν Φιλιππούπολει μονῆς τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἀφιερωθείσης τῷ μοναστηρίῳ Διονυσίου εἰς Ἄθωνα. Ὀκτωβρίου 24, ὑπόμνημα τῶν ἀρχιερέων τοῦ κλίματος Ἀχριδῶν εἰς τὸν πρῶν Σοφίας Μελέτιον. Κατ' ὀκτώβριον, τόμος συνοδικῆς περὶ διορισμοῦ τεσσάρων ἀρχιερέων ἐπιτρόπων τοῦ κοινού. Κατ' ὀκτώβριον σιγίλλιον τῆς ἀφιερώσεως τοῦ ἐν Μολδαβίᾳ μοναστηρίου τοῦ Κάσινου τῷ Παν. Τάφῳ. Κατ' ὀκτώβριον, σημείωσις τοῦ πατριάρχου Διονυσίου ἀναιρετικῆ τῆς ἐπὶ Γερασίου γενομένης καθαιρέσεως αὐτοῦ. (ἔνευ ἡμερομηνίας), καθαιρέσις Φιλοθέου ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως. Νοεμβρίου 20, ὑπόμνημα Καλλιουπόλεως Ἀθανασίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Φιλοθέου. Κατὰ Νοέμβριον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις μοναστηρίου τῶν ἁγίων Ἀναργύρων (1). Κατὰ Νοέμβριον, σιγίλλιον τοῦ ἐν τῇ ἐπίσκοπῃ Σερβίων γυναικειοῦ μοναστηρίου τῶν ἁγίων Θεοδώρων.

Διονύσιος Δ'. — 1677, ἰνδ. ιε', κατ' ἰανουάριον, ὑποσχετικὸν τοῦ πρῶν Κωνσταντινουπόλεως Παρθενίου, λαβόντος τὴν Ἀγχιάλον προεδρικῶς. Κατ' ἰανουάριον, ὑποσχετικὸν

(1) Ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ Ἀττικῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ ἔτους 1871.

τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Γερασίμου λαβόντος ἐν Ἀδριανουπόλει ὑπόσχεσιν προεδρείας μιᾶς ἐπαρχίας. Κατὰ φεβρουάριον, σιγίλλιον τοῦ ἐν Βλαχία σταυροπηγίου Μαρτζινάλι. Κατὰ μάρτιον, συνοδικὸν γράμμα δοθὲν τῷ κύρ Γερασίμῳ πρώην Κωνσταντινουπόλεως, διὰ τὴν προεδρείαν τῆς μητροπόλεως Ἀνδρου. Κατὰ μάρτιον, σιγίλλιον τοῦ ἐν Ἀθωνι ναοῦ τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως τοῦ ἐν Ἀρσανᾷ τοῦ Ρωσσοικοῦ μοναστηρίου. Κατὰ μάρτιον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου μοναστηρίου Κουμαριανά. Κατὰ μάρτιον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ὠλένης μοναστηρίου τῆς Παναγίας ἐν θέσει Γλαρέντζα. Ἰουλίου 16, τόμος συνοδικὸς περὶ τοῦ μὴ κρύπτεσθαι τοὺς ἐνδημοῦντας ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐμφανίζεσθαι τῷ πατριάρχῃ. Κατ' ἰούλιον, σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν Ἐπιβάταις ἐκκλησίας τῆς ἀγίας Παρασκευῆς.

Διονύσιος Δ'. — 1677, ἰνδ. α'. (ἔνευ ἡμερομηνίας) καθαίρεσις. Νεοκαισαρείας Κυρίλλου. Ὀκτωβρίου 13, ὑπόμνημα Νεοκαισαρείας καὶ Γαγγῶν Ἀρσενίου, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Κυρίλλου. Κατὰ νοέμβριον, σιγίλλιον τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ μοναστηρίου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

Διονύσιος Δ'. — 1678, ἰνδικτ. α', κατὰ ἰανουάριον, σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Χίῳ μοναστηρίου τῶν ἁγίων Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Αὐξεντίου. Κατὰ ἰανουάριον, καθαίρεσις τοῦ Σοφίας Δανιήλ. Κατὰ ἰανουάριον, καθαίρεσις Σίμνου Τιμοθέου. Μαρτίου 8, ὑπόμνημα τοῦ ἐπισκόπου Δημητριάδος Ἰωαννικίου, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Διονυσίου, αἰτήσῃ καὶ βουλῇ τοῦ μητροπολίτου Λαρίσσης Ἰακώβου.

Διονύσιος Δ'. — 1678, ἰνδικτ. α', κατὰ μάρτιον, καθαίρεσις Γερασίμου πατριάρχου τοῦ ἀπὸ Τορνόβου. Κατ' ἰούνιον, σιγίλλιον ἐπικυρωτικὸν ὑπὲρ τῆς ἐν Ἰμηττῷ τῶν Ἀθηνῶν μονῆς τῆς Καισαριανῆς μετὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις γυναικείου μοναστηρίου τῆς Παντανάσσης. Κατ' ἰούνιον, σιγίλλιον τῆς ἐν

Ἀθήναις μονῆς τῆς Πεντέλης (1). Κατ' ἰούλιον, γράμμα διορίζον ἔξαρχον τῆς χηρευούσης ἀρχιεπισκοπῆς Λευκάδος καὶ Ἀγίας Μαύρας τὸν μοναχὸν Νεκτάριον (Ζαμπέλιον;) ἐκεῖθεν καταγόμενον, ἐπὶ ἔτησίᾳ δόσει ἑκατὸν γροσίων πρὸς τὴν Μεγ. ἐκκλησίαν εἰς ἀπόσβεισιν τῶν χρεωστούμενων τῷ Μουσταφᾶ-μπεη. Κατ' ἰούλιον, πρᾶξις περὶ ἐνώσεως τῶν μητροπόλεων Γοθθίας καὶ Καφᾶ.

. — 1678, ἰνδ. β', κατὰ Σεπτέμβριον σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Προικονήσῳ μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Ἑρμολάου. Κατὰ νοέμβριον, σιγίλλιον τοῦ ἐν Ἰμβρῳ μοναστηρίου τοῦ Κουτλουμουτίου (2).

Ἰάκωβος Α'. — 1680, ἰνδ. γ', ἀπριλίου 15, παραίτησις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κασανδρείας Μελετίου ἐν Θεσσαλονίκῃ. Γουνίου 5, ὑπόμνημα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κασανδρείας Μελησιεδὲκ πρῶην Ἀρδαμερίου, ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Μελετίου. Γουλιού 28, ὑπόμνημα Σοφίας Κυρίλλου πρῶην Φιλιππουπόλεως, ἀντὶ τοῦ ἐξωσθέντος ὡς ἀδοκίμου Αὐξεντίου.

Ἰάκωβος Α'. — 1680, ἰνδ. δ', δεκεμβρίου 15, ὑπόμνημα ἐπισκόπου Προβιάδας Νεκταρίου, ἀντὶ τοῦ φυγόντος εἰς Κρήτην. Κατὰ δεκέμβριον, ὑπόμνημα Σάμου Δωροθέου, ἀντὶ τοῦ παραλυτικοῦ γενομένου Φιλαρέτου.

Παρθένιος Δ' τὸ ζ'. — 1684, κατ' ἰούλιον, ἐπικυρωτικὸν τῆς ἐνώσεως τῆς ἐξαρχίης Ἰνέου μετὰ τῆς μητροπόλεως Νεοκαιρείας.

(1) Ἀμφότερα τὰ σιγίλλια ταῦτα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ Ἀττικῷ Ἡμερολόγιῳ (1871).

(2) Παρασιωπᾶται τὸ ὄνομα τοῦ πατριαρχεύοντος (ἴσως Ἀθανασίου Δ' τοῦ ἀπὸ Ραιδεστοῦ).

Κατάλογος τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ 1811 ἔτους ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως μαρτυρησάντων (1).

1492, ἰουνίου 9, μαρτύριον ἐν Ἀσπροκάστρῳ (Ἄκκερμαν) Γωάννου τοῦ Τραπεζουντίου.

1515, φεβρουαρίου 11, μαρτύριον ἐν Σοφίᾳ Γεωργίου τοῦ Σέρβου.

1520, νοεμβρίου 1, μαρτύριον τοῦ ἐκ Καστορίας Ἰακώβου μετὰ τῶν δύο μαθητῶν αὐτοῦ Ἰακώβου διακόνου καὶ Διονυσίου μοναχοῦ.

1526, ἀπριλίου 18, μαρτύριον τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Ἰωάννου.

1527, μαρτύριον τοῦ μοναχοῦ Μακαρίου.

1536, μαρτύριον τοῦ μοναχοῦ Ἰωάσαφ.

1544, μαρτύριον τοῦ ἐκ Γρανίτσας τῶν Ἀγράφων Μιχαὴλ τοῦ Μαυρουδῆ.

1551, αὐγούστου 16, μαρτύριον Νικοδήμου τοῦ ἐκ Μετεώρων.

1559, ἰουνίου 8, μαρτύριον τοῦ Θεοφάνους ἐν Κωνσταντινουπόλεως.

1564, μαρτίου 19, μαρτύριον Δημητρίου Τορνάρα.

(1) Τὰ μαρτύρια τούτων λεπτομερῶς ἐπιθένται ἐν τῇ Νέῃ Μαρτυρολογίᾳ (Ἐνετίησι 1799) καὶ τῇ Νέῃ Λειμωνάρῃ (Ἐνετίησι 1819). Ὁδὴ ἤττον δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα εὕρηται κατ' ἴδιαν ἐπιδεδομένα καὶ ἀκρίβητα, μὴ συμπεριλαμβανόμενα ἐν τῇ καταλόγῳ τούτῳ. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὰ ἐν τῇ Νέῃ Λειμωνάρῃ περιεχόμενα ἐσημειώθησαν διὰ (Δ).

- 1564, ἀπριλίου 18, μαρτύριον Ἰωάννου τοῦ Κουλικᾶ.
 1564, ἀπριλίου 24, μαρτύριον Δούκα ράπτου τοῦ Μι-
 तुληναίου.
 1568, μαρτύριον τοῦ ἐκ Ράχοδας τῶν Ἀγράφων μοναχοῦ
 Δαμιανοῦ.
 1575, φεβρουαρίου 26, ἡμέρα κυριακῆ, μαρτύριον τοῦ ἐκ
 Γαλατᾶ Ἰωάννου τοῦ Κάλφκ.
 1589, φεβρουαρίου 19, μαρτύριον ἐν Ἀθήναις τῆς μονα-
 χῆς Φιλοθέης Βενιζέλου (Α).
 1590, ὀκτωβρίου 6, μαρτύριον ἐν Προύση τοῦ μοναχοῦ
 Μακαρίου τοῦ ἐκ Κίου (1).
 1601, μαρτύριον Σεραφεῖμ ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ
 Φερσάλων (2).
 1617, μαρτύριον ἐν Τρικκάλοις Νικολάου τοῦ Μετσο-
 βίτου.
 1635, ἰουλίου 24, μαρτύριον ἐν Χίφ Θεοφίλου τοῦ Ζα-
 κυνθίου.
 1643, μαΐου 14, μαρτύριον ἐν Σμόρνη Μάρκου τοῦ Κρητός.
 1650, φεβρουαρίου 2 ἠ 17, μαρτύριον Ἰορδάνου τοῦ Τρα-
 πεζουντίου.
 1652, δεκεμβρίου 20, ἡμέρα δευτέρα, μαρτύριον τοῦ ἐκ
 Θάσου Ἰωάννου τοῦ ράπτου.
 1653, αὐγούστου 14, μαρτύριον Συμεὼν τοῦ Τραπε-
 ζουντίου.
 1653, ὀκτωβρίου 29, μαρτύριον Ἀθανασίου ἱερομονάχου
 τοῦ ἐκ Σπάρτης τῆς Ἀτταλείας.
 1655, φεβρουαρίου 1, μαρτύριον Ἀναστασίου τοῦ Ναυ-
 πλιέως.

(1) Τὸ μαρτύριον τούτου εὑρηται καὶ ἐν τῷ Νέῳ Δειμωνναρίῳ.

(2) Ἀνεδημοσιεύθη καὶ ἐν τῇ ἡμετέρῃ Τουρκοκρατουμένῃ Ἑλλάδι
 (σελ. 211).

1657, μαρτύριον ἐν Σμύρῃ Νικολάου τοῦ Καρμαῖνου.

1657, τῷ σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου, μαρτύριον Παρθενίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

1657, ἰουνίου 2, μαρτύριον Δημητρίου τοῦ ἐκ Φιλαδελφείας.

1659, μαρτύριον ἐν Προύσῃ Γαβριὴλ πρῶτην πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

1659, μαρτύριον Γαβριὴλ ἀρχιεπισκόπου Σερβίας.

1662, μαΐου 12, μαρτύριον Ἰωάννου τοῦ Βλάχου.

1669, (ἢ 1689) ἀπριλίου 8, μαρτύριον ἐν Κῷ Ἰωάννου τοῦ ναυκλήρου.

1670, ἰουλίου 24, ἡμέρα κυριακῆ, μαρτύριον Ἀθανασίου τοῦ ἐκ Νικαίας ἢ κατ' ἄλλους ἐκ Χίου.

1672, Σεπτεμβρίου 23, ἡμέρα δευτέρα, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ ἐκ Καρπενησίου Νικολάου τοῦ παντοπώλου (1).

1676, Φεβρουαρίου 2, ἡμέρα τετάρτη τῆς ἀ' ἐβδομάδος τῆς ἀγίας Τεσσαρακοστῆς, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει Γαβριὴλ τοῦ ἐξ Ἀλλώνης τῆς Προικονήσου.

1679, ἰουλίου 5, ἡμέρα σαββάτῳ, μαρτύριον Κυπριανοῦ τοῦ ἐκ Κλειτζοῦ τῶν Ἀγράφων.

1680, ἀυγούστου 8, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Τριανταφύλλου ναύτου ἐκ Ζαγοράς.

1680, ἀυγούστου 16, ἡμέρα δευτέρα, μαρτύριον Σταματίου τοῦ ἐκ Βώλου.

1680, Σεπτεμβρίου 1, ἡμέρα κυριακῆ, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Ἀγγελῆ.

(1) Τὰ κατὰ τὸν μαρτυρικὸν τούτου θάνατον ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ μεταφράσας ἐδημοσίευσέ γαλλιστὶ ὁ La Croix (État present des églises. Paris 1695, 213-46).

1681, νοεμβρίου 13, μαρτύριον τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Δαμασκηνοῦ τοῦ μοναχοῦ.

1683, ἀπριλίου 3, τῆ μεγάλης Παρασκευῆ, μαρτύριον Παύλου τοῦ Ρώσου.

1684, μαρτύριον Ζαχαρίου μητροπολίτου Κορίνθου.

1686, φεβρουαρίου 4 ἢ 16, μαρτύριον Ἰωσήφ τοῦ Χαλεπῆ.

1686, μαρτύριον Ἰωσήφ Ἀρδούνη τοῦ ἐκ Καλαμῶν τῆς Πελοποννήσου.

1693, κατὰ φεβρουάριον, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει Γεωργίου τοῦ Μιτυληναίου.

1694, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει Ρωμανοῦ μοναχοῦ τοῦ ἐκ Καρπενησίου.

1695, ἰανουαρίου 6, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει Ρωμανοῦ ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Λακεδαιμόνος.

1700, μαρτύριον ἐν Σμύρνῃ Ἀθανασίου τοῦ ἐξ Ἀτταλείας.

1720, ἰανουαρίου 25, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει Αὐξεντίου τοῦ ἐκ Βελλᾶς.

1722, ἰουλίου 11, μαρτύριον Νικοδήμου μοναχοῦ τοῦ ἐξ Ἀλμπασανίου τῆς Ἠπείρου.

1725, κατ' ἀπρίλιον, μαρτύριον Ἀργυρῆς τῆς ἐκ Προύσης.

1726, νοεμβρίου 12, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει Σάββα Νιγδελῆ.

1730, κατὰ μάτον, τῆ ε' τῆς Ἀναλήψεως, μαρτύριον Παχωμίου τοῦ ἀπὸ τῆς Μικρᾶς Ρωσσίας.

1732, ἰουνίου 21, μαρτύριον ἐν Χίῳ Νικήτα τοῦ Νισυρίου.

1743, μαρτύριον Κωνσταντίου τοῦ Ρώσου.

1743, μαρτύριον Ἀναστασίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

1748, φεβρουαρίου 12, μαρτύριον Χρήστου τοῦ Ἀλβανοῦ.

1751, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει τῆς ἐκ Θεσσαλονίκης Κυράνας.

1752, μαρτύριον ἐν Πτολεμαίδι Γεωργίου τοῦ Κυπρίου .

1754, ὀκτωβρίου 31, μαρτύριον Νικολάου τοῦ ἐκ Καρυῶν τῆς Χίου .

1763, ἀπριλίου 5, ἡμέρα πέμπτη, μαρτύριον ἐν Σμύρνη Δήμου τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως .

1764, Σεπτεμβρίου 27, μαρτύριον Ἀκυλίνης τῆς ἐκ Θεσσαλονίκης .

1765, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει Παναγιώτου τοῦ Καισαρέως .

1770, κατ' ἰούνιον, μαρτύριον Μιχαήλ τοῦ Ἀθηναίου .

1770, μαρτύριον ἐν Μιτυλήνῃ τοῦ Ζώρζη Γκουρτζῆ .

1771, μαρτύριον Δαμσκηνοῦ τοῦ ἐκ Τορνόβου τῆς Βουλγαρίας .

1772, μαρτύριον ἐν Σμύρνη Μιχαήλ τοῦ ἐκ Βουρλῶν .

1773, ὀκτωβρίου 21, μαρτύριον Ἰωάννου τοῦ ἐκ Μονεμβασίας .

1774, Φεβρουαρίου 5, ἡμέρα τετάρτη, μαρτύριον Ἀντωνίου τοῦ Ἀθηναίου .

1774, μαρτύριον Ἀθανασίου τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης .

1777, ἰουλίου 28, μαρτύριον ἐν Θεσσαλονίκη Χριστοδούλου τοῦ ἐκ Κασάνδρας .

1777, μαρτύριον Ἀναστασίου τοῦ ἐξ Ἀγκύρας .

1779, αὐγούστου 4, μαρτύριον ἐν Ἠπιείρῳ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ .

1782, μαρτύριον ἐν Πάτραις Ζαχαρίου τοῦ ἐξ Ἀκαρνανίας .

1784, ἐν καιρῷ χειμῶνος, μαρτύριον ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Δημητρίου .

1784, μαρτύριον Θεοδώρου τοῦ Μιτυληναίου .

1784, μαρτύριον Ἰωάννου τοῦ Βουλγάρου .

1786, μαρτύριον ἐν Βραχωρίῳ τριῶν ἀνωνύμων Πελοποννησίων (Α) .

1792, μαρτύριον ἐν Χίῳ Μανουὴλ τοῦ ἐκ Σφακίων τῆς Κρήτης.

1793, μαρτύριον ἐν Κρήτῃ Μύρωνος τοῦ ἐξ Ἡρακλείου.

1794, ματοῦ 26, μαρτύριον ἐν Σμύρνῃ Ἀλεξάνδρου τοῦ Θεσσαλονικέως. — ματοῦ 28, μαρτύριον ἐν Τριπολιτζᾷ Μήτρου τοῦ Πελοποννησίου (Α). — αὐγούστου 29, μαρτύριον ἐν Θεσσαλονικῇ Ἀναστασίου τοῦ ἐκ Στρουμίτσας. — μαρτύριον ἐν Ἐφέσῳ Πολυδώρου τοῦ ἐκ Λευκοσίας τῆς Κύπρου. — κατ' ὀκτώβριον, ἡμέρᾳ δευτέρα, μαρτύριον Γεωργίου τοῦ ἐκ Φιλαδελφείας.

1795, φεβρουαρίου 17, τῷ σαββάτῳ τῆς α' ἑβδομάδος τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, μαρτύριον ἐν Μιτυλήνῃ Θεοδώρου τοῦ Βυζαντίου.

1800, νοεμβρίου 14, μαρτύριον ἐν Ρόδῳ Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδραίου (Α).

1801, ἀπριλίου 5, μαρτύριον Γεωργίου τοῦ Ἐφεσίου.

1802, μαρτίου 23, μαρτύριον ἐν Μιτυλήνῃ Λουκᾶ τοῦ Ἀδριανουπολίτου (Α). — ἀπριλίου 23, μαρτύριον Λαζάρου τοῦ Βουλγάρου (Α). — ματοῦ 14, μαρτύριον Ἰωάννου τοῦ Βουλγάρου (Α). — ματοῦ 28, μαρτύριον ἐν Προύσῃ τοῦ ἱερομονάχου Ζαχαρίου (Α). — ματοῦ 29, μαρτύριον ἐν Σμύρνῃ Ἰωάννου τοῦ Θεσσαλονικέως (Α).

1803, ἀπριλίου 13, μαρτύριον Δημητρίου τοῦ ἐκ Λιγυδίστης τῆς Τριφυλλίας (Α).

1806, ματοῦ 11, μαρτύριον ἐν Θεσσαλονικῇ Ἀργυροῦ τοῦ Θεσσαλονικέως (Α).

1810, ἰουνίου 25, μαρτύριον ἐν Σμύρνῃ τοῦ ἱερομονάχου Προκοπίου τοῦ ἐκ Βάρνης.

1811, σεπτεμβρίου 15, μαρτύριον ἐν Νέᾳ Ἐφέσῳ Ἰωάννου τοῦ Κρητός (Α).

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ.

- Ἐδέρκιος Ἰκονίου, 568. Φιλίππων, 571.
 Ἐδράμης Κωστῆς, ν α'.
 Ἐδράμιος Βηθλεέμ, 99. Ἰεροσολύμων, ρ ι', 99, 301, 331. Ἰωάννης, 127, 492, 520. Καισαρείας Παλ. 301. Σταγῶν, 556.
 Ἐδρεσκόφιος, 230.
 Ἐγαθάγγελος, ρ ι γ'. Βάρνης, 572. Πελοποννήσιος, 125, 235. Πλαταμῶνος, 572.
 Ἐγάθη μοναχή, 533
 Ἐγαθούπολις, 594.
 Ἐγαλλιανὸς Μιχαήλ, 556.
 Ἐγάπιος διδάσκαλος, 544. Ἰερομόναχος, 123, 235, 268. Ἰθακήσιος, 131, 502. Κυζίκου, 389.
 Ἐγγελέτος Πάριος, 559.
 Ἐγγελῆς μάρτυς, 607.
 Ἐγγελόκαστρον, 424, 460.
 Ἐγία Μαύρα, 60.
 Ἐγιος Τάφος, 46.
 Ἐγιος Στέφανος, 567.
 Ἐγκυρα, 557.
 Ἐγραφα, π β', π γ', 119, 557.
 Ἐγχιάλος 154, 571.
 Ἐδριανούπολις, 5, 33, 594.
 Ἐθανάσιος Ἐδριανουπόλεως, 81, 408, 497, 520. Ἀντιοχείας, 495, 520. ἔξ Ἀτταλείας 606, 608. Δαμυλῶν, 550, 555. Δέρκων, 575, 591. Δημονίκου καὶ Ἐλασσῶνος, 534, 591, 593. Δουσίκου ἡγούμενος, 534. Δρύστρας, 408. Ἐρχκλείας, 521. Θεσσαλονίκης πρόεδρος, 570, 574, 576, 579. Ἰερομόνυχος, 123, 235, 521. Ἰκονίου, 564, 568. Ἰμβρου, 565. Καλλιουπόλεως, 602. Κερκίθου, 557, 596, 598. Κύπρου, 550.

Κω, 564. Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης, 81, 483, 485, 521, 570, 574, 586, 587. μάρτυς, 607, 609. Μεταμορφώσεως ἡγούμενος, 586. Νέων Πατρῶν, 593, 595. Νικομηδείας, 388. Πάριος, 125. Παροναξίας, 551. Ρχιδεστοῦ, 596. Ρόδιος, λς'. Σάμου, 577. Σίφνου, 579. Φαναρίου, 586.

ἸΑθῆναι, 98, 99, 435, 446, 452, 455, 484, 492, 574, 591.

ἸΑθως, 326, 335, 350, 369, 371, 471.

ἸΑθωνιὰς σχολή, ο', 219, 229, 236, 292, 370, 400, 401. τυπογραφία, ο'.

ἸΑικατερίνα Β' Ρωσσίας, 148.

ἸΑικατερίνα (Δούκα βόδα), 24.

ἸΑιτωλία, 423, 450, 452.

ἸΑκάκιος Βονδίτσης, 572. Λιτζᾶς, 556, 557. ὀσιος 133. Νζυπάκτου, 572.

ἸΑκαρνανία, 482, 498. ἸΑκυλίνα μάρτυς, 609.

ἸΑλάγεια, 577.

ἸΑλβανοὶ ἐν Πελοποννήσῳ, 286.

ἸΑλεξάνδρεια, 84.

ἸΑλέξανδρος Λαρισσαῖος, 199, 237. Ράδουλ βόδας, 166. Τυρναβίτης, λ α', 182, 506.

ἸΑλέξιος ἱερεὺς, 534. Κομνηνός, 554. Λάμπου ἀδελφός, 534. Μιχαηλοβίτσης, 141, 515.

ἸΑλῆς πασῶς ἸΑραμπατζῆς, 47. Σοφῆ, 47.

ἸΑμάσεια, 554, 597.

ἸΑμβρόσιος Ναυπλίου, 521.

ἸΑμοργός, 550, 579.

ἸΑμπέραγας κισλάραγας, 43.

ἸΑναβαπτισμὸς λατίνων, 130, 203, 212, 214, 219, 408, 411.

ἸΑνανίας (ἸΑντιπάριος) 128, 229, 384. Δέρκων, 375. Θεσσαλονίκης, 521, Προικονήσου, 410. Τετάρνης ἡγούμενος, 465, 466, 534.

ἸΑναστάσιος Βασιλόπουλος, 500. Θεσσαλονίκης, 598. ἸΑωαννίτης, 608. Κερκύρας πρωτοπαπᾶς, 521. μάρτυς, 609 610. Ναυπλιεύς, 606. Ναουσαῖος, 502. Παντοδύναμος, 452, 455, 456.

ἸΑνατωλικόν, 424, 434, 447, 450, 452, 462, 465.

ἸΑνάφη, 579.

ἸΑνδρόνικος Βυζάντιος, 491, 521.

- Ἄνδρος, 87, 110.
 Ἄνδρουσα, 558.
 Ἀνθέμιος Ἱεροσολύμων, 377.
 Ἀνθιμος Ἀθηῶν, 584, 590, 591. Βάρνης, 583, 587, 590. Βιζύης, 560, 568. Γοθίας, 576, 587. Γρεβενῶν, 563. διάκονος, 128. Διδυμοτείχου, 568. Ἐλενουπόλεως, 377. Ἐφέσου, 574. Ἱεροσολύμων, π β', 359, 394. Καισαρείας, 584. Καισαρείας Φιλίππου, 359. Καρσούπολεως, 567. Κορίνθου, 549, 561. Κυζίκου, 569, 593. Κωνσταντινουπόλεως, 563. Μηθύμνης, 586, 592. Ναυπλίου, 550, 552. Οὐγγροβλαχίας, ἡ β', 118. Πατρῶν Ν. 563, 565. Προύσης, 333, 364. πρωτοσύγγελος, 521. Πωγωνιανῆς, 561. Ριμνίου, 521. Σάμου, 574, 577, 582, 584. Σερρῶν, 534. Ταλαντίου, 590, 591, Τυρολοῦ, 560.
 Ἀνθρακίτης Μεθόδιος, 112, 501, 521.
 Ἄννα Ἰανόβνα Ρωσσίας, 142.
 Ἀντιόχεια, 89, 598.
 Ἀντώνιος Ἀγραφιώτης, 120, 426, 429. Ἀθηναῖος, 619. Ἄνδριος, 89. Βυζάντιος, 491. γραμματικός, 521. Δρύστρας, 569, 572, 576, 585. Θεσσαλός, 128. ἱερεύς, 534. Πατρῶν Π. 584, 585, 588. Πολίτης, 128. πρωτοσύγγελος, 569.
 Ἀνώνυμος χρονογράφος, κα'.
 Ἀπόκουρον, 425, 535.
 Ἀποστασία Διονυσίου Λαρίσης, 549.
 Ἀποστολάκης ἄρχων, 535.
 Ἀργέντης Εὐστράτιος, 236.
 Ἀργυρῆ ἐκ Προύσης, 608. Ἀργυρὸς μάρτυς, 610.
 Ἀρδούνης Ἰωσήφ, 608.
 Ἀρήτιον Βιθυνίας, 267, 268.
 Ἀρκαδία, 433.
 Ἀρμένιοι, 209, 400.
 Ἀρσένιος Αἰτωλός, 426, 428, 460, 469. Ἀμασειας, 577, 586. ἐκ Βελλᾶς, 608. ἔξαρχος, 569. Λιτζᾶς, 563, 564. Κερνίκης, 575, 591. Μηδείας, 551. Νεοκαισαρείας, 603. Σοφίας, 603. Σταγῶν, 535. Σωζούπολεως, 563. Φαναρίου, 535.
 Ἄρτα, 462.
 Ἄρχιερεῖς, 551, 574, 578, 579, 580, 581, 586, 591, 594, 603.
 Ἄστυκάλεια, 579.

- Ἀττάλεια, 577, 585.
 Αύγουστῆς Χίος, 555.
 Αἰθεντῶν κατάλογος, 149.
 Αἰθωνίτης Δῆμος, 567.
 Αἰξέντιος Ἄνδριος, 129, 206. Ἄνδρου, 597. Κυζίκου, 521. Σοφίας, 604.
 Ἀχάειος Μονιμβασίας, ιη'. Σερρών, 566.
 Ἀχμέτ Κιουπρουλῆς, 9, 18. σουλτάνος, 54, 67. Τζαούσης, 553.
 Βαλλεριανὸς Ἀθανάσιος, ιη', 585.
 Βάλτος, 452.
 Βανδούρης Ἀνσέλμος, κ β'.
 Βάπτισμα ἄγιον ι β'.
 Βάρδα-Φόδος μοναχός, 124.
 Βάρδας Ἐμμανουήλ, 521.
 Βαρθολομαῖος, Αἰτωλός, 426, 429. Ναυπάχτου, 462, 473.
 Βάρνη, 587.
 Βαρούχας Ἀθανάσιος, 123, 235, 268.
 Βασίλ βόδας, 5, 7, 8, 81, 82, 149, 576, 577, 578, 580, 581.
 Βασίλειος ἡγεμῶν Ἰθέριας, 215.
 Βασίλη Κατερίνω 562.
 Βελισδότιον χωρίον Ἀγράφων, 453.
 Βελλε, 562, 580.
 Βενέδικτος διδάσκαλος, 587. Νεοκαισαρείας, 562, Σελευκίας, 587.
 Βενετία, 4, 566.
 Βενιαμὴν Ἄνδρου, 557, 559. Κύπρου, 549, 551.
 Βεντούρας Κωνσταντῖνος, κ θ', λ', 187, 521.
 Βέργος Γεώργιος, 567.
 Βερτζιλίας Ἐμμανουήλ, 570.
 Βεστιάρης Στεριανός, 562.
 Βηθλεέμ, 544.
 Βησσαρίων Μακρῆς, 487. ἐκ Ραψάνης, 133, 277.
 Βιδύνη, 551, 580.
 Βιέννη, 28, 167.
 Βλαστός Θωμάς, 582. Μιχαήλ, 582.
 Βλαχία, ν η', 5, 8.
 Βλάχος Γεράσιμος, ξ θ', 141, 142, 486.

- Βέδας διδάσκαλος ἐν Ἀθήναις, ος'.
- Βέρτολις Ἀντώνιος, 521.
- Βοτονιατής Νικηφόρος, 562.
- Βουθροντός, 589.
- Βούλγαρης Εὐγένιος, οβ', πγ', ργ; 219, 229, 230, 236, 256, 292, 543, 544.
- Βούλκολος βόρνικος, 23.
- Βουρλά, 110.
- Βουσθέκιος, η'.
- Βραγχοβάνος Κωνσταντῖνος, 68, 85, 100, 128, 518, 519.
- Βρανιανά, 457, 557.
- Βραχώρη, 424.
- Βρύγκα, 547.
- Γαβρᾶς Μωζάλος, 547. μέγας σκευοφύλαξ, 552.
- Γαβριήλ ἀρχιδιάκονος Κυριλλου Λουκάρεως, 572. Βιδύνης, 575.
- Βλάσιος, 569, 580, 583. Γάνου, 582, 585, 593. Γκοβόρων ἡγούμενος, 541. διδάσκαλος, 541. Εὐρίπου, 521. Ἐφέσου, 565. Θηβῶν, 582. Ἰωαννίνων, 337. Κωνσταντινουπόλεως, 62, 81, 84, 327, 337, 482, 518, 519, 593, 607. Λακεδαιμονίας, 593. Λαρίσσης, 522. Μηδείας, 550. Μολδοβίας, 344, 377, 381. Μοσχονησίων, 337. Μυριοφύτου, 562. Ναυπάκτου, 569. Νικομηδείας, 110, 228, 375, 412, 561. Ξάνθης, 563. Παροναξίας, 554. Πατρῶν Ν. 551, 553. Πατρῶν Π. 84, 325, 337. ἐκ Προικονήσου, 607. Σερβίας, 607. Σερρῶν, 110. Σμύρνης, 554. Τζερνοβοῦ 586. Τορνόβου, 561. Φιλαδελφείας, ρ'. 480. Φιλιππουπόλεως, 572, 582. Χαλκηδόνος, 51, 78, 80, 99, 408. Ὀρεῶν, 580.
- Γαβριλάκης ἐκ Βουρλῶν (Γαβριήλ Σερρῶν).
- Γαλατᾶς, 411.
- Γαλήσιον ὄρος, 126.
- Γαλλίτιος Ἰάκωβος, η', ιδ'.
- Γάλλοι, ξς, 379, 396, 399.
- Γαλακτίων Ναυπάκτου, 576, 580.
- Γεδῶν Εὐρίπου, 288.
- Γεννάδιος Ἡρακλείας, 490. Καστορίας, 541. Κωνσταντινουπόλεως, γ', κς. Νικαίας, 522. Χαλεπίου, 104.
- Γεράσιμος ἄγιος, 562. Ἀδριανουπόλεως, 33, 168. Ἀκακος, 123. Ἀκαρνάν, 460. Ἀλεξανδρείας, 33, 84, 89, 168, 334, 357, 481, 542.

Άμασειας, 593. Ἄνδρου πρόεδρος, 603. ἀρχιδιάκονος, 575. Δέρκων, 375, 386. Ἡρακλείας, 110, 231, 412, 522. Θεσσαλονίκης, 356. Ἴεππης, 593. Καστορίας, 33, 168. Κρήτης, 400. Κυζίκου (ὁ Χρυσοσκουλαῖος) 249, 259. Κύπριος (Κωνσταντινουπόλεως). Κωνσταντινουπόλεως, 14, 18, 387, 392, 587, 599, 603. Μετρῶν, 89, 275, 334. Ναυπλίου, 400, 598. Προιάβου, 592. Τορνόβου, 594, 599. Τραπεζοῦντος, 556. Φιλίππων, 575, 585. Χίου, 593, 594, 601.

Γερμανὸς Ἀγκύρας, 591. Δομενίκου καὶ Ἐλασσῶνος, 579, 591. Δράμης, 596, 601. Δρύστρας, 522. Καισαρείας Καπαδοκίας, 600, 601. Κύπρου, 522. Μήλου, 563. Μονεμβασίας, ιζ'. Νύσσης (Αἰτωλός), 447, 485, 516, 518, 520. Σαντορίνης, 563. Τζίας, 584, 585, 600. Φιλίππων, 599.

Γεωργάκης, 535. Ἴρχων, 535.

Γεώργιος 540, 541, 542. ἀναγνώστης, 535. διδάσκαλος, 544. τοῦ διδασκάλου, 522. ἱερέυς, 535. λογοθέτης γενικοῦ, 522. μάρτυς, 610. μέγας ρήτωρ, 552. Μιτυληναῖος, 608. πρωτοπαπᾶς μεγάλης ἐκκλησίας, 557. Σέρβος, 607. Τραπεζοῦντιος (Ἵπομενάς, Χρυσόγονος) λ', 192.

Γεωργούλης Δημήτριος, 522.

Γιακουμῆς (Ἰάκωβος Μάνας) 123, 128, 190, 384.

Γιαννάκης, 42.

Γιάννης Κρής, 133. ποστ-ἐλνικός, 25.

Γιάσι, 13.

Γκίκαι, ρί', 175. Ἀλέξανδρος, 172, 522. βόρνικος, 5, 7. Γρηγοράσκος, 522. Γρηγόριος, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 172, 237, 412, 522.

Γκίνας, 23.

Γκίσκας Βασιλείος, 24.

Γόλιτσα Φαναρίου, 133.

Γορδάτος Κωνσταντῖνος, 522.

Γουλιανὸς (Ἰουλιανὸς) Δημητράκης, 579. Κωνσταντῖνος, ξη', 6.

Γόρδιος Ἀθανάσιος, 533. Ἀναστάσιος, πε', πς', 119, 128, 423, 467, 488, 502, 533.

Γοθθα, 334, 604.

Γούναρης Ἰωάννης, 555.

Γρετζιάνος Γρηγόριος, 522.

Γρηγορᾶς (Μητροφάνης), 501.

Γρηγόριος Ἀγαθοπούλεως, 584. Ἀμασσίας, 562, 563. Ἄνδρου, 565. βεστιάρης, 522. Βιζύης, 582. Γάνου, 498. Εὐρίπου, 594, 598. Θεσσαλονίκης, 503. ἱεροδιάκονος, 587. ἱερομόναχος, 535. Καισαρείας Καππαδοκίας, 563, 564, 600, 601. Κορίνθου, 538. Κωνσταντινουπόλεως, 392, 397, 398, 62, 563. Λαρίσσης, 563, 564, 578. Λυχνιδῶν, 544. Μάνεσης, 435, 448. Μελενίκου, 594, 595. Μηθύμνης, 557. Μιτυλήνης, 589. Μυρίων, 103. Οὐγγροβλαχίας, 103. Παροναξίας σακελάριος 558. Προικονήσου, 573, 575. πρωτοσύγγελος, 589. μέγας πρωτοσύγγελος, 573. Νικαίας, 588. Ρόδου, 583, 592. Σοφίας, 550. Σμύρνης, 392. Χτος, 484. Χίου, 601.

Γρυπαράκης Νικόλαος, 567.

Γύαρος, 112.

Δαδία χώρα, 589.

Δαλματίας, 241.

Δαμασκηνὸς Αἰτωλὸς, 460. ἀρχιμανδρῆτης Μ. ἐκκλησίας, 568. Βιζύης, 568. Εὐνοῦχος, 452. Θεσσαλονίκης, ο ε΄, ρ τ΄, 108, 541, 542, 570, 571, 576. Καρπάθου, 577. Κασανδρείας, 555, 576, 585. μάρτυς, 608. Μελενίκου, 108. Ναυπάκτου (Στουδίτης). Νικαίας, 596, 601. Ριμνίκου, 522. Σερρών, 559.

Δαμῆτ Χασάν, 53, 70.

Δαμιανὸς Ἀγραφιώτης, 606.

Δαμπίτσας βόδας, 9, 10.

Δαμωδὸς Βικέντιος, 235.

Δανιὴλ Ἀγγιῆλου, 408. Ἀθηνῶν, 571, 573, 590, 591. Ἀντιοχείας, 90, 255, 376. Βάρνης, 590, 593, 594. Βιδύνης, 601. Βιζύης, 598. Γοθθίας, 587. Λιδυμοτείχου, 554, 569. Εὐρίπου, 576, 584, 589. Θηβῶν, 564, 566. Κορίνθου, 566. Μηδείας, 595, 601. Μιτυλήνης, 551, 552. Π. Πατρῶν, 588, 590, 593, 594, 600. Προικονήσου, 573. Πωγωνιανῆς, 584, 593. Σερρών, 566, 585. Σοφίας, 601, 603. Ταλαντίου, 571, 573. Τζίας, 568, 580. Ὀρεῶν, 564.

Δαπόντες Διονύσιος (Ἀρδαμερίου). Καισάριος, κ η΄, 87, 98, 118, 122, 124, 129, 131, 149, 168, 175, 180, 188, 192, 193. Στέφανος, κ η΄, λ α΄.

Δασκαλάκης Πολίτης, 190.

Δαυῖδ Γοθθίας, 587, 599.

Δελβινον, 575.

ΜΕΣ. ΒΙΒΛΙΟΘ. Γ΄.

- Δεπάστε Ιατρός, 198.
 Δέρκων μητρόπολις, 567, 590.
 Δημήτριος, 535. μέγας έταιρειάρχης, 602. λογοθέτης, 544. πρωτοκανονάρχος, 587. Φιλαδελφεύς, 607.
 Δημιτσάνα, 561, 564, 590.
 Δημουλας εκ Πεζούλας, 556.
 Διάκος άρχων, 535.
 Διδυμότειχον, 589.
 Διονύσιος Ἐδριανουπόλεως, 103, 234. άσκητής, 472. Ἐμασσίας, 497, 522. Ἐρδαμερλου, 110. άρχιδιάκονος, 103. Θεσσαλονίκης, 542, 598. Θεσσαλός, 124. Ἰθακήσιος, 275. Καστορίας, 491. Κωνσταντινουπόλεως (Κομνηνός, Παρδαλός, Σερρογλάνης, Σπανός), κζ', 11, 12, 14, 18, 34, 50, 51, 52, 58, 73, 84, 85, 86, 99, 472, 482, 519, 595, 596, 598, 599, 602. Λακεδαιμονίας, 552, 555, 561. Λαρίσσης, 380, 472, 549, 550, 587, 596, 598. Λιτζας, 535. Μάντουκας, 491. Μήλου, 576, 589. μοναχός, 605. Ναυπλίου, 486. Πελοποννήσιος, 268. Πλαταμῶνος, 275. πρωτοσύγγελος, 103. Σχοπέλου, 103. Σταγῶν, 550. Τορνόβου, 579, 584, 594. Χαλκηδόνος, 573, 579, 584. Χριστιανουπόλεως, 551.
 Δουδέσκουλος Κωνσταντῖνος, νη', 199, 523.
 Δουδέσκους Ράδουλος, 523.
 Δοσθέος άρχιμανδρίτης, 542. Ἰεροσολύμων, κ', 11, 39, 90, 149, 407, 485, 495, 519, 520, 523, 598. Καισαρείας Παλ. 90. Καστορίας, 523. Λιτζας, ι'. Μποζέου, 384. Ούγγροβλαχίας, 384, 543, 544.
 Δούκας βόδας, 7, 10, 12, 13, 18, 19, 22, 24, 25, 27, 30, 32. διερμηνεύς, 149. Κωνσταντῖνος, 64. Μιτυληναῖος, 606. Σωτήρης Θεσσιος, ο'.
 Δουκουλέτζης (Δούκας) Κωνσταντῖνος, 150.
 Δοροσένκος χάτμανος, 14, 17, 18.
 Δραγαμέστον, 431, 452, 460.
 Δράμα, 563, 596.
 Δρακόντης Μανουήλ, 548.
 Δρόσουλός σερδάρης, 22, 23.
 Δρύστρα, 585.
 Δωρόθεος Αιγίνης, 566. Λέσβιος, 123, 229, 235. Λιτζας, 564. Μυνεμβασίας (Ἰερόθεος). Εάνθης, 563. Σάμου, 603. Ὠρεῶν, 565.

- Ἔθιμα Κωνσταντινουπόλεως, 131.
 Ἐκκλησίαι· ἐν Ἀραχώδῃ Λαρίσσης, 570· ἐν Ἀτταλείῃ, 597· ἐν Ἐπιδαύτοις, 603· ἐν Ζακύνθῳ, 434· ἐν Καρπενήϊῳ, 450· ἐν Κωνσταντινουπόλει, 228, 236· ἐν Νάξῳ, 548, 556, 557· ἐν Ναυπλίῳ, 573· ἐν Ταταύλοις, 123· ἐν Χίῳ, 582.
 Ἐκκλησιαστικὰ χρέη, 258.
 Ἐλεγμὰ, 587.
 Ἐλένη Ρωμανοῦ, 146.
 Ἐλιὰς χαράτσι, 46.
 Ἐλισάβετ Ρωσσίας, 143, 233.
 Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ς', πς'. προφορά, 4'.
 Ἑλλήνων στρατολογία κατὰ Ρώσσω, 354, 359.
 Ἑλμᾶς Μεχμέτ, 56.
 Ἐνετία, 585.
 Ἐνορταί Κωνσταντινουπόλεως, 583.
 Ἐπιστολῶν κατάλογος, 4 α', 515.
 Ἐπίτροποι τοῦ κοινοῦ, 302, 331, 353, 411, 547, 576, 599, 602.
 Ἐπιφάνιος Καισαρείας Καππαδοκίας, 564.
 Ἐρδελλία, 5.
 Ἐστὶ ἐφίνδης, 523.
 Εὐγένιος Αἰτωλός, πς', 423, 488, 517, 536. Πελοποννήσιος, 433.
 Χριστιανουπόλεως, 578.
 Εὐγενίου Αἰτωλοῦ μαθηταί, 452.
 Εὐθύμιος ἁγίας Μαύρας, 600. Ἀντιοχείας, 577, 581. Κασανδρείας, 555. Πισιδίας, 583. Φαναρίου, 569, 586. Χαλδείας, 588.
 Εὐλογᾶς Ἰωάννης, 253.
 Εὐστάθιος Ἀγραφιώτης, 556. Λοκρός, 536.
 Ἐφέσιος Ἰωάννης, 523.
 Ἐφessos, 590.
 Ἐφραϊμ Βηθλέεμ, 99. Ἱεροσολύμων, 99, 236, 253, 280, 286.
 Ναζαρέτ, 253.
 Ζαγορά, λς'.
 Ζαγόρια, 553.
 Ζάκυνθος, 103, 121, 568, 569.
 Ζαπάντη Αἰτωλίας, 424.
 Ζαχαράντος χ. Μεθύμνης, 554.

Ζαχαρίας, 523. Ἀγραφιώτης, 460. Βιζύης, 460. ἱερέυς, 536. Καισαρείας, 584. Κορίνθου, 608.

Ζήνα, 118, 591, 596.

Ζορμπάδες, 4, 34, 35, 36, 37, 64, 68, 168.

Ζωή δόμνα, 523.

Ζωσιμᾶς Ἀχριδῶν, 523. Θεσσαλονίκης, 555. Λακεδαιμονίας, 593.

Ἡλιᾶς Ἀλεξάνδρ. βόδας, 11, 12, 13.

Ἡσαίας Ζιχνῶν, 568, 571, 572.

Θαλασσινὸς Ἰωάννης, 493.

Θάσος, 586.

Θεοδόσιος δικαιοφύλαξ, 553. Θεσσαλονίκης, 83, 271, 295. Κωνσταντινουπόλεως, 83, 121, 271. Λιτίσης, 586. Μυριοφύτου, 600. Πολυφθέγγου, 555. Σκύρου, 600. Τορνόβου, 408.

Θεοδωράκης, μέγας διερμηνευτής, 590.

Θεοδώρητος, 523. ἀρχidiaκονος, 108. Λακεδαιμονίας, 108, 487, 600.

Θεόδωρος πρεσβύτερος, 547.

Θεολόγιος ἱερέυς, 536.

Θεόκλητος ἅγιος Μαύρας, 600. Θεσσαλονίκης, 584, 590. Σωζουπόλεως, 595. Φιλιππουπόλεως, 523. Φιλίππων, 575.

Θεόκλητος Βάρνης, 553. Κωνσταντινουπόλεως, 548, 549.

Θεοτόκης Νικηφόρος, 111, 237, 275.

Θεοφάνης ἐξ Ἀγράφων, οβ', ος', πβ', ργ', 235, 540, 541. Ἀθηνῶν, 570. Ἀρχαδίας, 594. Βλάχος, 452. Κασανδρείας, 585. μάρτυς, 605. Μελενίκου, 588, 594. Ναυπλίου, 590, 592, 597. Παροναξίας, 597. Πατρῶν Π. 573, 579. Ραιδεστοῦ, 572. Φαναρίου, 569. Χίου, 594, 596.

Θεόφιλος Ζαχύνθιος, 606. Καμπανίας, 110, 275.

Θεραπέα, 590.

Θεσσαλονίκη, 125, 456, 579.

Θεωνᾶς Λαρίσης, 549, 552.

Θῆβαι, 113.

Θωμᾶς ἄρχων, 536.

Ἰάκωβος Ἀθηνῶν, 584. Ἀργεῖος (Γιακουμῆς). ἀρχίατρος Μαχμέτ, ρβ'. Γάνου καὶ Χώρας, 572, 574. διάκονος, 605. διδάσκαλος, 541. Εὐχαίτων, 593. Θουμακοῦ, 564. ἱερομόνυχος, 450, 451. Καρύστου,

271. ἐκ Καστορίας, 605. Καφζ, 552. Κύπρου, 519. Κωνσταντινου-
πόλεως, 24, 34, 39, 61, 118, 604. Λαρίσσης, 273, 603. Λιτζας, 448,
452, 454. Πάριος, 565. Σίδης, 572. Σμύρνης, 573, 587.

Ἰβραχίμ σουλτάνος, 47.

Ἰγνάτιος Ἀλμπάνος ἱερομόναχος, 582. Ἐφέσου, 566, 578. Θεσ-
σαλονίκης, 524. ἱερομόναχος, 157. Δήμνου, 576. Οὐγγροβλαχίας, 588.
Ριμνίκου, 588. Ρόδου, 497, 524. Σμύρνης, 40, 168. Σοφίας, 568, 575.
Τραπεζούντος, 560. Χίου, 561, 570 596.

Ἰεζικιήλ Ἀμασειάς, 570. Θηβῶν, 593, 597. Κορίνθου, 571, 573,
575. Λακεδαιμονίας, 549. Λοφτσού, 586. Σοφίας, 575. Τορνόβου, 599.

Ἰερεμίας Βιδύνης, 374. Διδυμοτείχου, 408. Δρύστρας, 572. Ἡ-
ρακλείας, 571, 575. ἱεροδιδάσκαλος, 577. ἱερομόναχος, 536. Κωνσταν-
τινουπόλεως, κζ', ια', 112, 213, 404, 480, 493, 524, 547, 548, 549.
(Μπορής) Μυρών, 569, 572, 573, 577, 580. Παροναξίας, 568. Προι-
κονήσου, 575, 595. Ρόδου, 552. Σοφίας, 566. Χαλκηδόνος, 374, 598.

Ἰερώων κατάλογος, 127.

Ἱεροδιακόνων κατάλογος, 128.

Ἱερόθεος, 124. Δρύστρας, 164, 490, 524. Εὐρίπου, 398. ἱεροδιά-
κονος Οὐγγροβλαχίας, 118. Ἰθακήσιος, 133, 235. Ἰωαννίνων, 398.
Καρπάθου, 562. Μονεμβασίας, ιε'. Πελοποννήσιος, κη', λα', 111, 112.

Ἱερομονάχων κατάλογος, 111.

Ἱεροσόλυμα, 280, 519, 524.

Ἱερώνημος Βιζύης, 108. Νικομηδείας, 108.

Ἰησοῦς ἡγεμὼν Ἀδυσσινας, 87.

Ἰκόνιον, 591.

Ἰλαρίων (Κιγάλας), 598.

Ἰναίου ἑξαρχία, 554, 557, 604.

Ἰννοκέντιος ΙΓ', 96.

Ἰόνιος πολιτεία, 399.

Ἰορδάνης, Τραπεζούντιος, 606.

Ἰουλιανὸς Δημήτριος, 498, 524. Κωνσταντῖνος, 490. (Γουλιανός).

Ἰπεκίου ἀρχιεπισκοπή, 251.

Ἰσαὰκ Ζιχνῶν, 567. Καισαρείας, 568. Ταλαντίου, 589. Χαλκη-
δόνας, 568.

Ἰσιδώρος Θεσσαλονίκης, ιβ'.

Ἰσμαήλ πασῆς, 39.

Ἰωακείμ Ἀγγεῖλου, ο γ', ο ε', 389, 596. Βερροίας, 592. Βιζύης, 524. διδάσκαλος, 544. Δρύστρας, 564, 566, 568. Θεσσαλονίκης, 460, 584, 590. Ιερομόναχος, 536. Κυζίκου, 389. Δήμου, 589, 595. Παροναξίας, 551. Πισιδίας, 595, Ρόδου, 592. Σαντορίνης, 554.

Ἰωάννης Ἀγραφιώτης, ο β', 237, 541, 544. Ἀλεξιοβίτσης βασιλεὺς Ρωσσίας, 77, 79, 143. Βασιλοβίτσης Ρωσσίας, ι β'. Βλάχος, 607. Θάσιος, 606. Θεσσαλονικεὺς, 502. Ἰωαννίτης, 605. Κάλφας, 606. μάρτυς, 607, 609, 610. πρεσβύτερος, 537. Ρόδιος, 125. σακελλάριος Π. Πατρῶν, 560. Τραπεζούντιος, 605. Φαναρίου ἱερέυς, 553. ἐκ Φλωρισιῶν, 558.

Ἰωάννις Ἀλεξανδρείας, 518, 578, 582. Βερροίας, 578. Βιδύνης, 554. Γάνου καὶ Χώρας, 571. Δημητριάδος, 536, 603. Ἡρακλείας, 571, 580. Ιερομόναχος, 536. Κύπριος, 123. Κῶ, 572. Κωνσταντινουπόλεως, 193, 239, 244, 577, 579, 580, 581, 582, 584, 587, 600. Δήμου, 525. Σινε, 525. Τζίας, 600. Χαλκηδόνος, 239. Χίου, 592.

Ἰωάννινα, π γ', ι ζ', ι η', 100, 110, 121, 128, 189, 398, 400, 486, 487, 489, 500, 577.

Ἰωαννούλιος (Εὐγένιος Αἰτωλός). Νικόλαος, 425.

Ἰωάσαφ Ἀχριδῶν, 525. Βερροίας, 578. Διδυμοταίχου, 554. Ἐλασσώνος, 573. Εὐρίπου, 562, 576. Ἰωαννίνων, 577. Κορίνθου, 573. Κωνσταντινουπόλεως, 547, 548. Λακεδαιμονίας, 600. μοναχός, 605. Μομενδασίας, 552, 555. Πατρῶν Ν. 573, 577, 593. Προύσης, 570. Συναίου, 580, 581, 582. Σερρών, 554. Σοφίας, 559. Φαναρίου, 550, 551, 553. Φιλιππουπόλεως, 565.

Ἰωνᾶς Ἀγραφιώτης, 460.

Ἰώσηπος, 541.

Ἰωσήφ Ἀρβανιτάκης, 452. ἀρχιμανδρίτης, 543, 544. Εὐχατίων, 600. Ιερομόναχος, 557. Σαντορίνης, 554. Σεβασταίας, 567. σκουοφύλαξ Βατοπεδίου, 543. Τορνόδου, 103. Φαναρίου, 476. Χαλεπλής, 608.

Ἰώτης Γεώργιος, 520.

Καθάκος Μιχαήλ (Μικέ), 562.

Καβάλα, 560, 601.

Καβάρη, 587.

Καισάριος, 95. Πελοποννήσιος, 492. πρωτοσύγγελος, 103. Ριμνίκου, 103.

Καζανόβας, 559.

Καζάρης Νικόλαος, 557.

- Καλαϊλικός, 51.
 Κακαβέλας Γεράσιμος, κ'.
 Καλαμάτα, 509, 570.
 Καλλιόπης Νικόλαος, 492.
 Καλλιόρχης Παντολέων, 525.
 Καλλιμάχης 'Ιωάννης, ρ'α', 174.
 Καλλίνικος 'Αγραφιώτης ('Ακαρνάν), 460. 'Ηρακλείας, 497, 525.
 Κωνσταντίνος, 570. 'Ιεροδιάκονος, ργ'. 'Ιωαννίνων, 577, 592, 597. Κων-
 σταντινουπόλεως, χγ', 39, 41, 42, 51, 52, 81, 223, 224, 240, 401,
 402, 405, 482, 405, 518, 525. Μιρωνέας, 408. Μηδείας, 563. Νι-
 καίας, 401. Πολυανής, 571. Προϊάβου, 222. Προύσης, 39. Τορνόβου,
 377.
 Καλλίπολις, 4.
 Κίλλιστος 'Αγγιάλου, 596. Δομενίκου και 'Ελασσίνος, 579. Κο-
 ρίνθου, 598. Συνάδων, 575.
 Καλλονάς Γεβριήλ, 542, 543.
 Καλοκυρίτσης Άρχων, 537.
 Καλομοκίτης Περής, 557.
 Κάλυμνος, 550, 556.
 Κάμιμος χ. Βάλτου, 452.
 Καντακουζηνοί, 12, 19, 519. 'Αντώνιος, 547. Δημητράσκος, 15,
 17. 'Ελένη, 525. Θωμάς, 63. 'Ιωάννης, 17, 154, (βασιλεύς), 100. Κων-
 σταντίνος, 1', 19, 100, 160, 490, 525. (στολνικός), 13. Μιχαήλ, ια',
 17, 20, 50, 145. (σπαθάρης) 160. Ράδουλος, 526. Σερβίνος, 10, 12,
 13, 19, 22, 23, 24, 27, 30, 34, 41, 154, 157, 525, 537. (Μαρία)
 Σερβάνου, 525. Στέφανος, 526.
 Κεντεμέρης 'Αντόχος, 53, 61, 62, 67. Δημητράσκος, 32, 63,
 525. Κωνσταντίνος, 49.
 Καπετανάκης Δημήτριος, 526.
 Καραβέλης 'Αθανάσιος, 601. Μανουήλ, 601.
 Καραβοκύριος Μανολάκης, 567.
 Καραγιάνναι, 189. Καραϊωάννης, 549.
 Καρα-Ίβραχίμ, 18, 30.
 Καρα-Μουσταφάς, 7, 13, 18.
 Καρατζάς ('Ιωαννίκιος) λς'. εκ Καραμανίας. 547.
 Κάρπαθος, 596.

- Καρπενήσιον, 450, 453, 458, 460.
 Καρύκης Μιχαήλ, 560.
 Καρυοφύλλης Ἰωάννης, κ', ξη', 16, 39, 384, 456, 461, 486, 516, 519, 526.
 Κασάνδρα Ἡλιᾶς βόδα, 17.
 Κασάνδρεια, 561, 564.
 Καστανιά Ἀγράφων, 460.
 Καστανίτσα, 567.
 Καστελλόριζον, 577.
 Καστριώτης Γεώργιος, 526.
 Κατάνης Θωμάς, 500, 526.
 Κατάστενον Κωνσταντινουπόλεως, 586, 591.
 Κατήφορος Ἀντώνιος, 121, 235, 501.
 Κατιρλί Νικομηδείας, 129.
 Κατοχή Ἀκαρνανίας, 468.
 Κατσόνης Λάμπρος, 373, 380.
 Κεραμεὺς Νικόλαος, 486.
 Κερνίκη, 590.
 Κεφαλληνία, 100, 122, 400, 431, 492, 569.
 Κιγάλας (Ἰλαρίων). Ματθαῖος, ιη', (Τσιγάλας).
 Κιουπρουλής Μουσταφᾶς, 35, 43.
 Κίτρος, 543.
 Κλαπατζαρᾶς Βίκτωρ, 520.
 Κλέριος, 229.
 Κλήμης (Δουδέσκουλος Κωνστ.) Ἀδριανουπόλεως, 526. Θηβῶν.
 Ικονίου, 570, 598. Ἰωαννίνων, 408, 489, 526. Κωνσταντινουπόλεως, 598. Λήμνου, 588, 590. Προύσης, 590. Φιλίππων, 554.
 Κλιτονιάβιστα χ. Βελλᾶς, 556.
 Κοζάκοι, 382.
 Κολέτης Δημήτριος, 526.
 Κολύβων (περὶ διένεξις, 290.
 Κομνηνὸς Ἀλέξιος, ρβ'. Δαβὶδ, ρα'. Ἰωάννης, 561. Σαούλης.
 561. (Ἱερόθεος Δρύστρας).
 Κόντης, 526.
 Κοντοσιδῆς Ἀναστάσιος, 527.
 Κόπτζας Δημητράσκος, 23.

- Κοραῆς Ἀντώνιος, 489.
 Κορέσιος Γεώργιος, 481.
 Κόρινθος, 555.
 Κορνέλιος Ἀντώνιος, 527.
 Κορνήλιος Μεθύμνης, 586. Σάμου, 589, 595.
 Κορδαλεὺς Θεόφιλος, ο α', 90, 384, 423, 431, 432, 437, 447, 455, 475, 484, 485, 486.
 Κορώνη, 32, 562.
 Κοσμάς Αἰτωλός, 123, 275. Ἀλεξανδρείας, 87. Ἀμασσίας, 586.
 Βιζύης, 600. Δυρραχίου, 520. Ἱερομόναχος, 123. Κιτιῶν, 520. Κωνσταντινουπόλεως, 404. Δήμιος, 235. Νευροκόπου, 592. Πισιδίας, 87. Σινάου, 404,
 Κόττης Μάρκος, 556.
 Κουλικῆς Ἰωάννης, 605.
 Κούμας Κωνστ. κ γ', κ δ'.
 Κουνούπης Μιχαὴλ μ. ῥήτωρ, 576.
 Κουπάκης Μανολάκης, 527.
 Κούπερος Γουλιέλμος, κ β'.
 Κουτλουμουσιανὸς Βαρθολομαῖος, κ ς'.
 Κρετζουλέσκος Γεώργιος, 527. Ματθαῖος, 527.
 Κρήτη, 11, 84, 90, 103, 110, 121, 123, 127, 395, 450, 488, 491, 590.
 Κριτίας Νικόλαος, λ ε', ξ η, 190, 229.
 Κριτόβουλος Μιχαὴλ, κ ε'.
 Κριτοπουλίνα ἐκ Χρυσοκαράμου, 548.
 Κύζικος, 543.
 Κύθηρα, 128.
 Κυκλάδων δούξ, 553.
 Κυνηγοῦ ἐνορία Κωνστ. 570.
 Κυπριανὸς Ἀγραφιώτης, 607. Ἀλεξανδρείας, 89, 254, 334. διδάσκαλος, 401. Ζαγοριανός, 181. Κρής, 133. Κωνσταντινουπόλεως, 403, 527. Μισσημβρίας, 554.
 Κύπρος, 52, 89, 99, 108, 123, 135, 254, 357, 487, 520, 549, 551, 560.
 Κυράνα μάρτυς, 608.
 ΜΕΣ. ΒΙΒΛΙΟΘ. Γ'.

Κυριακός, ο γ', 540.

Κύριλλος Ἀγραφιώτης, ο γ', ο δ', 125, 278. Ἀλεξανδρείας, 429, 554. Ἄνδρου, 567. Ἀντιοχείας, 89, 487, 527, 599. Βουθροτουῦ, 578, 589. διδάσκαλος, 540, 541, 542, 543, 544. διδάσκαλος ἐν Μικλόνῳ ο ς'. Ἐφίσου, 527. Ἱερομόναχος, 518. Καφᾶ, 577, 592. Κορίνθου, 571. Κυζίκου, 408, 527. Κωνσταντινουπόλεως, 129, 203, 207, 210, 212, 214, 219, 242, 247, 287, 435, 439, 442, 443, 481, 494, 527, 537, 561, 563, 566, 570, 572, 573, 588, 595. Λακεδαιμονίας, 600. Λοφτισοῦ, 585. Νεοκαισαρείας, 592, 603. Νικομηδείας, 203, 574, 594. Πελοποννήσιος, ξ ς'. Πισιδίας, 599. Σερρών, 585. Σιναίου, 110. Σοφίας, 604. Τραπεζοῦντος, 566. Τορνόβου, 584. Φιλιππουπόλεως, 604. (Ἀμύγδαλος) Χίου, 574.

Κώνστας, 537. ἱερεύς, 537.

Κωνστάντιος Κερνίκης, 590. Κρήτης, 527. Λήμνου, 553. Μεσημβρίας, 377. Μιτυλήνης, 567. Ρόδου, 408. Σερρών, 377. Τρίκκης, 237. Χαλκηδόνος, 525, 527.

Κωνσταντῖνος ἄρχων, 537. γραμματικός, 537. πρωταποστολάριος, 549. πρωτοπρεσβύτερος, 537.

Κωττούνιος Ἰωάννης, 486.

Λαβοχάρης (Νεόφυτος Παροναξίας).

Λακεδαιμονία, 561.

Λαμπαρδόπουλος Ἰωάννης, 564.

Λαξχανᾶς Ἀλέξανδρος, 528.

Λαπάτης Ρήγιος ἰατρός, ρι β'.

Λάσκαρις, 537. Ρωσέτος, μέγας λογοθέτης, 576, 579.

Λατῖνοι ἐν Δαλματίας, 241. ἐν Συρίᾳ, 214, 216, 249, 408. (ἀναβαπτισμός).

Λαυρέντιος Ἀγκύρας, 568, 591. Ἀγαθουπόλεως, 599. Βιδύνης, 598. Βιζύης, 560. Διδυμοτείχου, 568, 569. Εὐρίπου, 594. Ἰκονίου, 573. Κασανδρείας, 575. Μαρῖνος, 518. Μηδείας, 601. Μονεμβασίας, 594. Μυριοφύτου, 562. Ναυπάκτου, 569, 572. Σηλυβρείας, 564, 573. Σιναίου, 550. Τραπεζοῦντος, 594. Φιλίππων, 588.

Λειβαδία, 574.

Λειχοῦδαι (Ἰωαννῆ καὶ Σωφρόν.), 515.

Λεικίανος Μιχαήλ, κ β', 528.

- Λελέκος Χρῆστος, 528.
 Λεόντιος Καρπάθου, 597, 600. Λαρίσσης, 552. Μονεμβασίας, 552,
 555. Πισιδίας, 601.
 Λέρνη, 556.
 Λέρος, 89, 103, 110.
 Λίσβος, 494, 497.
 Λευκάς, 400.
 Λέων βασιλεύς, 562.
 Λῆμνος, 4, 123, 568, 588.
 Λιγαριδης (Παίσιος Γάζης), 488, 517.
 Λικίνιος Ἄνδρέας, 528.
 Λιμπεράκης (Λιδέριος Γερκακάρης), 40, 57, 477.
 Λιτίση, 586.
 Λογγίνος Γιανόκ, 567.
 Λογοθέτης μέγας μ. ἐκκλησίας, 579.
 Λόκος Δημάκης, 557.
 Λούκαρης (Κύριλλος Κωνσταντινουπόλεως), 481.
 Λουκάς Κωνσταντινουπόλεως, ι β' .
 Λυβίσιον, 577.
 Μαγιώτας Γεώργιος, 118, 127, 493.
 Μαθθ πατριαρχικός κατάλογος, κ δ' .
 Μακάριος Ἀγαθουπόλεως, 595. Αἴνου, 590. Ἄνδρου, 565, 567.
 Ἀντιοχείας, ι γ' , 596, 598. Ἄρτης, 387. Βερροίας, 528. Δέρκων, 387,
 599. Δρύστρας, 585, 600. ἱεροδιάκονος, 528. Ἰωαννίνων, 398, 399.
 Καμπανίας, 528. Καρπάθου, 600. ἐκ Κίου, 606. Κορίνθου, 109. Λα-
 κεδαιμονίας, 549. Μηθύμνης, 592. Μήλου, 569. μοναχός, 605. Ναυ-
 πλίου, 590, 592. Νευροκόπου, 592. Νοταρᾶς, 109. Παροναξίας, 572,
 593, 597. Πάτμιος, ι' , 123, 128, 133, 199, 501, 504. Σηλυβρείας,
 528, 564, 578. Σολίας, 561. Ταλαντίου, 601. Τορνόβου, 579. Ψα-
 ριανός, 181.
 Μακράλιος Σέργιος, κ γ, ο α, ρ γ, ρ ς', ρ θ', 410, 540.
 Μακρῆς, ρ ι β. Βησσαρίων, 121. Γιαννάκης, ρ ι γ. Κωνσταντῖνος, ρ η.
 Μελέτιος, 90, 486.
 Μαλαχίας Βηθλεέμ, 528.
 Μαλαξοῦ Μανουὴλ χρονογραφία, ι α .
 Μαμορᾶς Μιχαλάκης, 174.

- Μεμουρκοπούλα Μαρούλα, 557.
 Μάνας, 499, 505. (Γιακουμής).
 Μανασσής (Ἡλιάδης) διδάσκαλος, 544.
 Μανδακάσης Θωμάς, νδ.
 Μάνσης Γρηγόριος, 537.
 Μανιάται, 284, 381.
 Μάνος Ἀλέξανδρος, 370.
 Μανουήλ ἄγας, 528. ἐκ Καστορίας, 12, 461, 463. οἰκονόμος Δη-
 μιτσάνης, 557. ταβολάριος, 538.
 Μάξιμος ἱερομόναχος, 565. Κωνσταντινουπόλεως, κς. Πελοποννή-
 σιος, 480.
 Μαργούνιος Μάξιμος, 4γ, 481, 518.
 Μάρθα Αἰθιοπίας, 87.
 Μαριδάκης Μακάριος, 121.
 Μάρκος Κρής, 606. Κύπριος, 192, 491, 528. πυροβολιστής, 4.
 Μαρούσης Πάνος, 189.
 Μαρτύρων κατάλογος, 605.
 Μαρωνεία, 580, 586.
 Μαρωνίται, 216.
 Ματαίης βόδας, 588.
 Ματθαῖος Ἀλεξανδρείας, 87, 129, 145, 192, 204, 214, 253, 254.
 Βάρνης, 553, 554. Κωνσταντινουπόλεως, 549, 550. Αἰθίης, 87, 88,
 89. Μυρίων, 554. Σελευκείας, 596. Σερρών, 377. Συνάδων, 572. Χι-
 μάρας, 572. Χίου, 570.
 Μαστρομαθίδς Ἰωάννης, 560.
 Μαυρογένης Νικόλαος, 187, 348, 371. Στέφανος, 365, 370.
 Μαυροειδής Γεώργιος, 548.
 Μαυροκορδάτοι, 177. Ἀλέξανδρος, 15, 30, 31, 33, 39, 48, 58,
 60, 61, 68, 150, 160, 165, 333, 344, 384, 461, 483, 499, 528.
 Ἐλένη, νγ. Ἰωάννης, λβ, λε, ξδ, 88, 98, 113, 115, 120, 165, 170,
 528. Κάρολος, 497. Κωνσταντῖνος, κθ, λα, 87, 88, 98, 103, 122,
 128, 164, 165, 504, 529. Λαυρέντιος, 582. Νικόλαος, 16, 61, 68,
 100, 122, 162, 166, 496, 529, 538, 582. Παντολέον, 582. Πουλ-
 χερία, 529. Ρωζάνδρα, 31, 50, 61, 529. Σκαρλάτος, 48. Σουλτάνη, 17.
 Μαυρομάτης (Νεόφυτος Ναυπάκτου). Φραντζεσκάκης, λγ.
 Μαυρουδής Μιχαήλ, 605.

- Μέγα Δένδρον Αιτωλίας, 425, 473.
 Μεθόδιος Γοθίας, 599. Ἡρακλείας, 232, 389, 391, 597. Κων-
 σταντινουπόλεως, 11, 12, 597. Μετρῶν, 232. Σχύρου, 600.
 Μεθύμνη, 549, 555.
 Μεθώνη, 32.
 Μελενίκον, 597.
 Μελέτιος Ἀθηνῶν, κα, ξζ', 100, 489, 529. Αἰγίνης, 585. Αἴνου,
 550. Ἀλεξανδρείας, ς, κζ, 550. Ἀμασσίας, 563, 565, 570. ἀρχιμαν-
 δρίτης, 570. ἀρχιμανδρίτης Ἀλεξανδρείας, 145. Ἀχριδῶν, 602. Βάρνης,
 554, 570, 572, 575, 583. Βατοπαδινός, 219. Δρύστρας, 564, 565.
 Εὐχαΐτων, 569. Ἐφέσου, 574, 576. Ἰερομόναχος, 112, 235. Ἱεροσολύ-
 μων, 98. Καισαρείας Καππαδοκίας, 563. Καισαρείας Παλαιστίνης, 98.
 Κασανδρείας, 604. Καφῆ, 591. Κωνσταντινουπόλεως, κγ, 83, 262,
 273. Λαρίσσης, 228, 259, 260, 262, 271, 273, 380. Μελενίκου, 529.
 Μήλου, 563, 569, 570. Μυριοφύτου, 389. Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, 100.
 Νεαπόλεως, 571. Νικομηθείας, 110, 332, 334, 335, 337, 342, 375,
 376, 544. Παροναξίας, 599. Προϊλάβου, 591. Προύσης, 110, 295, 297,
 303, 594. Ρόδου, 572, 581, 582, 583. Σηλυβρείας, 579. Σοφίας, 566,
 568, 584, 602. Συνάδων, 572. Φιλαδελφείας, 518. Φιλιππουπόλεως,
 565, 566.
 Μελιγός χ. Ναυπλίου, 559,
 Μελίκης Ραοὺ Γεώργιος, 557.
 Μελχισεδέκ Ἀρδαμερίου, 604. Κασανδρείας, 604.
 Μερσιάνος Στόικος, 22.
 Μεσολόγιον, 123, 424, 447, 450, 468.
 Μεσοπόταμον, 597.
 Μεσσίας ψευδής, 11.
 Μεταξῆς Νικόδημος, 435. Παΐσιος, 431.
 Μετόχιον ἀγ. Ἀποστόλων, 551. ἀγ. Γεωργίου ἐν Χαλεντρίτζη,
 571. Ἰωάννου ἐν Πάρῳ 566. Σωτήρος ἐν Χίῳ, 557. Ταξιάρχου ἐν
 Αἴνῳ, 556, 600. Χαριτωμένης ἐν Αἴνῳ, 556.
 Μετζομόρτος, 53.
 Μεχμέτ Δερβίς, 591. Ἰγριμής, ξζ. Κιούπρουλης, 3, 9. Παμπου-
 ρούν, 24, 156.
 Μηδαία, 563, 565.
 Μηλιαὶ Θεσσαλίας, 125.

- Μηνιάτης Ἡλίας, 100, 492, 529. Φραγκίσκος, 519, 529.
 Μητροφάνης Ἀγχιάλου, 466. Ἀλεξανδρείας, 442. Βάρνης, 562,
 600. Γαρδικίου, 564. Γρηγοῦρας, 116, 128, 164, 181, 530. Ἡρακλείας,
 1. Θεῶν, 564. Καφῆ, 560. Κυζίκου, 116. Κωνσταντινουπόλεως, 547,
 548, 552. Μηδαίας, 572, 585. Μονεμβασίας, ιη, 569, 570. Νικοκα-
 σαρείας, 555, 562. Οὔγγροβλαχίας, 530. Σωζουπόλεως, 582, 589. Τα-
 λαντίου, 589, 601.
 Μισαήλ ἱεροδιάκονος, 552.
 Μισιρλόγλους, 53, 54, 57.
 Μιτυλήνη, 123, 126, 191, 565.
 Μιχαήλ πρωτοκανονάρχος, 550.
 Μιχαήλος, 538.
 Μιχάλ βόδας, 19.
 Μιχάλης σπαθάρης, 63.
 Μίχνα βόδας, 5, 7.
 Μογλας Μύρων, 566. Πέτρος, 583.
 Μοναχῶν κατάλογος, 131.
 Μονεμβασία, 569, 570, 581, 587.
 Μοναὶ Ἀθωνος, ο, ις. Ἀθανασίου ἐν Ἀθωνί, 567. Ἀποστόλων ἐν
 Βουκουρεστίῳ, 603. Ἀναργύρων ἐν Ἀθήναις, 602. ἐν Μήλω, 566. Ἀ-
 ναστασίας Φαρμακευτρίας ἐν Ἀρδαμερίοις, 568. Ἀναστασίου ἐν Ἀθωνί,
 603. Ἀνδρέου ἀντικρὺ Μηχανιώνας, 565. Βακαρέστη ἐν Βουκουρεστίῳ,
 162. Βουλκάνου ἐν Ἀνδρούσῃ, 558. Βλογοῦ, 425, 426. Γεωργίου, ἐν
 Βουκουρεστίῳ, 146, 159. ἐν Γάνφ, 581, 592. Γεωργίου Ἀγριδιανοῦ,
 562. Σκαλωτοῦ, 141. Γηροκομείου ἐν Πάτραις, 597. Γκιόλα, 61, 81.
 Γούδας, 455. Γρηγορίου ἐν Ἀθωνί, 171. Διονυσίου ἐν Ἀθωνί, 602.
 Δοντοῦ ἐν Ταλαντίῳ, 556. Δουσίκου, 571. Ἐλεούσης ἐν Ναυπλίῳ, 559.
 Ἐλευθερίου ἐν Ἀνδρούσῃ, 559. Ἐρμολάου ἐν Προικονήσῳ, 604. Ἐσταυ-
 ρωμένου ἐν Κρήτῃ, 601. Ἐσφιγμένου, 189. Εὐαγγελιστρίας ἐν Σκοπέλω,
 126, 149. Εὐφημίας, 80. Ζωοδόχου ἐν Ἀνδρῶν, 560, 575. Ἡλιοῦ ἐν
 Ἀνδρούσῃ, 558. Θεοδώρων ἐν Σερβίοις, 602. Θεολόγου ἐν Πάτιμῳ, 559.
 ἐν Τριγλά, 594. Θεοτόκου, 556. ἐν Μαυρομήλω, 599. Σοσίνου, 563.
 Χρυσοποδαρωτίστως ἐν Πάτραις, 571. Ἰβήρων, 601. Ἱεραρχῶν ἐν Ια-
 σίῳ, 81. ἐν Ἰωαννίνοις, ις, ιη. Καισαριανῆς ἐν Ἀθήναις, 603. Κα-
 σίνου ἐν Μολδαβίᾳ, 602. Κοιμήσεως ἐν Αἰγίνῃ, 560. εἰς Κάμινα, 575.
 Κόλτζα, 161. Κοτροτζανίου, 157. Κρήτης, 590. Κουμαριανῶν ἐν Θιο-

σαλία, 603. Κουτλουμουσίου, 87, 145· ἐν Ἰμβρῳ, 604. Κύκου, 84, 85, 87, 599. Κωνσταντίνου ἐν Πάτραις, 581. Λαύρας, 568, 588, 594. Λοκοῦ ἐν Ναυπλίῳ, 555, 559. Λουκᾶ Στηρίτου, 556. Ματθαίου ἐν Κρήτῃ, 598. Μαρτζινάλη ἐν Βλαχίᾳ, 603. Μεταμορφώσεως ἐν Θεσσαλονίκη, 574· ἐν Καταφυγῇ, 567· ἐν Σκοπέλῳ, 126. Μηδ. κίου ἐν Τριγλίᾳ, 601. Μηνᾶ ἐν Χίῳ, 603. Μπατζκόβου, 566. ἐν Νάξῳ, 553. Νέα ἐν Χίῳ, 557, 601. Νικολάου ἐν Δρυνουπόλει, 561. Λιγῶν ἐν Ρέοντι, 569. ἐν Κοντολινῇ, 567. Φιλανθρωπικοῦ ἐν Ἰωαννίνοις 17. Νικολέζῃ ἐν Μήλῳ, 600. Ξενοφῶντος, 127. Παγωνίου ἐν Ἰασίῳ, 82. Βρύ-σεως, 551· ἐν Γλαρένταξ, 603· ἐν Μονεμβασίᾳ, 573. Ὀμπλοῦ ἐν Πάτραις, 581. ἐν Χάλκῃ, 166, 553. Παλαιοπόλεως, 90. Παμμακαρίστου, 547. Παντανάσσης ἐν Ἀθήναις, 603. Παντελεήμονος ἐν Ἐρμουλιανοῖς, 550. ἐν Τζίᾳ, 565. Παντουργέτιδος, 518. Παρασκευῆς ἐν Ἀγράφοις (Γούδας), 455· ἐν Ἰασίῳ, 88· ἐν Πάρῳ, 566· ἐν Φιλιππουπόλει, 602. Πεντέλης, 604. Πιπερίου, λς'. Προδρόμου, 560. Νέας Σιών ἐν Μεθύμνῃ, 554. Σκαλωτῇ ἐν Αἰνῳ, 556. Σπηλαιωτίσσης ἐν Δρυνουπόλει, 580. Σπυρίδωνος ἐν Βουκουρεστίῳ, 164. Συνάδων Μιχαὴλ ἐν Σκοπέλῳ, 567. Ταξιάρχου ἐν Μεθύμνῃ, 555. Τετάρνης ἐν Λευκοποτάμῳ (Ἀγελῶν), 427, 452, 464, 468, 601. Τζετατζούγιας, 13, 149. Τριάδος ἐν Ναυπλίῳ, 559· ἐν Χάλκῃ, 553. Φωτεινοῦ ἐν ἄγ. Εὐστρατίῳ, 597, Φωτοδότου ἐν Παροναξίᾳ, 586. Χιλιανταρίου, 382. Χλωροποτάμου (Ξηροποτάμου), μδ, 144.

Μονομάχος Κωνσταντῖνος, 126.

Μοσχόπολις, 491, 500.

Μοτζενίγος, 4.

Μουλαίμης Σταύρος, 530.

Μουμτζ(ῶν) (κηροποιῶν) εὐεργεσία, 602.

Μουνετζίμπασης, 530.

Μουράτης σουλτάνος, 4.

Μούρεςης Γεώργιος, 567.

Μούρμουρας Ἰωάννης, 565.

Μουρούζης Ἀλέξανδρος, 90, 378, 544. Κωνσταντῖνος, 278.

Μουσταφᾶς ἐφένδης, 42. μπέης, 604. πασᾶς, 40. σουλτάνος, 67, 226, 239.

Μουσαλίμης Γεώργιος, 24. Λασκαράκης, 590. Μανολάκης, 581.

Μουχαμέτ Χουσεῖν, 144.

- Μπαγδάτι, 4.
 Μπαλάνος, π γ', 235. Κοσμάς, 275. Ρίζος, 128.
 Μπαλιάνος Γιοβάσκος, 22, 23.
 Μπάρκοσης Νικόλαος, 478.
 Μπασαράμπας (Βραγκοβάνος) Κωνσταντῖνος, 5, 19, 22, 41, 45,
 46, 48, 52, 85, 530. Ήλινα, 48. Στάνκα, 48. Στέφανος, 161.
 Μπενιζέλος Ἄγγελος, 455. (Φιλοθέη).
 Μπεράτι, 124.
 Μπιλάλαγας χαζνεδάρης, 4.
 Μπογδανία, 5.
 Μπόγδανος, 24.
 Μπογδοριανή ἐν Βελλῆ, 563, 565.
 Μποκοβίτσα Ἀγράφων, 108.
 Μπόρτζα Γιάνους, 5.
 Μπουγιουκδερές Κωνσταντινουπόλεως, 591.
 Μπουγιουκλής Μουσταφᾶς, 58.
 Μπράϊας Φάλκος, 567.
 Μπρασοδός Τρανσυλβανίας, 519.
 Μύκονος, 579.
 Μύρα, 577, 580.
 Μωρέας, 57. (Πελοπόν.)
 Μωύσης Ἀράπης, 42.
 Ναθαναήλ Ἀθηνῶν, 551. Βονδίτσης, 560. διδάσκαλος ἐν Ρόδῳ,
 ο ς'. Νικαίας, 594.
 Νάξος, 497.
 Ναύπακτος, 60, 424, 468.
 Ναύπλιον, 555, 573.
 Νῆλος Κωνσταντινουπόλεως ἰ γ'. Τζίας, 580, 584, 585.
 Νεκτᾶριος ἁγίας Μαύρας, 604. Δρυνοπούλεως, 552. Ἱεροσολύμων,
 κ ζ', 11, 90, 149, 446, 461, 435, 515, 519, 595, 596, 598. Προϊ-
 λάδου, 604. Πωγωνιανῆς, 593. Τζίας, 568. Χαλκηδόνος, 568, 572.
 Νεοκαισάρεια, 604.
 Νεόφυτος Ἀδριανουπόλεως, 41, 81, 456, 515, 516, 519, 520,
 577, 584, 588, 599. Ἀθηνῶν, 550. Αἰγίνης, 566. Ἀντιοχείας, 599.
 Ἀρτης κ β, κ η, 111, 112, 135, 525, 530, 538. Βελλῆς, 565. Βονδί-
 τσης, 560. Δράμας, 561. Δρυνοπούλεως, 551, 552, 556. Ζιχνῶν, 600.

Ἡρακλείας, 51, 52. Ἰωαννίνων, 560. Καυσοκαλυβίτης, 128. Κρήτης, 590. Κωνσταντινουπόλεως. 41, 42, 81, 82, 213, 387, 388, 391, 393, 550, 555. Μονεμβασίας, 1η, 570, 571, 575, 585. Μυρίων, 103. Μυριοφύτου, 600. Νικομηδείας, 561. Οδγγροβλαχίας, 103. Παροναξίας, ξθ. Πατρῶν Ν. 565, 573. Πελοποννήσιος, 236. Σάμου, 595, 597. Σμύρνης, 103. Σοφίας, 551. Σκύρου, 559. Φιλιππουπόλεως, 408, 600. Χίου, 592, 593, 601

Νεοχωρῖται, 538.

Νευροκόπον, 591.

Νήφων Αιγίνης, 555. Κωνσταντινουπόλεως, κζ.

Νιγδελης Σάββας, 608.

Νικήτας Νισύριος, 608.

Νικηφόρος Αἰνου, 586, 590. Ἀλεξανδρείας, 577, 578. ἀπὸ Γενικοῦ, 562. διδάσκαλος ἐκ Δρυνουπόλεως, 586. Κύπρου, 599. Λαοδικείας, 568. Μηδαίας, 592. Παροναξίας,

Νικόδημος ἐξ Ἀλμπασανίου, 134, 608. Βάρνης, 594. Δέρκων, 51. Γ'μβρου, 586. ἐκ Μετεώρων, 605. Μιτυλήνης, 531. Παροναξίας, 589, 593. Καλκηδόνος 531.

Νικόλαος ἐξ Ἄρτης, 538. ἄρχων, ριβ. ἱατρός, 453, 455, 456. ἱερεύς, 538. Καραμάνος, 607. Καρπενσιώτης, 607. Κεφαλληνίας, 566. ἐκ Μαρζόβου, 229, 237, 606. μάγας πρωτοπαπᾶς, 553. σπαθάριος, 90, 92, 95, 493, 520.

Νικομηδεία, 208.

Νικούσιος Παναγιώτης, 6, 10, 12, 15, 165, 166, 438, 442, 464, 487, 598.

Νίκων Ρωσσίας, 472.

Νίος (Ἰος), 579.

Νοταρᾶς Δημήτριος, 199, 500, 531. Νεόφυτος, 498, 518, 531.

Νταμουλῆ Ἰωάννης καὶ Γεώργιος, 557.

Ντερμόνας Ἀλέξιος, 548.

Ξηπόλυτος Κωνσταντῖνος, λα, 131.

Ξινάκης Ἀγγελῆς, 557.

Οἰνούπολις, 557.

Ὀκνάρης Ράδουλος, 23.

Ὀμαλὰ Κεφαλληνίας, 562.

Ὀμολογία ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, 598.

ΜΕΣ. ΒΙΒΛΙΟΘ. Γ'.

- Ούρτζιτζάνος Πετράσκος, 23.
 Ὀρλόφιος Ἀλέξιος, 284.
 Παγκράτιος Μαρωνεάς, 580.
 Παΐσιος, 518. Ἀλεξανδρείας, ζ γ, 596, 597. Βερροίας, 553. Γάνου, 574. Ἐφέσου, 576, 578. Ἱεροσολύμων, 129, 581, 595. Καυσοκαλυβίτης, 126. Κυζίκου πρόεδρος, 591. Κωνσταντινουπόλεως, λς, 207, 210, 213, 531, 578, 584, 586, 587, 589, 591. Λαρίσσης, 578, 586. Μιτυλήνης, 551, 552. Νικομηδείας, 213, 531. Πατρῶν Π. 531. Πισιδίας, 600. Ρόδου, 551, 574.
 Παλαιοκάτουρον Δωρίδος, 108.
 Παλαιολόγος Κωνσταντῖνος, 547.
 Παλαμᾶς Παναγιώτης, 542, 544.
 Παλάσης, 488.
 Παναγιώτης, 541. ἄρχων, 538. γραμματικός, 531. Δημήτριος, ξ θ. ἱερεύς, 571. χαρτοφύλαξ Ἄρτης, 583.
 Πανάρετος Πάφου, 135.
 Παντελεήμων, 542.
 Παντευγένης Μανουήλ, 561, 562.
 Παντογάλος Ἐφέσου, 568.
 Παπαδόπουλος Νικόλαος, 499, 531.
 Παρθένιος Ἀγκύρας, 551, 588. Ἀγγιάλου 563, 602. Ἀδριανουπόλεως, 563, 577, 579. Αἴνου, 549, 586. Ἀλεξανδρείας, 40, 168. ἀρχιεπίσκοπος, 78. 80. Βάρνης, 571, 575. Βιζύης, 380. Γαγγρῶν, 552. Εὐχαίτων, 600. ἡγούμενος, 538. Ζιχνῶν, 572. Θεῶν, 570, 573. ἱερομόναχος, 538. Ἱεροσολύμων, λς, 98, 214, 234, 239, 253, 358. Γκονίου, 573, 575. Ἰωαννίνων, 569, 579. Καισαρείας Παλ. 98, 99. Καφᾶ, 568. Κερνίκης, 573. Κυζίκου, 570, Κωνσταντινουπόλεως, β, 11, 444, 574, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 584, 592, 593, 595, 596, 597, 598, 600, 604, 607. Λακαδαίμονας, 576. Λαρίσσης, 531. Λήμνου, 590. Μιτυλήνης, 567, 589. Ναυπλίου, 549, 550, 552, 555. Νεοκαισαρείας, 567. Νικομηδείας, 408, 531. Πατρῶν Ν. 551, 552. Πατρῶν Π. 109, 573, 600. Πελοποννήσιος, 122, 235, 433. Πλάτσας, 561. Προύσης, 590, 593. Πωγωνιανῆς, 576, 584. Σάμου, 577, 587. Σαντορίνης, 589. Σμόρνης, 531. Φιλιππουπόλεως, 347. Χαλκηδόνος, 332, 347, 364, 369, 374. Χίου, 592.
 Πάρος, 124, 129, 187.

- Παρρήσιος ἱερέυς, 539.
 Πασοῦ Μαργαρίτα, 561.
 Πασπάτης Κηρύκος, 559.
 Πάτμος, 87, 123, 128, 493, 559, 566.
 Πατούσας Γεώργιος, 501. Ἰωάννης, 492.
 Πατπουροῦν Μεχμέτ, 28.
 Πάτραι Νέαι, 573. Παλαιαί, 351, 398.
 Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, 580, 581. Κωνσταντινουπόλεως, ζ,
 ιθ, 402, 413, 576, 596. ἀρχεῖα, η, ια. ἐγγράφα, ια, ιδ, 545. ἐπι-
 βάται, 599. ζητεία, 553, 579, 580, 583, 584, 589, 590, 597. χασία,
 590. χρέη, 577, 586, 587.
 Παυλάκης κυρίτης, 583.
 Παῦλος Ρώσος, 608.
 Παχώμιος Ζιχνῶν, κζ. ἱερομόναχος, 539. πρωτοσύγγελος, 572.
 Ρόδου, 572. Ρώσος, 134, 608. Χαλκηδόνος. 572, 575.
 Πέκιον, θ.
 Πελοπόννησος, 283 (Μωρέας).
 Πεντατεύχιον Χαλκηδόνος, 104.
 Περούλης δόκτωρ, 528.
 Πέστη, 28.
 Πέτα χ. Ἄρτης, 465.
 Πετράκης Καραμανλῆς, 188, 348.
 Πετρίλλου χ. Ἀγράφων, 557, 567.
 Πετρίτης Ἀντόκας, 557.
 Πέτρος Μολδαβίας, ιε, 548. Ρωσσίας, 77, 79, 136, 148.
 Πηγάς Μελέτιος (Ἀλεξανδρείας), 480.
 Πιπέρι, 124.
 Πισειδία, 109, 552, 559, 585, 591.
 Πλάτινας, 492.
 Πλάτσα, 581, 587.
 Πολίτης Κωνσταντῖνος, 557. Στάθης, 557.
 Πολιτσαινή, 561.
 Πόλος Γεώργιος, ργ.
 Πολύευκτος Κωνσταντινουπόλεως, 564.
 Πολύκανδρος (Φολέγανδρος), 579.
 Πολυφθέγγους καὶ Δαμαλῶν ἐπισκοπαί, 555.

- Πολύκαρπος Βηθλεὴμ, πβ. Ἱεροσολύμων, ργ, ρζ. Πατρῶν Ν. 543.
 Πορταριὰ Θεσσαλίας, 124.
 Πορφύριος Βουθρωντοῦ, 578. Νικαίας, 575, 578, 581, 588.
 Πορφύριτης Ἰωάννης, 490.
 Πούβολος, 19.
 Πραστῆον, 562.
 Πρέβεζα, 60.
 Πρεσάβα, 571, 596.
 Προικόνησος, 543.
 Προκόπιος Γάνου, 362. Ἱεροσολυμίτης, να. Ἱεροσολύμων, 99, 353, 358, 359. Καισαρείας Παλ. 99. Καισ. Φιλίππου, 353. Κωνσταντινουπόλεως, π, 340, 361, 363, 361, 371, 543. Ρωσσίας πρεσβευτῆς, 27. Σμύρνης, 332, 340, 542.
 Προκοπίου Δημήτριος, 4, 480.
 Προσκυνήματα ἐν Ἱεροσολύμοις, 239.
 Προῦσα, 4, 99, 190, 587.
 Πρωτεκδίκου ὀφθαλμίου, 582.
 Πυλαρινὸς Ἰάκωβος, 531.
 Πυργιὸν Χίου, 562.
 Πωγωνιανή, 576, 580.
 Πῶπ Ἀναστάσιος, 531.
 Ραγῆπος μέγας βιζύρης, 226, 239, 412.
 Ράδουλ Λέων βδδς, 10, 12.
 Ρακοβίτσας Μιχαήλ, λ, 67, 247, 532. Ραδουκάνος, νς. Στεφάνος, 412.
 Ρακοτζκής, 5.
 Ράλλης, 548, 575. Δημήτριος, 543. Κωνσταντῖνος, ριγ. Χρυσόσκουλος, ρι.
 Ραμαδάνης Γεώργιος, 533. Δημήτριος, 533.
 Ραμῆς Μεχμέτ, 61, 63, 67.
 Ραφαήλ Καυσοκαλυβίτης, 125. Κωνσταντινουπόλεως, 551. Μιτρῶν καὶ Ἀπύρων, 601.
 Ραψάνη Θεσσαλίας, 133.
 Ρεθύμνη, 548.
 Ρεῖζης Βασιλάκης, 602.
 Ρέοντος ἐπαρχία, 567.

- Ρίζος Ἰακωβάκης, 177.
 Ρόδος, 125, 556, 582.
 Ρομπής Ἀαρών, 562.
 Ροῦσος Δῆμος, 585.
 Ρωμανός βασιλεύς, ξθ, 562. Καρπενησιώτης, 134, 608. ἐκ Λα-
 κεδαιμονίας, 608.
 Ρωσέτος Ἀντώνιος, 17, 18, 19. Ἰωάννης, 533. Λάσκαρις, 17, 52.
 Νικόλαος, 533.
 Ρώσης Κανάκης, 441.
 Ρωσία, ξς. βασιλεῖς; 136. πατριαρχεῖον, 70.
 Ρῶσσοι ἐν Αἰγαίῳ, 267, 294. ἐν Πελοποννήσῳ, 292.
 Σάββας Ἀγραφιώτης, 460.
 Σακαρσάνοι, 448.
 Σάλονα, 574.
 Σαμάτιον ὄρος, 560.
 Σαμοθράκη, 580.
 Σάμος, ξε, 49, 583.
 Σαμουήλ Ἀθηνῶν, 550, 551. Ἀλεξανδρείας, 87, 494, 532. Δέρ-
 κων, 234, 244. Ἐφέσου, 332, 346. Κωνσταντινουπόλεως, 245, 260,
 287, 295. Νεοκαισαρείας, 578, 592.
 Σαντορίνη, 559.
 Σαράη ἐπίσκοπος, ιβ.
 Σαρακίνιστα Δρυνουπόλεως, 580.
 Σαρσοκορώνη, 562.
 Σεβαστὸς Τραπεζούντιος (Κυμινήτης), λ, 16, 167, 191, 192, 384,
 461, 488, 153.
 Σεραφεῖμ, 532. Ἀγκύρας, 109, 190. Δρύστρας, 498. Κω, 572.
 Κωνσταντινουπόλεως, 224, 233, 240, 548, 237, 289, 380, 412. Πα-
 τρῶν Ν. 552. Σεβαστείας, 560. Φαναρίου, 550, 606. Φιλιππουπό-
 λεως, 224.
 Σέρφος, 550, 579.
 Σέρραι, 385.
 Σὴθ Συμεών, ξη.
 Σιαοὺς πασῆς, 34.
 Σίδη, 585.
 Σιδεστρος Ἀντιοχείας, 89, 150, 165, 204, 214, 217, 250, 252.

- Έφείσου, 566, 568. Ιερομόναχος, 518. Κιοβίας, 583. Κύπρου, 532.
 Μελενίκου, 595. Μιραβίας, 583. Ξάνθης, 582. Πισιδίας, 583, 591.
 Σινᾶ ἀρχιεπίσκοπος, 532.
 Σιναΐται, 550, 553, 578, 580, 581, 582, 585, 598.
 Σισίνιος ἰατροφιλόσοφος, 87, 88.
 Σίφνος, 579.
 Σκαναδῆς Δημήτριος, 188, 356.
 Σκάντζουρα, 181.
 Σκαραμαγκᾶς Λουκᾶς, 574.
 Σκαρλάτος Ἰωάννης, 193. Ρωζάνδρα, 166, 172.
 Σκεντέρμπεης, ξγ.
 Σκήτη ἐγίας Ἄννης, 188. Καφοκαλυβίου, 126, 188.
 Σκόπελος, κ η, λ α, 89, 103, 111, 112, 125, 126, 149, 157, 542.
 Σκορδύλιος Νικόλαος, λ ε, 128.
 Σκούταρι, 4.
 Σκοῦφος Φραγκίσκος, 127.
 Σκροῦμος (Ἰωσήφ Ἀρβανιτάκης).
 Σκυλίτσης Θεοδόσιος, 123. Στρατῆς, 123.
 Σκύρος, 570, 600.
 Σμαράγδα δόμνα, 532.
 Σμόρνη, 40, 124, 125, 168, 482.
 Σοβίεσκης, 15, 28, 29.
 Σουγδουρῆς Γεώργιος, 500.
 Σουλεϊμάνης σουλτάνος, 47.
 Σουλτάνα Μαυρουδέσα, 560.
 Σουμάκης Ἄγγελος, 532, 539.
 Σουρσᾶτ φόρος, 6.
 Σούτσος Ἀλέξανδρος, 174, 176. Δράκος Κ. 176, 532. Μιχαήλ,
 334. Νικόλαος, 176, 259.
 Σοφάδες Θεσσαλίας, ι
 Σοφιανὸς πρωτεύδικος, 582, 586.
 Σπαθῆς Ἀντώνιος, 565.
 Σπανὸς Γεώργιος, 548. Ἰωάννης, 548. Νικόλαος, 548.
 Σπαντωνῆς, 167, 190, 384, 461, 498, 532.
 Σπυριδων πρωτοπαπᾶς Κερκύρας, 592.
 Σταθάκης Ζαγοριανός, 181.

- Σταμάτιος ἐκ Βούλου, 607. λογοθέτης Δημητσάνης, 557.
 Σταυράκης ἰατρός, 177.
 Σταυράκογλους Γεώργιος, 177, 230.
 Σταυροπήγια ἐν Πελοποννήσῳ, 602.
 Σταυροφόροι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μ. ἐκκλησίας, 548.
 Στενίτσα Χριστιανουπόλεως, 551.
 Στεφάνης Ἰεζεκιήλ, 455, 488.
 Στεφανίτσας Ράδουλ βόδας, 7, 9, 24.
 Στέφανος Γεωργίου, 5. γραμματικός, 543. μέγας λογοθέτης, 8.
 Οὐγγροβλαχίας, 582, 588. Πατριζάικο βόδας, 13, 14. Σεργῶν, 532,
 539. Σίφνιος, 87, 88. Τιςμάνας ἠγούμενος, 582. Ψευδο-Πέτρος, 83,
 263, 270.
 Στεριανὸς Ἀγραφιῶτης, 557.
 Στησιάρης Πάριος, 557.
 Στήγνης διδάσκαλος ἐν Ἰωαννίνοις, π γ.
 Στουδίτης Δαμασκηνός, ι α.
 Στρατηγὸς Ἀντώνιος, 501.
 Σύκινος, 579.
 Συμεὼν Κωνσταντινουπόλεως, κ ς. Λοφτσοῦ, 574. Τραπεζούντιος,
 606. Φαναρίου, 539. Χριστιανουπόλεως, 551.
 Σύνοδος ἐν Ρωσσίᾳ, λ β.
 Συρίγος Μαλέτιος, 6, 165, 384, 437, 484.
 Σχολεία, ξ θ, ο, ο α, ο δ, ο ε. Ἀγράφων, ο α, ο ς, 473. Ἀδριανου-
 πόλεως, 456, 541, 542, 544. Ἀθηνῶν, ο α, 446. Ἀθωνος, 542 (Ἀθω-
 νιάς). Ἀνατωλικοῦ, 462, 463, 473. Ἀνδρου, ο α. Ἄρτης, 462, 473,
 489. Βουκουρεστίου, 491. Ζακύνθου, ο α, 432. Ἰασίου, ο δ, 488, 542,
 544. Ἰωαννίνων, π γ. Κουτουνίου, 501. Κωνσταντινουπόλεως, ρ δ, ρ θ,
 123, 383, 435, 456, 461, 483, 491, 498, 499. Μοσχόπολεως, 489.
 Νάξου, 542. Πάτμου, 370, 400. Σάμου, 542, 543. Σκοπέλου, κ η.
 Τρίκης, 430. Χίου, ο α, ο ε.
 Σωζούπολις, 563.
 Σωτήρα Ζαγοράς, 181.
 Σωτήρης Γρηγόριος, 498.
 Σωφρόνιος Ἀθηνῶν, 569, 571, 573, 574, 575. Ἀκαρνάν, 452.
 Βιδύνης, 275, 295. Γαρδικίου, 583. ἑφημέριος Μ. ἐκκλησίας, 553. Θεσ-
 σαλονίκης, 553, 555. Ἱεροσολύμων, 99, 287, 291, 300, 543. Ἰμβρου,

- 565, 571. Κωνσταντινουπόλεως, η, κς, οε, οζ, ρα, 83, 300, 321.
 Λαοδικαίας, 576. Μιτυλήνης, 553. Μονεμβασίας, ιη. Νικαίας, 601.
 Πτολεμαίδος, 83, 180, 234, 280, 287. Σηλυβρείας, 573, 578. Φιλίπ-
 πουπόλεως, 585. Φιλίππων, 588. Χαλεπίου 217. Χριστιανουπόλεως,
 553.
- Ταλάντιον, 556, 591.
 Ταλταμπάν Μουσταφᾶς, 62.
 Ταρχανειώτης, ι β.
 Ταχμασκούλ χάν, 147.
 Τίνεδος, 4.
 Τζαλικ Ἀχμέτ, 69.
 Τζανής Ἰωάννης, 191.
 Τζαούση ὀσπίτιον, 548.
 Τζιγάλας Ἰλαρίων, 487.
 Τζιγαρᾶς Ἀπόστολος, ις, ιθ, ρ. Ζώτος, ις, ρε. Πάνος, ις.
 Τζινάρι Νικομηδείας, 549.
 Τζουβανία, 554, 578.
 Τιμόθεος Βιδύνης, 601. Κωνσταντινουπόλεως, 559. Λαρίσσης, 556.
 Νικομηδείας, 594. Σερῶν, 590. Σίμου, 603.
- Τιργόβιστον, ξα, 171.
 Τομάροβον, 596.
 Τορνάρας Δημήτριος, 605.
 Τούρναβος, 455.
 Τραπεζοῦς, ρα, 556, 580, 595.
 Τριβάτον Ἀγράφων, 426.
 Τριγλία, 578, 587.
 Τρίκκη, 460.
 Τρίφων διδάσκαλος ἐν Ἰωαννίνοις, π γ.
 Τύανα, 591.
 Τυπάλδος Μελέτιος, 241, 491, 533.
 Ὑδροπολιτὰ Πελοποννήσου, 559.
 Ὑψηλάντης Ἀθανάσιος, ιδ, κ γ, 412. Ἀλεξάνδρος, 171, 355. Γιαν-
 νάκης, 171. Κωνσταντῖνος, 171, 544.
 Ὑψωμαθὰ Κωνσταντινουπόλεως, 547.
 Φαναρίου ἀρχιεπισκοπή, 557.
 Φατζέας Γρηγόριος, 128, 242, 248, 249, 327.

